A. **RUSLAND. — Resultaten der collectiviseering.** — De Sovjetpers publiceert officieele gegevens over den voortgang der collectiviseering van den landbouw, de vorming van staatslandbouwbedrijven, de oprichting van tractorstations enz. Volgens deze gegevens zijn thans 15 millioen individueele bedrijven met ruim 30 millioen boerenarbeidskrachten gecollectiviseerd in zgn. kolchozen. Het aantal staatslandbouwbedrijven, de zgn. sovchozen, dat in 1928 slechts drieduizend bedroeg, bedraagt thans 5820 met een totaal oppervlakte van 12½ millioen H.A. De aflevering van deze sovchozen bedroeg in 1928 36 millioen, thans 110 millioen poed graan. De totaal te bezaaien oppervlakte steeg in vier jaar van 113 millioen tot 136.3 millioen H.A. De landbouw beschikt op het oogenblik over 2498 tractorstations met totaal 147.000 tractors, 11.700 maai-dorschmachines, zgn. combines en ruim 10.000 automobielen. De opbrengst van graan voor broodbewerking steeg van 660 millioen poed in 1928 tot 1400 millioen poed in het afgeloopen jaar.
(Krasnaja Gazeta)

B. **ZUID-AFRIKA. — Gouden Standaard opgeheven.** — Officieel is bekend gemaakt dat de Zuid-Afrikaansche Unie den gouden standaard heeft losgelaten.
(Vorig bericht blz. 351 D.)

C. **GOUDEN STANDAARD.** — De volgende landen hebben sinds September 1931 den gouden standaard verlaten of een uitvoerverbod van goud uitgevaardigd (in chronologische volgorde):

Engeland	Britsch-Indië	Ierland
Columbië	Bolivia	Zweden
Egypte	Noorwegen	Finland
Denemarken	San Salvador	Japan
Rhodesië	Canada	Ecuador
Portugal	Nieuw Zeeland	Siam
Chili	Griekenland	Zuid-Afrika
Peru	Straits Settlements	

(Zie vorig bericht blz. 350 D.)

D. **ONDERWIJS. — Aantal Hoofdinspecteurs en Inspecteurs Lager Onderwijs verminderd.** — De Hoofdinspecteur van het Lager Onderwijs in de vierde hoofdinspectie te Haarlem deelt ons, in aansluiting aan ons bericht van den 14den Dec. '32, blz. 605 G., het volgende mede:
„Voortaan zullen drie in plaats van vijf hoofdinspecteurs en 52 in plaats van 58 inspecteurs toezicht houden. Het aantal schoolopzieners te Amsterdam (4), Rotterdam (3) en 's-Gravenhage (2) is onveranderd gebleven." **(Vor. ber blz. 630 L.; 605 G.)**

E. **SCHILDERKUNST. — Byzantijnsche fresco's ontdekt.** — In de historische kerk Santa Maria Novella te Florence heeft men eenige Byzantijnsche fresco's ontdekt die de verwantschap tusschen de kunst van Cimabue, den schepper der dertiend'-eeuwsche Italiaansche schildersschool en die van de Grieksch-Byzantijnsche oude meesters bewijzen.
De fresco's stellen de vier apostelen Marcus, Lucas, Johannes en Mattheus voor met hun attributen, leeuw, engel, adelaar en os. De opdracht tot het schilderen der fresco's werd gegeven door de familie Gondi.
Op deze wijze wordt Vasari's bewering waar, dat Cimabue zich op Grieksche meesters inspireerde, een bewering die tot nu toe vaak bestreden werd.

F. **BELGIE. — Verhooging van invoerrechten.** — Nu verbruiksbelastingen zullen worden geheven, waarvan de opbrengst wordt geraamd op 550 mill. frs. en die tot het evenwicht tusschen de staatsuitgaven en -ontvangsten moeten bijdragen, zullen ook de invoerrechten worden verhoogd. De Ministerraad heeft in zijn op 29 Dec. gehouden zitting de nieuwe tarieven vastgesteld. De bekendmaking zal echter, teneinde speculatie te voorkomen, tot de afkondiging van het desbetreffend besluit worden uitgesteld.
Inzonderheid wordt de invoer getroffen van: alcohol, bier, koffie, suiker, tabaks-fabrikaten, benzine en lucifers. **(Vorig bericht blz. 322 E.)**

G. **ZUID-AFRIKA. — De Zuid-Afrikaansche minister van Financiën over de valuta-situatie.** — De Zuid-Afrikaansche Minister van Financiën Havenga bevestigde in een officieele verklaring, dat Zuid-Afrika den gouden standaard definitief had afgeschaft. Voorloopig zou er echter geen verband bestaan tusschen de Zuid-Afrikaansche valuta en het Engelsche pond. De banken hielden de vrije hand bij het vaststellen van den wisselkoers voor het Zuid-Afrikaansche Pond. De regeering was niet voornemens de koersen te beïnvloeden, die zich zouden ontwikkelen in verband met de valuta en de handelsomstandigheden. Men zou dus geen willekeurige depreciatie van het Zuid-Afrikaansche pond in de hand werken.
Minister Havenga deed een scherpen aanval op Tielman Roos en op generaal Smuts, die door bepaalde geruchten de crisisstemming in Zuid-Afrika hadden gewekt. Indien de kapitaalvlucht was voortgegaan, zouden de Zuid-Afrikaansche banken hun deuren hebben moeten sluiten. De regeering was, evenals indertijd in Engeland, door oncontroleerbare omstandigheden genoodzaakt den gouden standaard te verlaten.
De politieke positie van de regeering Hertzog wordt thans weer als zeer sterk beschouwd, wat mede te danken is aan het mislukken van de coalitie-onderhandelingen tusschen Tielman Roos en de Zuid-Afrikaansche partij. Roos is echter voornemens bij zijn pogingen te blijven en heeft het plan te Kaapstad een speciaal „coalitiebureau" te stichten.
(Vor. ber. 631 B.; Politieke aangelegenheden 134 C.)

H. **NEDERLAND. — R.K. Volkspartij.** — De R.K. Volkspartij hield op 26 Dec. in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht een buitengewone huishoudelijke partijvergadering, uitsluitend ter voorbereiding der Kamerverkiezing in het volgende jaar.
De openingsrede werd door den voorzitter, den heer C. D. Wesseling uit Den Haag gehouden.
Naar aanleiding van deze rede werd een uitvoerige beraadslaging gehouden, welke haar resultaat vond in twee met algemeene stemmen aangenomen conclusies.
In de eerste sprak de vergadering als haar oordeel uit, dat het wenschelijk, ja noodzakelijk is, om tot een samenwerking van alle democratische Katholieken in Nederland te geraken en aan het partijbestuur werd opgedragen om al die maatregelen te nemen, welke noodig zijn om het beoogde doel te bereiken.
In de tweede werd het algemeen advies van het P.B. goedgekeurd, zoodat bij de verkiezingen de R.K.V.P. zal uitkomen in drie groepen van 6 rijkskieskringen en in iedere groep tenminste 12 candidaten zullen worden gesteld, waarvan de lijsten onderling verbonden zullen worden, terwijl een Centraal Kiesbureau de leiding der verkiezingen ter hand zal nemen.
(Vorig bericht blz. 295 L.)

I. **BELGIE. — Hertog van Brabant naar de Congo.** — De Belgische kroonprins Leopold, hertog van Brabant, is met de kroonprinses voor een studiereis naar de Congo vertrokken.

1 JANUARI 1933

K. **AMSTERDAM. — Scheepvaart - Minder opliggers.** — De daling van het aantal opgelegde schepen te Amsterdam is in December 1932 voortgegaan. In totaal zijn nog opgelegd 36 (vorige maand 41) schepen, met samen 220.424 (v. m. 235.923) ton.
(Vorig bericht blz. 505 G.)

L. **BULGARIJE. — Nieuwe regeering Moesjanow.** — Een nieuwe regeering is gevormd. De minister van onderwijs uit het oude kabinet-Moerajew is minister van Landbouw geworden, en Gitsjew, vroeger minister van Landbouw heeft de portefeuille van Handel gekregen. De portefeuilles van Justitie en Onderwijs zijn voor de liberale partij gereserveerd. **(627 B.)**

A. NED. OOST-INDIE. — Radio-rede van den Gouverneur-Generaal. — De Gouverneur-Generaal van Ned. Oost-Indië Jhr. Mr. B. C. de Jonge, heeft op Oudejaarsavond 1932 een radiorede uitgesproken waaraan o.a. het volgende is ontleend:

Een paar maanden terug waren er verschillende teekenen van opleving merkbaar, maar sindsdien schijnt alles op de wereld weer te hokken. Het hoopgevende resultaat van Lausanne heeft aan waarde verloren door de instandhouding van de verplichting tot betaling aan Amerika op 15 dezer. Een spoedige regeling van de internationale schulden is daardoor thans niet te voorzien. Mede in verband daarmede kan men voorshands niet rekenen op stabilisatie van het Pond. De kwestie van ontwapening kan niet uit het stadium der ,,plannen'' geraken. De internationale economische conferentie is een groot vraagteeken. De oplossing van de moeilijkheden tusschen China en Japan is uitgesteld. Dit alles ziet er niet zoo heel opwekkend uit. Ik ga er thans niet dieper op in en bepaal mij er toe, u te vragen te willen inzien en erkennen, dat wij hier met feiten te doen hebben, welke ontsnappen aan den invloed van wie ook hier te lande en tevens, dat die feiten den toestand ook in Ned.-Indië beheerschen, omdat nu eenmaal Ned.-Indië een stuk van de wereld is en geen geïsoleerde positie kan en mag innemen.

Het behoeft geen betoog, aldus ging de G.G. voort, dat wij daarvan de gevolgen ondervinden en bedoelde feiten hebben dan ook niet nagelaten hier te lande andere feiten in het leven te roepen, waarvan ik thans dit eene wil noemen n.l., dat de landsinkomsten op de huidige basis niet meer bedragen dan ongeveer de helft van dit bedrag in 1929.

Gij, die klaagt over salariskorting van 17%, hebt gij u wel eens rekenschap gegeven van wat een korting van 50% beteekent in een huishouding als die van het land, vroeg de G.G. Ik leg u en allen die het met het land wel meenen, deze vraag voor, omdat ik in verband daarmede wensch te wijzen op den eigenaardigen staatkundigen toestand, welke hier te lande bestaat. Ned.-Indië is niet een parlementair geregeerd land. In andere landen, waar wel een parlement bestaat, vindt de regeering bij de vervulling van haar taak den noodzakelijken steun bij de regeeringspartij. Zulk een regeeringspartij is als het ware mede verantwoordelijk voor den gang van zaken. Hoe heel anders is het in deze gewesten. De regeering steunt hier niet op een partij of op een bevriende partijpers. Niemand behoeft eenige verantwoordelijkheid voor den gang van zaken mede te dragen. Ieder kan zich de weelde veroorloven om op elk oogenblik en onder alle omstandigheden, zelfs de moeilijkste, zich tegenover de regeering te plaatsen.

Gij begrijpt het gevaar, dat aldus dreigt in omstandigheden als de tegenwoordige. Het wordt wel zeer aantrekkelijk de regeering alleen te laten staan. Zijn eigen belangen wenscht men vooralsnog veilig te stellen en wanneer zij worden aangetast, verzet men zich. Maar bereikt gij daarmede uw doel? Ik waag het dat te betwijfelen.

In uw gezin eischt ge onvoorwaardelijke medewerking van allen, ten einde het hoofd te kunnen bieden aan de moeilijkheden van het oogenblik. Mag en moet het land niet hetzelfde doen ten aanzien van de landskinderen? Inderdaad, gij kunt de regeering alleen laten staan, zelfs haar tegenwerken, haar verlammen en moedeloos maken. Maar gij moogt dat niet doen, al ware het alleen uit welbegrepen eigenbelang. Bedenkt bovenal dat niemand voor u ongedaan kan maken wat de wereldconstellatie bedorven heeft. Daaronder hebben wij allen tezamen te lijden en dit zullen wij allen tezamen hebben te dragen.

Maar wij zullen het ook tezamen te boven kunnen komen.

Door uw houding is reeds veel bereikt. Aanpassing en saneering hebben reeds groote vorderingen gemaakt. Daarbij komt dat wij in zooverre er beter voorstaan dan verleden jaar, dat wij thans ongeveer weten waar wij zijn terechtgekomen.

Als het tijdelijke proces der aanpassing verloopen is, zal er ook op een lager niveau weer plaats zijn voor blijdschap, tevredenheid en geluk.

Ten slotte sprak de G. G. zijn allerbeste wenschen uit voor een gezegend Nieuwjaar. **(Vorig bericht 172 A.)**

B. DR. H. COLIJN OVER DE ALLERNAASTE TOEKOMST. — Wij ontleenen aan het Algemeen Handelsblad van den 31sten December 1932 het volgende artikel betreffende het oordeel van Oud-Minister Dr. H. Colijn over de vooruitzichten in de naaste toekomst:

,,Bij de heropening van de Phohi heeft Dr. Van Aalst onder anderen gezegd, dat er een einde is gekomen (en er zijn aanwijzingen, dat het geen tijdelijk einde is) aan den val, die ons tot dusver heeft neergesleept. Wij zijn op een rustpunt aangeland en wij kunnen hiervoor niet dankbaar genoeg zijn.

,,Met deze woorden van den heer Van Aalst kan ik mij vereenigen. Ook mij wil het voorkomen, dat wij nu wel zijn beland op een punt, dat zoowat het niveau aangeeft, waarop wij waarschijnlijk den eersten tijd ons leven zullen moeten inrichten.

,,De meeste menschen, als zij over deze crisis spreken, stellen zich die voor als een afdalen van een hooger gelegen punt naar een lager om van dat lagere weer op te klimmen naar het hoogere. Ik behoor niet tot die gelukkigen. Ik ben al heel blij, dat ik, evenals Dr. Van Aalst, voor mijzelf kan gelooven, dat de nederwaartsche beweging tot staan is gekomen. Maar tegelijkertijd ben ik van oordeel, dat wij op het, tot nu bereikte peil, een langeren tijd dan ons aangenaam is, zullen blijven staan.

,,Dat wil niet zeggen, dat er niet af en toe kleine verheffingen boven dat niveau merkbaar zullen worden, evenals er ook wel tijden zullen komen, dat wij beneden die horizontale lijn zullen dalen, maar over een ruimer tijdperk gezien, geloof ik wel te mogen zeggen, dat wij in het jaar 1932 het vlak bereikt hebben, waarop wij voor vrij geruimen tijd ons leven zullen hebben te stabiliseeren.

,,Dat inzicht is volstrekt niet van den laatsten tijd alleen. Reeds in de eerste rede, die ik na mijn terugkeer in de politiek in November 1922 in de Kamer heb gehouden, heb ik er op gewezen, dat de crisis, die toen inzette, niet een conjunctureele crisis was, maar een structureele, gevolg van de omstandigheid, dat gedurende den wereldoorlog het, vóór dien oorlog bestaande industrieele apparaat grootendeels aan zijn normale functies werd onttrokken; en daarnaast in verscheidene andere landen een industrieele capaciteit ontstaan was, die vroeger niet bestond.

,,Wat wij nu beleven is nog altijd dezelfde crisis, die in het eind van 1921 is ingezet en die in haar geheel gezien moet worden als een liquidatie van de economische veranderingen, die door en tijdens den oorlog in het leven zijn geroepen. De zoogenaamde bloeiperiode van 1925—1929 tast deze beschouwing niet aan, omdat die dusgenaamde bloei gevolg is geweest van een roekelooze crediet-inflatie, die tijdelijk de koopkracht heeft gestimuleerd.

,,Dat de toestand nog niet heelemaal gezuiverd is, laat zich vrij gemakkelijk verklaren door het feit, dat de verschillende landen van lieverlede hun volle staatsmacht hebben ingezet om het economische leven te beheerschen. Die liquidatie zou veel sneller verloopen zijn, indien juist niet als gevolg van door de staten genomen maatregelen het economische leven in boeien was geslagen en het is daarmee, dat wij ook nu nog te worstelen hebben. Het is ook daarom, dat ik geloof, om nu maar eens over te gaan van een terugblik op een blik in de toekomst, dat wij nog vrij lang zullen moeten wachten, eer er weer gehoopt kan worden op een opwaartsche beweging. Met enkele dingen zijn wij zeker op den goeden weg. Zoo staat het voor mij vast, dat het internationale schuldenprobleem practisch van de baan is.

,,Er is geen denken aan, dat de overeenkomst van Lausanne ongedaan zal worden gemaakt en daarmede is ook aan betaling van de schulden aan Amerika een eind gekomen. Men moet natuurlijk over dat laatste nog onderhandelen, en men zal misschien niet in eens komen tot een algeheele schrapping van die schulden, zooals er ook voor Duitschland eerst een Dawesplan en een Young-plan noodig geweest zijn, maar het einde van deze betalingen is in het zicht en daarmede is een zeer belangrijke hinderpaal voor het herstel van het economische leven uit den weg geruimd.

,,Wat blijft, dat zijn de maatregelen op het terrein van de handelspolitiek, die de verschillende landen vrijwillig of gedwongen, jaagt in de richting van autarkie. Wel is waar zal men nu in Londen bijeenkomen om verschillende economische aangelegenheden te bespreken, en zullen daarbij ook de handelspolitieke maatregelen aan de orde komen, maar indien ik let op de resultaten, met dit werk sinds Mei 1927 verkregen, zijn mijn verwachtingen daarvan niet groot. Wel is de noodzakelijkheid van het uit den weg ruimen der verschillende handelsbelemmeringen steeds sterker gebleken, maar aan den anderen kant is het roepen om zulke maatregelen van de zijde der bevolking in de verschillende landen aangegroeid tot een alles overstemmend gekrijsch. Het is dáárom, dat ik niet zeer hoopvol gestemd ben over de Londensche conferentie; het is

ook daarom, dat ik de meening uitsprak, dat wij ons niet spoedig zullen verheffen boven het huidige niveau en dat niveau veel eerder hebben te zien als een stabilisatievlak, waarmede wij voorloopig genoegen zullen moeten nemen.

,,Deze situatie opent, zooals vanzelf spreekt, geen verblijdende vooruitzichten. De volkeren, ook het Nederlandsche volk, onderwerpen zich slechts noode aan de gedachte, dat men het leven op lager peil zal hebben in te stellen. Ik geloof niet te overdrijven, wanneer ik zeg, dat het totale volksinkomen in de eerstvolgende jaren dertig tot veertig procent lager zal zijn dan het tot ongeveer 1930 is geweest. Zulk een toestand zal, uit den aard der zaak, altijd moeilijkheden meebrengen, maar deze moeilijkheden worden grooter, naarmate een volk zich bovendien verliest in felle partijschap, waarbij het eene deel tegenover het andere komt te staan, instede van in gezamenlijke wilskracht den moeilijkheden het hoofd te bieden. In dat opzicht kan ons land zeker nog wel iets van Engeland leeren. En niet alleen ons land, maar de meeste landen van continentaal Europa. Bijzonder hoopvol ben ik daaromtrent echter niet.

,,Als men ziet, hoeveel moeite de regeering heeft om tegenover een felle oppositie haar, betrekkelijk nog maar bescheiden, bezuinigingsmaatregelen door te voeren; en als ik dan bedenk, dat wij het volgende jaar algemeene verkiezingen hebben en de eisch van een eensgezind optreden reeds daardoor alleen op een gevaarlijke proef wordt gesteld, dan vrees ik, dat ons volk nog heel wat te leeren zal hebben, alvorens het als één man in ongebroken kracht zich opmaakt om de moeilijkheden van dezen tijd te overwinnen!

,,Goed bedoelde Nieuwjaarswenschen gaan niet altijd in vervulling!

,,Tòch waag ik het, op dezen Oudejaarsdag de bede uit te spreken, dat het Nederlandsche volk den moed grijpe om ter overwinning van de moeilijkheden, waarmede het te worstelen heeft, kracht te zoeken in eendracht en in een blij gelooven, dat God de wereld regeert en helpen wil, wie zich zelf helpt."

Annelèn (Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 263 O.)**

A. **NEDERLAND. — S.D.A.P. - Radio-rede van den heer A. B. Kleerekoper.** — Tot inleiding van het nieuwe jaar sprak de heer A. B. Kleerekoper voor de V.A.R.A.-microfoon een rede uit, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:

,,Wij moeten ons op dezen Nieuwjaarsdag niet afvragen: ,,wat staat ons te wachten?"; er is op dezen dag voor mij geen andere vraag denkbaar dan deze: ,,wat staat ons te doen?"

En om dit van mij te hooren, in u op te nemen en te voltrekken, roep ik u allen hoofdelijk op!

De armsten, dat zijn wie zonder arbeid rondgaan, lijden het meest en het zwaarst onder den jammer van dezen tijd. Een groot deel der arbeidersklasse leeft ook in wat men ,,gewone tijden" noemt met de onderlip nog maar juist even boven de vlakte der wateren. Eén stoot: ziekte, ongeval, ineenstorting van het bedrijf hunner meesters, en zij worden ondergedompeld in de golven en gaan te gronde.

Thans heeft zich dit lot aan tientallen millioenen in de wereld, aan vele tienduizenden in ons kleine land voltrokken. En, als het kon, ware bitterder nog dan het noodlot der ontwortelde huisvaders en hunne gezinnen, dat van de jeugd, die met verbrijzelde verwachtingen voor den ingang staat van het leven met haar rijpende, maar bij voorbaat versmade, arbeidsvermogen.

De ellende houdt niet halt bij haar vernietigenden omgang door de arbeiderswijken. Het leed woont ook in burgerwoningen en in groote huizen.

Het is in den geest van samengroeiing tot kinderen van één socialistisch gezin op aarde, besloot spr., dat ik u allen op dezen Nieuwjaarsdag uit den grond van mijn hart toewensch wat niet beter kan worden uitgedrukt dan met de eenvoudige maar alleszeggende woorden: ,,veel heil en zegen!"

Tot de werkloozen zeg ik: vat moed. Wij zullen u niet verlaten. Niet alleen al ons medegevoel, maar ook al onze kracht zal met u zijn om u stoffelijk èn zedelijk te redden en te behouden.

Tot de werkenden zeg ik: wij zullen uw huis en hof verdedigen tot het uiterste, want uw geringe welstand is het onderpand van de beschaving in deze wereld. Tot de zinkenden in gene klasse zeg ik: wordt één met de arbeiders, want van de armen zal de waarheid komen, en de verlosser wordt in den stal geboren. En tot mijn makkers zeg ik: Hou en trouw, alles voor de Idee, want wie gelooft in zijn ideaal, die is sterker dan alle menschen.

Eéns komt de dag, dat ieder van ons hoofdelijk zal worden opgeroepen naar de eeuwigheid. Nu is het tijd om te leven. Leven is werken, dienen en gelooven. Leven is strijden voor een samenleving, waarin alle menschen een plaats vinden onder de zon, en waarin alle kinderen zingende en dansende rijpen voor de werkende gemeenschap.

Moge het zijn in dit besef, met deze belofte in het hart, in dezen heiligen geest, dat wij 1933 ingaan.

Het nieuwe jaar moge een ieder van u niets dan goeds brengen en een ieder van ons, hoofd voor hoofd, heffen op hooger levensplan." **(Vorig bericht 622 A.)**

B. **DE HYGIENE VAN 'T ROOKEN. — Een rapport van Friedrich** Müller aan de Oostenrijksche tabaksregie geeft een helder overzicht van de kennis van de nicotine en de nicotinevergiftiging.

De in de tabak aan organische zuren gebonden nicotine komt bij de temp. der gloeiende tabak (± 250 C.) vrij en wordt aldus bij 't rooken door de slijmvliezen geabsorbeerd.

De tabak is niet overal en elk jaar even rijk aan nicotine. Door selectie wordt er nu naar gestreefd, 't nicotinegehalte met behoud van 't aroma zoo laag mogelijk te houden, hetgeen kan, doordat de nicotine slechts gedeeltelijk aansprakelijk is voor den geur der tabak.

Behalve door de nicotine moet de schadelijkheid van 't rooken echter ook nog door een anderen factor worden bepaald: de in hygiënisch opzicht beruchte Havannah-sigaren bevatten vaak minder nicotine dan de andere soorten.

De nicotine tast het sympathische zenuwstelsel en daardoor o.a. hart en bloedvaten aan.

Hoe korter de sigaar wordt, des te grooter wordt het nicotinegehalte van den rook (bij cigaretten is dat niet het geval).

Inhaleeren is schadelijk evenals snel rooken en krachtig trekken, daar dan meer nicotine in den mond en minder in de lucht terechtkomt.

Door uitloogen kunnen tabaksbladeren grootendeels nicotine-vrij worden gemaakt, maar cigaretten met een gehalte van minder dan 0.7 à 0.8% zijn smakeloos.

De Oostenrijksche tabaksregie brengt nu tegenwoordig cigaretten en de bekende Britannica- en Virgania-sigaren in den handel met een gering nicotinegehalte: de tabak wordt tot op een zeer bepaalde temperatuur verhit en de vrijgekomen nicotine met behulp van oververhitten waterdamp weggevoerd. Zullen deze producten echter in den smaak vallen?

De methode van Bonicot, inspuiten van een verdunde ijzerzoutoplossing, is volgens Müller werkeloos gebleken.

Het beste uit hygiënisch oogpunt is voorloopig dus: langzaam rooken, niet hard trekken, niet meer dan de helft van de sigaar gebruiken en desnoods een deel van de tweede helft in een lange pijp met een watje.

(Ned. Tijdschr. voor Geneesk. van 24 Dec. 1932)

C. **NEDERLAND. — De Ziektewet.** — Naar wij vernemen, hebben de Vereeniging van raden van arbeid en de Federatie van bedrijfsvereenigingen opnieuw aan den minister van oeconomische zaken en arbeid verzocht, te bevorderen, dat zoo spoedig mogelijk tot indiening van het wetsontwerp tot technische herziening van de Ziektewet zal worden overgegaan, omdat vrijwel dagelijks moeilijkheden worden ondervonden, voortvloeiende uit het feit, dat de Ziektewet nog onvoldoende is aangepast aan de eischen van de practijk.

Er wordt aan herinnerd, dat genoemde vereenigingen reeds in Maart 1932 bij den minister een gezamenlijk rapport hebben ingediend, waarin de Vereeniging van Raden van Arbeid en de Federatie van bedrijfsvereenigingen volledig tot overeenstemming waren gekomen over de wijzigingen, die in de Ziektewet zouden kunnen worden aangebracht, ten einde aan gerezen moeilijkheden tegemoet te komen. Zoowel de vertegenwoordigers van de ambtelijke als van de niet-ambtelijke uitvoeringsorganen zijn het in deze derhalve eens.

Voorts wordt er aan herinnerd, dat de betrokken voorstellen in een audiëntie van September 1932 nog nader bij den minister van oeconomische zaken en arbeid zijn toegelicht.

Men hoopt, dat een zoo spoedige indiening van het

wijzigings-ontwerp zal kunnen plaats vinden, dat de afhandeling nog vóór het zomerreces zal kunnen geschieden.

2 JANUARI 1933

A. **NEDERLAND. — Deviezenregeling met Duitschland.** — Thans is de volgende officieele vertaling gepubliceerd van het op 31 Dec. '32 onderteekende protocol tot regeling van de betalingen van de vorderingen, voortspruitend uit het goederenverkeer tusschen Duitschland en Nederland, dat op 10 Jan. '33 van kracht wordt.
De Nederlandsche en de Duitsche regeering zijn, om betalingen in het goederenverkeer te vergemakkelijken, het volgende overeengekomen:
Duitsche firma's die in het bezit zijn van een algemeene deviezenvergunning, overeenkomstig de Duitsche voorschriften en die binnen het kader van haar tot nog toe bestaande handelsbedrijf goederen uit Nederland betrekken, kunnen, voor zoover de haar volgens de Duitsche voorschriften maandelijks verstrekte bedragen tot betaling van deze goederen niet toereikend zijn, de daarboven verschuldigde bedragen in Rijksmarken voor rekening van de Nederlandsche schuldeischers op een ten behoeve van de Nederlandsche Bank N.V. bij de Rijksbank te openen bijzondere rekening storten.
In Nederland gevestigde firma's, aan welke voor de invordering en voor de overmaking van de door Duitsche firma's uit hoofde van goederenleveranties verschuldigde bedragen een algemeene deviezenvergunning, overeenkomstig de Duitsche voorschriften is toegewezen, kunnen de bedragen, waarover zij volgens de Duitsche voorschriften niet kunnen beschikken op de genoemde bijzondere rekening van de Nederlandsche Bank, bij de Rijksbank in rijksmarken storten.
De Nederlandsche Bank kan te allen tijde over de op deze bijzondere rekening gestorte bedragen beschikken voor de betaling van goederen, welke door Duitschland naar Nederland zijn uitgevoerd, alsmede voor het doen van betalingen volgens de tusschen de beide circulatiebanken overeengekomen voorwaarden.
Door dit protocol worden de reeds toegewezen vergunningen tot rechtstreeksche verrekening niet aangetast.
Met toestemming van de bevoegde instanties kan ook in de toekomst voor rechtstreeksche verrekeningen tusschen Nederlandsche en Duitsche firma's vergunning worden verleend.
De beide partijen zijn het er over eens, dat in het gemeenschappelijk belang de in dit protocol neergelegde regeling de normale betaling van den Nederlandschen invoer in deviezen, overeenkomstig de Duitsche wettelijke bepalingen, niet zal mogen verminderen.
De Nederlandsche Bank N.V. kan ook na afloop van dit protocol over het op de genoemde bijzondere rekening aanwezige saldo beschikken tot het uitgeput is.
Dit protocol treedt in werking tien dagen na de onderteekening en geldt tot 31 Maart 1933. Wanneer een der beide partijen veertien dagen voor dien datum het protocol niet heeft opgezegd, wordt het stilzwijgend voor onbepaalden tijd verlengd.

B. **CHILI. — Cosach liquidatie.** — Het decreet, houdende liquidatie der Cosach, is geteekend.
De liquidatie wordt bevolen ingevolge de liquidatiewet. Een commissie wordt er mede belast, bestaande uit drie leden, waarvan één wordt aangewezen door den president van de republiek, één door de meerderheid van houders der aand. B. en het derde door het Hooggerechtshof.
Het decreet wijst tevens Aurelian Oburr, den oud-president der Centrale Bank van Chili, aan als lid, benoemd door den president.
In belanghebbende kringen neemt men aan, dat de volledige liquidatie waarschijnlijk meer dan twee jaren zal eischen.
Het Hooggerechtshof heeft Jorge Matte Gormaz als lid aangewezen.
Het decreet bepaalt verder, dat de liquidatie zal worden gevolgd door reorganisatie, die nl. noodig is, omdat de maatschappij insolvent wordt en ook omdat zij thans in strijd met de grondwet werkt en de nationale belangen herziening vragen. De liquidatie zal geschieden overeenkomstig de statuten van de maatschappij. Vernomen wordt, dat de Guggenheimbelangen tenslotte hebben toegestemd in de politiek der regeering.

C. **NEDERLAND. — Herziening invoertarieven.** — De minister van Financiën heeft een commissie ingesteld onder leiding van Dr. H. J. Lovink ter voorbereiding van een technische herziening van het tarief van invoerrechten. **(V. b. blz. 620 A.)**

D. **NEDERLAND. — Navordering Suikeraccijns.** — Met ingang van 1 Januari 1933 zullen twintig extra-opcenten geheven worden op den suikeraccijns, welke tevens zullen worden nagevorderd van de met ingang van 1 Januari 1933 in het vrije verkeer zijnde suiker. Het na te vorderen bedrag is *f* 4.50 per 100 K.G.
(Vorig bericht blz. 634 C, 233 M.)

E. **PROF. MR. R. FRUIN.** — Naar wij vernemen, is met ingang van 1 Januari 1933 aan prof. Mr. R. Fruin op zijn verzoek eervol ontslag verleend als algemeen rijks-archivaris, onder dankbetuiging voor de langdurige en belangrijke diensten door hem aan den lande bewezen.
Bij deze gelegenheid is prof. Fruin benoemd tot commandeur in de orde van Oranje Nassau.

F. **FRANKRIJK. — Werkloosheid.** — Blijkens de jongste cijfers betreffende de werkloosheid waren er op 24 Dec. 1932 271.856 personen als geheel werkloos ingeschreven of 6264 meer dan de week tevoren. In de overeenkomende week van 1931 bedroeg het aantal ingeschreven geheel werkloozen 147.009, zoodat er een vermeerdering met 124.847 te constateeren valt.
(Vorig bericht blz. 178 M.)

3 JANUARI 1933

G. **KAMIEL HUYSMANS. — Burgemeester van Antwerpen.** — De Belgische Koning heeft op 2 Januari 1933 de benoeming van Kamiel Huysmans (s.d.) tot burgemeester van Antwerpen in de plaats van den heer Frans van Cauwelaert onderteekend.

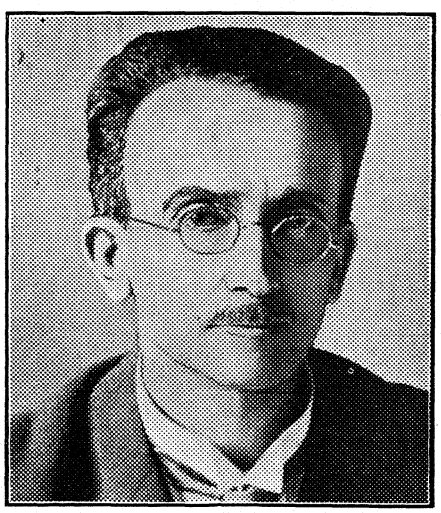

Het college van burgemeester en wethouders van Antwerpen zal voortaan bestaan uit vijf socialisten en drie liberalen. **(Vorig bericht 566 B.)**

A. **NEDERLAND. — Het Huwelijksvermogensrecht.** — Nadat het in 1930 ingediende wetsontwerp tot herziening van het huwelijksvermogensrecht door de Tweede Kamer in afdeelingen was onderzocht, heeft de commissie van voorbereiding aan de regeering een verslag doen toekomen, dat schriftelijk is beantwoord. Daarop volgde een mondeling overleg tusschen de commissie en de regeering. De regeering zond tegelijk met haar antwoord een gewijzigd ontwerp van wet in. Aan de verschillende gewisselde stukken en aan het mondeling overleg ontleenen wij o.m. het volgende: De minister meent, dat men algemeen instemt met de gedachte, dat men de vrouw niet langer elke mogelijkheid mag blijven onthouden tot het verkrijgen van eenig inzicht in de wijze, waarop het beheer der gemeenschap door den man wordt gevoerd.
Zeer ernstig bezwaar werd echter geopperd tegen de verplichting van den man, om van zijn beheer rekening en verantwoording af te leggen overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Hoewel de minister eenerzijds van meening is, dat deze bezwaren te breed zijn uitgemeten, heeft hij toch anderzijds geen bezwaar dien rekenplicht te schrappen, waar ook zonder dien plicht het voorgestelde doel kan worden bereikt.

B. **IERLAND. — De Dail ontbonden.** — De regeering van den Ierschen vrijstaat heeft het huis van afgevaardigden ontbonden. Op 24 Januari '33 zullen nieuwe verkiezingen plaats hebben.
De regeering is tot dezen stap overgegaan naar aanleiding van de moeilijkheden, waarin ze den laatsten tijd is geraakt, speciaal door de houding van de labour-fractie, die fel gekant is tegen de door de regeering in het vooruitzicht gestelde loonsverlaging der staatsambtenaren (postbeambten enz.). De regeering-De Valera beschikt zonder de labours niet over een meerderheid.
Er is bovendien een beweging in den lande aan het opkomen, die de vorming nastreeft van een uit alle partijen samengestelde coalitie-regeering.
Intusschen heeft de minister-president De Valera aan de pers verklaard, dat de ontbinding van den landdag niet het gevolg is van de geschillen tusschen de regeering en de arbeiderspartij over de verlaging der salarissen van de ambtenaren, doch ten doel heeft een einde te maken aan den bestaanden toestand van onzekerheid.
Zoolang Engeland gelooft, dat de regeering niet door het geheele Iersche volk wordt gesteund, bestaat er geen kans voor definitieve regeling van de Engelsch-Iersche strijdvragen.
De nieuwe landdag zal voor het eerst op 8 Februari 1933 bijeenkomen. (Irish Press). **(V. b. 248 I.)**

C. **FRANKRIJK. — Kleiner wijnoogst.** — In vele deelen van Frankrijk is de wijnoogst van dit jaar belangrijk beneden dien van het vorig jaar gebleven. Officieele cijfers toonen aan, dat in 1932 geproduceerd is 1.047.200.000 gallons, hetgeen 220,000,000 gallons minder is dan in 1931. Aan den anderen kant is door uitbreiding van wijnbergen de opbrengst in Algiers gestegen met 66.000.000 tot 402.600.000 gallons. In Frankrijk is de oogst beneden de verwachtingen gebleven, voornamelijk in de vier departementen van de Midi, welk gebied de helft van de Fransche wijnproductie levert. In de Zuid-Westelijke departementen is de achteruitgang minder merkbaar.
(Le Petit Parisien)

D. **OPTIEK. — Bril voor personen wier gezichtsvermogen bijna ontbreekt.** — Na een studie van zeven jaar en tallooze experimenten is de bekende Amerikaansche oogarts, dr. William Feinbloom, er in geslaagd een bril te construeeren, welke personen, wier gezichtsvermogen slechts 2 procent van het normale bedraagt en die vroeger als geheel blind werden beschouwd, in staat stelt alles gewoon waar te nemen. Deze nieuwe bril bestaat uit drie telescopische glazen voor ieder oog en kan als een gewone bril gedragen worden.
Dr. Feinbloom heeft zijn uitvinding uiteengezet voor de American Academy of Optometry en in optische kringen wordt aan zijn uitvinding groot belang gehecht, daar hierdoor 40 procent van de blinden in Amerika weer zal kunnen zien.
(Archives of Opthalmology)

E. **FRANKRIJK. — Senator de Jouvenel ambassadeur te Rome.** — De Fransche senator Henry de Jouvenel is op 3 Jan. '33 tot ambassadeur van Frankrijk te Rome benoemd.

F. **SPOORWEGEN. — Vliegende Hamburger.** — De bijzonder snelle, electrische „vliegende Hamburger", de speciaal geconstrueerde bliksemtrein tusschen Hamburg en Berlijn, heeft een snelheidsrecord gevestigd. De bliksemtrein legde op 30 Dec. den 286 K.M. langen afstand tusschen Hamburg en het Lehrter-station van Berlijn af in 2 uur 30 minuten, of vijf minuten sneller dan zijn eerste record. Op de „lange baan" werd een snelheid van 165 K.M. per uur bereikt. Deze trein is nu de snelste ter wereld.
De constructie van den bliksemtrein is volgens de beschrijving in het Algemeen Handelsblad als volgt: Twee Mayback-Dieselmotoren, elk van 410 P.K., die onafhankelijk van elkaar kunnen werken, maar die ook gekoppeld kunnen worden; 150 m.M. cylinderdoorsnee; elke motor met 12 cylinders; waterkoeling; afkoelen van dit water door een bijzondere inrichting; drie benzinereservoirs, elk 330 liter inhoudend, waarmee in totaal 2000 K.M. afgelegd kunnen worden; de meest moderne reminrichtingen, bij storingen in de machine zelfs onafhankelijk van den machinist (of moeten we hem chauffeur noemen) in werking tredend.

G. **DUITSCHLAND. — Oud-Rijkskanselier dr. Wilhelm Cuno overleden.** — De directeur-generaal van de Hamburg—Amerika Lijn, de oud-Rijkskanselier dr. Wilhelm Cuno, is op 3 Jan. '33 plotseling tengevolge van een hartverlamming overleden.

H. **SCHEEPVAART. — Rotterdam—Antwerpen.** — Wij laten hieronder een vergelijkenden staat volgen van de havenbeweging van Rotterdam en Antwerpen:

	ROTTERDAM		ANTWERPEN	
1932	schepen	netto t.	schepen	netto t.
Januari . . .	809	1.228.584	786	1.701.960
Februari . . .	731	1.023.942	818	1.605.603
Maart	765	1.175.693	751	1.577.050
April	730	1.169.630	735	1.595.250
Mei	817	1.321.860	769	1.636.290
Juni	782	1.215.582	747	1.611.233
Juli	760	1.190.549	783	1.614.342
Augustus . .	771	1.170.864	784	1.668.523
September . .	759	1.143.660	768	1.506.348
October . . .	809	1.251.396	824	1.723.983
November . .	786	1.202.518	802	1.649.197
December . .	849	1.312.927	840	1.777.966
Totaal . . .	9368	14.407.205	9407	19.667.745

De voor Antwerpen opgegeven cijfers der netto tonnenmaat zijn die volgens Belgische berekening. Om deze gelijk te maken met de hier gebruikelijke berekening, moeten deze cijfers met 15 pct. verminderd worden. Het totaal-cijfer voor Antwerpen wordt dan 16.747.583. **(Vor. ber. blz. 607 A. en 568 B.)**

I. **PROF. DR. J. C. KLUYVER OVERLEDEN.** — Te Leiden is op 31 Dec. '32 na een kortstondige ziekte op 72-jarigen leeftijd overleden prof. dr. J. C. Kluyver, oud-hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkunde aan de Leidsche universiteit.

K. **NEDERLAND. — Conversie der 5% Staatsleening 1932, 1ste leening.** — Op 1 Februari 1933 zal worden overgegaan tot de aflossing van de 5% eerste Staatsleening 1932. **(Vorig bericht blz. 590 F.)**

De schuldbekentenissen dier leening zullen van dien datum af betaalbaar zijn met de hoofdsom vermeerderd met vier maanden rente.

A. **NEDERLAND. — Visscherijbedrijf. - Staking. —** De leden der IJmuider Federatie van Transportarbeiders, die op 2 Jan. '33 ter behandeling van het bestuursvoorstel inzake het conflict in de visscherij vergaderden, besloten met 349 tegen 9 stemmen en 1 stem blanco in staking te gaan. **(Vor. ber. 610 H.)**

4 JANUARI 1933

B. **NEDERLAND. — Westlands veilingomzet met 23% verminderd. —** Volgens een globale berekening is de totale omzet van de groenten- en fruitveilingen in het Westland over 1932 met ongeveer 23% achteruitgegaan, n.l. van 19¼ millioen gulden in 1931 tot 14¾ millioen in 1932. **(Vorig bericht blz. 349 E.)**

C. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Shanhaikwan door de Japanners bezet. —** Van Japansche zijde wordt gemeld, dat de Japansche troepen op 3 Jan. '33 de Noordelijkste grens- en havenstad van het eigenlijke China, Shanhaikwan, gelegen aan het einde van den grooten Chineeschen muur nabij de Golf van Petsjili, geheel hebben bezet en daarmede voor de eerste maal het eigenlijke China, op een terrein dat niet als exterritoriaal beschouwd kan worden, hebben betreden.

In een verklaring aan de pers werpt het Japansche ministerie van Oorlog de geheele schuld voor de gevechten bij Shanhaikwan op de Chineezen. Als gevolg van een der jongste besluiten van de regeering van Nanking hebben zij Japan tot den strijd geprovoceerd, teneinde den Volkenbond tot handelen te dwingen. Op Nieuwjaarsdag zouden de Chineezen Japansche wachtposten en Mandsjoerijsche soldaten met granaten hebben gebombardeerd. Een Japansche infanterie-afdeeling, die tot vóór de poorten van de stad oprukte, was door de Chineezen aangevallen.

Van Japansche zijde wordt verklaard, dat de maatregelen te Shanhaikwan niets te maken hebben met den toestand in de provincie Jehol en met de Japansche voorzorgsmaatregelen aan de grens van deze provincie.

Het Chineesche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft de Japansche vertegenwoordiging te Shanghai een nota overhandigd, waarin geprotesteerd wordt tegen de bezetting van Shanhaikwan en waarin terugtrekking van de Japansche troepen wordt geëischt.

De Chineesche regeering dreigt, zich tot den Volkenbond te zullen wenden, om door diens bemiddeling te bereiken, dat Japan zijn militaire operaties bij Shanhaikwan zal moeten staken.

De Chineesche regeering te Nanking heeft den Volkenbond van de jongste gebeurtenissen op de hoogte gesteld. **(Vorig bericht blz. 614 C.)**

D. **ZWOLLE. — Dominicaner klooster door brand vernield. —** Op 3 Jan. '33 is het groote Dominicaner klooster te Zwolle door brand bijna totaal vernield. Omtrent de geschiedenis van dat klooster kunnen wij de volgende bijzonderheden geven:

De kloosterstichting dagteekent van het jaar 1465. In het jaar 1572 werden de kloosterlingen gedwongen voor een tijd de stad te verlaten en de laatste Zwolsche prior Adrianus van Zierikzee werd in 1580 met de geheele communiteit uit de stad gewezen, waarna het klooster te huur werd aangeboden. Al keerden de kloosterlingen tot 1672 bij tusschenpoozen als missionnarissen naar Zwolle terug, in 1574 moesten zij voorgoed voor de niet-katholieken wijken, waardoor de band tusschen het klooster en de oude bewoners geheel werd verbroken.

Eerst tegen het einde van de vorige eeuw kwam Zwolle weer voor de vestiging van een klooster in aanmerking. In 1900 werden de grondslagen gelegd voor het nieuwe klooster, dat thans is afgebrand. Op 3 Mei 1900 werd de eerste steen gelegd door den pater-provinciaal Leonardus Theissling, den lateren eersten Nederlandschen generaal der orde. Het klooster werd gebouwd door den Maastrichtschen architect J. Keyzer, hierin bijgestaan door den bouwkundige, den Belgischen pater R. Biolleu en in gebruik genomen op 12 Dec. 1901.

E. **DUITSCHLAND. — Nieuwjaarsboodschap van Adolf Hitler. —** Adolf Hitler heeft zich ter gelegenheid van het nieuwe jaar met een boodschap tot de vrienden en leden van de nationaal-socialistische partij gewend. Hij zegt daarin o.m.: Het jaar 1932 zal eens in de geschiedenis van de nationaal-socialistische beweging gelden als een groote en zegenrijke periode van onzen strijd. De religieuze en ten opzichte van haar wereldbeschouwing ontwortelde liberale menschheid heeft het einde van haar tijdsgewricht bereikt. Tot reuzenhoogte verheft zich het bolsjewistische gevaar, welks ingrijpen in het wereldbestel nog begunstigd wordt door de blindheid en de waandenkbeelden van z.g. staatslieden. De gevolgen moeten vernietigend zijn. De burgerlijke partijpolitiek en de burgerlijke ministers hebben van het ontstellende gevaar, dat de wereld bedreigd, geen voorstelling. In een staat, die zes millioen communisten, 7½ millioen sociaal-democraten en zes millioen min of meer pacifictisch georiënteerde elementen telt, zou men beter doen niet meer te spreken van „gelijkberechtigdheid" en andere van dergelijke schoonklinkende woorden. Het innerlijke verval, dat in het jaar 1918 slechts als crisisverschijnsel heeft gegolden, is thans chronisch geworden. Wil men Duitschland weer op de been helpen, dan kan dit alleen geschieden door een beweging, welke even intolerant en immer bereid tot handelen is als waarvan de tegenstanders blijk geven. Slechts het nationaal-socialisme kan, waar andere bewegingen gefaald hebben, de overwinning brengen. De nationaal-socialisten kennen hun tegenstanders en hun gedachten, welke hierop neerkomen dat zij de partij willen laten deelnemen aan de regeering, zoodat wij wel mede verantwoording dragen, zonder ook echter maar eenigszins zelfstandig te kunnen handelen. Het mag begrijpelijk heeten dat de nationaal-socialisten daarvan niets willen weten. De partij heeft niet gehoopt, gestreden en geleden om de taak, welke zij te vervullen heeft, voor een paar ministerzetels te verkoopen. De voornaamste taak van het komende jaar zal zijn, den nationaal-socialistischen leden en aanhangers met groote duidelijkheid voor oogen te stellen dat de partij zelf niet het doel is, doch slechts het instrument om het gestelde doel te bereiken.

(Völk. Beobachter) **(Vorig bericht blz. 471 A.)**

F. **CANADA. — Minerale productie. —** Volgens een mededeeling van het Bureau voor de Statistiek handhaafde Canada in 1932, met een goud-productie van $ 63 millioen, hetgeen 13% meer is dan in 1931, gemakkelijk zijn positie als tweede goud-produceerend land ter wereld. Aan de goudmijnen werd een bedrag van ruim $ 6 millioen aan premies betaald in verband met den huidigen toestand op de wisselmarkt.

De zilver-productie in Canada bedroeg 18 333.838 (v. j. 20 562 247) ounces, ter waarde van $ 5.818 000.

De productie van koper bedroeg 240.876.000 pound, ter waarde van ruim $ 14 millioen, tegen 292.304.000 pound, ter waarde van $ 24 millioen, in 1931, een vermindering van 18% in productie en van 39% in waarde.

De nikkel-productie bedroeg 29.274.871 pounds in 1932 (v. j. 65.666.320 pounds).

De productie van lood bedroeg ruim 256 millioen pound, tegen ruim 267 millioen in het vorige jaar.

De zink-productie was bijna 172 millioen pounds groot tegen 237 millioen in 1931.

De steenkool-productie in 1932 bedroeg 11.786 500 t. (v. j. 12.243.000) ter waarde van $ 37.441.000 (v. j. $ 41 millioen). (Canadian Mining Journal)

A. **AMSTERDAM. — Kamer van Koophandel.. —** De voorzitter van de Kamer van Koophandel te Amsterdam, de heer Gottfr. H. Crone, heeft in de eerste zitting der Kamer in het nieuwe jaar een overzicht gegeven van den economischen toestand.
Komende tot een bespreking van den algemeenen toestand in Nederland zei de heer Crone o.a. het volgende:
Ernstige zorg baart de binnenlandsche economische toestand. Onze volkshuishouding heeft de zware schokken, die haar werden toegebracht, tot nu toe doorstaan, dank zij de reserves in de reeks van voorspoedige jaren, die aan het uitbreken van de crisis vooraf gingen, gekweekt. Doch terwijl in normale tijden de verscheidenheid der grondslagen van onze nationale economie haar een groote mate van levenskracht verschafte, zijn door de tegenwoordige universeele verwikkelingen een aantal dier grondslagen pijnlijk getroffen, gevoelig als zij zijn voor de wisselingen van de internationale conjunctuur.
Aangezien de economische structuur van ons land in overwegende mate afhankelijk is van de handelsbetrekkingen met het buitenland, wordt Nederland in zijn grondvesten bedreigd. **(Vor. ber. blz. 570 F.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Kreuger-Concern. — International Match Company. —** De Irving Trust Company, de trustee van de gefailleerde International Match Company, de Amerikaansche dochteronderneming van het concern Kreuger, heeft 8 commissarissen der Amerikaansche onderneming gedaagd tot het betalen van schadevergoeding tot een totaal bedrag van 250 millioen dollar. De commissarissen der International Match Company zouden de contrôle op de ondernemingen hebben overgelaten aan Ivar Kreuger zelf en daardoor hun eigen plichten tot het houden van toezicht hebben verwaarloosd.
(Vorig bericht blz. 615 D.)

C. **WHISKY GEEN EIGENNAAM. —** Het „Kammergericht" te Berlijn heeft vonnis gewezen in een proces van Engelsche whiskyfabrikanten tegen Duitsche alcoholfabrikanten. Het „Kammergericht" heeft daarbij uitgemaakt, dat „whisky" geen eigennaam is, zoodat op flesschen met dat geestelijke vocht van Duitsch fabrikaat niet een etiket „whisky" zonder meer mag prijken. Er moet staan „Duitsche whisky", of een dergelijke toevoeging, die in even groote letters gedrukt moet zijn als het woord whisky zelf. Als „gewone" whisky mogen alleen de Schotsche, Iersche of Canadeesche producten verkocht worden.
(Berliner Tageblatt)

D. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Verhooging van invoerrechten. —** De verordening, waarbij de invoerrechten op 44 goederencategorieën nieuw worden geregeld, is thans gepubliceerd. De rechten worden ten deele aanzienlijk verhoogd; voor enkele luxe-artikelen zelfs met 120%. Slechts de invoerrechten op cacaoboonen zijn in het belang van de Tsjechoslowaaksche chocolade-industrie verlaagd. De nieuwe rechten treden op 3 Januari '33 in werking.
Tot de artikelen, waarvoor de rechten zijn verhoogd, behooren o.m. koffie, thee, diverse specerijen, zooals peper, kaneel, nootmuskaat, kruidnagelen, vanille, enz.; verder tabak, tabaksfabrikaten, levende planten, bloembollen, lederwaren met monteering, electrische telefoon- en signaaltoestellen, telefoons en microfoons. (Narodni Politika). **(Vor. ber. blz. 508 B.)**

E. **NEDERLAND. — R. K. Middenstandsbond. —** Dezer dagen vergaderde te Utrecht onder leiding van den bondsvoorzitter, den heer C. J. G. Struycken het hoofdbestuur van den Ned. R. K. Middenstandsbond. Er werd mededeeling gedaan van de oprichting van een tweetal landelijke vakbonden, n.l. van den Ned. R. K. Bond van Kapperspatroons en den R. K. Bond van Kleermakerspatroons. In Limburg is het initiatief genomen tot organisatie der R. K. Kantoorboekhandelaren en in Breda tot organisatie der R. K. Bloemisten en Bloemenwinkeliers, binnen het verband der R. K. Middenstandsorganisatie.
Het vraagstuk der concentratie van de bureaux der diocesane Middenstandsbonden en van den Ned. R. K. Middenstandsbond werd besproken. In samenwerking met de twee andere Middenstandsbonden zal worden getracht regelen te stellen voor de actie van straat- en wijkvereenigingen van den Middenstand. Verder zullen in overleg met de R. K. Vereeniging van Leeraren tot Bevordering van het Handelsonderwijs stappen worden gedaan om te komen tot meer eenheid in leerplan en exameneischen van de cursussen voor handelsonderwijs, welke vanwege R. K. Middenstandsvereenigingen hier te lande worden gehouden.
(De Maasbode).

F. **VEREENIGDE STATEN. — Millionnairs. —** Onlangs zijn eenige cijfers gepubliceerd over de inkomens der Amerikanen gedurende 1931, die aanzienlijk gedaald zijn vergeleken met vorige jaren. Op de vraag, wie onder deze omstandigheden tot de rijkste mannen der Ver. Staten gerekend moeten worden, wordt het volgende antwoord gegeven:

	millioen Gld.
John Rockefeller Jr.	1400
George Baker	330
Charles Schwab	210
Sidney Mitchell	210
Edward Harkness	160
Vincent Astor	140
Edward Harriman	135
J. P. Morgan	125
Arthur Curtis James	120
Payne Whitney	120

Van Henry Ford weet men niet hoe groot zijn vermogen is. **(Vorig bericht blz. 439 B.)**

5 JANUARI 1933

G. **DUITSCHLAND. — De smokkelhandel aan de Duitsch-Hollandsche grens. —** Volgens het jaarverslag van het hoofdkantoor der douane te Aken zijn aan de Duitsch-Hollandsche grens van Gillrath tot Sief-Schmithof, een afstand van 56 K.M., 25.000 strafprocessen wegens smokkelarij ingesteld.
In totaal zijn ongeveer 60.000 personen met smokkelwaren aangehouden. Onder de in beslag genomen waren bevinden zich o.m.:
6.000.000 sigaretten, 74.000 K.G. koffie, 174.000 K.G. suiker, 40.000 K.G. graan, 36.000 K.G. meel, 32.000 K.G. brood en 12.000 K.G. tabak.
Verder zijn in beslag genomen 800 fietsen, 105 luxe auto's, 24 vrachtauto's en 38 motorrijwielen.
(Aachener Anzeiger) **(Vorig bericht blz. 306 C.)**

H. **CHINA. — Muntwezen. —** Volgens een mededeeling van den Minister van Financiën, den heer Soong, zal op 1 Maart '33 te Shanghai worden geopend een centrale munt waar zilveren dollars kunnen worden aangemunt in de verhouding van 71½ tael-cts. per dollar. Een raad van advies, bestaande uit de meest vooraanstaande bankiers en kooplieden, zal er toe medewerken, dat het gehalte van den nieuwen zilveren dollar wordt gewaarborgd. (Shanghai Times)

I **BOEDDHISTENZENDING. —** Een aantal Boeddhistische zendelingen is te voet uit Rangoon vertrokken om een tocht te maken door Azië en Europa tot uitbreiding van hun geloof. De leider der missie is Loknath, een Italiaansche Boeddhist, opgevoed in Amerika.
De zendelingen willen van Birma naar Calcutta loopen en daarna gedurende zeven jaar door Azië trekken, waar zij de voor Boeddhisten gewijde plaatsen zullen bezoeken. Hun doel is het Boeddhisme te versterken in Indië, waar Boeddha geboren is.
Na Indië, Tibet en Afghanistan te hebben doorkruist zullen zij naar Jeruzalem gaan en vandaar naar Rome en andere Europeesche steden.

Loknath heeft aan een Reuter-correspondent verklaard, dat de Westersche landen verlangend uitzien naar het Boeddhisme en dat hij daarom een missie in Europa wil beginnen.

A. **NEDERLAND. — Bouwvak.** — De Landelijke Federatie van Bouwvakarbeiders in Nederland te Amsterdam schrijft ons:
„Aan de lange lijst van normale werken, die als werkverschaffing werden uitgevoerd tegen loonen, die daarbij zijn aangepast en meestentijds door den minister zijn bepaald, dreigen weer enkele te worden toegevoegd. Met name in de gemeente Bergen N.-H. zouden vandaag in behandeling komen niet minder dan een vijftal werken, alle betrekking hebbende op verbetering, verbreeding, verharding en asphalteering van wegen, waarvan door het College van Burgemeester en Wethouders wordt voorgesteld deze in werkverschaffing te doen uitvoeren. Het lijdt geen twijfel, dat indien onverhoopt de gemeenteraad dezer gemeente deze voorstellen zou aanvaarden, daardoor de werkloosheid in het bouwbedrijf weer zal worden vergroot, terwijl opnieuw de reeds op aandrang van de regeering verlaagde loonen, daardoor in gevaar zullen worden gebracht.
Het bestuur der Landelijke Federatie van Bouwvakarbeiders, dat zich nog de vorige week met een adres tot de regeering had gewend, handelende over dezelfde materie heeft daarin aanleiding gevonden, zich opnieuw en nu telegrafisch tot de regeering te wenden met het verzoek, te willen bevorderen dat de werken, waarvan hierboven sprake is, als normaal werk zullen worden uitgevoerd. Een telegram in gelijken geest is tevens gezonden aan den Raad der gemeente Bergen N.-H. Aan de regeering is verzocht antwoord te mogen ontvangen. Het wordt inderdaad meer dan tijd, dat de bestrijding van de werkloosheid in het bouwbedrijf met krachtige middelen wordt aangevat."
(Vorig bericht blz. 629 F.)

B. **LUCHTVAART. — K. L. M. in 1932.** — Wij ontleenen aan een V. D. bericht het volgende:
Ondanks de zeer ongunstige economische omstandigheden, kan de K. L. M. op de in 1932 verkregen resultaten met tevredenheid terugzien. Weliswaar stond de omzet in extra vluchten en het aantal vervoerde pleziervliegers iets achter bij 1931, terwijl het goederenvervoer tengevolge van de contingenteering en andere, het verkeer schadende maatregelen, met 30% achteruit liep. Daartegenover staat dat het vervoer van passagiers en post vooruitging en het vervoer op de Amsterdam—Batavia lijn eveneens bevredigend was.
Het aantal passagiers op de trajecten in Europa bedroeg 20.600, terwijl 829.500 K.G. goederen en 130.000 K.G. post werden vervoerd. Op de A'dam—Batavia route bestond het vervoer uit 420 passagiers, 5.000 K.G. vracht en 26.500 K.G. post.
Aan de rondvluchten namen 13.120 personen deel, waarvan 5.480 op Schiphol en 3.490 op Waalhaven. In totaal werden door vliegtuigen der K. L. M. afgelegd 3.089.000 K.M. (1.547.000 K.M. in Europa en 1.542.000 K.M. op de Indië-route), hetgeen overeenkomt met meer dan 77 maal den omtrek der aarde.
(Vorig bericht blz. 619 H.)

C. **EGYPTE. — Kabinetsverandering.** — Het Egyptische kabinet, dat op 4 Januari '33 is afgetreden, is door den premier Sidky Pasja gereconstrueerd.
De premier verklaarde, dat de nieuwe regeering dezelfde buitenlandsche politiek zal voeren als de vorige, d.w.z. dat zij zal streven naar volkomen onafhankelijkheid, en dat de binnenlandsche politiek zal bestaan in het „bestrijden van den chaos".

D. **LUIT.-GENERAAL DE VLAMING 90 JAAR.** — De gepensionneerde Luitenant-Generaal L. de Vlaming werd 31 Dec. 1932 90 jaar. Hij werd gehuldigd door een voorbijtrekken van de Grenadiers en Jagers. Door zijn leerboeken: Elementaire taktiek, Toegepaste taktiek, Leiddraad bij het onderwijs in de taktiek aan den Hoofdcursus, en door de (in samenwerking met J. Roelants bewerkte) Handleiding voor de taktische oefeningen op de kaart, heeft hij voorzien in een destijds (omstreeks 1875) bestaande behoefte en heeft hij leiding gegeven aan dat deel van het onderwijs in de militaire wetenschap.
Als organisator van de Militaire School te Haarlem (1887) en van de Cadettenschool te Alkmaar (1893) — van welke belangrijke instellingen van officiersopleiding hij de eerste directeur is geweest — heeft hij zich verdienstelijk gemaakt voor de opleiding van het Officierskorps.
Na zijn ontslag uit den militairen dienst heeft hij nog veel gewerkt. Zoo was hij (1901—1908) hoofdbestuurslid en voorzitter van de Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap en bracht hij tot stand de verschijning van het (thans nog uitkomend) Wetenschappelijk Jaarbericht, dat als een der belangrijkste publicaties van die vereeniging geldt.
Hij heeft op 31 Dec. vele betuigingen van groote waardeering van zijn werken ontvangen, zoowel van de zijde der regeering (brief van den minister van Defensie) als van de zijde van talrijke oud-leerlingen van K. M. A., Mil. School en C. S.

E. **EUROPA'S SCHULDEN AAN AMERIKA. — Fransch-Amerikaansche besprekingen.** — Volgens een bericht uit Washington, heeft de Fransche ambassadeur aldaar, Claudel, een bespreking gehad met den onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, Castle. Na afloop hiervan verklaarde Claudel, dat de verdere besprekingen tusschen Frankrijk en Amerika zullen worden uitgesteld totdat Roosevelt het presidentschap heeft aanvaard. **(Vor. ber. blz. 628 B.)**

F. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Shanhaikwan.** — Het Japansche hoofdkwartier deelt mede, dat de commandant der Japansche troepen te Shanhaikwan den Chineeschen autoriteiten heeft voorgesteld het conflict op de volgende basis bij te leggen:
1. De Chineesche troepen worden uit het district Shanhaikwan teruggetrokken;
2. De Chineesche regeering verplicht zich een neutrale zone te scheppen: 30 K.M. buiten de spoorlijn mogen zich geen Chineesche troepen ophouden;
3. De Chineesche plaatselijke autoriteiten moeten de verantwoordelijkheid dragen voor het incident te Shanhaikwan;
4. De aftocht der Chineesche troepen uit het district Shanhaikwan moet binnen 24 uren plaats hebben;
5. Shanhaikwan wordt als grenspunt van Mandsjoekwo beschouwd. **(Vorig bericht blz. 636 C.)**

G. **TELEGRAFIE. — Invoering verreschrijfdienst door P. T. T.** — In beginsel heeft de P. T. T.-dienst besloten om, voorloopig op proef, door middel van verreschrijf-verbindingen, gelegenheid te geven tot onderling particulier telegraafverkeer over telefoonaansluitingen, zoowel in locaal als in interlocaal verkeer.
Vooraf is — door demonstratie van in bedrijf zijnde toestellen op de Jaarbeurs te Utrecht in Sept. '32 en door schriftelijke en persoonlijke gedachtenwisseling met daarvoor in aanmerking komende instellingen — de belangstelling gepeild voor dezen nieuwen verkeersvorm.
De opgedane ervaringen zijn van dien aard, dat het bedrijf thans tot de aanschaffing van een eersten voorraad toestellen zal overgaan.
Het jaarabonnement voor huur van de apparatuur van een dergelijke verreschrijf-verbinding zal *f* 480 bedragen, met inbegrip van onderhoud en contrôle der toestellen. Voor het gebruik van de verbinding zal het gewone telefoongesprekkentarief in rekening worden gebracht, met toepassing eventueel van een tijdtarief voor locaal verkeer.

A. **BELGIE. — Het Legercontingent voor 1933. —** Het regeeringsvoorstel om, voor 1933, het contingent van 63.000 man te brengen op 61.000 man, werd 28 December '32 in de Kamer uitvoerig besproken. Bij het debat werd van socialistische zijde een verdere vermindering tot 58.500 man voorgestaan, terwijl van Vlaamsch-nationalistische zijde zelfs een vermindering tot 20.000 man werd gevraagd.
Bij de stemming op 29 Dec. '32 werden de verminderingsvoorstellen verworpen en — met 94 tegen 69 stemmen — het contingent, overeenkomstig het regeeringsvoorstel, op 61.500 man bepaald.
Tijdens het debat op 28 Dec. was nog ter sprake gekomen de kwestie van de grensversterking, n.l. dat de noord- en de oostgrens wèl, doch de zuidgrens niet versterkt wordt. De minister van Landsverdediging, Devèze, heeft geantwoord: „Ik weiger de zuidgrens en zekere andere grenzen te vergelijken; U weet zeer goed waar vandaan het gevaar komen kan." **(Vorig bericht blz. 555 H.)**

B. **DR. POSTHUMA'S ARTIKEL „WEG MET DE TOLMUREN". —** Oud-minister dr. F. E. Posthuma publiceert in het „Berliner Tageblatt" een artikel „Weg met de tolmuren". Wij ontleenen er het volgende aan:
„Nederland moet in ruime mate leven van zijn uitvoer, zijn inkomen uit handel en scheepvaart en de opbrengsten uit buitenlandsche leeningen. Het is wel niet noodig nader te bewijzen dat Nederland, het land van het principe van den vrijhandel en van de meestbegunstiging, door de economische verwarring zeer zwaar wordt getroffen. Het is duidelijk dat de strenge economische logica ook ons ten slotte zal dwingen niet te koopen waar men niet verkoopen kan. Wij kunnen hier slechts de hoop uitspreken dat de naburige staten onze economische moeilijkheden zullen begrijpen, aangezien zij hun producten op den duur slechts kunnen verkoopen aan een Nederlandsche bevolking, welke in staat is haar eigen producten uit te voeren.
Het is eenvoudig onmogelijk achter enorme tolmuren op kosten van den uitvoer van andere landen een schijnbare welvaart te scheppen.
Moge 1933 het einde beteekenen van het internationale wantrouwen en tevens het begin van een krachtige internationale toenadering met uitschakeling van een verkeerd begrepen eigenbelang. Slechts dan zal van een duurzame verbetering van den toestand sprake kunnen zijn.
Moge de politieke openbare meening er in 1933 toe bijdragen den verantwoordelijken staatslieden het voeren van een dergelijke constructieve economische politiek te vergemakkelijken.
Indien we met dit doel voor oogen het nieuwe jaar beginnen, dan zullen de gunstige resultaten zeker niet achterwege blijven. Men verlieze nimmer uit het oog, dat elke nieuwe commercieele moeilijkheid een stap achteruit beteekent." (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. zie afbeelding 307 A.)

C. **OVER DEN SLAAP. —** In het Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde van 24 Dec. '32 deelt prof. Winkler in een artikel over den slaap mede, dat de chemicus Cloetta en zijn leerlingen vonden, dat bij kunstmatig in slaap gebrachte dieren het kaliumgehalte van het bloed vermeerderde en bij het ontwaken voor een vermeerdering van het calciumgehalte plaats maakte. Ook berichtte Säuger, dat het bloed van zenuwlijderessen in den hypnotischen slaap 15—20% minder calcium bevatte dan tijdens het waken en dat bij een door suggestie opgewekten exaltatie-toestand het calciumgehalte van het bloed aanzienlijk was vermeerderd. Volgens Cloetta moet dus het calciumgehalte der hersenen tijdens den slaap zijn vermeerderd. Inderdaad schijnt zeer gemakkelijk een verschuiving der calcium- en kaliumionen tot stand te komen, gepaard aan waken of slapen.
Ook wordt in dit artikel ontkend het bestaan van een slaapcentrum in den eigenlijken zin des woords als een soort oase in het centrale zenuwstelsel.
Tevens wordt gebroken met de theorie, dat de slaap het gevolg zou zijn van periodieke vergiftiging van het lichaam met de producten der stofwisseling. De wereld van waarnemen en handelen zou voor ons worden afgesloten, doordat de inwendige prikkels voor allerlei zeer gewichtige levensbelangen der stofwisseling niet door stofwisselingsuitingen gevolgd worden. (Ned. Tijdschr. v. Geneesk.)
(Vorig bericht blz. 615 G.)

D. **FRANKRIJK. — De mailboot „Atlantique" in brand. —** Op 4 Januari '33 om vier uur in den morgen is op de 42.512 bruto-registerton metende Fransche mailboot „Atlantique" — na de „Isle de France" en de pas van stapel geloopen „Normandie" het grootste Fransche mailschip — brand uitgebroken.
Het schip, dat behoort aan de Comp. de Navigation Sud-Atlantique en dat in den dienst tusschen Bordeaux en Buenos Aires voer, was op 16 December uit de Argentijnsche hoofdstad vertrokken en op 31 Dec. '32 te Bordeaux gearriveerd. Het bevond zich thans zonder passagiers op weg naar Le Hâvre, ten einde er te worden gedokt en nagezien. Toen de brand uitbrak, was de positie van het schip 49 graden 30 minuten Noorderbreedte en 3 graden 17 minuten Westerlengte, d.w.z. omstreeks 60 zeemijlen (110 K.M.) ten Oosten van Falmouth. Aan boord bevonden zich 229 koppen bemanning.
Het zich toevallig in de nabijheid bevindende Duitsche motorschip „Ruhr" van de Hamburg-Amerikalijn zette onmiddellijk sloepen uit en is er in geslaagd een tachtigtal opvarenden van den blijkbaar verloren Oceaanreus te redden. De overige leden der bemanning zijn volgens te Parijs ontvangen berichten aan boord genomen door het Engelsche s.s. „Ford Castle", terwijl zich op de „Achilles" van de K.N.S.M. eveneens een aantal opvarenden bevinden, onder wie echter verscheidene gewonden.
Volgens de laatste berichten worden 18 der opvarenden vermist.
De „Atlantique" was voor 300 millioen frs. verzekerd.
Het wrak van de nog steeds brandende „Atlantique" wordt naar Le Hâvre gesleept.
De oorzaak van den brand is onbekend. **(349 B.)**

6 JANUARI 1933

E. **SCHEEPVAART. — Passage-tarieven naar Nederl. Oost-Indië verlaagd. —** De Stoomvaart-Maatschappij „Nederland", „Rotterdamsche Lloyd" (ook de Norddeutsche Lloyd) hebben hun passage-tarieven der 1ste-, 2de- en 3de klasse tusschen de Europeesche en Nederl. Oost-Indische havens (en Singapore) aanmerkelijk verlaagd. De nieuwe tarieven der Nederlandsche maatschappijen gaan op 7 Januari '33 in.
(Vorig bericht blz. 635 H.)

F. **PROF. L. LINDEBOOM OVERLEDEN. —** Na langdurige ziekte is op 4 Januari '33 te Kampen overleden prof. L. Lindeboom.
Lucas Lindeboom werd op 17 Januari 1845 te Zwollerkerspel geboren en was dus bijna 88 jaar oud. Hij bezocht de Latijnsche school te Zwolle en daarna studeerde hij aan de Theologische school te Kampen. Van 1866 tot 1873 was hij Christelijk-Gereformeerd predikant te 's-Hertogenbosch, welk ambt hij daarna tot 1882 te Zaandam vervulde.
Van 1883 tot 1917 was hij hoogleeraar aan de Theologische School voor de Gereformeerde kerken te Kampen. Sinds 1884 was hij voorzitter van de Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen in Nederland en sinds 1908 voorzitter van het curatorium van het Gereformeerd Gymnasium te Kampen.

G. **NEDERLAND. — Spoorwegen. - Loonsverlaging. —** De Directie der Nederlandsche Spoorwegen heeft, teneinde tegemoet te komen aan het verzet der

spoorwegbonden tegen de oorspronkelijke plannen om de bestaande korting van 5% om te zetten in een loonsverlaging van 10%, in te gaan op 1 Januari 1933, zich na langdurige onderhandelingen bereid verklaard om, indien daarvoor met de organisaties overeenstemming zou zijn verkregen, haar voorstellen aldus te wijzigen:
1. De loonsverlaging van 10% zal teruggebracht worden op 8%.
Bovendien is de directie bereid een bijdrage aan het zieken- en ondersteuningsfonds voor het gezin van de personeelsleden ten laste der Maatschappijen te nemen.
3. Deze maatregelen gaan eerst met 1 April '33 in.
4. De directie zal verder toezegging doen dat zij in de bedrijfsuitkomsten van 1933 en 1934 geen grond zal vinden om te komen tot verdere loonsverlagingsvoorstellen.
De verschillende organisaties zullen zich omtrent deze voorstellen nader beraden. **(Vor. ber. blz. 517 A.)**

A. CALVIN COOLIDGE OVERLEDEN. — De vroegere president van de Vereenigde Staten, Calvin Coolidge, is op 5 Januari '33 in zijn woning te Northampton (Massachussetts) plotseling overleden.

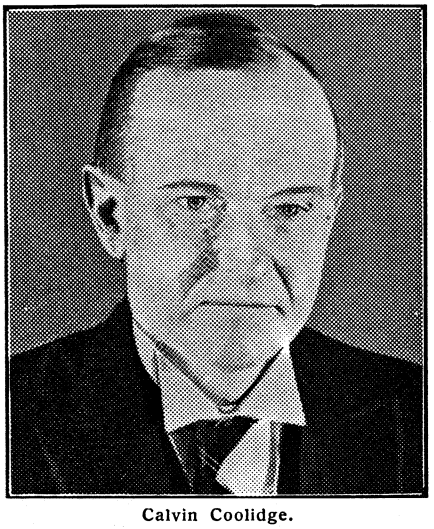

Calvin Coolidge.

Calvin Coolidge was de zoon van een farmer uit den staat Vermont, studeerde eerst wiskunde en later rechtswetenschappen. Hij begon zijn carrière als advocaat, werd daarna president van een bankinstelling en ging in het jaar 1911 over naar het gemeentebestuur. Later werd hij lid en vervolgens voorzitter van den Senaat van Massachussetts.
Eenige jaren lang was Coolidge plaatsvervangend gouverneur van dezen staat, totdat hij tot gouverneur werd gekozen.
In Maart 1921 werd Coolidge vice-president en na den dood van president Harding, in Augustus 1923, president der Vereenigde Staten. Na afloop van zijn ambtsperiode werd hij in November 1924 als republikeinsch candidaat met groote meerderheid van stemmen herkozen.
In zijn ambtsperiode viel het groote olieschandaal (Teapotdome) voor, doch Coolidge's positie werd hierdoor niet geschokt.
De houding van Coolidge op het gebied der buitenlandsche politiek wordt gekenmerkt door zijn absoluten afkeer van den Volkenbond, zijn energiek optreden inzake ontwapening en zijn standpunt dat de oorlogsschulden der geallieerden moeten worden betaald. Het mislukken der Amerikaansche politiek ter Maritieme Ontwapeningsconferentie van Genève leidde er toe dat Coolidge in het jaar 1928 niet weer candidaat werd gesteld. Hij stelde als zijn opvolger voor Herbert Hoover, die dan ook met groote meerderheid van stemmen werd gekozen. Hij zelf nam toen de functie op zich van directeur der New York Life Insurance.

B. NEDERLAND. — Koffiehandel in 1932. — Aan het jaaroverzicht 1932 van de Vereeniging voor den Koffiehandel te Amsterdam ontleenen wij het volgende:

TOTALE AANVOEREN, AFLEVERINGEN EN VOORRAAD VAN KOFFIE IN NEDERLAND
(in balen)

		Aanvoeren †)	Afleveringen †)	Voorraad 31 Dec.
1932	Amsterdam .	1.269.643	1.408.449	124.173
	Rotterdam .	763.792	836.603	28.156
	totaal . . .	2.033.615	2.245.052	152.329*)
1931	„ . . .	2.437.824	2.318.257	363.766*)
1930	„ . . .	2.083.191	2.209.725	244.199*)
1929	„ . . .	2.212.580	2.257.478	370.733*)
1928	„ . . .	2.467.571	2.371.819	415.631*)
1927	„ . . .	2.244.631	2.263.971	319.879*)
1926	„ . . .	2.277.623	2.343.776	339.219*)
1925	„ . . .	2.226.811	2.119.813	405.272*)
1924	„ . . .	2.541.307	2.494.366	237.242
1923	„ . . .	1.703.117	1.916.368	190.302
1922	„ . . .	2.034.454	2.011.658	403.553
1921	„ . . .	2.120.704	2.179.291	380.757
1920	„ . . .	1.196.833	1.106.625	439.344

*) Met inbegrip van de te Amsterdam in de loodsen der Stoomvaartmaatschappijen liggende koffie.
†) Met inbegrip van doorvoer en overlading. **(V. b. 473 A.)**

C. ITALIE. — Afdaling in den krater van den Stromboli. — Twee Duitsche geleerden, de vulcanologen Arpad Kirner en Paul Muster, zijn eenigen tijd geleden, gehuld in asbestkleeding en voorzien van gasmaskers, afgedaald in den krater van den vulkaan Stromboli, gelegen op het kleine eiland van denzelfden naam in de Middellandsche Zee. De beide geleerden hadden voor hun onderzoek dezen berg uitgekozen, omdat hij steeds in werking is. Nooit houdt het uitstooten van damp, heet water, gloeiende lava, asch en daarmede vermengde stukken metaal, bij dezen vulkaan op.
De afdaling in den gloeienden krater was mogelijk, doordat op den top van den berg een toestel was opgesteld, waaraan een 300 meter lange asbestkabel was bevestigd. Door middel van dezen kabel lieten de geleerden zich in den krater zakken, waar een hitte van honderd graden heerschte.
De buitengewoon sterke zwaveldampen, welke in de diepte hingen, noodzaakten hen terstond, de zuurstofapparaten, welke zij bij zich hadden, in werking te stellen.
De bodem van den krater was betrekkelijk hard, doch rondom was alles in beweging.
Kirner liep den krater geheel rond en vond verscheidene haarden, waar lava en water kokend opborrelden.
Er vormden zich ook reusachtige blazen, welke steeds met groot geraas uit elkander barstten. In een ander deel van den krater bevond zich een soort kokend meer, waaruit onophoudelijk groote steenen, steenblokken en ziedende lava werden omhoog geslingerd.
Ongeveer drie uren heeft Kirner op den bodem van den krater doorgebracht, waarna hij gedwongen was hem te verlaten, daar zijn voorraad zuurstof was uitgeput. (Corriere della Sera)

D. VEREENIGDE STATEN. — Faillissementen in 1932. — In 1932 zijn in de Ver. Staten onafhankelijk van de bankinsolventies 31.950 faillissementen uitgesproken met een totaal aan verplichtingen van $ 927 millioen tegen 28.285 faillissementen met $ 736 millioen in 1931, 26.352 faillissementen met $ 668 millioen in 1930 en 22.908 faillissementen met $ 483 millioen in 1929. **(Vorig bericht blz. 484 B.)**

7 JANUARI 1933

A. **NEDERLAND. — Uitvoer van groenten en fruit naar Frankrijk.** — Vanwege de commissie voor den uitvoer van groenten en fruit naar Frankrijk wordt medegedeeld, dat gedurende het eerste kwartaal van 1933 de volgende hoeveelheden groenten en fruit vanuit Nederland naar Frankrijk mogen worden ingevoerd:
1e. witlof: vrij;
2e. pootuien, kleiner dan 20 m.M. middellijn: vrij;
3e. uien, 150.000 K.G. gedurende het tijdvak 1 Jan.—15 Maart;
4e. andere versche groenten dan uien en witlof; in Januari 720.000 K.G., in Februari 810.000 K.G., tot 15 Maart 400.000 K.G.;
5e. appels en peren: in Januari 260.000 K.G., Februari 370.000 K.G.; Maart 375.000 K.G.
6e. andere versche vruchten: in Januari 2000 K.G., Februari 5000 K.G.; Maart 10.000 K.G.

(Vorig bericht blz. 592 E.)

B. **PRINS WILLEM VAN ORANJE. — Herdenking in de Leidsche Universiteit.** — De Koninklijke familie was op 6 Jan. '33 naar Leiden gekomen, waar de oudste universiteit in ons land — een stichting van prins Willem van Oranje — als eerste in den lande het feit wilde herdenken, dat in April 1933 de „Vader des Vaderlands" vier eeuwen geleden geboren werd. Nadat de rector-magnificus der Leidsche universiteit, prof. dr. J. Huizinga in zijn openingsrede de Koninklijke familie een welkomstgroet had gebracht, opende hij de vergadering, die in het Groot-Auditorium der universiteit plaats had.
De historische rede werd daarop door prof. H. T. Colenbrander, hoogleeraar in de Vaderlandsche Geschiedenis, uitgesproken van den lagen katheder.
Hij beschrijft Oranje als martelaar eener vruchtbare gedachte, waarin de Republiek der Vereenigde Nederlanden, het Zwitsersche eedgenootschap, Schotland, Noord-Amerika, het Brandenburg van Louise Henriëtte, en, voor een deel dan toch, Engeland en Frankrijk hebben geleefd: de gedachte der christelijke vrijheid, die in de tweede helft der zestiende eeuw om adem vecht.
Spreker roept vervolgens de vijf gestalten in de herinnering waarin de prins ons achtereenvolgens verschijnt: die van den Brusselschen edelman, den vorstbevrijder, den rebel, den ruwaard van Brabant, den martelaar.
Vervolgens de gebeurtenissen van 1566 behandelend, toont spreker aan, hoe Oranje door de consistoriën en deze door de beeldenstormers, volkomen wordt achterhaald.
Thans gaat spreker tot de bespreking der mislukte veldtochten van 1568 tot 1572 over. Ook de rol van den vorst-bevrijder is uitgespeeld: de Prins moet rebel worden met de Hollandsche rebellen. Die vier jaar der rebellenconfederatie onder Oranje als „hooge overheid", zij hebben een glans die dien van andere tijdperken van den 80-jarigen oorlog overstraalt. Oranje's talenten blijken hier eigenlijk voor het eerst wonderwel op de mogelijkheden te passen. Eén ding hebben de opgestane gewesten vóór: zij kunnen op het achterland een geweldigen economischen druk uitoefenen, zonder dat hun eigen dagelijksch bedrijf door Alva, die weinig scheepsmacht en vooral geen scheepsvolk heeft, kan worden aangetast. Zij kunnen hun vrachtvaart voortzetten en, nu zij Antwerpen noch Amsterdam bezitten, zelf markten openen in Zeeland, aan den Maasmond, in het Noorderkwartier. Zal de handel den oorlog voeden, dan zijn twee dingen strikt noodzakelijk: er moet orde heerschen op die markt, volstrekte handelsveiligheid; — en er moet stipte orde heerschen in de financiën; het krijgsvolk dat men aanneemt, moet zóó geregeld worden betaald, dat het een gewillig werktuig blijft instede van een gevaar te worden.
De rebellenconfederatie verstevigt zich tot een staat, voorlooper van de Republiek der Vereenigde Nederlanden, waarvan Holland en Zeeland steeds de kern zijn gebleven.
Spreker herinnert vervolgens aan het beleg en ontzet van Leiden, de vredesonderhandeling te Breda, het aanbod der souvereiniteit aan Elisabeth.
Spreker verhaalt van de pacificatie van Gent, die feitelijk meer vragen stelt dan zij er oplost.
De eerste unie van Brussel wordt door een tweede vervangen, die de pacificatie in den zin der verdraagzaamheid interpreteert. Oranje schijnt het wezenlijke te bereiken van hetgeen waarvoor hij jaren strijdt: Nederland te vereenigen door er den geloofshaat aan banden te leggen.
In Juni 1583 is Oranje uit Antwerpen naar het Noorden teruggeweken; de Gentsche calvinisten, wien hij geen hulp meer kan geven, betichten hem van verraad, en nemen tot stadhouder van Vlaanderen Charles de Chimay, die zich in Maart '84 aan Parma onderwerpt.

Herinneringspenning voor de Willem van Oranje-feesten (in opdracht van het Landelijk Comité vervaardigd door de N.V. „Kon. Begeer").

Te Gent vallen katholieken en calvinisten elkander op het lijf, en krijten vrede! de een, en religie! de ander; — de man, die, zijn tijd vooruit, die beide begrippen elkander had willen doen doordringen, hij valt te Delft, 10 Juli 1584.
Na de rede van prof. Colenbrander zong het koor, vierstemmig, het eerste lied uit den Gedenkklank van Valerius: „Hoe groot, o Heer! en hoe vervaarlic".
Vervolgens sprak de rector het slotwoord.
Hierop zette het koor, terwijl allen zich van hun zitplaatsen verhieven, het laatste couplet van het „Wilhelmus" in, eveneens vierstemmig: „Voor God wil ick belijden....". Daarna volgde het eerste couplet, dat door allen werd meegezongen, waarmede de herdenkingsplechtigheid was afgeloopen.

8 JANUARI 1933

A. **NEDERLAND. — Begrooting. - Kleine wijziging.** — Nu dezer dagen de Rijksbegrooting voor 1933 bij de Eerste Kamer in behandeling komt, heeft de regeering haar een overzicht doen toekomen van de in de wetsontwerpen tot vaststelling dier begrooting gebrachte wijzigingen. Hieruit blijkt, dat het eindcijfer — oorspronkelijk vastgesteld op ƒ 642.232.598 — nog vóór de openbare beraadslaging in de Tweede Kamer is verminderd tot ƒ 642.118.967. Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer is alleen de begrootingspost voor het departement van Defensie veranderd; deze is verminderd met een ton, zoodat het totaal-eindcijfer thans bedraagt ƒ 642.018.967.
De begrooting van uitgaven overtreft de raming der middelen thans met ƒ 101.192.391. **(Vor. ber. 621 D.; vor. ber. Begrooting '33: 500 A.)**

B. **VATICAAN. — Paspoorten voor de stad van het Vaticaan.** — De kardinaal-staatssecretaris heeft meegedeeld, dat van 1 Januari af de toegang tot het Vaticaan en de musea slechts op vertoon van paspoort zal verleend worden. Deze maatregel is genomen, niet omdat een enkele maal ook ongewenschte vreemdelingen de Vaticaansche stad betreden hebben, maar uitsluitend om nadrukkelijk het karakter van onafhankelijken staat aan de Vaticaansche stad te verleenen.

C. **PROF. DR. B. J. KOUWER OVERLEDEN.** — Op 8 Jan. '33 is te Utrecht in den ouderdom van ruim 72 jaar overleden prof. dr. B. J. Kouwer, oud-hoogleeraar in de geneeskunde (gynaecologie) aan de Utrechtsche universiteit.
Prof. Kouwer was een voortreffelijk gynaecoloog, een goed organisator en een uitmuntend paedagoog, aan wien patiënten en oud-studenten veel verschuldigd zijn.
Dat de kennis en bekwaamheid van prof. Kouwer groot vertrouwen genoot, blijkt wel duidelijk uit het feit, dat de Koningin zich bij de geboorte van prinses Juliana aan zijn zorgen toevertrouwde.

9 JANUARI 1933

D. **VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid.** — In November '32 waren er 11.590.000 werkloozen in de Ver. Staten. De voorzitter van den Amerikaanschen arbeidersbond heeft verklaard dat zulks een recordcijfer is. Sedert dien schijnt de werkloosheid zich niet meer zoo sterk uit te breiden als in het overeenkomstige tijdvak van vorige jaren. **(Vor. ber. 576 H.)**

E. **DUITSCHLAND. — Onderhoud Hitler-von Papen.** — Adolf Hitler en von Papen publiceeren de volgende gemeenschappelijke verklaring:
Tegenover onjuiste combinaties, welke in de pers zijn verschenen betreffende de bijeenkomst van A. Hitler met den vroegeren rijkskanselier von Papen, stellen ondergeteekenden vast, dat de bespreking uitsluitend beoogde de mogelijkheid na te gaan van de vorming van een groot nationaal politiek eenheidsfront, en dat in het bijzonder de wederzijdsche opvattingen nopens het tegenwoordige rijkskabinet binnen het kader dezer algemeene bespreking niet aan de orde zijn geweest. w.g. Hitler—w.g. von Papen.

F. **NEDERLAND. — Nationaal-Socialisten vergaderen te Utrecht.** — Op 7 Jan. '33 hebben de Nederlandsche Nationaal-Socialisten, de groep, die onder leiding staat van ir. A. A. Mussert, hun eersten landdag gehouden te Utrecht in het gebouw voor K. en W. op de Mariaplaats.
In de vergadering, die door een zeer groot aantal jonge mannen en vrouwen werd bijgewoond, hielden ir. A. A. Mussert en de heer C. v. d. Voort van Zijp redevoeringen.
Ir. Mussert werd ook voor 1933 tot leider gekozen op voorstel van een der groepsleiders.
Aan de rede van ir. A. A. Mussert ontleenen wij o.a. het volgende:
„De natie leunt op de rechterzijde, waarvan niets meer is te verwachten; het Schip van Staat loopt geleidelijk vol om te kenteren gelijk de Krakatau.
Daarom moeten wij werken — hard en snel — voor het te laat is.
Want de ondergang der natie is dichter bij dan men denkt. Over het lot van ons volk zal beslissen: de antithese vóór of tegen het marxisme. Men kan niet volstaan met te zeggen: ik ben tegen het marxisme. Neen, men zal tegenover het marxisme moeten stellen een wereldbeschouwing, die juister, sterker en waarachtiger is, opdat zij overwinne. Deze wereldbeschouwing is die van het fascistisch Nationaal-Socialisme. Doelbewust de natie wederopbouwen, het imperium handhaven en tot grooter bloei brengen is ons streven." En verder zeide spreker:
„Toegepast moet worden een leer die beoogt het welzijn van geheel de natie, met achterstelling van groeps- en persoonlijke belangen. Toegepast moet worden de leer van het nationaal-socialisme ook in Nederland, om Volk en Vaderland van den dreigenden ondergang te redden." **(Vor. ber. blz. 574 B.; vor. ber. ir. Mussert 397 E.)**

G. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Shanhaikwan.** — De voorstellen van den commandant der Japansche troepen te Shanhaikwan zijn door de Chineezen van de hand gewezen.
De commandant der Britsche vloot in China, admiraal Kelly, heeft den chef van het Japansche leger, Nakamoera, een bemiddelingsvoorstel gedaan, dat echter van de hand is gewezen. Volgens Japansche berichten wenscht Japan het voorval te Shanhaikwan te localiseeren. **(Vorig bericht blz. 638 F.)**

H. **SCHAKEN. — Wedstrijd te Hastings.** — Het eindresultaat van het te Hastings gehouden schaaktournooi was: Flohr 7; Pirc 6½; Sultan Khan en Steiner 5½; Michell 5; Miss Menchik, Alexander en Thomas 3½; Jackson 3 en Tylor 2½ punten. **(V. b. 465 E.)**

10 JANUARI 1933

I. **J. A. WIJNMALEN OVERLEDEN.** — Op 8 Jan. 1933 is te Amsterdam overleden de heer J. A. Wijnmalen, hoofdcommies aan de Rijksverzekeringsbank en een zeer geziene figuur in de Nederlandsche sportwereld.
In de K.N.V.B. was hij lid van de Centrale Pers- en Propaganda-commissie.
De athletiek verliest in Wijnmalen een verdienstelijk official. Als zoodanig heeft hij nog gefunctionneerd bij de Olympische Spelen te Amsterdam in 1928.

K. **NEDERLAND. — Kleedingindustrie.** — Het loongeschil in de confectie-industrie te Amsterdam heeft een zoodanigen vorm aangenomen, dat een conflict onvermijdelijk is gebleken. Met ingang van 9 Jan. '33 wordt bij vijf groote Amsterdamsche firma's gestaakt. Bij deze werkstaking zijn ongeveer duizend arbeidskrachten, meerendeels vrouwelijke, betrokken.
Het nieuwe voorstel der werkgevers om op 8 Jan. '33 7½% en op 1 Juli '33 2½% loonsverlaging toe te passen, is door den Ned. Bond van Mannelijke en Vrouwelijke Arbeiders in de Kleedingindustrie niet geaccepteerd.
De Rijksbemiddelaar, prof. mr. P. J. Aalberse, heeft tot nu toe geen overeenkomst tusschen beide partijen tot stand kunnen brengen. **(Vor. ber. blz. 625 A.)**

L. **ENGELAND. — Vlottende schuld.** — De totale vlottende schuld beliep per 31 Dec. '32 £ 977.975.000, hetgeen £ 250.495.000 hooger is dan 31 Dec. 1931 en $ 366.020.000 hooger dan per 31 Maart 1932.
(Vorig bericht blz. 311 D.)

A. **A. J. MARCUSSE OVERLEDEN.** — Te Halsteren nabij Bergen-op-Zoom is op 64-jarigen leeftijd overleden de vroegere hoofdcommissaris van politie te Amsterdam, de heer A. J. Marcusse.
De heer Marcusse, die van 17 Februari 1919 tot 1 Januari 1929 hoofdcommissaris van politie te Amsterdam is geweest, werd op 14 Augustus 1868 te Wissekerke geboren. Na zijn opleiding te Kampen, heeft hij achtereenvolgens dienst gedaan bij de politie te Goes, Katwijk, Leeuwarden, Gouda en Amsterdam. De overledene was Ridder in de Orde van de Nederlandsche Leeuw.

B. **ZWITSERLAND. — Invoerrechten op koffie en thee verhoogd.** — De Zwitsersche regeering heeft besloten de invoerrechten op koffie en thee aanzienlijk te verhoogen. Deze maatregel was verleden jaar reeds aangekondigd als poging om het staatstekort door verhoogde inkomsten uit invoerrechten te dekken. Het recht voor ongebrande koffie wordt tot Zw. fr. 50, voor gebrande koffie tot Zw. fr. 100 en voor thee tot Zw. fr. 100—150 per 100 K.G. verhoogd. De invoerrechten op koffie stijgen daardoor van 25 tot 50% en op thee van 15 tot 30%. **(Vor. ber. 435 A.)**

C. **BELGIE. — Verblijf van vreemdelingen.** — De Belgische autoriteiten publiceeren de nieuwe bepalingen voor het verblijf van buitenlanders in België. Duitsche en Oostenrijksche onderdanen moeten in het bezit zijn van een geldig paspoort, dat voorzien moet zijn van een Belgisch visum.
Buitenlanders die in België in betrekking willen gaan, moeten in het bezit zijn van een door de autoriteiten verstrekte vergunning, welke door een diplomatieken of consulairen vertegenwoordiger van België moet zijn uitgegeven.
De politie krijgt opdracht die buitenlanders aan te houden, welke zonder vergunning in België verblijven of er een betrekking hebben. Deze buitenlanders zullen onverwijld België moeten verlaten.
(Gazet van Antwerpen)

D. **FRANKRIJK. — Scheepsbrand „Atlantique". - Rapporten der sleepbooten.** — De rapporten van de kapiteins der Nederlandsche sleepbooten „Roode Zee" en „Lauwerzee", die de „Atlantique" hebben gesleept, zijn gepubliceerd. Er blijkt uit dat de Franschen het eerst aan boord van het brandende wrak zijn gekomen. De gezagvoerder der „Lauwerzee" verklaart o.a. dat hij genoodzaakt was de trossen te kappen door de beweging der boot. **(Vor. ber. blz. 639 D.)**

E. **FRANKRIJK. — Contingenteering planten voor de periode 1 Januari—1 April 1933.** — De Fransche regeering heeft voor bovengenoemde periode het contingent als volgt bepaald:
Planten met kluit: 1 Jan.—1 April 1933, 13.000 K.G.
Planten zonder kluit: 1 Jan.—1 April 1933, 9.500 K.G.
Voor een verdeeling dezer hoeveelheden worden exporteurs naar Frankrijk verzocht vóór 12 Januari hun opgaven van verzonden hoeveelheden in de periode 1 Jan.—1 April 1932, resp. van planten met- en zonder kluit, aan den voorzitter der commissie voor den uitvoer van boomkweekerij-producten naar Frankrijk, Laan van Meerdervoort 36, 's-Gravenhage te zenden. **(Vorig bericht blz. 535 I.)**

F. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Shanhaikwan.** — Het Chineesche ministerie van Buitenlandsche Zaken spreekt beslist het bericht uit Tokio tegen dat er onderhandelingen zouden worden aangeknoopt inzake een bijlegging van het incident van Shanhaikwan zooals door de Chineezen zou gevraagd zijn. Eveneens sprak het bericht het gerucht tegen dat generaal Ho Tsjoe Kwo, Tsjang Soe Liang zou vertegenwoordigen bij de onderhandelingen en voegde er bij dat de Japanners, om een gunstigen indruk te vestigen op de Volkenbondsvergadering van 16 Jan., er naar streefden in onderhandeling te treden met Ho Tsjoe Kwo. Deze had hun geantwoord dat zij zich tot de centrale regeering moesten wenden en had met verontwaardiging het denkbeeld van de hand gewezen om de inneming van Shanhaikwan, welke gevolgd werd door het dooden van duizenden burgers, als een „plaatselijke aangelegenheid" te beschouwen. **(642 G.)**

G. **RUSLAND. — Hiëroglyphenschrift in Siberië.** — Een wetenschappelijke expeditie, die twee jaar lang gewerkt heeft in het Anadir-Chukotskgebied van Siberië, heeft geconstateerd, dat door sommige stammen een hiëroglyphenschrift wordt gebruikt. Zij schrijven de hiëroglyphen op houten plankjes en het aantal teekens bedraagt ongeveer 4000.
Voorbeelden van hun alfabet zijn aan verschillende Sovjet-Russische wetenschappelijke instellingen toegezonden, die thans trachten ze te ontcijferen.
(Pravda)

H. **DUITSCHLAND. — Douane-oorlog met Argentinië.** — Ofschoon sedert 1857 tusschen Duitschland en Argentinië een verdrag van meestbegunstiging bestaat heeft de Argentijnsche regeering bepaald, dat de uitvoer uit Duitschland niet zal profiteeren van de op 15 November '32 aan Chili toegestane tariefverlagingen.
Op 10 Januari '33 zal dientengevolge Argentinië geschrapt worden van de lijst der landen, die in Duitschland meestbegunstiging genieten, terwijl tevens de hooge tarieven zullen worden toegepast.
(Köln. Zeitung)

I. **ANGLO-PERSIAN OIL CY. — Verklaring van den Perzischen Sjah.** — De Sjah van Perzië heeft volgens V. D. een verklaring afgelegd betreffende het conflict met de Anglo-Persian Oil Company. Hij zeide o.m. dat de concessie in den beginne verkregen was op „oneerlijke, eenzijdige" condities. De annuleering van de concessie was geen plotselinge, impulsieve daad. Verscheidene malen was reeds getracht voorwaarden te verkrijgen, die meer in overeenstemming waren met de rechten en belangen van Perzië. Met nadruk verklaarde de Sjah, dat de concessie eerst werd geannuleerd, toen de hoop op een regeling verloren scheen te zijn. „Zelfs toen," aldus de Sjah, „hebben wij de deur nog wijd geopend gehouden voor directe onderhandelingen met de maatschappij."
(Vorig bericht blz. 619 K.)

K. **SPANJE. — Onlusten en stakingen.** — Spaansche syndicalisten hebben in Sevilla de algemeene staking uitgeroepen. In de provincie Murcia deden anarchisten aanvallen op verschillende dorpen en poogden zich meester te maken van een kruitmagazijn. Telefoonverbindingen werden afgesneden, daden van sabotage op spoorlijnen werden gepleegd. Ook in Barcelona is de toestand onzeker en moest de politie groote voorzorgsmaatregelen nemen.
Bij het onderzoek naar de aanleiding tot de troebelen is gebleken, dat de syndicalisten den steun der monarchisten hadden.
De staat van beleg is in eenige gebieden afgekondigd.
(Vor. ber. 465 D., 450 B.)

L. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE.** — De voorbereidingscommissie-Trip voor de Londensche economische en financieele wereldconferentie, dezer dagen te Genève gehouden, heeft haar algemeene beschouwingen beëindigd.
De deskundigen uit Italië, Duitschland, België, Britsch-Indië, Hongarije, Zwitserland, Polen, Noorwegen, Finland en Argentinië hebben allen hun standpunt uiteengezet, nadat de Amerikaansche, Engelsche en Fransche deskundigen dit reeds hadden gedaan.
Overeengekomen is, dat de volgende vier punten te Londen zullen worden behandeld; regeling der intergeallieerde en particuliere schulden; stabilisatie der valuta; herstel van het vrije kapitaalsverkeer en opheffing der handelsbelemmeringen.
Tijdens de debatten heeft de president van de Nederlandsche Bank mr. L. J. A. Trip er als voorzitter

der commissie op gewezen, dat in den tegenwoordigen crisistoestand slechts een moedige politiek kan leiden tot een overwinning der huidige moeilijkheden.
(Vorig bericht blz. 615 F.)

A. **NEDERL. WEST-INDIE. — Standbeeld van de Koningin te Willemstad.** — Op initiatief van mejuffrouw Rebecca Cohen Henriquez, de presidente der damesvereeniging „Entre Nous", welker leden naast de gezelligheid, de schoone letteren, de kunstnijverheid en de liefdadigheid beoefenen, wordt te Willemstad het door prof. Pietro Ceccarelli te Florence vervaardigde beeld van H. M. de Koningin geplaatst.

B. **VATICAAN. — Het Heilige Jaar der R.K. Kerk.** — Op Paaschmaandag zal Z. H. de Paus, door in het Vaticaan op een knop te drukken, draadloos de verlichting ontsteken van een groot stalen kruis, dat op den top van den 2000 meter hoogen berg Alverna is opgericht.
Op Palmzondag begint het buitengewone heilige jaar der R.K. Kerk ter herdenking van Christus' dood, negentien eeuwen geleden.
Zooals bekend vertoefde Franciscus van Assisi gaarne op den Alverna, waar hij de wondteekenen van Christus ontving. De berg is dan ook aan hem gewijd. De benoodigde gelden voor de oprichting van het kruis zijn grootendeels door Franciscaner monniken in de straten van Rome en andere steden verzameld. Het groote verlichte kruis zal op vele honderden kilometers afstand zichtbaar zijn.
(L'Osservatore Romano)

C. **RUSLAND. — Groote redevoering van Stalin.** — De groote politieke redevoering, die Stalin eenige dagen geleden gehouden heeft voor het Centraal Comité en de centrale contrôle-commissie van de communistische partij, is thans gepubliceerd.
Allereerst behandelt Stalin uitvoerig de resultaten van het eerste vijfjarenplan, dat hij niet alleen voor Rusland, maar voor de geheele wereld zeer belangrijk noemde. Met de grootste moeite en het brengen van de grootste offers heeft het vijfjarenplan prestaties tot stand gebracht, gelijk deze ter wereld wel nooit volbracht zijn.

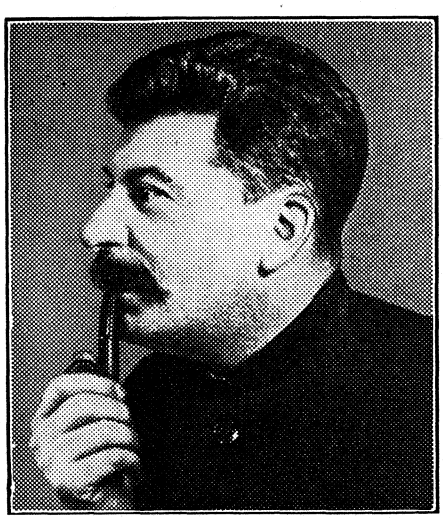

Stalin.

Verder verklaarde Stalin, dat Rusland thans op weg is van een zwak land een krachtig industrieland te worden. Belangrijk is verder de ontwikkeling van Rusland tot een der modernste landen en het tot stand komen van zijn volledige onafhankelijkheid. Alle kapitalistische elementen zijn uit den weg geruimd. Men is tot nieuwe economische vormen overgegaan. De resultaten van het vijfjarenplan zijn vooral belangrijk door het scheppen van een krachtige militaire industrie, waardoor men in staat is Rusland met de modernste bewapeningen uit te rusten en aldus tegen aanvallen te beschermen. Een moderne oorlogsindustrie en een krachtige luchtvloot zijn in het leven geroepen. Het invoeren van de zware industrie in Rusland en de ontbinding van de individueele boerenbedrijven sluit een terugkeeren van het kapitalistische systeem in Rusland volkomen uit. De thans algemeen in Rusland heerschende nood is niet te wijten aan de slechte huishouding van den staat, maar aan de groote economische inspanning, die partij en regeering in het belang van den staat zelf hebben moeten geven. De partij en de regeering zullen zich er voor inspannen in 1933 den algemeenen nood te verzachten. Nu wordt begonnen met het tweede vijfjarenplan. (Krasnaja Gazeta)

11 JANUARI 1933

D. **NEDERLAND. — Bedrijfsraden.** — Het bestuur van het Verbond van Ned. Werkgevers heeft in een adres aan de Eerste Kamer uiting gegeven aan de bezwaren die in den kring der leden bestaan tegen het ontwerp van wet inzake de instelling van bedrijfsraden. **(Vorig bericht blz. 543 A.)**

E. **DUITSCHLAND. —De financieele positie van het Rijk.** — In de begrootingscommissie van den Rijksdag heeft de Rijksminister van Financiën Graaf Schwerin von Krosigk een overzicht gegeven van de financieele positie van het Rijk. Het begrootingsjaar 1931 sloot met een tekort van 1690 millioen Mark. In 1930 was het tekort 770 millioen Mark, die gedeeltelijk op de begrooting van 1931 zijn overgebracht, waarbij rekening dient gehouden te worden met het feit, dat in 1931 van het eigenlijke tekort van 1190 millioen Mark in dit jaar 420 millioen gedelgd kon worden. In 1931 bleven de inkomsten 116 millioen beneden de raming en kwamen de uitgaven 334 millioen boven de raming, waardoor een tekort op de gewone middelen ontstond van 450 millioen Mark. **(V. b. 427 C.)**

F. **ZUIDERZEE. — Biologisch Zuiderzee-onderzoek.** — Op de op 3 Jan. '33 te Amsterdam gehouden vergadering van de Zuiderzeecommissie van de Nederlandsche Dierkundige Vereeniging werd allereerst het in 1932 verrichte onderzoek behandeld. In 1932 werden slechts twee termijnvaarten gehouden, een einde Juli, de tweede van 7 tot 10 November.
Daarbij bleek, dat het zoutgehalte reeds nu sterk daalt en wel sterker dan aanvankelijk verwacht werd; zoo bleek einde December het chloorgehalte reeds tot op de helft van het oorspronkelijke te zijn afgenomen, terwijl een daling tot op dit punt pas in Mei '33 verwacht werd. Het zoutgehalte is evenwel niet over de geheele afgesloten Zuiderzee gelijk; het eenigszins geïsoleerde Hoornsche Hop heeft een merkbaar hooger zoutgehalte dan noordelijker gelegen gedeelten; ook het Amstelmeer bezit door het ontzouten van de aangrenzende Wieringermeerpolder een hooger zoutgehalte dan de kom van de afgesloten Zuiderzee. Op de dierenwereld heeft dit overeenkomstig de verwachtingen reeds duidelijk invloed. Zoo werden op een Novembertocht in het Noordelijk deel van de afgesloten Zuiderzee talrijke stervende slijkgapers en mossels aangetroffen.
De ansjovis is doodgegaan; wel wordt nog veel bot gevangen, ook haringen zijn nog aanwezig, terwijl eveneens bliek gevangen wordt. De garnalen zijn bijna weg. Opmerkelijk was het afsterven van het zeegras, iets dat eerst toegeschreven werd aan het wegspoelen door de groote waterverplaatsingen bij het spuien en de daardoor in de Waddenzee plaats grijpende hydrographische veranderingen.
Het blijkt evenwel, dat dit afsterven ook in andere landen geconstateerd wordt. Naar de oorzaak van deze ziekte wordt een nader onderzoek ingesteld.
(Vorig bericht blz. 609 B.)

A. **VOLKENBOND. — Verkorting van den werktijd.** — Op 10 Jan. '33 is te Genève de voorbereidende conferentie voor de verkorting van den werktijd geopend, die de raad van beheer van het Internationaal Arbeidsbureau op aandringen van de Italiaansche regeering heeft bijeengeroepen.
De conferentie moet het vraagstuk van het tot stand brengen van een internationale regeling ter bevordering van de 40-urige arbeidsweek als middel tot bestrijding van de werkloosheid behandelen. De uitkomsten van deze voorbereidende conferentie zullen dan op de internationale arbeidsconferentie in Juni van dit jaar verder besproken worden, terwijl de raad van beheer bovendien in zijn aanstaande zitting van begin Februari een beslissing zal moeten nemen over de wenschelijkheid om uitdrukkelijk de aandacht van de Londensche economische en financieele wereldconferentie op het besprokene te vestigen.
Daar de voorzitter van den raad van beheer, sir Athul Chatterjee, eerst over enkele dagen aanwezig kan zijn, werd de conferentie door den ondervoorzitter, den vertegenwoordiger van de werkgeversgroep, Oerstedt (Denemarken) geopend.
Er zijn 34 regeeringen ter conferentie vertegenwoordigd, waarvan 18 een volledige delegatie hebben gezonden, bestaande uit gedelegeerden der regeeringen, der werkgevers en der arbeiders. Er zijn in het geheel 70 gedelegeerden en 75 technische raadslieden aanwezig. Voorts hebben de Dominicaansche Republiek en Egypte een waarnemer afgevaardigd, terwijl de Amerikaansche regeering aan den consul te Genève de opdracht heeft gegeven de conferentie van zeer nabij te volgen en rapporten erover aan de Amerikaansche regeering uit te brengen. De Sovjet-regeering heeft medegedeeld, dat zij geen gelegenheid had een delegatie speciaal voor deze conferentie naar Genève te zenden. Indien de conferentie gelijktijdig met de economische wereldconferentie en tezelfder plaatse gehouden zou zijn, zou Sovjet-Rusland gaarne ook aan deze conferentie hebben deelgenomen.
De Nederlandsche delegatie is als volgt samengesteld: regeeringsvertegenwoordiger prof. mr. P. J. M. Aalberse, bijgestaan door den heer A. H. W. Hacke, directeur-generaal van den Arbeid, en mej. mr. G. J. Stemberg; vertegenwoordiger der werkgevers: mr. P. W. J. M. Cort van der Linden, bijgestaan door ir. B. Bölger en mr. B. J. M. Spaendonck; vertegenwoordiger der arbeiders: P. J. S. Serrarens, bijgestaan door de heeren H. Amelink en E. Kupers.
Op voorstel van den Italiaanschen regeeringsgedelegeerde, de Michelis, werd de Belgische prof. Mahaim bij acclamatie tot voorzitter gekozen. **(V. b. 403 A.)**

B. **NEDERLAND. — Bouwvak.** — Dezer dagen deelden wij mede, dat de werkgevers- en werknemersorganisaties in het bouwbedrijf aan de regeering bezwaren kenbaar gemaakt hebben tegen de werkverschaffingspolitiek. De besturen der organisaties meenen, dat steeds meer werk, dat als normaal werk moet worden beschouwd, kunstmatig in den vorm van werkverschaffing gegoten en aan de normale markt wordt onttrokken. Aan de regeering werd verzocht een kleine adviescommissie uit de organisaties te benoemen, welke regelmatig met hen, die practisch de beslissingen nemen, zou moeten nagaan op welke wijze bepaalde projecten zullen worden uitgevoerd, hetgeen dus in zich zou sluiten, de beslissing omtrent wat wel en wat niet het etiket werkverschaffing zou ontvangen.
De regeering heeft hierop uitvoerig geantwoord en komt tot de conclusie, dat geen vrijheid gevonden kan worden in het tot nu toe gevolgde stelsel der regeering principieel wijziging te brengen. Onder die omstandigheden heeft het, zegt Jhr. Ruys de Beerenbrouck, geen zin een kleine adviescommissie in het leven te roepen. **(Vorig bericht blz. 638 A.)**

C. **OVARIAALHORMOON IN STEENKOOL.** — „The Lancet" bevat de belangwekkende mededeeling, dat het folliculaire hormoon, dat in het dierenrijk aansprakelijk is voor de regeling van de ontwikkeling en de physiologie der vrouwelijke wezens, ook in het plantenrijk gevonden wordt. Kleine hoeveelheden ervan zouden den bloei van sommige planten, zooals hyacinthen en lelietjes van dalen, bespoedigen.
Het hormoon is ook gevonden in kiemend graan. Maar nog verwonderlijker is het feit, dat dit ovariaalproduct aanwezig is in een olie, die uit turf, steenkool en petroleum kan worden bereid. Het schijnt verbazingwekkend, dat een van dieren of planten afkomstig hormoon gedurende de eeuwen, noodig voor de vorming van steenkool of petroleum, onveranderd is gebleven. (The Lancet)

D. **NEDERLAND. — Aankoop van speenvarkens.** — Teneinde den varkensstapel te beperken, zal de Varkenscentrale binnenkort 100.000 speenvarkentjes ad *f* 2.— per stuk van de boeren opkoopen. Welke bestemming aan de dieren zal worden gegeven (distributie als menschelijk voedsel, dan wel vernietiging) is nog niet bekend. **(Vorig bericht blz. 623 E.)**

E. **AMSTERDAM. — Gemeentesecretaris J. J. Roovers.** — De gemeentesecretaris van Amsterdam, de heer J. J. Roovers, die op 20 Januari '33 67 jaar wordt, heeft op 10 Jan. bij den gemeenteraad het verzoek ingediend tegen 1 Mei '33 eervol uit gemeentedienst te worden ontslagen.

F. **DENEMARKEN. — Verkoop van oorlogsschepen.** — De verkoop van Deensche oorlogsschepen wordt voortgezet. Thans zullen vier onderzeebooten en drie torpedobooten, welke gemiddeld twintig jaren oud zijn, voor afbraak worden verkocht. De onderzeebooten zouden 7000 kronen per stuk opbrengen.
(Vorig bericht blz. 277 N.)

G. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Contingenteering van vleesch.** — De Eerste Kamer heeft op 10 Januari '33 het wetsontwerp tot regeling van den invoer van versch of gekoeld rund- en kalfsvleesch zonder hoofdelijke stemming aangenomen. **(594 D.)**

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — De Zoutregie.** — Aan de bedoeling geheel Indië onder het monopolie van de Zoutregie te brengen, zal geleidelijk uitbreiding worden gegeven, hoewel dit, in verband met tal van omstandigheden, waarmede rekening dient te worden gehouden, niet overal even eenvoudig is. In de laatste jaren zijn Billiton, Djambi en de afdeelingen Bengkalis en Indragiri bij de Zoutregie ingevoerd, terwijl verder een onderzoek was ingesteld betreffende Celebes, de residentie Menado, Bali en de kleine Soendaeilanden. Van Bali, Lombok en Celebes wordt voorloopig afgezien, daar de bevolking daar den zoutaanmaak zelf als bedrijf uitoefent en in verband hiermede het afkoopen van die bedrijven veel bezwaren meebrengt. Zoo is er ook in de buurt van Makassar een groot bevolkingsbedrijf, dat zelfs nog zout naar de Molukken exporteert. Thans heeft de Zoutregie een aanvang gemaakt met den verkoop van gouvernementszout op de Molukken en wel briketzout, dat daar in vrije concurrentie zal worden verkocht. Een groote partij is verzonden naar Amboina, Piroe, Gesor, Bandaneira, Merauke, Saparoea en Manokwari, bij wijze van proefneming. Daar in vele gedeelten van die streken een nog primitieve bevolking woont, is het vrij moeilijk de Zoutregie daar in te voeren. De prijs is vastgesteld op twaalf cent per briket, wegende één katti. (Batav. Nieuwsblad)

I. **BELGIE. — Nieuwe order aan de Engelsche vliegtuigindustrie.** — De Fairey Avigation Company heeft van de Belgische regeering voor de derde maal opdracht ontvangen tot het bouwen van een aantal vliegtuigen en wel een aantal bombardementsvliegtuigen en eenige Firefly-verkennersvliegtuigen. Beide typen zullen uitgerust worden met Rolls Royce-Kestrel-motoren, waarmee de verkennerstoestellen een snelheid van 220 mijl per uur kunnen bereiken.
(Vorig bericht blz. 639 A.)

A. **FRANKRIJK. — Scheepsbrand aan boord van het s.s „France".** — Aan boord van het Fransche s.s. „France" dat in de haven van Le Hâvre voor anker ligt, is in den nacht van 9 Jan. '33 in een der luxehutten brand uitgebroken. Het vuur breidde zich met buitengewone snelheid uit tot het geheele dekgedeelte der eerste klasse.
Precies zooals bij de „Atlantique" werden de blusschingswerkzaamheden in de eerste plaats bemoeilijkt door de hevige rookontwikkeling. Na twee uren is het gelukt den brand te blusschen. De materieele schade is vrij aanzienlijk, daar de meeste der eerste-klasse-hutten volkomen uitgebrand zijn. De commandant van het marinedepot heeft een streng onderzoek ingesteld. **(Vorig bericht blz. 643 D.)**

B. **DUITSCHLAND. — Aken-Rijn kanaal.** — Dezer dagen heeft de Aachen-Rhein-Kanal-Verein, gevestigd te Stolberg, een nieuw rapport aan de Duitsche regeering doen toekomen, dat ook voor ons land eenige belangrijke punten bevat. Toen de plannen van rijkscommissaris dr. Gerecke inzake productieve werkverschaffing bekend werden, vestigde genoemde organisatie terstond telegrafisch de aandacht op het Aken-Rijn-kanaal als middel om duizenden werkloozen aan arbeid te helpen. Later zond ze een nieuw plan in, dat een ander tracé aangeeft en het voordeel biedt minder kostbaar te wezen. Vergde het vroegere een uitgave van 144 millioen Mark, het nieuwe zou slechts 105 millioen kosten, te verwerken in drie jaren. In de motiveering van dit ontwerp wordt de waarde van het plan als middel tot werkverschaffing belicht. Het maakt noodzakelijk 20 millioen kubieken meter grondverzet, waarvan zeker 10 mill. met de hand geschieden kan. Samen zullen ten minste 6500 man aan den arbeid kunnen gaan. Dit laatste is vooral van belang voor onze grensstreek. De groote werkloosheid in het aangrenzende Rijnland laat immers ook in Limburg haar nadeeligen invloed gelden, door verminderde koopkracht der grensbevolking, door smokkelen ook naar Nederland, door overmatigen toevloed van vreemde werkkrachten en zelfs door gevaar voor de publieke veiligheid.
(Aachener Anzeiger)

12 JANUARI 1933

C. **NEDERLAND. — Nederlandsche Bank.** — Mr. J. Westerman Holstijn heeft in verband met zijn benoeming tot directeur-secretaris van de Nederlandsche Bank bedankt als directeur. Hierdoor ontstaat geen vacature.
De directie van de Nederlandsche Bank zal voortaan bestaan uit vier leden, in plaats van vijf, n.l. een president en een secretaris, benoemd door de Kroon en twee directeuren benoemd door de aandeelhouders.
(Vorig bericht blz. 395 C.)

D. **DUITSCHLAND. — Werkloosheid.** — Ultimo December 1932 bedroeg het aantal werkloozen in Duitschland 5.773.000, of 173.000 meer dan op 15 December '32. Ongeveer 4¾ millioen worden ondersteund. (Berliner Tageblatt). **(V. b. 621 G.)**

E. **VATICAAN. — Het heilige jaar der R.K. Kerk.** — Het schijnt thans vast te staan, dat in het heilige jaar toch de opening en sluiting der heilige deuren zal plaats vinden.
De heilige deuren zullen 1 April '33 tegelijkertijd in de vier patriarchale basilieken, St. Pieter, Lateraan, Santa Maria Maggiore en St. Paul geopend worden. Bijzonder plechtig zal deze handeling in de St. Pieter zijn, waar de Paus zelf de deur zal openen. In de drie andere genoemde kerken zullen kardinalen de opening verrichten. (De Maasbode). **(V. b. 644 B.)**

F. **PETROLEUM. — Wereldproductie.** — Volgens voorloopige ramingen bedroeg de productie van petroleum in 1932 rond 1300 millioen vaten tegen 1369 millioen vaten in 1931. De petroleumproductie der Ver. Staten bedroeg in 1932 ongeveer 789 millioen vaten, d.i. 8% minder dan in 1931. Rusland produceerde bij benadering 154 millioen vaten of 1% minder dan in 1931. Venezuela leverde 122½ millioen vaten of 2 millioen vaten meer dan in 1931.
Hierna volgen Perzië en Roemenië ieder met 45 millioen vaten, waarbij de productie van Perzië vrijwel constant bleef en die van Roemenië 1 millioen vaten afnam t.o.v. 1931. Op de zesde plaats kwam in 1932 Nederl. Oost-Indië, dat Mexico voorbij is gestreefd. Nederl. Oost-Indië heeft de productie van 1929 van 38 millioen vaten vrijwel weer bereikt, doch de petroleumproductie van Mexico is iets gedaald.
(Vorig bericht blz. 462 H.)

G. **DUITSCHLAND. — Militaire- en Marine-attachés.** — De Duitsche regeering heeft aangekondigd, dat zij binnenkort in de groote Europeesche hoofdsteden en in Washington militaire- en marine-attachés zal benoemen.
Sedert het einde van den wereldoorlog had de Duitsche regeering geen militaire attachés meer bij buitenlandsche regeeringen aangesteld. De principieele erkenning van Duitschlands gelijkgerechtigdheid echter, waardoor Duitschland met andere regeeringen overleg zal moeten plegen over de reconstructie der Duitsche weermacht, is voor de Duitsche regeering aanleiding geweest tot de benoeming van dergelijke attachés over te gaan, die met de militairen der vreemde mogendheden overleg kunnen plegen.
(Vorig bericht blz. 508 E.)

H. **VERDRAG VAN OUCHY. — Engeland's afwijzende houding.** — In verband met een voorstel, blijkbaar van de zijde van de Nederlandsche regeering gedaan, dat de kwestie van het verdrag van Ouchy tusschen vertegenwoordigers van de Nederlandsche en de Engelsche regeeringen zou worden besproken, vernemen wij, dat de Engelsche regeering een dergelijke bespreking niet noodig oordeelt.
Zij grondt haar oordeel op de overweging, dat het geheele samenstel van maatregelen, welke zouden kunnen worden genomen, met het doel de tariefsslagboomen te verlagen en over het algemeen meer vrijheid van handel te verzekeren, te Genève wordt besproken in de voorbereidende commissie van deskundigen voor de economische wereldconferentie en dat zij verder door de regeeringen zal worden besproken wanneer de conferentie bijeenkomt. **(Vor. ber. 581 A.)**

I. **FRANKRIJK. — Fernand Bouisson Kamervoorzitter.** — De socialistische afgevaardigde Fernand Bouisson is tot voorzitter der Fransche Kamer gekozen.
(Vorig bericht blz. 218 C.)

K. **VEREENIGDE STATEN. — Wat de drankwetten kostten.** — Voorstanders van de opheffing van het drankverbod in de Vereenigde Staten, hebben in verband met de komende ambtsaanvaarding van Roosevelt, die tot de „natten" wordt gerekend, een berekening gemaakt van hetgeen de toepassing der drankwetten en de gevolgen daarvan aan de Vereenigde Staten hebben gekost.
In de dertien jaar, dat de drankwet van kracht is, heeft het ten uitvoer leggen daarvan een bedrag van ongeveer 28 milliard dollar gekost. Hieronder is gerekend een bedrag van bijna 10 milliard dollar, dat aan accijns op bier en gedistilleerd zou zijn ontvangen als de drankwetten niet bestonden.
Bij gevechten, die met drank-smokkelaars hebben plaats gehad, zijn in de dertien jaar 2089 burgers en 513 drankwetagenten gedood.
Niet minder dan 1.085.744 personen zijn als gevolg van overtreding van de drankwet gearresteerd en 1.554.000 clandestiene distilleerinrichtingen werden in beslag genomen, alsmede 1500 motorbooten waarmede gesmokkelde dranken werden aangevoerd. In kringen der „natten" verwacht men, dat als Roose-

velt president geworden is, verscheidene Amerikaansche staten tot opheffing der drankwetten zullen overgaan. (Frankfurter Zeitung)
(Vor. ber. 619 I., 277 L.)

A. **DUITSCHLAND. — Schuld aan de Ver. Staten.** — De Duitsche regeering heeft aan den Amerikaanschen minister van Financiën Ogden Mills medegedeeld, dat zij zich genoodzaakt ziet eenige schuldbetalingen welke op 31 Maart vervallen, uit te stellen. De bedragen die op dat tijdstip vervallen loopen tot 33 millioen mark en zijn verschuldigd wegens eenige schadevergoedingen en wegens uitgaven bij de bezetting van het Roergebied door het Amerikaansche leger. **(Vorig bericht blz. 513 K.)**

B. **NEDERLAND. — Noorsch natuurijs te IJmuiden.** — Volgens mededeelingen van Nederlandsche zijde zou het in den laatsten tijd te IJmuiden ingevoerde Noorsche natuurijs van veel minder kwaliteit zijn dan het te IJmuiden vervaardigde fabrieksijs. Het zou bacteriën bevatten en wanneer het smelt een bezinksel nalaten, en daardoor zou de kwaliteit van onze visch er op achteruit gaan.
Dr. J. Lücke, directeur van het „Institut für Seefischerei", te Wesermünde, een erkende autoriteit op dit gebied, heeft in Mei van het vorige jaar te Lübeck een voordracht gehouden, waarvan in het maandblad „Koeltechniek" een samenvatting is gegeven. In deze voordracht heeft dr. Lücke o.a. dit gezegd, dat voor IJmuiden van belang is: „Er zijn drie mogelijkheden voor de aanwezigheid van bacteriën op de visch, n.l. 1e. van de visch zelf, 2e. van het zeewater, 3e. van het ijs. Door bepaling van het aantal bacteriën bij levende en pas gedoode visschen bij gebruik van natuur- en kunstijs, werd (bij de in het „Institut für Seefischerei" genomen proeven) getracht de meest belangrijke oorzaak te vinden. Het Noorsche natuurijs bleek zeer gevaarlijk te zijn voor een goede conserveering. Terwijl bij kunstijs per c.M.^{3} gemiddeld slechts 100 kiemen werden gevonden, kwamen er gemiddeld in natuurijs 500 voor; op sommige plaatsen bleek dit aantal zelfs 4000 per c.M.^{3} te bedragen. Het is duidelijk, dat het gebruik van een of ander bacteriëndoodend middel bij het maken van het ijs zeer gunstig moet werken. Niet alleen de hoeveelheid kiemen in het ijs zelf zou daardoor gereduceerd worden, doch ook de voortplanting van de op de visch en in het zeewater aanwezige bacteriën zou sterk verminderd worden. Tegelijkertijd bereikt men een desinfecteerende werking in het laadruim."

C. **FRANKRIJK. — Staking in weverijen te Armentières.** — De op 4 Jan. '33 uitgebroken staking in de weverijen van Armentières in Noord-Frankrijk nabij Rijssel, breidt zich meer en meer uit. Voorloopig staken ongeveer 1000 arbeiders, die protesteeren tegen het in gebruik nemen van een nieuwe groote machine, die volgens de werkgevers slechts door één arbeider bediend zou mogen worden.
De arbeiders van de weverijen te Houplin hebben zich bij de staking te Armentières aangesloten.
Voorloopig bestaat geen basis voor een overeenstemming.

D. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Shanhaikwan. - Nota-wisseling.** — Op 11 Jan. '33 is bekend geworden dat de Chineesche autoriteiten den commandant van het Japansche leger te Shanhaikwan een nota hebben doen toekomen, waarin de Chineesche autoriteiten zich bereid verklaren de verplichtingen vervat in het Boxersprotocol inzake de terugtrekking van Chineesche troepen na te komen en daarmede het geschil bij te leggen.
Het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken verklaart nopens de Chineesche nota, dat de formuleering van het Chineesche aanbod een aanvaarding van alle voorwaarden beteekent, welke in het Boxersprotocol zijn gesteld. Of de Japansche troepen na aanvaarding der voorstellen Shanhaikwan zullen verlaten, is niet de zaak van het Japansche ministerie, maar van de Japansche hooge militaire autoriteiten.
(Vorig bericht blz. 643 F.)

E. **ENGELAND. — Graanbouw.** — Dat de uitbreiding van den Engelschen graanbouw nog van grooter omvang is dan verwacht werd, blijkt uit het feit, dat het met tarwe bezaaide land op 1 Januari '33 17% grooter in oppervlakte was dan het jaar tevoren. In boerenkringen wordt verzekerd, dat in het komende jaar nog meer grasland zal worden gescheurd.

F. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Munitie, kanonnen en vliegtuigen voor China.** — Een half millioen pond munitie zijn te Takoe uit Duitschland aangekomen en vandaar direct doorgezonden naar Peking. De munitie, welke in 30 wagons werd overgeladen, is bestemd voor Sjang Hsue Liang.
Verder wordt uit Shanghai gemeld dat dertien snelvurende kanonnen uit Amerika zijn aangekomen en aan de Chineesche autoriteiten werden afgeleverd. De Nanking-regeering heeft onlangs eenige tientallen vliegtuigen uit Amerika betrokken en eveneens een groot aantal Amerikaansche instructeurs-vliegers in dienst genomen. **(Vorig bericht blz. 647 D.)**

G. **FRANKRIJK. — Financiën.** — De minister van Financiën, Chéron, gaf op 11 Jan. '33 in den Ministerraad een uiteenzetting van zijn financieele plannen en stelde voor, dat de regeering zich ten gunste van een onmiddellijk herstel van het budgetair evenwicht, zonder de uitgifte eener leening, zou uitspreken.
De ministerraad keurde eenstemmig dit voorstel goed. Chéron herhaalde vervolgens zijn reeds in den kabinetsraad afgelegde verklaring, dat hij het tekort op de begrooting door bezuinigingen ten bedrage van 5.326 millioen en door nieuwe belastingmaatregelen ten bedrage van 5.433 millioen denkt te dekken.
Ook dit voorstel werd eenstemmig aangenomen.
(Vorig bericht blz. 624 H.)

H. **VOLKENBOND. — Verkorting van den werktijd.** — De voorbereidende conferentie voor de verkorting van den arbeidstijd is op 11 Jan. '33 begonnen met de algemeene beschouwingen.
Voor de arbeidersgroep heeft Jouhaux gewezen op de vele millioenen werkloozen en de millioenen guldens, die uit de staaatskassen besteed worden, om de werkloozen te ondersteunen. Alle tot dusverre beproefde redmiddelen, aldus Jouhaux, hebben niets gebaat. De arbeidersgroep doet dus een beroep op de conferentie, om thans over te gaan tot het eenige, dat naar de meening der arbeidersklasse inderdaad uitkomst zal kunnen brengen, n.l. verkorting van den arbeidsduur tot veertig uren per week onder behoud van het tegenwoordige arbeidsloon.
De vertegenwoordiger der werkgevers, de Deen Oersted, bestreed namens zijn groep het denkbeeld. De werkgevers vreezen, dat de verkorting van den arbeidstijd, vooral wanneer deze met behoud van het tegenwoordige loon gepaard zal moeten gaan, tot een verhooging der productie-kosten zal leiden, waardoor de levenskosten voor de bevolking nog duurder zullen worden en de geheele bevolking dus zal worden verarmd. Niet vermindering, doch juist uitbreiding der werkloosheid zou het gevolg hiervan zijn.
Voor de regeeringen hebben het woord gevoerd de gedelegeerden van Duitschland, Spanje en Zweden, die zich ten gunste van een conventie tot invoering van een 40-urige arbeidsweek uitspraken, de Fransche gedelegeerde, die een zeer voorzichtige houding aannam en zoowel de voordeelen als de nadeelen der voorgestelde hervormingen toegaf en de Engelsche regeeringsgedelegeerde, die sterk tegen een conventie gesproken heeft.
Tegenover de vrees van de werkgevers voor verhooging der productie-kosten wees de Duitsche regeeringsgedelegeerde er op dat deze verhooging niet

meer dan één procent der geheele productie-kosten zal bedragen en dat daartegenover zouden wegvallen de belangrijke kosten, die thans voor den werkloozensteun noodzakelijk zijn. De Duitscher gaf intusschen toe, dat een zekere aanpassing van de loonen aan de verkorting van den arbeidsduur noodzakelijk zou zijn.
De Engelsche regeeringsgedelegeerde grondde zijn tegenstand vooral op de vrees, dat tal van arbeidsconflicten ontstaan zouden over de loonregeling bij verkorting van den arbeidstijd, want hierover iets in de conventie voor te schrijven, zou ondoenlijk zijn.
(Vorig bericht blz. 645 A.)

13 JANUARI 1933

A. FILMKUNST. — Nederlandsche filmkunst in Rusland. — Van Russische zijde wordt het volgende medegedeeld:
2 Januari '33 vond te Moskou met groot succes de eerste opvoering plaats van de nieuwe film van Joris Ivens „Komsomol Magnitogorsk" (productie Meschrabpom).
Joris Ivens is de eerste buitenlandsche regisseur die in de Sovjet Unie met zijn werk is gereed gekomen. In een uitvoerige discussie, waaraan o.a. Poldofkin, Dowsjenko, Tretjakow en Lakonof, de secretaris der Moskou-jeugdorganisatie, deelnamen, bleek dat — naar hun meening — deze film een klaar beeld geeft van een groot opbouwcentrum van het vijfjarenplan en de taak die de jeugd daarbij vervult. Naar hun gevoelen was hij er in geslaagd door georganiseerde speelmomenten te plaatsen tusschen de algemeene documentaire handelingen, de geheele film spanning en een sterke compositie te geven.
Poldofkin bracht vooral Ivens' scherpe en juiste keuze van personen en objecten naar voren. Volgens hem behooren enkele episoden, o.a. die waarin de Amerikaansche ingenieur voorkomt en die waarin de socialistische wedstrijd getoond wordt, mede door hun toon-montage tot het beste, wat tot nu toe op documentair gebied gemaakt werd.
De moderne muziek van Hans Eisler bleek uitstekend te passen bij het beeldkarakter van de film.
(Sovjet Ekran). **(Vorig bericht blz. 602 A.)**

B. ZWEDEN. — Troonrede van Koning Gustaaf. — De Troonrede, die Koning Gustaaf bij de opening van den Zweedschen rijksdag heeft uitgesproken, behelst de gebruikelijke mededeelingen inzake den politieken en financieelen toestand van het land.
De Koning zeide o.m. dat de begrooting 1029 millioen kronen bedraagt tegen 896 millioen voor het loopende dienstjaar. De begrooting voor de landsverdediging is met 20 millioen, die van het verkeerswezen met 12 millioen en die voor landbouw en voor pensioenen beide met 11 millioen kronen verlaagd.

C. METAAL-ONDERZOEK MET RADIUM. — Zooals men weet worden sedert eenigen tijd in vele bedrijven metalen werkstukken met Röntgenstralen op breuken en scheuren onderzocht. Dit onderzoek vereischte een hooge electrische spanning, gecompliceerde apparaten en vakkundig personeel. Is bovendien het te onderzoeken materiaal stuk, of een te onderzoeken stalen werkstuk dikker dan 7 à 8 c.M., dan vereischt het doorlichten met Röntgenstralen zeer veel tijd.
Sedert men de werking der gamma-stralen van het radium kent, is een nieuw en eenvoudiger middel beschikbaar. Voor het onderzoek is niet anders noodig dan een capsule met een radiumverbinding en lichtgevoelig papier, eventueel filmmateriaal. Boven het werkstuk brengt men de capsule aan, terwijl men aan de tegenovergestelde zijde het in zwart papier gewikkelde fotografische papier neerlegt. De duur der belichting is afhankelijk van de dikte van het te onderzoeken werkstuk, in het algemeen zijn echter enkele minuten voldoende. (Canadian Foundryman)
(Vorig beircht blz. 522 C.)

D. NEDERLAND. — Vakschool Nederl. Kappersbond. — Op 2 Jan. '33 werd de vakschool van den Nederlandschen Kappersbond officieel geopend. De bondsvoorzitter, de heer Fr. Werner, opende den cursus en gaf een kort historisch overzicht van het vakonderwijs in het kappersbedrijf. De heer A. Olthof, directeur van de vakschool, sprak eenige woorden tot de cursisten.

E. ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — De economische ondercommissie van de voorbereidingscommissie-Trip voor de Londensche economische en financieele wereldconferentie heeft op 12 Jan. '33 besloten alleen enkele essentieele kwesties op de agenda der Londensche conferentie te plaatsen. Kwesties van meer ondergeschikten aard zullen uitsluitend in het rapport van de voorbereidingscommissie-Trip aan de Londensche conferentie vermeld worden. Als essentieele vraagstukken, die op de agenda zullen geplaatst worden, beschouwt de commissie: 1. de kwestie der invoerbeperkingen; 2. de tarief-politiek en de handelsverdragen; 3. de economische entente.
In de op 9 Januari afgelegde verklaring van den Engelschen gedelegeerde Leith Ross zeide hij inzake den gouden standaard „dat de Engelsche regeering een terugkeer tot den gouden standaard niet mogelijk acht. Naar de tot nu toe opgedane ervaring is het veel gemakkelijker gebleken, een valuta in het binnenland te handhaven dan den buitenlandschen wisselkoers te beïnvloeden." **(Vorig bericht blz. 643 L.)**

F. FRANKRIJK. — Scheepsbrand „Atlantique". — Gezagvoerder Schoofs van de „Atlantique" heeft in een schrijven aan den administrateur van de „Inscription Maritime" verzocht onderscheidingen toe te kennen aan de opvarenden van de „Achilles", die aan het reddingswerk hebben deelgenomen. **(643 D.)**

G. NEDERLAND. — Nationale Vredescentrale. — Blijkens een artikel van prof. G. J. Heering (Vereenigingsvoorzitter) in het Januari-nummer van „Kerk en Vrede", beschouwt deze Vereeniging zich niet als toegetreden tot de onlangs opgerichte „Nationale Vredescentrale" (N.V.C.) en keurt zij het oprichten van plaatselijke vredesraden af. Aan de Afdeelingsbesturen van Kerk en Vrede is aangeschreven zich van medewerking ter zake van zulke oprichting te onthouden.
Prof. dr. C. J. van Riel (H.B.-lid van Kerk en Vrede) heeft ontslag genomen als Penningmeester van het „Centraal Bureau" (H.B. van de N.V.C.) en geeft daaromtrent een verklaring.
Ook is prof. D. van Embden als Voorzitter van dat Centraal Bureau afgetreden. Wijders zouden enkele leden van den „Nationalen Vredesraad" zich daaruit hebben teruggetrokken (waaronder dr. J. B. Th. Hugenholtz).
De actie, waaraan ook verschillende hooggeleerden hun naam gaven, dreigt, al zoo spoedig na het inzetten van de beweging, tot staan te komen.
(Vorig bericht blz. 626 G.)

H. WETTELIJK GEREGELDE STERILISATIE. — De „Deutsche Aerztevereinbund" heeft, mede namens den „Hartmannbund", tot den rijksminister van Binnenlandsche Zaken het verzoek gericht, een wet voor te bereiden, waarin het steriliseeren om redenen van eugenesis wordt toegestaan en geregeld.
(Deutsche Med. Wochenschr. van 23 Dec.)

I. BELGIE. — Staking. - Protest tegen voorgestelde belastingen. — Op 12 Jan. '33 zijn arbeiders, die bij verschillende bedrijven werkzaam zijn, zoomede mijnwerkers te Zoonien, Thuin en La Louvière voor 24 uren in staking gegaan om te protesteeren tegen de nieuwe door de regeering voorgestelde belastingen. In het geheel betreft het 15.000 arbeiders.

A. **DUITSCHLAND. — Faillissementen.** — Volgens voorloopige berekening bedroeg het aantal faillissementen gedurende 1932 in Duitschland 13.966 tegenover 19.254 in 1931. Het aantal accoorden beliep 6185 tegenover 8628.

B. **DE SOEFI-BEWEGING.** — Op 7 Januari '33 is het nieuwe Soefi-gebouw te Den Haag geopend en een bijeenkomst gehouden onder leiding van den nationaal-vertegenwoordiger der Soefi-beweging in Nederland, den heer A. van Stolk en het internationaal hoofd der Soefi-beweging, den heer Maheboob Khan, den broeder en opvolger van wijlen Inayat Khan. **(561 C.)**

C. **ENGELAND. — Scheepvaart. - Inkomsten.** — De netto inkomsten uit de Engelsche scheepvaart bedroegen over 1932 £ 65 millioen tegen £ 130 millioen in 1930. **(Vorig bericht blz. 251 F.)**

14 JANUARI 1933

D. **VOLKENBOND. — Chineesch-Japansch conflict.** — De Chineesche delegatie bij den Volkenbond heeft een verklaring gepubliceerd, welke de minister-president van China, Wang, die om gezondheidsredenen in Duitschland vertoeft, heeft afgelegd. Zij luidt o.a. als volgt:
Het jongste avontuur van het Japansche militarisme levert niet alleen aan China een nieuw bewijs van de noodzakelijkheid om tot het uiterste te strijden voor de verdediging van zijn grondgebied en het behoud van zijn nationaal bestaan, maar is tevens een nieuwe uitdaging aan den Volkenbond, die het volkenbondspact moet toepassen en de belangen van den wereldvrede moet beschermen. Indien de Volkenbond thans niet een snelle en rechtvaardige beslissing zou treffen en niet tot doeltreffende maatregelen zou overgaan ter regeling van het geschil tusschen China en Japan, welke staten beide leden van den Volkenbond zijn, dan zou de bond niet meer beantwoorden aan het doel, waarvoor hij is opgericht en het zou in de toekomst onmogelijk zijn een staat, die het voorbeeld van Japan zou volgen, tot rede te brengen. Dit zou beteekenen, dat het vredesideaal een ijdele droom zou worden, terwijl het spook van den oorlog een levende bedreiging voor de wereld zou worden.
(Vor. ber. blz. 647 F., 614 C.)

E. **DIABETES MELLITUS. — Een factor bij het ontstaan van diabetes mellitus.** — Uit de geneeskundige kliniek van het Academische Ziekenhuis te Groningen, hoofd prof. L. Polak Daniëls, deelt dr. J. Hamburger mede, dat gelijktijdige toediening van glucose en insuline een vertraagde bloedsuikerdaling geeft, indien eveneens chloorcalcium intraveneus wordt toegediend.
Hetzelfde, zonder calciumtoediening, ziet men bij personen, die gedurende eenige dagen een koolhydraatarm dieet hebben gebruikt en bij diabeteslijders. Als verklaring voor deze verschuiving der curve naar rechts wordt aangenomen een verminderde permeabiliteit der weefsels voor insuline. Hieraan wordt de hypothese vastgeknoopt, dat deze verminderde permeabiliteit een der essentieele factoren is voor het ontstaan van diabetes mellitus.
(Ned. Tijdschr. v. Geneesk.)

F. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Werkprogram.** — Het werkprogram van de te Londen te houden Economische Wereldconferentie is eenigszins veranderd en door de groote Deskundigencommissie in groote lijnen opgesteld op grond van de door de commissies gedane voorstellen.
Het program bestaat uit drie deelen. Het eerste, het inleidende deel, geeft een overzicht van den huidigen crisisstand van het wereldbedrijfsleven en eischt van de regeeringen directe effectieve maatregelen.
Het tweede deel bevat een samenvatting van de door de regeeringen ter conferentie te behandelen kwesties: de politieke en particuliere wereldschulden, terugkeer tot den gouden standaard, stabilisatie der valuta, verlaging der handelsbelemmeringen, herstel van de vrije kapitaalscirculatie en het credietverkeer, gunning van openbare werken om de werkloosheid te bestrijden e.d.
Het derde deel bevat het principieele standpunt der deskundigen tot de afzonderlijke punten.
De intergeallieerde schuldenkwestie wordt niet aan de orde gesteld. **(Vorig bericht blz. 648 E.)**

G. **NEDERLAND. — Faillissementen.** — Volgens het weekblad „Handelsbelangen" werden over 1932 in totaal 2374 crediteurenlijsten bij de gezamenlijke griffies in Nederland gedeponeerd.
Het totaal passief daarvan bedroeg *f* 61.937.228, waarvan preferent *f* 10.965.271. **(Vor. ber. 174 D.)**

15 JANUARI 1933

H. **ROEMENIE. — Nieuwe regeering.** — Na een kabinetscrisis van eenige dagen is thans het kabinet-Vajda gevormd. Het is als volgt samengesteld:
Premier: Vajda.
Binnenlandsche Zaken: Mironescu.
Buitenlandsche Zaken: Titulescu.
Financiën: Madgearu.
Zevenburgen: Hatziegan.
Tevens is weer de functie van onderstaatssecretaris voor de minderheden ingevoerd, welke onder Maniu niet heeft bestaan. Voor dezen post is aangewezen Serban, een Roemeen uit Zevenbergen. **(V. b. 539 I.)**

I. **VATICAAN. — Afkondiging van het heilige jaar der R.K. Kerk.** — De plechtige afkondiging van het buitengewone heilige jaar en de voorlezing van de pauselijke bul „Quod Nuper" bracht op 15 Jan. '33 een zeer groote menigte naar de St. Pieterskerk.
De deken der apostolische protonotarii, prelaat Wilpert, heeft de bul voorgelezen.
Paus Pius XI merkt in de bul ter inleiding op, dat het jaar der verlossing der menschheid geschiedkundig wel is waar niet vaststaat, dat echter het feit zelf van zoo buitengewone beteekenis is, dat het ongepast zou zijn het met stilzwijgen voorbij te gaan. Bij het begin van het heilige jaar moeten de menschen zich even afwenden van de aardsche en vergankelijke dingen en zich wenden tot het onvergankelijke, om in den nood van onze dagen de harten tot God te verheffen. De Heilige Vader heeft den wensch en het verzoek, dat in het aanstaande heilige jaar de zielen vrede, de kerk de haar overal toebehoorende vrijheid en alle volken eendracht en welvaart zullen verkrijgen. De paus verzoekt den bisschoppen de geloovigen te bezoeken en tot inkeer te manen, den geloovigen verzoekt hij in grooten getale pelgrimstochten naar Rome, het middelpunt der Katholieke Kerk te maken. Tevens spreekt de paus den wensch uit, dat in dit jaar meer pelgrimstochten naar de heilige plaatsen in Palestina zullen worden ondernomen.
Tenslotte bevat de bul bepalingen over het verkrijgen van aflaat voor zonden en over de speciale gebeden, die de geloovigen tijdens de drie voorgeschreven bezoeken aan de vier hoofd-basilieken moeten uitspreken. **(Vorig bericht blz. 646 E.)**

K. **NEDERLAND. — Aluminium-industrie in Limburg.** — Dezer dagen werd door den voorzitter van den raad van bestuur van het Econ. Technologisch Instituut in Limburg, mr. E. O. J. M. baron van Hövell tot Westerflier, in een der zalen van het Gouvernementsgebouw een commissie geïnstalleerd, welke een onderzoek zal instellen naar de mogelijkheid van de vestiging eener aluminium-industrie in Limburg.
In deze commissie hebben de navolgende leden van den raad van bijstand van het Instituut zitting genomen: prof. dr. W. Reinders, Delft, voorzitter; prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, Maastricht; prof. dr. W.

J. Jongmans, Heerlen; prof. mr. J. van Loon, Deventer; Jos. Pelzer, Heerlen en ir. D. P. Ross van Lennep, Oirsbeek, leden.
Het secretariaat dezer commissie zal worden waargenomen door den directeur van het Instituut, mr. R. A. H. M. Gielen te Maastricht.
De commissie stelt zich voor spoedig tot de samenstelling van een uitvoerig rapport over te gaan.

16 JANUARI 1933

A. ROTTERDAM. — Gemeentemiddelen. — Verschenen is het overzicht van de opbrengst van verschillende bronnen van inkomsten over de jaren 1931 en 1932. Wij laten hieronder de vergelijkende statistiek volgen:

	1932	1931
Brug- en sluisgeld . .	ƒ 183.950.10	ƒ 232.914.93
Zeehavengeld	3.890.046.70	4.560.691.35
Binnenhavengeld . .	909.346.15	1.114.521.08
Beursbelasting . . .	142.215.08	142.252.88
Marktgeld	79.288.32	76.217.74
Vischmarkt en afslag .	42.962.18	49.290.10
Hondenbelasting . . .	88.439.75	99.782.25
Vermakelijkheidsbelast.	783.809.23	946.011.81
Straatbelasting . . .	2.888.572.75	1.896.893.52
Begrafenisrecht . . .	77.221.95	79.183.94
	ƒ 9.085.852.21	ƒ 9.197.759.60

De raming voor het jaar 1932 bedroeg ƒ 9.846.680.—. De groote teruggang is opgevangen door de verhooging van de straatbelasting met 50 pct. **(468 D.)**

B. NEDERLAND. — Speenvarkens. — Het plan-Vigeveno, om de speenvarkens, welke door de Varkenscentrale uit de markt worden genomen, niet te vernietigen, doch aan behoeftigen te verstrekken, is door alle officieele instanties goedgekeurd. De uitvoering er van begint te Amsterdam op 23 Jan. '33. **(Vorig bericht blz. 645 D.)**

C. OSLO-CONVENTIE. — Finland toegetreden. — De Oslo-staten, Denemarken uitgezonderd, hebben hun goedkeuring gehecht aan de toetreding van Finland tot de conventie van Oslo. Denemarken zou zich tegen de opneming verzetten. (Hufvudstad Bladet) **(Vorig bericht blz. 603 D.)**

D. PHILIPPIJNEN. — Onafhankelijkheid. — Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft het veto van president Hoover inzake de toekenning van onafhankelijkheid aan de Philippijnen met 274 tegen 94 stemmen terzijde gesteld. **(Vor. ber. blz. 609 C.)**

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Aftreden van den burgemeester van Batavia. — Aan den burgemeester van Batavia, mr. A. Meyroos, is met ingang van 12 April '33 eervol ontslag verleend uit 's lands dienst, onder dankbetuiging voor de den lande bewezen diensten.

F. VOLKENBOND. — Verkorting van den werktijd. — De Internationale Federatie van Christelijke Vakvereenigingen, welke de heer Serrarens ter conferentie voor de verkorting van den werktijd vertegenwoordigt, is voorstandster van de algemeene invoering eener 40-urige arbeidsweek. Mr. Cort van der Linden, vertegenwoordiger der Nederlandsche werkgevers, hield een betoog tegen de invoering der 40-urenweek. Prof. Aalberse, vertegenwoordiger der Nederlandsche regeering, achtte het uitspreken van een definitief oordeel eerst mogelijk, wanneer de resultaten der conferentie bekend zijn. **(647 H.)**

G. GRIEKENLAND. — Nieuwe regeering. — Venizelos heeft met medewerking der partijleiders, die de regeering Tsaldaris eenige dagen geleden ten val brachten, een nieuw kabinet gevormd. Venizelos wordt minister-president. **(Vorig bericht blz. 613 E.)**

H. DUITSCHLAND. — Verkiezingsuitslag in Lippe. — De nationaal-socialistische „Völkische Beobachter" schrijft over den verkiezingsuitslag van 14 Jan. '33 in Lippe:
„De nationaal-socialistische golf stijgt weer. De nationaal-socialisten hebben hun stemmenaantal van 6 November '32 met ongeveer 6000 stemmen overschreden. Dit beteekent een stijging van bijna 20%. Hierdoor is elke hoop van de vijanden onzer beweging op een teruggang van het nationaal-socialisme vernietigd. De droom van „voortdurende" daling is uitgedroomd. Een voorbijgaand vermoeidheidsverschijnsel is overwonnen, dank zij het persoonlijk ingrijpen van den oppersten leider. De synthese van een valsche geforceerde regeeringsautoriteit is voorbij. Het volk ziet weer duidelijk dat zijn redding niet ligt in de taaiheid van een voor 100% tot offers bereid zijnd idealisme. De hardnekkige tegenstand tegen alle verlokkingen om halve oplossingen te aanvaarden is juist gebleken. (Völk. Beobachter).
(Vor. ber. Nat.-Socialisme 627 D.)

I. NEDERLAND. — Instituut voor systematische Theologie. — Het Instituut voor Systematische Theologie te Leiden heeft 7, 8 en 9 Januari '33 een cursus voor godsdienstonderwijzeressen gehouden onder leiding van prof. dr. L. J. van Holk. Over de beginselverklaring van de Centrale Commissie spraken prof. dr. L. J. van Holk, dr. K. H. Boersema en ds. H. Faber. Het tweede onderwerp van den cursus werd ingeleid door prof. dr. L. J. v. Holk. Hij sprak over: Het verschijnsel der godsdienstloosheid bij de moderne jeugd, sociologisch beschouwd. Hij toonde in de moderne cultuur de elementen aan, vooral de uitzichtsloosheid, die deze godsdienstloosheid mede veroorzaken, en besprak in aansluiting daaraan den geest der tegenwoordige jeugd.
Een bijzonder punt van bespreking vormden de positie en de opleiding van de vrouw in het werk van het vrijzinnige protestantisme, speciaal van de godsdienstonderwijzeres. Een resolutie werd aangenomen met het doel een onderzoek in te stellen teneinde daarin verbetering te verkrijgen. **(Vor. ber. 564 E.)**

17 JANUARI 1933

K. BELGIE. — Landsverdediging. — Van bevoegde zijde wordt ons medegedeeld:
Het is bekend dat de inzichten van Gen. Galet en van diens opvolger, Gen. Nuyten, niet algemeen gedeeld worden. Ook de Belgische Kamer had zich vrij duidelijk uitgesproken voor een verdediging dicht nabij de grens; terwijl daarvoor in breede kringen van officieren sympathie bestaat.
De nieuw-opgetreden minister van Oorlog, Devèze, heeft thans — na ontslag van de Vesting-Commissie, welke de inzichten van Gen. Galet deelde — ingesteld een „Technisch comité voor de versterkingen", welk comité, rechtstreeks ressorteerende onder den minister van Oorlog, het vraagstuk der grensverdediging (in overleg met den Generalen Staf) zal uitwerken. De voorzitter van dat comité, Gen. Termonia, is voorstander van verdediging zeer nabij de grens naar een systeem, dat veel overeenkomst schijnt te hebben met het Fransche stelsel.
Welke gevolgen deze, blijkbare, wrijving tusschen het Legercommando en den minister zal hebben, is voorloopig niet te voorzien. **(Vorig bericht blz. 645 I.)**

L. NEDERL. OOST-INDIE. — Financiën. — Ten aanzien van de schuld van Ned.-Indië merkt het rapport van de Tweede Begrootingscommissie op, dat de totale schuld per ult. 1929 ƒ 1.028.000.000 bedroeg, n.l. ƒ 982.000.000 vaste en ƒ 46.000.000 vlottende schuld. De toestand per 17 Sept. '32 was: ƒ 1.115.000.000 vaste en ƒ 314.000.000 vlottende schuld.
Op grond van de nu bekende gegevens wordt verwacht dat de schuld nog met ongeveer ƒ 50.000 000 zal toenemen, waardoor einde 1932 een totale schuld van ƒ 1.475.000.000 te verwachten is. **(V. b. 607 K.)**

A. **NEDERLAND. — Bevolking in 1931.** — Aan de statistiek van den loop der bevolking in Nederland over 1931, welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek is uitgegeven, wordt het volgende ontleend: Op het eind van 1931 telde ons land 8.061.571 inwoners n.l. 4.006.359 mannen en 4.055.212 vrouwen. Het aantal mannen op 100 inwoners bedroeg 49.70, het aantal vrouwen 50.30, terwijl op elke 1000 mannen 1012 vrouwen werden aangetroffen.
In 1830 kwamen op 1000 mannen 1045 vrouwen voor, in 1880 1023, in 1909 1021 en in 1920 1013, waaruit een langzamerhand gelijk worden der aantallen mannen en vrouwen valt waar te nemen.
Van 1930 op 1931 nam de bevolking met 1.59% toe. Deze toeneming is hoofdzakelijk het gevolg van meer geboorte dan sterfte (1.27%), de vestiging overtrof het vertrek met 0.32%. De cijfers der gemiddelde jaarlijksche toeneming sedert 1830 vertoonen van volkstelling op volkstelling, op een enkele uitzondering na, een stijgend verloop, hoewel die stijging in de laatste perioden inzonderheid in de periode 1920—1930 slechts gering is. Splitst men de toeneming dezer periode in twee vijfjarige tijdvakken, dan verkrijgt men voor de eerste 5 jaar een gemiddelde jaarlijksche toeneming van 1.55, voor de laatste 5 jaar van 1.41.
In 1931 werden 181.927 kinderen geboren, waarvan 177.387 levend en 4540 dood geboren werden.
Het aantal levend-geboren jongens bedroeg 91.615, het aantal levend-geboren meisjes 85.772, zoodat tegenover 100 meisjes ± 107 jongens werden geboren.
Per 1000 inwoners berekend bedraagt het aantal levend geborenen in 1931 22.18 tegen 23.12 in 1930. Voor de perioden 1840—'49, 1880—'89, en 1910—'19 waren de cijfers nog resp. 33.54, 34.68 en 26.79.
Ook de doodgeborenen, welke voor 1931 een cijfer van 2.50 per 100 geborenen aanwijzen, bewegen zich in dalende richting (het cijfer voor 1924—'28 bedraagt 2.54). In 1931 kwamen op 100 geborenen 1.74 onwettig geborenen voor, welk cijfer voor de perioden 1840—'49 5.01, voor 1880—'89 3.21 en voor 1910—'19 2.17 bedroeg.
Het aantal huwenden bedroeg voor 1931 14.71 per 1000 inwoners en wijst ten opzichte van 1930 (15.78) op een geringe daling. De cijfers sedert 1840 geven een schommelend verloop aan. In de periode 1840—'49 was het cijfer 14.78, in 1860—'69 16.44, in 1880—'89 14.28 en in 1920—'29 16.08.
Wat de geboorte betreft worden op het platteland, wat de huwelijken betreft in de steden de hoogste cijfers aangetroffen.
Het sterftecijfer bedroeg voor 1931 per 1000 inwoners 9.63, welk cijfer, hoewel boven dat van 1930 (9.09) liggend, gunstig genoemd mag worden ten opzichte van vroegere jaren.
De periode 1840—'49 geeft een sterftecijfer aan van 26.56, de periode 1880—'89 een cijfer van 21.27 en de periode 1910—'19 een cijfer van 13.40. De groote steden geven de gunstigste cijfers.
De sterfte is onder de vrouwen gunstiger dan onder de mannen; echter wordt het verschil steeds geringer.
Door echtscheiding werden in 1931 2998 huwelijken ontbonden, terwijl het aantal scheidingen van tafel en bed 504 bedroeg. Op 1000 echtparen kwamen in 1931 1.92 echtscheidingen en 0.32 scheidingen van tafel en bed voor. Een beschouwing der cijfers sedert 1850 wijst op belangrijke toeneming; voor de periode 1850—'59 waren de cijfers resp. 0.15 en 0.04, voor 1880—'89 0.35 en 0.13 en voor 1910—'19 1.11 en 0.23.

B. **VOLKENBOND. — Het conflict tusschen Peru en Columbië.** — Het conflict tusschen Peru en Columbië over de plaats Leticia aan den boven-Amazone heeft tot een scherp beroep van den voorzitter van den Volkenbondsraad op de regeering van Peru geleid. De voorzitter geeft uiting aan zijn verwachting, dat Peru als lid van den Volkenbond zich van alle daden zal onthouden, die niet strikt in overeenstemming zijn met het Volkenbondspact. Het telegram van den raadspresident verwijst in dit verband naar de voorstelling van zaken, welke Columbië over het conflict heeft gegeven.
Het heeft in Volkenbondskringen de aandacht getrokken dat de raadspresident er van heeft afgezien eenzelfde krachtige vermaning aan Columbië te zenden.

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Kolonisatie van Europeanen.** — De regeering richtte een rondschrijven tot de hoofdbesturen van het Indo-Europeesch Verbond, de Indisch Katholieke Partij, het Verbond van Vereenigingen van Overheidsdienaren te Batavia, de Stichting immigratie en kolonisatie Nieuw-Guinea te Malang en de Vereeniging Indo-Kolonisatie Nieuw-Guinea te Batavia.
In dit rondschrijven wordt medegedeeld, dat de aandacht der regeering werd gevestigd op de verlaten terreinen van de kolenmijnen op Poeloe Laoet, Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo, welke bij een kolonisatieproef een dragelijke kans van slagen zouden bieden. Voor het geval na de noodige onderzoekingen tot een kolonisatieproef wordt overgegaan, zal de regeering de verlaten huizen en de in aanmerking komende gebouwen der Poeloe Laoet-mijnen ter beschikking van de betrokken vereenigingen stellen.

D. **NEDERLAND. — Export van bereide margarine, kunstboter, boter, kaas en versche eieren in 1932.** — De Nederlandsche uitvoer van bereide margarine en andere kunstboter over 1932 bedroeg, blijkens de maandstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek in totaal 15.791 ton bruto ter waarde van *f* 5.580.000 tegen 54.592 ton in 1931 ter waarde van *f* 25.757.000.
De uitvoer van boter bedroeg gedurende 1932 20.377 (v. j. 32.958) ton bruto ter waarde van *f* 18.025.000 (v. j. *f* 40.955.000).
Gedurende 1932 bedroeg de export van kaas 77.138 ton bruto ter waarde van *f* 35.926.000 tegen 86.391 ton bruto ter waarde van *f* 52.037.000 in 1931.
De uitvoer van versche eieren in schaal beliep gedurende 1932 75.020 (v. j. 77.958) ton bruto met een waarde van *f* 31.555.00 (v. j. 46.626.000).
In- en uitvoer 522 D; margarine 367 G; boter 567 K; Kaas 460 H; eieren 304 E.

E. **BELGIE. — De nieuwe belastingen.** — De juiste cijfers en percentages van de nieuwe of verhoogde directe belastingen zijn op 15 Jan. '33 in den Moniteur verschenen.
Deze nationale crisisbelasting geldt alleen voor 1933. Alle burgers, daartoe in staat, moeten (aldus de motiveering), elk naar zijn vermogen, het hunne bijdragen tot het werk van herstel. Zij, die dank zij hun bevoorrechten staat, niet door het euvel der werkloosheid zijn getroffen, zijn het aan zichzelf verplicht deel te nemen aan het verstrekken van hulp aan hun van werk verstoken landgenooten. Er is een minimum gesteld voor vrijstelling, dat voor salarissen, loonen, pensioenen enz. 12.000 frs. bedraagt (10.000 frs. voor ongehuwden) en voor handelaars, industrieelen, alsmede beoefenaars van vrije beroepen, waar het nettoinkomen als maatstaf van aanslag geldt, 10.000 frs. (8.000 frs. voor ongehuwden).
De belasting is progressief en bedraagt van 1 tot 4%, met dien verstande dat voor salaris- en loontrekkenden in particuliere bedrijven en voor de gepensionneerden het percentage 1—3½ is en voor de salaris- en loontrekkers in openbare diensten alsmede voor handelaars enz. ½% hooger dus 1½—4%. Deze verhooging met ½% wordt ten aanzien van het personeel in openbaren dienst hiermede gemotiveerd, dat zijn positie stabiel en duurzaam en zijn oude dag verzekerd is. De term openbare dienst wordt ruim opgevat, zoodat daaronder ook bijv. de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, der Buurtspoorwegen en de Nationale Bank vallen.
De bijzondere belasting op de buitengewone winsten uit contingenteeringsmaatregelen wordt geheven tot een percentage van 60, met terugwerkende kracht van

een half jaar. Er waren klachten ingekomen tegen het bestaande stelsel van in- en uitvoervergunningen, waardoor enkele menschen zich in korten tijd zonder noemenswaardige moeite konden verrijken. **(648 I.)**

A. **NEDERLAND. — IJzer uit Japan.** — Met het stoomschip „Chokoh Maru" van de Yamashita Kisen Kaisha lijn kwam 14 Jan. '33 te Rotterdam aan een partij van ongeveer 6000 Japansche gietijzeren pijpen in dikte varieerende tusschen 100 en 750 m.M., bestemd voor de gemeenten IJsselmonde en Groningen, die deze pijpen zullen gebruiken voor de in die gemeenten aan te leggen leidingen. De gemeente IJsselmonde zal voor een aan te leggen gasleiding en de gemeente Groningen voor een aan te leggen waterleiding gebruik maken van buizen van 500 tot 750 m.M. dikte.
Deze lading pijpen, welke de eerste is, die uit Japan in Europa aankomt, heeft de belangstelling van tal van autoriteiten en technici uit ons land zoowel als van over de grenzen. De markt van gietijzeren buizen werd tot dusver vrijwel geheel beheerscht door het z.g. buizensyndicaat, welk syndicaat over geheel Europa zijn invloed oefende en de prijzen constant wist te houden.

B. **HET KROPVRAAGSTUK IN NEDERLAND.** — In het Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde bespreekt prof. dr. L. K. Wolff uit Utrecht het rapport van de commissie, die zich met het onderzoek van bovengenoemd vraagstuk heeft beziggehouden.
In dit rapport komt bedoelde commissie tot de zeer gewichtige conclusie, dat jodiumprophylaxis in den vorm van jodiumhoudend tafelzout of door jodiumtoevoeging aan het water der waterleiding wenschelijk en mogelijk is voor die streken van ons vaderland, waar volgens het onderzoek krop en jodiumgebrek van het voedsel en water samengaan. Nadeel is hiervan niet te verwachten, als men naast het jodiumhoudende tafelzout maar geen andere jodiumverbindingen gebruikt.
Onvoldoende antwoord geeft het rapport op de vraag, of de in ons land waargenomen epidemische krop ook ziekelijke verschijnselen veroorzaakt, of in plaatsen met veel krop ook meer M. Basedowi voorkomt. Deze leemte en andere onvolledigheden zullen door verder onderzoek moeten worden aangevuld.

C. **NEDERLAND. — Opbrengst der rijksmiddelen over 1932.** — De opbrengst van de Rijksmiddelen over 1932 vertoont een sterke daling. Het totaal-generaal geeft het cijfer *f* 452.799.712, hetgeen *f* 52.274.273 minder is dan over 1931 en welk bedrag ongeveer *f* 17.683.000 bij de raming over het afgeloopen jaar achterblijft. Het jaar 1931 bleef eveneens aanzienlijk onder 1930, n.l. *f* 51.753.037, en iets meer dan *f* 17 millioen beneden de raming.
De achteruitgang, welke reeds in 1930 aanving (dat jaar bleef ongeveer *f* 6.3 millioen onder 1929) komt over de laatste jaren 1932 en 1931 wel heel sterk tot **(V. b. Financiën blz. 612 F; Rijksmiddelen 420 D.)**

D. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Concentratie 400.000 man Chineesche troepen.** — Volgens berichten in de Chineesche pers is de Chineesche opperbevelhebber erin geslaagd 400.000 man Chineesche troepen te concentreeren tot afweer van de Japansche aanvallen. In allerijl worden voorbereidingen getroffen om deze troepenmacht tegen het Japansche leger in het veld te brengen.
Volgens bericht uit Moekden wordt van Mandsjoerijsche zijde gemeld, dat een nieuwe Japansche troepenafdeeling, bestemd voor den strijd tegen de Chineesche vrijwilligers in Mandsjoerije, Taonan gepasseerd is.
Chineesche troepenafdeelingen zetten de guerilla tegen de Japansche troepen langs de grens van de provincie Jehol voort. Zij zouden daarbij gedurende het afgeloopen week-end den Japanners veel schade hebben berokkend, o.a. door het aanhouden en doen derailleeren van een aantal treinen met voorraden voor de Japansche troepen.
De leiders der communistische legers in China hebben te Shanghai een manifest gepubliceerd, waarin zij verklaren bereid te zijn met de regeering samen te werken tot het bestrijden van de „Japansche invasie", mits de militaire operaties tegen de Chineesche „sovjet"-districten onverwijld worden gestaakt en het volk „volledige democratische rechten" verkrijgt. **(Vor. ber. blz. 649 D.)**

E. **WILLY BURMESTER OVERLEDEN.** — De bekende violist Willy Burmester is op 16 Jan. '33 te Hamburg aan hartverlamming overleden.
Burmester was 16 Maart 1869 geboren als zoon van een musicus, bij wien hij zijn eerste onderricht kreeg. Van 1882 tot 1885 was hij leerling van Joachim te Berlijn. Reeds als kind trad hij in het openbaar op; in 1886 begon hij tournees te maken.
Burmester heeft zich ook als componist doen kennen, o.m. met een serenade voor strijkkwartet met contrabas en met bewerkingen van kleine virtuozenstukken. Verder heeft hij een boek „Fünfzig Jahre Künstlerleben" geschreven.

F. **ALBANIE. — Nieuw kabinet gevormd.** — Minister-president Pandeli Evangheli heeft het volgende kabinet gevormd:
Justitie en Volkswelvaart, Pandeli Evangheli; Binnenlandsche Zaken, Musa Juka; Buitenlandsche Zaken, Djafer Vila; Financiën, Abdurrahman Dibra; Onderwijs, Mirasj Ivanaj; Openbare Werken, Sander Saratsji. (Il Secolo) **(Vor. ber. blz. 599 F.)**

G. **NEDERLAND. — Handelsverdrag met Denemarken.** — Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend tot goedkeuring van het op 31 October 1931 te Kopenhagen tusschen Nederland en Denemarken gesloten verdrag van handel en van scheepvaart met het daarbij behoorende slotprotocol. In de Memorie van Toelichting wordt medegedeeld, dat de regeering tot de sluiting van het nieuwe handelsverdrag met Denemarken is overgegaan, eenerzijds op grond van de reeds bij andere gelegenheden vermelde overweging dat zij het wenschelijk acht successievelijk de oudere verdragen te vervangen door nieuwe, zooveel mogelijk op moderne leest geschoeid, en anderzijds omdat het verdrag van 1701 op meerdere punten niet meer geheel duidelijk was en met name niet geheel vaststond of inderdaad over en weer op alle punten meestbegunstiging werd gewaarborgd of wel dat het verdrag alleen op de scheepvaart betrekking had. De wederkeerige volledige meestbegunstiging vormt den hoeksteen van het nieuwe verdrag.

18 JANUARI 1933

H. **NOORWEGEN. — Troonrede.** — De koning heeft op 12 Jan. '33 in de Storting de troonrede uitgesproken, waarin hij in de eerste plaats de internationale economische depressie besprak.
Hij verklaarde o.a., dat het aantal werkloozen in Noorwegen geringer was dan in de andere landen en onder de gegeven omstandigheden was de Noorsche export over het algemeen bevredigend te noemen.

I. **PHILIPPIJNEN. — Onafhankelijkheid. - Het Congres der Philippijnen tegen de voorstellen.** — Naar uit Manilla wordt gemeld, heeft het Congres der Philippijnen de regeering te Washington er van in kennis gesteld, dat het de voorstellen met betrekking tot de onafhankelijkheidsverklaring der Philippijnen zal verwerpen als zijnde in economisch opzicht onvoldoende. Dit geldt ook voor het geval dat de Amerikaansche Senaat de bezwaren van Hoover met een twee derde meerderheid krachteloos maakt. Door dit besluit zijn de voorstellen zonder beteekenis geworden. **(Vor. ber. blz. 650 D.)**

A. **JOODSCHE PROBLEMEN. — Sovjet-Rusland en het Joodsche vraagstuk.** — Voor het Comité tot bestudeering van het Joodsche vraagstuk heeft dr. Otto Heller, uit Berlijn, het woord gevoerd. Dr. Heller is de schrijver van het boek „Der Untergang des Judentums", waarin hij de geheele geschiedenis van het Joodsche volk heeft ontleed, met de bedoeling aan te toonen, dat een bijzondere Joodsche uitverkorenheid evenzeer een illusie is als een bijzondere Joodsche minderwaardigheidsfictie.
Voor zijn lezing was buitengewone belangstelling, van communistische zoowel als van zionistische zijde. Dr. Heller's betoog kwam in het kort neer op het volgende:
Het is een dwaling om nog te spreken van een Joodsch vraagstuk in Sovjet-Rusland, omdat het er feitelijk niet bestaat. Het denkbeeld van Joodsche kolonisatie, het denkbeeld om de Joden in de gelegenheid te stellen, in een eigen, hun toegewezen gebied onder verband van de Unie der Sovjet-staten hun eigen cultuurleven te leven, is er nog wel, maar het staat volkomen op het tweede plan. Het is nog niet zoo lang geleden, dat ook spr. nog weifelde tusschen kolonisatie en industrieele normaliseering voor het Joodsche gedeelte der bevolking van Rusland, maar nu die industrialisatie feitelijk tot stand gekomen is, lijdt het voor hem geen twijfel meer of hiervoor is de goede oplossing gevonden.
Een Joodsch vraagstuk bestaat in Sovjet-Rusland niet meer, omdat de Joden daar niet meer gelijk nog altijd in Centraal-Europa in sterkere, in W.-Europa in minder sterke mate zich in een sociaal abnormale structuur bevinden, waaruit voortdurend sociale conflicten ontstaan. In Rusland zijn de Joden in alle takken van productieven arbeid en van de groote nijverheid opgenomen; het percentage van gedeclasseerde elementen onder hen is daardoor tot 1½ teruggebracht en hiermede zijn de oorzaken van wrijving en voor Jodenhaat weggenomen. De eenige antisemieten, die men in Rusland nog aantreft, zijn de Koelakken en de handelaars, die door de communistische revolutie van hun bevoorrechte sociale positie beroofd zijn.
Het vraagstuk, hoe de Joden niet langer een sociale abnormaliteit te doen zijn, is alleen op te lossen gebleken door de geschiedenis van het Jodendom te scheiden van het kapitalistische stelsel, waarin zij door de zionistische kolonisatie zijn gekomen. Deze zal niet anders dan verderfelijk voor hen kunnen zijn, ook omdat ze hen zal storten in een verbitterden rassenstrijd met de Arabieren.
Protesten, in 't bijzonder tegen deze laatste stelling, kwamen vooral bij het op de rede gevolgde debat tot uiting. (N. R. Cour.) **(Vor. ber. blz. 252 F.)**

B. **ENGELAND. — Handelsbalans.** — De Engelsche handelsbalans over het jaar 1932 toont een passief bedrag van £ 287.081.000 tegenover een passief van £ 408.976.000 in het jaar 1931.
Hieruit blijkt, dat de Engelsche nationale regeering het doel, dat zij zich bij haar ambtsaanvaarding had gesteld, n.l. de vermindering van de zichtbare passieve handelsbalans, in belangrijke mate heeft bereikt. Voornaamste factor van deze verbetering is de sterk gedaalde invoer van afgewerkte producten, wat gedeeltelijk is veroorzaakt door de nieuwe Engelsche tariefpolitiek. De invoer van afgewerkte producten daalde van £ 261.972.000 tot £ 157.976.000. Ook de uitvoer toont een daling van afgewerkte producten, en wel met £ 15 millioen. (Daily Telegraph)

C. **NEDERLAND. — Het Friesch in Nederland. - Lezing van dr. J. B. Schepers.** — In de op 13 Jan. '33 gehouden vergadering van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde heeft dr. J. B. Schepers uit Haarlem een lezing gehouden over „Het Friesch in Nederland", waaraan wij het volgende ontleenen:
Na een paar woorden over taal, moedertaal in het bijzonder, hetzij algemeen beschaafd, gouwspraak (b.v. Friesch) of dialect (b.v. Betuwsch), prees spreker de eentaligen gelukkig, die zich onbekommerd in hun moedertaal kunnen geven, zooals ze zijn. Spreker zelf kan die allen vaak benijden, omdat hij zelf tweetalig is. Om bij het Friesch te blijven: of ouders en schoolkameraden spreken Friesch en de school komt storend tusschenbeide, òf de naaste omgeving spreekt als de school Nederlandsch, maar het heele dorp verder Friesch. Zoo iemand moet er zich doorheen worstelen, moet kiezen, maar het blijven voor hem twee verschillende werelden, waartusschen hij zich moet bewegen. In beide werelden komt hij nooit zoo thuis als de eentaligen.
Friesche onderwijzers en leeraars bij massa geven aan de Nederlanders les ook in de moedertaal (Ned.). En toch maalt ondertusschen de Hollandsche molen overal het Friesch stuk. Hierop gaf spreker een overzicht van de geschiedenis der Friezen.
Nu woekert, buiten onze mooie literatuur om, zeide spreker, een knoei- en morstaal in vele gezinnen en zoo kan het Friesch spoedig ondergaan. Het opheffen van dit taal-deel van het Nederlandsche volk uit den wordenden chaos is dankbaar werk. Spreker vroeg hierbij ook steun aan de maatschappij, voorzoover die in haar vermogen ligt.
Een concreet verzoek zullen hij en andere leden der Maatschappij in de Juni-vergadering tot de maatschappij richten, n.l. om in art. 59 der Wet het woord „Friesch" in te lasschen, zoodat het voortaan ook voor Friesche schrijvers mogelijk zal zijn om mee te dingen naar den „C. W. van der Hoogt-prijs", evengoed als Nederlandsche, Vlaamsche en Afrikaansche schrijvers dit doen. In het slot van zijn rede beval spr. dit denkbeeld warm aan. **(V. b. blz. 485 B.)**

D. **ZUID-AFRIKA. — Diamantslijperijen.** — De minister van Mijnwezen van Zuid-Afrika, Fourie, heeft aan „Die Burger" een schriftelijke verklaring gegeven, dat de regeering nog steeds vast besloten is, om een belangrijk, ofschoon niet onredelijk deel der wereld-diamantslijperij-industrie in Zuid-Afrika te vestigen. Volgens den minister heeft deze jonge nijverheid voldoende blijken van levensvatbaarheid gegeven.
Ook de heer J. Roselaar, leider der diamantslijperij „Wijnberg", is deze meening toegedaan. De handhaving der industrie in Zuid-Afrika zal volgens hem afhankelijk zijn van de vraag, of de regeering haar tot dusver consequent doorgevoerde verkoopspolitiek zal voortzetten en of Zuid-Afrika den 10%-voorsprong, dien het op grond van zijn uitvoerrecht van 10% op ruwe diamant bezit, zal behouden.
Wij kunnen hieraan toevoegen, dat de situatie der Zuid-Afrikaansche slijperij-industrie door de depreciatie van het Zuid-Afrikaansche Pond en de bijgevolg (in verhouding tot het Europeesche loonniveau) aanzienlijk gedaalde loonen, in belangrijke mate moet zijn versterkt. (De Telegraaf). **(V. b. blz. 407 A.)**

E. **DISCONTOKOERSEN.** — De volgende veranderingen der discontokoersen hebben sinds 22 November 1932 (blz. 577 G.) plaats gevonden:

Griekenland	3-12-'32	9%
Italië	9- 1-'33	4%
Litauen	1- 1-'33	6%

(Vorig bericht blz. 577 G.)

F. **RUSLAND. — Stalin's tweede rede over de collectieve landbouwbedrijven.** — Stalin's tweede rede in de plenaire zitting van de centrale commissie der communistische partij is thans gepubliceerd.
In deze tweede rede heeft Stalin zich bezig gehouden met de fouten, die met betrekking tot de werkzaamheden der partij ten plattelande aan den dag zijn getreden. Als voornaamste fout werd door Stalin het feit beschouwd, dat de graaninzameling den laatsten keer met grooter moeilijkheden gepaard is gegaan dan in het voorafgegane jaar, ofschoon de oogst

grooter was dan in het jaar tevoren. De oorzaken voor dit verschijnsel zijn volgens spreker de volgende:
De arbeiders in de dorpen hebben geen rekening gehouden met de nieuwe situatie, die door de invoering van het collectieve bedrijf is geschapen en die de legalisatie inhield van een boven den staatsprijs liggenden graanprijs. Stalin vroeg zich in dit verband af, of de invoering van het collectieve bedrijf wellicht als een fout moest worden beschouwd. Spreker meende hierop ontkennend te moeten antwoorden; de collectieve handel was zoowel in de dorpen als in de steden noodig en voordeelig.
De tweede fout in den partij-arbeid op het platteland zag spreker in de omstandigheid, dat de partijleden de wijziging in de arbeidsvoorwaarden ten platte-lande niet hebben begrepen. Het collectieve bedrijf is een onderneming, die zich over honderden en soms duizenden dorpen uitstrekt en slechts onder stelselmatige leiding kan werken. In een aantal gevallen is gebleken, dat in de collectieve bedrijven vroegere officieren en „andere vijanden der arbeiders en boeren" de lakens uitdeelen.
Stalin wees er ten slotte op, dat een groot aantal collectieve bedrijven zich in overeenstemming met de bedoelingen der centrale leiding ontwikkelt, doch dat in de onmiddellijke nabijheid van bedoelde bedrijven zich andere collectieve bedrijven bevinden, die in kwijnenden toestand verkeeren. **(V. b. blz. 644 C.)**

A. **VOLKENBOND. — Verkorting van den werktijd.** — De directeur van het internationale arbeidsbureau, Butler, drong er krachtig op aan, dat de conferentie tot verdere bespreking van het vraagstuk der 40-urige arbeidsweek besluiten zal.
Verder werd een resolutie ingediend door de regeeringsgedelegeerden van Frankrijk, België, Nederland, Spanje, Chili, Duitschland en Italië van den volgenden inhoud:
De conferentie, na kennis te hebben genomen van de verschillende argumenten voor en tegen een vermindering van den arbeidsduur, is van meening, dat een verkorting van den arbeidsduur een der middelen is, die de werkloosheid zouden kunnen verminderen.
Bijgevolg besluit de conferentie de kwestie in bijzonderheden in studie te nemen aan de hand van de vragen uit het rapport van het internationaal arbeidsbureau.
Deze nadere bestudeering zal geschieden met de bedoeling, dat zij zal uitloopen op de schepping van een internationale regeling, die aldus zal moeten worden toegepast, dat daardoor de tegenwoordige levensstandaard der loontrekkenden zal kunnen gehandhaafd worden. **(Vor. ber. blz. 650 F.)**

B. **DENEMARKEN. — Minister-president Stauning's rede in Den Haag.** — Op 17 Jan. '33 heeft in „De Twee Steden" in Den Haag voor het „Dansk Samfund i Holland" de Deensche minister-president Th. Stauning een voordracht gehouden. Wij ontleenen hieraan het volgende:
De wereldcrisis heeft reeds eenige jaren geduurd. Betrekkelijk laat hebben de gevolgen zich in Denemarken doen gevoelen; daarom moeten wij er echter ook rekening mee houden, dat de duur ervan bij ons langer zal zijn, ook bij het naderen van het einde ervan. Dit einde schijnt op het oogenblik nog niet te bespeuren.
De groote prijsdaling heeft niet dadelijk onze uitvoerproducten, zooals boter, spek en andere dierlijke voedingsstoffen, getroffen. In den loop van den zomer 1930 begonnen de prijzen te dalen, maar een tijd lang was de daling niet grooter dan dat deze opwoog tegen de daling in de prijzen van graan en voederstoffen, die van elders werden betrokken.
In 1931 en 1932 werd de prijsdaling op het gebied van dierlijke levensmiddelen niet minder dan katastrophaal, zoo geweldig, dat deze grooter was dan die van graan en voederstoffen. De boterprijzen waren in 1929 zoowat 3 kronen per K.G., in 1930 zoowat 2 kronen 50 öre; nu ligt de prijs omstreeks 1 kroon 70 öre.
Voor spek was de prijs in 1929 ongeveer 1 kroon 50 öre per K.G. In 1930 daalde de prijs tot omstreeks 1 kroon. In den loop van 1931 daalde hij tot op 62 öre. Daarna is een geringe stijging gekomen, maar aan den anderen kant zijn de afzetmoeilijkheden toegenomen door de Britsche contingenteering.
Deze ontwikkeling der prijzen van de twee hoofdproducten, gepaard gaande met de volledige stopzetting van den vleeschuitvoer, was op zichzelf een zware slag, maar werd tot een ramp toen het pond sterling in September 1931 in goudwaarde verloor, nadat Engeland de gouddekking had verlaten.
En verder zeide minister Stauning nog:
Wanneer men in Denemarken rondziet, is er geen lichtpunt te bekennen. Onze scheepsbouw is tot stilstand gekomen. Het bouwbedrijf is stopgezet en niettemin zijn wij nog niet over den woningnood heen, die in een vroegere periode zich heeft ontwikkeld, d.w.z. de behoefte aan kleinere, goedkoopere woningen.
Wij zijn nu aan het behandelen van nieuwe plannen voor crisishulp, maar zien nog geen mogelijkheid, de gestelde eischen te vervullen. De landbouw eischt een verbetering der economie met 300 millioen kronen ten einde tot rentabiliteit te geraken, maar het is nauwelijks mogelijk, zulk een sprong te maken.

C. **PHILIPPIJNEN. — Onafhankelijkheid.** — Het voorbeeld volgend van het Huis van Afgevaardigden, heeft thans ook de Senaat met een twee-derde meerderheid t.w. met 66 tegen 26 stemmen, voor de tweede maal het wetsontwerp inzake het geven van onafhankelijkheid aan de Philippijnen aangenomen en zoodoende het door president Hoover tegen dit ontwerp uitgesproken veto krachteloos gemaakt.
Het betreffende wetsontwerp is dientengevolge ondanks het presidentieele veto wet geworden. De Philippijnen zullen op grond van deze wet binnen 10 à 13 jaar geheel onafhankelijk worden, op voorwaarde dat ook het Philippijnsche parlement de wet binnen een periode van een jaar aanvaardt. **(V. b. 652 I.)**

D. **SCHEEPSBRANDEN. — Verhooging der premies bij Lloyds.** — E. M. Mountain, generaal-directeur der Eagle Star and British Dominions Insurance Company heeft in de „Times" onderstaanden staat gepubliceerd van de groote scheepsbranden der laatste jaren:

Brandjaar.	Schip.	Tonnage.	Verzekerde som in £.
1929	Europa	49.746	800.000
	Paris	34.596	75.000
1930	City of Honolulu	10.630	350.000
1931	Bermuda	19.086	1.236.000
	Segovia	7.000	800.000
1932	Georges Philippar	17.359	1.250.000
	P. C. Hooft	14.642	670.000
1933	Atlantique	42.512	2.000.000

De groote schaden welke door deze branden voor de bij Lloyds aangesloten assuradeuren zijn ontstaan, heeft er toe geleid, dat men de premies is gaan verhoogen. De eerste polis voor de in aanbouw zijnde „Normandië" is vastgesteld op 52 sh. per £ 100 en er werd een herverzekering voor het schip geteekend voor £ 3 per £ 100, uitsluitend voor brandgevaar. (The Times). **(Vor. ber. blz. 648 F.)**

E. **VATICAAN. — Doop van de dochter van Koning Boris van Bulgarije.** — Het bericht, dat de dochter van koning Boris van Bulgarije, die eenige dagen geleden is geboren, is gedoopt volgens den orthodoxen ritus, heeft in het Vaticaan een zeer pijnlijken indruk gewekt.
Het gebeurde wordt in kringen van het Vaticaan beschouwd als een schending van de door het vorstelijk echtpaar op zich genomen verplichtingen. Het bericht over de terugroeping van den pauselijken nuntius te Sofia is van allen grond ontbloot.

Wel heeft de nuntius een bezoek gebracht aan den Bulgaarschen minister-president Moesjanof om tegen de orthodoxe dooping van het prinsesje te protesteeren. Moesjanof heeft hierop geantwoord, dat dit op een besluit van de regeering berust en volgens den wil van het volk is geschied. De nuntius heeft vervolgens geprotesteerd bij koning Boris.
De koning heeft zich er toe bepaald, te verwijzen naar de verklaring van zijn eersten minister. De nuntius zou hierop hebben verklaard, dat deze handeling voor de betrekkingen van het Bulgaarsche hof en de regeering met het Vaticaan ernstige gevolgen zal hebben. (Il Secolo)

19 JANUARI 1932

A. **LUCHTVAART. — De vrouw in de lucht.** — Onderzoekingen van den geneeskundigen dienst van 't Amerikaansche luchtvaartministerie toonen aan, dat de geschiktheid van de vrouw om te vliegen zeker geringer is dan die van den man. Mannelijke piloten hebben gemiddeld 5 Liter vitale capaciteit, vrouwelijke slechts 4.
De vrouwelijke pols is gemiddeld sneller dan de mannelijke. Maar overigens voldoen mannelijke en vrouwelijke piloten in gelijke mate aan de vereischten voor vliegen. Op zeer groote hoogte wordt een vrouw echter eerder duizelig dan een man. Vrouwen krijgen meestal het diploma A (amateurs), slechts zelden het diploma B (beroepsvliegers).
In de jaren 1914 tot 1916 kwam op iedere 500 uren vliegtijd nog één doodelijk ongeval voor; thans, nu zonder nauwkeurig onderzoek niemand als vlieger wordt toegelaten, nog slechts één op twee millioen K.M. vliegens. (Journ. Am. med. Ass. 17 Dec. '32.

B. **ONDERWIJS. — Chineesch aan de Utrechtsche Universiteit.** — Bij Kon. besluit (Stbl. 1) is van het „Fonds ten behoeve van Indologische studiën aan de Rijksuniversiteit te Utrecht" thans ook de bevoegdheid verleend aan die universiteit een bijzonderen leerstoel te vestigen in de Chineesche taal- en letterkunde. **(Vor. ber. 631 D; Sinologie 544 D.)**

C. **BEWAPENING ALS WINSTBRON.** — In De Telegraaf van den 1sten Januari 1933 komt een hoofdartikel voor onder den titel „Bewapening als winstbron" door prof. dr. C. G. van Riel, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
De Volkenbondscommissie beschuldigde indertijd de particuliere wapenindustrie, dat zij de prijzen der wapenen in de hoogte had gedreven. Prof. van Riel geeft daarvan twee voorbeelden. 1o. de mededeeling van dr. Addison, Engelsch „minister of munitions" na 1916 — die in zijn boek „Practical Socialism" het volgende verklaart.
„Tot de lente van 1916 kostten bepaalde typen van cordite 2 sh. 3 d. per pond. De accountants nu deelden mede, dat de prijs, als deze gehandhaafd bleef, een dividend vertegenwoordigde van 105.7% p. j. op een kapitaal van 464.000 pond. Verder werd aangetoond, dat wanneer het geld besteed werd om de geheele fabriek af te schrijven tot het luttele bedrag van 16.000 pond, de firma toch nog genoeg zou ontvangen hebben om een dividend uit te keeren van 33.8% p. j. . . . . Het is niet noodig om de bijzonderheden dezer geschiedenis te vertellen; maar het eindresultaat was, dat de prijs van het cordite werd verlaagd tot 1 sh. 7¾ d. per pond. Hiermede werd alleen reeds op de levering van cordite een bedrag van 3.900.000 pond bespaard".
Het tweede voorbeeld is in een redevoering van Lloyd George gegeven, die hij in het Lagerhuis op 18 Aug. 1919 heeft gehouden. Deze luidde aldus:
„Toen het ministerie van Munitie werd opgericht kostte een granaat-18-ponder 22 sh. 6 d. Toen werden landsfabrieken opgericht, die de prijzen drukten en een granaat, waarvoor het oorlogsdepartement, ten tijde dat het ministerie van Munitie werd opgericht, 22 sh. 6 d. betaalde, kostte nu 12 sh., en wanneer ge nu 85 millioen granaten hebt, bespaart ge daarmee 35.000.000 pond. Alle andere granaten daalden in prijs, evenzoo het Lewis-kanon. Toen wij dit kanon ter hand namen, kostte het 165 pond en wij verlaagden den prijs tot 35 pond. Dat leverde een besparing van 14.000.000 pond. Vóór het eind van den oorlog hadden we aldus 440.000.000 pond bespaard".
De Amerikaansche oorlogsindustrie heeft enorme voordeelen van den wereldoorlog gehad.
Volgens het ministerie van Munitie beliep dit bedrag gedurende 1914—1918 een som van 2.063.350.000 dollar. De Telegraaf.

D. **ENGELAND. — Iersche kwestie - De Valera eischt Ierlands afscheiding.** — In een verkiezingsrede te Cahir in Tipperary sprak de Iersche minister-president De Valera zich voor de eerste maal sedert de opening van de verkiezingscampagne ondubbelzinnig uit voor Ierlands afscheiding van Engeland. Hij verklaarde o.a.: „Wij zijn vastbesloten, volledige onafhankelijkheid voor Ierland te eischen, zoowel politiek als economisch. Wanneer wij dan het volk van Noord- en Zuid-Ierland vereenigd hebben, zullen wij een program en een methode voor onzen vooruitgang vaststellen." **(Vor. ber. blz. 613 D.)**

E. **BELGIE. —Baron Descamps-David overleden.** — Baron Descamps-David, gewezen vice-voorzitter van den Belgischen Senaat, op 17 Jan. op 85-jarigen leeftijd overleden, was te Beloeil, in Henegouwen, geboren en had achtereenvolgens te Leuven, in Duitschland en in Frankrijk gestudeerd. In 1881 werd hij tot hoogleeraar in internationaal recht aan de universiteit te Leuven benoemd. Kort daarop ging hij echter in de politiek, werd advocaat en na eenige jaren, stafhouder van de orde der advocaten te Brussel. Hij stelde groot belang in de koloniale politiek van Koning Leopold II en werd spoedig een zijner ijverigste medewerkers.
Baron Descamps-David wijdde zich, als rechtsgeleerde, hoofdzakelijk aan de studie der internationale vraagstukken. Hij was lid van het Institut Colonial International, van den Interparlementairen Raad en het Permanent Hof van Arbitrage en presideerde geruimen tijd het Instituut voor Internationaal Recht. Hij had zitting in het kabinet Trooz en Schollaert. Koning Albert benoemde hem tot minister van staat.
De overledene werkte mede aan talrijke tijdschriften, bewoog zich op het gebied der rechten, wijsbegeerte en koloniale wetenschappen, schreef een aantal werken betrekking hebbende op het internationaal recht, den slavenhandel in Afrika, het Christendom en de wetenschap, enz. Bekend is ook zijn: „Génie des Religions", in twee groote deelen.
De laatste jaren van zijn welgevulde loopbaan bracht baron Descamps-David door in den Senaat. Van 1922 tot 1932 was hij vice-voorzitter en, den laatsten tijd, ook oudste lid van dit wetgevend lichaam. Bij de jongste parlementsontbinding had hij niet meer om vernieuwing van zijn senatoriaal mandaat verzocht. (N. R. Cour.)

F. **SPANJE. — Opgravingen - Romeinsch theater ontdekt.** — Een voortreffelijk behouden ruïne van een Romeinsch theater, een van de best geconserveerde ter wereld, is te Merida aan het licht gekomen. In 1910 werden hier de opgravingen begonnen en thans heeft men uitgebreide deelen van achter het tooneel gelegen werken ontdekt. Het postscenium is omsloten door een zuilenrij van een lengte van 78 voet en vervaardigd van blauwwit marmer. In het midden van de zuilenrij liggen de resten van een tuin, die blijkens de gevonden fragmenten versierd was met beelden en banken. Een volledig netwerk van kanalen met marmeren pijpleidingen en waterwerken voor de bevloeiing van den tuin is eveneens bloot gelegd. Het thans ontdekte theater is gelijk in bouw aan het Pompeitheater te Rome.

20 JANUARI 1933

A. **RUSLAND. — Begrooting voor 1933.** — Het centraal executief comité van de URSS heeft de begrooting voor 1933 goedgekeurd. Deze begrooting sluit met een bedrag van 2.592.100.000 roebel. Het begrootingsontwerp voor de autonome republieken en plaatselijke begrootingen, met een totaal van 4.348.900.000 roebel is eveneens goedgekeurd.
(Leningradskaja Pravda)

B. **NEDERLAND. — Stichting „Jeugdlectuur".** — Te Amsterdam is een stichting „Jeugdlectuur" opgericht. De stichting, waarvan de bestuursleden op positief chr. standpunt staan, stelt zich ten doel het brengen van goede lectuur onder de jeugd. Zij zal propaganda maken voor goede lectuur in Nederland, Ned. Oost en West Indië, Zuid-Afrika, Vlaanderen en overal elders, waar aanraking gezocht wordt met de Ned. cultuur. In de reeds bestaande „Lectuurgids" onder redactie van de heeren dr. C. Tazelaar, P. J. Meertens en W. van Vliet en jkvr. J. J. baronesse Mackay, zal zij principieele voorlichting geven over boeken voor de jeugd en voor de ouders en jeugdleiders. De Amsterd. Chr. Jeugd-Centrale, de A. M. V. J., de Centr. Bond voor Inw. Zending, het Comité voor Ned. Zendingsconferenties, de Fed. van Chr. Ver. van en voor Vrouwen en Meisjes, het Ned. Bijbel Genootschap, de Ned. Luthersche Jongelingsbond, de Samenwerkende Zendingscorporaties, de Ver. van Leeraren bij het Chr. Midd. Onderwijs en de Zendingsstudieraad hebben tot de oprichting medegewerkt. Voorzitter van het bestuur is prof. dr. J. de Zwaan, secretaris de heer J. ten Have, Kalverstraat 154, Amsterdam, welke laatste gaarne alle gewenschte inlichtingen verstrekt.

C. **BELGISCHE CONGO. — Economische toestand.** — Het te Brussel verschijnende blad „De Standaard" deelt o.a. het volgende mede:
Het algemeene inzicht betreffende het tot ontwikkeling brengen van Congo was geleidelijk geworden dat de economische ontwikkeling uitsluitend mogelijk was in West-Europeeschen zin, nl. door middel van particuliere maatschappijen, gesteund door Europeesch kapitaal, geleid door Europeanen en met Inlanders als arbeidskrachten.
De aldus opgevatte economische activiteit heeft in de kolonie, in een zeer kort tijdbestek een groote vlucht genomen. Gedurende de wellicht voor goed vervlogen vette jaren was het mogelijk, met behulp van rechtstreeksche of indirecte staatstusschenkomst, de belegde kapitalen eenerzijds en de opgeroepen arbeiders anderzijds naar behooren schadeloos te stellen. Nu echter een ernstige crisis de wereldhuishouding teistert en de prijzen van de koloniale producten ten zeerste zijn gedaald, worden de grondvesten van België's kolonialen handel en nijverheid zoo sterk ondermijnd, dat een groot gedeelte van economisch Congo zwevend is geworden.
Vandaar het te verwachten tekort op de begrooting voor dit jaar.
Gezegd wordt dat minister Tschoffen nu zijn oude plan wil verwezenlijken: sommige uitgaven voor de kolonie, op het gebied van souvereiniteit en cultuur, over te dragen aan het moederland. Het zou gaan om een som van zeventig millioen voor den gezondheidsdienst en van negentig millioen voor het bestuur en de rechtspraak. Ook het tekort van twaalf millioen op de begrooting van Ruanda-Urundi zou door het moederland gedragen worden; een financieele tusschenkomst van het moederland waartoe het nationaal karakter van België's koloniale activiteit dwingt.
(De Standaard, Brussel).

D. **FRANKRIJK. — Redevoering van Herriot over Frankrijk en Midden-Europa.** — De voormalige premier, Herriot, heeft op 20 Jan. een redevoering uitgesproken, over „Frankrijk en Midden-Europa", waarbij hij o.m. sprak over de redevoering die Rijkskanselier Von Schleicher eenige dagen geleden heeft gehouden. Wanneer de Franschen van vrijheid spreken, bedoelen zij vrijheid van gedachte. Wanneer Von Schleicher over vrijheid spreekt, bedoelt hij het recht wapenen te dragen. En hoe zou Frankrijk bovendien zich niet ongerust kunnen maken bij de herinneringen aan den vooroorlogschen tijd, die naar voren zijn gekomen bij de herdenking van de stichting van het rijk. In Thueringen wappert reeds de vlag met het Hakenkreuz en niet lang geleden is ergens in Duitschland ook een monarchistische vlag geheschen. Het buitenlandsche politieke program van Duitschland is zeer eenvoudig. Het wil alles terug hebben, wat door den oorlog verloren is gegaan. Behalve de conferentie van Lausanne en de ontwapeningsconferentie bestaan er nog 5 groote Duitsch-Fransche problemen, nl. de corridor, Danzig, het Saargebied, de gedemilitariseerde Rijnlandzône en de koloniën. De oplossing van deze, op zich zelf moeilijke problemen, eischt voor alles een moreele ontwapening.
Ten slotte sprak Herriot nog kort over Oostenrijk, waarbij hij op den plicht van Frankrijk wees Oostenrijk te helpen, opdat het zijn zelfstandigheid en zijn eigen vorm houdt. Dat is het beste middel tegen Anschluss.
(La Journée Industrielle)
(Vor. ber. blz. 360 A.)

E. **NEDERLAND. — Het conflict in de Limburgsche Klei-Industrie.** — De aangekondigde bespreking tusschen de besturen van de werkgevers- en de arbeidersorganisatie in de Limburgsche klei-industrie, in verband met het dreigende loonconflict, heeft niet datgene gebracht, wat van arbeiderszijde gaarne gewenscht werd, namelijk: volledig doorloopen van de collectieve arbeidsovereenkomst tot 1 April 1933.
(Vor. ber. blz. 295 B.)

F. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE.** — De voorbereidingscommissie voor de Londensche economische wereldconferentie heeft op 19 Jan. 1933 haar tweede zitting beeindigd en haar rapport aan den volkenbondsraad vastgesteld, dat uit twee gedeelten bestaat, waarbij het eerste gedeelte weder gesplitst is in a. inleiding, b. algemeen program der conferentie, terwijl het tweede gedeelte den commentaar op de voorgestelde agenda der conferentie bevat.
Aan den tekst van het eerste gedeelte ontleenen wij o.a. het volgende:
In de inleiding wijst de commissie-Trip op den ernst van den toestand. Indien een nieuwe achteruitgang zou moeten intreden, zou dit de wereld met de grootste bezorgdheid moeten vervullen, want de handhaving van het tegenwoordige sociale stelsel zou dan niet meer mogelijk zijn.
Gelukkig zijn in den laatsten tijd eenige teekenen van verbetering waar te nemen, waarbij de commissie vooral wijst op de verbetering der effectenbeurzen in bijna alle landen. Dit is een goed voorteeken, doch de regeeringen zullen thans door een gemeenschappelijke actie de krachten, die voor een herstel aan het werk zijn, moeten aanwakkeren.
De hoofdtaak van de conferentie van Londen zal moeten bestaan in het tot stand brengen van een economische ontwapening. Het accoord van Lausanne is als een wapenstilstand op economisch gebied te beschouwen, de conferentie van Londen zal het economisch vredesverdrag moeten brengen.
In het tweede gedeelte van het eerste deel van het rapport, dat het algemeen program der conferentie behandelt, wordt de noodzakelijkheid van radicale hervormingsmaatregelen bewezen. Met kleine middelen zal de wereld-crisis niet kunnen opgelost worden.
De commissie verklaart in haar rapport niet voor te stellen het vraagstuk der regeerings-schulden op de agenda van Londen te plaatsen. Zij zou hiertoe niet bevoegd zijn geweest, doch de commissie wil wel verklaren, dat een regeling van het schuldenvraagstuk van essentieel belang is. Het schuldenvraagstuk vormt

thans nog een onoverkomelijke hinderpaal voor de opheffing van de handelsbelemmeringen en voor een gezonde monetaire politiek.
De commissie bespreekt dan verder de vier voornaamste hervormingen, die van de conferentie van Londen moeten verwacht worden.
Ten eerste: herstel van den internationalen muntstandaard.
Ten tweede: verhooging van het prijsniveau der koopwaren.
Ten derde: opheffing der deviezencontrôle
en ten vierde: opheffing der belemmeringen van den internationalen handel. **(Vor. ber. blz. 649 F.)**

A. **JAPAN. — Communisme.** — Japansche politie heeft een inval gedaan in een als geheel communistisch bekend staande stadswijk van Tokio. Tweeduizend personen werden gearresteerd.

B. **VOLKENBOND. — Verkorting van den werktijd - Motie-regeeringsgroep aanvaard.** — De internationale conferentie over de invoering van een werkweek van 40 uur heeft op 19 Jan. 1933 de door de verschillende regeerings-vertegenwoordigers ingediende motie, waarin zonder verdere details de verkorting van den arbeidstijd een middel tot bestrijding van de werkloosheid wordt genoemd, terwijl tevens wordt verklaard, dat de huidige levensstandaard der arbeiders gehandhaafd moet blijven, met 41 tegen 21 stemmen en 7 onthoudingen aangenomen.
De motie was ingediend door de regeeringsvertegenwoordigers van Italië, Duitschland, Nederland, Frankrijk, Spanje, België en Chili. Tegen deze motie stemde de geheele werkgeversgroep, met uitzondering van den vertegenwoordiger der Italiaansche werkgevers, die voor stemde. De regeeringsvertegenwoordigers van Engeland, Brazilië en Portugal stemden tegen. De kwestie der loonregeling blijft open, daar een voorstel der arbeidersgroep, om een verlaging der week- en maandloonen te verbieden, werd verworpen.
De werkgeversgroep verklaarde, dat zij aan de verdere besprekingen zal blijven deelnemen, hoewel zij de ingediende voorstellen onaannemelijk acht. **(654 A.)**

C. **NEDERLAND. — Onze buitenlandsche handel in 1932.** — Wij ontleenen aan de Decemberaflevering van de Maandstatistiek van den In-, Uit- en Doorvoer een beknopt overzicht van de Nederlandsche handelsbeweging met het buitenland over 1932.
In de eerste plaats mogen hier de totaalcijfers (zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal) van 1927 af volgen (in millioenen):

	Invoer		Uitvoer		Invoersaldo	
	kg.	gld.	kg.	gld.	kg.	gld.
1927	28,618	2,549	14,338	1,900	14,280	649
1928	29,850	2,684	15,725	1,986	14,126	698
1929	30,989	2,753	16,301	1,989	14,687	763
1930	31,384	2,418	16,606	1,719	14,778	699
1931	29,899	1,893	16,819	1,312	13,080	581
1932	24,590	1,299	13,992	846	10,508	458

Zoowel naar hoeveelheid als naar waarde heeft 1932 de laagste cijfers van de reeks. Vooral de waarde is aanzienlijk gedaald; in 1932 was die voor den invoer de helft van 1927, iets meer dan de helft van 1930 en 2/3 van 1931. De uitvoer is nog sterker achteruitgegaan en was slechts 44% van 1927. Ten opzichte van het jaar met de hoogste cijfers, t.w. 1929, is de invoer in 1932 verminderd tot 47%, de uitvoer zelfs tot 42.5%.
Ook het invoersaldo liep achteruit, doch niet in die mate als in- en uitvoer, het was in 1932 60% van het cijfer van 1929.
Bij de hoeveelheden is het verloop eenigszins anders. De invoer vertoont, na 1927, eerst in 1931 een daling, die zich in 1932 scherp doorzet; bij den uitvoer gaat de stijging in de reeks tot 1931 door, doch dan komt er een abrupte vermindering, waardoor 1932 lager is dan eenig cijfer van de reeks. De juiste beteekenis van de schommelingen in de hoeveelheden is evenwel niet te beoordeelen zonder afzonderlijke posten na te gaan. Wel kan hier reeds worden opgemerkt, dat enkele artikelen, met hoog gewicht bij geringe waarde, op de hoeveelheids-cijfers een overwegenden invloed hebben. Bedoeld worden steenkool, cokes en briketten; hiervan was de uitvoer in 1931: 8500 millioen kg. en in 1932: 6700 millioen. Deze hoeveelheden vormen 50% van den totalen export, naar de waarde evenwel slechts 7%. De vermindering van den totalen uitvoer van 1931 op 1932 met 2800 millioen kg., wordt nu reeds voor 1800 millioen kg. door de steenkoolposten verklaard.
(Vor. ber. In- en Uitvoer 651 D.)

D. **VOLKENBOND. — Japansch mandatengebied in den Stillen Oceaan.** — In het rapport van de mandatencommissie van den Volkenbond, dat op 20 Jan. 1933 is gepubliceerd, wordt Japan ervan beschuldigd, in strijd met de verdragen belangrijke versterkingen te hebben aangelegd op de eilanden in den Stillen Oceaan tusschen de Philippijnen en Hawai, die onder Japansch mandaat staan. Het rapport bevat o.a. de Japansche erkenning, dat de installaties voor havenwerken op deze eilanden sedert 1927 zijn verdrievoudigd. Van Japansche zijde wordt echter ontkend, dat deze uitbreiding van havenconstructies met militaire oogmerken zou zijn geschied, dat deze havens bedoeld zijn als vlootbases en dat de verdragen zouden zijn geschonden.

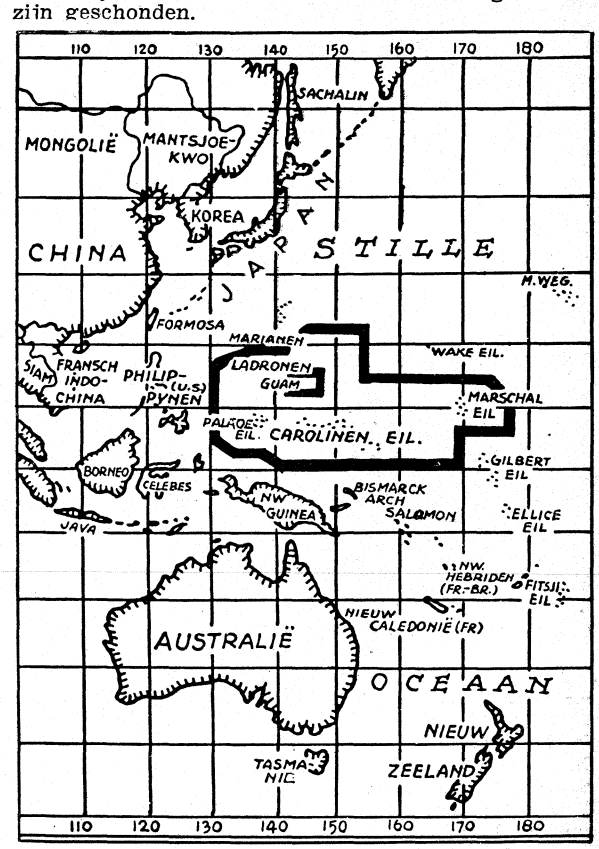

MANDATENGEBIED VAN JAPAN VOORHEEN DUITSCH BEZIT.

De Japansche vertegenwoordiger in de mandatencommissie, Noboemi Ito, ontkende dat de havens van sommige eilanden der Mariannen- en Carolinengroep waren uitgediept om ligplaats te kunnen geven aan de nieuwe Japansche 3000 tons onderzeeërs. De havens moesten vergroot worden om ligging te kunnen bieden aan de nieuwe 1000-tons schepen, die in den laatsten tijd worden gebruikt voor het transport van den suikeroogst van de Pacific-eilanden.
(Journal de Genève).

E. **NEDERLAND. — Het werktijdenbesluit voor Apotheken.** — De afd. Den Haag van den Alg. Apothekers-Assistentenbond heeft een protestvergadering gehouden in verband met de actie der apothekers tot het verzamelen van handteekeningen hunner assistenten, waarin deze verklaren tegen de invoering van het Werktijdenbesluit te zijn. Twee leden van het hoofdbestuur uit Amsterdam protesteerden heftig tegen de unfaire manier, waarop de apothekers speculeeren op den angst voor eventueel ontslag, salarisvermindering, gemis van faciliteiten enz.
Met twee stemmen tegen werd een motie aangenomen, waarin heftige verontwaardiging werd uitgesproken over de actie der patroons en vastgesteld, dat de apothekers met hun dreigementen zich in strijdpositie tegenover hun assistenten hebben geplaatst.
(Alg. Hbld.)
(Werktijdenbesluit en Winkelsluiting 630 C.)

21 JANUARI 1933

A. **TELEFONIE. — Wereldstatistiek.** — In „Die Umschau" komt een statistiek voor over het telefoonverkeer op de wereld. Wij ontleenen hieraan het volgende:
In Europa zijn ongeveer 10,5 millioen aangeslotenen, waarvan 3.25 millioen in Duitschland. Dit is een dichtheid van 5 toestellen op 100 inwoners. Dan volgt een heel eind verder Engeland en Noord-Ierland met bijna 2 millioen abonné's (4.3%) en Frankrijk met 1.1 millioen (2.8%).
Procentueel de meeste aansluitingen schijnt Denemarken te hebben, waar elke 10 inwoners een telefoon bezitten, zoodat gemiddeld elke 2 of 3 huisgezinnen telefonisch bereikt kunnen worden.
Noord- en Centraal-Amerika hebben in totaal 21.8 millioen aansluitingen, waarvan 20 millioen in de Vereenigde Staten en 1.4 millioen in Canada. Procentueel is dit 15 à 16%.
Relatief gering zijn de telefoonaansluitingen in Zuid-Amerika, waar per 700 inwoners slechts één toestel voorkomt.
Azië heeft 1.3 millioen, Afrika 250.000 en Oceanië 795.000 aansluitingen.
In totaal zijn er op de wereld meer dan 35 millioen bij 225 millioen kilometer telefoonleiding.
Het aantal abonné's in de groote steden van Europa verschilt nogal en ligt gemiddeld tusschen 10 en 12%. Kopenhagen maakt met 18.5% een uitzondering, die slechts door Stockholm (31.2%) overtroffen wordt.
San Francisco wint het nog van Stockholm. Het heeft 40%. (Die Umschau). **(Vor. ber. bldz. 2 D).**

B. **NEDERLAND. — Diamantindustrie.** — Een voorstel van de A. J. V. om het z.g. Douwesplan (zie voor bijzonderheden 273 I) uit te breiden tot grovere sorteeringen, is door den Bondsraad van den A. N. D. B. zonder discussie verworpen. **(Vor. ber. blz. 584 B.)**

C. **NEDERLAND. — Katholiek-Democratische Bond.** — Het voorloopig comité tot vorming van een Katholiek Democratischen Bond heeft op 18 Jan. 1933 in het gebouw De Vereeniging een vergadering gehouden, voorgezeten door prof. dr. J. A. Veraart, voorzitter van dit comité.
Prof. Veraart opende de vergadering met gebed en sprak daarop een rede uit, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
Nu men in den laatsten tijd zoo dikwijls mijn uitspraken verminkt en mishandeld heeft, wil ik beginnen met een zuiver citaat uit mijn Opstellen over Politiek, (blz. 121):
„slechts een afscheidingsbeweging, die tevens vernietigingsbeweging is, heeft zin. Men kan maar niet zeggen: „blijft gij, R. K. Staatspartij, maar bestaan, voor wie u liefhebben; wij zullen een R. K. Volkspartij vormen; en ginds is er voor andere liefhebbers nog een N. K. P. Geschiedenis en doelmatigheid spotten met zulk een naïeviteit! Neen, het is denkbaar, dat men op een gegeven oogenblik zegt: „de R. K. Staatspartij heeft uitgediend; ondanks de lessen in de twintiger jaren der twintigste eeuw ontvangen, verwaarloost zij de behandeling der groote vraagstukken; zij huldigt de liberale meerderheidsleer, want wat 51 voor waar houden, moeten 49 aannemen; zij wil niet weten van democratie van top tot teen; zij blijft kool en geit sparen; zij aanbidt den gulden middenweg en weet niets van haar taak, om de groote hervormingsbeweging in het sociaal economische te leiden! Weg met haar! Zij worde zóó bestreden, dat zij uit geest en hart der Nederlandsche Katholieken verdwijnt. Op haar puinhoopen een nieuwe R. K. Partij".

D. **GOUDEN STANDAARD.** — Prof. dr. H. W. C. Bordewijk behandelt in de Januari-aflevering van De Economist het goudvraagstuk. De schr. betoont zich een principieel tegenstander van den gouden standaard, doch is van meening, dat men een experiment in a-metallistische richting eerst zal kunnen nemen, wanneer de wereld eenigermate tot rust zal zijn gekomen. Het is praktisch om voorloopig aan het minder goede vast te houden, omdat het betere nog niet bereikbaar is, maar dit laatste moet toch in het oog worden gehouden. Vooral de onzekerheid, of de goudproductie zich zal ontwikkelen op een wijze, die het geld de noodige vastheid van waarde zal verzekeren — waarvoor de schr. op de 3% jaarlijksche toeneming van Gustav Cassel een beroep doet — maakt het goud tot een ongewenschte basis van het ruilmiddel en tot een storend element in de economische ontwikkeling. (De Economist).
Chron. staat afschaffing landen 631 C.)

E. **DUITSCHLAND. — Papen—Hitler—Schleicher.** — Oud-rijkskanselier Von Papen zet in Berlijn zijn pogingen, welke hij in Keulen begonnen is, voort om een brug te slaan tusschen de regeering Von Schleicher en de nat.-socialisten. Alle onderhandelingen zijn tot dusver geheim gebleven.

F. **EUROPA'S SCHULDEN AAN AMERIKA. — Verklaring Roosevelt-Hoover ten opzichte van Engeland.** — De toekomstige president der Vereenigde Staten Franklin Roosevelt heeft een onderhoud met president Hoover gehad.
In het communiqué, hetwelk na het onderhoud is uitgegeven, wordt medegedeeld, dat speciaal buitenlandsche aangelegenheden zijn behandeld en met bijzonderen nadruk wordt op het schuldenprobleem gewezen, waaromtrent bovendien een zeer belangrijke verklaring wordt gedaan. „De Britsche regeering," aldus het communiqué, „heeft om een bespreking betreffende de kwestie der oorlogsschulden verzocht. De regeering Roosevelt is bereid begin Maart 1933 Britsche vertegenwoordigers te ontvangen. Het spreekt vanzelf, dat tegelijkertijd economische wereldproblemen aan de orde zullen komen, waarbij zoowel de Ver. Staten als Engeland het hoogste belang hebben. Daarom is een afvaardiging van Britsche economische deskundigen eveneens vereischt. Het staatsdepartement zal voorbereidende stappen bij de Britsche regeering ondernemen".
Staatssecretaris Stimson heeft den Engelschen ambassadeur persoonlijk de uitnoodiging der Amerikaansche regeering om te onderhandelen over de kwestie der oorlogsschulden en economische aangelegenheden overhandigd.
(V. b. 638 E; Engeland 618 A; Overzicht 411 B.)

G. **AMSTERDAM. — Rijkskweekschool voor Vroedvrouwen.** — De voordracht van B. en W., waarbij den Raad wordt voorgesteld aan de in het leven te roepen stichting „Kweekschool voor vroedvrouwen te Amsterdam" voor 1933 een subsidie toe te kennen van ten hoogste *f* 30.000, werd z. h. s. goedgekeurd.
(Vor. ber. blz. 621 F.)

H. **OUSTRIC-AFFAIRE.** — Het Hof van Appèl heeft vonnis gewezen in de belangrijke zaak der Fransche holding-maatschappij „Holfra" en de „Association Foncière et Immobilière", welke aan zijn jurisdictie

was onderworpen wegens het feit dat verscheidene leden van den Raad van Commissarissen der door Oustric gestichte maatschappij een graad bezitten in het Legioen van Eer.
Oustric en de Italiaansche financier Gualino werden tot een jaar gevangenisstraf en een boete van 3000 francs veroordeeld; acht commissarissen tot boeten, varieerend tusschen 10.000 en 3000 francs. Drie commissarissen werden vrijgesproken.
De civiele partijen zullen schadeloos worden gesteld tegen den prijs harer aandeelen, indien deze werden gekocht tusschen 26 Juli 1928 en 12 Februari 1929, den datum, waarop Oustric zijn betalingen staakte. Oustric en Gualino zullen later door de correctioneele rechtbank worden berecht wegens het delict van misbruik van vertrouwen. (Paris Soir).
(Vor. ber. blz. 159 H.)

A. **NEDERLAND. - Staatsloterij - Initiatief-ontwerp -** Bij de Tweede Kamer is een wetsvoorstel ingediend door den heer K. ter Laan c.s. tot wijziging van art. 2 van de wet van 23 Juli 1885 tot regeling der Staatsloterij. Aan de Memorie van Toelichting wordt ontleend dat het voorstel geen verandering van het stelsel van de Staatsloterij op het oog heeft. Het is enkel gedaan met de bedoeling tijdelijk het aantal loten te vergrooten, opdat het publiek niet meer in de noodzakelijkheid verkeert een lot aan te schaffen bij een particuliere binnenlandsche of bij een buitenlandsche onderneming. De voorstellers hadden liever gewild, dat een dergelijk voorstel van de regeering zelf uitgegaan was, doch gebleken is dat er van den minister van Financiën geen wijziging in de wet op de Staatsloterij is te wachten. Zij achten het voorstel in de tegenwoordige tijdsomstandigheden gewenscht. Het is aan geen twijfel onderhevig dat het Nederlandsche volk doorloopend een veel grooter aantal loten verlangt dan de Staatsloterij beschikbaar stelt. In zeer veel gemeenten is er geen gelegenheid om zich een lot uit de Staatsloterij aan te schaffen.

B. **NEDERLAND. — Verlenging vleeschcontingenteering.** — Dezer dagen is een K.B. gepubliceerd, waarbij de contingenteering van versch of gekoeld rund- en kalfsvleesch, benevens van bevroren vleesch wordt verlengd.
De contingenteeringsbepalingen blijven ongewijzigd (60% naar gewicht in de basisjaren 1929, 1930 en 1931).
In de thans afgeloopen periode waren voor het versche vleesch en voor het bevroren vleesch afzonderlijke besluiten vastgesteld. Thans is de contingenteering van beide artikelen in één besluit geregeld.
De nieuwe bepalingen zullen voor zes maanden gelden, nl. van 16 Jan. tot 16 Juli. **(Vor. ber. 645 G.)**

22 JANUARI 1933

C. **ROTENON. — Een nieuw vergif voor insecten.** — In „Die Umschau" wordt medegedeeld, dat rotenon een nieuw, krachtig werkend vergif voor insecten is. Het wordt gewonnen uit de wortels van een tropisch familielid der vlinderbloemigen.
Tegenwoordig is Indië het hoofdmarktgebied.
Ook de Zuid-Amerikaansche struik, cubé geheeten, bevat deze stof in hoeveelheden, die loonend geëxploiteerd kunnen worden.
Rotenon wordt in Oost-Indië en Zuid-Amerika als gift voor visschen gebezigd. Ondanks de vergiftiging of bedwelming smaken de visschen uitstekend. Proeven met warmbloedige dieren hebben uitgewezen, dat bij hen het gif niet werkzaam is. Daarentegen is het heftig werkend voor insecten. (Die Umschau).
(Vor. ber. Insecten 196 A.)

D. **DENEMARKEN. — Loonconflict.** — In de op 20 Jan. 1933 gehouden algemeene vergadering van het Deensche werkgeversverbond is de invoering van een loonsverlaging van 20% gehandhaafd. Voor de tweede maal heeft men gewaarschuwd, dat tot uitsluiting zal worden overgegaan wanneer deze loonsverlaging niet wordt aanvaard. Het bestuur is gemachtigd alle verdere maatregelen te nemen. Bij de uitsluiting, die naar men vreest thans wel van kracht zal worden zijn ruim honderdduizend arbeiders betrokken. (Politiken). **(Vor. ber. blz. 338 C.)**

E. **VOLKENBOND. — Chineesch-Japansch Conflict - Chineesche verklaring.** — In verband met de onderhandelingen in de Commissie van 19 publiceert de Chineesche delegatie ter buitengewone Volkenbondsvergadering een ongewoon scherpe verklaring, waarin de Commissie de ergste verwijten worden gedaan. China, aldus de verklaring, is door de houding van de commissie zeer teleurgesteld. Het zou ieder accoord met Japan weigeren, zoolang de Volkenbond de niet-erkenning van den Mandsjoerijschen staat niet uitdrukkelijk uitspreekt. De bewering van Japan, dat Sovjet-Rusland en Amerika bij de ontwikkeling van den toestand in het verre Oosten geen enkel belang hebben, is ontoelaatbaar.
Het conflict kan slechts worden opgelost door collectieve onderhandelingen van alle geïnteresseerde mogendheden. **(Vor. ber. blz. 652 D.)**

F. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Rede van den Japanschen Minister Oesjida.** — In zijn rede ter gelegenheid van de opening van het Japansche parlement, verklaarde de minister van Buitenlandsche Zaken Oesjida, dat de schepping van den Mandsjoerijschen staat geen annexatie van Chineesch gebied was.
Mandsjoekwo was een staat, die politiek en economisch geheel onafhankelijk van Japan was. De tegen Japan gerichte verwijten waren grootendeels ongegrond en bewezen, dat men den vreeselijken toestand in China in het geheel niet begreep. China verkeert thans in een toestand van groote anarchie. De Japansche regeering heeft uit geheime bronnen vernomen, dat de Kwomintang groote menigten troepen concentreert om de Japansche stellingen aan te vallen. Het Lytton-rapport is voor de Japansche regeering zoo goed als onaanvaardbaar.
In aansluiting op de rede van Oesjida diende de Sejoekai-partij een motie van vertrouwen in de regeering in. **(Vor. ber. blz. 659 E.)**

G. **VOETBAL. — Nederland—Zwitserland.** — Nederlands voetbal-elftal heeft op 22 Jan. 1933 in het Stadion een 2—0 nederlaag tegen het Zwitsersche team geleden. Hiermede werd tevens de traditie verbroken, welke tot en met den vorigen wedstrijd was gehandhaafd en volgens welke steeds de ploeg in eigen land had mogen zegevieren. Deze tiende ontmoeting tusschen beide landen bracht dus de eerste nederlaag op Nederlandschen bodem. De Zwitsers, die een technisch fraai positiespel demonstreerden, konden tegen onze landgenooten reeds voor de rust een 1—0 voorsprong nemen. **(Vor. ber. 591 F.)**

H. **ENGELAND. — Kolenexport. —**

	1932	1931		1932	1931
	(in 1000 ton)			(in 1000 ton)	
Finland . .	473	256	Griekenland .	165	354
Zweden . .	1.364	1.074	Egypte . . .	1.279	1.510
Noorwegen	867	646	Fr. Afrika .	1.221	1.292
Denem. . .	2.089	1.590	Ierland . . .	1.929	2.424
Duitschl. .	2.308	3.769	Canada . . .	1.615	906
Nederland	1.770	2.274	Ver. Staten .	233	301
België . .	1.590	1.979	Brazilië . . .	814	663
Frankrijk	8.885	10.554	Argentinië .	1.846	2.091
Spanje . .	1.359	1.651	Uruguay . .	290	263
Portugal .	946	1.071	Andere land. .	2.790	2.167
Italië . . .	5.054	5.907			

(V. b. blz. 25 I.)

I. **VOLKENBOND. — Chineesch-Japansch Conflict - Verzoeningspogingen in het Chineesch-Japansch conflict opgegeven.** — De commissie van 19 heeft op 21

Jan. 1933 besloten over te gaan tot de voorbereiding van de laatste phase der procedure, en wel van de opstelling van een eindrapport op grond van art. 15, paragraaf 4, van het pact. De commissie heeft n.l. geconstateerd, dat de Japansche regeering in ontkennenden zin heeft geantwoord op de haar gestelde vraag, of zij de verzoeningsresolutie van 15 December 1932 aanneemt, onder weglating van het gedeelte over de niet-erkenning van Mandsjoekwo en de deelneming van niet-leden van den Volkenbond (Ver. Staten en Sovjet-Rusland) aan de verzoeningsprocedure. Overigens heeft de commissie na kennisneming van de door de Japansche delegatie ingediende nieuwe voorstellen, die thans ook door de Japansche regeering zijn erkend, vastgesteld, dat de standpunten van de Japansche en Chineesche delegaties op de belangrijke onderdeelen nog ver van elkaar verwijderd zijn. De commissie van 19 stelt verder vast, dat de Japansche regeering zelfs dan niet tot aanvaarding zou overgaan, wanneer het gedeelte over de deelneming van de Ver. Staten en Sovjet-Rusland er uit zou worden gelaten en de niet-erkenning van Mandsjoekwo uitsluitend in het Exposé des Motifs wordt vermeld. Daarentegen aanvaardt China geen resolutie, waarin niet het beginsel van de niet-erkenning en van de deelneming van niet-Volkenbondsleden aan de verzoeningsactie verbonden wordt.
Onder deze omstandigheden heeft de commissie moeten vaststellen, dat haar pogingen, de Volkenbondsvergadering een procedure voor de regeling van het conflict voor te stellen, voor het oogenblik mislukt zijn, en dat nu alleen de buitengewone Assemblée zelf kan besluiten. **(Vor. ber. blz. 659 F.)**

23 JANUARI 1933

A. **TECHNOCRATIE.** — Een nieuw woord en een nieuw denkbeeld, die stormenderhand de gemoederen in de Vereenigde Staten veroveren, schrijft de N. Rott. Crt. Of eigenlijk is het woord niet eens geheel nieuw en het denkbeeld, dat het belichaamt, is het evenmin. Maar de beweging, die er rondom ontstaan is aan de overzijde van den Oceaan, is het wel.
In Engeland trouwens grijpt de beweging al om zich heen, getuige niet alleen een artikel in The New English Weekly, het Londensche economische nationalistische weekblad, maar in couranten als The Times en andere bezadigde dagbladen.
De hoofdzaak, waarop het betoog van den Amerikaan Howard Scott en dat der technocraten neerkomt, is dat de geweldige technologische vooruitgang, de toenemende mechaniseering en automatiseering van de voortbrenging een steeds grootere beperking van de menschelijke arbeidsuren heeft teweeggebracht. Deze betoogen leveren intusschen aantrekkelijke lectuur, zoo waar er b.v. sprake is van een nieuwe kunstzijdefabriek, eenigen tijd geleden in New Jersey opgericht, die 24 uur per dag draait zonder andere menschelijke hulp dan van den man, die aan het schakelbord staat. Of van de zetmachine, ergens in een Amerikaansche stad, die langs electrischen weg een oneindig aantal soortgelijke machines in andere steden van het land of van den aardbol, hetzelfde zetsel kan laten voortbrengen, zonder dat daar meer dan een machinezetter aan te pas komt. Menschelijke arbeidskracht zou dus door den vooruitgang van de techniek meer en meer overbodig worden, en de technocraten zien dan ook geen vermindering, maar veeleer verdere toeneming van de werkloosheid reeds in de naaste toekomst, bij handhaving van het huidige, volgens hen volkomen verouderde, economische systeem. Zelfs al zou de industrieele productie in de V.S. weer het hoogtepunt van 1929 bereiken en overschrijden. In weerwil van alle hard werkende en arbeidsbesparende machines, die de moderne technische wetenschap ter beschikking van de menschheid heeft gesteld, loopen, aldus betoogen zij, heden ten dage productie en handel gestadig achteruit, terwijl de menschelijke nooden en ellende steeds grooter worden. Weg met het geld, weg met de schulden, roepen de technocraten. Certificaten van energie dienen in de plaats te komen van het huidige geld; aldus zal er een nieuwe wijze van verdeeling ontstaan. De nieuwe weg naar het tijdperk van geluk gaat over den rommel en het puin van de sociale en economische systemen der geschiedenis. Evenwicht tusschen voortbrenging en verbruik zou enkel door nauwkeurige en alle bedrijven doordringende organisatie van boven af zijn te bereiken en in stand te houden. (N.R.Crt.)

B. **AMSTERDAM. — Kweekschool voor Officieren van het Leger des Heils.** — De nieuwe Kweekschool van het Leger des Heils aan den Amstelveenschen weg bij Amstelveen is op 20 Jan. 1933 officieel geopend. De plechtigheid werd bijgewoond door H. K. H. Prinses Juliana.

C. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Fascisme.** — In den nacht van 21 op 22 Januari hebben ongeveer vijftig personen een overval gedaan op de Kazerne van het 43ste regiment infanterie te Brünn.
Het aantal der wegens deelneming aan de Putsch gearresteerde Tsjechische fascisten, die onder leiding van een eersten luitenant der reserve Wladislaw Kobzinek stonden, die thans voortvluchtig is, bedraagt 60. Generaal Gajda, leider van de fascistische beweging in Tsjecho-Slowakije, is gearresteerd.
(Vor. ber. Fascist. Jeugdbonden blz. 352 D.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Constitutioneele wijziging.** — In de Vereenigde Staten is thans een ingrijpende constitutioneele wijziging ingevoerd, welke van groote beteekenis is voor het politieke leven.
De staat Missouri heeft als 36ste van de 48 staten het „20ste amendement op de grondwet" aangenomen, waardoor de vereischte 3/4 meerderheid verzekerd is. Bij dit amendement wordt voorgesteld dat het congres ieder jaar op 3 Januari bijeenkomt en dat een nieuwgekozen president niet, zooals tot nu toe in Maart, doch reeds op 20 Januari zijn functie aanvaardt. Voorts wordt bepaald, dat, indien een nieuwgekozen president voor de aanvaarding van zijn functie overlijdt, de eveneens nieuwgekozen vice-president de bevoegdheden van den president overneemt, tot het congres een nieuwen president zal hebben gekozen. Daar de grondwetswijziging pas op 15 October 1933 van kracht wordt, blijft het in het geval Roosevelt zooals het was.

24 JANUARI 1933

E. **FRANKRIJK - Financiën - Verklaring van Chéron.** De minister van financiën Chéron heeft, in een onderhoud met een vertegenwoordiger van Havas het volgende verklaard: „Toen ik mij in 1930 verzette tegen overdreven hooge uitgaven, die ons in de situatie hebben gebracht, waarin wij ons thans bevinden, had ik gelijk. Men heeft dat sindsdien beseft. Wanneer ik thans aandring op strenge bezuiniging en op het brengen van offers voor het herstel van het budgetair en financieel evenwicht, heb ik ook nu weer gelijk, met dit verschil echter, dat men het veel eerder zal beseffen. Ik houd vast aan het program der regeering: het in evenwicht brengen der begrooting zonder het sluiten van een nieuwe leening. Het woord is thans aan de Kamer. Nooit is mijn geweten geruster geweest dan nu".
Naar uit kringen, die in nauw contact staan met de regeering, vernomen wordt, zal de regeering niet strikt afwijzend staan tegenover het amendeeren der regeeringsvoorstellen door de financieele Kamercommissie, maar zal zij de kwestie van vertrouwen stellen, wanneer niet een belangrijke stap wordt gedaan in de richting van het noodzakelijke herstel.
(Vor. ber. Financiën blz. 647 G.)

A. **RUSLAND. — Landbouw.** — In de Noordelijke streken der sovjet-unie tot Archangel toe, wil men een nieuwe tarwesoort uitzaaien, welke gekweekt is door het „Instituut voor Plantenteelt".
Deze tarwe is bijzonder goed bestand tegen vorst en wordt buitengewoon snel rijp, n.l. in slechts 75 dagen en proeven hebben aangetoond, dat het mogelijk is, dit nog te verkorten tot 45 dagen.
Het „Instituut voor Plantenteelt" ontwikkelt in de sovjet-unie een groote activiteit. Het bezit 14 selectie-centrales, wien uitgestrekte proefvelden, varieerend van 760 tot 3.000 H.A. ter beschikking staan en 1600 botanici wijden zich op het oogenblik uitsluitend aan het onderzoek van planten en de verbetering van graansoorten.
Het instituut heeft een verzameling nuttige planten van 230.000 exemplaren uit alle deelen der aarde, waaronder 29.000 tarwesoorten, en jaarlijks worden expedities uitgestuurd, die nieuwe plantensoorten moeten onderzoeken.
Zoo heeft een naar Midden- en Zuid-Amerika gezonden expeditie 13 nieuwe aardappelsoorten gevonden, die aan de wetenschap tot dusver onbekend waren, en waarvan eenige bewezen hebben bijzonder goed tegen vorst bestand te zijn.
Verleden jaar hebben deze aardappelsoorten bij Leningrad ongehinderd 5 gr. koude doorstaan, terwijl de gewone soorten reeds bij 1 gr. vorst bevriezen.
Voor den aardappelteelt in de Noordelijke streken der sovjet-unie zijn deze resultaten natuurlijk van groote beteekenis. (Inst.voor Plantenteelt, Leningrad).
(Vorig bericht blz. 376 K.)

B. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Werkzaamheden hervat.** — Het bureau der ontwapeningsconferentie heeft op 23 Jan. 1933 onder voorzitterschap van Henderson zijn werkzaamheden te Genève hervat.
Tijdens de zitting vond een uitvoerig debat plaats over de kwestie der immuniteit van personen, die aan de contrôle-commissie inzake ontwapening mededeelingen zouden verstrekken over vermeende of feitelijke overtredingen hunner regeeringen van de bepalingen der ontwapeningsconferentie.
Na uitvoerige juridische besprekingen is indertijd door een commissie vastgesteld, dat het onmogelijk is, deze kwestie in een juridisch onaanvechtbaren vorm te gieten.
Besloten werd, dat de rapporteur van genoemde commissie, Bourquin (België) met den vice-president, Politis nogmaals zal trachten een juridische regeling van deze kwestie te vinden. **(Vor. ber. blz. 625 G.)**

C. **JAPAN. — Financiën - Nieuwe vlootcredieten.** — In het Huis van Afgevaardigden werd opzien gewekt door een erkenning, gegeven door den minister van marine, dat in het a.s. begrootingsjaar weer 370.000.000 yen voor marinedoeleinden zal worden gevraagd. Daarvan zullen 87.000.000 yen dienen als eerste termijn voor een program van vlootwijzigingen.
(Vor. ber. Leger en Vloot 617 D.; Begrooting 586 A.)

D. **NEDERLAND. — Contingenteering van Zakdoeken en Overhemden.** — De Staatscourant van 24 Jan. 1933 bevat een K.B., waarbij de invoer van overhemden en zakdoeken voor den tijd van zes maanden (1 Januari—1 Juli 1933), wordt gecontingenteerd.
Het percentage van den invoer van overhemden is gesteld op 100, dat van zakdoeken op 90 van de waarde van den gemiddelden invoer gedurende zes maanden in de jaren 1930 en 1931.

E. **OUSTRIC AFFAIRE.** — De correctioneele rechtbank te Parijs heeft Oustric vrijgesproken in de zaak van misbruik van vertrouwen. (Le Matin) **(658 H.)**

F. **DUITSCHLAND. — Onderwijs - Beperking van het aantal studenten.** — Het Pruisische „Kultusministerium" heeft, gezien de overvulling der Pruisische hoogescholen, den leiders van klinieken, laboratoria enz. machtiging verleend, bij wijze van proef bekend te maken, hoeveel studenten in hun instellingen een behoorlijke opleiding kunnen ontvangen en allen, die zich boven dat getal aanmelden, af te wijzen. De leeraren mogen zelf den maatstaf voor de toelating of afwijzing bepalen, waarbij de bekwaamheid der studenten in de allereerste plaats zal gelden. De minister wenscht het aantal der afgewezenen en de gronden hunner afwijzing, te vernemen.
Praemedicus, het candidatennummer der Deutsche med. Wochenschrift, is van oordeel, dat de selectie moet geschieden op grond van de geschiktheid voor het beroep in zedelijk, wetenschappelijk en practisch opzicht. (Ned Tijdschr. voor Geneesk.).

G. **EGYPTE. — Politieke smeekbede in de moskee.** — Onder den dienst in de Hoesseinmoskee te Caïro smeekten de geloovigen op verzoek van den oud-premier Nahas Pasja in koor: „God bevrijde ons van de imperialistische Britten". Bij het einde der gebeden stond Nahas Pasja, die voorzitter is van de Wafdpartij, op en riep met luide stem: „Gij, die gelooft in God, herhaalt met mij op dezen laatsten dag van Ramadan de verzuchting, dat God ons van de Engelschen moge bevrijden".

H. **VOLKENBOND. — Chineesch-Japansch Conflict.** — De Commissie van 19 van den Volkenbond, wier pogingen het Mandsjoerijsche conflict bij te leggen volgens paragraaf 3, art. 15 van het Volkenbondspact, zijn gefaald, heeft een sub-commissie benoemd om een rapport op te stellen overeenkomstig paragraaf 4 van hetzelfde artikel.
De commissie besloot een redactie-commissie te benoemen tot het uitwerken van het eind-rapport. In deze commissie werden gekozen Groot-Brittannië, Frankrijk, Italië, Duitschland, Zwitserland, België, Spanje, Tsjecho-Slowakije en Zweden. Deze redactiecommissie zal een ontwerp-rapport uitwerken, aangezien het rapport van Sir Eric Drummond onvoldoende wordt geacht. **(Vorig bericht blz. 659 I.)**

I. **PERZIE. — Opgravingen - Paleizen van Xerxes en Darius.** — De expeditie, die door de Chicago University naar Perzië is gezonden, maakt melding van twee belangrijke ontdekkingen, nl. de ruïnes van paleizen van Xerxes en Darius te Persepolis, de oude hoofdstad van Perzië en een dorp uit het steenen tijdperk, dat ongeveer 6000 jaar oud moet zijn en dat op twee mijl afstand ligt van Persepolis.
De expeditie heeft gedurende twee jaren gegraven tot een diepte van 26 voet, alvorens men de ruïnes bloot gelegd had. In de paleizen van Persepolis zijn prachtige sculpturen gevonden.
(Zeitschrift für Iranistik)

K. **NEDERLAND. — Wijziging van de kieswet-Amendementen ingediend.** — De Tweede Kamerleden, de heeren Van den Bergh, Vliegen en Jan ter Laan hebben twee amendementen ingediend op het wetsontwerp tot wijziging van eenige artikelen der Kieswet. Een dezer amendementen heeft dezelfde strekking als artikel III van het oorspronkelijke ontwerp der regeering. Het beoogt, wat de verkiezing voor de Tweede Kamer betreft, tegemoet te komen aan het groote euvel, dat tallooze stemmen, uitgebracht op lijsten, die voor een zetel niet in aanmerking komen, verloren gaan. Het amendement zal nogal wat extra administratieve verrichtingen met zich brengen en bovendien ietwat meer kosten veroorzaken, maar het zal aan het euvel op zeer radicale wijze een einde maken, zegt de toelichting. **(Vor. ber. 425 B.)**

L. **FRANKRIJK. — Goudreserves.** — De goudvoorraad van de circulatiebank van Frankrijk is sedert begin Dec. 1932 met ongeveer frs. 600 mill. gedaald. Volgens den bankstaat van 2 Dec. 1932 bereikte de goudvoorraad een hoogterecord met frs. 83.360 mill., terwijl op 6 Jan. j.l. het goudbezit op den bankstaat

voorkwam met frs. 82.760 mill. Deze vermindering, die op zich zelf niet veel te beteekenen heeft, gezien den enormen goudvoorraad van de Fransche circulatiebank, is grootendeels toe te schrijven aan het onttrekken van bedragen door de arbitrage ten behoeve van den export naar de Ver. Staten.
(La Journée Industrielle)
(Zie Bank v. Frankrijk blz. 384 B.)

A. **P. H. O. H. I. — Uitzendingen een maand gestaakt.** — Bij de proefuitzendingen met den kortegolfzender van de Phohi is gebleken, dat de zender weliswaar van den langdurigen stilstand geen nadeelen heeft ondervonden, doch dat de gebruikte golflengte van ca. 17 Meter door een inmiddels ingetreden verandering van de Heaviside laag in de atmosfeer gedurende het winterseizoen niet meer op de meest geschikte uren (nl. de avonduren tusschen 20 en 23 uur) in Indië wordt ontvangen. Men heeft daarom de proefuitzendingen met ingang van 21 Januari gestaakt, voor den duur van ongeveer een maand, om aan den zender eenige wijzigingen aan te brengen, waardoor ook met een golflengte van ongeveer 25 Meter zal kunnen worden uitgezonden. De Phohizender zal dan gedurende de wintermaanden op 25 Meter golflengte uitzenden en in het zomerseizoen op 17 Meter. Hierdoor zal dan in beide jaargetijden de ontvangst in Indië in de avonduren kunnen worden verzekerd.
(Vorig bericht blz. 621 H.; 619 B.)

25 JANUARI 1933

B. **JURISPRUDENTIE. — Betaling van geldboeten.** — Ingediend is een wetsontwerp, houdende nadere voorzieningen betreffende betaling van geldboeten en van het geldelijk bedrag, waarop verbeurdverklaarde voorwerpen bij de uitspraak worden geschat.
Het ontwerp bedoelt een technische herziening op een enkel punt van de genoemde regelingen.
Art. 24 tweede lid van het Wetboek van Strafrecht bepaalt — teneinde ten uitvoerlegging op goederen en inkomsten en vervangende vrijheidsstraf zooveel mogelijk te voorkomen — dat de verdachte altijd, dus ook nog op het tijdstip dat met de executies zal worden begonnen (wellicht lang na verloop der oorspronkelijk gestelde termijnen) bevoegd blijft, zich door betaling alsnog van de — oorspronkelijke — geldboete, of van het daarvan overgebleven gedeelte, te bevrijden. Hetzelfde geldt, ingevolge art. 34, zesde lid, ten aanzien van betaling alsnog van het oorspronkelijke bedrag, waarop verbeurdverklaarde voorwerpen bij de uitspraak worden geschat.
Deze laatste voorschriften hebben speciaal in tijden van malaise als de tegenwoordige, tot practisch gevolg, dat talloozen de termijnen, waarbinnen geldboeten en geschatte waarden moeten worden voldaan, zonder meer laten verloopen en eerst tot betaling overgaan op het oogenblik, dat het tot verhaal op hun goederen of inkomsten komt of zij voor de vervangende vrijheidsstraf worden aangehouden.
Dit vormt o.m. een niet onaanzienlijk renteverlies (aan boeten en geschatte bedragen wordt per jaar in totaal één à twee millioen gulden ontvangen, van welk bedrag onder de tegenwoordige wetgeving tenminste de helft eerst na afloop van den gestelden termijn binnenkomt).
In het wetsontwerp nu wordt voorgesteld, de kosten in zulke gevallen te verhoogen met 20%, nochtans met een minimum van één gulden.

C. **FRANKRIJK. — Verhooging invoerrechten op aardappelen en aardappelmeel.** — De directie van den Landbouw deelt mede, dat blijkens bericht van den Landbouwconsulent te Parijs, bij besluit van de Fransche Regeering, opgenomen in „Le Journal Officiel" van 21 Jan. 1933, het invoerrecht op aardappelen in Frankrijk is verhoogd van 15 op 30 francs per 100 K.G., voor nieuwe aardappelen tusschen 1 Maart en 30 Juni van 21 op 42 francs.
Bij hetzelfde besluit is het invoerrecht op aardappelmeel verhoogd van 120 op 150 francs per 100 K.G.
(Vorig bericht blz. 312 N.)

D. **NEDERLAND. — Uitvoer van bloembollen - Raad van Beroep ingesteld.** — De minister van Economische Zaken en Arbeid heeft benoemd, voor den tijd van twee jaar, in den Raad van Beroep bedoeld in art. 6 van het K.B. van 28 December 1932 tot regeling van den uitvoer van bloembollen:
tot voorzitter, tevens lid Ernst H. Krelage te Haarlem;
tot plaatsvervangend voorzitter, tevens plaatsvervangend lid Th. M. H. van Waveren te Bennebroek;
tot leden: prof. dr. E. van Slogteren te Lisse, W. H. Jonkheer te Hillegom, J. van Leeuwen te Sassenheim, A. C. van der Schoot Jr. te Hillegom, J. M. van Til te Lisse, K. Velthuys te Hillegom;
tot plaatsvervangende leden: dr. J. J. Beyer te Lisse, H. J. Arentshorst te Sassenheim, Ant. Bergman te Sassenheim, Th. W. Hoog te Haarlem, W. A. Philippo te Hillegom, L. van Til Lz. te Hillegom.
Aan dezen Raad van Beroep wordt toegevoegd als secretaris: H. J. Voors, Leidschevaart 8 te Haarlem.
(Vorig bericht blz. 614 B.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Financiën - Schulden.** — De regeering Roosevelt zal bij het aanvaarden van het bewind op 14 Maart 1933 een openbare schuld van de regeering-Hoover overnemen van 21.000.000.000 dollar.
Dit is evenwel niet het grootste bedrag, dat bij een regeeringswisseling werd overgedragen, daar in 1921 door wijlen president Harding van de regeering onder Wilson een schuldenlast van 24.000.000.000 dollar werd overgenomen. **(Vor. ber. Begrooting 597 B.)**

F. **GRIEKENLAND. — Kamerontbinding.** — De Grieksche staatspresident Zaimis heeft de Kamer ontbonden en nieuwe verkiezingen onder leiding van Venizelos uitgeschreven. De verkiezingen zullen 5 Maart 1933 worden gehouden. (Ethnos, Athene) **(650 G.)**

G. **NEDERLAND. — Vereeniging „Nederland-Egypte".** — Onder auspiciën van de vereeniging „Nederland in den Vreemde", van welke vereeniging de heer P. J. de Kanter voorzitter is, is te Amsterdam de vereeniging „Nederland-Egypte" opgericht. Deze vereeniging stelt zich voornamelijk ten doel de behartiging van de wederzijdsche belangen der bevolking van beide landen, zulks in verband met de relaties, die reeds bestaan door het drukke gebruik, dat door een deel der Nederlandsche scheepvaart wordt gemaakt van het Suezkanaal, terwijl o.a. ook aandacht geschonken zal worden aan den export van katoen uit Egypte naar Nederland.
Tot voorzitter van de vereeniging werd benoemd prof. W. van der Pluym; verder werden geïnstalleerd als onder-voorzitter de heer H. J. Versteegh, hoofdcommissaris van politie te Amsterdam, als secretaris Mr. Dr. E. de Vlugt, een zoon van den burgemeester van Amsterdam en als penningmeester Jhr. mr. L. H. van Lennep, terwijl mede de benoeming plaats had van een aantal bestuursleden zonder vaste functie.
In de bijeenkomst hebben prof. van der Pluym en de zaakgelastigde van Egypte te den Haag, Mourad Kamel Bey het woord gevoerd.

H. **NEDERLAND. — Letterkunde - Vondel-verzen ontdekt.** — In de „Vondelkroniek" meldt mr. H. F. Wijnman een curieuze vondst: vier onbekende gedichten van Vondel op mr. Lieven van Coppenol, den schoonschrijver en graveur.
Deze calligraaf had de ietwat zonderlinge gewoonte zijn portret aan alle bekende dichters te zenden met het verzoek er een paar regels bij te schrijven, en hij vergaarde zoo heel wat roem op rijm.
Mr. Wijnman vond als resten van dien roem in het

Prentenkabinet een plano-druk van twee bladzijden met negen en twintig van deze gedichten, waaronder vier van Vondel. Een daarvan komt in sommige uitgaven voor, de andere kende men niet.

A. **AMSTERDAM. — Werkloosheid in 1932.** — De werkloosheid was in 1932 aanmerkelijk omvangrijker dan in 1931. Het gemiddelde aantal werkloozen was in 1932 41.353 (in 1931: 24.925). Het hoogste aantal was 46.466 (eind December) tegen in 1931 35.498 (eveneens eind December); het laagste aantal was 38.068 (eind April) tegen in 1931: 19.139 (eind Mei). In alle bedrijfstakken, behalve het diamantvak, is de gemiddelde werkloosheid in 1932 grooter geweest dan in 1931. **(Vorig bericht blz. 556 C.)**

B. **VOLKENBOND. — Verkorting van den werktijd.** — De internationale conferentie inzake de bestudeering van de verkorting van den arbeidstijd is begonnen, volgens de reeds eerder aangenomen resolutie, met de bespreking van de detailvragen. Zooals voorzitter Mahaim echter aantoonde, gaat het hier om belangrijke principieele vragen. In de eerste plaats werd met 36 tegen 21 stemmen besloten aan de arbeidsconferentie in Juni aan te bevelen dat een internationale regeling inzake de verkorting van den arbeidstijd den vorm van een conventie zou moeten aannemen. De internationale arbeidsconferentie is volkomen vrij in Juni aan deze aanbeveling gehoor te geven of niet. De werkgeversgroep stemde tegen. Zij verklaarde zich over de verdere vragen van stemming te zullen onthouden, aangezien zij zich van alle verantwoordelijkheid over de samenstelling van een conventie wenscht te ontheffen.
Over de vraag of de conventie uitsluitend voor korten termijn zou gelden en dus feitelijk alleen voor de tegenwoordige crisis, of evenals alle arbeidsconventies voor langeren termijn zou gelden, ontstond een lange discussie. Tenslotte werden 36 stemmen voor de aanbeveling van een conventie van korten duur, die eventueel vernieuwd zou kunnen worden, uitgebracht, terwijl 19 leden der conferentie zich van stemming onthielden, waaronder de werkgeversgroep. De Nederlandsche regeerings- en arbeidersgedelegeerden, prof. Aalberse en de heer Serrarens, stemden voor. Het quorum was hiermede niet bereikt, doch nadat hierover lang gediscussieerd was, werd besloten dat dit van weinig belang was daar de werkelijke beslissing bij de internationale arbeidsconferentie in Juni lag, en het hier slechts een aanbeveling gold. Tenslotte besloot de conferentie met 40 stemmen en 23 onthoudingen, dat een conventie zoo soepel mogelijk gehouden zal worden. **(Vorig bericht blz. 657 B.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Gold-rush in Dajaklanden.** — Als gevolg van een gold-rush in het Boven-Dajakgebied, is een nieuw dorp ontstaan, terwijl verwacht wordt dat de bevolking binnenkort zal zijn verdubbeld.
Het „Bat. Nieuwsblad" schrijft de oorzaak van den terugkeer naar de goudwinning toe aan daling van de prijzen der boschproducten.

D. **TELE-RADIUM.** — De onder leiding van Lord Dawson of Penn in Engeland gehouden conferentie spreekt zich ten gunste van de behandeling op afstand met groote hoeveelheden radium van diepzittende kankergezwellen uit.
Zij beveelt daartoe aan de aanschaffing van een radiumeenheid van minstens vijf gram. In de handen van geoefende bestralings-therapeuten zou het gebruik van een dergelijke eenheid noch voor de patiënten noch voor den medicus gevaarlijk zijn.
Daar de tijdsomstandigheden de oprichting van een radiuminstituut in den weg staan, geeft het door de conferentie gepubliceerde rapport in overweging, verschillende ziekenhuizen voor deze behandeling geschikt te maken, mits zij terwille van de continuiteit der behandeling op niet te grooten afstand van elkaar gelegen zijn. Radium kost op het oogenblik 13.000 à 16.000 pond het gram.
De conferentie vond haar oorsprong in het „gevaar", voortspruitende uit het besluit der radiumcommissie, om de aan het Westminster Hospitaal toebedeelde radiumeenheid van vier gram, te verdeelen in vier eenheden van één gram. (The Lancet)
(Zie Kanker 623 D.)

E. **CHILI. — Cosach.** — De minister van Financiën heeft verklaard, dat alle wettelijke schulden van de Cosach door de salpeterindustrie erkend zullen worden, wanneer deze gereorganiseerd zal zijn.
Het officieele liquidatie-decreet voor de Cosach is gepubliceerd. Als gevolg hiervan is de situatie voor de houders van de Cosach-obligaties een weinig gunstiger geworden, zonder dat er echter nog eenige reden is voor optimisme. Volgens de „Fin News", is ten aanzien der financiën nog niets beslist en nog steeds worden hierover onderhandelingen gevoerd tusschen de Chileensche regeering, het Engelsche en het Amerikaansche comité. (Financial News)
(Vorig bericht blz. 634 B.)

F. **DR. H. D. BENJAMINS OVERLEDEN.** — Op 24 Jan. 1933 is op bijna 83-jarigen leeftijd te 's-Gravenhage overleden de heer dr. H. D. Benjamins, oud-inspecteur van het onderwijs in Suriname.
De heer Benjamins werd op 25 Februari 1850 te Paramaribo geboren. Hij bezocht daar de gewone school en ging daarna naar Nederland om daar de H.B.S. en het Gymnasium te bezoeken. Hij promoveerde in 1875 te Leiden tot doctor in de wis- en natuurkunde op een proefschrift: „Geschiedenis van de Histologie der Villi Intestinalis". Daarna ging hij naar Paramaribo terug, waar hij leeraar was in natuur- en plantkunde aan de Geneeskundige School te Paramaribo en later inspecteur van het onderwijs in Suriname. Hij was verder lid van den Raad van Bestuur van Suriname, mede-redacteur van de Encyclopaedia van Ned.-Oost-Indië van 1914 tot 1917 en sedert 1919 redacteur van de West-Indische Gids. De heer Benjamins was ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

G. **LUCHTVAART. — Per stratosfeer-toestel over den Oceaan. - Rede van prof. Piccard.** — In een rede voor de „National Geographic Society" voorspelde de bekende stratosfeeronderzoeker, prof. Piccard, dat binnen enkele jaren reizigers in stratosfeer-vliegtuigen den Atlantischen Oceaan zullen kunnen oversteken, met even weinig risico als men nu met een auto door een stad rijdt.
De stratosfeer is volgens prof. Piccard de beste luchtweg voor transatlantisch verkeer. In de stratosfeer is het weer altijd goed, zeide hij. Er is daar geen sneeuw, geen regen, geen mist, geen vorst, noch ijs, dat zich op de machine vastzet. Een vlucht over den Oceaan in een stratosfeer-vliegtuig, waarvan er verscheidene in Europa gebouwd worden, zal kunnen worden gedaan met een gemiddelde uursnelheid van 750 K.M. per uur. Zulk een tocht zal niet langer dan zes uur duren. (National Geographic Society)
(Vorig bericht Stratosfeer 525 F.)

H. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Commissie tot voorbereiding verdaagd.** — De Commissie uit den Volkenbondsraad tot voorbereiding van de te Londen te houden Economische Wereldconferentie heeft in haar zitting van 25 Jan. '33 onder voorzitterschap van den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken besloten af te zien van de onmiddellijke bijeenroeping der economische wereldconferentie en pas later het definitieve tijdstip, waarop deze conferentie gehouden zal worden, te bepalen. Voorts werd besloten den Volkenbondsraad voor te stellen den Britschen minister-president MacDonald te benoemen tot president der conferentie.
Klaarblijkelijk is men tot het besluit om de conferentie uit te stellen gekomen, met het oog op de te verwachten onderhandelingen over de schuldenregeling met Amerika. **(Vorig bericht blz. 656 F.)**

26 JANUARI 1933

A. **VOLKENBOND. — Verkorting van den werktijd. - Conferentie beëindigd.** — De internationale conferentie inzake de invoering der 40-urige werkweek is op 25 Jan. '33 na onderhandelingen gedurende 14 dagen geëindigd. De conferentie heeft een voorbereidend karakter gedragen en heeft zich derhalve beperkt tot het aannemen van een algemeen rapport, dat eerst nog zal worden voorgelegd aan den Raad van Bestuur van het Internationale Arbeidsbureau.
Het eindrapport der conferentie resumeert de wederzijdsche opvattingen en geeft de afwijzende houding der werkgevers en de toestemmende houding der werknemers weer. Het rapport der conferentie zal ook worden voorgelegd aan de Economische Wereldconferentie. **(Vorig bericht blz. 663 B.)**

B. **ESKIMO'S. — Rede van dr. Christian Leden.** — Vanwege de Koninklijke Nederlandsche Vereeniging Onze Vloot en het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap heeft de Noorsche onderzoekingsreiziger dr. Christian Leden te 's-Gravenhage een rede gehouden over het onderwerp: „Innuit, de buren van den Noordpool".
„Innuit" noemen de Eskimo's zichzelven. Het woord beteekent „menschen". De Eskimo's beschouwen zichzelven eigenlijk als de eenige echte menschen. Hun cultuur te bestudeeren, was het doel van spr.'s onderzoekingen. Dit doel, merkte hij op, is des te belangrijker, omdat de Eskimo's op den duur niet tegen de moderne techniek en beschaving bestand zullen zijn. Zij leven nog in tijdperken — zooals het steenen tijdperk — welke wij reeds duizenden jaren achter den rug hebben. Hun moraal echter staat zeer hoog. Liegen en bedriegen beschouwen zij als een groote zonde. Zij zijn wel genoodzaakt dit te doen, omdat hun levenswijze zoodanig is, dat zij zich op hun buren moeten kunnen verlaten. Spr. verhaalde van een leugenaar, die ter dood werd veroordeeld. De andere Eskimo's bleven vriendelijk jegens hem en één hunner doodde hem op de jacht, zich achter hem bevindende, onverwachts. Voor zijn weduwe en kinderen werd gezorgd.
De Eskimo's zijn niet zeer vruchtbaar, maar hebben gaarne zooveel mogelijk kinderen. Jongemannen en meisjes moeten, zoodra zij volwassen zijn, trouwen. Spr. kende een geval, waarin een vrouw, die geen kinderen kreeg, haar man vroeg er een tweede vrouw bij te nemen. In zoodanige verhoudingen zijn de beide vrouwen vriendinnen. En als een vrouw twee mannen heeft, zijn dezen goede vrienden.
De Eskimo's zijn van een volkomen hulpvaardigheid jegens elkaar. Als iemand een grooten buit op de jacht heeft gemaakt, deelt hij dien aanstonds met anderen, die minder gelukkig zijn geweest. Zijn de laatsten een volgende maal gelukkiger, dan schenken zij op hun beurt aan den minder fortuinlijke. Zij erkennen echter wel het eigendomsrecht.
Zij gelooven wel in een voortbestaan van de ziel na den dood, maar niet aan hel en hemel als straf en belooning. Spr. verhaalde van een Eskimo, die tot een missionaris zeide, dat, als men het goede doet vanwege de belooning, die daarna volgen zal, dit niet de juiste levenshouding is, omdat men het goede moet doen uit liefde tot het goede.
Dr. Leden heeft drie jaren onder de Eskimo's geleefd. **(Vorig bericht blz. 614 G.)**

C. **LUCHTTOERISME. — Centrale Commissie voor Luchttoerisme.** — Als uitvoeringsmaatregel van een overeenkomst tusschen den A.N.W.B. Toeristenbond voor Nederland en de Koninklijke Nederlandsche Vereeniging voor Luchtvaart is tot stand gekomen de „Centrale Commissie voor Luchttoerisme".
Deze commissie heeft tot haar voorzitter gekozen den heer Edo J. Bergsma, voorzitter van den A.N.W.B.
Als leden zullen zitting nemen voor de K.N.V.v.L. de heeren C. R. T. Baron Krayenhoff, voorzitter van de commissie voor luchttoerisme en propaganda dier vereeniging; M. Dutilh en H. Walaardt Sacré algemeen secretaris van de K.N.V.v.L.; voor den A.N.W.B. de heeren Edo J. Bergsma, voorzitter; H. J. van Balen en W. A. M. Westeroüen van Meeteren, directeuren respectievelijk van de afdeelingen algemeene zaken en toerisme van den Bond. Als secretaris der commissie treedt op Jhr. O. A. E. E. L. Wittert van Hoogland, reserve 2e luitenant-vlieger en hoofd van het Bureau voor Luchttoerisme K.N.V.v.L.-A.N.W.B.
De nieuw ingestelde Commissie voor Luchttoerisme van den A.N.W.B. is als volgt samengesteld:
Voorzitter: Edo J. Bergsma; secretaris: Jhr. O. A. E. E. L. Wittert van Hoogland; leden: H. J. van Balen, directeur van den A.N.W.B., W. P. F. van Deventer, directeur der A.N.V.V., M. Dutilh, A. Ch. E. van Ede van de Pals, inspecteur bij den Luchtvaartdienst van het Departement van Waterstaat, dr. J. Jongbloed, arts, reserve 1ste luitenant-vlieger C. Kolff, voorzitter R.A.C., C. R. T. Baron Krayenhoff, voorzitter der A.N.V.V., A. Plesman, directeur der K.L.M., G. A. Pos, lid van het Dagelijksch Bestuur van den A.N.W.B., M. J. L. Rosman, administrateur N.L.S., ir. B. Stephan, adjunct-directeur der Nederlandsche Vliegtuigenfabriek, W. C. J. Versteegh, kapitein-vlieger, H. Walaardt Sacré, algemeen secretaris der K.N.V.v.L. en W. A. M. Westeroüen van Meeteren, directeur van den A.N.W.B. **(Vorig bericht A.N.W.B. 630 E.)**

D. **ENGELAND. — Verkeersongevallen in 1932.** — In 1932 hebben zich volgens een voorloopige officieele statistiek in Groot-Brittannië 184.268 verkeersongelukken voorgedaan. Hierbij werden 6651 personen gedood en 206.410 gewond. In 1931 bedroeg het aantal ongevallen 181.077, dat der dooden 6691 en dat der gewonden 202.119. (Daily Mail)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Volksraad. - De regeering over de salariskorting.** — In antwoord op de interpellatie van den heer Monod de Froideville (I. K. P.) in den Volksraad over het salarisvraagstuk, heeft de gemachtigde der regeering, de heer Van Buuren, voorzitter van de salariscommissie, o.a. verklaard: dat de regeering tot de conclusie is gekomen dat zij het offer van de salariskorting van het personeel van den Lande moest vragen ter wille van het groote algemeene belang, verbonden aan een zoo groot mogelijke beperking van het begrootingstekort.
Dat de regeering inzonderheid ook gedacht heeft aan den nood van de groote gezinnen blijkt hieruit, dat voortaan niet alleen gezinnen met vijf of meer kinderen voor kindertoelagen in aanmerking komen, maar alle gezinnen met drie of meer kinderen, waarvan ten minste één kind school gaat, terwijl het bedrag van de kindertoelage werd verhoogd. **(615 A.)**

F. **FRANKRIJK. — Toenemend autoverkeer.** — Het aantal automobielen in Frankrijk is, ondanks de economische crisis, gedurende het afgeloopen jaar sterk toegenomen. Volgens de statistieken van het begrootingsjaar 1931-'32 werd voor 2.203.136 motorvoertuigen, waaronder 488.447 motorrijwielen en 4000 motorbooten, belasting betaald tegen 1.989.643 voertuigen in het jaar tevoren.
In 1922 waren er in Frankrijk slechts 242.358 automobielen. (L'Auto)

G. **AMSTERDAM. — Bevolking in 1932.** — Het Bureau voor de Statistiek deelt ons mede:
Voor zoover de gegevens over 1932 thans reeds beschikbaar zijn, bedroeg de bevolking op 1 Januari '33 772,370 zielen tegen 766.251 op 1 Jan. 1932, zoodat zij in het jaar 1932 met 6119 zielen is toegenomen. Deze toename is geringer dan die in het vorige jaar (8872). Wel was het geboorte-overschot 5984, een weinig hooger dan dat in 1931 (5866), doch het vestigingsoverschot liep terug van 3011 tot 123.
Het aantal geborenen was dit jaar opnieuw lager en bedroeg 12.219 of wel 15.8 per 1000 inwoners tegen

16.6 in 1931. Daar ook de sterfte belangrijk geringer was (6235 overledenen of 8.1 per 1000 inwoners tegen 8.9 in 1931) bleef het geboorte-overschot, zooals gezegd, toch nog boven dat in 1931.
Het terugloopen van het vestigingsoverschot is een gevolg van geringer vestiging en hooger vertrek. Er vestigden zich te Amsterdam 32.693 personen, terwijl er 32.570 vertrokken. Voor 1931 waren deze cijfers resp. 34.018 en 31.007. **(Vor. ber. blz. 190 B.)**

A. **Ir. R. A. VAN SANDICK OVERLEDEN.** — Te 's-Gravenhage is, 77 jaren oud, overleden ir. R. A. van Sandick, oud-algemeen secretaris van het Kon. Instituut van Ingenieurs en oud-hoofdredacteur van „De Ingenieur".
Rudolf Adriaan van Sandick was geboren op 6 Dec. 1855; hij studeerde te Delft, waar hij in 1878 het ingenieursdiploma verwierf. Achtereenvolgens was hij werkzaam bij den Rijkswaterstaat hier te lande, bij B.O.W. in Ned.-Indië, leeraar in de wis-, natuur- en werktuigkunde te Deventer en Amsterdam, hoofdredacteur van het weekblad Insulinde, van de Indische Gids en gedurende meer dan 25 jaar van „De Ingenieur." Ook was hij jarenlang lid van den gemeenteraad van Den Haag, lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland, somtijds wethouder van onderwijs in Den Haag en voorts werkzaam in tal van commissies, eereambten en besturen. Hij schreef drie boeken en tal van tijdschriftartikelen.

B. **FRANKRIJK. — Financiën.** — Tijdens het debat in de Fransche Kamer verklaarde de minister van Financiën, Chéron, dat hij er in toestemde het totaal der bezuinigingen en fiscale maatregelen, die onmiddellijk noodig zijn om de begrooting in evenwicht te brengen, van 10,5 milliard tot 7 milliard te verminderen. Deze concessie motiveert minister Chéron als volgt: de autonome amortisatiekas zou dit jaar ongeveer 3,5 milliard aan staatsschulden moeten delgen en deze som kan men voorloopig buiten beschouwing laten, vooropgesteld echter dat men later, bij de beraadslaging over de definitieve begrooting, die zoo spoedig mogelijk dient te geschieden, dit bedrag er weer op brengt.
Aldus zou de afdoening van het begrootingstwaalfde voor Februari vergemakkelijkt worden.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 660 E.)**

C. **ROTTERDAM. — Waarschuwende woorden van wethouder mr. A. de Jong in den gemeenteraad.** — „Ik ben van meening, dat, als we niet goed oppassen, de stad te gronde gaat. Ik sta aan het eind van mijn leven; ik ben de politiek ingegaan, en heb daarin niet gevonden wat ik verwachtte. Ik vond veel onedels, veel onwaardigs, veel leugenachtigs. Ik ben 22 jaar wethouder en mijn levenswerk is geweest mij te wijden aan Rotterdam. En wanneer men dan ziet, dat een groote, prachtige havenstad de ruïne nabij is, dan is dat tragisch."
Het waren deze woorden, die wethouder mr. A. de Jong sprak aan het slot van zijn uitvoerige rede op 24 Jan. '33, waarmede hij als eerste lid van het college antwoordde op de algemeene beschouwingen over de begrooting in den gemeenteraad.

D. **NEDERLAND. — Spoorwegen - Loonsverlaging.** — Ten opzichte van het na de onderhandelingen tusschen spoorwegdirectie en Personeelraad ten slotte door de directie geformuleerde voorstel, dat in de plaats treedt van de oorspronkelijk aangekondigde nieuwe loonsverlaging van 5%, stelde de Ned. Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel haar standpunt in een op 24 Jan. '33 gehouden buitengewoon congres vast.
Na besprekingen, waarbij door een aantal afgevaardigden sterk den nadruk werd gelegd op de omstandigheid, dat de loonen van het personeel thans in voldoende mate zijn verlaagd en de arbeidsvoorwaarden reeds ernstig zijn benadeeld, met welke opvatting alle afgevaardigden zich accoord verklaarden, werd ten slotte, gezien de bestaande omstandigheden, het advies van het hoofdbestuur tot aanvaarding der voorliggende voorstellen met groote meerderheid van stemmen goedgekeurd.
Vóór het advies van het hoofdbestuur werden uitgebracht 1095 stemmen, tegen waren 327 stemmen, terwijl 18 stemmen blanco werden uitgebracht.
Dit nader geformuleerde voorstel der directie strekt er, naar men weet, in hoofdzaak toe om de oorspronkelijk voorgenomen verlaging der loonen met 10% — waarop thans reeds een korting met 5% werd toegepast — terug te brengen op 8%.
Deze loonsverlaging gaat in op 1 April 1933.
(Vorig bericht blz. 639 G.)

E. **NEDERLAND. - Nederlandsch-Zuid-Amerikaansch Instituut.** — Te 's-Gravenhage is onder groote belangstelling het Nederlandsch-Zuid-Amerikaansch Instituut officieel geïnstalleerd. Dit instituut stelt zich ten doel de betrekkingen tusschen Nederland en de landen van Zuid-Amerika te bevorderen en uit te breiden. President van het Instituut is dr. E. Heldring uit Amsterdam, vice-president de heer Keus, terwijl verder in het bestuur zitting hebben de heeren prof. Van Dam, mr. Van Balen, mr. Molenaar, mr. Rost Onnes, mr. Steenberghe, mr. Van Spaendonck, M. Lam Jr., mr. K. P. v. d. Mandele, E. Henny, mr. Dijckmeester, De Beaufort en Goudriaan.

27 JANUARI 1933

F. **ECONOMISCHE KRONIEK. — 13 Juli 1932—30 December 1932.** — In vervolg op onze Kroniek der Wereldcrisis van 28 Juli 1932, blz. 434 A., geven wij onderstaande Economische Kroniek, die wij aan het Bank-Nummer van het Algemeen Handelsblad van 21 Januari 1933 hebben ontleend.

13 Juli. Fransch-Engelsche overeenkomst gepubliceerd ter bevordering van de Europeesche vredesbeweging. Duitschland, België en Italië uitgenoodigd toe te treden.
14 Juli. Italië sluit zich bij de Fransch-Engelsche overeenkomst aan.
15 Juli. Invoerbeperkingen voor suiker, steenkool, petroleum, hout, graan enz. in Zwitserland,
16 Juli. Door den Volkenbond is een nieuwe leening goedgekeurd aan Oostenrijk ten bedrage van 300 millioen Sch. — De Oostenrijksche regeering kondigt een transfermoratorium af. — Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden neemt de Wagner-Garner Bill aan, ter bestrijding van de werkloosheid.
17 Juli. De internationale suikerconferentie te Brussel geëindigd, zonder definitieve resultaten.
18 Juli. Turkije tijdens een buitengewone Volkenbondsvergadering in den Volkenbond opgenomen. — Conventie van Ouchy geteekend door Nederland, België en Luxemburg.
21 Juli. Denemarken stelt den Nederlandschen import op 2.4% van den totalen invoer vast. — Pruisen onder toezicht van het Rijk gesteld. Von Papen Rijkscommissaris. Staat van beleg in Berlijn en de provincie Brandenburg. — Opening van de Conferentie van Ottawa.
24 Juli. Nieuwe 4% leening Amsterdam aangekondigd ad ƒ 10 millioen. — De internationale petroleumovereenkomst te Parijs gesloten. Rusland bleef buiten de overeenkomst.
25 Juli. Duitschland sluit zich bij de Fransch-Engelsche overeenkomst aan.
26 Juli. Poolsch-Russisch non-agressie pact geteekend. — President Hoover onderteekent de Glass-Borah Bill, ter verruiming van den geldomloop.
27 Juli. Mobilisatie in Bolivia en Paraguay.
31 Juli. Amerika bereid deel te nemen aan de economische wereldconferentie. — Nieuwe Duitsche rijksdagverkiezingen. Geen absolute meerderheid voor Hitler.
4 Augustus. Internationale overeenkomst in de stikstofindustrie.
5 Aug. De firma Scheurleer & Zn. vraagt faillissement aan.
6 Aug. Contingenteering van fruit naar Frankrijk door Nederland.

7 Aug. Wet tot contingenteering van den invoer van boter in werking getreden.
12 Aug. De ,,Ned. Spitsbergen Comp." te Spitsbergen door de Sovjet Unie overgenomen. — Hoover verklaart zich tegen de schrapping der oorlogsschulden. — Contingenteeringsmaatregelen door de Nederlandsche regeering voor porselein, aardewerk, wollen en halfwollen stoffen.
15 Aug. President Hoover roept als voorbereiding voor de economische wereldconferentie een crisisconferentie bijeen.
17 Aug. De Oostenrijksche Nationale Raad neemt het leeningsverdrag van Lausanne aan.
18 Aug. Amsterdam geeft weer een leening uit van ƒ 5 millioen, die vele malen wordt overteekend.
22 Aug. Uit de te Ottawa gesloten economische overeenkomsten blijkt, dat de Engelsche regeering heeft toegezegd de rechten voor buitenlandsche boter, eieren, kaas en andere melkproducten aanzienlijk te verhoogen.
24 Aug. Conferentie der Midden-Europeesche landbouwstaten te Stresa geopend. — Contingenteering van kousen, sokken, servetten enz. in Nederland.
27 Aug. Staking in de Engelsche katoenweverijen.
30 Aug. Staking in de Nederlandsche Scheepvaart.
31 Aug. De Duitsche Rijksdag weder ontbonden.
2 September. Verlenging van de opschorting van den gouden standaard in Zweden.
13 Sept. Internationale cacao-conferentie te Brussel geopend.
15 Sept. De Parijsche petroleumovereenkomst door Roemenië geratificeerd. — Staking bij de Nederl. scheepvaart geëindigd.
18 Sept. De verkiezingen in Zweden brengen groote winsten voor de sociaal-democraten.
19 Sept. Aankondiging Fransche conversieleening.
21 Sept. Discontoverlaging in Duitschland van 5 tot 4%.
26 Sept. De Duitsche regeering verlaagt den rentevoet der landbouwhypotheken en neemt maatregelen ter bescherming van de landbouwers tegen executoriale verkoopen.
27 Sept. Einde der katoenstaking in Lancashire. — Oprichting van de ,,N.V. Mij. tot Behartiging van de Nationale Scheepvaartbelangen".
28 Sept. Nieuwe 5% leening Amsterdam ad ƒ 5 millioen. — De liberale ministers treden uit het Engelsche kabinet.
29 Sept. Noodverordening ter vermindering van den rentelast van den landbouw in Duitschland gepubliceerd. — De steden Keulen en Frankfurt a.M. stellen de verschuldigde aflossing uit.
30 Sept. Verplichtingen van Duitschland aan Amerika n.l. de Mixclaims vorderingen en de vorderingen voor de Amerik. bezettingskosten voor resp. 2 en 2½ jaar verlengd. — Op de 5% Engelsche oorlogsleening werd volgens het officieele communiqué der schatkist £ 1.920 millioen voor conversie aangemeld, zoodat £ 165 millioen of 8% op 1 Dec. in contanten moeten worden uitbetaald.
1 October. Java-Japan vrachten conferentie gevormd. — Nieuwe 5% Indische leening van ƒ 40.800.000 tegen een koers van 97½%. — Het Braziliaansche moratorium voor de buitenlandsche leeningen verlengd tot 31 Oct. 1933. — Het embargo op de Engelsche kapitaalmarkt gedeeltelijk opgeheven. — Staat van beleg afgekondigd in Chili.
2 October. De Duitsche ,,tomaten-commissie" bereikt te Brussel een overeenkomst.
3 October. Rapport-Lytton gepubliceerd. — Parijsche conversieleening geplaatst in Nederland.
4 October. Internationale suikerconferentie te Brussel. Verhooging der Cubaansche contingenten. — Nieuwe regeling der Turksche staatsschulden. — Internationale Wolconferentie geopend te Amsterdam. — De Nederlandsch-Duitsche onderhandelingen i.z. de contingenteeringsmaatregelen loopen op niets uit. — Irak treedt tot den Volkenbond toe.
5 October. Van de Fransche conversieleening van fr. 85 milliard moet fr. 1.585 mill. worden afgelost.
7 October. Het aantal bij de Philipsfabrieken werkzame arbeiders bedraagt weer 11.000.
10 Oct. Nieuw douanetarief in Polen.
11 Oct. Vetcontingenteering treedt in werking. — Disconto in Denemarken verlaagd van 4 tot 3½%.
13 Oct. Ottawa-accoorden gepubliceerd. — Nieuwe valutawet in Denemarken. — Advies van het departement aan de Indische regeering tot de oprichting van een centrale suikerverkooporganisatie. — Nieuwe Indische leening sterk overteekend.
14 Oct. Moratorium in Bolivia voor staats- en particuliere schulden.
15 Oct. Vischuitvoer naar Frankrijk gecontingenteerd.
16 Oct. Engelsch-Iersche onderhandelingen opnieuw mislukt.
17 Oct. Verlaging disconto in Hongarije van 5 tot 4½%. — Bankiers weigeren de stad New York nieuwe credieten te verstrekken, voordat groote bezuinigingen zullen zijn doorgevoerd. — Moratorium afgekondigd in Brazilië voor den tijd van 60 dagen.
18 Oct. Engeland zegt het handelsverdrag met Rusland op.
19 Oct. Belgische kabinetscrisis. — Eerste scherpe koersdaling van het £.
21 Oct. Het parlement van Nieuw-Zeeland ratificeert de overeenkomst van Ottawa.
22 Oct. Engelsche ijzer- en staaltarieven voor den tijd van 2 jaar verlengd. — Roosevelt verklaart zich voor opheffing van het drankverbod. — Verlaging disconto in Spanje van 6½ tot 6%. — Opening der Balkan-conferentie. — Nieuw kabinet in België onder leiding van de Broqueville.
23 Oct. De Kon. Petroleum Mij. keert geen interim-dividend uit.
24 Oct. Moratorium voor de Bulgaarsche leeningen verlengd tot 16 Nov.
25 Oct. Instelling bedrijfsraden aangenomen. — De invoerrechten in Finland verhoogd.
27 Oct. Internationale cellulose-overeenkomst verlengd. — De behandeling van het wetsontwerp i. z. de verhooging der invoerrechten in Nederland in de Tweede Kamer verdaagd. — Argentinië neemt het initiatief tot de beperking der graanproductie.
28 Oct. Het Lagerhuis neemt de overeenkomst van Ottawa aan.
29 Oct. President Machado teekent het decreet ter beperking der Cubaansche suikerproductie.
31 Oct. Reis van Herriot naar Spanje.
1 November. Overeenstemming bereikt op de Java-Japan vrachtenconferentie. — Broodinvoer gecontingenteerd.
2 Nov. Aankondiging nieuwe Engelsche emissie, ter aflossing der 4½% War Loan en de niet geconverteerde obl. der 5% War Loan. — Engeland zal niet toetreden tot het verdrag van Ouchy. — Moratorium afgekondigd voor Nevada.
5 Nov. De Canadeesche regeering verwerpt het voorstel tot afschaffing van den gouden standaard. — Staking in de katoenindustrie in Lancashire geëindigd.
7 Nov. Nieuwe Rijksdagverkiezingen in Duitschland. — Verlies voor de Nat.-Socialisten.
9 Nov. Roosevelt tot president der Ver. Staten gekozen.
10 Nov. Groote stormschade aan den Cubaanschen suikeroogst.
13 Nov. Afkondiging van een aflossingsmoratorium voor alle hypotheken in Duitschland.
15 Nov. Nieuwe regeling van den boterinvoer in Duitschland.
16 Nov. Overeenkomst van Ottawa door Engeland geratificeerd. — Voorstellen der Fransche regeering tot opheffing van het bankgeheim.
22 Nov. Fransche invoerrechten voor enkele graansoorten verhoogd. — Hitler kabinetsformateur.
24 Nov. President Hoover eischt betaling der oorlogsschulden. — Verhooging der invoerrechten na wijziging in de Tweede Kamer aangenomen.
25 Nov. Roemenië besluit in principe tot de invoering van een contingenteeringssysteem.
26 Nov. De Noord-Atlantische conferentie besluit tot verhooging van enkele passagierstarieven.
27 Nov. Hoogte-record van den goudprijs, en laagte-record van het £.
28 Nov. De Perzische regeering zegt de d'Arcy-concessie van de Anglo Persian Oil Co. op.
29 Nov. Bankmoratorium van Nevada voor drie weken verlengd. — Fransch-Russisch non-agressiepact geteekend. — Japan wijst het rapport-Lytton af.
2 December. Von Schleicher kabinetsformateur.
3 Dec. Overeenstemming bereikt op de internationale suikerconferentie te 's-Gravenhage.
4 Dec. Kabinet Von Schleicher gevormd.
6 Dec. Het 18e amendement in de Ver. Staten nog niet opgeheven. — Overeenstemming bereikt tusschen Nederlandsche en Engelsche theeproducenten.
8 Dec. De Lloyd Triestino opent een nieuwen dienst op Oost-Indië. — Memorie van toelichting op de suikerontwerpen. Instelling van de N.I.V.A.S. als ,,single seller". — Internationale Petroleumconferentie leidt tot bevredigend resultaat.
9 Dec. De Intern. Kunstzijde-onderhandelingen te Berlijn krijgen haar beslag. — De Engelsche regeering verklaart de oor-

logsschulden in goud te zullen betalen. — De Braziliaansche regeering verbiedt den aanplant van koffie voor den tijd van 3 jaar.

10 Dec. Nieuwe leening Amsterdam ad ƒ 5 millioen ruim overteekend. — Op de internationale koperconferentie te New York wordt geen overeenstemming bereikt.

12 Dec. Eisch van Duitschland tot rechtsgelijkheid erkend. De ontwapeningsconferentie wordt voortgezet. — Contingenteering van katoenen stoffen en manufacturen van 1 Dec. tot 1 Sept. '33.

13 Dec. Scheepvaartovereenkomst gesloten tusschen Duitsche, Amerikaansche en andere Mijen, omtrent de vaart op den Noord-Atlantischen Oceaan. — De Ver. v. Theecultuur in Ned.-Indië verleent het bestuur machtiging tot het aangaan van overeenkomsten welke ten doel hebben tot restrictie te komen.

14 Dec. België weigert de oorlogsschulden te betalen. — Frankrijk weigert te betalen. Val van het kabinet-Herriot.

15 Dec. Overeenstemming bereikt aangaande de La Plata-vrachtenconferentie.

16 Dec. Rijkskanselier v. Schleicher ontvouwt zijn economisch programma. Hoofdpunt is de werkverschaffing.

19 Dec. Nieuw Fransch kabinet onder Paul-Boncour.

20 Dec. De commissie-Bruins spreekt zich uit tegen de contingenteering van textiel in Ned.-Indië. — Nieuwe leening Amsterdam, groot ƒ 6 millioen, aangekondigd.

21 Dec. Aantal werkloozen in Nederland gestegen tot 314.116 geheel en 19.567 gedeeltelijk werkloozen.

22 Dec. De Deensche regeering stelt een moratorium voor van drie jaar voor de scheepswerf Burmeister en Wain. — De Eerste Kamer keurt de verhooging der invoerrechten goed. — Invoerrechten op varkens, vleesch enz. in Duitschland verhoogd. — Oneenigheid tusschen de Britsch-Indische theeplanters i.z. de theerestrictie.

24 Dec. De Volksraad neemt de ordonnantie op de stichting van een centrale verkoopsorganisatie aan.

30 Dec. Officieele verklaring, dat Zuid-Afrika den gouden standaard heeft afgeschaft. (Algemeen Handelsblad)

(Vorig bericht blz. 434 A.)

A. **JAPAN. — Rede van den minister van Oorlog Araki.** — De Japansche minister van Oorlog, Araki, heeft in het Hoogerhuis een rede gehouden, die groot opzien heeft gebaard. Hij sprak over het eventueele oorlogsgevaar met de Sovjet-Unie, dat het gevolg zou kunnen zijn van de Japansche militaire actie in Mandsjoerije. Ook in de Sovjet-Unie houdt men met deze mogelijkheid rekening, wat Araki bewees door te herinneren aan een uitlating van Stalin, dat de uitvoering van het eerste Russische vijfjaren-plan belemmerd was door de noodzakelijk geworden oorlogsvoorbereidingen, wat volgens Araki beteekende, dat Rusland een Japanschen aanval verwacht of voornemens is Japan aan te vallen. Japan behoeft zich echter niet ongerust te maken, want de Japansche krijgsmacht is op alle eventualiteiten voorbereid. De Japansche luchtmacht vooral is in de laatste jaren aanzienlijk uitgebreid en Japan zal er naar streven een luchtvloot te bouwen, die gelijkwaardig is aan die van de Sovjet-Unie. Voorts worden overal militaire trainingskampen voor de Japansche jeugd ingericht, zoodat in de toekomst de Japansche verdediging aan alle aanvallen het hoofd zal kunnen bieden. Wat China betreft dient vroeg of laat een einde aan den strijd te komen, aldus Araki. Wanneer China troepen naar Jehol zendt, zal Japan beslissende stappen moeten doen en zal de regeering zich wellicht tot een geheel nieuwe politiek gedwongen zien.
(Journal de Genève) **(Vor. ber. 522 B.; 316 H.)**

28 JANUARI 1933

B. **JAPANSCHE DANSKUNST.** — Onder de auspiciën van de „Vereeniging van Vrienden der Aziatische Kunst", zullen hier te lande Japansche dansers optreden. Rikuhei Umemoto en zijn echtgenoote Toshiko dansen op 31 Jan. te Amsterdam (Conservatorium) en 2 Februari te 's-Gravenhage (Pulchri).
Japansche danskunst is, voor zoover wij konden nagaan, in ons land nog nooit ten tooneele gebracht. Er is omtrent dezen vorm van Aziatische kunst hier ook weinig bekend, maar evenals de Javaansche danskunst heeft de dans in Japan een belangrijke cultuurfunctie en de traditie — meer dan duizend jaar oud — speelt daarbij een nog grootere rol dan in Europa. De beoefening van de danskunst staat bij den Japanner in hoog aanzien. De dansscholen in Japan gaan van vader op zoon over en wanneer er geen rechtstreeksche afstammeling is, wordt de beste leerling erfgenaam; de school blijft evenwel den naam van den stichter dragen. Victor Dandré vertelt, dat hij te Tokio een school bezocht heeft, die meer dan zes eeuwen oud is.

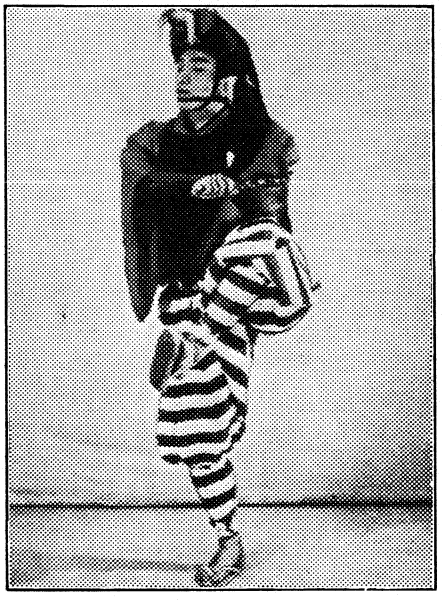

Rikuhei Umemoto.

De dansplastiek der Japanners heeft een symbolische beteekenis, welke voor den Europeaan niet altijd gemakkelijk te volgen is. Ieder gebaar van hoofd of handen, iedere beweging met den waaier heeft een functie in de pantomime, die door den Japanschen toeschouwer met spanning gevolgd wordt. De dansbeweging is een taal die hij zeer goed verstaat.
De school, waartoe Umemoto behoort, is, naar men ons meedeelt, een der belangrijkste van de zes groote dansscholen van Japan. Reeds Umemoto's grootvader beoefende de danskunst. Hij stond in dienst van keizer Ninko en heeft vele bekende tooneelspelers onderricht gegeven. Later gaf hij danslessen aan het Kabuki-theater. Ook Umemoto's vader was als leeraar in de danskunst aan dit theater verbonden. Hij heeft verscheidene danscomposities nagelaten en heeft in niet onbelangrijke mate tot de ontwikkeling van de Japansche danskunst bijgedragen.
De waaier heeft een symbolische beteekenis. De greep van den waaier vereenigt alle stralen, en uit dien greep ontvouwt zich het geheel, zooals het leven zich ontwikkelt uit zijn kiem.

C. **NEDERLAND. — Staking Kleedingindustrie geëindigd.** — De staking bij de confectiefabrieken De Vries en Susan, Van de Heyden, J. Gazan, „Necofa" en Hollandia-fabrieken is geëindigd, nadat partijen tot overeenstemming waren gekomen. Over de voorwaarden vernemen wij nader:
Overeengekomen is o.a. de collectieve arbeidsovereenkomsten te verlengen tot 31 December 1933, met dien verstande, dat een loonsverlaging van vier procent zal worden toegepast. De reeds in 1932 gegeven loonsverlagingen zullen hierop in mindering worden gebracht. Mochten ten deze geschillen ontstaan, dan zullen zij uiteindelijk door arbitrage worden beslecht.
Wij brengen nog in herinnering, dat de patroons eerst hadden voorgesteld een loonsverlaging van 15%

in te voeren: 10% op 1 Januari en 5% op 1 Juli 1933. De rijksbemiddelaar prof. Aalberse deed een eerste bemiddelingsvoorstel, waarbij hij de verlagingspercentages stelde op resp. 7½ en 2½%. Daar de arbeiders dit niet aanvaardden, deed hij een tweede voorstel, neerkomende op een verlaging van 5%. De patroons aanvaardden, de arbeiders verwierpen het. Daarna hebben de partijen verder onderhandeld met bovengenoemd resultaat. **(Vorig bericht blz. 642 K.)**

A. DUITSCHLAND. — Ministerie - Kabinet-Von Schleicher afgetreden. — Rijkskanselier Von Schleicher heeft tijdens zijn bezoek aan president von Hindenburg meegedeeld, dat de rijksregeering als „Praesidialregierung" slechts dan in staat zou zijn om in den Rijksdag voor haar programma en opvattingen op te komen, als de rijkspresident hem volmacht tot ontbinding zou geven.
President von Hindenburg verklaarde, dat hij aan dit voorstel, gezien den toestand van het oogenblik, geen gevolg kon geven.
Hierop bood von Schleicher hem het ontslag der regeering aan, wat de rijkspresident aanvaardde. Hij verzocht von Schleicher om de loopende zaken af te doen.
Ten slotte bedankte hij von Schleicher voor de diensten door hem en de andere leden der regeering aan het vaderland bewezen.
Aan het bezoek van den rijkskanselier aan von Hindenburg ging een kabinetszitting vooraf, waarin den rijkskanselier de volmacht was gegeven om het ontslag der regeering aan te bieden, voor geval hij van von Hindenburg niet de volmacht tot rijksdagontbinding kreeg. **(Vorig bericht blz. 609 H.)**

B. FRANKRIJK. — Ministerie - Kabinetscrisis op 28 Januari. — De regeering-Paul-Boncour is bij de stemming over het regeeringsvoorstel tot verhooging der inkomsten uit de directe belastingen met 5%, ten val gebracht, daar zij met deze stemming, waaraan de premier de kwestie van vertrouwen had verbonden, met 390 tegen 170 stemmen in de minderheid is gebleven. Deze uitslag is een gevolg van het feit, dat de socialisten geweigerd hebben, zich bij de stemming over dit regeeringsvoorstel bij de radicalen en republikeinsch-socialisten aan te sluiten.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 618 F.)**

29 JANUARI 1933

C. NEDERLAND. — Dr. Colijn's meening omtrent de crisis. — Dr. H. Colijn heeft met den hoofdredacteur van de „Zakenwereld" gesproken over de wereld-depressie. Wij ontleenen hieraan zijn slotbemerkingen:
„Mijn overtuiging is wel", zeide dr. Colijn, „dat wij wat men noemt den bodem van de crisis bereikt hebben, maar tevens, dat de lijn van dit dieptepunt uit voor de eerstvolgende jaren een horizontale richting zal blijven volgen, m.a.w. dat wij voorloopig op dit niveau zullen blijven. Men zal zich die lijn echter niet hebben te denken als getrokken langs een lineaal, doch met de noodige fluctuaties naar boven en naar beneden, welker gemiddelde echter een horizontale lijn zal vormen.
Wij zullen nog wel het een en ander beleven, dat zeer ernstig lijkt. Maar erger zal dat den toestand toch in wezen niet maken.
Voor de positie van den gulden of voor de mogelijkheid, dat de staat der Nederlanden op den duur rente en aflossing der staatsschulden niet meer zou kunnen betalen, was dr. Colijn niet bevreesd.
Bij een wijs financieel beleid hield hij zulks voor uitgesloten, m.a.w. wanneer men de tering naar de nering zal weten te zetten. En dat is mogelijk, want op de staatshuishouding kan nog heel wat meer bezuinigd worden dan tot nu toe geschiedde." **(263 O.)**

D. VEILIGHEIDSTOESTEL VOOR ONDERZEEERS. — Met den onjuisten naam „parachute" duidt de „Ill. London News" in haar jongste nummer (21 Januari) een hulpmiddel aan, waarmee de bemanning van een gezonken onderzeeër, die niet meer naar boven kan komen, aan het vaartuig en daarmee aan den dood kan ontsnappen.
De Engelsche onderzeebooten zijn of worden alle van deze inrichting voorzien. Zij bestaat in hoofdzaak uit een soort kist die door een waterdicht luik verbonden is met het inwendige van de boot, terwijl een bovenluik uitgang kan geven naar buiten.
De manschappen kunnen een voor een ontsnappen. De man kleedt zich daartoe in een eenvoudig soort duikerpak, „Davis escape apparatus". Dit is o.m. voorzien van een uittrekbare klep, die de opstijging in schuine richting leidt, om te voorkomen dat de man te snel in een anderen atmosferischen druk komt.
Als de man in de kist heeft plaats genomen wordt deze met water gevuld, waarna hij door het bovenluik naar buiten klimt.
Zoodra binnen de boot wordt waargenomen dat de man de boot verlaten heeft, wordt het bovenluik gesloten en het water uit de kist verwijderd. Daarna is het toestel gereed een volgenden man toe te laten om uit den onderzeeër te ontsnappen.
(„Ill. London News")

E. AMSTERDAM. — Nieuwe leening *f* 10 millioen. — De gemeenteraad van Amsterdam heeft op 27 Januari 1933 besloten een nieuwe leening van *f* 10 millioen aan te gaan, rentende 4½% en tegen den koers van 98¼. De opbrengst dezer leening zal bestemd worden ter bestrijding van reeds gedane kapitaalsuitgaven. **(Vorig bericht blz. 618 D.)**

F. SPANJE. — Verandering in het Catalaansche Kabinet. — Ten gevolge van meeningsverschillen over het Statuut van Catalonië is het kabinet afgetreden. Op 25 Januari 1933 is een nieuw kabinet gevormd, waarin uitsluitend aanhangers van president Macia's politiek zitting hebben genomen (El Mati) **(Vorig bericht blz. 610 B.)**

G. NEDERLAND. — Indische begrooting 1932. — In de M. v. A. op het voorloopig verslag der Tweede Kamer over de Indische begrooting, deelt de Minister mede, dat het tekort op het dienstjaar 1932 blijkens gegevens tot medio Januari 1933 moet worden geschat op *f* 139.300.000. Het tekort op den gewonen dienst zal *f* 152.500.000 bedragen; op den buitengewonen dienst wordt een voordeelig saldo van *f* 13.200.000 geraamd. **(Vor. ber. Begrooting 621 D.; Ned. O.-Indië: Financiën 650 L.; Begrooting 562 D.)**

H. IERLAND. — Einduitslag der verkiezingen. — De einduitslag der verkiezingen voor den Ierschen Vrijstaat luidt als volgt:

De Valera	77	zetels
Cosgrave	48	„
Onafhankelijken	8	„
Centrum	11	„
Arbeiderspartij	8	„
Onafh. arbeiderspartij	1	„
Totaal	153	„

De republikeinsche partij van De Valera heeft met een stem de meerderheid gekregen boven alle andere partijen samen, en dat is de stem van den voorzitter van de Dail (Iersche Tweede Kamer). De positie van De Valera is zeer versterkt.
Deze republikeinsche zege heeft in Engeland groote ontsteltenis verwekt. (Irish Times) **(V. b. 635 B.)**

30 JANUARI 1933

I. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Aflossing Ned.-Indische pond sterlingleeningen. — Ingediend is een wetsontwerp-wijziging van de wet van 25 Juli 1932, strekkende tot voorziening in de behoefte aan geld-

middelen in verband met de aflossing van de Nederlandsch-Indische pond sterling-leeningen 1921 C en 1923 B.
Bij de bekende contracten met de Nederlandsche Bank en de Javasche Bank van 14 en 16 Januari 1932 heeft de minister van Koloniën ten behoeve van den (rente en) aflossingsdienst der beide bovengenoemde leeningen van die banken ponden sterling overgenomen tot een bedrag van ten hoogste £ 10.764.000 tegen een prijs, welke niet hooger zou zijn dan *f* 9.45 en niet lager dan *f* 9.25 per pond sterling.
Bij de wet van 25 Juli 1932 is daarop de minister van Financiën gemachtigd om aan den minister van Koloniën een afzonderlijk crediet te openen, ten einde in 1933 — of daarna — de betaling van de aldus verkregen ponden sterling mogelijk te maken. Bovendien werd bij die wet machtiging verleend om voor de financiering van bedoeld crediet schatkistpapier ten laste van het rijk uit te geven of te beleenen.
De thans ingediende wetsvoordracht heeft ten doel, de wet van 25 Juli 1932 in dien zin te wijzigen, dat de minister van Financiën mede schatkistpapier ten laste van het rijk zal kunnen afgeven om tot onderpand te strekken van een door den minister van Koloniën bij de Nederlandsche Bank en de Javasche Bank te sluiten beleening in verband met de aflossing van genoemde leeningen. Daarenboven zal deze wetswijziging het mogelijk maken, het in het eerste lid van art. 1 der wet van 25 Juli 1932 bedoelde crediet mede te doen dienstbaar zijn aan de aflossing van de schuld van Nederlandsch-Indië bij de circulatiebanken.
De minister van Koloniën is, onder voorbehoud van bekrachtiging van het wetsvoorstel, met de circulatiebanken overeengekomen, dat deze Nederlandsch-Indië in staat zullen stellen, de van de banken gekochte ponden sterling af te nemen tegen den laagst overeengekomen koers van *f* 9.25, ten einde daarmede reeds in 1933 — het eerste jaar, waarin dit mogelijk zal zijn — tot algeheele aflossing van de Nederlandsch-Indische pondenleeningen te kunnen overgaan.
De hiervoor benoodigde gelden zullen door de banken, ieder voor haar aandeel in de vorige transactie, aan Nederlandsch-Indië in leen worden verstrekt op onderpand van schatkistpapier van het rijk tegen een rente van 3½% 's jaars, terwijl deze schuld in ten hoogste 29 jaar zal worden afgelost. (N.R.Crt.)

(Zie Ned. Oost-Indië: Pondenleening 532 H.)

A. **DENEMARKEN. — Verbod van staking en uitsluiting.** — De Deensche regeering heeft een wetsontwerp ingediend, dat reeds in eerste lezing door het Folketing is aangenomen, waarbij in verband met de op 1 Februari 1933 ingaande groote uitsluiting, alle arbeidsovereenkomsten tot 1 Februari 1934 worden verlengd en stakingen en uitsluitingen verboden worden. (Berlingske Tidende)

(Vor. ber. Loonconflict 659 D.)

B. **THEOSOFIE. — Theosofische Club.** — De heer G. J. Lindemans heeft te Rotterdam voor de Theosofische Club gesproken over Dood en Hiernamaals. Ten opzichte van het probleem van den dood ziet men veelvuldig twee tegenovergestelde houdingen: een, die dit probleem opzettelijk negeert, er niet over wenscht te spreken, en een andere houding, die een overmatige belangstelling demonstreert. Hier vindt men dus ter eene zijde een ziekelijke vrees, ter andere een even ziekelijke nieuwsgierigheid. Volgens spreker ligt een gezonde belangstelling tusschen deze beide uitersten in: men moet namelijk allereerst beseffen, dat dood en leven onafscheidelijk zijn en zich vervolgens rekenschap probeeren te geven van wat de beteekenis dier beide polen is. Deze normale belangstelling acht spreker in de toekomst noodig, niet voor een enkel individu, doch voor de menschheid in haar geheel, want meer en meer zal in den komenden tijd de kennis omtrent dood en voortbestaan zich ontwikkelen.
De Theosofie — het hedendaagsche kleed der Oude Wijsheid — kan op de vragen betreffende bovengenoemde problemen antwoorden.
Oude Indische wijsheid noemde den slinger, zich bewegend tusschen de mysterieuse nulpunten aan weerskanten, waarin de tijd tot stilstand komt, het symbool van de eeuwige beweging, waarvan het geboren worden en het sterven polen zijn de principes van belichaming en ontlichaming, die elkaars spiegelbeeld zijn. De leer der reïncarnatie, van het steeds weer geboren worden en sterven, ligt hierin besloten. Het menschelijk ego is het brandpunt van krachten, waardoor alles tot werking kan komen en waardoor de ervaringen in het stoffelijk gebied vrucht kunnen dragen voor den geest. Bij het sterven moet alles achterblijven wat niet vergeestelijkt is kunnen worden.
Spreker besprak daarna uitvoerig de zevenvoudigheid van den mensch, die overeenstemt met de zeven beginselen van den kosmos; het denken is het verbindend beginsel in ons, het verbindt stof en geest. De Theosofie leert, dat het bewustzijn na den dood verschillende stadiën doormaakt, zij noemt dit de reis naar het Devachan. Men zou dezen uiteindelijken toestand den meest gezuiverden droomtoestand kunnen noemen; het is het gebied der scheppende verbeeldingskrachten, waardoor kunstenaars geïnspireerd worden.
Na bespreking dezer theosofische gebieden en begrippen, wees de heer Lindemans nog op de twee momenten van geboorte en dood, waarin het ego als in een flits zijn leven ziet en begrijpt. In het moment van den dood doorvoelt hij de rechtvaardigheid van alles wat hij heeft moeten ervaren, terwijl hij door den flits bij het begin van zijn leven de hoop en den moed ontvangt zijn taak af te werken.

C. **SCHAATSENRIJDEN. — Kampioenschap van Nederland.** — De wedstrijden om het Ned. Kampioenschap te Heerenveen, die 2 dagen hebben geduurd, hebben de overwinning gebracht aan Dolf van der Scheer uit Zutfen.
Tweede in het algemeen klassement werd de Hagenaar L. Dijkstra, terwijl Keetman uit Winkel den derden prijs veroverde. S. Heiden trok zich tijdens de wedstrijden terug.
Wij geven onderstaand het eindklassement:

	500 M. sec.	5000 M. min.	1500 M. min.	10.000 M. min.	Aantal punten.
1. v. d. Scheer	47	9:52,4	2:40,3	19:30,7	218.208
2. Dijkstra .	48,7	9:55	2:38,8	19:45,2	220.393
3. Langendijk	50,4	9:51,9	2:46	19:45,6	222.203
4. Blaisse .	49,4	10:14,4	2:40,4	20:29,2	225.767
5. v. d. Ruit .	50,4	10: 9,7	2:46,8	19:43	226.12
6. Koops . .	52,4	10:24,4	2:46	19:51	229.723
7. Keetman .	50,4	10:21	2:48,8	21:18	232.666
8. Kaan . .	54	10:34,5	3: 2,1	21:44,3	243.365

(Vorig bericht blz. 221 K.)

D. **VOLKENBOND. — Conflict tusschen Peru en Columbia.** — De consul der Ver. Staten te Genève heeft op 27 Jan. den secretaris-generaal van den Volkenbond den tekst van een uitvoerig telegram medegedeeld, dat minister Stimson op 25 Januari aan de regeering van Peru heeft gezonden in verband met het Leticia-geschil. In dit telegram wordt er aan herinnerd, dat de bezetting van Leticia in strijd is met art. 2 van het Kellogg-pact. Stimson verklaart zeer verstoord te zijn door de mededeeling der Peruaansche regeering, als zouden de militaire maatregelen der Peruaansche regeering uitgelokt zijn door maatregelen van de regeering van Columbia, om de door Peru afgezette autoriteiten te Leticia in hun functies te herstellen.
Sommige verklaringen der Peruaansche regeering kunnen naar het oordeel van Stimson worden uitgelegd, als zou zij tot de wapenen haar toevlucht nemen om de regeering van Columbia te beletten haar autoriteit in Leticia te herstellen.

Stimson besluit zijn telegram met te verwijzen naar een drietal voorstellen, die de regeering van Brazilië heeft gedaan om het conflict op eervolle wijze bij te leggen. Deze voorstellen komen hierop neer, dat Peru al zijn invloed aanwendt om het betwiste gebied voorloopig te doen beheeren door de Braziliaansche regeering, terwijl de strijdende partijen te Rio de Janeiro het geschil komen bespreken. De regeering van Columbia heeft dit voorstel reeds aanvaard.

(Vorig bericht blz. 651 B.)

A. **DUITSCHLAND. — Het nieuwe kabinet. - Adolf Hitler rijkskanselier.** — Rijkspresident von Hindenburg heeft op 30 Januari '33, na Von Papen en den nationaal-socialisten-leider, Adolf Hitler, in audiëntie te hebben ontvangen, Adolf Hitler tot rijkskanselier benoemd. Op voorstel van Hitler is de rijksregeering als volgt samengesteld:
Rijkskanselier: Adolf Hitler.
Waarnemend-Rijkskanselier en Rijkscommissaris voor het land Pruisen: Von Papen.
Rijksminister van Buitenlandsche Zaken: Freiherr von Neurath.
Rijksminister van Binnenl. Zaken: Dr. Frick.
Rijksweerminister: Luit.-Gen. Freiherr Von Blomberg.
Rijksminister van Financiën: Graaf Schwerin von Krosigk.
Rijksminister voor Economische Zaken en Voedselvoorziening: Dr. Hugenberg.
Rijksminister van Arbeid: Franz Seldte.
Rijksminister voor Posterijen en Verkeerswezen: Freiherr Eltz von Ruebenach.
Rijksminister zonder portefeuille en Rijkscommissaris voor de Luchtvaart: H. W. Goering, die tevens wordt belast met de waarneming van het Pruisische Ministerie van Binnenlandsche Zaken.
Rijksminister voor de Werkverschaffing: Dr. Gereke.
De bezetting van het Rijksministerie van Justitie staat nog niet vast.
Rijkskanselier Adolf Hitler en de leden der nieuwe regeering hebben den door de wet voorgeschreven eed in handen van rijkspresident von Hindenburg afgelegd.

Dr. Hugenberg.

(Vor. ber. 668 A.; photo Rijkskanselier Hitler 265 I.)

B. **DUITSCHLAND. — Betooging voor de nieuwe regeering.** — De nationaal-socialisten gezamenlijk met de Stahlhelm te Berlijn hebben een grootsche demonstratie in de Wilhelmstrasse gehouden ter eere van Rijkspresident von Hindenburg en Rijkskanselier Adolf Hitler. Een dichte menigte juichte den Rijkspresident en verscheidene leden der nieuwe regeering urenlang toe. De nieuwbenoemde regeerings-perschef en minister Frick ontvingen de buitenlandsche pers, maar lieten niet veel los over de te volgen politiek, behalve dat zij verzekerden geen experimenten te zullen beginnen.
Bij de ontvangst van de Duitsche pers verklaarde dr. Frick, dat de S. A. niet bij de openbare macht zal ingelijfd worden, de communistische partij niet verboden zal worden en de grondwetsherzieningsplannen van Von Papen niet weder opgenomen zullen worden.

(Vorig bericht blz. 670 A.)

31 JANUARI 1933

C. **JOHN GALSWORTHY OVERLEDEN.** — De bekende Engelsche schrijver John Galsworthy is op 31 Jan. 1933 te Londen overleden.
Galsworthy werd 14 Aug. 1867 geboren. Hij studeerde te Oxford in de rechten en maakte, na zijn studies te hebben voltooid, lange reizen naar alle Britsche koloniën en ook naar Amerika, Rusland en West-Europa.
Eerst vrij laat, op veertigjarigen leeftijd, heeft Galsworthy plotseling naam gemaakt met zijn roman „The Man of Property", welke het eerste deel is geworden van den vermaarden Forsyte Saga-Cyclus en door zijn tooneelstuk „The Silver Box".
In zijn „Forsyte Saga" heeft Galsworthy de deftige en welgestelde Engelsche burgerij, het milieu waaruit hij zelf is voortgekomen, geteekend. Hij hekelt in deze romans vooral het zelfzuchtige materialisme en het bekrompen fatsoen, dat doodsbang is voor alles wat niet als conventioneel kan worden beschouwd.
„In Changery" en „To Let" zijn de titels der vervolgromans van den Forsyte Saga, daarbij sluiten zich aan „An Indian Summer", „The White Monkey" (1924), „The Silver Spoon" (1926) en „The Swan Song" (1928).
Verder schreef hij nog vele andere romans.
Ook als tooneelschrijver heeft Galsworthy naam gemaakt.
Enkele zijner stukken zijn door Nederlandsche gezelschappen gespeeld. Wij herinneren aan de opvoeringen van „Loyalties" („Een van ons"), „The silver Box" („De zilveren doos"), „Escape" („De Vlucht") en „The Pigeon" („Wilde en Tamme vogels"), opgevoerd door T.U.S.A.
Galsworthy, die te Londen gevestigd was, is als voorzitter van de P.E.N.-club, wier internationale congressen — o.a. dat in Den Haag — hij pleegde te presideeren, in geheel Europa een bekende literaire figuur geworden.
In November 1932 ontving Galsworthy den Nobelprijs voor letterkunde.

D. **FRANKRIJK. — Het nieuwe kabinet Daladier.** — Het kabinet-Daladier is gevormd en als volgt samengesteld:
Daladier, Premier en Oorlog.
Paul-Boncour, Buitenlandsche Zaken.
Chautemps, Binnenl. Zaken.
Georges Bonnet, Financiën.
Lamoureux, Begrooting.
Leygues, Marine.
Frot, Koopvaardij.
De Monzie, Onderwijs.
François Albert, Arbeid.
Pierre Cot, Luchtvaart
Miellet, Pensioenen.
Daniélou, Openbare gezondheid.
Laurent-Eynac, Posterijen.
Serre, Handel.
Paganon, Openb. werken.
Queuille, Landbouw.
Penancier, Justitie.
Sarraut, Koloniën.

(Vorig bericht blz. 668 B.)

A. **THEE. — Uitvoer uit de verschillende productie-landen. —**

(in duizenden K.G.)

Landen.	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	
N. Britsch-Indië .	158.600	138.140	140.602	151.186	148.427	155.619	147.113	146.274	139.539	(Jan./Nov.)
Z. Britsch-Indië .		19.935	20.141	21.597	22.066	23.716	21.517	23.225	19.686	(Jan./Oct.)
Ceylon	90.400	95.025	98.016	103.007	107.265	114.089	109.509	112.084	106.143	(Jan./Nov.)
Java	55.900	42.850	53.963	57.581	60.977	62.026	61.416	65.920	64.188	(Jan./Dec.)
Sumatra . . .		7.595	7.633	8.062	8.771	10.424	10.603	12.822	13.044	(Jan./Nov.)
Japan	38.000	12.714	10.785	10.570	10.802	10.731	9.215	11.526	11.786	(Jan./Nov.)
Formosa . . .	10.200	9.733	10.366	10.344	8.890	8.386	8.409	8.351	5.304	(Jan./Oct.)
China	9.300	50.358	50.739	52.726	55.981	57.320	41.459	43.395	28.319	(Jan./Sept.)
Totaal . . .	362.400	376.350	392.245	415.073	423.179	442.311	409.241	423.597	388.009	

(Ver. v. d. Theecult. in Ned.-Indië). **(Vorig bericht Ned. Oost-Indië 604 E.)**

B. **DUITSCHLAND. — Persopinies over Hitler's ministerie. —**

Duitschland: „Tag" (dr. Hugenberg's orgaan): „De geboorte van een nieuw Duitschland".

„Vossische Zeitung": „Een gevaarlijk experiment."

„Vorwärts": „Von Hindenburg heeft door de benoeming van dit kabinet een vreeselijke verantwoording op zich geladen."

Frankrijk: „Le Temps": „Het begin van een avontuur."

„Debats": „Duitschland's ware gezicht toont zich."

„Figaro": „Hitler's kabinet beteekent een ernstig gevaar."

Engeland: De „Times" schrijft: „Ook in Engeland ziet men evenals in Frankrijk de gevolgen der regeeringswisseling op de Duitsche vertegenwoordiging ter Ontwapeningsconferentie met eenige zorg tegemoet, doch men dient rechtvaardig te zijn tegenover de nationaal-socialisten en toe te geven, dat zij in werkelijkheid ten aanzien van de gevolgen voor Duitschland van den vrede van Versailles weinig meer hebben gezegd dan de streng constitutioneele partijen, alleen hebben zij het luider gedaan."

„News Chronicle" acht Hitler's benoeming in het geheel genomen goed en noodzakelijk.

Italië: „Giornale d'Italia" juicht de benoeming van Hitler geestdriftig toe.

(Vor. ber. Ministerie 670 B.; Persuitlatingen 574 E.)

C. **AMSTERDAM. — Financiën. - Uiteenzetting van wethouder Ed. Polak. —** Voor de Maatschappij voor Nijverheid en Handel (Departement Amsterdam) en de Industrieele Club heeft op 31 Jan. '33 de heer Ed. Polak, wethouder voor de financiën, gesproken over den financieelen toestand van Amsterdam. Wij ontleenen hieraan het volgende:

Het voorgeslacht heeft ons een mooie stad nagelaten, een schoone traditie en een roemrijke historie, zeide spreker, maar daarbij slechts heel lang loopende leeningen, waarvan wij vandaag nog de rente en aflossing betalen. Wij leenen alleen voor objecten, welker nuttigheid zich over een lange reeks van jaren uitstrekt en voor objecten, die rendabel zijn.

In den loop der jaren heeft Amsterdam 400 millioen gulden geleend. Ik slaap er gerust op, zegt spr., want 300 millioen gulden is rendabel belegd en brengt behalve rente en aflossing een zoet winstje op van 12 millioen gulden 's jaars. Men mag die leeningen dan ook niet voor de gemeente een blok aan het been noemen. Honderd millioen is niet rendabel belegd en zeker, dat maakt wel een blok aan het been uit.

Maar de wet wil nu eenmaal, dat de gemeente zorgt voor een voldoende aantal scholen. De gemeente moet bruggen bouwen, ziekenhuizen op de hoogte van den tijd houden, een eigen universiteit met een tekort van 1½ millioen gulden jaarlijks onderhouden. Daar zijn de geleende 100 millioen voor improductieve uitgaven gebleven en de rente en aflossing van die improductieve 100 millioen gulden vinden wij in de opbrengst van de productieve 300 millioen gulden. De belastingbetalende burgerij behoeft die rente en aflossing dus niet op te brengen. De bedrijfstarieven zijn daarbij lager, dan waar ook in het land.

De gemeente heeft verder een snel aangroeiend bezit aan grond, dat vrij is, omdat het zijn rente en aflossing opbrengt. Dit grondbezit beloopt 60 millioen gulden, een kapitaal, dat jaarlijks aangroeit.

De leeningspolitiek is dus gezond; tegenover de schulden staan waardevolle objecten en de gevolgde grondpolitiek is niet minder gezond. Het geld, dat de belegger in handen van het gemeentebestuur stelt in goed vertrouwen, wordt goed en eerlijk beheerd.

Tegenover de garanties, welke de gemeente heeft loopen, staan waarden, namelijk de gebouwde huizen. Zeker, deze leveren niet allemaal rente en aflossing op. Rijk en gemeente betalen voor bepaalde woningen een bijslag en deze komt uit de gewone middelen. De garanties zijn dus volkomen bevredigend gedekt.

Spr. komt thans tot den gewonen dienst. De begrooting 1933 toont een eindcijfer van ruim 114 millioen gulden. Dat is niet het bedrag, dat de belastingbetaler moet opbrengen. Er zijn dertig millioen gulden overschrijvingsposten bij: uitgaven bijv. voor onderwijs, welke het rijk terugbetaalt. Tegenover de uitgaven staan ook inkomsten: het bedrag, dat de burgerij heeft op te brengen is vijftig millioen gulden en daarbij zijn belastingen, die men alleen heeft te betalen, als men profiteert van de prestatie, waarvoor de gemeente ze heft.

De belastingen zijn in Amsterdam niet buitensporig. Men vergelijke ze met belastingen te Londen en te Berlijn. Men betaalt hier aan inkomstenbelasting nog altijd aanzienlijk minder dan eenige jaren geleden, onder den vermenigvuldigingsfactor van 0.6, tenzij men tot de zeer hoog aangeslagenen uit hoofde van een zeer hoog inkomen behoort.

Tot vandaag hebben wij de gewone uitgaven gedekt uit de gewone inkomsten. Ook de begrooting 1933 sluit, al wil spr. niet ontkennen, dat er enkele zwakke plekken in voorkomen. Zeker, we hebben de laatste 12 jaren leelijk ingeteerd, maar we hadden het geld ook om in te teren.

Maar naast dat opgebruiken van onze reserves hebben we nog iets anders gedaan. De belastingbetalende burgerij hebben we ontlast van de belastingen tot een gezamenlijk bedrag van 110 millioen in denzelfden tijd, waarin we ons reservefonds hebben opgebruikt.

Een andere zwakke plek is de financiering van den crisisdienst. Voor een deel dekken wij de crisisuitgaven uit den gewonen dienst, voor een deel uit de bijdragen der regeering. En dan blijft er 12 millioen ongedekt, die zullen gedekt moeten worden uit leeningsgeld.

Van het gemeente-giro-kantoor zegt spr. dat het bezwaar er tegen is, dat het niet liquide is; tegenover de saldi staan geen direct grijpbare middelen. De gelden heeft de gemeente belegd in verschillende objecten.

Spr. besluit met het uitspreken van den wensch, er in geslaagd te zijn, aan te toonen, dat Amsterdam goed beheerd wordt.

Wat de toekomst betreft, het zuiver-belastbaar inkomen is in de laatste jaren betrekkelijk weinig gedaald, maar daarom wordt voor de toekomst ook de opbrengst der belastingen zeer voorzichtig geraamd.

(Vorig bericht blz. 566 D.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Invoerrechten. - Bevordering van de Textielnijverheid. —** Ter voldoening aan het desbetreffende voorschrift van de Indische Staatsregeling is bij de Tweede Kamer te Den Haag een wetsontwerp ingediend ter bekrachtiging van de door den gouverneur-generaal van Nederl.-Indië vastgestelde ordonnantie, strekkende tot nadere wijziging en aanvulling van het tarief van invoerrechten in Indië en tot buiten werkingstelling van art. 16 der Indische Comptabiliteitswet ten opzichte van de uit bedoelde wijziging en aanvulling voortvloeiende verlaging van belasting.
Met die ordonnantie wordt in de eerste plaats beoogd afschaffing van het invoerrecht op ongeverfde katoenen en kunstzijden weefgarens, terwijl daarbij tevens eenige hiermede samenhangende regelingen van ondergeschikten aard worden getroffen. Ten aanzien van de weefgarens, andere dan die van zijde, brengt de minister in herinnering dat het invoerrecht bij een wet van April 1927 van 10% op 5% der waarde werd teruggebracht, ten einde de belemmering weg te nemen, die voor de ontwikkeling van de Indische weef- en textielnijverheid gelegen was in de omstandigheid, dat de hoogte van het recht op de weefgarens en de daaruit vervaardigde eindfabrikaten toenmaals dezelfde was.
De thans tot stand gekomen maatregel beteekent een doorgaan op den in 1927 ingeslagen weg, terwijl daaraan eveneens het oogmerk ten grondslag ligt de uitbreiding van de in Indië bestaande textielnijverheid en de vestiging van nieuwe textielbedrijven te bevorderen. **(V. b. Invoerr. 593 F.; Textiel 407 H.)**

B. **NEDERLAND. — Een fabriek van kunsthaar te Volendam. —** Op 31 Jan. '33 is te Volendam de Eerste Nederlandsche Kunsthaarspinnerij, een nieuwe fabriek ter bereiding van kunsthaar, officieel in bedrijf gesteld. Deze gebeurtenis ontleent haar beteekenis aan het feit, dat zij met regeeringssteun als object van werkverschaffing voor de door de afsluiting van de Zuiderzee werkloos geworden visschers, is gesticht.

1 FEBRUARI 1933

C. **DUITSCHLAND. — Ministerie. - Rijksminister van Justitie benoemd. —** Op voorstel van rijkskanselier Hitler heeft de rijkspresident dr. Gürtner, die minister van Justitie was in de regeering-von Schleicher, wederom tot minister van Justitie benoemd.
(Vor. ber. 671 B.; v. b. Ministerie 670 B.)

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer over het regeeringsbeleid. —** Verschenen zijn de algemeene beschouwingen der Eerste Kamer over de Rijksbegrooting voor 1933. Het volgende is er o.a. aan ontleend:
Enkele leden hadden in het bijzonder bezwaar tegen de verhooging van de opcenten op de vermogensbelasting.
Het aangewezen middel om uit de financieele moeilijkheden te geraken en ook de noodige middelen te verkrijgen voor het ondernemen van groote werken, achtten verschillende leden een heffing ineens van de vermogens, die dan natuurlijk progressief zou moeten zijn.
Met de regeering achtten andere leden een heffing ineens in dezen tijd van vermogensvermindering en steriliteit van groote deelen van het vermogen, een onredelijkheid.
Verscheidene leden bepleitten het doen uitvoeren op groote schaal van openbare werken, hetgeen in zijn moreel effect op de werkloozen een veel doeltreffender zorg zou zijn dan het uitgeven van 120 à 130 millioen jaarlijks aan ondersteuning.
Betoogd werd, dat, indien de regeering in de afgeloopen twee jaren een krachtiger beschermende politiek zou hebben gevoerd, de werkloosheid, die de financiën van Rijk en gemeenten meer en meer ontwricht, niet den omvang zou hebben aangenomen, welken zij thans heeft. Daardoor is over ons volk een ontstellende economische en moreele ellende gebracht.
Volgens deze leden was de toepassing der contingenteeringen veel te slap, vooral waar de waarde van schier alle goederen zoo sterk is gedaald.

E. **DUITSCHLAND. — Rijksdag ontbonden. - Nieuwe verkiezingen op 5 Maart 1933. —** Nadat de Rijkskanselier en de Rijksvicekanselier aan Rijkspresident Von Hindenburg verslag hadden uitgebracht over de onderhandelingen met het Centrum, heeft de Rijkspresident de volgende, op 1 Februari gedateerde verordening betreffende ontbinding van den Rijksdag uitgevaardigd:
Daar gebleken is dat vorming van een meerderheid die tot werken in staat is, onmogelijk is, ontbind ik op grond van art. 25 van de Rijksgrondwet den Rijksdag, opdat het Duitsche volk door verkiezing van een nieuwen Rijksdag blijk geve van zijn standpunt tegenover de nieuw samengestelde regeering van nationale aaneensluiting.
Tegelijkertijd is door een tweede verordening, eveneens van 1 Februari, door Rijkspresident Von Hindenburg 5 Maart 1933 aangewezen als verkiezingsdag.
(V. b. Rijksdag 600 F.; Rijksdagontbinding 493 A.)

F. **DUITSCHLAND. — Rijkskanselier Adolf Hitler's proclamatie aan het Duitsche volk. —** In de op 1 Februari '33 gehouden zitting van het kabinet heeft rijkskanselier Hitler een proclamatie aan het Duitsche volk voor de radio voorgelezen, welke door alle rijksministers werd goedgekeurd.
Deze oproep heeft den volgenden tekst:

„Meer dan veertien jaar zijn voorbijgegaan sinds den onzaligen dag, waarop het Duitsche volk, door binnenlandsche en buitenlandsche beloften verblind, de hoogste goederen van ons verleden, de eer en de vrijheid van het rijk vergat, en daarbij alles verloor. Sinds dezen dag van het verraad heeft de Almachtige ons volk zijn zegen onthouden. Tweedracht en haat deden hun intocht. Met de grootste droefheid zien millioenen van de beste Duitsche mannen en vrouwen uit alle standen der samenleving de eenheid van het Duitsche volk wegsmelten en zich ontbinden in een gewirwar van politiek-zelfzuchtige meeningen, economische belangen en tegengestelde wereldbeschouwingen.

„Zooals zoo vaak in onze geschiedenis biedt Duitschland sinds dezen dag der revolutie het schouwspel van een hartverscheurende verdeeldheid. De beloofde gelijkheid en broederschap gewerden ons niet; de vrijheid echter hebben wij verloren. Want op de ineenstorting van de cultureele- en de wilseenheid van ons volk in het binnenland volgde het teloor gaan van zijn politieke positie in de wereld.

„Vurig doordrongen van de overtuiging, dat het Duitsche volk in het jaar 1914 in den grooten strijd trok zonder eenige gedachte aan een eigen schuld en slechts doordrongen van den zorgelijken plicht, het aangevallen rijk, de vrijheid en het bestaan van den Duitschen mensch te moeten verdedigen, zien wij in het ontzettende lot, dat ons sinds November 1918 achtervolgt, slechts het teeken van ons binnenlandsch verval.

De crisis. — „Doch ook de overige wereld wordt sinds dien in niet mindere mate door zware crises geteisterd. Het historisch gestabiliseerde evenwicht der krachten, dat vroeger niet weinig bijdroeg tot het besef der noodzakelijkheid van een innerlijke solidariteit der naties, met alle daaruit voortvloeiende heuglijke economische gevolgen, is verdwenen.

„Het waandenkbeeld van overwinnaars en overwonnenen vernietigt het vertrouwen van volk tot volk en daardoor tevens het economische leven der wereld.

„De ellende van ons volk echter is ontzettend. Nadat het millioenenproletariaat der industrie werkloos is geworden en aan den honger is prijsgegeven, breidt de misère zich thans ook uit tot den geheelen midden- en handwerksstand. Strekt dit verval zich ook definitief tot de Duitsche boeren uit, dan staan wij voor een catastrophe van onafzienbaren omvang. Dan toch gaat niet slechts een rijk ten onder, doch een tweeduizend jaar oud erfgoed van hetgeen het beste is in de cultuur en de beschaving der menschheid.

„Dreigend kondigen de symptomen ons de nadering van dien ondergang aan. In een ongehoorde opzweeping van energie en geweld poogt de waanzinnige leer van het communisme het

tot in zijn innerlijkste geschokte en ontwortelde volk voorgoed te vergiftigen en tot ontbinding te brengen, om het een tijdperk tegemoet te voeren, dat in verhouding tot de beloften der communistische woordvoerders van thans nog erger zou zijn dan de tijd die achter ons ligt in verhouding tot de beloften derzelfde apostelen in November 1918. Beginnend bij het gezin, alle begrippen van eer en trouw, volk en vaderland, cultuur en economie terzijde schuivend, tot in het eeuwige fundament van onze moraal en van ons geloof, blijft niets verschoond voor deze alles ontkennende, alles vernielende idee.

„Veertien jaar Marxisme hebben Duitschland geruïneerd. Een jaar bolsjewisme zou Duitschland vernietigen. De cultuurgebieden, die thans de rijkste en schoonste der wereld zijn, zouden in een chaos en een puinhoop herschapen worden. Zelfs het leed van de jongste anderhalve decade zou niet te vergelijken zijn met de ellende van een Europa, in welks hart de roode vaan der vernietiging zou worden geheschen. De duizenden gewonden, de tallooze dooden, die deze binnenlandsche oorlog Duitschland thans reeds kost, kunnen beschouwd worden als een bliksemstraal, die voor den storm waarschuwt.

„In deze uren van overstelpende zorgen voor het bestaan en de toekomst van het Duitsche volk heeft de grijze aanvoerder uit den wereldoorlog ons, de mannen der nationale partijen en bonden, opgeroepen, nog eenmaal, zooals destijds aan de fronten, thans in het vaderland in eenheid en trouw tezamen met hem voor de redding van het rijk te strijden.

„Nu de eerwaardige heer rijkspresident ons in dezen grootschen zin de handen tot een gemeenschappelijk verbond ineen heeft doen slaan, willen wij als nationale leiders God, ons geweten en ons volk de gelofte doen, de ons opgedragen taak als nationale regeering vastberaden en onverzettelijk te vervullen.

Politieke geloofsbelijdenis. — „Het erfdeel, dat wij aanvaarden, is ontzettend. De taak, die wij moeten vervullen, is de zwaarste, die sinds menschenheugenis ooit aan Duitsche staatslieden ten deel viel. Het vertrouwen, dat wij allen koesteren, is echter onbegrensd, want wij gelooven aan ons volk en aan zijn onvergankelijke waarden. Boeren, arbeiders en burgers, allen moeten gemeenschappelijk de bouwsteenen leveren voor het nieuwe rijk.

„De nationale regeering zal het derhalve als haar hoogste en eerste taak beschouwen, de cultureele- en wilseenheid van ons volk te herstellen. Zij zal de fundamenten, waarop de kracht van ons volk berust, handhaven en verdedigen. Zij zal het christendom als grondslag voor ons aller moraal, het gezin als kiemcel van ons volks- en staatsgeheel in hechte bescherming nemen.

„Zij zal met voorbijzien van klassen en standen ons volk weer tot het bewustzijn van zijn volks- en politieke eenheid en de daaruit voortvloeiende plichten brengen. Zij zal den eerbied voor ons grootsch verleden, den trots op onze oude tradities tot grondslag maken voor de opvoeding der Duitsche jeugd. Zij zal daarom met de cultureele, politieke en geestelijke nihilisatie een onbarmhartigen strijd voeren. Duitschland kan en mag niet in een anarchistisch communisme ten onder gaan.

„Zij zal in plaats van de woelige instincten weer de nationale discipline tot leidend beginsel van ons leven verheffen. Zij zal daarbij de grootste zorg dragen voor alle instellingen welke de echte waarborgen voor de kracht van ons volk zijn.

Twee vierjaars-plannen. — „De nationale regeering zal het groote doel der reorganisatie van ons volk verwezenlijken met behulp van twee groote vierjaarsplannen: Redding van den Duitschen boer voor het behoud van de voedselvoorziening en zoodoende van de levensvatbaarheid van het volk; redding van den Duitschen arbeider, door een geweldigen en breed opgezetten aanval op de werkloosheid.

„In veertien jaar hebben de November-partijen den Duitschen boerenstand geruïneerd. In veertien jaren hebben zij een leger van millioenen werkloozen geschapen. De nationale regeering zal met ijzeren vastberadenheid en taaie volharding het volgende plan ten uitvoer brengen:

„Binnen vier jaar moet de Duitsche boer aan den ondergang onttrokken zijn. Binnen vier jaar moet de werkloosheid definitief overwonnen zijn. Parallel daarmede ontstaan de voorwaarden voor het tot bloei komen van de overige takken van het economische leven. Met deze gigantische taak der saneering van ons economisch leven zal de nationale regeering de taak verbinden eener saneering van het rijk, de landen en de gemeenten in administratief en belastingtechnisch opzicht. Eerst daarmede zal het denkbeeld der federatieve instandhouding van het rijk een volbloedige, levende werkelijkheid worden. Tot de grondslagen van dit program behoort het denkbeeld van den arbeidsdienstplicht en de kolonisatiepolitiek.

„De zorg voor het dagelijksch brood zal echter gepaard gaan met de zorg voor de vervulling der sociale plichten bij ziekte en ouderdom. In de zuinigheid bij het bestuur, de bevordering van den arbeid, de instandhouding van onze boeren en het ten nutte maken van het particulier initiatief is de beste waarborg gelegen voor het vermijden van elk experiment, dat onze valuta in gevaar zou kunnen brengen.

Buitenlandsche politiek. — „Wat de buitenlandsche politiek betreft zal de nationale regeering de handhaving der vitale rechten en zoodoende ook het herwinnen der vrijheid van ons volk als haar hoogste taak beschouwen. Door haar vast voornemen, een einde te maken aan de chaotische toestanden in Duitschland, zal zij er toe bijdragen, in de gemeenschap der andere staten een staat van dezelfde waarden en derhalve ook met dezelfde rechten te doen toetreden.

„Zij is daarbij doordrongen van de beteekenis van haren plicht, met dit vrije, gelijkgerechtigde volk op de bres te staan voor de handhaving en de consolidatie van den vrede, waaraan de wereld meer dan ooit te voren behoefte heeft. Moge ook door alle andere staten begrip hiervoor worden getoond, opdat deze, onze meest oprechte wensch tot welzijn van Europa, ja van de wereld, vervuld zal worden.

Ontwapeningskwestie. — „Hoe groot onze liefde ook is voor ons leger, als drager van onze wapenen en symbool van ons grootsch verleden, zouden wij ons toch gelukkig achten, wanneer de wereld door een beperking harer bewapening een uitbreiding van onze eigen weermacht nooit meer noodig zou doen zijn.

„Wil Duitschland echter deze politieke en economische opleving werkelijkheid doen worden en zijn verplichtingen tegenover andere volken conscientieus vervullen, dan is voor dien beslissenden dag de overwinning over de communistische ontwrichting van Duitschland de voorwaarde.

„Wij, de mannen dezer regeering, gevoelen ons voor de Duitsche geschiedenis verantwoordelijk, voor het herstel van een geordend volksgeheel en daarmede tevens voor de definitieve overwinning van den klassewaanzin en den klassenstrijd. Niet een stand zien wij, maar het Duitsche volk, de millioenen zijner boeren, burgers en arbeiders, die hetzij gezamenlijk de zorgen van dezen tijd zullen overwinnen, hetzij gezamenlijk ten onder gaan.

„Vastberaden en trouw aan onzen eed zullen wij, gezien het feit, dat de Rijksdag niet bij machte was, dit werk te steunen, het Duitsche volk zelf uitspraak laten doen over de taak, welke wij vertegenwoordigen. De rijkspresident, generaal-veldmaarschalk von Hindenburg, heeft een beroep op ons gedaan, met het bevel, door onze eensgezindheid het Duitsche volk weer arbeid, brood en binnenlandschen vrede te verschaffen. Wij doen daarom thans een beroep op het Duitsche volk, deze daad van verzoening zelf te bezegelen.

„De regeering der nationale opheffing wil arbeiden, en zij zal arbeiden. Zij heeft niet veertien jaar lang het Duitsche volk te gronde gericht; zij wil het integendeel weer omhoog brengen. Zij is vastbesloten, in vier jaar tijds de schuld van veertien jaar weer goed te maken.

„Zij kan het werk van het herstel echter niet onderwerpen aan de goedkeuring dergenen, die schuld dragen aan de catastrophe. De partijen van het Marxisme en haar meeloopers hebben veertien jaar lang tijd gehad, te bewijzen wat zij kunnen. Het resultaat is een puinhoop.

„Welnu, Duitsch volk, geef ons vier jaar tijd en oordeel dan over ons!

„Gehoorzamend aan het bevel van den generaal-veldmaarschalk willen wij beginnen. Moge de Almachtige God onzen arbeid in zijn genade nemen, onzen wil rechtschapen doen zijn, ons inzicht zegenen en ons gelukkig maken met het vertrouwen van ons volk.

„Want wij willen niet strijden voor ons, maar voor Duitschland!"

(get.) Adolf Hitler, von Papen, baron von Neurath, dr. Frick, graaf Schwerin von Krosigk, dr. Hugenberg, Seldte, dr. Gürtner, von Blomberg, Eltz von Rübenach, Göring, dr. Gereke.

(Vor. ber. Ministerie 672 C.; Rijkskanselier 670 A.)

A. **FRANKRIJK. — Het 92ste ministerie.** — In de Matin schrijft Louis Forest naar aanleiding van de ministerieele crisis het volgende:
Het ministerie-Daladier is het zes-en-twintigste sedert den vrede; het twee-en-negentigste sedert de stichting van de Republiek. Deze statistische opmerking is op zichzelf een verpletterende kritiek. Er is geen kruidenier, geen bakker, geen landbouwer, die niet begrijpt, dat geen enkele onderneming bestand is tegen het wisselen van patroon, elke zeven maanden.
Dit stelsel, of liever, dit ontbreken van stelsel, was nog te dragen toen het land rijk was, toen liberale wetten een ieder vrij lieten om zijn zaken te behartigen op zijn manier, zonder inmenging van den staat in al zijn daden. De zaken van den staat gingen slecht; maar die van de particulieren gingen vrij goed. De tweede maakten de eerste goed; de rijkdom herstelde zich en breidde zich uit.
Maar tegenwoordig komt de verwarde patroon zich op onsamenhangende en veranderlijke manier bemoeien met alles wat men doet; hij maakt het alle particuliere ondernemingen moeilijk en de rijkdom herstelt zich niet. Het land wordt bloedarm; het vertrouwen gaat verloren en met woorden zal men het niet herstellen.
Zes-en-twintig ministeries sedert den vrede! Het is onbegrijpelijk, dat de ernstige Senatoren en Kamerleden nooit hebben ingezien, dat er aan deze wanorde een eind moet komen, wanneer men onze instellingen wil redden voor de toenemende walging, waarin zij dreigen te verzinken.
De middelen tot herstel van den toestand zijn overbekend; de beginselen zijn zoo oud als de wereld. Maar men moet willen en zich ontdoen van bezorgdheid voor de verkiezingen, die den staat vervalschen. Wij herhalen: het is noodig, dat het parlement zich van binnen uit radicaal herziet, zoo het niet wil, dat die hervorming het op een dag van buiten af wordt opgelegd.
Frankrijk, heeft Chéron (de minister van Financiën in het afgetreden kabinet-Paul-Boncour) gezegd, verliest op het oogenblik, omdat het politieke „stelsel" niets bereikt, één millioen, 311,000 frank per uur! Nooit heeft een regeeringsvorm in de ergste perioden van de verkwistende koningen zooveel gekost. — Past op! (Le Matin) **(Vorig bericht blz. 670 D.)**

B. **WANNEER WAS DE IJSTIJD?** — Een ingenieur van de Zweedsche staatsspoorwegen, Ragnar Lidén, heeft naar „Svenska Dagbladet" meedeelt, twee maanden verlof gekregen voor de beëindiging van een zeer belangrijk geologisch onderzoek in het dal van de Angerman-elf in Norrland. Door gedetailleerde metingen van de jaarlagen in dit dal is ingenieur Lidén er in geslaagd de lengte te bepalen van zoo goed als het geheele tijdperk van den ijstijd tot onzen tijd. Volgens prof. De Geer is het hier de eenige plaats op aarde waar een dergelijke berekening kan worden gemaakt.
Ir. Lidén, die reeds als student, toen hij de colleges van prof. De Geer volgde, met zijn onderzoekingen is begonnen, deelde aan het blad mede te hebben kunnen constateeren, dat er 8500 jaar zijn verloopen sinds het ijs wegsmolt in Angermanland.
(Svenska Dagbladet)

C. **EDOUARD DALADIER.** — De nieuwe Fransche minister-president Edouard Daladier, die 49 jaar oud is, behoort tot die politieke generatie, welke haar loopbaan eerst na den oorlog begonnen is. Aanvankelijk historicus en leeraar aan het Lycée Condorcet te Parijs, daarna burgemeester van zijn geboortestad Carpentras bij Avignon, werd hij in 1919 als radicale afgevaardigde van zijn departement naar het Palais Bourbon gezonden.
Toen in 1924 de linksche partijen over het Bloc National zegevierden, werd Daladier in het eerste kabinet Herriot minister van Koloniën, later onder Painlevé minister van Oorlog en onder Briand van Juni 1926 tot Juli 1926 minister van Onderwijs.

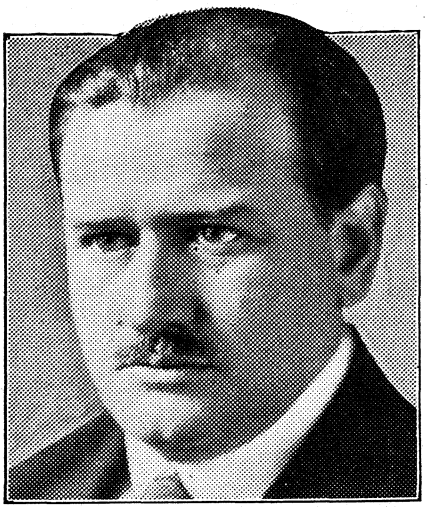

Daladier.

Toen Herriot in het concentratiekabinet Poincaré trad, werd Daladier zijn opvolger als voorzitter der radicale partij.
In November 1929 slaagde hij erin, de na het aftreden van Poincaré door Briand geleide concentratie uiteen te doen vallen, maar faalde zelf bij de poging, om tezamen met de socialisten een linksch kabinet te vormen, zooals dit ook thans weer het geval was.
Ook van de beide links georiënteerde kortstondige regeeringen Chautemps (Februari 1931) en Steeg (December-Januari 1930-31) maakte Daladier deel uit. Evenals in deze beide kabinetten was Daladier sinds Juni 1932 onder Herriot minister voor Openbare Werken.
In het kabinet, dat Paul-Boncour den 16den December vormde, werd hij diens opvolger als minister van Oorlog. **(Vor. ber. Ministerie 674 A.)**

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Kieswet.** — Bij de behandeling in de Tweede Kamer inzake het voorstel tot technische herziening van de Kieswet, heeft de heer Van den Bergh zijn amendement tot het invoeren van een voorstemming ingetrokken. Het amendement-Beumer tot afschaffing van een opkomstplicht is verworpen.
Minister Ruys de Beerenbrouck zeide o.a., dat van de regeering geen voorstel is te verwachten, om den stemplicht af te schaffen. **(Vor. ber. blz. 661 K.)**

E. **DENEMARKEN. — Verbod van staking en uitsluiting.** — Na het Folketing heeft ook het Landsting de wet inzake den arbeidsvrede in Denemarken aangenomen, krachtens welke tot 1 Februari 1934 noch stakingen noch uitsluitingen mogen plaats vinden.
Daar thans beide Huizen van het parlement hun goedkeuring aan het wetsontwerp hebben gehecht, is ook de aangekondigde uitsluiting, waardoor 100.000 arbeiders zouden zijn getroffen, afgelast.
(Berlingske Tidende). **(Vorig bericht blz. 669 A.)**

2 FEBRUARI 1933

F. **FRANKRIJK. — Invoer van zeevisch uit Nederland.** — Het Fransche „Journal Officiel" maakt ten behoeve van de importeurs bekend dat het driemaandelijksche contingent voor de periode van 1 Januari 1933 tot 31 Maart 1933 voor den invoer van versche zeevisch, afkomstig uit Nederland, uitgeput is.
(Journal Officiel). **(Vor. ber. Contingenteering 643 E.; Vischuitvoer 533 E.)**

G. **JAPAN. — Bevolking.** — Volgens juist gepubliceerde officieele statistieken is de bevolking van

Japan sinds Januari 1932 met bijna een millioen zielen toegenomen.
Het totale bevolkingscijfer van Japan was eind 1932 66.296.000, waarvan 33.321.000 mannen en 32.975.000 vrouwen.
De bevolking van Tokio bedroeg bijna 5½ millioen inwoners, die van Osaka ruim 2½ millioen.

A. **LUCHTVAART. — Gustav Lilienthal overleden.** — Terwijl hij aan het werk was aan het vliegtuigmodel, waaraan hij reeds eenige jaren bezig was, is Gustav Lilienthal, de broer van den bekenden Otto Lilienthal, op 84-jarigen leeftijd in een hangar van het Duitsche studie-instituut voor de luchtvaart te Adlershof tengevolge van een hartverlamming overleden.
Lilienthal was de zoon van een koopman uit Anklam. Nadat hij aanvankelijk de architectuur had beoefend, legde hij samen met zijn broer de grondslagen voor de moderne luchtvaart. Een van zijn voornaamste bedoelingen was den wind dienstbaar te maken aan het motorloos vliegen. Toen zijn experimenten aanvankelijk mislukten, trok hij zich geruimen tijd terug. In 1910 deed hij voor de motorluchtvaart belangrijke ontdekkingen inzake het profiel der draag- en stuurvlakken. Later bestudeerde Lilienthal vooral de vlucht der vogels om het principe daarvan toe te passen voor de luchtvaart.

B. **NEDERLAND. — Weeldeverteringsbelasting.** — De Kamer van Koophandel te Amsterdam heeft aan de Tweede Kamer een adres gericht inzake het gewijzigde ontwerp van wet tot heffing eener weeldeverteringsbelasting.
De K. v. K. schreef reeds in haar adres van 22 Juni 1926, dat deze voor het bedrijfsleven gevaarlijke belasting niet tot stand behoort te komen, en zulks te minder, omdat zij naar haar inhoud toch nooit anders dan gebrekkig zal kunnen zijn en in haar werking willekeur niet zal kunnen vermijden.
De bezwaren der K. v. K. tegen de voorgestelde heffing van het gewijzigde ontwerp zijn nog klemmender dan in 1926 en zij verzoekt de Tweede Kamer aan dit ontwerp van wet de goedkeuring te onthouden.

C. **NEDERLAND. — Interparlementaire Unie.** — De Nederlandsche groep der Interparlementaire Unie benoemde tot haar voorzitter dr. H. Colijn en tot lid van haar bestuur mr. C. M. J. F. Goseling.

D. **NOORWEGEN. — Het Peter I-eiland onder Noorsche souvereiniteit.** — De Noorsche regeering heeft bij het Storting een wetsvoorstel ingediend, ten doel hebbende om het Peter I-eiland onder Noorsche souvereiniteit te plaatsen.
Tevens houdt het voorstel in, dat de wetten, die thans van toepassing zijn op het Bouvet-eiland, ook zullen gelden voor het Peter I-eiland.
Het Peter I-eiland ligt op 70 gr. Z.B. en 88 gr. W.L. Het Bouvet-eiland ligt op 55 gr. Z.B. en 5 gr. O.L. Beide eilanden zijn voor Noorwegen bezet door Noorsche wetenschappelijke expedities.
Het zijn slechts kleine, kale eilanden, maar toch voor Noorwegen niet zonder beteekenis, in verband met de groote Noorsche belangen in de Zuidelijke IJszee wegens de walvischvangst. (Aftenposten, Oslo)

E. **ENGELAND. — Spoorwegstaking in Noord-Ierland.** — De staking der spoorwegarbeiders in Ierland is op 31 Jan. '33, na het mislukken der conferentie met de bemiddelaars inzake de loonsverlaging van 10%, in vollen omvang ingezet. Met uitzondering van eenige door studenten en ingenieurs gereden hulptreinen, was het geheele spoorwegverkeer in Ulster, en ten deele ook in het Noorden van den Ierschen Vrijstaat, stilgelegd. In het geheel zijn 6000 à 7000 arbeiders bij de staking betrokken.

F. **KOREA. — Goudmijnen.** — De goldrush naar Korea is in vollen gang onder leiding van de Mitsoei mijnbouwonderneming. Firma's uit Soemitomo en Asano hebben goudvelden aangekocht om deze op groote schaal te exploreeren. **(Vor. ber. blz. 3 H.)**

G. **VEREENIGDE STATEN. — Maatregelen tegen zuivel-invoer.** — Italië, Frankrijk en Zwitserland hebben vertoogen gericht tot den Amerikaanschen minister van Buitenl. Zaken ter zake de Davis Bill. De Davis Bill is thans in behandeling bij de Landbouw-commissie van het Huis van Afgevaardigden en verbiedt den invoer van zuivelproducten en kaas, tenzij een verklaring kan worden overgelegd, dat deze producten afkomstig zijn van tuberculosevrij vee. Het vee moet zijn onderzocht door Amerikaansche veeartsen. In de nota's, die ter kennis zijn gebracht van de Landbouw-commissie, wordt gezegd, dat de wet een invoerverbod beteekent onder het mom van een sanitairen maatregel. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 431 E.; In- en Uitvoer 321 C.)

H. **ONTWAPENING. — Britsche voorstellen.** — De tekst der Britsche voorstellen tot bespoediging van den arbeid der ontwapeningsconferentie, welke einde der vorige week aan den voorzitter Henderson en de vertegenwoordigers der vijf groote mogendheden zijn overhandigd, is thans te Londen gepubliceerd.
De voorstellen bevatten o.m. het plan der vorming eener commissie der mogendheden van het vasteland van Europa. Deze commissie zou de mogelijkheid moeten onderzoeken van het sluiten van politieke overeenkomsten, waarin zou worden bepaald, onder welke omstandigheden elk dier staten het recht zou hebben op den steun der andere continentale mogendheden.
Wat de eigenlijke ontwapening betreft zou het bureau der ontwapeningsconferentie terstond een aanvang moeten maken met de volgende werkzaamheden:
1. Het vaststellen der sterkte van het z.g. „politiecontingent" der landlegers van elken staat, zoowel voor het moederland als voor de koloniën, overeenkomstig de wijze van berekening der legersterkte, zooals die in het Hoover-plan is uiteengezet.
2. Het vaststellen van het percentage, waarmede het z.g. „verdedigings-contingent" van elken staat zal worden verminderd, en van de tijdstippen, waarop dit zal geschieden.
3. Het vaststellen van de etappen en de methoden, volgens welke de legers der mogendheden van het Europeesche vasteland in overeenstemming kunnen worden gebracht met een algemeen te aanvaarden systeem van organisatie.
Wat het materiaal der landmacht betreft, zal het volgende moeten geschieden:
1e. Vaststellen van de maximum tonnage voor tanks.
2e. Vaststellen van het maximum kaliber voor verplaatsbare kanonnen der landmacht.
3e. Beslissen, of er voor deze wapens ook een limiet voor de aantallen dient te worden bepaald.
Wat de zeemacht betreft, zou het bureau de maximum tonnenmaat en het maximum geschutkaliber moeten vaststellen voor slagschepen en -kruisers, vliegtuigmoederschepen (wanneer deze geoorloofd blijven), kruisers, torpedojagers en duikbooten (wanneer ook deze laatste niet worden afgeschaft).
(Vor. ber. Ontwapeningsconf. 661 B.)

I. **RUSLAND. — Verbouw van groenten onder electrisch licht.** — De proefnemingen met den verbouw van groenten onder electrisch licht in het Academisch laboratorium te Leningrad zijn beëindigd. In den volgenden winter zullen op het Franz Josephsland, op Nova Zembla en andere plaatsen verschillende soorten groenten op den grondslag van deze proefnemingen gekweekt worden. (Pravda)

K. **NEDERLAND. — Arbeid in broodbakkerijen.** — De drie vakbonden in het bakkersbedrijf — moderne, r.k. en chr. bond — hebben aan de Tweede Kamer

der Staten-Generaal een adres gericht, waarin zij ernstige bezwaren tegen het wetsontwerp tot wijziging van de bepalingen der Arbeidswet 1919 betreffende arbeid in broodbakkerijen, bij Koninklijk Besluit van 1 December 1932 bij de Tweede Kamer ingediend, ontwikkelen.
Dit wetsontwerp, alsmede de consequenties van de Memorie van Toelichting, die het wetsontwerp vergezelt, achten zij nadeelig voor de ontwikkeling van de verhoudingen in het bakkersbedrijf.
Het wetsontwerp achten zij in strijd met de gronden, waarop de werkgevers- en werknemersorganisaties in het bakkersbedrijf in 1930 tot overeenstemming zijn gekomen, terwijl zij op grond van die overeenstemming en de toezeggingen van den minister van Economische Zaken en Arbeid (destijds Arbeid, Handel en Nijverheid) andere voorstellen mochten verwachten dan in dit wetsontwerp zijn belichaamd.
Zij zijn derhalve zeer teleurgesteld omtrent de voorstellen, die dit wetsontwerp thans bevat en verzoeken de Tweede Kamer der Staten-Generaal dit wetsontwerp niet aan te nemen.
Het adres is vergezeld van een gedocumenteerde memorie van toelichting. **(Vor. ber. blz. 589 F.)**

A. **DANZIG. — Het mandaat van Rosting verlengd tot 15 October.** — De Volkenbondsraad heeft in een geheime zitting het mandaat van den voorloopigen Volkenbondscommissaris, den Deen Helmer Rosting, voorloopig verlengd tot 15 October 1933.
(Journal de Genève). **(Vorig bericht blz. 535 F.)**

B. **ZUID-AFRIKA. — Motie van generaal Smuts verworpen.** — De Kamer heeft met 83 tegen 63 stemmen de motie van generaal Smuts, waarin het aftreden van generaal Hertzog geëischt werd, benevens de vorming van een nationale regeering, verworpen.

C. **NEDERLAND. — Wijziging der Kieswet. - Wetsontwerp door Tweede Kamer aanvaard.** — De Tweede Kamer heeft op 2 Febr. '33 het amendement-Van den Bergh, dat er toe strekt het stelsel der gemiddelden volledig in te voeren bij de verdeeling van rest-zetels (stelsel d'Hondt) aangenomen met 46 tegen 40 stemmen (vóór S.D.A.P. en R.K.).
Hiermede is een belangrijke wijziging gebracht in het stelsel van toekenning van zetels. Het oude stelsel was een stelsel van grootste overschotten, getemperd door gemiddelden. Thans wordt het stelsel van gemiddelden geheel doorgevoerd. Het wetsontwerp werd daarna aangenomen met 46 tegen 41 stemmen. Ook ditmaal stemden S.D.A.P. en R.K. vóór. **(674 D.)**

D. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Begin van het tweede jaar.** — De langverbeide opening der ontwapeningsconferentie op 2 Februari 1932, vandaag een jaar geleden, werd overschaduwd door een plotselinge scherpe wending in het Chineesch-Japansch conflict. Op hetzelfde oogenblik dat de landen der wereld in Genève plechtig bijeenkwamen om de sedert een tiental jaren bestudeerde ontwapeningsmogelijkheden in daden om te zetten, bombardeerden de Japanners Nanking, en stuurden de Amerikanen voorzichtigheidshalve een eskader naar de Hawai-eilanden en de Chineesche wateren, terwijl de Engelschen hun basis in Singapore versterkten. Zoo ooit, dan werd op den openingsdag der ontwapeningsconferentie het verschil tusschen de goedbedoelde theorie en de harde praktijk schrijnend gedemonstreerd, en de openingsrede van den voorzitter, Henderson, droeg er de sporen van. De belangstelling in Genève lag veel meer bij het smeulende Aziatische conflict met al zijn mogelijke consequenties, dan bij het voorloopig nog wel erg academische ontwapeningswerk. De remmende samenhang der vraagstukken: ontwapening, politieke stabiliteit, veiligheid, economische vrede, beschermingswaarborgen, werd door dit alles scherp in het licht gesteld. Terwijl Japan in Mandsjoerije gewapenderhand zijn wil doorzette, en de rest van de wereld onwillig of onmachtig was om daaraan paal en perk te stellen; terwijl de volkenbond heil zocht in voorzichtige resoluties welke men in Tokio eenvoudig naast zich neer legde, omdat men daar nationale levensbelangen in het spel achtte te zijn waarvoor het internationalisme van Genève moest wijken; terwijl deze staat van zaken zich ontwikkelde, werden in de ontwapeningsconferentie velerlei plannen ontvouwd (ook door „outsiders" als Amerika en Rusland), voor vermindering van bewapening, sommige meer, andere minder oprecht gemeend. Een ruime sorteering: afschaffing van offensieve wapenen, organisatie van een volkenbondsweermacht, verbod van inhumane methoden (gifgas, duikbootoorlog enz.), beperking van wapens en schepen in aantal en maat, alles in zooveel nuances als er staten met bijzondere belangen waren, en meestal zoodanig ontworpen, dat men bij zijn buurman de gevaarlijkste krachten probeerde uit te schakelen. Een verklaarbaar verschijnsel, dat tijdens de vele jaren van voorbereiding in Genève reeds uit den treure was waargenomen. Een verschijnsel berustend op een ongestabiliseerden politieken staat van zaken in de wereld, die door de vredesverdragen niet zoodanig was hervormd dat men op duurzame berusting of tevredenheid bij alle partijen mocht hopen. (Algemeen Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 675 H.)

3 FEBRUARI 1933

E. **NEDERLAND. — Rechterlijke indeeling. - Nota van wijzigingen.** — Ingediend is een nota van wijziging inzake het wetsontwerp tot nieuwe vaststelling van het rechtsgebied en de zetels der rechtbanken en kantongerechten.
De wijzigingen strekken om eenige gemeenten overeenkomstig haar wensch bij een ander kanton in te deelen.
De gemeenten Reek, Zeeland, Uden en Boekel gaan van Boxmeer naar 's-Hertogenbosch.
De gemeenten Sprang, Capelle en Waspik gaan van Breda naar 's-Hertogenbosch.
De gemeente Nuth gaat van Sittard naar Heerlen.
De gemeente Budel gaat van Eindhoven naar Roermond.
De gemeenten Heteren en Hemmen gaan van Arnhem naar Wageningen.
De gemeente Lienden gaat van Wageningen naar Tiel.
De gemeente Staphorst gaat van Meppel naar Zwolle.
(Vorig bericht blz. 599 E.)

F. **NEDERLAND. — Militairen in weerbaarheidsorganisaties. - Verbod van deelneming.** — Binnenkort is een legerorder te verwachten, bevattende een ministerieele beschikking betreffende verbod van deelneming aan z.g. weerbaarheidsorganisaties.
Hierin wordt, op grond van het bepaalde in art. 17, aanhef en sub b, van het reglement betreffende de krijgstucht bekend gemaakt, dat het, als strijdig met de belangen van de krijgstucht, den militair verboden is, deel te nemen, leiding te geven of eenigerlei medewerking te verleenen aan eenige zoogenaamde weerbaarheidsorganisatie als die, welke in den laatsten tijd in het leven zijn geroepen en welke plegen te worden aangeduid als „frontstrijdersbond", „garde", „militie", „wacht", „weer", e.d. bijv. arbeiders-vredeswacht zoomede de weerbaarheidsvereenigingen, verbonden aan:
a. de Algemeene Nederlandsche Fascistenbonden;
b. de Communistische Partij Holland;
c. de Nationaal Socialistische Beweging;
d. de Nationaal Socialistische Nederlandsche Arbeiderspartij;
e. de Nationaal Socialistische Partij;
f. de Onafhankelijk Socialistische Partij;
g. het Verbond van Nationalisten;
h. het Verbond van Nationaal Socialisten in Nederland; en dergelijke.

Het bovenbedoelde verbod geldt uit den aard der zaak niet ten aanzien van die weerbaarheidsvereenigingen, welke van Rijkswege, op grond van het Koninklijk Besluit van 12 Maart 1919 en van het ter uitvoering van dat besluit vastgestelde boekwerk nr. 86 „Weerbaarheidsvoorschrift", medewerking ontvangen of worden gesteund. **(Vorig bericht blz. 594 A.)**

A. **VEREENIGDE STATEN. — In- en Uitvoer.** — De Amerikaansche uitvoer naar Europa in 1932 heeft $ 785 millioen tegen $ 1187 in 1931 bedragen. De invoer bedroeg $ 389 tegen $ 640 millioen in dezelfde jaren. Canada en Engeland bleven de beste afnemers der Vereenigde Staten. **(Vorig bericht blz. 675 G.)**

B. **EEN NIET-WEERKAATSENDE WINKELRUIT.** — Een eenvoudige vinding van den Engelschen architect Gerald Brown voorkomt het storende weerspiegelen van etalageruiten.
Een eerste proef was door de fabrikanten te Londen genomen in Regent Street bij de Ford Motor Company, en het resultaat was niet alleen, dat men inderdaad een niet-reflecteerende etalage ter beschikking kreeg en duidelijk tot achter in de etalage alles kon zien zonder eenige „verteekening", maar het feit, dat de weerspiegeling, waaraan wij nu eenmaal gewend zijn, ontbrak, liet onwillekeurig alle voorbijgangers stilstaan, zoodat het in gebruik stellen van de nieuwe ruit een verkeersopstopping veroorzaakte.
De vinding berust op het reeds lang bekende principe, dat horizontaal concaaf gebogen glas zóó geplaatst kan worden, dat alle invallende lichtstralen door het ruit-oppervlak voor het oog van den beschouwer vóór de ruit onzichtbaar worden teruggeworpen.
Er is echter een zeer nauwgezette berekening voor noodig, om het gewenschte resultaat bij winkel-etalages te bereiken. Voor den constructeur vereischt elk geval zelfs een afzonderlijke berekening. Aan de boven-, onder- en zijkanten van de ruit moet bovendien een speciaal geconstrueerde omlijsting worden aangebracht, welke medewerkt aan het opheffen der weerspiegeling van het glas.
Bij een firma in Den Haag is een dergelijke ruit geplaatst. Het effect was verrassend. Op het eerste gezicht lijkt het, alsof er in 't geheel geen ruit is.

C. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Goedkeuring van verdragen. - Genève, Turkije, Zwitserland.** — De Eerste Kamer heeft zonder hoofdelijke stemming aangenomen de wetsontwerpen tot goedkeuring van:
1e. het ontwerp-verdrag betreffende den gedwongen arbeid (Genève 1930);
2e. het handels- en scheepvaartverdrag met Turkije;
3e. het handelsverdrag met Zwitserland.
De beide laatste verdragen gaven den heer Van Citters (a.-r.) aanleiding de vraag te stellen of bij een inwerkingtreding dezer verdragen een juiste toepassing van het verdrag van Ouchy niet zou kunnen worden belemmerd, daarbij wijzend op het feit, dat de uitzonderingsbepalingen betreffende de meestbegunstiging beperkter zijn dan die in het Geneefsche verdrag.
Minister Beelaerts van Blokland wees er op, dat wij leven in een tijdperk van veranderingen op politiek-economisch terrein. De bewuste verdragen dateeren nog uit den tijd vóór Ouchy. In dit kader moeten zij worden gezien. De regeering houdt echter rekening met de zich voltrekkende veranderingen, zoowel bij het sluiten van nieuwe verdragen als bij de ratificatie daarvan. De meest-begunstigingscirculaire heeft ons groote diensten bewezen; zij vormt den hoeksteen onzer handelspolitiek. Naarmate de tijden zich wijzigen zal een minder strenge interpretatie dezer clausule echter wenschelijk kunnen blijken.
(Vorig bericht Turkije 309 M.)

D. **IERLAND. — Handelsbalans in 1932.** — De handelsbalans over 1932 van den Ierschen Vrijstaat toont, dat in 1932 de waarde van den totalen invoer in den Vrijstaat £ 42.572.000 bedroeg tegen £ 50.457.000 in 1931. De totale uitvoer daalde van £ 32.276.000 in 1931 tot £ 25.798.000 in 1932. De totale invoer van Groot-Brittannië in den Ierschen Vrijstaat beliep £ 28.868.000 en de uitvoer van den Ierschen Vrijstaat naar Groot-Brittannië £ 21.914.000. Ook de handel tusschen den Ierschen Vrijstaat en Noord-Ierland liep in het afgeloopen jaar terug.

E. **EGYPTE. — Begrooting voor 1933-'34.** — De begrooting voor 1933-'34 sluit in inkomsten en uitgaven met Egypt. £ 32.06 millioen (v. j. 37.309.639).
De vermindering van het totaal is het gevolg van de afvoering van de balans van de posten betreffende spoorwegen, telegraaf en telefoon, welker gezamenlijke begrooting een totaal van £ 5.42 millioen aanwijst. De regeering wil de uitgaven dezer bedrijven door de eigen ontvangsten laten dekken en bovendien 4% rente trekken van het in deze bedrijven belegde kapitaal van £ 32 millioen.
De regeering verklaart, dat verdere bezuinigingen niet mogelijk, doch nieuwe belastingen noodzakelijk zijn.
Met betrekking tot de gerechtelijke uitspraak, krachtens welke de leeningsdienst in goudponden dient te geschieden, merkt de regeering op, dat deze aangelegenheid langs diplomatieken weg moet worden geregeld. Voor den rentedienst van buitenlandsche leeningen is £ 4.19 millioen noodig tegen £ 4.30 millioen vorig jaar.

F. **NEDERLAND. — De Geldschieterswet treedt 1 Maart 1933 in werking.** — In het Staatsblad is afgekondigd een K. B. ter uitvoering van de artikelen 31, 32, tweede lid, en 38 der Geldschieterswet, welke wet op 1 Maart a.s. in werking treedt.
Hierbij wordt bepaald, dat aan informatiekosten, voorzoover deze kosten zijn gemaakt, maximaal in rekening mag worden gebracht twee ten honderd van het bedrag der uitgeleende geldsom of van de ter beschikking gestelde geldswaarde, doch niet meer dan *f* 2.— in totaal; indien evenwel meer dan één borg wordt gesteld, mag aan informatie ten hoogste *f* 3.— in rekening worden gebracht, met dien verstande, dat ook in zoodanig geval ten hoogste twee ten honderd van het bedrag der uitgeleende geldsom of van de ter beschikking gestelde geldswaarde worde gevorderd.
Indien de ter beschikkingstelling geschiedt door een geldschieter, die aflossing en interest aan de woningen der geldleeners pleegt op te halen of te doen ophalen, mag aan informatiekosten maximaal in rekening worden gebracht een bedrag van een ten honderd van de ter beschikking gestelde geldswaarde.
De geldschieter is niet verplicht van een aflossing en van een betaling van interest een kwijtingsbewijs af te geven, indien de aflossing of de betaling van interest heeft plaats gehad per postwissel of door tusschenkomst van den Post-chèque- en Girodienst of door een gemeentelijk Girokantoor.
Aan het K. B. zijn als bijlagen toegevoegd verschillende tabellen van maximum interestbedragen.

G. **DUITSCHLAND. — Demonstratieverbod voor de Communisten in geheel Pruisen.** — Rijksminister Göring heeft in zijn functie van Rijkscommissaris voor het Pruisische Ministerie van Binnenlandsche Zaken op 2 Jan. '33 een demonstratieverbod voor de Communistische partij en haar neven-organisaties in geheel Pruisen uitgevaardigd, dat terstond in werking treedt. **(Vor. ber. Communisme 105 F.; 79 N.)**

H. **FRANKRIJK. — Kabinet-Daladier.** — De Fransche Kamer heeft na het einde der debatten over de algemeene politiek haar vertrouwen in de nieuwe regeering-Daladier met 370 tegen 200 stemmen uitgesproken. **(V. b. Daladier 674 C.; Ministerie 674 A.)**

A. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Op 2 Februari weder begonnen.** — De Ontwapeningsconferentie is op 2 Febr. '33 begonnen met de algemeene beschouwingen over de Fransche voorstellen tot het scheppen van een internationale strijdmacht van den Volkenbond. De Italiaansche gedelegeerde Aloisi heeft scherpe critiek geleverd; hij kon niet inzien dat uit aanneming van de voorstellen vermindering van bewapening zou voortvloeien en meende dat zij tot verhoogde bewapeningsuitgaven zouden leiden. Aloisi zeide verder dat de voorstellen waren geboren uit een geest van wantrouwen. De Duitscher Nadolny nam een conciliante houding tegenover de voorstellen aan en zeide, dat Duitschland de Fransche voorstellen niet a priori van de hand wilde wijzen, doch daaraan verschillende voorwaarden zou verbinden, o.a. dat de Volkenbondsstrijdkrachten zoo sterk moeten worden, dat zij met succes tegen iederen staat zouden kunnen optreden. **(Vorig bericht blz. 676 D.)**

B. **BEWAPENING. — Militaire uitgaven in verschillende landen. - Duitsch standpunt.** — De Hamburger Ill. Zeitung heeft dezer dagen een nummer gewijd aan de veiligheid van Duitschland ter zee. Deze wordt uit verschillende gezichtspunten beschouwd en nadrukkelijk ontkend: boven water, onder water, in de lucht, aan de kusten, in aanval of verdediging, in alles is Duitschland weerloos. En dan wordt voor den nieuwen Franschen slagkruiser „Dunkerque" de veel zwakkere „Deutschland" nog als voorwendsel gegeven. In het artikel worden eenige interessante vergelijkingsgetallen gegeven over militaire uitgaven in Europa. In millioenen guldens besteedt Frankrijk er voor marine 300, Duitschland 110. Duitschland betaalt daarvoor per man *f* 1.70, Italië *f* 4.93, Frankrijk *f* 7.37. Voor het bouwen van nieuwe oorlogsbodems betaalde in 1932 in millioenen guldens Engeland er 64, de Vereenigde Staten 70.8, Japan 78, Italië 94.8, Frankrijk 171 tegen Duitschland 45.
In procenten van het heele staatsbudget bedroegen de militaire uitgaven in Engeland 15, in de Vereenigde Staten 19, in Italië 28, in Japan 29, in Frankrijk 34,5 tegen Duitschland 5,6.
Het arme Polen wapent zich met koortsachtige haast en besteedde in 1932 meer dan een derde (37%) van het staatsbudget aan militaire uitgaven.
(Hamburger Ill. Zeitung). **(Vor. ber. Kosten per land 492 D., Kosten totaal 1908-1931 374 A.)**

C. **BELGIE. — Kazerneverbod voor het sociaal-democratische dagblad „Le Peuple" door de Kamer goedgekeurd.** — De Kamer nam met 84 tegen 69 stemmen en twee blanco's een motie van vertrouwen aan als besluit van de interpellatie der socialisten naar aanleiding van het besluit van den minister van nationale verdediging, waarbij de bezorging over de post van het sociaal-democratische dagblad „Le Peuple" in de kazernes wordt verboden.

D. **VATICAAN. — Het Heilige Jaar. - Drie pauselijke bullen.** — De reeds aangekondigde drie pauselijke bullen met de aanvullende bepalingen betreffende het heilige jaar zullen binnenkort worden gepubliceerd. De inhoud daarvan kan als volgt worden geresumeerd:
In de eerste bul „Nullo non temporo" roept de paus de geloovigen der geheele wereld nogmaals vaderlijk op, zich naar de heilige stad te begeven om de bijzondere genade van het Heilige Jaar deelachtig te worden, het graf van den apostel te bezoeken en dan gesterkt in het geloof weer huiswaarts te keeren. Z.H. de Paus verwijst naar de verordeningen van zijn voorgangers betreffende het feit, dat tijdens het Heilige Jaar alle aflaten buiten Rome zijn opgeheven, waarbij echter eenige uitzonderingen zijn toegestaan.
In de tweede bul „In dicto a nobis" geeft de Paus den boetelingen van Rome voor het Heilige Jaar zeer uitgebreide volmachten met betrekking tot de vergeving van zonden.
In de derde bul „Qui umbratile" bepaalt de Paus zelf welke personen buiten Rome den jubileumsaflaat ook zonder bezoek aan de heilige stad kunnen verkrijgen. Dit zijn hoofdzakelijk leden van geestelijke orden, voor zoover deze verplicht zijn tot afzondering, benevens diegenen, die verhinderd zijn naar Rome te reizen. Het spreekt van zelf, dat deze personen moeten biechten en communiceeren en absolutie moeten verkrijgen van hun biechtvader. **(Vor. ber. 649 I.)**

E. **NEDERLAND. — Vervoervergunningen Crisis-Zuivelcentrale.** — De Crisis Zuivelcentrale maakt bekend, dat in verband met het bepaalde in de beschikking van den minister van Economische Zaken en Arbeid, voortaan een vervoervergunning noodig zal zijn voor de volgende artikelen: melkpoeder, gecondenseerde melk (al of niet gesuikerd), room, melkchocolade, kindermeel en hopjes. Vervoervergunningen kunnen worden aangevraagd door middel van een door de Crisis Zuivelcentrale, Laan van Meerdervoort 84, Den Haag, kosteloos te verstrekken aanvraagformulier. **(Vorig bericht blz. 525 E.)**

F. **NEDERLAND. — Wijziging Winkelsluitingswet.** — Op de vragen van den heer van Hellenberg Hubar betreffende de resultaten van een door den Minister van Economische Zaken en Arbeid ingesteld onderzoek naar de werking der Winkelsluitingswet, heeft Minister Verschuur geantwoord, dat het door hem ingestelde onderzoek naar de werking der winkelsluitingswet is beëindigd.
De overweging van de resultaten van het gehouden onderzoek heeft er toe geleid, dat een wijziging van de winkelsluitingswet 1930 is voorbereid, welke in hoofdzaak een verruiming beoogt van verkoopmogelijkheid in sommige bedrijven (consumptiezaken) op Zondag. Het desbetreffende ontwerp van wet zal, naar de Minister vertrouwt, binnenkort bij de Staten-Generaal kunnen worden ingediend. **(Vor. ber. 658 A.)**

4 Februari 1933.

G. **ZWEDEN. — In- en Uitvoer.** — Men meldt ons uit Stockholm:
Uit de thans gepubliceerde gegevens over den buitenlandschen handel van Zweden in 1932 blijkt, dat de waarde van den uitvoer 944 millioen kronen (1122) bedroeg en die van den uitvoer 1147 millioen (1427), zoodat er een importsurplus is van ruim 200 millioen tegen een van ruim 300 millioen in 1931.
De exportwaarde van geweven stoffen is gestegen van 14.8 tot 17 millioen, die van wapens en ammunitie van 11 tot 17 en die van plantaardige stoffen van 5 tot 7 millioen. Voor vrijwel alle andere belangrijke groepen is de exportwaarde gedaald; die van cellulose en papier daalde van 347 in 1931 tot 291 millioen in het vorige jaar, die van houtwaren van 172 tot 151, die van veeteeltproducten van 86 tot 64 en die van mineralen van 78 tot 46, terwijl de uitvoer-waarde voor de metaalgroep vrijwel onveranderd op 140 millioen bleef.
Van de importartikelen is vooral de waarde van onedele metalen gedaald, namelijk van 147 tot 95 millioen, die van machines daalde van 102 tot 69, die van geweven goederen van 257 tot 210 en die van planten en plantaardige stoffen van 210 tot 190 millioen kronen. (Stockholms Tidningen). **(450 C.)**

H. **ANGLO-PERSIAN OIL CY. — Conflict voorloopig bijgelegd.** — Het conflict tusschen de Engelsche en de Perzische regeering inzake de d'Arcy-concessie aan de Anglo-Persian Oil Cy. is op 3 Febr. '33 voorloopig bijgelegd.
De Engelsche en de Perzische regeering zijn overeengekomen, om de behandeling van het conflict voor den Volkenbondsraad uit te stellen tot de Mei-zitting, en indien noodig nog langer.
Inmiddels zullen onverwijld onderhandelingen worden geopend over het verleenen van een nieuwe concessie aan de Anglo-Persian. Zoowel Perzië als Engeland handhaven hun rechtsstandpunt. Mochten deze onder-

handelingen zonder resultaat verloopen, dan zou de Volkenbondsraad zich opnieuw met de kwestie bezig houden. **(Vorig bericht blz. 643 I.)**

A. **NEDERLAND. — Onafh. Soc. Partij.** — In de O. S. P. is verdeeldheid gekomen. Een 50-tal O. S. P.-ërs hebben, naar men ons meldt, in een te Amsterdam gehouden vergadering besloten een eigen orgaan uit te geven, genaamd De Socialist, onder redactie van P. Buwalda, B. Luza en J. Suikerman. Deze menschen vinden de leiding van de O. S. P. nog te reformistisch, te S. D. A. P.-achtig, en zullen dus wel met de „massa-actie buiten het parlement", welke zij voorstaan, meer in het zog der communisten en van N. A. S. en Rev. Soc. Partij varen. (N. R. C.). **(Vorig bericht blz. 622 B.)**

B. **SPOORWEGEN. — Loonsverlaging.** — Naar wij vernemen heeft de Personeelraad aan de Directie der Nederlandsche Spoorwegen een schrijven gezonden waarin wordt medegedeeld, dat de Raad, na kennis genomen te hebben van de beslissingen van de congressen der organisaties, inzake de voorstellen tot loonsverlaging ingaande 1 April 1933, besloten heeft de overeenkomst met de directie te aanvaarden.
De directie zal thans de overeenkomst ter goedkeuring aan den minister van Waterstaat voorleggen.
(Vorig bericht blz. 665 D.)

C. **NEDERLAND. — Weeldeverteringsbelasting. — Bezwaren.** — De Kon. Nederl. Middenstandsbond, zoomede het verbond van Nederlandsche werkgevers, de algemeene r.k. werkgeversvereeniging, de vereeniging van christelijke werkgevers en groothandelaren in Nederland en de Nederlandsche maatschappij voor nijverheid en handel hebben, met betrekking tot het wetsontwerp tot heffing van een weeldeverteringsbelasting aan de Tweede Kamer een adres gezonden, waarin de bezwaren tegen de voorgestelde heffing worden ontwikkeld. **(Vorig bericht blz. 675 B.)**

D. **NEDERLAND. — Aardappelenvoorraad op 15 Januari '33.** — Onderstaande cijfers geven een overzicht van de grootte van den voorraad kleiaardappelen in alle inventarisatiegebieden tezamen. Hierbij zij er nog in het bijzonder de aandacht op gevestigd, dat deze cijfers, evenals in vorige jaren, betrekking hebben op de gemeenten, waar aanmerkelijke overschotten van aardappelen kunnen worden verwacht.

	Voorraad kleiaardappelen pct. van den oogst	1000 H.L.
15 Januari 1929	43	5.342
1930	42	6.203
1931	27	2.956
1932	28	3.226
1933	50	8.476

De voorraad zand- en veenaardappelen bedroeg 5.686.000 H.L. tegen 2.973.000 H.L. op 15 Januari 1932, achtereenvolgens overeenkomende met 31 pct. en 19 pct. van den oogst der zand- en veenaardappelen in 1931 en 1930.
Tenslotte zij nog opgemerkt, dat de deelneming aan de inventarisatie iets grooter was dan vorige jaren, zoodat de voorraadcijfers in vergelijking met vroegere opgaven eenigszins te hoog zijn. Deze afwijking is echter van geringe beteekenis. (Directie v. d. Landb.)
(Vor. ber. Aardappelmeelindustrie 277 G.)

E. **NEDERLAND. — Binnenvaart. - Voorgestelde vrachtverdeeling.** — Het comité van actie, gevormd uit tal van industrieele- en scheepvaartkringen, tegen de door de regeering voorgestelde regeling van de vrachtverdeeling voor de binnenvaart heeft op 3 Febr. te 's-Gravenhage een bijeenkomst belegd, waarvoor als sprekers waren uitgenoodigd de heeren mr. C. C. Gischler, oud-hoofdbestuurslid van het Centraal-Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart, ir. A. Plate, voorzitter van de Scheepvaartvereeniging Zuid, en H. P. Gelderman C.Mzn., voorzitter van het Verbond van Ned. Werkgevers.
De sprekers waren o.a. van meening, dat de minister het wetsontwerp onvoldoende heeft voorbereid en verklaarden met klem de noodzakelijkheid onze volksvertegenwoordiging te verzoeken het aanhangige ontwerp niet te aanvaarden. **(Vor. ber. blz. 491 F.)**

5 FEBRUARI 1933

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Muiterij op het pantserschip „De Zeven Provinciën".** — Uit Nederl. Oost-Indië wordt geseind, dat het pantserschip „De Zeven Provinciën" de haven van Oleh-Leh zonder den commandant heeft verlaten en in zee is gestoomd. Negentien officieren zijn door de muiters in arrest gesteld. De oorlogsbodem vaart in de richting van Soerabaja. Het Indische eskader vaart „De Zeven Provinciën" tegemoet.

G. **LETLAND. — De regeering afgetreden.** — Het wetsontwerp van den Letlandschen minister van Onderwijs, waarin een lettificeering van de scholen voor de minderheden was opgenomen, is door het parlement met 64 tegen 24 stemmen verworpen. Het geheele kabinet-Skoejeniek is daarop afgetreden.

H. **CANADA. — Emigratie naar Canada. - Beperkt aantal plaatsen in Nova Scotia.** — De Stichting Landverhuizing Nederland schrijft:
De Stichting Landverhuizing Nederland heeft de mededeeling ontvangen, dat de Canadeesche regeering wederom bereid is in het a.s. voorjaar een beperkt aantal Nederlandsche gezinnen in Canada toe te laten voor vestiging in de provincie Nova Scotia. Voor toelating komen in aanmerking bona fide landbouwersgezinnen die een goede gezondheid genieten en bereid en in staat zijn direct na aankomst in Canada een landbouwbedrijf op te nemen; behalve over de reiskosten, moeten deze gezinnen beschikken over minstens $ 1000 (ca. *f* 2250).
De provincie Nova Scotia is de meest Oostelijke provincie van Canada, gelegen aan den Atlantischen Oceaan. Behalve de zeepassage (ca. *f* 230 derde klasse voor personen van 10 jaar en ouder) behoeven practisch geen reiskosten meer te worden betaald.
De provincie heeft een zeeklimaat, hetwelk veel overeenkomst heeft met het onze. De zomers zijn warmer en de winters kouder; men treft soms groote temperatuursverschillen aan. De regenval is regelmatig verdeeld, waardoor misoogsten weinig voorkomen. Het voorjaar is vrij laat, ongeveer een maand later dan in ons land.
De bevolking is Engelsch-sprekend en in hoofdzaak van Engelsche en Schotsche afkomst. De laatste jaren hebben zich verschillende Denen en Duitschers in deze provincie gevestigd, die over het algemeen tevreden zijn over de verkregen resultaten.
Voor vestiging leenen zich het beste de noordelijke districten en de Annapolis Vallei. Men treft er in hoofdzaak gemengde bedrijven aan, melkvee, varkens, pluimvee, het bouwbedrijf, voornamelijk voor veevoeder en aardappels. In de omstreken van de grootere plaatsen komen groentebedrijven voor, terwijl veel aan fruitteelt wordt gedaan, vooral in de Annapolis Vallei. **(Vorig bericht blz. 191 B.)**

6 FEBRUARI 1933

I. **DUITSCHLAND. — Ontbinding van den Pruisischen Landdag.** — De volgende „Verordening tot het scheppen van geordende regeeringstoestanden in Pruisen" is op 6 Febr. '33 gepubliceerd:
Op grond van art. 48 sub 1 van de rijksgrondwet verorden ik: 1. Door de houding van het land Pruisen tegenover het vonnis van het staatsgerechtshof voor het Duitsche rijk van 25 October 1932 is een verwarring in het staatsleven ingetreden, die het staats-

leven in gevaar brengt. Ik draag derhalve tot nader order den rijkscommissaris voor het land Pruisen en zijn gevolmachtigden de bevoegdheden over, die volgens genoemd vonnis aan het Pruisische staatsministerie en zijn leden werden toegekend.
2. Met de uitvoering van deze verordening belast ik den rijkscommissaris voor het land Pruisen.
3. De verordening treedt op den dag harer afkondiging in werking.

Berlijn, 6 Febr. 1933. De rijkspresident Von Hindenburg.

Voor den rijkskanselier is de verordening geteekend door Von Papen, plaatsvervangend rijkskanselier.
Van bevoegde zijde wordt verklaard, dat met de nieuwe verordening van den rijkspresident de Pruisische regeering-Braun is verdwenen. Het nieuwe collège van drie is als volgt samengesteld: Kerrl, Adenauer en Von Papen. Er bestaat geen twijfel, dat in deze zitting zal worden besloten den Pruisischen Landdag te ontbinden.
Men mag aannemen, dat de regeering-Braun stappen zal doen om te laten constateeren, dat zulk een wijze van doen in strijd is met de grondwet.
In een rede te Münster verklaarde de nat.-soc. Landdagvoorzitter, Kerrl, dat de Pruisische premier Braun hem in de commissie van drie had voorgesteld, in Pruisen voorloopig zonder nieuwe verkiezingen door te gaan en eerst nieuwe verkiezingen uit te schrijven, wanneer nat.-socialisten en Duitsch-nationalen er in slagen in het Rijk de meerderheid te krijgen. Hierop had spr. geantwoord, dat na den vijfden Maart in het geheel niet meer zal worden gekozen. **(471 E.)**

A. **VOLKENBOND. — Chineesch-Japansch conflict. - Niet-erkenning Mandsjoekwo.** — Uit Genève wordt gemeld, dat de leden der Commissie van Negentien zich vrijwel algemeen hebben uitgesproken in dien zin, dat het rapport aan de Volkenbondsvergadering de juridische en feitelijke niet-erkenning van Mandsjoekwo moet behelzen en dat den staten-leden van den Volkenbond zelfs zal worden verzocht, met den nieuwen staat niet samen te werken.
Door den Volkenbond is in het bijzonder den Vereenigde Staten en den Sovjets verzocht, zich bij de houding van den Volkenbond aan te sluiten. **(661 H.)**

B. **PRUISEN. — Plaatsvervangers rijkscommissaris Von Papen worden dr. Hugenberg en Rust.** — De rijkscommissaris voor Pruisen, Von Papen, heeft rijksminister dr. Hugenberg tot zijn plaatsvervanger benoemd voor de leiding der Pruisische ministeries van landbouw, domeinen, arbeid en econ. zaken, en „Studienrat" Rust tot zijn waarnemer bij het ministerie van Kunsten en Wetenschappen en Onderwijs.
(Vorig bericht blz. 546 C.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Faillissements- en bankwet door het Huis van Afgevaardigden te Washington goedgekeurd.** — Met 201 tegen 43 stemmen heeft het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden het wetsontwerp tot wijziging van de bestaande faillissementswet goedgekeurd. Het voorstel gaat thans naar den Senaat in de hoop, dat deze het zoo spoedig mogelijk zal behandelen. Het wetsontwerp, dat door president Hoover krachtig verdedigd werd, vereenigde zoowel de stemmen der meeste Democratische als Republikeinsche afgevaardigden, hoewel men het van bijna revolutionnaire ingrijpendheid achtte. Zooals bekend is worden de faillissementsbepalingen er aanzienlijk door verzacht en de nieuwe wet heeft dan ook ten doel, tegemoet te komen aan de nooden van de door faillissement bedreigde spoorwegmaatschappijen, die ontzettend van de crisis te lijden hebben, landbouwers, die door de daling van de prijzen der landbouwproducten in nood verkeeren en particulieren, die door werkloosheid of daling van de opbrengst van hun bezit niet meer aan hun verplichtingen kunnen voldoen. **(Vor. ber. Faillissementen 640 D.; vor. ber. Bankwezen 478 B.)**

D. **FRANKRIJK. — Minister-president Daladier in de Kamer. - Regeeringsverklaring.** — De nieuwe Fransche regeering heeft zich op 3 Februari '33 in Kamer en Senaat voorgesteld. De regeeringsverklaring, welke in de Kamer werd voorgelezen door Daladier, was slechts kort en bevatte geen nauwkeurige aanwijzing voor de bedoelingen der nieuwe regeering. Zij beperkte zich er veeleer toe te wijzen op de noodzakelijkheid het evenwicht op de begrooting en de autoriteit van den staat te herstellen. Tegelijkertijd werd het leedwezen uitgesproken over het feit, dat de socialisten er niet toe te bewegen zijn geweest mede de verantwoordelijkheid op zich te nemen. Ook de buitenlandsche politieke kwesties zijn slechts in het kort aangeroerd. **(Vorig bericht blz. 677 H.)**

E. **PRIJSVRAGEN. — Landbouwkunde.** — Gedeputeerde Staten van Friesland hebben, ter voldoening aan de bepalingen omtrent het door wijlen dr. L. A. Buma aan die provincie vermaakte legaat ten dienste van de landbouwkunde, de volgende prijsvraag uitgeschreven:
„Een beschrijving van het verband, dat tusschen landbouw en veeteelt in Friesland en de fabriekmatige zuivelbereiding in hare verschillende vormen bestaat, en van den invloed, dien de verplaatsing van het zuivelbedrijf van de boerderij naar de fabriek op de ontwikkeling van landbouw en veeteelt in deze provincie heeft uitgeoefend".
Voor het bekroonde antwoord bedraagt de prijs *f* 500; de antwoorden (ten minste 7 vel druks beslaande) moeten zijn ingekomen vóór 1 Februari 1934.
(Zie rubiek: Prijsvragen.)

F. **FRANKRIJK. — Begrooting. - Financieele positie.** — De departementen van Financiën en Begrooting hebben een communiqué gepubliceerd, waarin wordt medegedeeld, dat de begrooting zal worden verlaagd met ongeveer 5566 millioen francs, als gevolg van de genomen maatregelen. Hiervan komt 2417 millioen francs voor rekening van aangebrachte bezuinigingen, 1325 millioen francs wordt verkregen door fiscale maatregelen, terwijl het resteerende bedrag verkregen wordt door de bestrijding van fraude en door buitengewone ontvangsten, welke niet op de belastingbetalers drukken. **(Vorig bericht blz. 630 H.)**

7 FEBRUARI 1933

G. **BELGIE. — Steenkolenmijnen 1931-1932.** — De productie der Belgische steenkolen, 27 millioen ton bedragende, is ongeveer gelijk aan die van het vorige jaar en dit ondanks de toename der productie-capaciteit van het bekken van de Kempen. Het in October 1931 uitgevonden stelsel van invoervergunningen voor den import van steenkolen en steenkool-agglomeraten, heeft niet de resultaten opgeleverd welke men daarvan verwacht had. Verder zijn de plannen, die achtereenvolgens gemaakt werden om evenwicht te brengen tusschen productie en invoer eenerzijds en tusschen verbruik en uitvoer anderzijds, het eene na het andere verijdeld door de daling van het verbruik, die telkens vlugger in haar werk ging en belangrijker was, dan men verwacht had. Het jaar 1930 bracht t.o.v. 1929 een minder verbruik van 4½ millioen ton; over 1931 was de afname 7½ millioen ton en over 1932 was deze al tot ongeveer 11 millioen ton gestegen. Hier dient echter geconstateerd, dat ondanks de sterke vermindering van het verbruik, dit nog een tonnenmaat vertegenwoordigt, die nagenoeg gelijk is aan de productie. Door de staking van Juli 1932 onderging de productie een afname van ruim 4 millioen ton. De voorraden, die toen 3.300.000 ton bedroegen, namen echter met 1.790.000 ton af. De moeilijkheden, waarmede men in 1932 te kampen had, drukken loodzwaar op de financieele resultaten der steenkoolmaatschappijen en deze zouden er nog slechter aan toe geweest zijn, indien men niet met het streng doorvoeren van de politiek om het z.g. nuttig effect te vergrooten, den kostprijs nog aanmerkelijk had kunnen verminderen.
(Vor. ber. Steenkolen-invoer 585 C).

A. **JURISPRUDENTIE. — Het versche kadetje. —** Het versche kadetje — thans weer een arrest van het Amsterdamsche gerechtshof, waarbij de directeur van hotel „Suisse" te Amsterdam is ontslagen van rechtsvervolging. Hem was ten laste gelegd dat hij versch brood voor het vastgestelde uur aan de hotelgasten afleverde, doch het Hof overwoog dat deze bepalingen gelden voor brood, dat in bakkerijen is bereid. En waar een hotelkeuken geen bakkerij is in den zin der wet, hetgeen ook reeds bij vonnis is uitgemaakt, was de hotel-directeur dus niet strafbaar. **(Vorig bericht blz. 370 C.)**

B. **DUITSCHLAND. — Oproep van Socialistische partijen in het buitenland. - Actie tegen Hitler. —** De socialistische partijen van Engeland, Noorwegen, Italië, Frankrijk, Nederland, Polen en Duitschland hebben aan de Socialistische Internationale en Communistische Internationale een telegram gezonden, waarbij zij met klem verzoeken gezamenlijke actie te voeren ten einde aan de „dictatuur van Hitler in Duitschland en het fascistische gevaar elders weerstand te bieden en ten spoedigste een conferentie bijeen te roepen."

C. **PRUISEN. — Ontbinding van den Pruisischen Landdag. - Staatsgerechtshof te Leipzig. —** Wat de klacht betreft die de afgezette Pruisische regeering-Braun bij het staatsgerechtshof te Leipzig aanhangig zal maken, wordt vernomen, dat opheffing zal worden verzocht der jongste noodverordening, aangezien het kabinet-Braun deze in strijd acht met de rijksgrondwet en met de uitspraak van het hof van 25 November '32. Er wordt op gewezen, dat Pruisen heeft getracht, langs minnelijken weg tot overeenstemming te geraken. Het heeft daarbij een zoodanig geduld betracht, dat men het herhaaldelijk wegens zijn gereserveerde houding verwijten heeft gemaakt. Het verwijt van plichtsverzaking wijst het kabinet van de hand.
De regeering neemt aan, dat het staatsgerechtshof reeds binnen korten tijd een uitspraak zal kunnen doen, daar de aanhangig gemaakte aangelegenheid niet gecompliceerd is. **(V. b. Landdag blz. 679 I.; vor. ber. Staatsgerechtshof blz. 543 C.)**

D. **PARENTERALE LEVERTOEDIENING BIJ TROPISCHE SPRUW. —** In het Ned. Tijdschrift voor Geneesk. van 14 Jan. '33 deelt Dr. A. van der Scheer goede resultaten mede van de behandeling van tropische spruw met subcutane of intramusculaire injecties van leverextract (inspuitbaar pernaemon uit de fabriek „Organon" te Oss). Meestal trad binnen enkele weken genezing op in gevallen, die aan een weken- tot jarenlang voortgezette behandeling met dieet weerstand hadden geboden.
Dit steunt de opvatting, dat spruw een deficientieziekte is. In West-Indië is deze deficientie het gevolg van ondoelmatige voeding, waardoor eerst later spruw ontstaat, in Oost-Indië daarentegen is het eerste spruwsymptoom een onvoldoende resorptie van vet in den dunnen darm, waarvan de oorzaak duister is. Later, vaak pas na een jarenlang verblijf in Europa, ontwikkelen zich de karakteristieke tongverschijnselen en hypo- of hyperchrome anaemie.
(Ned. Tijdschr. v. Geneeskunde)

E. **BELGIE. — Invoervergunningen. - Wijzigingen. - Critiek van bekend econoom. —** Naar men weet is men in Belgische vrijhandelskringen weinig te spreken over het wetsontwerp betreffende de wijziging van het tegenwoordige stelsel der invoervergunningen, dat minister Sap bij de Kamer heeft ingediend. De liberale afgevaardigde Baels heeft het bij de behandeling in de Kamercommissie reeds scherp becritiseerd en volledigen terugkeer tot den vrijhandel geëischt.
Thans neemt de bekende econoom prof. George de Leener het wetsontwerp in „l'Independance Belge" onder de loupe en somt in een hoofdartikel onder den titel „Protectionistische virtuositeit" de vele en z.i. ernstige fouten op, die het ontwerp aankleven. Van groot gevaar acht prof. De Leener het b.v., dat dit wetsontwerp, tot wet verheven, de regeering in staat zou stellen, de prijzen der belangrijkste levensmiddelen op het tegenwoordige peil te doen verstarren, nog afgezien van het feit, dat dit de deur wagenwijd zal openen voor corruptie op groote schaal. Maar het ergste van al acht schrijver het, dat de mogelijkheid om met variabele rechten te manoeuvreeren, op niets anders zou neerkomen dan op een indirecte heffing van douanerechten. „Dit zou", zegt hij, „de wederinvoering van de beweeglijke schaal beteekenen, die vroeger reeds overal echec heeft geleden; haar toepassing ware te noodlottiger, omdat zij in lijnrechten strijd zou zijn met den geest van de conventie van Oslo en van de overeenkomst van Ouchy, nog afgezien van het feit, dat wij de buitenlandsche regeeringen door het gebruik maken van methoden, die zij terecht als oneerlijk zouden beschouwen, ernstig zouden ontstemmen. Men kan nog van geluk spreken, dat de minister van Buitenlandsche Zaken dit buitenissige wetsontwerp niet mede heeft onderteekend. Het verraadt een geestesgesteldheid, die de goede trouw van de Belgische douanepolitiek in het buitenland in discrediet dreigt te brengen."
(L'Indépendance Belge). **(V. b. Invoerrechten 631 F.)**

F. **LUCHTVAART. — Revolutie in het vliegwezen. —** Het Nationaal Luchtvaart Comité heeft een uitvinding in studie, welke een revolutie in het vliegwezen kan teweegbrengen. Het is een vliegtuig, dat in plaats van een propeller vier raderen op zij heeft, ongeveer gelijk aan die, welke een raderboot voortstuwen. Deze raderen snijden de lucht onder een bepaalden hoek, en het moet mogelijk zijn dit toestel stil te laten hangen in de lucht.
Reeds gedurende eenige jaren zijn met modellen en windtunnels proeven genomen en thans heeft het officieele regeeringslichaam de uitvinding in onderzoek. Deze Amerikaansche uitvinding berust op hetzelfde principe als de Duitsche Rohrbachradervliegtuigen, doch is geheel onafhankelijk hiervan uitgewerkt en geconstrueerd.

G. **NEDERLAND. — Sociaal-Democratische Dagbladen verboden. —** De minister van Defensie heeft de bladen, uitgegeven door de N.V. „De Arbeiderspers", n.l.: „Het Volk", „Vooruit", „Voorwaarts", „Goudsch Volksblad", „Volksblad voor Friesland", „Volksblad voor Twente", „Volksblad Groningen en Drente", „Volksblad voor Gelderland" en „Volksblad" (Algemeen Volksnieuwsblad) doen opnemen in de lijst der geschriften, welke de militairen der zee- en landmacht niet in hun bezit mogen hebben en niet mogen verspreiden.
Volgens den minister van Defensie schrijven deze bladen op een toon, die in strijd is met de krijgstucht en hij kan niet toelaten, dat die in kazernes en op oorlogsschepen wordt ondermijnd.
Ook „De Zeven Provinciën" is verboden.

8 FEBRUARI 1933

H. **ENGELAND. — Vlootbouw in versneld tempo. —** De Britsche admiraliteit heeft besloten tot vlootbouw in versneld tempo in het belang van de werkgelegenheid op te werven. **(Vorig bericht blz. 241 F.)**

I. **RUSLAND. — Exploitatie van zeeboezem. —** De zeeboezem van Karabugas aan de Kaspische Zee wordt op het oogenblik geëxploiteerd voor de productie van chemicaliën. Het ingesloten water, dat veel overeenkomst vertoont met dat van de „Doode Zee" in Palestina, heeft een oppervlakte van 21 vierkante K.M. Er leven geen visschen in en er is in het geheel geen plantengroei. Onder de heete zonnestralen verdampt het water er zeer snel en daardoor is deze zeeboezem een geweldige natuurlijke zoutpan geworden.

Duizenden jaren geleden moet dit verdampingsproces reeds zijn begonnen en men schat het bezinksel waaruit chemicaliën kunnen worden gehaald op een hoeveelheid van zes milliard ton. Het bezinksel hoopt zich op den bodem op of wordt door de golven op de kust geworpen waar het snel droogt. Thans zal men met technische hulpmiddelen den zeeboezem gaan exploiteeren, waardoor reeds een groote industrie is ontstaan, terwijl bij het meer een stad is verrezen voor de 20.000 werklieden die hierbij te werk zijn gesteld. (Moskauer Rundschau)

A. **NEDERLAND. — Eerste Kamer - Tarwewet. —** De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp tot wijziging van de Tarwewet 1931 met de stemmen der sociaal-democraten tegen, aangenomen. **(Vor. ber. 620 I.)**

B. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Rede van minister Beelaerts van Blokland. —** Minister Beelaerts van Blokland heeft in een uitvoerige rede ter Ontwapeningsconferentie te Genève de Fransche ontwapeningsplannen behandeld. Hij verklaarde dat Nederland bereid is het veiligheidsvoorstel, in deze plannen vervat, te bespreken, ofschoon voor de Nederlandsche delegatie de bestaande veiligheidswaarborgen van het Volkenbondsverdrag voldoende zijn. Ten aanzien der bewapening meende hij dat het in voorraad houden van verboden oorlogsmateriaal onder internationaal toezicht een gevaar vormt. Ook meende onze minister, dat het ter beschikking van den Volkenbond stellen van speciale legerafdeelingen tot bewapeningsvermeerdering zou kunnen leiden.
(Vorig bericht blz. 678 A.)

C. **GRAAF ALBERT APPONYI OVERLEDEN. —** Graaf Apponyi, leider van de Hongaarsche delegatie ter ontwapeningsconferentie, is op 7 Febr. '33 te Genève overleden.
Albert, graaf Apponyi van Nagy-Appony, was den 29en Mei 1846 te Weenen geboren en is dus bijna 87 jaar oud geworden. Tot het laatste toe heeft hij met helderheid van geest en een bewonderenswaardige geestkracht zijn land gediend.
In 1882 werd hij conservatief lid van het Hongaarsche Huis van Afgevaardigden. Later ging hij tot de oppositie over en werd haar leider, tot hij in 1899 tot het regeeringskamp terugkeerde. Van 1901 tot 1904 was hij voorzitter van het Huis, van 1906 tot '10 minister van eeredienst en onderwijs in het coalitiekabinet-Wekerle. Als zoodanig ontwierp hij een nieuwe onderwijswet, die weliswaar het onderwijs kosteloos maakte, doch die door de nationale minderheden werd verworpen als een magyrisatiewet.
In den wereldoorlog is Apponyi opnieuw korten tijd minister van onderwijs geweest in de ministeries-Esterházy en -Wekerle, doch het voornaamste terrein van zijn arbeid lag bij het Roode Kruis en vooral bij de zorg voor de krijgsgevangenen.
In 1920 zag Apponyi zich benoemd tot hoofd van de Hongaarsche afvaardiging der vredesconferentie. Hij achtte de voorwaarden der geallieerden onaannemelijk en trad af voor het verdrag geteekend werd. In 1924 werd hij Hongarije's eerste vertegenwoordiger bij den Volkenbond.
In tal van internationale organisaties had Apponyi zitting en nog op hoogen leeftijd hield hij in Amerika lezingen ten dienste van zijn land.

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Muiterij op het pantserschip „De Zeven Provinciën". —** De beraadslaging in de Tweede Kamer over de interpellatie van den heer W. Drop, waarin de verklaringen van den minister van Defensie over zijn beleid niet bevredigend worden genoemd, is heden gesloten. De motie-Drop werd met 53 tegen 20 stemmen verworpen. Voor: sociaal-democraten en communisten.
Minister Deckers repliceerde o.a., dat in de vergadering der technici te Soerabaja algemeen is erkend, dat de tweede korting niet van de baan was. Het is spr.'s innige overtuiging, dat van bepaalde zijde men een anderen indruk heeft gevestigd ter wille van een schijn-overwinning. Volgens den heer Albarda is elke tegenspraak van de verkeerde meening uitgebleven, maar in het Soerabajasch Handelsblad van 3 Januari stond de tegenspraak.
De minister betoogt, dat de heer Albarda hem niet moet verwijten, de C.A.M.B.O.-mannen (Comité tot behartiging van de algemeene belangen van het Marinepersoneel beneden den rang van Officier), niet te hebben ontvangen, terwijl zij hem hadden willen waarschuwen voor wat dreigde. Als de C.A.M.B.O.-mannen dit hadden willen doen, hadden zij spr. kunnen schrijven.
Als de Arbeiderspers schrijft, dat menig marineman in zijn vuistje lacht, als hij hoort, wat gebeurd is, zegt spr., dat het marinepersoneel van zulke elementen moet worden gezuiverd.
Spr. sluit zich aan bij den heer Aalberse. In zijn verklaring heeft hij gezegd, dat als de overgave niet dadelijk geschiedt, met geweld zal worden opgetreden. Dit is niet hetzelfde als: zonder beleid. Spr. vertrouwt, dat de commandant, die de opdracht heeft „De Zeven Provinciën" tot overgave te brengen, zal optreden desnoods met geweld, maar tevens met beleid.
Wat betreft den commandant van „De Zeven Provinciën", als blijkt, dat waar is, wat volgens sommige telegrammen is geschied, met name dat hem een waarschuwing zou hebben bereikt, dan kan zijn beleid niet krachtig genoeg worden afgekeurd. Maar men kan van spr. niet vergen, dat hij alle bijzonderheden reeds kent. **(Vorig bericht blz. 679 F.)**

E. **NEDERLAND. — Leveranties aan Polen. —** De Directeur van 's Rijks Economischen voorlichtingsdienst deelt het volgende mede:
„Ter compensatie van eenige leveranties van Poolsche spoorrails heeft de Poolsche regeering zich bereid verklaard:
1e. voor uit Nederland ingevoerde, aan contingenteering onderworpen goederen, waarvan het contingent van invoer in Polen niet toereikend is, extra-invoervergunningen te verleenen;
2e. voor bepaalde uit Nederland ingevoerde vruchten en koloniale waren verlaging van invoerrecht volgens de daarvoor bestaande bepalingen toe te staan.
De export-certificaten, op grond waarvan dit compensatie-verkeer plaats heeft, worden door de Poolsche autoriteiten verstrekt aan den betrokken Poolschen exporteur. Mocht een en ander voor firma's in Uw district van belang zijn, zoo gelieven zij een aanvrage te richten tot de Nederlandsche vertegenwoordigster, de N.V. Handelmaatschappij S. Gokkes Jr., Vondelstraat 1, 's-Gravenhage."

F. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Werkloosheid. —** Het aantal werkloozen in Tsjecho-Slowakije bedraagt thans 865.000.

G. **TURKIJE. — Groeiende spanning inzake het lezen der gebeden in het Turksch. —** Eenigen tijd geleden is een bevel aan de Turksche priesters uitgevaardigd, dat in elke moskee de gebeden in het Turksch moesten worden gezegd en niet meer in het Arabisch, zooals tot dusver is geschied. Naar aanleiding van dat bevel kwam het op verscheidene plaatsen in Turkije tot ernstige onlusten. **(V. b. Geestel. Leven 189 K.)**

H. **ENGELAND. — De Valera weer president van den Ierschen Vrijstaat. —** Op 8 Febr. '33 is te Dublin de nieuwgekozen achtste Landdag voor het eerst in zitting bijeen gekomen.
De Valera werd met 82 tegen 54 stemmen herbenoemd tot president van den Staatsraad. Vervolgens deelde De Valera mede, hoe zijn ministerie samengesteld is. **(Vor. ber. Verkiezingen 668 H.)**

I. **BELGIE. — Verblijf van vreemdelingen - Verscherpte wetsbepaling. —** De minister van Justitie,

mr. Janson, heeft een wetsontwerp ingediend waarbij het toezicht op ongewenschte vreemdelingen aanzienlijk wordt verscherpt. Gewijzigd wordt o.m. de wet van Februari 1897, betreffende de uitwijzing van vreemde elementen, in dien zin dat de uitgewezen vreemdeling, die na de uitwijzing binnen de grenzen van het koninkrijk wordt aangetroffen, voor dit feit tot 15 dagen à 6 maanden gevangenisstraf kan worden veroordeeld. Na zijn straf te hebben ondergaan zal hij nogmaals naar de grens worden geleid.
(Vorig bericht blz. 643 C.)

9 FEBRUARI 1933

A. **ZUID-AFRIKA. — Nieuw initiatief van Generaal Smuts.** — Generaal Smuts heeft het initiatief genomen tot het vormen van een coalitie- of nationale regeering met een verklaring aan de Zuid-Afrikaansche partij, waarin hij zegt dat het verlangen in het land zeer sterk uitgaat naar een nieuwe poging om tot een dergelijke regeering te komen. **(676 B.)**

B. **NEDERLAND. — Verlenging van de contingenteering van den invoer van porselein, aardewerk en wandtegels.** — Bij Kon. besluit van 27 Januari is bepaald, daar het in verband met de gebleken noodzaak gewenscht is, de tijdelijke beperking van den invoer van porselein, fijn en sanitair aardewerk en van muur- en wandtegels voort te zetten.
Gedurende een tijdvak van 6 maanden, aanvangende 31 Januari 1933 en eindigende 31 Juli 1933, is de invoer uit ieder land verboden van:
a. porselein (wit, gekleurd, gedecoreerd, bedrukt of beschilderd), voor zoover deze meer bedraagt dan 90 ten honderd van hetgeen gemiddeld per 6 maanden in de jaren 1928, 1929 en 1930 van die goederen uit dat land is ingevoerd, naar de waarde berekend;
b. fijn aardewerk (wit, gekleurd, gedecoreerd, bedrukt of beschilderd, met uitzondering van sanitair aardewerk), voor zoover deze meer bedraagt dan 75 ten honderd van hetgeen gemiddeld per 6 maanden in de jaren 1929 en 1930 van die goederen uit dat land is ingevoerd, naar de waarde berekend;
c. sanitair aardewerk, voor zoover deze meer bedraagt dan 85 ten honderd van hetgeen gemiddeld per 6 maanden in de jaren 1928, 1929 en 1930 van die goederen uit dat land is ingevoerd, naar het gewicht berekend;
d. muur- en wandtegels (verglaasd of met gekristalliseerde glazuren), voor zoover deze meer bedraagt dan 60 ten honderd van hetgeen gemiddeld per 6 maanden in de jaren 1928, 1929 en 1930 van die goederen uit dat land is ingevoerd, naar de waarde berekend.
Men zie verder de St.ct. no. 22. **(Vor. ber. 362 B.)**

C. **ZENDINGEN. — De Hernhutters. — Viering van het 200-jarig bestaan.** — Ter viering van haar 200-jarige bestaan heeft de Hernhutterszendingsvereeniging te Utrecht een druk bezochte samenkomst gehouden. Onder de talrijke aanwezigen bevonden zich dr. H. Th. s' Jacob, commissaris der Koningin in de provincie Utrecht.
Na een openingswoord door ds. E. van Meer, hervormd predikant te Utrecht, heeft mr. A. J. A. A. Baron van Heemstra, oud-gouverneur van Suriname, een toespraak gehouden. Spr. stelde in het licht, dat het moederland een eereschuld heeft tegenover land en bevolking van Suriname. Hij wees op de bijzondere bekoring, welke Suriname op ieder uitoefent, die land en volk kent, en zette uiteen, dat sinds het begin van de 18de eeuw de Moravische broeders zoo goed als ongestoord tot nu toe in Suriname onder zeer moeilijke omstandigheden en met vele groote opofferingen zendigsarbeid hebben verricht, en daar als geloofshouders werkzaam zijn geweest.
Suriname en dan ook Nederland, heeft, zeide spr., ontzaggelijk veel aan de Hernhutters te danken. Hij wekte tenslotte op om alle krachten in te spannen, niet alleen tot het materieele maar ook tot het geestelijke behoud van Suriname, en daartoe de zending van de Hernhutters financieel te steunen. **(490 D.)**

D. **NEDERLAND. — Nederlandsche Jaarbeurs - Een Belgische sectie.** — Voor de eerste maal zal België op de Nederlandsche Jaarbeurs, welke van 14 tot en met 23 Maart 1933 te Utrecht wordt gehouden, vertegenwoordigd zijn met een nationale sectie. Het Belgische Ministerie van Nijverheid en Arbeid heeft zich voor de vorming van een collectieve inzending in het bijzonder gericht tot de klein-industrie en het handwerk. De invloed, uitgegaan van de Conventie te Oslo gesloten, de pogingen om tusschen de beide landen tot nauwe samenwerking op economisch gebied te geraken, de nabijheid van Nederland als afzetgebied voor Belgische artikelen en ten slotte de steun, door het Departement van Nijverheid en Arbeid aan de plannen tot het vormen eener Belgische sectie op de Nederlandsche Jaarbeurs verleend, hebben tot het gunstige resultaat geleid, dat 53 Belgische firma's voor deelneming hebben ingeschreven. Behalve exposities van meubelen, huishoudelijke en luxe artikelen, bijouterieën, kristal, aardewerk en modeartikelen zullen aan de Belgische sectie verbonden worden een afdeeling tourisme en een koloniale groep. In den officieelen stand van de Belgische Legatie, welke ditmaal een onderdeel zal uitmaken van de collectieve Belgische inzending, zullen vertegenwoordigd zijn het Office Commercial de l'Etat, het Office Colonial, het Office Belgo-Luxembourgois de Tourisme, de Brusselsche Jaarbeurs en de Brusselsche Wereldtentoonstelling 1935. **(Vor. ber. 478 G.)**

E. **PROF. DR. H. BOUWMAN OVERLEDEN.** — Op 8 Febr. 1933 is te Kampen overleden Prof. Dr. H. Bouwman, hoogleeraar aan de Theol. School der Gereformeerde Kerken.
Dr. Harm Bouwman werd 30 Aug. 1863 te Uithuizen geboren. Op 8 Juni 1892 legde hij zijn doctoraal examen in de theologie af aan de gem. universiteit te Amsterdam, aan welke onderwijs-inrichting hij 14 Maart 1899 tot doctor in de theologie promoveerde op een dissertatie over: „Het begrip gerechtigheid in het Oude Testament". In 1902 benoemde de Gen. Synode der Geref. Kerken hem tot hoogleeraar aan de Theol. School te Kampen.
Tal van geschriften zagen van zijn hand het licht. Prof. Bouwman, die vanaf 1908 redacteur was van „De Bazuin" en in de Chr. Encyclopaedie verscheidene artikelen verzorgde, schreef vele studies over de kerkgeschiedenis, speciaal over de Afscheiding. Wij noemen: Na 75 jaren, De Afscheiding te Ulrum, Het ambt der diakenen, een bundel meditaties „Onder de schaduw zijner vleugelen", De kerkelijke tucht naar Ger. kerkrecht, Amerika, Schetsen en herinneringen en het Handboek voor Ger. kerkrecht. Sommige werken werden in het Duitsch en in het Hongaarsch vertaald.
Prof. Bouwman was lid van het Historisch Genootschap te Utrecht. In 1923 werd hij benoemd tot ridder in de orde van den Ned. Leeuw.

F. **ITALIE. — Leening van 1 milliard.** — De uitgifte van de leening van de instelling voor den economischen wederopbouw in Italië van 1 milliard lire is een volledig succes geworden. De leening werd driemaal overteekend. **(Vorig bericht Financiën 438 D.)**

G. **NEDERLAND. — Engeland en onze melkproducten.** — De Reorganisation Commission voor melk heeft thans haar rapport uitgebracht; zij beveelt o.a. aan: beperking van den invoer van vloeibare melk, desnoods met behulp van een beschermend recht.
Verder adviseert zij tot aanzienlijke verhooging (substantial increase) van de invoerrechten op room, gecondenseerde volle melk, melkpoeder en melksuiker.

Wat betreft boter en kaas is het rapport van oordeel, dat de Engelsche boeren weinig profijt zouden hebben van een verhooging der invoerrechten, doch het voegt er aan toe, dat een regeling van den invoer zoowel in het belang der exporteerende landen, als in dat van de Engelsche boeren wenschelijk kan worden. (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Zuivelbedrijf 375 C.)

A. **DUITSCHLAND. — Hoogere invoerrechten voor levend vee, vleesch en reuzel - Nieuwe regeling begint 15 Februari 1933.** — Op voorstel van den rijksminister voor Voedselvoorziening en Landbouw, Dr. Hugenberg, heeft de Duitsche regeering besloten, een aantal invoerrechten te verhoogen, speciaal met het doel, daardoor steun te verleenen aan de ernstig onder de depressie gebukt gaande veeteelt.
De nieuwe invoerrechten zullen reeds heden in den „Reichsanzeiger" worden gepubliceerd. Men heeft hierbij te doen met een versterking der douaneprotectie voor levend vee, vleesch en reuzel. De betreffende invoerrechten worden als volgt verhoogd:

	per 100 K.G.
Levend rundvee tot	50 mark
Schapen tot	45 mark
Levende varkens tot	50 mark
Versch vleesch tot	100 mark
Vleesch, gewoon toebereid	150 mark
Fijne vleeschwaren	280 mark

De nieuwe invoerrechten treden op 15 Februari in werking. De Duitsche regeering is van oordeel, dat een invoerbehoefte voor de betrokken producten niet bestaat. De Duitsche veestapel is grooter dan vóór den oorlog en volstrekt voldoende, om in de eigen behoefte te voorzien. **(Vor. ber. Invoerrechten 624 A.)**

B. **NEDERLAND. — Scheepvaart - Brandgevaar aan boord.** — De heer M. C. Koning, directeur der Maatschappij „Nederland" en de heer Ruys Jr. van de „Rotterdamsche Lloyd", hebben de pers eenige mededeelingen gedaan om het publiek voor te lichten betreffende de beperking van het brandgevaar aan boord van schepen. Hun betoog komt hierop neder, dat op de bestaande schepen het niet mogelijk zal zijn de passagiers-inrichting zoodanig te veranderen, dat zij het brandvrije karakter zal dragen van de nieuw te bouwen schepen. Wel echter zullen de „Nederland" en de „Lloyd" trachten door het vermeerderen van de brandvrije schotten en het gebruiken van brandvrije verf in de passagiers-inrichtingen de veiligheid meer te verzekeren. **(Vorig bericht blz. 568 B.)**

C. **FRANKRIJK. — Hitler-vrees.** — In de „Ere Nouvelle" wijdt Herriot een overzicht aan den internationalen politieken toestand in het algemeen en aan de jongste gebeurtenissen in Duitschland in het bijzonder.
„Van de Duitsche nationaal-socialisten kan men alles vreezen.
Hitler probeert zijn tegenstanders door snel optreden te verslaan. Er valt niet aan te twijfelen, dat hij uit het buitenland wordt gesteund. Frankrijk heeft juist in dit opzicht eigenaardige inlichtingen ontvangen. Joego-Slavië en Polen zijn buitengewoon ongerust.
Het is derhalve niet overdreven, te beweren, dat de buitenlandsche politieke toestand op zijn minst genomen zeer ernstig is en dat de Fransche regeering en de publieke opinie zich met meer heeft bezig te houden dan alleen met den financieelen toestand."
(Ere Nouvelle) **(Vorig bericht blz. 656 D.)**

D. **KARDINAAL FRUEHWIRTH OVERLEDEN.** — Kardinaal Fruehwirth is te Rome op 88-jarigen leeftijd overleden. Hij was de oudste van het College van Kardinalen.
Andreas Fruehwirth werd 21 Augustus 1845 te St. Anna am Aigen in Stiermarken geboren. Na zijn studie te hebben beëindigd, trad hij toe tot de orde der Dominicanen, waarvan hij in 1891 Ordegeneraal werd. In 1910 werd hij door Paus Pius X als nuntius naar München gezonden. In 1915 werd Fruehwirth door Paus Benedictus XV tot kardinaal benoemd. Van 1918 tot 1927 bekleedde hij de waardigheid van Groot-Poenitentier, en in 1927 werd hem het eereambt van Kanselier van de Roomsche Kerk toevertrouwd. Kardinaal Fruehwirth heeft altijd groote belangstelling getoond voor den toestand der Duitsche minderheden.

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Java Suiker. - Oprichting van de N.I.V.A.S.** — In een speciale bijeenkomst onder leiding van dr. Bernard, directeur van het departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, is op 2 Jan. '33 de N.I.V.A.S. (Nederl.-Indische Vereeniging voor den Afzet van Suiker) opgericht. De heer van Goor is tot voorzitter benoemd. De Factorij van de Nederl. Handel Mij. treedt als onder-voorzitter op. **(Vorig bericht Suiker blz. 510 B.)**

F. **NEDERLAND. — De opheffing van rechtbanken. - Conflict tusschen regeering en Kamer.** — Een conflict, waarvan in parlementaire kringen consequenties wordt verwacht, is op 9 Febr. '33 ontstaan tusschen minister Donner en de Tweede Kamer. De directe aanleiding tot dat conflict was de aanneming met 51 tegen 38 stemen van een motie-Boon tot schorsing van de behandeling van het wetsvoorstel tot nieuwe vaststelling van het rechtsgebied en de zetels van rechtbanken en kantongerechten, zulks niettegenstaande het feit dat minister Donner de kabinetskwestie had gesteld en verklaard had de aanneming van een motie gelijk te stellen met een verwerping van het ontwerp. Tegen de motie stemden alleen de R.-K. en de A.-R. **(Vorig bericht blz. 676 E.)**

10 FEBRUARI 1933

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Muiterij op het pantserschip „De Zeven Provinciën". - Het schip overmeesterd.** — Aan de mededeelingen, die door den Commandant van de Zeemacht in Nederl. Oost-Indië, schout-bij-nacht J. F. Osten, in de zitting van den Volksraad op 10 Febr. '33 zijn gedaan, ontleenen wij het volgende:
Op Zaterdag 4 Febr. '33 te ongeveer 10 uur 's avonds is de muiterij aan boord van Hr. Ms. „De Zeven Provinciën" uitgebroken. Het schip lag toen geankerd op de reede van Oleh-leh. De commandant en een deel van de officieren, onderofficieren en bemanning waren aan land, toen de schepelingen, die aan boord waren achtergebleven, bezit namen van de geweren, zich voorzagen van munitie en de officieren en onderofficieren overweldigden, nadat zij de lichten hadden uitgedraaid. De eerste berichten maakten er alleen melding van, dat de inlandsche schepelingen in muiterij waren gekomen, maar later kwam aan het licht, dat ook de Europeesche schepelingen aan de muiterij deelnamen. Het schip moet de reede van Oleh-leh te ongeveer 2 uur in den ochtend van 5 Febr. verlaten hebben en werd anderhalf uur later gevolgd door den gouvernementsstoomer „Aldebaran" aan boord waarvan zich de commandant van „De Zeven Provinciën", de kapitein-luitenant-ter-zee P. Eikeboom bevond, met verscheidene officieren en schepelingen, gewapend met karabijnen. Onmiddellijk daarna kwam de „Aldebaran" dicht genoeg bij „De Zeven Provinciën", dat verbinding door middel van vlagsignalen mogelijk was. De commandant van „De Zeven Provinciën" trachtte in verbinding te komen met zijn schip, dat echter absoluut weigerde, welke weigering begeleid werd door bedreigingen. Hierop heeft de „Aldebaran" den afstand met „De Zeven Provinciën" vergroot en zij vervolgde het schip langs de Westkust van Sumatra, gedurende al dien tijd de autoriteiten op de hoogte stellende van de positie.
De officieele rapporten houden in, dat zich aan boord van het muiterschip bevonden 16 officieren, 9 Europeesche en 3 inlandsche onderofficieren, 44 Europee-

sche korporaals en minderen en 184 inheemsche korporaals en minderen. Inmiddels waren de autoriteiten en scheepvaartmaatschappijen gewaarschuwd. De eskadercommandant, die zich met den kruiser „Java" en de torpedojagers „Evertsen" en „Piet Hein" op de reede van Bonthain (Celebes) bevond, kreeg order om zoo spoedig mogelijk naar Tandjong Priok te vertrekken. De commandant der marine te Soerabaja kreeg order om twee onderzeebooten uit te rusten met oorlogstorpedo's en deze beide schepen in gereedheid te houden voor uitvaren.
Tegelijkertijd kreeg de commandant order om drie Dornier-Wal-vliegbooten gereed te maken, geladen met bommen en deze naar Tandjong Priok te zenden.
Na besprekingen tusschen vlootvoogd en eskadercommandant verlieten de schepen, die op 8 Febr. in Tandjong Priok waren aangekomen, in den morgen van 9 Febr. de reede om naar Straat Soenda te varen.
Het was op 10 Febr. om 9 uur 's morgens, dat Hr. Ms. kruiser „Java" de „Zeven Provinciën" voor Straat Soenda sommeerde om zich over te geven. De plaats van de ontmoeting van het eskader met de „Zeven Provinciën" is gelegen op 6° Z.B., 104° 30' O.L., ten Zuidwesten van Vlakkehoek, de Zuidwestelijke kaap van Sumatra.
De bemanning van „De Zeven Provinciën" heeft langs radiografischen weg de goede ontvangst van deze sommatie erkend, vervolgens hebben de muitelingen tot drie malen toe het antwoordtelegram uitgezonden inhoudende een proclamatie van hun voornemens, welke tekst gevolgd werd door de woorden: „Ons niet hinderen".
Deze proclamatie luidde, dat de muiters op weg waren naar Soerabaja, geen geweld in den zin hadden, enkel protesteerden tegen de salariskorting en de gevangenneming van protesteerenden te Soerabaja en bereid waren 24 uur vóór Soerabaja commandant en staf aan boord te ontvangen.
Na den voorgeschreven tijd, die na de sommatie moest verloopen, werd vervolgens een bom van 50 K.G. uit een Dornier-Wal-vliegboot op het schip geworpen. De ontploffing van het projectiel had tot resultaat dat 18 leden der bemanning werden gedood (hiervan zijn 15 Inheemsche leden der bemanning en drie Europeanen, n.l. de tamboer Bakker, de tamboer De Bree en de marinier Kroeskop) en 25 gewond. Aan de gewonden werd onmiddellijk geneeskundige hulp verleend door de omliggende marineschepen.
De inslag van de bom deed brand ontstaan aan boord van „De Zeven Provinciën". Deze werd blijkbaar gebluscht. De muitende bemanning is ontwapend en onder arrest gesteld. „De Zeven Provinciën" is thans wederom onder commando van de officieren. **(682 D.)**

A. **PLUIMVEE. — Eierproductie door levertraan verhoogd.** — In bull. 286 van het Minnesota-proefstation publiceert Edson de resultaten van zijn driejarige onderzoekingen, waarbij het effect van levertraan in de pluimveerantsoenen, in het bijzonder gedurende de wintermaanden, werd nagegaan, schrijft „Schakels".
Elk jaar werden drie toomen hoenders gevoederd met graan en ochtendvoer, waaraan géén, 1%, 2% of 3% levertraan werd toegevoegd. De toomen bestonden gedurende het eerste proefjaar uit 43, gedurende het 2e en 3e proefjaar elk uit 80 dieren. De levertraan bijvoedering begon in November en ging door tot April; in het derde jaar tot Mei.
De resultaten, die door onderzoeker hierbij werden verkregen, wezen uit, dat levertraan bij vastzittende dieren, toegediend gedurende de wintermaanden, de eierproductie verhoogt en daarmede den kostprijs van het ei verlaagt. Ook de broedresultaten werden op deze wijze verbeterd.
Bij het onderzoek bleek schrijver eveneens, dat 2% levertraan de beste resultaten gaf en bovendien het meest economische was, zoowel voor de eierproductie als ook ten opzichte van de verkregen broedresultaten.
(Schakels). **(V. b. Nederland: Pluimvee 441 C.)**

B. **VOLKENBOND. — Duitschland's toetreding tot de facultatieve clausule met vijf jaar verlengd.** — Van Duitsche zijde wordt officieel medegedeeld, dat de leider der Duitsche Volkenbondsdelegatie, gezant Von Keller, namens de Duitsche regeering op het Volkenbondssecretariaat een verklaring heeft onderteekend, waardoor Duitschland opnieuw voor vijf jaar toetreedt tot de z.g. facultatieve clausule van art. 36 van het Protocol van het Permanente Hof van Internationale Justitie te Den Haag. Hierdoor erkent Duitschland opnieuw bij juridische conflicten de bevoegdheid van het Internationaal Hof zonder buitengewone overeenkomsten tegenover staten, die dezelfde verplichting op zich hebben genomen, waardoor het bereid is ook met staten, waarmee Duitschland geen arbitrageverdragen heeft gesloten, eventueele conflicten langs vreedzamen weg te behandelen.
(Vor. ber. Facultatieve clausule: 166 O.)

C. **NEDERLAND. — Nederlandsche Federatie van Beeldende Kunstenaars Vereenigingen.** — Het Comité, ontstaan door het initiatief van de Nederlandsche Federatie van Beeldende Kunstenaars Vereenigingen, is op 20 Jan. '33 in het Stedelijk Museum te Amsterdam samengesteld en sindsdien zijn nog eenige autoriteiten toegetreden.
Uit dit comité is een bestuur gekozen, hetwelk als volgt is samengesteld:
Jhr. D. C. Roëll, onder-directeur van het Rijksmuseum, voorzitter; mr. A. E. von Saher, 1e secretaris; H. F. Boot, 2e secretaris; jhr. mr. Fr. van Lennep, penningmeester.
In het organisatie-comité namen zitting de heeren: jhr. D. C. Roëll, H. F. Boot, H. Schmidt Degener, directeur van het Rijksmuseum, prof. W. van der Pluym, mevr. mr. H. van Dam van Isselt, C. H. W. Baart, directeur van het Stedelijk Museum, L. J. Boogmans, directeur Bisschoppelijk Museum te Haarlem, mr. F. M. Cohen, Amsterdamsch Kunstverbond, L. Bron, bestuurslid Nederl. Federatie van Beeldende Kunstenaars Vereenigingen (Pulchri Studio), waarbij nog eenige leden zullen toetreden.

D. **BELGIE. — Voorstellen van minister Devèze. - In de Kamer-afdeelingen verworpen.** — De Kamerafdeelingen hebben de door minister Devèze ingediende wetsontwerpen in behandeling genomen. Het eerste ontwerp, waarbij strenge straffen worden voorzien ter beteugeling van de systematische actie voor dienstweigering en van alle propaganda welke de recruteering van het leger en de militaire tucht in gevaar kan brengen, werd verworpen met 59 tegen 55 stemmen en 1 onthouding. Het tweede ontwerp onderging hetzelfde lot met 60 tegen 57 stemmen en 1 onthouding. Dit tweede ontwerp betrof de bestraffing van woorden en daden die beleedigend zijn voor de officieren van het actieve leger. Het is dus geenszins zeker dat deze wetsontwerpen, bij de behandeling in de Kamer, een meerderheid zullen vinden. Mocht hij, op deze punten, verslagen worden, dan zou de minister van Landsverdediging, naar uit officieuze bron wordt verzekerd, ontslag nemen.
(Vor. ber. Leger 650 K.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Het leger in 1933.** — Bij het leger in Nederl.-Indië zijn thans de navolgende aantallen opper-, hoofd- en subalterne officieren in actieven dienst:
a. adjudanten van den gouverneur-generaal: 1 kapitein der artillerie van het Nederlandsche leger, tevens intendant van het Huis van den gouverneur-generaal, 1 eerste-luitenant der artillerie;
b. infanterie: 1 luitenant-generaal-legercommandant, 3 generaal-majoors (2 gaan dezer dagen met pensioen), 6 kolonels, 27 luitenant-kolonels (2 bij den generalen staf), 53 majoors (4 bij den generalen staf en 2 gaan dezer dagen met pensioen), 210 kapiteins (13 bij den generalen staf en 2 gaan dezer dagen met pensioen), 273 eerste- en 125 tweede-luitenants.

c. cavalerie: 2 luitenant-kolonels (1 inspecteur), 3 majoors (1 gaat met pensioen), 13 ritmeesters, 19 eerste- en 5 tweede-luitenants.
d. artillerie: 1 generaal-majoor (hoofd generale staf), 2 kolonels (1 gaat met pensioen), 1 kolonel-titulair, 6 luitenant-kolonels (1 bij den generalen staf), 16 majoors, 32 kapiteins (2 bij den generalen staf), 78 eerste- en 8 tweede-luitenants;
e. genie: 1 generaal-majoor, 3 luitenant-kolonels, 2 majoors, 20 kapiteins, 20 eerste- en 12 tweede-luitenants;
f. militaire administratie: 1 luitenant-kolonel, 5 majoors, 24 kapiteins, 15 eerste- en 9 tweede-luitenants;
g. intendance: 2 kolonels, 2 luitenant-kolonels, 3 majoors en 9 kapiteins;
h. geneeskundige dienst: 1 generaal-majoor, 2 kolonels, 7 dirigeerend-officieren van gezondheid 1e kl. (luit.-kol.), 8 der 2e kl. (majoor), 91 officieren van gezondheid 1e kl. (kapitein), 141 der 2e kl. (eerste-luitenant), 1 tijd. off. van gez. 2e kl., 1 dirigeerend-apotheker 1e kl. (luit.-kol.), 3 der 2e kl. (majoor), 9 apothekers 1e kl. (kapitein), 19 der 2e kl. (eerste-luitenant, 1 dirigeerend-paardenarts 1e kl. (luit.-kol.), 5 paardenartsen 1e kl. (kapitein), 3 der 2e kl. (eerste-luitenant):
i. topographische dienst: 1 kolonel, 2 luitenant-kolonels, 1 majoor en 5 kapiteins.
Hiervan zijn bij de Koloniale Reserve in Nederland gedetacheerd: 1 majoor, 3 eerste-luitenants (1 adjudant) der infanterie, 1 eerste-luitenant der militaire administratie, 1 officier van gezondheid 1e kl. en 1 der 2e klasse. **(Vorig bericht blz. 513 C.)**

11 FEBRUARI 1933

A. **DUITSCHLAND. — Internationale positie. - Hitler's eischen.** — In een interview met de „Sunday Express" heeft rijkskanselier Hitler zijn standpunt ten aanzien van Duitschlands buitenlandsche politiek uiteengezet. Zijn eischen zijn: herziening van het verdrag van Versailles, ontwapening van Frankrijk of sterker bewapening van Duitschland, teruggave van den Poolschen Corridor en van koloniën, uitroeiing van het communisme, geen herstel der Hohenzollern-monarchie.

B. **BART KREEFT OVERLEDEN.** — In den acteur Bart Kreeft, die nog zijn 79en verjaardag mocht beleven, doch op 10 Febr. '33, na een langdurige ziekte is overleden, verliest de oude garde onzer vaderlandsche tooneelspeelkunst een harer beste vertegenwoordigers.
De heer A. C. Kreeft werd 9 Febr. 1854 te Amsterdam geboren, waar hij zich aanvankelijk een levenspositie zocht als decoratie-schilder. In zijn jeugd was hij ook kerkzanger en gaf hij mede blijk van veel aanleg voor de tooneelspeelkunst, waarvan hij zich als liefhebberij-acteur een hartstochtelijk beoefenaar toonde. Uit dien tijd reeds dateert zijn bekendheid door de creatie van rollen als van Henri de Lagardière in „De Gebochelde", Lazaro in „Lazaro de Veehoeder" en dergelijke.
De hem aangeboren vis comica trok spoedig algemeene aandacht en hij vond weldra emplooi bij het gezelschap-Prot, dat met hem het operettegenre in eere bracht. Kreeft trad toen in een 45-tal operettes op en vervulde bovendien nog hoofdrollen in een aantal blijspelen.
In vereeniging met Jan Buderman richtte hij in 1892 den Artis-Schouwburg op, die echter na een paar jaar weer „van het tooneel" verdween. Daarna trad hij op bij de Gebr. van Lier, totdat hij zich — 43 jaar oud — als opvolger van Jacques de Boer als komiek verbond aan het Kon. Ned. Tooneel. Hij debuteerde op het Leidsche Plein (Stadsschouwburg te Amsterdam) in „Tooneelspelers thuis".
Na dit engagement zien we hem weer als mededirecteur, nu van het Rembrandt-theater te Amsterdam, waar hij zich intusschen als acteur geenszins onbetuigd liet.
Een tijd lang heeft hij vervolgens ook nog deel uitgemaakt van het Rotterdamsch Tooneel.
Kreeft wist zich steeds er voor te hoeden, zijn humoristisch talent aan grover effect dienstbaar te maken en was nooit gedwongen grappig maar altijd hoogst komisch. **(Vorig bericht blz. 224 B.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. - De muiterij op het pantserschip „De Zeven Provinciën".** — De commandant van het pantserschip „De Zeven Provinciën", Kapt.-luit.-ter-zee J. E. Eikenboom, is van zijn functie ontheven.
Volgens „De Telegraaf" is commandant Eikenboom zelfs van twee zijden gewaarschuwd, dat het aan boord van „De Zeven Provinciën" niet pluis was. Ook den vlootvoogd, schout-bij-nacht Osten, was het bekend geworden, dat vermoedelijk ernstige dingen te gebeuren stonden en hij vond hierin aanleiding, den heer Eikenboom onmiddellijk te verwittigen. „Wees op uw hoede", seinde schout-bij-nacht Osten den commandant van „De Zeven Provinciën", doch ook deze goedgemeende waarschuwing trof geen doel. De heer Eikenboom vatte het geheele geval als een „canard" op. Hij achtte het ten eenenmale uitgesloten, dat de gisting op zijn oorlogsbodem zulke vorderingen zou hebben gemaakt, dat het inderdaad tot een open muiterij zou komen. Zoo kon het gebeuren, dat de commandant zich, ondanks de twee hem geworden waarschuwingen, toch aan land begaf en den schepelingen aan boord van zijn schip vrij spel liet.
Als leider der muiters is na onderzoek aangewezen de Europeesche korporaal-machinist Boschart.
De doodenlijst der schepelingen van „De Zeven Provinciën" is tot 23 gestegen.
Het departement van Marine deelt mede, dat 28 Europeesche schepelingen van „De Zeven Provinciën" zijn gearresteerd en door de „Orion" te Batavia werden aangebracht, terwijl aan boord van de „Java" zich 184 Inlandsche schepelingen van „De Zeven Provinciën" bevinden.
Kapitein-ter-zee Coster is met het onderzoek in de muiterij belast. **(Vorig bericht blz. 684 G.)**

D. **ENGELAND. — Uit steenkool vervaardigde olie voor de Britsche vloot.** — De Britsche Admiraliteit heeft bij een Engelsche firma een contract gesloten voor levering gedurende twaalf maanden van uit steenkool vervaardigde olie. De Admiraliteit heeft de order geplaatst nadat het oorlogsschip „Westminster" geruimen tijd proeven met de nieuwe brandstof heeft genomen, die zeer bevredigend zijn verloopen.
(Vor. ber. Leger, Vloot: 681 H.)

E. **POLEN. — Bank van Polen. - Verlaging van de gouddekking.** — De algemeene vergadering van de Bank van Polen heeft op 9 Febr. '33 besloten de statuten der circulatiebank aldus te wijzigen, dat voortaan slechts goud als dekkingsmiddel voor de in omloop gebrachte bankbiljetten zal worden beschouwd, terwijl de dekkingsgrens, die tot nog toe 40 procent bedroeg, tot 30 procent wordt verlaagd.
De terstond vervallende verplichtingen van de Bank hebben tot een bedrag van 100 millioen zloty geen dekking noodig.
Door deze wijziging kan de Bank van Polen haar bankbiljettencirculatie aanzienlijk vergrooten.
(Zie Staatsfinanciën: 57 I.)

12 FEBRUARI 1933

F. **TURKIJE. — Turksche plaatsnamen.** — De Turksche postadministratie vestigt er de aandacht op, dat nog steeds correspondentie wordt ontvangen, voorzien van onjuiste aanwijzingen als Armenië, Griekenland, Cilicië, Pontos, Klein-Azië, enz. Ook worden voor de plaatsen van bestemming meermalen nog de oude benamingen gebezigd. Het gevaar bestaat, dat on-

juist geadresseerde correspondentie niet wordt uitgereikt.
Van de voornaamste plaatsen luidt de nieuwe benaming: Istanboel (Constantinopel), Ankara (Angora), Izmir (Smyrna), Edirne (Adrianopel), Trabzou (Trebizonde), Bursa (Broessa), Uesküdar (Scutari), Gelibolu (Gallipoli). **(Vorig bericht blz. 403 D.)**

A. **S.D.A.P. — Protestvergadering van de S.D.A.P.-federatie Amsterdam. - De gebeurtenissen in Indië.** — Stampvol was de groote zaal van Carré te Amsterdam, waar de federatie Amsterdam van de S.D.A.P. op 12 Febr. '33 haar protestvergadering hield en waar ir. Albarda, dr. F. M. Wibaut en W. Drop spraken over de gebeurtenissen in Indonesië en protesteerden tegen het door den minister van Defensie uitgevaardigde verbod betreffende de bladen der „Arbeiderspers".
De voorzitter, de heer De Miranda, opende de vergadering met de opmerking, dat het doel van deze bijeenkomst was, verheldering te brengen in het gebeurde in Indië en een woord van protest te uiten tegen het karakter der gebeurtenissen. Twee en twintig jonge mannen, die als ze tot de kapitalistische klasse hadden behoord, nog op school- en collegebanken zouden zitten, zijn gedood. Spr. verzocht het gehoor zich een minuut van zijn plaats te verheffen om de dooden te herdenken.
Hierop was het woord aan ir. Albarda. Spr. begon met de erkenning dat muiters op een oorlogsschip door geen enkele regeering kunnen worden gedoogd. Nergens ter wereld heeft ooit een regeering muiterij lijdelijk aangezien. Maar erkenning van de noodzakelijkheid om het opstandige schip weder onder het normale bevel te brengen, gaat samen met het afkeuren van de wreede methode, die tegen de muiters is toegepast.
Ir. Albarda gaf een uitvoerige uiteenzetting van het gebeurde met „De Zeven Provinciën". In oorlogstijd, zoo zeide hij o.a., wordt eerst een waarschuwingsschot gegeven, hier was de eerste bom een voltreffer. Twee en twintig jonge mannen vonden den dood. Nederland kent de doodstraf niet, hier werd ze zonder vonnis of onderzoek uitgevoerd. Het beleid van de regeering in deze zaak noemde spr. dom en tactloos.
Ir. Albarda zeide verder, dat de bourgeoisie bij de beoordeeling der feiten alle verhoudingen uit het oog verliest. Daartegenover moet uitdrukkelijk worden gezegd, dat de mannen van „De Zeven Provinciën" geen geweld in den zin hadden en dat zij ook geen geweld gebruikten. Niettemin is in de pers geroepen om uiterste geweldmiddelen, zoowel redactioneel als door middel van ingezonden stukken en de heer Colijn wenschte zelfs, dat het schip zou worden getorpedeerd. Tegen deze ophitsing hebben in de Kamer waarschuwende stemmen geklonken; ook, maar niet uitsluitend van onzen kant. Buiten de Kamer klonken eveneens waarschuwende geluiden; het blad der katholieke arbeiders, „De Volkskrant", schreef dat Colijn zich onaanvaardbaar had gemaakt als leider der toekomstige regeering.
Het heeft alles niet gebaat. Er zijn dooden en gewonden gevallen. Nog op 7 Februari keurde minister Beelaerts van Blokland te Genève het bommenwerpen in oorlogstijd af; maar op 10 Februari wierp men in vredestijd een bom op een schip vol Nederlandsche onderdanen, waarvoor de Nederlandsche regeering zich toch verantwoordelijk diende te gevoelen.
De volgende spreker, dr. F. M. Wibaut, zeide dat er sedert 10 Februari reden is voor rouw, ergernis en verontwaardiging. „Het jegens de opvarenden gebruikte misbruik van macht moet aan de kaak worden gesteld, evenals de verdierlijking, waartoe militaristisch gezagsfanatisme leidt."
Het Tweede-Kamer-lid de heer W. Drop besprak vervolgens hoofdzakelijk de positie en de taak van de organisaties van Marinepersoneel, in het bijzonder in verband met de salaris-actie van den laatsten tijd.
De heer Drop vertrouwde, dat er recht zal worden gesproken met afweging ten volle van de voorgeschiedenis; „laat men daarbij ook bedenken," riep hij uit: „wanneer de meester wegloopt, doet de klas gekke dingen".
Als laatste sprak de Indonesiër L. N. Palar. Hij constateerde, dat de vloot „als machtsmiddel van de koloniale imperialisten onbruikbaar is gebleken", en noemde deze muiterij een ondubbelzinnig symptoom daarvan. Het gebeurde met „De Zeven Provinciën" zal een krachtige prikkel blijken voor de jonge nationalistische beweging, die 10 Februari 1933 nimmer zal vergeten. „Een kind kan men met een karwats temmen," besloot hij, „een volwassene kan men er mede tot razernij brengen!"
Ir. J. W. Albarda, lid van de Tweede Kamer en voorzitter der soc.-dem. Kamerfractie, heeft een interpellatie aangevraagd over het gebeurde op „De Zeven Provinciën". **(Vorig bericht blz. 686 C.)**

13 FEBRUARI 1933

B. **ROEMENIE. — De communistische partij in Boekarest opgeheven.** — De commandeerende generaal van het groote legerkorps en de militaire bevelhebber van Boekarest heeft met ingang van 11 Febr. '33 alle communistische organisaties verboden.

C. **RICHARD WAGNER.** — Op 13 Febr. 1933 was het 50 jaar geleden, dat de beroemde Duitsche componist Richard Wagner te Venetië overleed. Dit feit is in alle voorname muziekcentra van Europa door opvoeringen van zijn muzikaal-dramatische werken (ook in concertvorm) herdacht.

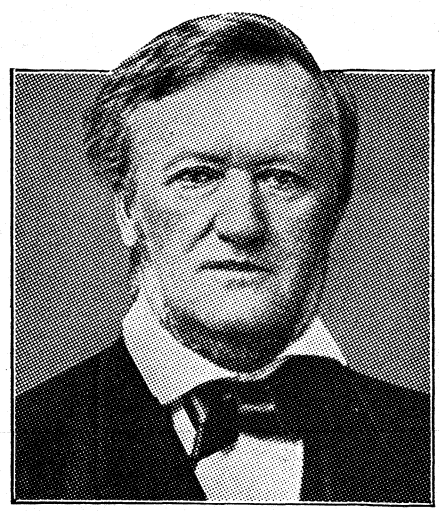

Richard Wagner.

Wij laten hieronder enkele biografische bijzonderheden uit Wagners veel bewogen leven volgen:

1813 22 Mei, geboren te Leipzig.
1833 Kapelmeester te Würzburg.
1836 Huwelijk met Minna Planer.
1837 Werkzaam te Riga.
1839 Vlucht op een schip naar Parijs. — Bittere armoede. Houdt zich in het leven door het maken van krantenartikelen, arrangementen, potpourri's, copiïstenwerk, enz.
1842 Succes met zijn opera „Rienzi" te Dresden en benoeming tot hofkapelmeester aldaar.
1843 Der Fliegende Holländer.
1845 Tannhäuser.
1849 Verbannen wegens revolutionnaire gezindheid. Onderdak bij Liszt; gastvrijheid bij de familie Wesendonck. Liefdestragedie, die tot de „Tristan und Isolde" hem heeft geïnspireerd.
1850 Lohengrin.
1854 Das Rheingold.

1856 Die Walküre.
1859 Voltooiing van Tristan und Isolde.
1860—1864 Zwervend door Parijs, Venetië, Weenen en Rusland.
1864 Amnestie en beschermd door koning Ludwig II van Beieren, belast met de reorganisatie der Koninklijke Muziekacademie. — Wegens intriges verdreven en vestiging bij Luzern.
1867 Die Meistersinger von Nürnberg.
1871 Vestiging te Bayreuth. Siegfried.
1872 Stichting aldaar van het „Festspielhaus", dat geheel op de opvoering van Wagner's werken was ingesteld en als een pelgrimsoord door Wagnervereerders uit alle deelen der wereld bezocht wordt.
1874 Götterdämmerung.
1882 Voltooiing der „Parsifal".
1883 13 Februari, gestorven in het Vendraminpaleis te Venetië. — 18 Februari begraven te Bayreuth in zijn villa „Wahnfried".

(V. b. Wagner-Autogrammen: 201 D.)

A. **VOLKENBOND. — Chineesch-Japansch conflict. - Mandsjoekwo en Jehol.** — In de commissie van XIX is het antwoord van de Japansche regeering voorgelezen inzake de bezorgdheid, die de Volkenbond te kennen had gegeven over de militaire voorbereidingen door Japan in de provincie Jehol. Het antwoord luidt, dat Jehol tot Mandsjoekwo behoort en Japan op grond van het defensief verbond met de nieuwe republiek niet kan instaan voor de gevolgen van een niet-terugtrekken der Chineesche troepen. **(V. b. 680 A.)**

B. **FRANKRIJK. — De Kamer aanvaardt financieel regeeringsplan.** — De Fransche Kamer heeft na een langdurige discussie de crisisbelasting met 327 tegen 255 stemmen aangenomen in de door de regeering voorgestelde redactie.
De regeering verwacht van deze belasting jaarlijksche inkomsten van 400 millioen francs.
Daarna nam de Fransche Kamer art. 89 van het financieel regeeringsplan aan, waardoor binnen een periode van vijf jaar het effectief van de cavalerie en het effectief van de officieren in vasten dienst verminderd zal worden. Minister-president Daladier legde de verklaring af dat deze bezuiniging het kader van het leger niet zal verzwakken.
Tenslotte nam de Kamer met 359 tegen 225 stemmen het financieel saneeringsplan der regeering aan. Het kabinet had de vraag van vertrouwen gesteld.
Het betreft hier het twaalfde deel der Fransche begrooting, geldend voor de maand Maart.

(Vor. ber. Begrooting 680 F.; Leger 532 B.)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — De muiterij op het pantserschip „De Zeven Provinciën".** — Op 12 Febr. 1933 werden honderd ongeboeide en vijftig geboeide Inlanders, benevens 28 geboeide en vier ongeboeide Nederlanders, die verdacht worden aan de muiterij te hebben deelgenomen, op het eiland Onrust afgezet en werden aldaar in barakken opgesloten. Het eiland Onrust staat nu onder militair commando.
Op 20 Febr. zal de Volksraad door den commandant van de zeemacht in Ned.-Indië worden ingelicht omtrent de eerste resultaten van het onderzoek met betrekking tot de gebeurtenissen aan boord van „De Zeven Provinciën". **(Vorig bericht blz. 687 A.)**

D. **NEDERLAND. — Gouden Standaard.** — De regeering deelt in de Memorie van Antwoord op het voorloopig verslag der Eerste Kamer over de rijksbegrooting mede, dat zij met groote kracht meent te moeten vasthouden aan den gouden standaard, zij acht dit een der voorwaarden, waaronder op den duur een gezonde wederopbouw van het economische leven mogelijk is. **(Vorig bericht blz. 78 D.)**

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nieuwe leening maximaal groot ƒ 350 millioen.** — Ingediend is een wetsontwerp om den minister van Financiën te machtigen tot het aangaan van een of meer geldleeningen ten laste van het rijk tot een bedrag van ten hoogste ƒ 350.000.000. Uit de Memorie van Toelichting blijkt, dat de bedoeling is, zoowel om vlottende schuld te consolideeren als om bestaande leeningen te converteeren. **(Vor. ber. Financiën 652 C.)**

14 FEBRUARI 1933

F. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Rijksbegrooting 1933. - Financieele toestand.** — Aan de Memorie van Antwoord betreffende Hoofdstuk I (algemeene beschouwingen) ontleenen wij o.a. het volgende:
Inzake den financieelen toestand van het Land verwijst de regeering naar de Millioenen-nota. Sedert dien is de toestand zeker niet gunstiger geworden. Inderdaad vinden de verminderingen der annuïteiten welke de Staat aan de fondsen betaalt, haar rechtvaardiging in de aanwezigheid van reserves of van uitkomsten, welke boven de oorspronkelijke verwachting uitgaan; deze verminderingen zijn daarom uiteraard slechts als tijdelijke maatregelen te beschouwen. Hetzelfde geldt van de bijdrage uit het reservefonds van ƒ 18 millioen. Het is niet juist dat voor 1933 de tegoedschrijving zuiver fictief zou zijn. Voor 1933 is een bedrag van ƒ 18 millioen uit de batige saldi 1929-'30 beschikbaar.
Inderdaad zal de dienst 1932 een grooter tekort opleveren dan de geraamde 10,3 millioen; dit tekort zal echter eerst op de begrooting 1935 zijn invloed doen gelden.
De loop der crisisuitgaven in 1933 kan uiteraard nog niet worden bepaald. Indien voorshands een gelijk tekort als over 1932 wordt aangenomen, zullen inderdaad de gezamenlijke tekorten niet volledig kunnen gedekt worden door het nog in het Leeningfonds aanwezige saldo. Dit saldo bedroeg 1 Januari 1931 ƒ 235.175.000, op 1 Januari 1932 ƒ 171.886.000, op 1 Januari 1933 ƒ 82.645.432. De bijdrage van gewonen dienst 1933 is ƒ 41.054.893, de bijdrage crisisdienst 1933 is ƒ 56.021.000, te zamen ƒ 97.075.893. Het nadeelig saldo 1 Januari 1934 is dus ƒ 14.430.461.
Aangezien tegen 1 Januari 1934 alle heffingen voor het Leeningfonds 1914 komen te vervallen en, in verband hiermee, bepaald is, dat ook de bij die wet ingestelde „Crisisdienst" met 1 Januari 1934 zal vervallen, zal eerlang de dekking van de uitgaven van het Leeningfonds nader onder de oogen moeten worden gezien.
Wat den crisisdienst betreft wordt de navolgende berekening overgelegd omtrent den loop der crisisuitgaven in het jaar 1932.

Ondersteuning behoeftige Nederlanders in het buitenland	ƒ 1.800.000
Werkverschaffing en steunverleening .	40.000.000
Subsidiën werkloozenkassen (100 pct. en meer dan 100 pct.)	11.200.000
Steun aan land- en tuinbouw	21.121.000
Crediet haringdrijfnetvisscherij . . .	2.500.000
	ƒ 76.621.000
Ontvangsten (rond)	20.600.000
Tekort	ƒ 56.021.000

Op de vraag van sommige leden, een opgaaf te mogen ontvangen van de bedragen, waarvoor in 1933 vermoedelijk zal moeten worden geleend, en van den vermoedelijken stand der vlottende schuld op 1 Jan. 1934, indien niet verder werd geleend, wordt geantwoord, dat het eerste bedrag niet vaststaat en dat het laatste bedrag kan worden gesteld op ruim ƒ 700.000.000 **(Vor. ber. Begrooting 500 A.; Suppletie begr. 642 A.; Verhandelingen 668 G.)**

G. **NEDERLAND. — Tarwewet. - Maalpercentage van 25 op 35 verhoogd.** — Van bevoegde zijde wordt ons medegedeeld, dat in verband met de wijziging van de Tarwewet 1931 met ingang van 13 Februari 1933 het maalpercentage van 25 tot 35 is verhoogd. **(Vorig bericht blz. 682 A.)**

A. **VERDRAG VAN OUCHY. — Rede van dr. J. A. Nederbragt in de K. v. K. te Maastricht.** — Dezer dagen had te Maastricht een vergadering plaats van de K. v. K., waar dr. J. A. Nederbragt, chef van de economische en consulaire directie bij het departement van Buitenlandsche Zaken, een rede hield over het onderwerp: „Rondom de conventie van Ouchy". Na een welkomstwoord van den voorzitter kreeg dr. Nederbragt het woord. Spr. zette in de eerste plaats uiteen, dat de gedachte om een conventie te sluiten tot bestrijding der handelsbelemmeringen niet toevallig is ontstaan bij de regeeringen van Nederland, België en Luxemburg, maar dat dit idee historisch te verklaren valt uit de geografisch-economische ontwikkeling der drie betrokken naties.
Spr. schetste vervolgens de geschiedenis van de onderhandelingen van het verdrag van Ouchy, die circa twee-en-een-half jaar min of meer actief zijn gevoerd, en die werden gekenmerkt door een oprecht streven naar economische samenwerking en naar wegneming van hinderlijke belemmeringen.
Tegenover dezen geest van samenwerking stelde spr. den geest van eenzelvigheid, die het verdrag van Ottawa kenmerkt.
Ouchy is een woning met wijd-geopende ramen en deuren, Ottawa is een gesloten huis. Ouchy laat formeel even de meestbegunstiging los om haar op een lager niveau te kunnen vastleggen, Ottawa geeft blijvend de meestbegunstiging prijs. Ouchy breekt handelsbelemmeringen af, Ottawa bouwt nieuwe op.
Drie reeksen van handelsbelemmeringen worden door de conventie van Ouchy aangetast: de overdreven, onoverkomelijke tarieven, de contingenteerings-maatregelen en de deviezen-beperkingen. Ieder van deze drie hindernissen maar vooral de gunsttarieven worden in belangrijke mate verlaagd.
Spr. ziet hierin een groot voordeel, maar ontveinst zich niet, dat er ook hier te lande tal van tegenstanders zijn van de gesloten maar nog niet geratificeerde conventie.
Maar niet alleen van den tegenstand in eigen land, veel meer van de houding der andere regeeringen hangt het lot van Ouchy af. Spr. verwacht niet veel verzet op grond der meestbegunstigings-clausule. Slechts één regeering, die spr. niet nader wenscht aan te duiden, schijnt over dit formeele bezwaar niet te willen heenstappen. Het beroep van Engeland op deze clausule gaat volgens spr. niet op, omdat zij niet onvoorwaardelijk maar slechts voorwaardelijk vermeld staat in het handelsverdrag met deze natie.
Het gevaarlijkst is de oppositie van die staten, welke met represailles dreigen, als de conventie van Ouchy mocht worden doorgezet: daarvoor zal Nederland wellicht op zij moeten gaan.
In zijn conclusie betoogde spr., dat de schuld van een mogelijke mislukking zal drukken op die Staten, welke in Genève mooie woorden spreken, maar niet tot daden kunnen komen en eindigen met de daden van anderen te vernietigen. Ondanks alles zal de voldoening blijven, dat de drie kleine landen, die voorheen in anderen vorm samengingen, dit principieele en veelbelovende werk samen verricht hebben.
(Vorig bericht blz. 646 H.)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Werkloosheid.** — Ultimo December 1932 waren bij de arbeidsbeurzen als werkzoekenden ingeschreven 3095 Europeanen, 9018 Inlanders en 743 Chineezen. (Deli Courant)
(Vorig bericht blz. 299 F.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — President Hoover over het valuta-vraagstuk.** — In een rede voor de nationale Republikeinsche club te New York ter gelegenheid van Lincoln's Day heeft president Hoover op 13 Febr. '33 gezegd, dat de Ver. Staten genoodzaakt zullen zijn verdedigende maatregelen te nemen tegen den invoer uit landen met gedeprecieerde valuta.
Hoover drong aan op een internationale actie tot stabilisatie van de deviezen, teneinde een economischen oorlog te voorkomen.
Ten aanzien van het internationale herstel van den gouden standaard zei Hoover, dat het niet noodig is, dat de landen, die den gouden standaard hebben verlaten, hun valuta weer op de oude hoogte vaststellen; het is voldoende wanneer die valuta's op een bepaalde hoogte aan het goud gebonden worden.
Indien één of andere internationale actie noodzakelijk is om de centrale banken in staat te stellen tot samenwerking bij de stabilisatie, dan moeten de regeeringen daarvoor niet terugdeinzen.
Indien eenig gedeelte van de oorlogsschulden aan de Ver. Staten ter zijde gesteld zou kunnen worden, teneinde tijdelijk voor dit doel gebruikt te worden, zouden wij niet aarzelen daartoe over te gaan.
Tegelijkertijd moet de wereld een plaats vinden voor het zilver als bestanddeel van het monetaire systeem.
Ik hoop, aldus Hoover, dat het Amerikaansche volk niet op een dwaalspoor gebracht zal worden door de voortdurende propaganda uit het buitenland, die beweert, dat schrapping van de oorlogsschulden een internationale oplossing zou brengen. Dat is niet waar; de oorlogsschulden zijn slechts een gedeelte van het probleem; hun belang uit een oogpunt van wereldhandel wordt overdreven.
Indien men van de Ver. Staten offers vraagt, moeten zij de zekerheid hebben van een samenwerking, welke positief zal leiden tot monetaire stabiliteit en herstel van de welvaart in de wereld.
Hoover voorspelde, dat als men het niet eens zou kunnen worden over bovengenoemde vraagstukken, dat dan de Ver. Staten door binnenlandsche krachten steeds verder naar autarkie en isolatie gedreven zullen worden, hoe verwerpelijk voor de wereld en onbevredigend voor de Ver. Staten dit ook moge zijn.
(Vorig bericht Gouden Standaard 345 B.)

D. **BIOLOGIE. — Het eerste leven.** — Een oude kwestie is of het eerste leven op onze aarde is ontstaan of van elders hier naar toe is gebracht, dit „leven" dan natuurlijk bedoeld in den vorm van uiterst eenvoudige organische wezens, die dan naderhand door evolutie in den loop van duizenden eeuwen (of korter) aan andere meer gecompliceerde vormen het aanschijn zouden hebben gegeven. Men zat n.l. met de groote moeilijkheid van het vervoer van levende organismen op of aan brokken meteoorsteen, die wellicht door de interstellaire ruimte tot ons waren gekomen, doch die in onze atmosfeer een zóó enorme verhitting ondervonden door de wrijving van het brok met de dampkringslucht, dat de bedoelde kiemen daarin en daaraan zouden hebben moeten te gronde gaan. Thans heeft prof. Charles B. Lipman, hoogleeraar aan de universiteit van Californië, aan brokken meteoorsteen, afkomstig uit musea te Chicago en andere dergelijke musea, verrassende nieuwe dingen gevonden. Hij nam deze meteoorbrokken en behandelde ze met zeer krasse sterilisatiemiddelen, o.m. ook gloeiing, en maalde ze dan steriel fijn. Het poeder werd nu op mogelijke aanwezigheid van levende organismen onderzocht en in negen van 24 gevallen werden daaruit bolvormige micro-organismen gekweekt.
Bovendien vond Lipman in al de onderzochte meteoorbrokken sporen van organische stikstofverbindingen. Lipman heeft verder nog verklaard, dat het gloeiverschijnsel van meteoorbrokken in de atmosfeer volstrekt niet noodzakelijkerwijze alle organisch leven in het inwendige van deze brokken doodt. Het uitwendig gloeiende brok kan inwendig van zoo lage temperatuur zijn gebleven, dat het organische leven er niet door wordt vernietigd.
(„Nature's Path", New York)

E. **NEDERLAND. — Staking in de textiel-industrie te Almelo opgeheven.** — Tegen veler verwachting in is op 13 Febr. '33 aan de staking in de textielindustrie een einde gekomen. Verreweg het grootste deel der arbeiders heeft den arbeid hervat of zich voor werkhervatting aangemeld. **(Vorig bericht blz. 575 C.)**

A. **VEREENIGDE STATEN. — Economische toestand.** — Als eerste getuige voor de senaatscommissie, welke een onderzoek instelt naar de oorzaken der depressie, verklaarde Bernard Baruch (financieel adviseur van Roosevelt), dat een sluitende begrooting en een gezond geldwezen een eerste vereischte is voor het herstel. Hij sprak zich nadrukkelijk uit tegen annuleering der oorlogsschulden en oefende felle critiek uit op het Verdrag van Versailles, dat volgens hem de oorzaak is van de zware bewapening, waaronder de wereld gebukt gaat, en dat tevens oorzaak is van het grootste gedeelte der kunstmatige handelsbarrières, waaromtrent men reeds zooveel heeft gesproken. (De Telegraaf)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — „De Zeven Provinciën".** — Luitenant-ter-zee 1ste klasse T. K. baron van Asbeck is aangewezen als eerste officier aan boord van Hr. Ms. „De Zeven Provinciën".
(Vor. ber. Muiterij en Marine 688 C.)

C. **AMSTERDAM. — Automaten-verordening nietig verklaard.** — De Hooge Raad heeft arrest gewezen in de zaak van een Amsterdamschen winkelier, die door den kantonrechter, daarna door de Rechtbank wegens overtreding van de Amsterdamsche Automatenverordening tot een geldboete werd veroordeeld. De winkelier werd veroordeeld wegens het vullen van een automaat op uren, waarop de winkels gesloten moeten zijn.
De Hooge Raad heeft thans het vonnis van de Rechtbank vernietigd, de automatenverordening ten aanzien van het bijvul-verbod nietig verklaard en den winkelier ontslagen van rechtsvervolging. **(570 D.)**

D. **MUZIEK. — Henri Duparc overleden.** — Henri Duparc, componist, leerling van César Franck, overleed op 14 Febr. 1933 te Mont-de-Marsan in den ouderdom van 85 jaar. Zijn laatste optreden te Parijs dateert van 1911, waar hij een uitvoering van zijn „Chanson Triste" met het Lamoureux-orkest leidde. Zijn wereldvermaardheid dankte hij aan een klein aantal door hem gecomponeerde liederen, welke tot de beste behooren van de liederen-literatuur. Hiervan zijn het meest bekend: „Invitation au Voyage", „Chanson Triste", „Lénore", „Phydile", „Le Manoir de Rosamonde" en „La Vie-antérieure".
Hij componeerde voorts een symphonisch gedicht „Lénore" en twee of drie transcripties van werken van Bach en César Franck voor piano.

15 FEBRUARI 1933

E. **VOLKENBOND. — Chineesch-Japansch conflict.** — De buitengewone Assemblée voor de definitieve regeling van het Japansch-Chineesche conflict is bijeengeroepen voor 21 Februari '33.
De Commissie van Negentien heeft op 14 Febr. haar werk beëindigd. De commissie heeft besloten aan de Assemblée de volgende maatregelen voor te stellen ter oplossing van het probleem van het Verre Oosten:
1. Terugtrekking van de Japansche troepen uit Mandsjoerije tot aan de Japansche spoorwegzone.
2. Het scheppen van autonomie in de drie Oostelijke provinciën onder souvereiniteit van China, inrichting van het bestuur, instelling van internationale contrôle en van gendarmerie overeenkomstig de voorstellen van het Lyttonrapport.
Het principe van de Chineesche souvereiniteit in de drie Oostelijke provinciën wordt bovenaan de lijst van het advies geplaatst. De naam Mandsjoekwo wordt in het rapport in het geheel niet genoemd. De nadruk wordt er op gelegd, dat het terugtrekken der Japansche troepen een onmisbare voorwaarde is voor de schepping van een dragelijken toestand en voor de geheele regeling van het conflict.
De diplomatieke onderhandelingscommissie, aan welke verdere regeling tezamen met de beide regeeringen zou worden opgedragen, zou worden samengesteld uit vertegenwoordigers van de staten, die het Negen Mogendhedenverdrag hebben geteekend en desgewenscht uit die van de staten, die zijn vertegenwoordigd in de Commissie van Negentien. Verder zouden Amerika en Sovjet-Rusland worden uitgenoodigd.
De Commissie van Negentien heeft in haar slotzitting kennis genomen van de antwoord-nota der Japansche regeering inzake de erkenning van de Chineesche souvereiniteit in Mandsjoerije en onmiddellijk haar meening hieromtrent aan de Japansche regeering medegedeeld. De commissie stelt vast, dat de Japansche nota geen basis voor verdere bemiddeling kan vormen en weigert de nota in details te bespreken. Echter wordt de Japansche regeering er met nadruk op opmerkzaam gemaakt, dat een nieuwe verscherping van het conflict door militaire maatregelen in de provincie Jehol tot een definitieve mislukking der onderhandelingen moet leiden. **(Vor. ber. 688 A.)**

F. **DUITSCHLAND. — Kaasinvoer. - Verhooging der rechten.** — De directie van den Landbouw te 's-Gravenhage deelt mede, dat het invoerrecht van Gouda- en Edammer- en alle harde kaassoorten in Duitschland met ingang van 15 Februari '33 verhoogd is van RM. 20.— op RM. 30.— per 100 K.G.
Invoer van beperkte hoeveelheden tegen het tarief van RM. 20.— per 100 K.G. zal voorloopig niet plaats kunnen vinden. **(Vor. ber. Invoerrechten 684 A.)**

G. **VEREENIGDE STATEN. — Banken in moeilijkheden in den staat Michigan.** — De gouverneur voor den staat Michigan heeft, na een bespreking met de voornaamste bankiers, besloten een uitstel van betaling van voorloopig acht dagen af te kondigen voor den staat Michigan, die de reputatie heeft een der rijkste industrieele staten van Amerika te zijn.
Alleen de stad Detroit is reeds voor meer dan 650 millioen dollar bij het moratorium betrokken. Directe aanleiding tot den maatregel van den gouverneur zijn de betalingsmoeilijkheden bij de Union Guardian Trust Comp., welker ineenstorting het bankroet van talrijke particuliere banken heeft veroorzaakt.
Nader wordt gemeld, dat de Union Guardian Bank sedert het begin van 1932 door Ford als groot-aandeelhouder werd gecontroleerd. Zij vormde de ruggegraat van het bankwezen in den staat Michigan.
In de laatste weken kwam de bank in moeilijkheden. Sedert 11 Febr. '33 werden ononderbroken steeds nieuwe conferenties gehouden, waaraan werd deelgenomen door vertegenwoordigers van de Federal Reserve Banken, van het Ford-concern en van den grooten concurrent van Ford, Walter P. Chrysler.
Toen na afloop der conferenties geen andere uitweg meer overbleef, onderteekende de gouverneur het moratoriumbesluit.
Door het moratorium worden minstens 500 plaatselijke banken met een gezamenlijk kapitaal van ongeveer 1½ milliard dollar getroffen.
(Vorig bericht Ver. Staten 135 E.)

H. **NEDERLAND. — Onderhandelingen Nederland-Duitschland.** — Men verzoekt ons plaatsing van het volgende manifest:
Staande aan den vooravond van belangrijke handelspolitieke onderhandelingen tusschen Nederland en Duitschland, gevoelen een veertigtal onderteekenaars van dit manifest, vertegenwoordigende den geheelen Nederlandschen landbouw, tuinbouw, industrie, handel en middenstand, zich genoopt op het volgende de aandacht te vestigen.
Het geheele Nederlandsche bedrijfsleven wenscht vriendschappelijke verhoudingen met den oostelijken buurstaat, omdat iedere schaduw op die verhoudingen beide landen ten zeerste zou schaden. De economische betrekkingen tusschen beide landen, welke ook op breeder terrein verhoudingen van samenwerking tot gevolg hebben, zijn voor beide staten van vitale beteekenis.
Aan beide kanten moet men gevoelen, dat die econo-

mische betrekkingen slechts op grond van wederkeerigheid gehandhaafd kunnen worden. Daarom zal dit beginsel der wederkeerigheid uitdrukking moeten vinden in de overeenkomst welke het op 31 Dec. 1932 beëindigde, Nederlandsch-Duitsche douane- en credietverdrag zal moeten vervangen.
Wie niet verkoopt, kan ook niet koopen. Daarom kan noch Nederland noch Duitschland zich eenzijdig economisch voordeel verwerven ten koste van de genoemde wederkeerigheid.
De onderteekenaars spreken den wensch uit dat de vorenbedoelde onderhandelingen door beide landen op dezen, den eenig mogelijken, grondslag zullen worden gevoerd. **(Handelsbetrekk. m. Duitschland 558 F.)**

A. **NEDERLAND.** — **Werkloosheid.** — In de week van 23 tot en met 28 Januari 1933 bedroeg de werkloosheid onder de tegen werkloosheid verzekerde arbeiders 40 procent. Dit is het hoogste cijfer dat ooit bereikt is sedert 1911, het jaar waarin men begon de werkloosheid geregeld na te gaan.
Sinds October 1932 is dit cijfer van 27 procent tot het bovengenoemde percentage gestegen.
Bij 221 organen der openbare arbeidsbemiddeling in gemeenten met 5000 of meer inwoners waren op 28 Januari 1933 ingeschreven 309.100 werkzoekende mannen. **(Vorig bericht blz. 617 E.)**

B. **ROTTERDAM.** — **Begrooting.** — De Rotterdamsche gemeenteraad heeft op 14 Februari 1933 de begrooting met 22 tegen 16 stemmen aangenomen. Het kleine reorganisatievoorstel voor de tram is aanvaard; het voorstel tot bezuiniging op het bewaarschoolonderwijs eveneens. Alle voorstellen tot verhooging van begrootingsposten werden afgewezen; ten aanzien van het Bureau voor rechtsbijstand is de motie-Baars—Dutilh aangenomen. **(Vor. ber. blz. 542 D.)**

C. **LUCHTVAART.** — **Voornaamste gebeurtenissen van 1 October 1932 tot 30 Januari 1933.** —
1 Oct. Sluiting van de Amsterdam—Twente lijn der K.L.M.
6 Oct. Het Winkler raketvliegtuig wordt te Strauchbucht door ontploffing vernield.
10 Oct. De wereldvlieger von Gronau maakt in de Golf van Bengalen door koelerdefect een noodlanding. De vliegboot wordt door het s.s. „Garagola" naar Rangoon gesleept.
17 Oct. Von Gronau vertrekt met zijn Dornier „Wal" van Rangoon naar Akyab.
9 Nov. Von Gronau landt te Manzell bij Friedrichshafen en beëindigt zijn wereldvlucht, die hij 22 Juli 1932 te List op Sylt aanving.
14 Nov. De Do-X landt te Altenrhein, van waar het toestel 5 November 1930 startte voor de vlucht naar Noord-Amerika. — Mevr. Amy Mollison-Johnson start te Lympne op Puss Moth voor een recordvlucht naar Kaapstad.
18 Nov. Amy Mollison-Johnson, die 14 November op Puss Moth te Lympne in Engeland startte, bereikt Kaapstad en slaat het Engeland-Kaapstad record van haar man van 4 dagen 17 uren 22 min., met ca. 11 uren.
24 Nov. De heer en mevrouw Van der Leeuw starten op Waalhaven met hun Puss Moth sportvliegtuig voor een vlucht naar Mombasa in Oost Afrika. Des middags wordt Marseille bereikt. — De 19-jarige vlieger V. Smith, die 12 November op Moth met Gipsy-motor uit Kaapstad vertrok, arriveert in Engeland.
5 Dec. De 22-jarige Italiaansche vliegster Gaby Angelini op Breda-sportvliegtuig op weg zijnde naar Britsch Indië, verongelukt na het vertrek van Benghazi in de woestijn.
10 Dec. Naar V. D. bericht, zal Dr. Eckener 30 December met de „Baloeran" naar Indië vertrekken om een klimatologische studie te maken van de Indië-route.
12 Dec. Bertram start met zijn begeleider Allen voor een snelle Port Darwin-Londen vlucht. Kort na het vertrek van Bima wordt een verstekeling aan boord ontdekt, die te Soerabaja aan de politie wordt overgeleverd. Bij den start te Soerabaja op 13 Dec. komt Bertram met zijn Junkers in een greppel terecht en maakt breuk. — Detroyat vliegt met Morane-eendekker gedurende 26 min. onderste boven.
18 Dec. Amy Mollison-Johnson beëindigt te Croydon haar Kaapstad-Engeland thuisvlucht en slaat het record van 9½ dag van Capt. Barnard en de Hertogin van Bedford.
19 Dec. Op Villacoublay maakt de invlieger van Lioré & Olivier, Pierre Martin, met een nieuw type door genoemde firma gebouwde autogiro een doodelijken val. Het is het eerste doodelijke ongeluk met een draagschroefvliegtuig. — Het echtpaar Van der Leeuw arriveert te Mombasa, het doel van de reis.
22 Dec. In „De Twee Steden Palace" te 's-Gravenhage, houden de heeren Bronsing en Van Tijen voor het „Koninkl. Instituut van Ingenieurs" ieder een voordracht met lichtbeelden over resp. „De verbinding met Ned. Indië te water en door de lucht" en „Reizen met Zeppelin-luchtschepen".
30 Dec. Dr. Hugo Eckener vertrekt, vergezeld van den Heer J. E. van Tijen, met de „Baloeran" van Marseille naar Indië.
7 Jan. Bert Hinkler start te Harmondsworth, Engeland op Puss Moth „Karohi", met Gipsy Major motor, voor een poging een nieuw record op de Engeland—Australië route te vestigen. Sedert zijn vertrek wordt niets meer van den vlieger gezien of gehoord.
10 Jan. Te Orly maakt het nieuwe 10.000 M³. groote militaire Zodiac luchtschip E. 9 van het half stijve stelsel, zijn eerste vaart.
12 Jan. Het 3-motorig Couzinet vliegtuig „Arc en Ciel", met 7 personen aan boord, bestuurder Mermoz, start te Istres voor een vlucht naar Zuid Amerika, via Senegal.
13 Jan. Te Ratcliffe, Engeland, overlijdt op 32-jar. leeftijd aan influenza de bekende Engelsche vliegster miss Winifred Spooner.
15 Jan. Lady Bailey verlaat Oran om over de Sahara te vliegen, maar moet door gebrek aan benzine een noodlanding maken. Vier dagen later wordt zij door een op zoek uitgevlogen Fransch vliegtuig gevonden, 20 K.M. ten Z. W. van Tahona in Nigerië.
16 Jan. De Couzinet eendekker „Arc en Ciel", met 7 man aan boord, vliegt onder besturing van Mermoz over den Atl. Oceaan van St. Louis in Senegal naar Natal in Zuid-Amerika. Duur der vlucht 14 uren 27 min.
17 Jan. De „Arc en Ciel" bereikt Rio de Janeiro.
18 Jan. De Italiaan Colaccichi vliegt op Breda 19 boven het Centocelle vliegveld te Rome gedurende 42 min. 37 sec. onderste boven en slaat het „record" van den Franschman Detroyat, die 12 December '32 op Morane 26 min. 2 sec. lang op zijn rug vloog.
22 Jan. De „Arc en Ciel" bereikt Buenos Aires.
25 Jan. Het echtpaar Van der Leeuw keert van zijn vlucht naar Mombasa op Waalhaven terug, waar het feestelijk wordt ontvangen.
30 Jan. Dr. Eckener komt te Batavia aan, waar hij een plaats voor een luchtschiphaven zal zoeken. Aan de pers verklaart hij, dat door hem drie routes naar Indië zijn bestudeerd. Hij acht het Roode Zee traject het moeilijkste. („Het Vliegveld")
(Vorige recapitulatie 530 H.)

D. **LUCHTVAART.** — **Onderzoekingen.** — Dr. ir. E. B. Wolff heeft voor het Gezelschap Leeghwater te Delft een voordracht gehouden over: Onderzoekingen op luchtvaartgebied.
In een korte inleiding wees dr. Wolff er op dat de luchtvaart een tak der techniek is, waarbij zeer verschillende gebieden zijn betrokken. Daarna behandelde hij eenige algemeene zaken waarvoor proefnemingen noodig zijn. Deze betroffen de materialen waaruit de luchtvaartuigen worden gemaakt; daarbij wordt in het bijzonder op groote sterkte bij laag gewicht gelet; de sterkte-berekening moet veelal in bijzonderheden worden doorgevoerd. Bovendien moe-

ten verschillende onbekende gebieden worden onderzocht en bestudeerd.
De uitwendige krachten die op luchtvaartuigen werken worden gedeeltelijk veroorzaakt door den toestand van de atmosfeer, verder door de stuurorganen en het voortbewegingsmechanisme. Van de studies op deze gebieden gaf spr. verschillende voorbeelden.
De ontwikkeling der lichte motoren heeft weder geheel andere problemen gesteld, terwijl de schroeven en hun vorm, in verband met de plaats en de functie die zij in een bepaald geval moeten vervullen, moeilijke vragen opwerpen.
Vervolgens besprak dr. Wolff, bij de ontwikkeling van het vliegtuig, de vormgeving van den vleugel en den invloed van wijzigingen daaraan, in het bijzonder met het doel grootere lift te krijgen.
Mede wees hij op de modelproeven in windtunnels en de moeilijkheden die zich daarbij voordoen. Voorts werden nog eenige problemen van het vliegen zelf besproken. **(Vorig bericht blz. 681 F.)**

A. **NEDERLAND. — Ontbinding der Tweede Kamer.** — Op 15 Febr. '33 is in het Staatsblad afgekondigd het Koninklijk Besluit van dien datum (St.bl. no. 49) betreffende de sluiting van de tegenwoordige zitting van de Staten-Generaal en de ontbinding van de Tweede Kamer met ingang van 8 Mei. De sluiting van de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal zal op Zaterdag 6 Mei geschieden, de eerste zitting der Kamers na de ontbinding op Dinsdag 9 Mei '33 plaats hebben.
De dag van de candidaatsstelling is bepaald op 15 Maart. De dag van de stemming is door den minister van Binnenlandsche Zaken op 26 April '33 vastgesteld.
De overwegingen, die tot het Koninklijk Besluit tot Kamerontbinding hebben geleid, zijn nog niet gepubliceerd. **(Vorig bericht blz. 684 F.)**

16 FEBRUARI 1933

B. **CONFLICT COLUMBIA EN PERU. — De strijd is begonnen.** — Vasques Cobo, de aanvoerder der Columbiaansche troepen, heeft op 15 Febr. '33 tot de Peruaansche troepen te Tarapaca een ultimatum gericht, waarin hij de teruggave van Leticia eischt.
Daar de Peruanen met een luchtaanval hebben geantwoord, zijn de Columbiaansche kanonneerboot Cordoba en vliegtuigen begonnen met het bombardeeren van Leticia.
Er zijn 800 man aan land gezet, die de Peruanen hebben aangevallen. Aan beide zijden werden zware verliezen geleden.
Drie Peruaansche vliegtuigen hebben het Columbiaansche s.s. Narino op de rivier de Potomayo gebombardeerd. **(Vorig bericht blz. 669 D.)**

C. **KLEINE ENTENTE. — Nieuwe basis van samenwerking. - Permanente raad gevormd.** — De drie ministers van Buitenlandsche Zaken van Tsjecho-Slowakije, Joegoslavië en Roemenië hebben hun besprekingen te Genève beëindigd. De overeenkomst over de aaneensluiting der drie staten op internationaal gebied tot één blok zal te Genève onderteekend worden. Er zal een permanente raad gevormd worden, bestaande uit de drie ministers van Buitenlandsche Zaken. De contracteerende mogendheden verplichten zich geen verdragen of overeenkomsten van welken aard ook met een andere mogendheid te sluiten zonder toestemming van dezen raad. Hierdoor wordt ook voor de verlenging van het over drie maanden afloopende Roemeensch-Italiaansche verdrag de goedkeuring van den nieuwen permanenten raad der Kleine Entente noodzakelijk. Het pact houdt een reeks artikelen in, waarin de samenwerking tusschen de drie mogendheden na het sluiten van de nieuwe alliantie geregeld wordt. Op economisch gebied worden voor deze samenwerking slechts principieele richtlijnen voor gemeenschappelijk optreden der drie mogendheden aangegeven. (Národni Politika, Praha)

D. **LOURDES. — Diamanten jubelfeest.** — Wij ontleenen aan de Maasbode:
De groote jubelfeesten te Lourdes zijn op 11 Febr. '33 begonnen.
De H. Vader heeft een Legaat, Z. E. Kard. Binet, gezonden; uit Frankrijk zijn kerkelijke hoogwaardigheidsbekleeders en eenvoudige leeken samengestroomd. De geheele wereld heeft vertegenwoordigers gezonden om het ontroerende en heerlijke oogenblik te herdenken, dat op 11 Februari, vijf en zeventig jaar geleden, de H. Maagd tusschen elf en twaalf uur in den morgen voor de eerste maal aan het herderinnetje Bernadette Soubirous verscheen.
Toen was Lourdes een geheel onbekend gehucht, nu is het een wereldberoemde bedevaartplaats, waar de Onbevlekt Ontvangene op geheel bijzondere wijze haar gunsten en gaven naar ziel en lichaam aan haar vereerders en vereersters schenkt, waar reeds talloozen, die door ongeneeslijke ziekten waren gekweld, lichamelijk heil en volle gezondheid hebben ervaren; waar tallooze zondaars den weg tot de Kerk en naar de heiligheid hebben teruggevonden; waar nog veel meer berusting is gekomen over hen, die hun lijden niet genezen zagen. (De Maasbode)

E. **DUITSCHLAND. — Onderzoek naar Osthilfeschandaal.** — Rijksminister dr. Hugenberg zal in zijn kwaliteit van Rijkscommissaris voor de Osthilfe een speciale commissie instellen, die een onderzoek zal doen naar de gegrondheid der klachten die zijn binnengekomen over de distributie der gelden bij de Osthilfe. Deze zaak heeft veel opzien gebaard omdat de z.g. landjonkers millioenen te hunnen voordeele zouden hebben gebruikt.

F. **BELGIE. — De regeering-De Broqueville neemt ontslag. - Koning Albert weigert ontslag te aanvaarden. - Kabinet blijft aan.** — De regeering-De Broqueville heeft op 15 Febr. '33 haar ontslag ingediend.
Aanleiding tot dezen stap was, dat de regeering bij een onbelangrijke stemming over de ongeldigverklaring van een gemeenteraadsverkiezing in de minderheid geraakte door een samengaan van eenige liberalen met socialisten, fronters en communisten.
De minister van Binnenlandsche Zaken had een besluit vernietigd van de bestendige deputatie (ongeveer gelijkstaande met Gedeputeerde Staten te onzent) van de provincie Namen, waarbij de gemeenteraadsverkiezingen van Hastière (een dorp ten Z. van Dinant aan de Maas) nietig waren verklaard.
Een motie van afkeuring tegen den minister van Binnenlandsche Zaken werd met 82 tegen 72 stemmen aangenomen, doordat dertien liberalen vóórstemden.
Koning Albert heeft geweigerd het ontslag der regeering te aanvaarden.
De Broqueville vroeg 24 uur bedenktijd alvorens aan den wensch van den souverein om aan te blijven, gevolg te geven.
In den brief waarin het ontslag geweigerd wordt, verklaart de Koning, dat het land het niet zou begrijpen, dat het lot van een regeering, die zich tot taak heeft gesteld den financieelen en economischen toestand der natie te verbeteren, verbonden kan zijn aan de kwestie van de geldigverklaring van een verkiezing in een dorp. Onder deze omstandigheden kan de Koning het ontslag niet aanvaarden.
Overeenkomstig het verlangen van den Koning hebben de leden van de regeering besloten in functie te blijven. (Gazet van Antwerpen) **(Vor. ber. 621 B.)**

G. **DUITSCHLAND. — Verkiezing van tweehonderdduizend afgevaardigden.** — Een V. D.-bericht meldt, dat volgens berekening op de beide Zondagen 5 en 12 Maart 1933, in Duitschland niet minder dan tweehonderdduizend volksvertegenwoordigers moeten worden gekozen.
Op deze beide dagen moeten worden gekozen ongeveer zeshonderd leden van den Rijksdag, ongeveer

Landdag, en ongeveer elfduizend afgevaardigden voor provinciale landdagen en districtsraden in Pruisen.
Hierbij komen de gemeenteraden in Pruisen. In Pruisen zijn ongeveer 1100 steden, die gemiddeld twintig gemeenteraadsleden hebben (Berlijn 225). Gekozen moeten dus worden voor die gemeenteraden ongeveer 22.000 leden. In 30.000 andere Pruisische gemeenten moeten verder worden gekozen gemiddeld 5 tot 6 gemeenteraadsleden, in totaal dus 150.000 tot 180.000 gemeenteraadsleden.
Op de beide eerste Zondagen in Maart moeten in het Rijk en Pruisen dus ongeveer 200.000 volksvertegenwoordigers worden gekozen. (V. D.) **(564 G.)**

A. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — „Nimmer geweld" verbintenis.** — De politieke commissie heeft op 15 Febr. '33 onder voorzitterschap van Henderson de kwestie der „nimmer geweld"-verbintenis voor de Europeesche staten besproken. Eden stelde namens de Britsche regeering voor, dat de Europeesche staten bij de onderteekening van de ontwapeningsconventie gelijktijdig de volgende verklaring onderteekenen zouden: De regeeringen van (volgen de namen der Europeesche staten) wenschen de ontwapeningszaak te bevorderen door den geest van wederzijdsch vertrouwen tusschen de Europeesche volkeren te versterken; vast besloten de verplichtingen van het pact van Kellogg niet slechts naar de letter doch ook naar den geest te vervullen, verbinden zij zich hierbij plechtig dat zij onder geen omstandigheid hun toevlucht tot geweld zullen nemen om eenig tegenwoordig of toekomstig geschil tusschen elkaar op te lossen. Een lange reeks van sprekers, onder wie ook de gedelegeerden van Duitschland, Frankrijk, Italië, Nederland, Sovjet-Rusland, betuigden allen hun principieele instemming met het Engelsche voorstel. Paul-Boncour liet echter niet na tevens op te merken, dat deze verbintenis, hoe nuttig ook, toch niet in de plaats van het door Frankrijk gewenschte Europeesche veiligheidspact zou kunnen treden. Frankrijk moet ook na het tot stand komen van deze verbintenis er op blijven aandringen, dat de staten zich tot bepaalde sanctiemaatregelen tegen de staten, die de verbintenis schenden zouden, zullen verbinden.
De commissie heeft besloten, dat de voorgestelde tekst der nimmer geweld-verbintenis een onderdeel van de ontwapeningsconventie zelf zal moeten uitmaken. (Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. 682 B.)**

B. **JAC. PH. CARO OVERLEDEN.** — Op zeer tragische wijze is het op 15 Febr. '33 gehouden abonnementsconcert van het Utrechtsch Stedelijk Orkest te Utrecht tot een einde gekomen. Het tweede programmanummer was een recitatief en aria uit Wagner's opera „Der Fliegende Holländer", hetwelk de bekende Utrechtsche zanger Jac. Ph. Caro ten gehoore zou brengen. Op volkomen rustige wijze ving Caro het lied van Der Holländer aan. Midden in de strofe „Nirgend ein Grab! Niemals der Tod", werd Caro plotseling onwel. Hij sloeg, tot ontzetting van het publiek, van het hooge orkestpodium af in de zaal. Doktoren waren spoedig aanwezig, doch de heer Caro bleek reeds te zijn overleden.
De op zoo tragische wijze gestorven zanger Jac. Philip Caro is in 1881 te Utrecht geboren, waar hij opgeleid werd voor onderwijzer. Reeds tijdens zijn studie trok zijn mooi sonoor basgeluid de aandacht en bij legde zich dan ook toe op muziekstudie. Toen hij eenmaal de hoofdacte had behaald ging hij les nemen en speciaal de Amsterdamsche zangleerares mevr. Wesselingh vormde hem tot een uitstekend onderlegd concertzanger, die vooral met groote voorliefde in oratoria optrad, maar ook in opera's in concertvorm rollen creëerde als Warlaäm en Pimen in Boris Godounoff.
Voorts heeft Caro Mahler's „Lieder eines fahrenden Gesellen" voor het eerst in ons land uitgevoerd met orkest te Haarlem onder leiding van Kriens.
Diepenbrock heeft voor hem „Vondel's Vaart" geheel nieuw bewerkt en voerde dit met het Concertgebouworkest uit. Onder Evert Cornelis had een herhaling plaats.
Als jurylid en lid van examencommissies voor onderwijzer, zangonderwijs enz. was Caro zeer bekend.
Een handig boekje „Noten lezen en zingen" werd veel gebruikt door onderwijzers.
In ons land en ook in Duitschland trad hij als concertzanger op.

C. **VEREENIGDE STATEN. — De automobielfabrieken Willys-Overland failliet.** — Uit Toledo in den staat Ohio wordt gemeld, dat tegen de bekende oude Amerikaansche automobielfabrieken Willys-Overland het faillissement is uitgesproken op aanvraag van de Monroe Equipment Company te Monroe in den staat Michigan. De fabriek, waarin ongeveer 8000 arbeiders werkzaam waren, had in 1929 nog een omzet van 60 millioen dollar. De eigenaar John Willys was tot verleden jaar Amerikaansch ambassadeur te Warschau.
Tot curatoren zijn John Willys en Linwood H. Miller, president-commissaris der maatschappij, benoemd.

D. **VEREENIGDE STATEN. — Mislukte aanslag op Roosevelt.** — Te Miami, waar de nieuwgekozen president der Vereenigde Staten, Roosevelt, tijdens zijn vacantiereis op de wateren van Florida verblijf hield, werden zes revolverschoten op Roosevelt gelost, toen hij uit zijn auto een rede hield in het aan de promenade gelegen park. Roosevelt zelf bleef ongedeerd, doch een zestal andere personen werd door de kogels getroffen, o.a. de burgemeester van Chicago, Cermak, die Roosevelt op zijn vacantietocht vergezelde en ernstig gewond werd, evenals de detective Brodnaux, die onmiddellijk op den dader toesprong en door een kogel in het hoofd werd getroffen. Van de overige vier gewonden uit het publiek zijn twee vrouwen er eveneens ernstig aan toe. De dader werd terstond gegrepen. Het bleek de 33-jarige Italiaansche metselaar Guiseppe Zangara te zijn.
Tot dusver heeft de dader een zeer onsamenhangende verklaring van zijn aanslag gegeven.
(Zie photo Roosevelt blz. 563 C.)

17 FEBRUARI 1933

E. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — W. H. Vliegen neemt ontslag als lid der Nederlandsche delegatie.** — Het lid der Tweede Kamer de heer W. H. Vliegen heeft ontslag genomen als lid der Nederlandsche delegatie ter Ontwapeningsconferentie en is naar Nederland teruggekeerd. De ontslagname is uitsluitend een gevolg van het voorgevallene met betrekking tot „De Zeven Provinciën".
De heer Vliegen, die de Nederlandsche regeering in het bijzonder bij de besprekingen over de luchtvaart pleegt te vertegenwoordigen en den vorigen zomer als krachtig bestrijder van het luchtbombardement is opgetreden, zou Nederland ook in de op 16 Febr. door de algemeene commissie benoemde nieuwe luchtvaartcommissie vertegenwoordigd hebben. Naar aanleiding van zijn ontslagname als lid der Nederlandsche delegatie zal thans prof. Rutgers de Nederlandsche regeering in deze nieuwe commissie vertegenwoordigen, bijgestaan door kapitein Wilmar als plaatsvervanger. **(Vorig bericht blz. 693 A.)**

F. **ROEMENIE. — Woelingen. - Rust hersteld.** — Militaire troepen hebben op 16 Februari met geweld de door 4000 stakers bezette spoorwegwerkplaatsen ontruimd. Er vielen eenige dooden en het aantal gewonden is talrijk. De rust is weer hersteld.
(Vor. ber. Communisme 687 B.)

G. **NEDERLAND. — Liberale Staatspartij.** — De voor de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond" in de Tweede Kamer zitting hebbende leden mr. G. A. Boon en dr. I. H. J. Vos hebben in een op 16 Febr.

door de afdeeling Amsterdam van deze partij belegde openbare vergadering het woord gevoerd.
Mr. Boon wijdde zijn betoog aan de muiterij op „De Zeven Provinciën" en het conflict tusschen de Kamer en de Regeering, terwijl dr. Vos over het politieke perspectief het licht van zijn inzicht in deze materie deed schijnen. Eerstgenoemde gaf te kennen, dat er thans een regeering dient te komen, op een basis van nationaal bewustzijn, een regeering ook, die de begrooting sluitend zal maken. Ook dr. Vos sprak in dezen geest en gaf uiting aan de hoop, dat de komende regeering van doortastendheid blijk zal geven.
(Vorig bericht blz. 579 E.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Banken in moeilijkheden in den staat Michigan.** — De banken te Detroit zijn op 16 Febr. weer geopend. Er wordt voorloopig evenwel slechts 5% betaald van ieder saldo.
(Vorig bericht blz. 690 G.)

B. **PROF. DR. HUGO DE VRIES.** — Onder de Nederlandsche geleerden van internationale vermaardheid mag prof. dr. Hugo de Vries als ouderdomsdeken worden beschouwd. Deze beroemde plantkundige, bioloog en natuurkundige bereikte den 16den Febr. '33 den 85-jarigen leeftijd.

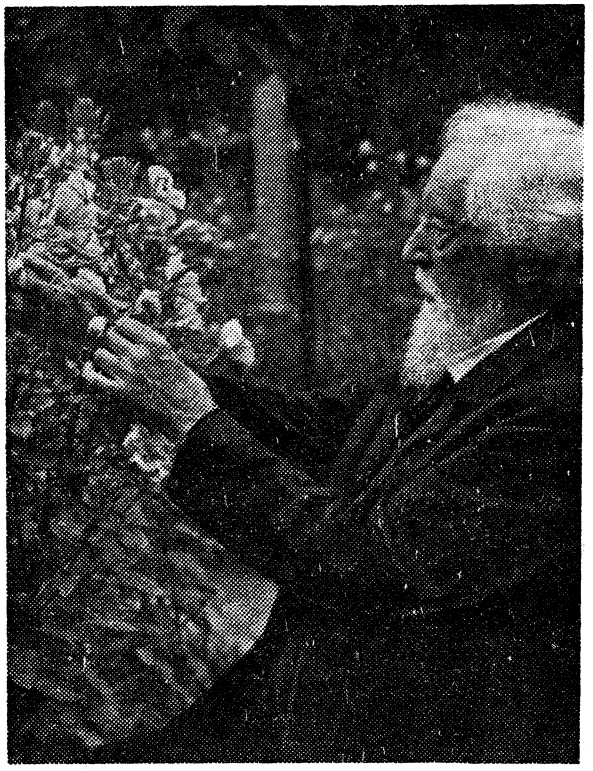

Prof. dr. Hugo de Vries.

Wij herinneren hier slechts aan zijn levenswerk, de twee kloeke deelen in 1901 bij Veit te Leipzig verschenen, „Mutationstheorie" waarin zooals bekend is, betoogd wordt dat de soorten in de natuur niet geleidelijk in elkander kunnen overgaan, zooals Lamarck en Darwin dat voor mogelijk hielden, maar dat de evolutie alleen door kleinere en grootere sprongen of mutaties kan hebben plaats gegrepen.

C. **NEDERLAND. — De motieven der Kamerontbinding.** — De Staatscourant van 17 Febr. '33 bevat het rapport inzake de ontbinding van de Tweede Kamer, dat de voorzitter van den ministerraad, jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck, aan de Koningin heeft

„In aansluiting aan het onderhoud dat ik met Uwe Majesteit mocht hebben, veroorloof ik mij zeer eerbiedig het navolgende onder de aandacht van Uwe Majesteit te brengen.
In de vergadering der Tweede Kamer van 9 Febr. '33 heeft de minister van Justitie de mededeeling gedaan, dat van het kabinet niet is te verwachten, dat het in het gebrek aan medewerking dat zich in de ter zijde stelling van de wetsontwerpen betreffende de rechterlijke macht — al dan niet bij wijze van motie — zou betoonen, kan berusten. Daar nu heeft de Tweede Kamer op dienzelfden dag een motie van orde aangenomen van den volgenden inhoud:
„De Kamer, van oordeel, dat bezuiniging op de kosten der rechtspleging en rechterlijke organisaties noodzakelijk en mogelijk is; dat echter opheffing van vier rechtbanken en van een zoo groot aantal kantongerechten ongewenscht is, schorst de beraadslaging over de onderhavige wetsontwerpen."
Hierdoor is een conflict ontstaan tusschen het kabinet en de Tweede Kamer.
In dezen tijd van ongeëvenaard groote moeilijkheden van economischen en anderen aard acht het kabinet niet verantwoord Uwer Majesteit zijn portefeuilles ter beschikking te stellen.
De eenige uitweg is ontbinding van de Tweede Kamer, waardoor het terrein geëffend kan worden voor de vervroegde vorming van een parlementair kabinet, dat in ons huidig tijdsgewricht zeker niet minder dan onder normale omstandigheden als het meest in overeenstemming met ons staatsbestel moet worden geacht.
De buitengewone tijdsomstandigheden leiden er mede toe, dat de Kamer behoort te worden ontbonden op zoodanig tijdstip, dat de nieuw gekozen Kamer onmiddellijk in haar plaats kan treden. Op dezen zelfden grond behoort ook de zitting van de Staten-Generaal te worden gesloten op een tijdstip aan die ontbinding onmiddellijk voorafgaande.
Het is toch wenschelijk dat ieder oogenblik het kabinet met het oog op maatregelen waarvan de totstandkoming geen uitstel gedoogt, een beroep op de medewerking van de Volksvertegenwoordiging kan doen.
Op grond van het bovenstaande veroorlooft de Raad van Ministers zich zeer eerbiedig, ingevolge de machtiging op 14 Febr. j.l. door Uwe Majesteit mondeling aan zijn Voorzitter verleend, hierbij ter bekrachtiging aan te bieden een ontwerp-besluit, strekkende tot sluiting van de zitting van de Staten-Generaal op 6 Mei a.s. alsmede tot ontbinding van de Tweede Kamer op 8 Mei e.k., onder vaststelling van den 15den Maart voor de candidaatsstelling van de verkiezing van de leden der Tweede Kamer en bepaling van den 9den Mei als den dag van de eerste samenkomst van de Eerste Kamer en de nieuw verkozen Tweede Kamer."

(w.g.) De minister van Staat,
minister van Binnenlandsche Zaken,
voorzitter van den Raad van Ministers:
RUYS DE BEERENBROUCK.
(Vor. ber. Tweede Kamer 692 A.)

D. **NEDERLAND. — Verkiezingen. - R.K. Staatspartij. - Oproep tot de partijleden en kiezers.** — Aan een oproep van de R.K. Staatspartij tot haar partijleden en kiezers gericht, waarin zij haar partij-programma voor de a.s. verkiezingen der Tweede Kamer op 26 April 1933 publiceert, ontleenen wij o.a. het volgende:
De R.K. Staatspartij wil vóór alles opbouwenden arbeid blijven verrichten, opdat de Staat ook in dezen tijd zijn taak onder gezonde medewerking en ten bate van het geheele volk kan blijven vervullen. Zij wil met name, dat het steeds groeiende volksdeel, dat in landbouw, industrie en welhaast alle takken van volksbestaan lijdt onder den afschuwelijken geest van werkloosheid of van vruchteloos werken, zoo

onderhoud door eigen loonenden arbeid. De crisis, met al haar internationale factoren, zal geheel afdoende voorzieningen belemmeren en beletten. Maar met des te meer kracht zal de R.K. Staatspartij zich werpen op de groote taak om, zooveel van haar kàn afhangen, de gevolgen van de crisis, zoowel zedelijk als stoffelijk, van het volk af te wenden. Voor de vervulling van die taak is evenwicht in de Staatsbegrooting zoo dringend noodig.
Om dit te bereiken, zal de R.K. Staatspartij met alle kracht streven naar een goed gefundeerde parlementaire samenwerking op den grondslag, waarop alleen meer duurzaam werk kan worden verricht. **(604 D.)**

A. **NEDERLAND. — Radio-politiek der regeering.** — Aan het Voorloopig Verslag nopens de begrooting voor het P.T.T.-bedrijf voor 1933 ontleenen wij o.a. inzake de radio-politiek der regeering, dat enkele leden der Eerste Kamer zich met bezorgdheid afvroegen, waar het heengaat, indien bezwaren tegen bepaalde uitzendingen door anderen worden opgeblazen tot verbodsbepalingen. Verscheidene leden van verschillende partijen drongen aan op verwijdering van alle politiek uit den aether. Voorts bepleitten sommige leden maatregelen om ergerlijke feiten, als het afbreken van het Wilhelmus na de rede van den Gouverneur-Generaal en van het uitzenden van de Internationale op Oudejaarsavond, te voorkomen.
(Vorig bericht blz. 559 F.)

B. **FRANKRIJK. — Invoerrecht op boter verhoogd.** — De directeur van den Landbouw te 's-Gravenhage deelt mede, dat het „Journal Officiel" van 17 Febr. '33, blijkens telefonisch bericht van den rijksconsulent te Parijs, een bericht bevat, volgens hetwelk het invoerrecht op boter in Frankrijk van 700 tot 850 frs. per 100 K.G. is verhoogd. **(Vor. ber. Boter 513 H.; vor. ber. Invoerrechten 577 B.)**

C. **JAPAN. — Een kogelvrij vest.** — De militaire autoriteiten te Osaka hebben proeven genomen met een nieuw kogelvrij vest, dat de manschappen tevens goed tegen koude beschermt. Dit kogelvrije vest is vervaardigd van zijde-afval en het is uitgevonden door den Japanner Kioetsji.
De eerste proefnemingen hebben aangetoond, dat het vest aan de eischen voldoet en het is thans opgezonden naar de militaire kleedingafdeeling te Tokio, voor een nader onderzoek.
Als het vest blijkt te voldoen, zullen alle manschappen van het Japansche leger ervan worden voorzien. Het materiaal voor het vervaardigen dezer vesten kost zeer weinig, daar zijde-afval tot dusver werd weggeworpen en groote hoeveelheden beschikbaar zijn. (Mainichi). **(Vor. ber. Leger en Vloot 661 C.)**

D. **DUITSCHLAND. — Rijksraad.** — Onder groote belangstelling is op 16 Febr. '33 de rijksraad, onder voorzitterschap van den rijksminister van Binnenlandsche Zaken, dr. Frick, bijeengekomen. Voor de eerste maal was Pruisen vertegenwoordigd door de gevolmachtigden, welke door de rijkscommissarissen waren benoemd, terwijl de door de regeering-Braun benoemde vertegenwoordigers niet waren verschenen. Voordat dr. Frick de zitting opende, had een levendige gedachtenwisseling plaats met den voorzitter, waaraan vooral de vertegenwoordigers van Zuid-Duitschland deelnamen. Over het algemeen heerschte er een scherp verzet tegen de nieuwe Pruisische vertegenwoordiging. (Berl. Tageblatt)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Afschaffing van het drankverbod. - Resolutie door Senaat aangenomen.** — De Senaat heeft een resolutie ten gunste van de afschaffing van het drankverbod met 63 tegen 23 stemmen aangenomen. Deze resolutie voorziet in een bescherming der „droge" staten tegen invoer van alcoholische dranken uit „natte" staten.
De resolutie is naar het Huis van Afgevaardigden verzonden. De ratificatie van de afschaffing van het drankverbod moet voor de inwerkingtreding worden voorgelegd aan de goedkeuring der 48 staten, die met dit doel bijeenkomen.
Ook in het Huis van Afgevaardigden is een meerderheid van tweederde noodig; voor de ratificatie door de staten een meerderheid van drievierde.
(Vor. ber. Drankwet 646 K.)

F. **ENGELAND. — Nieuwe partij van Lloyd George. - Welsh Liberalen.** — In het Lagerhuis heeft Lloyd George zijn nieuwe oppositie-partij geconstitueerd, de Welsh-Liberale Partij. Voorzitter is Lloyd George, die hierdoor weer actief in de partijpolitiek terugkeert. De groep bestaat uit tien Welshe afgevaardigden, waarvan zes afkomstig zijn uit de Samuelgroep, en drie uit de oorspronkelijke groep van Lloyd George. De deelneming van zes Samuel-liberalen is in zooverre van beteekenis, dat hierdoor Sir Herbert Samuel opnieuw zes leden aan de oppositie verliest, sedert zijn groep onlangs besloten heeft de regeering voorloopig te blijven steunen. (Manch. Guardian)

G. **DUITSCHLAND. — Overbruggingscrediet.** — De Duitsche Handelsdienst verneemt, dat het Rijk den op 15 Februari vervallenden termijn van 50 millioen RM. van het overbruggingscrediet van begin Juli '32 (125 millioen RM.), dat het bij de banken had opgenomen, in baar heeft terugbetaald.
De eerste terugbetaling van 25 millioen RM. heeft op 15 Januari '33 plaats gehad. De laatste termijn vervalt op 15 Maart '33. **(Vor. ber. blz. 401 B.)**

H. **NEDERLAND. — Staatsloterij.** — In de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer nopens de begrooting van het Departement van Financiën voor 1933 zegt minister De Geer, dat bij hem noch het voornemen tot afschaffing noch tot uitbreiding van de Staatsloterij bestaat. **(Vor. ber. blz. 659 A.)**

18 FEBRUARI 1933.

I. **DUITSCHLAND. — Ambtenaren-politiek.** — Een groote personeelsverandering heeft in Pruisen plaats. Alle sociaal-democratische ambtenaren worden ontslagen. Volgens minister Göring worden alleen zulke ambtenaren aangesteld, die een nationale opvatting hebben.

K. **NEDERLAND. — Regeeringssteun aan den tuinbouw.** — De minister van Econ. Zaken en Arbeid deelt, in antwoord op schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid Kampschöer betreffende de uitkeeringen ten behoeve van verbouwers van fruit en warmoezerijgewassen over 1932 en het daarvoor beschikbaar gestelde bedrag van *f* 5 millioen o.a. mede: Op grond van de tot heden verkregen gegevens zijn reeds voor bepaalde producten voorschotten op de te verstrekken garantiegelden gegeven. Hoewel het den Minister niet ontgaan is, dat die voorschotten zeer zeker de met deze steunwet beoogde hulp hebben gebracht, laat de stand van zaken niet toe in te gaan op de vraag of de minister, wanneer de berekeningen aantoonen dat met een bedrag van 5 millioen gulden niet bereikt wordt wat bedoeld is om den tuinbouw te helpen, dan bereid is voorstellen aan de Kamer te doen tot verhooging van het beschikbaar gestelde bedrag. **(Vor. ber. Tuinbouw 474 E.)**

L. **NEDERLAND. — Verkiezingen. — Anti-revolutionnaire partij.** — Voor de anti-revolutionnaire kiesvereeniging te 's-Gravenhage heeft dr. H. Colijn op 17 Febr. een rede gehouden, waarin hij o.a. sprak over den inzet der a.s. verkiezingen.
Het anti-revolutionnaire volk, zeide dr. Colijn, zal zijn stem uitbrengen om een volksvertegenwoordiging te verkrijgen met wie de regeering kan samenwerken om de gezagsondermijnende invloeden in ons land met klem tegen te gaan. Een Kamer zal moeten worden gekozen, welke bereid is samen te werken tot herstel van de ontredderde financiën en tot opheffing van het vervallen economische leven. Voorts zal er

een Kamer moeten komen die onder een krachtig bewind een krachtigen aanval zal doen op de grootste socialen plaag, welke ons volksleven teistert, de werkloosheid. **(Vorig bericht blz. 342 A.)**

A. DUITSCHLAND. — Stillhalte. — De op 30 Januari 1933 te Berlijn onder voorzitterschap van Albert H. Wiggin bijeengekomen Stillhalte-conferentie heeft op 17 Februari haar werkzaamheden beëindigd. Betreffende haar resultaat wordt een zeer uitvoerige officieele mededeeling gepubliceerd. De essentieele inhoud is: Het op 28 Febr. '33 expireerende Stillhalteverdrag zal vervangen worden door een op 1 Maart 1933 van kracht wordend en tot en met 28 Febr. 1934 geldend nieuw verdrag (Duitsch credietverdrag 1933).
In dit nieuwe verdrag zullen worden opgenomen de credietfaciliteiten van het Duitsche credietverdrag van 1932 tot een totaal bedrag van ongeveer 4 milliard en een bedrag van ongeveer 31 millioen RM. voor de in het volgende Stillhaltejaar vervallende termijnen van vroegere credieten.
Een korting met 5% heeft plaats door schrapping van niet gebruikte credieten, waartegenover staat een aanbeveling der crediteurencommissie aan haar leden in dezelfde mate nieuwe credieten toe te staan voor de financiering van Duitschen invoer en uitvoer buiten de Stillhaltung om. Het verdrag, aldus wordt aan het slot van het officieele communiqué verklaard, duidt op de poging de conversie van valuta-credieten op korten termijn in andere voor het Duitsche bedrijfsleven te verstrekken gelden te bevorderen, waarmede tot op zekere hoogte een permanente regeling wordt nagestreefd.
Bij de onderhandelingen heeft de rentekwestie aanzienlijke moeilijkheden opgeleverd. Eerst na langdurige besprekingen is de Duitsche eisch tot verlaging van den rentevoet ingewilligd. De rente voor leengelden en kasvoorschotten aan Duitsche banken en aan Duitsche handels- en industriedebiteuren is in het algemeen met ¼% verlaagd, terwijl de maximumrente voor wisselcredieten is verlaagd met ⅛ tot ⅝%. **(Vorig bericht blz. 518 I.)**

B. OVER DE VERTERING VAN „ROHKOST". — Heupke en Till hebben bij gezonde lieden met normale spijsverteringsorganen onderzocht, welk gedeelte van het gebruikte voedsel bij het eten van „Rohkost" het lichaam ten goede komt en welk deel het lichaam onverteerd verlaat.
Uit de proeven bleek, dat het vet goed verteerd werd, hetgeen in het algemeen ook van de koolhydraten kon worden gezegd, bij welke laatste de ongunstige factor van den grooten rijkdom aan onverteerbare cellulose van den „Rohkost" evenwel niet uit het oog mag worden verloren.
Zeer slecht echter was de vertering van het eiwit, en wel des te slechter, naarmate het voedsel rijker was aan rauwe cellulose.
Hieruit blijkt, hoe gevaarlijk het is, om zonder contrôle de hoogst eiwitarme „Rohkost"-voeding wekenlang vol te houden. Een man van 70 K.G. moet bij die voeding op zijn minst 80—90 gram eiwit in zijn voedsel hebben, om van een nuttig effect van 55—60 gram verzekerd te zijn. Hiertoe is vooral noodig het gebruik van bananen, druiven, gedroogde vruchten en noten, doch van slechts weinig celluloserijke voedingsmiddelen als groenten en bruinbrood.
Het toepassen van een rauwkost-dieet voor slechts korten tijd als behandelingsmethode bij daartoe in aanmerking komende ziektetoestanden is natuurlijk zonder bezwaar. (Ned. Tijdsch. v. Geneesk.

C. ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Fransche voorstellen. - Uniformiseering der legertypen in Europa. — De Fransche minister van Luchtvaart Pierre Cot gaf ter ontwapeningsconferentie op 17 Febr. '33 een uiteenzetting van het Fransche standpunt. Zijn rede culmineerde in een ontwerp-resolutie, waarin de hoofdcommissie wordt uitgenoodigd, te constateeren: 1e. dat alleen een militaire status van uitsluitend defensieven aard vereenigbaar is met de veiligheid; 2e. dat op het vasteland van Europa alleen het leger met korten diensttijd en gering effectief het type is van een zuiver defensief en langzaam mobiliseerbaar militair systeem, en dat door de algemeene invoering van dit legertype een algemeene vermindering der effectieven verkregen wordt.
De Fransche gedelegeerde deed ten slotte de volgende drie voorstellen, waarbij wordt uitgegaan van de aanvaarding van het beginsel der uniformiseering van het legertype:
1e. verkorting van den diensttijd tot acht à negen maanden, met inbegrip van de herhalingsoefeningen;
2e. procentueel gelijkmatige vaststelling van het aantal te oefenen manschappen bij alle groote mogendheden;
3e. tenuitvoerlegging der reorganisatie van de legertypen in twee étappen van drie à vier jaar elk.
De Duitsche gedelegeerde Nadolny was het met Pierre Cot niet in alle deelen eens en zal zijn regeering raadplegen.
Minister jhr. Beelaerts van Blokland verklaarde geen enkel bezwaar te hebben tegen de voorgestelde invoering van een uniform legertype met korten diensttijd en beperkt effectief. Het Nederlandsche leger, aldus onze minister, beantwoordt aan deze eischen.
(Vorig bericht blz. 693 E.)

19 FEBRUARI 1933

D. PRIJSVRAGEN. — Renaissanceprijs voor buitenlanders. — De Universiteit te Florence schrijft een prijsvraag uit voor buitenlandsche studenten. De prijsvraag betreft een monografie over het verband tusschen de historische Florentijnsche cultuur en die van andere landen. Er worden drie prijzen uitgeloofd, nl. een 1ste prijs van 10.000 Lire en twee 2de prijzen, welke bestaan in een verblijf van 100 dagen te Florence. Bijzonderheden aangaande dezen Renaissanceprijs zullen in de verschillende landen nog worden bekend gemaakt. (Giornale d'Italia)
(Zie rubriek Prijsvragen.)

E. KLEINE ENTENTE. — Nieuw verdrag. - Hongaarsche persstemmen. — De „Pesti Hirlap" verklaart, dat ten aanzien van Hongarije een nieuwe aaneensluiting der Kleine Entente onnoodig was, aangezien zij zonder dat Hongarije geen gerechtigheid gunde en een geweldige bewapende overmacht vormde. Thans wilde men nog slechts trachten de Duitsch-Italiaansche toenadering te voorkomen.
(Pesti Hirlap). **(Vorig bericht blz. 692 C.)**

F. DENEMARKEN. — Aardappelmeel. — Door de Deensche regeering worden wetsontwerpen uitgewerkt over de zelfverzorging van Denemarken met aardappelmeel. Overwogen wordt naast een invoerverbod, aan zes fabrieken een staatsconcessie toe te staan voor de productie van aardappelmeel. Bovendien zal een maximum verkoopsprijs worden bepaald. De regeling zal 10 jaar geldig zijn. Het Deensche verbruik aan aardappelmeel is op het oogenblik ongeveer 100.000 zakken per jaar, waarvan het grootste deel uit Duitschland wordt ingevoerd. (Politiken)
(Vor. ber. Nederl. Aardappelmeel-industrie 277 G.)

G. CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Recapitulatie van 29 April 1932—13 Februari 1933. — Bomaanslag op tribune tijdens parade Japansche troepen te Shanghai (323 C.). Bijeenkomst buitengewone Volkenbondsvergadering; resolutie van Shanghai overgenomen (324 E.). Eerste telegrafisch rapport Lord Lytton (327 D.). Chineesch-Japansche wapenstilstandsovereenkomst geteekend (330 D.). Japansche troepen ontruimen Shanghai (361 E.). Japansche actie in Jehol (424 G.). Samenstelling Chineesch vrijwilligersleger (440 D.). Kosten der Japansche militaire expeditiën in China (443 A.). Voorloopig rapport

Lytton (452 H.). China's boycot van Japansche goederen (458 A.). China protesteert tegen de erkenning van Mandsjoerije door Japan (504 B.). Japan's penetratie in Mandsjoekwo (515 G.). Japansche immigratie in Mandsjoekwo (527 E.). Japansche strafexpeditie tegen Chineesche bandieten in Mandsjoekwo (530 F.). Japansche verklaring inzake opmarsch der Japansche troepen in Mandsjoekwo (592 B.). Opdracht van de buitengewone Volkenbondsvergadering aan de commissie van XIX (601 F.). Rusland weigert het op Russisch gebied uitgeweken leger der Mandsjoerijsche vrijscharen aan Japan uit te leveren (604 L.). Japansche weigering tot deelneming aan verzoeningscommissie (604 O.). Verzoeningspogingen zonder resultaat (614 C.). Shanhaikwan door Japan bezet (636 C.). Japansch voorstel tot bijlegging conflict Shanhaikwan (638 F.). Japansch voorstel door China van de hand gewezen (642 G.). Chineesche tegenspraak van Japansch bericht ter zake van onderhandelingen (643 F.). Notawisseling (647 D.). Duitsche wapenlevering aan China (647 F.). Verklaring van de Chineesche delegatie bij den Volkenbond (649 D.). Concentratie 400.000 man Chineesche troepen (652 D.). Scherpe Chineesche verwijten aan de commissie van XIX (659 E.). Rede van den Japanschen minister van Buitenlandsche Zaken (659 F.). Pogingen Commissie van XIX mislukt (659 I.). De Commissie van XIX benoemt een sub-commissie tot het opstellen van een rapport (661 H.). De Commissie van XIX concludeert tot niet-erkenning van Mandsjoekwo (680 A.). Japansch antwoord aan de Commissie van XIX inzake Jehol (688 A.).

(Vorige recapitulatie blz. 323 A.)

20 FEBRUARI 1933

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Geloofsbelijdenis Vrijzinnig Protestantisme.** — Na het overlijden van prof. Roessingh hebben verschillende jongere theologen, die onder zijn leiding hadden gewerkt, in Januari 1926 zich aaneengesloten tot een Werkverband-Roessingh, dat sindsdien tweemaal per jaar enkele dagen in het Oolgaardthuis bijeenkomt. Enkele dezer bijeenkomsten zijn mede gewijd geweest aan het opstellen van een dezer dagen gereedgekomen geloofsbelijdenis, die bedoelt den op Vrijzinnig Protestantschen bodem begonnen arbeid der geloofsformuleering te ondersteunen; het stuk bevat vijf paragrafen: God, Openbaring, Jezus Christus, De nieuwe mensch, Het Koninkrijk Gods.

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Verbodsbepalingen bij de Zeemacht.** — In verband met de ernstige gebeurtenissen der afgeloopen weken vaardigde de commandant van de zeemacht in Ned. Oost-Indië de navolgende verbodsbepalingen uit:
Voor alle militairen der zeemacht in deze gewesten is tot nader order verboden: 1. bijwoning van alle openbare en besloten vergaderingen van politieken aard en vergaderingen waarin de maatregelen van de overheid zullen worden besproken; 2. deelneming aan betoogingen van politieken aard; 3. bijwoning van bestuurs- of ledenvergaderingen eener organisatie van Europeesche of inlandsche militairen der zeemacht, tenzij de commandant der marine in Ned. Indië tot het houden van zulk een vergadering eventueel onder door hem te stellen voorwaarden toestemming heeft verleend. **(Vor. ber. Marine 690 B.)**

C. **BELGIE. — Steunactie.** — De oprichting van een crisis-bankinstelling in België wordt ons uit Brussel gemeld. Deze instelling met een kapitaal van frs. 600 mill., zal alleen credieten verstrekken aan die ondernemingen, die, hoewel zij misschien tijdelijk in moeilijkheden verkeeren, bewijs hebben geleverd levensvatbaar te zijn. Aan de oprichting van de nieuwe credietinstelling zullen, behalve de Nationale Bank van België, tevens de Staatsspaarbank en de Caisse Générale des Retraites deelnemen. De instelling zal de beschikking krijgen over eenige honderden millioenen aan aandeelen der Association Nationale des Industriels et des Commerçants, ten einde de credietverleening van staatswege te garandeeren. De laatstgenoemde instelling werd in 1924 opgericht en is de organisatie voor het herstel der oorlogsverwoestingen. De aandeelen dezer instelling, die op de Belgische beurzen genoteerd zijn, zullen op een nog nader te bepalen wijze worden gemobiliseerd.

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Pondenleeningen 1921 C en 1923 B.** — In het voorloopig verslag der Tweede Kamer op het wetsontwerp strekkende tot voorziening in de behoefte aan geldmiddelen in verband met de aflossing van de Nederlandsch-Indische Pond-Sterlingleeningen 1921c en 1923b wordt o.a. het volgende opgemerkt.
De ontworpen regeling komt hierop neer dat ter aflossing van die leeningen geen beroep op de vrije markt wordt gedaan, doch dat de Nederlandsche Bank en de Javasche Bank in de gelegenheid worden gesteld de vereischte bedragen tegen onderpand van Nederl. schatkistpapier aan Nederl.-Indië te leenen.

(Vorig bericht blz. 668 I.)

E. **MUZIEK. — Mr. Henri A. Viotta overleden.** — Op 17 Febr. '33 is mr. H. A. Viotta te Montreux (Zwitserland) overleden.
Mr. Viotta werd in 1848 te Amsterdam geboren. Hij was aanvankelijk cellist en studeerde later aan de Universiteit te Leiden, waar hij in 1877 promoveerde tot doctor in de rechtswetenschappen.
Eenige jaren later, in 1880, keerde hij terug tot de muziek en kreeg les van Richard Hol (compositie) en Tr. Merlen (violoncel) te Amsterdam; voorts van F. Hiller (compositie) en Schmitt (violoncel) te Keulen.
In 1883 heeft hij in Amsterdam de Wagnervereeniging opgericht. In 1896 werd mr. Viotta benoemd tot directeur van het Kon. Conservatorium voor muziek te 's-Gravenhage. Toen in 1903 het Residentie-orkest werd opgericht, waartoe mr. Viotta het initiatief nam, trad hij als dirigent op. Tot 1918 bleef hij aan het Res. Orkest verbonden.
Vele publicaties zijn in den loop der jaren van zijn hand verschenen. Hij schreef over hedendaagsche toonkunstenaars (1895) en over de muziekgeschiedenis. Voorts bevatten de door hem geredigeerde tijdschriften als „Maandblad voor Muziek", „Caecilia", „Kunst" vele artikelen van zijn hand.
Ook schreef hij enkele composities.
In 1886 richtte Mr. Viotta nog de vereeniging „Excelsior" op en drie jaren later stichtte hij de Caeciliavereeniging te Amsterdam.

F. **VEREENIGDE STATEN. — Aanslag op Roosevelt - Zangara tot 80 jaar gevangenisstraf veroordeeld.** — Zangara, de Italiaan, die een mislukten revolveraanslag deed op het leven van president Roosevelt, en daarbij o.a. Cermak, den burgemeester van Chicago, raakte, is tot twintig jaar gevangenisstraf veroordeeld voor elk der vier beschuldigingen van poging tot moord, zoodat hij een gevangenisstraf van tachtig jaar achtereen zou moeten uitzitten.
Zangara verklaarde het te betreuren dat hij Roosevelt niet had kunnen dooden en lachte luidruchtig, waarop hij haastig werd weggeleid.
Aangezien de doktoren hadden verklaard dat Zangara gezond van geest was, pleitte het openbaar ministerie schuldigverklaring op alle beschuldigingen.
Zangara kan nog worden veroordeeld wegens moord, indien een der slachtoffers overlijdt.
Zangara riep bij het vernemen van zijn vonnis volgens V. D. uit: „Wat? Maar tachtig jaar? Wees niet zoo gierig. Geef mij meer!" Waarop de rechter antwoordde: „Dat kan!" **(Vorig bericht blz. 693 D.)**

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — De muiterij.** — In den Volksraad werd op 20 Febr. namens de regeering door den Commandant der Zeemacht, Schout-bij-nacht J. F. Osten een uiteenzetting gegeven inzake het voorgevallene op het pantserschip „De Zeven Provinciën" en wat daaraan voorafging. Deze uiteenzetting komt in hoofdzaak overeen met zijn verklaring, die hij op 10 Febr. (zie blz. 684 G.) in den Volksraad heeft afgelegd. De commandant der zeemacht verklaarde nog, dat de muiterij op „De Zeven Provinciën" reeds op 30 Januari was voorafgegaan door een muiterij op H. Mrs. „Java", „Evertsen" en „Piet Hein", waar aan het sein „aantreden" door de Europeesche korporaals en manschappen en ook door eenige inlandsche schepelingen geen gevolg werd gegeven.
Wat het werpen van de bom op „De Zeven Provinciën" betreft, wordt officieel medegedeeld, dat deze enkele bom, voorafgaande aan den eigenlijken bomaanval, als waarschuwing bedoeld was en gericht op den boeg van het schip. Maar de kans van treffen van het schip is daarbij allerminst uitgesloten en inderdaad werd het schip getroffen aan bakboord op het tentdek naast den voorschoorsteen. **(690 B.)**

B. **JAPAN. — Beurssluiting.** — De effectenbeurzen te Tokio en Osaka en van andere Japansche steden zijn eenige dagen gesloten geweest als gevolg van de sterke koersdaling in verband met de situatie te Genève. **(Vorig bericht blz. 351 G.)**

C. **VIVISECTIE. — De Nationaal-Socialisten en de vivisectie.** — Door de Nationaal-Socialistische fractie van den inmiddels ontbonden Pruisischen Landdag is voorgesteld, de vivisectie algemeen te verbieden en strafbaar te stellen. Een uitzondering zou alleen voor die wetenschappelijke instellingen moeten worden gemaakt, die door de regeering zouden worden aangewezen en waarvan de wijze van werken onder voortdurend openbaar toezicht zou moeten worden gesteld. **(Münch. med. Wochenschrift, 3 Febr.)**

D. **FRANKRIJK. — Demonstratieve staking te Parijs.** — Het geheele overheidspersoneel te Parijs en elders in Frankrijk heeft op 20 Febr. '33 een demonstratieve staking gehouden tegen de bezuinigingsvoorstellen der regeering. Tram, metro, posterijen, electriciteits- en gasbedrijven, binnen- en buitenlandsch telefoonverkeer zijn gedurende tien minuten à een uur stopgezet.

E. **DUITSCHLAND. — Verhooging van invoerrechten.** — De Duitsche „Reichsanzeiger" publiceert een nieuwe verordening betreffende de douane-maatregelen, die 1 Maart '33 in werking zal treden. Zij bevat in het bijzonder maatregelen voor land- en tuinbouw, vee- en zuivelbedrijf, visscherij en bijenteelt.
Het invoerrecht voor roode-, savoye- en witte kool zal tot 8 M. per 100 K.G. worden verhoogd; dat voor roode kool bedraagt thans 8 M. Verder wordt voor tafelkaas het tarief gebracht van 40 op 90 M., voor melk in blik van 60 op 90 M., alles per 100 K.G. De rechten voor producten der zee- en binnenvisscherij worden opnieuw geregeld; het tarief voor bijenhoning wordt tot 80 M. verhoogd.
Op 1 Maart gaan ook de nieuwe rechten voor houtwaren in; die voor rond- en zaaghout zullen reeds op 22 Februari '33 van kracht zijn. **(Vor. ber. 690 F.)**

F. **LUCHTVAART. — Zeppelinverbinding met Indië. - Dr. Eckener's lezing te Batavia.** — Aan een lezing, welke dr. H. Eckener te Batavia heeft gehouden over „Transoceaanverkeer met luchtschepen", waarin de zeppelinvaarder ook een en ander heeft gezegd over het doel van zijn reis, wordt in de Indische bladen o.a. vermeld:
Bij de behandeling van de mogelijkheid van een Zeppelin-verbinding met Indië wees spr. op de problemen, welke zich daarbij voordoen: de vraag of bij Cairo of Aden wellicht nog moet worden geland; de weg, die gekozen moet worden in verband met weer en wind. Berlijn-Tokio kan in 4 dagen worden gehaald bij goede keuze der gunstigste route. Spreker kon slechts opmerken, dat op een verbinding van 4 tot 4½ dag moet worden aangestuurd. Er is nog meer studie noodig om den aard en grootte der luchtschepen nader te bepalen. Spreker wil, na volle voorbereiding, een voorstel indienen en hoopte over twee jaar aan boord van een luchtschip Batavia opnieuw te kunnen bezoeken.
(Vor. ber. Dr. Eckener 604 B.)

21 FEBRUARI 1933

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Interpellatie-Knottenbelt over de Kamerontbinding.** — Mr. Knottenbelt (lib.) heeft op 20 Febr. '33 in de Tweede Kamer de volgende vier vragen gesteld in verband met het besluit tot ontbinding der Tweede Kamer van 15 Febr. '33 en omtrent de verhouding, die daardoor tusschen de Kamer en de Regeering is in het leven geroepen.
1. Waarom is de regeering, blijkens het rapport van den voorzitter van den raad van Ministers aan H.M. de Koningin d.d. 15 Febr. '33, van oordeel dat de eenige uitweg uit het conflict met de Tweede Kamer was ontbinding van dat lichaam?
2. Welk belang van zóó overwegenden aard, dat het de ontbinding der Tweede Kamer kan wettigen, acht de regeering gelegen in het effenen van het terrein van een met ongeveer twee maanden vervroegde vorming van een parlementair kabinet?
3. Is de regeering van oordeel, dat van art. 73 der Grondwet gebruik mag worden gemaakt teneinde een vervroegde vorming van een parlementair kabinet te bevorderen?
4. Is de regeering niet van meening, dat de verdere samenwerking tusschen haar en de Tweede Kamer door de ontbinding slechts kan worden bemoeilijkt?
De minister van Binnenlandsche Zaken, de heer Ruys de Beerenbrouck, gaf een objectief antwoord en zijn verklaring sluit zich in hoofdzaak aan bij het Koninklijk Besluit van den 17den Febr. '33. Verder zeide de minister nog:
De regeering heeft moeten toonen, niet uit den weg te gaan voor moeilijkheden, het gezag betreffende. Vandaar haar advies. De groote lijst van onderwerpen, welke de regeering nog gaarne zou zien behandeld, is een bewijs van haar vertrouwen in deze Kamer. Van dictatuur kan hier in 't geheel geen sprake zijn. Laten we de komende weken de zaken rustig bespreken; het Nederlandsche parlement is het eenige, waar dat in dergelijke omstandigheden mogelijk is; laat het daar fier op wezen. De regeering wil zoo lang mogelijk met de Kamer samenwerken. Vandaar de ontbinding op termijn.
Mr. Knottenbelt achtte de ontbinding der Kamer niet voldoende gemotiveerd: het recht daartoe is zonder noodzaak toegepast. **(V. b. Kamerontbinding 694 C.)**

H. **NEDERLAND. — Uitvoer van kaas naar Duitschland.** — Het Crisis-Zuivelbureau maakt bekend, dat het voor een eventueele regeling van den uitvoer naar Duitschland van de thans nog niet bekend zijnde hoeveelheid kaas, welke tengevolge van het Duitsch-Finsche handelsverdrag dit jaar tegen een invoerrecht van 20 RM. per 100 K.G. naar Duitschland zal kunnen worden uitgevoerd, de firma's, welke dit product in 1932 naar Duitschland hebben uitgevoerd, moet kennen.
In verband hiermede noodigt het alle exporteurs, die zich met dezen uitvoer in het vorige jaar hebben beziggehouden, in hun eigen belang uit, hun juisten naam en adres zoo spoedig mogelijk op te geven aan zijn secretariaat: Laan van Meerdervoort 84, 's-Gravenhage. **(Vor. ber. Kaasinvoer: Duitschl. 690 F.; Nederl.: export kaas 651 D.; Kaas 460 H.)**

A. **NEDERLAND. — Handelsverdrag met Duitschland.** — Naar wij vernemen, kunnen de voorbesprekingen der Nederlandsche commissie onder leiding van dr. Hirschfeld, directeur-generaal van de afdeeling Economische Zaken te Berlijn gehouden, over een nieuw handelsverdrag tusschen Nederland en Duitschland, als mislukt worden beschouwd.
Die voorbesprekingen zijn gevoerd door een Nederlandsche en een Duitsche z.g. „technische" commissie. Die commissies moeten tezamen wel tot een bepaald resultaat gekomen zijn, doch de opdrachtgevers van de Duitsche commissie hebben het resultaat van de hand gewezen. Deze gang van zaken heeft in landbouwkringen ernstige bezorgdheid gewekt. Men ziet de toekomst donker in, vooral nu ook Frankrijk voor vele artikelen de maximum invoerrechten gaat eischen.
Men acht het niet uitgesloten dat deze gang van zaken ernstige economische conflicten zal uitlokken. Met name de gedachte aan een boycot-actie wordt in die kringen thans openlijk uitgesproken. **(690 H.)**

B. **WAGNER-HERDENKING TE AMSTERDAM.** — Onder de vele Wagner-herdenkingen in alle muziekcentra der wereld waren de herdenkingsfeesten te Amsterdam bijzonder belangrijk. De Wagner-Vereeniging gaf verschillende uitvoeringen van „Parsifal" met allereerste krachten in hoofdzakelijk „Bayreuther"-bezetting. Muzikale leiding: Erich Kleiber uit Berlijn.
Op den sterfdag (13 Februari) vond in het Concertgebouw een plechtige gedachtenisviering plaats, waarbij de Duitsche schrijver Thomas Mann een rede uitsprak. Voorts waren nog drie concerten van het Concertgebouw-orkest onder leiding van Erich Kleiber geheel aan Wagner gewijd. Op één dezer concerten werd de groote Hollandsche Wagner-zanger, Jacques Urlus, geestdriftig gehuldigd.
(Vorig bericht en photo Wagner blz. 687 C.)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — De muiterij. - Het Inlandsche Bestuur en de Regeering.** — In aansluiting aan ons bericht van 20 Febr. (698 A.) geven wij alsnog eenige uiteenzettingen van het Inlandsch Bestuur in den Volksraad:
De heer Wiranatakoesoema verklaart ten aanzien van de loyauteits-demonstratie, dat de muiterij ten zeerste wordt betreurd en afgekeurd, ongeacht het rasverschil. Spreker heeft vertrouwen in een ernstig en rechtvaardig onderzoek en hoopt dat de regeering zich niet zal laten leiden door sentiment, door de inheemschen van de vloot te weren.
Het Inlandsch Bestuur heeft door de eeuwen heen zijn loyauteit getoond en doet dit dag en nacht, ongewapend.
Spreker richt een waarschuwend woord tot de Regeering, n.l. dat elke opwinding van de Nederlandsche groep reactie wekt. De Regeering doe daarom een beroep op de Nederlanders om kalm te blijven en het oprichten van burgerwachten achterwege te laten. Politiek gesproken staan wij op een vulkaan, die goed dient te worden geobserveerd. Het Inlandsch Bestuur zal steeds op zijn post staan; de Regeering kan er op rekenen.
De heer Sosrohadikoesoema vernam met ontzetting van de muiterij. Hij nam van den aanvang af aan dat niet alleen Inlanders daarin waren betrokken.
Spr. betreurt dat de ijzeren discipline door het gebeurde op „De Zeven Provinciën" is ondermijnd. Hij wijst er op, dat een vloot met onbetrouwbaar personeel een gevaar is voor den staat. Het incident mag zich nimmer meer kunnen herhalen. Spreker is er innig van overtuigd, dat de Regeering de situatie volkomen beheerscht. Hij memoreert de moeilijke taak der Regeering en smeekt wijsheid voor haar af.
(Vorig bericht blz. 698 A.)

D. **TUBERCULOSE. — Fransche economische verliezen.** — De heeren Brouardel en Arnaud, die gedurende eenige jaren een speciale studie hebben gemaakt van de tuberculose hebben heden hun rapport uitgebracht aan de Académie des Médecines. Uit dit rapport blijkt o.a., dat de tuberculose in Frankrijk het land op een jaarlijks terugkeerend verlies komt te staan van 10.000.000.000 francs. Jaarlijks sterven in Frankrijk aan tuberculose 95.000 personen, doch berekend wordt, dat zeker 45 maal zooveel personen zich door de ziekte in hun arbeidscapaciteit belemmerd zien. (Académie des Médecines). **(504 D.)**

E. **VEREENIGDE STATEN. — Banken in moeilijkheden.** — In den Staat Michigan is de uitzonderingstoestand uitgeroepen. De gouverneur is gemachtigd, het moratorium voor de banken te verlengen en de terugtrekking van gelden te beperken, indien hij dit noodig acht. **(Vorig bericht blz. 694 A.)**

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Geen korting op de Indische pensioenen.** — De ernst van Indië's financieelen toestand heeft de regeering ook aanleiding gegeven aan het Opperbestuur voor te stellen tijdelijk een „korting op de pensioenen" toe te passen, aldus de regeeringsgemachtigde van Financiën, de heer B. J. de Leeuw, op 8 Febr. '33 in den Volksraad. In de Memorie van Antwoord werd dit voornemen der regeering medegedeeld. Het Opperbestuur acht echter na rijp beraad den tijd voor het toepassen van zulk een rigoureuzen maatregel niet gekomen en meent, dat — hoe ernstig de stand van 's Lands financiën moge zijn — met de volledige uitbetaling der pensioenen ook thans nog moet worden voortgegaan. Van het toepassen van een korting op de pensioenen in 1933 en 1934 is derhalve afgezien.
(Vorig bericht blz. 567 M.)

G. **ENGELAND. — Verkoop van zeven schepen aan Japan.** — Naar de „Daily Express" meldt, zijn onlangs zeven oude Engelsche mailbooten aan Japan verkocht, w.o. de „Baltic", metende 23.884 ton, de „Caronia" van 19.785 ton, de „Megantic" van 14.878 ton en de „Arcadian", metende 12.015 ton.
Volgens de verkoopsovereenkomst zouden de schepen worden gesloopt, doch het blad oppert de veronderstelling, dat de autoriteiten te Tokio wellicht zullen besluiten, enkele dezer booten als troepentransportschepen te bezigen. Afgezien hiervan zal het metaal echter kunnen worden gebruikt voor de vervaardiging van geweren, enz. De gezagvoerders der door Japan gekochte schepen hebben opdracht, uiterlijk 29 April te Kobe te arriveeren.
Gemiddeld is voor de schepen één pond sterling per ton betaald; de „Baltic" b.v. bracht 20.000 pond op. (Daily Express). **(Vor. ber. Scheepvaart 649 C.)**

H. **VEREENIGDE STATEN. — Drankwet.** — Het Huis van Afgevaardigden heeft met een tweederde meerderheid het door den Senaat reeds aangenomen voorstel-Blaine goedgekeurd, waarmede besloten is tot opheffing van het alcoholverbod in de Vereenigde Staten. Het voorstel houdt in:
1. Het herroepen van het achttiende amendement op de grondwet (Alcoholverbod);
2. De ratificatie van deze herroeping niet door de parlementen der afzonderlijke staten, maar door voor dit doel speciaal bijeengeroepen conventies der afzonderlijke staten; en
3. Federale bescherming voor die staten, die het alcoholverbod handhaven.
Het voorstel moet binnen zeven jaren door ten minste 36 staten worden geratificeerd. **(Vor. ber. 695 E.)**

I. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Bedrijfsradenwet.** — Verschenen is de memorie van antwoord op het voorloopig verslag der Eerste Kamer over het wetsontwerp tot instelling van bedrijfsraden. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
De Minister vreest niet, dat de invoering van bedrijfsraden zonder meer de ontwikkeling van onderne-

mingsraden in den weg zal staan. De regeering is er zich niet van bewust, dat zij niet voldoende met de wenschen der meest belanghebbenden heeft rekening gehouden.
Het is aan gegronden twijfel onderhevig of het beter ware geweest, alvorens de totstandkoming van bedrijfsraden te bevorderen, eerst de vereenvoudiging van de sociale verzekering ter hand te nemen en de uitvoering van een gedeelte Ongevallenwet en Invaliditeitsverzekering door de betrokken organisaties mogelijk te maken, zooals zulks reeds met de ziektewet is geschied. Door eerst den bedrijfsraad in te stellen wordt het orgaan geschapen, dat bij de uitvoering der sociale verzekering betrokken kan worden. Zulks schijnt verkieslijker dan het bevorderen van een herziening der sociale verzekering, zonder dat het orgaan, dat bij de gewijzigde uitvoering een groote rol moet gaan spelen, in het leven is geroepen.
De Minister betoogt ten slotte, dat de belangen van den consument door dit ontwerp niet benadeeld worden. Wordt in de toekomst verordenende bevoegdheid aan de bedrijfsraden gegeven, dan zal de overheid dit zeker niet doen zonder dat de waarborgen kunnen worden geacht aanwezig te zijn, die beoogen het belang van den consument te beschermen. De Minister ziet ook geen verschijnselen, die de vrees wettigen dat werkgevers en werknemers met succes zullen samenspannen ten koste van het algemeen belang.
(Vorig bericht blz. 644 D.)

A. **SCHADELIJKE BIJWERKING VAN GEJODEERD KEUKENZOUT.** — Op grond van het toenemende aantal mededeelingen over schadelijke bijwerkingen van het z.g. „Vollsalz" heeft de leiding der Oostenrijksche staats-zoutmijnen besloten, voortaan dit zout slechts op bijzonder verlangen af te leveren in hoeveelheden van ten hoogste 1 K.G. en tegen belangrijk hoogeren prijs dan dien van het gewone keukenzout.
Het algemeene gebruik op eigen gezag, ook zelfs door lieden, die niet eens aan krop lijden, van jodiumhoudend zout moet dus voortaan ten sterkste worden ontraden. Zelfs heeft dr. J. G. Remijnse in het klinische Genootschap te Rotterdam mededeeling gedaan van een door hem geopereerde patiënte, die reeds langen tijd een struma had en na het gebruik van Jozo-zout in het huishouden was gaan lijden aan de ziekte van Basedow.
Het gevaar schijnt hier te schuilen in het regelmatige gebruik van dagelijksche kleine hoeveelheden jodium.
(Ned. Tijdschr. v. Geneesk. van 18 Febr. 1933.)

B. **NEDERLAND. — Korps Rijdende Artillerie te Arnhem.** — Op 21 Febr. '33 is het 140 jaar geleden, dat het korps Rijdende Artillerie werd opgericht, een feit, dat aanleiding mag zijn om uit de geschiedenis van dit korps een en ander mede te deelen.
De Nederlandsche Rijdende Artillerie is opgericht door Prins Willem V op 21 Februari 1793, welke dag telken jare feestelijk wordt herdacht.
Reeds in 1794 nam de Rijdende Artillerie deel aan den slag bij Fleurus tegen de Franschen, terwijl zij in datzelfde jaar in samenwerking met andere Nederlandsche troepen er in slaagde de Franschen bij Zevenbergen tegen te houden.
Daarna heeft de Rijdende Artillerie deelgenomen aan de volgende veldtochten:

1799 Inval der Engelschen en Russen in Noord-Holland, slagen bij Schoorldam, Bergen en Castricum.
1800 Veldtocht in Duitschland.
1805 Slag bij Ulm.
1807 Slag bij Friedland, belegering Stralsund.
1809 Inval der Engelschen in Zeeland.
Veldtocht in Spanje.
1812 Tocht naar Rusland.
1815 Slag bij Quatre-Bras en Waterloo, inname van Peronne.
1830 Inname Schaerbeeksche poort (Belgische opstand). Verdediging brug bij Waelhem.
1831 Slag bij Kermpt, Hasselt en Leuven (Tiendaagsche Veldtocht).
1842 8 April. Koning Willem II schenkt de Rijdende Artillerie den dolman, zijnde de uniform die Zijne Majesteit droeg bij Waterloo.
(Vor. ber. Leger blz. 676 F.)

C. **ECONOMISCHE SAMENWERKING. — Nieuw handels- en scheepvaartverdrag tusschen Nederland, België en Luxemburg.** — Officieel wordt medegedeeld, dat de Nederlandsche minister van Buitenlandsche Zaken jhr. Beelaerts van Blokland, de Belgische minister van Buitenl. Zaken Hymans en de Luxemburgsche minister-president Beck op 21 Febr. een nieuw handels- en scheepvaartverdrag tusschen Nederland, België en Luxemburg hebben onderteekend, dat in de plaats treedt van de overeenkomst van 1863.
De drie genoemde staten verleenen elkaar de onbeperkte en absolute meestbegunstiging en garandeeren elkaars handel het maximum aan faciliteiten. Het verdrag bevat geen douane-tarieven, doch de contracteerende mogendheden verklaren zich bereid om met elkaar in onderhandeling te treden, teneinde haar tarieven aan te passen aan de wederzijdsche behoeften van den handel. **(Vorig bericht blz. 609 A.)**

D. **SOCIALE WETTEN. — Nederland, België, Luxemburg. - Vestigings- en arbeidsverdrag; regeling van belastingkwesties.** — De Nederlandsche en de Belgische ministers van Buitenlandsche Zaken hebben te Genève een vestigings- en arbeidsverdrag alsmede een overeenkomst tot vermijding van dubbele belastingheffing en tot regeling van andere belastingkwesties onderteekend.
Binnenkort zullen ook Nederland en Luxemburg een dergelijk verdrag sluiten. **(Vorig bericht blz. 570 H.; vor. ber. Econ. Samenwerking 700 C.)**

22 FEBRUARI 1933

E. **BEVOLKINGSTOENEMING IN VERSCHILLENDE LANDEN.** — Van de voornaamste Europeesche landen zijn thans de statistische gegevens bekend omtrent geboorte en sterfte in de eerste helft van 1932. Daaruit blijkt, dat Nederland bijna alle andere landen aan geboortenoverschot overtreft. Voor Nederland bedroeg het geboortenoverschot per 1000 inwoners, op een vol jaar berekend, in 1932 12,8 personen en in 1931 11,5 personen. Wij worden in dit opzicht slechts overtroffen door Polen, waarvoor de cijfers gemiddeld 14,2 en 14,6 zijn, en door Portugal met 16,1 en 15,7. Van de andere landen vertoont Engeland een geboortenoverschot van resp. 2,7 en 2,6, Duitschland van 4,4 en 5,0, Frankrijk van 0,1 en in 1931 een afneming van 0,8 en Italië een toeneming van resp. 9,0 en 10,8 personen per 1000 inwoners per jaar.
(Vor. ber. 404 C.; Bevolking Nederland 651 A.)

F. **ENGELAND. — Leening aan Oostenrijk.** — Het Lagerhuis heeft op 20 Febr. '33 in derde lezing het wetsontwerp behandeld inzake de garantie van een leening van 100 millioen schellingen aan Oostenrijk. Het wetsontwerp werd met 227 tegen 51 stemmen aangenomen. **(Vorig bericht blz. 619 C.)**

G. **FRANKRIJK. — Bewapening ter zee.** — De Fransche minister van Marine Leygues heeft op de jaarvergadering van de Fransche Vloot-vereeniging een rede gehouden over de positie van de Fransche oorlogsmarine. Leygues verklaarde, dat voor de Fransche marine een nieuwe periode was aangebroken. De Fransche marine was een der voornaamste factoren in de wereld-politiek geworden. Sedert 1925 heeft zij bepaalde wijzigingen ondergaan, die haar verjongd en gesterkt hebben, waardoor zij zich kon aanpassen aan de behoeften van de tegenwoordige politiek. De verlagingen van de marine-begrootingen waren slechts van voorbijgaanden aard en zouden bovendien op geen enkele wijze den voortgang van

de uitvoering van het vlootbouwprogram belemmeren. De bouw van den 26.000 tons kruiser „Dunkerque" zou noch gestaakt, noch vertraagd worden. De regeering was voornemens alle eenheden van het bouwprogram van 1931 tot 1932 zoo spoedig mogelijk op stapel te zetten. Voor het ministerie van Marine was standvastigheid van opvatting nog veel belangrijker dan voor eenig ander ministerie. (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 688 B.)

A. **OORLOGSVERSCHRIKKINGEN. — 9.000.000 weezen en 5.000.000 weduwen.** — Het Engelsche tijdschrift „New Leader" publiceert de volgende lijst, met betrekking tot de verliezen aan menschenlevens, die de wereldoorlog direct of indirect heeft gevergd. In totaal verloren 23.000.000 personen hun leven, t.w. 10.000.000 soldaten en 13.000.000 burgers. Dat wil zeggen, dat iedere minuut van den oorlog gemiddeld zes dooden eischte. Voorts geraakten 3.000.000 soldaten in krijgsgevangenschap.
Welke verschrikkelijke gevolgen de volkenstrijd voor de huidige generaties had, blijkt met treffende duidelijkheid uit het feit, dat 9.000.000 kinderen hun vader, 5.000.000 vrouwen haar mannen verloren.
Wil men nog een cijfer? Wanneer alle aan Britschen kant in den oorlog gesneuvelden eens uit hun graven zouden kunnen verrijzen en als een laatste aanklacht in gelederen van vier man zouden kunnen voorbij marcheeren, dan zou dit macabre défilé... 92 uren aan één stuk duren, naar de gouverneur van den Londenschen Tower in een dezer dagen gehouden rede opmerkte. (New Leader) **(V. b. blz. 17 C.)**

B. **BELGIE. — Het fonds voor de groote werken.** — De minister van Openbare Werken, Sap, heeft een wetsontwerp ingediend waarbij het bedrag, ter beschikking van het „Speciaal en tijdelijk fonds voor de groote werken" gesteld, aanzienlijk wordt verhoogd. Dit bedrag zal, indien de Kamer het wetsontwerp goedkeurt, van 1800 millioen op 3300 millioen francs worden gebracht en verdeeld worden als volgt over de hiernakomende begrootingsjaren: 1933: 400 millioen francs, 1934: 400 millioen, 1935: 350 millioen, 1936: 300 millioen, 1937: 200 millioen, 1938: 200 millioen, 1939: 150 millioen, 1940: 150 millioen, 1941: 73 millioen.
De werking van het Fonds voor de groote werken heeft, volgens de memorie van toelichting, bevrediging gegeven. Het in 1927 aangenomen programma omvatte de bevaarbaarmaking van het kanaal Brussel-Charleroi voor schepen van 600 ton, de normalisatie van de Beneden-Sambre, ten einde de overstroomingen aldaar onmogelijk te maken, de verbetering van den loop der Maas tusschen Hoei en Luik, de bevaarbaarmaking van de Zuid-Willemsvaart en de andere Kempische kanalen voor schepen van 600 ton en het graven van het Albertkanaal dat bevaarbaar moet zijn voor schepen van 1.350 ton. Sommige tracés moesten echter, sedert 1927, gewijzigd worden en ook om andere redenen nog bleek het toegestane bedrag ontoereikend te zijn. Het Albertkanaal zal 300 millioen meer kosten dan eerst voorzien was, het kanaal Brussel-Charleroi 92 millioen meer, de werken aan de Maas, 50 millioen, enz. De nieuwe ramingen leiden aldus tot een totaal van 3.300 millioen, wat 1.500 millioen francs meer is dan bij de oprichting van het fonds werd toegestaan. (Nieuwe Rott. Crt.)

C. **OOSTENRIJK. — Wapenzending uit Italië.** — De Italiaansche ambassadeur te Londen heeft den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken medegedeeld, dat de door Italië naar Oostenrijk ter reparatie gezonden wapens weder naar Italië zullen worden teruggezonden, zoodra de noodige reparatie in Oostenrijk is geschied. Deze wapenzending zou voor Hongarije bestemd zijn geweest.
De beroering, die zich in vele Europeesche kabinetten wegens die wapenzending van Italië naar Hongarije heeft meester gemaakt, zal, volgens den Engelschen minister, door deze verklaring van Italiaansche zijde, worden gestild. (Giornale d'Italia)

D. **PORTUGAL. — Financieele positie. - Een begrootingsoverschot voor 1932. - Vermindering der Staatsschuld.** — In het 30 Juni '32 geëindigde begrootingsjaar van Portugal bedroegen de inkomsten 2.02 mill. Contos (ongeveer *f* 156 mill.) en de uitgaven 1.87 mill. Contos, zoodat het begrootingsoverschot 0.15 mill. Contos groot was. De inkomsten hebben over het algemeen de raming overtroffen. De directe belastingen brachten 616.900 C. (vorig jaar 574.100 C.) en de indirecte belastingen 791.600 (v. j. 789.300 C.) op. De vlottende staatsschuld kon in het begrootingsjaar worden verminderd van 815.500 C. tot 610.000 C. De in omloop zijnde schatkistbiljetten bedroegen 761.000 C. (840.000 C.). (Diario de Lisboa)
(Vorig bericht blz. 85 C.)

E. **DUITSCHLAND. — Instructie van minister Göring aan de politie.** — Minister Göring heeft de Pruisische politie instructie gegeven nationale organisaties en partijen (S.S., S.A., Stahlhelm) zooveel mogelijk te beschermen en tegen de communistische actie meedoogenloos op te treden. Politiemannen, die verzuimen tijdig van de vuurwapens gebruik te maken, worden vervolgd; Göring zal daartegenover degenen, die te vroeg mochten hebben geschoten, in bescherming nemen. (Völk. Beobachter)

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Publicatieverbod van troepen- en scheepsbewegingen.** — De op 21 Febr. '33 verschenen Javasche Courant bevat een gouvernementsbesluit, steunend op de bevoegdheid, ontleend aan de ordonnanties van 24 Jan. 1905 en 5 April 1918, waarbij tot nader order wordt verboden het door middel van de drukpers verspreiden van berichten omtrent bewegingen van troepen of schepen behoorende tot de land- of zeemacht. (Javasche Crt.)
(Vor. ber. Marine 697 B.; Leger 685 E.)

G. **POSITIEVE ELECTRONEN.** — Volgens een persbericht heeft Blackett, een jong Engelsch physicus werkend in het Cavendish laboratorium te Cambridge, mede namens lord Rutherford in de deze week gehouden vergadering van de Royal Society te Londen medegedeeld, dat hij er in geslaagd is het bestaan van „positieve electronen" aan te toonen.
Tot goed begrip zij er aan herinnerd, dat tot voor ongeveer een jaar als de meest elementaire bouwsteenen der materie positief geladen protonen en negatief geladen electronen werden beschouwd. Het proton zou daarbij een massa hebben, ongeveer 1800 maal zoo groot als dat van een electron.
In den loop van 1932 werd het echter duidelijk, dat het bestaan van een derde grootheid moest worden aangenomen, het neutron, electrisch neutraal en met een massa gelijk aan die van het proton.
Aan het eind van 1932 verscheen een mededeeling in het Amerikaansche tijdschrift Science van de hand van Andersson, waarin deze op de mogelijkheid wees van het bestaan van een vierden bouwsteen.
Bij het onderzoek van de absorptie van kosmische stralen in lood stuitte hij op verschijnselen, waarvoor hij met behulp van de tot nog toe aangenomen voorstellingen geen aannemelijke verklaring wist te geven. Nam hij echter het bestaan van „positieve electronen" aan, (deeltjes met de massa van het electron, doch met de lading van het proton) dan volgde de verklaring ongedwongen.
Uit het bovengenoemde courantenbericht meenen wij te moeten opmerken, dat de metingen van Blackett en lord Rutherford de zienswijze van Andersson bevestigd hebben. (De Telegraaf)

H. **BELGIE. — Regeering-De Broqueville. - Vertrouwensvotum aangenomen.** — De uit haar asch herrezen regeering-De Broqueville is op 21 Febr. '33 voor de Kamer gekomen. De minister-president ver-

klaarde, dat ingevolge het verzoek van den Koning de regeering aan het bewind is gebleven, om haar taak tot economisch en financieel herstel van het land voort te zetten.
Na eenige debatten werd met 94 tegen 76 stemmen en één onthouding het vertrouwensvotum in de regeering goedgekeurd. **(Vorig bericht blz. 692 F.)**

A. **VOLKENBOND. — Chineesch-Japansch conflict. - Het rapport der Commissie van Negentien door Japan afgewezen.** — De Japansche regeering heeft den president der Buitengewone Assemblée en den grooten mogendheden direct na de zitting van 21 Febr. '33 van de Assemblée een nota overhandigd, waarin Japan het rapport der commissie van 19 verwerpt. De nota vat in de volgende tien punten het principieele Japansche standpunt samen, zooals dit in de groote verklaring van 23 Febr. zal tot uiting komen:
1. De Japansche regeering betreurt het dat zij het rapport van de commissie van 19 niet kan aannemen;
2. Het Japansch-Chineesche geschil berust in de eerste plaats op het ontbreken van een sterke centrale regeering in China. De Volkenbond is overgegaan tot de veroordeeling van Japan zonder den toestand volledig te kennen;
3. De gebeurtenissen sinds het eerste incident hebben den leiders van het Mandsjoerijsche volk gelegenheid gegeven hun land onafhankelijk te verklaren;
4. De politiek van Japan in Mandsjoerije richt zich op de bescherming van zijn rechten en belangen, de handhaving der orde en de bescherming van het land tegen een aanval van buitenaf;
5. De Mandsjoerijsche Staat heeft sinds zijn stichting reeds essentieelen vooruitgang gemaakt op ieder gebied;
6. De provincie Jehol is een deel van Mandsjoekwo. Japan is bij verdrag verplicht dit tegen iederen aanval te beschermen;

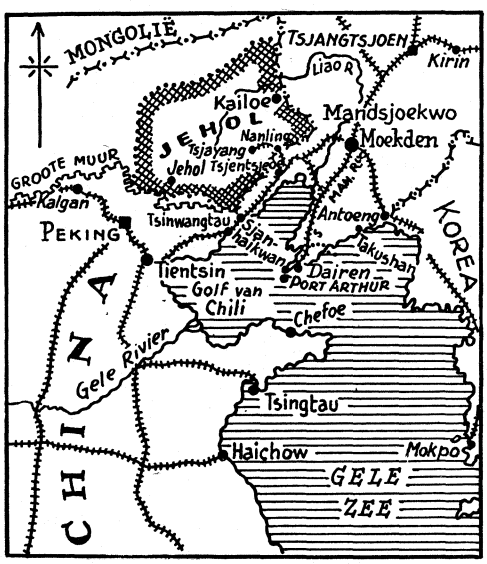

JEHOL.

7. Het rapport der commissie van 19 bevat geen voorstel tot een effectieve oplossing van het geschil: De souvereiniteit in Mandsjoekwo berust uitsluitend bij het Mandsjoerijsche volk. Het voorstel een gendarmerie te organiseeren is absurd. Het terugtrekken van Japansche troepen zou anarchie en volkomen wanorde in Mandsjoerije beteekenen. Is de Volkenbond bereid de verantwoordelijkheid te dragen voor zoo'n toestand? Het betrekken van Sovjet-Rusland en de Vereenigde Staten bij de onderhandelingen der commissie is een machtsovertreding van den Volkenbond;
8. Het rapport der commissie van 19 moedigt China aan vredesonderhandelingen te weigeren en zich te onttrekken aan een overeenstemming met Japan;
9. De verantwoordelijkheid voor den vrede in het Verre Oosten draagt Japan en geen andere natie;
10. Japan maakt den Volkenbond er opmerkzaam op dat de toestand buitengewoon ernstig is en verzoekt de Assemblée haar definitieve beslissing rijpelijk te willen overwegen. **(V. b. Recapitulatie 696 G.; 690 E.)**

B. **VOLKENBOND. — Chineesch-Japansch conflict. - Nieuwe nota van Japan.** — Eenige uren voor de bijeenkomst van de buitengewone Assemblée van den Volkenbond op 21 Febr. '33 heeft Japan het secretariaat een nota doen toekomen, waarin de gronden voor de Japansche actie in de provincie Jehol worden uiteengezet en toegelicht op een begeleidende stafkaart. De officieele en ongeregelde Chineesche troepen ter verdediging van Jehol worden in de nota geschat op in totaal 478.000 man. De aanwezigheid der Chineesche troepen beteekent een buitengewoon gevaar voor den staat Mandsjoekwo. De Mandsjoerijsche regeering is derhalve gedwongen, militair op te treden tegen maarschalk Tsjang Hsue Liang. Volgens het Protocol van 15 December 1932 is Japan verplicht, de Mandsjoerijsche regeering bij de verdediging van haar rechten te steunen. De Mandsjoerijsche en Japansche troepen zullen niet ten Zuiden van den Grooten Muur in de richting van Peking en Tientsin oprukken, tenzij de Chineesche troepenbewegingen daartoe zouden dwingen. De huidige militaire operaties moeten niet beschouwd worden als een opmarsch in China, doch als een verdediging van Mandsjoekwo. **(Vorig bericht blz. 702 A.)**

C. **VOLKENBOND. — Chineesch-Japansch conflict. - Plenaire zitting.** — Ter gelegenheid van de opening der buitengewone Assemblée van den Volkenbond voor de behandeling van het conflict in het Verre Oosten, was op 21 Febr. '33 in het gebouw van den Volkenbond een opgewonden stemming merkbaar. De Japansche delegatie onder leiding van Matsoeoka was au grand complet. In den tegenover liggenden hoek van de zaal had de veel kleinere Chineesche delegatie plaats genomen onder leiding van gezant dr. Yen.
De president der Assemblée, de Belgische minister van Buitenlandsche Zaken Hymans, opent de debatten en leest zijn op schrift staand rapport aan de vergadering voor. Hymans schildert in groote lijnen de pogingen het geschil bij te leggen, welke sinds 21 Febr. 1931 zijn gevoerd en legt er daarbij den nadruk op dat de voorstellen der Japansche delegatie niet alleen voor China, maar ook voor den Volkenbond volkomen onaanvaardbaar zijn. Hij stelt dan nadrukkelijk vast, dat de pogingen der commissie van 19 om tot een vergelijk te komen tusschen Japan en China helaas als mislukt moeten worden beschouwd. Als belangrijkste kwestie beschouwt Hymans de houding tegenover den nieuwen staat Mandsjoerije, welks erkenning door Japan wordt geëischt, terwijl de commissie van 19 heeft voorgesteld een autonomen staat onder de souvereiniteit van China. Sindsdien zijn precies 17 maanden verstreken. Japan heeft zijn toezegging de troepen aan den Zuid-Mandsjoerijschen spoorweg terug te trekken niet gestand gedaan. De drie groote Oostelijke provincies van China zijn thans door Japan bezet. De linie van den Grooten Muur is overschreden, Shanhaikwan is bezet, nieuwe operaties hebben in Jehol plaats. Hymans besluit met het verzoek het rapport der commissie te bestudeeren, waarna de bijeenkomst werd verdaagd tot 23 Februari. Dan zullen de debatten aanvangen. **(Vorig bericht blz. 702 B.)**

D. **DUITSCHLAND. — Oproep van Hitler aan alle Nationaal-Socialisten.** — Rijkskanselier Hitler heeft den volgenden oproep aan alle Nationaal-Socialisten gepubliceerd:

„Provoceerende elementen trachten onder den dekmantel der partij door verstoring in het bijzonder van Centrum-vergaderingen de Nationaal-Socialistische beweging te belasteren. Ik verwacht, dat alle Nationaal-Socialisten zich met uiterste discipline tegen deze voornemens zullen keeren. De vijand, die op 5 Maart neergeslagen moet worden, is het Marxisme. Daarop moet de geheele propaganda en de geheele verkiezingsstrijd geconcentreerd worden. Wanneer het Centrum in dezen strijd door aanvallen tegen onze beweging het Marxisme steunt, zal ik zelf mij van geval tot geval hiermede bezig houden en de aanvallen afwijzen en onschadelijk maken. Overigens: bezoekt geen vergaderingen van tegenstanders, doch zorgt er voor, dat onze eigen vergaderingen tot geweldige betoogingen van de ontwakende natie worden.
Nationaal-Socialisten, sedert 14 jaar hebt gij de verheffing van Duitschland voorbereid, thans moet gij haar voltooien." **(Vor. ber. Nationaal Socialisten 650 H.; Oproep Hitler 439 D.)**

23 FEBRUARI 1933

A. **WERELDSCHEEPSBOUW IN 1932.** — De toestand van den wereldscheepsbouw spiegelde zich in 1932 af in dien van de scheepvaart; van lijn-, tramp- en tankvaart.
Onderstaande vergelijkende cijfers betreffende kielleggingen en tewaterlatingen in 1932 tegenover vorige jaren getuigen van nog verder aanzienlijk toegenomen ledige hellingen.

	Kielen gelegd voor:				Te water gelaten:			
	s.s.	m.s.	tot.	br.r.t.	s.s.	m.s.	tot.	br.r.t.
Groot Brittannië en Ierland	44	10	54	70.276	77	12	89	186.280
Japan	5	23	28	49.915	10	34	44	54.422
Nederland	—	7	7	21.115	—	30	30	26.232
Frankrijk	5	19	24	20.298	10	13	23	89.310
Denemarken	6	6	12	19.623	7	11	18	22.431
Italië	—	8	8	18.047	2	6	8	47.471
Spanje	2	3	5	17.660	—	3	3	11.132
Ver. Staten	2	1	3	16.300	14	3	17	142.759
Zweden	—	4	4	16.260	4	8	12	43.000
Noorwegen	2	3	5	8.475	2	6	8	11.129
Br. Domin.	5	3	8	6.650	5	11	16	4.760
Duitschland	2	23	25	5.325	3	12	15	80.799
België	—	1	1	3.200	—	7	7	1.537
Danzig	3	—	3	790	3	—	3	2.504
Uruguay	—	1	1	275	—	—	—	—
Estland	1	—	1	120	—	—	—	—
Portugal	—	—	—	—	1	—	1	400
Sumatra	—	—	—	—	1	—	1	159

	Totaal Aantal		Br. r.t.	Totaal Aantal		Br. r.t.
	77	s.s.	119.596	139	s.s.	455.597
	112	m.s.	154.733	156	m.s.	268.690
1932	189	sch.	274.329	295	sch.	724.287
1931	313	„	863.810	569	„	1.603.551
1930	724	„	2.294.542	991	„	2.835.476
1929	998	„	2.967.746	981	„	2.774.191
1928	716	„	2.283.981	809	„	2.660.321

Naar uit Helsingfors werd medegedeeld, werden in 1932 te Leningrad voor de Sovtorgflot drie stoomschepen van resp. 10.000, 9.000 en 3.000 ton d.w. te water gelaten. (Shipbuilding and Shipping Record) **(Vorig bericht blz. 432 D.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Handelsbalans in 1932.** — De voorloopige cijfers van de handelsbalans van Ned.-Indië over 1932 luiden: invoer *f* 409.200.000, uitvoer *f* 579.800.000, gouduitvoer per postpakket *f* 39.000.000, totaal uitvoer *f* 618.800.000.
Deze cijfers waren voor 1931: uitvoer van goud per postpakket *f* 20.000.000, totale uitvoer *f* 818.200.000. **(Vorig bericht blz. 317 D.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Roosevelt „dictator".** — Na langdurige besprekingen tusschen de vertegenwoordigers van het Huis van Afgevaardigden en den Senaat, heeft het Congres besloten, aan den aanstaanden president Roosevelt zoogenaamd dictatoriale volmachten te verleenen voor het vaststellen der begrooting en het reorganiseeren van de regeering. **(Vorig bericht blz. 563 C.)**

D. **BELGIE. — Memorie van Toelichting op de begrooting 1933.** — De Memorie van Toelichting op de begrooting van ontvangsten en uitgaven voor het dienstjaar 1933, die op 21 Febr. '33 is verschenen, bevat de belangrijke uiteenzetting, hoe men de twee milliard, die voor het financieele herstel van het land noodzakelijk zijn, denkt te verkrijgen. De verscherping van de contrôle op de uitgaven, in het bijzonder voor de werkloozenondersteuning en voor de ouderdomspensioenen, zal een bedrag van fr. 200 millioen opleveren. Door de vermindering van de werkloosheid, als gevolg van het breed opgezette program van werkverschaffing, hoopt men twee millioen te kunnen bezuinigen, terwijl ten slotte de opbrengst van de nieuwe belastingen en van de belastingverhoogingen op fr. 1450 millioen wordt geraamd. Indien alles precies uitkwam, zooals men het heeft becijferd, zou het dienstjaar 1933 met een surplus van fr. 218 millioen sluiten.
Rekening houdende met de onvermijdelijke wijzigingen, die in de practijk plegen in te treden, heeft men echter de totale ontvangsten geraamd op 10.857 millioen en de totale uitgaven op 10.684 millioen, zoodat het surplus 173 millioen zou bedragen. De voor het loopende dienstjaar aangevraagde credieten zijn ruim 700 millioen lager dan die, welke verleden jaar door het parlement werden ingewilligd.
(Gazet van Antwerpen) **(Vor. ber. blz. 433 D.)**

E. **DUITSCHLAND. — Werkloosheid.** — Op 15 Febr. 1933 stonden bij de arbeidsbeurzen 6.047.000 werkloozen ingeschreven, d.i. 33.000 meer dan einde Januari '33. **(Vorig bericht blz. 646 D.)**

F. **ZWOLLE. — Het Dominicanerklooster wordt herbouwd.** — Naar wij vernemen is thans definitief besloten tot herbouw van het afgebrande Dominicanerklooster te Zwolle. De bouw is opgedragen aan het architectenbureau Eduard Cuypers te Amsterdam. **(Vorig bericht blz. 636 D.)**

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Suriname.** — De Tweede Kamer heeft op 21 Febr. '33 de Surinaamsche begrooting zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

H. **SAARGEBIED. — Nationaal-Socialistische organisaties blijven verboden.** — De regeeringscommissie van het Saargebied heeft in haar laatste zitting een weder toelaten van S.A. en S.S. der N.S.D.A.P. voor het Saargebied afgewezen. Aan het secretariaat van den Volkenbond is een uitvoerig rapport over de organisatie der N.S.D.A.P. in het Saargebied toegezonden. (Saarbrücker Zeitung) **(Vor. ber. 564 D.)**

I. **HET WEZEN VAN DEN GODSDIENST.** — Prof. dr. A. H. de Hartog heeft voor „De Middaghoogte" te Amsterdam over „Volksbevrijding" gesproken.
Spr. betoogde eerst, dat op alle gebied van wetenschap de mechanische en de organische beschouwing, die elkaar aanvullen, veelal tegenover elkander worden gesteld. Waar eenige decenniën terug de mechanische beschouwing overmachtig was, wint thans de organische beschouwing, ook op het gebied van natuurwetenschap, zielkunde en maatschappij, meer veld. De totaliteit, de synthese, het karakter, het individu enz., komen onder de aandacht. Deze omkeer in de wereldbeschouwing is ook van groot belang voor de maatschappijbeschouwing. Het geheel wordt niet slechts gezien als een agglomeraat van losstaande individuen, die, als atomen, mechanisch slechts onder uiterlijken dwang worden geknecht, maar die mede als leden van het geheel organisch worden ingevoegd.

En daarbij is de godsdienst niet opium, „bedwelming", voor het volk; maar veeleer „bevrijding". Want godsdienst beleven, bekennen en bedenken is „Eenheid" erkennen. De hoogste zin van den godsdienst is daarom niet slechts uitredding, troost, zooals hij vaak ook voor en bij het volk, geloovig of ongeloovig, Godserkenner en Godsontkenner wordt geteekend als illusie (vergelijk Marx, Freud), maar godsdienst is allereerst en bovenal „roeping", roeping tot universeele eenheidsbeleving en beoefening, die mede het individu opeischt tot hooger, tot het hoogste Goed, ook voor de menschelijke gemeenschap. Godsdienst is hefboom en omzetter, wil men omschakelaar tot het Ideaal voor wereld, mensch, volk en menschheid. Zooals Berdiajero ergens zegt: de mensch is niet „aap" van de klasse, ook geen „ding", maar redelijk, zedelijk, vrij en nochtans verantwoordelijk gebonden lid van het groote geheel.

A. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Ontwerpresolutie van Frankrijk aangenomen.** — De hoofdcommissie van de ontwapeningsconferentie heeft met 21 stemmen het ontwerp-resolutie van Frankrijk aangenomen, waarin verklaard wordt dat een regiem van veiligheid alleen in overeenstemming te brengen is met een defensief militair statuut, dat beperkte effectieven, korten diensttijd en een termijn voor langzame mobilisatie met zich medebrengt.
Aan den aanvang van de zitting voerde de Duitsche gedelegeerde Nadolny het woord, ter verdediging van het Duitsche voorstel om de kwestie van het materiaal te bespreken voor de effectieven. Alleen Duitschland stemde echter voor dit voorstel. De Italiaansche gedelegeerde trachtte toen nog een bemiddelend voorstel aangenomen te doen krijgen, inhoudende, dat ingeval de hoofdcommissie het probleem der effectieven zou bestudeeren, niet zou worden overgegaan tot eenige stemming alvorens het probleem van het materiaal besproken zou zijn. Voor dit voorstel stemden echter alleen Oostenrijk, Hongarije, Italië, Zwitserland, Rusland en Uruguay.
Gesteund door Eden bracht Paul-Boncour naar voren, dat er twee duidelijk onderscheiden problemen zijn. Daar de hoofdcommissie reeds een besluit had genomen ten gunste van een voorgaande bespreking der effectieven, is het van belang, dat men in dit opzicht ook het eerst tastbare resultaten bereikt. Daarna komen dan de problemen van het materiaal en de koloniale strijdkrachten. Engeland, de Ver. Staten, België, Scandinavië, Spanje, de kleine Entente en eenige Zuid-Amerikaansche staten stemden voor het Fransche voorstel. Polen stemde blanco. **(696 C.)**

24 FEBRUARI 1933

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Rubber-uitvoer.** — (Tons van 1000 K.G.)

	Java en Madoera			Buitengewesten		
	1933	1932	1931	1933	1932	1931
Jan.	4.843	5.238	6.017	12.668	19.099	19.083
Febr.	—	4.891	4.947	—	13.290	17.134
Maart	—	5.025	5.521	—	14.342	19.491
April	—	6.830	6.577	—	11.914	15.885
Mei	—	6.657	7.049	—	12.959	19.834
Juni	—	5.745	5.950	—	13.813	19.885
Juli	—	5.902	6.779	—	12.943	19.618
Aug.	—	4.901	6.500	—	13.369	16.026
Sept.	—	*4.019	5.667	—	*15.113	16.815
Oct.	—	*4.137	8.216	—	*17.152	18.637
Nov.	—	*4.511	7.884	—	*16.357	17.533
Dec.	—	*4.791	6.037	—	*16.933	19.517
	4.843	62.647	77.144	12.668	177.284	219.458

* Voorloopige cijfers. **(Vor. ber. blz. 452 A.)**

C. **DUITSCHLAND. — Onderwijs. - Afschaffing der „wereldlijke" school.** — De officieele Pruisische persdienst meldt: de rijkscommissarissen voor Pruisen keurden in de op 22 Febr. '33 gehouden zitting der staatsministers een voorstel goed van den rijkscommissaris voor Wetenschap, Kunst en Volksonderwijs om na Paschen 1933 over te gaan tot de geleidelijke afschaffing der z.g. „wereldlijke" scholen of „Sammelschulen".
Voorts verklaarden zij zich in beginsel accoord met het voorstel, dat het godsdienstonderwijs als gewoon leervak op de scholen voor voortgezet onderwijs en de beroepsscholen wordt ingevoerd.
De uitvoeringsbepalingen zijn in voorbereiding.
(Vorig bericht blz. 661 F.)

D. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Luchtvaartcommissie.** — In de luchtvaartcommissie der ontwapeningsconferentie voor de contrôle en internationaliseering van de burgerlijke luchtvaart, hield de Fransche minister voor de luchtvaart, Pierre Cot, een uitvoerige rede, waarin hij het Fransche plan tot vorming van een internationale luchtvaartonderneming uiteenzette, die de volgende drie punten tot taak zou hebben:
1. Uitsluitende internationaliseering der groote verkeers- en transportluchtlijnen van algemeen belang;
2. Deelneming aan andere internationale luchtverbindingen;
3. Contrôle op de particuliere luchtlijnen.
De vertegenwoordiger van Nederland bestreed zeer scherp de plannen van Pierre Cot en verklaarde, dat het volmaakt voldoende was, een gecontrôleerde reglementeering in te voeren. **(Vor. ber. 704 A.)**

E. **OSLO-CONVENTIE. — Finland toegetreden.** — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken maakt bekend, dat blijkens mededeeling van de Noorsche regeering Finland met toestemming van alle betrokken partijen, met ingang van 8 Febr. '33 is toegetreden tot het verdrag van economische toenadering met bijbehoorend protocol, gesloten te Oslo op 22 Dec. 1930 tusschen België, Denemarken, Nederland, Noorwegen en Zweden. **(Vorig bericht blz. 650 C.)**

F. **DUITSCHLAND. — Noodverordening voor steunverleening aan den landbouw. - Graanmarkt, kaas, hop.** — De Rijkspresident heeft op 23 Febr. '33 op voorstel van de Rijksregeering de noodverordening tot steunverleening aan den landbouw onderteekend, waardoor in de eerste plaats de graanmarkt wordt beschermd en het verbruik van binnenlandsche kaas wordt bevorderd, terwijl de noodverordening verder nog voorschriften bevat tot regeling van den verbouw van hop.
De Rijksminister voor den Landbouw wordt gemachtigd te verordenen tot welk percentage bij de vervaardiging van kaasproducten binnenlandsche kaas gebruikt moet worden. De hevig onder de crisis te lijden hebbende zuivelindustrie in den Allgau, in Oost-Pruisen en aan den Beneden-Rijn ging er den laatsten tijd meer en meer toe over, goedkoope en minderwaardige buitenlandsche kaas als grondstof te verwerken. Door den thans getroffen maatregel vindt de Duitsche kaas in deze industrieën althans een bepaald afzetgebied. De Duitsche kaasproductie bedroeg naar schatting in het laatste jaar 500.000 à 600.000 centenaar, of ongeveer de helft van den Duitschen invoer.
Voorts is de Rijksminister voor Landbouw gemachtigd de voor de hopcultuur beschikbare oppervlakte te regelen, waarmee aan een ouden wensch van de Dnitsche hopverbouwers is voldaan. (Der Reichsbote)
(Vorig bericht Noodverordening 629 G.)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Katoen. - Productiebeperking.** — De Landbouwcommissie van het Huis van Afgevaardigden heeft het wetsontwerp tot beperking der katoenproductie goedgekeurd.
Het wetsontwerp bepaalt, dat drie millioen balen katoen, die thans onder contrôle zijn van den Federal Farm Board en andere staatsinstellingen, in een „pool" zullen worden ingebracht.
Producenten zouden bij deze „pool" katoen op crediet kunnen koopen tegen de thans geldende prijzen, op voorwaarde, dat zij den oogst van 1933 verminderen

met dezelfde hoeveelheid als zij bij de „pool" koopen. De koopers moeten zich verplichten de aldus gekochte katoen niet voor 15 Augustus a.s. te verkoopen.
(Vorig bericht Katoen 471 B.)

A. **RUSLAND. — In- en uitvoer 1932. - Staatsbegrooting 1933.** — De totale buitenlandsche handel van Rusland bedroeg in 1932 1.262.577.000 roebel. De uitvoer had een waarde van 563.884.000 roebel, terwijl de invoer 698.693.000 roebel bedroeg.
Het totaal der Russische begrooting voor 1933 bedraagt zoowel in ontvangsten als in uitgaven 35 milliard roebel. Dat de inkomsten van den staat zoo groot zijn, is een gevolg van den accijns op verschillende producten en van de leeningen, welke het karakter hebben van gedwongen leeningen in verband met de wijze, waarop deze geplaatst worden.
(Pravda) **(Vor. ber. Begrooting 656 A.)**

B. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Jehol.** — Nadat het ultimatum van Japan, strekkende tot ontruiming van Jehol door de Chineesche troepen, door China was geweigerd, is de strijd tusschen Japansche en Chineesche troepen in Jehol begonnen.
(Vorig bericht blz. 702 C.)

C. **JAPAN. — Mandatengebied. - Beteekenis Zuidzeeeilanden voor Japan.** — De bladen publiceeren een verklaring van den Japanschen minister van Marine, waarin gezegd wordt, dat de Zuidzee-eilanden even noodzakelijk zijn voor Japan ter zee, als Mandsjoerije te land en dat Japan ze nooit zal opgeven.
(Vor. ber. Zie Kaart 657 D.)

D. **ZWEDEN. — Gouden standaard.** — De bankcommissie van den Zweedschen Rijksdag heeft het regeeringsvoorstel aanvaard, waardoor de Rijksbank ook verder en wel tot 20 Mei '33 wordt ontheven van de verplichting Zweedsche bankbiljetten tegen goud in te wisselen. **(Vor. ber. Gouden Standaard 631 C.; Zweden 173 O.)**

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van de Drankwet. - Beteugeling van dansgevaar.** — Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de Drankwet. Aan de memorie van toelichting ontleenen wij o.a.:
Verschenen is het rapport der regeeringscommissie inzake het dansvraagstuk. De commissie adviseert daarin de regeering om in artikel 56 der Drankwet een bepaling op te nemen, die haar de vrijheid geeft om in een algemeenen maatregel van bestuur de normen te stellen, die als minima in alle gemeenten zouden behooren te worden in acht genomen.
Blijkens haar toelichting is de commissie van oordeel, dat het dansgevaar zich alleen zal voordoen in localiteiten, waarvoor vergunning of verlof A is verleend. Zij acht daarom artikel 56 van de Drankwet de aangewezen plaats om een wettelijken grondslag voor een nieuw „eischenbesluit" te leggen. Daarvoor is naar haar meening nog een krachtig argument aan te voeren, n.l. dat een orgaan om op deze materie contrôle uit te oefenen, reeds aanwezig is in den dienst der volksgezondheid, speciaal de inspecteur belast met zaken rakende de drankbestrijding.
Met dit door de commissie ingenomen standpunt kan de minister van Binnenl. Zaken zich vereenigen.
Inzake de strekking van het voorgestelde artikel wordt opgemerkt:
Het verbod om in een voor het publiek toegankelijke localiteit, waarvoor een vergunning of een verlof A is verleend, zonder toestemming van den burgemeester gelegenheid tot dansen te geven, is niet beperkt tot de gemeenten, door de kroon daarvoor aangewezen, maar zal krachtens het voorgestelde artikel voor alle gemeenten van toepassing zijn. Naar de meening van den minister verdient een uniforme regeling, welke zich over het geheele land uitstrekt, ten deze de voorkeur. Men kan niet zeggen, dat het kwaad tot enkele gemeenten beperkt blijft; de dansgewoonte heeft zich geleidelijk tot een veelheid van gemeenten uitgebreid. **(Vorig bericht Drankwet 210 F.)**

F. **RECHTSHANDIGHEID.** — In „Die Umschau" vinden wij een entrefilet over de rechtshandigheid bij den mensch.
Nauwgezette onderzoekingen — aldus de schrijver — hebben aangetoond dat bij alle apen, ook de menschapen, de twee handen gelijkwaardig zijn, terwijl bij den mensch doorgaans de rechterhand het best ontwikkeld is. Richard Kohler, die dat verschijnsel heeft nagegaan, is tot de overtuiging gekomen dat bij den mensch oorspronkelijk de linkerhand het meest werd gebruikt. Hij leidt dit af uit den vorm van praehistorische werktuigen, die bijna alle slechts in de linkerhand passen. De overgang naar de rechtshandigheid is later gekomen, vermoedelijk in den tijd dat de mensch de handen niet meer voor de voortbeweging bezigde en verdedigingswapenen ging gebruiken. In de ontwikkelingsgeschiedenis van den mensch is de rechtshandigheid dus een betrekkelijk jong verschijnsel en daaruit verklaart Kohler dat linkshandigheid nog vrij veelvuldig voorkomt. (Als men de gevallen van gelijkwaardigheid der handen tot de linkshandigen rekent, schat hij het percentage op 28). Ook zou daaruit te verklaren zijn dat bij verlies van de rechterhand de mensch deze betrekkelijk gemakkelijk door de linkerhand weet te vervangen.
(Die Umschau)

G. **DUITSCHLAND. — Pruisen en Beieren.** — De Katholieke Beiersche minister-president Held heeft het volgende verklaard:
„Ik verwerp het streven der regeering om den eenheidsstaat met gewelddadige maatregelen te verkrijgen. Ik veroordeel het wegjagen om politieke redenen van talrijke Pruisische ambtenaren. Beieren is gewapend tegen alle mogelijke gewelddadige pogingen uit Berlijn. Een tweeden 8sten November 1923 (toen Hitler een opstand waagde) zal men niet weer beleven. Trouw aan de grondwet zal de Beiersche regeering de zelfstandigheid van Beieren handhaven, ook wanneer Berlijn met wapengeweld begint. Wij zijn sterk genoeg gewapend om dit te weerstaan. Nooit zal Beieren een Pruisischen prins als Rijksbestuurder of koning erkennen. Beieren wil geen Pruisische provincie worden. Het staat op zijn in 1870 verkregen rechten."

H. **ZUID-AFRIKA. — Overeenstemming tusschen Hertzog en Smuts.** — De voorwaarden voor het sluiten van een coalitie zijn thans in breede lijnen vastgesteld. Tot dusver is de verdeeling der kabinetszetels nog niet ter sprake gekomen.
Generaal Smuts en generaal Hertzog zijn overeengekomen, dat Zuid-Afrika's lidmaatschap van het Britsche gemeenebest geheel zal worden gehandhaafd. Ook de kleurlingen-kwestie is geregeld; met name is het speciale kiesrecht der inlanders van de Kaap gewaarborgd.
Het parlement zal waarschijnlijk volgende week worden ontbonden. De begrooting zal niet meer worden ingediend. De behandeling daarvan zal de eerste taak zijn van het nieuwe parlement, dat waarschijnlijk, nadat in Mei algemeene verkiezingen zijn gehouden, in Juli 1933 zal bijeenkomen.
Generaal Hertzog zal eerste minister in de coalitieregeering zijn en generaal Smuts krijgt een zetel in het kabinet. **(Vorig bericht blz. 683 A.)**

I. **FRANKRIJK. — Financieele ontwerpen. - Kamer en Senaat.** — Twee groote verschilpunten bestaan thans nog tusschen de beide Kamers: de kwestie van de verlaging der militaire credieten, welke de Kamer heeft goedgekeurd en die door den Senaat werden verworpen, en die van de verlaging der ambtenarensalarissen. Het schijnt echter, dat de beide Huizen tot een accoord zullen kunnen komen, daar de Kamercommissie van financiën ten opzichte van het laatste punt een verzoenenden geest heeft getoond door de extra-crisisbelasting, welke oorspronkelijk door de Kamer werd aangenomen en energiek door den Senaat

werd verworpen, heeft uitgeschakeld en het beginsel eener verlaging der ambtenarensalarissen heeft aanvaard, doch op andere cijfers dan die, welke door den Senaat werden aangenomen.
Aan de toespraak van den minister van Financiën tot de senaatscommissie ontleenen wij het volgende:
„De normale behoeften van de schatkist zijn nu gedekt tot 1 Juni '33. De schatkist beschikt n.l. over de frs. 2 milliard van de leening van de posterijen, heeft verder vergunning tot uitgifte van frs. 4 milliard aan schatkistbons en beschikt ten slotte over frs. 200,000,000 voortkomende uit de leening van Algerië. Totaal frs. 6.2 milliard."
(La Journée Industrielle) **(Vor. ber. blz. 665 B.)**

A. **RUSLAND. — Hyper snelle trein.** — Een wetenschappelijk medewerker aan het commissariaat voor verkeerswezen heeft een hyper snellen trein uitgevonden, voorzien van electrische motoren, welke een snelheid van 400 K.M. per uur kan ontwikkelen. Deze trein loopt over een rail, op een hooge stellage, en men beweert, dat hij een verbetering is van den Amerikaanschen luchtspoorweg, daar hij een grootere snelheid kan ontwikkelen en er geen groote metalen constructies voor den aanleg noodig zouden zijn.
Er zijn reeds proeven genomen met den nieuwen trein, die een uitstekend resultaat heeten te hebben opgeleverd. (Pravda)

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - „De Zeven Provinciën." - Tweede Kamer-ontbinding.** — In de Eerste Kamer bij de algemeene beschouwingen over de Rijksbegrooting voor 1933 heeft mevr. Pothuis-Smit (S.D.A.P.) inzake „De Zeven Provinciën" iets willen zeggen, nu de soc.-dem. in verband met „De Zeven Provinciën" zoo alom zijn aangevallen, ja gehoond. Zij verafschuwt het geweld, dat strijdt met haar opvatting van zedelijkheid. Het vergoten bloed wreekt zich altijd. Zij herinnert aan de spreuk: „Het bloed der martelaren is het zaad der Kerk". Hier zal het zich in dien zin wreken, dat het inlandsche volk dit zal aannemen als een strijd; en wie nog niet revolutionnair is, zal het nu worden na hetgeen is geschied. De regeering heeft het gezag gehandhaafd met geweld. Hoe is dit overeen te brengen met de christelijke opvattingen?
De bemanning heeft intuïtief geen geweld willen gebruiken; zij heeft de Nederlandsche vlag laten waaien en iederen morgen en avond werd vlaggenparade gehouden met de gebruikelijke eerbewijzen.
De bom was bedoeld als een waarschuwing, maar niettemin werd het schip getroffen, terwijl er zooveel manschappen aan dek waren. Hier is sprake van een ontstellende onverantwoordelijkheid bij de Nederlandsche marine.
Waarom is aan eenige mindere marine-menschen niet toegestaan zich per vliegtuig naar „De Zeven Provinciën" te begeven om de bemanning te bewegen zich over te geven? Was dat niet militair?
De minister-president antwoordde hierop o.a. dat, allerlei verkeerde voorstellingen ten spijt, één feit vast staat: het gebeurde op „De Zeven Provinciën" was muiterij, zooals dit feit omschreven is in het Wetboek van Militair Strafrecht. Bij het komend onderzoek zal de verantwoordelijkheid van de officieren precies zoo worden nagegaan als die der minderen.
Over de ontbinding der Tweede Kamer zeide de minister-president o.a.: Er is gezegd, dat voor deze ontbinding geen deugdelijk argument kon worden aangevoerd. Er was geen zóó ernstig conflict, dat hier ontbinding noodig was. Wie hier alleen let op de onmiddellijke aanleiding: het wetsontwerp rechterlijke organisatie, ziet den ondergrond der dingen niet. Na het voorloopig verslag in de Tweede Kamer is de regeering gegaan tot de uiterste grens van tegemoetkomendheid. De regeering heeft zich vervolgens neergelegd bij uitstel van behandeling. Maar toen de motie-Boon over het ontwerp het doodvonnis uitsprak, liep de emmer over. De minister van Justitie had duidelijk doen uitkomen, dat bezuiniging op andere wijze en in afzienbaren tijd onmogelijk was. De motie-Boon hield bovendien iets positiefs in. Voor de regeering was het duidelijk, dat de Kamer haar niet verder wilde steunen in haar bezuinigingspolitiek. Samenwerking ter bereiking van een gemeenschappelijk doel was onmogelijk geworden. Nu kan men zeggen: het ging hier om een laatsten bezuinigingsmaatregel, maar dat is onjuist. Het was veeleer een der eerste maatregelen, waarvoor de medewerking der Staten-Generaal noodig was.
(Vor. ber. Muiterij 699 C.; Kamerontbinding 698 G.)

25 FEBRUARI 1933

C. **NEDERLAND. — Organisatie-verbod voor militaire ambtenaren.** — In verband met de order van den minister van Defensie, waarbij aan de militaire ambtenaren der land- en zeemacht verboden is aangesloten te zijn bij of op eenigerlei wijze steun te verleenen aan groepen of vereenigingen van personen op sociaal-democratischen grondslag, wordt er aan herinnerd, dat volgens artikel 1. der wet van 19 Dec. 1931 (Staatsblad no. 519) houdende regelen betreffende den rechtstoestand van de militaire ambtenaren, onder militaire ambtenaren worden verstaan:
a. zij die zijn aangesteld in militairen openbaren dienst om bij de landmacht hier te lande of bij de zeemacht werkzaam te zijn;
b. zij die zijn aangesteld in militairen openbaren dienst om bij de landmacht in de overzeesche gebieden werkzaam te zijn, tijdelijk dienst verrichten bij de landmacht hier te lande, voor zoover de algemeen verbindende voorschriften, geldende voor de landmacht hier te lande op hen van toepassing zijn.
Blijkens het tweede lid van artikel 1, zijn onder militaire ambtenaren mede begrepen het personeel der Koninklijke marine reserve en het reservepersoneel der Koninklijke landmacht, hetwelk niet valt onder het voorgaande lid. **(Vor. ber. Leger 700 B.)**

D. **ITALIE. — Opgravingen. - Prae-historische vondsten in de omgeving van Perugia.** — Bij de opgravingen in de buurt van Perugia, zijn den laatsten tijd verscheidene interessante vondsten gedaan, welke duiden op een voorhistorische beschaving van ongeveer 2000 jaar voor Christus. Men heeft o.a. een aantal terra-cotta vazen gevonden, alsmede ongeveer 30 K.G. versteend graan en boonen, benevens lepels en andere gebruiksvoorwerpen, welke veel overeenkomst vertoonen met de door ons gebruikte modellen. Het schijnt dus, dat de holbewoners in deze streek, 4000 jaar geleden in sommige opzichten reeds goede manieren hadden. Tevens werden er beenen naalden en dolken gevonden en tot halskettingen aaneengeregen schelpen. (Il Secolo). **(Vor. ber. blz. 577 H.)**

E. **VOLKENBOND. — Chineesch-Japansch conflict. - Het rapport door de Assemblée aangenomen.** — Op 24 Febr. '33 is de Volkenbond bijeen gekomen teneinde een beslissing te nemen over het conflict in het Verre Oosten. De zitting werd door den Belgischen minister van Buitenlandsche Zaken, Hymans, geopend met de mededeeling namens de commissie van negentien, waarin alle daarin vertegenwoordigde mogendheden verklaren, zich na zorgvuldig onderzoek geheel te vereenigen met het door de commissie uitgewerkte rapport, zoodat zij besloten hebben bij de thans beginnende discussies, geen nieuwe verklaringen meer af te leggen.
Na deze inleiding van den voorzitter kreeg de Chineesche gezant dr. Yen het woord. Namens de Chineesche regeering deelde dr. Yen mede, dat deze het rapport van de Commisise van Negentien onvoorwaardelijk aanvaardt. De Chineesche regeering vestigt de aandacht erop, dat wanneer Japan het rapport verwerpt, de rechten van China volgens artikel 15, alinea IV, onaangetast blijven. Dr. Yen verklaarde verder dat China zich verlicht en dankbaar gevoelt, omdat de Volkenbond thans eindelijk de schending van het

Volkenbondsverdrag door een machtig lid heeft veroordeeld. Japan is thans door zijn politiek van onbeperkt misbruik van geweld volkomen geïsoleerd. Het lijden van China in de laatste zeventien maanden is zonder weerga in de geschiedenis der menschheid. De Chineesche regeering neemt er nota van, dat het rapport eenstemmig de schending van de territoriale souvereiniteit van China door Japan heeft geconstateerd. De onbeperkte souvereiniteit van China in Mandsjoerije is door den Volkenbond plechtig erkend. Met voldoening neemt China er voorts kennis van dat alle staten die deel uitmaken van den Volkenbond eischen, dat Mandsjoerije niet erkend zal worden. De Chineesche regeering juicht de voorgestelde samenwerking met de Amerikaansche en de Russische Sovjet-regeering ten zeerste toe.
De Japansche gedelegeerde, Matsoeoka, legde daarna een uitvoerige verklaring af, waarin hij zijn leedwezen er over uitdrukte, dat de Commissie van Negentien niet in staat was geweest zich een juist beeld te vormen van de werkelijke verhoudingen in Oost-Azië. De aanbevelingen in het eind-rapport der commissie waren in strijd met de eischen, die de politieke verhoudingen en de binnenlandsche toestand in China noodzakelijk maakten. China verkeerde in een toestand van anarchisme en van een sterke centrale regeering kon in wezen niet gesproken worden. Japan was tegen zijn wil gedwongen met wapengeweld op te treden om zijn rechten en levensbelangen in Mandsjoerije te verdedigen. De commissie onder leiding van Lord Lytton had zich eveneens geen juist beeld van den toestand in Oost-Azië gevormd en de aanbevelingen in het eind-rapport zijn onder de huidige omstandigheden onuitvoerbaar. Japan is derhalve gedwongen het rapport te verwerpen en zal er naar streven, den bloei van den nieuwen Mandsjoerijschen staat in het belang van de orde en den vrede te beschermen en te versterken.
Na beëindiging der discussies heeft de Assemblée van den Volkenbond het rapport van de Commissie van Negentien, waarin de souvereiniteit van China over Mandsjoerije wordt erkend, de Japansche actie wordt veroordeeld en wordt uitgesproken, dat de staat Mandsjoekwo niet behoort te worden erkend, met algemeene stemmen aangenomen.
(Vor. ber. Chin.-Jap. confl. 705 B.; Volkenb. 702 C.)

A. **JOEGOSLAVIE. — Godsdienststrijd.** — Het wetsontwerp, dat door dr. Otto Gavrancic en drie-en-vijftig andere afgevaardigden, onder wie de leiders van de pan-Servische „Narodna Odbrana", in de Skoeptsjina is ingediend, bevat een zevental artikelen, waarin iedere werkzaamheid der Jezuieten in Joegoslavië wordt verboden. Jezuieten, die Joegoslavisch staatsonderdaan zijn, zullen op het eiland Lissa worden geïnterneerd, evenals de overige leden van de orde, die 48 uren na de inwerkingtreding van de wet nog in het land worden aangetroffen. Bovendien zullen deze laatste nog veroordeeld worden tot een gevangenisstraf van dertig dagen.
De onroerende goederen der orde zullen in het openbaar worden geveild.
De nieuwe wet zal eveneens van toepassing zijn op de orde der Lazaristen, de congregatie van het Allerheiligste Hart van Jezus en op iedere andere mannelijke of vrouwelijke orde, welke met de Jezuieten in verbinding staat. (De Maasbode)

B. **NOORWEGEN. — De regeering afgetreden.** — Het Storting heeft in de zitting van 24 Febr. '33 de resolutie der radicalen ten gunste van een buitengewone directe en indirecte belasting voor ondersteuningswerken, welke de premier Hundseid had afgewezen, met 80 tegen 67 stemmen aangenomen. De minister-president verklaarde daarop, dat de regeering den koning een verzoek om ontslag zou overhandigen.
(Vorig bericht blz. 254 D.)

C. **VOLKENBOND. — Chineesch-Japansch conflict. - Na de beslissing van de Assemblée.** — Na de beslissing van de Assemblée van den Volkenbond verklaarde de voorzitter, de Belgische minister Hymans, dat thans de bepalingen van artikel 15, alinea IV in werking treden, waardoor alle leden-staten van den Volkenbond zich verplichten geen oorlog tegen China te voeren. Hymans keerde zich tot den Japanschen vertegenwoordiger en verklaarde dat hij hoopte, dat Japan geen overijlde stappen zal doen.
De Japansche vertegenwoordiger Matsoeoka antwoordde, dat de Japansche regeering met groote teleurstelling en diep leedwezen kennis nam van de aanvaarding van het rapport. Japan's politiek in het Verre Oosten wordt slechts bepaald door den wensch, vrede en veiligheid te waarborgen. Japan is thans gedwongen aan te nemen, dat zijn opvatting omtrent de wijze waarop dit doel moet worden bereikt, afwijkt van de opvatting der overige Volkenbondsmogendheden. De Japansche regeering acht daarmede de grens van de samenwerking tusschen Japan en den Volkenbond bereikt. De Japansche delegatie zag zich echter, gezien het resultaat van de stemming, genoodzaakt de zaal te verlaten.
(Vor. ber. Volkenb. 706 E.; Chin.-Jap. confl. 705 B.)

26 FEBRUARI 1933

D. **KLEINE ENTENTE. — Bewapening.** — De „Agenzia di Roma" constateert, dat het blok der Kleine Entente over het volgende oorlogsmateriaal beschikt: 1500 batterijen, 2500 vliegtuigen, 3 millioen geweren, 50.000 machinegeweren, 8500 kanonnen en 300 pantserwagens en tanks. Een groote hoeveelheid van dit materiaal bestaat uit wapenen, welke volgens de interpretatie een zuiver offensief karakter dragen.
(Agenzia di Roma). **(Vorig bericht blz. 696 E.)**

E. **ITALIE. — Eiereninvoer.** — De Italiaansche regeering heeft bepaald, dat bij invoer van eieren uit het buitenland zoowel op de verpakking als op de eieren zelf in latijnsche letters het land van oorsprong moet worden vermeld. Voor transito-zendingen wordt een uitzondering gemaakt, mits deze van de noodige certificaten van oorsprong zijn voorzien. (Il Popolo)

F. **VOLKENBOND. — Instelling van permanente contrôle-commissie.** — De buitengewone Assemblée heeft op 24 Febr. '33 met algemeene stemmen besloten ook verder het Japansch-Chineesche conflict te behandelen. De vergadering besloot:
1. De buitengewone Assemblée blijft permanent en kan ieder oogenblik door den president worden bijeengeroepen;
2. Een adviseerende commissie, bestaande uit vertegenwoordigers der Commissie van Negentien, waaraan toegevoegd Nederland en Canada, krijgt opdracht de verdere ontwikkeling van den toestand in het Verre Oosten gade te slaan en de Volkenbondsvergadering, zoomede de afzonderlijke mogendheden bij de ten uitvoer legging van hun taak behulpzaam te zijn en een gemeenschappelijk optreden mogelijk te maken.
De Sovjet-regeering en de regeering der Vereenigde Staten worden uitgenoodigd tot deze commissie toe te treden.
De commissie wordt gemachtigd de Volkenbondsvergadering, indien noodig rapport uit te brengen en voorstellen voor te leggen, welke ter kennis moeten worden gebracht van alle staten-leden en niet-leden van den Volkenbond.
Door een zoodanige actie wordt allereerst druk geoefend op de Japansche regeering en wordt bovendien den Volkenbond mogelijk gemaakt, ingeval van een verderen opmarsch der Japansche troepen in de provincie Jehol, gebruik te maken van de sanctiemiddelen van art. 16. De resolutie biedt den Volkenbond en China de mogelijkheid ieder oogenblik maatregelen te nemen. **(Vor. ber. Volkenbond 707 C.; Chin.-Jap. confl. 705 B.)**

G. **NEDERLAND. — Omzetbelasting.** — De minister van Financiën, jhr. mr. D. J. de Geer, heeft bij de

Tweede Kamer een wetsontwerp ingediend tot heffing van een omzetbelasting, waarvan de opbrengst op *f* 60 millioen per jaar wordt geraamd. Als voordeelen dezer heffing worden opgesomd, dat haar opbrengst zelfs bij heffing van een zeer matig percentage een aanzienlijk bedrag beloopt, dat haar algemeene werking gelijkelijk voor alle bedrijven geldt, dat haar druk over een groot oppervlak wordt uitgeoefend en voor niemand uitermate bezwaarlijk is; voorts dat de opbrengst een zekere stabiliteit heeft en dat de perceptiekosten in verhouding tot de opbrengst zeer laag zijn. De belasting zal n.l. voor iederen omzet 1% van den verkoopsprijs der goederen bedragen.

27 FEBRUARI 1933

A. NEDERLAND. — Algemeen Democratische Unie. — De dezer dagen opgerichte Algemeen Democratische Unie staat voorloopig onder leiding van dr. R. de Waard te Groningen. Het algemeen secretariaat berust bij mr. J. H. Schultz van Haegen, te Aerdenhout, en het verkiezingsbureau is gevestigd bij J. de Wilde, in Den Haag.
Het urgentie-programma der Unie bevat o.m. het streven naar wereldvrede en ontwapening langs den weg van het nationale voorbeeld. Verwerping van elk revolutionnair streven. De Unie staat volkomen gewetensvrijheid voor. Zij wenscht een democratisch geconstrueerden Volkenbond, die de macht heeft, internationale geschillen door arbitrage te beslechten. Zij staat afschaffing van den dienstplicht voor en wil het militaire apparaat vervangen door een politiemacht. De Unie streeft krachtdadig naar vrijhandel en wil afschaffing van overheidssteun aan bedrijven. Verder wordt in het program gezegd: Aan werklooze gezinshoofden moet productieve arbeid worden verschaft onder instandhouding van het gezinsverband. Cumulatie van pensioenen en salarissen van ambtenaren in overheidsdienst dient te worden vermeden. In den nood der mobilisatieslachtoffers en gepensionneerde oud-Indische militairen moet afdoende worden voorzien. De Unie verklaart zich voor premievrij staatspensioen aan alle Nederlanders. Zij wenscht afschaffing van personeele belasting, voor zoover die drukt op winkel-, café-, restaurant- en hotelbedrijf, doch verklaart zich voor belasting op de goederen in de doode hand.
Ten aanzien van de overzeesche gewesten verklaart zij zich voor een politiek, die niet in strijd is met de belangen der inheemsche bevolking.

B. WATER ALS EXPLOSIE-MIDDEL. — Men maakt in den laatsten tijd in de Vereenigde Staten met succes gebruik van water als explosiemiddel in kolenmijnen. Daartoe wordt een betrekkelijk kleine hoeveelheid water met slangen in de boorgaten gebracht. Daarna brengt men door een kleine pomp dit water onder druk. In Colorado sloeg men bij een druk van 25—105 atmosfeer anthraciet en bruinkool uit elkaar. Daar de slangen 210 atm. uithouden, kan men deze eenige malen gebruiken.

C. ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Japan blijft deelnemen aan de conferentie. — De Japansche ministers van Buitenlandsche Zaken, van Oorlog en van Marine hebben na gemeenschappelijk overleg besloten, dat Japan ook na zijn terugtrekking uit den Volkenbond zal blijven deelnemen aan de Ontwapeningsconferentie. **(Vorig bericht blz. 704 D.)**

D. VEREENIGDE STATEN. — Banken in moeilijkheden in den staat Michigan. — Tengevolge van de wijziging in het moratoriumbesluit voor de banken in den staat Michigan door den gouverneur Comstock, waren 23 Febr. alle banken in den staat Michigan weer geopend. De werkzaamheden der banken werden echter nog gedrukt door de mededeelingen over de op handen zijnde reorganisatie van de First National Bank en de Guardian National Bank of Commerce. De First National Bank doet pogingen om bij de Reconstruction Finance Corporation een leening van 100 millioen dollar op te nemen. Gouverneur Comstock sprak als zijn meening uit, dat de toestand der banken in Michigan spoedig weer normaal zal zijn.
(Vorig bericht blz. 699 E.)

E. VEREENIGDE STATEN. — Banken in moeilijkheden in den staat Maryland. — De gouverneur van Maryland heeft verklaard dat alle banken en financieele instellingen in den staat Maryland tot en met 28 Febr. '33 gesloten zullen blijven.
Verwacht wordt dat aan de deposanten na 28 Febr. zal worden toegestaan een beperkt bedrag van hun deposito's op te vragen. De afkondiging van deze maatregelen was noodzakelijk in verband met het aanhouden van de belangrijke opvragingen, waardoor het gevaar bestond dat twee kleinere banken in moeilijkheden zouden geraken. **(Vor. ber. blz. 708 D.)**

F. MR. C. O. SEGERS OVERLEDEN. — Na een korte ongesteldheid is op 26 Febr. te 's-Gravenhage overleden mr. C. O. Segers, vice-president van den Hoogen Raad der Nederlanden.
Mr. C. O. Segers werd in 1866 geboren en promoveerde op 6 Maart 1889 te Leiden. Het volgende jaar werd hij benoemd tot adjunct-commies aan het Departement van Financiën, terwijl hij in 1892 tot commies werd bevorderd. Van 1894 tot 1900 was de overledene inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen. In 1898 werd hij benoemd tot kantonrechter-plaatsvervanger te Den Haag, terwijl op 14 Juli 1900 zijn benoeming tot rechter in de arrondissements-rechtbank te Rotterdam afkwam. Op 25 Juli 1903 werd de heer Segers benoemd tot hoogleeraar in het Burgerlijk recht aan de Rijksuniversiteit te Groningen. Ook fungeerde hij daar als rechter-plaatsvervanger in de rechtbank. Op 30 Augustus 1907 volgde zijn benoeming tot president der Bredasche rechtbank, terwijl hij op 5 November 1909 president der Utrechtsche rechtbank werd.
Op 14 Juli 1911 werd mr. Segers benoemd tot raadsheer in den Hoogen Raad, waarop op 2 Maart 1928 zijn benoeming volgde tot vice-president van dat college.

G. DUITSCHLAND. — Brandstichting in het Rijksdaggebouw. — In het gebouw van den Duitschen Rijksdag te Berlijn is in den avond van 27 Febr. '33 een groote brand uitgebroken. De groote zittingzaal is geheel vernield en talrijke andere vertrekken zijn zwaar geteisterd. De aangerichte schade is buitengewoon groot.
De brand bleek op vele plaatsen tegelijk gesticht te zijn en in het gebouw werd de Nederlandsche communist, Marinus van der Lubbe, gearresteerd, die reeds een volledige bekentenis heeft afgelegd.
Hij geeft als motief van zijn daad op „wraak op het internationale kapitalisme".
Een aantal communistische leiders is in voorloopige hechtenis genomen. **(Vor. ber. Communisme 677 G.)**

28 FEBRUARI 1933

H. VEREENIGDE STATEN. — Banken in moeilijkheden. - Bankcrisis. — Achttien banken in den Staat Ohio, meerendeels gevestigd te Cleveland, Acron en Dayton, hebben haar betalingen gestaakt. Het totaal der deposito's dezer instellingen beloopt $ 815 millioen. De crisis in het bankwezen grijpt om zich heen. De toestand wordt ernstiger, aangezien het algemeene gevoel van wantrouwen onder het publiek steeds toeneemt en zich over het geheele land uitbreidt. Als een teeken voor het algemeene wantrouwen haalt men aan, dat Henry Ford tracht de contrôle over zekere bankgroepen in Detroit te krijgen.
(Vorig bericht blz. 708 E.)

A. **VOLKENBOND. — Nota van Japan.** — De Japansche regeering heeft op 26 Febr. allen bij den Volkenbond aangesloten mogendheden een nota doen toekomen. De Japansche regeering constateert, dat het optreden van het Japansche leger sedert het incident van 18 Sept. 1931 nooit de grenzen van de gerechtvaardigde nationale verdediging heeft overschreden en dat de Mandsjoerijsche staat uitsluitend uit den spontanen wil van het Mandsjoerijsche volk is geboren. Derhalve is noch de opmarsch der Japansche troepen in Mandsjoerije, noch het protocol tusschen Japan en Mandsjoekwo een inbreuk op eenige internationale overeenkomst. Gezien den abnormalen toestand in China is het onmogelijk, algemeene internationale formules op dit conflict toe te passen. Het is te betreuren, dat de Volkenbonds-Assemblée zich heeft beperkt tot het formuleeren van academische principes. De Mandsjoerijsche staat is het eenige bolwerk tegen het groeiende communistische gevaar in het Verre Oosten. In plaats van te steunen op academische doctrines kon de Volkenbond beter rekening houden met de krachten, die inderdaad voor de veiligstelling van den vrede in deze gebieden waken. Het protocol tusschen Japan en Mandsjoerije van 15 Febr. 1932 komt geheel overeen met de in het Volkenbondspact omschreven regionale verdragen.
(Vor. ber. Volkenb. 707 F.; Chin.-Jap. confl. 705 B.)

B. **NEDERLAND. — De staking in de Rijnvaart opgeheven.** — Op 24 Febr. '33 zijn onder leiding van den Centralen Bond van Transportarbeiders vergaderingen gehouden ter bespreking van den stand van zaken betreffende de staking in de Rijnvaart. De vergaderingen waren van oordeel dat door de bereidverklaring om tot overeenstemming te komen op de van werkgeverszijde voorgestelde regeling van 2 April 1932 reeds geheel tegemoet is gekomen aan de verlangens van de patroons en dat daarmede de verantwoordelijkheid voor het eventueel verdwijnen van de orde en regel in dit bedrijf voorloopig komt voor rekening van deze werkgevers.
Op grond van deze overwegingen werd door de vergaderingen besloten om de staking per heden op te heffen en den leden de vrijheid te geven den arbeid te hervatten. **(Vor. ber. Rijnvaart 414 A.; vor. ber. Staking 292 H.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Banken in moeilijkheden. - Bankcrisis.** — Charles Edwin Mitchell is afgetreden als voorzitter van de National City Bank van New York. James H. Perkins, president van de City Bank Farmers Trust Co., de trustee van de National City Organisation, is als zijn opvolger benoemd. **(Vorig bericht blz. 708 H.)**

D. **DOM. J. C. JEANNIN OVERLEDEN.** — Op 15 Febr. '33 is de bekende Fransche kenner van het Gregoriaansch, Pater Dom. J. C. Jeannin, in het Benedictijner klooster te Hautecombe in Savoye, waar hij organist was, overleden.
Dom. Jeannin werd 6 Febr. 1866 te Marseille geboren, waar hij muziek studeerde aan het conservatorium. In 1889 trad hij toe tot de orde der Benedictijnen.
Gedurende eenige reizen in Syrië en Mesopotamië verzamelde hij zeer belangrijke gegevens omtrent Syrische en Chaldeeuwsche muziek. Zijn groote bekendheid verwierf hij evenwel door zijn studies over het Gregoriaansche rhythme, die in vele opzichten afweken van het tevoren algemeen aanvaarde inzicht op dit gebied van Dom. Mocquereau. Zijn artikelen verschenen in talrijke tijdschriften en zijn verzameld in verschillende uitgaven.
Voor de ontwikkeling van de geschiedenis van het Gregoriaansch is zijn overlijden een groot verlies.
(Candide)

E. **DUITSCHLAND. — Brandstichting in het Rijksdaggebouw. - Officieel rapport.** — De officieele Pruisische persdienst meldt:
Het voorloopige resultaat van het officieele onderzoek naar de oorzaak van den brand in het Rijksdaggebouw is, dat vast staat dat ten minste tien personen deelgenomen moeten hebben aan het binnensmokkelen en verdeelen van het materiaal over de talrijke brandhaarden in het gebouw, terwijl ook ten minste tien personen noodig waren om den brand te stichten zooals dat gebeurd is, n.l. door gelijktijdig aansteken van de vele brandhaarden. Zonder eenigen twijfel zijn de brandstichters zoo goed op de hoogte geweest van de indeeling van het gebouw, dat zij zich er jarenlang vrij bewogen moeten kunnen hebben. Ernstige verdenking is toen gerezen tegen de communistische afgevaardigden, waarvan men zich thans pas realiseert dat zij den laatsten tijd opvallend veel fractievergaderingen in het Rijksdaggebouw hadden, zonder eenige naspeurlijke reden.
Het onderzoek heeft verder uitgewezen dat de Nederlandsche communist Van der Lubbe eenige uren voor den brand in de gangen van het gebouw gezien is in gezelschap van Törgler en Könen. De drie personen die zich dit herinneren, kunnen zich niet vergissen, omdat Van der Lubbe een zeer opvallend uiterlijk heeft. Hun getuigenissen wijken dan ook niet van elkander af, zonder dat zij tevoren wisten hoe de brandstichter er uit zag.
Tegen de twee leiders der communistische rijksdagfractie Törgler en Könen, welke zich met de andere leden der fractie in politiebewaring bevinden, is wegens ernstige verdenking een bevel tot voorloopige hechtenis uitgevaardigd. De andere communistische afgevaardigden blijven in politie-bureaux.
Bij een verder onderzoek in het Liebknechthaus zijn volgens de „Deutsche Zeitung" een groot aantal lijsten gevonden, waarop namen van bekende personen zouden staan, die gevangen zouden worden genomen en doodgeschoten.
Voorts zijn belangrijke opgaven gevonden betreffende de herkomst der gelden van de communistische partij en over hun betrekkingen tot het buitenland.
(Deutsche Zeitung). **(Vor. ber. Brand in het Rijksdaggebouw en Communisme 708 G.)**

F. **ESTLAND. — Financiën en handel in 1932. - Begrooting 1933-'34.** — De buitenlandsche handel van Estland is in het afgeloopen jaar gedaald met 40%. De daling van het Engelsche £, welke voor den Estlandschen uitvoer naar Engeland noodlottige gevolgen had, was de voornaamste oorzaak van dezen achteruitgang. De salarissen van alle beambten zijn thans verlaagd met 20%. De voor den uitvoer werkende industrie heeft tien à twintig percent van haar arbeiders moeten ontslaan. Het totaal van de begrooting voor 1933-'34 bedraagt nog slechts 61.9 mill. Krooni tegen 118 mill. Krooni in het vorige jaar. De uitgaven voor militaire doeleinden zijn in het bijzonder zeer sterk verlaagd. Het hoofdstuk aflossing der schulden aan de Ver. Staten ontbreekt geheel in de nieuwe begrooting. (Päewaleht, Tallinn)

G. **DUITSCHLAND. — Noodverordening ter bestrijding der communisten.** — In de op 28 Febr. '33 gehouden ministerraad is een noodverordening opgesteld ter bescherming van het Duitsche volk tegen het communistische gevaar. Deze noodverordening is door Rijkspresident von Hindenburg onderteekend. Aan den inhoud ervan ontleenen wij het volgende:
Op grond van artikel 48 lid 2 van de Duitsche grondwet wordt tot afweer van communistische daden van terreur die den staat in gevaar brengen het volgende bepaald:
1e. De artikelen 114, 115, 117, 118, 123, 124 en 153 van de grondwet van het Duitsche rijk worden tot nader order buiten werking gesteld. Daardoor wordt beperking mogelijk van de in die grondwetsartikelen vastgelegde vrijheid des persoons, van vrije meeningsuiting en pers, van het recht van vergadering en vereeniging, van het brief-, telegram- en telefoongeheim, van de bepalingen inzake huiszoekingen, beslagleggingen en beperking van den eigendom.

2e. Wanneer de noodzakelijke maatregelen niet getroffen worden, kan de Rijksregeering voorloopig de bevoegdheden waarnemen van de betrokken autoriteiten.
3e. De lagere autoriteiten moeten gevolg geven aan orders van de Rijksregeering.
4e. Wie deze orders niet opvolgt of daartoe opruit wordt, behoudens oplegging van straf wegens ander misdrijf, gestraft met minimaal een maand gevangenisstraf of geldboete van 150 tot 15.000 R.M. Wanneer hierdoor menschenlevens in gevaar worden gebracht bedraagt de straf minimaal zes maanden, wanneer hierdoor een menschenleven verloren gaat, wordt de overtreding gestraft met de doodstraf of lange tuchthuisstraf. Daarnaast is nog geldboete mogelijk. Opruiing tot deze misdrijven wordt met tuchthuis of langdurige gevangenisstraf bedreigd.
5e. Met de doodstraf worden bedreigd de misdrijven van hoogverraad, vergiftiging, brandstichting, veroorzaken van ontploffing, veroorzaken van overstrooming en beschadiging van spoorwegen (vroeger stond hierop levenslang tuchthuis).
Met de doodstraf c.q. levenslang tuchthuis of 15 jaar tuchthuis wordt bestraft:
a. Die den Rijkspresident, een lid der Rijksregeering, een commissaris der Rijksregeering of een lid van een landsregeering vermoordt, daartoe aanspoort, zich daartoe aanbiedt of daartoe samenzweert.
b. Die gewapend deelneemt aan daden van oproer of landvredebreuk of daartoe medewerkt.
c. Die een persoon gevangen neemt met de bedoeling hem als gijzelaar te gebruiken in den politieken strijd.
Slotbepaling. Deze verordening treedt onmiddellijk in werking. **(Vor. ber. Communisme 709 E.; Noodverordening 704 F.)**

A. **BELGIE. — Oorlogsbegrooting. - Totaal bedrag 873.260.000 frs.** — De Belgische begrooting van het departement van landsverdediging is op 25 Febr. '33 verschenen. Zij bedraagt in totaal 873.260.000 francs (v. j. 1.056.860.000 frs.), zoodat er in vergelijking met verleden jaar ruim 183.600.000 frs. is bezuinigd. De uitgaven voor tractementen en soldijen zijn met 89.700.000 frs. verminderd. Op den post bewapening, strijd- en paardetuig bezuinigt men 24.500.000 frs., op de militaire luchtvaart 4.750.000 frs., op de voeding en voeder enz. 8.250.000 frs. en op de vervoeren transportkosten 3.000.000 frs.
De begrooting van het ministerie van maatschappelijke voorzorg, die eveneens op 25 Febr. '33 is verschenen, raamt de uitgaven op 1.525.790.000 francs, d.i. 21.820.000 frs. meer dan verleden jaar.
(Vor. ber. Begrooting 703 D.; Leger 650 K.)

1 MAART 1933

B. **NEDERLAND. — Woningbouw.** — Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de volgende cijfers mede omtrent den woningbouw in Nederland.

		I.	II.	III.	IV.
December	1932	3742	2429	347	2082
November	„	3123	2705	338	2367
October	„	2975	2941	267	2674
September	„	3105	3630	436	3194
Augustus	„	2678	3217	381	2836
Juli	„	2223	3326	410	2916
Juni	„	2467	3919	372	3547
Mei	„	2389	4746	485	4261
April	„	2854	4310	552	3758
Maart	„	3370	4175	773	3400
Februari	„	3046	4122	562	3560
Januari	„	2323	3150	438	2712
December	1931	2290	4710	600	4110

I. Met den bouw begonnen.
II. Gereedgekomen woningen.
III. Onbewoonbaar verklaarde, gesloopte en aan haar bestemming onttrokken woningen.
IV. Netto vermeerdering. **(Zie: Bouwvak 645 B.)**

C. **VACCINATIE. — Noodlottige prophylactische inentingen.** — In een Fransch plaatsje zijn van gemeentewege de kinderen prophylactisch ingeënt tegen diphtherie. Bij 172 kinderen ontwikkelden zich op de plaats der inenting abcessen en één van hen is gestorven. (München. med. Wochenschrift, 3 Febr.)
(Vorig bericht blz. 574 D.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — De muiterij op het pantserschip „De Zeven Provinciën". - Drie leden van den état-major geschorst.** — De kapitein-luitenant-ter-zee Eikenboom, de luitenant-ter-zee 1e klasse C. Meyer en de luitenant-ter-zee 1e klasse W. F. J. Fels zijn met ingang van 24 Febr. '33 in hun betrekkingen geschorst op grond van het eerste lid van het art. 17 van het reglement op den rechtstoestand der militairen bij de zeemacht (Ned. Staatsblad 1931 nr. 377). Het eerste lid van art. 17 van bovengenoemd reglement luidt als volgt:
Onverminderd het bepaalde in de Wet op de Krijgstucht en bij de rechtspleging bij de Zeemacht, kan een militair in zijn betrekking geschorst worden, wanneer dit door het dienstbelang wordt gevorderd, in het bijzonder wanneer hij ernstig wordt verdacht zich te hebben schuldig gemaakt aan gedragingen, handelingen of tekortkomingen die aanleiding kunnen geven tot ontslag uit den dienst.
(Vor. ber. Marine 701 F.; Muiterij 699 C.)

E. **NEDERLAND. — Geen burgerbestuurders in marinebonden. - Eisch van den minister van Defensie.** — Naar wij vernemen heeft de minister van Defensie in een op 28 Febr. '33 op het departement van Defensie gehouden bespreking met de besturen van de bij het C.A.M.B.O. aangesloten bonden den eisch gesteld, dat de burger-bestuurders zoowel van het C.A.M.B.O. als van de daarbij aangesloten bonden vóór 13 Maart 1933 als zoodanig moeten aftreden.
Later wordt nog gemeld, dat de minister als zijn uitdrukkelijk verlangen te kennen heeft gegeven dat aan de functies die de heeren De Neys, v. d. Vaart, Van Klaveren (momenteel in Indië) en Smit, bij een of meer van bovengenoemde bonden of bij het C.A.M.B.O. en deszelfs orgaan „Het Algemeen Marine Weekblad" hebben, zoo spoedig mogelijk een einde dient te komen opdat elke, zoowel rechtstreeksche als zijdelingsche invloed van genoemde heeren in het vereenigingsleven in de Koninklijke Marine zal ophouden te bestaan.
(Vor. ber. Leger en vloot: Verbodsbepalingen 706 C.)

F. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Britsch embargo op wapenuitvoer.** — Het bericht van het Britsche embargo op den uitvoer van wapens naar China en Japan heeft in Japan niet veel emotie gewekt. Men gelooft dat zelfs als andere landen zich bij Engeland aansluiten, Japan er waarschijnlijk niet ernstig door getroffen zal worden, omdat het in groote mate in zijn eigen behoeften kan voorzien, daar het groote beschikbare voorraden heeft.
(Vor. ber. 705 B.; Volkenbond 709 A.)

G. **ENGELAND. — Tusschentijdsche verkiezing. - Succes der Arbeiderspartij.** — De uitslag van de tusschentijdsche verkiezing voor Rotherham was dat de candidaat der arbeiderspartij Dobbie gekozen werd met 28.767 stemmen; de conservatieve candidaat Drummond Wolff kreeg er 12.893.
Bij de laatste verkiezing had de conservatief een meerderheid gehad van 762 stemmen. **(91 D.)**

H. **AUTOMOBILISME. — Het wereld-snelheidsrecord van Sir Malcolm Campbell.** — De Koninklijke Nederlandsche Automobiel Club schrijft ons:
Nu de bekende Engelsche coureur, Sir Malcolm Campbell er in geslaagd is, op het strand van Daytona zijn eigen wereldrecords te verbeteren en de grootste gemiddelde snelheid, welke ooit te land werd bereikt, te brengen op bijna 440 K.M. gemiddeld per uur, mag het interessant heeten een overzicht te geven van de geschiedenis van het wereld-snelheidsrecord met vlie-

genden start. Uit de gegevens komt op duidelijke wijze de groote vooruitgang der moderne techniek aan het licht en de daarmee vanzelfsprekend gepaard gaande vervolmaking van het zoo populair geworden vervoermiddel, alsmede de groei van het automobilisme.
Het kilometer-record werd in 1898 gevestigd door den Franschman graaf de Chasseloup-Laubat, die met een electrische Jeantaud op 18 December van dat jaar in 57 seconden den afstand met een gemiddelde van 63,157 K.M. per uur aflegde, welke recordpoging te Achères geschiedde. In den loop der jaren, vooral in 1899 ging het record reeds met een sprong in de hoogte, toen op 29 April 1899, eveneens te Achères, Jenatzy met een electrische machine het wereldrecord bracht op 105,882 K.M. Van 1899 tot 1903 steeg het record met ongeveer 31 K.M., terwijl in de jaren 1904 en 1905 talrijke recordverbeteringen plaats vonden. Voor het eerst werd 200 K.M. overschreden door den coureur Hemery te Brooklans op 8 November 1909, toen hij in zijn Benz het wereldrecord bracht op gemiddeld 202,691 K.M. per uur. Hierna volgde een langdurige rustperiode en eerst in 1922 werden de pogingen weer voortgezet. Afwisselend kwam het record op naam van Campbell, Segrave, Thomas, Campbell, en zoo werd op 4 Februari 1927 door den laatste te Pendine Sands met een Napier het wereldrecord gebracht op 281,447 K.M. Tweemaal verbeterde Segrave daarop het wereldrecord van Campbell en wist het op te voeren tot boven de 300 K.M. Beide pogingen vonden te Detona Beach plaats, in 1927 en 1929, en de laatste maal werd het gebracht op 372,478 K.M.
Op 5 Febr. 1931 was het Campbell echter weer, die met zijn speciaal gebouwde „Napier Campbell" het wereldrecord weer op zijn naam bracht door een snelheid te ontwikkelen van gemiddeld 396,040 K.M. per uur. In 1932 op 24 Maart, overschreed Campbell te Detona de 400 K.M. en bracht het wereldrecord op 404,416 K.M. En thans is het door den Engelschen coureur gebracht op 437,329 K.M.

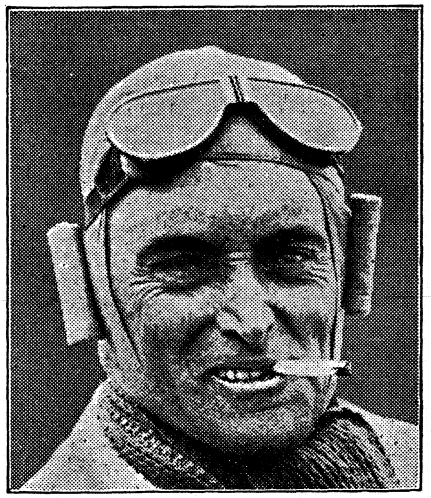

Sir Malcolm Campbell.

Naar bekend is, kwamen Thomas en Segrave op treurige wijze om het leven. Opgemerkt zij nog dat na 1924 ook de snelheden over 1 Engelsche mijl als record werden erkend. Thans staat het eveneens op naam van Campbell met een gemiddelde snelheid van 437,822 mijl per uur. **(V. b. Snelheidsrecord 227 C.)**

2 MAART 1933

A. NEDERLAND. — De arbeidsgeschillen in 1932. — In de eerste aflevering van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek is een voorloopig overzicht opgenomen van de werkstakingen en uitsluitingen, welke in 1932 in Nederland zijn voorgekomen. Daaruit blijkt o.m., dat het verlies aan arbeidsdagen tengevolge van deze conflicten in het afgeloopen jaar aanmerkelijk grooter is geweest dan in eenig jaar nà 1924. Het bedroeg in 1932 n.l. 1.627.000 voor de ondernemingen en 1.787.000 voor de rechtstreeks in de geschillen betrokken werknemers.
Evenals in 1924 was ook in 1932 de oorzaak van het groote verlies in hoofdzaak te zoeken bij de langdurige stopzetting van een groot deel van de textielnijverheid. Bij de eind 1931 uitgebroken en tot 5 April 1932 voortdurende geschillen in het Twentsche textielgebied gingen in 1931 ruim 265.000 en in 1932 nog ruim 1 millioen arbeidsdagen verloren.
Ook was van belang de van 1 Juli 1931 tot 2 Mei 1932 aanhoudende staking in de karton-industrie van de provincie Groningen, waarbij het verlies aan arbeidsdagen in 1931 op 235.000, in 1932 op 162.000, in totaal dus op 397.000 kwam te staan.
Verder worden in het verslag nog als belangrijk genoemd: de stakingen aan een scheepswerf en machinefabriek te Rotterdam, in het auto-taxibedrijf in Den Haag, in de Rijnsleepvaart en van zeelieden bij de groote scheepvaartmaatschappijen. Al deze geschillen kwamen in hoofdzaak voort uit het verzet der werknemers tegen dreigende vermindering van hun loonen. Dit verzet gaf in 1932 aanleiding tot 44 pct. van alle arbeidsconflicten, welke tezamen 84 pct. van alle in geschillen gewikkelde werknemers omvatten (voor 1931 waren de overeenkomstige percentages 22 en 74).
Van de 198 in 1932 geëindigde geschillen was, voor zoover reeds bekend, 38 pct. gewonnen door de werknemers en 17 pct. door dezen verloren, terwijl 36 pct. werd geschikt. Echter was het aantal betrokken werknemers bij laatstgenoemde groep naar verhouding veel grooter dan bij de andere. Bij de door schikking tot een einde gebrachte geschillen bedroeg het aantal werknemers n.l. gemiddeld 364, bij de gewonnen geschillen daarentegen 24 en bij de verloren geschillen 34. (Maandschr. v. h. Centr. Bur. v. d. Stat.)

B. GOUDBEWEGING IN 1932. — Onderstaande tabel, die wij aantroffen in de Engelsche Economist, toont de grootte van den goud- en deviezenvoorraad van elf centrale banken.

(in millioenen dollars)

GOUDVOORRAAD:	1932		1933
	9 Jan.	7 Juli	7 Jan.
Bank van Engeland . . .	588	662	583
Fed. Res. Banken	2.986	2.578	3.173
Bank van Frankrijk . . .	2.714	3.231	3.243
Duitsche Rijksbank . . .	234	192	233
Nederlandsche Bank . . .	354	405	415
Nat. Bank van België . .	354	357	361
Zwitsersche Nat. Bank . .	464	503	477
Bank van Zweden	55	55	55
Bank van Noorwegen . . .	32	40	39
Bank van Italië	296	299	308
Bank van Japan	234	214	212*)
Totaal	8.311	8.536	9.099

*) 24 December 1932.

DEVIEZENVOORRAAD:			
Bank van Engeland . . .	—	—	—
Fed. Res. Banken	—	—	—
Bank van Frankrijk . . .	825	383	175
Duitsche Rijksbank . . .	39	33	27
Nederlandsche Bank . . .	34	28	29
Nat. Bank van België . .	—	—	—
Zwitsersche Nat. Bank . .	19	14	17
Bank van Zweden	16	37	58
Bank van Noorwegen . . .	4	1	8
Bank van Italië	111	74	69
Bank van Japan	—	—	—

De datum van 7 Juli is gekozen omdat deze datum het eind beteekende van Amerika's groote goudverliezen en het begin van de terugvloeiing van edel

metaal naar de Ver. Staten. De beide tabellen behooren niet los van elkaar beschouwd te worden, want in tal van gevallen waren de goudtoevloeiingen naar de verschillende landen het gevolg van de omstandigheid dat hun centrale banken haar deviezenvoorraden liquideerden. (Economist)

A. **FRANKRIJK. — De financieele regeeringsvoorstellen aangenomen. - Léon Blum treedt af als voorzitter der Soc. fractie.** — Na langdurige onderhandelingen tusschen Kamer en Senaat omtrent het vinden van een compromis-formule voor de z.g. crisisbelasting op de salarissen der ambtenaren, is de regeering erin geslaagd een meerderheid voor haar financieele voorstellen te vinden.
Alle salarissen tot 12.000 francs zullen van de korting bevrijd blijven. Zoowel in de Kamer als in den Senaat heeft de regeering hierop de kwestie van vertrouwen gesteld.
De Kamer sprak zich met 334 tegen 250 stemmen voor het compromis uit en de Senaat met 182 tegen 89 stemmen. Ongeveer twintig socialisten stemden tegen de regeering.
Het geheele financieele saneeringsplan is daarop definitief door het parlement afgehandeld. De Kamer heeft het plan aangenomen met 360 tegen 204 stemmen, de Senaat met 200 tegen 83 stemmen. De verlichtingen in de begrooting, door dit plan teweeggebracht, bedragen 4.650.000.000 francs.
De toeslag op de inkomstenbelasting werd overeenkomstig den wensch van den Senaat vastgesteld op tien procent, nadat de Kamer oorspronkelijk twintig procent geëischt had.
De regeering-Daladier heeft dus na een strijd van tien weken het pleit gewonnen, doordat tenslotte tal van weerstrevende groepen toch nog concessies hebben gedaan om de regeeringscrisis te vermijden.
Vooral in de socialistische fractie heeft dit echter tot ernstige meeningsverschillen geleid. Léon Blum, die met de concessies, waartoe zijn fractie tenslotte besloot, niet accoord ging, heeft dan ook heden het voorzitterschap van de socialistische Kamerfractie neergelegd. Men gelooft, dat dit aftreden nog verdere gevolgen zal hebben.
Tenslotte dient niet te worden vergeten, dat deze overwinning van de regeering slechts geldt voor het derde twaalfde der begrooting en dat de regeering bij de behandeling van de begrooting voor de overige negen maanden nog een moeilijken strijd kan hebben.
Het is ook de vraag, wat de ambtenaren tegenover de thans goedgekeurde salariskorting denken te doen. (Le Temps). **(Financiën 705 I.; Léon Blum 196 E.)**

B. **DUITSCHLAND. — Persstemmen over de gebeurtenissen in Duitschland. - Communisme en brandstichting.** —
Frankrijk: De „Echo de Paris" schrijft, dat de Rijksregeering terecht de bewering van den gearresteerden brandstichter niet heeft geloofd, dat hij op eigen initiatief had gehandeld en tot de overtuiging is gekomen, dat de communisten mede verantwoordelijk zijn voor deze daad van terreur.
De „Oeuvre" wijst de veronderstelling, dat men hier met een geprovoceerde daad te doen zou hebben, beslist af.
De „Petit Parisien" is van meening, dat de brand van den Rijksdag slechts als voorwendsel moet dienen om de oppositie monddood te maken.
De radicaal-socialistische „Ere Nouvelle" schrijft, dat de „leider" zal probeeren Duitschland wijs te maken dat de Hollander het Rijksdaggebouw heeft aangestoken. Hij zal zich echter zoo weinig om de meening van het democratische Duitschland bekommeren, dat hij zich zelfs niet de moeite zal geven de waarheid te verbergen.
De „République" verklaart, dat de aanslag op het Rijksdaggebouw schijnt te zijn gedaan om Hitler's taak te vergemakkelijken. Hij is juist op tijd gekomen om de onderdrukking der socialistische en communistische pers mogelijk te maken.
De socialistische „Populaire" beschouwt den brand in het Rijksdaggebouw als een directe provocatie. Meer dan ooit moeten in dit uur van vreeselijke beproeving de Duitsche arbeiders de activiteit en broederlijke solidariteit der proletariërs en republikeinen aller landen om zich voelen.

Engeland: De „Times" schrijft, dat bij de huidige situatie in Europa een toestand van hooge spanning te Berlijn een gevaar voor den internationalen vrede is. Het blad stelt de vraag hoe de voorbereidingen voor de brandstichting in den Rijksdag konden ontgaan aan het oog der bewakers en Rijksdagbeambten. Naar aanleiding van de maatregelen van Göring geeft het blad toe, dat de communisten contra-maatregelen hebben uitgelokt. Het optreden tegen de sociaal-democraten wordt door de „Times" echter minder zachtmoedig beoordeeld. Waarschijnlijk gaat Duitschland de afschaffing van het parlementarisme en een dictatuur tegemoet. De regeeringsvorm is natuurlijk de eigen zaak van het Duitsche volk. Wat Engeland en de andere landen interesseert is de geest waarin de nieuwe Rijksregeering de verschillende moeilijkheden zal oplossen. Het dient openlijk gezegd te worden, dat de aanwijzingen die men tot nog toe had over de bedoelingen der Rijksregeering, niet al te geruststellend zijn. De geruchten omtrent een te verwachten zuivering van Berlijn door de nationaalsocialisten zijn waarschijnlijk ongegrond en misschien heeft men ook wel overdreven bij het beschrijven van de groeiende spanning tusschen de Rijksregeering en de Zuid-Duitsche landen.
De „Daily Telegraph" schrijft dat de Duitsche communisten thans slechts een betrekkelijk gering gedeelte ondergaan van de onderdrukkingsmaatregelen, waarmede zij zelf elke andere partij hebben bedreigd. De regeering heeft het volle recht maatregelen te harer bescherming te nemen, terwijl de ruïnes van den Rijksdag nog rooken.
De conservatieve „Morning Post" constateert, dat de positie der Nazi's in weinige weken gevestigd is.
De „Daily Express" schrijft dat de verordening tegen het communisme den triomf van Hitler over zijn tegenstanders volkomen maakt en een nieuwe periode in Duitschland inluidt.
De socialistische „Daily Herald" schrijft dat thans in Duitschland de terreur in volle kracht is losgebroken en roept alle arbeiders op om de Duitsche kameraden in dezen moeilijken tijd te steunen.
(Vor. ber. Noodverordening: Communisme 709 G.; Brandstichting rijksdaggebouw 709 E.)

C. **DUITSCHLAND. — Textielindustrie.** — De leden der verschillende werkgevers- en werknemersorganisaties in de textielindustrie zijn tot overeenstemming gekomen om in het belang van een rustige ontwikkeling van het bedrijf voor een vrij langdurige periode de huidige arbeidsvoorwaarden te stabiliseeren.
In de getroffen overeenkomst werden de loontarieven en -overeenkomsten op zijn minst tot 31 Januari 1934, de andere overeenkomsten tot 30 April 1934 verlengd.
In die districten waar thans nog geen tarieven zijn ingevoerd, zullen de geldende arbeidsvoorwaarden worden verheven tot overeenkomst.
De overeenkomst regelt de arbeidsvoorwaarden voor ongeveer 600.000 werknemers. (Textil-Ind., Berlin)

D. **NEDERLAND. — Betere handhaving van de krijgstucht. - Commissie van onderzoek ingesteld.** —
De minister van Defensie heeft een commissie geïnstalleerd, welke opdracht heeft te onderzoeken en den minister hieromtrent van advies te dienen of naast de middelen, welke ingevolge de bestaande bepalingen en voorschriften aan het gezag reeds nu ten dienste staan, er andere noodig zijn, al dan niet met wijziging van bestaande bepalingen, ter duurzame vestiging van den goeden geest in de weermacht en ter duurzame betere handhaving van de krijgstucht, waarbij o.m. de opleiding van de officieren en de aanneming alsmede de bevordering van het

vrijwillig dienend personeel punten van bespreking zullen moeten uitmaken.
Tot lid en voorzitter dezer commissie is benoemd mr. C. J. H. Schepel, president van het Hoog Militair Gerechtshof en raadsheer in den Hoogen Raad en tot lid en secretaris de heer A. Spruyt, 1e luitenant der artillerie, griffier bij het Hoog Militair Gerechtshof.
(Vor. ber. Leger en vloot 710 E.)

A. **NEDERLAND. — Vernieuwde contingenteeringen.** — De „Staatscourant" publiceert de Koninklijke Besluiten en ministerieele beschikkingen betreffende de vernieuwing van verschillende contingenteeringen, welke 1 Maart zijn afgeloopen.
De invoer van kousen en sokken wordt beperkt tot 100% van het aantal dozijnen paren, dat gemiddeld in tien maanden van 1930 en 1931 is ingevoerd. Deze contingenteering loopt af 31 December 1933.
De contingenteering van den invoer van tafel- en servetgoed is ongewijzigd voor zes maanden vernieuwd.
De contingenteeringen van den invoer van naaigaren en tapijten zijn eveneens ongewijzigd vernieuwd, echter voor den tijd van tien maanden.
Bij vergelijking van de in bovenstaand bericht vermelde gegevens met de tot dusver geldende contingenteering van den invoer van kousen en sokken blijkt dat in deze contingenteering wijziging is gebracht. De afgeloopen contingenteering was 90% van de waarde, met 1930 en 1931 als basisjaren. Thans heeft men deze waarde-contingenteering veranderd in een hoeveelheidscontingenteering. Dit brengt een vermindering van het contingent mede. De waarde van de ingevoerde goederen was in 1932 gedaald, zoodat „90% van de waarde" in dat jaar een grootere hoeveelheid vertegenwoordigde dan de invoer in 1930 en 1931. Thans is hier een einde aan gemaakt en is het contingent bepaald op 100% van de hoeveelheid.
(Vor. ber. Contingenteering: Kousen en sokken, tafel- en servetgoed, naaigaren en tapijten 466 C.)

B. **JURISPRUDENTIE. — Verdrag met Engeland inzake rechtsgedingen.** — De commissie voor privaat- en strafrecht uit de Tweede Kamer heeft verslag uitgebracht over de wetsontwerpen tot goedkeuring van het op 31 Mei 1932 te Londen tusschen Nederland en Groot-Brittannië gesloten verdrag, houdende bepalingen tot het vergemakkelijken van het voeren van rechtsgedingen. Wij ontleenen er aan:
De commissie betreurt, dat Groot-Brittannië nog steeds niet bereid is toe te treden tot het collectieve verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering van 17 Juli 1905. In de gegeven omstandigheden acht zij het sluiten van een verdrag als het thans ter goedkeuring aangebodene de aangewezen oplossing. Nòch de tekst van het verdrag zelf, nòch die van het uitvoeringsontwerp geven der commissie aanleiding tot het maken van opmerkingen.
Het heeft haar echter eenigszins verwonderd, dat in de memorie van toelichting wordt opgemerkt, dat de vraag, of er aanleiding is het verdrag toepasselijk te verklaren op eenig overzeesch grondgebied, eerst later aan de orde komt. Zij wijst er op, dat de Nederl.-Indische regeering bij haar memorie van antwoord aan den Volksraad heeft verklaard, dat een toepasselijkverklaring op Nederl.-Indië en het schiereiland Malakka mag worden verwacht. Indien dit laatste inderdaad in de bedoeling ligt, dan had deze ook in de memorie van toelichting dienen te worden uitgesproken.

C. **NEDERLAND. — De loonen in het bouwbedrijf.** — Naar de „Volkskrant" mededeelt is op 25 Febr. '33 op uitnoodiging van de regeering te 's-Gravenhage een bijeenkomst gehouden van de interdepartementale bezuinigingscommissie met vertegenwoordigers van werknemers en werkgevers in het bouwbedrijf.
Uit de mededeeling van den heer Lietaert Peerbolte, die de bijeenkomst leidde, bleek, volgens de „Volkskrant", dat de regeering een nieuwe verlaging van de loonen in het bouwbedrijf noodig oordeelde. Er moest een verlaging van 15 pct. op de loonen van voor 1 October 1932, over de geheele linie, plaats vinden. Waar deze verlaging van 7.5 tot ca. 14 pct. had bedragen, beteekende dit, dat over de geheele linie opnieuw een tusschentijdsche wijziging moest plaats vinden. Bovendien moesten in die plaatsen waar z.g. geautoriseerde tarieven golden — dit is slechts voor een drie- of viertal plaatsen het geval — deze tarieven zoo worden herzien, dat niet meer dan 20 à 25 pct. boven de contrôleloonen verdiend kon worden.
Van werknemers- en werkgeverszijde is een tusschentijdsche wijziging der collectieve arbeidsovereenkomst met beslistheid afgewezen. **(645 B.)**

D. **PORTUGAL. — Nationaal-socialistische beweging.** — Een fascistische nationaal-socialistische beweging is te Lissabon opgericht, welker aanhangers zich nationaal-syndicalisten noemen. Partijleider is dr. Rolao Preto. De leden dragen blauwe hemden en hebben als insigne het Malthezer Kruis. Bij de oprichtingsplechtigheid waren ruim honderd officieren van het leger en de luchtmacht en verscheidene politie-autoriteiten aanwezig. De rede van den partijleider Preto werd draadloos uitgezonden. Hij wees op de gevaren der democratie en verklaarde dat het gewichtig was dat de belangen der natie boven die van personen en partijen werden gesteld.
(Diario de Lisboa)

E. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — De kwestie der koloniale troepen.** — De hoofdcommissie der Ontwapeningsconferentie heeft op 27 Febr. '33 met groote meerderheid van stemmen besloten alle koloniale troepen uit te sluiten van de door de hoofdcommissie reeds goedgekeurde unificatie der legers binnen een systeem met korten diensttijd en beperkte troepencontingenten. De koloniale legers zijn door dit besluit practisch vrijgesteld van alle toekomstige ontwapeningsmaatregelen.
De groote koloniale mogendheden Engeland, Frankrijk en Nederland hebben zich krachtig verzet tegen de opneming van koloniale legers in de unificatie der legerstelsels. **(Vorig bericht blz. 708 C.)**

F. **DUITSCHLAND. — Maatregelen tegen communisten.** — Officieel wordt medegedeeld: De Rijksminister van Binnenlandsche Zaken heeft op grond van de verordening van den Rijkspresident tot bescherming van Volk en Staat d.d. 28 Febr. '33 tot alle landsregeeringen het verzoek gericht alle communistische periodieken tot nader order te verbieden, evenals alle vergaderingen en optochten der K.P.D., ook vergaderingen in besloten ruimten. Hij heeft voorts de landsregeeringen verzocht alle communistische drukwerken, met inbegrip van vlugschriften en plakkaten direct in beslag te nemen. **(712 B.)**

G. **BEIEREN. — Uitvoering van de noodverordening. - Communisme.** — Van bevoegde zijde wordt medegedeeld: Met het oog op den huidigen toestand heeft de Beiersche regeering de politie-autoriteiten per radio opdracht gegeven op scherpe wijze alle ter bestrijding van het communistische gevaar tot nu toe reeds uitgevaardigde decreten ten uitvoer te leggen. In het bijzonder wordt in dit radiobericht gewezen op: bescherming der openbare gebouwen en vitale bedrijven, versterking van de patrouilledienssten en dergelijke algemeene veiligheidsmaatregelen van politiewege. Voorts is bevolen communistische bladen te verbieden, communistische plakkaten en vlugschriften in beslag te nemen, communistische vergaderingen te verbieden en de in hechtenis stelling van communistische opruiers.
Hiermede heeft de Beiersche regeering, welke langen tijd alleen in Duitschland den strijd tegen het communisme op scherpe wijze had gevoerd, haar optreden nog meer verscherpt. Verwacht wordt, dat in Beieren ook verder de orde en de rust zullen kunnen worden gehandhaafd en daden van terreur zullen kunnen worden tegengegaan.

Door het geheele Duitsche rijk wordt met groote strengheid tegen de communisten opgetreden. Uit alle deelen van het land komen berichten van arrestaties, huiszoekingen en inbeslagnemingen.
(V. b. Duitschland: Communisme 712 B. en 709 G.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Het kabinet-Roosevelt.** — Het kabinet, waarmee Franklin Roosevelt na zijn beëediging op 5 Maart '33 het bewind zal voeren, ziet er na de jongste benoemingen, welke het completeerden, als volgt uit:
Cordell Hull, Buitenlandsche Zaken.
Harold Ickes, Binnenlandsche Zaken.
George Dern, Oorlog.
Claude A. Swanson, Marine.
William Woodin, Financiën.
Daniel C. Roper, Handel.
Miss Frances Perkins, Arbeid.
Henry Wallace, Landbouw.
Cummings, Justitie.
James A. Farley, Posterijen.
(Vor. ber. Regeering 447 C.)

B. **DUITSCHLAND. — „Vorwärts" voor goed verboden.** — „Het Volk" deelt mede, dat het soc.-dem. dagblad „Vorwärts" voor altijd verboden is.
(Vor. ber. Noodverordening 709 G. en 712 B.)

C. **DUITSCHLAND. — Nieuwe noodverordening tegen „verraad aan het Duitsche volk en hoogverraderlijke actie".** — Op 1 Maart is de noodverordening van den Rijkspresident tegen verraad aan het Duitsche volk en hoogverraderlijke actie gepubliceerd.
Paragraaf I verscherpt de bepalingen tegen landverraad en verraad van militaire geheimen, zoodat voortaan verraad van militaire geheimen met den dood, landverraad volgens paragraaf 92 alinea I van het Strafwetboek, met den dood of met tuchthuis, het publiek maken van militaire geheimen met den dood of levenslange tuchthuisstraf kan worden gestraft.
Volgens paragraaf II wordt het vervalschen van plannen, welker geheimhouding voor het welzijn van het rijk noodzakelijk is, wanneer zij bestemd zijn voor een buitenlandsche mogendheid, met 10 jaar tuchthuis gestraft, evenals het doen van valsche mededeelingen over dergelijke plannen.
Paragraaf III bepaalt, dat met gevangenisstraf wordt gestraft degene, die valsche of juiste berichten, welker geheimhouding voor het welzijn van het Rijk noodzakelijk zou zijn, aan het buitenland mededeelt, voordat het buitenland er langs officieelen weg van op de hoogte is gesteld.
In het tweede gedeelte der noodverordening worden de strafbepalingen tegen hoogverraad verscherpt. Die met hoogverraderlijke bedoelingen lid wordt van de Rijksweer of de politie, wordt bestraft met tuchthuisstraf. Voor het vervaardigen, verspreiden of in voorraad hebben van geschriften met hoogverraderlijken inhoud, of waarin wordt opgewekt tot staking in vitale bedrijven, algemeene staking of massastaking, kan men gestraft worden met drie jaar gevangenisstraf.
Het laatste gedeelte van de noodverordening regelt de nieuwe bevoegdheden der rechtbanken. De verordening treedt heden in werking.
(V. b. Vorwärts 714 B.; Noodverord. 709 G. en 712 B.)

3 MAART 1933

D. **NEDERLAND. — Radio. - Wering van politieke uitzendingen voor luisteraars in het buitenland.** — De minister van Waterstaat heeft de Radio Contrôle Commissie uitgenoodigd om politieke uitzendingen, welke kennelijk bedoeld zijn voor luisteraars in het buitenland, zooveel mogelijk te weren. In het bijzonder dient dit te geschieden met uitzendingen, waarvan bekend is dat zij in het land, waarvoor de uitzending bestemd is, niet zouden worden toegelaten.
(Vor. ber. Radio 559 F.)

E. **K. H. BROEKHOFF.** — Tot ons groot genoegen kunnen wij mededeelen, dat de heer K. H. Broekhoff, Commissaris van Rijks- en Gemeentepolitie te Amsterdam, zich bereid verklaard heeft belangeloos de supervisie op zich te nemen van de rubriek Criminaliteit van Keesings Historisch Archief.
Mede namens onze lezers en lezeressen zeggen wij den heer Broekhoff hiervoor hartelijk dank, daar hierdoor de zekerheid bestaat, dat ook deze belangrijke afdeeling van onze historische uitgave volkomen deskundig zal worden behandeld.
Hieronder hebben wij het genoegen foto en levensbeschrijving van den heer K. H. Broekhoff te reproduceeren.

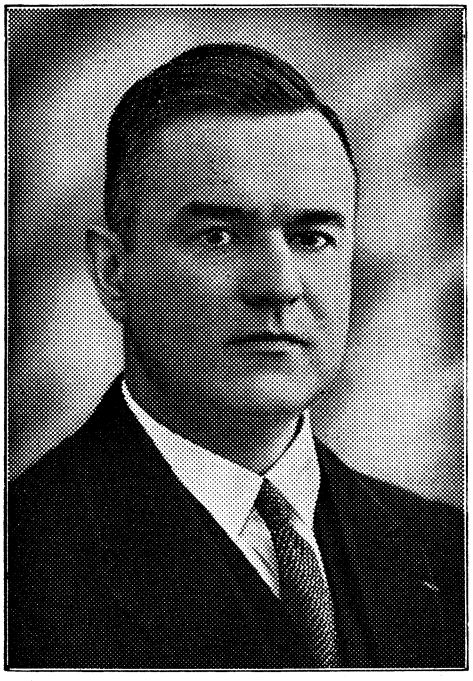

K. H. Broekhoff.

De heer Karel Henri Broekhoff, Commissaris van Rijks- en Gemeentepolitie te Amsterdam, is 28 April 1886 te Amsterdam geboren. Na in 1905 het einddiploma der Openbare Handelsschool te Amsterdam te hebben behaald, trad de heer Broekhoff als surnumerair in dienst der Amsterdamsche politie, doorliep de rangen van Inspecteur 3e, 2e en 1ste klasse en dien van Hoofdinspecteur. In 1926 werd hij tot Commissaris van Rijkspolitie en in 1932 tevens tot Commissaris van Gemeentepolitie te Amsterdam benoemd.
De heer Broekhoff is sedert meer dan tien jaren met de dagelijksche leiding der „Nederlandsche Centrale inzake Falsificaten" en der „Nederlandsche Centrale inzake Internationale Misdadigers" (Nieuwe Doelenstraat 13 te Amsterdam) belast.
In 1929 was de heer Broekhoff toegevoegd gedelegeerde ter Volkenbondsconferentie te Genève voor vaststelling van een Internationale Conventie ter bestrijding der valschmunterij en hij bekleedt thans de functie van vice-president der „Commission Internationale de Police Criminelle", waarin hij tevens vertegenwoordiger van Nederland is.

F. **VOLKENBOND. — Het conflict tusschen Peru en Columbia.** — De Volkenbondsraad is op 1 Maart '33 bij ontstentenis van Japan in een plenaire avondzitting bijeenkomen. Aangenomen werd het rapport van de commissie van drie, die onderhandeld heeft over regeling van het geschil tusschen Columbia en Peru. In het rapport der commissie wordt geconstateerd, dat beide partijen de geldigheid erkennen van het verdrag van Salomon Lozano. Acte is genomen van

de verzekeringen van Peru met betrekking tot het terugtrekken van de Peruaansche troepen van Columbiaansch gebied als voorwaarde voor onderhandelingen. Voorgesteld is, dat de Volkenbond zich tijdelijk belast met het gebied Leticia en een mandaat daarover toevertrouwt aan de Columbiaansche troepen, die in dit opzicht zullen optreden als internationale troepen, die tijdens de onderhandelingen voor orde en rust zorg dragen. Het rapport deelt mede, dat Columbia dit voorstel heeft aanvaard, doch dat Peru een termijn van vier dagen heeft gevraagd voor de opstelling van een antwoord. In haar conclusie zegt de commissie, dat er geen twijfel bestaat aan de goede trouw van de partijen. De toestand blijft echter gespannen en snel handelen is noodzakelijk. Tenslotte spreekt het rapport nog de hoop uit, dat ook Peru de gedane voorstellen, die door niemand voor oneervol worden gehouden, zal aanvaarden. De vertegenwoordiger van Peru, Garcia Calderon, gaf vervolgens een uiteenzetting van het standpunt van zijn regeering, waarna de Columbiaansche vertegenwoordiger, Santos, hem van repliek diende. **(692 B.)**

A. **NEDERLAND. — Maximum leeftijd voor rechters. - Het O. M. in burgerlijke zaken.** — De wet van 3 December 1932 tot vaststelling van een leeftijdsgrens, bij het bereiken waarvan aan verschillende bij de rechtspraak betrokken ambtenaren ontslag wordt verleend, treedt, voor zoover zij niet reeds eerder in werking trad, ingevolge Kon. besluit van 17 Jan. '33, in werking met ingang van 1 Juni 1933.
De wet van 3 December 1932 tot wijziging van de voorschriften betreffende het openbaar ministerie in burgerlijke zaken, treedt in werking met ingang van 1 April 1933. **(Vor. ber. Rechtbanken 684 F.; Max. leeftijd rechters 590 D.)**

B. **DUITSCHLAND. — Militaire attaché's.** — Per 1 April '33 zijn officieel tot militaire attaché's benoemd: generaal-majoor Kühlenthal te Parijs; generaal-majoor Von Böttischer te Washington; generaal-majoor Schindler te Warschau; overste Fischer te Rome en te Boedapest met standplaats Rome; overste Von Falkenhorst te Praag; overste Freiherr Geyr von Schweppenburg te Londen, Brussel en Den Haag met standplaats Londen en kapitein Hartmann te Moskou en Kowno met standplaats te Moskou. **(646 G.)**

C. **BELGIE. — Bouw van een groote sluis bij Terneuzen.** — De socialistische senator voor Gent, de Graeve, heeft aan den minister van Buitenlandsche Zaken de volgende vraag gesteld:
In het Nederlandsche parlement heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Beelaerts van Blokland, verklaard, dat de Nederlandsche regeering, mits tegen zekere vergoedingen, bereid was een nieuwe sluis te bouwen te Terneuzen, welke zeer noodig is voor de uitbreiding van de Gentsche haven.
Het zou van het hoogste belang zijn te weten, waarin deze vergoedingen zouden bestaan. Kan de minister zich niet in verbinding stellen met den heer Beelaerts van Blokland, om nadere inlichtingen te verkrijgen, die misschien aanleiding kunnen zijn tot het regelen van deze kwestie?
Minister Hymans heeft op deze vragen het volgende schriftelijke antwoord gegeven:
De Belgische regeering heeft reeds ruggespraak gehouden met de Nederlandsche regeering omtrent het bouwen van een nieuwe sluis te Terneuzen, zooals voorzien is in de Belgisch-Nederlandsche overeenkomst van 29 Juni 1895. De onderhandelingen hebben tot geen resultaat geleid, daar de Belgische regeering de gevraagde compensaties, welke buiten het kader van de betrokken gewestelijke belangen vielen, niet kan toestaan. **(Vor. ber. Gentsche haven 440 G.)**

D. **SPANJE. — Onderwijs. - Intern. Universiteit te Santander. - Prof. dr. Ernst Cohen.** — Prof. dr. Ernst Cohen te Utrecht is door de Spaansche regeering uitgenoodigd zich beschikbaar te stellen voor de Internationale Universiteit, welke door die regeering gesticht is te Santander. De bedoeling is, daar geleerden uit verschillende landen van Europa te doen bijeenkomen, welke met hoogleeraren van verschillende Spaansche universiteiten zullen samenwerken ten einde de Europeesche cultuur in Spanje meer bekend te maken. De nieuwe universiteit zal reeds binnen enkele maanden haar werkzaamheden beginnen.
Professor Cohen heeft de uitnoodiging aangenomen.

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting 1933.** — De Eerste Kamer heeft op 1 Maart zonder hoofdelijke stemming aangenomen de begrootingshoofdstukken II (Hooge colleges van staat), IV (financiën) en V (justitie) alsmede de begrootingen van verschillende fondsen en bedrijven.
(Begrooting 500 A.; Suppl. 642 A.; Verhand. 688 F.)

F. **ENGELAND. — Iersche kwestie. - Eed van trouw afgeschaft.** — Het wetsontwerp, waarbij de eed van trouw wordt afgeschaft, is in de Dail met 75 tegen 49 stemmen aangenomen.
Het wetsontwerp zal opnieuw naar den Senaat worden gezonden en zal wet worden binnen zestig dagen, ondanks een mogelijke oppositie in den Senaat.
(Vor. ber. 655 D.; Eed van trouw 416 A.)

G. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Luchtvaartcommissie.** — Zonder discussie nam de commissie een resolutie aan, waarin wordt uitgesproken dat het huidige werk inzake de internationaliseering der civiele luchtvaart berust op het aanvaarden van de toekomstige volledige afschaffing van de militaire luchtvaart en van het werpen van bommen. Als de thans nog op te lossen vraagstukken worden beschouwd de internationaliseering van de civiele luchtvaart en de vorming van een luchtpolitie. In geval geen overeenkomst inzake de afschaffing der militaire luchtvaart wordt bereikt, worden de tijdens de debatten geuite meeningen en genomen beslissingen over de internationaliseering van de burgerlijke luchtvaart nietig verklaard. De commissie zal uiterlijk 11 Maart '33 met haar werk gereed zijn. **(713 E.)**

H. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — „Nimmergeweld" verbintenis.** — De politieke commissie der ontwapeningsconferentie heeft op 2 Maart '33 met 27 stemmen vóór aangenomen den gewijzigden tekst van het Britsche voorstel, dat de onderteekenaars van de overeenkomst plechtig zullen bevestigen, dat zij in geen geval hun toevlucht zullen nemen tot geweld als instrument van nationale politiek.
(V. b. 715 G.; „Nimmer-geweld" 693 A.)

I. **SOCIALE WETTEN. — Verdrag Nederland-België. - Toepassing invaliditeits- en ouderdomsverzekering.** — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken maakt bekend, dat op 28 Febr. '33 te 's-Gravenhage de uitwisseling heeft plaats gehad van de akte van bekrachtiging van het op 16 October 1931 alhier tusschen Nederland en België gesloten verdrag betreffende de gelijkstelling van elkanders onderdanen voor de toepassing der wederzijdsche wetgeving op het punt der invaliditeits- en ouderdomsverzekering en de gevolgen voor elkaars onderdanen van het naast elkaar werken dier wetgevingen. (Staatsblad 1932, no. 661.)
Krachtens artikel 9 zal het verdrag op 1 April 1933 in werking treden. **(Vor. ber. Soc. wetten 700 D.; Inval. en Ouderdomsverz. 425 K.)**

K. **KLEINE ENTENTE. — Verklaring van dr. Benesj.** — In de commissie van Buitenlandsche Zaken van het Tsjecho-Slowaaksche parlement heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Benesj, een uiteenzetting gegeven betreffende het nieuwe pact der drie staten van de Kleine Entente. De stichting er van hangt samen met de gevaren, welke de afzonderlijke staten der Kleine Entente in het verleden hebben bedreigd en in de toekomst wegens de voortdurende ontreddering in Europa zullen bedreigen. De laatste aan-

sporing is geweest de kwestie van de wapensmokkelarij door Oostenrijk, welke volgens spreker ongetwijfeld bedoeld moet zijn geweest tegen de staatkundige eenheid van Zuid-Slavië. Midden-Europa aan de Midden-Europeanen, de Balkan aan de Balkanvolken! De tijden dat men gedroomd heeft van Pan-Slavisme en Pan-Germanisme of van een Italiaansche of Fransche hegemonie in Midden-Europa zijn voorbij. Met Duitschland is Tsjecho-Slowakije nog nooit in een ernstig conflict gewikkeld geweest en Benesj zeide, dat men ook met het huidige Duitschland op denzelfden vriendschappelijken voet zal staan als met het Duitschland van Stresemann. Hetzelfde is het geval met Sovjet-Rusland. De betrekkingen van Tsjecho-Slowakije met Polen zijn den laatsten tijd tot onze vreugde nog intiemer en hartelijker geworden. Maar het pact is ook niet gesloten tegen Hongarije. De Kleine Entente is evenmin als vazalstaat van Frankrijk opgericht. De Kleine Entente zal Frankrijk zooveel geven als het van Frankrijk ontvangt. Slechts een zoodanige vriendschap kan permanent blijven. Al wenschen wij ook geen gewapend conflict, toch gelooven wij, aldus Benesj, dat de gebeurtenissen, welke ons te wachten staan, ernstig zullen zijn. **(Vorig bericht blz. 696 E.)**

A. **PROF. MR. DR. L. TRIEBELS OVERLEDEN.** — Te zijnen huize aan den Canisiussingel te Nijmegen is op 28 Febr. '33 op 59-jarigen leeftijd overleden prof. mr. dr. L. Triebels, hoogleeraar in de bedrijfsleer, meer in het bijzonder de organisatie en techniek van onderneming en bedrijf, alsmede in de sociale wetgeving aan de R.K. Handelshoogeschool te Tilburg. Door dit sterfgeval verliest de R.K. Handelshoogeschool voor de eerste maal een lid van haar docentencorps.
Den 15en Maart 1930 werd hij tot hoogleeraar in Tilburg benoemd, welke functie hij aanvaardde met een rede over de beteekenis van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie in den geest van Leo XIII en Pius XI.
Ter gelegenheid van de Rerum Novarumherdenking trad hij in verscheidene plaatsen op officieele herdenkingsbijeenkomsten als redenaar op en laatstelijk publiceerde hij nog een beschouwing over de hoofdlijnen der encycliek „Quadragesimo Anno".
(Vor. ber. Onderwijs 631 D.)

4 MAART 1933

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. — Indische begrooting. - Onderwijsbegrooting aangenomen.** — De Tweede Kamer en minister De Graaff zijn over de door den Volksraad verworpen afdeeling Onderwijs van de Indische begrooting geheel tot overeenstemming gekomen: de minister heeft belangrijke toezeggingen gedaan en de Kamer heeft de moties van den heer Ter Laan verworpen.
Het wetsontwerp tot goedkeuring dezer afdeeling werd ten slotte met 42—16 stemmen aangenomen.
(Vor. ber. Begrooting 715 E.; Ned. O.-Indië: Onderwijs 516 I.)

C. **LANDBOUW. — Steunmaatregelen.** — In verband met de nieuwe steunmaatregelen voor den landbouw, waarvan de regeering op 1 Maart '33 de ontwerpen heeft afgekondigd, kan hier in een kort bestek opgegeven worden wat voor den landbouw gedaan is. Het orgaan van den Noord-Brabantschen Chr. Boerenbond geeft het volgende lijstje:
Steun aan de suikerbietenteelt (in 1931 7 millioen, in 1932 14 millioen gulden). Waar naast het wetje op het compenseerend invoerrecht op suiker, dat een verhooging van *f* 2.40 per 100 K.G. suiker voor den binnenlandschen suikerprijs gaf.
Steun aan de aardappelmeelindustrie (in 1931 een crediet van 4½ millioen tegen 2%, in 1932 *f* 2.400.000 steun. Voor 1933 is een nieuwe steunregeling door de regeering aangekondigd bij de behandeling van Hoofdstuk X der Rijksbegrooting 1933).
Een renteloos crediet voor de bollenkweekers (Breezand) ad *f* 50.000.
Een renteloos crediet van *f* 750.000 gulden voor den tuinbouw in Noord-Holland.
De Tarwewet-1931, neerkomend op een steun van 10½ millioen aan den tarwebouw (in 1931).
De Crisis-Zuivelwet 1932, economisch te waardeeren op een steun van circa 60 millioen gulden voor de melkveehouderij.
De Crisis-Varkenswet, waarvan de prijs verhoogende, of wil men de prijsinzinking-tegengaande werking valt te schatten op circa 40 millioen gulden.
Garantieregeling ten behoeve van de kippenhouderij, tot een maximum bedrag van *f* 3.493.000.
Steun aan de vlasindustrie (*f* 960.000).
Steun aan den tuinbouw (garantieregeling van prijzen van tuinbouwproducten over 1932) ten bedrage van 5 millioen gulden.
Steun aan de Griendcultuur, in de Tweede Kamer aangenomen, ad *f* 100.000.
Wijziging van de Tarwewet-1931, door de Tweede Kamer aangenomen, zal bij een te vermalen oogst van 300.000 ton en een richtprijs van 12 gulden of 7 gulden boven den wereldmarktprijs, neerkomen op een steun van 21 millioen aan den tarwebouw.
Daarbij komen nog: Crisis-pachtwet-Ebels, vleeschcontingenteering en invoerrechtverhooging van rundvleesch en van aardappelen.
(Noord-Brab. Chr. Boerenbond)

D. **NOORWEGEN. — Nieuwe regeering.** — Mowinckel, die na het aftreden der Noorsche regeering belast was met de vorming van een nieuw kabinet, is hierin thans geslaagd. Hij is zelf premier en tevens minister van Buitenlandsche Zaken. Minister van Financiën is Lund en van Handel Meling.
Naar aanleiding van eenige perscommentaren heeft Mowinckel het volgende communiqué gepubliceerd: „De nieuwe regeering zal in elk opzicht de politiek van het vorige kabinet met betrekking tot de Groenland-kwestie, welke op het oogenblik voor het Internationale Hof te Den Haag wordt behandeld, voortzetten. De nieuwe regeering zal geen enkelen stap in deze kwestie doen, zoolang het Hof geen uitspraak heeft gedaan. Indien dit gebeurd is, zal de kwestie van onze toekomstige politiek, wat Groenland aangaat, natuurlijk aan het Storting voorgelegd worden."
Het kabinet is door den Koning beëedigd.
(Tidens Tegn). **(Vor. bericht blz. 707 B.)**

E. **VEREENIGDE STATEN. — De ambtsaanvaarding van president Roosevelt.** — Franklin Delano Roosevelt, de nieuw-gekozen Amerikaansche president heeft op 4 Maart '33 zijn ambt aanvaard. Uit alle deelen van het land waren vele duizenden belangstellenden naar Washington gekomen om getuige te zijn van de plechtige ambtsoverdracht voor het Capitool.
Precies te 13 uur (Amerik. tijd) verscheen op het platform het oude kabinet, Hoover, Stimson, Mills en de andere ministers. Vijf minuten later verscheen Franklin Roosevelt, die onmiddellijk door den hoogen bondsrechter op de grondwet werd beëedigd.
Daarna nam president Roosevelt het woord. Allereerst gaf hij een overzicht van den toestand dien men open en eerlijk onder de oogen moest zien. Verantwoordelijk voor den huidigen noodtoestand is de algemeene vrees, die door niets wordt gerechtvaardigd. Hulp is mogelijk door krachtige regeeringsmaatregelen, zooals die in oorlogstijd zijn genomen. Het land vraagt naar daden en wel zonder eenig verwijl.
Roosevelt sprak daarna over plannen tot het exploiteeren van de natuurlijke hulpbronnen van het land en wees maatregelen aan, die ten doel hebben de beheerskosten radicaal te verminderen. Verder verdedigde hij een principieele bankreorganisatie en de saneering der valuta. Een speciale zitting van het Congres zal zich met deze en andere zaken moeten bezig houden. De Amerikaansche regeering zal zorgdragen dat het geld niet meer in handen van specu-

lanten en gewetenlooze woekeraars komt. Ieder Amerikaansch burger moet weer iets van zijn geld hebben. Aan de buitenlandsche politiek wijdde Roosevelt naar verhouding slechts weinig woorden. Amerika wil de politiek van den goeden buur volgen. De verbetering van de internationale handelsbetrekkingen is weliswaar uiterst belangrijk, maar komt toch in verband met den binnenlandschen toestand eerst op de tweede plaats. Roosevelt legde daarna den nadruk op de heiligheid der internationale verdragen en de onderlinge onafhankelijkheid van de volkeren der wereld. Hij verklaarde, blijkbaar met het oog op de oorlogsschulden, dat Amerika niet alleen moet nemen, maar ook geven.

Tenslotte verklaarde de president dat Amerika zelf met eerbiediging van zijn democratische grondwet met het oog op den buitengewonen noodtoestand voorloopig van den normalen regeeringskoers moet afwijken, waarom hij het Congres om volmachten zou verzoeken, zooals die in geval van een vijandelijken inval noodig zijn.

De rede van Franklin Roosevelt heeft in het geheele land een diepen indruk gemaakt. Algemeen wordt toegegeven dat buitengewone gebeurtenissen ook buitengewone maatregelen eischen. **(Vor. ber. blz. 703 C.; photo pres. Roosevelt 563 C.)**

A. **VEREENIGDE STATEN. — Faillissementswet door den Senaat goedgekeurd.** — De Senaat heeft de nieuwe faillissementswet goedgekeurd, die betrekking heeft op particulieren en op de spoorwegmaatschappijen. **(Vorig bericht blz. 680 C.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Bankcrisis — Banksluiting in den Staat New York — Beursvacantie van drie dagen.** — De gouverneur van den Staat New York heeft bijna den geheelen nacht geconfereerd met den gouverneur van de Federal Reserve Bank, waarna besloten is een bankmoratorium af te kondigen tot 6 Maart.

Men vermoedt dat de effectenbeurs en de andere markten automatisch hierdoor zullen worden getroffen.

De gouverneur van den staat New York verklaarde, dat het sluiten van de banken in de andere staten, New York zoodanig heeft overladen, dat deze radicale maatregel onvermijdelijk was.

Naar V.D. uit New York meldt, heeft de regeering voor de geheele Vereenigde Staten een „beursvacantie" van drie dagen afgekondigd. Naar verluidt is deze „beursvacantie" niet afgekondigd ter voorbereiding van de opheffing van den gouden standaard, doch slechts ter verdediging van den dollar. **(V. b. 709 C.)**

5 MAART 1933

C. **VOETBAL. — Nederland-Hongarije.** — Het Nederlandsche elftal heeft op 5 Maart '33 in het Stadion te Amsterdam een kranige prestatie geleverd, door met slechts 2—1 van Hongarije te verliezen. Maar wat nog meer zegt: tot het laatste oogenblik was de overwinning der technisch veel sterkere Hongaren in gevaar. **(Vorig bericht blz. 659 G.)**

D. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Provincie Jehol door Japansche troepen bezet.** — Het Japansche oppercommando deelt mede, dat de voorhoede van de Japansche cavalerie de hoofdstad van Jehol, Tsjende, heeft bezet.

De Japanners namen 18000 Chineezen gevangen, onder wie zes generaals en vele andere hooge officieren.

De bevelhebber der Japansche troepen in Jehol, generaal Mogi, heeft naar het ministerie van oorlog getelegrafeerd, dat de geheele provincie Jehol zich thans in handen der Japanners bevindt. De Japansche troepen zuiveren nu de provincie van de laatste Chineesche troepen.

De Japansche troepen hebben de stad Ling-Yoen aan den Grooten Muur bezet. De Chineesche soldaten vluchten in wanorde. Vele soldaten werpen hun wapenen en uitrusting weg. **(Vorig bericht blz. 710 F.)**

E. **DUITSCHLAND. — Rijksdagverkiezingen.** — Bij de op 5 Maart '33 gehouden nieuwe Rijksdagverkiezingen zijn volgens het officieele eindresultaat in totaal 39.289.854 stemmen uitgebracht (6 Nov. '32 35.379.011 geldige stemmen).

De officieele samenstelling van den nieuwen Rijksdag is de volgende:

PARTIJEN:	Verkiezing 5 Maart '33 Uitgebrachte stemmen 88,5 %.	Verkiezing 6 Nov. '32 Uitgebrachte stemmen 80 %.
Nat. Socialisten	288	196
Soc. Democraten	120	121
Communisten	81	100
Centrum	73	70
Duitsch-Nationalen	—	51
Duitsche Volkspartij	2	11
Economische Partij	—	1
Beiersche Volkspartij	19	20
Duitsche Staatspartij	5	2
Strijdfront Zw.-Wit-Rood *)	52	—
Andere partijen	7	12
	647	584

*) Groep Hugenberg-v. Papen-Seldte.

De belangrijkste partijen kregen het volgende aantal stemmen:

PARTIJEN:	5 Maart '33	(%)	6 Nov. '32	(%)
Nat. Socialisten	17.264.323	(43,9)	11.705.256	(33,2)
Soc. Democraten	7.176.226	(18,3)	7.231.404	(20,7)
Communisten	4.746.034	(12,1)	5.970.833	(17)
Centrum	4.289.354	(10,9)	4.228.322	(11,9)
D.-Nationalen	——	(—)	3.061.626	(8,7)
Duitsche Volksp.	431.880	(1,1)	659,703	(1,8)
Econom. Partij	——	(—)	110.117	(0,3)
Duitsche Volksp.	431.880	(1,1)	659.703	(1,8)
Duitsche Staatsp.	335.259	(0,8)	337.871	(0,9)
Strijdfront Zw.-Wit-Rood	3.131.336	(8,0)	——	(—)
Andere partijen	709.149	(1,8)	——	(—)

(V. b. 692 G.; Verkiezingen 6 Nov. '32: 559 D.)

F. **DUITSCHLAND. — Pruisische Landdag. - Verkiezingen.** — Voor den Pruisischen Landdag heeft op 5 Maart '33 86,3 pct. van het kiezerskorps gestemd en wel met den volgenden uitslag:

	Nieuw	(%)	Oud	(%)
Nat. Socialisten	10.309.000	(43,3)	8.007.384	(36,2)
Soc. Democraten	3.961.000	(16,6)	4.675.173	(21,2)
Communisten	3.136.000	(13,1)	2.819.763	(13,3)
Centrum	3.368.000	(14,1)	3.371.932	(15,3)
Zwart-Wit-Rood	2.110.000	(8,8)	1.524.230	(6,9)
Duitsche Volksp.	243.000	(1)	330.745	(1,5)
Chr. Soc.	215.000	(0,8)	255.267	(1,6)
Staatspartij	165.000	(0,7)	332.490	(1,5)
Totaal met kleine part.	23.850.000		22.065.427	

De verdeeling der Landdagzetels is als volgt:

	Nieuw	Oud.
Nationaal Socialisten	211	162
Sociaal-Democraten	80	93
Centrum	68	67
Communisten	63	57
Duitsch-Nationalen *)	43	31
Duitsche Volkspartij	3	7
Duitsche Staatspartij	3	2
Chr. Soc. Volksdienst	2	2
Duitsch-Hannoveranen	1	1
Sociaal-Republ. Partij	—	1
Totaal	474	423

*) Strijdfront Zwart-Wit-Rood. **(Vor. ber. 681 C.; Landdagverkiezing 24 April '32: 317 C.)**

6 MAART 1933

G. **VEREENIGDE STATEN. — Bankcrisis. - Embargo op goud en zilver.** — President Roosevelt heeft een proclamatie uitgevaardigd, waarbij een embargo

wordt ingesteld op den export van goud en zilver, terwijl het buitenlandschen naties verboden is goud te earmarken. President Roosevelt heeft verder de nationale „Bankholiday" verlengd tot 9 Maart 1933. De minister van Financiën Woodin heeft verklaard dat de maatregelen van Roosevelt geenszins beteekenen, dat nu ook de gouden standaard wordt opgeheven, en dat een zoodanige interpretatie een ernstige misvatting zou zijn. **(Vorig bericht blz. 717 B.)**

A. VEREENIGDE STATEN. — Bankcrisis. - Clearing-house-scrips (noodgeld). — De New Yorksche bankiers hebben een formeel plan opgesteld voor de uitgifte van clearing house certificaten, dat in werking zal treden, zoodra het door den minister van Financiën is goedgekeurd. De scrips zullen worden uitgegeven tegen de liquide activa der banken, welke thans op vergaderingen der plaatselijke bankiers worden getaxeerd.
Volgens de bestaande plannen zullen de banken, die aangesloten zijn bij het clearing house, b.v. te New York, staatsfondsen en andere onderpanden, welke thans bij de Federale Reserve Banken verdisconteerd kunnen worden, aan het clearing house zenden, waarna het clearing house op dit onderpand certificaten zal uitgeven.
Na aldus certificaten te hebben verkregen, zullen de banken scrips uitgeven, die de plaats van geld zullen innemen.
Gemeld wordt, dat de certificaten interest zullen dragen.
Chicago, Philadelphia, Detroit, San Francisco en alle andere groote financieele centra overwegen eveneens de uitgifte van certificaten en scrips.
De American Bank Note Company is dag en nacht bezig met het drukken van clearing house certificaten.
Clearing house certificaten en scrips der meeste steden moeten tegen elkaar inwisselbaar zijn.
De kwestie der clearing van scrips tusschen de verschillende leden door middel van het Federale Reserve Stelsel moet nog worden geregeld. De scrips zullen den druk op de Federale Reserve Banken verminderen.
(Vorig bericht blz. 717 G.)

7 MAART 1933

B. VERHOUDING TUSSCHEN JAPAN EN NEDERLAND. — Nederl. Oost-Indië. - Onderhoud met den heer Matsoeoka. — Op 6 Maart '33 is te Den Haag de heer Matsoeoka, het hoofd van de Japansche delegatie bij den volkenbond, aangekomen.
De heer Matsoeoka was zoo welwillend aan een aantal Nederlandsche journalisten een onderhoud toe te staan, dat in hoofdzaak betrekking had op de verhouding tusschen Japan en Nederland, meer in het bijzonder met het oog op Nederl.-Indië.
Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
De eerste vraag, welke den heer Matsoeoka gesteld werd was, wat er juist is van de geruchten betreffende een non-agressie-verdrag tusschen Japan en Nederland, dat het doel zou zijn van het bezoek aan ons land.
De heer Matsoeoka antwoordde daarop, dat hij geen enkele officieele opdracht van zijn regeering heeft en de positie welke hij inneemt zijn regeering tot niets binden kan. Een andere kwestie is — zeide de heer Matsoeoka — dat ik wel steeds een bepaalde opinie heb gehad betreffende de ontwikkeling van den toestand in de Zuidzee en wel zeer in het bijzonder betreffende de wijze waarop Nederland en Japan met elkaar zullen samengaan. Ook voor Japan zijn daar groote belangen mee gemoeid. De heer Matsoeoka wees in dit verband op Nieuw Guinea, een reusachtig eiland, waarop tallooze menschen zich nog zouden kunnen vestigen. Dit is voor Japan met zijn enorme overbevolking van ontzaglijk gewicht.
Japan wil echter uitsluitend een regeling verkrijgen op een vreedzame wijze. De verzekering van vredelievende gezindheid moet voor Nederland voldoende zijn, daar zij van Japansche zijde zoo uitdrukkelijk mogelijk is gegeven. Wanneer men geen vertrouwen in ons heeft, dan helpt een non-agressie-verdrag toch ook niet.
Nog eens rechtstreeks gevraagd naar het doel van zijn komst, zeide de heer Matsoeoka dat hij van meening was, dat Japan iets doen moest, om Nederland te overtuigen van de absolute vredelievendheid van Japan. Niemand in Japan ducht van Nederlandsche zijde gevaar, terwijl men ook in Nederland moet beseffen, dat van Japansche zijde men slechts een vriendschappelijke politiek, gericht op onderlinge samenwerking heeft te verwachten.
Wat het Japansche optreden in Mandsjoerije betreft, — zoo ging de heer Matsoeoka verder, — dit moet geenszins aangemerkt worden als een algemeene karaktereigenschap van Japan, waar ook Nederland na eenigen tijd door getroffen zou worden. Als wij den Pacific hadden willen veroveren, was er reeds eeuwen lang gelegenheid voor geweest. Japan heeft dit echter nooit gedaan en daarom mag men met alle reden concludeeren, dat het Japansche volk den vrede wenscht. Ja, men mag zelfs als een der karakteristieke eigenschappen van Japan aanmerken, dat het nooit iets wegneemt, wat een ander toebehoort, tenzij het echter gedwongen wordt, want, voegde de heer Matsoeoka er aan toe, wanneer wij gedwongen worden om te vechten, dan kunnen wij ook vechten.
In verband met deze opmerking werd den heer Matsoeoka nog gevraagd, of, naar zijn meening, de mogelijkheid aanwezig was, dat Japan in de toekomst inderdaad door den loop der omstandigheden gedwongen zou worden tot een minder vredelievende verhouding, mede in verband met de oliehavens op N. O.-Borneo.
Hierop antwoordde de heer Matsoeoka, dat hij een dergelijk conflict op geen enkele wijze kon voorzien. Iets dergelijks zou alleen mogelijk zijn in geval van een oorlog tusschen Amerika en Japan. Deze mogelijkheid nu verwierp hij ten eenenmale. Er is geen enkele reden voor oorlog tusschen deze twee landen, integendeel, men heeft het grootste belang bij den vrede.
De heer Matsoeoka is jarenlang in Amerika geweest en hij is er stellig van overtuigd, dat geen enkele Amerikaan aan een agressieven oorlog met Japan denkt, en wat Japan zelve betreft, niemand zal in ernst gelooven, dat dit land Amerika zal aanvallen; een Pacific-conflict zooals dat reeds jaren lang wordt voorspeld, bestaat alleen maar in de verbeelding van sommige menschen. Zij die de sentimenten kennen en van de verhoudingen op de hoogte zijn, weten wel beter.
Met deze categorische ontkenning van de mogelijkheid van een Pacific-conflict, achtte de heer Matsoeoka tevens beantwoord de vraag of Japan ooit tot een ingrijpen op Borneo zou overgaan.
Wanneer men dit conflict imaginair acht, spreekt het vanzelf, dat men deze vraag ontkennend moet beantwoorden.

C. MR. TRIP'S VERKLARING INZAKE DEN GOUDEN STANDAARD EN DE GEBEURTENISSEN IN AMERIKA. — Mr. L. J. A. Trip, president der Nederlandsche Bank, verklaarde, dat door de Nederlandsche Bank geen speciale maatregelen worden genomen naar aanleiding van de gebeurtenissen in Amerika. De Nederlandsche Bank zet haar politiek van handhaving van den gouden standaard voort op de wijze zooals tot nu toe is geschied.
De omstandigheden, die in andere landen tot een opheffing van den gouden standaard hebben geleid, zijn hier niet in die mate als elders aanwezig.
Ons bankwezen is volkomen gezond.
(Vor. ber. Bankcrisis in de Ver. Staten 718 A.; Nederland: Gouden standaard 688 D.)

A. **NEDERLAND. — Verbond van Nationaal Herstel.** — Het Comité van Initiatief van het Verbond voor Nationaal Herstel, ontstaan door oproeping van generaal C. J. Snijders, heeft een manifest gepubliceerd waaraan wij eenige punten ontleenen, welke het doel van het verbond aangeven.

1e. Erkenning van het Christelijk karakter van ons volksleven als den historischen grondslag en den bezielenden geest onzer nationale beschaving.

2e. De nationale Staat als de staatkundige verwerkelijking van de historische vrijheidsgedachte op geestelijk en stoffelijk gebied.

3e. Trouw aan het Oranje-Huis.

4e. Versterking van het Overheidsgezag; géén treden van het Parlement op het terrein der uitvoerende macht. Volksvertegenwoordigers, die het nationaal belang boven het partij-, groeps- of klasse-belang stellen.

Grondwetswijziging in nationalen geest. Verandering van het kiesstelsel.

Uitsluiting uit overheidsambten en militairen dienst van personen, die zich hebben uitgesproken voor ondermijning en gewelddadige aantasting van het gezag en de openbare orde.

5e. Bevordering van de Rijkseenheidsgedachte: handhaving en versterking van den band tusschen de verschillende deelen van het Rijk.

6e. Handhaving en verzorging van de weerbaarheid onzer Rijksgebieden tot wettige zelfverdediging tegen aanvallen van buiten.

7e. Handhaving van de individueele bestaansverantwoordelijkheid: de overheid zorge voor zoo gunstig mogelijke voorwaarden, waaronder men door arbeid, spaarzaamheid en goeden levenswandel tot bestaanszekerheid en welvaart kan komen.

Aanmoediging tot vorming en bescherming van kleine vermogens.

Bescherming in het bijzonder van de landbouwende bevolking als bron van onze nationale kracht.

8e. Bevordering van de nationale productie. Krachtige bestrijding der werkloosheid, echter op economischen grondslag.

9e. Eén algemeene Nederlandsche radio-omroep met bijzondere radio-omroepvergunning voor speciale doeleinden.

10e. Tegengaan van overmatige arbeidsbeperking (winkelsluiting).

11e. Hervorming der sociale verzekeringen zoodanig, dat deze ten bate komen van alle economisch zwakken, onverschillig, of zij al of niet in loondienst werkzaam zijn of geweest zijn.

Optreden tegen monopolistische en andere uitwassen zoowel van kapitaal als van arbeid.

12e. Gezonde internationale en interkoloniale samenwerking op basis van de Nationale Gedachte.

B. **SCHAATSENRIJDEN. — Wereldrecords.** — Nu de voornaamste internationale schaatsenwedstrijden achter den rug zijn, geven wij een opsomming van de wereldrecords in 1933. Zooals men uit onderstaand lijstje ziet, heeft Noorwegen niet minder dan 4 van de 6 wereldrecords op zijn naam.

500 M.: Engnestangen (Noorwegen) 42.5 sec.
1000 M.: Thunberg (Finland) 1 min. 27.4 sec.
1500 M.: Mathisen (Noorwegen) 2 min. 17.4 sec.
3000 M.: Staksrud (Noorwegen) 4 min. 59 sec.
5000 M.: Heiden (Nederland). 9 min. 19.2 sec.
10.000 M.: Ballangrud (Noorwegen) 16 min. 46.4 sec.

Bij de dames zijn de wereldrecords de volgende:
500 M.: Landbeck (Oostenrijk) 51.5 sec.
1000 M.: Landbeck (Oostenrijk) 1 min. 48.5 sec.
1500 M.: Potter (Canada) 2 min. 34 sec.
3000 M.: Nehringowa (Polen) 6 min. 52.8 sec.
5000 M.: Nehringowa (Polen) 11 min. 30.5 sec.
(Tidens Tegn). **(Vorig bericht blz. 669 C.)**

C. **NEDERLAND. — Geen burgerbestuurders in Marinebonden. — Eisch van Minister Deckers aanvaard.** — In de op 1 Maart gehouden vergadering van den bij C. A. M. B. O. aangesloten Bond van Marine-onderofficieren, is met algemeene stemmen besloten het advies van het hoofdbestuur, om den eisch van den minister van Defensie om de burgerbestuurders van het C.A.M.B.O., de H.H. v. d. Vaart, De Neys, Van Klaveren en Smit te ontslaan, te aanvaarden. Besloten is, dat dit ontslag binnen den kortst mogelijken termijn zal ingaan.
(Vor. ber. Marinebonden 710 E.; Leger enz. 712 D.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Aanslag op president Roosevelt. - Cermak overleden.** — Cermak, de burgemeester van Chicago, die op 16 Febr. '33 bij den aanslag op president Roosevelt ernstig werd gewond, is op 6 Maart '33 overleden. **(Vor. ber. blz. 697 F.)**

E. **JAPAN. — Aardbeving en vloedgolf.** — Het Japansche ministerie van Binnenlandsche Zaken deelt mede dat de officieele telling van het aantal slachtoffers der aardbevings- en stormcatastrophe, waardoor het Noorden van het groote eiland Hondsjoe op 2 Maart 1933 werd geteisterd, nog niet beëindigd is. Zesenvijftigduizend menschen zijn volkomen dakloos. De materieele schade bedraagt ongeveer 14 millioen yen. Naar verder verluidt, zijn tot nu toe reeds meer dan 2000 lijken geborgen. Met inbegrip van de vermisten bedraagt het aantal slachtoffers dus 3000. Zesenveertighonderd huizen zijn volkomen vernield, terwijl negenduizend huizen zwaar beschadigd zijn. De Japansche Keizer heeft een millioen yen ter beschikking gesteld voor de leniging van den nood.

F. **OCEANOGRAPHIE. — De diepte van de oceanen.** — Een wetenschappelijke expeditie onder leiding van dr. Paul Bartsch heeft een nieuwe diepte vastgesteld van den Atlantischen Oceaan. De expeditie heeft op 75 mijl ten Noorden van Porto Rico bevonden, dat de Oceaan daar 9 mijl (bijna 14½ K.M.) diep is. Dit is de grootste diepte welke ooit is ontdekt voor een wereldzee.

De diepste plaats welke tot dusver bekend was, was vastgesteld door den Duitschen kruiser Emden in den Stillen Oceaan tusschen Nederl.-Indië en Japan, waar een diepte van 10 K.M. geconstateerd werd.
(Zie Diepzee-onderzoek blz. 528 G.)

G. **BANKEN IN MOEILIJKHEDEN. — Cuba en Porto Rico.** — Op 6 Maart '33 is zoowel voor Cuba als voor Porto Rico een bankmoratorium van drie dagen uitgevaardigd.

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Voorzorg op Borneo.** — Naar wij vernemen, schrijft „De Telegraaf", is een deel van de militie op Borneo onder de wapenen geroepen in verband met den gespannen toestand in het Verre Oosten. Dit wil niet zeggen dat onmiddellijk gevaar zou dreigen. De toestand wordt echter door de autoriteiten als van dusdanigen aard beschouwd, dat enkele buitengewone maatregelen niet achterwege kunnen blijven. **(Vor. ber. blz. 718 B.)**

I. **DUITSCHLAND. — Rijksdagverkiezingen. - Persstemmen. — Frankrijk:** De overwinning der nationaal-socialisten bij de verkiezingen in Duitschland heeft niet nagelaten indruk te maken op de Fransche openbare meening. De portée van het verkiezingsresultaat wordt door de Parijsche bladen onderstreept.

„l'Echo de Paris" spreekt van een triomf en een eclatante overwinning van Hitler. De linkerzijde, aldus het blad, is glorieus en definitief verslagen.

De Berlijnsche berichtgever van „Le Journal" verklaart o.m.: Duitschland toont ons vandaag een onopgesmukt gezicht en men moet werkelijk onbekwaam worden geacht de juiste beteekenis van deze verkiezing te begrijpen als men er zich geen rekenschap van zou geven, dat men staat tegenover een nationalistisch blok, dat bestaat uit verschillende volksdeelen, doch homogeen is, omdat het bezield is door dezelfde idealen.

Het „Petit Journal" zegt o.m.: De regeeringscoalitie heeft niet het groote succes geboekt, dat zij heeft

verwacht en daarom kan zij het constitutioneele probleem niet oplossen zonder steun te zoeken.
De „Petit Parisien" schrijft o.m.: Alles is gedaan om het verkiezingsresultaat ditmaal zoo effectief mogelijk te doen zijn. Onder deze omstandigheden laat de uitslag der verkiezingen geen twijfel over.
De socialistische „Populaire" spreekt van Rijksdagverkiezingen onder nationaal-socialistische terreur.

Engeland: De „Daily Express" schrijft: Een grooter Duitschland dan de wereld ooit heeft aanschouwd zal worden opgebouwd.
De „Beaverbrook"-pers schrijft dat Duitschland bij een kiezersopkomst als nimmer tevoren, beslist heeft of het door Hitler en zijn bondgenooten zal worden geleid of niet.
De „Daily Mail" wijst in het bijzonder op de verovering van het sociaal-democratische en communistische bolwerk Hamburg. Dit feit is van een grootere beteekenis dan het geheele resultaat der verkiezingen.
In de berichten uit Berlijn wordt er op gewezen dat de nationale regeering thans een meerderheid van het Duitsche volk achter zich heeft en daarmede vast en onaantastbaar in het zadel zit.
Zelfs de bladen van links erkennen de overwinning der nationaal-socialisten en van het strijdfront Zwart-Wit-Rood.

Italië: Onder het opschrift „De overwinning van het nieuwe fascistische Duitschland" schrijft Gayda in den semi-officieelen „Giornale d'Italia", dat Weimar definitief dood is. De thans nog bestaande oppositie is verdeeld en overeenstemming tusschen sociaal-democraten en communisten eenerzijds en het katholieke centrum anderzijds is niet wel mogelijk te achten. Men moet integendeel verwachten, dat reeds een toenadering tusschen het Centrum en Rijkskanselier Hitler aan den gang is.
Voor ons, aldus vervolgt Gayda, is de weg der Europeesche cultuur duidelijk afgeteekend. De vriendschap en de samenwerking tusschen Italië en Duitschland worden heden versterkt door de naar voren gekomen verwantschap van geest en wil. Dit worden steeds beslissender factoren voor de oriënteering en den cultureelen vooruitgang in het onrustige Europa, dat rechtvaardigheid en eenheid zoekt.

Zweden: Terwijl een deel van de pers der linkerzijde, o.m. „Dagens Nyheter" spreekt van een ongeloofelijke verkiezingsterreur, beoordeelt men ter rechterzijde het resultaat volkomen zakelijk en sympathiek.
„Svenska Dagbladet" constateert in een hoofdartikel, dat de verkiezing bewijst, hoezeer de Duitsche arbeidersklasse toegankelijk is voor de nationale leuze. De nieuwe Rijksdag zal waarschijnlijk in hoofdzaak werken aan constitutioneele kwesties en het resultaat daarvan zou des te effectiever kunnen zijn, daar de sociaal-democraten en de communisten bij elkaar nog geen derde van het aantal mandaten bezitten. Het aan het bewind zijn van een kabinet Hitler-Von Papen-Hugenberg in ongewijzigden vorm, komt niet alleen overeen met de eischen van de formeele democratie, maar is de best mogelijke waarborg voor Duitschlands binnenlandsche rust en economische consolideering.

Oostenrijk: Het Christelijk-sociale „Wiener Tageblatt" schrijft onder den titel „overwinning der rechterzijde in Duitschland": Het Duitsche volk heeft geheel ondubbelzinnig rechts gestemd. Uit de verkiezingsresultaten blijkt dat de Marxistische partijen de meerderheid van tweederde tegen zich hebben, wanneer het principieele kwesties in deze richting betreft.
De nationaal-socialistische „Kampfruf" schrijft: De overwinning is aan ons. Bij deze verkiezing is gebleken dat eenige weken regeeren van Hitler voldoende waren om de meerderheid van het Duitsche volk te bewegen zich uit te spreken voor den nationaal-socialistischen koers.
In hetzelfde blad zet Frauenfeld, de leider van de Gouw Oostenrijk, zijn standpunt uiteen nopens het resultaat der verkiezingen. Hij zegt o.m.: Dit uur is voor Oostenrijk zeer ernstig. Mogen degenen die het lot nog krampachtig vasthouden en het grootsche historische gebeuren willen tegenhouden, dit erkennen. Onze lankmoedigheid is uitgeput en we waarschuwen de heeren. Oostenrijk kan de macht niet afzijdig staan. Het is de plicht der N.S.D.A.P. Oostenrijk te incorporeeren in de groote lotsgemeenschap.
(V. b. Rijksdagverkiez. 717 E.; Persuitlat. 560 B.)

8 MAART 1933

A. **PETROLEUM. — Wereldproductie in 1932. —** Volgens de officieele gegevens bedroeg de wereldproductie van ruwe olie in 1932 1.293.829.801 barrels tegen 1.355.385.512 barrels in 1931, hetgeen een vermindering beteekent van 61.555.711 barrels of 4.75 pct. Van deze totale hoeveelheid werden geproduceerd door de Vereenigde Staten 60.51 pct. of 782.665.000 barrels tegen 850.275.000 barrels in 1931, dus een daling van 67.610.000 barrels.
De pogingen om de productie meer aan het verminderde gebruik aan te passen had tot gevolg een lagere productie in de Vereenigde Staten, Venezuela, Columbia, Peru, Polen, Sarawak, Egypte, Ecuador en Canada. De daling in Rusland was aan andere oorzaken te wijten. Een hoogere productie werd verkregen in Perzië, Roemenië, Trinidad en Ned. Oost-Indië. Onderstaande tabel, ontleend aan „World Petroleum", geeft een overzicht van de productie der voornaamste productielanden.

	1932 barrels	1931 barrels
Ver. Staten	782.665.000	850.275.000
Rusland	149.719.700	156.342.900
Venezuela	118.635.671	120.069.462
Roemenië	50.491.205	46.333.945
Perzië	45.122.455	40.253.486
Mexico	32.802.285	33.038.853
Ned. Oost-Indië	39.584.027	32.818.346
Columbia	16.384.956	18.237.190
Argentinië	13.166.900	11.709.759
Peru	9.899.266	10.102.116
Trinidad	10.023.780	9.743.763
Eng.-Indië	8.436.864	7.830.101
Polen	3.905.230	4.397.760
Sarawak	2.274.043	3.338.472
Japan	2.340.000	1.884.285
Egypte	1.742.370	1.845.938
Ecuador	1.573.857	1.750.633
Canada	1.054.373	1.583.339
Duitschland	1.824.019	1.778.602
Irak	1.200.000	1.200.000
Frankrijk	552.000	512.862
Andere landen	432.800	338.700
Totaal	1.293.829.801	1.355.385.512

Van de wereldolieproductie in 1932 produceerden de Vereenigde Staten 60.51 pct., Zuid-Amerika 13.08 pct., Azië 7.56 pct., Europa 15.96 pct., Mexico 2.54 pct. en de rest 0.35 pct.
Het afgeloopen jaar werd volgens World Petroleum gekenmerkt door een beperking der productie in de Vereenigde Staten, verder door het feit dat Rusland niet in staat bleek de in het 5-jarenplan vastgestelde productie te bereiken en door een scherpe stijging der productie in Roemenië. De hoogere productie van Argentinië is te danken aan het programma tot bevordering der eigen industrie, terwijl de stijging der Duitsche productie te danken is aan het openen van nieuwe velden in Thuringen. (World Petroleum)
(Vorig bericht blz. 646 F.)

B. **BEWAPENING. — Groote wapenleveranties. —** De „Daily Express" meldt in een bijzonder bericht uit Le Creusot dat de Fransche wapenfabrikanten Schneider reusachtige hoeveelheden wapenen leveren naar Japan en andere staten. De Fransche wapenfabrieken, aldus de correspondent van het blad, wer-

ken dag en nacht. Zij hebben de grootste productie sinds den wereldoorlog.
De Hotchkiss-fabrieken zenden kanonnen naar China, Japan, Rusland en Argentinië. Uit Boulogne en Rouaan vertrekken groote zendingen machinegeweren naar Bolivia en Paraguay. Te Le Creusot zijn alle werkplaatsen waar gewoonlijk wielen voor tractors, locomotieven, rails en dergelijke worden vervaardigd, veranderd in munitiewerkplaatsen.
Een dergelijk bericht bevat ook de „Daily Express" welke uit Praag melding maakt van de activiteit der Skoda-werken, waar eveneens dag en nacht wapenen en munitie zouden worden aangemaakt. Thans zijn er meer dan 7000 man werkzaam, tegenover eenige maanden geleden 4000. (Daily Express)

(V. b. Bewapening als winstbron 655 C.)

A. **STALEN ROOSTERBESTRATING.** — Te Weenen heeft men een proef genomen met staal als bestratingsmateriaal. Op het met grint afgedekte wegvlak worden roostervormige stalen bouwelementen ter grootte van 3 tot 4.5 M². gelegd en door schroeven met elkaar verbonden. De roosters bestaan uit zigzagsgewijze op den kant geplaatste 2.5 tot 3 c.M. hooge ijzeren strippen met ongeveer 6 c.M. onderlingen afstand, gelascht op vlak liggende ijzers. De zigzagsgewijze loopende stalen strippen liggen in de breedterichting van de straat. De roosters worden met gewoon grint, split of slakkenzand tot ongeveer 1 c.M. boven bovenkant ijzer gevuld en het geheele straatoppervlak met koude asphaltemulsie gedrenkt. De vulmassa dringt door het verkeer in de tusschenruimte der ijzeren staven. Na eenige weken vormt zich een zwak golvende structuur aan het oppervlak, die verder behouden blijft. De straatribben verhinderen elke verdere afslijting van de vulmassa. Het ontstaan van golven, sporen of gaten moet uitgesloten zijn, terwijl het wegdek geroemd wordt om zijn stroefheid en het afwezig zijn van slipgevaar voor auto's door den zigzagvorm der staven. De aanlegkosten van de stalen roosterstraten moeten niet hooger zijn dan die voor klein plaveisel, beton en asphalt.

B. **GRIEKENLAND. — Regeering-Venizelos afgetreden. - Militaire dictatuur. - Woelingen.** — De verkiezingen voor het Parlement op 6 Maart hebben den rechtschen partijen een onverwachte meerderheid gebracht.
Generaal Plastiras, die reeds in 1922 heeft medegewerkt aan de instelling der dictatuur van generaal Pangalos, heeft de militaire dictatuur laten afkondigen, waarna de regeering-Venizelos is afgetreden.
Op 7 Maart werden echter generaal Plastiras en diens medewerkers gearresteerd. De militaire dictatuur van generaal Plastiras is daarmee ten einde.
Een dictatoriale regeering onder generaal Othonaios werd gevormd, welke weder door den leider van de volkspartij, Tsaldaris, is vervangen. (Ethnos, Athene)

(Vor. ber. Regeering blz. 662 F.)

C. **DUITSCHLAND. — Maatregelen der regeering. - Bremen, Hessen, Lübeck, Hamburg, Thüringen. - Hakenkruis. - S.P.D. —**
Bremen en Hessen: Daar de wegens het niet-aftreden der Marxistische senatoren onder de bevolking van Bremen veroorzaakte opwinding de vrees voor onlusten heeft doen ontstaan, heeft de rijksminister van Binnenl. Zaken op grond van de verordening ter bescherming van volk en staat voor de rijksregeering de bevoegdheden der hoogste landelijke autoriteiten op zich genomen, voor zoover dit ter handhaving der openbare rust en veiligheid noodzakelijk is.
Met de waarneming der zaken heeft zij tot nader order den plaatsverv. directeur van het arbeidsbureau te Bremen dr. Markert belast.
Om dezelfde reden heeft de rijksregeering in Hessen ingegrepen.
Met de waarneming der zaken in het kader der aangeduide bevoegdheden is regeeringsraad dr. Müller van het Finanzamt Alsfeld-Oberhessen belast.
Lübeck: Op bevel van den Rijksminister van Binnenlandsche Zaken heeft de nat.-soc. Schroeder de leiding der politie in den staat Lübeck overgenomen.
Vier soc.-dem. senatoren en een senator, lid van de Staatspartij, zijn afgetreden.
Hamburg: De nationaal-socialisten hebben politieke macht genomen.
Thüringen: De regeering van Thüringen heeft ter bescherming van het Duitsche volk en zijn eer de centrale vereeniging van Duitsche staatsburgers van Joodsche geloofsbelijdenis ontbonden en verboden. Deze stap wordt gemotiveerd met het feit dat de werkzaamheid dezer vereeniging tot gevolg zou hebben gehad, dat het „nationale Duitschland, de nationale leider en de regeeringen op een onverantwoordelijke, „talmoedistische" en onwaarachtige wijze in het bijzonder in de buitenlandsche pers zouden zijn geschaad."
Hakenkruis en zwart-wit-roode vlag: Op vele regeeringsgebouwen is de hakenkruis-vlag en het oude zwart-wit-rood geheschen.
Sociaal-democratische partij: Het bestuur der S.P.D. heeft een schrijven gericht aan vice-Kanselier von Papen, waarin er op gewezen wordt, dat het partijbestuur op 28 Februari heeft geprotesteerd tegen het verband, dat gelegd werd tusschen den brand in den Rijksdag en de S.P.D. Niettemin is in een circulaire van den Rijkscommissaris voor Pruisen van 3 Maart opnieuw hetzelfde verband gelegd tusschen S.P.D. en Communistische en anarchistische organisaties, waaruit men heeft geconcludeerd tot het recht van verscherpt politieoptreden tegen leden der Sociaal-Democratische organisaties. Het partijbestuur protesteert hier nogmaals tegen en verklaart tevens dat de S.P.D. zich, zoolang zij bestaat, tegen daden van terreur heeft verzet. De brief besluit met het verzoek te willen bewerkstelligen, dat de maatregelen die tegen de S.P.D. zijn genomen, worden ingetrokken, aangezien zij voor de bescherming van orde en veiligheid geenszins gerechtvaardigd zijn.

D. **PALESTINA. — Economische toestand. - Het eenige land waar welvaart heerscht.** — Op een op 2 Maart '33 door de Jewish Agency voor Palestina te Londen gegeven diner, verklaarde sir Herbert Samuel, dat Palestina thans het eenige welvarende land ter wereld is. Werkloosheid bestaat er niet en de inkomsten overtreffen de uitgaven. Weizmann, die vervolgens het woord voerde, wees er op, dat de Zionisten ongeveer veertig millioen pond sterling in Palestina hebben belegd en dat het nationale tehuis voor het Joodsche volk thans op hechte wijze in den bodem is geworteld. Weizmann gaf voorts uiting aan de sympathie van alle Joden en van alle vrienden van vooruitgang en menschelijkheid met de Joodsche bevolking in Duitschland, welker positie, aldus spreker, steeds meer onhoudbaar wordt.

(Vor. ber. Econ. structuur blz. 545 B.)

E. **DUITSCHLAND. — Eerste Rijksdagzitting.** — De Rijksregeering heeft besloten, dat de nieuw gekozen Rijksdag van 21—22 Maart '33 zal bijeenkomen.

F. **FRANKRIJK. — Leening van 10 milliard francs goedgekeurd.** — Na langdurige debatten heeft de Kamer het wetsontwerp goedgekeurd inzake de machtiging tot het aangaan van een binnenlandsche leening tot een bedrag van 10 milliard. De stemmenverhouding was 360 tegen 185.
De minister wordt gemachtigd tot 10 milliard francs aan obligaties uit te geven ten laste van het ministerie, met langen of korten termijn, ter dekking van het deficit op de begrootingen 1930-'31, 1931-'32 en 1932. Bij verordening zullen de voorwaarden der emissie worden bekend gemaakt. (Le Temps)

(Vorig bericht blz. 712 A.)

G. **JAPAN. — Beurssluiting.** — In opdracht van het Japansche ministerie van financiën waren alle beurzen in Japan tot 6 Maart gesloten.
Alle Japansche banken hebben besloten van 6 Maart

af de deviezentransacties te staken met het oog op de Amerikaansche bankcrisis. De overige bankzaken zullen op normale wijze worden afgewikkeld.
De staking der deviezentransacties zal waarschijnlijk duren tot de Amerikaansche bankcrisis voorbij is.
(Vorig bericht blz. 698 B.)

A. **DUITSCHLAND. — Invoer op eieren en kaas. —** De directie van den landbouw te 's-Gravenhage deelt mede, dat blijkens telefonisch bericht van den rijkslandbouw-consulent te Berlijn het autonome invoerrecht op eieren met ingang van 11 Maart is gebracht op 70 Mark per 100 kilogram. Dat op harde kaas is verhoogd tot 30 Mark per 100 kilogram, eveneens met ingang van 11 Maart '33. **(V. b. Nederland: Eierhandel 651 D.; Kaasinvoer 698 H.)**

B. **NEDERLAND. — Mr. L. J. A. Trip over de wereldcrisis. —**
Op 7 Maart '33 had te Rotterdam de jaarlijksche receptie van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam plaats. Aanwezig waren de heeren mr. T. J. Verschuur, minister van Economische Zaken en Arbeid, mr. L. J. A. Trip, president van de directie der Ned. Bank, dr. L. J. A. Rutgers, directeur-generaal van den Rijkswaterstaat, ir. M. H. Damme, directeur-generaal der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, dr. H. M. Hirschfeld, directeur-generaal van Handel en Nijverheid, dr. J. A. Nederbragt, chef van de economische en consulaire directie van het departement van Buitenlandsche Zaken, mr. P. Droogleever Fortuyn, burgemeester van Rotterdam en vele andere autoriteiten op verschillend gebied.
De voorzitter der Kamer begroette de aanwezigen, waarna mr. L. J. A. Trip, president der directie van de Ned. Bank, een rede heeft uitgesproken. Spreker begon met het geven van een overzicht van de huidige wereldsituatie, die hij niet aarzelde catastrophaal te noemen. Daarbij komen de moeilijkheden van het nationaal aanpassingsproces dat alle landen zelf moeten doormaken. Dit proces wordt te bezwaarlijker, naarmate de internationale samenwerking meer en meer in gebreke blijft.
In dit verband verwijst spreker naar de jongste ontwikkeling in Amerika. Omtrent het verloop dier ontwikkeling kan men zich thans nog geen gefundeerd oordeel vormen, maar wel moet aangenomen worden, dat bij de nieuwe regeering de vaste wil voorzit om de zaken in handen te nemen en dat de maatregelen, welke thans ten opzichte van het goud getroffen zijn, slechts een voorloopig karakter dragen.
De vraag, waarvoor de wereld thans staat, is deze: zullen wij den weg naar den afgrond blijven volgen, of zullen wij terugkeeren tot den weg van internationale samenwerking en wederopbouw? Deze vraag is te Lausanne door de aldaar vertegenwoordigde regeeringen in laatstgenoemden zin beantwoord.
De noodig geachte maatregelen zijn als volgt samen te vatten: 1e. een oplossing van de meest dringende politieke vraagstukken, met name van dat der oorlogsschulden; 2e. een terugkeer naar stabiele internationale muntverhoudingen, met name naar den vrijen gouden standaard; 3e. het voortzetten en door gezonde maatregelen versterken van een politiek, welke een betere aanpassing van kosten en prijzen ten doel heeft; 4e. het hervatten van een gezond internationaal crediet- en kapitaalverkeer en 5e. het herstel van een vrijer internationaal goederenverkeer.
Spreker treedt dan in bijzonderheden over elk dezer vijf groote punten, waarbij hij er in de eerste plaats op wijst, dat de regeling van de oorlogsschulden aan Amerika een machtigen invloed geeft op het lot der a.s. wereldconferentie te Londen.
Bij de behandeling van de monetaire politiek legde spreker den vollen nadruk op handhaving en volledig herstel van het goud, als basis voor het internationale betalingsverkeer.
Het laatste punt, herstel van een vrijer internationaal goederenverkeer is wel het belangrijkste te achten. Zonder een vrijer goederenverkeer kan er noch van een verbetering van het prijsniveau, noch van een bevredigende werking van den gouden standaard, noch van een hervatting van crediet- en kapitaalverkeer sprake zijn. Hier ligt het fundament van alle ter conferentie te behandelen problemen.
Is nu een dergelijke verbetering te verwachten? De ervaring, welke schier dagelijks wordt opgedaan, schijnt een bevestigend antwoord wel haast uit te sluiten. De wereldconferentie vormt de laatste kans, welke regeeringen en volken krijgen om den weg naar het wereldherstel te betreden. Wordt die kans niet benut, dan zal elk land op eigen krachten zijn aangewezen en zal de tijd gekomen zijn om in den economischen en financieelen strijd van allen tegen allen de uiterste krachten op zelfbehoud te concentreeren.
Doch hoe de conferentie ook moge afloopen, in geen geval zal Nederland kunnen ontkomen aan de maatregelen, noodig om de aanpassing in het eigen land tot stand te brengen. Behalve aan een verbetering van de internationale betrekkingen heeft elk land behoefte aan een geregelde eigen huishouding. Het in orde maken van deze huishouding zal de alles overheerschende taak zijn van de regeering welke na de voor de deur staande verkiezingen het roer in handen zal nemen. Deze taak zal moeilijk zijn, maar volkomen uitvoerbaar. Wij hebben in vergelijking met hetgeen elders is geschied in de achter ons liggende jaren een gezonde financieele politiek gevoerd. Onze reserves zijn belangrijk en ons bankwezen is liquide en sterk. Onze monetaire toestand is prachtig. Wij hebben een grooter weerstandsvermogen dan de meeste andere landen. Dit is gebleken en geeft ons tijd om de noodige maatregelen te treffen. Er kan dus geen enkele reden voor ongerustheid bestaan, wanneer wij de zaak kalm onder de oogen zien en wanneer wij doen wat ons gezond en nuchter verstand voorschrijft.
Twee eischen vragen om vervulling: de eerste bestaat in het creëeren en handhaven van een voldoende mate van elasticiteit in ons economisch systeem, zoodat de kosten van het productieproces zich kunnen aanpassen aan de resultaten welke het productie-apparaat afwerpt.
De tweede, welke de vervulling van een eersten grootendeels beheerscht, houdt in, dat de budgetten van Staat en andere openbare lichamen evenals van de Spoorwegen in evenwicht moeten zijn.
Aan deze eischen wordt op dit oogenblik niet voldaan. Spreker komt aan de hand van index-cijfers van groothandels- en detailprijzen en van een overzicht der staatsfinanciën tot de slotsom, dat de uitkomsten van de jaren 1931, 1932 en 1933 geen zorgen behoeven te baren. Na aftrek van de reserve, welke voor gedeeltelijke bestrijding van de tekorten op den gewonen en den crisisdienst dier jaren konden aangewend worden, blijft er naar raming per saldo een gezamenlijk tekort op den gewonen dienst van ƒ 83.600.000 en op den crisisdienst van ƒ 47.400.000, tezamen ƒ 131.000.000.
Blijft het hierbij, dan behoeft dit tekort van ƒ 131.000.000 in drie zulke zware crisisjaren niet zwaar te worden opgevat. Maar dan moet ook gezorgd worden dat het inderdaad hierbij blijft en dat tijdig voor 1934 de noodige maatregelen getroffen worden. Voor dat jaar toch zal geen reserve van beteekenis beschikbaar zijn, terwijl op een verdere daling van de opbrengst der middelen moet gerekend worden. Dan zal dekking gevonden moeten worden voor een tekort op den gewonen dienst, hetwelk spreker bij handhaving van alle huidige heffingen raamt op ongeveer ƒ 87.000.000, terwijl daarnaast de crisisdienst een belangrijk tekort zal aanwijzen, hetwelk op de basis van 1933 te schatten is op omstreeks ƒ 85.000.000.
Spreker herhaalt, dat de mogelijkheid om in een en ander te voorzien vaststaat. Maar dan moet ook bij het volk, bij de nieuwe regeering en bij het nieuwe parlement de vaste en onverzettelijke wil bestaan, om de traditie van ons land te handhaven.
(V. b. 718 C.; photo mr. L. J. A. Trip 164 I.)

C. **DOM DE GRUYTER OVERLEDEN. —** De tooneelspeler Dom de Gruyter, verbonden aan het Gezelschap Saalborn, echtgenoot van Julia de Gruyter, is op 5 Maart '33 in den ouderdom van 51 jaar te Amsterdam overleden.
In de oorlogsjaren is hij uit Antwerpen naar ons land gekomen en vond hij engagement bij dr. Willem Royaards.
Dom de Gruyter, die zich weliswaar uitsluitend op het tweede plan bewoog, toonde zich vooral in het meer komische genre steeds een conscientieus en verdienstelijk acteur. Ook als bewerker van romans tot tooneelstukken, zooals „Joop ter Heul" en laatst „Een Zomerzotheid" verwierf hij zijn bekendheid.

9 MAART 1933

D. **S.D.A.P. — 39ste congres te Nijmegen. —** Evenals vier jaren geleden, werd te Nijmegen het verkiezingscongres der Soc.-Dem. Arb. Partij gehouden. Op 4 Maart '33 werd het geopend door den heer J. Oude-

geest. Op 5 Maart begon de politieke leider, de heer ir. J. W. Albarda, met het uitspreken van zijn politieke congres-rede, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:

De heer Albarda wijdde allereerst een woord aan het feit, dat op dezen dag het Duitsche volk een oordeel zou uitspreken over het regiem-Hitler. Spr. stelde nogmaals vast, dat er geen kans bestaat voor een democratische Kamermeerderheid in 1933; maar voor een nationaal kabinet zal de S.D.A.P. nimmer te vinden zijn, omdat er in deze tijden geen godsvrede met de burgerklasse kan bestaan.

De heer Albarda wees voorts op het fortuintje dat de burgerlijke partijen hebben gehaald uit de socialistische critiek op hetgeen inzake de muiterij is voorgevallen. De regeering neemt uit alle militaire handen de socialistische bladen. Maar laat toe, wat de officieren doen voor fascistische bewegingen. De militairen mogen geen lid meer zijn van de S.D.A.P., maar zelfs regeeringsambtenaren en hooge militairen mogen fascist zijn. Daartegen richtte spreker zijn krachtig protest.

De tot wanhoop geslagen boeren sturen met hun nieuwe organisaties aan op de autarchie, dat is: Nederland redden door Nederland. Voor een land dat het van den uitvoer moet hebben, zou dat zelfmoord beteekenen. Wil de boerenklasse uitredding, dan heeft ze die uitredding niet te zoeken tegen de arbeidersklasse in, doch met haar. Socialisatie van grond en bedrijven kan alleen uitzicht geven op mildere verhoudingen. Dat moge het platteland verstaan.

Spreker merkte verder op dat steeds meer menschen inzien dat het kapitalisme niet meer te handhaven is. En daarom zal de arbeidersbeweging groeien, ondanks dat de heer Colijn de dictatuur gaat bewonderen en haar verwacht.

Scherp richtte spreker zich tegen de communisten, die wel den mond vol hebben over de „eenheid", maar die het Moskou in heel de wereld nazeggen, dat de soc.-democratie de grootste vijand is. Toen het communisme in Duitschland zich had te verklaren, heeft het gezegd, liever onder Hitler, dan onder Brüning. Welnu, nu hebben ze Hitler die hen den dood injaagt en tot bloedens toe vervolgt.

De heer Albarda wijdde daarna eenige woorden aan het militaire vraagstuk. Alles wijst er op, dat men uitkomst van de wapenen verwacht.

In een slotwoord wekte de politieke leider op: den strijd voor het socialisme te voeren, nu de vrijheid van woord wordt geknot en de bezittende klassen de volkeren knellen in dwang. De vestiging van het socialisme zal een arbeid zijn van lange jaren. Maar er moet aan gebouwd worden. De bezittende klasse wil het socialisme en dus het volksgeluk niet. Maar zal zij voort kunnen langs de oude wegen met 25 millioen werkloozen over heel de wereld, met oude menschen in de bedrijven en jeugdige werkkrachten op de keien? **(Zie rubriek S.D.A.P.)**

A. **LETTERKUNDE. — Aischylos-teksten gevonden. - Een klaagzang uit de „Niobe".** — De Voss. Ztg. meldt dat prof. E. Breccia, de leider van het museum te Alexandrië, in het oude Oxyrhynchos, thans Behnesa in Midden-Egypte, bij het onderzoeken van een oud Arabisch heiligengraf, belangrijke vondsten heeft gedaan. Daaronder bevinden zich twee papyrusfragmenten uit de tweede eeuw na Christus, die tot nu toe onbekende teksten van Aischylos bevatten, te weten uit de tragedie „Niobe" en het saterspel „De Vischers".

In de „Kikvorschen" heeft Aristophanes bij monde van Euripides aan Aischylos verweten, dat deze in zijn „Niobe" de hoofdfiguur geen woord laat spreken; in een anonieme levensbeschrijving wordt echter gezegd, dat Niobe slechts tot het derde bedrijf zwijgt. De nieuwe papyrus-vondst bevestigt dus deze laatste lezing. De gevonden een en twintig versregels zijn een deel van Niobe's klacht aan het slot der tragedie. Prof. Vitelli, die den tekst publiceert, meent er uit te kunnen afleiden, dat in dit vroege werk van den Griekschen meester slechts twee spelers optraden.

B. **NEDERLAND. — Dr. A. Colijn spreekt te Amsterdam.** — Voor de Centrale Kiesvereeniging „Nederland en Oranje" te Amsterdam heeft op 1 Maart 1933 dr. A. Colijn een rede gehouden naar aanleiding van het anti-revolutionnaire verkiezingsmanifest.

Met betrekking tot dit manifest zeide spreker, dat een eerste eisch is, dat er harmonie kome tusschen de totaliteit van het Nederlandsche volksinkomen en de publieke uitgaven. Deze eisch is van beteekenis, omdat de gevestigde verhouding van het oogenblik niet kan worden voortgezet. Wij moeten naar een verlaging van de uitgaven, waarbij men in de eerste plaats het probleem der werkloosheidsuitkeeringen onder de oogen zal hebben te zien.

Spreker betoogt verder, dat het gezag der Overheid de laatste kwart eeuw belangrijk heeft ingeboet. Niemand is in dezen vrij van schuld, daar is een soort van gemakzucht geweest wat betreft het scherp optreden tegen kleine afwijkingen. Maar de som van die kleine afwijkingen is een groote afwijking, getuige hetgeen in Indië is gebeurd. Men zal, wanneer men de invloeden, die aan dit gebeuren ten grondslag liggen, onderkent, ook deze met kracht moeten weerstaan. Het is echter niet voldoende om een „halt!" te roepen, er moet ook een „terug!" op volgen. Terug naar de beginselen, die den Nederlandschen onderdaan een rustig leven waarborgen. **(Vor. ber. blz. 695 L.)**

C. **NEDERLAND. — Wijziging van de Crisispachtwet 1932.** — De heeren van Rappart c.s. hebben eenige amendementen ingediend op het wetsontwerp tot wijziging van de crisispachtwet 1932.

Voorgesteld wordt aan artikel 4 een nieuw lid toe te voegen, luidende: Van elke niet-ontvankelijke verklaring van een verzoekschrift wordt aan den indiener daarvan door de Kamer van Crisispachtzaken onverwijld schriftelijk mededeeling gedaan.

In de toelichting wordt opgemerkt dat de wet in haar tegenwoordigen vorm den kantonrechter hiertoe niet verplicht. Dit heeft soms tengevolge gehad dat de aanvragers den termijn van hooger beroep bij de rechtbank hebben laten verloopen, daar zij van de beslissing van den kantonrechter onkundig waren.

Voorts is een amendement ingediend om tusschen V en VI van art. 5 het volgende lid in te voegen:

Het tweede lid van art. 8 wordt als volgt gelezen:

Gedurende 14 dagen na de dagteekening dezer mededeeling staat beroep open bij de arrondissementsrechtbank. Op gelijke wijze als in het eerste lid gemeld, geschiedt mededeeling van de uitspraak der rechtbank; beroep in cassatie staat open gedurende drie weken na de dagteekening dezer mededeeling.

In de toelichting merken de voorstellers op dat de uitspraken van sommige Kamers voor Crisispachtzaken overtuigend bewezen hebben, dat hooger beroep gewenscht is. **(Vorig bericht blz. 598 G.)**

D. **THEE. — Regeling van den thee-uitvoer.** — De economische commissie heeft aan de regeering advies uitgebracht inzake de regeling der thee-restrictie.

Door vertegenwoordigers van de Britsche en Nederlandsche belanghebbenden, welke tezamen 88 procent van de thee-cultuur beheerschen, is overeenstemming bereikt ten aanzien van de grondslagen waarop voor den tijd van vijf jaren, ingaande 1 April 1933, deze restrictie in Britsch-Indië, Ceylon, Ned.-Indië en, naar men hoopt ook in andere landen, zou kunnen worden ingevoerd.

De grondslagen bevatten in hoofdzaak de volgende bepalingen:

als basiscijfer voor de aan de thee-ondernemingen van elk der deelnemende landen toe te wijzen exportkwanta zal gelden de grootste uitvoer in een der jaren 1929, 1930 of 1931. Voor Ned.-Indië zal dit

laatste jaar gelden. De restrictie, die 1 April 1933 begint, zal voorloopig worden vastgesteld op vijftien procent van het basis-cijfer. Gedurende den tijd van vijf jaar zal een verbod heerschen tot uitbreiding van de thee-oppervlakte, behoudens gevallen waarin uitbreiding met een half procent is toegestaan, hetgeen voor Java rond 500 H.A. beteekent.
Contractpartijen zullen op gelijke basis gelden bijeen brengen voor de bevordering van de propaganda voor het theeverbruik. Voor doorvoering van deze regeling wordt medewerking der betrokken regeeringen verzocht. De economische commissie adviseerde den Gouverneur-Generaal deze medewerking te verleenen. Zij acht de thee-restrictie onder de gegeven omstandigheden gewenscht en kan zich met de overeengekomen grondslagen vereenigen.
De commissie stemt in met de regeling, welke de Indische thee-ondernemingen troffen ter uitvoering van deze beperking.
Een der moeilijkste punten was de regeling van de restrictie van uit bevolkingsblad vervaardigde thee. Door een stelsel van dubbele licenties, eenerzijds voor den export van ondernemingsthee, anderzijds voor den export van bevolkingsthee, is deze moeilijkheid, naar de meening der economische commissie, zoowel voor de ondernemingen als voor de Inheemsche theeplanters op bevredigende wijze opgelost.
Dezer dagen vergaderen de directeuren der Departementen van Landbouw, Nijverheid en Handel en Binnenlandsch Bestuur met deskundigen en autoriteiten van het B.B. over de verdere uitwerking van dit deel der restrictie-maatregelen.
Spoedig zal een ontwerp eener thee-uitvoer-ordonnantie bij den Volksraad worden ingediend.

(Vor. ber. Thee-restrictie 604 E.; -Uitvoer 671 A.)

A. **ONDERWIJS. — Aantal leerlingen per klas.** — De grootte der klassen bij het lager onderwijs is in ons land nog steeds een vraagstuk van actueele beteekenis. Bij de gedachtenwisseling over dit onderwerp beroept men zich gaarne op het buitenland. Een staatje van het gemiddeld aantal leerlingen per leerkracht bij het lager onderwijs in een groot aantal landen is volgens „Gemeentebestuur":

Albanië	34.8	Nederland	32.6
België	26.0	Noorwegen	26.0
Bulgarije	34.3	Oostenrijk	34.5
Denemarken	32.0	Polen	50.3
Duitschland	36.1	Portugal	37.6
Estland	23.0	Roemenië	45.0
Finland	31.3	Sovjet-Rusland	41.9
Frankrijk	27.7	Spanje	52.0
Griekenland	52.2	Tsj.-Slowakije	41.9
Hongarije	49.0	Turkije	30.8
Italië	44.0	Yougo-Slavië	46.0
Letland	22.0	Zweden	24.4
Litauen	38.9	Zwitserland	28.5

In vijftien van deze 26 landen was het gemiddelde aantal leerlingen per onderwijzer derhalve grooter, en in tien landen kleiner dan dat in Nederland. Letten wij op de belangrijkste landen zooals Frankrijk, Duitschland, Zwitserland, Italië, dan blijkt dat ons land, waar overigens het aantal leerlingen per klas een politiek shibbolet is, er ongeveer midden tusschen in staat, en in geen geval een indruk maakt van achterlijkheid. (Gemeentebestuur)

B. **DANZIG. — Protest tegen Polen.** — De Senaat van de vrije stad Danzig heeft aan de bevolking den volgenden oproep gepubliceerd:
De Poolsche regeering heeft ernstig inbreuk gemaakt op de vrije stad Danzig, door zonder toestemming van den Volkenbondscommissaris en onder schending van de bestaande verdragen op de Westerplatte een afdeeling troepen met zware wapenen te plaatsen.
Zoowel de Senaat als de Hooge Commissaris hebben onverwijld alle noodige maatregelen getroffen om tegen deze ernstige rechtsinbreuk te protesteeren.
Wij verwachten van de bezonnenheid der bevolking van Danzig, dat zij als tot dusver in dergelijke gevallen onvoorwaardelijk de rust en orde in dezen ernstigen toestand bewaart en uitspattingen vermijdt, die slechts ertoe zouden kunnen leiden aan de rechtvaardige zaak van Danzig afbreuk te doen.
Van officieuse Poolsche zijde wordt een uitvoerige verklaring gepubliceerd over de motieven, die voor de Poolsche regeering aanleiding waren de militaire wacht op de Westerplatte, het eilandje met Poolsche wapen- en munitie-voorraden op de reede van Danzig, te versterken met een, zooals nadrukkelijk wordt medegedeeld, afdeeling marinesoldaten, dus geen politie.
In de verklaring wordt de Hooge Commissaris van den Volkenbond te Danzig scherp aangevallen. De Poolsche regeering heeft in de laatste dagen volkomen betrouwbare en juiste inlichtingen gekregen omtrent de versterking der Nationaal-Socialistische strijdtroepen in den Vrijstaat Danzig en inzake het verblijf te Danzig van een aantal personen, wier oponthoud de veiligheid van de door de internationale verdragen gewaarborgde Poolsche belangen bedreigt. Deze inlichtingen duidden op het gevaar van een georganiseerden aanslag op de Poolsche depots op de Westerplatte, een belangrijke basis van de Poolsche Marine. Met het oog op dit gevaar had de Poolsche regeering de toestemming van den Volkenbonds-Commissaris niet kunnen afwachten. De Hooge Commissaris Rosting had, tegen beter weten in, inplaats van op het wezen der zaak in te gaan, zich tegenover de Poolsche regeering op een zuiver formeel standpunt gezet. Tegenover den Senaat van Danzig had hij niets ondernomen en zoowel tegenover den Volkenbond, dien hij vertegenwoordigt, als ook tegenover Polen, had hij zijn taak om op te treden tegen de directe actie van de zijde der in Danzig bestaande en gewapende strijdtroepen, verwaarloosd.

(Vor. ber. Danzig-Polen 585 E.)

10 MAART 1933

C. **DISCONTOKOERSEN.** — De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert	(%)		Sedert	(%)
Argentinië	23-2-'33	6	Nederl. Bank:		
België	13-1-'32	3½	Wisseldisconto	19-4-'32	2½
Br.-Indië	16-2-'33	3½	Prom. disconto	19-4-'32	3
Bulgarije	17-5-'32	8½	Bel. v. Effecten	19-4-'32	3
Chili	23-8-'32	4½	Bel. v. Goederen	19-4-'32	3
Columbia	18-9-'30	7	Voorsch. R.-Crt.	19-4-'32	3
Danzig	11-7-'32	4	New York Federal		
Denemarken	12-10-'32	3½	Res. Bank	2-3-'33	3½
Duitschland	21-9-'32	4	Noorwegen	31-8-'32	4
Engeland	30-6-'32	2	Oostenrijk	24-8-'32	6
Estland	28-1-'32	5½	Peru	1-8-'30	9
Finland	31-1-'33	6	Polen	20-10-'32	6
Frankrijk	9-10-'31	2½	Portugal	4-4-'32	6½
Griekenland	3-12-'32	9	Roemenië	4-3-'32	7
Hongarije	17-10-'32	4½	Spanje	23-10-'32	6
Ierland	22-4-'32	4	Tsj.-Slowakije	25-1-'33	3½
Italië	9-1-'33	4	Yougo-Slavië	21-7-'31	7½
Japan	17-8-'32	4.38	Zweden	31-8-'32	3½
Letland	10-12-'32	6	Zuid-Afrika	20-2-'33	4
Litauen	1-1-'33	6	Zwitserland	21-1-'31	2

(Vorig bericht blz. 653 E.)

D. **NEDERLAND. — Advies aan de aardappelbouwers. - Kali-bemesting tegen „blauw".** — Het „blauw" bij aardappelen, hier en daar ook wel het „zwart" of grauwvleezigheid genoemd, is in den oogst van het afgeloopen jaar weer waargenomen en soms zelfs in zeer sterke mate. Vandaar, dat de Plantenziektenkundige Dienst het raadzaam acht, de aandacht van de verbouwers te vestigen op de wijze, waarop het „blauw" geheel of grootendeels kan worden voorkomen. Uit onderzoekingen is gebleken, dat het „blauw" worden wordt tegengegaan door het toedienen van kali. In die gevallen dus, waarin optreden van „blauw" verwacht kan worden, late men de kalibemesting in geen geval achterwege. Alle kalimest-

stoffen oefenen in dezen denzelfden invloed uit. Wegens het naderen van den poottijd verdient aanwending van de chloorhoudende meststoffen met het oog op chloorvergiftiging geen aanbeveling.
Voor advies omtrent de aan te wenden meststoffen en de hoeveelheden wende men zich tot de rijkslanden tuinbouwconsulenten, die evenals de Plantenziektenkundige Dienst en de hierbij werkzame ambtenaren gaarne nadere inlichtingen omtrent het „blauw" verstrekken. (Plantenziektenkundige Dienst)
(Zie Aardappelen blz. 679 D.)

A. **ROTTERDAM. — Belastingopbrengsten 1931-1932.** — Blijkens de heden verschenen Statistiek voor Handel, Nijverheid en Verkeer, uitgegeven door de Kamer van Koophandel alhier, is de opbrengst van verschillende belastingen gedurende 1932 weder bij 1931 belangrijk ten achter gebleven. De voornaamste verschillen zijn in onderstaanden staat samengevat:

	1932	1931
Inkomstenbelasting . .	*f* 7.837.113	*f* 10.251.839
Statistiekrecht	505.281	751.256
Accijns op geslacht . .	580.553	758.813
Accijns op gedistill. . .	3.738.585	4.372.253
Accijns op bier	2.755.658	3.851.841
Accijns op suiker . . .	4.226.705	5.196.442
Loodsgelden	2.464.285	3.118.441
Registratierechten . . .	1.263.684	2.050.175
Andere zegelrechten . .	1.345.092	2.169.283

De opbrengst van de dividend- en tantièmebelasting is door bijzondere omstandigheden zeer gestegen. Zij bedroeg in 1932 *f* 5.168.345 en in 1931 *f* 2.862.544. Na de verhooging met 5% met ingang van 1 Januari 1932 is de opbrengst van de invoerrechten gestegen. In 1932 bedroeg zij *f* 24.718.317 tegen *f* 18.160.820 in 1931. **(Vorig bericht blz. 468 D.)**

B. **NED. WEST-INDIE. — Curaçao. - Inkomsten.** — De inkomsten van Curaçao bedroegen over 1932 *f* 6.879.000. De raming der ontvangsten bedroeg *f* 6.539.000. Een voorloopige berekening van de uitgaven komt tot *f* 6.336.000. In het jaar 1932 werd op kasvoorschotten afbetaald *f* 1.100.000, waardoor deze kasvoorschotten zijn gedaald tot *f* 6.915.000.
(Amigo de Curaçao)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Interpellatie Ir. J. W. Albarda over de muiterij op De Zeven Provinciën.** — Ir. J. W. Albarda (s. d.) heeft op 7 Maart in de Tweede Kamer een interpellatie gehouden over de gebeurtenissen met „De Zeven Provinciën". Wij ontleenen hieraan het volgende:
Spr. zegt, dat het voornaamste doel der interpellatie is, de feiten vast te stellen. Door de mededeelingen van den vlootvoogd in den Volksraad op 20 Februari zijn deze niet voldoende tot hun recht gekomen. Bovendien kan een gedachtenwisseling ten goede komen aan den inhoud van het witboek, dat de regeering te dezer zake voornemens is te doen verschijnen.
Om de gebeurtenissen te begrijpen, moet men de stemming der schepelingen kennen en de oorzaken, waardoor ze in die stemming zijn gekomen.
Tenslotte dringt spr. er op aan, dat bij de rechtspleging voor de muiters niet van het verouderde militaire strafrecht gebruik zal worden gemaakt en dat de desbetreffende wet tijdig gewijzigd en verbeterd wordt. Bovendien moeten de muiters door onpartijdige rechtskundigen worden bijgestaan. De officieren, die partij zijn, kunnen geen onbevangen getuigen zijn zonder hun positie in gevaar te brengen. De processen moeten waarborgen inhouden voor goede rechtspleging. Met een paar woorden is de noodige wetswijziging klaar.
Ir. Albarda heeft tenslotte een motie ingediend, waarin wordt aangedrongen op het zoo spoedig mogelijk tot stand brengen eener wijziging van de wet op de rechtspleging bij de zeemacht, opdat voortaan bij berechting door een krijgsraad buiten Europa ook de gelegenheid zal openstaan deskundigen rechtsbijstand te krijgen.
Deze motie werd verworpen.
Na zijn rede formuleerde de heer Albarda (s.d.) een zestiental vragen.
De Minister van Defensie, de heer Deckers, werpt o.a. het verwijt van zich af, dat hij de zaak eenzijdig zou bezien. Trouwens, de regeering zal deze kwestie in een witboek behandelen. Men heeft dan aan te nemen, dat zij dit breed zal doen.
Spr. komt voorts op tegen de kwalificaties, die bepaalde dagbladen hem toevoegden en zegt, dat de zaak nog in onderzoek is. Dat alleen reeds brengt mede, dat hij zeer voorzichtig moet zijn met zijn mededeelingen. Hij kan dus alleen zeggen, wat thans reeds officieel vaststaat.
De regeering kan in het voorgevallene geen demonstratie zien, maar alleen muiterij (Mil. Wetb. van Strafrecht). De overheidsplicht gebiedt, muiterij zoo spoedig mogelijk tot staan te brengen. Het aanbod van minderen om te trachten de bemanning tot rede te brengen kon niet worden aanvaard. Onderhandelingen met muiters mogen nooit plaats hebben. Met geweld is niet direct opgetreden. Er is herhaaldelijk gesommeerd en men had allen tijd, de witte vlag te hijschen. Hadden de muiters dit gedaan, dan was er geen druppel bloed gevloeid.
De regeling inzake de rechtspleging voor de zeemacht dateert niet van 1819, maar is opgenomen in een Staatsblad van 1912. De minister bewondert het daarin gelegde stelsel geenszins. De officieren, die ter verdediging moeten optreden moeten dit onpartijdig en vrij doen. Dat behoort bij hun taak. De regeering is bereid omtrent de mogelijkheid van wijziging van bedoeld wetsartikel in overleg te treden met de betreffende autoriteiten.
(V. b. Muiterij 710 D.; Interpellatie Drop 682 D.)

D. **ARGENTINIE. — De Argentijnsche valuta op basis van den frank.** — Naar uit Buenos Aires gemeld wordt heeft de Argentijnsche regeering in verband met de Amerikaansche bankcrisis besloten de Argentijnsche valuta te plaatsen op de basis van den Franschen frank. **(Vorig bericht blz. 69 L.)**

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Het organisatierecht van militairen - Interpellatie Vliegen.** — De heer Vliegen (s. d.) heeft een interpellatie gehouden inzake het organisatierecht van militairen. De heer Vliegen stelde een aantal vragen waaronder:
Acht de minister zijn legerorder no. 59, waarbij aan militaire ambtenaren der land- en zeemacht wordt verboden aangesloten te zijn bij of op eenigerlei wijze steun te verleenen aan groepen of vereenigingen op sociaal-democratischen grondslag in overeenstemming met den geest van art. 9 der grondwet?
en nog een vijftal andere vragen.
De minister van Defensie, de heer Deckers, verklaarde o.m. dat vakvereenigingen niet in het kader der weermacht passen. **(Vorig bericht blz. 719 C.; Organisatie-verbod blz. 706 C.)**

F. **NEDERLAND. — Spoorwegen. - Goederentarieven.** — De voorstellen tot herziening en verlaging der goederentarieven bij de Nederlandsche Spoorwegen zijn thans door den minister van Waterstaat goedgekeurd. Als datum van invoering is 1 Mei '33 vastgesteld.
(Vorig bericht blz. 308 D.)

G. **ENGELAND. — Werkloosheid.** — Op 20 Februari 1933 waren er in totaal 2.856.638 werkloozen. (Daily Mail). **(Vorig bericht blz. 594 C.)**

H. **RUSLAND. — Rusland neemt geen deel aan besprekingen te Genève over het Verre Oosten.** — De commissaris van buitenlandsche zaken, Litwinow, heeft den secretaris-generaal van den Volkenbond een nota doen toekomen, waarin de Russische regeering de haar toegezonden uitnoodiging evenals de Vereenigde Staten deel te nemen aan de besprekingen inzake het conflict in het Verre Oosten, afwijst. Litwinow stelt vast, dat de Russische regeering principieel op het standpunt van de onaantastbaarheid van

buitenlandsche soevereiniteiten staat. Om deze redenen en in verband met den geheelen politieken toestand is de Sowjetregeering gedwongen de uitnoodiging tot deelneming aan deze beraadslagingen over het conflict in het Verre Oosten af te wijzen. **(V. b. Volkenbond: Chin.-Jap. conflict 717 D., 709 A.)**

A. **DUITSCHLAND. — Maatregelen der regeering. — Karl Liebknechthuis:** Het Pruisische ministerie van Binnenlandsche Zaken heeft bepaald, dat het Karl Liebknechthuis (zetel der communistische partij) met den geheelen inventaris door den staat zal worden beheerd. De vertrekken worden ter beschikking gesteld van de politieke politie voor haar nieuwe afdeeling, welke belast is met de bestrijding van het bolsjewisme.
Schaumburg-Lippe, Baden, Wurtemberg en Saksen: Minister Göring heeft rijkscommissarissen benoemd voor Schaumburg-Lippe, Baden, Wurtemberg en Saksen, aan wie hij de bevoegdheden der politie in die landen heeft overgedragen.
Joodsche winkeliers: Tal van warenhuizen, eenheidsprijswinkels en dergelijke zaken, welke in Joodsche handen zijn, zijn in verschillende steden van het Ruhrgebied en met name te Essen gesloten. Op de deuren der meeste zaken zijn gedrukte transparanten aangebracht, waarop staat: „Duitschers, koopt slechts in Duitsche zaken, Duitschers steunt den Duitschen middenstand".
Van officieel nationaal-socialistische zijde wordt naar aanleiding van deze gebeurtenissen medegedeeld, dat door geen enkele partij-instantie aan de S.A. of andere partij-groepeeringen opdracht tot deze actie is gegeven, die echter er op wijst, dat de nationaal gezinde bevolking zich klaarblijkelijk het voortbestaan van Joodsche warenhuizen en groote Joodsche zaken, niet meer laat welgevallen en derhalve sluiting van deze zaken eischt. **(Vorig bericht blz. 721 C.)**

B. **KUNSTMATIGE VITAMINE C.** — Aan professor Szentgyoergyi, van de universiteit van Szegedin (Hongarije), is het na tien jaren proefnemingen gelukt een vrij groote hoeveelheid Vitamine C. kunstmatig te vervaardigen. Bij zijn proefnemingen, die tot dit resultaat hebben geleid, heeft de professor gebruik gemaakt van paprika, waarvan hij in deze tien jaar niet minder dan 2000 kilo heeft gebruikt. De professor heeft nu uitgemaakt, dat in paprika viermaal zooveel Vitamine C zit als in sinaasappelen of citroenen.
De universiteit van Stockholm heeft den professor uitgenoodigd, lezingen over zijn uitvinding te komen houden. (Budapesti Hirlap). **(Vitamine „C" 161 A.)**

C. **DUITSCHLAND. — Werkloosheid.** — Op 28 Febr. 1933 waren in Duitschland 6.002.000 personen werkloos, d.i. 45 minder dan op 15 Febr. '33. **(703 E.)**

D. **JAPAN. — Volkenbond.** — Het Japansche kabinet heeft op 8 Maart formeel toestemming gegeven met betrekking tot de ontwerp-nota betreffende het uittreden van Japan uit den Volkenbond. Tevoren had de minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Oesjieda, den inhoud van de nota aan den Japanschen keizer medegedeeld. De Japansche staatsraad zal de nota op 10 Maart behandelen en men verwacht, dat de formeele bekendmaking van het uittreden uit den Volkenbond op 20 Maart zal plaats vinden. **(301 I.)**

E. **VEREENIGDE STATEN. — Bankcrisis. - President Roosevelt's boodschap aan het Congres.** — Aan de boodschap, die Roosevelt op 9 Maart tot het Congres heeft gericht, is het volgende ontleend:
Op 3 Maart is ons banksysteem buiten werking getreden. Het is onze eerste plicht, alle gezonde banken weder te openen. Deze maatregel is een noodzakelijkheid voor de hierop aansluitende wetgeving tot hervorming van het bankwezen, welke de speculatie met de toevertrouwde gelden moet verhinderen en de andere overtredingen, waaraan de bekleeders van vertrouwensposten zich hebben schuldig gemaakt. Ik vraag aan het Congres de onmiddellijke behandeling en aanneming van een machtigingswet, welke mij de contrôle over de banken ter bescherming der deposanten geeft. Bovendien moet ik gemachtigd zijn, die banken zoo spoedig mogelijk te openen, welke aannemelijk hebben gemaakt, dat zij solvabel zijn.
Ook moet ik volmacht hebben ter reorganisatie en heropening van die banken waarvan bij onderzoek blijkt, dat een reorganisatie haar weer op gezonde grondslagen zal stellen.
Verder verzoek ik aanneming van aanvullingen der Federal Reserve Act, welke de uitgave van behoorlijk gedekt geld in zooverre toelaten als noodig is ter bevrediging van alle credietaanvragen.
Dit doel moet bereikt worden, zonder dat de ongedekte verplichtingen der regeering van de Ver. Staten vermeerderd worden.
De aanneming van dit ontwerp zal een einde maken aan den noodtoestand en ik hoop, dat het in korten tijd tot het weder opnemen van het economische leven zal leiden. Binnenkort zal ik van het Congres toestemming vragen voor twee andere maatregelen, welke ik dringend noodzakelijk acht.
Zoodra deze maatregelen doorgevoerd zijn, zullen wij tot het onderzoek van een volledig programma tot nationaal herstel kunnen overgaan. **(V. b. 718 A.)**

F. **NEDERLAND. — Commissie voor de herziening der Handelsverdragen.** — De Commissie voor de herziening der Handelsverdragen hield haar 107e, 108e en 109e vergadering onder voorzitterschap van dr. J. A. Nederbragt.
Besprekingen werden gewijd aan de handelspolitieke verhouding tot Duitschland, zoowel in verband met de wenschelijkheid, zekere urgente voorzieningen te dien aanzien te treffen, als wel met het oog op onderhandelingen, die binnenkort zullen moeten worden gevoerd over een meer blijvend verdrag ter vervanging van het douane- en credietverdrag van 1925, dat 31 December j.l. beëindigd is.
Voorts werd naar aanleiding van de zittingen van het voorbereidende comité voor de monetaire en economische conferentie, die te Londen gehouden zal worden, over de vooruitzichten van deze conferentie van gedachten gewisseld, waarbij tevens ter sprake kwam de conferentie van het comité van hoofdambtenaren van de Oslo-staten, die te 's-Gravenhage gehouden werd. **(Vorig bericht blz. 401 D.)**

G. **NEDERLAND. — Comité voor Joodsche belangen.** — Teneinde in de tegenwoordige omstandigheden voor Joodsche belangen te kunnen optreden, wanneer dit noodig mocht blijken, heeft zich een comité gevormd, dat bestaat uit de heeren A. Asscher, voorzitter van het Ned. Israëlietisch Kerkgenootschap, Amsterdam, voorzitter; prof. dr. D. Cohen, hoogleeraar aan de Gem. Universiteit te Amsterdam, secretaris; S. v. d. Bergh Jr., Wassenaar, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal; prof. mr. A. C. Josephus Jitta, 's-Gravenhage, buitengewoon hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft; mr. L. E. Visser, lid van den Hoogen Raad der Nederlanden, 's-Gravenhage.

H. **VEREENIGDE STATEN. — Bankcrisis. - Inhoud der wet op het bankwezen. - Deviezencontrôle door Huis van Afgevaardigden en Senaat aangenomen.** — De wet op het bankwezen, voorgelegd aan het Congres, sanctionneert en verlengt de buitengewone bevoegdheid van den president op het gebied van het bankwezen en gelast concentratie van het goud in het geheele land bij de Fed. Res. banken. De wet laat toe, dat de banken tegen onderpand van schatkistpapier en staatsobligaties, handelswissels en bankaccepten zich van ruilmiddelen bij de Fed. Res.

banken voorzien door beleening voor den tijd van max. 90 dagen.
Het ontwerp staat den gezonden banken toe, onmiddellijk haar loketten te heropenen. Die, welke niet in staat zijn haar soliditeit te bewijzen, zullen onder toezicht van regeeringscommissarissen komen gedurende de reorganisatie.
Overtreding van de wet door banken wordt gestraft met boeten tot $ 10.000 of gevangenisstraf tot 10 jaren.
Gedurende den noodtoestand zal de president transacties in buitenlandsche betaalmiddelen en stortingen tusschen de banken onderling, uitvoer en oppotting van goud en munten kunnen regelen en verbieden en de afgifte van goud, hetzij in munten of in baren, van ieder persoon kunnen eischen.
Het Huis van Afgevaardigden heeft het ontwerp van wet op het bankwezen reeds aangenomen.
Ook de Senaat heeft het ontwerp goedgekeurd.
De banksituatie is ietwat opgehelderd. De meeste banken hebben haar zaken hervat, sommige in vollen omvang, andere op min of meer beperkte schaal, doch alle op de basis, welke het doen van alle essentieele zaken mogelijk maakt. **(Vor. ber. blz. 726 E.)**

11 MAART 1933

A. **VOLKENBOND. — Japan's uittreden.** — Van officieuse zijde wordt bevestigd, dat de keizer van Japan het kabinetsbesluit inzake het uittreden van Japan uit den Volkenbond, heeft bekrachtigd. **(Vorig bericht blz. 726 D.)**

B. **DUITSCHLAND. — Maatregelen der regeering. - Beieren. - Karl-Liebknecht-huis.** —

Beieren: Met het oog op de onrust, gewekt onder de Beiersche bevolking en met het oog op het feit, dat de verdere handhaving der openbare veiligheid en orde in Beieren niet was gewaarborgd, heeft de rijksregeering van § 1 der verordening van den rijkspresident van 28 Febr. ter bescherming van volk en staat gebruik gemaakt en de bevoegdheden der hoogste landsautoriteiten, voor zoover zij de handhaving der openbare veiligheid en orde tot taak hebben, overgenomen en deze aan den gep. luitenant-generaal Ritter von Epp overgedragen.
De Beiersche minister-president dr. Held heeft aan rijkskanselier Hitler een telegram gezonden, waarin hij o.a. zegt:
In Beieren ontbreken de voorwaarden voor de toepassing der verordening ter bescherming van volk en staat volkomen, daar rust en orde alsmede bestrijding van communistische excessen met de machtsmiddelen van den staat zonder eenigen twijfel gewaarborgd zijn.

Karl-Liebknecht-huis: Het Karl-Liebknecht-huis, het bolwerk tot dusver van de Duitsche communistische partij, dat sedert eenige dagen ter beschikking is gesteld van de nieuwe afdeeling der politieke politie voor de bestrijding van het bolsjewisme, is in Horst-Wessel-huis herdoopt. **(Vorig bericht blz. 726 A.)**

C. **NEDERLAND. — De herziening der Winkelsluitingswet.** — Het algemeen bestuur van den Koninkl. Ned. Middenstandsbond heeft dezer dagen het volgende onder de aandacht van den minister van Economische Zaken en Arbeid gebracht:
In antwoord op de vragen, gesteld door het lid der Tweede Kamer, den heer mr. J. A. G. M. van Hellenberg Hubar, heeft Uwe Excellentie onlangs medegedeeld, dat een wetsontwerp tot wijziging der Winkelsluitingswet in voorbereiding is. Het heeft echter de aandacht getrokken, dat op de onlangs gepubliceerde lijst van wetsontwerpen, waarvan de behandeling met de Staten-Generaal door de Regeering, ook na het besluit tot Kamerontbinding op termijn, op prijs wordt gesteld, niet voorkomt het hier bedoelde wetsontwerp tot wijziging der Winkelsluitingswet.
Het algemeen bestuur van den Koninkl. Ned. Middenstandsbond is van meening, dat dit wetsontwerp, in verband met de gebleken zeer ernstige nadeelen voor bepaalde groepen uit het winkelbedrijf, dermate urgent is, dat een spoedige indiening en behandeling in de Staten-Generaal vóór de ontbinding gewenscht is. Het dringt derhalve bij Uwe Excellentie aan op het nemen van maatregelen, welke een spoedige wijziging der Winkelsluitingswet kunnen bevorderen en zou het op prijs stellen te mogen vernemen, of deze binnenkort te verwachten zijn. **(Vor. ber. blz. 678 F.)**

D. **ENGELAND. — Ierssche kwestie. - Ierssche Vrijstaat beschikt over landannuïteiten.** — De regeering van den Ierschen Vrijstaat heeft besloten om voor de normale behoeften van de schatkist te beschikken over de landannuïteiten enz., die achtergehouden waren in afwachting van arbitrage met de Britsche regeering. Het gaat om een bedrag van £ 4 2/3 millioen. **(Vorig bericht blz. 715 F.)**

E. **NEDERLAND. — Crisis-Varkenswet.** — De minister van Economische Zaken en Arbeid heeft bepaald voor het tijdvak van 1 April 1933 tot en met 31 December 1933:
het totaal aantal der aan te brengen merken op 1.800.000 stuks, en het aantal merken, voor het gebied van elk der gewestelijke organisaties beschikbaar, vastgesteld als volgt: Groningen: 74.000; Friesland: 91.000; Drente: 192.000; Overijssel: 224.000; Gelderland: 371.000; Utrecht: 118.500; N.-Holland: 85.000; Z.-Holland: 191.500; Zeeland: 45.000; N.-Brabant: 270.000; Limburg: 138.000. **(Vor. ber. 650 B.)**

F. **ZWEDEN. — Zeeliedenstaking.** — In Zweden is een staking uitgebroken op de geheele Zweedsche handelsvloot. De langdurige onderhandelingen tusschen de reeders, die oorspronkelijk 15 pct. verlaging der gage hadden geëischt, en den Zeeliedenbond zijn mislukt.
De overeenkomst liep 31 Januari 1933 af, doch was in verband met de voortzetting der onderhandelingen voor onbepaalden tijd verlengd. (Dagens Nyheter)

G. **ENGELAND. — Invoer van Bacon.** — De Engelsche minister van Landbouw verklaarde heden in antwoord op een in het parlement gestelde vraag, dat na onderhandelingen met vertegenwoordigers van de voornaamste bacon-uitvoerende landen de invoer van bacon en ham in Engeland per maand met ingang van 22 Maart '33 zooveel mogelijk zal worden beperkt tot de volgende hoeveelheden: Argentinië 5900 cwt., Denemarken 493.300 cwt., Estland 7000 cwt., Finland 4300, Letland 4000, Litauen 39.000, Nederland 80.300, Polen 79.500, Zweden 37.600, Ver. Staten 51.500 en Sovjet-Rusland 4000 cwt. Deze cijfers bevatten een correctie in verband met seizoensfluctuaties. De onderhandelingen over den invoer voor de resteerende drie maanden van de periode per 22 Juni worden voortgezet. **(V. b. Nederl.: Bacon 604 C.)**

H. **VEREENIGDE STATEN. — Aanslag op president Roosevelt. - Zangara ter dood veroordeeld.** — De Italiaan Zangara, die den aanslag had gepleegd op president Roosevelt, en reeds tot tachtig jaar gevangenisstraf was veroordeeld, is thans door de rechtbank ter dood veroordeeld. Dit vonnis is een gevolg van den dood van burgemeester Cermak, die overleed aan de verwondingen, welke hij bij den aanslag opliep. **(Vorig bericht blz. 719 D.)**

I. **NEDERLAND. — Christelijk-Historische Nationale Vrouwendag.** — Op 9 Maart '33 is te 's-Gravenhage de eerste Chr.-Historische Nationale Vrouwendag gehouden. De vergadering werd geopend door den heer J. ter Haar Jr., waarnemend voorzitter der Chr.-Hist. Unie.
Vervolgens was het woord aan mej. mr. C. Frida Katz, lid van de Tweede Kamer, die sprak over

„Waarom is politieke belangstelling plicht?" Mevr. A. L. A. Ringeling-Verhoef sprak over „de Chr.-Hist. Unie en de huisvrouw". Mevr. J. C. van Amstel-van Löben Sels over „De Chr.-Hist. Unie en de werkende vrouw" en Jkvr. mr. C. W. M. Wittewaal van Stoetwegen over „De Chr.-Hist. Unie en de jongeren".

A. **NEDERLAND. — Nederlandsch fabrikaat.** — Voor de eerste maal in de geschiedenis van onze industrie is op 10 Maart '33 een georganiseerde algemeene campagne begonnen ten gunste van het Nederlandsche fabrikaat, welke propaganda-actie financieel mogelijk is gemaakt door een rijkssubsidie. Aan partiëele en particuliere reclame-campagnes voor de Nederlandsche industrie heeft het de laatste jaren, onder den druk der omstandigheden, volstrekt niet ontbroken, — maar een eensgezinde, nationale veldtocht voor het beoogde doel, kenden we nog niet. En het is ongetwijfeld alweer de steeds sterker druk der nog steeds verder verontrustende tijdsomstandigheden geweest, die hiertoe tenslotte den stoot gegeven heeft. In de bladen, in de winkels, alom, zal straks het Nederlandsche volk opgewekt worden producten van eigen bodem te koopen. Door een serie interviews met gezaghebbende personen is deze campagne een week achtereen, dag na dag, ingeleid. **(V. b. 425 G.)**

B. **ENGELAND. — Marine begrooting.** — De marinebegrooting voor 1933 toont een netto totaal van £ 53.570.000, of £ 3.093.700 meer dan vorig jaar. Van deze stijging wordt £ 2.355.360 gebruikt voor nieuwen aanbouw, welke in 1932 werd stopgezet, en de rest voor diverse doeleinden. Op het programma voor nieuwen aanbouw komen voor vier kruisers, een flottilje-leider, acht torpedojagers, drie duikbooten en nog een aantal kleine schepen. Al deze nieuwe werken, die over verscheidene jaren verdeeld worden, geschieden in overeenstemming met het vlootverdrag van Londen. **(Vor. ber. Leger, vloot enz. blz. 686 D.)**

C. **INTERNATIONALE ARBEIDSBEWEGING. — Sociaal-democratisch-Communistisch eenheidsfront.** — Het bureau van de Socialistische Arbeiders Internationale (S.A.I.) had op 19 Febr. '33 een verklaring gepubliceerd over de bereidwilligheid van de soc.-dem. partijen, die tot deze internationale behooren, om met de communisten een eenheidsfront in den strijd tegen de fascistische reactie in Duitschland te vormen.
De Tribune (comm.) bevat nu het antwoord op deze uitnoodiging van het Executief Comité der Communistische Internationale (E.K.K.I.), waarin herinnerd wordt aan vorige aanbiedingen van dergelijken aard van communistische zijde, welke door de s.-d. werden afgeslagen.
Het Executief Comité der Comm. Internationale stelt voor, aan zulke overeenkomsten de volgende punten ten grondslag te leggen:
a. Communisten en sociaal-democraten beginnen dadelijk met de organisatie en doorvoering van den afweer tegen de aanvallen van het fascisme en de reactie op de politieke vakvereenigings-, coöperatieven andere arbeidersorganisaties, op de arbeiderspers, op de vrijheid van vergadering, demonstratie en staking. Zij organiseeren een gemeenschappelijke afweer tegen de gewapende overvallen van de fascistische benden door middel van massa-protesten, straatdemonstraties, politieke massa-stakingen. Zij zetten zich aan de organisatie van comité's van actie in de bedrijven, stempellokalen en arbeiderswijken, en van afweergroepen.
b. Communisten en sociaal-democraten beginnen dadelijk met de organisatie van het protest van de arbeiders, met behulp van meetings, demonstraties en stakingen, tegen aanslagen op de sociale verzekering, tegen verlaging van den werkloozensteun, tegen ontslagen uit de bedrijven.
c. Indien deze twee voorwaarden worden aangenomen en practisch doorgevoerd, houdt het E.K.K.I. het voor mogelijk, de communistische partijen aan te bevelen, zich voor den tijd van den gemeenschappelijken strijd tegen kapitaal en fascisme te onthouden van aanvallen op de sociaal-democratische organisaties.

D. **NEDERLAND. — Verdere bemoeilijking van onzen boter-uitvoer naar Frankrijk.** — Het begint er op te lijken, dat alle autarkische en protectionistische demonen thans gaan samenspannen tegen den Nederlandschen agrarischen export speciaal. Na de invoering van practisch prohibitieve rechten op aardappelen, boter, kaas en eieren in Duitschland, en de aankondiging van een forsch wetsontwerp tot steun aan den Engelschen landbouw, komt thans uit Frankrijk het bericht, dat dit land bij ministerieel decreet heeft opgeheven den toeslag, die tot dusver ten bedrage van 15% werd geheven op het botertarief voor landen met een gedeprecieerd betaalmiddel, zooals Denemarken, onzen grooten boter-concurrent.
Het gevolg hiervan is natuurlijk dat ons land op de Fransche botermarkt voortaan weer moet concurreeren met boter, die vanwege de valuta-depreciatie in het land van herkomst, lager in prijs is. De maatregel beteekent dan ook practisch gezien een tariefverlaging van 15% voor onze Scandinavische concurrenten. De Deensche boter zal dus ongeveer een franc (een dubbeltje) per K.G. goedkooper kunnen worden aangeboden in Frankrijk dan tot dusver.
(Algemeen Handelsblad). **(Vor. ber. blz. 695 B.)**

12 MAART 1933

E. **NEDERLAND. — Defensie tegen fascisme in het leger.** — Te Amersfoort is op 11 Maart '33 in het geheele garnizoen de volgende order bekend gemaakt: Op last van den minister van Defensie wordt het bijwonen door militairen van de op 14 Maart a.s. of eventueel anderen datum te Amersfoort te houden vergadering van de Nationaal-socialistische beweging of andere organisaties op fascistischen grondslag verboden op grond van het bepaalde in artikel 17 aanhef en sub e van het reglement betreffende de krijgstucht.
In aansluiting aan het bovenstaande wordt gemeld, dat in de legerorders wordt opgenomen een beschikking van den minister van Defensie, waarbij ter kennis wordt gebracht, dat aansluiting bij of eenigerlei steunverleening aan groepen of vereenigingen van personen op fascistischen grondslag in strijd is met de plichten van den militairen ambtenaar en derhalve verboden. **(Vor. ber. Organisatierecht 725 E.; Weerbaarheidsorgan. 676 F.; Fascisten 642 F.)**

F. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Een echec verwacht.** — Uit goed ingelichte Fransche kringen wordt op 11 Maart '33 medegedeeld, dat de Fransche en Engelsche ministers het er te Parijs over eens zijn geworden, dat de ontwapeningsconferentie geen uitzichten op een goed resultaat meer biedt, zoodat MacDonald en Paul-Boncour eer zullen komen, om de sluiting er van voor te bereiden.
Ook al zullen de Duitschers dan openlijk met herbewapening hunnerzijds dreigen, schijnen de Fransche en Engelsche regeeringen voor dit dreigement toch niet uit den weg te zullen gaan. **(V. b. 715 H.)**

G. **VEREENIGDE STATEN. — Bankcrisis. - Opening van 6000 banken.** — President Roosevelt heeft een decreet geteekend, waarbij de secretaris van de schatkist gemachtigd wordt om licenties te verleenen voor de opening der loketten van 6000 banken, welke deel uitmaken van het Federal Reserve System en welke solide zijn. De banken in de verschillende staten, welke niet in het System zijn opgenomen, zullen machtiging moeten verkrijgen van de bank-autoriteiten.
Aan het decreet wordt toegevoegd, dat het embargo op goud absoluut van kracht blijft en dat geen enkele export van goud geoorloofd is, behalve wanneer deze geschiedt conform de reglementen van het secreta-

riaat van de schatkist of met licentie van den secretaris van de schatkist. De banken zullen geen goud uitbetalen en zullen geen transacties in vreemde deviezen verrichten, tenzij voor normale wettelijke commercieele behoeften, voor redelijke behoeften van menschen die reizen of ter voldoening van contracten, welke zijn afgesloten vóór 6 Maart.
President Roosevelt heeft zich met een boodschap tot het Congres gericht, waarin hij volledige vrijheid van handelen verlangt inzake de vaststelling van de uitgaven der regeering, inclusief de salarissen, pensioenen en soldij. **(Vorig bericht blz. 726 H.)**

A. **DUITSCHLAND. — Minister Göring's rede.** — Aan de rede, die minister Göring op 10 Maart '33 te Essen heeft gehouden, ontleenen wij o.a. het volgende:
Ik wil er geen twijfel aan laten bestaan: ik ben pas begonnen met reinigen, het is nog lang niet klaar.
Ik herhaal, dat er voor ons twee volksdeelen bestaan, een dat vóór het volk is en waarvoor ook de staat is, en een ander, dat den staat wil vernietigen.
Ik dank mijn Schepper, dat ik niet weet wat objectief is. Ik ben subjectief. Ik kom uitsluitend voor mijn volk op, al het andere wijs ik van de hand.
Als men zegt: de bevolking verkeert in vreeselijke opwinding, omdat joodsche warenhuizen tijdelijk waren gesloten, zeg ik:
Is het niet natuurlijk, als wij Duitschers eindelijk verklaren: koopt niet bij de Joden, maar bij de Duitschers! Ik zal de politie zonder aanzien des persoons laten optreden, waar men het Duitsche volk benadeelt, maar ik wensch niet, dat de politie een troep ter bescherming van Joodsche warenhuizen is.
Eindelijk moet er eens een eind komen aan de „Unfug", dat elke gauwdief, als hij bij zijn bedrijf wordt betrapt, om de politie roept. De politie beschermt ieder, die in Duitschland eerlijk handel drijft, maar zij is er niet om de gauwdieven, struikroovers, woekeraars en verraders te beschermen. **(V. b. 727 B.; Joodsche winkeliers 726 A.)**

B. **DUITSCHLAND. — Strijd tegen het Centrum.** — De actie tegen het Centrum in Duitschland wordt door de nieuwe Duitsche Hitler-regeering door het verbieden van vooraanstaande Centrum-bladen voortgezet. **(Vorig bericht blz. 729 A.)**

C. **OOSTENRIJK. — Dictatuur.** — Bondskanselier dr. Dollfuss heeft op 7 Maart '33 een formeel ontslag ingediend. Daarop heeft de bondspresident hem verzocht, aan het bewind te blijven.
De regeering heeft daarna, op grond van een wet, die nog uit den oorlogstijd dateert, een noodverordening uitgevaardigd, waardoor practisch alle vrijheidsrechten worden opgeheven.
Alle vergaderingen in Oostenrijk zijn verboden. De vrijheid van drukpers is volkomen opgeheven. De regeering beveelt, dat de bladen gedwongen kunnen worden, hun inhoud nog vóór hun verschijning aan den officier van justitie voor te leggen. De officier van justitie kan, zonder de rechtbank te hebben geraadpleegd, kranten in beslag doen nemen en verbieden, dat dezelfde uitgevers andere bladen uitgeven. De verordening schakelt het parlement uit. De regeering verklaart in een oproep, dat zij van plan is, zoolang zij dat noodig acht, zonder parlement te regeeren.

13 MAART 1933

D. **VEREENIGDE STATEN. — Aardbeving in Zuid-Californië.** — Een hevige aardbeving heeft te Los Angeles om 17.55 (Pacific tijd) op 11 Maart '33 plaats gehad. De aardbeving duurde verscheidene minuten en veroorzaakte een paniek. Ook in de naburige staten werden hevige aardschokken waargenomen, die tot middernacht duurden.
De gebouwen met een ijzerconstructie hebben vrij goed de aardschokken doorstaan. Ongeveer 2000 matrozen en soldaten zijn tot hulpverleening naar het aardbevingsgebied afgezonden, waar reeds meer dan 500 doktoren werkzaam zijn.
Het aardbevingsgebied is ongeveer 6000 vierkante mijlen groot.
Officieel wordt medegedeeld dat het aantal slachtoffers op 139 dooden en 4 à 5000 gewonden wordt geschat. De schade is enorm en bedraagt te Long Beach ± 25 millioen dollar. In totaal zijn 130 schokken waargenomen.

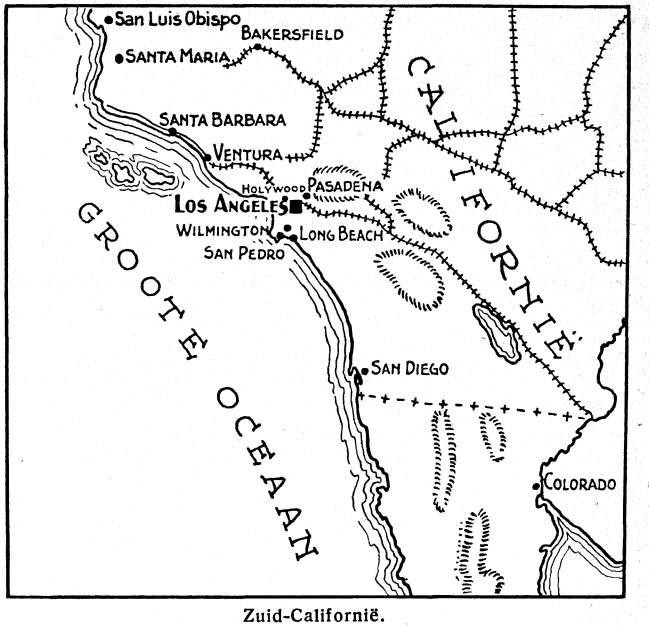

Zuid-Californië.

E. **AARDBEVINGSRAMPEN IN DE LAATSTE VIER EEUWEN.** —

Jaar.	Streek der ramp.	Aantal dooden
1556	China	800.000
1703	Japan	200.000
1724	(28 Oct.) Lima (Peru)	18.000
1737	Britsch-Indië	300.000
1755	(1 Nov.) Lissabon	32.000
1783	(5 Febr.) Calabrië (Italië)	30.000
1797	(4 Febr.) Ecuador en Peru	40.000
1812	(26 Maart) Caracas (Venezuela)	20.000
1868	(13 Aug.) Tacna en Arica (Z.-Am.)	10.000
1880	(3 April) Eiland Chios (Griekenl.)	3.600
1883	(28 Juli) Eiland Ischia (Italië)	2.400
1891	(28 Oct.) Centraal-Japan	25.000
1896	(15 Juni) Japan	27.000
1902	(30 Maart) Kaukasus	1.000
1902	(16 Dec.) Turkestan	4.200
1905	(4 April) Britsch-Indië	10.600
1905	(8 Sept.) Calabrië	2.500
1906	(31 Jan.) Columbia	1.000
1907	(14 Jan.) Kingston (Jamaica)	1.600
1908	(28 Dec.) Messina en Calabrië	83.000
1920	(16 Dec.) Prov. Kansoe (China)	4.000
1923	(1 Sept.) Tokio	200.000
1928	(14 April) Bulgarije en Griekenland	120
1928	(1 Dec.) Chili	120
1930	(23 Juli) Zuid-Italië	2.500
1930	(26 Nov.) Japan	250
1931	(3 Febr.) Nieuw-Zeeland	260
1931	(9 Maart) Macedonië	200
1931	(31 Maart) Nicaragua	1.000
1931	(29 April) Trans-Kaukasië	390
1932	(3 Juni) Mexico	500
1932	(27 Sept.) Griekenland	330
1933	(3 Maart) Japan	3.000
1933	(11 Maart) Zuid-Californië	139

A. **GRIEKENLAND. — Nieuwe regeering Tsaldaris.** — In Griekenland is een nieuwe regeering gevormd onder presidium van den leider der Kamermeerderheid, Tsaldaris. De president der Republiek heeft de nieuwe ministers reeds beëedigd. De portefeuilles zijn als volgt verdeeld:
Premier: P. Tsaldaris; Buitenlandsche Zaken: D. Maximos; Oorlog: Generaal Kondylis; Financiën: Spyridon Loverdos; Economische Zaken: Georg Pesmatzoglou.
Het ministerie van Buitenlandsche Zaken staat dus onder leiding van den bekenden Griekschen financier Maximos. De bedoeling is diplomatieke onderhandelingen te voeren om in het buitenland leeningen te kunnen opnemen. (Proïa, Athene). **(Vor. ber. 721 B.)**

B. **DUITSCHLAND. — Vlaggen van het nieuwe bewind.** — Blijkens een bericht van het W. B. te Berlijn heeft rijkspresident von Hindenburg op 11 Maart '33 het volgende besluit afgekondigd:
„Op den dag van heden, waarop in geheel Duitschland de oude zwart-wit-roode vlag ter eere van onze gesneuvelden halfstok waait, bepaal ik dat van morgen af tot aan de definitieve regeling der rijkskleuren, de zwart-wit-roode vlag en de Hakenkruisvlag gemeenschappelijk moeten worden geheschen. Deze vlaggen verbinden het roemrijke verleden van het Duitsche Rijk en de krachtige wedergeboorte der Duitsche natie. Vereenigd zullen zij de macht van den staat en het innerlijk verband van alle nationale kringen van het Duitsche volk belichamen.
Op de militaire gebouwen en op de schepen zal slechts de rijksoorlogsvlag worden ontplooid."
Op 12 Maart '33, om half een, zijn op het Pruisische ministerie Unter den Linden de beide vlaggen tijdens een plechtige vlaggenparade geheschen. **(729 B.)**

C. **NEDERLAND. — Toelating van buitenlandsche musici. - Staatscommissie.** — Op 10 Maart '33 werd op het departement van Binnenlandsche Zaken de Staatscommissie inzake toelating van buitenlandsche musici en artisten in Nederland en het verleenen van vergunningen, ingevolge de arbeidsbemiddelingswet 1930 tot het uitoefenen van arbeidsbemiddeling met winstoogmerk voor musici en artisten, ingesteld bij beschikking van den minister van Binnenlandsche Zaken op 17 Jan. '33, door haar voorzitter, den heer L. A. Roozen, geïnstalleerd.
De installatie en de vergadering werden bijgewoond door ir. R. A. Verweij, directeur van den rijksdienst der werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling en den heer Th. van Lier, referendaris bij dien rijksdienst.

D. **NEDERLAND. — Eierhandel. - Tien millioen eieren uit de markt.** — Wij vernemen, dat in verband met de door verschillende officieele personen gedane zeer pessimistische mededeelingen omtrent den weldra te verwachten eierprijs, de Vereeniging van Ned. Eierexporteurs in haar buitengewone vergadering van 11 Maart '33 te Amersfoort heeft besloten, zoo noodig steun aan de eiermarkt te verleenen, en wel door het voor haar risico uit de markt nemen van groote kwantums. Genoemde vereeniging heeft zich n.l. bereid verklaard, in de week van 13 tot 18 Maart '33 tien millioen eieren uit de markt te nemen, welke dan in de koelhuizen worden opgeslagen en in de kalkputten gelegd worden. **(Vor. ber. blz. 722 A.)**

E. **DUITSCHLAND. — Gemeenteraadsverkiezingen.** — Bij de gemeenteraadsverkiezingen, welke op 12 Maart in Pruisen gehouden werden, hebben in de meeste steden de nat.-socialisten met de groep Hugenberg (strijdfront zwart-wit-rood) de absolute meerderheid behaald. Slechts in enkele steden, zooals Dortmund en Aken, is voor het vormen van een meerderheid nog de hulp van het Centrum noodig.
Van belang is, dat thans voor het eerst sedert 1918 in den Berlijnschen gemeenteraad een rechtsche absolute meerderheid is.
In Berlijn zijn 2.572.063 stemmen uitgebracht, welke over de verschillende partijen als volgt verdeeld zijn:

Nat.-Socialisten	984.243
Sociaal-Democraten	565.943
Communisten	499.847
Centrum	119.939
Strijdfront Zwart-Wit-Rood	311.302
Duitsche Volkspartij	17.920
Christ. Soc. Volksdienst	14.365
Staatspartij	52.671

F. **DUITSCHLAND. — Dr. Goebbels rijksminister voor Volksvoorlichting en Propaganda.** — De rijkspresident heeft dr. Goebbels benoemd tot rijksminister voor volksvoorlichting en propaganda en Walther Funck tot staatssecretaris bij dit departement.
(Vorig bericht blz. 730 B.)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Roosevelt's Boodschap aan het Congres. - Vijfhonderd millioen dollar bezuiniging. - Banken heropend. - Valuta-„dictator".** — In zijn Boodschap aan het Congres over bezuiningingen op de begrooting, verklaarde President Roosevelt o.a., dat het tekort op de begrooting der Vereenigde Staten aan het einde van het belastingjaar 1934 ongeveer 5 milliard dollar zal bedragen. Dit feit heeft bijgedragen zoowel tot de ineenstorting van het Amerikaansche banksysteem als tot vergrooting van de werkloosheid. Roosevelt hoopt niet minder dan 500 millioen dollar te kunnen bezuinigen.
Naar verluidt is een gedeelte van Roosevelt's program gewijd aan de instelling van een publieken arbeidsdienst voor de uitvoering van openbare werken ter vermindering der werkloosheid. Dit gedeelte bevat de volgende punten:
1. Een leening van 5 milliard dollar, waarvan 500 millioen terstond gebruikt wordt.
2. Het concentreeren van zich daartoe vrijwillig meldende werkloozen in semi-militaire werkkampen, waar de arbeiders verpleging en loon ontvangen en verplicht zijn daarvan hun gezinnen te onderhouden.
3. De technische leiding berust bij militaire ingenieurs, de recruteering geschiedt door het ministerie van Arbeid.
Vele banken hebben op 12 Maart hare loketten heropend en volgens Amerikaansche berichten schijnt het vertrouwen van het publiek terug te keeren. De stortingen waren grooter dan de uitbetalingen.
Frederick Kent is benoemd tot valuta-„dictator" in afwachting van het herstel van den normalen handel in buitenlandsche valuta. **(Vorig bericht blz. 728 G.)**

H. **DUITSCHLAND. — Rijksdag en Landdag bijeengeroepen.** — Op 11 Maart '33 zijn aan de leden van den nieuwen rijksdag en den nieuwen Pruisischen landdag de uitnoodigingen voor de openingszittingen op resp. 21 en 22 Maart toegezonden.
De communistische leden hebben geen convocaties ontvangen. **(Vorig bericht blz. 721 E.)**

14 MAART 1933

I. **BEWAPENING. — Opheffing van het embargo op wapens.** — In antwoord op een vraag van Lansbury in het Engelsche Lagerhuis verklaarde Baldwin, dat de Engelsche regeering had besloten het embargo op den uitvoer van wapens op te heffen, omdat er ten aanzien van dit vraagstuk niet de geringste hoop bestaat op een internationale overeenkomst in de naaste toekomst en het niet het minste nut zou hebben, dat Gr.-Brittannië alleen een embargo handhaaft.
Baldwin zeide verder, dat de Engelsche regeering de hoop koestert de besprekingen over deze kwestie voort te zetten wanneer zich daartoe de gelegenheid voordoet.
Nader wordt uit Londen gemeld, dat het embargo met ingang van 12 Maart '33 is opgeheven.
(Vor. ber. 720 B.; Britsch embargo 710 F.)

A. **VATICAAN. — Geheim consistorie. - Allocutie van Z. H. Paus Pius XI.** — Wij ontleenen aan de Maasbode het volgende:
Op 13 Maart '33 is in het Vaticaan het aangekondigde geheime consistorie gehouden, waarin de H. Vader in een allocutie allereerst een kort overzicht gaf van de gebeurtenissen, welke zich hebben afgespeeld sinds het laatste consistorie, dat in Juni 1930 plaats had.
Zijne Heiligheid besprak de beide laatste encyclieken, de gesloten concordaten, het Eucharistisch congres te Dublin, de plechtige viering van het Lourdesjubilé, de ontwikkeling der Missie, de bekeeringen in de verschillende landen en den ijver der in het Oosten arbeidende missionarissen.
Een uitvoerige beschouwing wijdde Z. H. aan het werk en de uitbreiding der Katholieke actie.
Na een toespeling op hetgeen in Italië tot stand gebracht is, gaf de H. Vader een overzicht over den treurigen internationalen toestand, die nog steeds critiek, onzeker, verward en verontrustend is door het gebrek aan wederzijdsch vertrouwen en door overdreven en onrechtvaardig nationalisme. Z. H. betreurde het, dat helaas zoowel in de oude als in de nieuwe wereld opnieuw het gekletter opklinkt der broedermoordende bewapeningen. Van de met bloed besmeurde en verwoeste aarde, zeide Z. H., stijgt de kreet van het bloed van den medebroeder ten hemel.
Een andere bron van droefenis noemde de H. Vader het voortduren in de geheele wereld van de economische crisis, waaronder de zwakken het zwaarst te lijden hebben en die tengevolge van de werkloosheid van millioenen arbeiders met al haar gevaren en verleidingen wordt uitgebuit door de vijanden van iedere politieke, maatschappelijke en godsdienstige orde.
Hetgeen sedert lang in Rusland, Mexico en Spanje en den laatsten tijd in groote en kleine landen van Centraal Europa gebeurt, zegt maar al te duidelijk, wat men kan en moet duchten overal, waar de propaganda der rampzalige ordeverstoorders doordringt.
En ondanks alles is het slechts de stem des Pausen, die waarschuwt tegen de groote gevaren, welke de christelijke beschaving in alle deelen der wereld bedreigen. (De Maasbode)
(Vor. ber. Allocutie en rede 621 A., 147 A.)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Wachtgelden.** — Naar het „N. v. d. D. v. N.-I." vernam, bedroeg het aantal wachtgelders ultimo December 1932 in totaal 3300. Hieronder bevonden zich bijna 2500 ambtenaren uit den burgerlijken landsdienst, terwijl de overige 800 afkomstig waren van de militaire departementen en de landsbedrijven. Over December '32 werd een totaalbedrag van *f* 265.000 aan wachtgelden uitbetaald, en daar het ontslag van landsdienaren wegens overtolligheid nog altijd een stijgende tendens vertoont, is de verwachting gewettigd, dat het land gedurende het jaar 1933 minstens twaalfmaal het genoemde bedrag aan wachtgelden zal moeten betalen, derhalve een som van minstens *f* 3.180.000. Dit cijfer is 2½ millioen hooger dan de raming.
(Nieuws v. d. Dag v. Ned.-Indië)

C. **NEDERLAND. — Nationaal-Socialisme. - Rede van ir. A. A. Mussert.** — Ir. A. A. Mussert, leider der Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland, heeft op 13 Maart '33 het woord gevoerd voor den Kring 's-Gravenhage.
De heer Mussert begon met een beschrijving van den nood der tijden. Wij merken op het nedergaan der natie, en dat nedergaan is onze ondergang.
Tegen het Marxisme wil spr. strijden, maar niet tegen de Marxisten, want zij zijn volksgenooten en binnen korten of langen tijd zullen velen van hen onder de vanen van het nationaal-socialisme staan.
Spr. ging het ontstaan van het Marxisme na en zeide eerbied te hebben voor hen, die volgens hun geweten voor het Marxisme hebben gestreden en geleden. Maar de leer is verouderd.
Zonder Mussolini en zonder Hitler zou geheel Europa thans communistisch zijn. De eenige werkelijke vijanden van Moskou zijn de nationaal-socialisten; de z.g. rechtsche partijen doen Moskou geen kwaad.
Er is nu een coalitie ontstaan tegen de nationaal-socialisten, die loopt van Lou de Visser tot Duymaer van Twist. En er is een legerorder verschenen die militairen verbiedt lid te zijn van de nat.-soc. beweging.
Tijdens het debat werd o.m. gevraagd, hoe de heer Mussert denkt over de vrijheid in Duitschland, die hij zoo huldigt, maar die Hitler met voeten treedt; de Israëlietische zakenmenschen in Duitschland worden aangerand en ten doode opgeschreven, zeide de debater.
De heer Mussert antwoordde, dat ons niet aangaat, wat er in Duitschland gebeurt. **(Vor. ber. 728 E.)**

D. **DUITSCHLAND. —Kehl.** — Op 9 Maart '33 hebben ongeveer 400 Hitlerianen, van wie een tiende gewapend was, de kazernes aan den Rijn bij de brug van Kehl bezet.
De Fransche ambassadeur, François Poncet, heeft in verband met de gebeurtenissen te Kehl geprotesteerd overeenkomstig art. 43 van het verdrag van Versailles. De Rijksminister van Buitenlandsche Zaken heeft de protesten afgewezen, daar het gebeurde niet gerekend kan worden als een overtreding van de bepalingen van het verdrag van Versailles, daar slechts gedurende 36 uren een S.A.-bezetting aanwezig is geweest, van wie één op de tien man in het bezit van vuurwapenen was, terwijl het tenslotte een binnenlandsche kwestie wordt genoemd ter handhaving van orde en veiligheid.

E. **ZUIDERZEE. — Eerste Kamer. - Wieringermeergronden.** — Aan de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer over de begrooting voor het Zuiderzeefonds 1933, ontleenen wij o.a. het volgende:
In het voorloopig verslag werd verdere inpoldering vooreerst ontraden, omdat betwijfeld wordt of de verbouwers van den grond daarop een bestaan zullen vinden en omdat de landbouw door de huidige exportmoeilijkheden wordt gedwongen de productie te beperken, zoodat het in cultuur brengen van nieuw land daarmede volkomen in strijd zou zijn. Hierin moge onder de huidige crisisomstandigheden waarheid liggen, en zulks moge tot voorzichtigheid manen bij het nemen van een besluit tot voortzetting van den inpolderingsarbeid, doch niet mag uit het oog worden verloren, dat ook deze crisis in haar tegenwoordigen vorm niet van blijvenden aard is en dat onze landbouw, gelijk deze zulks bij herhaling deed door zich te voegen naar gewijzigde toestanden, zich zal weten te herstellen. Tegen dat tijdstip zal in verband met toenemende bevolking ook nieuwe behoefte aan cultuurgronden zich doen gevoelen.
Ten laste van de Waterstaatsbegrooting werden betaald — hierbij niet in aanmerking genomen de bijdrage van *f* 646.500 's jaars, wegens vervroegde droogmaking van den Noordwestpolder, noch de uitkeering ter uitvoering van de Zuiderzeesteunwet —: in 1926 *f* 6.525.000; in 1927 *f* 7.000.000; in 1928 *f* 14.400.000; in 1929 *f* 20.610.000; in 1930 *f* 35.460.000 en in 1931 *f* 38.107.000; voor de jaren 1932 en 1933, welke nog niet zijn afgesloten, kunnen geen definitieve cijfers worden verstrekt.
(Vor. ber. 644 F.; Kosten 545 A.)

F. **VOLKENBOND. — Danzig-Polen. - Poolsche bezetting van de Westerplatte.** — In de openbare zitting van den Volkenbond van 14 Maart '33 heeft de Poolsche minister van Buitenl. Zaken, Beck, een verklaring afgelegd over het onmiddellijke terugtrekken van de Poolsche troepen van de Westerplatte. Hij verklaarde zich bereid van versterking der gebruikelijke bezetting af te zien. De president van den Senaat van de stad Danzig, Ziehm, had van tevoren de verzekering gegeven dat de autoriteiten van Danzig de noodige

maatregelen zullen nemen om te voorkomen dat de orde en veiligheid in Danzig gestoord zouden worden. De rapporteur Sir John Simon sprak zijn voldoening er over uit, dat Polen zich door een geest van verzoeningsgezindheid had laten leiden en van verdere acties, die zonder toestemming van den Hoogen Commissaris van den Volkenbond niet gevoerd konden worden, had afgezien. **(Vor. ber. blz. 724 B.)**

A. **SCHEEPVAART. — Nieuw brandalarm voor schepen.** — Onder den indruk van de brandcatastrofen met de „Georges Philippar" en de „Atlantique" is een nieuw brandalarm uitgedacht voor schepen, waarmede de Fransche brandweerdeskundigen dezer dagen proeven hebben genomen.
Het apparaat heeft het model van een grooten eierdop en bestaat uit twee metalen vlakken, die kunnen ronddraaien op een in kwik gedompelde spil. Niettegenstaande de kleine afmetingen van het apparaat, kan dit een geluid voortbrengen sterker dan het zwaarste koperorkest.
Het is zoo gevoelig voor warmte, dat er wanneer de adem van een mensch op de metalen vlakken komt, reeds alarm geslagen wordt. Op de hitte van de zon of op de warmte in het vertrek reageert het apparaat niet, zoodat loos alarm is uitgesloten.
(Zie Nederland: Scheepvaart, brandgevaar 684 B.)

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag over de Defensiebegrooting.** — De minister van Defensie bestrijdt in de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer op het Voorloopig Verslag over de begrooting van Defensie allereerst het denkbeeld van nationale ontwapening en is van meening dat een z.g. veiligheidswacht een weinig geslaagde poging is om de onveiligheid te bemantelen, waarin de afschaffing der weermacht ons zou brengen. Nederlegging ter Griffie van een staat betreffende de bewapening onzer landmacht zal geschieden.
Wat betreft de verdediging van de Belgische grens wordt opgemerkt:
De levendige belangstelling voor de defensie, welke zich o.m. in verschillende persorganen in de Zuidelijke provinciën heeft geopenbaard en de daaruit sprekende bezorgdheid in verband met den aanleg van verdedigingswerken nabij de Belgische grens, hebben uiteraard ook de aandacht der regeering getrokken. Alhoewel de minister het begrijpelijk acht, dat de aanleg dier versterkingen, mede gelet op het streven van bepaalde partijen om de weermacht tot een veiligheidswacht te verminderen, ongerustheid heeft doen ontstaan, vermeent hij, dat daarvoor onder de huidige omstandigheden geen bepaalde reden aanwezig is. **(V. b. 716 B.; Begrooting 500 A., 642 A.)**

C. **THEE. — Restrictie.** — Officieel is bekend gemaakt, dat belanghebbenden bij den theehandel rekening dienen te houden met de mogelijkheid dat na 1 April '33 de uitvoer van thee zonder uitvoervergunning niet langer mogelijk zal zijn. **(723 D.)**

D. **DUITSCHLAND. — Diplomatie.** — De Duitsche gezant te Washington, F. W. von Prittwitz und Gaffron, heeft zijn ontslag aangeboden, daar hij geen sympathie heeft voor het Hitler-régime. **(715 B.)**

E. **VEREENIGDE STATEN. — Bankcrisis. - De New Yorksche beurs weder geopend.** — Op 14 Maart '33 werd definitief bekend gemaakt, dat de handel op de New Yorksche effectenbeurs op 15 Maart zal worden hervat.
Het aantal banken, dat heropend is, neemt geleidelijk toe. In den loop van den dag was het gestegen tot bijna tweeduizend.
De Amerikaansche minister van Financiën, Woodin, heeft in een verklaring aan de pers zijn voldoening uitgesproken over de wijze, waarop het volk thans met de regeering samenwerkt. „Van overal wordt gemeld — aldus de minister — dat de angstcrisis, die zoo duidelijk aan het licht getreden is vóór het bankmoratorium werd afgekondigd, thans voorbij is."
(Vorig bericht blz. 730 G.)

F. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Ned.-Indische Pondenleening.** — De Eerste Kamer heeft op 14 Maart '33 de wijziging van de wet, strekkende tot voorziening in de behoefte aan geldmiddelen in verband met de aflossing van de Ned.-Indische pond sterling-leeningen 1921 c en 1923 b goedgekeurd met 34 tegen 4 stemmen. Vier sociaal-democraten stemden tegen. **(Vorig bericht blz. 697 D.)**

15 MAART 1933

G. **NEDERLAND. — Dr. P. N. van Eyck over „Het Wilhelmus".** — Op initiatief van de „Wilhelmus van Nassauwe-Commissie" te Amsterdam is op 11 Maart in de aula der Gemeentelijke Universiteit een plechtige openbare bijeenkomst gehouden ter herdenking van de geboorte van Prins Willem van Oranje.
Het openingswoord werd gesproken door den rector-magnificus prof. I. H. Hijmans.
De eigenlijke rede over „Het Wilhelmus" werd daarna uitgesproken door dr. P. N. van Eyck. Spr. wees er op dat het algemeene karakter van het Wilhelmus niet gemakkelijk is vast te stellen; het heeft er verscheidene. Het kan beschouwd worden als een afscheids-, troost- en bemoedigingslied; berusting is er de grondtoon van, terwijl het ook als een zelfverdediging van Oranje gelezen kan worden en tevens een godsdienstigen grond aanvoert voor Oranje's recht tot opstand. Het Wilhelmus is als lied van den Nederlandschen opstand een document, dat Oranje schetst als geloofs-, vrijheids- en volksheld en tevens als zelfopofferend en edel mensch. Spr. teekende echter de figuur van Oranje als iemand, die staatkundig, zedelijk en godsdienstig lang niet in alle deelen in overeenstemming is met de ideale figuur, die het lied er van maakt. Het „In Godes vrees te leven, heb ik altijd betracht" is geschiedkundig het tegendeel van de waarheid gebleken en voor zoover het Wilhelmus Oranje schetst als den (door het geheele volk) begeerden volksbevrijder is het onhoudbaar.
Als gedicht is het Wilhelmus ook allerminst volmaakt. Men kan er den invloed in bespeuren van de Rederijkers, van oude geschiedzangen, van den Bijbel, in het bijzonder de psalmen en van vertoogen en geschriften, die van den Prins zelf zijn uitgegaan. Het geeft den indruk dat men met een onbedreven dichter te doen heeft, die weinig uitdrukkingsmiddelen tot zijn beschikking had. Maar wel mag van den dichter gezegd worden dat hij het genie der vroomheid was; hij had het geloof in de waarheid van zijn Oranjevoorstelling; de rest raakte hem niet.
Komende tot de vraag, wie het Wilhelmus geschreven kan hebben, wees spr. er op dat genoemd worden Coornhert en Marnix van St. Aldegonde. De getuigenissen voor beider aanspraken zijn uiterst zwak. Noch aan den een, noch aan den ander kan men als dichter van het Wilhelmus denken. Marnix kan Oranje slechts gezien hebben als één, die uiterlijk Roomsch was. Spr. gelooft dat het Wilhelmus is de uiting van het geloof en de liefde in Oranje van een ons onbekend Nederlander, een eenvoudig man uit het volk; misschien een Zuid-Nederlander en waarschijnlijk een balling. Hij is de dichter geworden van een in elk opzicht mythisch volkslied.

H. **NEDERLAND. — Christ.-Historische Unie.** — In de te Amsterdam gehouden vergadering van de Chr.-Historische Unie hield minister jhr. mr. D. J. de Geer een rede, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen: Spr. schetste de waarde van de Chr.-Hist. beginselen in verband met de huidige tijden en verschillende gebeurtenissen der laatste weken. In dit verband wees spr. er op, dat er een streven bestaat tot handhaving van het gezag zonder de bron van dit gezag

te erkennen. Het gezag wordt vereenzelvigd met de macht. Het zal ten deel vallen aan wie de sterkste organisatie schept, of de grootste terreur oefent, of de bruutste kracht ontwikkelt. De rechtszekerheid, die ook aan de kleinste ordelievende minderheid, van wat stand of ras of nationaliteit ook, onder de hoede van het gezag toekomt, geraakt in gevaar. Wat wordt nagestreefd, is usurpatie van macht, door een deel van het volk met het hoofd van Staat als ornament, en een despoot als dictator. Een heerschappij zonder geloofsbrief en zonder eerbiediging van het beste wat het voorgeslacht ons heeft nagelaten.
Tegenover dit streven stelt spr. de nationale eenheid, de eisch om samen de werkelijkheid in het gezicht te zien en de oogen wijd open te houden voor het gemeenschappelijke belang dat wij hebben bij tijdig verzetten van de bakens, o.m. door vermindering van onze collectieve behoeften, waarin door overheidskassen moet worden voorzien. **(Vor. ber. 290 C.)**

A. **NEDERLAND. — Bond van Marine-onderofficieren.** — Het hoofdbestuur van den Bond van Marine-onderofficieren deelt o.a. het volgende mede:
Teneinde eventueele bestaande misvattingen over de houding ten aanzien van de gebeurtenissen in Oost-Indië weg te nemen, verklaart het hoofdbestuur uitdrukkelijk, dat die gebeurtenissen door het hoofdbestuur van den Bond van Marine Onderofficieren onvoorwaardelijk zijn en zullen worden afgekeurd. Onvoorwaardelijk stelt het hoofdbestuur zich op het standpunt, dat wij als onderofficieren den plicht hebben in alle omstandigheden het wettig gezag te steunen. Naast het intensief vervullen van onze plichten als militair, zullen wij trachten met inachtneming van alle wettelijke voorschriften, de uit de leden komende billijke verlangens ter kennis van de daartoe bevoegde autoriteiten te brengen. **(Vor. ber. blz. 719 C.)**

B. **DUITSCHLAND. — Handelsverkeer met Tsjecho-Slowakije.** — Nadat op 13 Maart '33 aan de Berlijnsche beurs het noteeren van de Tsjechische kroon is gestaakt, is het geheele betalingsverkeer met Tsjecho-Slowakije geblokkeerd. Betalingen of overschrijvingen van of naar Tsjecho-Slowakije zijn op het oogenblik niet mogelijk. De commissie voor de handelspolitiek van de Duitsche regeering komt op 15 Maart bijeen om over de thans ontstane situatie te spreken.

C. **CHINA. — Muntwezen. - De Taël wordt afgeschaft.** — Het ministerie van Financiën van China heeft besloten van 1 Maart '33 af den Taël officieel af te schaffen. Er zal een overgangsperiode vastgesteld worden voor de vervanging door den officieelen zilverdollar. Van 1 Maart '33 af is de officieele wisselkoers voor 1 Taël = 1.40 Mex. $. De Circulatie Bank van China, alsmede de Bank van China en de Verkeersbank zullen met steun van de bankiers te Shanghai en der z.g. „Native Bankers" den Taël tegen den vastgestelden koers inwisselen.
(Sin Wan Pao, Shanghai) **(Vor. ber. blz. 637 H.)**

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Banken in moeilijkheden. - De Buitenlandsche Bank voor Sumatra te Medan verzegeld.** — De officier van justitie bij den Raad van Justitie te Medan besloot over te gaan tot verzegeling van de Buitenlandsche Bank voor Sumatra, welker directeur sinds 2 Maart '33 afwezig is. Belanghebbenden maken zich ernstig ongerust over de positie van de bank.
De Buitenlandsche Bank voor Sumatra, die haar zetel heeft te Amsterdam, heeft een kapitaal van *f* 500.000, waarvan geplaatst en volgestort is *f* 100.000. Het oude bestuur der instelling is sedert eenige jaren afgetreden, waarna de leiding in handen is gekomen van twee directeuren, beiden te Medan.

E. **CHINA. — Christendom in China.** — De bij den Nationalen Christelijken Raad van Kerken in China aangesloten kerken tellen thans 306.000 leden. De onderscheidene kerken zijn, naar getalsterkte gerangschikt, de volgende: De kerk van Christus 106.000 leden, de Britsch- en Amerikaansch-Methodistische kerk 101.000 leden, de Anglicaansche kerk 32.281, de Baptistische 28.000, de Congregationalistische 14.000. Voorts tellen de Bazeler missie 7000, de China-Inland-Mission 74.000 en de Luthersche zending 27.000 leden. Het totaal getal leden van Christelijke kerken in China is dus volgens deze becijfering ongeveer 400.000 leden. (Hongkong Weekly Press)

F. **NEDERLAND. — Diesel-motortreinen.** — Teneinde de spoorwegverbindingen in ons land te verbeteren, besloten de Nederl. Spoorwegen tot het invoeren op groote schaal van de Diesel-electrische tractie en wel op de volgende lijnen: Rotterdam—Utrecht; Den Haag—Utrecht; Amsterdam—Utrecht—Arnhem en Utrecht—Den Bosch—Eindhoven.
De bedoeling is op deze lijnen een uurdienst in te voeren met een snelheid, die voorloopig is vastgesteld op 100 K.M. per uur, en die dus overeenkomt met die onzer electrische treinen. Daar het aanzetvermogen even groot is als bij electrische tractie, wordt het tijdverlies door stoppen aan de stations tot een minimum beperkt en is een aanzienlijke verkorting van den reisduur mogelijk. Het verschil met de reeds bestaande geëlectrificeerde lijnen bestaat hierin, dat men dergelijke treinen zonder verdere kosten op alle baanvakken kan laten rijden, daar hiervoor immers geen onderstations noch electrische bovenleidingen noodig zijn.
De trein zal samengesteld zijn uit drie kortgekoppelde wagens op vier draaistellen met totaal 160 zitplaatsen, t.w. 48 voor tweede klas en 112 voor derde klas passagiers. Maakt druk vervoer zulks noodig, dan kunnen twee zulke stellen worden gecombineerd en is dus voor 320 personen accommodatie. De rijtuigen zijn volgens het stroomlijntype ontworpen, d.w.z. met vóór en achter sterk afgeplatte kanten, die den luchtdruk verminderen en met zoo weinig mogelijk uitstekende deelen. Gezorgd wordt voor comfort, ruime zitplaatsen en een rustigen zoo geruischloos mogelijken gang. Kunstmatige ventilatie in den zomer en verwarming door voorgewarmde lucht in den kouden tijd, alles geregeld door automatisch werkende temperatuurregelaars zullen de temperatuur in de wagons zoo prettig mogelijk houden. Warm en koud stroomend water zal eveneens aanwezig zijn.
Met dezen uitgebreiden Diesel-electrischen dienst zullen de Nederlandsche Spoorwegen op dit gebied een eerste plaats innemen onder de Europeesche collega's. In een dergelijken omvang, als waarmee onze spoorwegen in den zomer van 1934 den dienst zullen openen, bestaat deze nog nergens anders. „Een goed, welvarend spoorwegbedrijf is ieders belang", luidt de reclame hunnerzijds.

16 MAART 1933

G. **POLEN. — Joodsche vluchtelingen uit Duitschland.** — De toeloop van Joden naar Polen om te ontsnappen aan de Hitleriaansche terreur leidt tot een krachtige reactie bij de grensbevolking.
Tot 15 Maart bedraagt het aantal Joden dat op wettige wijze de Poolsche westgrens heeft overschreden 1500, om niet te spreken van het aantal overschrijdingen op illegale manier.
Bijna al deze vluchtelingen zijn berooid en zonder bagage of geld. De bevolking leent het oor aan agitators, die beweren, dat Polen 10% aan Joden telt en moet weigeren er nog meer op te nemen.
Bij de ongeregeldheden te Zywieck in Teschen-Silezië betrof het een actie tegen nieuw aangekomen Joodsche vluchtelingen. Het aantal gewonden bij deze excessen bedraagt 15, terwijl vijf personen werden gedood.
De Joodsche afgevaardigden in den Poolschen Landdag hebben geprotesteerd tegen de vervolging der Joden in Duitschland. Zij doen een beroep op de be-

schaafde wereld en verklaren, dat het hier niet een binnenlandsche kwestie betreft, maar een internationale kwestie, terwijl zij er aan herinneren, dat Göring heeft gezegd, dat de Duitsche politie niet gehouden is Joodsche bezittingen te verdedigen. (V. D.)

A. **RADIO. — Grootste zender der wereld.** — Te Noginsk, op 60 K.M. van Moskou, is het grootste radiostation ter wereld gebouwd. Het heeft een capaciteit van 500 kilowatt en overtreft daarmede den Amerikaanschen zender Sachsenburg van 250 kilowatt en den zender te Leipzig van 150 kilowatt.
De zender van Noginsk heeft een antenne van 900 meter, die is bevestigd aan vier metalen masten, elk 200 meter hoog. De zender is geheel automatisch ingericht en wordt bediend door slechts vijf technici en ingenieurs. Hij is geheel van binnenlandsch materiaal vervaardigd en de bouwkosten bedragen 7.500.000 roebel.
Een 60 K.M. lange kabel verbindt den nieuwen zender met de radiostudio's te Moskou, vanwaar de programma's worden uitgezonden.
De zender van Noginsk werkt op een golflengte van 1481 meter. (Pravda) **(V. b. Radio blz. 608 F.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — De werkloosheid. - Een beroep op saamhoorigheidsgevoel en offervaardigheid der Nederlanders.** — Welk een omvang de werkloosheid in Ned.-Indië heeft aangenomen, moge blijken uit de volgende cijfers: In Februari 1931 telde men 2400 werklooze Europeanen, in December 1931 3110, in Juli 1932 3590 en in Febr. 1933 5520. Met deze cijfers voor oogen behoeft het geen toelichting dat versterking van de middelen, om de ergste gevolgen der werkloosheid eenigermate te verzachten, dringend noodig is.
Het Crisissteuncomité voor Ned.-Indië (postgiro Nr. 198000) te 's-Gravenhage doet daarom opnieuw een dringend beroep op het saamhoorigheidsgevoel en de offervaardigheid van de Nederlanders hier te lande en in het buitenland — inzonderheid van de Indische verlofgangers en gepensionneerden — tot leniging van den nood, ontstaan door de toenemende werkloosheid onder de verschillende groepen der bevolking van Ned.-Indië. Geldelijke bijdragen— liefst vaste maandelijksche bijdragen — zullen gaarne in ontvangst worden genomen ter overmaking aan het Centraal Comité voor steun aan werkloozen te Batavia.
(V. b. Werkloosheid 689 B.; Crisis Comité 619 G.)

C. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Onderwijsbegrooting 1933.** — De Eerste Kamer heeft in haar zitting van 15 Maart '33 de Onderwijsbegrooting 1933 zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
(V. b. Begrooting 732 B.; Onderwijs 716 A.)

D. **NEDERLAND. — De Diesel-electrische tractie bij de Nederlandsche Spoorwegen.** — De bestellingen voor de nieuwe Diesel-electrische treinen der Nederlandsche Spoorwegen hebben thans plaats gehad. Deze belangrijke order blijft grootendeels in Nederland tengevolge van rechtstreeksche samenwerking en overleg tusschen Nederlandsche industrie en Nederlandsche Spoorwegen, waarbij aan beide zijden offers zijn gebracht.
De bestellingen zijn als volgt gedaan: de rijtuigen bij Werkspoor Beynes en Allan; de electrische uitrustingen bij Heemaf en E. T. I. Slikkerveer. Als motor is de Maybach dieselmotor gekozen (een Nederlandsche motor voor dit doel geschikt bestaat niet). De fa. Werkspoor bouwt als licenshoudster van deze motoren dat deel, waartoe deze fabriek in staat is; de fa. Stork te Hengelo wordt als licenshoudster van de Ganz Dieselmotor in staat gesteld, een aantal van deze motoren te leveren. **(Vor. ber. blz. 733 F.; vor. ber. Nederl. Industrie 728 A., 348 D.)**

E. **DUITSCHLAND. — Vlaggen-verordening. - Zwart-wit-rood officieel.** — Rijkspresident von Hindenburg heeft een verordening gepubliceerd, welke medeonderteekend is door rijkskanselier Hitler en rijksweerminister von Blomberg, waarbij wordt bepaald: De Duitsche oorlogsvlag is zwart-wit-rood met het ijzeren kruis in het midden, en met in den linkerbovenhoek zwart-rood-goud. De vlag van den rijksweerminister is dezelfde, met zwart-witten rand. De dienstvlag der autoriteiten ter zee is dezelfde, maar met den Rijksadelaar in plaats van het ijzeren kruis. De soldaten dragen voortaan slechts de zwart-wit-roode kokarde. In een oproep aan de weermacht verklaart de rijkspresident dat hierdoor ook uiterlijk de innerlijke verbondenheid van de Duitsche weermacht met de nationale krachten van het Duitsche volk wordt gedemonstreerd. Mogen deze uiterlijke teekenen het geheele volk steeds voor oogen houden, dat een betere toekomst niet zonder den wil tot verdediging van het vaderland kan veroverd worden.
(Vorig bericht blz. 730 B.)

F. **DUITSCHLAND. — Dr. Otto Braun's weigering zijner mandaten.** — De gewezen Pruisische minister-president, dr. Otto Braun, heeft aan de bureaux van den Rijksdag en van den Pruisischen Landdag medegedeeld, dat hij zijn mandaten in beide colleges weigert te aanvaarden.

G. **NEDERLAND. — Utrechtsche Jaarbeurs. - Belgische sectie.** — Sedert verscheidene jaren had de Belgische Legatie in Den Haag een informatie-stand op de Jaarbeurs te Utrecht. Thans echter heeft minister Van Isacker het initiatief genomen om ook de producten zelf van de Belgische industrie in een speciale Belgische sectie op de Utrechtsche Jaarbeurs ten toon te stellen.
De eigenlijke informatorische stand van de Legatie verstrekt, als gewoonlijk, alle gewenschte inlichtingen: de heer Vandesteene van de Belgische Legatie te 's-Gravenhage is in dezen stand aanwezig voor het verstrekken van inlichtingen. Rondom dezen officieelen stand voor algemeene voorlichting vindt men de inzendingen van industrieele producten, o.a. die der belangrijke fabrieken van biscuits en chocoladewerken. Daarnaast zijn de Conduites d'Eau uit Luik. Voorts de stad Knocke met haar moderne strand van de Zoute en Albert-Plage, met sport, mondain leven en concerten. Een vermakelijk intermezzo zijn de automatische spelen van het Etablissement Staar, die in de Belgische afdeeling een aardig en aantrekkelijk hoekje vormen. Onmiddellijk daaraan grenst een stand met een mooie keuze Vlaamsch aardewerk, industrieel en artistiek tuinaardewerk; dit is dikwijls uitgevoerd in een fleurigen, vaak humoristischen folkloristischen geest. In dit gedeelte van den stand begint een zeer aparte afdeeling: rechts gebruiksvoorwerpen en techniek, links kunst en wetenschap. In de stands voor decoratieve artikelen vindt de bezoeker meubelen en stoelen, tapijten, lichtkronen en luxe huishoudelijke artikelen, kerkelijk goudsmidswerk, bronzen kunstvoorwerpen enz.; in het midden van deze afdeeling een étalage van schitterend kristal.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 683 D.)**

H. **DUITSCHLAND. — De Duitsche katholieken en het Hitler-régime.** — In „La Correspondenza", een blad dat nauwe betrekkingen met het Vaticaan onderhoudt, wordt een artikel gepubliceerd over de situatie in Duitschland, waarin o.a. wordt gezegd, dat na de verdwijning der eerste hardheden bij de nat.-soc. partij, deze een veel grootere beteekenis krijgt, ook wat de verhouding met het buitenland betreft. Het Duitsche episcopaat, dat wel op dwalingen en gevaren heeft gewezen, heeft niettemin elke verscherping der betrekkingen vermeden, die ook voor de belangen der kerk ernstige gevolgen had kunnen hebben. Het blad gelooft, dat deze gewijzigde houding der kerk tegenover de Hitler-beweging nog een verdere ontwikkeling zal ondergaan ten voordeele van het welzijn der natie. Het Centrum zal alleen bezwaren hebben tegen vijanden van religie en orde en

zal niet in onvruchtbare oppositie afzijdig blijven staan. De Duitsche katholieken mogen, aldus besluit het blad, op een zoo ernstig oogenblik niet ontbreken.
(La Correspondenza) **(V. b. Centrum 729 B.)**

A. NEDERLAND. — Verkiezingen Tweede Kamer. - 53 partijen en groepen hebben candidatenlijsten ingediend. — Het Persbureau Vaz Dias meldt:

Bij de op 15 Maart '33 gehouden candidaatstelling voor de verkiezingen van leden der Tweede Kamer, welke op 26 April 1933 zullen plaats vinden, is een record-aantal candidatenlijsten ingediend. Niet minder dan 53 partijen en groepen zullen bij de a.s. verkiezingen de stemmen van de kiezers vragen. Ingediend werden lijsten door de volgende partijen en groepen:
1. Roomsch-Katholieke Staatspartij; 2. Sociaal-Democratische Arbeiders Partij; 3. Anti-Revolutionnaire Partij; 4. Christelijk-Historische Unie; 5. Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond"; 6. Vrijzinnig-Democratische Bond; 7. Staatkundig Gereformeerde Partij; 8. Communistische Partij Holland; 9. Nationale Boeren, Tuinders en Middenstandspartij; 10. Hervormd Gereformeerde Staatspartij; 11. Christelijk Democratische Unie; 12. R.K. Arbeiderspartij; 13. Nederlandsche Christelijke Arbeiders Partij; 14. Algemeene Democratische Unie; 15. Verbond voor Nationaal Herstel; 16. Verbond van Nationalisten; 17. Nederlandsche Fascisten Unie; 18. Algemeene Nederlandsche Fascisten Bond; 19. Onafhankelijk Socialistische Partij; 20. Revolutionnair Socialistische Partij; 21. Recht en Vrijheid; 22. R.K. Volkspartij; 23. Vrije Christelijke Partij; 24. Partij voor den kleinen Handeldrijvenden en Industrieelen Middenstand; 25. Nationaal Verbond „Plicht, Orde en Recht"; 26. R.K. Democratische Bond; 27. Nationaal Socialistische Partij; 28. Universeele Partij; 29. Opbouw en Verbroedering; 30. Anti-Crisispartij; 31. Onafhankelijke Zakenlui; 32. Lijst Triesschijn; 33. Volkswelvaartpartij; 34. Volkspartij Hoofd- en Handarbeiders; 35. Bond van Belastingbetalers; 36. Centraal Democratische Arbeiderspartij; 37. Voor Algemeen Welzijn; 38. Nieuwe Socialistische Partij; 39. Lijst de Wit; 40. Lijst Wolswinkel; 41. R.K. Arbeiders Partij (tweede partij van dezen naam te A'dam); 42. Oranje-Fascisten; 43. Limburgsche Federatie; 44. Lijst Jacobs; 45. Proletarische Groep; 46. R.K. Bouwvakarbeiders; 47. Marktkooplui; 48. Zuiderzeepartij; 49. Algemeene Nederlandsche Huurders Bond; 50. Nationaal Vrijzinnige Arbeidersbelangen; 51. Algemeene Arbeiders Bond; 52. Nationale Werklieden Partij; 53. Lijst Engels.

Bij vorige verkiezingen, sinds de invoering van de evenredige vertegenwoordiging, namen aan de verkiezingen deel:
In 1918: 32; in 1922: 48; in 1925: 33 en in 1929: 36 partijen of groepen. Vóór de invoering van de evenredige vertegenwoordiging bedroeg het aantal partijen, dat aan de verkiezingen deelnam, in 1913: 9 en in 1917: 15.

Van de 53 partijen en groepen, die thans lijsten hebben ingediend, hebben in de ontbonden Kamer slechts tien partijen 1 of meer vertegenwoordigers.

(Vorig bericht blz. 694 C.)

B. ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Engelsche voorstellen. - Redevoering van MacDonald. —

De Engelsche premier, MacDonald, heeft in de hoofdcommissie der Ontwapeningsconferentie de aangekondigde groote redevoering gehouden. In de zaal waren o.m. aanwezig Daladier, Paul-Boncour, Simon, Gibson, Nadolny en Beck.

MacDonald zeide o.m.: De conferentie is thans in haar laatste beslissende fase getreden. De ontwapening van meer dan 60 staten moet worden ten uitvoer gelegd. De Engelsche regeering heeft den moed de conferentie te willen helpen en haar openlijk te zeggen, wat gedaan moet worden. De mannen van goeden wil moeten thans eens een besluit nemen en de verantwoordelijkheid op zich nemen. Een langjarige vriend, dien spreker zeer hoog schat, een getrouw dienaar van den internationalen vrede, dien hij het volle vertrouwen schenkt, heeft hem gezegd: „óf Duitschland wordt gerechtigheid en vrijheid toegestaan óf Europa stort ineen".

De Engelsche regeering heeft daarom een nieuw voorstel uitgewerkt, dat wel is waar niemand zal kunnen tevreden stellen, maar, aldus de eerste minister, wie aan de belangen van 60 naties wil tegemoet komen is een dwaas. Het geheele probleem is het karakter der veiligheid te wijzigen. Het Engelsche plan voorziet in een overgangsperiode voor bewapende en ontwapende staten. Het trekt voor niemand partij, doch houdt het midden. De conferentie is een ontwapeningsconferentie, geen bewapeningsconferentie. Het nieuwe Engelsche ontwapeningsplan behandelt in het eerste deel de

Kwestie der veiligheid: Het verdrag berust op het Kellogg-pact. Iedere oorlog en schending van dit pact wordt verklaard tot een kwestie, welke alle staten betreft en beteekent een schending der verplichtingen jegens alle staten. Bij een schending of dreigende schending van het Kellogg-pact kan, indien vijf mogendheden, van wie een groote, dit eischen, de conferentie door den Volkenbond worden bijeengeroepen. De besluiten der conferentie moeten de toestemming hebben van alle groote mogendheden en de meerderheid der overige staten. Deze conferentie behandelt de te treffen maatregelen en wijst den schuldige aan. Verdere bepalingen betreffende de kwestie der veiligheid worden in het ontwerp-verdrag niet behandeld.

Het ontwerp behandelt voorts in zijn **belangrijkste deel in 96** artikelen de vermindering en beperking der bewapeningen, in het bijzonder van het oorlogsmateriaal. De militaire africhting voor de continentaal-Europeesche legers mag niet langer duren dan 8 maanden, doch in bepaalde gevallen kan een verlenging tot twaalf maanden worden toegestaan. De militaire scholing van alle organisaties, behalve die onder regeeringscontrôle staan, is verboden. De berekening der effectieven geschiedt volgens de tot nu toe goedgekeurde methodes. Het ontwerp bevat hiervoor een **tabel**, waarin de niet te overschrijden maxima worden vastgesteld.

Het plan-MacDonald bevat cijfers zoowel voor de legers in het moederland als voor de totale effectieven, de koloniale inbegrepen. Zoo zou Duitschland 200.000 man mogen behouden, Frankrijk 200.000 man Europeesche troepen en 200.000 man koloniale, Nederland 25.000 man Europeesche en 50.000 man koloniale troepen, België 60.000 man en 15.000 koloniale troepen; Sovjet Rusland 500.000 man; Italië 200.000 man Europeesche en 50.000 man koloniale, Polen 200.000 man, Tsjecho-Slowakije en Joegoslavië elk 100.000 man, Roemenië 150.000 man, Hongarije en Bulgarije elk 60.000 man.

Regeling van het oorlogsmateriaal: In het hoofdstuk betreffende de regeling van het oorlogsmateriaal wordt een maximum kaliber vastgesteld van 10,5 c.M. voor mobiel veldgeschut, voorloopig mag evenwel het aanwezige geschut van een kaliber tot hoogstens 15 c.M. behouden blijven. Nieuw te vervaardigen geschut mag evenwel de grens van 10,5 c.M. niet overschrijden. De maximale tonnage van tanks wordt bepaald op **16 ton.** Het verboden oorlogsmateriaal moet voor een derde binnen een jaar, voor het overige binnen drie jaren na het van kracht worden van het verdrag worden vernietigd.

Vlootbewapening: Het hoofdstuk betreffende de maritieme bewapening wijst op de reeds bereikte resultaten der conferenties van Londen en Washington, waarvan de bepalingen zullen worden uitgebreid tot Frankrijk en Italië. De vlootkrachten der overige mogendheden moeten op grond van de huidige cijfers worden gestabiliseerd. De nieuwbouw van oorlogsschepen moet door alle staten worden gestaakt, met uitzondering van Italië, dat zal worden toegestaan een slagschip op stapel te zetten, zooals de Dunquerque. De bouw van kruisers met geschut boven 20 c.M. wordt verboden onder voorbehoud van de bepalingen van het Londensche Vlootverdrag. Tot 31 Dec. 1936 mogen Frankrijk en Italië noch nieuwe onderzeeërs laten bouwen, noch onderzeeërs koopen. De geheele tonnage voor onderzeebooten blijft voorloopig vrij. De vlootpositie van Duitschland blijft ongewijzigd tot het jaar 1937.

Luchtmacht: Op het gebied der luchtstrijdkrachten wordt bepaald, dat de groote mogendheden Engeland, Frankrijk, Ver. Staten, Japan, Italië en Sovjet Rusland 500 militaire vliegtuigen mogen hebben, Polen, Spanje en Tsjecho-Slowakije ten hoogste 200, België, Roemenië en Nederland ten hoogste 150, Zweden, Zwitserland en Noorwegen 75, Litauen, Letland en Denemarken 50.

Geen militair vliegtuig mag een eigen gewicht hebben van meer dan 3 ton.

Luchtschepen: Het bouwen of aankoopen van luchtschepen wordt verboden voor den geldigheidsduur van het verdrag. De militaire vliegtuigen, welke de maximumgrens overschrijden moeten voor de eene helft vóór 30 Juni 1936, voor de andere helft vóór het expireeren van het verdrag worden vernietigd. Alle mogendheden moeten het totaal aantal hunner civiele vliegtoestellen en de bijzonderheden betreffende hun burgerluchtvaart mededeelen aan de permanente ontwapeningscommissie. De uitgaven voor de burgerluchtvaart moeten den Volkenbond worden medegedeeld en worden gepubliceerd.

Permanente Ontwapeningscommissie: Een permanente ontwapeningscommissie bestaande uit vertegenwoordigers van alle mogendheden moet de noodzakelijke voorbereidingen treffen voor de tweede étappe der Ontwapeningsconferentie. De commissie heeft het recht van onderzoek ingeval van een schending van het Ontwapeningsverdrag ter plaatse, na een met 2/3 meerderheid aangenomen besluit.

Geldigheidsduur 5 jaren: Het verdrag heeft een geldigheidsduur van vijf jaren met uitzondering van de op 31 December 1936 afloopende bepalingen betreffende de maritieme strijdkrachten. Het verdrag voorziet er in, dat in geval van oorlog of bij bedreiging der nationale veiligheid iedere regeering voorloopig de bepalingen van het verdrag behalve dan het verboden bombardement uit de lucht en den chemischen en bacteriologischen oorlog kan intrekken. De betreffende staat moet later zijn bewapening weer terugbrengen tot het bij het verdrag vastgestelde niveau. Het verdrag zal geratificeerd worden door de constitutioneele organen.

Het laatste, 96ste, artikel van het verdrag bepaalt, dat de overeenkomst de huidige bepalingen der verdragen van Versailles, St. Germain, Trianon en Neuilly voor Duitschland, Oostenrijk, Hongarije en Bulgarije vervangt. **(728 F.)**

A. **DUITSCHLAND. — Dr. Luther treedt af als directeur der Rijksbank. - Dr. H. Schacht volgt hem op.** — De president van de Rijksbank, dr. Luther, is afgetreden. Tot zijn opvolger is benoemd dr. Schacht.

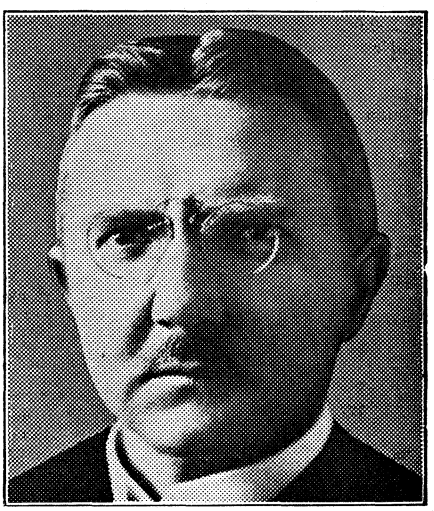

Dr. H. Schacht.

De „Angriff" noemt het aftreden van dr. Luther een feit van ontzaglijke economische draagwijdte. Met de benoeming op deze vooraanstaande functie van een persoon uit de nationale kringen, komt tegelijkertijd een nieuwe geest in het Duitsche bedrijfsleven. Thans zal de eerste beslissende stap kunnen worden genomen tot uitroeiing van het economische liberalisme, aldus de „Angriff". **(Vor. ber. blz. 322 G.)**

B. **OOSTENRIJK. — Politieke woelingen.** — De N. Rott. Crt. schrijft het volgende:

De politieke atmosfeer in Oostenrijk was reeds lang geladen en bij een uitbarsting in het parlement heeft het heele presidium zijn hoofd verloren en is afgetreden. De regeering heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt om het parlement op zij te zetten en met noodverordeningen de dingen door te drijven, waarvoor zij in het parlement geen meerderheid kon vinden.

Toen de oppositie, waartoe zoowel de socialistische voorzitter Renner als de Groot-Duitscher Straffner, de tweede vice-voorzitter, behooren, zag wat de gevolgen waren van het aftreden der drie voorzitters, heeft zij getracht de zaak ongedaan te maken. Straffner kwam op zijn besluit terug en riep den Nationalen Raad bijeen. De regeering verklaarde nu echter zijn handeling in strijd met de grondwet en heeft op 15 Maart door de politie het bijeenkomen van het parlement laten beletten.

De gouverneur van Tirol heeft den sociaal-democratischen Schutzbund in Tirol verboden, omdat gebleken is dat deze organisatie buiten de statutaire werkingssfeer ging. De Schutzbund heeft zich volgens den gouverneur, schuldig gemaakt aan hoogverraad en voorbereiding van opstand tegen het wettig gezag. **(Vorig bericht blz. 138 E.)**

C. **KARDINAAL FUMASONI BIONDI. — Benoemd tot opvolger van mgr. Van Rossum.** — De nieuwbenoemde kardinaal Fumasoni Biondi is aangesteld tot prefect van de Propaganda Fide als opvolger van kardinaal Van Rossum. Hij is in 1872 geboren; sedert 1923 was kardinaal Fumasoni Biondi te Washington met den „rang" van nuntius eerste klasse. Hij is dus nu, na 17 jaren, als kardinaal en hoofd der Propaganda naar Rome, zijn vaderstad, teruggekeerd.
(Osservatore Romano)

D. **DUITSCHLAND. — Beuthen. - Veroordeelden van Potempa vrijgelaten.** — De vijf op 22 Aug. '32 wegens het dooden van een communistischen Poolschen opstandeling door de speciale rechtbank te Beuthen in het z.g. potempa-proces veroordeelde nat.-socialisten, zijn op verzoek van den rijkskanselier in vrijheid gesteld.

De speciale rechtbank te Beuthen had in Aug. 1932 vijf nazi's wegens doodslag op een communist ter dood veroordeeld. Het rijkskabinet veranderde later deze straf in levenslange tuchthuisstraf. Vooral Hitler voerde een krachtige actie ten gunste van de veroordeelden en zond hun een telegram, waarin hij hun de verzekering gaf van de trouw der beweging. Er werd geconstateerd, dat de gedoode communist het heele dorp Potempa had geterroriseerd.

De vrijgelatenen zijn reeds te Berlijn aangekomen. **(Vorig bericht blz. 475 K.)**

17 MAART 1933

E. **ITALIE. — Werkloosheid.** — Op 28 Februari '33 waren in totaal 1.229.387 werkloozen ingeschreven.
(Il Secolo) **(Vorig bericht blz. 460 A.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's bezuinigingsprogram.** — Na een debat van eenige dagen heeft de senaat op 15 Maart '33 met 62 tegen 13 stemmen het wetsontwerp goedgekeurd, waarbij Roosevelt gemachtigd wordt, de uitkeeringen aan de oud-strijders te verminderen en voor de niet-verminkten geheel te schrappen.

Verder wordt hij bij deze wet gemachtigd, de salarissen van officieren van leger en vloot en van burgerlijke beambten met hoogstens 15 pct. te verminderen. Hierdoor kan een half milliard dollar worden bespaard. **(Zie begrooting, v. b. 662 E.)**

G. **FRANKRIJK. — Werkloosheid.** — Het aantal ingeschreven werkloozen beliep op 4 Maart '33 331.816, waaronder 258.472 mannen en 73.344 vrouwen. **(Vorig bericht blz. 634 F.)**

H. **ENGELAND. — Iersche kwestie. - Eed van trouw aan Engeland afgeschaft.** — In de op 15 Maart '33 gehouden zitting heeft de Iersche Senaat de door den Dail goedgekeurde wet tot afschaffing van den eed van trouw aan de Engelsche kroon met 24 tegen 16 stemmen verworpen. Een voorstel om het wetsontwerp niet opnieuw aan de orde te stellen, alvorens het onderwerp was geweest van vriendschappelijke onderhandelingen tusschen de Iersche en de Engelsche regeering, werd daarentegen aangenomen.

Ondanks de verwerping door den Senaat, treedt de wet, nu zij reeds eenige malen door den Dail is goedgekeurd, binnen twintig dagen toch in werking. **(Vor. ber. 727 D.; Eed van trouw 715 F.)**

I. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Jehol.** — Het Chineesche ministerie van Oorlog deelt mede:

Op 15 Maart '33 hebben de Chineesche troepen het

offensief over het geheele front in de richting van den Grooten Muur ingezet en Tsanpingoean bezet. Ook tusschen Sjanhaikwan en Tsingwangtau beginnen de Chineezen een offensief op de Japansche stellingen. Het is hun gelukt op enkele plaatsen door het Japansche front heen te breken.
Het Japansche oppercommando heeft bevestigd dat de Chineezen aan den Grooten Muur het offensief hebben ingezet. **(Vor. ber. Volkenbond 725 H.; Chin.-Jap. conflict 717 D.)**

18 MAART 1933

A. **VEREENIGDE STATEN. — Drankwet.** — De Senaat heeft op 15 Maart '33 de wijziging van de drankwet, waarbij de verkoop van bier en wijn van 3,05 pct. weer wordt toegestaan, met groote meerderheid goedgekeurd. Hiermede is het laatste groote beletsel om den verkoop van drank in 23 staten van Amerika in het begin van April wettig te maken, verdwenen.
Het wetsontwerp moet thans terug naar het Huis, waar besloten was een alcoholsterkte van 3,2 pct. toe te staan.
De nieuwe drankwet treedt in werking veertien dagen nadat zij door den President zal zijn onderteekend. Zij werd met 43 tegen 30 stemmen aangenomen. Een en dertig democraten en twaalf republikeinen stemden voor de wet; dertien democraten en zeventien republikeinen stemden tegen. **(Vor. ber. 699 H.)**

B. **NEDERLAND. — Een crisis-accountantsdienst.** — Minister Verschuur heeft met ingang van 13 Maart 1933 een crisis-accountantsdienst ingesteld om contrôle op instellingen en fondsen uit te oefenen en gegevens te verzamelen voor een redelijke basis voor de uitkeeringen.

C. **RUSLAND. — In- en Export. - Nederland.** — Er worden tegenwoordig enorme zaken met Sovjet-Rusland gedaan, o.a. door Duitschland en Amerika. De volgende cijfers, ontleend aan de gegevens der Sovjet-Unie, geven daarvan een duidelijk beeld.

	in mill. gld. *) 1931	1930
Amerika's export naar Rusland . .	289 6	333.1
Amerika's import uit Rusland . .	28.7	51.5
Export saldo	260.9	281.6
Duitschland's export naar Rusland	517.3	316.0
Duitschland's import uit Rusland .	163.0	259.1
Export saldo	354.3	56.9
Nederlandsche export naar Rusland	4.5	4.2
Nederlandsche import uit Rusland	70.1	58.8
Import saldo	65.6	54.6

*) De roebel herleid tegen pl.m. *f* 1.26. (Pravda)
(Vorig bericht blz. 705 A.)

19 MAART 1933

D. **DUITSCHLAND. — Een rede van dr. Hj. Schacht.** — De nieuwe president der Rijksbank dr. Hj. Schacht, heeft een rede gehouden, waarin hij o.a. zeide, dat het buitenland er van verzekerd kan zijn dat Duitschland zijn handelsschulden ten volle zal betalen en ook dat de toekomstige monetaire politiek van Duitschland er op gericht zal blijven de waardevastheid der mark te behouden. **(Vor. ber. blz. 736 A.)**

E. **ITALIE. — Onderhoud Mussolini-MacDonald. - Officieele mededeeling.** — Officieel wordt medegedeeld: Het hoofd der Italiaansche regeering heeft zich op 17 en 18 Maart '33 op de Britsche ambassade met den Britschen premier MacDonald en den minister van Buitenlandsche Zaken, Sir John Simon, onderhouden.
Na een breedvoerige gedachtenwisseling omtrent den algemeenen toestand werd bij deze besprekingen een door het hoofd der Italiaansche regeering voorbereid plan tot overeenstemming inzake de belangrijkste politieke kwesties bestudeerd. Dit plan beoogt een samenwerking der vier groote Westersche mogendheden om Europa en de wereld in den geest van het Kellogg-pact en de verklaring van de niet-gebruikmaking-van-geweld een lange vredesperiode te verzekeren. **(Vorig bericht blz. 728 F.)**

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — De strijd om Mandsjoekwo.** — Het gewapend conflict tusschen China en Japan begint hoe langer hoe meer op een formeelen oorlog te lijken, en het is begrijpelijk, schreef het „Nieuws" drie weken geleden, op 21 Febr., dat deze dreigende situatie ook haar invloed doet gelden in Nederlandsch-Indië.
De regeering is paraat en op alle eventualiteiten voorbereid, hetgeen tot uiting komt in de bedrijvigheid van leger en marine, die bezig zijn met het treffen van defensieve maatregelen, waarover uiteraard geen nadere mededeelingen kunnen worden gedaan.
De activiteit van onze marine blijkt in zooverre naar buiten, dat eenige bureaux van dat departement op 19 Febr. open waren.
Voorts kan het blad mededeelen, dat de regeering met de directie van de Kon. Paketvaart Mij. in overleg is getreden over het gereed houden van een aantal koopvaardijschepen voor militaire transport-doeleinden.
Oppervlakkig beschouwd, is het scheepvaart-verkeer zoowel in als buiten de Indische wateren nog normaal: alle lijndiensten op China en Japan worden nog op de gewone wijze onderhouden, doch de mogelijkheid bestaat, dat hierin elk oogenblik verandering kan komen. (Nieuws v. d. Dag v. Ned.-Indië)
(Vor. ber. Matsoeoka 718 B.)

G. **BELGISCHE CONGO. — Goudproductie. - Productie der verschillende maatschappijen** (in grammen):

	1931	1932
Kilo-Moto	5.287.751	6.063.259
Minières des Grands-Lacs . .	1.148.000	1.338 000
Minières Bafwaboli	257.051	246.676
Minières du Kindu	4.651	156.071
Begikaor	39.452	139 243
Colomines	72.936	136.474
Totaal	6.809.841	8.079.723

H. **HARTOPERATIES.** — Een merkwaardige operatie, voor zoover bekend de achtste van dezen aard, is dezer dagen in het ziekenhuis van Battersberg te Stockholm uitgevoerd. De patiente, een vrouw, had trombose in het hart, welke door een gewaagde en snelle operatie door dr. Clarence Crafoord, een jongen Zweedschen chirurg, verwijderd werd. Het hart werd blootgelegd en het slaan werd gedurende de 4 kritieke minuten verhinderd, zoodat de vrouw feitelijk in den doodstoestand verkeerde. De operatie is geslaagd en de patiente is thans weder geheel op weg naar herstel. De eerste operatie van dezen aard is ook in Zweden verricht. Twee soortgelijke operaties zijn voorts door den Zweedschen professor Gunnar Nyström te Upsala uitgevoerd, terwijl verder nog aan de medische wetenschap 3 dergelijke operaties bekend zijn, welke verricht werden door de Berlijnsche professoren Hirschner en Meyer.
(Upsala Nya Tidning) **(V. b. Kunstm. hart 572 E.)**

20 MAART 1933

I. **DUITSCHLAND. — Regeeringsmaatregelen. - Ontslag van Joodsche medici en rechters.** — De staatscommissaris voor Berlijn, dr. Lippert, ontving een aantal commissoriale districtsburgemeesters, die rapport uitbrachten over de toestanden in de ziekenhuizen en er bezwaar tegen hadden, dat in de meeste stedelijke ziekenhuizen de geneesheeren voor 80 à

90 %, in sommige gevallen zelfs voor 100 % uit Joodsche communisten en soc.-democraten bestaan.
Lippert gaf last de contracten met al deze geneesheeren op den kortst mogelijken termijn op te zeggen.
Ook bij de Pruisische rechtbanken zijn ingrijpende veranderingen op komst. Alle Joodsche strafrechters zullen naar de rechtbanken voor civiele zaken worden overgeplaatst. Ook bestaat het voornemen, alle Joodsche ambtenaren van het parket te verwijderen.
Deze maatregelen zijn het gevolg van een stap van den Bond van nationaal-socialistische Juristen, die reeds sinds eenige weken in deze richting actief was.
Ook bij de speciale rechtbanken en de kinderrechtbanken zullen van 1 April af uitsluitend niet-Joodsche rechters fungeeren, terwijl Joden ook geen rechter van instructie meer mogen zijn. Deze besluiten worden gemotiveerd met de bewering dat in vele rechtbanken meer dan de helft der rechters Joden zijn, die tot linksche partijen behooren. Te Berlijn zijn reeds maatregelen in deze richting genomen, o.m. door den Landgerichtspräsident Sölling, die eenige maanden geleden van de sociaal-democratische naar de Duitsch-Nationale partij is overgegaan.
(Vorig bericht blz. 730 F.)

A. **DUITSCHLAND. — Wetgevende macht aan de regeering-Hitler geldend tot 1 April 1937.** — Als resultaat van een besluit van het Duitsche Rijksdagkabinet, welke beslissing op 20 Maart '33 is genomen, heeft de Duitsche regeering denzelfden dag den Rijksdag het volgende ontwerp doen toekomen van een wet ter verlichting van den nood van volk en Rijk:

ONTWERP VAN EEN WET TER VERLICHTING VAN DEN NOOD VAN VOLK EN RIJK.

De Rijksdag heeft de volgende wet aangenomen, welke met toestemming van den Rijksraad hierdoor wordt afgekondigd, nadat geconstateerd is dat aan de vereischten voor een wetgeving met wijziging van de grondwet, voldaan is:
Artikel 1. Rijkswetten kunnen, behalve op de wijze waarin voorzien wordt door de Rijksgrondwet, ook door de Rijksregeering tot stand worden gebracht. Dit geldt ook voor de wetten genoemd in de artikelen 85 lid 2 en 87 van de Rijksgrondwet.
Artikel 2. De door de Rijksregeering tot stand gebrachte Rijkswetten kunnen van de Rijksgrondwet afwijken, voor zoover zij niet de inrichting van den Rijksdag en van den Rijksraad als zoodanig betreffen. De rechten van den Rijkspresident blijven onaangetast.
Artikel 3. De door de Rijksregeering tot stand gebrachte Rijkswetten worden door den Rijkskanselier voor uitvaardiging gereed gemaakt en in het staatsblad afgekondigd. Zij treden, voor zoover zij niet anders bepalen, op den dag volgende op dien van afkondiging, in werking. De artikelen 68—77 van de Rijksgrondwet vinden op de door de Rijksregeering tot stand gebrachte wetten geen toepassing.
Artikel 4. Verdragen met vreemde mogendheden die betrekking hebben op voorwerpen van Rijkswetgeving, behoeven voor den geldingsduur van deze wet niet de toestemming van de, aan de wetgeving deelnemende, organismen. De Rijksregeering vaardigt de voorschriften uit benoodigd ter uitvoering van deze verdragen.
Artikel 5. Deze wet treedt op den dag van afkondiging in werking. Zij treedt op 1 April 1937 buiten werking; zij treedt voorts buiten werking wanneer de tegenwoordige Rijksregeering door een andere wordt vervangen. **(Vorig bericht blz. 737 I.)**

B. **NEDERLAND. — Bloembollencultuur.** — De Algemeene Vergadering van de Vereeniging van Bloembollencultuur sprak zich op 20 Maart '33 in een motie, voorgesteld door de afdeeling Schoten-Velsen in principe uit voor het saneeringsplan en droeg de uitwerking van het plan op aan de hoofdbesturen van de vakvereenigingen.
Het betreft het door het Centraal Bloembollen Comité bij de regeering ingediende saneeringsplan, waarvoor een regeeringscrediet van 6 millioen is gevraagd.
(Vorig bericht blz. 662 D.)

C. **LETLAND. — Nationaal-Socialisten.** — Het Letlandsche parlement behandelde een voorstel der sociaal-democraten om alle „aanhangers van Hitler en fascisten" uit Letland te verwijderen en alle nat.-socialistische en fascistische organisaties in Letland te ontbinden.
Met 41 tegen 14 stemmen werd het voorstel der soc.-democraten aangenomen. (Jaunakas Sinas, Riga)

D. **IERLAND. — Verhooging van Invoerrechten.** — De regeering van den Ierschen Vrijstaat heeft besloten de bestaande invoerrechten en tarieven opnieuw met 15 à 20% te verhoogen. De verhooging geldt speciaal voor laken, dameskleeding, ijzerwerk, tin, kinderwagens, e.a. In al deze gevallen worden voor Engeland speciale voorkeurrechten berekend.
(Vorig bericht blz. 327 I.)

E. **NEDERLAND. — De clearing-overeenkomst met Duitschland.** — Op 31 Dec. 1932 is een protocol onderteekend tot regeling van de betalingen van de verordening, voortspruitende uit het goederenverkeer tusschen Nederland en Duitschland, hetwelk op 10 Jan. 1933 van kracht is geworden. Het doel van deze clearing-overeenkomst is de betalingen in het goederenverkeer te vergemakkelijken en door de faciliteiten, welke uit het protocol voortvloeien, de bezwaren, welke het gevolg waren van de algemeene deviezenbepalingen eenigszins te ondervangen.
De overeenkomst is geldig tot 31 Maart '33. Wanneer een der beide partijen het protocol niet 14 dagen voor dien datum had opgezegd, werd het stilzwijgend voor onbepaalden tijd verlengd.
Thans is de datum van 15 Maart verstreken, zonder dat de overeenkomst door een der beide partijen is opgezegd. Beide partijen hebben echter het recht, volgens het protocol, op den 1sten en op den 15den van elke maand de overeenkomst op te zeggen, waarna deze op den 15den of op den laatsten dag van dezelfde maand ophoudt te gelden.
(Vor. ber. Clearing-wet 427 G.)

21 MAART 1933

F. **ITALIE. — Mussolini's plan. - Ontwapening.** — De „Daily Telegraph" meldt de volgende bijzonderheden omtrent het plan van Mussolini, dat uit de volgende vijf punten is samengesteld:
1. De conventie wordt gesloten voor een periode van tien jaar en zal, indien geen der deelnemers vóór afloop van den voorgeschreven termijn opzegt, automatisch voor een nieuwe periode van tien jaar verlengd worden.
2. In den geest van het Kellogg-pact zullen Engeland, Frankrijk, Italië en Duitschland voor handhaving van den vrede samenwerken.
3. Ook voor andere mogendheden bestaat de mogelijkheid, zich bij de conventie aan te sluiten.
4. Bijzondere verplichtingen: Frankrijk, Engeland en Italië verklaren, dat in December 1932 aan Duitschland volledige rechtsgelijkheid is toegekend en dat thans de tijd gekomen is, deze rechtsgelijkheid in de practijk om te zetten. Oostenrijk, Bulgarije en Hongarije worden op dezelfde wijze behandeld.
5. Men zal zich bezighouden met het vraagstuk van gelijke richtsnoeren inzake koloniale kwesties.
Van officieuze Fransche zijde verneemt United Press nog, dat de opzeggingstermijn, bedoeld onder punt 1, één jaar bedraagt. De andere mogendheden dan de vier genoemde zullen zich wel bij de conventie kunnen aansluiten, maar er niet als actieve leden aan kunnen deelnemen. Speciale oogmerken van de onderteekenende mogendheden, zooals herziening van de vredesverdragen, moeten in overeenstemming met het Volkenbondspact nagestreefd worden.
(Daily Telegraph). **(Vorig bericht blz. 737 E.)**

A. **NEDERLAND. — Steenkool.** — Naar aanleiding van de berichten in enkele dagbladen omtrent samenwerking op de Nederlandsche kolenmarkt tusschen de Nederlandsche Steenkolen Mij. en de Steenkolen Handelsvereeniging te Utrecht — de vertegenwoordigster van het Rheinisch-Westfälisches Kolensyndikat — deelt het Corr. Bur. nog het volgende mede:
De gezamenlijke Limburgsche mijnen, waarvan geen enkel mijnbedrijf is uitgezonderd, zijn met de Steenkolen Handelsvereeniging tot overeenstemming gekomen omtrent de verdeeling van de Nederlandsche kolenmarkt.
De kwantiteiten welke het afgeloopen jaar door beide partijen in Nederland zijn geleverd, dienen als grondslag der verdeeling. Hierdoor heeft men van Duitsche zijde, wat betreft de Nederlandsche kolenmarkt, zijn hoeveelheden weten vast te leggen. Ditzelfde geldt voor de Nederlandsche mijnen. Men zou in dit geval kunnen spreken van een vrijwillige contingenteering. Verschuiving der hoeveelheden kan practisch gesproken niet meer plaats hebben, zonder dat de benadeelde partij hierdoor schadeloos zal worden gesteld. Ook de prijzen zullen in onderling overleg vastgesteld worden.
De overeenkomst is aangegaan voor drie jaar.
(Zie Steenkool: Imp. en exp. België en Frankrijk.)

B. **DUITSCHLAND. — Millionnairs.** — Volgens een bericht in de Duitsche bladen zijn er op het oogenblik in Duitschland 3174 personen, die een millioen mark of meer bezitten. Slechts 49 Duitschers bezitten een vermogen van meer dan 10 millioen mark.
(General Anzeiger)

C. **IRAK. — Kabinetswisseling.** — Het kabinet van Irak, dat op 20 Maart '33 is afgetreden, is door de volgende nieuwe regeering vervangen: Premier: Rasjid Ali; Buitenlandsche Zaken: Noeri Pasja Said; Financiën: Jasin Pasja; Binnenlandsche Zaken: Hikmat Soeleiman; Oorlog: Jalal Baban.
Het merkwaardige van deze nieuwe regeering is, dat Jasin Pasja, de leider der oppositie, zitting genomen heeft in een regeering, waarin ook Noeri Pasja zitting heeft, die premier was in het voorlaatste kabinet.

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Indische harsen en gommen.** — De directeur van het departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Batavia is gemachtigd te beschikken over een bedrag van *f* 18.750 ten behoeve van de bevordering van de onderzoekingen naar de chemische en technische mogelijkheden voor het gebruik van Indische natuurharsen en gommen in de industrie.

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Beperking van rijstinvoer.** — Het college van gedelegeerden keurde de antwoord-ordonnantie tot tijdelijke beperking van den invoer van rijst met ingang van 22 Maart '33 goed. De regeering had een termijn van 3 maanden voorgesteld, gedurende welke het invoerverbod zal gelden, doch deze termijn werd bij amendement in 4 maanden gewijzigd.
Het ontwerp is bedoeld als een noodmaatregel in afwachting van het tot stand komen van een nadere regeling. Nadat het ontwerp was aangenomen, werd de ordonnantie door de regeering vastgesteld en dadelijk in het Staatsblad afgekondigd.

F. **NARCOTICA.** — Russell Pasja, de commandant van de politie te Caïro en leider van het centraal bureau tegen het gebruik van narcotische middelen, heeft in zijn jaarverslag een krachtig beroep gedaan op de regeeringen van Egypte en Bulgarije, om den handel in verdoovende middelen op meer afdoende wijze te bestrijden.
Hij verklaarde, dat de regeeringen van alle gecivilliseerde landen er toe moesten overgaan, den handel en het vervoer van narcotische middelen onder internationale misdaden te rangschikken.
In zijn jaarverslag behandelt Russell Pasja voorts ook de „narcotica-baronnen van Europa" en hij verklaart dat de tijd daar is, om hun identiteit te onthullen. Als de tegenwoordige internationale samenwerking tusschen de regeeringen zeven jaar geleden al had bestaan, zou de wereld gespaard zijn gebleven voor veel ellende en zou men millioenen rijker zijn.
(Le Journal du Caire)

G. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Verhouding tot België.** — Minister Beelaerts van Blokland zeide in de Eerste Kamer inzake de verhouding tusschen Nederland en België o.a. het volgende:
De verhouding tot België is van den meest vriendschappelijken aard. De beide regeeringen werken beter samen dan sinds eenige jaren het geval was. De bespreking over de herziening der verdragen van 1839 is niet meer opgevat. Daarvoor moet het juiste tijdstip gekozen worden. In verband met de beslommeringen door de economische crisis moet dit punt voorloopig blijven rusten. Een volgende regeering moet hier ook vrij staan en een element bij de verkiezingen mag deze kwestie niet uitmaken. Men moet niet te veel geloof hechten aan berichten over hetgeen gesproken zou worden in Belgische senaatscommissies. Deze commissies vergaderen met gesloten deuren. **(Vorig bericht blz. 585 A.)**

H. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Nederl. Staatsleeningen.** — De Eerste Kamer heeft haar voorloopig verslag uitgebracht over het ontwerp van wet tot het aangaan van een of meer geldleeningen ten laste van het Rijk. Wij ontleenen er aan:
Bij het afdeelingsonderzoek van dit wetsontwerp stelden eenige leden de vraag, waarom de Minister ter consolidatie van de vlottende schuld niet machtiging geeft tot het verkoopen van inschrijvingen in het Grootboek der 3% rentegevende Nationale Schuld, zooals indertijd bij de wet van 24 Dec. 1930 is toegestaan.
Zij meenden, dat daardoor allicht eenige rentebesparing zou kunnen worden verkregen en tevens voor verschillende lichamen en personen de mogelijkheid zou worden geopend om op aantrekkelijke wijze hun gelden te beleggen. **(Vor. ber. Staatsschuld 587 H.)**

I. **ONTWAPENING. — Mussolini's plan. - Britsch-Fransche besprekingen.** — Over de Britsch-Fransche ministerbesprekingen te Parijs is het volgende officieele communiqué gepubliceerd.
Op de terugreis uit Rome hebben de Engelsche premier en de minister van Buitenlandsche Zaken zich eenigen tijd te Parijs opgehouden, om de Fransche ministers van het onderhoud, dat zij met Mussolini gehad hebben, op de hoogte te stellen.
De Engelsche en Fransche ministers hebben een langdurig onderhoud met elkander gehad, waarop de Fransche ministers hun collega's dank hebben gebracht voor de hun gegeven inlichtingen, welke hen in staat zullen stellen de hun voorgelegde voorstellen aan een nauwkeurig onderzoek te onderwerpen.
De ministers van beide landen zullen zich binnenkort opnieuw met elkander in verbinding stellen. **(738 F.)**

K. **VEREENIGDE STATEN. — Bankcrisis.** — Volgens een zoo juist gepubliceerd overzicht hebben thans 70 pct. van de Amerikaansche banken haar normale werkzaamheden hervat.
Van de overige 30 pct. hebben ongeveer de helft haar loketten weer geopend onder beperkende bepalingen voor het verrichten van bepaalde werkzaamheden. De bepalingen bestaan meestal hierin, dat de deposito's, welke opgenomen kunnen worden, tot een bepaald maximum kunnen loopen.
Ongeveer 10 pct. van de banken is nog gesloten, hetzij omdat men nog niet gereed is met een reorganisatie, hetzij omdat zij samengevoegd zullen worden met andere bankinstellingen, zoodat het bedrijf op een gezonde basis zal kunnen worden hervat.
(Vor. ber. Crisis 732 E,; Bankopening 730 G.)

A. DUITSCHLAND. — Opening van den Rijksdag. - Plechtigheden in de Garnizoenskerk te Potsdam. —

De officieele plechtigheid in de Garnizoenskerk te Potsdam, die de opening van den nieuwen Rijksdag voorafging, is met grooten luister gevierd. De kerk was buitengewoon fraai versierd, in het bijzonder de vroegere loge van de Keizerin. Het schitterde van uniformen. In de loges zaten de voormalige Kroonprins met zijn familie, vele hooge militairen, de diplomaten en vertegenwoordigers van kunst en wetenschap. Rijkspresident von Hindenburg, Rijkskanselier Hitler en alle ministers waren aanwezig.

Rijkspresident von Hindenburg sprak de volgende rede uit:

Door mijn verordening van 1 Februari heb ik den Rijksdag ontbonden om het Duitsche volk de gelegenheid te geven zijn oordeel over de nieuwe regeering te vellen. Op 5 Maart heeft het volk deze, door mijn vertrouwen beroepen, regeering, bevestigd en de noodige grondslagen voor haar werk gegeven. Zwaar en moeilijk is het werk dat gij, heer rijkskanselier en gij, heeren ministers voor u ziet. Op binnen- en buitenlandsch gebied moeten moeilijke vraagstukken opgelost worden. Ik weet, dat kanselier en regeering met moed en ijver aan de oplossing van deze vraagstukken zullen beginnen, en ik hoop van u, dames en heeren leden van den nieuwen Rijksdag, dat gij u achter de regeering zult plaatsen, en ook van uwen kant alles zult doen om haar bij haar zware taak te steunen.

De plaats waar wij vandaag samengekomen zijn, is een aanmaning om een terugblik te slaan op het oude Pruisen dat in noesten arbeid en nooit versagende vaderlandsliefde groot geworden is en daardoor het Duitsche volk vereenigd heeft. Moge deze geest ons samenhouden tot heil van een vrij en trotsch Duitschland. Met dezen wensch begroet ik den nieuwen Rijksdag en geef nu het woord aan den heer rijkskanselier.

Hierna stond rijkskanselier Hitler op tot het afleggen van de volgende regeeringsverklaring:

„Mijnheer de rijkspresident, afgevaardigden, mannen en vrouwen van den Rijksdag.

Zware zorgen drukken sinds jaren op ons volk. Ondanks vlijt en arbeidswil, ondanks energie en cultuur heeft menig Duitscher geen brood. De financiën zijn in de war, het economische leven is verlamd. De wereld laat zich bedriegen door den schijn dien onze groote steden nog opleveren; de armoede en ellende ziet zij niet. Sinds 2000 jaar wordt ons volk door een afwisselend lot begeleid. Op bloei volgde steeds weer verval. Hoe meer volk en rijk vervielen in de laatste jaren, hoe meer eenheid en saamhoorigheid noodig waren.

Dit innerlijke verval der natie is weer eenmaal gelijk zoo dikwijls, de aanleiding geweest voor de buitenwereld om ons aan te vallen en de revolutie in 1918 maakte een eind aan een strijd dien het Duitsche volk in de heilige overtuiging begonnen was om zijn vrijheid en levensrechten te beschermen. Noch de keizer, noch de regeering, noch het volk hebben dien oorlog gewild. Alleen het verval van de natie en de algemeene ineenstorting dwongen een zwak geslacht tegen beter weten en tegen de heiligste innerlijke overtuiging in de oorlogsschuld-leugen op zich te nemen. In ieder opzicht is ons volk na 1918 dieper en dieper gevallen. Het ergste was de vernietiging van het geloof in eigen kracht, de vernieling van onze tradities. Maar ook de andere wereld is door de uitschakeling van Duitschland als een der voornaamste schakels van het economische leven niet gelukkig geworden. Uit de verdwazing van een eeuwigen overwonnene en een eeuwig-overwinnaar is de waanzin van de herstelbetalingen geboren en als gevolg daarvan weer de ramp van den geheelen wereldhandel.

Maar nu is gelukkig weer het jonge Duitschland geboren, waarvan gij, mijnheer de rijkspresident, sinds 30 Januari 1933 mij de leiding hebt toevertrouwd. Wij mannen van deze nationale regeering hebben ons toen tot het volk gericht in de overtuiging dat het dit jonge Duitschland erkennen wil en wij zijn niet bedrogen uitgekomen.

In eenige weken heeft het Volk het huwelijk voltrokken tusschen de symbolen van de oude grootheid en de jonge kracht en zijn eigen eer hersteld.

Op het oogenblik dat de nieuwe nationale regeering voor de eerste maal voor den nieuwen Rijksdag treedt, betuigt zij haar vasten wil om het groote hervormingswerk van de complete reorganisatie van het Duitsche volk en rijk ter hand te nemen.

De nationale regeering verwacht van de partijen der volksvertegenwoordiging dat zij na een noodperiode van 15 jaar zich mogen verheffen boven de enge grenzen van een doctrinair partijpolitiek denken, om zich ter beschikking te stellen van de ijzeren noodzakelijkheid die onze beweging deed geboren worden. Wij willen de eenheid van den geest en den wil van de Duitsche natie herstellen. Wij willen de eeuwige fundamenten, krachten en waarden van ons volkswezen handhaven. Wij willen de organisatie en de leiding van den staat weer aan die beginselen onderwerpen, die in alle tijden de voorwaarde van grootheid bij alle volken waren. Wij willen de tradities van ons volk en zijn cultuur in deemoedigen eerbied koesteren als onuitputtelijke bron van innerlijke kracht en als mogelijke vernieuwing in droeve tijden. Wij willen het vertrouwen in de gezonde en natuurlijke beginselen verbinden met een vastheid in de politieke ontwikkeling naar binnen en buiten.

Wij willen een hechte regeering vormen die aan ons volk weer een ongeschokte autoriteit zal geven. Wij willen ons economische leven herstellen, dat zijn nut bewezen heeft voor ons en andere volken. Wij willen het primaat der politiek herstellen die geroepen is den levensstrijd der natie te organiseeren en te leiden. Wij willen oprecht trachten allen bijeen te brengen die met ons van goeden wille zijn en diegenen onschadelijk te maken die mochten probeeren het volk te benadeelen. Wij willen een waarachtige gemeenschap opbouwen uit de stammen, standen en beroepen en zelfs uit de vroegere „klassen" van het Duitsche volk. Uit boeren, burgers en arbeiders moet weer ontstaan een eensgezind volk dat weer geloof en vertrouwen stelt in zijn eigen cultuur, eer en vrijheid.

Tegenover de wereld willen wij, met in aanmerking neming van de offers die wij zelf gebracht hebben, oprechte vrienden zijn van den vrede die eindelijk de wonden zal heelen onder welke nu alle volken lijden.

De regeering van de nationale verheffing is besloten haar voor het aangezicht van het volk aanvaarde taak tot een goed einde te brengen. Daarom treedt zij heden voor den Rijksdag in de hoop in dit lichaam een steun te zullen vinden bij de vervulling van die taak. Moogt gij, mannen en vrouwen als vertegenwoordigers van het volk het teeken van den tijd herkennen en meehelpen aan het groote werk van de nationale verheffing.

In ons midden bevindt zich een grijsaard. Wij verheffen ons voor u van onze zetels, heer veldmaarschalk! Driemaal hebt gij gestreden op het veld van eer voor het lot en de vrijheid van ons volk. Als jonge luitenant in den rok des konings, als bevelhebber in den wereldoorlog en daarna.

U hebt de opkomst van het rijk beleefd na den grooten kanselier, gij hebt ons geleid in den grooten tijd dien het lot ons in fellen strijd heeft laten doorleven.

Vandaag wil de voorzienigheid dat gij opnieuw de beschermer zult zijn van de nieuwe verheffing van ons volk. Dit is voor ons allen een symbool voor de onverwoestbare levenskracht van ons volk.

Moge de voorzienigheid ons ook nu dien moed en volharding verleenen die tot herstel van onze eenheid noodig zijn. Dit willen wij beloven aan het graf van onzen grooten Koning."

De katholieke rijksdagafgevaardigden begaven zich allen naar de Peters- en Pauluskerk, waar voor het begin van de rijksdagzitting een H. Mis werd opgedragen.

Von Papen, de vice-kanselier, was een der eersten, die zich naar het kerkgebouw begaf. De leden der centrum-fractie kwamen in een groep onder leiding van dr. Brüning en dr. Esser, de kerk binnen. Voorts zag men vele katholieke nationaal-socialistische afgevaardigden in uniform.

Aanwezig waren voorts de pauselijke nuntius mgr. Orsenigo, de gezanten van Italië, Ierland, Oostenrijk en verschillende Zuid-Amerikaansche staten, de staatscommissaris voor Beieren, generaal von Epp, de president van politie van München, Himmeler.

Onder de centrum-afgevaardigden zag men ook vele oud-ministers. De plechtigheid eindigde met het zingen van het „Te Deum".

Rijkskanselier Hitler, hoewel katholiek, heeft de katholieke godsdienstoefening niet bijgewoond. Een officieele verklaring hieromtrent luidt:

„De Katholieke bisschoppen van Duitschland hebben den laatsten tijd in een reeks verklaringen, volgens welke ook in de praktijk gehandeld werd, leiders en leden van de N.S.D.A.P. als afvalligen van de Kerk gekenmerkt, aan wie de Heilige Sacramenten niet mochten worden toegediend.

Deze verklaringen zijn tot dusver niet herroepen en ook van de zijde der Katholieke geestelijkheid blijft men hiernaar handelen.

Dientengevolge zag de rijkskanselier zich tot zijn leedwezen genoodzaakt, niet deel te nemen aan de Katholieke godsdienstoefening van hedenmorgen te Potsdam." **(V. b. 672 E.)**

A. DUITSCHLAND. — Constitueering van den nieuwen Rijksdag. —
De eerste vergadering van den nieuwen Duitschen Rijksdag op 21 Maart '33 in de Kroll-opera te Berlijn gehouden, voorafgegaan door groote plechtigheden te Potsdam, werd door Rijksdagpresident Göring geopend. In de diplomatieke loges had, behalve vele hoogwaardigheidsbekleeders, ook de gezant van Polen plaatsgenomen. Ex-kroonprins Wilhelm was eveneens tegenwoordig. De nationaal-socialistische afgevaardigde prins August Wilhelm, zoon van den ex-Keizer, bevond zich onder de afgevaardigden.
In zijn openingsrede wees voorzitter Göring er op dat volgens een besluit van het seniorenconvent de eerste vergadering niet meer geopend zal worden door het oudste lid, maar door den in den vorigen Rijksdag fungeerenden president.
Op voorstel van dr. Frick werd door mondelinge stemming met meerderheid van stemmen de oude Rijksdagpresident, minister Göring, wederom tot voorzitter gekozen. Eveneens door mondelinge stemming werd vervolgens het presidium gekozen dat zal bestaan uit: eerste vice-president Esser (Centrum), tweede vicepresident Gräf (Duitsch-Nationaal) en derde vice-president Zörner (Nationaal-socialist). Alles bij stemonthouding van de linksche partijen. Al deze formaliteiten waren zoodoende binnen het kwartier afgeloopen.
Als griffiers werden zeven nationaal-socialisten, twee Duitschnationalen, twee Centrum-afgevaardigden en een lid van de Beiersche Volkspartij aangewezen.
Daarna kreeg Rijksdagpresident Göring het woord voor een rede, waarin hij o.a. zeide:
„Meine Damen und Herren, meine Kameraden!"
Door een afschuwelijke misdaad zijn wij gedwongen te vertrekken uit een gebouw dat eens voor het Duitsche volk was gebouwd. Deze aanslag zou een signaal zijn voor een anarchie en chaos in Duitschland op een oogenblik dat de eerste stappen voor een nieuwe ordening en wederopbouw van het Rijk waren genomen.
Wij staan thans in een grooten tijd. Binnen enkele weken heeft de heilige vlam der nationale revolutie het Duitsche volk aangetast en dat heeft getoond dat er nu een einde zal komen aan het verleden dat wij 14 jaar lang hebben bestreden.
Er is een nieuw parlement gekomen, voor de eerste maal zonder koehandel, zonder partijbelangen, zonder alles wat het parlement tot nog toe vernederd heeft in de oogen van het volk zelf, en dat nu werken zal en het lot van het Duitsche volk wil verbeteren.
Het is een merkwaardig voorteeken dat wij willen beschouwen als een goed omen, dat op denzelfden dag van heden, 21 Maart, in 1871 ook een nieuwe Rijksdag werd geopend, en wel de eerste Rijksdag van Duitschland, door Bismarck, die op dien dag voor de eerste maal de Duitsche stammen vereenigd zag. Op dien dag werd het Duitsche Rijk geschapen, dat langzamerhand echter weer verbrokkeld is. Wij danken het den man die 14 jaar geleden begonnen is te werken voor een nieuw vereend Duitschland, dat het geheele Duitsche volk thans aan een nieuwe toekomst mag gelooven.
De door hem gevestigde beweging heeft zich doorgezet na een zeer zwaren arbeid, na een geweldige worsteling tegen terreur en onderdrukking. Veertien jaar van schande liggen achter ons. Een groot Rijk is verloren gegaan. In de plaats van een eensgezind volk zijn klasse- en belangentegenstellingen gekomen. Vandaag zien wij echter voor het eerst het aanbreken van een nieuwen tijd. De geest van Weimar zal verdwijnen voor den geest van Potsdam.
Gij ziet thans in den Duitschen Rijksdag nieuwe emblemen. Elk volk kiest zich de emblemen waaronder het strijden, werken en opbouwen wil. Wij hebben het republikeinsche zwart-rood-goud niet verdrongen: zij die dit embleem hebben gekozen hebben het zelf neergehaald. En wij hebben thans naast het roemrijke, historische zwart-wit-rood, het oeroude teeken van onze voorvaderen, dat toch eeuwig nieuw en verjongend is: het zonneteeken als symbool van opgang, als eereteeken."
(Vorig bericht blz. 740 A.)

B. DRAADLOOZE ONTSTEKING VAN BUSKRUIT. — De Gentsche ingenieur Vanderstegen is er op 18 Maart '33 in geslaagd door middel van een draadloozen zender een hoeveelheid buskruit, welke zich te Langerbrugge op een afstand van 12 kilometer bevond, tot ontvlamming te brengen. (N. R. Crt.)

22 MAART 1933

C. IRAK. — Order voor „Werkspoor N.V.". — De „Iraq Petroleum Company" bouwt een dubbele pijpleiding van haar olievelden in Oost-Irak naar twee havens aan de Middellandsche zee. Dit enorme project, waaraan door een leger arbeiders gedurende jaren wordt gewerkt, dient voor het vervoer van de ruwe olie naar de kust, vanwaar zij verscheept kan worden. De pijpleiding ligt over het grootste deel van haar lengte in de woestijnen van Irak en Transjordanië. De olie wordt door de pijpen geperst door groote plunjerpompen. Er zijn een vijftiental pompstations, in elk waarvan drie pompen zijn opgesteld. Elke pomp wordt via een tandwieloverbrenging aangedreven door een dieselmotor.
Deze vijfenveertig motoren werden, na een publieke inschrijving over drie firma's verdeeld. Eén van deze drie, die voor het forum der wereldtechniek gekozen waren als de bouwers van de betrouwbaarste motoren, is — naar wij vernemen — de Amsterdamsche fabriek Werkspoor N.V.; bij haar werden twaalf dezer motoren besteld.

D. METALLISEEREN. — Uit Weenen komt het bericht, dat een daar woonachtig chemicus, ingenieur Max Ow, een proces heeft gevonden, waarmee het mogelijk is allerlei electrisch niet geleidende stoffen met metaal te bedekken en ze zoo minder aantastbaar voor atmosferische invloeden en daardoor duurzamer te maken. Voor het metalliseeren van electrisch geleidende voorwerpen maakte men tot nog toe gebruik van het galvaniseeren, dat men echter voor stoffen als hout e.d. niet gebruiken kan. In de laatste jaren is het z.g. Schoopeeren, het door spuiten volgens het proces van Schoop met metaal bedekken, hoe langer hoe meer in gebruik gekomen. Hiermede worden goede resultaten bereikt, doch de verbinding tusschen het metaal en het te bedekken materiaal is niet zeer innig in de meeste gevallen.
Bij het nieuwe procédé wordt wederom gebruik gemaakt van de oude methode van het galvaniseeren en wel wordt daartoe de oppervlaktelaag van het te metalliseeren voorwerp electrisch geleidend gemaakt. Dit geschiedt langs chemischen weg, door een reeks van bewerkingen, waarbij men eerst de oppervlaktelaag doet opzwellen in een bepaalde oplossing, waarna men het voorwerp in een reeks van metaalzoutbaden brengt en tenslotte droogt. De metaallaag is zoo innig verbonden met het oorspronkelijke materiaal, dat men ze niet kan verwijderen zonder het voorwerp te beschadigen. Voor een werkelijk goed metalliseerproces, zooals het hier genoemde schijnt te zijn, is plaats op de wereld. De toepassingsmogelijkheden in tallooze bedrijven zijn zoo groot in aantal, dat wij ons niet aan een opsomming willen wagen, te meer waar nagenoeg elke organische stof, dus ook de velerlei kunstharsen, volgens het zeggen van den uitvinder, met deze methode gemetalliseerd kunnen worden. (Haagsche Post)

E. TSJECHO-SLOWAKIJE. - President Masaryk over het Fascisme. — President Masaryk heeft aan een Reuter-correspondent een interview toegestaan, waarin hij zich speciaal uitte over het fascisme en de woorden van Mussolini aanhaalde, dat het fascisme „geen exportartikel" is.
Het fascisme, aldus Masaryk, draagt een zeker democratisch element in zich, doch om te slagen, moet het overeenstemmen met het publiek belang. Mussolini heeft het monarchisme op den achtergrond geschoven en in zekeren zin de republiek ingesteld.
Het fascisme streeft naar invoering van een zekere populaire regeering, doch neigt tevens naar de autocratie. Eén man alléén kan geen bevolking van 40 millioen menschen regeeren.
Masaryk ontkent, dat de kleine mogendheden zich

ongerust zouden kunnen maken over de gebeurtenissen in Duitschland, doch deze landen moeten met des te grooter ijver medewerken aan de internationale toenadering. Voor Tsjecho-Slowakije vreest Masaryk geen onrust van Duitsche zijde, want Duitschland heeft de handen vol aan zijn eigen problemen.
Masaryk zeide voorstander te zijn van de Vereenigde Staten van Europa, die door economische en politieke banden moesten worden verbonden. **(660 C.)**

A. **ALL PEOPLES ASSOCIATION. — Sir Evelyn Wrench in Nederland.** — Sir Evelyn Wrench, stichter en voorzitter van de All Peoples Association, heeft te 's-Gravenhage voor de Nederlandsche groep dezer vereeniging een voordracht gehouden.
Onder de belangstellenden bevonden zich prinses Juliana en prins Hendrik.
Spr. vertelde hoe hij tot de oprichting der A. P. A. was gekomen. Het is ongeveer drie jaar geleden, dat de gedachte bij hem boven kwam op welke wijze hij zijn leven in de toekomst op de meest nuttige wijze zou kunnen besteden. Hij voelde, dat dit mogelijk was door een betere „feeling" tusschen de volkeren der aarde tot stand te brengen en te propageeren. Op dit terrein had sir Evelyn in de laatste twintig jaren eenige ervaring opgedaan. Hij stichtte de Overseas League om de vriendschap tusschen alle deelen van het Britsche Imperium te bevorderen.
Hebben wij allen als Europeanen onzen plicht gedaan? vroeg spr. In dit verband memoreerde sir Evelyn de kwestie van de Gleichberechtigung in Duitschland en merkte op, dat geen stabiele toestand mogelijk was op een basis van overwinnaar en overwonnene. Uitvoerig zette spr. vervolgens de ideeën der A. P. A. uiteen. Hij merkte op, dat hij de toekomstige wereldorganisatie als een continentale organisatie zag. In verband hiermede kon hij ook niet meegaan met de denkbeelden van Coudenhove-Kalergi inzake Pan-Europa. In het bijzonder wat het koloniale probleem betreft achtte sir Evelyn de oplossing van Pan-Europa niet juist. Hij hoopte, dat er een tijd zou komen dat een Nederlander tegenover Europa zou staan, zooals thans een inwoner van Zuid-Holland tegenover Nederland staat. Om dat te bereiken riep hij allen op, hun plaatsen in de gelederen in te nemen. Hij kon niet in een pessimisme gelooven, ondanks alle teleurstellingen was hij een optimist gebleven. De utopia van heden zal de werkelijkheid van morgen worden!
A. P. A. wil de mannen en vrouwen van verschillende landen tot elkaar brengen. A. P. A. vraagt niet of iemand communist of Nazi, Christen of Jood is. Wij maken geen afzonderlijke lichamen in Engeland of Nederland enz. Allen zijn onderdeelen van het groote wereldlichaam.

B. **DUITSCHLAND. — Verordening tegen provocatie.** — De Duitsche rijksregeering heeft president von Hindenburg eenige verordeningen ter onderteekening voorgelegd, waarin zeer scherpe strafbepalingen voorkomen ter bestrijding van provocatie, van beleediging der regeering of regeeringspartijen en waarin regels worden gegeven voor op te richten bijzondere rechtbanken.

C. **GEESTELIJK LEVEN. — Een nieuw oud-christelijk document.** — Sedert 1927 verschijnen de „Woodbrooke Studies", een zeer belangrijke publicatie op het gebied van het Grieksch-Oostersch Christendom. Grondslag daarvoor vormen de belangrijke Oostersche bibliotheken van prof. dr. J. Rendel Harris en dr. Alph. Mingana. In het zoo juist verschenen VIIe deel heeft dr. Mingana een verloren dogmatisch geschrift van Theodorus van Mopsuestia (overl. 428) gepubliceerd, dat over den doop handelt en waarvan tot dusver slechts aanhalingen bekend waren. Theodorus was de grootste exegeet van zijn tijdperk en heeft — hoewel later als ketter geoordeeld — op het nageslacht blijvenden invloed geoefend. De Oostsyrische kerk, die in menig opzicht het dichtst van alle Oostersche kerken staat bij het Westersch Christendom en den geest der Reformatie, heeft de wijze, waarop hij in 553 (Synode te Konstantinopel) tezamen met niemand minder dan Origenes veroordeeld is, nimmer aanvaard. Zij hield hem integendeel in de hoogste eer. Het geschrift zelf is van bijzondere beteekenis voor onze kennis van een der klassieke perioden van het Grieksche theologische denken. Voor de geschiedenis van doop- en mis-liturgie geeft het een nieuw vast punt. Thans blijkt n.l., dat de liturgie, die de Oostsyrische kerk aan Theodorus toeschrijft, niet door hem is gebruikt of geregeld. Hij commentarieert n.l. in dit thans ontdekte geschrift „zeer oude" liturgieën van zijn diocees. Ook voor de tekstgeschiedenis van het Nieuwe Testament kan dit werk juist op thans actueele punten belangrijk blijken. (N. Rott. Crt.)

D. **PORTUGAL. — Plebisciet over nieuwe Grondwet.** — De Portugeesche Legatie te 's-Gravenhage deelt mede, dat het plebisciet tot goedkeuring van de nieuwe constitutie en tot verlenging van de aan den president der republiek verleende rechten, op 19 Maart '33 zonder eenig incident in het geheele land heeft plaats gehad.
Bij de stemopneming is gebleken, dat bijna 70% der ingeschreven kiezers heeft gestemd. Het percentage der tegenstemmers bedraagt nog geen 5. **(359 E.)**

E. **SHANGHAI. — De internationale nederzetting.** — De overeenkomst, welke in Februari 1930 was tot stand gekomen tusschen China, Engeland, Frankrijk, Amerika, Nederland, Noorwegen en Brazilië betreffende de reorganisatie van de voorloopige rechtbank in de internationale nederzetting te Shanghai is voor een periode van drie jaar verlengd.
De betreffende nota's zijn uitgewisseld tusschen den Chineeschen minister van Buitenlandsche Zaken en de gezanten der betrokken mogendheden.
De overeenkomst bestaat uit tien artikelen en voorziet in een tijdelijke regeling, hangende de opheffing der extra-territorialiteit. (Shanghai Times).

F. **DUITSCHLAND. — Plechtigheden te Potsdam. - Perscommentaren. — Frankrijk:** Alle Parijsche bladen wijden veel ruimte aan de gebeurtenissen van 21 Maart '33 te Potsdam.
In de „Matin" vraagt Philippe Barrès of de geest van Potsdam die in Duitschland nog zeer levend is, de geest der restauratie beteekent. Tot dusverre wijzen de teekenen daar nog niet op. Het moreele prestige van Hitler in Duitschland geeft reden te betwijfelen, dat hij daar aan denkt. De aanwezigheid van talrijke delegaties der Centrumjeugd in witte hemden heeft eveneens te denken gegeven. Men zou daarin een bewijs kunnen zien, dat achter de ceremoniën de gedachte wakker is, waaraan het misschien zal gelukken het materiaal te verzamelen voor een hecht politiek gebouw der toekomst.
De „Liberté" en de „Temps" wijzen met zeer veel nadruk op de gevaren, die het nationalistische Duitschland oplevert.

Engeland: Van de Engelsche bladen, die commentaar leveren op de plechtigheid van den 21sten Maart te Potsdam, wijzen vooral de liberale „News Chronicle" en de „Times" op de buitenlandsche aspecten van de gebeurtenissen in Duitschland. Het liberale blad spreekt de hoop uit, dat Duitschland zal inzien, dat het op het oogenblik niet zijn belang is onmogelijke eischen te stellen, doch dat het moet streven naar vreedzame relaties met alle buurstaten. De „Times" schrijft, dat indien de Duitsche regeering er toe mocht overgaan in de buitenlandsche politiek op dezelfde wijze op te treden, als zij in de binnenlandsche politiek doet, Duitschland volkomen geïsoleerd zou worden en het buitenland zich gemeenschappelijk tegen Duitschland zou keeren.
Na er op gewezen te hebben, dat de Pruisische geest buiten Duitschland een slechten naam heeft, schrijft

de „Manchester Guardian", dat de wereld met spanning zal afwachten welke buitenlandsche politiek Hitler zal volgen. De methodes, waardoor hij zich de overwinning verzekerde en de methodes, volgens welke deze zege is gevierd, zijn even omineus, als de mannen, waardoor hij omringd is. En het blad eindigt met de vraag: Zal hij vrede of oorlog brengen? **(Vor. ber. blz. 741 A; 740 A.)**

A. **DUITSCHLAND. — Pruisische Landdag.** — Na de opening van den Landdag door Generaal Litzmann is aan de orde de verkiezing van het presidium. Namens de nationaal-socialistische fractie stelt Kube voor, den president van den ontbonden Landdag, Dr. Kerrl, te herkiezen. In zijn rede ging Kube nogmaals in op de beteekenis van dezen dag, 22 Maart, den dag waarop de laatste groote vertegenwoordiger op den troon der Hohenzollerns, koning Wilhelm I van Pruisen, tezamen met Bismarck, Moltke en Roon het Rijk schiep.
De Duitsch-Nationale afgevaardigde Dr. v. Winterfeld, als leider dezer fractie het woord voerend, zeide de hoop uit te spreken, dat eens de tijd zal komen, dat de Hohenzollern weer zullen regeeren over Pruisen—Duitschland.
Het presidium werd bij acclamatie gekozen. Het is thans als volgt samengesteld: voorzitter Kerrl (N. S. D. A. P.); vice-presidenten Haake (N. S. D. A. P.); Baumhoff (Centrum) en Dr. Kries (D.-Nationaal).
Het nieuwe reglement van orde werd goedgekeurd en direct van kracht verklaard. (Völk. Beobachter)
(Vorig bericht blz. 730 H.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Drankwet.** — President Roosevelt heeft op 22 Maart de door het Congres goedgekeurde voorstellen betreffende het schenken van bier van 3.2%, van lichte wijnen e.d. onderteekend.
De toegelaten alcoholische dranken zullen nu van 7 April 1933 af geschonken kunnen worden. **(737 A.)**

C. **OOSTENRIJK. — Banken in moeilijkheden - Nieder-Oesterreichische Escompte Gesellschaft.** — De Nieder-Oesterreichische Escompte Ges. te Weenen, met een kapitaal van 54 mill. sch., is door het bevriezen van credieten immobiel geworden. Reeds eenige dagen heeft de directie van de Nieder-Oesterreichische met die der Nationale Bank onderhandeld over een hulpactie. Er moet 800.000 sch. per jaar worden bezuinigd. Alle directeuren der Nieder-Oesterreichische hebben hun functies neergelegd. Op zijn post blijft alleen de directeur Kubie, die tot dusver lid van het bestuur was, en thans de leiding van de instelling op zich neemt. Zijn tractement zal echter tot 70% worden verlaagd.
De Oesterreichische Escompte Ges. is trustee van de gemeente Weenen en heeft een belangrijk deel der gelden der Wiener Zentrale Sparkasse onder haar beheer, die eigendom der gemeente is.
De moeilijkheden werden ontketend door het vervallen van 35 mill. Fransche wissels, die door de Escompte Ges., niet kunnen worden gehonoreerd.
(Vorig bericht blz. 204 H.)

23 MAART 1933

D. **NEDERLAND. — Jaarbeurs te Utrecht - Bezoek van den Belgischen Minister Theunis.** — De Koninklijke Nederlandsche Jaarbeurs heeft een groep Belgische autoriteiten en zakenmenschen, die een bezoek gebracht hadden aan de 28e Nederlandsche Jaarbeurs, een maaltijd aangeboden, ter gelegenheid van het feit, dat voor de eerste maal een Belgische sectie aan de Jaarbeurs deelneemt.
Nadat de voorzitter der Nederlandsche Jaarbeurs, de heer Fentener van Vlissingen, de gasten welkom geheeten had, sprak minister Verschuur zijn groote voldoening uit over het feit, dat temidden van de dwaasheid, die in de wereldeconomie heerscht, de twee landen, België en Nederland, die economisch op elkaar zijn aangewezen, een lichtend voorbeeld geven aan de overige naties, wat betreft een samenwerking op economisch gebied, welke beoogt de bevordering van de gemeenschappelijke belangen van beide landen, hierbij herinnerend aan de economische conferentie van 1927 onder voorzitterschap van Z.Exc. minister Theunis gehouden. Hierop antwoordde minister van Staat Theunis met een rede, waaraan wij o.a. ontleenen:
Onder de tragische omstandigheden, welke de wereld doormaakt is een manifestatie van het hooge belang van de Utrechtsche Jaarbeurs niet alleen een practische noodzakelijkheid, maar tevens een nieuw bewijs van de absolute noodzakelijkheid om tot een breeder opvatting van de economische en tarievenpolitiek der volken terug te keeren.
Ik weet, dat Nederland en België fier kunnen gaan op de gematigdheid van hun douane-tarieven en dat onze twee landen zich nauwelijks aan de gevaarlijke dwaling hebben overgegeven, welke door anderen bewust gewild wordt, n.l. het overdreven en ziekelijke protectionisme, dat ten slotte ook uitputtend werkt zelfs op de landen, welke dit middel willen gebruiken om genezing te vinden.
Het is voor mij steeds een werkelijke voldoening om in de internationale handelsinitiatieven gelijk die, welke ons heden bijeenbrengen, het getuigenis te zien, dat de economische realiteit toch begrepen wordt, tenminste door een elite. **(Vorig bericht blz. 734 G.)**

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer - Defensiebegrooting 1933.** — De Eerste Kamer heeft in haar op 16 Maart gehouden zitting de Defensie-begrooting 1933 met 22—9 stemmen aangenomen.
(Vor. ber. Begrooting 734 C.; Defensie 732 B.)

F. **NEDERLAND. — Beperking van den Rundveestapel.** — Naar wij vernemen, zijn de centrale landbouworganisaties en de Alg. Ned. Zuivelbond tot de slotsom gekomen, dat het noodzakelijk is, om op korten termijn 200.000 kennelijk drachtige of pas gekalfd hebbende koeien uit de markt te nemen en te slachten. Wat betreft de bestemming van het vleesch (50 à 60 millioen kilo), heerscht nog geen volledige eenstemmigheid; er gaan echter vele stemmen op, om het te verduurzamen.
De kosten zouden moeten worden gedekt uit de opbrengst van een accijns op het in het binnenland geconsumeerde rundvleesch. De regeling zou dan bovendien gepaard moeten gaan met een verplichte beperking der fokkerij. De regeering heeft het plan reeds in ernstige overweging; wellicht, dat men in het ministerieele antwoord op de vragen van het Tweede Kamerlid dr. Lovink meer definitiefs over een en ander zal kunnen vernemen.
Men wijst er op, dat onze rundveestapel ongeveer 2.352.000 stuks sterk is, waarvan ruim de helft melkvee. De beperking met 200.000 stuks zou dus neerkomen op ongeveer 15% van het aantal melkgevende koeien (200.000 van de 1.300.000).
(Zie Landbouw en Veeteelt 636 B.)

G. **NEDERLAND. — Protest tegen terreur in Duitschland.** — Op 18 en 19 Maart heeft te Amsterdam een vergadering plaats gehad van den bestuursraad van het Ned. Synd. Vakverbond, waar een motie werd aangenomen, waarin het verbond protesteert tegen de heerschende terreur in Duitschland en alle Nederlanders oproept om hiertegen te protesteeren en aan dit protest kracht bij te zetten door een systematischen boycot van Duitsche goederen.

H. **DUITSCHLAND. — De Katholieke Kerk en de nationaal-socialisten.** — Naar aanleiding van de verklaring van Adolf Hitler, waarom hij op 21 Maart niet aan den katholieken kerkdienst te Potsdam heeft deelgenomen, verneemt de „Bayrische Kurier" van vooraanstaande kerkelijke zijde:
„De bewering dat aanhangers van de nationaal-socia-

listische partij als afvalligen worden beschouwd, die niet van de Heilige Sacramenten kunnen worden voorzien, is in deze algemeenheid onjuist. In tallooze gevallen zijn zij evenals alle andere katholieken tot de Heilige Sacramenten toegelaten. De vraag van toelating of afwijzing wordt bij hen evenals bij alle andere katholieken niet beslist op grond van politieke overwegingen, doch wordt van geval tot geval beoordeeld. De uitdrukking „afvallig van de kerk" is dan ook geheel onjuist." **(Vor. ber. Godsdienstoefening te Potsdam 740 A.)**

A. DUITSCHLAND. — Regeeringsverklaring. —

Rijksdagpresident Göring opende op 23 Maart '33 de zitting van den Rijksdag in de Kroll-opera te Berlijn, met een korte toespraak, waarin hij ter gelegenheid van den verjaardag van Dietrich Eckart dezen dichter van de nationale vrijheidsbeweging herdenkt.

Nadat het eerste punt der agenda, de wijziging van het reglement van orde met de stemmen der socialisten tegen is aangenomen en de invrijheidstelling der gearresteerde socialistische Rijksdagleden is afgewezen, is het moment voor het afleggen der regeeringsverklaring gekomen.

Onder ademlooze stilte neemt dan rijkskanselier Adolf Hitler, die in bruin uniform is gekleed, het woord voor het houden zijner rede, die hij als volgt begint:

Mannen en vrouwen van den Duitschen Rijksdag,

In overeenstemming met de Rijksregeering hebben de nat.-socialistische en de Duitsch-nationale Volkspartij bij u een initiatief-wetsvoorstel ingediend, dat ten doel heeft een einde te maken aan den nood van het volk. De motieven voor dit wetsontwerp zijn de volgende:

In November 1918 hebben de marxistische organisaties door een revolutie het uitvoerende bewind aan zich getrokken, de monarchie onttroond, de autoriteiten van het rijk en de landen afgezet en aldus de grondwet geschonden. Doordat deze revolutie in materieel opzicht gelukte, waren de organisatoren van de revolutie gevrijwaard tegen vervolging door de justitie. Moreel verontschuldigden zij zich voor hun optreden door te beweren, dat Duitschland, resp. zijn regeering, schuldig was aan het uitbreken van den oorlog. Deze bewering was in elk opzicht valsch.

Alle beloften, die door de mannen van 1918 waren gedaan bleken illusionnair te zijn. Slechts voor een klein deel van de bevolking was de revolutie aanvaardbaar; voor de overgroote meerderheid waren de gevolgen zeer treurig.

Op elk gebied hebben de afgeloopen veertien jaar voor ons volk verval gebracht en de vraag wat er nog voor ergers had kunnen gebeuren op politiek en economisch gebied valt niet te beantwoorden. Het volk heeft zich echter van de mannen, die voor dien toestand verantwoordelijk zijn, afgewend en het aantal Duitsche burgers, dat nog op de grondwet van Weimar steunt, is nog slechts een klein onderdeel van de geheele natie. De nat.-socialistische beweging is er in geslaagd steeds meer Duitschers voor den afweerstrijd tegen het verval samen te brengen, en ten slotte zijn in enkele weken de machten van November 1918 opzijgeschoven en is het staatsgezag in de handen der nationale leiders gelegd.

Opbouw-program. — Thans is het program van den wederopbouw van volk en rijk aan de orde. Het zal moeten voortvloeien uit den grooten nood van ons zedelijk en economisch leven. Het volk is er van overtuigd, dat de ineenstorting het gevolg is van innerlijke gebreken. Het is ons doel, deze gebreken uit ons nationale leven weg te nemen, daar zij voor de toekomst alle herstel zouden verhinderen.

Het door de Marxistische dwaalleer veroorzaakte verval, zoo ging de Rijkskanselier voort, beteekent de vernietiging van de grondslagen van ons gemeenschapsleven, die door de ontbindende factoren reeds zijn aangetast. Uitgaande van het liberalisme, is men via de sociaal-democratie uiteraard beland bij den communistischen chaos, bij de propaganda tegen alle gezonde grondslagen onzer maatschappij. Deze misdadige actie is begonnen met straatroof en plundering en zij is uitgeloopen op moordaanslagen. Deze hebben de nationaal-socialistische beweging zeker 300 dooden en 10.000 gewonden gekost. De brandstichting in den Rijksdag heeft Europa geleerd wat het van deze duivelsche leer der vernietiging te wachten heeft.

Wanneer de nationale regeering niet met zooveel energie tegen het communisme opgetreden was, zou geheel Europa de catastrofale gevolgen van deze beweging hebben ondervonden. Wij moeten echter niet alleen acht slaan op de negatieve problemen, maar ook op de positieve. De Duitsche arbeider moet in den nationalen staat worden opgenomen.

Het uit den weg ruimen van het communisme is een Duitsche binnenlandsche aangelegenheid; hieronder behoeven onze betrekkingen tot de andere volken niet te lijden. De overige wereld heeft daarbij alleen in zooverre belang, dat het uitbreken van een communistischen chaos in Duitschland tot vreeselijke gevolgen voor het buitenland had kunnen leiden.

Rijk en landen. — Vervolgens sprak Hitler over de verhouding van het rijk tot de landen, waarbij hij er op wees, dat de taak der regeering niet zoodanig gezien moet worden, dat de organisch gegroeide krachten om een theoretisch principe van teugellooze unificeering uit den weg worden geruimd. De welvaart der gemeenten en landen hangt echter af van de kracht van het rijk.

De Rijksregeering is er niet op uit, door de machtigingswet de landen uit te schakelen, zij zal echter wel maatregelen nemen, waardoor de identiteit van de politieke opvattingen van Rijk en landen gewaarborgd wordt. Onder geen omstandigheden zal meer worden getolereerd, dat Duitsche ministers elkander ten overstaan van de openbare meening der wereld krenken.

Aan de wetgevende lichamen wordt alle waarde ontnomen, wanneer binnen het kader van een normale wetgevende periode het volk gedwongen wordt wel twintig maal naar de stembus te gaan. De Rijksregeering zal middelen vinden om binnen elke wetgevende periode de verhoudingen in de vertegenwoordigingen vast te stellen door één wilsuiting van het volk.

Herstel der monarchie niet aan de orde. — De nationale regeering beschouwt, gezien den thans onder het volk heerschenden nood, de kwestie van een herstel der monarchie als niet voor bespreking vatbaar. Zij zou elke poging, om dit probleem in afzonderlijke landen op eigen initiatief op te lossen, als een aanval op de Rijkseenheid beschouwen en haar houding daarnaar bepalen.

Niet slechts in politiek, ook in moreel opzicht wil de Rijksregeering het volk grondig saneeren. Theater, film, radio en pers zijn de hulpmiddelen hierbij. De kunst heeft thans tot taak uitdrukking te geven aan den geest des tijds. Bloed en ras staan thans allesbeheerschend op den voorgrond. Daarbij moeten natuurlijk de tradities van het verleden worden geëerd.

Door deze politiek zal ook de behoefte van het godsdienstige leven worden bevredigd. De nationale regeering ziet in de twee Christelijke godsdiensten belangrijke factoren voor de instandhouding van onzen volksaard. Zij zal de verdragen, welke deze godsdiensten met de landen hebben gesloten, eerbiedigen. Zij zal allen anderen godsdiensten in objectieve rechtvaardigheden tegemoet komen, maar zij kan niet gedoogen, dat het behooren tot een bepaald ras of kerkelijke gemeenschap er aanspraak op doet maken, dat zekere dingen worden geduld.

In de scholen zal de medewerking der godsdienstige organisaties verzekerd en gewaarborgd worden. Ons rechtsleven moet in de eerste plaats in dienst staan van de handhaving der volksgemeenschap. Tegenover de onafzetbaarheid der rechters aan den eenen kant, moet aan den anderen kant het feit worden gesteld, dat niet de enkeling, doch het volk in het middelpunt staat.

Economische kwesties. — Over de economische taak der regeering zeide Hitler, dat er niet naar gestreefd zal worden de inmenging van den staat uit te breiden, doch dat het particuliere initiatief zal worden aangemoedigd. De regeering zal op het beheer zooveel mogelijk bezuinigen. Het probleem van de openbare financiën is niet in de laatste plaats een probleem van zuinig beheer. De algemeene onkosten moeten verlaagd worden, de belastingmolen moet in den stroom en niet aan de bron staan. De regeering zal principieel experimenten met de valuta vermijden.

De herziening van het belastingwezen is echter niet actueel. De regeering ziet zich thans in de eerste plaats voor twee hoofdtaken gesteld. De eerste is de redding van den Duitschen boer, onder alle omstandigheden. De rentabiliteit der landbouwbedrijven moet hersteld worden en al mogen de offers, die daarbij van den verbruiker geëischt worden, groot zijn, dat is niet te vergelijken met hetgeen er zou gebeuren wanneer de boer ten onder zou gaan.

Een herstel van de rentabiliteit kan slechts geschieden door bescherming tegen executie en een nieuwe regeling der landbouwschulden. Gelukt dat niet, dan zal de vernietiging van den boerenstand leiden tot een ineenstorting van het geheele Duitsche volk. Een gezonde boerenstand is niet alleen van belang

voor het binnenland en de industrie, maar ook voor den export. De nationale regeering is het er over eens, dat een einde moet worden gemaakt zoowel aan den nood in de steden als op het platteland en dat is in de eerste plaats afhankelijk van de inschakeling van de werkloozen in het productieproces.

De tweede taak is de bestrijding van de werkloosheid. Dit kan slechts geschieden door algemeenen politieken vrede. Bij de uitvoering van haar program zal de regeering krachtige maatregelen moeten nemen, ook wanneer zij daarbij niet op populariteit kan rekenen. Werkverschaffing zal slechts een onderdeel van de algemeene maatregelen zijn.

Tegenover den boeren- en den middenstand neemt de regeering hetzelfde standpunt in. De uitvoering der sociale wetten zal vereenvoudigd worden, echter onder handhaving dezer wetten. Het zou een waanzin en een misdaad zijn, nog langer milliarden werkkrachten ongebruikt te laten.

De handel. — Wij weten, vervolgde Hitler, dat Duitschland met zijn geringen voorraad grondstoffen zich niet geheel op autarkie kan baseeren en wij weten, dat millioenen arbeiders werk vinden door den export. Duitschland is gedwongen prestaties te verrichten zonder tegenprestaties daarvoor te ontvangen. Zoolang geen behoorlijke regeling der buitenlandsche schulden tot stand is gekomen, zijn wij verplicht tot een gedwongen deviezenverkeer. De regeering is verplicht maatregelen tegen kapitaalvlucht te nemen. De regeering acht het als haar voornaamste taak de mark te handhaven.

Ten aanzien van het verkeerswezen kondigde Hitler aan, dat de verkeersmiddelen gecoördineerd zullen worden; er zal een autobelasting worden ingesteld, terwijl er naar gestreefd moet worden, dat de rijksspoorwegen weer in het bezit van het rijk terugkeeren. Ook het luchtverkeer moet bevorderd worden.

Onder daverende toejuichingen van de aanwezigen bracht Hitler vervolgens hulde aan de rijksweer, die ondanks de beperkende bepalingen een instrument is geworden, waarop het Duitsche volk trotsch kan zijn. Duitschland, aldus spr., wil niet anders dan gelijke levensrechten en gelijke vrijheid. Het Duitsche volk wil medewerken aan het behoud van den vrede, doch het zal zich met alle kracht verzetten tegen de verdeeling der volken in overwinnaars en overwonnenen.

De nationale regeering is bereid elk volk de hand te reiken, dat over het treurige verleden wil zwijgen.

Aan den nood der wereld kan slechts een einde worden gemaakt, wanneer de volken elkaar vertrouwen. De regeering acht daarom het volgende van noodzakelijk belang:

1e. een onvoorwaardelijke autoriteit der politieke leiding in het binnenland, tot herstel van het vertrouwen in de stabiliteit der situatie;

2e. De waarborging van den vrede op langen termijn door de werkelijk groote naties tot herstel van het vertrouwen der volken onderling;

3e. De definitieve overwinning van het verstand in de organisatie en leiding van het economische leven, alsmede een algemeene internationale ontlasting van de herstelbetalingen en de onmogelijke schuldverplichtingen.

Ontwapeningskwestie. — Spr. ging daarna over tot de algemeene internationale politiek en betreurde het, dat de ontwapeningsconferentie nog niet tot een resultaat heeft geleid. Hij bracht hulde aan MacDonald's initiatief en verklaarde, dat de Duitsche regeering elke poging om tot werkelijke ontwapening te komen zal steunen, mits rekening wordt gehouden met den Duitschen pariteitseisch.

Nog omvattender, vervolgde de rijkskanselier, is het plan van Mussolini om stabiliteit in de Europeesche politiek tot stand te brengen.

Wij zijn bereid mede te werken aan deze poging, om vreedzame politieke samenwerking tot stand te brengen tusschen de vier mogendheden Duitschland, Italië, Engeland en Frankrijk, waarvan het lot van geheel Europa kan afhangen.

In dit verband bracht Hitler onder daverende toejuichingen dank voor het begrip, dat er in Italië bestaat voor den nationalen opstand in Duitschland.

De rijkskanselier besprak de verhoudingen met de verschillende buitenlandsche staten. Met Frankrijk zijn vriendschappelijke relaties mogelijk, wanneer de regeeringen beiderzijds de hangende problemen willen behandelen. Samenwerking met Sovjet-Rusland zal gehandhaafd blijven, doch de nationale regeering laat geen inmenging toe in haar strijd tegen de Duitsche communisten.

De regeering zal haar aandacht blijven wijden aan den export, vooral in de groote overzeesche gebieden, waarmede Duitschland reeds vele jaren relaties heeft. De rechten der Duitsche minderheden in het buitenland zullen beschermd worden.

De rijkskanselier ging vervolgens over tot bespreking van de economische wereldconferentie, aan welker spoedige bijeenroeping de nationale regeering haar medewerking zal verleenen. De schulden op langen en korten termijn moeten aangepast worden aan de veranderde omstandigheden, hetgeen in het belang is zoowel van den debiteur als van den crediteur.

Slechts door vertrouwen en samenwerking kan aan de gemeenschappelijke zorgen een einde worden gemaakt. Tien jaar van vrede zullen meer welvaart brengen dan dertig jaar van verdeeling der staten in overwinnaars en overwonnenen.

Voor de uitvoering van haar taak heeft de regeering de medewerking van den Rijksdag noodig en daarom is de machtigingswet ingediend. De regeering wil geen tijd verliezen door moeizame onderhandelingen over haar maatregelen en zij acht daarom een verdere bijeenkomst van den Rijksdag onder de huidige omstandigheden onmogelijk. De regeering zal van de machtiging slechts gebruik maken waar dit noodig is en aan de macht van den Rijksdag, den rijksraad en den president wordt niet getornd.

Hitler eindigde met het verzoek tot de partijen te richten, de gevraagde volmacht te verleenen, opdat een rustige ontwikkeling tot verzoening kan leiden. Gij hebt nu te beslissen over oorlog of vrede." **(Vor. ber. blz. 742 F. en 741 A.)**

A. **DUITSCHLAND. — Machtigingswet aangenomen.** — Op 23 Maart '33 om kwart over zeven, werd de rijksdagzitting hervat.

Rijksdagpresident Göring gaf allereerst het woord aan den socialistischen fractieleider Wels, die het beleid der regeering in de afgeloopen 14 jaar verdedigde en kritiek oefende op de methoden van het nationaal-socialisme.

Rijkskanselier Hitler beantwoordde hem in een scherpe rede, waarin hij opnieuw het marxisme veroordeelde.

Daarna nam namens het Centrum prelaat Kaas het woord, die verklaarde kort te zullen zijn, omdat slechts een spoedige, opbouwende en reddende daad thans noodig is.

De regeeringsverklaring van hedenmiddag bevat vele woorden, die het Centrum onderschrijft, ook vele andere woorden, waarop in het belang van het oogenblik het beter is niet in te gaan. In de veronderstelling dat de door den rijkskanselier gegeven verklaringen de grondslagen en de practische richtlijnen voor de uitvoering van den te verwachten wetgevenden arbeid zullen zijn, hecht de Duitsche centrumpartij haar goedkeuring aan de wet.

Een overeenkomstige verklaring werd namens de Beiersche volkspartij afgelegd door den afgevaardigde Ritter von Lex.

Ook de woordvoerder der staatspartij keurde namens zijn partij de wet goed, die ten slotte met 441 tegen 94 stemmen, die der sociaal-democraten, aangenomen werd. **(V. b. 738 A.)**

B. **POLEN. — Machtigingswet in den Sejm aangenomen.** — De Poolsche Sejm heeft op 21 Maart met de stemmen van alle afgevaardigden der regeeringspartijen vóór, de door de regeering ingediende machtigingswet aangenomen.

Van te voren had Minister-president Prystor een korte rede gehouden, waarin hij er op wees dat Polen in de huidige economische crisis geheel op eigen krachten was aangewezen. Daarom moest het openbare leven in Polen op geheel nieuwe grondslagen worden opgebouwd.

Door de nieuwe machtigingswet krijgen de president der republiek en de regeering alle wetgevende bevoegdheden, met uitzondering van die tot wijziging van de grondwet.

C. **NEDERLAND. — Protestvergadering van de S. D. A. P. tegen de toestanden in Duitschland.** — Op 22 Maart had in de Diamantbeurs te Amsterdam een door de S.D.A.P. belegde bijeenkomst plaats, waarin geprotesteerd werd tegen de uitingen van het Hitlerregime in Duitschland.

Als sprekers traden op de heeren de Miranda, wethouder van Amsterdam; Ankersmit, hoofdredacteur van Het Volk; G. Kupers, voorzitter van het N.V.V. en dr. Henri Polak, lid der Eerste Kamer.

De heer Polak zeide, dat de sociaal-democratie de toeverlaat van de Joden was. Wat nu in Duitschland is gebeurd, moet gewroken worden aan hen, die dit over de menschheid en de beschaving hebben gebracht. Het fascisme heeft de rassenhaat weer aangewakkerd, alle ellende en tegenspoed van Duitschland werd op de schouders van de Joden geschoven. De massa werd door anti-semitische propaganda tegen de Joden in het harnas gejaagd, ofschoon het Joodsche volk nooit op een vijandelijke wijze tegen de Christenen optrad. De regeeringen en de pers van de andere landen moeten een krachtig protest doen hooren tegen wat thans in Duitschland gebeurt, temeer daar de Volkenbond zwijgt.
De gedachte, de geest van de sociaal-democratie is niet te verslaan en ook in Duitschland zal zij zich herstellen. Wij hebben een onvergetelijke les gehad. Met alle middelen moeten wij strijden, opdat het fascisme in ons land geen voortgang zal hebben.
(Zie Duitschland: Anti-Semitisme 737 I.)

A. VEREENIGDE STATEN. — Charles E. Mitchell vervolgd. — De onlangs afgetreden president van de National City Bank of New York, Charles E. Mitchell is op 21 Maart in zijn woning gearresteerd, verdacht van ontduiking der inkomstenbelasting over het jaar 1929 voor een bedrag van 657.000 dollar. Nadat Mitchell een borgstelling stortte van 10.000 dollar, werd hij voorloopig weer in vrijheid gesteld.

B. DUITSCHLAND. — Bonnen voor werkloozen. — De gemeenteraad van Heilbronn heeft besloten onder de steuntrekkenden van Heilbronn voor 25.000 Mark en te Böckingen voor 8000 Mark aan bonnen, die ingewisseld kunnen worden tegen waren, te distribueeren. De bonnen dragen den opdruk: „Geldt niet voor warenhuizen, eenheidsprijzen-magazijnen, coöperaties en Joodsche winkels." **(V. b. blz. 745 C.)**

24 MAART 1933

C. NEDERLAND. — Diamant. - Invoerrechten. — Alle diamanten zijn thans van de z.g. „vrije" lijst geschrapt. Tot nu toe waren niet-gezette diamanten van het algemeene invoerrecht vrijgesteld. Van 16 Maart '33 af zijn deze diamanten niet alleen onderworpen aan het algemeene invoerrecht van 10%, doch bovendien nog aan een extra tarief van 10%, zoodat in totaal 20% verschuldigd zal zijn. Het betreft hier niet-gezette, doch voor technische doeleinden gebruikte diamanten, die in de industrie worden gebruikt. Gezette diamant, die voor hetzelfde doel werd gebruikt, was tot nu toe reeds aan een invoerrecht van 20% onderworpen.
(Vor. ber. Diamant 658 B.; Invoerrechten 634 D.)

D. DUITSCHLAND. — Diplomatie. - Dr. Luther ambassadeur te Washington. — Aan de Amerikaansche regeering is goedkeuring verzocht voor den oud-president van de Duitsche Rijksbank, dr. Luther, voor de benoeming als ambassadeur te Washington. De Amerikaansche regeering heeft deze goedkeuring reeds verleend. **(Vor. bericht blz. 732 D.)**

E. LUCHTAANVALLEN. — Bescherming van gebouwen. — In het tijdschrift „Gasschutz und Luftschutz", welks bestaan reeds wijst op de groote aandacht, die men elders aan het vraagstuk van luchtaanvallen wijdt, geeft ir. Peres eenige cijfers over het indringvermogen van bommen op betonplaten, welke zijn weergegeven in onderstaand staatje:

Gewicht in K.G.	Valhoogte in M.	Eindsnelheid in M. p. sec.	Trefenergie in K.G. p. M.	Indringdiepte in M.
135	1200	125	105,000	0.29
275	610	85	100,000	0.14

Voor een bom van 100 K.G. wordt de diepte van het in den aardbodem dringen berekend op 4.40 M. In Amerika werd de diepte van een trechter, gevormd door een bom van 45 K.G., gemeten op 2.10 M., een trechter gevormd door een bom van 1800 K.G. op 5.15 M. De diameter van de trechters bedroeg resp. 6.30 en 16.40 M. De grootte van de vernietigingszone is bij explosies natuurlijk afhankelijk van het materiaal en in de eerste plaats van de bovenste materiaallagen die de bom moet doordringen. Gering is de uitwerking van ladingen op beton. Voor de 1000 K.G. bom ontstaat een vernietigingszone van ongeveer 4 M. De op 0.59 M. berekende noodzakelijke dikte van een betonplaat tegen het indringen van een bom van 100 K.G. wordt als niet steeds afdoende beschouwd.
Hiermede is dus reeds aangetoond, dat aan een bescherming tegen luchtaanvallen van woonhuizen niet te denken valt. Mocht de noodzakelijkheid van deze bescherming blijken, dan zouden eventueel alleen de bovengenoemde bouwwerken daarvoor in aanmerking komen, terwijl de bevolking haar toevlucht zou moeten zoeken in speciaal gebouwde schuilplaatsen.
(N. Rott. Crt.) **(Vorig bericht blz. 15 K.)**

F. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Handelspolitiek tegen Duitschland. — Minister Verschuur legde op 22 Maart '33 in de Eerste Kamer de volgende verklaring af over het standpunt der regeering inzake ons verweer tegen Duitschland:
De regeering is er zich van bewust, dat hetgeen onze Oostelijke naburen ons aandoen, voor ons een levenskwestie is; zij zal zich verweren met alle haar ten dienste staande wapenen.
De regeering is bereid tot elk krachtig optreden, dat doelmatig is. Er is echter geen moed voor noodig om Nederland in het verderf te storten, door een economischen oorlog met een zoo grooten nabuur. De regeering wil slechts middelen gebruiken, die het beoogde doel kunnen bereiken; velen zien de consequenties niet van hetgeen zij vragen.

G. NEDERLAND. — Nederlandsch-Duitsche handel. — Dr. F. E. Posthuma, minister b. d., schrijft in „Ruhr en Rhein" een artikel over de Nederlandsche handelsbetrekkingen met Duitschland, waaraan het volgende is ontleend:
Omvang dezer wederzijdsche handelsbeweging:

	Duitsche export naar Nederl.	Nederl. uitvoer n. Duitschl. (in millioen R.M.)	Duitsch uitvoersaldo
1927	1.119.2	698.3	420.9
1928	1.177.5	710.4	467.1
1929	1.355.2	700.9	654.3
1930	1.205.8	560.8	645.0
1931	954.6	383.6	571.0
1932	632.8	273.1	359.7

(Ruhr und Rhein). **(Vorig bericht blz. 699 A.)**

25 MAART 1933

H. PROF. DR. A. EEKHOF OVERLEDEN. — Op 23 Maart '33 is te zijnen huize te Oegstgeest overleden prof. dr. A. Eekhof.
De overledene werd geboren op 26 Juli 1884 te Steenwijk. Hij bezocht een lagere school in Noord-Amerika, daarna het gymnasium te Gouda en werd in 1903 ingeschreven als student in de theologie aan de Leidsche Universiteit.
In 1909 werd hij cum laude bevorderd tot doctor in de theologie op een proefschrift getiteld: „De questierders van den aflaat in de Noordelijke Nederlanden'.' Van 1910—1913 was hij predikant der Ned. Herv. Kerk te Diemen en Watergraafsmeer, van 1913—1914 te Ouderkerk a. d. Amstel. In 1914 werd hij benoemd tot buitengewoon hoogleeraar aan de Universiteit te Leiden in de geschiedenis van het Gereformeerde Protestantisme. In 1924 volgde zijn benoeming tot gewoon hoogleeraar in de geschiedenis van het Christendom en van de Leerstelling van den Christelijken Godsdienst, benevens geschiedenis van Gereformeerd Protestantisme.
Van zijn hand verschenen verschillende werken op

theologisch gebied. Professor Eekhof was doctor honoris causa van de Universiteit te Zürich en o.a. medewerker van het Nederlandsche Archief voor kerkgeschiedenis.

A. **NEDERLAND. — Machtigingswet voor den landbouw. - Buitengewone maatregelen.** — De regeering heeft een wetsontwerp ingediend, waarbij zij buitengewone bevoegdheden vraagt om het geheele landbouwbedrijf van hoogerhand te kunnen regelen. Vrijheid van teelt, bewerking en verhandeling van landbouwproducten zullen worden beperkt.
De regeering wenscht een algemeen steunfonds in te stellen, waarin alle baten der landbouwsteunwetten zullen vloeien om daaruit de verschillende bedrijfstakken naar behoefte te steunen.
Regeling van productie en centralisatie van regeeringsbemoeiing zijn in het ontwerp opgenomen.

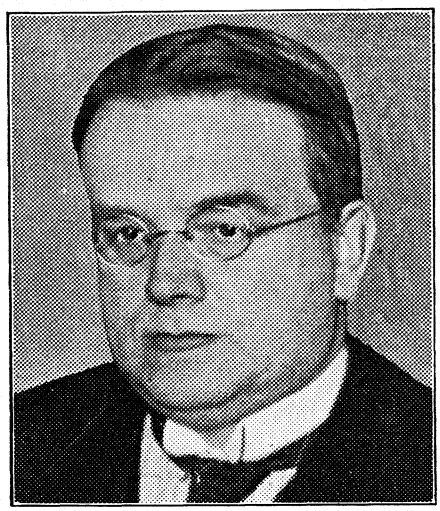

Mr. T. J. Verschuur,
Minister van Economische Zaken en Arbeid.

De bedoeling van de instelling van het fonds is volgens art. 2:
1e. om den steun aan land- en tuinbouw zooveel mogelijk tot één geheel te maken. De voordeelen hiervan zijn:
a. productieve aanwending van de beschikbare gelden door de mogelijkheid van korting bij cumulatie van steun;
b. betere samenwerking van de verschillende organen, die thans ieder voor hun eigen product opkomen;
c. meer centralisatie in de leiding, waardoor gemakkelijker productieregelend kan worden opgetreden;
d. inperking van het groote aantal beheerende en adviseerende organen, die met de hun ten dienste staande apparaten veel geld kosten;
2e. vereenvoudiging van de totstandkoming der verschillende in het leven te roepen steunmaatregelen.
Na de vaststelling van deze wet kan alle steun aan land- en tuinbouw verder binnen de begrootingsgrenzen door de regeering worden geregeld. Eenmaal per jaar wordt de begrooting van het Crisisfonds vastgesteld.
Ook het Crisis-zuivel-fonds en het Stabilisatiefonds (crisis-Varkenswet) worden in het Algemeene Crisisfonds opgenomen, terwijl, om toch den steun van de Tarwewet 1931 voor een belangrijk deel aan den algemeenen landbouwsteun ten goede te doen komen, art. 12, sub 3, de gelegenheid schept een percentage van het bedrag, dat het karakter van steun draagt, in het algemeene steunfonds te doen vloeien.
(Vor. ber. Landbouw, veeteelt 743 F.)

B. **DUITSCHLAND. — Vetverzorging. - Hoogere rechten op margarine, margarinekaas en kunstspijsvet.** — Volgens een in de Reichsanzeiger van 24 Maart 1933 gepubliceerde verordening wordt het invoerrecht voor margarine enz. verhoogd van 30 tot 75 mark per 100 K.G. Het recht van 60 mark volgens het z.g. „Obertarif" vervalt hiermede. Ook het invoerrecht voor margarinekaas enz. wordt van 30 tot 75 mark per 100 K.G. verhoogd. Het invoerrecht voor kunstspijsvet zal voortaan 75 mark bedragen, in plaats van, zooals tot dusver, 12.50 mark. De verordening treedt op 29 Maart 1933 in werking.
(Vor. ber. Invoerrechten 698 E.)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Madoera-zout naar Japan.** — Het op Madoera gewonnen zout wordt thans ook aan het buitenland geleverd. Honderdduizend ton werd voorloopig naar Japan verkocht, hetgeen zeer belangrijk wordt geacht in verband met de noodzakelijkheid de zout-overschotten te reduceeren.
(Vor. ber. Zoutregie 645 H.)

26 MAART 1933

D. **VEREENIGDE STATEN. — Verdraagzaamheid. - Het Heilige jaar.** — Naar aanleiding van het begin van het door den Paus ingestelde heilige jaar wordt op Zondag 2 April in het groote auditorium van Radion City te New York, een gemeenschappelijke godsdienstoefening van R.-Katholieken, Protestanten en Joden gehouden; sprekers kardinaal Hayes, dr. Cadsmann en rabbijn Lyons. President Roosevelt zal in het Witte Huis per radio de bijeenkomst te New York toespreken. **(Vor. ber. Heilige jaar 678 D.)**

E. **DUITSCHLAND. — Regeeringsverklaring van rijkskanselier Hitler. - Persstemmen.** —
Frankrijk: De met minister-president Daladier nauw gelieerde „République" schrijft, dat Frankrijk niet de minste bedoeling heeft het onderscheid tusschen overwinnaars en overwonnenen te vereeuwigen. Frankrijk wenscht oprecht de Duitsch-Fransche toenadering, Europeesche verstandhouding en gemeenschappelijken strijd tegen de economische crisis. Frankrijk is bereid tot een vèrgaande gecontroleerde ontwapening op voorwaarde, dat het een controleerbare garantie heeft dat het Duitsche Rijk zich niet opnieuw bewapent.
De correspondent van de „Matin" noemt als essentieel punt uit de rede, Hitler's verklaring, dat een herstel der Monarchie niet wordt voorbereid, en dat in buitenlandsch politiek opzicht, de rijkskanselier een stap gedaan heeft in de richting van normale diplomatie.
De nationalistische „Figaro" zegt, dat in de rede van den rijkskanselier wel veel over vrede gesproken is, doch is van meening, dat hiermede bedoeld is een vrede onder Duitsche hegemonie.
Engeland: In de Engelsche pers wordt Hitler's rede uitvoerig gepubliceerd, en de bevoegdheden worden besproken, die de Duitsche rijksregeering door de aangenomen machtigingswet heeft gekregen.
De pers is van meening, dat deze bevoegdheden van verder strekkenden aard zijn dan die van Mussolini.
De „Daily Telegraph" zegt: Hitler's woorden over de buitenlandsche aangelegenheden waren opmerkelijk en onderscheidden zich niet van hetgeen de knapste zijner voorgangers in eenzelfde situatie van het land had kunnen zeggen. **(Regeeringsverkl. 744 A.)**

F. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - Verklaring van rijksminister Göring.** — In verband met de in het buitenland verschenen berichten over vervolgingen in Duitschland heeft minister Göring tegenover de vertegenwoordigers der buitenlandsche pers opnieuw een uitvoerige verklaring afgelegd, waarin hij de bedoelde berichten nogmaals met klem tegenspreekt. In tegenstelling tot de omwenteling van 1918, betoogde de minister, is de nationale revolutie een revolutie der discipline. Ongetwijfeld hebben zich in het verloop er van enkele betreurenswaardige incidenten voorgedaan, maar thans voltrekt zich het herstel in kalmte en veiligheid. Leest men echter de wereldpers, dan zou men geneigd zijn te gelooven, dat men te Berlijn door het bloed waadt.

De berichten over het schenden van Joodsche kerkhoven en van andere plaatsen zijn slechts uitingen van een onbeteugelde ophitsing der openbare meening. Het eenige wat gebeurd is, was, dat een paar lieden hun voordeelige baantjes hebben verloren en dat de politie de hand heeft gelegd op een paar duizend communisten, die tijdens hun gevangenschap precies dezelfde behandeling genieten als die, welke anderen arrestanten ten deel valt.
Nooit zou de regeering toestaan, vervolgde spreker, dat iemand slechts daarom aan vervolgingen wordt blootgesteld, omdat hij Jood is. De Joodsche zakenman kan zich zonder angst aan zijn zaken wijden en Joodsche ambtenaren heeft men slechts ontslagen, omdat zij sociaal-democraten waren. Ook thans bevindt zich nog altijd een groot aantal Joden onder het personeel in openbaren dienst.

27 MAART 1933

A. **NEDERLAND. — Salariskortingen.** — Wij deelen alsnog het volgende mede:
Op 1 Januari '33 is in werking getreden een Kon. besluit van 24 December '32 tot wijziging van het Kon. besluit van 29 Dec. '32 tot vaststelling van een tijdelijke korting op de bezoldiging van de burgerlijke en militaire rijksambtenaren en van het personeel bij het lager-, nijverheids- en landbouwonderwijs, voor zoover dit bezoldigd wordt naar door of vanwege de Kroon vastgestelde regelen. **(Vor. ber. 621 E.)**

B. **ANTI-SEMITISME. — Het buitenland en de jodenvervolging in Duitschland.** — Groote protestvergaderingen hebben plaatsgevonden in New York, Londen, Warschau, Havre, Amsterdam en Batavia tegen de behandeling der Joden in Duitschland. Uit de berichten blijkt, dat vele joodsche handelshuizen geen verdere zaken met Duitschland zullen doen en hun orders hebben geannuleerd. De Britsche Joden zullen officieel geen boycot-actie voeren.
Van Duitsche zijde wordt verklaard, dat de Nat.-socialistische beweging reeds spoedig wettige tegenmaatregelen zal nemen, teneinde dan daarmee te treffen de intellectueele aanstichters van deze „Hetze", die volgens de Duitsche berichten hoofdzakelijk de vroeger in Duitschland woonachtige Joden in het buitenland voeren. **(Vorig bericht 747 F.)**

C. **VOLKENBOND. — Japan's uittreden.** — Op 27 Maart '33 heeft de secretaris-generaal van den Volkenbond officieel bericht van de Japansche regeering ontvangen inzake Japan's uittreden uit den Volkenbond. Overeenkomstig het volkenbondspact, dat voor de opzegging van het lidmaatschap een termijn van twee jaar vaststelt, zal Japan dus nog twee jaar lid van den Volkenbond en als zoodanig in het volle bezit van zijn rechten en verplichtingen blijven.
In verband met het uittreden van Japan uit den Volkenbond heeft de Japansche regeering de volgende instructies gegeven:
1e. De betalingen van de bijdragen van Japan aan den Volkenbond worden gestaakt.
2e. De Japansche delegatie te Genève wordt opgeheven.
3e. De behartiging van de Japansche belangen wordt opgedragen aan het gezantschap te Bern.
4e. Japan blijft vertegenwoordigd op de ontwapenings- en economische wereldconferentie op de wijze als die landen welke geen lid van den Volkenbond zijn. **(Vorig bericht blz. 727 A.)**

D. **DUITSCHLAND. — De Stahlhelm in Brunswijk ontwapend.** — De Brunswijksche minister van Binnenlandsche Zaken deelt mede, dat hij de Stahlhelm-hulppolitie van de landsgroep Brunswijk heeft laten ontwapenen, omdat de organisatie den laatsten tijd groote troepen nieuwe leden opnam, afkomstig uit ontbonden vereenigingen. Op 27 Maart '33 kwam het tot relletjes, omdat de Stahlhelm een dreigende houding aannam tegen nationaal-socialisten. Er is een zeer ernstige verdenking dat de Stahlhelm plannen koesterde voor een contra-revolutie. Tal van arrestaties hebben plaats gehad. **(Vor. ber. blz. 477 F.)**

E. **NOORWEGEN. — Zaakgelastigde te 's-Gravenhage.** — Het Storting van Noorwegen heeft eenstemmig het wetsontwerp aangenomen inzake de vestiging van een permanente legatie te 's-Gravenhage. De Noorsche diplomatieke vertegenwoordiger hier te lande zal den rang van zaakgelastigde krijgen.

F. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Resolutie-Benesj aangenomen.** — De algemeene commissie der ontwapeningsconferentie is op 27 Maart '33 na sluiting van de algemeene debatten over het Britsche ontwapeningsontwerp tot 25 April '33 verdaagd.
Tevoren werd met algemeene stemmen een resolutie aangenomen welke was opgesteld door den rapporteur van de conferentie, Benesj, en die inhoudt dat het Britsche ontwapeningsvoorstel als basis voor de komende beraadslagingen der algemeene commissie bij de artikelsgewijze behandeling gelden zal. De delegaties hebben het recht tot 20 April '33 amendementen op het Britsche ontwerp in te dienen. Titulescu onderstreepte nadrukkelijk dat de conferentie alleen om technische redenen verdaagd zou worden.
(Vorig bericht blz. 739 I.)

28 MAART 1933

G. **LUCHTVAART. — Zeppelinverbinding met Indië. - Onderhoud met dr. Hugo Eckener.** — Dr. Hugo Eckener heeft gedurende zijn verblijf te Amsterdam een en ander verteld omtrent de besprekingen met de directies van de Stoomvaartmaatschappij „Nederland" en den Rotterdamschen Lloyd over de Zeppelinverbinding met Indië.
Dr. Eckener verklaarde omtrent het postverkeer naar Indië o.a.: Wat er nu met de vliegtuigen meegaat, zal zeker per vliegtuig blijven gaan als het nieuwste plan om nieuwe, heel snelle post-vliegtuigen in gebruik te nemen, voortgang heeft. Maar voor de verzending van kranten is bijvoorbeeld de vliegtuigpost te duur, doch met een Zeppelin zouden de dagbladen speciale mail-edities in vijf dagen naar Indië kunnen zenden. De „nuttige draagkracht" hangt natuurlijk van de grootte van het schip af en wij overleggen nu dit alles.
Een tweede vraag is, hoe de dienst geregeld moet worden. Brandstoffen behoeven we niet in te nemen. En voorts: zullen de luchtschepen van Nederland uit moeten vertrekken? Daarbij zitten we met het vraagstuk van den mist; mist is het ergste wat er voor ons bestaat. Dus: van Nederland uit of van de Middellandsche Zee? Met groote of kleine luchtschepen? Het moet alles nog nader beslist worden.
Wat de route op Indië betreft, zeide dr. Eckener voorts, dat er de omstandigheden voor een Zeppelindienst zeer gunstig zijn. De Westmoesson in Indië vormt geen bezwaar, het luchtschip zal deswege 3 à 4 ton meer waterballast dan gewoonlijk moeten meenemen en het schip daarom in verhouding ongeveer 5% grooter moeten zijn dan op een andere route. Vallen dan in Indië de zware moessonregens, dan zal er gelegenheid zijn het luchtschip lichter te maken door den noodigen waterballast uit te werpen. Op de route naar Indië ontmoet men meest slechts zwakke winden, behalve in het Zuidelijk deel van de Roode Zee en bij Kaap Guardafui. In tegenstelling met de vliegtuigen, vaart de Zeppelin meest over zee ter vermijding van de vele hooge bergketens. Nauwkeurig wordt de route in verband met de verschillende seizoenen bestudeerd. En op den terugweg zal de route zoo gekozen worden, dat men den Westpassaat weet te ontloopen. We kunnen immers zoo noodig, 13.000 K.M. zonder stoppen afleggen! En voor de passagiers zal de Zeppelin-verbinding ideaal zijn, de nieuwe luchtschepen krijgen o.a. een promenade-dek van 60 M. lengte. **(V. b. Luchtv.: dr. Eckener 698 F.)**

A. **JULIUS HOSTE OVERLEDEN.** — Julius Hoste, die een belangrijk aandeel heeft gehad in den Vlaamschen taalstrijd, is op 28 Maart '33 in den ouderdom van 85 jaar, overleden.
Nu 65 jaar geleden heeft hij in Brussel in samenwerking met Henri Conscience, Em. Hiel, van Drogenbroeck e.a. een levendige Vlaamsche actie gevoerd. Hij was oprichter van „De Zweep", waaruit zich in 1887 „Het Laatste Nieuws" ontwikkelde, dat onder zijn leiding tot grooten bloei kwam en thans een der meest verspreide bladen van België is. Hoste nam ook deel aan de oprichting van den Kon. Vlaamschen schouwburg te Brussel en speelde bij de instandhouding daarvan een belangrijke rol. Hij zelf schreef volksstukken en romans, die op een oogenblik, toen het Vlaamsch te Brussel met uitroeiing bedreigd werd, steeds de belangstelling gaande hielden. Aan tal van vereenigingen tot verheffing van de volkscultuur o.a. het Willemsfonds verleende hij actieve en vruchtbare medewerking.
(Het Laatste Nieuws)

B. **ZUID-AFRIKA. — Bevolking.** — De resultaten der vijfde volkstelling van Zuid-Afrika, gehouden in Mei 1931, worden eerst thans gepubliceerd. Hoewel zij ditmaal uitsluitend betrekking had op de blanke bevolking, levert zij zeer belangrijke gegevens. De totale blanke bevolking bedroeg 1.828.175 tegen 1.676.660 in 1926 en 1.116.806 in 1904. Sinds 1904 bedroeg dus de toeneming 64%. Een buitengewoon merkwaardig feit is, dat in deze periode de mannelijke bevolking slechts met 46%, de vrouwelijke daarentegen met 86% toenam. Dit blijkt het inhalen van een achterstand te zijn. Men vermoedt, dat over enkele jaren de vrouwelijke bevolking de mannelijke zal overtreffen.
Hoewel de zwarte bevolking niet officieel is geteld, wordt haar aantal geschat op 6.251.000, hetgeen een toeneming sinds 1904 beteekent van 54%. De vrees, dat de zwarte bevolking in veel sterker mate zou toenemen dan de blanke, is dus niet bewaarheid.
(Die Burger, Kaapstad)

C. **DUITSCHLAND. — De Stahlhelm in Brunswijk.** — De Brunswijksche minister van Binnenlandsche Zaken, Klagges, heeft de volgende beschikking uitgevaardigd: Volgens door mij ontvangen berichten heeft de Stahlhelm in het geheele land Brunswijk volgens een vast plan in massa leden van Marxistische organisaties opgenomen. Zelfs heele plaatselijke groepen van de rijksbanier en de soc.-dem. partij zijn op grond van onderhandelingen en afspraken in haar geheel tot den Stahlhelm overgegaan. Het verder voortbestaan van deze thans overwegend Marxistische organisatie zou een ernstig gevaar voor het succes van de nationale opheffing beteekenen. Ik ontbind derhalve den Stahlhelm, bond van Frontsoldaten en al zijn neven-organisaties in den vrijstaat Brunswijk vanaf 28 Maart 1933. (Völk. Beobachter). **(Vor. ber. 748 D.)**

D. **NEDERLAND. — Paspoorten.** — De Nederlandsche Kamer van Koophandel te Londen zendt ons de volgende mededeeling:
Aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal.
De ondergeteekende, de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Londen, gevoelt de ernstige behoefte om de aandacht van Uwe Hooge Vergadering te vestigen op een bij U aanhangig wetsvoorstel, waarbij machtiging wordt gegeven tot het verhoogen van de kosten van een paspoort van *f* 1.— op *f* 5.— per twee jaar voor een enkel paspoort en tot *f* 7.50 per twee jaar voor een echtpaar of voor een gezin met kinderen beneden de 15 jaar.
Als reden voor deze verhooging wordt genoemd dat deze grootendeels zal worden opgebracht door het reizend publiek voor hetwelk de kosten van het paspoort slechts een gering onderdeel vormen van het totaal der reiskosten.
Het „reizend publiek" wordt echter, volgens de meening onzer Kamer, voor een groot gedeelte gevormd door:
1) bona fide handelsreizigers, die trachten om den toch reeds zoo gevallen exporthandel van Nederland uit te breiden of staande te houden;
2) een aantal in het buitenland gevestigde Nederlanders, die meestal op grond van nationale gevoelens hun Nederlanderschap wenschen te behouden en misschien eenmaal per jaar hun bloedverwanten opzoeken. Hieronder behoort een groot aantal Nederlandsche mindergegoeden, die bovendien in Engeland bijna 50% extra moeten betalen in verband met koersverschil en die te veel eergevoel hebben, om als onvermogenden een gratis paspoort aan te vragen.
Het zou te betreuren zijn, indien een tekort in de schatkist gedeeltelijk aangevuld zou worden uit het vergrooten van de zware lasten, die toch reeds in deze tijden op den veelbeproefden zakenman rusten en die bij voorbeeld voor een jongen zakenman geen onbelangrijk deel uitmaken van zijn reiskosten, temeer waar bij de voorgestelde *f* 5.— waarschijnlijk ook nog provinciale en stedelijke leges komen.
Wij verzoeken daarom aan Uwe Hooge Vergadering om aan dit wetsontwerp Uwe goedkeuring te onthouden. (Kamer v. Koophandel, Londen.) **(550 H.)**

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. — Wijziging van drankwet en beteugeling van dansgevaar.** — De Eerste Kamer heeft de wijziging van de Drankwet, o.m. een regeling betreffende het dansvraagstuk inhoudende, zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
(Vorig bericht blz. 705 E.)

F. **DUITSCHLAND. — Het verbod der S.P.D.-pers verlengd.** — Het op 28 Maart '33 expireerende verbod der sociaal-democratische pers in Pruisen is voor onbepaalden tijd verlengd. **(Vor. ber. blz. 738 A.; S.P.D. blz. 721 C.)**

G. **LUCHTVAART. — Vliegongeluk bij Dixmuiden.** — De GA-ACI, de „City of Liverpool" van de Imperial Airways was van Keulen en Brussel op weg naar Croydon toen bij Dixmuiden de benzinetanks in brand geraakten; deze ontploften toen het toestel op den bodem terecht kwam. Vier personen hebben getracht uit het toestel te springen. Hun lijken zijn op eenige meters van de plaats waar het toestel neerkwam, gevonden. Alle vijftien inzittenden zijn gedood.
(Gazet van Antwerpen)

H. **NEDERL. OOST-INDIË. — Japansche goederen.** — Een circulaire der Vereeniging Nederlandsch Fabrikaat aan de Nederlandsche industrie waarin het bestuur in overweging geeft een enquête te houden naar de mogelijkheid van een uitbreiding van den afzet van Nederlandsch product in Indië, geeft het Bat. Nieuwsblad o.m. de volgende opmerkingen in de pen:
„Veel woorden, veel papier . . . en over een jaar wordt de enquête gepubliceerd en besproken en is de Nederlandsche nijverheid nog precies zoo ver als thans. Wat dit betreft moge Japan het Westen iets leeren! Wanneer men zich in Nederland op de hoogte stelde van hetgeen de Japanners in dit opzicht reeds doen, zou het zéér bescheiden formaat van het initiatief der Vereeniging wel heel pijnlijk uitkomen.
De arbeid die dan verricht wordt door de Vereeniging van Zuidzeevrienden strekt zich veel verder uit: hij is gericht op het verzorgen van bepaalde takken van export geheel door Japansche bemiddeling, met uitschakeling van alle buitenlanders, óók de buitenlandsche banken, en óók de buitenlandsche scheepvaartmaatschappijen. Voor wat betreft de directe aanraking met den consument: deze wordt systematisch bevorderd door opleiding van daarvoor geschikte jongelui.
De resultaten daarvan blijken naar buiten soms op verrassende wijze: het is heelemaal niet zonderling Japanners te ontmoeten, die nooit in Indië zijn geweest, doch vloeiend Maleisch spreken! Is de opleiding voltooid dan zendt men deze menschen met een, soms vrij hooge, toelage naar Indië.
Natuurlijk zou zulk een kostbaar systeem — al betaalt

het zichzelf dan blijkbaar dubbel en dwars! — voor de Nederlandsche nijverheid te veel „bezwaar", in klinkende munt althans, opleveren, om in den stijl van den brief van Nederlandsch Fabrikaat te blijven. Maar iets zou men toch wel kunnen doen, behalve brieven schrijven.
Voorloopig blijft de „expansie van de Nederlandsche nijverheid in Indië", helaas, beperkt tot woorden! Maar met woorden is nog nooit een concurrent verslagen." (Bat. Nieuwsblad). **(Vor. ber. blz. 576 G.)**

A. DUITSCHLAND. — Boycot tegen Duitsche Joden.
Naar hieronder uitvoerig wordt gemeld, zal op Zaterdag 1 April 1933 te tien uur voormiddag een groote boycot-actie beginnen tegen de Duitsche Joden, uitgaande van de N.S.D.A.P.
De „Nationalsocialistische Parteikorrespondenz" publiceert een oproep van de partijleiding inzake de aangekondigde boycotactie tegen de Duitsche Joden, welke gericht is aan alle partijorganisaties van de N.S.D.A.P. De oproep begint als volgt:
„In de weken na den 30sten Januari heeft zich in Duitschland een nationale revolutie zonder precedent voltrokken. Trots lange onderdrukking en vervolging heeft de millioenenmassa die achter de regeering staat, in volstrekte rust en discipline deze regeering de legale basis gegeven ter reorganisatie van de Duitsche natie. Met jammerlijke lafheid hebben de joodsch-marxistische bonzen hun machtsposities verlaten. Slechts aan weergalooze discipline hebben de aanstichters en profiteerders van ons ongeluk het te danken dat zij bijna zonder uitzondering er heelhuids van af gekomen zijn. Bijna geen haar werd hun gekrenkt."
Het partijpersbureau vergelijkt dan deze revolutie met die in Rusland en die in Duitschland van 1918 en 1919, waarbij bloed vloeide in stroomen en gaat dan voort:
„Nu de vijanden van de natie onschadelijk gemaakt zijn, gebeurt wat wij reeds verwachtten: de communistische en marxistische misdadigers en hun joodsch-intellectueele aanstokers, die met hun kapitaal bijtijds naar het buitenland zijn gevlucht, ontplooien nu van daar uit een gewetenlooze, landsverraderlijke hetze-campagne tegen het Duitsche volk in het algemeen. De Duitsche waren, de Duitsche arbeid, moeten internationaal geboycot worden.
Wanneer men bij dit waanzinnig misdrijf langer zou toezien, zou men zich tot medeplichtige maken. De nationaal-socialistische partij zal den afweerstrijd tegen deze misdrijven van algemeenen aard met die middelen beginnen, die geschikt zijn om de schuldigen te treffen. Want de schuldigen zijn onder ons en misbruiken elken dag de gastvrijheid die het Duitsche volk hun verleent. In dezen tijd, nu millioenen menschen van ons niets te eten hebben en honderdduizenden Duitsche intellectueelen op straat zwerven, zitten die joodsche intellectueelen en literatoren onder ons. Jarenlang heeft Duitschland die vreemdelingen zonder selectie in het land gelaten en als dank daarvoor hetzen zij de wereld tegen ons op. Dat is nu afgeloopen."
De boycot- en gruwelhetze mag en zal het Duitsche volk niet treffen, maar zal dat dubbel en dwars de Joden zelf doen. Daarom krijgen alle partijorganisaties het volgende

BEVEL:

1. In elke afdeeling van de N.S.D.A.P. worden terstond comité's van actie gevormd, voor practische, stelselmatige uitvoering van boycot van joodsche winkels, joodsche doktoren en joodsche advocaten. De comité's van actie zijn er voor verantwoordelijk dat de boycot geen onschuldigen, maar dubbel hard de schuldigen treft.
2. De comité's van actie zijn verantwoordelijk voor de volstrekte bescherming van alle buitenlanders, zonder aanzien des persoons, geloofsbelijdenis, afkomst of ras. Deze boycot is een zuivere verdedigingsmaatregel, die uitsluitend tegen het Duitsche jodendom is gericht.
3. De comité's van actie moeten onmiddellijk door propaganda de boycot populariseeren. Principe: „Geen Duitscher koopt nog bij een Jood of laat zich door hem of zijn tusschenpersonen waren aanprijzen." De boycot moet algemeen zijn. Zij moet uitgaan van het geheele volk en moet het jodendom op de gevoeligste plaats treffen.
4. In twijfelachtige gevallen moet van een boycot van zekere winkels zoolang afgezien worden totdat het centrale comité in München een nadere aanwijzing geeft. Voorzitter van dat centrale comité is p.g. Streicher.
5. De comité's van actie zien scherp toe op de kranten, in hoeverre deze deelnemen aan den veldtocht van voorlichting tegen de joodsche gruwelhetze in het buitenland. Wanneer kranten dit niet of slechts in beperkten vorm doen, moeten de comité's er op toezien dat deze kranten dadelijk verwijderd worden uit elk huis waarin Duitschers wonen. Geen Duitscher en geen Duitsche firma behoort in die kranten nog advertenties te plaatsen. Zij moeten prijsgegeven worden aan de openbare verachting, geschreven door de joodsche rasgenooten, maar niet voor het Duitsche volk.
6. De comité's van actie moeten in samenwerking met de bedrijfscellen-organisatie van de partij de propaganda van voorlichting over de gevolgen van de joodsche gruwelhetze voor den Duitschen arbeid en daardoor voor den Duitschen arbeider in de bedrijven voeren en in het bijzonder de arbeiders voorlichten over de noodzakelijkheid van een nationale boycot als verdedigingsmaatregel ter bescherming van den Duitschen arbeid.
7. De comité's van actie moeten werken tot in de kleinste boerendorpen om in het bijzonder de joodsche handelaren op het platteland te treffen. Principieel moet de nadruk er op gelegd worden dat het gaat om een opgedrongen verdedigingsmaatregel.
8. De boycot zet niet achtereenvolgens in, maar met één slag; daarom moeten onmiddellijk voorbereidende werkzaamheden getroffen worden. Er worden bevelen uitgevaardigd aan de S.A. en S.S. om van het oogenblik af, dat de boycot begint, door posten de bevolking te waarschuwen voor het betreden van joodsche winkels. Het begin van de boycot wordt bekend gemaakt op alle mogelijke wijzen.
De boycot zet in met één slag op Zaterdag 1 April, precies 10 uur voormiddag. De boycot wordt voortgezet, totdat de partijleiding de opheffing beveelt.
Numerus clausus voor middelbare en hooge scholen. —
9. De comité's van actie propageeren in vergaderingen, op de grootst mogelijke schaal in te richten, den eisch tot invoering van een evenredig getal voor de tewerkstelling van de Joden in alle beroepen, in evenredigheid n.l. met hun aantal in vergelijking met de Duitsche bevolking. Om de stootkracht van de actie te verhoogen wordt die eisch vooreerst beperkt tot drie gebieden:
a. voor het bezoeken van de Duitsche middelbare en hooge scholen;
b. voor het beroep van arts;
c. voor het beroep van advocaat.
10. De comité's van actie hebben tot taak alle Duitschers die in connectie staan met het buitenland, ertoe te brengen dat zij op alle mogelijke wijzen de waarheid verbreiden dat in Duitschland rust en orde heerschen, dat het Duitsche volk geen inniger wensch koestert dan in vrede te werken en in vrede met de wereld te leven en dat het den strijd tegen de joodsche gruwelhetze alleen voert als verdedigingsstrijd.
11. De comité's zijn er voor verantwoordelijk dat deze gezamenlijke strijd in volstrekte rust en volstrekte discipline wordt gevoerd. Krenkt ook verder geen Jood meer ook maar één haar! Wij overwinnen deze hetze alleen al door den snijdenden druk van deze maatregelen. Meer dan ooit tevoren is het noodzakelijk dat de geheele partij in blinde gehoorzaamheid als één man achter de leiding staat.
De oproep eindigt als volgt:
Nationaal-socialisten! Gij hebt het wonder volbracht in één enkelen stormloop den Novemberstaat ondersteboven te rennen. Gij zult ook deze tweede taak precies zoo tot een oplossing brengen. Dan zal het internationale wereldjodendom weten:
„De regeering der nationale revolutie hangt niet in een luchtledige ruimte, zij is de vertegenwoordigster van het produceerende Duitsche volk. Die haar aanvalt, valt Duitschland aan! Die haar belastert, belastert de natie! Die haar bestrijdt, heeft 65 millioen menschen den oorlog verklaard!
Wij hebben afgerekend met de marxistische ophitsers in Duitschland. Zij zullen ons niet op de knieën krijgen, ook niet nu zij van uit het buitenland hun lands- en volksverraderlijk bedrijf voortzetten.
Nationaal-socialisten! Zaterdag precies 10 uur zal het Jodendom weten wien het den oorlog heeft verklaard!

(w.g.) de partijleiding der N.S.D.A.P.

(Zie rubriek Duitschland: Anti-semitisme.)

B. DUITSCHLAND. — Politieke gevangenen. — In het concentratiekamp te Stuttgart zijn 1500 politieke gevangenen ondergebracht. Zij zullen op het terrein zelf te werk worden gesteld bij den aanleg van wegen. **(Vorig bericht blz. 749 F.)**

29 MAART 1933

A. **VEREENIGDE STATEN. — De zaak Mooney-Billings.** — Thomas J. Mooney, een der meest genoemde politieke gevangenen ter wereld, zal na meer dan 16 jaar in de gevangenis te hebben doorgebracht, opnieuw voor het gerecht verschijnen, waardoor hij nogmaals een kans krijgt op vrijlating. **(162 O.)**

B. **Dr. J. W. MEYER RANNEFT.** — Bij K.B. is met ingang van 26 April '33 benoemd tot vice-president van den Raad van Ned.-Indië dr. J. W. Meyer Ranneft, thans voorzitter van den Volksraad van Ned.-Indië.
De heer Meyer Ranneft is den 31sten October 1887 te Magelang geboren. In 1906 werd hij benoemd tot adspirant-controleur bij het B. B. In 1918 werd hij belast met de waarneming van de tijdelijke betrekking van adjunct-inspecteur voor de agrarische zaken, terwijl hem in 1921 de rang, benevens de titel, van assistent-resident bij het B. B. werd toegekend. Midden 1924 werd aan hem en dr. Huender de regeeringsopdracht verstrekt om nauwkeurige gegevens te verkrijgen omtrent den druk der belastingen op de inheemsche bevolking, waarover ernstige klachten tot uiting waren gekomen. Een opdracht, welke tevens een welvaartsonderzoek insloot.
In 1927 werd hem opgedragen om in overleg en in samenwerking met den gouverneur van West-Java een onderzoek in te stellen naar de oorzaken van de zich in de maand November 1926 in verschillende deelen van de residentie Bantam voorgedaan hebbende ongeregeldheden en ter zake, door tusschenkomst van dien gouverneur, een gemeenschappelijk rapport aan de regeering uit te brengen. In 1928 werd hem voor deze opdracht vanwege de regeering dank gebracht. Op 1 Juli 1928 werd de heer Meyer Ranneft benoemd tot resident en ter beschikking gesteld van den gouverneur van Midden-Java, terwijl hij in hetzelfde jaar tot officier in de orde van Oranje Nassau werd benoemd.
Den 25sten April 1929 volgde zijn benoeming tot lid, tevens voorzitter van den Volksraad. In 1931 werd de heer Meyer Ranneft benoemd tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw en in het jaar daarop, door den Senaat van de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam, tot doctor honoris causa in de handelswetenschappen. Behalve door zijn medewerking aan het hierboven genoemde welvaartsrapport en het bekende Bantam-rapport, heeft hij zich ook onderscheiden als lid van de Hollandsch-Inlandsche Onderwijs-Commissie en een groote activiteit getoond als werkend lid van de afdeeling Staathuishoudkunde van het Koninklijk Bataviaasch Genootschap en als redactielid van het maandblad Koloniale Studiën.

C. **JHR. MR. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND. — Vice-president van den Raad van State.** — Met ingang van 20 April '33 is jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland, minister van Buitenlandsche Zaken, bij K.B. tot vice-president van den Raad van State benoemd.
Met ingang van dienzelfden datum zal minister Ruys de Beerenbrouck ad interim als minister van Buitenlandsche Zaken optreden.
Jhr. F. Beelaerts van Blokland werd 21 Jan. 1872 te 's-Gravenhage geboren. Na het gymnasium in zijn geboorteplaats te hebben doorloopen studeerde hij te Leiden en promoveerde daar in 1895 in de rechten. Aanvankelijk vestigde hij zich als advocaat, maar al spoedig kwam hij als ambtenaar bij het Hoofdbestuur der Posterijen in Rijksdienst. In 1903 werd hij tot commies-griffier bij de Tweede Kamer benoemd.
Den 13den Maart 1909 volgde zijn benoeming tot minister-resident met den persoonlijken titel van buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Peking.
In Maart 1919 is de heer Beelaerts als gezant afgetreden en via Amerika naar Nederland teruggekeerd. De Chineesche regeering schonk hem de hoogste onderscheiding, n.l. de juweelen van de „Excellent Crop". Na zijn terugkeer bedankte jhr. Beelaerts van Blokland voor het hem aangeboden burgemeesterschap van Haarlem en werd gedetacheerd aan het departement van Buitenlandsche Zaken, tijdens een aan den secretaris-generaal, mr. R. J. H. Patijn, verleend verlof.
In 1921 werd hij met minister Van Karnebeek en dr. Moresco aangewezen als Nederlandsche vertegenwoordiger ter conferentie te Washington. In Maart 1922 — na het sluiten van het Negenmogendhedenverdrag dat thans naar aanleiding van het Japansch-Chineesch conflict door Amerika weer ter tafel gebracht is — keerde hij op zijn post aan de afdeeling diplomatieke zaken terug.
Nadat op 26 October 1923 de Vlootwet verworpen was en het tweede ministerie-Ruys ontslag gevraagd had, ontving de heer Beelaerts, die intusschen chef van zijn afdeeling geworden was, opdracht tot vorming van een extra parlementair kabinet. Hij moest deze opdracht echter onverrichter zake teruggeven en toen het in Januari d.a.v. nog niet gelukt was een ministerie samen te stellen, heeft H.M. de Koningin het verzoek om ontslag niet ingewilligd en is het kabinet aangebleven.
Nadat de Eerste Kamer in 1927 het Nederlandsch-Belgisch Verdrag verworpen had en in verband daarmede de toenmalige minister van Buitenlandsche Zaken jhr. Van Karnebeek aftrad, werd jhr. Beelaerts van Blokland, die toen juist tot gezant te Brussel benoemd was, met de portefeuille van Buitenlandsche Zaken belast. Ook in het derde kabinet-Ruys berustte de leiding van Buitenlandsche Zaken bij den heer Beelaerts, die als zoodanig ons land ook te Genève vertegenwoordigde. Daar was hij een geziene persoonlijkheid door zijn rustigen, klaren kijk op de internationale verhoudingen en door zijn taaie verdediging van de internationale toenaderingsgedachte.
(Zie photo blz. 214 G.)

D. **AMSTERDAM. — Mr. S. J. van Lier gemeentesecretaris.** — De gemeenteraad heeft tot gemeentesecretaris benoemd mr. S. J. van Lier, chef van algemeene zaken ter secretarie, met 31 stemmen tegen 10 stemmen op dr. A. F. L. Stapel en vier stemmen op mr. H. A. van Beusekom. **(Vor. ber. blz. 645 E.)**

E. **NEDERLAND. — Weldadigheidszegels.** — Van de weldadigheidszegels, welke van 10 Dec. '32 tot en met 9 Jan. '33 verkrijgbaar waren, zijn volgens voorloopige opgave de volgende aantallen verkocht: 1½ ct. (toeslag 1½ ct.) 1.579.670, 5 ct. (toeslag 3 cent.) 948.895, 6 ct. (toeslag 4 cent) 1.594.852, 12½ ct. (toeslag 3½ ct.) 399.408. Totaal 4.522.825.
De bruto opbrengst ten bate van de kinderbescherming bedraagt rond *f* 125.000, tegen *f* 139.900 in het vorige jaar. **(Vorig bericht blz. 182 D.)**

F. **SCHEIKUNDE. — Het element 61.** — In de Académie des Sciences te Parijs is door Georges Urbain medegedeeld, dat twee Fransche chemici: Maurice Curie en Takvorium, het chemische element 61 van de tabel van Mendelejef hebben gevonden. De plaats van No. 61 ligt tusschen neodymium, atoomgewicht 144,27 en Samarium, atoomgewicht 150,43. Maurice Curie en Takvorium hebben, terwijl zij een mengsel van deze zeldzame aardmetalen onderzochten, een uiterst geringe hoeveelheid kunnen afzonderen van een substantie, die beta-stralen afzond.
De geheele tabel van Mendelejef omvat 92 nummers, waarvan waterstof, met atoomgewicht 1 No. een is en Uranium, atoomgewicht 238,17, No. 92. (Le Temps)

G. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Prof. Einstein.** — Prof. Albert Einstein is op 27 Maart '33 uit New York te Le Havre aangekomen. Hij werd begroet door een delegatie van de Internationale Liga tegen het Anti-Semitisme. In een schriftelijke verklaring zegt prof. Einstein: „De brutale gewelddaden en de

onderdrukking van alle vrije geesten en vooral van de Joden, deze gewelddaden die in Duitschland zijn voorgekomen en thans nog voorkomen, hebben gelukkig in alle landen het geweten van hen, die de menschelijkheid en de politieke vrijheid zijn trouw gebleven, gewekt. Wij mogen hopen, dat het verzet sterk genoeg is om Europa er voor te behoeden, terug te vallen in het barbarisme van lang vervlogen eeuwen."
Na prof. Einstein's aankomst in België, terwijl hij zich nog aan boord bevond van de „Belgenland", heeft hij een brief gericht aan het Duitsche gezantschap te Brussel, waarin hij verzoekt om mededeeling van de stappen, welke hij moet doen om de Pruisische nationaliteit op te geven, die hij heeft verkregen door zijn benoeming bij de Pruisische academie van wetenschappen. Professor Einstein legt er in zijn schrijven den nadruk op, dat hij Zwitsersch staatsburger is. **(Vor. ber. Anti-semitisme 750 A.)**

A. **ALUMINIUM. — Wereldproductie.** — De wereldproductie van aluminium bedraagt in 1932 volgens een Amerikaansche schatting 152.795 (v. j. 230.433) ton. Hiervan produceerden de Ver. Staten 152.795 (v. j. 230.433) ton, Canada 17.800 (v. j. 30.950) ton, Frankrijk 14.110 (24.400) ton, Zwitserland 13.820 (16.000) ton, Duitschland 13.765 (26.750) ton, Noorwegen 19.590 (21.300) ton, Italië 13.200 (11.500) ton en Oostenrijk 3.200 (3.000) ton.

B. **AMSTERDAM. — Leening van ƒ 2.000.000.** — Na in geheime zitting geruimen tijd te hebben vergaderd, heeft de gemeenteraad zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd de voordracht van B. en W., om ten laste van de gemeente Amsterdam bij de coöp. vereeniging Centraal Beheer een geldleening aan te gaan tot een bedrag van ƒ 2.000.000.
(Vor. ber. Leening 668 E.)

C. **DUITSCHLAND. — Algemeen verbod van ritueel slachten.** — Het W. B. meldt, dat in den laatsten tijd in ettelijke Duitsche landen en gemeenten het slachten zonder voorafgaande verdooving en de bloedonttrekking zonder voorafgaande verdooving (ritueel slachten) verboden is.
Om een algemeene regeling in deze kwestie te bereiken zal de Duitsche rijksregeering de methode van slachten en de verdooving der dieren bij rijkswet vaststellen. Deze nieuwe regeling zal waarschijnlijk reeds binnenkort geschieden. Het slachten zonder verdooving en het slachten volgens joodschen ritus zal dan voor het geheele Rijksgebied verboden worden.
(Vor. ber. Anti-semitisme 751 G.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Werkverschaffing. - Verlaging der tractementen en loonen.** — De Senaat heeft op 28 Maart '33 het voorstel van President Roosevelt om 250.000 werkloozen gedurende twee jaar te werk te stellen in het boschbedrijf, goedgekeurd.
De verlaging van 15% van alle tractementen en loonen der in regeeringsdienst zijnde ambtenaren en beambten, welke president Roosevelt heeft voorgeschreven, door welke verlaging oök het personeel van leger, marine en luchtvaart wordt getroffen, beteekent een bezuiniging op de uitgaven van $ 125.000.000.
In zijn desbetreffende verklaring zegt Roosevelt, dat de kosten van het levensonderhoud in de Ver. Staten sedert 1928 met 21.7% zijn verminderd.

30 MAART 1933

E. **FRANKRIJK. — Begrooting.** — Het ministerie van Financiën deelt in een communiqué mede, dat in de huidige wetgevende periode een deficit van 8700 millioen is gedekt. Het nog resteerende deficit op de begrooting van 1933 wordt op 5200 millioen geschat. Rekening houdend met de krachtsinspanning van het land sedert tien maanden, zal de regeering zich voor 1933 tevreden stellen met een nieuwe krachtsinspanning ten bedrage van 1630 millioen, waarvan 700 millioen bezuiniging door herziening der oorlogspensioenen.
Het communiqué voegt er aan toe, dat de resultaten van het financieele jaar 1933 zich gunstig schijnen te ontwikkelen, en dat het noodzakelijk is het evenwicht der begrooting voor 1934 definitief te herstellen, wanneer de eindresultaten van de begrooting 1933 bekend zullen zijn en de Economische Wereldconferentie de economische richtsnoeren zal hebben vastgesteld. (La Journée Industrielle) **(V. b. 688 B.)**

F. **ALEXANDER SCHMULLER OVERLEDEN.** — Op 29 Maart '33 is in den leeftijd van 52 jaar na een langdurige ziekte, te Amsterdam overleden de vermaarde violist Alexander Schmuller.
Toen Alexander Schmuller als 33-jarige, op een tijdstip, dat de politieke situatie hem als Rus zijn verblijf te Berlijn — waar hij sinds 1908 als leeraar aan het Sternsche Conservatorium gevestigd was — moeilijk maakte, gevolg gaf aan de uitnoodiging van het Amsterdamsche Conservatorium om als hoofdleeraar voor viool aan deze instelling naar ons land te komen, zou hij nauwelijks vermoed hebben, dat hij hier een tweede vaderland zou vinden.
Als uitvoerend kunstenaar zag hij zijn taak in de eerste plaats als een dienende; hij voelde zich voorlichter van zijn publiek. Daarbij bepaalde hij zich niet tot het introduceeren van nieuwe of vergeten werken zonder meer. Schmuller trachtte steeds opnieuw sympathieën te vinden voor Reger's oeuvre. De introductie van diens vioolconcert, dat hier nog nooit gespeeld was, behoorde tot een van Schmuller's eerste daden. Talloos zijn de werken, die hij bij zijn concerten met het Concertgebouw-orkest en op zijn eigen avonden voor de eerste maal ten gehoore bracht, zooals van Sibelius, Rudi Stephan, Karg Elert, Respighi, Rudolf Mengelberg, Hindemith, Strawinsky, Prokofieff, Milhaud en vele anderen.

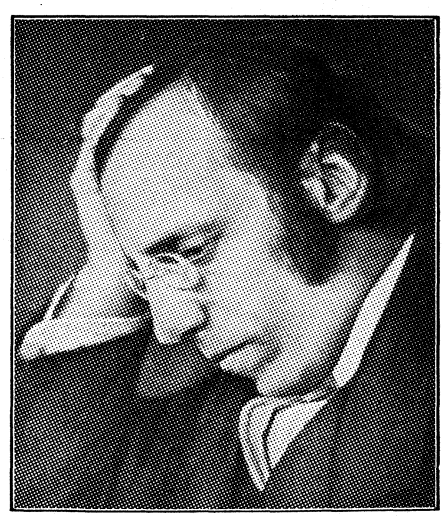

Alexander Schmuller.

Schmuller's werkkracht kende echter geen grenzen. Er waren seizoenen, dat hij de eene belangrijke noviteit na de ander bracht. En daarnaast verwaarloosde hij het oude repertoire geenszins. Zijn uitvoeringen van concerten van Bach, Mozart, Mendelssohn, Glazounow, Tsjaikowsky, Goldmark, enz. zijn een ieder bekend. Niet minder belangrijk waren de kamermuziek-avonden die hij regelmatig gaf, o.m. de historische viool-cyclus van 1923, de Bach-cyclus in 1922, de Beethoven-cyclus in samenwerking met den pianist Leonid Kreutzer; zijn Paganini-avonden in samenwerking met Julius Röntgen in Salvatori.
Een tijdlang legde Schmuller zich ook op het dirigee-

ren toe. Hij leidde concerten te Amsterdam en Scheveningen.
De overledene werd tijdens het concert op 30 Maart in het Concertgebouw onder leiding van Bruno Walter herdacht door een uitvoering van het andante uit de derde symphonie van Beethoven (Eroïca).

A. **BELGIE. — Koning Albert over autarkie.** — Koning Albert en de Koningin hebben op 29 Maart '33 in het paleis te Brussel een feestmaal aangeboden ter eere van don Julia Roca, vice-president der Argentijnsche republiek.
Aan het dessert heette de koning Roca welkom en prees hij de Argentijnsche republiek.

Z.M. Koning Albert.

Daarna over de economische crisis sprekende verklaarde de koning het volgende:
De crisis heeft geen enkele natie gespaard en het gemeenschappelijke ongeluk heeft de toenemende onderlinge afhankelijkheid van alle landen nog meer doen gevoelen.
Zij deed zien hoe ijdel de pogingen tot isoleering waren, door staten gedaan om hun nationaal economisch leven te onttrekken aan de gevolgen van de universeele depressie. Meer en meer heeft de wereld zich er van kunnen overtuigen dat de welvaart alleen zal terugkeeren met een stelsel van vrijer verkeer van kapitalen en goederen.
Economische autarkie is door de ervaring veroordeeld; zij schaadt zoowel den socialen vrede als den internationalen vrede.
Ik wensch vurig, dat men zal terugkeeren tot verstandiger denkbeelden. (L'Etoile Belge)
(Vor. ber. Koning Albert 384 H.)

B. **ZUID-AFRIKA. — Nieuw kabinet gevormd.** — Op 30 Maart '33 is de officieele samenstelling bekend gemaakt van de nieuwe nationale regeering.
Hertzog en Smuts hebben besloten, zooals reeds werd gemeld, een kabinet van kundige mannen te vormen, zonder te letten op de eischen der vier provinciën inzake evenredige vertegenwoordiging.
Het kabinet bevat zeven leden uit Transvaal, twee uit de Kaapkolonie, twee uit den Oranje-Vrijstaat, een uit Natal en is als volgt samengesteld:
Eerste minister: generaal Hertzog (Nationalist).
Justitie: generaal Smuts (Z.-Afrik. Partij).
Financiën: Havenga (Nationalist).
Mijnen en Industrie: Patrick Duncan (Z.-Afr. Partij).
Binnenl. Zaken: Hofmeyr (Z.-Afr. Partij).
Landwezen: Denys Reitz (Z.-Afr. Partij).
Inboorlingenzaken: Grobler (Nationalist).
Landbouw: generaal Kemp (Nationalist).
P. T. T.: Clarkson (Z.-Afr. Partij).
Spoorwegen: Pirow (Nationalist).
Arbeid: Fourie (Nationalist).
Minister zonder portefeuille: Richard Stuttaford (Z.-Afr. Partij). **(Vorig bericht blz. 705 H.)**

D. **DUITSCHLAND. — Boycot tegen Duitsche Joden.** — Het centrale comité voor den afweer van de Joodsche boycot in het buitenland, in verband met de vervolging van Joden in Duitschland, publiceert de volgende ordonnantie van den nationaal-socialist Julius Streicher:
1. De leiders der plaatselijke comité's tot afweer van de Joodsche „Hetze- en gruwelpropaganda" worden onverwijld benoemd door de bevoegde instanties der partij-organisatie.
Het verdient aanbeveling tot leiders der gouwcomité's te benoemen de gouwleiders van den strijdbond van den industrieelen middenstand, daar deze nationaal-socialistische organisatie over de noodzakelijke middelen en ondervinding beschikt voor de afweerbeweging.
2. De comité's van actie, welker leden geenerlei relatie met Joden mogen hebben, stellen direct vast, welke zaken, warenhuizen, e.d. zich in Joodsche handen bevinden.
3. Het gaat hierbij natuurlijk om zaken, welke zich bevinden in handen van personen van het Joodsche ras. De religie speelt geen rol. Katholiek of protestantsch gedoopte lieden zijn in dezen zin eveneens Joden.
4. Firma's, waarbij Joden slechts financieel zijn betrokken, vallen onder een nog te treffen regeling.
5. Is de man van een niet-Joodsche eigenares van een zaak Jood, dan wordt zulk een zaak als Joodsch beschouwd. Hetzelfde is het geval, indien de eigenares Jodin is, de man daarentegen geen Jood is.
6. Eenheidsprijs-winkels, warenhuizen, bedrijven met veel filialen, welke zich in Duitsche handen bevinden, vallen niet onder deze boycot-actie. Evenmin vallen er onder de eenheidsprijswinkels van Woolworth. Deze firma is Amerikaansch en bovendien niet Joodsch. De z.g. „Wohlwert"-eenheidsprijszaken daarentegen zijn Joodsch en moeten daarom worden geboycot.
7. De comité's van actie geven de lijst der Joodsche zaken aan S.A. en S.S., opdat deze Zaterdag 1 April 1933 des ochtends om tien uur precies de wacht kunnen betrekken.
8. Deze wachten hebben tot taak het publiek bekend te maken, dat de geposte zaak Joodsch is. Zij moeten waarschuwen voor het koopen in zulk een zaak. Handtastelijk optreden is hun verboden. Verboden is ook de zaken te sluiten, de ruiten te vernielen of dergelijke materieele schade aan te richten.
9. Ten einde ter kennis te brengen, welke zaken Joodsch zijn, moeten aan de ingangen plakkaten of borden worden geplaatst met gele vlekken op zwarten achtergrond.
10. Er mag niet worden overgegaan tot het ontslag van niet-Joodsche bedienden en arbeiders. Dienstbetrekkingen mogen niet worden opgezegd. Indien zulks reeds het geval is geweest, dan moeten deze ontslagen worden ingetrokken.
11. De comité's van actie beleggen op Vrijdag 31 Maart 1933 des avonds in alle plaatsen in overleg met de politieke leiding groote massa-bijeenkomsten en demonstratieve optochten. Daarbij moeten transparanten worden gedragen met de volgende opschriften:
a. „tot afweer van de Joodsche gruwel- en boycot-hetze";
b. „boycot van morgenochtend 10 uur af alle Joodsche zaken".
In groote steden moeten op zoo veel mogelijk openbare plaatsen betoogingen worden gehouden.
12. Zaterdagochtend uiterlijk tien uur moeten de plakkaten met den oproep tot de boycot op alle aanplakzuilen in de steden en dorpen zijn aangebracht. Tegelijkertijd moeten ook vrachtauto's of nog beter verhuiswagens met de volgende transparanten in de hier aangegeven volgorde door de straten worden gereden:
„Tot afweer van de Joodsche gruwel- en boycot-hetze".
„Boycot alle Joodsche zaken."
„Koopt niet in Joodsche warenhuizen".
„Gaat niet naar Joodsche advocaten".
„Vermijdt Joodsche artsen".
„De Joden zijn ons ongeluk".
13. Voor de financiering van de afweerbeweging moeten de comité's collecten organiseeren bij de Duitsche zakenlieden.
14. Voor het overige gelden voor de comité's van afweer der Joodsche gruwel- en boycot-hetze de ordonnanties van de Rijksleiding der N.S.D.A.P. (proclamatie van 29 Maart 1933).
München, 30 Maart. Deze ordonnantie is geteekend door Streicher. **(Vor. ber. Anti-semitisme 752 C.; Boycot tegen Duitsche Joden 750 A.)**

A. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - De Politie-president van Frankfort houdt een rede.** — Op 21 Maart '33 heeft de politie-president van Frankfort, von Westrem, een redevoering gehouden, waarvan men een verslag kan vinden in het „Frankfurter Volksblatt" van 22 Maart 1933.
De rede van den politie-president luidde o.a. aldus: Geen S.A.-man vergrijpt zich aan een Jood, omdat hij weet, dat de Jood zijns gelijke niet is. Wij wijzen bewust het Jodendom af, omdat wij zijn vernietigenden invloed op het Duitsche volk kennen. En omdat wij weten, dat de Jood de schimmelparasiet op de Duitsche volksziel is. Omdat wij weten, wat de Jood voor volk is, zullen wij geen individueele acties daartegen ondernemen, maar op wettige manier handelen. Hoe ontbindend de invloed van het Jodendom is, heeft de huiszoeking bij het Centraal Verbond van Duitsche staatsburgers van Joodsch geloof bewezen. **(753 D.)**

B. **NEDERLAND. — Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond".** — Mr. D. Fock heeft op de te Utrecht op 11 en 12 Maart gehouden jaarlijksche vergadering der liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond" een redevoering gehouden, waaraan wij o.a. het volgende verkiezingsprogramma ontleenen:
1e. In geen geval wordt medewerking verleend aan een ministerie, waarin sociaal-democraten zitting zullen hebben.
2e. Wij wenschen een hecht en sterk gezag, dat tevens over de hulpmiddelen, die voor een krachtige gezagsoefening noodig zijn, zal kunnen beschikken; wij wenschen, dat uit de weermacht alle bedenkelijke elementen zullen worden geweerd en dat de regeering op betrouwbare instrumenten voor de handhaving van haar gezag zal kunnen rekenen.
3e. Wij wenschen verder een sluitende begrooting, vooral door een stelselmatige bezuiniging op de uitgaven, zij het ook, dat misschien tevens nog belastingverhooging daarbij noodig zal zijn.
4e. Wij wenschen, dat de regeering met kracht zal streven naar het slechten van de tariefmuren, naar het doen verdwijnen van de handelsbelemmeringen en naar het herstel van een gezond, internationaal ruilverkeer.
5e. Wij wenschen in het algemeen een doortastend en volhardend optreden op de buitenlandsche conferentiën en overal waar het voor de goede samenwerking met het buitenland noodig en mogelijk is.
6e. Wij wenschen, dat de regeering zooveel als op haar weg ligt, landbouw, handel, industrie en scheepvaart door deze moeilijke tijden zal heenhelpen, teneinde onze volkskracht in stand te houden.
7e. Wij wenschen, dat de werkloosheid, die bron van stoffelijke, geestelijke en zedelijke ellende, met kracht wordt bestreden.
8e. Wij wenschen bovenal, dat het gevoel van saamhoorigheid bij ons volk wordt aangekweekt en versterkt, dat groeps- en partijbelangen zullen worden terzijde gesteld, omdat de nationale nood de nationale eenheid eischt van allen, die nationaal voelen. **(693 G.)**

C. **DUITSCHLAND. — De Stahlhelm in de Palts.** — Na Brunswijk is het thans ook in de Palts tot wrijving tusschen den Stahlhelm en de nat.-socialisten gekomen. Te Welterswoog en Germsheim zijn de kampementen van den arbeidsdienst van den Stahlhelm door de nat.-socialisten bezet. Voorts zijn verscheiden Stahlhelm-leiders te Spiers, Zweibrücken, Neustadt a. d. Haardt en Landstuhl gearresteerd.
(Vorig bericht blz. 749 C.)

D. **NEDERLAND. — Duitsch anti-Semitisme. - Beeldende kunstenaars telegrafeeren Duitsche regeering.** — De Amsterdamsche Federatie van Beeldende Kunstenaarsvereenigingen heeft een telegram gezonden aan den Duitschen Rijksminister van Kunsten en Wetenschappen te Berlijn, „waarin zij protesteert tegen de mishandeling van een groot deel der Duitsche kunstenaars, wier kunstprestaties boven alle politiek staan.
Zij verzoekt de Duitsche regeering afdoende maatregelen te nemen om het leven van deze Duitsche kunstenaars te beschermen, opdat cultuurafbraak voorkomen wordt." **(Vorig bericht blz. 754 A.)**

31 MAART 1933

E. **OOSTENRIJK. — Ontbinding Schutzbund.** — De sedert eenige dagen gevoerde beraadslagingen van het kabinet met vertegenwoordigers der regeeringspartijen hebben er toe geleid, dat men de beslissing over de ontbinding van den republikeinschen Schutzbund heeft overgelaten aan den bondskanselier.
Nader meldt Reuter, dat bondskanselier Dollfuss met volkomen instemming der regeering reeds op 31 Maart de ontbinding van den Schutzbund voor het geheele land heeft gelast.
In de motiveering wordt gewezen op de talrijke rustverstoringen en gewelddadigheden tegen de bevolking en den Staat, alsmede op de in Tirol in beslag genomen documenten, welke wijzen op gewapend verzet. Oppositie tegen deze verordening zal met alle ten dienste staande middelen worden onderdrukt. De bevolking wordt verzocht zooveel mogelijk orde en discipline te handhaven, de regeering te steunen en met alle middelen de veiligheid van den staat te verzekeren. (Neue Freie Presse). **(Vor. ber. blz. 736 B.)**

F. **NEDERLAND. — Boycot van Duitsche goederen.** — In het district der Kamer van Koophandel en Fabrieken voor de Geldersche Vallei groeit het verzet tegen de maatregelen der Duitsche agrarische politiek, die vele belangen van dat district, met name den grooten eieruitvoer, enorm schaden. In Barneveld werd een opzienbarende protestvergadering gehouden. In Putten volgde men dit voorbeeld.
Deze week kwamen de burgemeesters der districtsgemeenten te Amersfoort bijeen op uitnoodiging der Kamer van Koophandel, om de situatie te bespreken en te overwegen, wat door gezamenlijke actie gedaan kan worden, daar vele gemeenten immers goederen tot dusver uit Duitschland betrekken, die zonder veel moeite ook elders zijn te bekomen. De besprekingen hadden een vertrouwelijk karakter.
(Vor. ber. Boycot Duitsche goederen 550 B.)

G. **NEDERLAND. — Werkverschaffing. - Versnelde bruggenbouw voorgesteld.** — Ingediend zijn twee wetsontwerpen tot:
1e. het geven van vrijheid om een concessie tot tolheffing te verleenen aan de op te richten N.V. „Versnelde Bruggenbouw";
2e. wijziging en verhooging van het 7e hoofdstuk B der Rijksbegrooting voor 1933 (deelneming in het aandeelenkapitaal van en verstrekking van rentedragende voorschotten aan de N.V. Versnelde Bruggenbouw).
Blijkens art. 1 van het eerste ontwerp geldt de bruggenbouw door de N.V. bruggen bij Rotterdam, Dordrecht, Moerdijk en Hendrik Ido Ambacht. De daartoe te verleenen concessie eindigt op een bij K.B. te bepalen tijdstip, doch uiterlijk op 31 Dec. 1947. Bij het eindigen der concessie worden de genoemde werken door het rijk in beheer en onderhoud overgenomen.
In het tweede wetsontwerp wordt voor deelneming in het aandeelenkapitaal der N.V. *f* 300.000 uitgetrokken, en voor rentedragende voorschotten ten behoeve dezer N.V. *f* 700.000.
Nadat in de Memorie van Toelichting nog eens uitvoerig de wenschelijkheid van een betere verbinding tusschen Noord- en Zuid-Nederland is uiteengezet, verklaart de regeering den bouw van vier bruggen, bij Moerdijk, Dordrecht en ten Oosten van Rotterdam, zoowel als van een brug over de Noord bij of ten Noorden van Hendrik Ido Ambacht, als een samenhangend geheel te beschouwen, dat zoo spoedig mogelijk tot stand moet worden gebracht.
(Vor. ber. 510 A.; Kosten werkverschaffing 239 A.)

A. **NEDERLAND. — Anti-semitisme in Duitschland. - Joodsch protest.** — Overweldigend groot was op 30 Maart '33 de belangstelling in het R.A.I.-gebouw te Amsterdam, waar het „Comité voor Bijzondere Joodsche Belangen" een openbare vergadering had belegd naar aanleiding van het nieuwste optreden in Duitschland tegen de Joden. Meer dan tienduizend toehoorders waren aanwezig. Aan de bestuurstafel had o.a. plaats genomen de opperrabbijn, de heer A. S. Onderwijzer. Voorts waren aanwezig vooraanstaande figuren uit alle Joodsche kringen. En ook verscheidene niet-Joden, o.a. een paar R.-K. geestelijken. Als sprekers traden op de heeren A. Asscher, dr. A. van Raalte, prof. mr. H. Frijda en prof. dr. D. Cohen. Nadat de sprekers den toestand der Duitsche Joden op kalme wijze hadden uitgelegd en den toehoorders vermaand hadden voorloopig kalm te blijven, noch Duitschers hier te lande een haar te krenken, werd door de vergadering de volgende resolutie aangenomen:

De groote openbare vergadering, gehouden naar aanleiding van den toestand der Joden in Duitschland; volkomen erkennende het recht van het Duitsche volk tot regeling zijner politiek naar eigen inzichten;

stelt vast:

dat de berichtgeving vaak te overdreven is en dat de regeering als zoodanig aan de voorgekomen daden niet schuldig kan worden geacht en dat in sommige gevallen ook hulp is verleend;

dat echter de in de pers verschenen berichten over de gebeurtenissen in Duitschland het gevolg zijn van de sinds jaren gevoerde anti-semitische agitatie, die op verschillende plaatsen in daden tot uiting is gekomen;

dat het daarom niet aangaat, die berichten als voorwendsel te gebruiken voor een boycot, die de Joden in Duitschland economisch en staatsrechtelijk zal vernietigen;

protesteert met nadruk tegen de aangekondigde boycot van Joodsche industrieelen, handelaren, juristen, medici enz.;

en verklaart:

dat haar protest geenszins een aan het Duitsche volk vijandig karakter draagt; en dat gerekend kan worden op een volledig uitblijven van Joodsche protesten tegen Duitschland in welken vorm ook, zoodra de Joden in dat land in hun volle menschen- en burgerrechten zijn hersteld.

(Vor. ber. Protest in Nederland 754 D. en 745 C.)

B. **DUITSCHLAND. — Boycot tegen Duitsche Joden. - Numerus clausus bij de advocaten.** — Rijksminister Göbbels heeft verklaard dat in verband met het afnemen van de gruwelhetze in het buitenland, de boycot-actie tegen de Joden in Duitschland voorloopig alleen op Zaterdag 1 April '33 zal worden uitgevoerd, waarna een pauze zal volgen tot 5 April 10 uur. Wanneer de hetze in het buitenland dan niet is opgehouden, wordt de boycot verscherpt uitgevoerd. Wanneer de hetze ophoudt verklaart de N.S.D.A.P. bereid te zijn tot herstel van den normalen toestand.

Behalve deze maatregelen betreffende de boycot-actie tegen de Joden is het volgende bepaald ter verzachting van de boycot: In Berlijn behoeven de Joodsche warenhuizen hun personeel niet twee maanden salaris vooruit te betalen en de banken behoeven op 1 April niet gesloten te worden.

Daarentegen heeft de Rijkscommissaris voor het Pruisische departement van Justitie bevolen dat geen Joden meer als rechters zullen optreden, terwijl bij de advocatuur de numerus clausus wordt ingevoerd.

(Vor. ber. 755 A.; Boycot 753 D.)

1 APRIL 1933

C. **CH. J. J. M. WELTER. — Mogelijkheden voor de Nederlandsche industrie in Ned. Oost-Indië.** — De rede, welke oud-minister Welter op 30 Maart '33 ter gelegenheid der jaarlijksche bijeenkomst van „De Industrieele Club" in Amsterdam heeft gehouden, verdient ook in ruimer kring belangstelling, niet slechts door de heldere uiteenzetting daarin van de brandende groote vraagstukken der Pacific, maar ook door de constructieve denkbeelden, welke de heer Welter in het tweede gedeelte van zijn verhandeling ontwikkelde.

Er zijn voor de Nederlandsche industrie nog groote mogelijkheden in het Verre Oosten, zorgt dat ge hiervan tijdig profiteert en daarbij van onze gelukkige positie in Indië gebruik maakt, niet slechts tot intensieve bewerking van de Ned.-Indische markt, maar ook om dit land met zijn gunstige ligging tusschen twee wereldzeeën te gebruiken als springplank voor het overige Verre Oosten.

Aldus de kern van de met tal van voorbeelden gestaafde aansporing van den heer Welter tot onze industrie, welk woord, met overtuiging en liefde voor Nederland zoo goed als voor Indië uitgesproken, onze zakenleiders tot grondige bestudeering van de aangeroerde vraagstukken moet brengen.

Hebben wij inderdaad, verdiept in de groote taak der ontginning van Indië's eigen rijkdommen, ons niet zóó sterk daarop toegelegd, dat de export van onze Nederlandsche producten naar Indië min of meer op den achtergrond is gedrongen? schrijft het Handelsblad.

D. **ENGELAND. — Anti-semitisme in Duitschland.** — In beide Huizen van het Britsche parlement zijn de Jodenvervolgingen in Duitschland ter sprake gekomen. In het Hoogerhuis werd scherpe critiek geoefend tegen de behandeling der Joden in Duitschland, door lord Cecil en lord Reading.

Lord Cecil zeide o.a.: Het is sedert vijftig jaar de gewoonte dat de behandeling der godsdienstige en ethnische minderheden de belangstelling wekt en optreden vraagt van de zijde der andere landen. Geen enkel land in Europa dringt krachtiger aan op een strikte toepassing van de bepalingen inzake de minderheden uit het verdrag van Versailles dan Duitschland te Genève. Men kan moeilijk staande houden dat het anti-semitisme in Duitschland volkomen wettig is en dat het anti-Germanisme in Polen een tyrannieke daad is. (Daily Telegraph)

(Vor. ber. Duitschland 755 B.)

E. **FRANKRIJK. — Mussolini's ontwapeningsplan.** — „Excelsior" vat de houding der Fransche regeering tegenover het Italiaansche vier-mogendheden-plan in de volgende vijf punten samen:

1. Frankrijk zal zijn vrienden en geallieerden in Europa niet in den steek laten.
2. De Fransche regeering is MacDonald voor zijn bemiddeling te Genève en Rome zeer dankbaar. Frankrijk zal zich echter niettemin zijn diplomatieke vrijheid van handelen voorbehouden. De Fransche regeering zal er steeds naar streven in oprechte en vertrouwenwekkende samenwerking met de andere Europeesche regeeringen te blijven.
3. De Fransche regeering zal steeds met sympathie en den besten wil de vreedzame voorstellen, die haar gedaan worden, onderzoeken. Dit zal geschieden in den geest en binnen het kader van het Volkenbondspact, dat als hoofdpijler van de internationale politiek van Frankrijk moet worden beschouwd.
4. Een objectief onderzoek van deze voorstellen kan echter niet noodgedwongen het aanvaarden der voorstellen ten gevolge hebben, die voorloopig nog zeer ruim zijn geformuleerd en die van tevoren een grondige studie eischen. Het is niet mogelijk dat staatslieden van verschillende opvattingen dit werk in enkele dagen kunnen afdoen.
5. De Fransche regeering denkt er niet aan ook slechts van een enkel artikel van het Volkenbondspact afstand te doen. Art. 19 voorziet in een nieuw onderzoek van de onbruikbaar geworden clausules. Men kan dit artikel echter niet van den overigen tekst van het Volkenbondspact scheiden. (Le Temps)

(Vor. ber. 748 F.; Mussolini's plan 739 I.)

A. **FRANKRIJK. — Anti-semitisme in Duitschland.** — In Frankrijk wonende Joden hebben zich thans ook aaneengesloten voor een gemeenschappelijke boycotbeweging tegen Duitsche producten. Ook in Marokko is thans een campagne ingezet. Te Rabat is een commissie van Joden gevormd, welke alle Joodsche bewoners tegen 1 April heeft bijeengeroepen ter bespreking van middelen voor een boycot van Duitsche artikelen. **(Vor. ber. Duitschland 755 D.)**

B. **NEDERLAND. — Beperking van de kaasproductie.** — De Crisis-Zuivel-Centrale maakt bekend, dat ingaande 1 April '33 een regeling in werking treedt, welke de strekking heeft om gedurende de maanden April, Mei en Juni de kaasproductie in fabrieken te beperken. De bedoeling is te komen tot een totale beperking van ca. 30 pct.
Een van de middelen ter bereiking van dit doel bestaat hierin, dat aan de bedrijven, welke aan deze productiebeperking medewerken, een toeslag zal worden uitgekeerd op de ondermelk, voor die hoeveelheden, welke aan de boerderijen worden teruggeleverd, boven hetgeen in de overeenkomstige maanden van 1931 van die bedrijven naar de boerderijen terug ging.
Het bedrag van den vorenbedoelden toeslag zal worden bepaald op grondslag van de kaaswaarde der ondermelk. **(Vor. ber. Kaas 722 A.)**

C. **DUITSCHLAND. — Ontbinding van alle parlementen.** — De Rijksregeering heeft, naar het W. B. meldt, de voorloopige wet betreffende de verhouding tusschen Rijk en landen afgekondigd. De belangrijkste bepalingen zijn de volgende (in verkorten vorm):
§ 1. De landsregeeringen zijn gemachtigd wetten tot stand te brengen buiten de lands grondwet om.
§ 2. De inrichting van de wetgevende lichamen mag echter niet gewijzigd worden.
§ 3. Verdragen behoeven niet meer de toestemming der wetgevende lichamen.
§ 4. De volksvertegenwoordigingen van alle landen (met uitzondering van die welke dat reeds werden) moeten ontbonden worden. Zij worden opnieuw samengesteld in de verhouding van den rijksdag van 5 Maart. De communistische zetels worden niet toegewezen.
In de § § 5, 6 en 7 worden de stemmencijfers aangegeven die noodig zijn om dit resultaat in de parlementen te bereiken.
§ 8. De nieuwe parlementen en raden zijn voor vier jaar gekozen. Een vroegere ontbinding is niet toegestaan.
§ 9. De nieuwe parlementen en raden moeten 15 April hervormd zijn.
§ 10. Zetelverdeeling in andere verhouding dan van den Rijksdag is ongeldig.
§ 11. Ontbinding van den Rijksdag brengt direct ontbinding van de landsparlementen en raden mede.
§ 12. Ook de gemeentelijke parlementen en raden worden ontbonden op deze zelfde wijze, dus met een zetelverdeeling in de verhouding van den Rijksdag, opnieuw samengesteld. Ook hier geen communistische zetels.
§ 13 en 14 bepalen de stemmencijfers om die zetelverdeeling te krijgen.
§ 15. De nieuwe gemeenteraden zijn voor vier jaar gekozen.
§ 16. 30 April is deze hervorming afgeloopen.
§ 17. De Rijksminister van Binnenlandsche Zaken kan aanwijzingen geven die buiten de wet gaan.
(Vor. ber. Regeeringsmaatregelen 750 B.)

D. **NEDERLAND. — Het margarine-menggebod.** — De Crisis-Zuivel-Centrale maakt bekend, dat tengevolge van wijzigingen, aangebracht in ministerieele beschikkingen, met ingang van 3 April '33 is bepaald:
1. dat de margarine moet zijn vermengd met 40 pct. boter (voorheen 25 pct.);
2. dat aan stichtingen enz., die bij de Centrale zijn ingeschreven, toegestaan kan worden per 6 personen een hoeveelheid van 2½ K.G. zelf-uitgesmolten vet in voorraad te hebben;
3. dat personen, aan wie huisslachting is toegestaan, zich tot de Centrale kunnen wenden, indien zij voornemens zijn daartoe over te gaan, onder opgave welke hoeveelheid van het uit die slachting verkregen vet zij willen smelten. Hun wordt dan toegestaan een grootere hoeveelheid dan 2½ K.G. zelf-gesmolten vet in voorraad te hebben;
4. dat de prijs van het merk voor margarine A nader is vastgesteld op 4 cents per K.G., die van het merk voor margarine B op 7 cents per K.G.; de prijs voor ritueele en plantaardige margarine blijft op 45 cents per K.G. bepaald;
5. dat de prijs van de invoervergunning voor margarine bepaald is op 25 cents per K.G.
(Vor. ber. Margarine 651 D.; Crisis-Zuivelwet 525 E.)

E. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme - Redevoering van Streicher.** — Bij de massademonstratie, die hedenavond op den Koenigsplatz gehouden is tegen de gruwelpropaganda heeft ook de leider van het Centrale Comité tot Afweer van Joodsche Gruwel- en Boycot-opruiïng afgevaardigde Streicher het woord gevoerd. Hij verklaarde, dat nog nooit een volk den strijd tegen het Jodendom gewaagd heeft. De dag zal echter komen, dat de menschheid zich definitief bevrijden zal van het Jodendom. Dan eerst zal de vrede der volkeren worden verwerkelijkt. Aangezien de Jood in Duitschland niet meer kan opruien, brengt hij de opruiïng van het buitenland uit tegen het Duitsche volk. Een nieuw Duitschland is opgestaan dat opruiming houdt onder de Joodsche heerschappij. Reeds op den eersten dag van het instellen van het actiecomité is een telegram uit Amerika ontvangen met het verzoek de boycotbeweging stop te zetten. Dat toont het best, dat het Duitsche volk zal overwinnen, wanneer het sterk blijft en niet toegeeft. Het gaat om een beslissingsstrijd van onafzienbare grootte. Streicher riep de massa ten slotte op, als antwoord op de buitenlandsche opruiïng der Joden, in overeenstemming met de bepalingen alle Joodsche zaken te boycotten.
De commissariale Beiersche minister van Binnenlandsche Zaken, Adolf Wagner, riep de nationaalsocialisten op de bevelen in ijzeren discipline uit te voeren. Het is een afweerstrijd tegen leugen en laster. De Joden moeten ervaren, dat het nieuwe Duitschland zich niet zoo laat behandelen als het oude systeem. De afweer zal zich tot het uiterste ontplooien. Zooals tot dusverre nog iedere maatregel van den leider Adolf Hitler tot succes heeft geleid, zoo zal ook deze maatregel het volle succes brengen.
(Völk. Beobachter) **(Vorig bericht blz. 756 A.)**

F. **JOEGOSLAVIE. — Mislukte poging tot muiterij op de vloot.** — Naar verluidt is op de Joegoslavische vloot te Cattaro en Spalato een poging tot muiterij ondernomen. Op verscheidene schepen, het vlaggeschip „Dalmatia" inbegrepen, werden de Kroatische en de groene vlag van de Boeren-Internationale geheschen. De schepen probeerden uit te loopen, doch men wist hun den weg uit de bocht van Cattaro af te snijden. Een groot aantal Kroatische officieren, die de meerderheid van het officierscorps op de Joegoslavische vloot vormen, werd gearresteerd.
(Politika, Beograd)

2 APRIL 1933

G. **DUITSCHLAND. — Boycot tegen Duitsche Joden.** — Uit vele deelen van het Duitsche Rijk wordt volgens Duitsche berichten medegedeeld, dat de boycot tegen de Duitsche joden op 1 April een rustig verloop had. Eenige incidenten hebben wel plaats gehad o.a. te Kiel, waar een joodsche advocaat en notaris is doodgeschoten, maar de boycot is goed gedisciplineerd ten uitvoer gebracht.
Evenwel houden de protesten uit het buitenland, o.a.

van Frankrijk, Engeland, Nederland, Zuid- en Noord-Amerika, tegen de Duitsche boycotmethode aan. De New York Times schrijft zelfs, dat de verklaringen van Dr. Goebbels c.s. „pure krankzinnigheid" zijn.
Volgens de laatste Wolff-berichten is het volgende bepaald:
Het centraal comité tot afweer van de Joodsche gruwelcampagne heeft het volgende besluit genomen:
1. Krachtens beschikking van het nationaal-socialistische partijbestuur en het centraal comité wordt de boycot tegen Joodsche zaken, doctoren, advocaten enz. tot Woensdag a.s. uitgesteld. Daardoor is de vroegere toestand hersteld. Plakkaten, aanplakbiljetten enz., die verband houden met de boycot, moeten worden verwijderd.
2. De boycot mag pas dan weer beginnen, wanneer het centraal comité daartoe instructies geeft.
3. Niettemin moeten de comité's van actie de voorbereidingen zoo nemen, dat de boycot zoo noodig op den vastgestelden tijd opnieuw kan beginnen.
4. Om de actie eensgezind te kunnen toepassen, wordt voor het geval van wederinvoering bepaald, dat op Joodsche zaken biljetten moeten worden geplakt met het opschrift „Jood" en op Duitsche zaken biljetten met het opschrift „Duitsche zaak".
(Vor. ber. 756 E.; Boycot 755 B.)

A. **SOCIALISTISCHE ARBEIDERS INTERNATIONALE. — De Tweede Internationale en de gebeurtenissen in Duitschland - Otto Wels treedt af.** — Het orgaan der Fransche socialistische partij, de „Populaire", publiceert twee resoluties, die de Socialistische Arbeiders Internationale in haar vergadering op 18 en 19 Maart te Zürich heeft aangenomen, in een waarvan zij de arbeiders oproept tot den strijd tegen het fascisme en het probleem van de eenheid in de arbeidersbeweging behandelt, terwijl de tweede betrekking heeft op de kwesties, die op het Congres der S.A.I. in Juni 1933 aan de orde zullen komen.
Het bestuur had verder het bureau der S.A.I. opgedragen een aanvulling op den gepubliceerden oproep uit te werken, die door de opening van den Duitschen Rijksdag noodzakelijk was geworden. Tot dit doel kwam het Bureau 27 Maart te Parijs bijeen en besloot een protest te publiceeren tegen de verklaringen, die Rijksminister Goering op 25 Maart 1933 tegenover de buitenlandsche pers had afgelegd. Aan de zitting te Zürich hadden 35 vertegenwoordigers uit 17 verschillende landen, aan de bijeenkomst te Parijs 9 leden van het bureau deelgenomen. In beide gevallen was de S.P.D. niet vertegenwoordigd.
De „Populaire" publiceert den tekst der aangenomen resoluties en den tekst van het antwoord aan Goering dat luidt:
„In zijn op 25 Maart j.l. tegenover de buitenlandsche pers afgelegde verklaring heeft de Rijksdagpresident en Pruisisch Minister van Binnenlandsche Zaken verklaard, dat de sociaal-democratische pers in Duitschland niet zal verschijnen zoolang de socialistische pers in de overige landen haar aanvallen niet heeft gestaakt. Het Bureau der S.A.I., op 27 Maart te Parijs bijeen, protesteert in afwezigheid van den Duitschen vertegenwoordiger met verontwaardiging tegen deze onderdrukking. Het vestigt de aandacht der openbare meening op het feit, dat de huidige heerschers in Duitschland de sociaal-democraten als gijzelaars beschouwen, in de hoop op deze wijze de uitingen van het internationale geweten tot zwijgen te brengen. Deze manoeuvre zal echter vergeefsch zijn. De S.A.I. weigert, haar pers onder censuur van de heeren Hitler en Goering te brengen. Zij zal voortgaan, de daden van geweld en willekeur, die een negatie van de beginselen van elke beschaafde regeering zijn, te geeselen. De heeren Hitler en Goering bezitten een eenvoudig en zeker middel om te bereiken, dat de socialistische pers niet meer over misbruik van geweld spreekt: geen gewelddaden te begaan en geen gewelddaden uit te lokken."
Als gevolg van deze resolutie heeft de Duitsche partij-voorzitter Otto Wels zijn functie als lid van het Bureau neergelegd. Hij verwijt het Bureau, het besluit zonder uitnoodiging aan en buiten aanwezigheid van de Duitsche partij te hebben aangenomen.
(Populaire) **(Vorig bericht blz. 350 A.)**

B. **FRANKRIJK. — Bezuiniging op Legerbegrooting.** — De Fransche Kamer behandelde op 31 Maart de begrooting van oorlog. De rapporteur Nogaro verklaarde dat de credieten voor de nationale defensie 12 milliard francs bedroegen, wat, vergeleken bij 1932 een bezuiniging beteekent van 2.058 millioen. De begrooting van oorlog bedraagt 6800 millioen, of wel 1075 millioen minder dan vorig jaar, waarvan 325 millioen bespaard is op het materiaal.
Daarna nam de Fransche Kamer de begrooting voor nationale defensie aan. (Le Temps)
(Vor. ber. Legerbegrooting 752 E.)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Japansche Houtconcessies in Zuid-Oost-Borneo.** — Het „Bat. Nieuwsblad" meldt, dat de resident van de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo naar Batavia is opgeroepen voor een conferentie met verschillende autoriteiten in verband met de werkzaamheid van Japansche houtondernemers in zijn residentie. (Bat. Nieuwsblad) **(719 H.)**

3 APRIL 1933

D. **HET HEILIGE JAAR. — Opening van de Heilige Poort te Rome.** — Wij ontleenen aan de Maasbode o.a. het volgende:
Het was op 1 April de groote dag voor Rome. Het lang verbeide moment dat de H. Poort geopend zou worden was aangebroken. De plechtigheid trok in de St. Pieter de meeste belangstelling.
Een geweldige emotie maakte zich van de duizenden en duizenden toeschouwers meester, toen de Pauselijke stoet door de St. Pieter trok naar het atrium van de grootste basiliek der Christenheid, naar de poort der Genade, die nu binnen enkele oogenblikken geopend zou worden, terwijl de Pauselijke zangers in twee koren, beurtelings het Veni Creator zongen om van den Hemel het bovennatuurlijk licht af te smeeken.
Het zoo plechtige moment bereikte zijn hoogtepunt, toen de stoet het portiek der Vaticaansche basiliek naderde en het oogenblik gekomen was, dat de H. Poort voor het menschdom zou geopend worden.
Het portiek zelf was als in een feestzaal omgetooverd, bekleed met damasten, fluweelen draperieën, met gouden franjes en artistieke arazzi, uit de Apostolische floreria afkomstig.
Een diepe stilte heerschte in het atrium der basiliek. Allen waren doordrongen van het plechtige van dit oogenblik.
„Aperite mihi portas justitiae", „opent de poorten der gerechtigheid", zoo klinkt het nu met krachtige en heldere stem van 's Pausen lippen, terwijl hij den eersten slag op de Porta Santa gaf en de zangers antwoordden: „Ingressus in eas confitebor Domino". „Daarin binnengetreden zal ik den Heer belijden".
Dan volgden de tweede en derde slag, volgens het ceremonieel, met de daarbij voorgeschreven gezangen. Bij den derden klop viel de in een ijzeren band gevatte muur naar achteren, waarna hij werd weggedragen. Vervolgens werden de nog resteerende deelen verwijderd en werd de drempel van de H. Poort door de poenitenciers van de Basiliek gewasschen.
Nauwelijks had de Paus de woorden gesproken „Aperite mihi portas, quoniam nobiscum Deus", „open mij de poorten, want de Heer is met ons," of de klokken van de Vaticaansche basiliek, tegelijk met die van de andere basilieken, waar tezelfder tijd deze plechtigheid plaats had en van alle kerken van Rome verkondigden juichend en feestbeierend de blijde mare over de Eeuwige Stad. (De Maasbode) **(747 D.)**

A. **NEDERLAND. — Liberale Ståatspartij „De Vrijheidsbond" - Protest tegen Anti-Semitisme.** — Het volgende protest tegen het anti-semitisme heeft de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond" in haar dezer dagen te Utrecht gehouden vergadering gepubliceerd:
„De Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond", in Algemeene Vergadering te Utrecht bijeen, protesteert tegen de anti-semitische ophitsingen, zoowel van binnen- als buitenlandsche zijde in ons land; roept het Nederlandsche volk op, krachtig stelling te nemen tegen elke inbreuk op onze nationale, geestelijke en gewetensvrijheid". **(Vor. ber. Anti-semitisme 756 G.; Vrijheidsbond 754 B.)**

B. **SIAM. — Staatsgreep van den Koning.** — Koning Prajadhipok heeft op 2 April '33 een decreet uitgevaardigd, waarbij hij den staat van beleg afkondigt, de Siameesche regeering ontbindt en de grondwet voorloopig buiten werking stelt. Hij heeft een uit 20 personen bestaanden Raad gevormd, waarmee hij voorloopig zal regeeren.
In Juni 1932 ontstond een revolutionaire beweging in Siam, waardoor Koning Prajadhipok gedwongen werd een grondwet in te voeren en een constitutioneele regeering te aanvaarden. De leider van deze beweging, Luang Pradit, werd Minister-president van deze toen ingestelde en thans afgezette regeering.
(Vor. ber. Constitutie 616 E.)

C. **DUITSCHLAND. — „Kruis en Adelaar".** — Onder protectoraat van vice-kanselier Von Papen is een nieuwe katholieke vereeniging opgericht, „Kruis en Adelaar" geheeten, die het nationale bewustzijn bij de katholieke Duitschers wil versterken en den opbouw van het komende Rijk geestelijk in de hand wil werken. De vereeniging staat boven alle partijen.
(Der Angriff)

D. **NEDERLAND. — Steenkool naar Zwitserland.** — Naar wij vernemen heeft de Zwitsersche regeering met ingang van 1 April den koleninvoer uit België en Nederland beperkt tot 75% van den invoer uit deze landen in 1931.
Als reden waarom slechts Nederland en België door dezen maatregel worden getroffen, wordt opgegeven dat Zwitserland met deze landen een passieve handelsbalans heeft. Waarbij echter niet in aanmerking wordt genomen de onzichtbare factor op deze balans van het vreemdelingenverkeer uit Nederland en België. **(Vorig bericht blz. 739 A.)**

E. **DUITSCHLAND. — Visumdwang voor alle Duitschers.** — Naar Wolff uit Berlijn meldt, zal in de volgende uitgave van het Reichsgesetzblatt de verordening verschijnen betreffende de invoering van den algemeenen visumdwang voor alle Duitschers, die zich naar het buitenland willen begeven. Tegelijkertijd moet de afkondiging van de Pruisische uitvoeringsbepalingen verwacht worden.
Het algemeene visum zal reeds op 3 April 1933 in werking treden, zoodat van dien datum af men nog slechts naar het buitenland kan gaan wanneer men in het bezit is van een visum voor het buitenland.
Het visum wordt kosteloos verstrekt door visumautoriteiten, voor Berlijn door den hoofdcommissaris van politie. **(Vor. ber. Regeeringsmaatregelen 756 C.)**

F. **BRAZILIE. — Koffievernietiging.** — Volgens een circulaire van den Nationalen koffieraad van Brazilië — welke sindsdien is opgeheven — waren per ultimo 1932 niet minder dan 12.155.000 balen koffie vernietigd. Inmiddels heeft de nieuw benoemde minister van Landbouw zich doen kennen als tegenstander dezer grootscheepsche koffie-verbranding. Deze bewindsman pleit daarentegen voor de vernietiging van oude en geïnfecteerde koffieplanten. **(V. b. 577 E.)**

G. **RUSLAND. — Protest tegen Duitschland.** — De Russische volkscommissaris voor Buitenl. Zaken, Litwinov, heeft bij den Duitschen ambassadeur te Moskou scherp geprotesteerd tegen de behandeling van Russische onderdanen in Duitschland.
„Za Indoestralizatsijoe", het toonaangevende blad der zware industrieën in Sovjet-Rusland, schrijft, dat de Sovjets met het oog op den gewijzigden toestand in Duitschland, hun handelsbetrekkingen zullen moeten herzien en omzien naar andere landen voor voorziening in Ruslands behoeften.
(Za Indoestralizatsijoe)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Wachtgelden.** — Volgens de „Javabode" wordt overwogen een gedeeltelijke vermindering van wachtgeld van hoog bezoldigde, in Europa vertoevende ambtenaren. (Javabode)
(Vorig bericht blz. 731 B.)

I. **CUBA. — Moratorium.** — Het parlement van Cuba heeft besloten tot een moratorium van 2 jaar voor de spoorwegen, suikerfabrieken en plantages. Verder werd besloten tot renteverlagingen voor het stedelijk grondbezit. **(Vorig bericht blz. 33 E.)**

4 APRIL 1933

K. **LUCHTVAART. — Het Amerikaansche luchtschip „Akron" in zee gestort.** — Hedennacht om ongeveer half twee (Amerik. tijd) is het grootste in de vaart zijnde bestuurbare luchtschip, de „Akron", bij de kust van New Jersey in zee gevallen en totaal vernield.
Het departement van Marine heeft aan president Roosevelt medegedeeld, dat de „Akron" in een storm is geraakt, door den bliksem werd getroffen, in brand vloog en omlaag stortte.
De „Akron" had 77 man aan boord, waarvan slechts vier zijn gered. **(Zie constructrie „Akron" blz. 29 F.)**

L. **KANKER. — Genezing door slangengif.** — In de Academie voor Medische Wetenschap te Parijs heeft de chirurg, prof. Gosset, verslag gedaan van belangwekkende resultaten van experimenten, die gedurende twee-en-een-half jaar door een Parijsch en een Amerikaansch geneesheer in de bekende kliniek Salpétrière zijn gedaan betreffende de bestrijding van kanker met behulp van slangengif van de cobra. Door injectie met een uit dit gif bereid serum heeft men bereikt, dat het kankergezwel tot stilstand kwam en dat het lijden der patiënten werd verzacht. Bij de discussie, die op het referaat volgde, verklaarde prof. Calmette dat hij het van het hoogste belang achtte, dat de experimenten zouden worden voortgezet. Hij deelde mede dat hij ongeveer 32 jaar geleden door een cobra gebeten was. Na de eerste pijn was zijn arm in een toestand van anaesthesie gekomen zonder echter verlammingsverschijnselen te vertoonen.
(Academie v. Medische Wetenschap) **(V. b. 663 D.)**

M. **AMSTERDAM. — Katholieke plechtigheid in het Stadion.** — Door de Vereeniging Katholiek Amsterdam zal ter gelegenheid van het Heilige Jaar op 18 Juni a.s. een grootsche plechtigheid plaats hebben, waaraan ruim drie duizend personen zullen medewerken.
Het Amsterdamsche Sacraments-Spel „Anno Sancto" staat onder artistieke leiding van Frank Luns en zal verschillende tafereelen uit de Nederlandsche Kerkgeschiedenis, waaronder een reconstructie van de Amsterdamsche Mirakel-Processie uit de XVe eeuw geven, terwijl Z.D. Exc. de Bisschop van Haarlem tot besluit der feestelijkheid een Pontificaal-Lof zal celebreeren.

N. **COLUMBIA. — Moratorium.** — De staat Columbia heeft een moratorium voor zijn buitenlandsche schulden afgekondigd, totdat overeenstemming met zijn crediteuren zal zijn bereikt. Columbia is voornamelijk door de kosten van het conflict met Peru tot dezen maatregel gedwongen.

A. **DUITSCHLAND. — Boycot tegen Duitsche Joden afgelast.** — Officieel wordt medegedeeld dat de Rijksregeering met bevrediging kennis ervan heeft genomen, dat de afweer-boycot tegen de anti-Duitsche hetze haar uitwerking in het buitenland niet heeft gemist. Afgezien van kleine overblijfselen van de gruwelcampagne tegen Duitschland is de ophitsing volkomen opgehouden. De Rijksregeering staat op het standpunt, dat het geen doel heeft tegen deze overblijfselen met het middel van de boycot verder op te treden, temeer omdat het hier een hetze is, die door de communisten is ontketend. De Duitsche afweer-boycot zal dus op 4 April niet hervat worden, aangezien zij overbodig is geworden. De Rijksregeering wijst er echter op, dat de afweer-organisatie der nationaal-socialistische partij nog gehandhaafd blijft, zoodat in geval de ophitsingscampagne zou opleven, de afweerstrijd te allen tijde hervat kan worden.

(Vor. ber. Anti-semitisme 758 A.; (Boycot tegen Duitsche Joden 756 G.)

B. **RIJNSCHEEPVAART. — Internationale onderhandelingen.** — De internationale noodtoestand van de Rijnscheepvaart heeft de Duitsche en de Nederlandsche regeering aanleiding gegeven alle bij de Rijnscheepvaart betrokken regeeringen uit te noodigen voor regeeringsbesprekingen, teneinde te trachten een weg te vinden, volgens welke door regeeringsmaatregelen tegemoet kan worden gekomen aan den noodtoestand. De onderhandelingen zouden de volgende punten betreffen:

1. Aaneensluiting van alle schippers;
2. Internationale regeling van de verhouding tusschen reederijen en de particuliere Rijnschippers. De mogelijkheid een contrôle door te voeren;
3. Zondags- en nachtrust;
4. Bescherming tegen executorialen verkoop;
5. Verbod nieuwe schepen te bouwen.

(Vorig bericht blz. 709 B.)

C. **DUITSCHLAND. — Grondstellingen voor de Duitsche Christenen.** — Tijdens de slotzitting van de eerste rijksconferentie van de „geloofsbeweging van Duitsche Christenen" werd, na een slotwoord van dominee Hossenfelder, een besluit aangenomen, waarin de volgende grondstellingen voor den Duitschen Christen werden opgesteld:

„God heeft mij als Duitscher geschapen. Het Duitschzijn is een geschenk van God. God wil, dat ik voor mijn Duitsch-zijn strijd. Oorlogsdienst vormt in geen geval een inbreuk op het Christelijke geweten, maar beteekent gehoorzaamheid jegens God. De geloovige heeft tegenover een staat, die de machten der duisternis bevordert, het recht van revolutie. Dit recht heeft hij ook tegenover een kerk-overheid, welke de nationale verheffing niet zonder voorbehoud aanvaardt. De kerk is voor een Duitscher de gemeenschap van geloovigen, die verplicht tot den strijd voor een Christelijk Duitscher. Het doel van de „geloofsbeweging van Duitsche Christenen" is een evangelische Duitsche Rijkskerk. De staat van Adolf Hitler roept om de kerk, de kerk moet naar dezen roep luisteren." (Völk. Beobachter)

D. **LUCHTVAART. — Engelsche Mount Everest-expeditie.** — Op 3 April '33 hebben de beide groote Westland-vliegtuigen der Mount Everest-expeditie vlak boven den geheel met gletschers bedekten, 8822 meter hoogen top van 's werelds hoogsten berg, den Mount Everest, gezweefd. Na afloop van den tocht, die drie uur duurde, daalden de vliegtuigen behouden op het vliegveld te Lalbalu, waar ook de start had plaats gehad.

Tot dusver is niemand er in geslaagd, te voet den granieten Mount Everest-top te bereiken. Mallory en Irvine, die in 1924 een poging daartoe deden en daarbij gebruik maakten van zuurstofapparaten, kwamen tot een hoogte van 8605 meter.

5 APRIL 1933

E. **LUCHTVAART. — Voornaamste gebeurtenissen van 1 Februari 1933 tot 27 Februari 1933.** —

1 Febr. Te Berlijn overlijdt op 84-jarigen leeftijd Gustav Lilienthal, de broeder van den grooten luchtvaart-pionier Otto Lilienthal.

2 Febr. De heer A. Plesman, directeur der K.L.M., houdt voor de Royal Aeronautic Society te Londen een voordracht over de Amsterdam-Batavia luchtlijn.

3 Febr. Uit aan de zuidkust van Noorwegen gevonden vliegtuigresten maakt men op, dat de Noorsche vliegers Omsted en Aagenaes, die 22 Januari van Heston vertrokken om dwars over zee naar Oslo te vliegen, om het leven zijn gekomen.

6 Febr. Mollison start te Lympne, Engeland, op „The Heart's Content" voor een solovlucht naar Zuid-Amerika via Senegal. — De Engelsche legervliegers Gayford en Nicholetts starten te Cranwell op Fairey-Napier voor een vlucht ineens naar Zuid-Afrika.

8 Febr. Gayford en Nicholetts landen met hun Fairey-Napier te Walvisch Baai en vestigen met 8550 K.M. een nieuw wereldrecord voor afstand.

9 Febr. Mollison vliegt van West-Afrika over den zuidelijken Atl. Oceaan naar Natal in Zuid-Amerika.

13 Febr. De Zwitsersche zweefvlieger Farner laat zich, met 51 K.G. post aan boord, door een Puss Moth van Zürich naar Milaan slepen. Bij de Klausenpas moesten twee bochten worden gevlogen om over de bergen te kunnen komen. Er werd een grootste hoogte bereikt van 3500 meter. Losgegooid werd op 2500 meter in de buurt van Milaan. Den volgenden dag werd teruggevlogen. Door den krachtigen Föhn, gelukte het den vliegers niet over de Lukmanier te komen. Er werd daarom bij Bellinzona geland.

19 Febr. De bladen berichten: De heer Van Hengel, een der directeuren van de „Nederland", deelt na een door den heer Van Tijen te Soerabaia gehouden lezing mede, dat het plan bestaat om onder Nederlandsche vlag met een Zeppelin op Zuid-Amerika te gaan varen, ter opleiding van een Nederlandsche bemanning voor een luchtschependienst op Indië.

21 Febr. In een te Arnhem gehouden bijeenkomst tusschen vertegenwoordigers van Waterstaat, Gedep. Staten, enkele Gemeenten en de K.L.M., worden plannen tot stichting van een vliegveld bij Elst of Nijmegen, besproken.

23 Febr. In Frankrijk overlijdt op 52-jarigen leeftijd Louis Peyret, die technisch medewerker is geweest van Kapt. Ferber, Louis Bleriot en andere luchtvaartpioniers.

27 Febr. Op het vliegveld Tempelhof te Berlijn wordt gedemonstreerd met een „automatischen piloot", vervaardigd in een Duitsche fabriek.

(Het Vliegveld) **(Vorig bericht blz. 691 C.)**

F. **KANKER. — Dr. Bendien's onderzoekingen.** — Volgens een bericht in „The British Medical Journal" is het dr. E. Cronin Lowe te Southport en Liverpool gelukt in 98% van de gevallen met het proefserum van dr. Bendien de diagnose kanker of geen kanker te stellen.

Resultaat bleef uit, als de patiënt behalve aan kanker ook nog aan infectie leed, terwijl zelfs bij praecarcinomateuse toestanden succes werd verkregen.

Vroegere mislukkingen worden toegeschreven aan het niet gestandaardiseerd geweest zijn, nòch van het proefserum, nòch van de gebruikte buisjes. Ook beweert dr. Lowe, dat een juiste diagnose alleen te stellen is, wanneer gebruik gemaakt wordt van elk der drie door hem ingevoerde serieën van het serum: één onverwarmd, één gedurende een half uur verwarmd en de derde behandeld met aether.

Betreurd wordt slechts, dat dr. Bendien de samenstelling van zijn serum geheim houdt, waardoor de bereiding en dus ook het aantal der onderzochte patiënten beperkt blijft.

Niettemin wordt op voortzetting van het onderzoek aangedrongen: het vernietigende oordeel van het vorige jaar wordt onrijp geacht.

(The British Medical Journal) **(Vor. ber. 758 L.)**

A. WERKLOOSHEID. — Statistiek. —

Uit de werkloosheidscijfers, die het Internationaal Arbeidsbureau over de maanden Januari, Februari en Maart 1933 heeft verzameld, blijkt, dat er over het algemeen nog een vrij aanzienlijke toename valt waar te nemen vergeleken bij dezelfde maanden van het afgeloopen jaar. Een vergelijking der cijfers voor de wintermaanden der laatste twee jaar toont aan, dat het aantal werkloozen in Chili met niet minder dan 116% is toegenomen, in Estland en Zweden met 77%, in Tsjechoslowakije met 61%, in België met 35%, in Denemarken met 30%, in Nederland met 26% en in Zwitserland met 22%. Voor Ierland moet de toeneming zelfs de 199% hebben bereikt, doch dit cijfer komt ten deele voor rekening van een wijziging in de statistische methode.

Veel geringer was de toename in Oostenrijk (11%), in Finland (11%), in Frankrijk (9%), in Engeland (4%), in Italië (12%), in Nieuw-Zeeland (13%), in Noorwegen 11%), in het Saargebied (6%) en ten slotte in de vrije stad Danzig (10%).

In slechts vier landen ging de werkloosheid achteruit en wel in Duitschland, Australië, Canada en Polen. Dit verschijnsel moet echter voor wat Polen en ten deele voor wat Duitschland aangaat, worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat vele werkloozen geen recht meer op ondersteuning hebben en dientengevolge van de lijsten zijn afgevoerd. Voorts dient te worden opgemerkt, dat de cijfers van land tot land moeilijk te vergelijken zijn omdat het eene land de ondersteunde werkloozen opgeeft, terwijl andere het totaal ingeschreven werkloozen vermelden. In weer andere landen worden de werkloozen noch ondersteund noch ingeschreven, waardoor de statistieken doorgaans verre bij de realiteit ten achter blijven.

In vrijwel geen enkel land houden de statistieken rekening met de gedeeltelijke werkloosheid, ontstaan door het short-time-stelsel. Er zijn redenen om aan te nemen, dat dit stelsel in 1932 sterk is uitgebreid.

Ten slotte eenige cijfers: In Maart 1933 bedroeg in Duitschland het aantal werkloozen, ingeschreven bij de verplichte werkloosheidsverzekering 6.000.958, tegen 5.357.643 in December 1932 en 6.128.429 in Maart 1932. Voor Oostenrijk bedroegen deze cijfers resp. 401.321, 329,707 en 361.948. Voor Engeland en Noord-Ierland 2.914.914, 2.849.025 en 2.809.103.

De statistiek voor de facultatieve werkloosheidsverzekering vermeldt voor België 207.112 werkloozen in Februari 1933 tegen 331.168 in October 1932 en 153.925 in Februari 1932. Voor Nederland bedragen deze cijfers: 230.136 in Maart 1933 tegen 166.325 in December 1932 en 183.181 in Maart 1932, terwijl de cijfers voor Zwitserland zijn: 125.142, 91.037 en 102.867.

Het percentage der werklooze arbeiders bedraagt voor Duitschland op het oogenblik 33, voor Oostenrijk 32.1, voor Engeland 22.8. Van de aangeslotenen bij de facultatieve werkloosheidsverzekeringen zijn in Denemarken 42.8% zonder werk, in Nederland 38%, in Zwitserland 25.2%, in België 22.1% en in Tsjechoslowakije 20.7%.

Volgens de statistieken der vakbonden zou het percentage werkloozen in de Vereenigde Staten van Amerika 34% bedragen. De Amerikaansche Federatie van den Arbeid schatte in Januari 1933 het aantal werkloozen op 12.100.000 tegen 11.589.000 in November 1932. Voor laatstgenoemde maand zijn echter veel hoogere cijfers gepubliceerd. De „Business Week" gaf een cijfer van 15.252.000 werkloozen en de „Labour Research Association" 16.774.000. (Intern. Arbeidsbureau, Genève)

(Zie Werkloosheid vor. ber. blz. 612 A. en alle betreffende landen.)

B. ZIONISME. — Propagandavergadering te Amsterdam. — Duitsch Anti-semitisme. —

Meer dan 2000 personen hebben gehoor gegeven aan den oproep voor de propaganda-vergadering die op 3 April '33 in „Bellevue" door de Amsterdamsche afdeelingen van den Nederlandschen Zionistenbond en de Nederlandsche Mizrachie was georganiseerd.

Het woord werd gevoerd door de heeren dr. A. van Raalte, Moré B. de Vries en mr. A. J. Herzberg over het onderwerp: „De bevrijding van het Joodsche Volk uit zijn noodtoestand". Dr. A. Lichtenstein, waarnemend voorzitter der afdeeling Amsterdam van den Ned. Zionistenbond, zeide in zijn inleidend woord, dat in deze vergadering niet gedemonstreerd wordt tegen iets of iemand, maar vóór iets, n.l. voor het zionistisch beginsel. Het Joodsche Volk moet zichzelf helpen, de tijden zijn daar rijp voor.

De eerste spreker van den avond, dr. A. van Raalte, zeide dat de toestanden, zooals die zich thans over onze Oostelijke grenzen demonstreeren, een gevolg zijn van het feit, dat het den Joden nog steeds niet is gelukt tot het eigen Centrum terug te keeren. Palestina dient weer de woonplaats van het Joodsche volk te worden.

De strijd in Duitschland gaat niet slechts tegen den Jood, die een kaftan draagt, doch tegen elken Jood, of hij zich als zoodanig voelt of niet. Gij allen, zoo riep spr. de vergadering toe, hebt de plicht U bij de Zionisten aan te sluiten. Wij willen, althans op één plaats op aarde een meerderheid vormen, dan zal het uit zijn met onze minderheidspositie. Uitvoerig ging spr. de positie van de Joden in de verschillende landen na. Indien ieder ons streven had gesteund, zouden thans de Duitsche vluchtelingen in Palestina een nieuw vaderland en een nieuwen werkkring hebben kunnen vinden.

Steun op andere wijze dan de Zionisten willen, is lapwerk. Radicaal is slechts de uitvoering van het program van Bazel. Palestina is het eenige land in de wereld waarheen de Joden nog kunnen emigreeren. Driemaal heeft men ons willen vernietigen — zoo zal men later zeggen — Farao, Haman en Hitler, en driemaal zijn wij ontkomen. Op één waardige wijze kan het Joodsche Volk zich wreken, n.l. door versterking van het Zionisme, door herstel van het Joodsche Volk en land.

Moré B. de Vries zeide in zijn rede: „Wij protesteeren hier niet, wij gedenken de gevallen Joden door alle eeuwen heen en wij willen U slechts toonen, hoe het Joodsche Volk te bevrijden is. Wij Zionisten eischen Uw geheele persoonlijkheid, dan kunnen wij U in Palestina de oplossing van het Joodsche vraagstuk geven.

Spr. betoogde, dat ook uit godsdienstig oogpunt het Joodsche rijk in Palestina noodzakelijk is. De Jood in Palestina is fier, zij zijn niet bang, zij voelen zich sterk en durven, wanneer zij bedreigd worden, zelfs aanvallend op te treden. Terugkeer naar Palestina zij ons parool.

Mr. Abel J. Herzberg, de derde spreker, wilde de aanwezigen slechts een eenvoudige vraag voorleggen: „wilt beseffen, wat het zeggen wil, wanneer een volk geen vaderland heeft". Er zijn Joden in Duitschland gedood, die, wanneer men hen had gevraagd: „wie zijt gij?" zouden hebben geantwoord: „wij zijn Duitschers, wij hebben met het Jodendom niets te maken." Zij hadden Duitschland lief, zij hebben aan de fronten voor hun Duitsche vaderland gestreden. Het noodlot heeft hen teruggeworpen in het Jodendom, zij leefden als Duitschers en stierven als Joden. Men bedenke de ellende van de Duitsche Joodsche kinderen, die niets dan vijandschap om zich zien. Het Duitsche Jodendom is opgedreven en emigreert. Millioenen Joden zijn sedert 1880 geëmigreerd en..... met dat geld hadden zij zich in Palestina een eigen vaderland kunnen opbouwen. Wij hebben nu een bedelcomité opgericht voor de Duitsche Joden, want..... wij hebben geen eigen vaderland. Nòg ontvangt gij de vluchtelingen als broeders, maar..... als ze U gaan beconcurreeren, schrijft gij brochures tegen hen.

Bedenk toch, roept spr. uit, wat het zeggen wil geen vaderland te hebben. Alle ellende voor den Jood komt voort uit het feit, dat hij in een minderheidspositie verkeert, die zal blijven bestaan, tot het Joodsche Volk een vaderland heeft.

Doch er is nog een morgen, er is voor ons, aldus spr., Palestina nog, de normale woonplaats voor het Joodsche Volk. Wat wij noodig hebben is een nationale politiek, zooals die door ieder volk wordt gevoerd.

Met een krachtige opwekking tot aansluiting bij het Zionisme, als antwoord op Hitler's politiek, eindigde spreker.

(Vor. ber. Duitschland: Anti-semitisme 759 A.; vor. ber. Zionisme 629 B.)

C. PALESTINA. — Toelating van Joodsche uitgewekenen. — De Britsche minister van Koloniën, Sir Philip Cunliffe-Lister, heeft in het Engelsche Lagerhuis in antwoord op de vraag of met het oog op de maatregelen, welke in Duitschland tegen de Joden worden genomen, de emigratiebepalingen voor Palestina ten behoeve van de uitgewekenen zullen worden verzacht, medegedeeld, dat dit een aangelegenheid is, welke ter beoordeeling is van den Hoogen Commissaris tot wien men zich zou wenden. Er is evenwel geen sprake van dat van het principe zal worden afgeweken emigratie in Palestina slechts toe te staan voorzoover het land deze kan verwerken.

(Vor. ber. Duitsch anti-semitisme 760 B.)

A. **DUITSCHLAND. — Het Schutzverband Deutscher Schriftsteller.** — De Commissie voor het lidmaatschap van het Schutzverband Deutscher Schriftsteller, bestaande uit dr. Walter Bloem, Hans Richter, Hans Heinz Mantau-Sadila en Max Barthel, heeft een aantal als communistisch en links-radicaal beschouwde schrijvers van het lidmaatschap vervallen verklaard, o.a. de advocaat dr. Apfel, dr. Rudolf Arnheim, dr. Bels-Balasc, dr. Georg Alexander, Bernhard von Brontano, Walter Karsch, dr. Dreyfuss, dr. Hermann Duncker, dr. Axel Eggebracht, dr. Lion Feuchtwanger, dr. Bruno Frey, Manfred Georg, prof. Felix Halle, Otto Heller, dr. Magnus Hirschfeld, dr. Erich Kaestner, dr. Alfred Kerr, Egon Erwin Kisch, Peter Martin Lampel, Otto Lehmann-Russbüldt en Willy Munzenberg. (Völk. Beobachter)

B. **NEDERLAND. — Moordzaak Eschauzier.** — Het Gerechtshof te 's-Gravenhage veroordeelde op 4 April 1933 de verdachten in de Haagsche moordzaak resp. tot twintig jaar gevangenisstraf en tot vijf jaar gevangenisstraf. De eisch luidde tegen den techniker levenslang en tegen den kantoorbediende acht jaar gevangenisstraf. De rechtbank had verdachten dezelfde straf opgelegd als het Hof thans. **(222 B.)**

C. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - Vluchtelingen in Nederland en Denemarken.** — Het aantal Joodsche vluchtelingen uit Duitschland — ofschoon de boycot tegen Duitsche Joden niet is hervat — neemt steeds toe. Vooral in Nederland en Denemarken komen dagelijks honderden vluchtelingen over de grenzen. Zij worden overal met groote hulpvaardigheid opgenomen. **(Vorig bericht blz. 760 C.)**

D. **NEDERLAND. — Twente. - Japansche concurrentie.** — Wij ontleenen aan de Telegraaf van 4 April '33 het volgende:
Nòg belangrijker schijnt ons de critiek, die van meer dan één zijde op de commercieele methoden der Twentsche fabrikanten wordt uitgeoefend. Zij werken in Indië op consignatie en op credietbasis, waardoor hun risico veel grooter is dan dat van den Japanner, die wel tegen lager prijs levert, maar contant. De geheele organisatie van productie en afzet schijnt daarginds (Japan) beter dan bij onze fabrikanten, die conservatief zijn gebleven en zich niet voldoende aan de gewijzigde omstandigheden hebben weten aan te passen. (De Telegraaf)

6 APRIL 1933

E. **VEREENIGDE STATEN. — Wet tot bescherming van staatsgeheimen.** — Zonder waarschuwing en volgens sommige leden onder geheimzinnige omstandigheden heeft het Huis van Afgevaardigden op 3 April 1933 min of meer bij verrassing een wet aangenomen, waarbij strenge straffen worden gesteld op de ongeoorloofde publicatie van staatsgeheimen.
Het reglement van orde werd buiten werking gesteld en slechts 40 minuten werden toegestaan voor debat. Sommige leden zagen pas nadat over het wetsontwerp was gestemd kans het document, dat zij niet eerder in handen hadden kunnen krijgen, te lezen. Niettemin werd het wetsontwerp met 290 tegen 29 stemmen goedgekeurd. Van de zijde der regeering weigerde men inlichtingen omtrent de bedoeling van dit alles. Medegedeeld werd slechts dat de uitvoerende macht meende een dergelijke bevoegdheid dringend noodig te hebben. Eenigszins spraakzamer werd men toen van enkele zijden krachtig tegen het voorstel werd geprotesteerd, omdat men er de meest drastische censuurmogelijkheid in vredestijd in zag sedert de aanneming van de Alien- and Sedition Laws van ruim een eeuw geleden. Naar aanleiding van deze protesten verklaarde de voorzitter van de Juridische Commissie, Summers, dat hij naar middelen zou zoeken om de pers tegen ongewenschte censuur te beschermen alvorens de wet in den Senaat zal komen.
Van de zijde van het Staatsdepartement werd verzekerd dat de wet niet bedoeld was als een muilkorf of censuur voor de pers, doch slechts als bescherming van staatsgeheimen en diplomatieke documenten, opdat de regeering niet zou kunnen overkomen wat eenige jaren geleden gebeurde toen een ambtenaar officieele documenten betreffende oliehoudende gronden aan belanghebbenden verkocht. Ook de andere departementen voelden dringend behoefte aan een dergelijken beschermingsmaatregel.

F. **DUITSCHLAND. — Algemeen verbod van ritueel slachten.** — De rijksregeering heeft tot de volgende wet besloten:
Warmbloedige dieren moeten bij het slachten verdoofd worden voordat er bloed aan onttrokken wordt. De rijksminister van Binnenlandsche Zaken kan bepalen, dat het voorschrift ook bij het slachten van andere dieren van toepassing is. Zoolang hij van deze bevoegdheid geen gebruik maakt, kunnen de landsregeeringen of de door deze aangewezen instanties dergelijke bepalingen uitvaardigen. Bij noodslachtingen blijven deze bepalingen, indien de omstandigheden geen verdooving toelaten, buiten toepassing.
De nadere bepalingen omtrent het slachten van de bij deze wet bedoelde dieren vaardigt de rijksminister van Binnenlandsche Zaken uit. Zoolang deze van deze bevoegdheid echter geen gebruik gemaakt heeft, kunnen de landsregeeringen of de door deze aangewezen instanties dat doen.
Opzettelijke of nalatige overtreding van deze wet wordt gestraft met gevangenisstraf tot zes maanden of boete.
Deze wet treedt 1 Mei 1933 in werking.
(Völk. Beobachter) **(V. b. Anti-semitisme 761 C.; Ritueel slachten 752 C.)**

G. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Japansch offensief in de provincie Tsjahar.** — Volgens een mededeeling van het Japansche opperbevel hebben de Japansche troepen een offensief in het grensgebied tusschen Jehol en de provincie Tsjahar ingezet. De Japansche troepen rukken op in de richting van Dalanor, de hoofdstad van Tsjahar en hebben verscheidene steden en dorpen bezet.
De Japansche troepen zetten dus hun marsch in China voort. **(Vorig bericht blz. 736 I.)**

H. **OOST-GROENLAND. — Uitspraak van het Permanente Hof van Internationale Justitie.** — Onder buitengewoon groote belangstelling heeft het Permanente Hof van Internationale Justitie op 5 April '33 uitspraak gedaan in de zaak betreffende het juridisch statuut van sommige deelen van Oost-Groenland waaromtrent tusschen Denemarken en Noorwegen verschil bestond.
Noorwegen had op 10 Juli 1931 verklaard te zijn overgegaan tot de inbezitneming van een bepaalde streek in Oost-Groenland. Naar aanleiding daarvan had Denemarken bij het Hof een vordering aanhangig gemaakt tot onwettigverklaring van de inbezitneming als zijnde een inbreuk op den bestaanden rechtstoestand.
Met twaalf stemmen tegen twee heeft het Hof beslist overeenkomstig de conclusies van de Deensche regeering en de conclusies van de Noorsche regeering, welke hiermede in strijd waren, verworpen.
De voorlezing van het omvangrijke arrest door den president, den heer Adatsji, duurde bijna drie uur. Daarna deelde hij mede, dat de heeren Anzilotti, rechter, en Vogt, Noorsch rechter ad hoc, hun afwijkende meening bij het arrest hadden gevoegd, terwijl de rechters Schücking en Wang eenige opmerkingen eraan hadden toegevoegd. Deze werden echter niet voorgelezen.
Daarna verklaarde de president de 26ste buitengewone zitting van het Permanente Hof van Internationale Justitie voor gesloten.
(Vor. ber. Oost-Groenland 443 B.; zie kaart 413 G.)

A. **NEDERLAND. — De beteekenis van de margarine-industrie.** — De heer A. Hartog, lid van de hoofddirectie van Unilever heeft o.a. de volgende mededeelingen verstrekt omtrent de beteekenis van de margarine-industrie in Nederland.
In zijn uiteenzetting wees de heer Hartog in het bijzonder op de beteekenis van de margarine-industrie voor de handels- en betalingsbelangen, voor de Nederlandsche Schatkist en voor Ned.-Indië. In 1932 werd uit ons Indië aan coprah, palmolie en kapokolie verscheept rond 660.000 ton met een waarde van rond *f* 75.000.000. De Nederlandsche margarine-industrie kocht hiervan rond 180.000 ton met een waarde van rond *f* 25.000.000, waarvan door Nederland werd doorgevoerd naar andere landen rond 120.000 ton. Tengevolge van de wettelijke mengverplichting was het in het jaar 1932 hier te lande gebleven contingent reeds kleiner dan in voorgaande jaren.
Van haast nog grootere beteekenis is de margarine-industrie voor de groote scheepvaart. In 1932 werden in totaal in Holland ingevoerd door de margarine-industrie meer dan 1.000.000 ton grondstoffen, hetgeen ruim 6% uitmaakt van den totalen aanvoer van overzee in onze havens. Hiervan werden doorgevoerd naar andere landen rond 700.000 ton. De overige 300.000 ton werden verwerkt voor de margarinebereiding of voor den handel in oliën en vetten. Bij vergelijking met het jaar 1931 treft reeds sterk de achteruitgang in grondstoffenbehoefte der margarine-industrie. In 1931 werden n.l. aangevoerd ruim 1.200.000 ton, waarvan werden doorgevoerd 750.000 ton, zoodat hier te lande in dat jaar werd verwerkt rond 450.000 ton. De grondstoffenbehoefte in 1932 hier te lande bleef derhalve reeds ruim 30% bij die van 1931 ten achter. Deze in- en doorvoer in 1932 beteekent, dat aan zeevracht en opslag in Hollandsche havens in dat jaar volgens matige raming werd uitgegeven ruim *f* 40.000.000. Helaas werd niet alles aangevoerd met Hollandsche schepen, zoodat dit bedrag niet geheel ten goede kon komen aan onze Scheepvaartmaatschappijen, maar toch mag de bate, die aan de Nederlandsche scheepvaart en onze zeehavens ten goede is gekomen, zeker gesteld worden op *f* 10.000.000.
Tenslotte wees de heer Hartog op de zeer groote verkoopsorganisatie voor den groothandel van margarine en vetten, oliën, zeep en veevoeders. Schakelen wij de zeepindustrie met alles wat daarmede samenhangt uit, dan nog valt het moeilijk, met juistheid te becijferen, wat op dit oogenblik, voor de margarine- en vet-industrie direct en indirect in Nederland aan loonen ten goede komt aan arbeiders, administratief personeel en reizigers.
Spr. raamt dit bedrag aan den lagen kant op *f* 37.000.000 per jaar. **(Vorig bericht blz. 756 D.)**

B. **TORNESIT. — Gechloreerde rubber.** — Onder den naam tornesit wordt, als een grof, geelachtig poeder, gechloreerde rubber vervaardigd. Bij de tegenwoordige overproductie van rubber verdient dit materiaal met zijn vele toepassingsmogelijkheden alle aandacht. Tornesit lost gemakkelijk op in organische oplosmiddelen als benzol, aceton, lijnolie, zwavelkoolstof e.d.; moeilijk of niet in water, benzine en alcohol. Het is bestand tegen sterke zuren en basen, en weinig gevoelig voor daglicht en voor ultraviolet licht. Bij verhitting tot ongeveer 100 gr. Celsius verandert het niet.
Met dit tornesit worden verven vervaardigd, die roestwerend zijn en bestand tegen chemische invloeden. Voorts kunnen hiermede isolatie-materialen worden samengesteld. Opgelost in benzol en uitgegoten op gepolijst spiegelglas, wordt een tornesit-film verkregen, die door toevoeging van lijnolie of harsen een grootere elasticiteit krijgt. **(Zie rubriek: Rubber.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Beperking van rijstinvoer.** — In een officieel communiqué van het departement van Landbouw, Nijverheid en Handel wordt verklaard, dat door de Regeering ten nauwste zal worden gewaakt, dat de ordonnantie ter tijdelijke beperking van den rijstinvoer niet door speculanten zal worden misbruikt om de détailprijzen op te drijven. In sommige gevallen zijn bij het inwerkingtreden van het invoerverbod de prijzen buiten verhouding opgeloopen, waaraan echter op afdoende wijze paal en perk zal worden gesteld.
De Regeering zal door toepassing van de aan den directeur van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel verleende bevoegdheid tot ontheffing van het invoerverbod, door ruime rijstverstrekking in de betrokken streken, door tusschenkomst van de Regeering of door vaststelling van maximum verkoopprijzen de speculatie bestrijden.
Aan den gouverneur van Sumatra's Oostkust en den resident van Menado wordt de bevoegdheid verleend om voor hun gewesten rijstinvoerlicenties te verstrekken. **(Vorig bericht blz. 739 E.)**

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wijziging Crisispachtwet.** — De Eerste Kamer heeft op 6 April '33 het wetsontwerp tot wijziging van de crisispachtwet 1932 zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.
(Vorig bericht blz. 723 C.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Bankcrisis - Goudembargo opgeheven.** — President Roosevelt heeft op 5 April '33 een decreet onderteekend, waarbij de minister van Financiën gemachtigd wordt licenties af te geven voor den export van goud, hetzij in den vorm van munten of van baren, als gevolg van normale handelstransacties of voor den export voor „earmarked" goud — met dien verstande, dat hieronder verstaan wordt goud, dat gereserveerd is voor rekening van buitenlandsche regeeringen, buitenlandsche centrale banken of van de Bank voor Internationale Betalingen — en ook voor gevallen, waarin goud is geïmporteerd met de bedoeling dit weer uit te voeren. Deze licenties zullen ook verstrekt mogen worden om te voldoen aan de gewone behoeften aan goud van de industrie en de kunstnijverheid.
Tegelijkertijd heeft president Roosevelt gelast, dat alle particulieren, die meer dan honderd dollars in goud of in goudcertificaten bezitten, dit bedrag moeten inleveren op straffe van een boete van maximaal tienduizend dollar of gevangenisstraf van ten hoogste tien jaar.
Afgezien van het licentie-systeem is het embargo op den gouduitvoer hierdoor opgeheven, maar de maatregelen tegen het hamsteren van geld en goud in het binnenland blijven gehandhaafd.
Naar verluidt is het algeheel vrijgeven van de goudtransacties uitgesteld tot de bijeenkomst van de economische wereldconferentie.
(Vor. ber. Bankcrisis 739 K.; Emb. op Goud 717 G.)

F. **DUITSCHLAND. — Landbouwraad.** — De landbouwraad heeft op 6 April '33 te Berlijn zijn algemeene vergadering gehouden. Aanwezig waren tal van autoriteiten, o. w. de ministers von Papen en Hugenberg en de gewezen minister v. Oldenburg.
De voorzitter van den raad, Brandes, heeft een uitvoerige openingsrede gehouden over „den opbouw van den nationalen landbouw". Hij wees op de noodzakelijkheid om het bedrijf weer loonend te maken en noemde als voornaamste voorwaarden daarvoor een verlaging van de hooge hypotheek- en leeningrenten, rationaliseering en verbetering van het landbouwonderwijs.
Het herstel van het bedrijf op loonenden grondslag zal van den Duitschen boer, naar spr. verzekerde, den „rocher de bronze" maken, waarop het economische leven van Duitschland veilig kan rusten.
Zoolang de basis voor de voedselvoorziening in het buitenland lag, zou van vrijheid op dit gebied geen sprake kunnen zijn. De prijzen zouden voorloopig van bovenaf vastgesteld moeten worden.
De handelspolitiek zou ook in de toekomst berusten op het systeem van directe meestbegunstiging en

tariefovereenkomsten. In verband met den toestand van den wereldhandel en de ontwrichting en labiliteit van wereldmarkt en valuta, heeft de landbouw autonome contingenten en invoerrechten noodig als eenig middel om te voorkomen dat de Duitsche markt door buitenlandsche goederen wordt overstroomd. Een voorbeeld is de regeling van den boterinvoer. Wat de landbouwschulden betreft, bestonden er slechts twee middelen, n.l. conversie en overeenstemming met de crediteuren of gedwongen wettelijke renteverlaging. Het Rijkskabinet zal moeten beslissen welk middel toegepast moet worden. Dr. Brandes besloot zijn rede met te wijzen op de propaganda van het Jodendom tegen Duitschland en verklaarde dat ook dit verschijnsel toonde, hoe noodzakelijk een nationale economische politiek was. (Westdeutscher Beobachter)

A. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - Centraal bureau voor rassenkwesties.** — Het Centraal Comité tot afweer van de Joodsche gruwel- en boycothetze is op 3 April '33 onder voorzitterschap van het nationaal-socialistische Rijksdaglid Streicher bijeengekomen. Streicher gaf een overzicht van het verloop van de boycot in Duitschland. Bijzonder verheugend achtte hij de ijzeren discipline, waarmede de afweerstrijd in alle deelen van het Rijk was gevoerd en die ook door het buitenland werd erkend. Doch nog was het gevaar, dat Duitschland bedreigt, niet afgewend. Thans diende de bestormde stelling te worden opgebouwd en versterkt. Het Joodsche vraagstuk was de belangrijkste kwestie, die het Duitsche volk had op te lossen. Vanzelfsprekend zouden de verantwoordelijke autoriteiten voortgaan met hun voorlichting aan het Duitsche volk. Misschien zou reeds binnen zeer korten tijd een centraal bureau voor rassenkwesties worden ingesteld. Binnenkort zouden alle Duitsche zaken voorzien worden van een groot bord, waardoor zij als zoodanig kenbaar zouden zijn.
(Vor. ber. Anti-semitisme 761 F.)

B. **DUITSCHLAND. — De Centrum-afgevaardigde Esser gearresteerd.** - De „Westdeutscher Beobachter" deelt mede, dat de Centrum-afgevaardigde en eerste vice-president van den Rijksdag, Thomas Esser, is gearresteerd, evenals de president en de secretaris van de Ambachtskamer te Keulen, Welter en dr. Engels. Het onderzoek van de papieren van de Ambachtskamer zou groote onregelmatigheden aan het licht hebben gebracht en de boeken van dr. Engels zouden een tekort van een millioen Mark aanwijzen. Thomas Esser zou als voorzitter van den Raad van Toezicht een hem bevriende familie 34.000 Mark uit de kas van het economisch bureau hebben gegeven tegen een niet gedekte wissel als onderpand. De bescheiden van de Ambachtskamer zijn door de Justitie in beslag genomen. (Westdeutscher Beobachter)
(Vorig bericht Centrum 729 B.)

C. **BRITSCH-INDIE. — De Wetgevende Vergadering wijst voorgestelde Federale Grondwet af.** — De Wetgevende Vergadering van Indië heeft het door de Engelsche regeering voorgestelde ontwerp van een Indische Federale Constitutie, in een met algemeene stemmen aangenomen resolutie als onbevredigend en onaanvaardbaar afgewezen. **(Onafh. strijd 571 E.)**

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Thee-restrictie.** — Het „Bat. Nieuwsblad" publiceert een overzicht van de beginselen der regeering voor de invoering van de thee-restrictie, waarin wordt opgemerkt, dat de voor- en nadeelen, voortvloeiende uit deze restrictie, zoo geleidelijk mogelijk moeten worden verdeeld over de Europeesche ondernemingen en de Inheemsche bevolkingscultuur.
Gedurende de restrictiejaren zal de standaard-productie tusschen de 15.000 en 17.000 t. bedragen.
In elk regentschap zal een commissie worden ingesteld voor de contrôle op den opkoop van theeblad van de bevolking en het decideeren over andere kwesties.
De regeering liet het denkbeeld van een minimumprijsregeling voor opkoopblad in verband met onoverkomelijke moeilijkheden los. (Bat. Nieuwsblad)
(Vorig bericht blz. 732 C.)

E. **SOCIALISTISCHE ARBEIDERS INTERNATIONALE. — Léon Blum tegen de Duitsche Nationaal-Socialisten.** — In de socialistische „Populaire" bespreekt Léon Blum nogmaals het standpunt der Tweede Internationale, die weigert haar dagbladen, haar propaganda en haar opvattingen aan de censuur van Hitler of Göring te onderwerpen. Zij zal alles in het werk stellen om slechts de waarheid te zeggen, doch dan ook de geheele waarheid.Als er één middel is om een einde te maken aan het gruwelijke optreden der nationaal-socialisten, dan is het juist de opstand van de publieke opinie der geheele wereld. Geen macht ter wereld kon eeuwig in strijd tegen deze wereldmeening blijven handelen. In haar strijd tegen het geweld en het fanatisme der nationaal-socialisten verdedigde de Internationale evenals in haar strijd tegen de ongerechtigheden van het kapitalisme, het gezond verstand en de rechtvaardigheid. (Populaire)
(Vorig bericht blz. 757 A.)

7 APRIL 1933

F. **NEDERLAND. — Machtigingswet voor den landbouw. - De Tweede Kamer weigert behandeling.** — De Tweede Kamer heeft met 36 tegen 31 stemmen op voorstel van den heer Knottenbelt besloten de z.g. bevoegdheidswet inzake de landbouwsteunaangelegenheden niet op de agenda te plaatsen. Een voorstel van den heer Snoeck Henkemans om deze bevoegdheidswet alsnog de volgende week te behandelen, werd verworpen met 37 tegen 31 stemmen. Hiermede is dus beslist dat deze Kamer dit ontwerp niet meer behandelen zal. **(Vorig bericht blz. 747 A.)**

G. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Toepassing der Vreemdelingenwet.** — De heer Oudegeest (S.D.A.P.) hield op 6 April '33 in de Eerste Kamer zijn aangekondigde interpellatie over de toepassing der Vreemdelingenwet, in verband met de Duitsche vluchtelingen. Spreker wees op de berichten dat de laatste dagen 1500 Duitsche vluchtelingen zijn aangekomen, voor het meerendeel gegoede middenstanders. Zij zijn blijkbaar in het bezit van de noodige papieren en voldoen aan de Vreemdelingenwet. Het is te vreezen, meent spreker, dat in de komende tijden een groot aantal Duitschers zal trachten onze grenzen te overschrijden, die niet voldoen aan de artikelen der Vreemdelingenwet. Art. 2 dezer wet maakt echter dispensatie mogelijk, en spreker drong aan op een ruime toepassing der wet, speciaal voor deze vluchtelingen, die zonder paspoort de grenzen overkomen.
De minister van Justitie, de heer Donner, antwoordde o.a.: De toestand van ons eigen volk is zoodanig, dat eenige reserve gewenscht is. De voorschriften bij de toelating moeten m.i. gehandhaafd blijven, behoudens concrete gevallen. Het resultaat is tot heden bevredigend geweest en op het oogenblik is er m.i. geen reden de tot nu toe gevolgde lijn te verlaten. Klachten zijn er nog niet genoemd.
Naar gelang van de omstandigheden zal de regeering handelen, waarbij uiteraard de eischen der humaniteit in aanmerking zullen komen. De regeering kan niet verder gaan dan zij tot heden gegaan is. Als er direct levensgevaar is voor een vluchteling, zal deze bij onze grens niet worden tegengehouden, zoo verklaarde de minister ten slotte op een vraag van den interpellant. De interpellatie werd hiermede gesloten.

H. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Bedrijfsradenontwerp goedgekeurd.** — De Eerste Kamer heeft op 6 April '33 het wetsontwerp tot instelling van bedrijfsraden met 29—11 stemmen goedgekeurd. Tegen stemden de chr.-hist. en liberale fracties, benevens de heer Blomjous (r.-k.). **(Vor. ber. blz. 699 I.; Wat zijn bedrijfsraden? blz. 549 C.)**

A. **LUCHTVAART. — De grootste luchtschepen. - Luchtschiprampen.** — Hieronder geven wij een interessant vergelijkend staatje betreffende de drie grootste luchtschepen, welke tot dusverre gebouwd zijn.

	Los Ang.	Gr. Zepp.	Akron
Nominaal gasvolume, kubieke voet . .	2.470.000	3.700.000	6.500.000
Lengte, voet . . .	658.3	776	785
Grootste doorsn. voet	90.7	100	132.9
Hoogte, voet . . .	104.4	113	146.5
Bruto-gewicht in Engelsche ponden . .	153.000	258.000	403.000
Nuttig gewicht in Engelsche ponden .	60.000	—	182.000
Aantal machines . .	5	5	8
Paardekracht . . .	2.000	2.750	4.480
Maximum snelheid, mijlen per uur . .	73.1	80	83.8
Actie-radius met een kruissnelheid van 50 knoopen zonder brandstof in te nemen, landmijlen .	4.000	6.125	10.580

Naar aanleiding van de jongste luchtcatastrofen geven wij hieronder een lijst van de voornaamste luchtschiprampen, welke sinds 1912 hebben plaats gehad:
Febr. 1932. — Goodyear luchtschip „Columbia" verongelukt in New York; een doode.
October 1930. — R-101 neergestort bij Beauvais; 48 dooden.
Mei 1928. — Den 24sten Mei startte de „Italia" onder leiding van Nobile, met een gezelschap geleerden naar de Noordpool. Het doel werd inderdaad bereikt. Op de terugreis echter verongelukte het luchtschip jammerlijk. Een deel der bemanning, waaronder Nobile zelf, werd later teruggevonden en gered.
Sept. 1925. — Amerikaansch luchtschip „Shenandoah" verongelukt in een storm bij Cambridge (Ohio); 14 dooden.
Juni 1923. — Amerikaansch marine-luchtschip TC. 1 verbrand; twee gewonden.
Dec. 1923. — De Fransche „Dixmude" in de Middellandsche zee verongelukt; 54 slachtoffers.
Febr. 1922. — Luchtschip „Roma" in brand gevlogen bij Hampton; 34 dooden.
October 1922. — Luchtschip C. 2 ontploft te San Antonio. Twee gewonden.
Aug. 1921. — Britsch luchtschip ZR. 2 neergestort boven Hull; 44 dooden.
Juli 1919. — Britsch luchtschip N.S.—11 verongelukt in de Noordzee. Zeven dooden.
Juni 1914. — Oostenrijksch luchtschip verongelukt. Negen dooden.
Sept. 1913. — Duitsche L 1 neergestort bij Helgoland; 15 dooden. In hetzelfde jaar Duitsche L 2 geëxplodeerd boven Berlijn; 28 dooden.
Juli 1912. — Luchtschip „Akron" ontploft in Atlantic City. Vijf dooden.
Tijdens den wereldoorlog werden voorts zeven en vijftig Duitsche Zeppelins vernield.
(New York Herald, Paris-Edition)

B. **FRANKRIJK. — Anti-semitisme in Duitschland.** — Na afloop van twee vergaderingen, door Joodsche organisaties georganiseerd en te Parijs gehouden, werd met algemeene stemmen een resolutie aangenomen, waarin met verontwaardiging tegen de antisemietische gewelddaden in Duitschland wordt geprotesteerd.
Het bestuur van de radicaal-socialistische partij is Herriot enthousiast bijgevallen, toen deze een voorstel besprak om Einstein een eereplaats te geven in de „Grandes Ecoles". Vervolgens werd een motie aangenomen, waarin energiek wordt geprotesteerd tegen de Jodenvervolgingen in Duitschland en waarin wordt geëischt, dat maatregelen zullen worden genomen, opdat een bescherming van de Duitsche Joden in samenwerking met de landen, die trouw zijn gebleven aan den liberalen geest, zal worden nagestreeft.
(Vor. ber. Duitschland 763 A.; Frankrijk 756 A.)

C. **FRANKRIJK. — Oproep van den Aartsbisschop van Parijs. - Tegen het anti-semitisme.** — De „Semaine Réligieuse" publiceert een communiqué van den aartsbisschop van Parijs, waarin deze bij de geestelijken en geloovigen van zijn diocees erop aandringt, uit naam van de Christelijke barmhartigheid en de eensgezindheid, welke alle kinderen van éénzelfden Vader dient te vereenigen, er voor te bidden, dat het leed, waaronder de Joden thans gebukt gaan, zal worden weggenomen. De gebeden voor onze ongelukkige broeders, aldus het communiqué, zullen een in waarheid Christelijk protest vormen tegen de onmenschelijke methoden, welke zoozeer in strijd zijn met de ware beschaving, en tegen den godsdienststrijd, welke zooveel afbreuk doet aan het geluk van onze arme menschheid. (Semaine Réligieuse)
(Vorig bericht blz. 764 B.)

D. **ZWITSERLAND. — Anti-semitisme in Duitschland.** — Het centrale comité van den bond van Zwitsersche Israëlietische gemeenten heeft besloten een oproep te richten tot alle Joodsche organisaties en Joden in Zwitserland, ten einde te geraken tot een gemeenschappelijke hulpactie ten gunste van de Duitsche Joodsche vluchtelingen. Een protest ging verder op tegen de wijze, waarop in Duitschland Duitsche Joden in hun natuurlijke menschelijke rechten bedreigd, en in hun waarde en eer aangetast worden.
De oproep eindigt met er aan te herinneren, dat deze niet alleen geschiedt namens de Zwitsersche Joden, maar namens alle humaan denkende menschen.
(Neue Zürcher Zeitung) **(Vorig bericht blz. 764 C.)**

E. **FRANKRIJK. — Minister-president Daladier over de Fransche ontwapeningspolitiek.** — Bij de debatten over de begrooting van Buitenlandsche Zaken in de Fransche Kamer van 6 April '33 hield minister-president Daladier een rede over de Fransche buitenlandsche politiek, waarin hij verklaarde het eens te zijn met het Britsche ontwapeningsontwerp, zij het met eenige belangrijke amendementen. Daladier was minder goed te spreken over een viermogendhedenalliantie, want Frankrijk zal den Volkenbond niet laten uitschakelen en verzet zich ook tegen verdragsherziening en grenswijziging. Het Volkenbondsverdrag bepaalt daarover wel het een en ander, maar volgens minister-president Daladier is het zeer de vraag of de vrede in Europa gebaat is bij grenswijziging. Bij het debat stelde hij later de vraag van vertrouwen, hetgeen de Kamer met 430 tegen 107 stemmen in hem uitsprak. **(V. b. Ontwapening 755 E.)**

F. **ENGELAND. — Britsch-Russisch conflict.** — Bij de behandeling in het Lagerhuis op 6 April '33 van de artikelen van het wetsontwerp inzake verbod van invoer van Russische goederen, kondigde minister Runciman aan, dat de regeering voornemens was een amendement in te dienen, behelzende dat de uitvaardiging van de wet slechts voor den duur van drie maanden zal geschieden en waarbij wordt bepaald dat het parlement, indien het dit nuttig oordeelt, machtiging verleent voor verlenging van de wet voor een nieuwe periode. In antwoord op een vraag van Austin Chamberlain, ondersteund door Herbert Samuel, gaven de attorney-general en minister Walter Runciman de verzekering, dat het wetsontwerp uitsluitend ten doel heeft een behoorlijke behandeling te verzekeren aan de in Rusland van spionnage en sabotage beschuldigde Britten en dat het voor geen ander doel zal worden aangewend.
Het Lagerhuis nam zonder hoofdelijke stemming het amendement der regeering aan.
Het Huis nam het wetsontwerp ten slotte met 291 tegen 41 stemmen in derde lezing aan.
(Daily Telegraph)

A. **NEDERLAND. — Uitvoer naar Duitschland gecontingenteerd.** — Bij K.B. zijn, gelet op de artikelen 2 en 3 der Crisisuitvoerwet, met ingang van 7 April 1933 regels gesteld voor den uitvoer van goederen naar Duitschland.
Op grond van dit K.B. is de minister bevoegd goederen aan te wijzen, waarvan de uitvoer naar Duitschland zonder daartoe door of vanwege den minister af te geven certificaat is verboden.
In afwijking hiervan kunnen door of vanwege den minister voor nader door dezen aan te wijzen goederen voor den uitvoer naar Duitschland certificaten worden afgegeven voor een zoodanige hoeveelheid dier goederen, als waarvan de invoer in dat land tot een beperkt invoerrecht is toegestaan.
Zulks geldt niet voor goederen, ten aanzien waarvan ten genoegen van ambtenaren der invoerrechten wordt aangetoond, dat de uit te voeren goederen niet voor invoer in het vrije verkeer in Duitschland bestemd zijn. **(Zie rubriek: Contingenteering.)**

B. **NEDERLAND. — Uitvoer van boter en kaas naar Duitschland.** — Uitvoer van boter. — Met ingang van 7 April '33 zullen certificaten worden afgegeven voor den uitvoer van boter naar Duitschland.
Als basis voor de berekening der hoeveelheid boter, toe te staan om naar Duitschland uit te voeren, geldt de hoeveelheid, uitgevoerd gedurende het tijdvak van 1 Juli 1930—1 Juli 1931.
Het bedrag ter bestrijding van de kosten is vastgesteld op 2½ cent per 100 K.G. met een minimum van tien cent per zending.
Uitvoer van kaas. — Met ingang van 7 April '33 zullen certificaten worden afgegeven voor den uitvoer naar Duitschland van kaas, tot een zoodanige hoeveelheid als waarvan de invoer in dat land tot een beperkt invoerrecht is toegestaan.
Als basis voor de berekening der hoeveelheid kaas, welke toegestaan zal worden om naar Duitschland uit te voeren, geldt de hoeveelheid, uitgevoerd gedurende het tijdvak van 1 Januari 1932 tot 1 Januari 1933.
Het bedrag ter bestrijding van de kosten, aan het afgeven van certificaten voor den uitvoer van kaas naar Duitschland verbonden, is vastgesteld op een cent per 100 K.G., met een minimum van tien cent per certificaat. **(Uitvoer: boter 651 D.; kaas 756 B.)**

C. **BELGIE. — Staatsfinanciën.** — De minister van Financiën, Jaspar, heeft op 6 April '33 in den Senaat een uiteenzetting gegeven van den financieelen toestand des lands.
De minister wees er op, dat de verscherping in de economische crisis de ramingen voor de begrooting van 1933 omver heeft geworpen, zoodat een deficit van 600 à 700 millioen francs moet worden tegemoet gezien.
Wat b.v. den steun aan de werkloozen betreft, had men becijferd, dat hiervoor maandelijks een bedrag van 40 millioen francs zou moeten worden uitgegeven. Inmiddels is de werkloozensteun echter reeds tot 60 millioen francs per maand gestegen.
Voorts wees spreker er op, dat de regeering er in is geslaagd, in de laatste drie maanden voor een bedrag van één milliard francs aan achterstallige belastingen te doen binnenkomen.
Tenslotte deelde Jaspar mee, dat de regeering geen leening zal aangaan voor delging van het deficit, doch nieuwe bezuinigingen zal invoeren.
(Vor. ber. Begrooting 710 A.; Financiën 630 I.)

D. **MOGENDHEDENCONFERENTIE TE WASHINGTON.** — Het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken heeft uitnoodigingen gericht aan de regeeringen van Engeland, Duitschland, Frankrijk en Italië om te Washington te komen onderhandelen over de voorbereiding van de economische wereldconferentie te Londen. Voorwerp van gesprek zal vooral zijn verlaging der tariefmuren. Ook Japan, China, Argentinië, Chili en Brazilië zijn uitgenoodigd.

E. **DUITSCHLAND. — Minister Göbbels en de buitenlandsche pers.** — In een vergadering van de vereeniging der buitenlandsche pers te Berlijn heeft o.m. dr. Göbbels als rijksminister voor de volksvoorlichting en propaganda een redevoering gehouden over de beteekenis van de pers.
„Wie de publieke opinie vormt, zei dr. Göbbels, heeft een groote verantwoordelijkheid. Binnen deze verantwoordelijkheid moet men goed begrijpen, wat men onder persvrijheid verstaat. Indien men daaronder verstaat handelen in strijd met de belangen van het volk, indien men van de pers wil maken een theater voor acrobatentoeren, dan kan van persvrijheid onder de nationale regeering geen sprake zijn. De pers heeft zonder twijfel het recht raad te geven, voor noodlottige besluiten te waarschuwen en zulk een openlijke critiek moet men niet beletten. Doch deze critiek moet zich onderwerpen aan een algemeene nationale discipline. In Engeland en Frankrijk is het natuurlijk, dat bij alle politieke meeningsverschillen in groote nationale problemen de openbare meening uniform wordt geleid. Het begrip van volstrekte pers-

Dr. Joseph Göbbels.

vrijheid stamt uit een liberale wereldbeschouwing, die wij bezig zijn te overwinnen. Wanneer wij aan de persvrijheid van het verleden denken, dan stijgt het bloed ons van schaamte naar het gezicht. De asphaltpers is het verschrikkelijke product geweest van dien geestelijken vervaltijd, die November 1918 in Duitschland begon. De tendenz, die ons bezielt, is de hervorming van het Duitsche volk in hart en nieren. Men heeft eenvoudig te zeggen ja of neen. Wie neen zegt zal moeten dulden, buiten de gemeenschap der constructieve krachten te worden gesloten. Wie aan deze zaak van de nationale revolutie wil meewerken, is van harte welkom. Zijn wij ons van die taak bewust, leeren wij de historische grootheid van dezen tijd verstaan, dan kunnen wij met den dichter zeggen: O eeuw, o wetenschappen, het is een lust om te leven." Rijkskanselier Hitler, die ook nog sprak, zei ongeveer hetzelfde. (Völk. Beobachter)

8 APRIL 1933

F. **FRANKRIJK. — Verklaring van Paul-Boncour inzake Duitschland.** — Paul-Boncour verklaarde in zijn slotredevoering inzake Frankrijks buitenlandsche politiek het volgende:
De Fransche regeering heeft met alle aandacht alle gebeurtenissen in Duitschland gevolgd. De verordening van Februari '33, welke de nationaal-socialistische afdeelingen ingeschakeld heeft in de hulppolitie vormt zonder twijfel een schending der verdragen en de regeering volgt deze aangelegenheid nauwkeurig. De regeering heeft de noodige diplomatieke stappen

gedaan en zal zoo noodig de vereischte maatregelen nemen. Paul-Boncour voegde hieraan toe, dat een herbewapening van Duitschland op geen enkele wijze geduld zal worden. Het streven is aan den dag getreden, aldus vervolgde spr., boven den Volkenbond een directorium te stellen. Dit streven is echter reeds overwonnen. Blijft nog een tweede punt, dat de regeering zal moeten trachten te doen verdwijnen. Uit den oorspronkelijken tekst van het voorstel kon worden begrepen, dat het doel hiervan een herziening der verdragen was. Dat zou een aanslag hebben beteekend op de Fransche politiek, hetgeen de regeering nooit zou hebben geduld. (Le Journal)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Drankwet opgeheven.** — Op 6 April '33 te middernacht is in 19 staten het bierverbod opgeheven en in verscheidene andere staten wordt aan desbetreffende wetgevende maatregelen gewerkt.
In vele steden is de toelating van het bier met een alcoholgehalte van 3.2 procent feestelijk gevierd.
Te New York reden op 6 April klokslag twaalf uur de hoogopgestapelde vrachtauto's, die reeds den geheelen avond gereed stonden, de poorten der brouwerijen uit om zoo snel mogelijk hun bestellingen af te leveren. Op Broadway werd een optocht met muziek en een reusachtig biervat gehouden, waarbij op elken hoek van een straat een flesch bier werd leeggegoten. De meeste hotels, café's en nachtclubs hadden speciale feesten gearrangeerd om den terugkeer van het bier te vieren. Soortgelijke feesten werden gehouden te St. Louis, Chicago, Los Angeles en andere groote steden. **(Vorig bericht blz. 743 B.)**

B. **DUITSCHLAND. — Herdisconto-crediet.** — De verlenging van het op 4 Maart '33 vervallen z.g. herdisconto-crediet der Rijksbank van $ 70 millioen is in zooverre op moeilijkheden gestuit, dat de crediteurenbanken naar aanleiding van jongste bewegingen van den dollarkoers een speciale valutazekerheid door een versterkte goudclausule hebben verlangd, welks aanneming wederom moeilijkheden heeft ontmoet.
De Rijksbank heeft derhalve den crediteurenbanken aangeboden, van de wijziging der valuta-clausule af te zien, of de terugbetaling van het crediet tegemoet te zien. Nadat een der crediteurenbanken een beslissing ten gunste van de terugbetaling heeft genomen, moet er op worden gerekend, dat in de eerstvolgende dagen de overeenkomstige goudbewegingen zullen plaats vinden.
De Bank van Frankrijk heeft besloten de onmiddellijke aflossing te aanvaarden. **(Vor. ber. blz. 296 F.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Steun voor de Indische cultures.** — De indiening van de ontwerp-crisisordonnanties voor de thee-, kina-, koffie-, rubber- en cacaocultuur gaat vergezeld van een toelichtende memorie, waarin wordt medegedeeld, dat de ontwerpen een gevolg zijn van een verzoek van het Algemeen Landbouw Syndicaat, het Zuid- en West-Sumatra Syndicaat en den Bond van Eigenaren van Ned.-Indische Bergcultuur-ondernemingen.
De doelstelling is, de mogelijkheid te scheppen van de voortzetting van het wetenschappelijk onderzoek en van de voorlichting, welke door de particuliere proefstations worden verricht ten behoeve van de genoemde cultures en om onderzoekingen op te zetten en uit te voeren voor nieuwe toepassingen en afzetmogelijkheden voor rubber en latex, zoomede voor het voeren van propaganda voor het verbruik van thee.

D. **WERELDBOND DER KERKEN. — Tegen het antisemitisme in Duitschland.** — Het bestuur van de afd. Nederland van den Wereldbond der Kerken (voorzitter prof. dr. J. A. Cramer te Utrecht, secretaris dr. J. C. Wissing te Tiel), heeft in zijn vergadering van 5 April '33 de volgende motie aanvaard en telegrafisch aan het internationaal hoofdbestuur van den Wereldbond gezonden:
„De Ned. afdeeling van den Wereldbond enz., bewust van zijn doel om de vriendschappelijke verhouding tusschen de volken te bevorderen en overtuigd, dat deze ernstig geschaad wordt door de maatregelen in Duitschland genomen en uitgevoerd tegen de Joden, die mede verklaard kunnen worden als uiting van rassenhaat, verzoekt het dagelijksch bestuur om zich over deze maatregelen uit te spreken, en verder alles te doen wat in zijn vermogen is om in overeenstemming met de beginselen van den Wereldbond en zijn doel de spanning en de ergernis weg te nemen, die door die maatregelen in Nederland en in de geheele beschaafde wereld zijn gewekt, en om mede te werken tot het doen ontstaan van die verhouding die volgens het christelijk geweten tusschen de rassen moet bestaan." **(V. b. Duitsch anti-semitisme 764 D.)**

E. **DUITSCHLAND. — Stadhouders in Duitsche landen. - Orden en titels weer ingesteld.** — Het Duitsche Rijkskabinet is op 7 April '33 in zeer langdurige vergadering bijeen geweest. De agenda bevatte 12 punten, waarvan het voornaamste de z.g. „Gleichschaltung"-wet, een wet om administratie en bestuur in overeenstemming te brengen met die van het Rijk. Deze wet heeft de ministerraad na ampele bespreking goedgekeurd, hetgeen o.a. beteekent dat in de Duitsche landen Rijksstadhouders worden ingesteld. Rijkskanselier Hitler wordt stadhouder van Pruisen.
De Rijksstadhouders hebben de volgende vijf bevoegdheden inzake administratie en bestuur van het land:
1. Benoeming en ontslag van het hoofd der landsregeering en, op voorstel van dezen laatsten, ook van de andere leden der landsregeering.
2. Ontbinding van den landdag en uitschrijving van nieuwe verkiezingen, behoudens de regeling van § 8 van de voorloopige „overeenstemmings"-wet van 31 Maart '33. (Dit artikel bepaalt, dat de landdagen tegelijk met den Rijksdag worden ontbonden en gekozen.)
3. Uitvaardiging en afkondiging van de landwetten, inclusief van de wetten tot welke door de landsregeering wordt besloten op grond van artikel 1 van de voorloopige overeenstemmingswet. (Dit artikel bepaalt, dat de landsregeeringen buiten de landsgrondwet kunnen gaan. Dit geldt ook voor de begrooting enz.)
4. Op voorstel van de landsregeering de benoeming en ontslag van staatsambtenaren en rechters, voor zoover dit tot nog toe geschiedde door de opperste landsautoriteit.
5. Het recht van begenadiging.
Orden en titels worden weer ingesteld.
(Westdeutscher Beobachter)

9 APRIL 1933

F. **DUITSCHLAND. — Onderzoek naar het Osthilfeschandaal.** — De bijzondere commissie van onderzoek inzake de schandalen, die voorgevallen zouden zijn bij de steunverleening aan de Oost-Pruisische boeren heeft gerapporteerd dat zij 26 gevallen heeft onderzocht en bij geen van alle corruptie heeft geconstateerd, zoodat de beschuldigingen waardeloos zijn, meldt Wolff. **(Vorig bericht blz. 692 E.)**

G. **VEREENIGDE STATEN. — Dertig-urige werkweek.** — De Amerikaansche Senaat heeft met 53 tegen 30 stemmen een voorstel aangenomen van den democratischen Senator voor Alabama, Hugo Black, tot invoering van een vijfdagenweek met zes-urigen werkdag, derhalve een 30-urige werkweek, teneinde de arbeiders te onttrekken aan de afstompende werking der machines en de werkgelegenheid voor een groot aantal werkloozen uit te breiden. Black gelooft dat door aanneming van zijn wetsontwerp ongeveer 6 millioen werkloozen of bijna de helft van het totaal aantal werkloozen in de Vereenigde Staten werk zal

kunnen vinden. Vóór het wetsontwerp stemden 41 democraten en 12 republikeinen, ertegen 8 democraten en 22 republikeinen.

A. **WILLEM VAN ORANJE. — Spaansche herdenkingsavond.** — Dr. J. Brouwer hield op 7 April '33 voor het Genootschap Nederland-Spanje, in het Kon. Instituut van Ingenieurs te 's-Gravenhage, een lezing in de Spaansche taal over het onderwerp „Willem van Oranje, gezien door de Spanjaarden van de zestiende eeuw".
Spreker zei, dat er in de zestiende en in het begin van de zeventiende eeuw verscheidene werken over den strijd in de Nederlanden zijn geschreven. In al deze geschriften neemt de Prins van Oranje een groote plaats in. Zoo min echter als de Nederlanders den aard en de bedoelingen van Philips II hebben begrepen, zoo min konden de Spanjaarden een figuur als Willem van Oranje begrijpen.
Zoo donker en onrechtmatig als de wereld over Philips II heeft geoordeeld, tot onpartijdig onderzoek een nieuw geluid deed hooren, heeft het Spanje uit de zestiende eeuw niet over Willem van Oranje geoordeeld; en dat er Spanjaarden waren die hem wisten te eeren, toonde spr. aan door verscheidene Spanjaarden te noemen die in den dienst van Willem van Oranje zijn overgegaan en zeer belangrijke krijgsverrichtingen hebben gedaan voor „de opstandelingen".
Spr. besloot zijn rede met de mededeeling, dat hij in dit bij uitstek delicate onderwerp gezocht heeft naar datgene wat verbindt en samenbrengt. Nederland heeft aan het land van Cervantes, Velázquez, Murillo en Goya groote verplichtingen, en in Spanje zijn vele cultureele schatten opgehoopt, waar de groote menigte niet van weet, en die wij door een nauwere aansluiting slechts kunnen winnen.
Wij eeren onzen grooten grondlegger der vrijheid en zelfstandigheid het meest door voort te gaan met zijn constructief werk. **(V. b. Gedenkpenning 641 B.)**

B. **VOETBAL. — België-Nederland.** — Voor de derde maal in een jaar tijd is het Nederlandsch elftal er in geslaagd de Belgen op eigen bodem te verslaan. Met 3—1 moesten zij op 9 April te Antwerpen de meerderheid der Oranjehemden erkennen. **(V. b. 717 C.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Actie tegen Jodenvervolging.** — De Amerikaansche rabbijn Wise en de leider der Joodsche beweging, Bernard Deutsch, hebben volgens V. D. verklaard, dat het Joodsche Congres der Ver. Staten de officieele boycot tegen alle Duitsche goederen zal afkondigen, indien aan de uitzonderingspositie der Duitsche Joden geen einde komt. De Joodsche leider Aaron Sapiro heeft boycotmaatregelen georganiseerd, die gedeeltelijk reeds in werking zijn getreden. **(V. b. Duitsch anti-sem. 766 D.)**

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Tegen de Westersche geneeskunde.** — Op 8 April '33 kwam bij den leider van den Dienst der Pestbestrijding een telefonisch bericht uit Djiwoeng (Tegal) binnen, meldende dat zich aldaar 800 personen hadden verzameld om te protesteeren tegen de miltpunctie.
Het gebied is daar bevolkt met een moeilijk te overtuigen bevolking. De indruk bestaat dat deze actie tegen de miltpunctie, die tot verzet leidde, een antigezagskarakter draagt.
Kortgeleden werd in deze streek bloedonderzoek, vaccinatie en de Westersche geneeskunde in het algemeen geweigerd. De pestbestrijding zoowel als de algemeene gezondheidsdienst staan hier onder leiding van Javanen.
De woningverbetering stuit in deze streek evenzeer op moeilijkheden.
Daar de miltpunctie niet kan worden toegepast, zal tot scherpe isolatie moeten worden overgegaan.

E. **NEDERLAND. — Aardappelen-export naar Duitschland.** — In verband met afspraak met Italië wordt het invoerrecht in Duitschland van oude aardappelen, geoogst vóór 1 Januari, met ingang van 15 April '33 verhoogd van 1.50 Mark op zes Mark per 100 K.G. **(Vorig bericht blz. 679 D.)**

F. **ROTTERDAM. — Duitschland's anti-semitisme.** — Op 7 April '33 zijn in twee zalen van het Vereenigingsgebouw aan het Stationsplein en de groote zaal van het Nut openbare vergaderingen gehouden naar aanleiding van het optreden tegen de Joden in Duitschland.
Op deze vergadering, die onder leiding stond van jhr. mr. G. W. Vierssen Trip, hebben het woord gevoerd ds. Rutgers, dr. H. Gerversman, opperrabbijn A. B. N. Davids, mr. J. D. Veld, kapelaan A. Drost en kolonel H. C. van Capellen.
De vergadering, die was samengesteld uit menschen, onderling verschillend in opvatting over godsdienst en maatschappij, heeft haar gevoelens ten slotte uitgedrukt in een getuigenis, waarin o. m. wordt verklaard dat de vergadering zich moeilijk kan voorstellen dat het Duitsche volk, dat toch in meerderheid uit vreedzame menschen bestaat, niet met vreugde het afgelasten van de boycot zal hebben vernomen. Deze vergadering, aldus het getuigenis, zou niets liever willen dan het Duitsche volk hoogachten. Zij vreest echter dat de groote meerderheid van het Nederlandsche volk ernstig belemmerd zal worden bij het koesteren van hoogachting voor het Duitsche volk, zoolang het Duitsche volk de Duitschers van Joodschen huize behandelt als burgers van den tweeden rang. Tenslotte wordt in het getuigenis gezegd, dat de vergadering meent dat zoowel Joodsche als niet-Joodsche Duitschers stoffelijk en naar den geest schade zullen lijden, indien in Duitschland de vijandige stemming jegens het Joodsche volk blijft voortbestaan. De vergaderingen waren zeer druk bezocht.
(Vor. ber. Duitsch anti-semitisme 767 C.)

10 APRIL 1933

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Legeruitgaven. - Vermindering met zes millioen.** — Ingediend is de suppletoire begrooting van Ned.-Indië, ten doel hebbende de zuivere gewone legeruitgaven tot ongeveer *f* 50 millioen — zijnde 6 millioen minder dan het bedrag dier uitgaven op de hoofdbegrooting — terug te brengen met behoud van de krachtens de defensiegrondslagen aan het leger opgedragen taak. Deze ingrijpende bezuiniging kon, na de in de laatste jaren plaats gehad hebbende sterke besnoeiing van de legeruitgaven, slechts bereikt worden door een tot een inkrimping van het aantal beroepsmilitairen leidende reorganisatie van het Java-leger, alsmede voor hetzelfde doel beoogende herziening van de formatie der in de buitengewesten aan politie en leger aanwezige machtsmiddelen.
Deze personeelsinkrimping, ten gevolge waarvan de legersterkte met 71 officieren en onderluitenants en 2608 militairen beneden den rang van onderluitenant wordt verminderd, acht de regeering alleen verantwoord indien tegelijkertijd in de materieele uitrusting van het leger, welke in de laatste jaren niet op peil is gehouden, verbetering wordt gebracht. Met een aldus op bescheidener voet georganiseerd en nochtans materieel voldoende uitgerust leger wordt binnen de gestelde financieele grenzen zoo goed mogelijk 's lands in- en uitwendige veiligheid gewaarborgd.
(V. b. Begrooting 732 B.; Suppl. begrooting 642 A.)

H. **DUITSCHLAND. — Voortaan „Arische" ambtenaren.** — De wet tot herstel van het beroepsambtenarenwezen is op 8 April '33 gepubliceerd en daardoor in werking getreden. Als ambtenaren worden beschouwd, aldus de tekst van het W. B., allen die in dienst staan van het rijk, de landen, de gemeenten enz. Ook op het personeel, dat werkzaam is bij de sociale verzekeringen is de wet van toepassing, voorzoover het den dienst en de plichten der ambtenaren

heeft. Verder vallen er de rechters, de hoogleeraren enz. onder.
Ambtenaren, die zonder speciale geschiktheid, maar uitsluitend op grond van het behooren tot een partij, zijn benoemd, worden ontslagen.
De wet geldt tot 30 December 1933.
§ 3 bepaalt, dat Duitschland voortaan alleen door Duitsche ambtenaren zal worden geregeerd. Overheidspersoneel, dat niet van „Arische" afkomst is, moet worden gepensionneerd. Dit slaat in de eerste plaats op Joodsche ambtenaren, die echter, voorzoover zij door vorige regeeringen zijn benoemd, eervol en met volledig pensioen moeten worden ontslagen.
Het begrip „Arisch" moet zoo worden opgevat, dat het onderzoek zich tot de grootouders uitstrekt. Was een of meer grootouders Joodsch, dan treedt de bepaling in werking.
Uitzonderingen worden gemaakt voor oude ambtenaren, die reeds op 1 Augustus 1914 in dienst waren, verder voor hen, die tijdens den wereldoorlog voor het Duitsche Rijk of zijn bondgenooten hebben gestreden, en tenslotte voor die ambtenaren, wier vader of zoon(s) in den wereldoorlog zijn gevallen.
(Vor. ber. Ambtenaren-politiek 695 I.)

A. **POLEN. — Anti-Duitsche onlusten.** — Volgens berichten uit Warschau via Duitschland zouden in tal van steden in Polen anti-Duitsche betoogingen hebben plaats gevonden, die te Lodz een ernstiger karakter hebben aangenomen. Betoogers trokken naar het Duitsche consulaat en beschadigden met steenen het Duitsche Rijksschild. In verband hiermede heeft de Wojwode van Lodz zijn leedwezen tegenover den Duitschen consul uitgesproken.
Voorts zouden Poolsche betoogers de redactie-gebouwen van de „Deutsche Freie Presse" en de „Lodzer Volkstag" alsmede het Duitsche gymnasium zijn binnengedrongen en aangezien er geen politie aanwezig was, alle ruiten en een deel der inventaris hebben vernield. Duitsche boeken en geschriften werden op een hoop geworpen en in brand gestoken.
Uit verschillende straatkiosken werden Duitsche bladen en tijdschriften met geweld weggenomen en verbrand. In eenige café's rukte men lezende bezoekers Duitsche kranten uit de hand en bij de twee Duitsche boekhandelaren te Lodz werden de winkels ernstig beschadigd.
Ook te Warschau hebben de studenten-vereenigingen een Duitsche boycot uitgeroepen en anti-Duitsche betoogingen voor heden aangekondigd. Te Berlijn gelooft men dat het den schijn heeft dat de Poolsche regeering de boycot-acties tegen Duitschland zal steunen. Een oproep tot boycot is geteekend door veertien organisaties van Poolsche oud-strijders. In dezen oproep wordt medegedeeld, dat in Duitschland de geheele Poolsche pers is vernietigd, de Poolsche scholen zijn gesloten en Poolsche arbeiders op straat worden gezet.
Uit Oppeln wordt gemeld, dat het Verbond van Polen in Duitsch Opper-Silezië een telegram heeft gericht tot den Secretaris-Generaal van den Volkenbond, waarin hem verzocht wordt in verband met de vervolging der Polen in Duitschland den Volkenbondsraad in buitengewone zitting bijeen te roepen.

B. **INSTITUTE OF PACIFIC RELATIONS. — Nederlandsche Nationale Raad gevormd.** — Dezer dagen heeft zich voor Nederland en Ned.-Indië een, uit een Nederlandsche en een Indische afdeeling bestaande „Nationale Raad" gevormd voor het „Institute of Pacific Relations".
Terwijl als Indische afdeeling zal optreden de afdeeling voor internationale vraagstukken van het Bataviaasch Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen, bestaat de Nederlandsche afdeeling uit de heeren jhr. mr. A. C. D. de Graeff, voorzitter, als zoodanig aangewezen door de Koninklijke Academie van Wetenschappen, prof. dr. J. H. Boeke en prof. dr. J. Joh. Duyvendak, hoogleeraar te Leiden, aangewezen door het Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, G. A. Dunlop, directeur van de Ned.-Indische Handelsbank en mr. A. Neytzell de Wilde, oud-voorzitter van den Volksraad, aangewezen door het Indisch-Genootschap, prof. dr. L. Ph. le Cosquino de Bussy en prof. J. C. van Eerde, hoogleeraar te Amsterdam, aangewezen door het Koloniaal Instituut.

C. **NEDERLAND. — Commissie voor de herziening der Handelsverdragen.** — De Commissie voor de herziening der Handelsverdragen hield haar 110e vergadering onder voorzitterschap van dr. J. A. Nederbragt. Een uitvoerige bespreking werd gewijd aan de handelsrechtelijke verhouding krachtens het verdrag van 1837 tusschen Nederland en Engeland bestaande.
(Vorig bericht blz. 726 F.)

D. **NEDERLAND. — Verweer tegen de vervolgingen en de terreur in Duitschland.** — Het „Algemeen Comité van Verweer", voortgekomen uit het „Voorloopig Boycot-Comité" verspreidt in de pers van de geheele wereld den volgenden oproep:
Onder den indruk der gebeurtenissen in Duitschland heeft zich ook te Amsterdam een Comité gevormd, onafhankelijk van politieke- of godsdienstige organisaties, met het doel uitdrukking te geven aan de gevoelens van afschuw en verontwaardiging over de menschonwaardige vervolging en ontrechting van alle slachtoffers der Nationaal-Socialistische Terreur, ongeacht hun ras, geloof of politieke gezindheid.
Een moreele en materieele afzondering van Duitschland zal naar de meening van het Comité dit land duidelijk moeten maken, dat de Menschheid het optreden van het thans heerschende regime niet ongestraft zal dulden.
Het Comité beoogt bij het falen van andere middelen een systematische nationale en internationale boycot van alle Duitsche voortbrengselen tot stand te brengen. Soortgelijke elders reeds bestaande groepeeringen en personen, die met het bovenomschreven doel instemmen, worden verzocht zich met het Amsterdamsche Comité in verbinding te stellen. Adres: „Algemeen Comité van Verweer tegen Terreur en Vervolging", secr. N. Nathans, Postbox 137, Amsterdam. **(V. b. Duitsch anti-semitisme 767 F.)**

11 APRIL 1933

E. **RUSLAND. — Anti-Duitsche beweging.** — Het Moscousche regeeringsorgaan „Izwestija" geeft op de berichten van een reeks aanvallen op de Russische vertegenwoordigingen in Duitschland een buitengewoon scherp commentaar. Het blad zegt, dat dergelijke voorvallen bewijzen, dat de Duitsche politiek meer en meer een anti-Russische richting begint in te slaan. De benoeming van den gewezen Duitschen Rus Alfred Rosenberg tot adviseur op het gebied der buitenlandsche politiek voor de nationaal-socialistische partij, wordt in Rusland eveneens beschouwd als een teeken, dat de Duitsche regeering vijandige bedoelingen ten opzichte van Sovjet-Rusland heeft.
Dit alles, zegt de „Izwestija", bewijst, dat de verklaringen van rijkskanselier Hitler in den Rijksdag niet serieus en huichelachtig zijn. Wij zijn er vast van overtuigd, dat de Sovjet-regeering daaruit haar consequenties zal trekken, aldus de „Izwestija".
Het blad van de Russische zware industrie, „Za Indoestralizatsijoe", schrijft in een hoofdartikel over de aanvallen op Sovjet-burgers in Duitschland, dat de tijd gekomen is om zich, wat de leveranties van machines enz. betreft, van Duitschland af te keeren. De Russische fabrieken moeten de noodige machines in Frankrijk, Zweden, Tsjecho-Slowakije, Polen en andere landen gaan bestellen.
De Russische protesten betreffen, zooals blijkt, uitsluitend de vervolging van Sovjet-onderdanen, niet die van Duitsche communisten. (Izwestija)
(Za Indoestralizatsijoe) **(V. b. Communisme 709 G.; vor. ber. Russische handel 198 O.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Japansche bedrijvigheid op Borneo. — Wij ontleenen aan de „Java Bode" o.a. de volgende mededeelingen over de werkzaamheid der Japanners op Borneo:

Het eiland Tarakan — met zijn voor dê Japansche vloot onmisbare oliebronnen — ligt voor de monding der groote Sesajap-rivier, welke een flink eind voor zeeschepen bevaarbaar is.

Het trekt zeer de aandacht, dat op den vasten wal, westelijk van het eiland Tarakan, en — zeer ruw aangeduid — van de Kajan (of rivier van Boeloengan) af naar het Noorden ongeveer acht flinke Japansche houtconcessies liggen, welke in exploitatie zijn.

Zelfs ligt één op een eiland, een weinig noord-oostelijk van Tarakan.

Hoewel de Sesajap-rivier geen haven is of heeft, opengesteld voor den buitenlandschen handel, kwamen daar reeds twee Japansche schepen om het gekapte hout te halen. Dit geschiedde met vergunning van den assistent-resident van Samarinda... die blijkbaar met de scheepvaart affaires niet zeer vertrouwd is. Er werden zelfs nog meer Japansche schepen verwacht.

Ook al wil men niet overal spoken zien, dan valt het toch zeer op, dat de Japanners in dat gebied, niet ver van een olieterrein van zeer groote internationale beteekenis als Tarakan, zooveel houtconcessies konden krijgen.

Aldus voltrekt zich het gestadige doordringen der Japanners in het Oostelijk deel van den archipel, waar zij zich langzamerhand met de kustvaart gaan bemoeien.

Deze is, voor schepen niet varend onder Hollandsche vlag, in Indië verboden, en er moet tijdig tegen worden gewaakt, dat dit voorschrift wordt genegeerd.

Het is schepen onder Hollandsche vlag niet geoorloofd in Japan, Australië en elders kustvaart uit te oefenen. Het ligt dus volkomen in de lijn, dat wij dit in dezen archipel evenmin aan vreemden toestaan.

(Java Bode) **(Vorig bericht blz. 757 C.)**

B. DENEMARKEN. — Fascisme. — In een besloten bijeenkomst te Kopenhagen is een Deensche fascistenorganisatie gesticht. De oprichting van deze nieuwe beweging zou in de laatste twee maanden zijn voorbereid door geheime bijeenkomsten in geheel Denemarken, en aan de bijeenkomst te Kopenhagen zou zijn deelgenomen door 150 vertegenwoordigers, die ongeveer 15.000 aanhangers zouden vertegenwoordigen. Het program der nieuwe organisatie keert zich tegen den partij- en klassestrijd en wil daarvoor in de plaats stellen de volksgemeenschap en een doelbewuste nationale leiding. De organisatie stelt zich op het standpunt van het privaat bezit. Tot voorzitter werd de margarine-fabrikant Andersen gekozen en op 21 April a.s. zal te Kopenhagen de eerste groote openbare vergadering worden gehouden. Tegenover de pers verklaarde Andersen, dat de beweging in engeren zin noch fascistisch, noch nationaal-socialistisch, doch zuiver Deensch was. Men wilde niemand imiteeren, doch zijn eigen weg gaan.

(Politiken, Kopenhagen)

C. LUCHTVAART. — Snelheidsrecord voor vliegtuigen verbeterd. — De onder-officier bij de Italiaansche luchtmacht, Agello, heeft op 10 April '33 op het Garda Meer bij Desenzano het absolute snelheidsrecord voor vliegtuigen gebroken. Het record werd door Agello met een snelvliegend marinetoestel van het type Macchi Casraldi Fiat 2 met Fiatmotoren van 2500 P.K. gevestigd op 692,529 K.M. per uur.

De gemiddelde uursnelheid bij proefnemingen door de Aero Club heeft bedragen 682,403 K.M.

Het oude wereldrecord staat op naam van den Engelschman Stainforth met een gemiddelde uursnelheid van 655 K.M. (Il Secolo) **(Vorig bericht blz. 20 U.)**

D. NEDERLAND. — Bouwvak. — Men verzoekt ons het volgende te publiceeren:

De Commissie inzake Werkverschaffing, samengesteld door:
den Nederlandschen Aannemersbond,
den Patroonsbond voor de Bouwbedrijven in Ned.,
den R.K. Bond van Bouwpatroons,
den Algem. Nederl. Bouwarbeidersbond,
den R.K. Bouwvakarbeidersbond „St. Joseph",
den Nederl. Christ. Bouwarbeidersbond,
den Chr. Nationalen Bouwvakarbeidersbond in Ned.,
vergaderde op 6 April '33 te Rotterdam, met bestuurders van bovengenoemde organisaties gevestigd in de provincie Zuid-Holland.

De vergadering stond onder leiding van den heer mr. B. Bouman, voorzitter der commissie.

Groote ontstemming ten aanzien van de werkverschaffingspolitiek der Regeering, waardoor het toch reeds zoo noodlijdende bouwbedrijf steeds erger wordt ontwricht, kwam tot uiting. Uit tal van ter vergadering medegedeelde feiten bleek, dat ook in Zuid-Holland vele normale werken in werkverschaffing zijn gemaakt of nog in uitvoering zijn.

Vastgesteld werd, dat, tengevolge daarvan, de toestand zoowel voor de werkgevers als voor de werknemers in het bouwbedrijf, meer en meer onhoudbaar wordt.

De vergadering besloot, de actie tegen deze, voor het bouwbedrijf en degenen die daarin hun bestaan moeten vinden, zoo funeste Regeeringsmaatregelen met kracht voort te zetten.

Te dien einde werden twee sub-commissies, welke de Landelijke Commissie in haar taak zullen bijstaan, gevormd. **(Vorig bericht blz. 713 C.)**

E. DISCONTOKOERSEN. — De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert	%		Sedert	%
Argentinië	23-2-'33	6	Litauen	1-1-'33	6
België	13-1-'32	3½	Ned. Bank:		
Br.-Indië	16-2-'33	3½	Wisseldisconto	19-4-'32	2½
Bulgarije	17-5-'32	8½	Promessendisc.	19-4-'32	3
Chili	23-8-'32	4½	Bel. v. Effecten	19-4-'32	3
Columbia	18-9-'30	7	Bel. v. Goederen	19-4-'32	3
Danzig	11-7-'32	4	Voorsch. R.-Crt.	19-4-'32	3
Denemarken	12-10-'32	3½	New York Fed.		
Duitschland	21-9-'32	4	Res. Bank	6-4-'33	3
Engeland	30-6-'32	2	Noorwegen	31-8-'32	4
Estland	28-1-'32	5½	Oostenrijk	23-3-'33	5
Finland	31-1-'33	6	Peru	1-8-'30	9
Frankrijk	9-10-'31	2½	Polen	20-10-'32	6
Griekenland	3-12-'32	9	Portugal	13-3-'33	6
Hongarije	17-10-'32	4½	Roemenië	5-4-'33	6
Ierland	22-4-'32	4	Spanje	23-10-'32	6
Italië	9-1-'33	4	Tsj.-Slowakije	25-1-'33	3½
Japan	17-8-'32	4.38	Zweden	31-8-'32	3½
Joego-Slavië	21-7-'31	7½	Zuid-Afrika	20-2-'33	4
Letland	10-12-'32	6	Zwitserland	21-1-'31	2

(Vorig bericht blz. 724 C.)

F. DUITSCHLAND. — Over nationale kunst. - Briefwisseling Furtwängler—Göbbels. — Generalmusikdirektor Furtwängler heeft op 6 April '33 tot Rijksminister Göbbels een schrijven gericht, waarin hij wijst op zijn jarenlange werkzaamheid in het Duitsche openbare leven, zijn verbondenheid met de Duitsche muziek en waarin hij het herstel der nationale waardigheid met vreugde begroet, juist omdat de kunst de beslissende scheidingslijn trekt tusschen goed en kwaad. Wanneer de strijd tegen het Jodendom zich ook richt tegen de werkelijke kunstenaars, is dat niet het belang van het kunstleven. Daarom moet openlijk worden uitgesproken, dat mannen zooals Walter, Klemperer, Reinhardt e.d. ook in de toekomst in Duitschland met hun kunst aan het woord moeten kunnen komen.

Rijksminister Göbbels herinnerde in een uitvoerig antwoordschrijven aan een door Hitler drie jaren geleden in het openbaar gesproken woord: „Wanneer de Duitsche kunstenaars zouden weten, wat wij eens voor hen zullen doen, zouden zij ons niet bestrijden, maar met ons medestrijden."

Göbbels zette voorts breedvoerig uiteen, dat ook de politiek een kunst, misschien de hoogste en meest omvattende is, welke bestaat. „Ik kan daarom als Duitsch politicus niet zoo maar door een scheidingslijn erkennen, wat U wenscht inzake goede en slechte kunst. De kunst moet niet alleen goed zijn, maar slechts een kunst welke uit het volle „volksdom" put kan ten slotte goed zijn en voor het volk, voor hetwelk zij geschapen is, iets beteekenen. Kunst in den absoluten zin, zooals de liberale democratie kent, mag niet bestaan. Te klagen over het feit, dat hier en daar mannen als Walter, Klemperer, Reinhardt e. d. concerten hebben moeten afzeggen, komt mij op het oogenblik van te minder belang voor, daar werkelijk Duitsche kunstenaars in de afgeloopen veertien jaren in tal van gevallen geheel tot zwijgen waren veroordeeld. Ik ben in ieder geval van meening, dat iederen werkelijken kunstenaar bij ons het veld vrij zal worden gegeven voor ongehinderde werkzaamheid. Hij moet dan evenwel, zooals U zelf zegt, een opbouwend, scheppend mensch zijn. Kunstenaars die werkelijk iets presteeren en wier buiten de kunst liggende werkzaamheden niet indruischen tegen de elementaire normen van staat, politiek en maatschappij, zullen, zooals steeds in het verleden, ook in de toekomst bij ons op steun kunnen rekenen." (Völk. Beobachter)

A. **NEDERLAND. — Onze uitvoer naar de Vereenigde Staten.** — Onderstaand geven wij een overzicht van de voornaamste uitvoerartikelen naar de Vereenigde Staten:

UITVOER NAAR AMERIKA.

	1932 (in 1000 K.G.)	1931 (in 1000 K.G.)	1932 (in ƒ 1000)	1931 (in ƒ 1000)
Voortbrengselen van bloem-, bloembollen- en boomkweekerijen	5035	6058	2135	3826
Zaden, beh. groenten- en bloemzaden	7295	8304	1710	2016
Leder	178	198	1091	1831
Geneesmidd. en chemische voedingspreparaten . .	123	145	1297	1820
Manufact., stoffen, weefsel	1129	1382	990	1756
Chemische producten . . .	3817	4908	1347	1582
Cacao	2075	2324	943	1440
Verfwaren, kleurstoffen, vernissen	5384	5569	977	1134
Visch, schaal-, schelpdieren	5938	6407	866	1016
Groentezaden	1480	1556	786	987

(Centraal Bureau voor de Statistiek)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 657 C.)

12 APRIL 1933

B. **NEDERLAND. — Onze handel met Duitschland.** — Het „Algem. Handelsblad" deelt het volgende mede: Een lezer vraagt ons, of Nederland „nog steeds" zoo'n goede klant is van Duitschland als voorheen. Het antwoord daarop kan luiden: in 1932 was Nederland de beste klant van Duitschland, n.l. voor 633 mill. mark, terwijl in 1931 Engeland nog de grootste afnemer der Duitschers was. De Engelsche Tariefwet echter heeft den Duitschen export naar dat land in één jaar tijd met meer dan 60% doen verminderen, n.l. van 1134 op 446 millioen mark.
Van de 15 voornaamste landen, waarheen Duitschland exporteert, staat Nederland dus thans bovenaan met 633 millioen mark van de 4.490 millioen mark, dat is dus precies 13%.
In 1931 betrokken die zelfde 15 landen voor 7.490 millioen mark uit Duitschland, waarvan Nederland 955 millioen mark, dus iets meer dan 10%.
Dat Duitschland zijn allerbesten klant dienovereenkomstig behandelt, kan niet bepaald worden gezegd. Tenslotte nog onze uitvoer náár Duitschland, die volgens de Duitsche statistieken in het afgeloopen jaar 273 millioen mark en in het jaar daarvóór 384 millioen mark bedroeg. Duitschland heeft ten aanzien van Nederland dus nog steeds een uitvoer-surplus van 360 millioen mark.
(Algemeen Handelsblad). **(Vor. ber. blz. 746 G.)**

C. **DR. HENRY VAN DYKE OVERLEDEN.** — Dr. Henry van Dyke, de bekende Amerikaansche theoloog en schrijver, is op 10 April '33, 81 jaar oud, overleden. Hij was in moeilijke tijden (1913—1917) gezant in Den Haag, sprak (fier op zijn afkomst) gaarne onze taal en verwierf door karakter en daden, veler sympathie.

D. **MEXICO. — Chineezen moeten het land verlaten.** — Volgens een door het Chineesche ministerie van Buitenlandsche Zaken te Nanking ontvangen mededeeling, heeft de Mexicaansche regeering aan alle personen van Chineesche nationaliteit gelast, vóór 1 Mei '33 Mexico te verlaten.
Het Chineesche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft een zeer krachtig protest aan de Mexicaansche regeering gezonden. Het staat te vreezen, dat dit niet zal helpen. **(Vorig bericht blz. 54 A.)**

E. **ENGELAND. — Lord Reading treedt uit Engelsch-Duitsch Genootschap wegens Jodenvervolging in Duitschland.** — Lord Reading heeft zijn lidmaatschap van het Engelsch-Duitsch Genootschap opgezegd in verband met de houding der Duitsche regeering tegenover de Joden. In een tot Bernard Morgan, de secretaris van het genootschap, gerichten brief zegt lord Reading: „Als lid van de Joodsche gemeente kan ik niet langer optreden als president van het genootschap of daarvan lid blijven." **(Vor. ber. blz. 75 F.)**

F. **NEDERLAND. — Werkloosheid.** — De directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling deelt mede, dat de werkloosheid onder de 606.500 leden van ingevolge het Werkloosheidsbesluit 1917 gesubsidieerde werkloozenkassen in de week van 20 tot en met 25 Maart 1933 bedroeg 29%, dat is 1% minder dan in de week 6—11 Maart. Het aantal ingeschreven werkzoekenden bedroeg bij 1025 organen der openbare arbeidsbemiddeling op 25 Maart 1933 376.987. Hiervan waren werkloos 343.968 personen. **(Vorig bericht blz. 760 A.)**

G. **NEDERLAND. — Electriciteitsraad ingesteld.** — De door den minister van Waterstaat beloofde electriciteitsraad is thans bij Koninklijk Besluit, behoudens nadere regeling bij de wet, voor den tijd van vijf jaren ingesteld.
Deze raad heeft tot taak den minister van Waterstaat, op verzoek, dan wel eigener beweging, van advies te dienen omtrent aangelegenheden betreffende de electriciteitsvoorziening. Voor het bedoelde tijdvak is tot lid en voorzitter van den raad benoemd prof. ir. G. J. v. Swaay, oud-minister van Waterstaat, te Delft; tot leden zijn benoemd de heeren H. P. J. Bloemers, burgemeester van Groningen; prof. mr. dr. G. W. J. Bruins, oud-hoogleeraar aan de Handelshoogeschool te Rotterdam; jhr. S. v. Citters, oud-commissaris der Koningin in de provincie Gelderland, lid van de Eerste Kamer, en mr. J. F. Schönfeld, administrateur bij het departement van Waterstaat.
Aan den raad zal de minister van Waterstaat een secretaris toevoegen. De raad is bevoegd in het belang van de vervulling van zijn taak de medewerking in te roepen van openbare lichamen, colleges en autoriteiten. De minister zal bij den raad een bureau instellen. Dit bureau bereidt de behandeling van zaken in den raad voor en verschaft aan den raad de noodige voorlichting.

H. **NEDERLAND. — Bloembollen. - Noodkreet.** — De Telegraaf meldt het volgende: „Indien niet onmiddellijk na Paschen iets gedaan wordt voor het bloembollenbedrijf, beteekent dat een catastrophe

voor den export, waarvan de prijzen met 50% zullen dalen. De bollenstreek maakt dan zijn derde en grootste verliesjaar mede en een financieele débâcle zou niet meer af te wenden zijn."
Dit is het antwoord van den heer T. M. H. van Waveren, voorzitter van den Bond van Bloembollenhandelaren, toen wij hem vroegen naar de gevolgen, die voor het bedrijf voortspruiten uit het feit, dat de machtigingswet van de agenda der Tweede Kamer is afgevoerd. **(Vorig bericht blz. 738 B.)**

A. **PORTUGAL. — Nieuwe grondwet in werking.** — Op 11 April '33 komt officieel een einde aan de militaire dictatuur in Portugal, die zeven jaar heeft geduurd, en treedt de nieuwe grondwet in werking. De president der republiek heeft den huidigen minister-president Oliveira Salazar verzocht een nieuw kabinet te vormen. Algemeen wordt verwacht, dat in het nieuwe kabinet de meeste ministers van het oude kabinet weer zitting zullen hebben. **(V. b. 359 E.)**

B. **SCHILDERKUNST. — Umbrische kunst.** — In de O. L. Vrouwekerk te Perugia heeft men thans 70 15de-eeuwsche wandschilderingen gerestaureerd. Het betrof hier in hoofdzaak werken uit de voornaamste Umbrische schilderscholen, o.a. van de hand van Pinturicchio en Perugino.
In het nabijgelegen stadje Todi heeft men intusschen in de S. Filippokerk een 14de-eeuwsch fresco ontdekt, dat in den loop der eeuwen meerdere malen overschilderd is, en geen hooge kunstwaarde meer bezit, maar dat uit ander oogpunt merkwaardig kan worden genoemd. Dit is namelijk — naar men thans heeft kunnen nagaan — de muurschildering, waarvoor eertijds de bewoners van Todi, eeuwenlang door onderlinge twisten verdeeld, eens per jaar bijeen plachten te komen, om met plechtigen eed broederschap te beloven. Het fresco stelt een vredesengel voor.
(Arte Christiana) **(Vorig bericht blz. 631 E.)**

C. **ENGELAND. — Britsch-Russisch conflict.** — De machtigingswet tot beperking van Russische invoeren is op 11 April '33 ook door het Hoogerhuis aangenomen. **(Vorig bericht blz. 764 F.)**

D. **DENEMARKEN. — Boycot van Duitsche goederen.** — Te Kopenhagen hebben verschillende firma's aanplakbiljetten aangebracht, waarin wordt aangespoord tot de boycot van Duitsche goederen.

E. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Recapitulatie van 11 Mei 1932—1 April 1933.** — Rapport Vlootcommissie (343 B). Prof. Einstein en Lord Ponsonby over de Ontw. Conf. (350 H). Kwalitatieve ontwapening (356 A). Diverse rapporten aan Algem. Commissie uitgebracht (369 G). Nieuwe Fransche delegatie (376 A). Fransche voorstellen aan Luchtvaart commissie (390 L). Japan niet accoord met ontwapeningsplan-Hoover (401 G). Voorstellen van Baldwin (407 F). Prof. Moresco voorzitter Vlootcommissie (424 D). De stand der onderhandelingen (20-7-'32) (424 E). Bewapeningsstilstand met vier maanden verlengd (429 A). Idem (467 C). Subcommissie vergadert zonder Duitschland (494 I). Duitsche nota (496 C). Antwoord op Duitsche nota (499 H). Opening ontwapeningsbureau (505 C). Brief van Litwinov (507 A). Vijf-mogendheden conferentie te Londen (522 A). Japan verwerpt Hoover's ontwerpvoorstel (539 K). Nieuw Fransch ontwapeningsplan (549 B). Bewapeningsvacantie (47 staten bereid) (557 C). Rede van Paul-Boncour (558 A). Chemische en bacteriologische oorlogsvoering (564 C). Het nieuwe Fransche plan (568 E). Verlenging Bewapeningsvacantie (570 A). Duitsche critiek op Fransch plan (571 F). Engeland's plan (572 C). Vijf-mogendheden conferentie te Genève (595 B). Idem; Von Neurath's verklaring (601 B). Idem; Pariteitsaccoord (601 G). Algemeene conferentie tot 31 Jan. '33 verdaagd (609 G). Duitsche vertegenwoordiging ter conferentie (625 G). Werkzaamheden bureau ontw.-conf. hervat (661 B). Britsche voorstellen (675 H). Beschouwing Alg. Handelsblad bij begin 2de jaar ontw.-conf. (676 D). Hervatting ontw.-conf. (678 A). Rede minister Beelaerts (682 B). „Nimmer Geweld"-verbintenis (693 A). W. H. Vliegen neemt ontslag als lid Ned. delegatie (693 E). Fransche uiteenzetting (696 C). Ontwerp-resolutie van Frankrijk aangenomen (704 A). Luchtvaartcommissie (704 D). Japan blijft deelnemen aan de conferentie (708 C). De kwestie der koloniale troepen (713 E). Luchtvaartcommissie (715 G). „Nimmer Geweld"-verbintenis (715 H). Mussolini's plan (737 E). Idem (738 F). Idem; Britsch-Fransche besprekingen (739 I). Resolutie-Benesj aangenomen (748 F). Mussolini's plan (755 E). **(Vorige Recapitulatie: 345 D.; v. b. 764 E.)**

F. **DUITSCHLAND. — Rijksdag. - Lijst van Rijksdagleden zonder de communisten.** — Thans is verschenen de officieele lijst met namen en gegevens van de Rijksdagleden. Zij bevat de namen van 566 afgevaardigden. De communisten ontbreken, evenals in de officieele lijst van den Pruisischen Landdag. **(Vorig bericht blz. 741 A.)**

G. **ROEMENIE. — Boycot van Duitsche goederen.** — De boycot van Duitsche goederen in Roemenië neemt toe.

H. **DUITSCHLAND. — Rijksminister Göring benoemd tot premier van Pruisen.** — Rijkskanselier Hitler heeft in zijn hoedanigheid van Rijksstadhouder voor Pruisen den Rijksminister en commissorialen minister van Binnenlandsche Zaken van Pruisen, Göring, benoemd tot Pruisisch premier.
Göring, die thans te Rome vertoeft, is telegrafisch op de hoogte gesteld van deze benoeming.
Vice-kanselier von Papen werd van zijn functie van rijkscommissaris voor Pruisen ontheven.
De ontheffing van von Papen van de functie van rijkscommissaris is geschied op grond van een door hem op 7 dezer aan rijkskanselier Hitler gericht schrijven. De vice-kanselier legt er in zijn missive den nadruk op, dat door de aanvaarding door het rijkskabinet van de wet inzake de reorganisatie van den bestuursvorm (de z.g. Gleichschaltung) een wetgevend werk is ingeluid, dat voor de politieke ontwikkeling van het Duitsche rijk van historische beteekenis zal zijn. **(Vorig bericht blz. 487 B.)**

13 APRIL 1933

I. **NEDERL. OOST-INDIE. — Petroleum op Nieuw-Guinea.** — Dezer dagen verscheen in de Engelsche pers een bericht, dat de Royal Dutch belangen zou hebben op het eiland Nieuw-Guinea. De directie van de Bataafsche deelt dienaangaande mede, dat van haar zijde reeds sedert 1905 exploitatie-werkzaamheden op Nieuw-Guinea zijn verricht. De moeilijkheden, waarvoor de Bataafsche op Nieuw-Guinea echter kwam te staan, waren buitengewoon groot.
De Bataafsche heeft echter reeds in de twintiger jaren mijnbouwkundige vergunning verkregen van de Indische regeering en reeds sedert 1930 zijn er onderhandelingen loopende betreffende de afsluiting van z.g. 5A contracten.
De Bataafsche heeft gemeend met het oog op de groote moeilijkheden, waarvoor zij op Nieuw-Guinea zou komen te staan, niet een concurrentie met andere concerns te moeten beginnen, doch de exploitatie te doen geschieden op een basis van samenwerking, waarbij dan twee andere groote petroleum-maatschappijen gemoeid zouden zijn, en wel de Pacific en de Nederlandsche Koloniale Petroleum Mij.
Een en ander zal tengevolge hebben, dat wanneer de onderhandelingen tot een gunstig resultaat leiden, een groote combinatie van Hollandsch-Engelsch-Amerikaansche kapitalen de olie-mogelijkheden op Nieuw-Guinea tot ontwikkeling zullen brengen.

De exploitatie gaat om den Vogelkop, alwaar een voorloopig onderzoek, dat jaren geleden werd ingesteld, de aanwezigheid aantoonde van verscheiden petroleumvindplaatsen. **(V. b. Nieuw-Guinea 718 B.)**

A. **NEDERLAND. — Contingenteering van schoenen.** — De Staatscourant van 31 Maart bevat een K.B. waarbij de contingenteering van schoenen, welke op 1 April afloopt, vernieuwd wordt.
De nieuwe contingenteering geldt voor een halfjaar en eindigt dus 1 October '33. Zoowel het percentage als de basis-jaren blijven ongewijzigd. **(V. b. 627 C.)**

B. **BELGIE. — Veertiende Brusselsche Internationale Jaarbeurs. - Twee Nederlandsche dagen.** — De eerste van de twee Nederlandsche dagen, gehouden ter gelegenheid van de 14de Brusselsche internationale Jaarbeurs, is op 10 April '33 ingezet met een maaltijd in Hotel Métropole, waarbij 75 genoodigden aanzaten. Naast burgemeester Max, voorzitter van het Brusselsche Jaarbeurscomité, zaten aan de eeretafel Hr. Ms. gezant jhr. van Nispen tot Sevenaer, de Belgische minister van Nijverheid en Arbeid, mr. dr. F. van Isacker, de heeren Heringa, hoofd der afdeeling handel aan het departement te 's-Gravenhage, Fentener van Vlissingen, voorzitter van het Utrechtsche Jaarbeurscomité, consul-generaal mr. H. van Romburgh, Gelderman, voorzitter van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers, Graadt van Roggen, de Brusselsche wethouder Huisman van den Nest, en andere Nederlandsche en Belgische autoriteiten, terwijl verder de aanwezigheid werd opgemerkt van de heeren van der Lugt, vice-voorzitter van de Kamer van Koophandel te Rotterdam, Springer, voorzitter van de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Brussel, Jos. ten Berg en Terpstra, leden van den raad van beheer der Jaarbeurs te Utrecht, dr. Claringbould, Bern. J. Veldhuis, voorzitter van den raad van beheer van het Holland Huis te Brussel, Rijgersberg, voorzitter van den Bond van Nederl. Vereenigingen en Lichamen in België, vertegenwoordigers van de Belgische departementen van Buitenlandsche Zaken en Koloniën, van de Belgische en buitenlandsche journalistenvereenigingen, enz.
De burgemeester van Brussel, de Nederlandsche gezant en eenige andere vooraanstaande personen voerden het woord. Hierbij kwam de wensch tot samenwerking tusschen Nederland en België tot uiting.
(Gazet van Antwerpen)

C. **HELIOSTAAT. — „Arthel".** — Een geniale vinding van den Franschman Arthuys zal een uitkomst blijken voor die magazijnen, kantoren, winkels en andere inrichtingen, welke door het slechte licht dat zij van buiten ontvangen, meestal ook overdag zijn aangewezen op electrische of gasverlichting.
De heer Arthuys heeft namelijk een toestel samengesteld, een heliostaat, in verband met den naam van den uitvinder Arthel gedoopt, welke de zonnestralen automatisch opvangt en door een ingenieus samenstel van spiegels, lenzen en buizen in elke verlangde donkere ruimte kaatst, waardoor de duisternis er ten eenen male wordt weggevaagd en het volle daglicht er zijn intrede doet.
Een winkel te 's-Gravenhage is de eerste zaak in Nederland, welke de heliostaat op haar dak heeft laten aanbrengen en het was hier, dat wij met de wonderen ervan kennis maakten.
Achter in den winkel hangt een soort coupe van spiegelglas, welke de zonnestralen van het apparaat opvangt en den winkel inkaatst. Toen het even buiten werking werd gesteld heerschte in het geheele magazijn een vrij groote duisternis, welke het gebruik van electrisch licht absoluut noodzakelijk maakte. Bij inwerkingstelling van den heliostaat kwam plotseling het volle daglicht te voorschijn. Het was een egaal licht, dat zeer prettig aandeed. Met een korte pijpgeleiding had men ook een arm afgetapt naar den kelder, waar men anders geheel op kunstverlichting is aangewezen. Er was een spiegel opgesteld, welke de zonnestralen hier via de tube opving en ook in dit onderaardsche gewelf was het verrassend te zien, hoe genoegelijk plotseling de omgeving werd.
Daarna hebben wij den heliostaat boven op het dak bezichtigd. Het is een apparaat van circa 8 meter hoogte, waarbij een draaibare spiegel, welke zich steeds vanzelf naar de zon toedraait. Dit geschiedt door een vernuftige contact-inrichting met kwik en glazen bolletjes. De stralen worden in een lens opgevangen. Een groote spiegel, onderverdeeld in 99 afzonderlijke kleine spiegels, kaatst de opgevangen stralen in elke gewenschte richting terug.
(De Telegraaf)

D. **OPIUM-CONVENTIE.** — Op 9 Juli '33 zal de Volkenbondsconventie voor de fabrikatiebeperking der verdoovende middelen, die op 13 Juli 1931 te Genève werd geteekend, in werking treden, aangezien de daarvoor gestelde voorwaarde, dat op 10 April '33 25 staten zouden zijn toegetreden, vervuld is. Tot op heden hebben 28 staten medegedeeld, dat zij deze conventie geratificeerd hebben, terwijl nog vier andere staten hun ratificatie hebben aangekondigd. Onder de staten, die de conventie ratificeerden, bevinden zich alle groote mogendheden, de Vereenigde Staten van Amerika inbegrepen. Ook Zwitserland en Turkije, die bij de productie van verdoovende middelen een belangrijke rol spelen, hebben de conventie aanvaard. De Nederlandsche ratificatie laat nog op zich wachten.
(Vorig bericht blz. 14 I.)

E. **DUITSCHLAND. — Göring over de Joden.** — Tegenover een vertegenwoordiger van het Katholieke blad „Croix" heeft Göring o.m. verklaard: Men beschuldigt de Rijksregeering ervan, dat zij de Joden heeft vervolgd. Dit is niet het geval. Wèl willen zij een scheiding maken tusschen het Duitsche Volk en de Joden. Men wil de Joden niet verdrijven, doch hen heel eenvoudig verbieden deel te nemen aan de leiding van het Duitsche Volk.
Duitschland, aldus vervolgde Göring, bewijst ook Europa een grooten dienst. Later zal men begrijpen, dat Duitschland de Westersche cultuur heeft behouden op het oogenblik, dat deze in den afgrond zou storten. **(V. b. Anti-semitisme 768 D.; Göring 747 F.)**

F. **RIJNSCHEEPVAART.** — Het Centraal Bureau voor de Rijn- en binnenvaart meldt:
Vertegenwoordigers van de betrokken regeeringen, van de reederijen en van de particuliere schippers hebben op 1 April '33 te Duisburg vergaderd op uitnoodiging van de Duitsche en van de Nederlandsche regeering en onder voorzitterschap van Ministerialdirektor Klausner van het Reichsverkehrsministerium, ten einde den noodtoestand in de Rijnvaart te bespreken. De diepgaande besprekingen brachten in dezen zin overeenstemming dat grondslag voor alle te treffen maatregelen moeten zijn het principieele behoud van het vrije bedrijf en voorts vrijwillige overeenkomsten tusschen de Rijnvarenden in elk land en tusschen de betrokken landen onderling.
Men mag spreken over een algemeenen wil om die maatregelen te ontwerpen en in te voeren welke voor een leniging van de nooden der Rijnvarenden noodzakelijk zijn, hoewel de uitgesproken gedachten nog een grondig onderzoek noodig hebben. Dit onderzoek zal zoo snel mogelijk plaats hebben, zoodat een nieuwe vergadering mag worden verwacht tegen het einde van de maand Mei. **(Vorig bericht blz. 759 B.)**

G. **INTERNATIONAAL VERBOND VAN VAKVEREENIGINGEN.** — Het bestuur van het Internationaal Verbond van Vakvereenigingen heeft in de vergadering te Zürich, naar „Het Volk" meldt, met algemeene stemmen besloten den zetel van het I. V. V. onverwijld naar Parijs over te plaatsen, daar in Berlijn niet langer de mogelijkheid van ongestoord werken bestaat, zooals dat onvoorwaardelijk noodig is in het belang der internationale arbeidersbeweging.
(Vorig bericht blz. 309 G.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Phosphaat reserve in Cheribon.** — In Cheribon is een, in dagbouw verwerkbare, hoeveelheid van ongeveer 100.000 ton phosphaten beschikbaar, terwijl de diepere lagen, door schachten te bereiken, nog geweldige kwantiteiten moeten bevatten. Hoewel een dergelijke schatting weinig exacte waarde heeft, is de mestfabriek „Java", welke de Cheribonsche phosphaten wint, van oordeel, dat, bij aanneming van de helft van het aanwezige kwantum, kan worden vastgesteld, dat de totale phosphaatconsumptie van Ned.-Indië daardoor voor honderden jaren is gedekt. **(Vorig bericht blz. 453 C.)**

B. **DUITSCHLAND. — Sport en anti-Semitisme.** — Het bestuur van den Duitschen bond heeft de namen van 8 spelers bekend gemaakt, die Duitschland in de aanstaande Davisbeker-wedstrijden zullen vertegenwoordigen. De naam van den Duitschen kampioen dr. David Prenn komt niet in het achttal voor omdat „deze verdienstelijke speler geen Duitscher maar een Jood is".
Aldus de toelichting der commissie. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 772 E.)

C. **NEDERLAND. — Nederlanders in Duitschland.** — Het Nationaal Comité tot steun van den Nederlandschen Bond in Duitschland, waarvan het dagelijksch bestuur bestaat uit de heeren jhr. E. J. M. Wittert, luit.-generaal b. d., adjudant b. d. van H. M. de Koningin, Constant Boissevain, L. graaf Van Limburg Stirum en P. D. Schuller tot Peursum, vestigt nogmaals er de aandacht op, dat aan Rijn en Ruhr duizenden Nederlanders leven, die het materieel zéér slecht hebben. Een groot deel hunner heeft zich vereenigd in den „Nederlandschen Bond in Duitschland", met ruim 4000 leden.
De middelen van den Bond zijn echter zeer beperkt en met een weinig méér geld zou er heel veel meer kunnen worden gedaan in hun belang. Zij die deze Nederlanders in hun strijd om hun stoffelijk en zedelijk bestaan, in hun actie ter verlevendiging van hun stambewustzijn willen steunen, kunnen dit doen door een bijdrage te storten op postrekening No. 121942 van den Nederlandschen Bond in Duitschland.

D. **ENGELAND. — Volkenbond en Joodsche kwestie.** — In het Lagerhuis werd op 10 April '33 den minister van Buitenlandsche Zaken, sir John Simon, gevraagd of de Volkenbond voornemens was, maatregelen te nemen voor de bescherming van de Joodsche minderheid in Opper-Silezië (zulks op grond van artikel 11 van het Volkenbondsstatuut) en of de Joodsche minderheid krachtens de Duitsch-Poolsche conventie van 1922 geen volkomen gelijkgerechtigdheid was gewaarborgd.
De minister antwoordde hierop, dat de Volkenbondsraad heeft uitgemaakt, dat de in artikel 11 neergelegde procedure in het algemeen niet van toepassing is op gevallen welke betrekking hebben op de bescherming van minderheden wier status bij verdragen is geregeld, en dat deze procedure „slechts zou worden toegepast in ernstige gevallen, die den indruk wekken, dat omstandigheden bestaan, die wellicht op ernstige wijze de handhaving van den vrede tusschen de volken in gevaar zouden kunnen brengen."
Sir John Simon achtte het dan ook twijfelachtig dat art. 11 terecht in het geval der Joodsche minderheid in Silezië zou kunnen worden toegepast.
Het was den minister niet bekend, dat op den Volkenbondsraad een beroep was gedaan op grond van het feit, dat de bedoelde Joodsche minderheid van haar rechten zou zijn beroofd.
Voorts verklaarde de minister van Binnenlandsche Zaken, sir John Gilmour, dat de Londensche politie, bij wijze van voorzorgsmaatregel tegen ordeverstoringen, geadviseerd had, de Joodsche aanplakbiljetten, waarin tot het boycotten van Duitschland en Duitsche goederen wordt aangespoord, te doen verwijderen. Verder sprak hij als zijn meening uit, dat de Joden wel is waar gerechtigd waren dergelijke aanplakbiljetten aan te brengen, maar dat hij er van overtuigd was, dat het Lagerhuis het zeer zeker ongewenscht zou oordeelen, dat het publiek een actie zou voeren, welke de openbare meening zou kunnen verontrusten. **(Vorig bericht blz. 773 B.)**

E. **NEDERLAND. — Het Nederlandsche zakenleven en de positie der Duitsche Joden.** — De Koninklijke Nederl. Middenstandsbond te 's-Gravenhage zendt ons de volgende circulaire:
Een aantal Nederlandsche zakenlieden heeft gemeend het initiatief te moeten nemen tot het verzenden van een schrijven aan hun Duitsche relaties, waarin het volgende wordt opgemerkt:
„De tegenwoordige toestanden in Duitschland hebben de belangstelling van de geheele wereld en het kan niet anders of ieder weldenkend mensch zal zich verheugen indien voor het Duitsche volk verbetering van den tegenwoordigen toestand intreedt.
Ondergeteekende betreurt het evenwel, dat de Joden, die toch ook in Uw land meerendeels tot de behoorlijke landgenooten gerekend mogen worden en welke ongetwijfeld gaarne aan de verbetering der tegenwoordige economische toestanden van harte zullen medewerken, op het oogenblik onder anti-semietische uitingen bij voortduring te lijden hebben. Al mogen ook sommige couranten de gebeurtenissen overdrijven, verscheidene maatregelen kenmerken den tegenwoordigen geest.
Wij, Hollandsche zakenmenschen, zonder onderscheid van geloof, wenschen niet mede te werken aan de boycot van Duitsche producten, wijl dit de gemoederen onnoodig prikkelt en vele vriendschapsbanden verbreekt.
Wel willen wij om Uw geachte medewerking verzoeken, in woord en daad, opdat het anti-semitisme in Uw vriendenkring, bij arbeiders in Uw fabrieken en op Uw kantoren niet verbreid kan worden tot schande der menschheid en tot schade van een geheele volksgroep, welke in alle opzichten steeds Duitsch geweest is, steeds als goede staatsburgers gehandeld heeft en welke gedurende de oorlogsjaren haar plicht niet vergat, maar schouder aan schouder gestreden heeft met haar Christelijke landgenooten, tot heil van hun gemeenschappelijk vaderland.
Terwijl wij U nogmaals op onze vriendschappelijke relatie wijzen, verzoeken wij U dringend ons pogen op zoo krachtig mogelijke wijze te ondersteunen en door Uw vereenigingen en vakbonden niets te doen nalaten om Uw Regeering gunstig te beïnvloeden.
Ondergeteekende en met hem vele duizenden danken U van harte voor iedere hulp in dit opzicht en houden zich voor eenige mededeeling betreffende de stappen, door U ondernomen, beleefd aanbevolen."
(Vorig bericht blz. 773 D.)

F. **NEDERLAND. — Uitvoer van varkens en varkensvleesch naar Duitschland.** — De Ned. Varkenscentrale maakt bekend, dat met ingang van 10 April '33 de uitvoer naar Duitschland van varkens, varkensvleesch, spek en andere varkensvleeschproducten, met uitzondering van reuzel, zal zijn verboden, tenzij men in het bezit is van een door de Nederlandsche Varkenscentrale afgegeven bijzondere uitvoermachtiging.
(Vorig bericht blz. 727 E.)

14 APRIL 1933

G. **ENGELAND. — Spoorwegstaking in Ierland.** — Hoewel de toestand nog niet ten volle te overzien is, mag men wel aannemen, dat de staking onder het personeel van den Ierschen Zuiderspoorweg, die te Dublin begonnen is, zich over een groot deel van het net verspreid heeft. Het eigenaardige is, dat deze staking is uitgebroken omdat de arbeiders van het Zuiden geen genoegen nemen met de regeling, die voor het Noorden is getroffen, doch dat de arbeiders van het Noorden deze wel aanvaarden en in grooten

getale het werk hervat hebben. Onder het Noorden valt hier niet uitsluitend Ulster te verstaan, doch het net van den Noorderspoorweg met de lijnen van de L. M. S. in Ierland. Het aantal arbeiders, dat zich daar voor het werk aangemeld heeft, omvat vrijwel alle stakers. **(Vorig bericht blz. 675 E.)**

A. **MANDSJOEKWO. — Russisch conflict.** — Volgens het officieuse Japansche blad „Charbin Times" is de sovjet-directeur van den Oost-Chineeschen spoorweg er voor verantwoordelijk gesteld, dat 102 locomotieven, 3800 goederenwagens en 990 passagierswagens, toebehoorende aan genoemde internationale maatschappij, op Russisch gebied worden vastgehouden. De Mandsjoerijsche autoriteiten hebben van den sovjet-Russischen consul-generaal de teruggave van dit materiaal geëischt, met de mededeeling, dat dit geschil tot een openlijk conflict zal uitgroeien, en dat de Russische invloed op den Oost-Chineeschen spoorweg aanmerkelijk zal moeten verminderd worden.
(Vorig bericht blz. 604 L.)

B. **DUITSCHLAND. — Het nieuwe Pruisische studentenrecht.** — De Pruisische minister van Onderwijs en Eeredienst heeft op 12 April '33 een verordening uitgevaardigd betreffende de reorganisatie van de rechten der Pruisische studenten.
Volledig ingeschreven studenten van Duitsche afstamming en moedertaal vormen in de toekomst ongeacht hun nationaliteit de „Studentenschaft" van een hoogeschool. Iedere student moet op eerewoord een verklaring afleggen, waarin hij mededeelt of zijn ouders en grootouders van Duitsche afstamming zijn, op grond waarvan de leider der „Studentenschaft" over zijn toelating beslist. Partijpolitieke en confessioneele werkzaamheid binnen de „Studentenschaft" zijn niet toegestaan.
De „Studentenschaft" heeft de volgende taak:
a) Nakoming der plichten van de Studentenschaft jegens Volk, Staat en de Duitsche Hoogeschool;
b) Vertegenwoordiging van de studenten;
c) Waarneming van het zelfbestuur der Hoogeschool, in het bijzonder deelname aan de onderhandelingen van den senaat, de Kamer van discipline der Hoogeschool, Studentenweerbaarheid, medewerking aan de handhaving van de academische orde en tucht en medewerking aan sociale en economische instellingen.
De leider der Studentenschaft wordt door zijn voorganger met toestemming van de overige leiders voor een jaar benoemd. Hij wordt door twee senatoren ter zijde gestaan, van wie een voor hem als leider is opgetreden. Voorts bestaat de Studentenschaft uit een Hoofdleider en een „Bondskamer", bestaande uit vertegenwoordigers van iedere groep studenten, die speciaal is opgericht voor weer- en arbeidsdienst en lichaamsoefeningen. (General Anzeiger)
(Vor. ber. Onderwijs blz. 704 C.)

C. **NEDERLAND. — Onze export van eieren in schaal.** — Het onderstaande staatje geeft een overzicht van den uitvoer van eieren in schaal.

EXPORT VAN EIEREN IN SCHAAL.

	Totaal		Duitschland		Engeland	
	tons	ƒ 1000	tons	ƒ 1000	tons	ƒ 1000
Versche eieren:						
1930 .	76073	53961	50888	34488	21260	16820
1931 .	77958	46626	52687	30653	22117	14098
1932 .	75020	31555	62667	26532	10223	4173
Koelhuiseieren:						
1930 .	6595	5522	3423	2826	3081	2620
1931 .	6586	4177	3516	2176	2801	1835
1932 .	3964	1982	2956	1482	908	452
Kalkeieren: *						
1930 .	2285	1763	918	665	1354	1089
1931 .	1655	963	698	376	936	574
1932 .	1076	450	881	373	177	70

* en op andere wijze geconserveerde eieren.
(Vor. ber. 730 D,; Uitv. Duitschland 722 A.)

D. **AMSTERDAM. — Premieleening van ƒ 5.000.000.** — Na in geheime zitting beraadslaagd te hebben over het voorstel van B. en W. tot het aangaan van een 3% premieleening, groot ƒ 5 millioen, waarvoor de gemeente 4.7% rente zal hebben te betalen, (van de opbrengst zal ƒ 200.000 ten goede komen aan het Concertgebouw en ƒ 100.000 aan Artis), heeft de Raad de voordracht met 29 tegen 4 stemmen (tegen de communisten en de a.-r. heer Baas) aangenomen.
(Vorig bericht blz. 752 B.)

E. **RECHTZAKEN. — Veroordeeling van den heer H. Sneevliet.** — De Vijfde Kamer der Amsterdamsche Rechtbank heeft den heer H. Sneevliet wegens opruiïng — tot de feiten: muiterij en samenspanning tot ongehoorzaamheid — veroordeeld tot vijf maanden gevangenisstraf met aftrek van het geheele voorarrest (van 21 Febr. '33 af). De officier van Justitie, mr. B. Kist, had anderhalf jaar gevangenisstraf geëischt.

15 APRIL 1933

F. **BULGARIJE. — Sobranje zonder communisten.** — Na een tweedaagsch debat heeft de Bulgaarsche Sobranje op 12 April '33 het regeeringsvoorstel tot ontbinding van de fractie der communistische arbeiderspartij en ongeldigverklaring der communistische mandaten met groote meerderheid aangenomen. Ook de burgerlijke oppositie-partijen stemden voor het voorstel.
De Sobranje had tot nog toe 274 afgevaardigden. Door de uitsluiting der communisten ondergaan de meerderheids-verhoudingen een aanzienlijke wijziging. Tegen 150 afgevaardigden van het democratische boerenregeeringsblok staan 94 oppositie-afgevaardigden.

G. **DENEMARKEN. — Uniformverbod.** — De beide huizen van het parlement hebben een wet aangenomen, waarbij het dragen van uniformen voor politieke doeleinden verboden wordt. (Politiken)

H. **FRANKRIJK. — Leerstoel voor prof. Einstein.** — De Fransche Kamer heeft op voorstel van den minister van Onderwijs, De Monzie, besloten tot het instellen van een bijzonderen leerstoel voor wis- en natuurkunde aan het Collège de France voor professor Einstein.
In de toelichting op het wetsontwerp wordt er op gewezen, dat Frankrijk in 1840 ook een leerstoel voor Slavische talen en literatuur had ingesteld om het opnemen van den Poolschen dichter Mickiewicz, die uit Polen was verdreven, mogelijk te maken.
(Vorig bericht blz. 751 G.)

I. **MOGENDHEDENCONFERENTIE TE WASHINGTON.** — Bij de voorbereiding van de economische conferentie te Washington zal de Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull, die een voorstander is van vrijhandel, een leidende rol spelen.
De minister heeft zich reeds geruimen tijd bezighouden met de groote problemen, die op de aanstaande conferentie ter sprake moeten worden gebracht, en een arbeidsprogram opgesteld, dat uit de volgende hoofdpunten bestaat:
1e. Geld- en credietpolitiek.
2e. Prijspolitiek.
3e. Hervatting van het kapitaalverkeer.
4e. Opheffing van de beperkingen van den internationalen handel.
5e. Tarief- en handelspolitiek.
6e. Organisatie van de productie en den handel.
(V. b. 765 D.; Econ. Wereldconferentie 649 F.)

K. **ENGELAND. — Duitsch-Engelsche handelsovereenkomst.** — De minister van Handel heeft in het Lagerhuis een verklaring afgelegd betreffende de totstandkoming van een Engelsch-Duitsch handels-

verdrag. De economische besprekingen tusschen de Duitsche en de Engelsche regeering, welke einde vorig jaar te Berlijn zijn begonnen, zijn onlangs te Londen hervat. Zij hebben thans tot een overeenkomst geleid. De Engelsche regeering verplicht zich bij deze overeenkomst de noodige maatregelen te nemen om een aantal douanerechten voor Duitsche producten te verlagen. Van de andere zijde wordt het contingent Engelsche kolen, dat in Duitschland zal worden toegelaten, verhoogd.
Het verdrag kan slechts van kracht worden wanneer de noodige besluiten door het Lagerhuis zullen zijn genomen.

A. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - „Zuivering" der Pruisische Hoogescholen.** — De Rijkscommissaris voor het Pruisische departement van onderwijs, Rust, is begonnen met de „zuivering" van de hoogescholen door voorloopig de volgende professoren met verlof te zenden: Bonn Lederer (Berlijn), Cohn (Breslau), Dehn (Halle), Feiler (Koningsbergen), Heiler, Horkheimer, Löwe, Mannheim, Tillich (Frankfort a. d. Main), Kantowwitsj (Kiel), Kelsen (Keulen) en nog eenige anderen. (Algemeen Handelsblad). **(774 B.)**

B. **ENGELAND. — Felle uitlatingen in het Lagerhuis tegen Duitschland.** — In het Lagerhuis is op 13 April 1933 een bewogen zitting gehouden over de verdragsherziening, het viermogendhedenpact, het bezoek van MacDonald aan Washington en den toestand der Joden in Duitschland. Sir Austen Chamberlain en Winston Churchill oefenden felle critiek uit op het huidige Duitschland en deszelfs regeering.
Uit de Engelsche bladen blijkt dat het debat in het Lagerhuis veel ingrijpender is geweest dan de telegrammen van Reuter deden vermoeden. Alle sprekers oefenden bittere critiek op de Duitsche politiek van den jongsten tijd en laakten in scherpe bewoordingen de Jodenvervolgingen.
Zoowel Sir Austen Chamberlain als Winston Churchill gaven duidelijk te verstaan dat aan een Duitschland, dat „bekrompen en agressief is", en „waar het een misdaad is om een Jood te zijn", geen concessies behooren te worden gedaan wat betreft de herziening van het vredesverdrag. Alvorens de mogendheden ontwapenen of bij anderen op ontwapening kunnen aandringen, dienen zij tegenover een Duitschland te staan, welks geest tot den vrede is bekeerd. Volgens het verslag in de „Evening Standard" zeide Sir Austen Chamberlain letterlijk: „Ik geloof dat de toestand in Europa, de staat der openbare meening en de actie der regeeringen op het oogenblik den vrede meer rechtstreeks bedreigen dan alles wat wij sedert het einde van den wereldoorlog hebben aanschouwd. De nieuwe geest van Duitsch nationalisme is de oude Pruisische met toevoeging van de barbaarschheid van rassentrots en exclusiviteit. Zouden wij met een dergelijke regeering over verdragsherziening gaan praten?"
Winston Churchill sprak in denzelfden geest, waarop Sir John Simon, de minister van Buitenlandsche Zaken, liet doorschemeren dat de debatten in het Huis op Duitschland misschien meer indruk zouden maken dan een officieele Britsche interventie, waarmede de belangen der Joden in Duitschland niet zouden zijn gediend. (Daily Telegraph)

C. **DUITSCHLAND. — Protest tegen Lagerhuis-debat.** — De in het Britsche Lagerhuis gehouden debatten over de binnenlandsche verhoudingen in Duitschland zijn voor de Rijksregeering aanleiding geworden haar ambassadeur te Londen op te dragen onverwijld een vertoog tot de Engelsche regeering te richten.
(Vorig bericht blz. 775 B.)

D. **PALESTINA. — Toelating van Duitsche Joden.** — De Britsche Hooge Commissaris in Palestina heeft vergunning gegeven tot het bij vervroeging verstrekken van 1000 immigratiecertificaten om te distribueeren onder de Joodsche arbeiders in Duitschland, geldig voor het aantal immigranten, die in de eerste helft van het op 1 April beginnende jaar worden toegelaten. **(Vorig bericht blz. 714 F.)**

E. **VOLKENBOND. — Conflict tusschen Columbia en Peru.** — De Peruaansche regeering heeft het voorstel van den Volkenbond, om de omstreden stad Leticia zoolang de scheidsrechterlijke beslissing tusschen Columbia en Peru niet is gevallen, onder internationaal beheer te stellen, aangenomen. De houding van Columbia is nog niet bekend. **(Vor. ber. blz. 714 F.)**

16 APRIL 1933

F. **ITALIE. — Bezoek van Göring en Von Papen aan Rome.** — De Pruisische minister-president Göring en vice-kanselier Von Papen hebben op 13 April '33 de vertegenwoordigers der Italiaansche pers ontvangen. Von Papen verklaarde o.a., dat hij bij zijn particulier bezoek aan Rome gelegenheid had gehad, met den eminenten chef der Italiaansche regeering alle kwesties te bespreken, die de beide landen betreffen. Veel aandacht was besteed aan het viermogendhedenpact. Dit geniale denkbeeld van Mussolini werd door Duitschland van ganscher harte ondersteund.
De Duitschers hechten zeer veel aan de revisiegedachte en Göring en Von Papen zijn verheugd, dat zij te Rome een dergelijke geestesgesteldheid hebben aangetroffen. Uit het artikel van Mussolini over de Kleine Entente citeerde Von Papen nog de volgende zinswending: „De revisiegedachte wint veld en het broze bolwerk van een protocol zal haar niet kunnen tegenhouden."
Göring zeide o.a. dat zijn bezoek een officieel karakter draagt en de kwestie van het luchtverkeer tusschen Italië en Duitschland betreft. Het spreekt vanzelf, dat twee naties met zoo harmonische belangen na een tijd van voorbereiding dit verkeer willen uitbreiden.
Göring legde er nog den nadruk op, dat het viermogendhedenpact de eenige mogelijkheid biedt, om Europa voor eenige decennia den noodigen vrede te brengen. Voor Hitler en voor mij, aldus besloot Göring zijn verklaring, zijn de goede betrekkingen tusschen Duitschland en Italië niet een diplomatieke kwestie, maar zij beantwoorden aan een oprecht en innerlijk gevoel. (Völk. Beobachter)

G. **BRITSCH-INDIE. — Order voor „Werkspoor" te Amsterdam en Stork te Hengelo.** — Werkspoor te Amsterdam in samenwerking met Stork te Hengelo hebben in totaal de levering verkregen van tien suikerfabrieken in Britsch-Indië. Van deze fabrieken zijn verleden jaar reeds twee geleverd en dit jaar drie verzonden. Vijf zullen het volgend jaar nog afgeleverd worden. Van de tien installaties betreft één een uitbreiding van het reeds bestaande bedrijf.
(Vor. ber. Werkspoor 741 C.; Stork 181 D.; Suikerfabrieken 421 E.)

H. **FRANKRIJK. — Begrooting 1933.** — De Fransche Kamer heeft op 14 April '33 de begrooting voor het jaar 1933 aangenomen met 514 tegen 67 stemmen (der uiterste rechterzijde en enkele socialisten).
De begrooting vermeldt aan uitgaven 50.092 millioen francs, aan inkomsten slechts 45.914 millioen. Het deficit bedraagt dus 4178 millioen francs.
De Kamer is vervolgens op reces gegaan tot 16 Mei, ten einde den Senaat gelegenheid te geven de begrooting te behandelen.
De Senaat zal op 2 Mei '33 bijeenkomen.
(La Journée Industrielle) **(Vor. ber. blz. 757 B.)**

17 APRIL 1933

I. **JAPAN. — Meeningsverschil met Nederland inzake het arbitrageverdrag.** — In verband met de tusschen Japan en Nederland gevoerde onderhandelingen over

het sluiten van een verdrag van arbitrage, wordt aan het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken gewezen op de mogelijkheid, dat Japan, na zijn uittreden uit den Volkenbond, zich ook zal terugtrekken uit het Permanente Hof van Internationale Justitie te Den Haag.
De onderhandelingen over het arbitrageverdrag naderen haar voltooiing. Het voornaamste verschil van meening is, dat Nederland het voorbehoud wenscht te maken, dat geschillen worden voorgelegd aan het Internationale Hof, terwijl Japan zulks afwijst, met het oog op de waarschijnlijkheid, dat het zich uit het Hof zal terugtrekken, daar het een Bondsorgaan is. Er wordt op gewezen, dat het verdrag tusschen Japan en Nederland waarschijnlijk het voorbeeld zal zijn voor de verdragen, die Japan met de voornaamste wereldmachten hoopt af te sluiten om de isoleering, voortspruitende uit Japan's uittreden uit den Volkenbond, weer ongedaan te maken. Japan's arbeidersleiders streven er tevens naar, dat Japan uittreedt uit een ander Volkenbondsorgaan, n.l. het internationaal arbeidsbureau te Genève.

A. **PRINS WILLEM VAN ORANJE. — Nationale volkshulde te Delft.** — Delft was op 17 April '33 in feesttooi ter ontvangst van de vele duizenden, die daar de nagedachtenis van Willem den Zwijger kwamen eeren ter gelegenheid van de herdenking van zijn 400sten geboortedag. In totaal kan het aantal deelnemers op 25 à 30.000 worden geschat, waaronder meer dan 2000 Vlamingen.
Precies te één uur ving in de Nieuwe Kerk, waarin zich pl.m. 3000 genoodigden bevonden, de herdenkingsplechtigheid aan. Deze werd o.m. bijgewoond door ongeveer het voltallige Comité van Aanbeveling voor de herdenking en de hoofdbesturen van de drie samenwerkende vereenigingen: Dietsch Studenten Verbond, Algemeen Nederlandsch Verbond en Nationaal Jongeren Verbond, voorts door tal van burgemeesters uit den lande en andere autoriteiten.
Nadat de organist der Kerk, de heer J. H. Storm, het „Dankt nu allen God" ten gehoore had gebracht, hield ds. Stam zijn rede. De heer Bram v. d. Stap zong hierna „Neerland en Oranje", waarna de heer F. J. J. Besier, voorzitter van het Wilhelmus van Nassouwe Comité, namens dit comité een krans van lelies en seringen op het praalgraf van Willem den Zwijger legde.
Daarna besteeg Z.Exc. generaal C. J. Snijders het spreekgestoelte tot het uitspreken van zijn rede over: Prins Willem, Vader des Vaderlands, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
In de historische gestalte van Willem van Oranje wekken gelijkelijk onze bewondering de Mensch, de Krijgsoverste en de Staatsman.
De hoogstaande mensch weerspiegelt zich in zijn treffende karaktereigenschappen en zijn idealen.
Het waren zorgvolle tijden, waarin zijn diepgeworteld plichtsgevoel en zijn zelfbewuste drang naar daden zich krachtig in hem openbaarden. Want de heerschende troebelen waren niet alleen van politieken aard: de kerkhervorming, welke in Duitschland reeds vasten voet had verkregen en zich in andere landen snel uitbreidde, verwierf ook in de Nederlanden steeds grooteren aanhang.
Als krijgsoverste moge de Prins geen wereldroem geoogst hebben, zijn optreden als zoodanig was voor de zaak des vaderlands van het hoogste gewicht.
De invloed van Prins Willem als staatsman is een element van beteekenis in de wereldgeschiedenis en voor de toekomst van ons vaderland baanbrekend en beslissend geworden.
In eersten aanleg richtte zich zijn staatkunde tegen de Spaansche dwingelandij. Gedurende zijn veeljarige politieke en gewapende worsteling tegen Philips' machtsmisbruik ontwikkelde zich bij den Prins, gesteund door de veldwinnende vrijwording en het toenemende zelfbewustzijn der gewesten en steden, een hooger staatkundig beginsel, gericht op de samensmelting van alle Noord- en Zuid-Nederlandsche gewesten tot één staatkundige eenheid, in welker gezags- en bestuursverhoudingen de democratische gedachte tot uiting zou komen, voor zooveel men voor dien tijd van „democratisch" spreken kan.
Oranje keerde zich reeds sedert den eersten dag van verzet tegen de absolute monarchie, tegen de almacht der vorsten. Het volk is er niet ter wille van den vorst, zoo betoogt de Prins, doch omgekeerd, en de Staten-Generaal ontleenen hun macht aan het volk.
In dubbelen zin mag deze edele man en groot staatsburger aanspraak maken op den naam van Vader des Vaderlands. Hij was het immers, die in Nederlandsche hoofden en harten voor het eerst het te voren ongekende begrip van „vaderland" heeft gewekt, dat de landskinderen in eenheid en saamhoorigheid bijeenbracht tot gemeenschappelijken arbeid voor het gemeene belang. Hij was — wellicht nog onbewust — de grondlegger onzer nationale gedachte.
Laat ons daarom in deze donkere dagen, zoo besloot hij, waarin stoffelijke en zedelijke ondergang ons bedreigen, het oog met vertrouwen opheffen tot Haar, die zich reeds zoo dikwijls een waardige telg Harer voorzaten heeft getoond en die in Haar warm hart, Haar nobele inborst, groote waarde inbrengt in het onverbrekelijk verbond met Haar volk.
Ook Haar gelden de woorden, welke ons oude volkslied zijn Wilhelmus van Nassouwen in den mond legt:

„U herder sal niet slapen,
Al sijt ghij nu verstrooit".

Zoo zij het!
Tenslotte voerde prof. dr. F. C. Gerretson nog het woord over: Gerechtigheid.
Onder leiding van ds. J. D. Domela Nieuwenhuys Nyegaard vond vervolgens de aflegging van den eed van trouw plaats, waarbij de deelnemers, met omhooggestrekte handen, den leider nazegden:

„Wij heffen hart en handen,
Voor 't heil der Nederlanden
En zweren vast den eed:
Tot doodsbeproefde trouwe,
Wilhelmus van Nassouwe,
Met U te staan gereed."

De onthulling van den gedenksteen, geplaatst in het gebouwtje ter zijde van den ingang der Nieuwe Kerk, volgde. In dezen steen staan dezelfde woorden gegrift als bij den massalen eed van trouw afgelegd.
Tot slot van de grootsche huldebetooging defileerden de duizenden deelnemers met vaandels en banieren langs den gedenksteen en door de stad langs het Prinsenhof. **(V. b. 767 A.; Gedenkpenning 641 B.)**

18 APRIL 1933

B. **MR. G. A. SERVATIUS. — Lid van den Hoogen Raad.** — Blijkens de „Staatscourant" is benoemd tot lid van den Hoogen Raad mr. G. A. Servatius, vicepresident van de Arrondissements Rechtbank te Amsterdam.
Mr. Servatius, geboren in 1877, heeft aan de Universiteit te Groningen gestudeerd, waar hij 11 December 1901 promoveerde. Op 15 Juni 1907 werd hij benoemd tot substituut-griffier bij de Rechtbank te Amsterdam, waar hij sindsdien werkzaam is geweest. Drie jaar later werd hij bij deze rechtbank tot rechter benoemd en toen het instituut Politierechter werd ingesteld, heeft mr. Servatius, na mr. Wiarda, den eersten Politierechter, jarenlang die functie vervuld, tot hij op 24 December 1929 tot vice-president van de Amsterdamsche Rechtbank werd benoemd.

C. **NEDERLAND. — Duitsch anti-semitisme. - Protest van het Vrijzinnig Protestantisme.** — De Centrale Commissie voor het Vrijzinnig Protestantisme voelt zich gedrongen, om naar aanleiding van de gebeurtenissen in Duitschland o.a. uit te spreken, dat zij de hevige verguizing en uitstooting der Joden uit hun rechtsposities als door en door onchristelijk moet brandmerken. **(V. b. Duitsch anti-semitisme 775 A.)**

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1934. —** De „Java-Bode" meldt, dat de nadere beschouwingen over de voorloopige begrootingscijfers voor 1934, gehouden in vergaderingen van de Begrootingscommissie, het volgende resultaat opleverden:
De ontvangsten voor 1934 worden voorloopig geschat op 310.000.000 gulden, waaronder 30.000.000 gulden afkomstig van nieuwe heffingen.
Het tekort wordt voorloopig geraamd op 120.000.000 gulden. (Java-Bode) **(Vorig bericht blz. 668 G.)**

B. **FRANKRIJK. — Sociaal-democratische partij. - Verdeeldheid. —** Doordat de eenheid in de sociaal-democratische Kamerfractie o.a. bij de stemming over de militaire credieten is verbroken, is een speciaal congres gehouden.
De aanwezigen moesten zich uitspreken over twee belangrijke moties. De eene was ingediend door Léon Blum en Paul Faure, de andere motie was ingediend door Renaudel.
Gedurende de zitting slaagde men er niet in de beide richtingen met elkaar te vereenigen.
Het grootste aantal stemmen verkreeg de motie van Blum en Faure, namelijk 2807, tegen die van Renaudel 925, terwijl 313 stemmen verdeeld waren.
Terwijl Renaudel een voorstander is van deelneming aan het bewind, wenscht Blum zich aan de vorige besluiten der congressen te houden. Zijn motie zegt n.l., dat de socialistische partij een partij van den klassenstrijd is en niet een van hervormingen en dat de parlementaire actie slechts een van de strijdmiddelen der partij kan zijn. De socialistische Kamerfractie, aldus de motie, mag uit tactische overwegingen niet overgaan tot handelingen of wijzigingen, waardoor het karakter der partij verloochend wordt. Ten slotte wordt er aan herinnerd dat de geschreven regels en fundamenteele beginselen der partij onaantastbaar zijn, speciaal wat betreft de militaire credieten, de credieten voor koloniale veroveringen, geheime fondsen, en de begrooting in het algemeen.
(Le Journal) **(Vorig bericht blz. 125 E.)**

C. **ITALIE. — Eerste exploitatie van olievelden. —** Dezer dagen zal begonnen worden met de boringen op de nieuwste Europeesche olievelden, nl. nabij Piacenza in Noord-Italië. (Il Secolo).

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - „Psychopathenwet" goedgekeurd. —** De Eerste Kamer heeft op 18 April het wetsontwerp, houdende tijdelijke voorziening met betrekking tot het ter beschikking van de regeering stellen van personen, bij wie tijdens het begaan van een strafbaar feit, gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing der geestvermogens bestond, de z.g. „psychopathenwet" met 26—13 stemmen aangenomen. Tegen stemden de sociaal- en vrijzinnig-democraten. **(Vorig bericht blz. 561 A.)**

E. **RUSLAND. — Britsch-Russisch conflict. - Sabotage proces. - Uitspraak. —** In het sabotage-proces te Moskou is de Engelsche beklaagde Gregory vrijgesproken, MacDonald is veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf, Thornton tot drie jaar en de andere Engelschen tot deportatie binnen drie dagen.
De beklaagde Russen werden tot langdurige vrijheidsstraffen veroordeeld. In geen enkel geval heeft de rechtbank gevolg gegeven aan den eisch van het O. M. om doodvonnissen te vellen. **(Vor. ber. 771 C.)**

F. **RUSLAND. — Protest tegen de Japansche actie aan den Chineeschen Ooster-Spoorweg. —** Volgens een officieele mededeeling heeft de plaatsvervangende commissaris van buitenlandsche zaken den Japanschen ambassadeur een nota doen toekomen, waarin wordt geprotesteerd tegen het schenden der Russische belangen. Verschillende gebeurtenissen van den laatsten tijd toonen aan, dat de toestand op den Oost-Chineeschen spoorweg toegespitst is. Zoo is een overlaadstation voor goederen van den Oost-Chineeschen spoorweg gesloten en de Russische leiding afgezet. Op het gebouw is de Japansche vlag geheschen.
Tegelijkertijd is daar een Japansche militaire post ingericht. Deze maatregel toont, dat niet de Mandsjoerijsche, maar de Japansche overheid de verantwoordelijkheid draagt. Door het verbreken van het directe spoorwegverkeer tusschen Rusland en het verre Oosten, is voor Sovjet-Rusland groote schade ontstaan. Russische transportgoederen zijn door de Japansche overheid in beslag genomen en Sovjet-Russische onderdanen zijn naar Japansche gevangenissen gebracht. Deze toestand moet gevaarlijk worden genoemd. Wat het conflict tusschen Mandsjoekwo en Rusland over het uitleveren van spoorwegmaterieel betreft, constateert de Sovjetregeering, dat de locomotieven Russisch eigendom zijn en daarom niet worden uitgeleverd aan Mandsjoekwo. (Prawda)
(Vor. ber. Mandsjoekwo: Russisch confl. 774 A.)

G. **DUITSCHLAND. — Roomsch-Katholieken en Nationaal-Socialisten. —** In aansluiting op het besluit van de Fuldaër bisschopsconferentie, waarbij de roomsch-katholieke bezwaren tegen de nationaal-socialistische beweging in Duitschland onder eenig voorbehoud zijn opgeheven, is thans, volgens het W. B., een rondschrijven met instructies gericht aan de geestelijkheid.
Lidmaatschap van de N. S. D. A. P. is geen reden om iemand de sacramenten of de kerkelijke begrafenis te weigeren. Ook een groot aantal personen in partij-uniform mag het sacrament niet geweigerd worden. Het brengen van partij-vaandels in de kerk moet op vriendelijke wijze voorkomen worden. Het opdragen van plechtige missen voor partijpolitieke organisaties is verboden, maar een uitzondering wordt gemaakt voor vaderlandsche vergaderingen. Bij begrafenissen mogen partijvlaggen meegevoerd worden. Partij-demonstraties aan het graf behooren te geschieden nadat de priesters vertrokken zijn. Ten laatste wordt gewezen op de religieuze vorming en de hooge taak van de katholieke vereenigingen.
(Westdeutscher Beobachter) **(Vor. ber. 743 H.)**

H. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Japan bevrijder van het juk der blanken. —** Mandsjoerijsche en Japansche troepen hebben den driehoek tusschen den Grooten Chineeschen Muur en de rivieren Luan en Hsi bezet. Bovendien hebben de Japansche troepen de steden Tsjing Wang-Tau en Pei Tai Ho bezet. Volgens een Japansche verklaring hebben deze troepenbewegingen ten doel de dreigende Chineesche aanvallen langs den Grooten Muur te voorkomen. Indien de Chineezen niet provoceeren, zullen de Mandsjoerijsche troepen niet verder oprukken in de richting van Tientsien of Peking.
Uit officieele Chineesche bron verluidt, dat Japansche vliegtuigen op 100 kilometer afstand van Peking manifesten naar beneden hebben geworpen, waarop te lezen stond:
„Japanners en Chineezen behooren tot het gele ras. De Chineezen zijn door de blanken onderdrukt geweest, doch de Japansche troepen komen om China van het juk der blanken te bevrijden".
Boven Tung-Tsjau, een voorstad van Peking, verschenen heden Japansche vliegtuigen, die bommen naar beneden wierpen, die buiten de stad terecht kwamen.
Het Amerikaansche staatsdepartement volgt de gebeurtenissen in Noord-China met groote belangstelling. Men is niet voornemens de voor de bescherming der spoorwegen aan de lijn Tientsien-Peking gestationneerde Amerikaansche troepen terug te trekken.
(Vorig bericht blz. 761 G.)

I. **NEDERL. OOST-INDIE. — Beperking en regeling van den rijstinvoer. —** De regeering heeft aan den Volksraad een aanvullende memorie van toelichting aangeboden inzake de beperking en de regeling van den rijstinvoer, welke dient om de vragen te beantwoorden aangaande de ordonnantie letter B.

In deze memorie wordt een tabel gegeven van de rijstprijzen van 1922 tot 1929. Uit deze tabel blijkt een geleidelijke, steeds verder gaande daling.
De passarprijzen voor padi en bras zijn thans gedaald tot beneden 35% van het gemiddeld niveau der jaren 1922/1929.
In verband met de suikerrestrictie zou in het oogstjaar 1931 17.000 ton rijst aan de westmoessonproductie door het vrijkomend suikerareaal kunnen worden opgeleverd, in 1932 127.000, 1933 312.000 en 1934 262.000 ton.
Hierdoor is het niet onmogelijk dat Java en Madoera in de jaren 1933/34 in de eigen behoefte aan rijst zullen kunnen voorzien.
In het feit dat gevreesd wordt voor vorming van stijgende immobiele voorraden in het binnenland tengevolge van overstrooming met goedkoope buitenlandsche rijst, put de regeering het voornaamste argument tot bescherming van de binnenlandsche rijstmarkt.
In de buitengewesten zal de beperking van den invoer van rijst niet overal gelijkelijk kunnen worden ingevoerd.
Aan den commandant der Zeemacht in Ned.-Indië is verzocht na te gaan of door vrachtverlaging een betere rijstdistributie binnen Ned.-Indië kan worden bevorderd. **(Vorig bericht blz. 762 C.)**

A. **OOSTENRIJK. — Bondskanselier dr. Dollfuss' bezoek aan Rome.** — Bondskanselier dr. Dollfuss is op 17 April weer te Weenen van zijn bezoek aan Mussolini teruggekeerd. In een voor de radio uitgesproken redevoering verklaarde de bondskanselier, dat hij zeer tevreden was over zijn bezoek aan Rome. Hij bracht den zegen van den Paus voor Oostenrijk over en deelde mede, dat de minister van justitie dr. Schuschnigg naar Rome was vertrokken om de onderhandelingen over het concordaat voort te zetten. Wat zijn bezoek aan Mussolini betreft, verklaarde hij dat Oostenrijk in Italië werkelijk begrip vindt en in het Zuiden thans een vriend heeft, waarop het bij de internationale onderhandelingen en bij zijn streven naar economische verbetering rekenen kan. De bondskanselier heeft een telegram gericht aan Mussolini, waarin hij hem dank zegt voor de vriendelijke ontvangst. (Neue Freie Presse).

B. **VEREENIGDE STATEN. — Embargo op wapenuitvoer.** — Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft een wetsontwerp aangenomen, waarbij de president gemachtigd wordt een embargo te leggen op den uitvoer van wapenen en munitie uit de Vereenigde Staten naar een land dat aanvaller is in een oorlog.
De president kan dezen uitvoer verbieden nadat hij de medewerking heeft verkregen van die vreemde mogendheden welker medewerking hij noodzakelijk acht. Overtreding van de embargo-wet wordt gestraft met ten hoogste twee jaar gevangenisstraf of $ 10.000 boete.
Het ontwerp is naar den senaat doorgezonden.
(Vor. ber. Wapentransport 207 D.)

C. **ZWEMSPORT. — Nederlandsche zwemmers te Kopenhagen.** — De uitslagen van de zwemwedstrijden tusschen Denemarken en Nederland luiden als volgt:
200 M. vrije slag dames: 1. Corry Laddé (Nederland) 2 min. 40 sec. (nieuw Europeesch record); 2. Puck Oversloot (Nederland) 2 min. 41.5 sec.
100 M. vrije slag heeren: Onbeslist. De Deen Christensen en de Nederlander Scheffer zwommen beiden den afstand in 1 min. 0.4 sec. De Deen maakte hierbij een nieuw Deensch record.
100 M. rugzwemmen heeren: 1. Scheffer (Nederland) 1 min. 21.2 sec.; 2. John Christensen 1 min. 21.8 sec.
200 M. schoolslag dames: 1. Jenny Kastein (Nederland) 3 min. 10.8 sec. 2. Else Jacobsen (Denemarken) 3 min. 11.1 sec.
100 M. rugzwemmen dames: 1. Puck Oversloot (Nederland) 1 min. 27.3 sec.; 2. Tool Nielsen (Denemarken) 1 min. 28.9 sec.
100 M. schoolslag heeren: 1. Malmstroem (Denemarken) 1 min. 21.3 sec.; 2. Korpershoek (Nederland) 1 min. 22.5 sec.
Schoonspringen dames: 1. T. Klapwijk (Nederland); 2. Inger Kragh (Denemarken).
Schoonspringen heeren: 1. Stotijn (Nederland); 2. Kai Larsen (Denemarken).
$3 \times 33^1/_3$ M. wisselslag estafette: 1. Nederland 1 min. 10.7 sec.; 2. Kopenhagen 1 min. 12.3 sec.
De totale uitslag luidt: Nederland 28½ punt; Kopenhagen 22½ punt. **(Vorig bericht blz. 534 D.)**

19 APRIL 1933.

D. **BELGIE. — Sancties tegen Duitschland geëischt.** — De „Soir" bevat een artikel van de hand van oud-minister Jules Destrée onder den titel „Sancties tegen de barbaarschheid" en gericht tegen het huidige Duitsche regime. De oud-minister spreekt van een Nazikruistocht, welke in principe niet alleen tegen de Joden is gericht, maar tevens tegen den Christelijken godsdienst. Indien men tot de kern van de zaak doordringt dan zal men begrijpen, dat het Joodsche element in het Duitsche fanatisme, hoe tragisch ook van karakter, slechts secondair is. Hetgeen werkelijk op het spel staat, is het gevoel van menschelijkheid, zonder hetwelk geen enkele waarachtige vooruitgang mogelijk is.
Aan den oorlog tegen den godsdienst paart zich de oorlog tegen den geest in den vorm van het verwijderen der aanzienlijkste elementen op het gebied van künsten en wetenschappen. Vervolgens voert Duitschland den oorlog tegen het recht. Evenals in 1914 heerscht thans weder in Duitschland het regime van het „vodje papier".
Destrée merkt in dit verband op dat Duitschland in zijn strijd tegen de Joden in conflict komt met het Volkenbondspact en artikel 13 van het Verdrag van Versailles, dat betrekking heeft op de bescherming der minderheden. De strijd, die thans is ontbrand, is dus niet alleen de strijd van het Jodendom tegen het Germanendom van Hitler.
De oud-minister is er van overtuigd, dat het internationale Jodendom middelen ten dienste staan zich tegen het Hitler-regime te verzetten en wel in den vorm van economische strijdmiddelen. Maar, vraagt Destrée, waarom kunnen deze niet worden toegepast door den Volkenbond en wel op den dag, waarop men zal bemerken, dat het Duitschland van Hitler, het voorbeeld van het Duitschland van Wilhelm II volgend, heilige verbintenissen heeft geschonden en de handteekening ontkent, die het onder de verdragen heeft gezet, welke de wereldbasis vormen na den grooten oorlog.
Deze dag, besluit Destrée, is niet ver meer verwijderd. (Soir) **(V. b. Duitschl. Anti-semitisme 776 C.)**

E. **NEDERLAND. — De winkelsluitingswet. - Voorloopig geen herziening.** — Onlangs heeft het Algemeen Bestuur van den Koninkl. Nederl. Middenstandsbond zich met een adres tot den Minister van Economische Zaken en Arbeid gewend, waarin gevraagd werd, of de Minister zoo tijdig gevolg zal geven aan zijn aan het Kamerlid, den heer Mr. J. A. G. M. van Hellenberg Hubar, gedane toezegging, dat nog voor het uiteengaan der Staten-Generaal de zoo noodzakelijke herziening der Winkelsluitingswet zal kunnen tot stand komen. Daarbij werd gewezen op de omstandigheid, dat een wetsontwerp van deze strekking niet voorkwam in de opgave van wetsontwerpen, welke de regeering nog met de thans zittende Kamer denkt te behandelen.
In antwoord op dit d.d. 1 Maart gezonden schrijven heeft de Minister thans medegedeeld, dat hij tengevolge van de politieke crisis aan zijn voornemen inzake indiening van een wetsontwerp tot wijziging der Winkelsluitingswet onverwacht geen uitvoering kan geven. Er blijft dus voorshands voor gevallen, dat de reeds nu te constateeren aanpassing onvoldoende mocht blijken, niet anders over dan de bekende af-

wijkingsmogelijkheid op grond van plaatselijke bijzondere omstandigheden, voegt de Minister hieraan toe. (Vorig bericht blz. 727 C.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Gezagshandhaving.** — De minister van Koloniën zegt in de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer over de begrooting voor Nederlandsch-Indië, zich te mogen bepalen tot de verklaring dat naar zijn oordeel de Indische regeering over het algemeen in den loop der jaren er in is geslaagd de in de inheemsche samenlevingen tot openbaring en ontwikkeling gekomen geestesstroomingen, welke door het Oostersche of Aziatische réveil zijn gewekt, in goede banen te leiden.
Aan het z.g. emancipatie-proces, dat sedert den wereldoorlog in verschillende, vaak kunstmatig verscherpte, vormen allerwegen tot uiting is gekomen, kan ongetwijfeld een universeele beteekenis niet worden ontzegd. Algemeene en bijzondere factoren van politieken en economischen aard hebben dientengevolge ingrijpende wijziging teweeggebracht in de opvattingen nopens de traditioneele gebondenheid en aanhankelijkheid aan het overheidsgezag.
De Indische regeering heeft krachtig stelling genomen tegenover de buitensporigheden, welke van een en ander veelal het gevolg waren.
Intusschen kan niet ontkend worden, dat paraatheid tot gezagshandhaving in de overheidsdiensten, als primaire eisch van bewindvoering, niet steeds op even krachtige wijze door de verantwoordelijke autoriteiten is betracht.
De verschijnselen, welke in de laatste jaren in de Indische maatschappij zich incidenteel hebben geopenbaard, wezen er op, eenerzijds dat ondermijnende invloeden al te vaak nog ongemerkt voortgang konden vinden, anderzijds dat paraatheid tot gezagshandhaving op beslissende oogenblikken somtijds ontbrak.
Tot de hierbedoelde verschijnselen kan, naar de minister meent, de muiterij op „De Zeven Provinciën" worden gerekend. Aan dit misdadig feit hebben inderdaad schepelingen zoowel van Europeeschen als van Inlandschen landaard, zich schuldig gemaakt.
De minister onderschrijft het oordeel van de leden, die het dringend noodig achten voor de handhaving van het gezag, dat leger, vloot en politie in goeden staat verkeeren. De minister houdt zich overtuigd, dat deze organen ondanks bezuinigingen alleszins in staat zijn gebleven om orde, rust en veiligheid onder de heterogene bevolking van Indië te verzekeren, ook tegen den demoraliseerenden invloed van revolutionnaire stroomingen van welken aard het zij.
Verlichting van de op de begrooting drukkende lasten der defensie door een billijker verdeeling van de vlootkosten tusschen Indië en het moederland is in voorbereiding.

B. **BELGIE. — Ned.-Belgische conferentie te Brussel ter opheffing van handelsbelemmeringen.** — Eenige maanden geleden heeft Z. M. Koning Albert, terwijl men bezig was te Lausanne te confereeren, niet geaarzeld een alarmkreet te uiten. Zijn brief aan zijn Eersten minister klonk als bazuingeschal door de wereld, waarbij hij de menschheid wees op den waanzin van een ongebreideld protectionisme, dat de naties in een steeds engeren greep gevangen hield.
Deze woorden werden te Brussel geuit door den Belgischen minister van Staat, den heer Paul Segers, toen hij de openingsrede hield voor de vergadering in het Academiënpaleis, welke georganiseerd was door de studiecommissie voor de verlaging der tolbarrières en de afschaffing van de belemmeringen van het ruilverkeer. De groote zaal was geheel met belangstellenden gevuld. Op het podium bevonden zich behalve de sprekers, de Belgische oud-premier en minister van Staat G. Theunis, oud-ondersecretaris van Staat bij het presidentschap van den Franschen raad Cl. Gignoux, mr. dr. Josephus Jitta, professor aan de Technische Hoogeschool te Delft. Verder zaten aan het bureau de bestuursleden van de Nederlandsche Kamer van Koophandel C. Springer, L. Rijgersberg, en J. B. Vink, van de Kamer van Koophandel van Brussel, van de Nationale Federatie van de Kamers van Koophandel en Industrie van België.
Onder de leden van het corps diplomatique bevonden zich jhr. O. F. A. M. van Nispen tot Sevenaer, Nederlands gezant, en de diplomatieke vertegenwoordigers van Duitschland, Japan, Roemenië, Tsjechoslowakije, het Groot-Hertogdom Luxemburg, terwijl de Belgische regeering vertegenwoordigd was door de ministers P. Hymans, H. Carton de Wiart en P. Tschoffen. Verder bevonden zich onder de aanwezigen de heeren Van Langenhove, secretaris-generaal aan het ministerie van Buitenl. Zaken, Suetens, directeur der handelsaccoorden, dr. Nederbragt, directeur van het departement van Economische Zaken bij het Nederlandsche ministerie van Buitenlandsche Zaken, de diverse Nederlandsche consuls uit Nederland en mr. L. J. van der Valk, secr. van de Ned. Pan-Europa-beweging.
Vrijwel de geheele Belgische industrie, ongeveer 380 afgevaardigden, waren vertegenwoordigd.
Aan de rede van Prof. Josephus Jitta ontleenen wij o.a. het volgende:
In vele opzichten bevindt Nederland zich in dezelfde omstandigheden als België. België en Nederland zijn altijd op elkaar aangewezen geweest. Hun economische organisaties vullen elkaar op vele punten aan. Samen beschikken zij in Europa slechts over een beperkt grondgebied, maar hun koloniën hebben tezamen een omvang, die slechts door het koloniaal bezit van Engeland overtroffen wordt.
De gemeenschappelijke belangen van deze twee landen treden duidelijk op den voorgrond. Men denke aan de woorden van Sir Walter Layton en Sir Arthur Salter, die spr. ontmoet had en die hem gezegd hadden dat de methoden neergelegd in de verdragen van Oslo en Ouchy de eenige oplossing waren voor het herstel van de wereld.
Verschillende sprekers, waaronder de Belgische oud-premier Minister van Staat Theunis voerden daarna nog het woord.
Tenslotte werd de meening der vergadering in een motie neergelegd, waarbij men besloot om in de districten der Belgische Kamers van Koophandel voortdurend actie te voeren ter bevordering van een beweging voor vermindering der tariefmuren.
(Vor. ber. Handelsverkeer m. Nederl. 392 C.)

C. **Z. K. H. PRINS HENDRIK.** — Op de gebruikelijke wijze heeft de Haagsche burgerij op 19 April '33 den verjaardag van Z. K. H. Prins Hendrik gevierd. Het

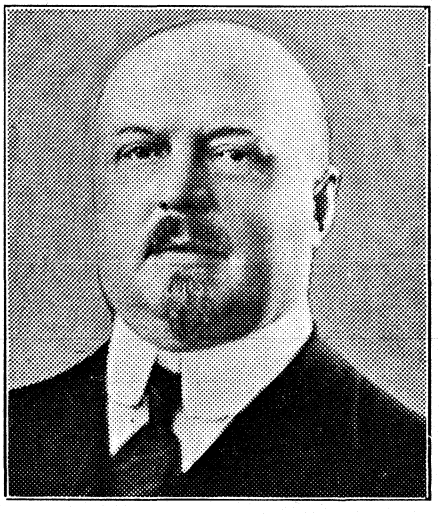

Z. K. H. Prins Hendrik.

Haagsche Comité voor Volksfeesten had een aantal samenkomsten in verschillende kerkgebouwen georganiseerd, waar muziekuitvoeringen werden gegeven.

D. **DUITSCHLAND. — Stillhalte. - Gemeenteschulden.** — De onderhandelingen inzake de verlenging van de stillhalte-overeenkomst voor de schulden op korten termijn van de Duitsche landen en gemeenten, zijn op 3 Maart afgesloten met de onderteekening van een nieuwe overeenkomst. Bij de onderhandelingen waren vertegenwoordigd crediteuren van Groot-Brittannië, Holland, Zweden en Zwitserland.
De besprekingen hadden betrekking op RM. 200 millioen. De nieuwe overeenkomst loopt tot 15 Maart 1934. De bijzondere toestand, waarin zich de Duit-

sche openbare lichamen bevinden hebben er toe geleid, dat in het nieuwe stillhalte-jaar met een terugbetaling van slechts 5% zal worden genoegen genomen. Deze zal in twee termijnen geschieden, waarvan de eerste binnenkort en de tweede in October 1933 zal plaats vinden.
De rentevoet is van 6 tot 5% verlaagd. Voorts wordt den crediteuren een afsluitprovisie van een achtste procent per kwartaal vergoed. De overige bepalingen zijn in hoofdzaak gelijk aan de bepalingen vervat in de oude overeenkomst. (Börsen Courier)
(Vorig bericht blz. 696 A.)

A. **PONTIFICALE PAASCHMIS. — Groot ceremonieel. - Eerste keer sinds 1870.** — Op 16 April heeft Z. H. Paus Pius XI voor het eerst sinds 1870 met groot ceremonieel in de St. Pieter de pontificale Paaschmis opgedragen. Een 60.000 menschen waren in de basiliek aanwezig. Onder hen waren de leden van het corps diplomatique, de Zwitsersche Bondspresident Motta, de Duitsche vice-kanselier en mevr. Von Papen, de Oostenrijksche Bondskanselier Dollfuss, de ex-koning van Griekenland en vele andere autoriteiten. Toen Z. H. in zijn draagstoel de kerk werd binnengedragen, werd hij luide toegejuicht Na de mis besteeg de Paus opnieuw de sedes gestatoria, de stoet van prelaten en andere geestelijken zette zich opnieuw in beweging, en hield halt bij een der altaren, waar de Paus het vertoonen van een reliquie gadesloeg. Vandaar begaf de Paus zich naar zijn vertrekken in het Vaticaan, om echter terstond naar de loggia in de St. Pieter te gaan om „Urbi et Orbi" aan de stad Rome en de geheele wereld, publiek den zegen te schenken, zooals in 1870 voor het laatst was geschied.

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Handel met China. - In- en Uitvoer.** — De belangrijkste artikelen, die uit Nederlandsch-Indië naar China zijn uitgevoerd en omgekeerd, worden opgesomd in de volgende tabel.

SOORTEN VAN GOEDEREN.	Waarde in duizenden gouden eenheden. (1 g.e. = omstr. f 1)	
Invoer in China:	1932	1931
Suiker	22.122	18.824
Kerosine	10.392	13.651
Stookolie	3.332	5.776
Benzine, naphta enz.	3.692	3.299
Paraffine	1.766	2.809
Steenkool	521	1.133
Alcohol	1.014	710
Melasse	22	643
Smeerolie	298	606
Graan en meel n.e.g.	937	360
Chem. en art. v. d. pharm.	547	328
Hard hout	874	229
Kleurstoffen	130	209
Thee	280	106
Dierlijke producten en kruideniers-waren n.e.g.	85	86
Olie, gom, was, enz. n.e.g.	188	73
Essentieele oliën	75	44
Uitvoer uit China:		
Gele boonen	6.382	1.630
Katoenen garens	1.442	674
Katoenen manufacturen (shirtings en sheetings)	663	454
Erwten en boonen n.e.g.	253	197
Tabak	162	215
Zijde en cocons	512	16
Cement	44	0.5

n.e.g. = niet elders genoemd. (De Locomotief)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Machtigingswet.** — De Tweede Kamer heeft op 19 April '33 de landbouw-machtigingswet, beperkt tot de drie producten bloembollen, rundvee en stroocarton, zonder hoofdelijke stemming aangenomen. Duur van de wet tot 1 Januari 1934. **(Vorig bericht blz. 763 F.)**

D. **AUTOMATISCH VALSCHERM.** — De „Haagsche Post" deelt het volgende mede:
Gelijk men weet zijn de tegenwoordige parachutes zoodanig ingericht, dat de gebruiker, die er mee uit een vliegtuig springt, een koord in de hand houdt; door aan dit koord te trekken opent de parachute zich dan onmiddellijk. Thans heeft men echter een inrichting geconstrueerd, waarmee dit openen automatisch kan gebeuren. Dit toestel is een soort van wekker, die na een bepaalden, van te voren regelbaren, tijd „afloopt" en daarbij het valscherm opent. Hoewel dit niet van zooveel belang is voor parachutespringers, is het een uitstekend hulpmiddel bij het gebruik van onbemande valschermen, waarmee pakketten uitgeworpen worden. Op deze wijze toch worden geregeld levensmiddelen gebracht naar plaatsen, die door de een of andere oorzaak van de buitenwereld afgesloten zijn. Het bezwaar daarbij is, dat het valscherm, waaraan het pakket bevestigd is, zich dadelijk na het uitwerpen opent, waardoor de wind er vat op krijgt en het dikwijls ver uit den koers drijft. Met de automatische inrichting kan dit vermeden worden. Wanneer men het pakket op b.v. 500 meter hoogte uitwerpt, kan de opener ingesteld worden om op een hoogte van b.v. 100 meter boven den grond het valscherm in werking te stellen, waardoor het pakket met grooter nauwkeurigheid kan worden neergeworpen. (Haagsche Post)

E. **ENGELAND. — Britsch-Russisch conflict. - Embargo voor Sovjet-goederen.** — De Britsche regeering heeft in aansluiting aan de beraadslagingen met den Privy Council tengevolge van het te Moskou gevelde vonnis, waarbij twee ingenieurs van Vickers tot gevangenisstraffen en drie anderen tot deportatie werden veroordeeld, een door den Koning onderteekende proclamatie inzake het verbod van invoer van Russische goederen uitgevaardigd.
De wet betreffende dit invoerverbod treft een groote verscheidenheid Russische producten, hetgeen practisch neerkomt op een verbod van ongeveer 80% van den totalen invoer uit Rusland in Groot-Brittannië, zooals boter, graan, ruwe katoen, petroleum en timmerhout.
De keuze van embargo op deze producten is daarom gedaan, omdat de uitvoering ervan veel gemakkelijker is dan een totaal invoerverbod. De wet treedt in werking op 26 April '33, omdat de Russische goederen, die thans nog onderweg zijn, als eigendom van de Britsche koopers, ingevoerd moeten kunnen worden.
(Manchester Guardian) **(Vor. ber. blz. 777 E.)**

20 APRIL 1933

F. **VEREENIGDE STATEN. — Goud-embargo weder ingesteld.** — President Roosevelt heeft 19 April '33 opnieuw een uitvoerverbod voor goud uit de Ver. Staten afgekondigd.
Deze maatregel heeft, aldus de president, ten doel, de prijzen der binnenlandsche verbruiksartikelen te verbeteren en vormt het begin van een actie voor het verkrijgen van een z.g. gecontroleerd prijsniveau en voor crediet-contrôle ten einde de deflatie tegen te gaan.
De gouverneurs der twaalf federale reserve banken zijn op het ministerie van Financiën bijeengekomen, ter bespreking van plannen inzake de toepassing der onlangs afgekondigde wet, die de federale reserve banken machtigt tot de uitgifte van eenige milliarden aan papieren geld, op onderpand van de bevroren activa, welke berusten bij de bankinstellingen, die bij het federale reserve systeem zijn aangesloten.
De op 19 April door het ministerie van Financiën gebezigde uitdrukking „gecontroleerde inflatie" achtte president Roosevelt misleidend, want de Ver. Staten beoogen geen inflatie in den zin, dat de regeering haar uitgaven met waardeloos papieren geld betaalt, dat speciaal voor dat doel wordt gedrukt. Amerika zal zich integendeel blijven houden aan het beginsel

van een gezonde financieele politiek en een gezonde valuta. Het doel van de huidige Amerikaansche geldpolitiek is, aldus Roosevelt, een stijging der binnenlandsche prijzen tot een redelijk niveau te bereiken. De minister van Financiën Woodin heeft medegedeeld, dat er bepalingen zullen worden gepubliceerd krachtens welke earmarked d.w.z. gereserveerd goud nog zal kunnen worden uitgevoerd. Hij erkende verder dat de Ver. Staten door de instelling van het embargo feitelijk den gouden standaard hebben verlaten, hetgeen niet-officieel reeds eenige maanden geleden was geschied. **(Vor. ber. Goud-embargo 762 E.; Gouden standaard 689 C.)**

A. **NEDERLAND. — Militaire belangenvereenigingen.** — Bij resolutie van den minister van Defensie van den 18den April '33 is vastgesteld een „Reglement, houdende beginselen nopens de werkzaamheid van militaire belangenvereenigingen, toegelaten voor militairen beneden den rang van officier".
Dit reglement is toegezonden aan de besturen der verschillende bonden van beroepspersoneel van zee- en landmacht beneden den rang van officier. Deze zijn in de gelegenheid gesteld vóór een bepaalden datum den minister de toelating te verzoeken van hun organisatie als militaire belangenvereeniging, onder overlegging van een exemplaar van de statuten, welke met de in het reglement neergelegde beginselen ten volle rekening moeten houden.
In afwachting hiervan wordt er op gerekend, dat de betrokken bonden zich bij hun arbeid zooveel mogelijk naar de in het reglement omschreven beginselen zullen gedragen. **(Vorig bericht blz. 676 F.)**

B. **NEDERLAND. — Centraal Normalisatie Bureau.** — Een dezer dagen is door ir. S. H. Stoffel, voorzitter van den raad van bestuur der hoofdcommissie voor de Normalisatie in Nederland geïnstalleerd een door deze ingestelde commissie voor de normalisatie van gereedschap. Haar ontstaan is een gevolg van het in behandeling nemen van hetzelfde onderwerp door de International Federation of the National Standardizing Associations (I.S.A.), waarvan de nationale normalisatielichamen van 13 landen, o.a. die van Nederland, deel uitmaken. De taak van de commissie is in hoofdzaak de nationale meening te bepalen ten aanzien van die punten, die bij de I.S.A. in bespreking zullen komen, en waarvan de voorbereiding berust bij de Association Française de Normalisation, als secretariaat.
In de vergadering, die op de installatie volgde, werd besloten voorshands de volgende onderwerpen in studie te nemen: de hoofdafmetingen van de verschillende soorten van spiraalboren, de bevestiging van gereedschap door middel van conus en vierkant, de benamingen van beitels en de afmetingen van beitelstaal. Deze normalisatie beoogt vooral beperking te brengen in de groote verscheidenheid, die op dit gebied heerscht.
Voorzitter der commissie is prof. ir. P. Landberg te Delft. Het secretariaat berust bij het Centraal Normalisatie Bureau, Koningskade 23, 's-Gravenhage.

C. **NEDERLAND. — Prof. dr. L. v. Itallie bedankt voor Duitsche vereenigingen.** — Prof. dr. L. van Itallie te Leiden meldt, dat hij het eere-lidmaatschap heeft neergelegd van de Deutsche Apotheker Verein en van de Deutsche Pharmazeutische Gesellschaft, met de volgende motiveering: „De een beschaafd volk onwaardige achteruitzetting der Joodsche Duitschers, hun verwijdering uit openbare ambten en de verwoesting van hun bestaan in de vrije academische beroepen, nopen mij niet langer waarde te hechten aan het eere-lidmaatschap van uw vereeniging."
(Vorig ber. Duitschland's anti-semitisme 778 D.)

D. **NEDERLAND. — Arbitrageverdrag met Japan.** — Op 19 April '33 is te 's-Gravenhage tusschen Nederland en Japan een verdrag onderteekend tot beslechting van geschillen door conciliatie, rechtspraak en arbitrage, over welk verdrag de laatste maanden onderhandelingen zijn gevoerd, nadat reeds eenige jaren geleden over de sluiting van zoodanig verdrag in gedachtenwisseling is getreden.
Het verdrag, dat het eenige is van zoo algemeene strekking, tot nu toe door Japan gesloten, is een nieuwe bevestiging van de eeuwenoude vriendschappelijke betrekkingen tusschen de beide landen.
De regeling voorziet de instelling eener permanente conciliatie-commissie, samengesteld en functioneerende op dezelfde wijze als dergelijke commissies bij reeds vele door Nederland gesloten verdragen zijn ingesteld. Voor alle rechtsgeschillen is daarenboven, al naar partijen overeenkomen, hetzij het Permanente Hof van Internationale Justitie, hetzij een arbitrale rechtbank, en bij niet-overeenstemming genoemd Hof bevoegd. Geschillen worden door een in elk bijzonder geval door partijen te sluiten compromis aan een dezer instanties onderworpen. Het verdrag wijkt in dit opzicht af van de meeste, door Nederland in de laatste jaren gesloten verdragen, welke bij gebreke van overeenstemming tusschen partijen, het rechtstreeks brengen van een geschil voor het Hof door een der partijen mogelijk maakte. Het vertoont in dit opzicht meer gelijkenis met de oudere verdragen en met het in 1930 tusschen Nederland en de Ver. Staten van Amerika gesloten verdrag.
Daar de Japansche regeering bedacht wenscht te zijn op de mogelijkheid, dat het uittreden van Japan uit den Volkenbond verandering zou ten gevolge kunnen hebben met betrekking tot de rechtspositie van Japan tegenover het Permanente Hof van Intern. Justitie, is in een bij het verdrag gevoegd protocol voor dat geval een nader gemeenschappelijk overleg voorzien over de vraag, of er reden zou kunnen bestaan, om zekere bepalingen van het verdrag, die op het Permanente Hof betrekking hebben, te wijzigen.
(Vorig bericht blz. 775 I.)

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrootingen van Suriname en Curaçao goedgekeurd.** — De Eerste Kamer heeft op 19 April '33 de begrootingen van Suriname en Curaçao voor 1933 zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. **(Vor. ber. Begrooting 767 G.)**

F. **BATAVIA. — Ir. E. A. Voorneman tot burgemeester benoemd.** — Tot burgemeester van Batavia is benoemd de heer ir. E. A. Voorneman, thans burgemeester van Malang.
Ir. Voorneman is veertig jaar oud. Hij is in Indië — te Bindjei op Sumatra — geboren. Hij was ingenieur bij den Indischen Dienst van Waterkracht en Electriciteit en bij de Provinciale Werken van West-Java. In 1928 werd hij burgemeester van Magelang en een jaar later van Malang.
Ir. Voorneman volgt mr. Meyroos op, die sinds 1920 burgemeester van Batavia was. **(V. b. 650 E.)**

G. **DENEMARKEN. — Minister-president Stauning over de grenskwestie tusschen Denemarken en Duitschland.** — De Deensche minister-president Stauning deelt over de kwestie van de grens tusschen Denemarken en Duitschland het volgende mede:
De Zuidgrens van Denemarken is door een door het Vredesverdrag van Versailles bepaalde beslissing vastgesteld. Van het eerste oogenblik af heeft het Deensche volk zich op het standpunt van het zelfbestemmingsrecht geplaatst. In Denemarken bestond slechts de wensch, het naar geest en taal Deensche gedeelte van Zuid-Jutland, terug te krijgen. Stauning geloofde niet, dat de verantwoordelijke regeering in Duitschland eraan zou denken tegenover Denemarken geweld te gebruiken om de door de verantwoordelijke autoriteiten en den Duitschen Rijksdag erkende verhoudingen te wijzigen. Denemarken wilde tegenover Duitschland een eerlijke en loyale houding aannemen. Het is ervan overtuigd, dat de verantwoordelijke personen in Duitschland ten opzichte van Denemarken een zelfde lijn zullen volgen. De in 1920 tusschen

Duitschland en Denemarken vastgestelde grens is de juiste. Zoowel met het oog op het vredesverdrag als op de volksstemming moet zij blijven bestaan.
(Politiken)

21 APRIL 1933

A. **MR. PIETER JELLES TROELSTRA. — Gedenksteen te Stiens.** — Op 20 April '33 is te Stiens, het plaatsje, waar Pieter Jelles Troelstra zijn eerste verzen heeft gemaakt en voorgedragen in de schuur van Ulke Terpstra, een gedenksteen voor dezen Frieschen dichter onthuld. Na de onthulling werd het Friesche volkslied aangeheven, waarna de heer Winkelman uit Amsterdam memoreerde welk een groot deel wijlen mr. Troelstra in de Friesche beweging als dichter en schrijver heeft gehad. Vervolgens verwijderde een oude vriend van mr. Troelstra, de heer B. Algra, het kleed van den steen, waarop de burgemeester der gemeente den steen namens het bestuur overnam.

Mr. P. J. Troelstra.

B. **DUITSCHLAND. — 10.000 arrestanten in Pruisen.** — De rijkscommissaris voor het Pruisische ministerie van Binnenlandsche Zaken heeft in een circulaire den politie-autoriteiten opdracht gegeven opgave te doen van het aantal arrestanten, die zich op 31 Maart '33 in handen der politie bevonden.
Van bevoegde zijde wordt medegedeeld, dat in Pruisen volgens de tot dusver ontvangen rapporten ca. 10.000 personen in arrest zijn gesteld.

C. **VEREENIGDE STATEN. — Dertig-urige werkweek.** — Het wetsontwerp inzake de dertig-urige werkweek, dat door den Amerikaanschen Senaat in behandeling is genomen, is op 18 April '33 met 52 tegen 32 stemmen verworpen. **(V. b. blz. 766 G.)**

D. **FRANKRIJK. — Troepenverplaatsingen in den Elzas.** — Naar aanleiding van een beschouwing over de gevolgen van het nationaal-socialisme in Duitschland voor de Fransche grensgebieden, schrijft de „Paris Midi", dat de Fransche legerleiding reeds voorzorgsmaatregelen heeft getroffen om eventueele domheden van nationaal-socialistische benden in het gebied van den Elzas te voorkomen. Eenige troepenverschuivingen hebben plaats gevonden, niet in de eerste plaats met het oog op de jongste incidenten, doch niettemin in verband met de ontwikkeling van den toestand in Duitschland. (Paris Midi)
(Vorig bericht blz. 757 B.)

E. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - Prof. dr. James Franck.** — De Joodsche hoogleeraar prof. dr. James Franck, die in 1925 tezamen met prof. Gustav Herz den Nobelprijs voor natuurkunde heeft gekregen, heeft om zijn ontslag als hoogleeraar aan de universiteit van Göttingen verzocht.
In een brief aan den rector der universiteit heeft hij verklaard, dat hij geen gebruik wenscht te maken van de gunst aan Joodsche frontstrijders verleend, om in functie te blijven. De houding der rijksregeering jegens de Joden heeft hem tot dit besluit genoopt. Dr. Franck is van plan om, indien het hem niet onmogelijk wordt gemaakt, in Duitschland te blijven arbeiden. **(V. b. blz. 781 C.)**

F. **LIECHTENSTEIN. — Wijziging in de bepalingen tot het verkrijgen van burgerrecht.** — De regeering van het Vorstendom Liechtenstein heeft een wijziging aangekondigd in de bepalingen voor het verkrijgen van het burgerrecht voor Liechtenstein, daar gebleken is, dat verschillende personen den laatsten tijd het staatsburgerschap van Liechtenstein om twijfelachtige beweegredenen hebben aangevraagd en verkregen. Zoolang de nieuwe wet nog niet in werking getreden is, zal de regeering geen goedkeuring hechten aan vergunningen voor staatsburgerschap, welke door gemeenten in Liechtenstein worden verleend, zoodat tot nader order het verkrijgen van het staatsburgerschap van Liechtenstein is uitgesloten.
Sedert 1920 zijn 120 vreemdelingen Liechtensteinsch staatsburger geworden, waarvan ongeveer 25 procent Rijksduitschers en 25 procent buitenlandsche Duitschers.

G. **ENGELAND. — De handel met Rusland.** — Met betrekking tot het embargo op Russische goederen wordt medegedeeld, dat de invoer van Russische goederen in Engeland verleden jaar iets minder dan £ 20 millioen heeft bedragen, d. i. meer dan 30% van den geheelen Russischen uitvoer. De Britsche uitvoer naar Rusland heeft ongeveer £ 10½ millioen bedragen. De cijfers zijn gedetailleerd voor de belangrijkste artikelen als volgt: Petroleum £ 2.200.000, ruwe katoen £ 390.000, boter £ 1.235.000, tarwe £ 1.605.000 en hout £ 5.853.000. **(Vorig ber. blz. 252 G.)**

H. **NEDERLAND. — Werkloosheid vermindert.** — Blijkens de gegevens van het departement van Binnenlandsche Zaken inzake de werkloozenzorg, neemt het aantal geheel en gedeeltelijk werklooze arbeiders gedurende de laatste maanden af. Het aantal ingeschreven geheel werkloozen bij de organen der Arbeidsbemiddeling was in 1933 op 28 Januari 402.978; 25 Februari 382.950; 25 Maart 343.371. **(Vor. ber. Werkloosheid 760 A.; Nederland: Werkloosh. 691 A.)**

I. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - Regeling van het notariaat.** — De Rijkscommissaris voor het Pruisische ministerie van Justitie, dr. Kerrl, deelt in een circulaire aan de presidenten der Landsgerechten mede, dat getracht zal worden Joodsche notarissen zoo spoedig mogelijk door niet-Joodsche notarissen te vervangen. **(Vorig ber. blz. 782 E.)**

K. **VEREENIGDE STATEN. — Inflatie.** — Senator Thomas (Oklahoma) heeft na de conferentie der economische en financieele deskundigen in het Witte Huis een wetsvoorstel ingediend, waarbij president Roosevelt wordt gemachtigd:
1e. $ 100 millioen aan zilver tegen een prijs van niet hooger dan $ 0.50 per ounce van eenigen vreemden staat, welken ook, te aanvaarden als betaling van schuld;
2e. een nieuwe waarde voor den gouden dollar vast te stellen, hetzij op eigen initiatief of in overeenstemming met andere staten;
3e. over te gaan tot uitgifte van biljetten van $ 1.
Dit ontwerp zal als amendement aan de Farm Bill worden toegevoegd.
Verder wordt medegedeeld: Het amendement van Thomas dat de monetaire voorstellen van president Roosevelt inhoudt, is bij het Huis van Afgevaardigden

ingediend, in den vorm van een afzonderlijk wetsontwerp.
President Roosevelt heeft instructies gegeven, dat de inflatievoorstellen van Thomas op snelle wijze zullen worden aangenomen. Indien noodzakelijk, zullen de debatten worden verkort, om zoodoende obstructie van de Republikeinen te ontgaan.
De Senaat heeft het amendement op het wetsontwerp tot hulpverleening aan de farmers, welk amendement een inflationistische strekking heeft, goedgekeurd.

22 APRIL 1933

A. NEDERLAND. — Moeilijkheden met den Amerik. dollar. - Positie van Nederlandsche beleggers. — „De Telegraaf" deelt mede:
Naar aanleiding van de moeilijkheden welke thans met den dollar bestaan, heeft het Corr. Bur. in welingelichte kringen geïnformeerd naar de gevolgen welke voor den Nederlandschen belegger eruit zouden kunnen voortvloeien, indien de dollar eventueel van het goud af zou gaan.
Uit een en ander blijkt, dat de positie van de houders van Dollarleeningen voor zoover in Nederland en Indië aanwezig, menschelijkerwijs gesproken, veilig is gesteld.
Wat het belang van den Nederlandschen belegger bij dollarleeningen betreft, moge opgemerkt worden, dat het totaal der uitgegeven Indische dollarleeningen 150 millioen dollar beloopt, waarvan op het oogenblik nog ongeveer 128 millioen dollar uitstaat. Deze leeningen zijn alleen in Amerika uitgegeven en de inschrijvingen zijn ook alleen daar te lande geopend. Een groote hoeveelheid is echter naar ons land gekomen; de juiste grootte van dit bedrag is evenwel niet met zekerheid te zeggen.
Zooals bekend is, bevatten de Indische Dollarleeningen de goudclausule. Het eenige betaalkantoor dezer leeningen was echter in New York, zoodat bij een eventueel embargo de Nederlandsche obligatiehouder niet in de gelegenheid zou zijn zijn goudwaarde te ontvangen. In verband daarmede is in October 1932 door den minister van Koloniën de regeling getroffen, welke in een destijds uitgegeven communiqué van de Vereeniging voor den Effectenhandel bekend werd gemaakt. Krachtens deze regeling zullen de houders van obligatiën der Nederl.-Indische dollarleeningen in de gelegenheid worden gesteld hun coupons op nader te bepalen dagen vóór den datum, waarop de rentebewijzen ingevolge de leeningsvoorwaarden te New York betaalbaar zijn, tegen reçu in te leveren bij een nader aan te wijzen inleveringskantoor in Nederland.
De betaling van de coupons zal alsdan op den vervaldatum geschieden, en wel met een door den minister van Koloniën telkenmale vast te stellen bedrag, overeenkomende met de tegenwaarde in guldens van het nominale bedrag dier coupons, omgerekend met inachtneming van het dan geldend theoretisch goud-uitvoerpunt van Noord-Amerika, verminderd met de kosten. Deze regeling geldt ook voor de uitgelote obligatiën der leeningen 1922 B en C, 1923 C en 1921 D. Voor uitgelote schuldbewijzen der leening 1922 A was het in verband met het leeningscontract niet mogelijk deze regeling van toepassing te doen zijn.
Ten vervolge op deze mededeeling heeft op 23 Maart j.l. de minister van Koloniën bekend gemaakt, dat voor de coupon per 1 Mei 1933 van de 5½% Ned.-Indische Dollarleening 1923 C de gelegenheid tot verzilvering werd opengesteld. De coupons moesten daartoe vooraf op 19 April bij de Nederlandsche Handel Mij. te Amsterdam worden ingeleverd. De uitbetaling zal per 1 Mei ten kantore dier Bank plaats hebben, waarbij de Dollar berekend wordt tegen den koers van ƒ 2,46½.
Op het departement van Koloniën deelde men mede, toen heden geïnformeerd werd naar het resultaat van deze regeling, dat meer dan 75% van het betrokken bedrag door Nederland en Indië is ingeleverd. (De Telegraaf)
(Zie Ned.-Indië: Dollarleeningen blz. 595 A.)

B. NEDERLAND. — Hulp aan Joodsche studeerenden en afgestudeerden uit Duitschland. — Men meldt ons:
De in Duitschland ten opzichte van de Joden genomen maatregelen hebben vooral ook de studeerenden en academisch gevormden onder hen zwaar getroffen. Duizenden artsen, advocaten, functionarissen bij de rechterlijke macht, academische en andere docenten, onder wie velen, die hun beteekenis voor de wetenschap reeds hebben bewezen, zijn plotseling uit hun beroep gestooten en van hun bestaan beroofd. Reeds op grond van de feitelijke verhoudingen is het in den regel voor Joodsche intellectueelen niet meer mogelijk in Duitschland de studie aan univeristeit of hoogeschool aan te vangen of de reeds ondernomen studie ten einde te brengen. Onder deze omstandigheden zijn reeds zeer velen naar het buitenland uitgeweken, ten einde daar de studie voort te zetten of aan te vullen en langs dien weg de bevoegdheden te verwerven die kunnen leiden tot uitoefening van hun beroep op grond van de universitaire opleiding in het betreffende land.
Een sterke vermeerdering van het aantal studeerenden heeft intusschen gevolgen, die onder het oog moeten worden gezien. Reeds thans baart de toekomst van de studeerenden in ons land groote zorgen. Daarom dient uiteraard te worden voorkomen, dat de moeilijkheden voor dezen in den strijd om het bestaan onder den invloed van de gebeurtenissen in Duitschland nog zouden worden vergroot.
Een comité van hoogleeraren, verbonden aan Nederlandsche universiteiten en hoogescholen, heeft zich gevormd ten einde nochtans alles in het werk te stellen wat, met inachtneming van de belangen van de overeenkomstige groepen der eigen bevolking, kan worden gedaan om den nood der Joodsche intellectueelen uit Duitschland, voor zoover zij een universitaire opleiding hebben ontvangen of wenschen te ontvangen, te verlichten. Met het oog hierop zal te Amsterdam een bureau worden gevestigd, dat, zoo mogelijk in samenwerking met gelijksoortige instellingen in andere landen, den uitgewekenen inlichtingen zal verschaffen omtrent de studie-mogelijkheden en vooruitzichten voor academisch opgeleiden om zich buiten Nederland te vestigen enz. Tegelijkertijd zal het Bureau nuttig werk kunnen doen indien het wijst op de consequenties, die voor velen aan een emigratie uit Duitschland, zelfs onder de gegeven omstandigheden, zijn verbonden. Tenslotte beoogt het comité den uitgewekenen, voor zooverre zij beoefenaren zijn van wetenschappelijke beroepen, tijdens hun verblijf hier te lande de gelegenheid te openen, met elkander in contact te komen en zich aan hun vakstudie te wijden.
Het comité is samengesteld uit de heeren: prof. dr. W. J. Aalders te Groningen; prof. dr. C. U. Ariëns Kapper, prof. dr. H. Burger, prof. dr. J. Clay te Amsterdam; prof. dr. M. J. H. Cobbenhagen te Tilburg; prof. dr. D. Cohen te Amsterdam; prof. dr. J. A. Cramer te Utrecht; prof. dr. J. v. Dam, prof. mr. P. A. Diepenhorst te Amsterdam; prof. dr. B. G. Escher te Leiden; prof. dr. ir. C. Feldmann te Delft; prof. dr. H. Frijda en prof. K. R. Gallas te Amsterdam; prof. dr. L. E. Goester te Leiden; prof. dr. M. de Maas en prof. ir. J. Haringhuizen te Delft; prof. dr. A. H. de Hartog te Amsterdam; prof. J. van der Hoeve te Leiden; prof. dr. F. M. Jaeger te Groningen; prof. mr. Ph. Kleintjes te Amsterdam; prof. dr. G. W. Kernkamp te Utrecht; prof. dr. Cornelia C. de Lange te Amsterdam; prof. dr. Th. M. van Leeuwen te Utrecht; prof. Th. Limperg te Amsterdam; prof. dr. ir. J. A. A. Mekel te Delft; prof. mr. E. M. Meyers te Leiden; prof. dr. G. Minderhoud te Wageningen; prof. dr. L. S. Ornstein te Utrecht; prof. dr. D. Plooy te Amsterdam; prof. mr. dr. Leo Polak en prof. dr. L. Polak Daniëls te Groningen; prof. dr. N. J. Polak te Rotterdam; prof. dr. H. J. Pos te Amsterdam; prof. mr. dr. C. W. van der Pot te Groningen; prof. mr. dr. Ch. Raaymakers S. J. te Nijmegen; prof. dr. C. Snouck Hungronje te Leiden; prof. A. M. Sprenger en prof. dr. M. J. van Uven te Wageningen; prof. mr. C. W. de Vries en prof. mr. F. de Vries te Rotterdam en prof. P. van den Wielen te Amsterdam.
Als voorzitter van het comité is aangewezen prof. P. van der Wielen, als secretaris prof. dr. H. Frijda te Amsterdam.
(Duitschland's anti-semitisme blz. 782 I.)

C. RUSLAND. — Engelsch-Russisch conflict. - Rusland verbreekt handelsbetrekkingen met Engeland. — Het volkscommissariaat voor den buitenlandschen handel te Moskou heeft besloten, de handelsbetrekkingen met Engeland te verbreken. De buitenlandsche handelsorganisaties mogen in Engeland geen bestellingen meer doen, Russische onderdanen mogen geen Engelsche schepen meer bevrachten. Voor het Engelsch transitoverkeer wordt Sovjet-Rusland gesloten. Deze maatregelen blijven van kracht, zoolang Engeland het embargo op Russische goederen handhaaft.
(Vorig bericht blz. 780 E.)

23 APRIL 1933

A. NEDERLAND. — Statistiek der Godsdiensten (in procenten). —

	Rotterdam				's-Gravenhage				Utrecht				Groningen			
	1899	1909	1920	1930	1899	1909	1920	1930	1899	1909	1920	1930	1899	1909	1920	1930
Nederd. Herv.	56.88	52.39	48.31	39.14	54.24	42.65	39.27	32.98	51.30	47.05	42.96	34.94	59.81	46.12	43.59	32.86
Geref. en Christ. Geref.	6.23	6.57	8.47	8.56	3.80	6.79	6.14	6.91	5.43	6.34	5.60	6.28	7.85	12.69	11.63	13.16
R.-Katholiek	26.70	25.28	24.71	23.00	30.65	29.75	28.43	28.20	35.35	34.83	35.18	35.20	12.74	11.73	10.11	9.64
Israëlitisch	2.78	2.41	1.89	1.78	2.65	2.37	2.57	2.34	0.82	0.73	0.73	0.71	3.96	3.62	2.59	2.23
Geen Godsd.	2.22	6.61	10.26	22.40	2.73	10.12	15.83	23.30	0.99	3.65	8.08	16.41	7.83	16.95	23.20	35.80
Andere Godsd. en onbekend	5.19	6.72	6.36	5.12	5.92	8.31	7.76	6.27	6.11	7.40	7.45	6.46	7.81	8.85	8.86	6.26
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

	Eindhoven				Maastricht				Heerlen				's-Hertogenbosch			
	1899	1909	1920	1930	1899	1909	1920	1930	1899	1909	1920	1930	1899	1909	1920	1930
Nederd. Herv.	2.95	3.16	5.52	11.13	2.04	1.78	2.45	2.33	1.09	3.16	13.37	0.90	7.01	5.97	5.86	5.00
Geref. en Christ. Geref.	0.06	0.28	0.90	3.00	0.02	0.11	0.21	0.36	0.06	0.39	2.07	1.69	1.09	1.49	1.22	1.08
R.-Katholiek	91.83	90.84	90.84	78.16	96.27	96.54	95.49	94.89	97.50	90.78	75.84	87.12	89.89	89.95	90.78	91.31
Israëlitisch	4.67	4.07	0.66	0.44	1.09	0.83	0.55	0.40	0.81	0.37	0.15	0.17	1.04	1.25	0.94	0.92
Geen Godsd.	0.21	0.70	1.37	5.20	0.08	0.21	0.69	1.36	—	0.59	2.83	4.14	0.23	0.61	0.63	1.16
Andere Godsd. en onbekend	0.28	0.92	0.71	2.07	0.50	0.52	0.60	0.66	0.54	4.71	5.74	5.98	0.74	0.73	0.55	0.53
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

(Centraal Bureau voor de Statistiek)

B. AMSTERDAM. — Statistiek der Godsdiensten. —

	31 Dec. 1920.		31 Dec. 1930.	
Ned. Herv.	201.514 =	29.5%	160.913 =	21.2%
R.-Katholiek	155.330 =	22.7%	166.526 =	22.0%
Ned. Israël.	63.699 =	9.3%	60.976 =	8.0%
Ev.-Luth.	33.535 =	4.9%	24.941 =	3.3%
Geref. Kerk	34.997 =	5.1%	30.266 =	4.0%
H. Ev.-Luth.	10.868 =	1.6%	8.024 =	1.1%
Doopsgezind	10.528 =	1.5%	9.054 =	1.2%
Port.-Israël.	5.059 =	0.8%	4.547 =	0.6%
Remonstr.	4.572 =	0.7%	4.004 =	0.5%
Chr.-Geref.	3.538 =	0.5%	2.911 =	0.4%
W.-Herv.	2.853 =	0.4%	1.865 =	0.2%
O.-B. Clerezy	679 =	0.1%	621 =	0.1%
Overige gez.	10.398 =	1.6%	18,735 =	2.5%
Geen kerk	145.590 =	21.2%	263.991 =	34.9%
Onbekend	6 =	0.0%	12 =	0.0%
Totaal	683.166 =	100 %	757.386 =	100 %

(Centraal Bureau voor de Statistiek)

C. MANDSJOEKWO. — Russisch conflict. - Ultimatum aan Rusland. — De verhouding tusschen de Russische en de Mandsjoerijsche regeeringen tengevolge van het in beslag nemen door Sovjet-Rusland van een deel van het rollend materiaal van den Chineeschen Oosterspoorweg, waarvan Mandsjoekwo het beschuldigt, is verscherpt. De Mandsjoerijsche regeering eischt, naar uit Charbin gemeld wordt, thans categorisch dat de locomotieven en goederenwagens, die over de Russische grens zijn gebracht, uiterlijk 10 Mei zullen zijn teruggegeven. Anders zal Mandsjoekwo de Oostgrens van Mandsjoerije geheel voor Sovjet-Rusland sluiten.
(De regeering van Mandsjoekwo heeft intusschen te Progranitsnjaja reeds Sovjetgoederen in beslag doen nemen, die uit Wladiwostok via den Oosterspoorweg naar Sovjet-Rusland zouden worden gezonden.)
(Vorig bericht blz. 777 F.)

D. NEDERL. OOST-INDIE. — De muiterij. - Commandant van de „Java" van het commandement ontheven. — De „Java-Bode" meldt, dat de kapitein-terzee T. J. A. J. Bruinsma, commandant van de „Java", die eerst sedert October 1932 in Ned.-Indië is, van het commandement is ontheven in verband met slap optreden tijdens de dienstweigering aan boord van zijn schip. (Java-Bode) **(Muiterij: Schorsing 710 D.)**

E. DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - Intern. petitie aan Duitsche regeering. — In den loop van de eerstkomende weken zal een internationale petitie over de positie van de Joden in Duitschland aan de Duitsche regeering worden gezonden. Deze petitie zal onderschreven worden door boycotorganisaties in Amerika, Frankrijk, Polen, Nederland en Groot-Brittannië.
Kapitein Webber, het hoofd van de boycotorganisatie in Engeland, heeft gezegd: „Wij vragen Hitler om de zaak ernstig te overwegen; aan de Duitsche regeering wordt een bepaalde termijn toegestaan om te antwoorden; mocht dit antwoord in het geheel niet gegeven worden of ongunstig uitvallen, dan zal de boycot zoo verscherpt worden dat dit naar wij hopen, een economischen toestand in Duitschland teweeg zal brengen die zijn terugslag zal hebben op Hitler en zijn regeering." **(Duitschl. Anti-semitisme 783 B.)**

F. HOCKEY. — Nederland—Frankrijk 5—0. — De op 23 April '33 op Houtrust gespeelde hockey-landenwedstrijd Nederland—Frankrijk eindigde met een 5—0 overwinning onzer landgenooten, die bij de rust reeds een 3—0 voorsprong veroverd hadden.
(Vorig bericht blz. 344 B.)

G. CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Japansche opmarsch gestaakt. — De Japansche regeering heeft haar troepen in Noord-China bevel gegeven, de militaire operaties ten Zuiden van den Grooten Muur te staken, daar zij van meening is, dat geen acuut gevaar meer aan de grenzen van Jehol bestaat. De Chineesche troepen zijn over zulk een grooten afstand teruggeworpen, dat hun geschut den Grooten Muur niet meer kan bereiken.
Volgens den Japanschen generaal Moeto zouden Peking en Tientsin bezet worden. **(Vor. ber. 777 H.)**

H. PRUISEN. — Nieuw ministerie. — Officieel wordt medegedeeld: Nadat de Rijkskanselier op 11 April '33 den commissaris van het Rijk voor het Pruisische ministerie van Buitenlandsche Zaken, rijksminister Hermann Göring had benoemd tot Pruisisch minister-president, is thans het volgende ministerie samengesteld:
Pruisisch premier: Hermann Göring, tegelijkertijd minister van Binnenlandsche Zaken:
Financiën: De commissaris van het Rijk voor het Pruisische ministerie van Financiën, Popitz;
Justitie: De commissaris van het Rijk voor het Pruisische ministerie van Justitie, Kerrl;
zoomede den Commissaris van het Rijk voor het Pruisische ministerie van Onderwijs, Eeredienst en

Volksopvoeding, Rust, tot minister voor Wetenschap, Kunst en Volksopvoeding.
Betreffende de bezetting der Pruisische ministeries voor Economische Zaken en Arbeid, Landbouw, Domeinen en Bosschen worden nog onderhandelingen gevoerd tusschen minister-president Göring en rijksminister dr. Hugenberg. **(Vor. ber. blz. 771 H.)**

A. **NEDERLAND. — Demonstratief congres van N.V.V. en S.D.A.P.** — In den Dierentuin te 's-Gravenhage is onder auspiciën van N.V.V. en S.D.A.P. op 22 April '33 een demonstratief congres gehouden als protest tegen het optreden van den minister van Defensie ter zake het verbod van lidmaatschap van bepaalde organisaties, het verbod tegen de bladen van de Arbeiderspers en als protest tegen de plannen der regeering tot wijziging van het Rijksambtenarenreglement.
Aan de aangenomen resolutie ontleenen wij o.a., dat het congres het verbod aan gezinsleden van militairen, om lid van bepaalde organisaties te zijn, een ergerlijke aantasting van de Nederlandsche staatsburgers acht. **(Vorig bericht blz. 676 F.)**

B. **CANADA. — Gouden standaard opgeheven.** — De Canadeesche minister van Financiën, Rhodes, heeft bekend gemaakt, dat Canada bankbiljetten niet meer voor goud zal inwisselen. Deze maatregel wordt onmiddellijk van kracht, zoodat Canada dus officieel den gouden standaard heeft laten varen.

C. **MOGENDHEDENCONFERENTIE TE WASHINGTON. — Het voorloopige resultaat van MacDonald's besprekingen met president Roosevelt.** — Het voorloopige resultaat van de besprekingen van MacDonald, die zich te Washington bevindt, met president Roosevelt, wordt door den correspondent te Washington van de „Times" als volgt samengesteld:
1. Het door president Roosevelt gegeven algemeen overzicht van den toestand heeft bij de Engelsche delegatie de opvatting bevestigd, dat een breede basis voor overeenstemming in principe bestaat.
2. Buiten dit kader van een principieele overeenstemming liggen de kwesties der herziening van de douanetarieven — in het bijzonder in verband met de overeenkomst van Ottawa — de stabilisatie der valuta en de oorlogsschulden.
3. President Roosevelt heeft klaarblijkelijk nog geen vaste lijn voor zijn valuta-politiek.
4. De kwestie der oorlogsschulden is nog niet besproken.
5. De ontwapening zal tijdens de besprekingen een belangrijke rol spelen.
6. President Roosevelt en zijn adviseurs zijn ervan overtuigd, dat het spoedig bijeenkomen der Economische Wereldconferentie, omstreeks tusschen 10 en 20 Juni 1933, noodzakelijk is.
7. President Roosevelt en MacDonald hebben besloten dat de deskundigen, van Engelsche zijde Sir Frederick Leith Ross en van Amerikaansche zijde Overton, na het vertrek van MacDonald te Washington zullen blijven om hun werkzaamheden voort te zetten.
Volgens de „Daily Telegraph" heeft MacDonald zich stilzwijgend ermee accoord verklaard, dat de schuldenkwestie ondergeschikt zal worden gemaakt aan het tarieven- en valuta-vraagstuk, en dat de economische toestand in zijn geheel zal worden bekeken alvorens men tot de behandeling van onderdeelen ervan overgaat. **(Vorig bericht blz. 774 I.)**

D. **ENGELAND. — Britsch-Russisch conflict. - Sovjet-handelsattaché verlaat Londen.** — De leider van de Sovjet-handelsdelegatie, Ozersky, en zijn twee assistenten, Michael Charigonof en Sergej Dessonof, hebben, naar „United Press" van de Sovjet-ambassade te Londen verneemt, uit Moskou opdracht gekregen naar Moskou terug te keeren. Zij vertrekken op 24 April. Deze terugroeping, welke verband zou houden met het embargo op Russische goederen, geschiedt naar verluidt „ter consultatie". **(Vor. ber. 783 C.)**

E. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond.** — Van bevoegde kerkelijke zijde heeft het Wolff-bureau de volgende mededeeling ontvangen: „Het oogenblik vordert, zonder uitstel een herziening van de inrichting van het Duitsche Protestantisme tot stand te brengen. Het doel van die herziening is een Duitsch Evangelische kerkenbond, die opgericht is op den grondslag en met handhaving van de belijdenis.
Uit levenskrachtige landskerken gegroeid, moet de kerkenbond alle volmachten bezitten, welke hij voor de verzorging van het geheele Duitsche evangelisch-kerkelijke leven en van de betrekking tot volk en staat in het binnen- en buitenland noodig heeft.
Hiertoe heeft de president van den Duitsch Evangelischen kerkenbond, dr. Kapler, zich de hulp van een vooraanstaand Luthersch theoloog, n.l. bisschop Mahrarens, uit Hannover, en van een bekend gereformeerd theoloog, dr. D. Hesse, uit Elberfeld, verzekerd. In samenwerking met hen en met nog te benoemen leidende kerkelijke figuren zal ten spoedigste een nieuwe grondwet van het Duitsche protestantisme worden samengesteld.

F. **PRINS WILLEM VAN ORANJE. - Nationale hulde.** — Op 24 April '33, den dag, dat voor vier eeuwen Prins Willem van Oranje werd geboren, is te Amsterdam een herdenking gehouden, in tegenwoordigheid der Koninklijke Familie. De dag werd ingeluid met koraalmuziek op het platform van de Nieuwe Kerk, terwijl mede bazuinen schalden van de peristyle van den Stadsschouwburg en van den trans van den Westertoren. In de morgenuren hebben ongeveer 14.000 kinderen aan de Koningin, Prinses en Prins een treffende zanghulde gebracht op het Damplein, welke aubade gevolgd werd door een geestdriftig defilé met vele vlaggen, vaandels en banieren. De vorstelijke familie sloeg de Oranje-betooging gade, staande op het Paleisbalkon.
In den middag volgde de groote nationale herdenking in het Concertgebouw, ook bijgewoond door de Koninklijke Familie. Als sprekers traden op Jhr. mr. dr. A. Roëll, Commissaris der Koningin in Noord-Holland, voorzitter van het Herdenkingscomité, minister Jhr. Ruys de Beerenbrouck en oud-minister dr. H. Colijn.
Voor de aankomst van het Koninklijk gezin in het Concertgebouw was een uitgelezen gezelschap in de met tapijten en bloemen versierde zaal bijeengekomen. Onder deze zeer vele waren alle ministers, de commandant van het veldleger en de commandant van de Marine te Willemsoord, de vice-president van den Raad van State, vele leden van de Eerste en Tweede Kamer, de secretarissen-generaal van alle departementen, de presidenten en procureurs-generaal van alle gerechtshoven, de presidenten en officieren van Justitie van de rechtbanken in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Haarlem. De burgemeesters van alle provinciale hoofdsteden, zoomede die van Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Eindhoven, Dordrecht, Tilburg, Breda, Alkmaar en vele andere gemeenten. Voorts de presidenten van de Kamers van Koophandel van Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.
Aanwezig waren ook de gezanten van 20 verschillende landen. Jhr. mr. dr. Roëll heeft als eerste spreker een woord van welkom gericht tot de Koninklijke Familie en de buitenlandsche gasten. Hij heeft daaraan — waar het kader van dit korte openingswoord hem geen gelegenheid gaf om uitvoeriger op de figuur van Willem den Zwijger in te gaan, — vastgeknoopt een herinnering aan het schilderij „Verheerlijking van Prins Willem II", van Pot, dat in het Haarlemsche Frans Hals-museum hangt, en waarop 's Prinsen leven kernachtig in één woord samengevat is: „Vastigheidt"!
Het was daarna dr. Colijn, die uitvoerig het tijdperk der groote beroeringen van de 16de eeuw, waarin het leven valt van den eersten Willem van Oranje, schetste.
Met het vertrek van Philips in 1559 begint de groei van Oranje tot grondvester van onze nationale onafhankelijkheid. Eerst toen. Niet daarvoor. Er werd tusschen 1555 en 1559 wel veel geklaagd, de uitingen van ontevredenheid over de bestuursmethoden van Philips werden niet teruggehouden, maar de Nederlandsche grooten, óók Oranje, bleven zich aan hun vorst verbonden voelen. En nog beleden zij den Katholieken godsdienst. De geleidelijke verandering bij Oranje begint omstreeks 1559 en is voornamelijk tot een drietal oorzaken terug te brengen:

zijn bezwaar tegen het binnenlandsch bestuur; zijn bedenking tegen de buitenlandsche politiek van Philips; zijn groeiende afkeer van de geloofsvervolgingen.
Maar nòg had Oranje niet het woord gesproken, dat in 1564 door een bewonderend volk zou worden beluisterd: hoezeer ik aan het Katholieke geloof gehecht ben, ik kan niet goedkeuren, dat vorsten over het geweten hunner onderdanen willen heerschen en hun de vrijheid van geloof en godsdienst ontnemen. Daarom werd eerst nog getracht door hervorming van het bestuur en matiging der geloofsvervolging een verzoening te bewerken. Oranje had, na lange aarzeling, er in toegestemd de souvereiniteit over Holland en Zeeland te aanvaarden. Maar vóór de inhuldiging kon plaats grijpen, vonden de kogels uit het pistool van Gerards hun weg naar het hart van hem, die in zijn bekende Apologie gezegd had: wat loon heb ik te wachten na mijn langdurige diensten en de bijkans volslagen schipbreuk van mijn wereldsch vermogen, tenzij dan den roem van, wellicht ten koste van mijn leven, U de vrijheid verworven te hebben?
Op die ontroerende vraag antwoorden wij op dezen dag, ruim 350 jaar nadat zij gedaan werd, nog altijd: de dankbaarheid van heel een volk, vanaf het kind, dat Uw naam voor het eerst leerde zeggen, tot den grijsaard, die naar het graf neigt; de dankbaarheid van een volk, dat nooit vergeten zal wat Oranje voor Nederland deed en dat zich uit zijn rijke historie het best de woorden herinnert, die aan de stervende lippen van den eersten Willem van Oranje ontvloden: „Mijn God, erbarm U over mij en over dit arme volk".

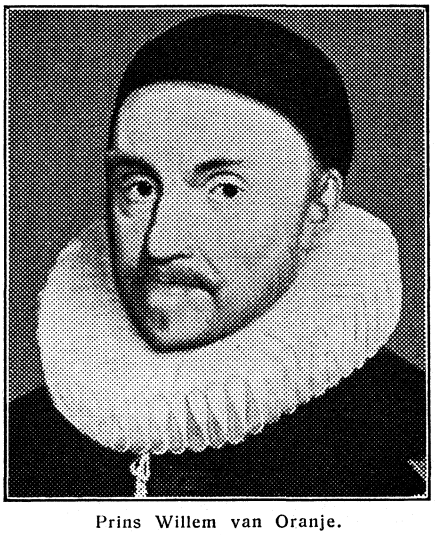

Prins Willem van Oranje.

De tijdgenoot moest, in het licht der gebeurtenissen, wel twijfelen aan zijn inzicht. Het nageslacht intusschen, dat de geschiedenis rugwaarts ziet, ontdekt te midden eener grenzelooze verwarring, dat de basis voor de overwinning in den schijnbaar ongelijken kamp in 1584 toch reeds gelegd was. Een zelfstandige staat is dan reeds gesticht, die voortaan, onder alle moeilijkheden door, zijn plaats onder de volkeren met eere zal innemen. Daarin allereerst ligt 's Prinsen beteekenis, dat hij de grondvester onzer nationale onafhankelijkheid is geweest.
Oranje, de Staatsman, die, anderen ver vooruit, politieke vrijheid, gewetensvrijheid en Christelijke verdraagzaamheid als richtsnoer voor zijn beleid had gekozen en die slechts door omstandigheden welke hij niet meer beheerschen kon, tegen het einde van zijn leven gedwongen werd, zich neer te leggen bij minder milde gedragslijn.
De verdraagzaamheid jegens andersdenkenden, waarvan Oranje de profeet was, ze gaat ook nu in de wereld nog wel eens schuil. Wat liefde tot en toewijding aan het vaderland in een menschenleven beteekenen kunnen, van hem kunnen we het leeren, al is zijn conceptie van den omvang van het vaderland een andere geweest dan de onze thans nog zijn kan.
Maar evenzeer trekt de aandacht, hoezeer hij het recht der Staten, als vertegenwoordigers van het volk, steeds heeft erkend. Niet slechts in de jaren 1559—1572 toen hij zich tegen het absolutisme van Philips verzette, maar óók in de jaren na 1572, toen hij méér dan eens in de positie was om zelf een absolutistisch bewind te voeren. Ook toen heeft hij saamwerking met de Staten ernstig gezocht, al zal de gedachte wel eens gerezen zijn, dat bij deze verhoudingen op den duur een machtsverschuiving naar den kant der Staten niet tot de onmogelijkheden gerekend moest worden.
Door het trekken van die twee lijnen: autoriteit bij de regeering en saamwerking met hen die het volk vertegenwoordigen, heeft de eerste Willem reeds den weg gegeven naar verhoudingen, die ook in latere eeuwen het meest geëigend zouden blijken het belang van land en volk het best te dienen.
Geen volk, door welke moeilijkheden ook omringd en door welke zorgen ook gedrukt, behoeft ooit in vertwijfeling neer te zitten en aan de uitkomst te wanhopen, zoolang de geest van Willem-Vader niet moedwillig wordt verzaakt.
De geest, die zich óók uit in de woorden van het aan hem gewijde lied:

Myn schilt ende betrouwen
Syt ghy, o Godt mijn Heer,
Op U soo wil ick bouwen,
Verlaet my nimmermeer!

„Ieder volk", aldus ving de laatste spreker, jhr. Ruys de Beerenbrouck zijn rede aan, „doorleeft eenmaal een tijdsgewricht, waarin niet slechts zijn grootheid en zijn roem, maar waarin het volksbestaan zelf op het spel staat. In die oogenblikken van den hoogsten nood vindt het volk, als het in zich heeft de kracht om te leven, het beschermend genie in zijn midden! Zoo is het geweest met ons eigen volk, toen onze staatkundige vrijheid herboren werd, in den ongelijken kamp van de lage landen aan de zee tegen de Spaansche wereldmacht, was Oranje het genie, dat onzen voorouders den weg ter zege zou wijzen."
Staatsman was Oranje — zoo teekende jhr. Ruys prins Willem I — een staatsman van groote hoedanigheden, een man met moed, met gave om zijn plannen door te zetten, met een scherpen blik voor de keuze zijner medewerkers, maar boven alles met een ontembare energie, die hem als een rots van graniet temidden van een worstelende natie deed staan: „Wij mogen als volk van Nederland God danken voor wat hij ons in Oranje geschonken heeft".
De Fransche regeering heeft Prinses Juliana benoemd tot Grootkruis in de Orde van het Legioen van Eer. De Fransche gezant, baron de Vitrolles, heeft namens zijn regeering aan de Prinses in het Koninklijk Paleis te Amsterdam de versierselen der orde overhandigd.
Plechtige Willem de Zwijger-herdenkingen hebben te Rotterdam, 's-Gravenhage, Utrecht en in andere steden plaats gehad.

(Vor. ber. 776 A.; Gedenkpenning 641 B.)

25 APRIL 1933

A. TEXTIEL. — Nederl. en Engelsche industrie. — Vier vertegenwoordigers van de Nederlandsche textielindustrie hebben op 21 April '33 een conferentie bijgewoond met de leiders van de katoenindustrie in Lancashire, ter bespreking van de problemen, welke de industrieën van beide landen gelijkelijk raken. De conferentie is bijeengeroepen door den president van de Kamer van Koophandel te Manchester, na de informeele besprekingen tusschen individueele Nederlandsche en Engelsche katoenfabrikanten, die het vorig jaar hebben plaats gevonden. Er namen vertegenwoordigers van elke branche der katoenindustrie van Lancashire aan de besprekingen deel. De besprekingen waren niet openbaar, maar officieel werd naderhand medegedeeld, dat elke deelnemende partij een rapport zal opstellen, dat wordt voorgelegd aan de verschillende organisaties en indien zij door deze organisaties worden goedgekeurd, aan de betrokken regeeringen.
De behandelde punten omvatten de fiscale politiek van het Ver. Koninkrijk en de landen van het Britsche Empire. De toestand inzake de tarieven in Nederland en zijn koloniën, de Oostersche concurrentie, de uitwerking van de meestbegunstigingsclausule op de handelsbetrekkingen der beide landen en de wenschelijkheid om den handel te regelen door middel van contingenteeringen.
In de officieele verklaring van de Kamer van Koophandel wordt o.a. gezegd: Aangezien tariefonderhandelingen noodzakelijk zijn geworden door invoering van beschermende rechten door Engeland, zoowel als door de algemeene wereldsituatie, kan het slechts nuttig zijn, dat belangrijke exportbedrijven door direct contact tusschen de industrieën onderling onderhandelingen tusschen de regeeringen voorbereiden.

(Vor. ber. Textiel: Nederl. 689 E.; Engeland 329 D.)

A. **SCHAKEN. — Londensche—Amsterdamsche Effectenbeurs.** — Op 23 April '33 is de schaakwedstrijd tusschen de ploegen van de Londensche en Amsterdamsche Effectenbeurs beëindigd. Het resultaat was, dat de Nederlanders met 10½—9½ de ontmoeting, die een zeer geanimeerd verloop had, wonnen.
(Vorig bericht blz. 642 H.)

B. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Organisatiecommissie bijeengeroepen.** — Het Foreign Office (Engeland) maakt bekend dat Sir John Simon, voorzitter van de Commissie voor de organisatie van de economische wereldconferentie, op 25 April door bemiddeling van den secretaris-generaal van den Volkenbond zijn collega's in de commissie heeft uitgenoodigd, 29 April '33 te Londen bijeen te komen.
De commissie, welke bij besluit van den Volkenbondsraad van 26 Jan. '33 is samengesteld, bestaat uit vertegenwoordigers van Engeland, Duitschland, Italië, België, Japan, Frankrijk, Noorwegen en de Vereenigde Staten.
De commissie heeft van den Volkenbondsraad de bevoegdheid gekregen, den datum vast te stellen voor de economische wereldconferentie en deze conferentie officieel bijeen te roepen. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Mogendhedenconf. 785 C.)

C. **SPANJE. — Gemeenteraadsverkiezingen.** — Het eindresultaat der Spaansche verkiezingen voor de gemeenteraden is een nederlaag voor de regeeringspartijen. Zij behaalden slechts 5048 zetels, tegen de oppositie 9717. Bovendien hebben de communisten nog 26, de syndicalisten 58 en de partijloozen 1159 zetels behaald. (El Sol)

D. **ITALIE. — Mussolini en de Duitsche Jodenvervolging.** — Mussolini heeft den opperrabbijn van Rome, prof. Angelo Sacerdote, ontvangen, die hem een motie overhandigde van de Unie van Joodsche Gemeenten in Italië, waarin wordt gezegd dat de Joden in Italië in deze droevige stonde broederlijke en hartelijke sympathie gevoelen voor de wreed behandelde Joden in Duitschland. Zij spreken hun vertrouwen uit dat de normale toestanden spoedig zullen worden hersteld en de onrechtvaardige beperkingen ten aanzien der Joodsche burgers zullen worden ingetrokken.
De motie besluit met den wensch uit te spreken dat alle beschaafde volken tot een internationale overeenstemming zullen geraken om elken terugkeer tot de brutale vormen van vervolging onmogelijk te maken en de Joden tegen verdrukking te beschermen.
De Duce gaf in antwoord op de toespraak van den Opperrabbijn uiting aan zijn vertrouwen dat de toestand, hoe betreurenswaardig ook, weer normaal zal worden.
Het feit dat de motie, die al eenige weken geleden werd aangenomen, thans pas openbaar is gemaakt, wordt te Rome beschouwd als een aanwijzing dat Mussolini's vertoogen over deze zaak tot de Duitsche staatslieden, die onlangs Rome hebben bezocht, zonder uitwerking zijn gebleven. (Il Secolo)
(Vor. ber. Duitschland's Anti-semitisme 784 E.)

E. **REDDINGSAPPARAAT VOOR ONDERZEE-BEMANNING.** — De oud-torpedist van de marine, de heer A. Stam te Bergen, heeft een reddingsapparaat voor de bemanning van onderzeebooten uitgedacht, dat door den machineconstructeur W. F. E. Heimann zoodanig is geconstrueerd, dat het practisch bruikbaar is. Daarop is van den Ned. Octrooiraad octrooi verkregen, terwijl voor verschillende landen octrooi is aangevraagd. Het apparaat, dat hoofdzakelijk is uitgedacht om te voorkomen, dat de bemanning van gezonken onderzeebooten den verstikkingsdood sterft, kan ook op oorlogsschepen en mail- en vrachtbooten worden aangebracht en is zoo geconstrueerd, dat het verdrinken van de bemanning, zelfs bij den hevigsten storm, uitgesloten geacht kan worden. Ook bij het in brand raken van schepen kan het als reddingsmiddel uitstekend worden gebruikt.
Inwendig biedt het toestel, dat een 5000 K.G. weegt, ruimte voor 12 personen, die daarin staande plaats kunnen nemen. Wanneer de bemanning in een dergelijk toestel heeft plaats genomen (het toestel is gemakkelijk zoo te construeeren, dat daarin ook meer personen kunnen staan) kan een man door een lichte handbeweging een ontladingsinrichting van saamgeperste lucht, die een spanning heeft van 52 atmosfeer, in werking stellen waardoor het reddingstoestel, dat in het schip is ingebouwd, los komt en met een snelheid van 40 M. in de twee minuten, in vertikale richting stijgt totdat het aan de oppervlakte blijft drijven. Boven op het toestel brandt een lamp waarmede met morse-teekens S.O.S.-seinen kunnen worden gegeven.
Het ligt in het voornemen van de uitvinders om het apparaat aan den Nederlandschen staat aan te bieden.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 668 D.)**

F. **MOGENDHEDENCONFERENTIE TE WASHINGTON.** — President Roosevelt en MacDonald zijn overeengekomen, dat het pond sterling noch de dollar gestabiliseerd kan worden voordat de economische wereldconferentie heeft plaats gehad. In de eerste plaats moet het standpunt der andere aan de conferentie deelnemende landen in aanmerking worden genomen, en ten tweede zullen er nog wel enkele weken moeten verstrijken alvorens duidelijk blijkt op welk niveau de dollar in overeenstemming met de economische omstandigheden zal blijven rusten. Eerst daarna kan aan stabilisatie gedacht worden.
Na afloop der bespreking met president Roosevelt verklaarde Herriot, de Fransche gedelegeerde, aan persvertegenwoordigers:
„Roosevelt heeft mij een volledig program voorgelegd, omvattend de stabilisatie der wereld op economisch gebied, de ontwapening en de herziening der oorlogsschulden. De president heeft al deze onderwerpen met mij besproken.
President Roosevelt bezit een algeheel begrip van Frankrijk en van de vraagstukken die Frankrijk betreffen. Ik ben zeer tevreden over onze eerste ontmoeting. Onze besprekingen waren buitengewoon hartelijk en in elk opzicht van algemeene strekking."
(Vorig bericht blz. 787 B.)

G. **ENGELAND. — Nieuw handelsaccoord Engeland-Denemarken.** — In het Foreign Office is op 24 April 1933 de nieuwe handelsovereenkomst tusschen Groot-Brittannië en Denemarken onderteekend. Dit accoord, dat door beide landen geratificeerd moet worden, garandeert de Engelsche kolenindustrie ongeveer 75% van den Deenschen koleninvoer.
Behalve op kolen heeft het verdrag nog betrekking op een groot aantal andere Engelsche producten, zooals van de ijzer- en staalindustrie en de textielindustrie, die belangrijke voordeelen verkrijgen. Daartegenover staat voor Denemarken een verhooging van het contingent landbouwproducten, dat naar Engeland kan worden uitgevoerd. Men betoogt in Britsche regeeringskringen, dat zorg zal worden gedragen, dat de Britsche landbouw hiervan geen nadeelen ondervindt. (Daily Telegraph)

H. **JURISPRUDENTIE. — Het versche cadetje.** — Voortaan mogen hotelhouders hun gasten des morgens aan het ontbijt versch brood opdienen. De Hooge Raad heeft zich n.l. vereenigd met het arrest van het Amsterdamsche Gerechtshof, hetwelk besliste dat het geen overtreding van de Arbeidswet was, indien 's morgens vóór 9 uur in de hotelkeuken opgewarmd brood wordt geserveerd. **(Vorig bericht blz. 681 A.)**

I. **VEREENIGDE STATEN. — Inflatie. - Opheffing gouden standaard.** —
Zwitserland: De Zwitsersche Bondsraad heeft zich in zijn zitting van 25 April '33 bezig gehouden met de opheffing van den gouden standaard door de Ver.

Staten. De besprekingen hebben uitgewezen, dat de Amerikaansche gebeurtenissen de valuta van Zwitserland op geenerlei wijze benadeelen en dat Zwitserland den gouden standaard zal handhaven.

Frankrijk: De Bank van Frankrijk deelt mede dat haar dollardeposito's zoo goed als nihil zijn, zoodat de depreciatie van den dollar haar geen direct nadeel bezorgt.

Sprekende over de internationale monetaire vraagstukken verklaarde minister-president Daladier o.a.: Onze franc heeft niets te vreezen van de fluctuatie der andere deviezen, want hij blijft de stevigst gedekte, de meest stabiele munt der geheele wereld. Frankrijk heeft de smartelijke gevolgen van monetaire moeilijkheden van te nabij gekend om zoo maar te aanvaarden dat zij weer opdoemen. De regeerders moeten begrijpen dat het herstel van het internationale vertrouwen gewichtiger is voor het herstel van elk land dan de min of meer kunstmatige maatregelen, waarvan men heil verwacht.

Oostenrijk: De Nationale Bank van Oostenrijk heeft in verband met de opheffing van den gouden standaard in Amerika de noteering van een officieelen koers van den dollar gestaakt.

(Vor. ber. Inflatie 782 K.; Gouden standaard 780 F.)

A. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - Onderwijs.** — De „zuivering" der Duitsche hoogescholen wordt voortgezet. Een groot aantal hoogleeraren van Joodsche afkomst of Marxisten zijn weder met verlof gezonden. Verder is door het rijkskabinet een wet aangenomen tegen de „Ueberfremdung" van Duitsche scholen en hoogescholen, gericht tegen Duitschers van niet-arische afstamming, die slechts in zeer beperkte mate Duitsche onderwijsinrichtingen mogen bezoeken. (Völkischer Beobachter)

(Vor. ber. blz. 787 D.; Onderwijs 775 A.)

26 APRIL 1933

B. **MANDSJOEKWO. — Tienjarenplan.** — Volgens berichten uit Tsjangtsjoen heeft de Mandsjoerijsche regeering een tienjarenplan opgesteld voor Mandsjoekwo, dat het volgende program bevat:

Uitbreiding van het spoorwegnet met 3800 K.M. en van het wegennet met 57.000 K.M.; instelling van een luchtlijn van 3.300 K.M. lengte binnen drie jaar. Uitbreiding van de telefoonverbindingen naar alle belangrijke steden. Bouw van modelsteden te Hsinking, Moekden, Charbin, Kirin en Tsitsikar. Havenverbeteringen te Antoeng, Yingkoe en Hoeloetao. Te Moekden, Antoeng, Charbin en Kirin zullen fabriekswijken ontwikkeld worden. Industrie en landbouw zullen door credieten op langen termijn tegen lagen rentevoet gesteund worden. Tenslotte zullen de voornaamste industrieën onder staatscontrôle worden gebracht. **(Vorig bericht blz. 717 D.)**

C. **KININE. — Wereldproductie.** — De Volkenbond heeft — volgens de „Straits Times" — zeer onlangs een rapport gepubliceerd over het onderzoek naar de hoeveelheid kinine, welke in landen, waar malaria heerscht, noodig is. Gegevens zijn verstrekt door de administraties der gezondheidsdiensten van 93 landen, waarin deze ziekte voorkomt.

De voornaamste conclusies, waartoe men aan de hand hiervan is gekomen, zijn:

1e. dat slechts een zeer klein gedeelte malariapatienten wordt behandeld en

2e. dat de hoeveelheid kinine, welke noodig is om alle malariapatienten te genezen, tweemaal zoo groot is als de jaarlijksche wereldproductie.

Zij, die critiek op de Nederl.-Indische kinine-trust oefenen — aldus vervolgt het blad — verwelkomen dit Volkenbondsrapport vermoedelijk, omdat het geheel in hun lijn ligt, doch zij hebben toch ongelijk, tenzij zij kunnen bewijzen, dat de Nederlanders exorbitante winsten op hun kinaproduct maken. Hun productie wordt inderdaad niet berekend naar de mate, waarin de malaria heerscht, doch wel naar de koopkracht van de landen, waarin deze ziekte heerscht. Men kan moeilijk van de kinaplanters op Java verwachten, dat zij hun product beneden den kostprijs zullen verkoopen. Evenwel maakt de kostbaarheid van kinine een punt van overwegend belang uit en wij moeten er ons daarom over verheugen, dat de tijd, waarin algemeen gebruik zal worden gemaakt van veel goedkoopere en even doelmatige geneesmiddelen tegen malaria, niet ver meer af is.

(Straits Times) **(Vorig bericht blz. 191 A.)**

D. **DUITSCHLAND. — Voor den terugkeer der Hohenzollern.** — „In het herstel der monarchie onder de roemruchte regeering der Hohenzollern ziet de Nationale Bond van Duitsche officieren de bekroning van het opbouwingswerk, dat door de nationale regeering wordt verricht." Aldus verklaarden de rijksvertegenwoordigers van genoemden officierenbond in een motie, die op 23 April '33 werd aangenomen op een vergadering in het Landwehrkasino. De Duitsche officieren spraken zich daarmede onverholen uit voor een terugkeer der Hohenzollern-dynastie.

Aan de bijeenkomst werd deelgenomen door vertegenwoordigers van tal van bevriende organisaties. Namens ex-keizer Wilhelm was prins Eitel Friedrich van Pruisen aanwezig. De voorzitter, luitenant-generaal Wester, hield een toespraak, waarin hij de genoemde motie motiveerde.

E. **ENGELAND. — Begrootings-exposé van Neville Chamberlain.** — In het Lagerhuis heeft de Britsche minister van Financiën, Neville Chamberlain, op 25 April '33 zijn begrootingsexposé gehouden.

Hij verklaarde, dat het tekort van het vorige begrootingsjaar £ 32.678.989 bedraagt, hetgeen mede veroorzaakt is door de betaling van £ 28.900.000 aan de Ver. Staten en door een storting van £ 14.600.000 in het fonds voor amortisatie van de Staatsschuld.

Op de begrooting van dit jaar is geen bedrag uitgetrokken voor schuldbetaling aan de Ver. Staten en wordt onder de ontvangsten ook geen bedrag genoemd als betaling van Engelands buitenlandsche debiteuren. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. Staatsfinanciën 642 L.)**

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Copra-uitvoer.** — Het Centraal Kantoor voor de Statistiek meldt, dat in 1932 ruim 118.000 tons of 32% meer copra werd geexporteerd dan in 1931. De toegenomen uitvoer werd hoofdzakelijk afgezet in Noord-Amerika, waarheen in 1932 81.000 ton werden geëxporteerd tegen 38.000 ton in 1931.

De helft der vermeerdering van den totalen copra-uitvoer komt voor rekening van Java.

Bijna 65% van den totalen copra-uitvoer is voor Europa bestemd. (Centr. Kant. v. d. Statistiek)

G. **DUITSCHLAND. — Tegen te grooten toeloop naar N.S.D.A.P.** — Naar de „Nationalsozialistische Korrespondenz" volgens het W. B. meldt, heeft de rijkspenningmeester Schwarz een beschikking uitgevaardigd volgens welke de aandrang naar de N.S.D.A.P. na het grijpen van de macht door de beweging zoo buitengewoon groot is geworden, dat de rijkspartijleiding daarin, in overleg met den leider, aanleiding vindt om te bepalen dat met ingang van 1 Mei tot nader order geen nieuwe leden meer worden aangenomen.

Deze „Mitgliedersperre" geldt niet voor leden van de Hitlerjeugd-organisatie, die het 18e levensjaar voltooid hebben en voor leden van de N.S.B.O. (Nat. Soz. bedrijfscellen-organisatie) en verder ook niet voor de bonden, die bij de S.A. of de S.S. dienst doen.

(Vorig bericht blz. 777 G.)

H. **JAPAN. — Anti-dumpingswet in Britsch-Indië.** — In verband met het aannemen van de anti-dumpingswet door de Britsch-Indische wetgeving is onder de Japansche katoenfabrikanten groote ongerustheid

ontstaan. In den textielhandel hoopt men nog, dat de economische conferenties van Washington en Londen Amerika er toe zullen brengen de tariefmuren te verlagen, zoodat dan een uitweg zal kunnen worden gevonden, vóórdat de Indische anti-dumpingswet van kracht zal worden, hetgeen over zes maanden zal geschieden. Men vreest echter, dat de pogingen om een nieuw afzetgebied te scheppen voor de Japansche textielproducten, groote moeilijkheden zullen ondervinden. (Osaka Times) **(V. b. Ind. markt 475 E.)**

A. **ESTLAND. — De regeering afgetreden.** — Het Estlandsche kabinet-Päts is op 26 April afgetreden. De kabinetscrisis is veroorzaakt door de ontevredenheid van de meerderheid in het parlement met de deflatie-politiek der regeering. **(Vor. ber. 553 H.)**

B. **MALARIABESTRIJDING IN NED. OOST-INDIE.** — In de Ned. Vereen. voor tropische geneeskunde heeft prof. Walch, hoogleeraar aan de Geneesk. Hoogeschool te Batavia, een overzicht gegeven van de uitkomsten der malariabestrijding gedurende de laatste jaren.
Ned.-Indië herbergt elf gevaarlijke anophelinen-soorten, die evenwel een strenge keuze uitoefenen ten opzichte van hun broedplaatsen.
De goede uitkomsten der malariabestrijding, blijkend uit de daling van den milt-index (het aantal kinderen met vergroote milt op 100 onderzochte kinderen) zijn plaatselijk op zeer verschillende wijzen verkregen.
In Tegal is mechanische assaineering toegepast: demping van broedplaatsen, gepaard met drainage en normalisatie van een enkele rivier. Deze methode is echter kostbaar.
Een tweede wijze van gezondmaking is petrolisatie of toepassing van andere larvendoodende middelen, zooals Parijsch groen; doch hier is wekelijksche herhaling en scherp toezicht noodzakelijk.
Een derde methode tot het onschadelijk maken van broedplaatsen is de biologische. Hierbij worden de gevaarlijke waterverzamelingen, wier behoud om economische redenen evenwel vaak gewenscht is, door b.v. larvenetende vischjes of natuurkrachten als broedplaatsen ongeschikt gemaakt. In Batavia heeft men bij de aldus genoemde hygiënische exploitatie der vischvijvers (ook een biologische methode) de drijvende draadalgen, die beschutting boden aan de anopheleslarven, vervangen door bodemwieren. In Oost-Java heeft men de vischvijvers in directe verbinding gebracht met de zee; de afwisseling van eb en vloed maakt daarbij het leven der anopheleslarven onmogelijk. Maar er gaat visch verloren.
De Tjihsa-vlakte in het binnenland is een voorbeeld van bestrijding der Sawah-malaria. Sommige anophelessoorten broeden n.l. ook in stroomend water en maken aldus de Sawah-leidingen gevaarlijk. Men heeft nu den afvoer van het irrigatiewater verbeterd, de tertiaire irrigatieleidingen worden schoongehouden, er mag maar ééns per jaar worden geplant en het geheele gebied moet tegelijkertijd beplant worden (cultuurreglement). Hierdoor is naast de malariabestrijding tevens de rijstcultuur bevorderd.
Tenslotte besprak dr. Walch de assaineering der zoetwatervischvijvers. In Mandailing (Sumatra) heeft men ze ten koste van *f* 400.000 aan schadeloosstelling laten leegloopen en er sawah's van gemaakt. Elders heeft men in de zoetwatervischvijvers, nadat gebleken was, dat de goudvisch, die erin gekweekt wordt, de waterplanten, waartusschen de anopheleslarven hun veilige schuilplaats vinden, als voedsel niet noodig heeft, een visch ingevoerd met sterk vegetarische neigingen, n.l. de Tawes (Puntius javanicus). Deze proefnemingen schijnen tot nu toe geslaagd.
(Ned. Ver. v. Tropische Geneesk.)

C. **NEDERLAND. — Ontslagaanvrage van het ministerie.** — Het Kabinet heeft onder dagteekening van 25 April '33 de portefeuilles ter beschikking van de Koningin gesteld.
De Koningin heeft de beschikbaarstelling in overweging genomen en den ministers verzocht zich inmiddels met de behandeling en afdoening zoo mogelijk van de loopende zaken te blijven belasten.

D. **ENGELAND. — Nieuwe invoerrechten.** — In zijn begrootingsrede deelde Neville Chamberlain mede, dat het invoerrecht op lucifers verhoogd zal worden van 4/4 tot 4/9 per gros doosjes.
Het bestaande invoerrecht van £ 4 per cwt. op hop wordt voor een periode van 4 jaren verlengd. Een nieuw recht van 1 penny per gallon wordt vastgesteld voor zware hydrocarbonatische oliesoorten, met inbegrip van stookolie, gas- en dieselolie, en nog eenige andere oliesoorten.
Neville Chamberlain verklaarde verder, dat er maatregelen zouden worden genomen, waarbij de schatkist gemachtigd zou worden om gevolg te geven aan een aanbeveling van de tarievencommissie terzake van de bescherming der kunstzijde-industrie. Met betrekking tot het bovenstaande invoerrecht op zware oliesoorten verklaarde Chamberlain nog, dat een recht van 1 penny per gallon zou worden geheven op alle voorraden zware olie welke meer dan 10.000 gallons bedroegen.
Olie, gebruikt voor bunkeren enz. van naar het buitenland gaande schepen, zal vrij van het vastgestelde recht blijven.
Verder zullen de invoerrechten op zware wegvoertuigen aanzienlijk worden verhoogd.
Voorts worden de invoerrechten op „briquets mecaniques" nog verhoogd. **(Vorig bericht blz. 604 C.)**

E. **DUITSCHLAND. — Duitsch-nationalen tegen Nationaal-socialisten.** — Van Duitsch-nationale zijde wordt medegedeeld, dat bij de Duitsch-nationale leiding een steeds groeiend aantal protesten en bezwaren binnenkomt tegen willekeurige en onkameraadschappelijke handelingen door nationaal-socialistische instanties tegen Duitsch-nationale ambtenaren, rechters, onderwijzers en leeraren, jeugdorganisaties en andere instanties. Beantwoording van elk geval afzonderlijk is door het groote aantal van deze klachten niet mogelijk.
Daarom wordt bekend gemaakt dat tusschen dr. Hugenberg eenerzijds en den Rijkskanselier alsmede den Pruisischen minister-president anderzijds, onderhandelingen gaande zijn die ten doel hebben ook op het gebied der politieke practijk de gelijkgerechtigdheid te waarborgen van elk lid der Duitsch-Nationale beweging. **(Vor. ber. Nat.-Soc. 788 G.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — Werkverschaffing. - Half milliard dollar.** — De bankcommissie van den Senaat heeft de geamendeerde Wagner Lewis-wet goedgekeurd, waarbij aan de staten in totaal 500 millioen dollar wordt toegekend voor verlichting der werkloosheid. Het Huis van Afgevaardigden had een aantal onbelangrijke amendementen aangebracht, waardoor het noodzakelijk was, dat de wet naar den Senaat werd teruggezonden. **(Vor. ber. blz. 752 D.)**

G. **DUITSCHLAND. — Stahlhelm. - Kolonel Düsterberg uit zijn functie ontheven.** — Het bondsbureau van den Stahlhelm geeft het volgende officieele communiqué uit:
„Om de eenheid der leiding en de geslotenheid van den Stahlhelm, bond van Frontsoldaten, voor den grooten strijd om de toekomst, de vrijheid en de eenheid van het nieuwe Duitschland te verzekeren, heeft de eerste bondsvoorzitter van den Stahlhelm, kameraad rijksminister Franz Seldte, besloten de leiding van den bond alleen op zich te nemen. De noodzakelijke regelingen hebben plaats door bemiddeling van de Stahlhelm-instanties."
De tweede bondsvoorzitter van den Stahlhelm, kolonel Düsterberg, heeft de pers medegedeeld, dat hij al zijn functies in den Stahlhelm heeft neergelegd.
(Vor. ber. Stahlhelm 754 C.; Nat.-Soc. 789 E.)

A. TWEEDE KAMERVERKIEZING. — 26 April 1933. - Overzicht van den uitslag. —

PARTIJLIJSTEN	's-Bosch Kieskring I		Tilburg Kieskring II		Arnhem Kieskring III		Nijmegen Kieskring IV		Rotterdam Kieskring V		's-Gravenhage Kieskring VI		Leiden Kieskring VII		Dordrecht Kieskring VIII		Amsterdam Kieskring IX		Den Helder Kieskring X	
	Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen	
	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929
R.K. Staatspartij	163592	152117	131428	130212	30636	29945	86390	82716	40717	39592	40483	39410	50671	46584	30971	29492	56345	53047	47275	44637
S.D.A.P.	13728	11596	14146	11809	44001	41242	26757	23306	89268	94393	61802	54862	29065	26269	52927	48510	119511	134323	45298	45746
Anti-Rev. Partij	7215	5819	4333	3564	34697	25968	14875	12025	34195	31141	29789	18377	33004	24971	55710	48011	38036	21117	17661	12209
Chr.-Hist. Unie	6150	5076	5986	5731	35155	36895	14564	14794	16160	15463	15029	16531	28144	30594	31409	31392	18686	20177	7664	8165
Vrijheidsbond	1520	1488	2317	2330	16464	20332	11004	13907	27778	24000	24853	24811	13173	14059	22915	23092	38752	28844	10635	11260
Vrijz.-Dem. Bond	1972	2362	1501	1726	11331	13349	5789	7711	7938	10681	12418	15226	6540	7229	6897	7937	18876	23479	22803	25555
Comm. Partij	1206	399	748	474	4010	2563	1630	707	12090	11427	10195	5750	2287	954	4082	1560	38307	21179	6873	3416
St. Geref. Partij	1878	1605	3072	733	8885	7558	5434	4118	6828	5649	1821	1641	10262	7990	20928	17985	752	1041	1038	976
Rev. Soc. Partij	218	768	181	856	790	677	455	291	6438	1504	1873	1112	643	525	1838	1022	20571	7430	2378	806
Nat. Boerenbond	363	409	318	326	6517	1376	4927	2403	246	302	769	274	3266	1390	4132	4323	532	494	5775	2947
R.K. Volkspartij	1955	1898	11112	7094	590	—	3968	1860	812	621	506	851	826	373	265	398	1793	1934	1439	841
Christ. Dem. Unie ...	—	—	291	—	1325	—	2477	—	1059	—	767	—	1441	—	1205	—	4595	—	1504	—
Herv. Geref. Partij ...	623	651	534	543	2653	3215	555	886	2700	3092	8468	8706	3495	2853	2306	1992	3175	4198	609	503
Verb. Nat. Herstel ...	271	—	776	—	1945	—	855	—	2718	—	6625	—	2327	—	1311	—	2359	—	1457	—
Onafh. Soc. Partij ...	220	—	154	—	1287	—	517	—	4311	—	1182	—	1583	—	1510	—	3942	—	1290	—
R.K. Dem. Bond	1703	—	1619	—	327	—	886	—	1561	—	2175	—	551	—	1344	—	1559	—	285	—
Ned. Fasc. Bond	484	—	606	—	954	—	801	—	2538	—	2831	—	1495	—	2528	—	1297	—	230	—
Alg. Dem. Unie	601	—	465	—	795	—	525	—	733	—	560	—	320	—	620	—	995	—	473	—
P. O. R.	109	—	117	—	378	—	176	—	930	—	781	—	387	—	500	—	3962	—	457	—
Ned. Christ. Arb.partij	708	—	444	—	261	—	—	—	153	—	—	—	143	—	292	—	192	—	—	—
R.K. Arbeiderspartij ..	137	—	813	—	1167	—	—	—	426	—	1223	—	151	—	968	—	421	—	—	—
Verb. v. Nationalisten	146	111	198	118	—	—	191	136	295	301	346	287	103	142	335	178	441	477	197	—
Lijst-Meertens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	198	—	—	—
Recht en Vrijheid	25	—	81	—	188	—	—	—	126	—	125	—	102	—	194	—	443	—	108	—
Lijst-Kuypers	2487	—	631	—	—	—	—	—	—	—	85	—	—	—	—	—	440	—	—	—
Lijst-Wolswinkel	68	—	99	—	835	—	219	—	42	—	—	—	128	—	316	—	188	—	—	—
Lijst-Lampetje	—	—	—	—	—	—	—	—	529	—	—	—	—	—	—	—	1446	—	—	—
Nat. Soc. Partij	722	—	—	—	253	—	265	—	105	—	166	—	—	—	—	—	433	—	72	—
Fasc. Unie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	436	—	—	—	—	—	102	—	—	—
Lijst-Jacobs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijst-Broos	—	—	1330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijst-Bouterse	—	—	—	—	—	—	—	—	1223	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijst-Eyking	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	562	—
Lijst-E. Westerman ...	71	—	—	—	135	—	—	—	114	—	—	—	322	—	—	—	229	—	—	—
Lijst-Van Dijk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijst-Van Veen	—	—	—	—	—	—	306	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijst-Groenewegen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	180	—	—	—	82	—	—	—	353	—	—	—
Lijst-Engels	725	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	237	—	—	—
Lijst-Gijsen	—	—	—	—	—	—	—	—	551	—	—	—	—	—	—	—	142	—	—	—
Lijst-De Wit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	240	—	233	—
Alg. Welzijn	—	—	—	—	59	—	—	—	29	—	57	—	—	—	—	—	143	—	—	—
Lijst-Den Helder	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	209	—
Lijst-Van Zon	—	—	—	—	—	—	—	—	294	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijst-Van Zijst	—	—	—	—	204	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijst-Radix	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijst-v. d. Bogerd ...	—	—	—	—	—	—	—	—	227	—	—	—	—	—	—	—	891	—	—	—
Lijst-Koebrugge	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijst-Triesscheyn	—	—	—	—	—	—	—	—	49	—	—	—	—	—	—	—	118	—	—	—
Lijst-Emmelkamp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijst-Baanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijst-Pasch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
									97								182			

PARTIJLIJSTEN	Haarlem Kieskring XI		Middelburg Kieskring XII		Utrecht Kieskring XIII		Leeuwarden Kieskring XIV		Zwolle Kieskring XV		Groningen Kieskring XVI		Assen Kieskring XVII		Maastricht Kieskring XVIII		TOTALEN			
	Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Aantal stemmen		Percentages	
	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929	1933	1929
R.K. Staatspartij	50259	46079	21101	20716	48338	45084	12284	12112	57661	55939	8981	8566	3905	3843	156288	161498	1.037.325	1001589	27.87	29.64
S.D.A.P.	44754	41665	18048	16663	41881	37337	48716	54541	49074	55316	53352	60495	24427	26631	21914	20010	798.669	804714	21.46	23.81
Anti-Rev. Partij	26841	16678	21794	17788	35036	29254	47550	42901	34461	28698	43949	36418	18690	15684	2052	1209	499.888	391832	13.44	11.60
Chr.-Hist. Unie	21050	23318	19805	20505	22308	24348	32946	35309	33062	34273	17426	17834	12030	12532	2177	1710	339.751	354548	9.13	10.49
Vrijheidsbond	16017	15613	11354	11344	15273	12740	10235	11705	12556	12854	12198	13966	10977	5525	777	1235	258.798	249105	6.96	7.37
Vrijz.-Dem. Bond	14047	12078	5613	7572	7803	8944	20010	17994	14125	13876	20725	19806	9201	12087	1281	1367	188.878	208979	5.08	6.18
Comm. Partij	6741	3007	647	621	1978	1384	5972	3097	6782	3701	10274	4929	1727	1010	2703	1102	118.222	67541	3.18	2.00
St. Geref. Partij	2451	2172	11101	9689	9147	7864	1214	1062	6759	5690	323	409	393	308	936	219	93.922	76709	2.51	2.27
Rev. Soc. Partij	1961	588	287	708	793	296	1348	1270	5827	1863	1995	816	383	310	402	970	48.381	21812	1.30	0.65
Nat. Boerenbond	674	420	1151	1226	1911	1005	1951	4014	4280	3030	3128	4175	7128	6341	591	344	47.659	34805	1.28	1.03
R.K. Volkspartij	3008	2068	266	334	2408	1338	496	438	5356	2151	369	358	256	208	5367	1039	40.792	23804	1.10	0.70
Christ. Dem. Unie ...	2406	—	347	—	1361	—	7960	—	6240	—	2672	—	1662	—	481	—	37.793	—	1.02	—
Herv. Geref. Partij ...	1219	1267	727	651	1674	1875	1383	1589	1585	1731	1719	1722	254	320	134	137	33.813	35931	0.91	1.18
Verb. Nat. Herstel ...	3240	—	560	—	1645	—	333	—	640	—	1344	—	249	—	1674	—	30.329	—	0.82	—
Onafh. Soc. Partij ...	2245	—	643	—	780	—	2301	—	3037	—	1042	—	993	—	409	—	27.443	—	0.74	—
R.K. Dem. Bond	302	—	349	—	336	—	115	—	567	—	132	—	—	—	6667	—	20.478	—	0.55	—
Ned. Fasc. Bond	—	—	203	—	1174	—	207	—	—	—	1024	—	255	—	515	—	17.142	—	0.46	—
Alg. Dem. Unie	504	—	486	—	398	—	971	—	629	—	3662	—	1022	—	789	—	14.548	—	0.39	—
P. O. R.	1274	—	379	—	447	—	204	—	456	—	288	—	186	—	146	—	11.177	—	0.30	—
Ned. Christ. Arb.partij	1548	—	—	—	998	—	749	—	288	—	823	—	—	—	221	—	6.820	—	0.18	—
R.K. Arbeiderspartij ..	—	—	—	—	403	—	—	—	—	—	—	—	480	—	277	—	6.466	—	0.17	—
Verb. v. Nationalisten	246	211	2057	—	147	189	340	—	402	329	598	258	214	494	196	118	6.452	3685	0.17	0.11
Lijst-Meertens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6332	—	6.332	—	0.17	—
Recht en Vrijheid	—	—	354	—	121	—	391	—	297	—	1372	—	308	—	101	—	4.336	—	0.12	—
Lijst-Kuypers	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.203	—	0.09	—
Lijst-Wolswinkel	36	—	—	—	826	—	—	—	182	—	—	—	158	—	—	—	3.097	—	0.08	—
Lijst-Lampetje	412	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.387	—	0.06	—
Nat. Soc. Partij	115	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.131	—	0.06	—
Fasc. Unie	174	—	—	—	379	—	—	—	693	—	—	—	—	—	—	—	1.784	—	0.05	—
Lijst-Jacobs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1629	—	1.629	—	0.04	—
Lijst-Broos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.330	—	0.04	—
Lijst-Bouterse	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.223	—	0.03	—
Lijst-Eyking	585	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.147	—	0.03	—
Lijst-E. Westerman ...	—	—	—	—	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	941	—	0.03	—
Lijst-Van Dijk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	891	—	0.02	—
Lijst-Van Veen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	746	—	0.02	—
Lijst-Groenewegen ...	159	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	744	—	0.02	—
Lijst-Engels	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	725	—	0.02	—
Lijst-Gijsen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	551	—	0.01	—
Lijst-De Wit	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	537	—	0.01	—
Alg. Welzijn	—	—	—	—	81	—	75	—	—	—	65	—	—	—	—	—	509	—	0.01	—
Lijst-Den Helder	—	—	—	—	133	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	342	—	0.01	—
Lijst-Van Zon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	294	—	0.01	—
Lijst-Van Zijst	—	—	—	—	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	256	—	0.01	—
Lijst-Radix	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	237	—	0.01	—
Lijst-v. d. Bogerd ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	227	—	0.01	—
Lijst-Koebrugge	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	198	—	0.01	—
Lijst-Triesscheyn	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	191	—	0.01	—
Lijst-Emmelkamp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	185	—	—	—	185	—	—	—
Lijst-Baanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	182	—	—	—
Lijst-Pasch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	142	—	—	—
Lijst-Stüttjer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97	—	—	—
Lijst-Groothuis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	—	—	—

(Vor. ber. Verkiezingen 735 A.)

A. TWEEDE KAMERVERKIEZING. — Nieuwe samenstelling. — Volgens de officieuse berekening, zal de nieuwe Tweede Kamer als volgt zijn samengesteld:

	1933	1929
R.K. Staatspartij	28 zetels	30 zetels
S. D. A. P.	22 „	24 „
Anti-Revolutionaire partij	14 „	12 „
Christelijk-Hist. partij	10 „	11 „
Vrijheidsbond	7 „	8 „
Vrijzinnig-Democratische Bond	6 „	7 „
Communistische Partij Holland	4 „	2 „
Staatk. Geref. partij	3 „	3 „
Verbond van Nation. Herstel	1 „	— „
Herv. Geref. Staatspartij	1 „	1 „
Nationale Boerenbond	1 „	1 „
R.K. Volkspartij	1 „	— „
Rev. Socialistische Partij	1 „	— „
Chr. Democr. Unie	1 „	— „
Middenstandspartij	— „	1 „
	100 zetels	100 zetels

In totaal zijn uitgebracht 3.720.758 geldige stemmen (in 1929: 3.380.217), zoodat de kiesdeeler bedraagt 37208. 75% van den kiesdeeler is derhalve 27906. Het totaal aantal kiezers bedraagt 4.097.638, zoodat 376.910 kiesgerechtigden niet hebben gestemd of stemmen hebben uitgebracht, die van onwaarde zijn verklaard.

De samenstelling der nieuwe Tweede Kamer. — Gekozen zijn, onder voorbehoud, dat met den invloed van voorkeurstemmen geen rekening is gehouden:

R.K. Staatspartij: Prof. mr. P. J. M. Aalberse, Ch. L. van de Bilt, Ir. M. C. E. Bongaerts, Mr. dr. L. N. Deckers, Ir. dr. W. J. Droesen, A. H. J. Engels, Ir. L. J. M. Feber, A. N. Fleskens, Mr. C. M. J. F. Goseling, J. Groen Azn., J. A. G. M. van Hellenberg-Hubar, H. G. M. Hermans, G. W. Kampschöer, Dr. L. G. Kortenhorst, C. J. Kuiper, A. J. Loerakker, Mej. J. M. J. A. Meijer, Dr. H. W. E. Moller, M. J. M. van Poll, K. L. H. v. d. Putt, Jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck, Mr. J. R. H. van Schaik, J. G. Suring, W. Steinmetz, Mr. F. G. C. J. M. Teulings, Mr. T. J. Verschuur, L. F. J. M. Baron van Voorst tot Voorst, J. J. W. IJsselmuiden.

S.D.A.P.: Ir. J. W. Albarda, H. J. van Braambeek, J. Brautigam, Ir. Ch. G. Cramer, W. Drees, W. Drop, Mr. J. E. W. Duys, Mej. S. Groeneweg, Ds. A. van der Heide, P. Hiemstra, E. Kupers, J. ter Laan, K. ter Laan, Th. Thijssen, J. H. A. Schaper, W. van der Sluis, Dr. J. van den Tempel, W. H. Vliegen, Dr. Th. van der Waerden, A. W. IJzerman, J. H. F. van Zadelhoff, J. L. Faber.

Anti-Rev. Partij: H. Colijn, C. S. van Dobben de Bruyn, L. F. Duymaer van Twist, J. J. C. van Dijk, C. van den Heuvel, J. Schouten, C. Smeenk, J. Terpstra, Prof. dr. H. Visscher, Mr. J. A. de Wilde, C. v. d. Zaal, A. Zijlstra, H. Amelink, P. Wielinga.

Christ-Hist. Unie: J. Bakker, Jhr. mr. D. J. de Geer, Mej. Mr. C. F. Katz, A. Baron van Boetzelaer van Dubbeldam, Dr. H. J. Lovink, Dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, J. R. Snoeck Henkemans, H. W. Tilanus, J. Weitkamp, Jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland (die geen zitting zal nemen en in wiens plaats komt J. M. Krijger Jr.

Vrijheidsbond: Dr. S. E. B. Bierema, Mr. G. A. Boon, C. J. van Kempen, H. J. Knottenbelt, H. D. Louwes, Mr. A. G. A. van Rappard, Dr. I. H. J. Vos.

Vrijz.-Dem. Bond: Mevr. B. Bakker-Nort, F. E. H. Ebels, A. M. Joekes, Th. M. Ketelaar, Mr. H. P. Marchant, Mr. P. J. Oud.

Communistische Partij: L. L. H. de Visser, Alimin Prawiradirdja, D. Wijnkoop, Sardjono.

Staatk. Geref. Partij: Ir. C. N. van Dis, Ds. G. H. Kersten, Ds. P. Zandt.

Verbond van Nat. Herstel: Mr. W. M. Westerman.

Herv. Geref. Staatspartij: Ds. C. A. Lingbeek.

Nat. Boerenbond: Mr. C. Vervoorn.

R.K. Volkspartij: Mr. P. M. Arts.

Rev. Soc. Partij: H. J. F. M. Sneevliet.

Chr. Dem. Unie: H. van Houten.

Verdeeling van de Kamerzetels sinds 1901.

Partij.	1901	1909	1918	1922	1925	1929	1933
R.K. Staatspartij	25	25	30	32	30	30	28
S.D.A.P.	6	7	22	20	24	24	22
A.-R. Partij	23	25	13	16	13	12	14
C.-H. Unie	1	10	7	11	11	11	10
Liberale Partij	26	24	10	11	9	8	7
Vrijz. Dem. Bond	9	9	5	5	7	7	6
Communisten	—	—	3	2	1	2	4
Andere partijen	10	—	10	3	5	6	9
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

(Vorig bericht blz. 790 A.)

B. BEETWORTELSUIKER. — Zich baseerend op de productiecijfers van het vorige seizoen komt de firma Czarnikow voor 1933 tot een totale Europeesche suikerproductie van 6.200.000 tons (excl. Rusland) of ongeveer 600.000 tons meer dan het v. j. Van deze 600.000 tons komen er alleen voor rekening van Duitschland reeds 360.000 tons. **(Vor. ber. 364 F.)**

C. ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — De werkzaamheden ter Ontwapeningsconferentie zijn op 25 April hervat onder voorzitterschap van president Henderson. Aan de orde was het door MacDonald ingediende ontwerp-verdrag der Engelsche regeering. Aan de zitting werd deelgenomen door Norman Davis, Massigli, Eden, Dowgalewski. Er hadden geen algemeene beschouwingen plaats.

Norman Davis huldigde Henderson naar aanleiding van de hem vanwege het Carnegie-fonds ten deel gevallen onderscheiding, waarna direct het eerste deel van het Engelsche plan werd besproken, dat kwesties betreffende de veiligheid behandelt.

President Henderson beperkte zich er toe den vertegenwoordigers der naties, welke amendementen hebben ingediend het woord te verleenen. Men veronderstelt, dat na een korte bespreking de principieele debatten over het eerste gedeelte van het Engelsche ontwerp-verdrag (veiligheid) voor onbepaalden tijd zullen worden uitgesteld.

In het vervolg der zitting van de hoofdcommissie motiveerden de vertegenwoordigers van Polen, China, Sovjet Rusland, Noorwegen en Frankrijk de amendementen hunner regeeringen op het eerste deel van het Engelsche plan.

De onderhandelingen van de hoofdcommissie der ontwapeningsconferentie die op 26 April zijn voortgezet, werden na een korte zitting verdaagd. Vooral in verband met het feit, dat het resultaat van de besprekingen te Washington moest worden afgewacht, kon verder niet zakelijk worden onderhandeld of beslist over de problemen der veiligheidspolitiek.

Nadolny legde een korte verklaring af volgens welke de Duitsche regeering art. 1 tot 5 van het Engelsche ontwerp, die het consultatieve pact betreffen, aanvaardt.

Uit de verklaringen van Massigli en Eden bleek, dat verdere beraadslagingen over de veiligheidskwestie voor het einde der besprekingen te Washington niet doelmatig werden geacht.

De Amerikaansche vertegenwoordiger Norman Davis legde in de hoofdcommissie een belangrijke schriftelijk geformuleerde verklaring af volgens welke de Amerikaansche regeering een bepaling voor een definitief standpunt inzake het veiligheidsvraagstuk afwijst tot aan de beslissing over de materieele ontwapeningsmaatregelen en voorstelt het eerste deel van het Engelsche ontwerp-overeenkomst (veilig-

heidsprobleem) uit te stellen tot de overige kwesties volledig besproken zijn.
In deze Amerikaansche verklaring wordt gezegd: De regeering is in toenemende mate tot de overtuiging gekomen dat de bewapeningen een bron vormen van politieke spanningen en onveiligheid en dat door een ontwapening vergaande veiligheidsmaatregelen zouden kunnen worden geschapen, die den staten de mogelijkheid zouden ontnemen elkander met succes aan te vallen.
Dit doel kan langs twee wegen bereikt worden: Door het opgeven der aanvalswapenen en door het scheppen van een effectieve en voortdurende bewapeningscontrôle.
Norman Davis stelde voor, dat voor de definitieve beslissing over de in hoofdstuk I van het Engelsche ontwerp-accoord vervatte veiligheidsproblemen allereerst art. 94 zal worden behandeld, waarin de duur der ontwapeningsovereenkomst wordt vastgesteld op 5 jaren. Iedere beslissing hangt allereerst van deze kwestie af. Te zijner tijd zal de Amerikaansche regeering bereid zijn uitvoeriger mede te deelen, op welke wijze zij effectief kan medewerken aan de oplossing van deze kwestie. **(Vor. ber. blz. 764 E.; Recapitulatie blz. 771 E.)**

A. **DUITSCHLAND. — Von Papen's nieuwe functie.** — Nu vice-kanselier von Papen als rijkscommissaris voor Pruisen is afgetreden, wacht hem een nieuwe belangrijke taak als plaatsvervanger van den rijkskanselier. Zijn voornaamste taak zal liggen in de vertegenwoordiging van Duitschland tegenover het buitenland, waarbij hij ook als gedelegeerde op internationale conferenties zal optreden.

27 APRIL 1933

B. **NEDERLAND. — Het nieuwe Nederlandsch-Duitsche handelsverdrag. —**
Dezer dagen zijn te Berlijn onderhandelingen gevoerd tot nadere regeling van het handelsverkeer met Duitschland door een commissie onder leiding van Hr. Ms. gezant te Berlijn en verder bestaande uit de heeren dr. H. M. Hirschfeld, directeur-generaal van Handel en Nijverheid; dr. J. A. Nederbragt, chef van de economische en consulaire directie van het departement van Buitenlandsche Zaken; mr. L. A. Ries, administrateur aan het departement van Financiën; ir. R. P. Bonthuis, inspecteur van den Landbouw; dr. F. E. Posthuma, mr. M. P. L. Steenberghe en F. V. Valstar.
Met betrekking tot het resultaat der onderhandelingen kan het volgende worden medegedeeld.
De besprekingen hebben geleid tot een op 27 April onderteekend verdrag, dat geldt tot 31 December 1933 en van Duitsche zijde zoo spoedig mogelijk, uiterlijk 10 Mei a.s., in werking zal worden gesteld. De volgende invoerrechten zijn daarbij vastgesteld, alle per 100 K.G. en in Rijksmarken.
Pootaardappelen, van 1 September tot 31 December 4 v.h. 4; **Witte kool** van 1 tot 31 Mei 4 v.h. 8; **Roode en Savoye kool,** van 1 tot 31 Mei 6 v.h. 8. (Ten aanzien van deze witte, roode en savoye kool is de invoer gecontingenteerd op 50 pct. van den invoer in de overeenkomstige periode van 1932.) **Spruitkool** 10 v.h. 20; **Kropsla** van 1 tot 31 Mei 15 v.h. 20; van 1 Juni—30 Sept. 10 v.h. 30.
Rhododendrons, Azalea's (met uitzondering van Azalea indica), met kluit; Magnolia's, Laurieren, Buxus, Ilex, Aucuba's, Taxus, blauwe sparren en chamæcyparis met kluit 20 v.h. 40; **Hyacinthen-, Tulpen- en Narcissenbollen** 30 v.h. 30.
Kruisbessen, versch. 10 v.h. 20. Ten aanzien van Kruisbessen is overeengekomen, dat omtrent den prijs waarvoor zij in Duitschland zullen worden geleverd, vooraf tusschen Nederlandsche en Duitsche belangengroepen overleg zal worden gepleegd.
Spek 20 v.h. 36. Ten aanzien van Spek is bepaald, dat het invoerrecht van 20 mark slechts zal gelden voor een hoeveelheid, overeenkomende met 60 pct. van die, welke in de periode 1 Mei—31 December 1932 uit ons land in Duitschland is ingevoerd.
Gezouten haringen geheel (unzerteilt) in hecle, halve, vierde of achtste tonnen, 65 pct. van het geldende invoerrecht per vat (dit is thans 9 M. per vat).
Harde kaas niet in afzonderlijke verpakkingen van 2½ K.G. bruto of minder, voor een hoeveelheid van 50 pct. van den gemiddelden invoer uit Nederland in Duitschland in de periode 1 Mei—31 Dec. der jaren 1931 en 1932, 20 v.h. 60; voor een hoeveelheid van 20 pct. van bovenstaande hoeveelheid 50 v.h. 50.
Eieren van kippen, voor een hoeveelheid van 60 pct. van de hoeveelheid, welke in de periode 1 Mei—31 Dec. 1932 uit Nederland in Duitschland aan eieren van pluimvee en wild gevogelte is ingevoerd, mits zij aan de voorschriften der Duitsche eierverordening omtrent kwaliteit en gewicht der handelsklassen G 1 S, G 1 A of G 1 B, in de periode van 1 Sept.—31 Dec. ook der handelsklasse G 1 C beantwoorden. Van 1 Mei—30 Sept. 40 v.h. 70; van 1 Oct.—31 Dec. 30 v.h. 70.
Eendeneieren, rauw, tot een hoeveelheid van 90 pct. van de hoeveelheid, welke overeenkomstig gemeenschappelijk overleg is vastgesteld, als zijnde de hoeveelheid, welke van 1 Mei—31 Dec. uit ons land in Duitschland is ingevoerd 30 v.h. 70.
Blokmelk, met ten minste 40 pct. suiker, in blokken van 10 K.G. of meer, ten behoeve van de bereiding van chocolade in eigen bedrijf, op invoervergunning en onder douanetoezicht wat betreft het verbruik 60 v.h. 90.
Glycerine, zuivere 4 v.h. 15.
Zout (chloornatrium, kook-, steen- en zeezout) in een hoeveelheid van ten hoogste 4000 ton voor de periode 1 Mei—31 Dec. 1932, 1.25 v.h. 0.80.
Superfosfaat. Het invoerrecht van 0.90 m. per 100 K.G. 0.90 v.h. 1.50 geldt voor een hoeveelheid van 50 pct. van de gemiddelde hoeveelheden, welke uit ons land in Duitschland zijn ingevoerd in de periodes 1 Mei—31 Dec. der jaren 1931—1932.
Kunsthoorn, uit saeine, (zonder vulstof), in ruwe, ongevormde stukken, ruwe gesneden of getrokken bladen, blokken, platen, buizen of staven, in een hoeveelheid van 40.000 K.G. in den tijd van 1 Mei —31 December 1932, 35 v.h. 50.
Stroocarton 2.25 v.h. 3.50.
Kabels voor geleiding van electrischen stroom 14.40 v.h. 16.
Voorts is bepaald, dat ten aanzien van den invoer van steenkolen noch van Nederlandsche, noch van Duitsche zijde, maatregelen zullen worden getroffen, waardoor een ongunstiger toestand dan de thans bestaande in het leven zal worden geroepen.
Van Nederlandsche zijde heeft men zich echter de bevoegdheid voorbehouden den invoer te contingenteeren, waarbij echter aan Duitschland een invoer, gelijk aan dien van 1932, is gewaarborgd.
In het Verdrag, dat uit den aard der zaak de goedkeuring van de Staten-Generaal behoeft, is van Nederlandsche zijde toegezegd, dat de rentevoet van het crediet, groot ƒ 140 millioen, door Nederland aan Duitschland verleend bij verdrag van 11 Mei 1920, met ingang van 1 Juli 1933 zal worden verlaagd tot 4 pct. Mocht echter aan den Nederlandschen invoer in Duitschland van vorenstaande producten, over het geheel genomen na 31 Dec. a.s. door maatregelen der Duitsche regeering, grootere moeilijkheden in den weg worden gelegd dan bij het thans gesloten verdrag overeengekomen, dan treedt met ingang van 1 Juli 1934 de thans nog geldende rentevoet van 5½ pct. wederom in werking. In verband hiermede is bepaald, dat tijdelijk vóór 31 Dec. '33 opnieuw zal worden onderhandeld over een regeling van het Nederlandsch-Duitsche handelsverkeer na afloop van het thans tot stand gekomen verdrag.

C. **DUITSCHLAND. — Hitler's plaatsvervanger. —** De Völkischer Beobachter publiceert het volgende besluit van Hitler:
Den leider der politieke centrale-commissie, p.g. Rudolf Hess, benoem ik tot mijn plaatsvervanger. Ik verleen hem volmacht om in alle kwesties betreffende het partijbestuur in mijn naam een beslissing te nemen.

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Muiterij - Soldij. —** In antwoord op desbetreffende vragen, op 15 Maart 1933, door het lid van den Volksraad, den heer Thamrin, ingediend, deelde de regeering o.a. mede, dat de geschorste commandant, eerste officier en divisie-chef van „De Zeven Provinciën" gedurende hun schorsing in het genot blijven van hun volle inkomsten, conform artikel 18 van de voorschriften betreffende de rechtspositie van het militaire personeel der Zeemacht, dat de officieren en schepelingen, die, naar wordt aangenomen, niet deelnamen aan de muiterij,

hun volle inkomsten blijven genieten, dat de van muiterij verdachte Europeesche en Inlandsche schepelingen in afwachting van de resultaten, c.q. berechting hunner strafzaak geenerlei inkomsten genieten, evenmin als de in arrest gestelde dienstweigeraars.
Op de vraag of de regeering in het belang der onschuldige gezinsleden van de in arrest gestelde schepelingen-kostwinners en van de bij de onderdrukking der muiterij gedoode militairen-kostwinners bereid is bij toepassing van de betrekkelijke bepalingen clementie te betrachten, antwoordde de regeering dat de betrekkelijke bepalingen uiteraard naar recht en billijkheid worden toegepast.
(Vor. ber. Muiterij 784 D.)

A. **NEDERLAND. — Wijziging Crisispachtwet 1932.** — Bij K.B. is bepaald, dat de wet van 6 April 1933 tot wijziging van de Crisispachtwet 1932 in werking treedt met ingang van 1 Mei 1933. **(V. b. 762 D.)**

B. **NEDERLAND. — Spoorwegen - Conflict in Personeelraad opgelost.** — Naar wij vernemen is er thans een oplossing gekomen in het conflict in den Personeelraad bij de Nederlandsche Spoorwegen.
De Bond van Ambtenaren in dienst bij de Nederlandsche Spoorwegen (B.A.N.S.) was door de vier andere organisaties van het overleg tusschen de directie en den Personeelraad uitgesloten, met welk standpunt de Spoorwegdirectie zich niet kon vereenigen. Na eenige onderhandelingen tusschen de directie en het hoofdbestuur van den B.A.N.S. is er thans overeenstemming verkregen over een voorloopige regeling, die er op neerkomt, dat aan de eene zijde de directie via den Personeelraad met de vier algemeene organisaties kan blijven onderhandelen, terwijl daarnaast voor algemeene zaken en zaken betreffende het middelbare personeel meer direct met den B.A.N.S. afzonderlijk overleg zal worden gevoerd. De maandelijksche besprekingen tusschen de directie en den Personeelraad zullen eveneens door een vertegenwoordiger van den B.A.N.S. worden bijgewoond.

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Achmad Djajadiningrat.** — Bij koninklijk besluit van 21 April is eervol ontslag verleend met ingang van 31 Juli 1933 aan het lid in den Raad van Ned.-Indië Raden Adipati Aria Achmad Djajadiningrat, onder dankbetuiging voor de den Lande bewezen diensten en onder toekenning van den titel van pangoran, met het recht den vergulden pajong te voeren.

D. **SIAM. — Voedsel der Laos.** — De aapachtige gewoonte om insecten te verorberen komt niet alleen nog steeds onder de meest primitieve menschenrassen, zooals de oorspronkelijke bewoners van Australië en de pygmeeën van Afrika voor, maar zelfs onder vele rassen, die reeds lang het landbouwstadium bereikt hebben. De Laos, een volksstam in Siam, wier gewoonte om insecten en andere invertebraten te eten, het onderwerp uitmaakt van een recent onderzoek door J. S. Bristowe (Entom. Soc. London, 1932), geven hiervan een merkwaardig voorbeeld.
De lijst van dieren, die de Laos als voedsel nuttigen, biedt een groote verscheidenheid. Als bijzondere delicatessen gelden o.a.: groote waterwantsen, groote spinnen, eieren van een krabsoort, die er uitzien als caviaar en een aardappelsmaak hebben; voorts: mestkevers en hun larven en poppen, een groote cicadesoort, enz.
Er is geen enkele reden te veronderstellen, dat de gewoonte der Laos om insecten te eten, verworven is door gebrek aan ander voedsel, aangezien de Siameezen, die onder dezelfde omstandigheden leven, zich niet in zóó'n mate aan insecten te goed doen. Vermeldenswaard is het echter, dat men aanneemt, dat de Laos grooter uithoudingsvermogen bezitten en als harder werkers bekend staan dan de Siameezen; dit danken de Laos wellicht aan het extra-proteïnegehalte van hun dierlijk voedsel. In het gemiddelde diëet van een Siamees vormt visch feitelijk de eenige proteïnebron, met een gehalte van 18—23 perc., terwijl dat van geroosterde spinnen ruim 63 perc. bedraagt.
(Entom. Soc., London 1932)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — De Willem de Zwijgerherdenking.** — De voorzitter van de Indische Commissie voor de Willem de Zwijgerherdenking zond op 24 April het volgende telegram aan H. M. de Koningin: „Diep onder den indruk van de geestdriftige en waardige hulde aan de nagedachtenis van Willem den Zwijger gebracht door alle bevolkingsgroepen, alom in den lande, moge het algemeen herdenkingscomité in Ned.-Indië bij Uwe Majesteit eerbiedig vertolken, de uit deze huldiging luid sprekende gevoelens van liefde en trouw jegens het Vorstenhuis, zoomede het besef van de onverbrekelijke banden, gelegd tusschen Oranje en volk voor verleden, heden en toekomst".
De Gouverneur-Generaal zond aan H. M. de Koningin de afzonderlijke betuigingen van trouw, hulde en verknochtheid, ontvangen namens alle bevolkingsgroepen in de Minahassa, Palembang en Bandjermasin, zoomede namens de Ned.-Indische Vrijmetselaarsloge.
(Vorig bericht en photo blz. 785 F.)

F. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Dr. Benesj over Buitenlandsche politiek.** — De minister van Buitenl. Zaken, dr. Benesj, heeft op 25 April '33 voor de beide Kamers der Nationale Vergadering een rede gehouden over „De strijd om de democratie in de Europeesche en de wereldpolitiek". Hieraan ontleenen wij het volgende:
De Kleine Entente beschouwt het Viermogendhedenpact, zooals Italië dit heeft voorgesteld, als een grooten stap achterwaarts in de ontwikkeling van Europa. Wat de quaestie van de herziening der grenzen aangaat, welke in het viermogendhedenpact wordt geëntameerd, moet er op gewezen worden, dat deze niet voldoende overdacht is. Indien ergens een kleine correctie van de bepalingen in de vredesverdragen nopens de grenzen langs vreedzamen weg mogelijk zou zijn, dan moet deze slechts plaats hebben onder voorwaarde, dat daarbij geen druk van buiten wordt geoefend en dat zij slechts na een jarenlange kalme samenwerking der daarbij betrokken volken en tegen behoorlijke compensaties tot stand kan komen.
De verhouding tusschen Tsjecho-Slowakije en Duitschland zal ook verder goed blijven. Overigens is het steeds een netelige zaak, in zijn nabuurschap een staat te weten, die zich in een toestand van revolutionaire gisting bevindt. Intusschen is het te hopen, dat het niet tot conflicten zal komen.
Zouden zich in Oostenrijk dergelijke wijzigingen voltrekken als in Duitschland, dan hoopt men dat daardoor hier geen moeilijkheden ontstaan.
Met Polen is Tsjecho-Slowakije voornemens een verdrag te sluiten, dat een eeuwige of althans langdurige vriendschap ten doel heeft. (Lidovy Denik, Praha)
(Vorig bericht blz. 715 K.)

G. **MOGENDHEDEN-CONFERENTIE TE WASHINGTON. — Besprekingen tusschen MacDonald en Pres. Roosevelt.** — De besprekingen tusschen MacDonald en Roosevelt zijn thans definitief afgesloten. De beide staatslieden hebben een gemeenschappelijk communiqué uitgegeven, waarin zij verslag uitbrengen van de resultaten hunner beraadslagingen, waaraan wij het volgende ontleenen:
„Onze besprekingen over de kwesties, welke op de a.s. economische wereldconferentie behandeld zullen worden, hadden niet ten doel tot accoorden te geraken, hetgeen aan de conferentie zelf moet worden overgelaten. Onze beraadslagingen hebben echter wel geleerd, dat onze beide regeeringen wat de voornaamste onderwerpen der conferentie betreft dezelfde plannen nastreven en het eens zijn over de te volgen methoden. Zij zijn voorts doordrongen van de vitale noodzakelijkheid, dat internationale accoorden voor de oplossing van bedoelde vraagstukken in het belang

van alle landen zijn. De practische methoden om tot oplossing te geraken zijn gedurende de achter ons liggende besprekingen onderzocht en geanalyseerd.
Wij zijn tot het besef gekomen, dat een algemeene verhooging van het prijzenniveau van het allereerste belang is. Te dien einde moet een gelijktijdige actie ondernomen worden op economisch monetair terrein en moet een nieuwe orientatie worden gegeven aan de handelspolitiek.
Er moeten waarachtige pogingen in het werk worden gesteld om de verscheidene soorten beperkingen, die den handel belemmeren, te matigen." **(V. b. 787 F.)**

A. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. —** De rijkspropaganda-afdeeling van de geloofsbeweging van Duitsche Christenen meldt, dat Rijkskanselier Hitler als verbindingsman tusschen zich en de officieele instanties van de Evangelische Kerk, ds. Mueller te Koningsbergen heeft benoemd, die tot de Rijksleiding der geloofsbeweging behoort.
De Duitsch Evang. kerkelijke commissie, het hoogste lichaam van den Duitsch-Evang. Kerkenbond, is in buitengewone zitting te Berlijn bijeengekomen. Doordrongen van de noodzakelijkheid van een nieuwe constitutie voor het Duitsche protestantisme, met het doel een Duitsch Evang. Kerk te stichten op de basis der gevoerde besprekingen, heeft zij de door den president getroffen maatregelen goedgekeurd, in het bijzonder de benoeming van den Luth. bisschop dr. Marahrens te Hannover en van Pastor Hesse te Elberfeld. De commissie heeft den president de grootst mogelijke volmacht verleend om voor het Duitsche protestantisme te spreken en te handelen.
De Duitsch Evang. commissie bestaat uit 36 leden; de Duitsch-Evang. Kerkenbond is in 1920 tot stand gekomen als federatie der 28 Duitsche „landskerken".
(Algemeen Handelsblad) **(Vor. ber. blz. 785 E.)**

B. **DUITSCHLAND. — Stahlhelm. - Rijksminister Franz Seldte's toetreding tot de N.S.D.A.P. —** De bondsleider van den Stahlhelm, rijksminister Franz Seldte, deelde op 27 April in een radiorede zijn toetreding tot de nationaal-socialistische Duitsche arbeiderspartij mede. Hij voegde er bij, dat hij zichzelf en den Stahlhelm onder den leider Adolf Hitler stelde. De kameraden, die hem daarbij niet konden volgen, ontsloeg hij van hun eed op het vaandel. **(789 G.)**

C. **DUITSCHLAND. — Vice-kanselier von Papen over den vrede. —** „Het doel van de buitenlandsche politiek van Duitschland, dat meer dan eenige andere natie den vrede noodig heeft, is de verwezenlijking der volle rechtsgelijkheid langs vreedzamen weg", aldus sprak vice-kanselier von Papen tot Newton, lid van het Engelsche Hoogerhuis, met wien hij zich over de actueele politieke kwesties heeft onderhouden.
Von Papen legde nog eens den nadruk op de verklaring van Hitler, dat Duitschland den vrede wil. De wereld is thans vermoedelijk tot het inzicht gekomen, aldus de vice-kanselier, dat de economische chaos slechts het gevolg is van den politieken en economischen waanzin der regelingen van na den oorlog. Dit inzicht is nog niet te laat gekomen om de verantwoordelijke staatslieden eindelijk tot het besef te brengen, dat het hun plicht is, met deze dingen rekening te houden.
Vervolgens verklaarde von Papen, dat Duitschland ten volle instemt met Mussolini's pact van vier, om daarna uit te wijden over den dienst, welken Duitschland de wereld in de afgeloopen maanden heeft bewezen door, aldus von Papen, het bolsjewisme binnen zijn grenzen uit te roeien.
De nieuwe regeling binnen Duitschlands grenzen vormt een volkomen interne aangelegenheid, aldus de vice-kanselier, die de in verdragen en afspraken vastgelegde relaties met andere landen niet aantast.
Meermalen heeft de rijkskanselier er op gewezen, dat voor een groot en zelfbewust volk het herstel van de volle souvereiniteit naar binnen en naar buiten iets is, dat vanzelf spreekt. Het doel van de Duitsche politiek is de verwezenlijking der volle gelijkgerechtigdheid langs vreedzamen weg. Wie de Duitsche regeering iets anders in de schoenen schuift, ondermijnt de basis van vertrouwen, waarop alleen het nieuwe Europa opgebouwd kan worden.
(Deutsche Allgem. Zeitung)

D. **EUROPA'S SCHULDEN AAN AMERIKA. — President Roosevelt over een nieuw moratorium. —** President Roosevelt is van plan opnieuw een moratorium voor de oorlogsschulden, tot na de economische conferentie, uit te vaardigen. Hij bereidt thans een voorstel voor, waarbij hij door het Congres wordt gemachtigd een dergelijk moratorium te verleenen. **(658 F.)**

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Opening van de patjalwerken. —** De Gouverneur-Generaal van Ned. Oost-Indië is op 27 April naar het Bodjonegorosche vertrokken ter inwijding op dien dag van de Patjalwerken, schepping van Ir. B. Lieneman.
Niet minder dan 20.000 bouws zullen door deze werken kunnen worden bevloeid. En niet alleen gedurende de regenlooze perioden in den westmoeson, doch ook in den oostmoeson zullen deze waterwerken de poliwidjo, de z.g. tweede gewassen, ten goede komen.
De wadoek (het reservoir) lijkt op het oog kleiner dan het in werkelijkheid is. Vermoedelijk komt dit doordat het niet een groot gemetseld reservoir, doch meer een door de natuur gevormde wadoek is, waarvan de (toch enorme) grootte niet zoo maar op het oog valt te bepalen.
De wadoek zal van water voorzien worden door de kali Patjal, d.i. de rivier waaraan de geheele irrigatiewerken ook hun naam ontleenen.
Het toelaten van water in de wadoek zal slechts langzamerhand geschieden. De dam moet geleidelijk „op kracht" komen. Wanneer men den enormen dam ziet, waarvan het bovenvlak nog een breedte vormt van ettelijke meters, zou men als leek denken, „laat het water nu maar komen". Ook hier echter is zorg en geleidelijkheid geboden.

28 APRIL 1933

F. **OOSTENRIJK. — Communistisch partijbestuur van Weenen in arrest gesteld. —** In den loop van de actie der politie tegen de Weensche communisten zijn reeds 16 arrestaties verricht. De politie bevestigt thans ook de arrestatie van den chefredacteur van de Rote Fahne. Bovendien is ook de secretaris van de communistische partij, Koplenig, en bijna het geheele overige gedeelte van het partijbestuur in arrest gesteld.

G. **NEDERLAND. — Natuur- en Geneesk. Congres te Wageningen. - Biologie en Psychopathologie. —** Aan de rede gehouden door Prof. Dr. L. Bouman te Utrecht ontleenen wij o.a. het volgende:
Volgens dezen geleerde overschrijdt de psychologie de grenzen der biologie daar, waar de sfeer der persoonlijkheid en de kern van het zieleleven van den mensch begint, terwijl men zich mag afvragen, of de verschijnselen der biologie, die niet door waarneming en experiment kunnen worden gecontroleerd, nog tot het gebied der wetenschap behooren. Benadering der hoogere psychische processen zal wel buiten ons bereik liggen.
Aan de hand van de encephalitis lethargica en haar naziekten wordt aangetoond, dat organische veranderingen aanleiding kunnen geven tot het wegvallen van componenten, noodig voor het normaal tot uitvoering brengen van handelingen (verminderde of vermeerderde bewegingsdrang, tics en dwangneurosen), maar van wijziging van het karakter als uiting van de geheele persoonlijkheid is daarbij, in eerste instantie althans, geen sprake.
Volgens spreker is nòch het physiologisch nòch het pathologisch anatomische onderzoek voldoende voor

de studie der psychopathologie; noodig blijft daarbij de studie van de subjectieve verschijnselen van het zieke zieleleven en van de begrijpende psychopathologie.

A. INTERNATIONAAL CONGRES VOOR GOEDERENRUIL. — Het internationaal congres voor goederenruil te Parijs heeft op 26 April de volgende aanbevelingen aangenomen:
1. De organisatie van een internationaal bureau voor de financiering der transacties.
2. Het nemen van juridische maatregelen waardoor de betrekkingen tusschen de kooplieden van verschillende landen veiliger tot stand kunnen worden gebracht.
3. Het nemen van maatregelen waardoor het vervoer per spoorweg en per schip vergemakkelijkt wordt.
4. Vereenvoudiging der douane-maatregelen ter bespoediging van het internationale goederenverkeer.
5. Het nemen van maatregelen voor samenwerking tusschen verschillende nationale bedrijfsgemeenschappen. (Le Temps)

B. DUITSCHLAND. — Duitsch-Nationalen. - Rede van dr. Hugenberg. — De Rijksdagfractie der Duitsch-Nationale partij is bijeengekomen in een zitting, welke werd ingeleid door een rapport van dr. Hugenberg over den politieken toestand. Spreker besloot zijn uiteenzettingen met de woorden:
„Rust en geloof in den rechtsstaat zijn de bases van het economische leven. De pogingen van ondergeschikte organen deze grondslagen in gevaar te brengen zullen volgens de verklaringen der toonaangevende leiders binnen zeer korten tijd worden gestopt. De ware Duitsch-nationaal die den harden strijd der laatste veertien jaren met het Marxistische systeem heeft doorstreden en weerstand heeft geboden aan alle pogingen om de Duitsch-nationale beweging in den zwart-rooden bond te trekken is hij, die met het oprechtste enthousiasme den ommekeer der dingen in Duitschland heeft begroet.
Des te meer heeft hij er ook recht op als gelijkgerechtigd strijder om de Duitsche toekomst te worden erkend en behandeld. Dat eisch ik vanzelfsprekend voor mijn vrienden op. In deze kwestie kan en zal niemand van mij een compromis verlangen. Het behoeft eigenlijk niet verzekerd te worden dat ik hiermede sta of val." **(Vorig bericht blz. 789 E.)**

C. BERLIJN. — Financiën. - Deficit van 313 millioen mark. — De commissarieele ontvanger dr. Steiniger verklaarde in de gemeenteraadszitting van 27 April 1933 dat het begrootingsontwerp sluit met een deficit van 133 millioen R.M. Daar komen dan bij het deficit over de jaren 1930-1932 van 180 millioen, zoodat in totaal een deficit van 313 millioen R.M. ontstaat. (Berliner Tageblatt)

D. BELGIE. — Regeering vraagt volmachten. — De Belgische binnenlandsche politiek neemt op het oogenblik een zeer belangrijke wending. De regeering zal, zooals men weet, het parlement nieuwe machtiging vragen om verdere bezuinigingen bij decreet in te voeren.
Tengevolge van de aanhoudende crisis en ondanks de in het begin van dit jaar in den vorm van krachtige belastingen en bezuinigingen ondernomen pogingen tot herstel van het budgetair evenwicht, is dit evenwicht nog steeds verbroken. Er zullen in dit belastingjaar 500 millioen tot een milliard francs moeten worden gevonden om het evenwicht te herstellen. Algemeen is men van oordeel dat de staat boven zijn middelen leeft en dat zijn levenspeil moet worden verlaagd. Om den toestand het hoofd te kunnen bieden, worden twee formules mogelijk geacht: of een uit drie partijen bestaande nationale regeering, of een regeering, welke beschikt over volmachten, om zoo noodig bepaalde organieke wetten te wijzigen teneinde misbruik te onderdrukken en de uitgaven te verminderen. De tweede oplossing was de eenige aangewezene, daar de vorming eener nationale regeering op het oogenblik niet mogelijk is.
Het heet nu dat de regeering absoluut eischt dat het parlement haar de verlangde volmachten verleent. Eenige leden hebben zelfs met aftreden gedreigd, o.a. Jaspar, Lippens, Sap en Devèze. Verwacht wordt dat het desbetreffende wetsontwerp op 3 Mei aan de Kamer zal worden voorgelegd. (Alg. Handelsblad)

E. ONTWAPENING. — Richtlijnen van president Roosevelt. — Naar volgens V. D. verluidt heeft president Roosevelt, zonder de Amerikaansche regeering aan een concreet ontwapeningsvoorstel te willen binden, de volgende richtlijnen opgesteld voor de algemeene houding der Ver. Staten bij de ontwapeningsbesprekingen:
1. De groote mogendheden stemmen er in toe, onder toezicht van een internationale contrôle-commissie geleidelijk te ontwapenen.
2. Op de wijze van het Verdrag van Locarno zullen zone-gewijs non-agressie-verdragen gesloten worden, ook in Zuid-Amerika en in het Verre Oosten.
3. In geval van oorlog zal de aanvallende natie als zoodanig gekenmerkt worden.
4. De Ver. Staten behouden zich hun vrijheid van handelen voor om te bepalen of zij zich bij strafmaatregelen in den vorm van een of andere actie zullen aansluiten.
5. Het Kellogg-pact dient door een consultatief pact te worden uitgebreid. **(Vorig bericht blz. 792 C.)**

29 APRIL 1933

F. DUITSCHLAND. — Verboden literatuur. — Eenigen tijd geleden werd te Berlijn een commissie gevormd van eenige nat.-soc. uitgevers, die tot taak had een lijst op te stellen van boeken, welke van alle stedelijke bibliotheken en openbare leesbibliotheken moesten worden verwijderd.
De correspondent te Berlijn van „Het Volk", meldt thans aan zijn blad, dat in een der eerstkomende weken, — genoemd wordt 10 Mei — in alle steden van Duitschland op de openbare pleinen groote brandstapels zullen worden opgericht, waar de boeken in een plechtig auto-da-fé zullen worden verbrand.
Op deze zwarte lijst staan de politieke werken van: Karl Marx, Max Adler, Aufhäuser, L. Bauer, August Bebel, Eduard Bernstein, Bucharin, F. W. Förster, E. F. Cumbel, Hilferding, Karl Kautsky (behalve „Het bolsjewisme in het slop"), Helen Keller, Ferdinand Lassalle, Lenin (behalve „Het radicalisme, de kinderziekte van het Bolsjewisme"), Karl Liebknecht, Lunatscharsky, Thomas Mann, Hugo Preuss, Walther Rathenau.
Uit de geschiedkundige afdeelingen zullen alle pacifistische en defaitistische boeken worden gehaald en uit de afdeeling Rusland alle pro-bolsjewistische literatuur; overigens de boeken van Otto Bauer, Oskar Blum, Paul Hahn, F. Mehring en Müller—Franken. De werken van Marx, Bebel en Lassalle zullen voortaan alleen in de staatsbibliotheek ter beschikking staan van hen, die er uit hoofde van hun studie in moeten lezen.
Uit de roman-literatuur zullen de boeken van de volgende schrijvers worden verwijderd:
Schalom Asch, Henri Barbusse, Berthold Brecht, Max Brod, Alfred Doeblin, Ilja Ehrenburg, Albert Ehrenstein, Arthur E. Loesser, Lion Feuchtwanger, Iwan Goll, Jaroslav Hasek, Walther Hasenclever, Arthur Holitscher, Heinrich Eduard Jacob, Josef Kalinikof, Gina Kaus, Egon Erwin Kisch, Heinz Lipmann, Heinrich Mann, Klaus Mann, Robert Neumann, Ernst Ottwald, Kurt Pinthus, Theodor Plivir, Erich Maria Remarque, Ludwig Renn, Alfred Schirokauer, Arthur Schnitzler, Richard Beer—Hofman, Ernst

Toller, Kurt Tuscholsky, Arnold Zweig, Stephan Zweig en Adrianus Thomas, Glaeser, Peter Panter en A. Polgar en Upton Sinclair.

A. **NEDERLAND. — Jo Vincent als buitenlandsche in Duitschland geweerd.** — Naar wij vernemen heeft de Nederlandsche zangeres Jo Vincent, die op 18 en 19 Mei '33 op de Brahms-concerten te Berlijn zou optreden, bericht ontvangen dat men van haar medewerking afziet, omdat zij een buitenlandsche is. Bovendien ontving zij uit Hamburg, waar zij op 12 Mei moet zingen, een verzoek om nadere inlichtingen omtrent het gerucht dat zij een Jodin zou zijn, in welk geval ook haar optreden te Hamburg niet zou kunnen doorgaan.

B. **VEREENIGDE STATEN. — Senaat aanvaardt inflatie-ontwerp.** — De Senaat heeft het wetsontwerp tot steun aan de farmers, alsmede het daaraan toegevoegde inflatie-amendement met 64 tegen 21 stemmen aangenomen.
Dit amendement machtigt den President het goudgehalte van den dollar te verlagen tot minimaal 50 percent, en de vrije aanmunting van zilver toe te staan, op basis van elke waardeverhouding tusschen goud en zilver, welke hij dienstig zal achten. Tevens wordt president Roosevelt gemachtigd de geldcirculatie met $ 3 milliard uit te breiden en het Federal Reserve-crediet te verhoogen door de uitgifte van $ 3 milliard Amerikaansche staatsfondsen.
Tevens verkrijgt hij de bevoegdheid om $ 200 millioen zilver te accepteeren als gedeeltelijke betaling der oorlogsschulden. **(Vorig bericht blz. 787 I.)**

C. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE.** — De voorbereidende commissie voor de Economische Wereldconferentie te Londen gehouden, heeft op 29 April het volgende communiqué uitgegeven:
De commissie, ingesteld door den Volkenbondsraad voor de organisatie van een monetaire en economische wereldconferentie kwam op 29 April op het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Londen bijeen, onder voorzitterschap van sir John Simon. Besloten werd de conferentie op 12 Juni '33 te Londen in het nieuwe geologische museum bijeen te roepen. Sir John Simon deelde mede, dat de Engelsche Koning zelf de conferentie zal openen.
De vertegenwoordiger van de Ver. Staten, Norman Davis, deelde aan de organisatie-commissie mede, dat de Amerikaansche delegatie voornemens is bij de opening van de conferentie een tarieven-bestand voor te stellen. De organisatie-commissie besloot den tekst van dit voorstel tegelijk met de uitnoodiging voor 12 Juni aan de uitgenoodigde staten ter kennisneming te doen toekomen.
Havas meldt: De Fransche regeering, ten zeerste voldaan over den hartelijken en vriendschappelijken geest, die bij de te Washington gevoerde besprekingen heeft geheerscht, zou vermoedelijk in het algemeen belang en op voorwaarde, dat de devaluatie van den dollar 15% van zijn goudwaarde niet zou overtreffen, bereid zijn, een internationaal accoord inzake een douane-bestand te aanvaarden.
(Manchester Guardian) **(Vor. ber. blz. 794 G.)**

D. **NEDERLAND. — Contingenteering gloeilampen.** — De Staatscourant van 28 April '33 bevat een Kon. besluit, waarbij de contingenteering van den invoer van gloeilampen ongewijzigd voor den tijd van zes maanden wordt verlengd. De nieuwe bepalingen gelden dus tot 1 November '33. **(V. b. Conting. 579 B.)**

E. **VOLKENBOND. — De Jodenvervolging in Duitschland.** — De voorzitter van de Joodsche partij voor Tsjechoslowakije, dr. Margulies, die de Joodsche minderheid in het bestuur van het Europeesche minderhedencongres vertegenwoordigde, heeft medegedeeld dat een actie bij den Volkenbond tegen de vervolging en ontrechting der Duitsche Joden wordt voorbereid. Het in te dienen bezwaarschrift gaat er van uit, dat het beginsel der gelijkheid der wet, zonder aanzien van natie, afstamming of godsdienst, tot aanvaarding waarvan Duitschland zich nog uitdrukkelijk in de Poolsch-Duitsche overeenkomst van 15 Mei 1922 heeft verbonden, is geschonden. De indiening van dit bezwaarschrift zal gepaard gaan met de aanbieding van een wereldpetitie der Joden. **(Vor. ber. blz. 773 D.)**

F. **AMSTERDAM. — Aflossing der Pondenleening.** — De gemeenteraad heeft op 28 April '33 een voorstel van B. en W. goedgekeurd om in 1935 vervroegd af te lossen de in 1924 aangegane leening groot £ 2.500.000 tegen een rente van 5½% en met een consortium een overeenkomst aan te gaan, waardoor zekerheid wordt verkregen dat thans een bedrag in ponden wordt gekocht ter aflossing van £ 2.360.000 in resto het bedrag der leening op dat oogenblik. Door deze overeenkomst wordt een voordeel verkregen van ongeveer 7 millioen gulden.

G. **FRANKRIJK. — Leening van 30 millioen pond.** — Officieel wordt medegedeeld, dat de Fransche schatkist besloten heeft tot het aangaan van een leening van 30 millioen pond sterling bij Britsche bankiers voor den tijd van drie maanden, tegen een rente van 2½%, ter conversie in franken, met het oog op een verzekeren van valuta-stabiliteit. Deze leening kan telkens voor drie maanden worden verlengd.
(La Journée Industrielle)

30 APRIL 1933

H. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Duitsche voorstellen.** —
Op 28 April '33 zijn door Nadolny, de Duitsche gedelegeerde, bij het presidium van de Ontwapeningsconferentie de Duitsche wijzigingsvoorstellen ingediend, die bestaan uit de volgende acht punten:
1. De Rijksregeering is van meening, dat de kwestie der uniforme legersystemen nog niet rijp is voor een onmiddellijke beslissing. De Duitsche delegatie stelt derhalve voor een nieuw artikel 15 op te nemen, dat inhoudt dat de in de conferentie voorziene permanente ontwapeningscommissie deze kwestie onmiddellijk in studie moet nemen.
2. Tegenover de in de Engelsche tabellen opgenomen numerieke sterkte der landstrijdkrachten voor Duitschland van 200.000 man staat de Rijksregeering op het standpunt, dat de definitieve vaststelling van het troepen-effectief voor Duitschland in verhouding tot de bewapening der overige staten en met waarborging van de Duitsche nationale veiligheid moet geschieden.
3. Tegenover de in de Engelsche voorstellen geheel ontbrekende bepaling der Duitsche militaire luchtvaart en van Duitsche onderzeebooten eischt de Rijksregeering principieel dezelfde wapencategorieën te mogen gebruiken die voor de verdediging van andere staten worden gebruikt.
4. Geoefende reservisten dienen bij het vaststellen van het definitieve troepen-effectief in tegenstelling tot het Engelsche plan te worden meegeteld. De particuliere afweer- en sportorganisaties kunnen naar Duitsche meening niet als semimilitair worden beschouwd en behooren dan ook niet bij de legersterkte te worden meegeteld.
5. Politiekrachten kunnen bij de vaststelling der legersterkte slechts dan worden meegeteld, wanneer zij over een vèrgaande militair-technische opleiding en organisatie beschikken, voorzoover deze kan worden toegepast voor militaire doeleinden zonder voorafgaande mobilisatie.
6. De contracteerende mogendheden verplichten zich de in de koloniën liggende troepen slechts voor de handhaving van de orde in en de verdediging van de koloniën in de koloniën zelf te gebruiken.
7. De Duitschland toegekende gelijkgerechtigdheid dient in de Ontwapeningsconventie practisch verwezenlijkt te worden.
8. De zware aanvalswapenen dienen verboden en vernietigd te worden.
De Fransche gedelegeerde Massigli, noemde de Duitsche wijzigingsplannen het Duitsche plan tot herbewapening. Het richt

het Engelsche plan te gronde. Het is ontoelaatbaar dat de Duitsche regeering tegelijkertijd wenscht te profiteeren van het verdrag van Versailles en aan de andere zijde nieuwe voordeelen wil behalen.
Eden verklaarde dat het Duitsche program nieuwe moeilijkheden voor de conferentie in zich bergt, indien het in zijn huidigen vorm zou worden gehandhaafd.
De Fransche en Duitsche gedelegeerden zijn tot dusverre tot geen enkele overeenkomst gekomen.
(Vorig bericht blz. 796 E.)

A. **ENGELAND. — Verklaring van lord Grey tegen Duitschland.** — Lord Grey of Alloden, die in den oorlog minister van Buitenlandsche Zaken was, is herkozen tot lid van den nationalen raad.
In een toespeling op de jongste gebeurtenissen in Duitschland zei lord Grey, dat de politieke mentaliteit in Duitschland de openbare meening in Engeland in beroering had gebracht. Duitschland kon in de naoorlogsjaren rekenen op de sympathie van Engeland, doch nu was het een land geworden, waar geweld boven recht ging. Nog maar enkele maanden geleden zou een redevoering, zooals Austen Chamberlain die kort geleden in het Lagerhuis had uitgesproken, niet de algemeene goedkeuring in Engeland hebben gevonden. De geheele Kamer, zei Grey, heeft deze verklaring goedgekeurd en ook ik persoonlijk sluit mij er bij aan. Wij kunnen geen concessies doen of de hand tot den vrede uitgestoken houden, tenzij dit gebaar wordt beantwoord.
(Vor. ber. Lagerhuisdebat: 775 B.)

B. **PROF. MR. C. VAN VOLLENHOVEN OVERLEDEN.** — Op 29 April '33 is te Leiden na een korte ziekte plotseling overleden prof. mr. C. van Vollenhoven, hoogleeraar in het adat-recht van Nederl.-Indië en het staats- en administratief recht van Ned.-Indië, Suriname en Curaçao. Prof. van Vollenhoven was een uitnemend kenner van het internationale recht. Ons land verliest in hem een geleerde van wereldvermaardheid.

C. **PERU. — President vermoord.** — De president van Peru, Cerro, is op 29 April '33 vermoord.
De president had een parade van 20.000 recruten bijgewoond en werd bij het verlaten van het terrein doodgeschoten. **(Vorig bericht blz. 248 K.)**

1 MEI 1933

D. **DUITSCHLAND. — Rijkskanselier Hitler's 1 Mei-belofte.** — Millioenen Duitschers, zoowel in Berlijn als in de rest van het rijk, hebben op 1 Mei '33 geestdriftig aan het „feest van den nationalen arbeid" deelgenomen. Rijkskanselier Hitler heeft bij deze gelegenheid in een rede het programma van het eerste jaar van het Nationaal-socialistische vierjaarsplan uiteengezet. Dit programma kan als volgt worden samengevat:
Werkloosheidsbestrijding door particuliere werkverschaffing, in den vorm van herstelwerkzaamheden aan woningen, en door een groote reeks openbare werken, met name den aanleg van nieuwe wegen.
Arbeidsdienstplicht voor iedereen, hoog en laag, rijk en arm, geleerd en ongeletterd, opdat ieder eenmaal in zijn leven met handenarbeid kennis maakt.
Actie tegen de huidige rentelasten en verzekering eener gestadige productie, zonder den Duitschen landbouw te vernietigen.
Reorganisatie van het economische leven, te beginnen bij den boerenstand.

E. **PERU. — Nieuwe president gekozen.** — Het Nationale Congres heeft tot opvolger van Cerro als president van de republiek generaal Oscar R. de Benavides benoemd. **(Vorig bericht blz. 798 C.)**

F. **ANGLO-PERSIAN OIL CY. — Basis tot overeenstemming gevonden.** — Naar verluidt heeft men bij de onderhandelingen over het olie-conflict tusschen de Perzische regeering en de Anglo Persian Oil Company een basis van overeenstemming gevonden. De Perzische regeering zal voortaan vier goudshilling per ton olie, die de maatschappij wint, ontvangen, terwijl de maatschappij jaarlijks ongeveer 5 millioen ton petroleum zal exploiteeren, zoodat de Perzische regeering een minimum ontvangst van een millioen pond goudsterling per jaar kan worden gegarandeerd, terwijl de Anglo-Persian Oil Company bovendien twee millioen pond sterling jaarlijks aan grondrechten, belastingen enz., aan de Perzische regeering betaalt.
(Vorig bericht blz. 678 H.)

G. **GRAVIN ANNA DE NOAILLES OVERLEDEN.** — De bekende schrijfster gravin Anna de Noailles, een als dichteres gevierde verschijning in artistieke kringen en een bekende figuur in de groote wereld te Parijs, is op 30 April '33 overleden. Van Roemeensche afkomst (familie Bibesco) werd zij te Parijs opgevoed.

2 MEI 1933

H. **SINT LIDUINA.** — Bedevaart na bedevaart is de afgeloopen week naar Schiedam getrokken om de armste maar tevens grootste burgeres te huldigen ter gelegenheid van den vijfhonderdsten terugkeer van haar sterfdag. De Schiedammers hadden nooit vermoed, dat hun heilige stadgenoote reeds in zoo wijden kring en met zoo intense vurigheid vereerd werd. En wie nu nog aan den grooten omvang van haar roem getwijfeld mocht hebben, zal op 30 April 1933 wel ten volle uit zijn waan zijn gewekt. De bloem van katholiek Nederland had zich voor haar beeltenis geplaatst, en niet alléén dat de maagd van Schiedam als een nationale heilige werd bejubeld, hooggeplaatste vreemdelingen kwamen door hun tegenwoordigheid getuigen, dat de naam van Liduina reeds in vele talen een vertrouwde klank is geworden. (De Maasbode)

I. **ENGELAND. — Critiek op Duitsch protest.** — Het protest van Duitschland tegen de debatten in het Lagerhuis, waarbij scherpe critiek op genoemd land werd uitgeoefend, is op 1 Mei '33 in het Britsche parlement ter sprake gebracht.
Op een desbetreffende vraag antwoordde minister Baldwin: De Duitsche zaakgelastigde had speciaal opdracht gekregen te protesteeren, omdat de minister van Buitenlandsche Zaken zich bij de andere sprekers had aangesloten, in plaats van hun verklaringen te bestrijden. Op dit protest is geenerlei commentaar geleverd en de minister van Buitenlandsche Zaken is van meening, dat eenigerlei actie zijnerzijds niet noodig was.
Een afgevaardigde stelde daarop de vraag, waarom de minister niet geweigerd heeft het protest in ontvangst te nemen en waarom hij de Duitsche regeering niet heeft geantwoord, dat men het Lagerhuis niet op dezelfde wijze laat behandelen als den Rijksdag.
Baldwin antwoordde hierop: Omdat ik geloof, dat het soms mogelijk is de belangrijkheid van dergelijke dingen te overdrijven.
Een andere afgevaardigde vroeg tenslotte welk recht Duitschland heeft bij de Britsche regeering te protesteeren tegen redevoeringen, die in het Lagerhuis worden uitgesproken. **(Vor. ber. Lord Grey 798 A.; Debatten en protest 775 B.)**

K. **DUITSCHLAND. — Stahlhelm blijft bestaan.** — Uit een verklaring, die door de rijksleiding der nationaal-socialistische partij is uitgegeven, valt op te maken, dat de Stahlhelm-organisatie niet zonder meer in de partij van Hitler zal opgaan, maar veeleer als een soort onder-afdeeling zal worden beschouwd, die echter haar eigen organisatievorm blijft behouden. **(Vorig bericht blz. 795 B.)**

A. **RUSLAND. — Vrees voor oorlog.** — Op 1 Mei '33 heeft de volkscommissaris van Oorlog, Worosjilov, als aanvoerder van de gezamenlijke strijdkrachten der Sovjet-Unie een manifest, gericht tot leger en vloot, uitgevaardigd, waarin hij de aandacht vestigt op het oorlogsgevaar, dat de Sovjet-Unie bedreigt.
De Sovjet-Unie is naar hij betoogt aan alle kanten door vijanden omringd. Derhalve moet de krijgsmacht „up to date" zijn. Worosjilov herinnert dan aan de verklaring van Stalin, dat niemand een voetbreed Russische bodem zal worden afgestaan. De militaire krachten moeten op ieder gebied, te land, ter zee en in de lucht worden versterkt. (Pravda)

B. **OOSTENRIJK. — Bondskanselier Dollfuss tegen „Anschluss".** — Op het congres van de Neder-Oostenrijksche christelijk-sociale partij heeft de partijleider, de Oostenrijksche minister van Oorlog, Vaugoin, een rede gehouden, waarin hij zich o.a. uitsprak tegen nieuwe verkiezingen. De christelijk-socialen hebben geen coalitie noodig. De tijd verricht voor hen het werk. Elke overeenkomst met de nationaal-socialisten moet men vermijden.
Bondskanselier Dollfuss hield een rede, waarin hij zeide, dat Oostenrijk zijn onafhankelijkheid naar alle kanten absoluut diende te handhaven.
Oostenrijk was zich bewust van de verbondenheid van zijn lot met dat van het geheele Duitsche volk, doch was er ook van overtuigd, dat het Duitsche vraagstuk nooit zou worden opgelost door vergrooting van het Duitsche rijk met een paar duizend vierkante kilometers.
Oostenrijk heeft altijd zijn bijzondere taak gehad en hoewel kanselier Dollfuss verklaarde, met vreugde een Duitscher te zijn, kon hij niet er aan toegeven met dit stamgevoel afgodendienst te bedrijven.
Het Duitsche volk in het rijk kan zijn toekomst vormen, zooals het wil en Oostenrijk is bereid om onvoorwaardelijk en vriendschappelijk met de rijksregeering samen te werken. Van Oostenrijksche zijde zou men een dergelijke verhouding nooit door een gekleurden partijbril bezien. **(V. b. blz. 617 B.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Pest. - Stijgende sterftecijfers.** — Blijkens de ontvangen berichten zijn in de periode 29 Januari tot 25 Februari 1933 in Ned.-Indië 1143 personen aan pest overleden tegen 503 in het overeenkomstige tijdperk van 1932. **(593 D.)**

D. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - „Zuivering" der Pruisische Hoogescholen.** — Opnieuw is op 2 Mei 1933 aan 27 professoren en docenten in Pruisen, door den Pruisischen minister van Onderwijs, Rust, op staanden voet verlof verleend.
(Vor. ber. Anti-Semitisme 798 I; Onderwijs 788 A.)

E. **LUCHTVAART. — K.L.M.-piloten nemen ontslag per 1 Juli 1933.** — De leden der Nederlandsche Vereeniging van Verkeersvliegers, waarvan alle piloten der Koninklijke Nederlandsche Luchtvaart Maatschappij op twee na lid zijn, hebben in hun vergadering unaniem besloten met ingang van 1 Juli '33 ontslag te nemen als vliegtuigbestuurders bij de K.L.M.
Het besluit van de verkeersvliegers is niet dan na lang beraad en ampele besprekingen, zoowel met de directie als onderling, genomen.
Van de zijde der piloten wordt het een en ander medegedeeld over de redenen, die tot een beslissing van zoo groote beteekenis hebben geleid.
Het huidige conflict is niet in de eerste plaats een gevolg van de economische omstandigheden, waaronder de piloten werken, doch van den algemeenen toestand van het bedrijf. De vliegtuigbestuurders en speciaal de Vereeniging van Verkeersvliegers, waarin ongeveer alle piloten in dienst van de N.V. Koninklijke Luchtvaart Maatschappij voor Nederland en Koloniën zijn georganiseerd, beklagen zich over het gebrek aan medewerking dat door de directie van de K.L.M. wordt betoond.

F. **NEDERLAND. — Drankwet. - Dansgevaar.** — In het Staatsblad is verschenen het Koninklijk Besluit van 27 April 1933 tot uitvoering van art. 56 lid 2 der Drankwet. Hierin wordt bepaald, dat de burgemeester toestemming geeft tot dansen in een voor het publiek toegankelijke lokaliteit, waarvoor een vergunning of een verlof A is verleend met daarbij opgenomen voorschriften.
Vooreerst zijn o.a. regelen vastgesteld voor het geval, dat het dansen geschiedt in een of meer lokaliteiten, welke kennelijk uitsluitend of in hoofdzaak als voor het publiek toegankelijke dansgelegenheid plegen te worden gebruikt. De dansvloer mag niet meer dansparen bevatten dan hij vierkante meters groot is. De lokaliteit moet gedurende den tijd, dat er publiek aanwezig is, steeds behoorlijk verlicht en van alle kanten goed te overzien zijn. Volledig van elkaar gescheiden toiletgelegenheden voor mannen en voor vrouwen afzonderlijk moeten aanwezig zijn. Personen beneden 18 jaar mogen gedurende den tijd, dat gedanst wordt, niet aanwezig zijn, terwijl evenmin aanwezig mogen zijn gemaskerde personen, alsmede personen van verdachte zeden of die zich als zoodanig voordoen.
Vrouwelijke personen, niet behoorende tot bezoekers van de inrichting, mogen gedurende den danstijd in de dansinrichting uitsluitend werkzaam worden gesteld in het buffet, voor den verkoop van plaatsbewijzen en voor het toezicht houden in garderobes en toiletten. Het dansen moet geleid worden door een daartoe door den burgemeester geschikt geacht persoon. **(Vor. ber. blz. 749 E.)**

G. **DUITSCHLAND. — Vakverbond onder Nationaal-Socialistische leiding.** — Op 2 Mei '33 heeft in het geheele Duitsche rijk een uniforme actie tegen de vrije vakvereenigingen plaats gehad. Alle gebouwen van het Duitsche vakverbond en van de daarbij aangesloten bonden en economische organisaties, zooals de arbeidersbanken, werden bezet.
Ter voltooiing van deze actie tegen de vrije vakvereenigingen zal op 10 Mei te Berlijn een groot arbeiderscongres worden gehouden, waarop men het eenheidsfront der Duitsche arbeiders wil vormen. Rijkskanselier Hitler zal het beschermheerschap van dit congres op zich nemen.
Intusschen zal de actie tot „gelijkschakeling" van alle vakvereenigingen, worden voortgezet. De leider van het „comité van actie tot bescherming van den Duitschen arbeid", dr. Ley, heeft in verband hiermede den Rijksdag-afgevaardigde Schumann benoemd tot commissaris voor de employé's en den Rijksdag-afgevaardigde Winnig tot commissaris voor de arbeiders. (Völkischer Beobachter) **(V. b. 305 E.)**

H. **ZWITSERLAND. — Handelsbetrekkingen met Nederland.** — De heer Walter Stucki, directeur van de handelsafdeeling van het Zwitsersche departement voor economische aangelegenheden, heeft een dezer dagen eenige vertegenwoordigers van de Nederlandsche pers te Bern ontvangen, waar hij een uiteenzetting heeft gegeven van den tegenwoordigen toestand der handelsbetrekkingen tusschen Zwitserland en Nederland.
De heer Stucki gaf daarbij o.a. zijn groote bezorgdheid te kennen over de wijze, waarop deze zich in het laatste jaar hebben ontwikkeld. Terwijl in vorige jaren tusschen Nederland en Zwitserland een levendige in- en uitvoer over en weer bestond, tot groot voordeel van beide landen, is in 1932 de Zwitsersche uitvoer naar Nederland in zeer sterke mate verminderd, terwijl de Nederlandsche uitvoer naar Zwitserland zelfs nog in vergelijking tot 1931 is toegenomen. Daardoor is een dergelijke onevenredigheid ontstaan, dat het noodzakelijk is naar nieuwe middelen en wegen te zoeken om de wederzijdsche betrekkingen opnieuw in harmonie met elkaar te brengen.
(Neue Zürcher Zeitung) **(Vorig ber. blz. 447 F.)**

A. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — De Duitsche politie.** — De commissie voor de effectieven van de Ontwapeningsconferentie heeft op 1 Mei '33 met meerderheid van stemmen het militaire karakter en de oorlogsbruikbaarheid der Duitsche alarmpolitie vastgesteld op 34.000 man en der Duitsche politie-recruten op 4.000 man en daarmede geëischt dat deze 38.000 man bij de toekomstige vaststelling van de totale Duitsche legersterkte berekend zal worden. Voor de berekening der Duitsche alarmpolitie werd besloten met 13 stemmen tegen de stemmen van Italië, Vereenigde Staten en Hongarije; de berekening der politie-recruten werd aangenomen met 9 stemmen tegen die der Ver. Staten, Italië, Hongarije, Oostenrijk en Nederland. De Duitsche gedelegeerde gaf uiting aan de officieele reserve van Duitschland tegen dit besluit. Ook de Amerikaansche gedelegeerde maakte voorbehoud. **(Vorig ber. blz. 797 H.)**

B. **BRIDGE. — Nederland—Engeland bridge-tournooi.** — Op 30 April '33 vonden de twee laatste zittingen van den internationalen bridge-wedstrijd plaats. Engeland scoorde in totaal 17.360 punten; Nederland 13.670 punten. **(Vorig bericht blz. 530 B.)**

C. **ENGELAND. — Handelsverdrag met Duitschland aangenomen.** — Het Lagerhuis heeft op 1 Mei '33 beraadslaagd over het voorstel der regeering, hetwelk in een verlaging voorziet van bepaalde douanerechten met ingang van 8 Mei, teneinde uitvoering te geven aan het Britsch-Duitsche handelsverdrag. Talrijke afgevaardigden oefenden critiek op het verdrag en Sir Austen Chamberlain stelde schorsing der beraadslagingen voor om het mogelijk te maken in contact te treden met de betrokken Britsche belangen. Het voorstel van Chamberlain werd daarop met 269 tegen 80 stemmen verworpen; dat der regeering met 285 tegen 33 aangenomen. De liberalen (Samuelisten) en tal van conservatieven onthielden zich van stemming; de Labour-afgevaardigden stemden tegen de regeering.
Blijkens een bericht is het verdrag ook in de commissie voor de middelen besproken. Runciman, de minister van Handel, zeide dat de overeenkomst Duitschland concessies verschaft voor bepaalde artikelen in ruil voor verzekeringen met betrekking tot de Britsche kolen. Hij schatte, dat de vermeerdering van den invoer van Britsche kolen in Duitschland krachtens het verdrag rechtstreeks werk aan 3800 mijnwerkers per jaar zou verschaffen, die anders werkloos zouden zijn. (Daily Telegraph. **(774 K.)**

3 MEI 1933

D. **PRIJSVRAGEN. — „Nij-Frysk-Toaniel".** — Het bestuur van het „Nij-Frysk Toaniel" heeft een prijsvraag uitgeschreven voor een oorspronkelijk Friesch tooneelstuk.
Het stuk moet uit ten minste drie bedrijven bestaan en ten hoogste twintig rollen bevatten. Het bekroonde stuk, waaraan een prijs van *f* 100 zal worden toegekend, blijft het eigendom van den schrijver, onder voorbehoud, dat het „Nij-Frysk-Toaniel" voor den tijd van een jaar het uitsluitend opvoeringsrecht bezit, gedurende welken tijd het stuk niet in druk mag verschijnen.
De jury bestaat uit mej. S. Kloosterman en de heeren S. D. de Jong te Leeuwarden en O. Veenstra te Amersfoort. De stukken moeten vóór 15 October '33 worden ingezonden bij mej. S. Kloosterman, Ibisstr. 45 te Leeuwarden. (zie rubriek: Prijsvragen)

E. **ENGELAND. — Nieuwe Britsche gezant te Den Haag.** — Officieel wordt medegedeeld, dat de Koning van Engeland den onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, Sir Charles Hubert Montgomery, heeft benoemd tot gezant te Den Haag, als opvolger van Sir Odo Russell, die binnenkort zal aftreden.
Sir Charles Montgomery kwam in 1900 aan het Engelsche ministerie van Buitenlandsche Zaken. Op verschillende tijdstippen tusschen 1907 en 1915 was hij particulier secretaris van Sir Edward Grey, thans Lord Grey of Fallodon.
Hij behoorde tot den staf van Lord Reading tijdens diens speciale missie naar de Ver. Staten in 1918.
In 1922 werd hij bevorderd tot assistent-onderstaatssecretaris en in 1930 werd hij onder-staatssecretaris-afgevaardigde. **(Diplomatie: 610 F.)**

F. **ENGELAND. — Bacon- en ham-importen.** — De Britsche minister van Landbouw heeft in het Lagerhuis in antwoord op een desbetreffende vraag medegedeeld, dat de totale maxima ham en bacon, afkomstig van de voornaamste buitenlandsche staten, die naar het Vereenigd Koninkrijk exporteeren, voor de drie maanden, eindigend 22 Juni, ongeveer 17 procent lager zullen zijn dan die van het kwartaal Juni 1932. De meeste betrokken landen hebben dit aanvaard.
(Vorig bericht Bacon blz. 727 G.)

G. **ITALIE. — Het „Institutum Neerlandicum" (Nederlandsche Huis voor Kunsten en Wetenschappen).** — Op 29 April '33 is te Rome met grooten luister het „Nederlandsche Huis voor Kunsten en Wetenschappen" ingewijd, welke plechtigheid werd bijgewoond door Mussolini, den Nederlandschen gezant bij het Quirinaal Z.Exc. J. A. N. Patijn, en verschillende andere autoriteiten. Deze stichting zal in de toekomst dienen om het Nederlandsch Historisch Instituut, opgericht in 1904 op initiatief van wijlen prof. dr. P. J. Blok, een waardig onderdak te verschaffen en tevens om den Nederlandschen „prix de Rome" huisvesting en werkgelegenheid in den vorm van ruime en goedgelegen ateliers aan te bieden. (Il Secolo)

H. **DUITSCHLAND. — „Duitsch-Nationaal Front". - De Duitsch-Nationale Volkspartij herdoopt.** — Het bestuur van de Duitsch-Nationale Volkspartij onder leiding van rijksminister Hugenberg te Berlijn bijeen, heeft op 2 Mei '33 eenstemmig een motie aangenomen, waarin er op gewezen wordt dat de reusachtige taak van opbouw in het binnenland en de gevaren die Duitschland uit het buitenland dreigen, eischen, dat alle geledingen van het nationale front samenwerken op een basis van wederzijdsch vertrouwen. De Duitsch-Nationale Volkspartij eischt voor haar aanhangers en kameraden de natuurlijke aanspraak op volledige rechtsgelijkheid op alle gebied van politiek en economisch leven.
De motie besluit als volgt: Daar de partijenstaat van Weimar en zijn systeem tot het verleden behooren, noemt de Duitsch-Nationale Volkspartij zich voortaan — gelijk de partijleider dr. Hugenberg reeds in de bestuursvergadering van December voorstelde — „Duitsch-Nationaal Front".
(Vorig bericht Duitsch-Nationalen blz. 796 B.)

I. **NEDERL. OOST-INDIE. — Geelziekte in peper.** — Op Banka ondervindt de pepercultuur veel nadeel van de z.g. „geelziekte", waar de bevolking haast machteloos tegenover staat, want is eenmaal de kebon aangetast, dan breidt de ziekte zich snel uit; de wortels worden aangetast, de teergroene blaadjes vergelen, vallen af, de ranken kwijnen en sterven.
Uit het onderzoek, dat een entomoloog had ingesteld, bleek dat in de peperwortels van vele zieke planten, die zelfs in goed onderhouden tuinen voorkwamen, een parasitair „aaltje" voortwoekerde, dat identiek was met het beruchte koffie-aaltje (tylengus similis). Op de conferentie, welke aan het departement van Landbouw gehouden werd en waaraan dr. Beumeé, hoofd van het Algemeen Proefstation, de heeren Bongers en Loos van Landbouw en dr. Leefmans van het Instituut van plantenziekten met den Landbouwconsulent van Banka, den heer Bregman, deelnamen, werd dit vraagstuk van phyto-pathologische en bodemkundige zijde besproken. Door een nauwkeurig onderzoek aan de verschillende afdeelingen van genoemd proefstation hoopt men een volledig inzicht

van alle factoren te krijgen en een rationeele bestrijdingsmethode te vinden.
Er schijnen aanwijzingen te zijn, dat een juiste bemesting het kwaad beperken kan, en men zal naast de gebruikelijke varkensmest en garnalenafval, proeven nemen met groenbemesting (leguminosen), hoewel de moeilijkheid zich echter voordoet, dat de schrale bodem zich daartoe minder eigent.
(Soerab. Handelsblad)

A. **ITALIE. — Nederlandsche afdeeling van het „Instituto Italiano di Studi Germanici".** — Professor Gabetti, directeur van het Italiaansche Instituut voor Germaansche studiën in de Villa Sciarra te Rome, heeft op 29 April '33 in een gloedvolle rede de Nederlandsche afdeeling van dit instituut ingewijd. In een jaar tijds werden 2.500 Nederlandsche boeken bijeengebracht.
Het gaat hier om een zeer prijzenswaardig initiatief, waarvan prof. Huizinga, dr. P. C. Molhuyzen, directeur der Koninklijke Bibliotheek, dr. G. J. Hoogewerff en den heer W. Munnix, de eer toekomt. (Il Secolo)

B. **ENGELAND. — Iersche kwestie. - Iersche eed van trouw afgeschaft.** — Het wetsontwerp, krachtens hetwelk de eed van trouw aan den koning van Engeland wordt afgeschaft, is op 3 Mei '33 met 76 tegen 56 stemmen door het parlement van den Ierschen Vrijstaat definitief aangenomen.
(Vor. ber. Eed van trouw blz. 736 H.)

C. **LUCHTVAART. — Drijvend vliegveld „Westfalen".** Het voormalige passagiersschip van den Norddeutschen Lloyd „Westfalen", dat thans is omgebouwd tot drijvend vliegveld, zoodat het gelegenheid biedt voor het landen en opstijgen van vliegtuigen, is op 3 Mei 1933 uit Kiel naar den Atlantischen Oceaan vertrokken.
De drijvende luchthaven is de eerste ter wereld, die in den Oceaan gestationneerd zal worden om een rustpunt te bieden voor vliegtuigen, die tevens hun voorraden zullen kunnen aanvullen. Met behulp van een sleeptouw zullen de vliegtuigen aan boord gebracht kunnen worden en een catapult-installatie maakt het starten van boord van de „Westfalen" mogelijk.
De „Westfalen" begeeft zich naar de ankerplaats in den Atlantischen Oceaan, zoodat verwacht kan worden, dat de vliegdienst Europa—Afrika—Zuid-Amerika met tusschenlanding in den Oceaan, spoedig zal aanvangen.

D. **VEREENIGDE STATEN. — Inflatie-ontwerp aangenomen.** — Het Huis van Afgevaardigden heeft het inflatie-ontwerp der regeering, hetwelk in het reeds door den Senaat aangenomen wetsontwerp inzake den steun aan de landbouwers is ingelascht, aangenomen.
De aanneming van het ontwerp geschiedde met 307 tegen 86 stemmen. Er zal echter vergadering der beide Huizen noodig zijn om bepaalde meeningsverschillen over de clausules betreffende den landbouw in het ontwerp tot steun aan de boeren, op te lossen. Er bestaat echter geen enkel meeningsverschil over het inflatie-ontwerp zelf, dat aldus automatisch door de beide Huizen zou zijn aangenomen.
Men gelooft dat de meeningsverschillen binnen enkele dagen zullen zijn opgelost en het geheele ontwerp aan de onderteekening door president Roosevelt zal worden onderworpen. **(Vor. ber. Inflatie blz. 797 B.)**

4 MEI 1933

E. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Generaal Araki over de Japansche operaties.** — De Japansche minister van Oorlog, Araki heeft ten stelligste ontkend, dat het terugtrekken der Japansche troepen van de Loean een gevolg is van de onrust aan de grens van Mandsjoekwo en Siberië.
Over de actie der Japanners bezuiden den Grooten Muur zei Araki, dat het doel hiervan was geweest de grens van China en Jehol tegen Chineesche vijandelijkheden te beveiligen. Wij wilden de Chineesche basis vernietigen om tegenaanvallen langs den Grooten Muur te voorkomen. Toen de Chineezen terugtrokken, hebben de Japanners hun oude positie weer ingenomen, daar zij niet ten Zuiden van den Grooten Muur wilden doordringen. Het Japansche leger is er echter op voorbereid, het zwaard te trekken, zoo dikwijls als dit „in zijn betrekkingen met China", noodig mocht zijn. **(Vorig bericht blz 784 G.)**

F. **ZWEMSPORT. — Nieuw wereldrecord van Willy den Ouden.** — Willy den Ouden van R.D.Z. heeft op 3 Mei '33 op den clubavond van de vereeniging in het Oostelijk zwembad te Rotterdam het wereldrecord 200 M. vrije slag, dat op naam stond van Helen Madison, met 2 min. 34 3/5 sec., verbeterd met niet minder dan 6 sec. en aldus gebracht op 2 min. 28 3/5 sec.
(Vorig bericht blz. 778 C.)

G. **DUITSCHLAND. — Concentratie van de Duitsche vakbonden.** — Thans hebben alle vakvereenigingen in Duitschland zich onvoorwaardelijk onderworpen aan de N.S.D.A.P. en zich geplaatst onder leiding van Rijkskanselier Hitler. Rijksminister Hugenberg heeft twee Rijkscommissarissen benoemd die zorg moeten dragen voor den normalen, rustigen gang in het economische leven. Zij hebben vèrstrekkende bevoegdheden gekregen. **(Vorig bericht blz. 799 G.)**

H. **ENGELAND. — Een rede van den Britschen minister van Oorlog.** — Op de jaarvergadering van de Londensche Kamer van Koophandel heeft de Engelsche minister van Oorlog, lord Hailsham, een groote politieke rede gehouden. Hij zeide o.a., dat het doelloos was het feit te verheimelijken, dat de politieke toestand, speciaal in Europa, in den loop van de laatste maanden zeer ernstig was geworden, wat grootendeels het gevolg was van de vrees, die door de ontwikkeling in Duitschland is veroorzaakt. Hij hoopte, dat de Duitsche regeering spoedig zou kunnen bijdragen tot geruststelling van al degenen, die door de jongste gebeurtenissen met bezorgdheid zijn vervuld. (Manchester Guardian)

I. **EGYPTE. — Toestemming tot vestiging van Duitsch--Joodsche dokters en advocaten.** — De Egyptische regeering, aldus verneemt de „Times" uit Cairo, heeft besloten twee honderd Joodsche doctoren en advocaten, die gedwongen zijn geweest Duitschland te verlaten, toestemming te geven zich in Egypte te vestigen en er hun beroep uit te oefenen. (Times)
(Duitsch Anti-Semitisme vor. ber. blz. 799 D.)

K. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE.** — De Secretaris-Generaal van den Volkenbond, Sir Eric Drummond, heeft aan alle leden van den Volkenbond en ook aan de staten die geen lid zijn, een uitnoodiging gezonden tot bijwoning van de door de Organisatie-commissie op 12 Juni '33 vastgestelde opening van de Economische Wereldconferentie te Londen.
In een begeleidend schrijven deelt de Secretaris-Generaal mede, dat de vertegenwoordiger der Ver. Staten, Norman Davis, dadelijk na de opening der Conferentie een opwekking wil richten tot de deelnemende regeeringen om terstond door onderling overleg een tarieven-wapenstilstand te sluiten, voor welks duur de regeeringen zich verplichten, geen nieuwe tarieven in te voeren of bestaande tarieven belangrijk te verhoogen, geen nieuwe belemmeringen of beletselen voor den handel te verordenen en op geen enkele wijze de nationale productie te steunen ten koste van de productie in het buitenland. Voorts zouden de regeeringen zich overeenkomstig de bepalingen van de wapenstilstands-overeenkomst verplichten, geen directe of indirecte subsidies te verleenen voor de uitbreiding van den industrieelen uitvoer, noch op eenigerlei wijze dumpingsmaatregelen te nemen. **(Vorig bericht blz. 797 C.)**

A. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Nieuw Engelsch compromisvoorstel.** — De Engelsche onderstaatssecretaris Anthony Eden heeft op 3 Mei '33 in de hoofdcommissie der ontwapeningsconferentie een verklaring afgelegd betreffende het resultaat der directe onderhandelingen met de Duitsche delegatie en medegedeeld, dat de Engelsche delegatie een nieuw compromisvoorstel heeft uitgewerkt voor de regeling der kwestie van het militaire karakter der politie. Volgens dit voorstel zal iedere mogendheid het recht hebben een bepaald percentage van alle legerstrijdkrachten als politie met zuiver militair karakter te onderhouden. Overschrijdt een natie evenwel dit bepaalde percentage, dan zullen de boven dit percentage uitgaande politiestrijdkrachten bij de vaststelling van de geheele legersterkte worden berekend.
De Duitsche gedelegeerde Nadolny legde een korte verklaring af, volgens welke Duitschland als bewijs voor zijn goeden wil en zijn bereidheid mede te werken, zijn wijzigingsvoorstellen met betrekking tot de politie zal terugnemen, indien het Engelsche compromisvoorstel zal worden goedgekeurd.
De besprekingen over het nieuwe Engelsche compromisvoorstel werden uitgesteld tot de tekst zal zijn ingediend. **(Vorig bericht blz. 800 A.)**

B. **DUITSCHLAND. — Werkgeversorganisatie.** — Overeenkomstig het besluit van het presidium op 6 April '33 genomen, waarbij de voorzitter dr. Krupp v. Bohlen und Halbach met algemeene stemmen werd gemachtigd maatregelen tot vereenvoudiging en reorganisatie der industrieele organisaties voor te bereiden en ten uitvoer te leggen, zal de heer Von Bohlen de hem verstrekte buitengewone volmacht benutten om:
1. Op het gebied der industrieele organisaties het economisch gegevene in overeenstemming te brengen met het politiek noodzakelijke;
2. De nieuwe organisatie in overeenstemming te brengen met de politieke bedoelingen der Rijksregeering en deze tegelijk zoo rationeel en krachtig te maken, dat zij overeenkomstig de beteekenis der industrie een effectief instrument van het industrieele bedrijfsleven kan zijn binnen het kader van den nationalen, socialen en economischen wederopbouw.
(Westdeutscher Beobachter)

C. **OOSTENRIJK. — „Putsch"-pogingen van Duitsch Nationaal-socialistische zijde.** — De „Reichspost" brengt het bericht, dat uit ambtelijk onderzoek is gebleken, dat aan de Beiersch-Oostenrijksche grens van Nationaal-socialistische zijde stemming wordt gemaakt voor een Putsch tegen de souvereiniteit van Oostenrijk.
De vertegenwoordiger van de Nationaal-socialistische Partij te Kufstein zou reeds ver gaande bekentenissen hebben gedaan.
De Oostenrijksche autoriteiten moeten reeds maatregelen hebben getroffen.
Volgens de „Reichspost" zou dr. Dollfuss o.a. voornemens zijn in zijn actie tegen de staats-vijandelijke elementen den ambtenaren en beambten een nieuwen eed van trouw af te nemen. Zij moeten hierin verklaren trouw te zullen blijven aan de wettige regeering en de zelfstandigheid van Oostenrijk.
Zij, die dezen eed niet willen afleggen, zouden hiermede bewijzen meer prijs te stellen op een tegen den staat gerichte politieke actie, dan op het voortbestaan van hun dienstverband. (Reichspost)

D. **FRANKRIJK. — Senaat. - Midden-Europeesche kwesties. - Leening aan Oostenrijk.** — De minister van Buitenlandsche Zaken, Paul-Boncour, zette in het verloop der debatten o.a. uiteen, dat de Oostenrijksche leening afhankelijk gesteld was van financieele en politieke voorwaarden. Al zijn de financieele voorwaarden ook nagekomen, dit kan niet gezegd worden van de politieke. Bondskanselier Dollfuss heeft weliswaar te kennen gegeven af te zien van een Anschluss, doch sedertdien hebben zich in Oostenrijk gebeurtenissen voorgedaan, die Frankrijk aanleiding geven — zonder zich hiermede te willen mengen in de binnenlandsche politieke aangelegenheden van Oostenrijk — de waarborgen voor de Fransche gelden af te wachten. Bovendien heeft men er op gewezen, dat de reorganisatie van Midden-Europa niet zonder en nog minder tegen Italië kan worden doorgezet. Om deze reden heeft Boncour ook de Jouvenel naar Rome gezonden, opdat de meeningsverschillen zouden worden bijgelegd. Hoe meer zorg de gebeurtenissen in Duitschland hem baren, hoe meer hij aan zijn gedachte zal vasthouden Italië in te schakelen in de gemeenschap van de groote mogendheden Frankrijk, Engeland en Amerika. Het voorstel inzake het pact der vier mogendheden heeft Frankrijk met voldoening ontvangen, het is echter van meening, dat het gevaarlijk is in het kader van dit pact op dit oogenblik voorstellen inzake gebied te behandelen. De Fransche regeering is daarom niet van meening, dat de huidige toestand eeuwig zoo moet blijven.
(Le Temps) **(V. b. leening a. Oostenrijk 630 G.)**

E. **POLEN. — Poolsch-Duitsche ontspanning.** — Het onderhoud, dat Rijkskanselier Hitler op 2 Mei '33 met den Poolschen minister Wysocki heeft gehad, heeft eenige ontspanning gebracht in de Poolsch-Duitsche betrekkingen.
De Poolsche minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, heeft op 4 Mei den Duitschen gezant Von Moltke ontvangen. Hij verklaarde, dat de Poolsche regeering zich volledig aan de bestaande verdragen zal houden. Beck drukte den wensch uit, dat de beide landen hun gemeenschappelijke belangen zonder hartstocht zullen behartigen. (Ostatnie Wiadomosci)

F. **GEESTELIJK LEVEN. — Ned. Herv. Gemeente en Duitsche Protestantsche Kerken.** — De Amsterdamsche Vereeniging van Hervormden heeft een brief gezonden aan het praesidium-college van den algemeenen kerkeraad van de Ned. Herv. Gemeente te Amsterdam en aan de Synodale Commissie der Ned. Herv. Kerk te 's-Gravenhage, waarin ze als haar meening te kennen geeft, dat het op den weg der Protestanten ligt om voor de zelfstandigheid van de Protestantsche kerken, die in Duitschland wordt bedreigd, te waken. Zij meent voorts dat de niet-Duitsche Protestanten dit het best kunnen doen door zich door middel van hun kerkelijke overheden tot de Duitsche kerkbesturen te wenden, waarom zij genoemden colleges vraagt de noodige stappen in deze te willen doen. **(Vorig bericht blz. 455 D.)**

G. **AERO-TREIN.** — Na de eerste bestudeering van het project van ingenieur Waldner inzake een aerotrein, heeft de Russische staatscommissie voor de reorganisatie van het verkeerswezen, naar de „Krasnaja Gazeta" meldt, aan het centraal instituut voor den aanleg van spoorwegen opgedragen een kostenberekening te maken voor den bouw van de eerste proeflijn van den aero-trein.
Waldner's aero-trein bestaat uit één of meer lange wagons met wielen niet aan beide zijden van de wagens, doch in het midden onder de wagons, die dan op één rail op een viaduct rijden. De eigenlijke passagiers- en goederenruimte hangt dan aan beide kanten van het betrekkelijk smalle viaduct neer. Als voordeelen van een dergelijke constructie worden een zeer groote snelheid genoemd, de opheffing van de belemmering van het overige verkeer, dat onder het viaduct doorgaat en de niet dure aanleg van de baan. Voorts zouden ontsporingen volkomen uitgesloten zijn.
(Krasnaja Gazeta)

H. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wijziging van de Kieswet aangenomen.** — Wij ontleenen aan de Telegraaf:
Als de door de Tweede Kamer tot stand gebrachte wijziging van de Kieswet vóór de jongste verkiezin-

gen ook door den Senaat zou zijn goedgekeurd, dan zou de nieuwe Tweede Kamer er eenigszins anders uitgezien hebben: dan zou b.v. de R.K.-fractie twee zetels grooter zijn geweest, de S.D.A.P.-fractie één, de heer Westerman zou niet gekozen zijn. De Eerste Kamer legde dan ook levendige belangstelling aan den dag voor de bij amendement in de wet gebrachte wijziging, waarbij voor de verdeeling van restzetels het stelsel der grootste gemiddelden is gekozen. Even-als aan de overzijde van het Binnenhof bleken de leden der groote partijen er vóórstanders van, de anderen, op een enkele uitzondering na, tegenstanders. Na verdediging door den minister werd het voorstel met 27 tegen 16 stemmen (vóór R.K., S.D.A.P. en de Christ.-Hist. leden De Gijselaar en De Vos van Steenwijk) aangenomen. (De Telegraaf) **(V. b. 676 C.)**

A. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Vrachtverdeeling in de Binnenscheepvaart.** — De Eerste Kamer heeft het ontwerp inzake de vrachtverdeeling in de binnenscheepvaart aangenomen met 31 tegen 2 stemmen. Tegen stemden de heeren Ter Haar (Chr.-Hist.) en Fock (lib.). **(Vor. ber. blz. 679 E.)**

B. **DENEMARKEN. — Mei-rede van premier Stauning.** — Op een Meifeest der arbeiders te Aarhus heeft de socialistische premier Stauning een rede gehouden, waarin hij betoogde dat de Skandinavische arbeiders front maken tegen het fascisme, zoowel als tegen andere vormen van geweld-dictatuur.
Men poogt, zoo ging Stauning voort, de volken te verdeelen in burgers en uitgestootenen en roept over de grenzen, van land tot land, op tot strijd tegen de arbeidersklasse, die hier en daar tot een vijandin van de samenleving zonder vaderlandschen geest en nationale gevoelens wordt gemaakt. Deze oproep is in werkelijkheid een manoeuvre die wij kennen.
De arbeiders der Skandinavische landen zijn intusschen burgers evengoed als anderen. Wij zijn medeeigenaars van onze landen en voelen niet minder liefde voor het vaderland dan anderen. Wij zullen ons niet laten wegschuiven als uitgestootenen van volk en natie. (Berlingske Tidende) **(V. b. 654 B.)**

C. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - Aftreden van prof. Haber.** — De directeur van het Kaiser Wilhelm-Instituut voor chemie en electrochemie, de bekende Nobelprijswinnaar geheimraad prof. dr. Fritz Haber, heeft ontslag aangevraagd.
De Berlijnsche correspondent van de Times noemt het de ironie van het lot dat de anti-Joodsche politiek der nat.-socialisten iemand tot heengaan noopt, die vermoedelijk het meest heeft bijgedragen om Duitschland in staat te stellen den wereldoorlog zoo lang vol te houden. Prof. Haber toch is de man, die het procédé tot bereiding in het groot van ammonia uit de lucht heeft gevonden. Toen de aanvoer van salpeter uit Chili tijdens den oorlog door de blokkade voor Duitschland onmogelijk was geworden heeft deze vinding het rijk in staat gesteld, desondanks sterkontplofbare stoffen te bereiden. Anders had Duitschland den strijd reeds veel eerder moeten staken.
Het procédé is ook van zeer groote waarde voor de bereiding van kunstmeststoffen voor den landbouw. De I. G. Farben bereidt in haar fabrieken te Meiseburg en Oppau zoo groote hoeveelheden van deze meststoffen dat Duitschland jaarlijks nog voor enkele millioenen £ ervan kan uitvoeren. Trouwens ook in Engeland en de Ver. Staten wordt het procédé van Haber tegenwoordig toegepast.
Prof. Haber had bij het begin van den wereldoorlog dienst genomen als vrijwilliger; hij werd weldra aan het hoofd gesteld van de afdeeling voor het onderzoek van strijdvoering met gifgassen en een methode om zich tegen vijandelijke gasaanvallen te beschermen. Na den oorlog heeft hij zich als pacifist doen kennen. Omdat hij oudgediende is heeft men hem in zijn ambt gehandhaafd; doch Haber heeft, evenmin als prof. Franck te Göttingen, van dit voorrecht gebruik willen maken. (Times). **(Vor. ber. Onderwijs 799 D.)**

5 MEI 1933

D. **VEREENIGDE STATEN. — Goudclausule.** — President Roosevelt heeft verklaard, dat buitenlandsche houders van Amerikaansche staatsfondsen geen couponbetaling in goud zullen ontvangen. Zij zullen op denzelfden voet worden behandeld als Amerikaansche houders.

E. **VEREENIGDE STATEN. — Handel met Engeland in 1932.** — De export van de Ver. Staten naar Engeland is van $ 5.241 millioen in 1929 tot $ 1.612 millioen in 1932 gedaald. De invoer van de Ver. Staten uit Engeland vertoont een daling van $ 4.400 millioen tot $ 3.123 millioen.

F. **GOUDEN STANDAARD.** — De volgende landen hebben sinds September 1931 den gouden standaard verlaten of een uitvoerverbod van goud uitgevaardigd (in chronologische volgorde):

Engeland	Britsch-Indië	Ierland
Columbië	Bolivia	Zweden
Egypte	Noorwegen	Finland
Denemarken	San Salvador	Japan
Rhodesië	Canada	Ecuador
Portugal	Nieuw Zeeland	Siam
Chili	Griekenland	Zuid-Afrika
Peru	Straits Settlements	Ver. Staten

(Zie vorig bericht blz. 631 C.)

G. **NEDERLAND. — Eerste Kamer - Machtigingswet voor den Landbouw.** — De Eerste Kamer heeft op 4 Mei zonder eenig debat en z. h. s. het zgn. bevoegdheidswetje ten aanzien van den landbouw, zooals het door de Tweede Kamer beperkt is, aangenomen. Verder nam de Kamer z. h. s. aan het bekende negental wetsontwerpjes tot steunverleening aan de verschillende takken van landbouw. **(Vor. ber. blz. 780 C.)**

H. **ROTTERDAM. — Haventarieven.** — De gemeenteraad nam in zijn zitting van 4 Mei het voorstel tot invoering der verlaging der haventarieven met ingang van 1 Juli 1933 en tot aanwijzing der middelen tot dekking van de aanvankelijk te verwachten vermindering van inkomsten met 26 tegen 15 stemmen aan. Tegen stemden de S.D.A.P., de communist Reuderink en de R.S.P.'er Menist. **(Vor. ber. blz. 612 G.)**

I. **ENGELAND. — MacDonald's bezoek aan president Roosevelt.** — MacDonald verklaarde op 4 Mei in het Lagerhuis over zijn bezoek bij president Roosevelt, dat het resultaat van de besprekingen en van de bestudeering der wereldproblemen buitengewoon bemoedigend is geweest.
Terwijl ik, zoo ging MacDonald verder, de gedachte van een wapenstilstand op het gebied der douanetarieven gaarne verwezenlijkt had gezien, heb ik duidelijk doen uitkomen, dat uitvoering er van ondergeschikt zou moeten worden gemaakt aan gerechtvaardigde maatregelen, die vereischt zijn door onze verschillende positie.
Op het gebied der ontwapening zijn wij tot een gemeenschappelijk standpunt gekomen, dat reeds te Genève tot uitdrukking is gekomen in een samengaan tusschen de Amerikaansche en Engelsche gedelegeerden.
De gedachtenwisseling over het schuldenprobleem was buitengewoon belangrijk. Ik kan nog geen bijzonderheden over deze quaestie mededeelen, want er is nog geen volledige overeenstemming bereikt.
In het algemeen kan ik van mijn bezoek zeggen, dat de wederzijdsche verstandhouding tusschen ons en de Amerikaansche regeering verbeterd is.
(Daily Telegraph) **(V. b. Mogenhedenconf. 794 G.)**

A. **NEDERLAND. — De Joden-ontrechting in Duitschland.** — Men schrijft ons:

De ondergeteekenden, vertegenwoordigers der meest uiteenloopende niet-Joodsche kringen van het Nederlandsche volk, overtuigd, dat de ontrechting en verdrukking der Joden in Duitschland onverminderd voortduren en blijkens officieele uitingen in pers en radio niet zullen ophouden vóór het deel van het Duitsche volk, dat van Joodschen stam is, iedere mogelijkheid van voortbestaan zal zijn ontnomen.

Spreken hierbij hun diepgevoelde verontwaardiging uit over daden, die zij tot heden niet meer mogelijk hadden geacht, omdat deze een beangstigende en vernederende inzinking beteekenen van een met moeite gewonnen beschaving en Europa terugvoeren tot de achterlijkste en meest barbaarsche tijden.

Zij zijn van meening, dat deze daden niet alleen de meest bekrompen miskenning inhouden van de groote talenten en kwaliteiten van Joodsche medeburgers en hun verdiensten jegens hun vaderland, maar zelfs hun simpel recht op werken en leven opnieuw in gevaar brengen.

De ondergeteekenden zijn verder van oordeel, dat deze Jodenvervolging, zooal niet onmiddellijk door de Duitsche regeering bevolen dan toch met instemming door haar geduld, wel een der verwerpelijkste middelen beteekent, waarvan een overheid zich bedienen kan om zich den bijval en steun van een groot deel van het volk te verzekeren door op instincten van wrok en naijver te speculeeren.

Het is tegen deze officieele schennis van recht en moraal, begaan in het hart van Europa, voor ons gansche ras, voor de gansche menschheid even diep beschamend als beleedigend, dat zij — zonder eenige politieke bedoeling — protesteeren uit eigen naam en uit naam van de vele duizenden Nederlanders, die met hen instemmen in afkeer en droefheid om hetgeen een nabij cultuurvolk tot eigen ongeluk in verblinding thans gebeuren laat.

Prof. mr. G. André de la Porte, Leiden; dr. Peter van Anrooy, 's-Gravenhage; prof. dr. C. U. Ariens Kappers, Amsterdam; Hein Boeken, Amsterdam; mevr. Ina Boudier-Bakker, Utrecht; dr. J. C. Bruyn, Amsterdam; prof. dr. Gerard Brom, Nijmegen; M. J. Brusse, Rotterdam; Frans Coenen, Amsterdam; prof. dr. J. Clay, Amsterdam; prof. dr. J. D. M. Cornelissen, Nijmegen; ir. M. H. Damme, Amsterdam; prof. dr. A. I. Deelman, Groningen; Lodewijk van Deyssel, Haarlem; H. P. Doodeheefver, Amsterdam; F. C. Doodeheefver, id.; W. Dudok, Hilversum; Louise C. A. van Eeghen, Amsterdam; prof. dr. B. D. Eerdmans, Leiden; P. C. Eilers, Amsterdam; C. K. Elout, Den Haag; prof. dr. B. Faddegon, prof. K. R. Gallas, prof. mr. P. S. Gerbrandy, mr. dr. G. J. Goedhart, allen Amsterdam; G. D. Gratama, Haarlem; Jan Greshoff, dr. C. P. Gunning, prof. dr. A. H. de Hartog, mevr. prof. mr. Dra Hazewinkel-Suringa, allen Amsterdam; N. H. van Heek, Enschede; prof. dr. G. C. Heringa, Amsterdam; dr. D. van Hinloopen Labberton, Naarden; prof. dr. L. J. van Holk, Leiden; A. B. van Holkema, Amsterdam; ir. A. R. Hulshoff, Amsterdam; prof. dr. R. de Josselin de Jong, Utrecht; dr. Jan Kalf, Den Haag; prof. dr. P. Th. L. Kan, Wassenaar; prof. dr. G. W. Kernkamp, Utrecht; mej. E. C. Knappert, Amsterdam; dr. A. K. Kuiper, Amsterdam; pater B. Kruitwagen, Rotterdam; A. van Lennep, Amsterdam; ds. W. Mackenzie, Amsterdam; prof. dr. P. H. van Moerkerken, Amsterdam; prof. dr. M. C. van Mourik Broekman, Utrecht; M. Th. Mijnlieff, Amsterdam; mr. J. Nolen, Amsterdam; mr. G.C. A. Oskam, Rotterdam; dr. A. Pit, Laren (N.-H.); Chr. Pluijgers, Amsterdam; prof. dr. H. J. Pos, Amsterdam; prof. mr. C. W. van der Pot, Groningen; dr. Louis Raemaekers, Brussel; mevr. Top van Rhijn—Naeff, Dordrecht; mr. A. G. A. ridder van Rappard, Tiel; prof. dr. C. G. van Riel; Amsterdam; dr. P. H. Ritter Jr., Utrecht; ds. A. R. Rutgers, Rotterdam; Herman Robbers, Schoorl (N.-H.); mej. dr. C. Serrurier, Leiden; prof. mr. F. G. Scheltema, Amsterdam; prof. dr. W. de Sitter, Leiden; ds. J. J. Stam, Rotterdam; W. G. van der Tak, Den Haag; Anton H. Tierie, Amsterdam; H. van Tongeren, Amsterdam; ds. P. van der Veer, Amsterdam; prof. dr. P. E. Verkade, Rotterdam; Balthazar Verhagen, Amsterdam; prof. mr. C. W. de Vries, Rotterdam; deken pastoor H. A. P. C. v. d. Waarden, Almelo; prof. dr. W. van der Woude, Leiden; J. J. van Wulfften Palthe, Almelo.

(Vor. ber. Duitsch Anti-Semitisme 803 C.)

B. **ENGELAND. — Iersche kwestie. - Afschaffing van den eed van trouw in Ierland.** — In het Lagerhuis heeft minister Thomas gezegd, dat de Engelsche regeering de schrapping van den eed van trouw aan den Koning uit de Iersche grondwet beschouwde als een ernstige inbreuk op het verdrag van 1921, maar niet noodzakelijk als een daad van afscheiding. Volgens den inhoud van de Iersche grondwet staat het verdrag boven deze constitutie en als zoodanig komt het er feitelijk niet op aan, of de leden van het Iersche parlement den eed persoonlijk zweren. Door het verdrag blijven zij toch aan dien eed gebonden. Spr. wilde echter herhalen, dat de regeering de afschaffing van den eed als een inbreuk op het verdrag bleef beschouwen, waarover zij haar standpunt nog nader zou bepalen. (Times) **(Vor. ber. blz. 801 B.)**

C. **BELGIE. — Duitsche afgezanten bij Antwerpsche juweliers.** — Twee vertegenwoordigers van de Duitsche regeering hebben een bezoek aan Antwerpen gebracht ten einde te trachten de Antwerpsche juweliers te doen terugkomen op hun besluit om niet meer in Duitschland te laten werken. Deze Duitsche afgevaardigden hebben volgens de „Volksgazet" verklaard, dat, indien de Antwerpenaren opnieuw in Duitschland laten werken, de Joodsche advocaten, die te Hanau met uitsluiting worden bedreigd, niet verder zouden worden lastig gevallen. Mochten de Antwerpsche juweliers op dit voorstel niet ingaan, dan zou de Duitsche regeering, als tegenmaatregel tegen de Joodsche boycot, een crediet van 250 millioen mark ter beschikking stellen voor de vestiging van een eigen diamantnijverheid in Duitschland.

Het socialistische blad verneemt, dat de Duitsche onderhandelaars onverrichter zake hebben moeten terugkeeren. (Gazet van Antwerpen)

6 MEI 1933

D. **NEDERLAND. — Tuinbouw. - Dalende omzet.** — De toestand van den Nederlandschen tuinbouw wordt zeer duidelijk geïllustreerd door de volgende omzetcijfers der coöperatieve veilingen van groenten, fruit en bloemen, aangesloten bij het Centraal Bureau in Nederland.

(Veiling-omzetten in millioenen guldens)

Provincie	1928	1929	1930	1931	1932
Z.-Holland	52.2	48.6	49.6	46.7	36.3
N.-Holland	25.0	22.0	15.5	13.0	9.4
Gelderland	4.6	3.9	3.8	3.3	3.6
Utrecht	2.4	2.3	2.4	2.3	2.3
Overijssel	0.9	0.8	0.9	0.9	0.8
N.-Brabant	4.4	5.5	4.2	3.5	3.8
Limburg	5.0	5.0	3.5	3.9	3.8
Zeeland	1.8	2.7	1.7	1.9	1.9
Friesland	2.2	2.4	2.4	2.6	1.5
Gron. en Drente	1.5	1.8	1.5	1.9	1.4
Totaal	100.—	95.—	85½	80.—	64.80

(Vorig bericht blz. 695 K.)

E. **NEDERLAND. — Gouden Standaard.** — In verband met de geruchten, welke op 6 Mei op de Amsterdamsche Effectenbeurs verspreid werden, dat de Nederlandsche Bank geen goud meer zou willen afgeven, heeft de president van De Nederlandsche Bank verklaard:

„Wij zijn geen muntvervalschers!" **(V. b. 718 C.)**

F. **IJSLAND. — Het Nederlandsch Aerologisch station te Reykjavik.** — Het vele, dat reeds door de waarnemingen met vliegtuigen op het Nederlandsch aerologisch station is bereikt, vormde het onderwerp van een lezing met lichtbeelden, die dr. H. G. Cannegieter (De Bilt) voor den Amsterdamschen Weer- en Sterrekundigen Kring te Amsterdam heeft gehouden.

Op IJsland komt mist naar alle waarschijnlijkheid zoo goed als niet voor, omdat de atmosfeer daar bijna voortdurend ook verticaal in sterke en voor Nederlandsche begrippen menigmaal ongekend heftige beweging is. Echter hebben, dank zij de bergen in de omgeving van Reykjavik, alleen de stormen met hun

vernielende windstooten, uit het Zuiderquadrant vrij spel. Daarbij komt de voor de vliegers gelukkige omstandigheid, dat het gebied, waarover orkaanachtige stormen tezelfder tijd waaien, gewoonlijk niet zoo uitgestrekt, noch zoo hoog is. Gevolg hiervan is, dat de stormen op de IJslandroute bij tijdige berichtgeving geen onoverkomelijk beletsel behoeven te vormen voor het luchtverkeer.
Een verdere belangrijke bijzonderheid is, dat op IJsland de barometer veel verder kan dalen (tot beneden 700 M.) en vaak ook veel sneller dan in onze omgeving.
Uit den aard der zaak is de temperatuur in de bovenlucht — de zon komt daar in den winter slechts gedurende enkele uren per dag even boven den horizon — in het afgeloopen koude jaargetijde heel wat graden Celsius (ongeveer 6 à 8) lager geweest dan hier te lande zij het ook, dat de absolute minima „meevielen". Aan den grond daalt de thermometer echter zelden lager dan hier, omdat de lucht zoo goed als geen gelegenheid heeft redelijken tijd achtereen voldoende onbewogen te blijven om sterk te kunnen afkoelen.
Het zicht is over het algemeen buitengewoon goed, maar daar staat tegenover, dat soms geweldige sneeuwbuien kunnen opsteken, terwijl sterke, zij het dan ook gewoonlijk onvoorzienbare ijsafzetting, juist voor vliegtuigen meermalen hinderlijk kan zijn.
(Vorig bericht blz. 289 N.)

A. **FINLAND. — Verbod politieke militaire organisaties.** — Een verbod van politieke militaire organisaties en een uniformverbod is uitgevaardigd. Deze maatregel is tegen de Lappobeweging en de op te richten nationaal-socialistische partij gericht, die volgens de autoriteiten een revolutionnair karakter draagt. De bedoeling schijnt verder te zijn een door de Lappobeweging beraamden opmarsch te verhinderen. (Viikko Sanomat). **(V. b. Lappo-beweging 576 I.)**

B. **NEDERLAND. — Opperrabbijn A. S. Onderwijzer's oproep tot zijn geloofsgenooten.** — De heer A. S. Onderwijzer, opperrabbijn der Ned. Isr. Hoofdsynagoge te Amsterdam, richt in het Centr. bl. v. Isr. in Ned. van 5 dezer het volgende „ernstige woord" tot zijn geloofsgenooten:
„Naar mij ter oore kwam, hebben tengevolge van de hier naar aanleiding van den toestand in Duitschland heerschende spanning, de laatste weken eenige malen ordeverstoringen plaats gehad, die door de politie moesten onderdrukt worden. Men deelde mij mede, dat ook geloofsgenooten aan deze relletjes hebben deelgenomen. Ik betreur dit ten zeerste.
Hoe verbitterd wij ook mogen zijn op hen, die in Duitschland ongerechtvaardigd met onmenschelijke wreedheid honderdduizenden Joden aan de diepste vernedering en economischen ondergang prijs geven, wij mogen ons niet tot excessen laten verleiden, die in strijd zijn met wet en recht. Langs legalen weg is het niet slechts geoorloofd, maar ook plicht, om het monster van antisemitisme af te weren.
Maar als wij door geweld dit trachten te bereiken, dan handelen wij onjoodsch en vervallen wij in de fouten, die wij bij onzen vijand afkeuren.
Geloofsgenooten, blijft onder alle omstandigheden waardig, en vertrouwt op God!"
(Centr. bl. v. Isr. in Ned.)

C. **RUSLAND. — Verlenging van Duitsch-Russische verdragen.** — Officieel wordt medegedeeld, dat de Duitsche ambassadeur Von Dirksen en de Russische Volkscommissaris voor Buitenlandsche Zaken Litwinov op 6 Mei te Moskou de ratificatie-oorkonden voor de inwerkingstelling van het op 24 Juni '31 te Moskou onderteekende protocol inzake de verlenging van het Berlijnsche verdrag van 24 April 1926 en de Duitsch-Russische arbitrage-overeenkomst van 25 Januari 1929 hebben uitgewisseld.
Zoowel in het belang der betrekkingen der beide landen als ook van den algemeenen vrede wordt met bijzondere voldoening geconstateerd dat het Berlijnsche Verdrag, dat met het Verdrag van Rapallo den grondslag der Duitsch-Russische betrekkingen vormt, door deze uitwisseling van ratificatieoorkonden opnieuw rechtsgeldig is geworden. (Pravda)

D. **STATEN-GENERAAL. — Sluiting op 6 Mei.** — De minister van Binnenl. Zaken, jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck, heeft op 6 Mei de zitting van de Staten-Generaal gesloten met de volgende rede:
„Gedurende deze zitting der Staten-Generaal zijn onderscheidene wettelijke maatregelen tot stand gekomen.
Bij de behandeling van de ontwerpen van wet tot nieuwe vaststelling van het rechtsgebied en de zetels der rechtbanken en kantongerechten, behoorende tot de gerechtshoven te 's-Hertogenbosch, Arnhem, 's-Gravenhage, Amsterdam en Leeuwarden en houdende wettelijke bepalingen in verband met de nieuwe vaststelling van het rechtsgebied en de zetels der rechtbanken en kantongerechten, nam de Tweede Kamer 9 Februari van dit jaar een motie aan tot schorsing van de beraadslaging. Hierdoor ontstond een conflict tusschen het Kabinet en de Tweede Kamer. Met het oog op dezen toestand heeft H.M. de Koningin besloten de Tweede Kamer te ontbinden.
De Eerste Kamer en de nieuw gekozen Tweede Kamer zullen op 9 Mei in vereenigde vergadering bijeen komen.
De Koningin heeft mij opgedragen u dank te zeggen voor den ijver en de toewijding door u betoond. In naam der Koningin en daartoe door Haar gemachtigd, verklaar ik de zitting van de Staten-Generaal te zijn gesloten."

E. **MOGENDHEDENCONFERENTIE TE WASHINGTON.** — De Fransche gedelegeerde Herriot heeft aan een vertegenwoordiger van Havas verklaard, dat hij te Washington vier vraagstukken met president Roosevelt uitvoerig heeft besproken.
1o. de economische wereld-conferentie;
2o. de ontwapening en de veiligheid;
3o. een tarieven-bestand van 28 April tot 12 Juni, den dag waarop de economische wereld-conferentie bijeenkomt;
4o. het schulden-vraagstuk.
Over al deze vraagstukken heeft hij uitvoerige inlichtingen gekregen, doch Herriot zeide verplicht te zijn eerst aan de regeering verslag uit te brengen, daar hij niet als lid van het kabinet naar Washington was geweest. Daarom was het oogenblik nog niet gekomen aan de pers mededeelingen over zijn reis te doen. Herriot wil eerst den kabinetsraad en de Kamercommissie van Buitenlandsche Zaken op de hoogte stellen van zijn besprekingen. **(Vor. b. 803 I.)**

F. **ROTTERDAM. — Haventarieven. - Beteekenis van het besluit.** — De voorstellen, zooals die nu zullen worden ingevoerd, houden voor binnenschepen een verlaging van 2¾ tot 2½ cent per ton laadvermogen in. Voor zeeschepen een verlaging, neerkomende op een algemeene reductie van 16½% en daarenboven een verder gaande reductie van gemiddeld 13½% voor stukgoed vervoerende lijnschepen. Als nieuw tariefstelsel wordt, op het voetspoor van het indertijd door de Rotterdamsche stukgoedcommissie voorgestelde en in '31 door Amsterdam ingevoerde tarief aanbevolen, een combinatie van een naar de tonnage berekend en een van de hoeveelheid geladen en/of geloste goederen afhankelijk recht. Het zeehavengeld, dat thans bedraagt 5.4 ct. per m3 bruto inhoud, zal dan worden 3 ct. per m3 bruto inhoud, benevens 5 cent per ton in de haven geladen en/of gelost goed, met dien verstande, dat het totaal verschuldigde bedrag niet zal stijgen boven 4.5 ct. per m3 bruto inhoud, doch meer zal bedragen dan 2 ct. per m3 bruto inhoud, benevens 30 cent per ton van in de haven geladen en/of gelost goed.
Voorts zal aan in lijndienst varende zeeschepen, die de haven op de heenreis eenmaal aandoen om te los-

sen en eenmaal om te laden, bij het tweede bezoek een reductie van 25% worden verleend.
Daartegenover vervalt in het systeem de thans geldende reductie na het twaalfde bezoek van hetzelfde schip.
Bunkerschepen zullen met 1 ct. per m3 van den bruto inhoud getroffen worden. **(Vor. ber. blz. 803 H.)**

A. **„LUTINE". — Hervatting der berging.** — Het bergingsvaartuig van de firma Dros te Texel met de pulsinrichting aan boord heeft op 30 April niet minder dan 102 boringen gedaan. Men heeft thans nauwkeurig kunnen nagaan waar het gezonken schip zich bevindt. Het wrak ligt ongeveer 13 Meter onder het zand, waarop weer 3 tot 5 Meter water staat, naar gelang het eb of vloed is. De pulsinrichting moet dus ongeveer 20 Meter pulsen. Door de pulsingen is verder komen vast te staan, dat de „Lutine" in haar geheel op den bodem van de klei ligt, welke kleibodem varieert van anderhalf tot 3 Meter dikte. Het wrak is thans geheel afgepaald. Het heeft een lengte van vijftig Meter en een breedte van tien Meter. Een en ander is volledig in kaart gebracht. Gebleken is, dat het achterschip niet is weggesleept, zooals algemeen werd gedacht, doch alleen het campagnedek weg is. Ook de munitielaag, welke is aangeboord door de puls, is in kaart gebracht. Deze munitielaag heeft afmetingen van 12 bij 10 Meter. Vermoedelijk is de roestklomp, welke de munitielaag is geworden, vier en een halven Meter dik. Onder de munitielaag ligt de schatkamer.
De heer Becker uit Gennep, die de werkzaamheden leidt, heeft een conischen toren ontworpen, welke een oppervlakte zal bestrijken van 113 M2. Deze toren is thans gereed en ligt in de haven van Terschelling. Het wachten is op gunstig weer om dezen toren op zijn plaats te brengen.
Tal van voorwerpen zijn reeds door de pulsinrichting naar boven gebracht, o.m. spijkers, welke het type merk blijken te zijn van de „Lutine", stukken hout van verschillende deelen van het schip, stukken munitie enz.
Het wachten is thans op eenige dagen goed weer om de verdere werkzaamheden te verrichten met den conischen toren. Nu de berging van de Lutine is hervat is het van belang om de geschiedenis van dit schip te geven.
Als het fregat La Lutine behoorde de Lutine tot de Fransche vloot van 16 bodems welke in de haven van Toulon lag en tegen het einde van 1793 door de royalisten werd overgegeven aan admiraal Lord Hood. Ze voerde toen 36 kanonnen, welk aantal later verminderd werd tot 32. Haar lengte was boven 143 voet en 118 voet gemeten over de kiel, haar breedte was bijna 39 voet en haar waterverplaatsing 950 ton. Zes jaar later werd ze in de Britsche vloot opgenomen en kreeg de opdracht via Cuxhaven naar New York te zeilen.
Toen het schip uit Hamburg aankwam werd geconstateerd dat het fregat het slachtoffer was geworden van de gevaarlijke brekers op de Nederlandsche kust bij Texel.
Wat het bedrag aangaat dat met de Lutine naar den kelder is gegaan, men meent, dat er gouden en zilveren munt ter waarde van £ 125.000 tot £ 140.000 benevens gouden en zilveren staven ter waarde van £ 1.000.000 zijn gezonken. De vrachtbrief is evenwel betwist en er zijn getuigenverklaringen, dat de lading enkel uit £ 1.400.000 in goud bestaan heeft. Spoedig na de ramp is er voor ruim £ 100.000 van de rijke lading geborgen, maar sedert zijn alle pogingen van Engelsche zoowel als Nederlandsche zijde om meer te bergen op niets uitgeloopen.

B. **STATEN-GENERAAL. — Buitengewone zitting.** — Bij Kon. Besluit van 5 dezer is bepaald, dat de buitengewone zitting van de Staten-Generaal op Dinsdag 9 Mei in een vereenigde vergadering der beide Kamers geopend wordt door den minister van Binnenlandsche Zaken.
Bij K.B. van 27 April 1933 is tot voorzitter van de Eerste Kamer gedurende de zitting die zal aanvangen op 9 Mei 1933 benoemd de heer mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk, lid van die Kamer. **(V.b. 805 D.)**

7 MEI 1933

C. **FRANKRIJK. — Tariefbestand.** — Frankrijk heeft de voorstellen van president Roosevelt inzake het tariefbestand aangenomen, zij het onder drieërlei voorbehoud: 1o. dat de mogelijkheid openstaat de invoerrechten te verhoogen ten einde een tegenwicht te vormen voor de daling van den dollar;
2o. dat de overeenkomsten, die thans bij het parlement in behandeling zijn, niet onder de nieuwe overeenkomst vallen;
3o. dat ook de voornaamste andere mogendheden het voorstel aanvaarden.
Vor. ber. Econ. Wereldconferentie 801 K.)

D. **JOHANNES BRAHMS. — 1833-1933.** — De 100-jarige herdenkingsfeesten van den beroemden Duitschen componist, Johannes Brahms' geboortedag, zijn in West-Europa met veel luister gevierd.

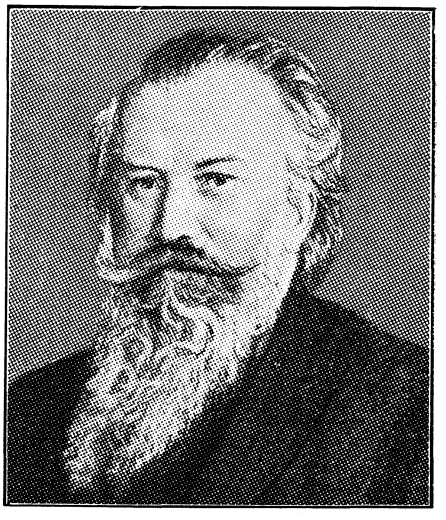

Johannes Brahms

Johannes Brahms was de zoon van een musicus en werd op 7 Mei 1833 te Hamburg geboren. Hij genoot van Eduard Marxsen te Altona onderwijs in het klavierspel en de compositie. Van Joachim's aanbevelingen voorzien zette hij zijn studiën bij vooraanstaande musici voort. Na vele omzwervingen in Duitschland, Oostenrijk en Zwitserland waar hij vele belangrijke composities schiep en als dirigent fungeerde, overleed hij op 3 April 1897 te Weenen.
Sedert zijn „Deutsches Requiem" (op. 45, 1867) en zijn „Triumphlied" (op. 55, 1871) bekend werden, steeg zijn roem snel, ook als symphoniker en liederencomponist, zoodat hij op het einde van zijn loopbaan zich een eerste plaats op het concertprogramma had verworven en haar voortdurend behield. Het Concertgebouw-orkest eerde zijn nagedachtenis door het geven van enkele Brahms-avonden onder leiding van dr. Willem Mengelberg.

E. **ROTTERDAM. - Tunnel onder de Maas.** - B. en W. hebben bij den Raad een voorstel aanhangig gemaakt om in beginsel te besluiten tot den bouw van een tunnel onder de Maas te Rotterdam, in de lijn Parkkade-Charlois, waarvan de kosten geraamd worden op 24 millioen gulden.
Deze tunnel zal uitsluitend bestemd zijn voor het snelverkeer en is geprojecteerd in aansluiting op bestaande en voorgenomen hoofdverbindingswegen tusschen Den Haag en Rotterdam, Hoek van Holland en Rotterdam, alsmede R'dam en het Zuiden des lands. Eerst na het nemen van dit beginselbesluit zal getracht worden met het rijk en de provincie tot overeenstemming te komen omtrent de bijdrage in de kosten en tevens over de vraag, of een en ander voor tolheffing in aanmerking komt.

F. **DUITSCHLAND. — Centrum. - Dr. Brüning vervangt Mgr. Kaas als leider der Rijksdagfractie.** — De voorzitter van de Duitsche Centrumpartij, mgr. Kaas, heeft zijn functie ter beschikking gesteld.

In een gemeenschappelijke vergadering van het bestuur der Rijksdagfractie en der Pruisische Landdagfractie van de Duitsche Centrumpartij is op 6 Mei oud-rijkskanselier Dr. Brüning tot leider van het Centrum gekozen. **(Vorig bericht blz. 763 B.)**

A. **NEDERLAND. — Werkloosheid.** — Hieronder volgen de indexcijfers van de werkloosheid, zooals deze berekend zijn door het centrale bureau voor de statistiek. Deze cijfers, weergevende het percentage werkloosheidsdagen van het aantal dagen dat gewerkt had kunnen worden, indien geen werkloosheid ware voorgekomen, zijn in hoofdzaak berekend uit opgaven van gesubsidieerde werkloozenkassen.
Het totale aantal personen van wie de werkloosheid is nagegaan, bedroeg in Februari 1933 pl.m. 611.000 onder wie 603.000 leden van werkloozenkassen; het aantal werkloozen onder hen bedroeg pl.m. 232.800, onder wie 231.700 leden van werkloozenkassen.

Beroepsgroepen:	Indexcijfers der werkloosheid Febr. '33	Febr. '32	Jan. '33
Aardewerkindustrie, enz.	25,9	22,1	60,2
Diamantindustrie	82,1	90,6	84,0
Drukkersbedrijven, enz.	15,5	10,2	14,8
Bouwbedrijven, enz.	52,9	42,0	61,2
Houtbewerking, enz.	48,6	35,9	49,3
Kleedingindustrie	20,1	12,9	26,6
Lederindustrie	16,5	11,3	19,4
Steenkolenmijnen	5,2	5,6	4,5
Metaalindustrie, scheepsbouw	41,4	35,0	40,9
Textielnijverheid	30,8*)	22,3*)	34,0*)
Voedings- en genotm.bedrijven	17,4	12,4	17,1
W.o. tabak- en sigarenindustrie	25,2	17,6	24,3
Landbouwbedrijven, veenderij	42,6	41,9	51,0
Visscherij	24,4	21,3	49,1
Handelsreizigers	1,3*)	1,1	1,2*)
Verkeerswezen [1])*)	25,8	21,9	33,5
Handels- en kantoorbedienden	10,5	6,6	10,3
Toonkunstenaars	25,9	22,0	24,4
Overige groepen	28,6	23,5	32,6
Totaal	33,2	27,5	37,8
(Totaal excl. diamantindustrie)	(32,8)	(26,9)	(37,4)
(Totaal industrie)	(35,6)	(28,9)	(39,3)

*) Onvolledige opgaven. (Centr. Bur. v. d. Stat.)
[1]) Excl. Havenarbeidersreserve. **(Vor. ber. 782 H.)**

B. **VOETBAL. — Nederland-België.** — Voor de vijfde maal in successie boekte het Nederlandsch Elftal op 7 Mei in het Amsterdamsche Stadion een nederlaag, thans met 2—1 tegen de Belgen in den belangrijksten interlandwedstrijd van het jaar. **(V. b. 767 B.)**

C. **JAPAN. — Nationaal-Socialistische beweging.** — Door Japansche boeren en oud-militairen is een soort „nationaal-socialistische" beweging in het leven geroepen, die den naam draagt van „Kodokai".
Zij stelt zich o.a. ten doel: „wegneming van het onheil, dat veroorzaakt wordt door de gevestigde politieke partijen en door een bepaalde toepassing van het kapitalisme" en in de tweede plaats: „Waarborging van de kracht der nationale verdediging, door versterking van de bewapening en legeruitrusting".
Tot de leuzen der beweging behoort o.m.: „Dood aan het communisme"; „Weg met alle financieele belangen, die onvereenigbaar zijn met de welvaart des lands" en „Verzeker het volk een bestaan". **(363 G.)**

D. **DUITSCHLAND. — Academie voor Kunsten.** — De minister van Kunsten en Wetenschappen, Rust, heeft den volgenden Duitschen schrijvers het lidmaatschap der academie voor kunsten ontzegd: Doeblin, Frank, Fulda, Kaiser, Kellermann, Thomas Mann, Momberg, Pathé, Pannwitz, Schickler, von Unruh, Jakob Wassermann en Werfel.

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Verzet tegen de miltpunctie.** — De aandacht der autoriteiten is gericht op een krachtige opleving van het verzet tegen de miltpunctie in het regentschap Garoet. Hier heeft de pest in den laatsten tijd ernstige afmetingen aangenomen, terwijl het verzet thans een ongekenden omvang aanneemt, zich uitende in clandestiene begravingen.
(Vorig bericht Pest blz. 799 C.)

8 MEI 1933.

F. **DUITSCHLAND. — In- en uitvoer over het eerste kwartaal 1933. - Omzet der warenhuizen.** — De Duitsche invoer is in 't eerste kwartaal van het loopende jaar vergeleken met dien in het eerste kwartaal van 1932 gedaald van M. 1214 mill. tot M. 1077 mill. of met 11%. Quantitatief bedroeg de daling ongeveer 8%. In het bijzonder daalde de invoer van levensmiddelen en fabricaten, terwijl de invoer van grondstoffen vrijwel onveranderd bleef. De invoer uit Europeesche landen daalde met ongeveer 15%, de invoer uit buiten-Europeesche landen met bijna 9%.
De uitvoer daalde van M. 1449 mill. in het eerste kwartaal van 1932 tot M. 1190 mill. in het eerste kwartaal van het loopende jaar. De uitvoer naar Europeesche staten daalde met bijna 21% en de uitvoer naar overzee met slechts 5.5%. Het Europeesche gedeelte van den Duitschen uitvoer daalde van 80.5% in het vierde kwartaal van 1932 tot 77.7% in het eerste kwartaal van 1933.
De handelsbalans sluit het eerste kwartaal van 1933 met een uitvoeroverschot van M. 113 mill. tegen M. 234 mill. in het vierde kwartaal en M. 362 mill. in het eerste kwartaal van 1932.
De waarde van den omzet der Duitsche warenhuizen was in Maart '33 16.6% geringer dan in Maart '32. De omzet in voedsel en genotmiddelen was ongeveer 27% lager, de omzet van kleeren en textielwaren 12.6% lager. (Berl. Tageblatt) **(Vor. ber. 585 C.)**

G. **DUITSCHLAND. — Rijkskanselier Hitler spreekt te Kiel.** — „Thans is het uur der afrekening aangebroken en zullen wij ijzig-koel de consequenties trekken", aldus Hitler in een rede, die hij op 7 Mei te Kiel voor de storm- en estafette-afdeelingen van Sleeswijk-Holstein hield, en waarin hij een fellen aanval deed op de leiders van de socialistische republiek. „Deze revolutie", vervolgde Hitler, „wordt uitgevoerd door de grootste politieke organisatie, welke Duitschland ooit heeft gezien. De meer dan 600.000 personen, die thans in het bruine hemd, of met de zwarte pet op achter het vaandel van de revolutie staan, vormen een onwrikbare garde, die de uiterste consequenties zal trekken uit den wil van het Duitsche volk. Het doel van de groote revolutie is de innerlijke en feitelijke uitwissching van November 1918, toen het vaandel van het verraad en het oproer werd opgeheven en Duitschland ineenzakte. Millioenen arbeiders zijn het slachtoffer geworden van die „misdaad", aldus Hitler, „acht millioen mannen, die, zonder verdienste en arbeid, geen levensdoel meer hebben. Wij verwijten den leiders van 1918, dat zij het Duitsche volk hebben gedemoraliseerd, dat zij het volk vernederden, dat zij ontzettende wantoestanden hebben gedoogd. Wij richten ons tegen hun streven om een groot volk te vernederen."

H. **NEDERLAND. — Werkverschaffing. - Versnelde bruggenbouw.** — De ministers van Waterstaat en van Financiën hebben — blijkens hun memorie van antwoord op het voorloopig verslag der Tweede Kamer over het wetsontwerp tot het geven van vrijheid om een concessie tot tolheffing te verleenen aan de op te richten N.V. Versnelde Bruggenbouw en tot deelneming van regeeringswege in het aandeelenkapitaal van en verstrekking van rentedragende voorschotten aan de N.V. Versnelde Bruggenbouw — met waardeering kennis er van genomen, dat het voornemen der regeering om den bouw van vier bruggen bij Rotterdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht en Moerdijk zooveel mogelijk te bespoedigen, algemeene instemming heeft.
De plaats van drie der vier bruggen is bepaald. Die

voor de brug te Moerdijk ligt reeds vast, namelijk pl.m. 600 m. beneden de spoorbrug aldaar. Hetzelfde geldt voor die te Dordrecht, waar een ligging onmiddellijk beneden de spoorbrug uit andere mogelijkheden is gekozen, terwijl die te Rotterdam volgde uit het spoorweg- en wegenplan, dat opgemaakt is door den dienst der stadsuitbreiding in samenwerking met de Ned. Spoorwegen.
De plaats van de brug over de Noord is nog niet definitief vastgesteld. **(Vor. ber. blz. 754 G.)**

A. **ITALIE. — De opgravingen te Paestum.** — Bij de voortgezette opgravingen te Paestum is thans een Romeinsche badinrichting aan het licht gekomen; een indrukwekkend gebouw, voorzien van uiterst vernuftige systemen voor waterleiding en verwarming, een geheel, dat duidt op de welvaart van Paestum gedurende den keizertijd. De marmeren voorgevel draagt een inscriptie, gewijd aan Cicero.
Overigens heeft men ongeveer te zelfder plaatse in den laatsten tijd ook belangwekkende beeldhouwwerken gevonden, o.a. een kop van Tiberius en een vrouwenfiguur, gezeten op een troon en voorzien van de attributen der godin Demeter; dit is waarschijnlijk een geïdealiseerd portret van een Romeinsche keizerin. (Giornale d'Italia) **(Vor. ber. 706 D.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Muiterij. - Oorzaken der muiterij te Soerabaja.** — Men meldt ons van bevoegde zijde:
De verdediger van de beschuldigden in de zaak van de dienstweigering te Soerabaja heeft, in de zitting van den Zeekrijgsraad van 18 April 1933 met grooten ernst gewezen op de invloeden die op de militairen hebben ingewerkt. Aan het slot zijner rede zeide hij: „Het doel van mijn algemeene beschouwing is, Uwen raad zoo duidelijk mogelijk voor oogen te stellen, hoe funest het roode gestook, begunstigd door de uiterst verdraagzame houding van de Regeering, is geweest voor het militaire besef der schepelingen.
Daarom gaat het thans niet aan, hen volledig militair toerekenbaar te achten en op grond daarvan zwaar te straffen. De hoofddaders gaan vrijuit met gratificaties, ten koste van deze beklaagden en hunne gezinnen." **(Vorig bericht Muiterij 793 D.)**

C. **BELGIE. — Tariefbestand.** — Volgens een mededeeling van den Belgischen ambassadeur te Washington, steunt België onvoorwaardelijk het voorstel van president Roosevelt inzake tarievenvrede.
(Vorig bericht Tariefbestand 806 C.)

D. **SAARGEBIED. — Nat.-Soc. uniform in het Saargebied verboden.** — In het belang van de rust en orde heeft de regeering van het Saargebied drie verordeningen uitgevaardigd. Krachtens de eerste kunnen vergaderingen, optochten en vereenigingen verboden of ontbonden worden en kan het dragen van uniformen en insignes van politieke partijen verboden worden. Dit is intusschen reeds geschied voor de nat.-socialistische S. A.-uniform. **(Vor. ber. blz. 703 H).**

E. **JAPAN. — Tariefbestand.** — De Japansche regeering heeft besloten het Amerikaansche voorstel inzake een douanebestand onder voorbehoud te aanvaarden. **(Vor. ber. Tariefbestand blz. 808 C.)**

F. **DUITSCHLAND. — Duitsch-Finsch handelsverdrag.** — Het Reichsgesetzblatt publiceert een aanvullende overeenkomst op het voorloopige handelsverdrag tusschen Duitschland en Finland. Volgens deze aanvulling ziet Finland af van het toegestane invoercontingent van 1910 ton Finsche kaas, waarvoor een verlaagd invoerrecht van 20 Mark per 200 K.G. was toegestaan. Hiervoor in de plaats is een nieuwe regeling voor den invoer van kaas getroffen, die hierop neerkomt dat voor den invoer, die meer bedraagt dan 50% van den gemiddelden invoer van 1931 en 1932, een invoerrecht van 50 Mark wordt geheven.
(Reichsgesetzblatt)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Boerenbevolking neemt toe.** — De „terug-naar-het-land"-beweging in Amerika heeft de boerenbevolking in het afgeloopen jaar met meer dan een millioen doen toenemen. Hierdoor hebben de Vereenigde Staten thans een grootere boerenbevolking dan zij ooit gehad hebben.
Volgens een mededeeling van het Landbouwbureau bedraagt het aantal boeren thans 32.242.000, tegen 31.241.000 in 1932.
Dit is de grootste toename, die sedert 1920 in één jaar heeft plaats gehad. (New York Times)

H. **VEREENIGDE STATEN. — Radiorede van president Roosevelt over den economischen toestand van Amerika.** — President Roosevelt heeft op 7 Mei een radiorede gehouden over den economischen toestand van Amerika en het program van opbouw der regeering. Hij gaf een overzicht van den catastrophalen toestand van drie maanden geleden en verklaarde, dat de hem tot nog toe verleende volmachten geheel in overeenstemming met de grondwet waren. Hij was niet voornemens het Congres ook maar van eenig recht te berooven.
President Roosevelt besprak de tot nog toe ten uitvoer gebrachte en de reeds ontworpen wetgeving. Hij waarschuwde voor herhaling van het verkeerde inzicht, dat productie en consumptie tot in het oneindige konden worden opgevoerd. De tot dusver genomen maatregelen beteekenden geen regeeringscontrôle, doch een soort deelgenootschap van regeering en particuliere ondernemers. De anti-trustwet zou gedeeltelijk opgeheven dienen te worden om uniforme productievoorwaarden te scheppen. President Roosevelt verdedigde de handhaving van het goud-uitvoerverbod en noemde het voornaamste doel der regeering de stijging van de prijzen der grondstoffen om den schuldenaren de terugbetaling van hun schulden mogelijk te maken tegen dezelfde dollarwaarde als waarin de schulden toen zij werden aangegaan, waren uitgedrukt.
Parallel met de binnenlandsche problemen waaraan de regeering voornamelijk haar aandacht zal schenken liepen de problemen der buitenlandsche politiek. De positie van Amerika is onverbrekelijk verbonden met de ontwikkeling van de rest van de wereld en een ingrijpende verbetering der Amerikaansche verhoudingen hangt af van den opbloei van de wereldwelvaart. De te Washington gevoerde besprekingen hadden ten doel, de bewapening te beperken, de tarieven te verlagen, de valuta te stabiliseeren en het vertrouwen tusschen de naties te herstellen. De toekomst der wereld eischt, dat de economische conferentie te Londen een succes wordt. **(V. b. Econ. toestand 690 A.)**

9 MEI 1933

I. **KARDINAAL CERRETTI OVERLEDEN.** — Naar een telegram uit Rome meldt, is Z. H. Em. Bonaventura kardinaal Cerretti op 8 Mei '33 overleden.
Z. H. Em. Bonaventura Kardinaal Cerretti werd den 17den Juni 1872 te Orvieto geboren.
Op 31 Maart 1895 werd hij tot priester gewijd. Later promoveerde hij tot doctor in de philosofie en de letterkunde.
In 1904 begon hij zijn diplomatieke loopbaan als secretaris bij de pauselijke delegatie in Mexico en vertoefde langen tijd in Washington en Australië.
In Augustus 1917 werd hij weer naar Rome teruggeroepen en tot secretaris der Congregatie voor buitengewone kerkelijke aangelegenheden aangesteld, als opvolger van den toen als nuntius naar München gezonden mgr. Pacelli.
Einde Mei 1921 werd hij tot nuntius in Parijs benoemd.
Den 14den December 1925 werd hij kardinaal gecreëerd.
Hij maakte deel uit van verschillende Congregaties; voorts van de commissie voor het behoud des geloofs te Rome en van die voor de codificatie van het Oostersch recht. Ook was hij protector van tal van Zusters-Congregaties en godsdienstige broederschappen.
(De Maasbode)

A. **PRINS WILLEM VAN ORANJE. — Boodschap van H.M. de Koningin tot het Nederlandsche volk.** — Nu de herdenking van den 24sten April zoowel hier te lande als in het Rijk buiten Europa en bij onze landgenooten in den vreemde tot het verleden behoort, wensch Ik tot allen een enkel woord te richten.
Waar ontelbare scharen uit verschillende en uiteenloopende deelen der bevolking zich als leden van een groot gezin vereenigden om de figuur van den Vader des Vaderlands, is op treffende wijze gebleken dat hij voor ons allen geen nevelige historische persoon uit een ver verleden is, doch daadwerkelijk in ons hart voortleeft.
Deze aanhankelijkheid en vereering is onafscheidelijk verbonden met onze verknochtheid aan de beginselen van ons staatsbestel, waarvan hij zoo meesterlijk de grondslagen gelegd heeft, en welke in het heden zooals in het verleden zoo uitnemend bij onzen volksaard passen en een waarborg voor de toekomst vormen.
Tijdens de herdenking toefden mijne gedachten menigmaal bij den langen worstelstrijd met zijn zware beproevingen, zoowel door ieder persoonlijk als door ons geheele volk met zooveel offervaardigheid en taaie volharding gedragen. Beproevingen waarin de leider van onze onafhankelijkheidsbeweging steeds getoond heeft met vaderlijke bezorgdheid te deelen bouwende op den „Potentaat der Potentaten", onwrikbaar in zijn geloof aan uitredding en betere tijden.
Een moeilijke weg en ontberingen zijn niet te vermijden voor een volk in nood, dat zich voor een betere toekomst wil aangorden.
Met bezorgdheid denk Ik aan de ongunst der tijden waardoor alle deelen des Rijks getroffen zijn en Ik ben met deernis vervuld over den zwaren druk en de moeilijk te brengen offers, die een ieder opgelegd worden; een nood, welken het wereldgebeuren om ons buiten ons toedoen heeft in het leven geroepen. Ik voel de bezieling en de kracht, die er van dat verleden uitgaan om ons door aanpassen, taaie volharding en eensgezindheid, den greep van den tijd te doen trotseeren en met den ijver en de wilskracht die de omstandigheden gebieden, de handen in een te slaan en allen tezamen te offeren en te arbeiden voor, wat God geve, eenmaal een betere toekomst zal zijn.
Moge de viering die achter ons ligt en de daarbij opnieuw aan den dag getreden aanhankelijkheid aan de figuur van den Vader des Vaderlands en aan het werk dat hij heeft mogen tot stand brengen blijken een zegen voor ons allen te zijn geweest.

(V. b. Ned. O.-Indië 794 E; Nationale Hulde 785 F.)

B. **POLEN. — Prof. Moscicki herkozen tot president der republiek.** — De Poolsche Nationale Vergadering, bestaande uit de vereenigde Huizen van Sejm en Senaat, heeft den candidaat van het regeeringsblok, den huidigen president prof. Moscicki, herkozen tot president der republiek. Van de 343 uitgebrachte stemmen kreeg prof. Moscicki 332. Elf biljetten waren ongeldig, waarvan 7 blanco waren ingeleverd, o.a. door de Duitsche afgevaardigden. (Gazeta Polska)

C. **JAPAN. — Ontwapening ter zee.** — De Japansche minister van Marine verklaarde te Osaka tegenover de Japansche pers, dat de kwestie der ontwapening ter zee voor Japan was opgelost. Japan zou er niet aan denken de Japansche strijdkrachten ter zee te verminderen en zou ondanks den moeilijken economischen toestand de uitbreiding van de Japansche marine blijven bevorderen. De Japansche regeering zou bij de komende internationale onderhandelingen gelijkgerechtigdheid voor Japan en gelijkheid der Japansche vloot met de Engelsche en Amerikaansche eischen. (Osaka Mainichi)
(Vorig bericht Vlootcredieten 661 C.)

D. **PORTUGAL. — Handelsverdrag met Frankrijk opgezegd.** — De Portugeesche gezant te Parijs heeft de Fransche regeering medegedeeld dat de regeering van Portugal het Fransch-Portugeesche handelsverdrag van Juni 1932, dat op 3 Juni 1933 afloopt, wenscht op te zeggen. In de plaats van het handelsverdrag treedt nu een overeenkomst van het jaar 1925 in werking totdat nieuwe onderhandelingen tot een nieuw verdrag zullen leiden. De Portugeesche regeering motiveert de opzegging aldus, dat de Fransche Kamer het verdrag, dat o.a. een invoervergunning voor Portugeesche wijnen, die gebruikt zouden worden voor het versnijden van Fransche wijnen inhoudt, nog steeds niet heeft goedgekeurd. (Diario de Noticias)

E. **DUITSCHLAND. — Academie voor Kunsten - Het uittreden van Prof. Max Liebermann.** — Het „Berliner Tageblatt" publiceert den tekst van den brief, waarmee Prof. Max Liebermann uit de Pruisische Academie voor Kunsten, waarvan hij tot 1932 president en daarna eere-voorzitter was, treedt:
„Ik heb gedurende mijn lange leven met al mijn krachten getracht de Duitsche kunst te dienen. Naar mijn overtuiging heeft kunst noch met politiek, noch met afstamming iets te maken. Ik kan daarom niet langer deel uitmaken van de Pruisische Academie voor Kunsten, waarvan ik sedert meer dan dertig jaar gewoon lid en twaalf jaar lang president ben geweest, aangezien dit standpunt daar niet meer gedeeld wordt. Tegelijkertijd leg ik het mij verleende eere-voorzitterschap der Academie neer."
(Berliner Tageblatt). **(Vorig bericht 807 D.)**

F. **NEDERLAND. — Nawerking van de Muiterij bij de Marine.** — Van bevoegde zijde wordt het volgende medegedeeld:
Aan de militairen is (zie het bericht op blz. 676 F) opgelegd een verbod van deelneming aan een aantal genoemde „Strijdorganisaties" en aan weerbaarheidsvereenigingen verbonden aan eenige, in de aanschrijving vermelde, bonden, enz. (van communistischen, socialistischen en fascistischen aard).
Voorts werd verlangd dat de, door partijbesturen afgevaardigde adviseurs uit de besturen van de militaire bonden werden verwijderd, aan welk verlangen aanstonds is voldaan.
Wijders werden in elk van de hoofdbesturen, zoowel van den Bond van Marine-onderofficieren als van den Bond van Marine-schepelingen, een drietal leden uit den zeedienst verwijderd. Zij werden met 1 Mei 1933 eervol ontslagen, aangezien geen prijs meer op hun diensten werd gesteld.
Vervolgens heeft de Minister van Defensie getracht een oplossing te verkrijgen voor het moeilijke vraagstuk der „Militaire bonden", die reeds zoozeer met het leven van vele militairen waren samengegroeid en burgerrecht hadden gekregen. Door den Minister is nu uitgevaardigd een Regeling van het vereenigingsrecht bij de Zee- en Landmacht, waarmede gepoogd wordt aan het vereenigingsleven in de weermacht zoodanige leiding te geven, dat de gevaren voor het onderhouden van een goede krijgstucht worden vermeden. Aan de Commandeerende Officieren zijn ter zake bepaalde bevoegdheden gegeven en aan de vereenigingsbesturen zijn bepaalde verplichtingen opgelegd.
(Vor. ber. Muiterij 808 B; Milit. Organ. 676 F.)

G. **STATEN-GENERAAL. — Buitengewone zitting.** — In de vereenigde vergadering van de beide Kamers der Staten-Generaal, op 9 Mei gehouden in de zittingszaal der Tweede Kamer, deed de voorzitter, baron De Vos van Steenwijk voorlezen het Kon. Besluit van zijn benoeming tot voorzitter der Eerste Kamer.
Daarna benoemde hij in de commissie, welke den Mi-

nister van Binnenlandsche Zaken in het gebouw zal ontvangen en uitgeleiden, de Eerste-Kamerleden Slingenberg, Ter Haar, Janssen de Limpens en de Tweede-Kamerleden Duymaer van Twist, Bongaerts, Van Dijk, dr. Vos en Slotemaker de Bruïne.
De Minister van Binnenlandsche Zaken, jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck, hield de volgende openingsrede:
„De Koningin heeft mij opgedragen deze buitengewone zitting van de Staten-Generaal te openen.
Den dag, aan de stemming voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorafgaande, hebben de Ministers, Hoofden der Ministerieele Departementen, hunne portefeuilles ter beschikking van de Koningin gesteld.
De Koningin heeft hun verzoek in overweging genomen en de Ministers uitgenoodigd, zich inmiddels te blijven belasten met de behandeling en afdoening, zoo mogelijk, van de loopende zaken.
De Koningin hoopt, dat het u gegeven zij, in deze zitting, welke slechts kort van duur zal zijn, tot heil van ons Vaderland, onder Gods leiding, werkzaam te zijn.
In naam der Koningin verklaar ik de buitengewone zitting van de Staten-Generaal te zijn geopend."
Nadat de commissie van uitgeleide is teruggekeerd sluit de voorzitter de vergadering. **(V. b. 806 B.)**

A. **SPANJE. — Syndicalistische algemeene staking in Spanje.** — De door syndicalisten als protest tegen de onderdrukking der arbeidersbeweging afgekondigde algemeene staking is op 9 Mei begonnen. De staking heeft vooral te Barcelona, Sevilla, Valencia en Saragossa een grooten omvang aangenomen. De dagbladen der syndicalisten en communisten zijn voor onbepaalden tijd verboden.
Te Madrid en in tal van andere steden is op vele plaatsen sabotage gepleegd. De naar Madrid leidende hoogspanningsleiding is door bommen beschadigd. Ook te Bilbao werden aanslagen op de electrische hoofdleidingen gepleegd. Voorts constateerde de politie dat pogingen zijn gedaan om de spoorwegen naar Galicië, Asturië en Barcelona te vernielen.
(Vorig bericht Stakingen blz. 570 C.)

B. **DUITSCHLAND. — Göbbels over de taak van het Duitsche theater.** — De rijksminister voor volksvoorlichting en propaganda, dr. Göbbels, heeft op 8 Mei 1933 te Berlijn voor een vergadering van talrijke Duitsche schouwburgleiders, kunstenaars en kunstenaressen uit het geheele rijk een redevoering gehouden over „De taak van het Duitsche theater". Ook minister-president Göring en staatscommissaris Hinkler waren hierbij aanwezig. De rede van dr. Göbbels, waarin hij de Kunst in overeenstemming met de nationaal-socialistische gedachte trachtte te brengen, duurde ongeveer 2 uur.
In dit verband sprak Göbbels ook nog over de Joodsche kwestie en verklaarde: „Ik geloof, dat men Joden heelemaal niet wettelijk behoeft uit te schakelen. Het Duitsche volk zal hen langzamerhand zelf uitschakelen en dit aan ons volkswezen vreemde menschentype verdringen. De vrije concurrentie zal van zelf tot het gewenschte doel voeren. Wanneer er over wordt geklaagd, dat de Jood wordt verdrongen uit de openbare artistieke werkzaamheid, vind ik deze klacht ongepast, nu 14 jaar achter ons liggen, waarin hetzelfde lot den Duitscher was beschoren. Een kunst zal des te grooter internationale waarde hebben, hoe dieper zij aan het volkswezen ontspringt." **(3 S.)**

C. **NEDERLAND. — Positie van onzen gulden. - Justitie grijpt in.** — De officier van justitie, mr. J. van Thiel, heeft aan de politie een diepgaand onderzoek opgedragen, in verband met den laatsten tijd opgedoken berichten, volgens welke door buitenlandsche elementen aanvallen worden ondernomen op de positie van onzen gulden.
Elementen, die zich met deze handelingen bezighouden, zullen onverbiddelijk uit het land gewezen worden. **(Vor. ber. Gouden Standaard blz. 804 E.)**

D. **ONTWAPENING. — De Ontwapeningsbesprekingen te Genève.** — Onder het opschrift „Duitschland te Genève" schrijft de „Times" in een hoofdartikel, dat een reis van MacDonald naar Genève niet noodzakelijk is, aangezien de moeilijkheden thans meer te Berlijn dan te Genève liggen. De Duitsche voorstellen zijn zoo zeer in strijd met den geest en de letter der Ontwapeningsconventie, dat het schijnt alsof zij de plannen willen vernielen. Hitler heeft herhaaldelijk verklaard, dat hij de jongemannen wil drillen om hen tegen vertwijfeling te beschermen en hun discipline te leeren. Doch een zijner onder-leiders heeft duidelijk gemaakt dat de opleiding in de arbeidsdienstkampen haar voltooïing in de militaire opleiding moet vinden.
Wil Duitschland dan zijn geheele bevolking in den wapenhandel oefenen en bovendien nog een leger bezitten dat binnen zijn beperkingen het beste beroepsleger ter wereld is? vraagt het blad. Indien dit het geval zou zijn, kon men beter dadelijk constateeren, dat de Ontwapeningsconferentie mislukt is. De verantwoordelijkheid hiervoor rust op de schouders van Duitschland, dat geheel geïsoleerd is. Niemand koestert den wensch, Duitschland te onderdrukken, zooals Hitler zich schijnt te verbeelden. Ook bestaat nergens de wensch Duitschland te isoleeren, doch klaarblijkelijk is Duitschland besloten, zichzelf te isoleeren. (Times) **(Vorig bericht blz. 802 A.)**

10 MEI 1933

E. **DUITSCHLAND. — Verbod van Fransche bladen.** — De Fransche gzant François Poncet, heeft op 9 Mei met den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken Von Neurath een onderhoud gehad naar aanleiding van het verbieden van bepaalde Fransche kranten in Duitschland. Freiherr Von Neurath heeft bij deze gelegenheid ook de verboden van Duitsche kranten in Frankrijk ter sprake gebracht, waarbij hij een voorstel deed tot het bereiken van een wederzijdsche overeenkomst over deze kwestie. De Fransche gezant heeft hieraan zijn goedkeuring gehecht.

F. **RUSLAND. — Russisch-Italiaansch handelsverdrag geteekend.** — Volgens een bericht uit Rome, is daar een Italiaansch-Russisch handelsverdrag onderteekend. Het accoord berust op de beginselen van gelijkgerechtigdheid en meestbegunstiging. Er wordt op gewezen, dat dit verdrag van bijzondere beteekenis is, nu de verhouding tusschen Rusland en Engeland zoo gespannen is. De Russische regeering beschouwt dit verdrag als een nieuwe stap op den weg van verbetering der betrekkingen tusschen Rusland en Italië.
(Corriere della Sera)

G. **ENGELAND. — Leipzig geboycot. - Internationale bontveiling naar Londen verplaatst.** — Te Londen is een bontveiling begonnen, waar voor een waarde van £ 4.000.000 te koop wordt aangeboden. Deze veiling, waarschijnlijk de grootste die ooit is gehouden, beteekent een internationale boycot van de markt te Leipzig.
De waarde van het bont, dat tengevolge van deze boycot per jaar in Engeland inplaats van in Duitschland ter markt wordt gebracht, schat men op £ 7.000.000.
Koopers uit alle landen van Europa zaten op lange banken in de veilingzaal.
Naar schatting is 90% van de internationale bontindustrie in handen der Joden en men verwacht dat de boycot van Leipzig de 100% zal naderen.
De verkoop zal waarschijnlijk 4 of 5 weken duren.

H. **VEREENIGDE STATEN. - Marine-bezuiniging.** — Volgens een V.D.-bericht uit Washington heeft de Amerikaansche minister van Marine, Swanson, be-

kend gemaakt, dat de Amerikaansche begrooting van marine verlaagd wordt van 308 tot 270 millioen dollar. Tengevolge van deze bezuiniging zal ongeveer een derde deel van de Amerikaansche vloot overgaan naar de vlootreserve, d.w.z. dat zij zonder bemanning opgelegd wordt in de reservehaven. Verder zal de werving van manschappen tijdelijk worden gestaakt, terwijl tal van officieren zullen worden ontslagen.

A. **ENGELAND. — Werkloosheid.** — Op 24 April '33 waren er in totaal 2.697.634 werkloozen; dit was 159.004 minder dan op 20 Februari. **(V. b. 725 G.)**

B. **NEDERL. WEST-INDIE. — Curaçao. - Toegang aan Peruaansche oorlogsschepen geweigerd.** — Drie Peruaansche oorlogsschepen, de kruiser „Almirante Grau" en twee onderzeebooten, onderweg naar Leticia, via de Amazone, arriveerden op 8 Mei voor Willemstad.
Aan deze oorlogsschepen werd de toegang geweigerd doch een verblijf van acht uren in de baai van Caracas toegestaan voor bunkeren en het innemen van provisie.

C. **NEDERLAND. — Belastingen.** — Onder dagteekening van 25 April '33 heeft de minister van Binnenlandsche Zaken een schrijven gezonden aan het bestuur der Ver. van Ned. Gemeenten, waarin hij mededeelt dat ook zijn ambtgenoot van Financiën van oordeel is, dat voor 1933 de eisch van 200 opcenten op de hoofdsom der personeele belasting voor de noodlijdende gemeenten niet kan worden losgelaten. Voor het jaar 1934 zal bedoelde eisch in het algemeen gehandhaafd moeten blijven. Echter kunnen zich in bepaalde gevallen omstandigheden voordoen, welke een minder aantal te heffen opcenten noodig maken. De regeering is bereid om, wanneer blijkt, dat 200 opcenten op de hoofdsom der personeele belasting leiden tot een overmatige belastingheffing, het aantal terug te brengen tot 175. **(Vorig bericht blz. 593 C.)**

D. **DUITSCHLAND. — Onderwijs uit rasoogpunt.** — „Geen individualistische opvoeding, maar vorming van den politieken mensch, die nauw verbonden is aan den staat; voorkeur voor het Duitsche in plaats van het Latijnsche schrift; geschiedenisonderwijs, waarbij vooral de aandacht wordt besteed aan den wereldoorlog en Versailles en ten slotte: verscherping van het vermogen om zelfstandig rasverschillen op te merken — dit alles behoort tot de taak van de Duitsche school in het nationaal-socialistische Duitschland," zoo sprak rijksminister dr. Frick op 9 Mei '33 in een conferentie van ministers van Onderwijs der afzonderlijke landen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Onderwijs 803 C.)

E. **NEDERLAND. — Uitvoer van kool en eieren naar Duitschland.** — De St.crt. bevat de ministerieele beschikkingen houdende regeling van den uitvoer naar Duitschland van roode-, witte- en savoye-kool. Met ingang van 10 Mei zullen certificaten afgegeven worden, met de afgifte waarvan belast is mr. L. Niemöller te 's-Gravenhage. De heffing aan het uitgeven dezer certificaten verbonden is bepaald op 5 cent per 100 K.G. met een minimum van 50 cent per certificaat. Voorts zullen certificaten worden uitgegeven voor den uitvoer van kippen- en eendeneieren naar Duitschland. Deze certificaten worden slechts verleend voor kippeneieren die voldoen aan bepaalde qualiteits- en gewichtsvoorschriften van de Duitsche „Eier Verordnung". Met het afgeven der qualiteitsverklaring is belast ir. J. G. Tukker, hoofd van den Rijksvoorlichtingsdienst voor Pluimveeteelt te Beekbergen.
De kosten, aan het uitgeven der certificaten verbonden, zijn bepaald op 15 cent per 100 K.G. netto.
(Vor. ber. Eieren 774 C.)

F. **BRITSCH-INDIE. — Gandhi's vasten en zijn vrijlating.** — De conservatieve bladen betoogen min of meer met nadruk dat de vrijlating van Gandhi bij het begin van zijn vasten geen wijziging der Britsche politiek zal beteekenen. Het is geen concessie aan de z.g. burgerlijke ongehoorzaamheid, schrijft de Times, en wanneer Gandhi zijn vasten overleeft, en zijn vroegere onwettige agitatie weder opneemt, zal hij daarvoor uiteraard weder gestraft moeten worden. Gandhi is losgelaten op gronden van menschelijkheid en gezond verstand. Het zou onverstandig geweest zijn om het odium van zijn dood in de gevangenis te riskeeren. Het zou ook onedelmoedig geweest zijn om hem gevangen te houden tijdens de moeilijke en gevaarlijke vervulling van wat hij zijn godsdienstige plicht noemt. **(V. b. Onafh. strijd 763 C.; Gandhi 516 C.)**

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — De theerestrictie aangenomen.** — Het College van Gedelegeerden van den Volksraad heeft de theerestrictie-ontwerpen aangenomen. Vier nationalisten stemden tegen.
De motie-mr. Hart, waarin de regeering wordt uitgenoodigd met het opperbestuur in overleg te treden opdat de exorbitante invoerrechten op Ned.-Indische thee in Nederland ten spoedigste tot een minimum zullen worden teruggebracht, is zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
De beteekenis van de aanneming van het theerestrictie-ontwerp is, dat hiermede de beperking van den theeuitvoer voor Ned. Indië van 15% op basis van het exportjaar 1931, althans voor het eerste jaar, een feit is geworden. De datum van in werking treding van dit besluit moet nu nog door den gouverneur-generaal worden vastgesteld. **(Theerestrictie 763 D.)**

H. **FRANKRIJK. — De Nederlandsch-Fransche handel. - Boycot van Duitsche artikelen.** — De correspondent van de N. R. Crt. deelt het volgende mede: De Intransigeant meldt, dat vele Fransche exporteurs wel varen bij de boycot, die Joodsche importeurs over Duitsche artikelen uitgesproken hebben. Het comité ter verdediging van de in Duitschland vervolgde Joden deelt mee, dat vele buitenlandsche firma's hun in Duitschland geplaatste bestellingen ongedaan gemaakt hebben en zich tot Fransche fabrikanten wenden. Die orders betreffen vooral chemische, pharmaceutische en metaalproducten. De buitenlandsche Kamers van Koophandel te Parijs ontvangen eveneens vele aanvragen om voorlichting aangaande Fransche uitvoermogelijkheden.
Volgens het blad wordt vooral de Nederl. Kamer daardoor overstelpt. Ze vraagt niet beter dan de Fransche exporteurs rechtstreeks met de Nederlandsche firma's, die in Frankrijk willen inkoopen, wat ze voortaan niet meer door Duitschland geleverd willen hebben, in verbinding te brengen. En de Intransigeant voegt erbij, dat Nederlandsche handelaars lieten weten Fransche goederen te willen koopen, zelfs als ze 10% duurder zouden zijn dan de gelijksoortige Duitsche. Het betreft apothekers-, fotografische, optische, automobiel- en textiel-artikelen evenals allerlei machines.
En deze kansen bieden zich niet alleen in ons land voor den Franschen handel aan.
(V. b. Nederland: Boycot v. Duitsche goed. 754 F.)

I. **BELGIE. — Machtigingswet ingediend.** — Uit naam van den minister-president, die op 9 Mei nog niet aan de zitting deelnam, heeft de heer Hijmans, de minister van buitenlandsche zaken, het wetsontwerp betreffende de nieuwe volmachten bij de Kamer ingediend. Veel nieuws bevat het niet; vermeld zij alleen, dat de regeering volmacht voor drie maanden vraagt.
Na een kort debat, waaraan o.a. de heer Vandervelde deelnam, besloot de Kamer in overeenstemming met den wensch der regeering met 99 tegen 81 stemmen het ontwerp ter behandeling naar een bijzondere commissie te verwijzen. (Vandervelde had verwijzing naar de afdeelingen der Kamer gevraagd).
(Handelsblad v. Antwerpen)

A. **BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN.** — Léon Fraser, de vice-president van de B. I. B., is in plaats van den afgetreden president MacGarrah tot president benoemd.
Verder werd de benoeming van prof. Beneduce en mr. L. J. A. Trip tot vice-presidenten bekrachtigd. De Zweedsche vertegenwoordiger Ivar Rooth is uit den raad van beheer getreden, terwijl de vertegenwoordiger voor Japan nog niet is benoemd.
(Vorig bericht Mr. Trip 164 I.)

B. **GRIEKENLAND. — Venizelos aangeklaagd.** — De Atheensche rechtbank heeft als haar oordeel uitgesproken, dat Venizelos berecht moet worden wegens medeplichtigheid aan den jongsten staatsgreep van generaal Plastiras. (Proia) **(V. b. Woelingen 721 B.)**

11 MEI 1933

C. **RUSLAND. — Verkoop van den Chineeschen Oosterspoorweg.** — De strategische en politieke consequenties van Ruslands aanbod om den Chineeschen Oosterspoorweg aan Japan of Mandsjoekwo te verkoopen zijn, naar de „Times"-correspondenten te Tokio en Sjanghai doen opmerken, zeer verstrekkend. De mogelijkheid, dat de lijn van eigenaar wisselt, is, hoe belangrijk ook, van minder beteekenis dan het enkele feit, dat Rusland bereid is haar, tegen welken prijs dan ook, te verkoopen.
De Chineesche Oosterspoorweg is voor Rusland nl. van het hoogste belang, daar hij de verbindingsschakel vormt tusschen het eigenlijke Rusland en zijn groote haven aan den Indischen Oceaan, Wladiwostok. Toen Rusland in het bezit was van de spoorlijn beheerschte het feitelijk noordelijk Mandsjoerije, zijn positie in het kustgebied was onaantastbaar. Zonder dezen spoorweg zou Rusland den Oceaan alleen kunnen bereiken langs den Amoer-spoorweg, die van noordelijk Mandsjoerije uit over een afstand van honderden kilometers zeer kwetsbaar en dus geen veilige verbindingslijn is.
De aansluiting van de lijn bij het Mandsjoerijsche net, waardoor zij dus onder contrôle komt van Japan, zou de positie van dit land in Mandsjoekwo geweldig versterken en die van Rusland in het kustgebied uiterst precair maken; Wladiwostock zou onverdedigbaar worden.
Het is teekenend voor de tegenwoordige toestanden in Rusland, dat dit land, hetwelk nog in 1929 tegen China oorlog voerde om den Oosterspoorweg, thans bereid is de lijn af te staan, waarmee het dus feitelijk erkent, dat het niet de macht bezit om zijn plaats aan den Indischen Oceaan te verdedigen. Door af te zien van zijn débouché aan dien oceaan geeft het te kennen, dat het zich neerlegt bij het tanen van zijn invloed in het verre oosten en opent het den weg naar nieuwe territoriale wijzigingen in dat gebied. (Times)

D. **DE SOEFI BEWEGING. — Lezing van den heer Maheboob Khan.** — Op 8 Mei heeft het intern. hoofd van de Soefi-orde, de heer Maheboob Khan, te Amsterdam over de Soefi-boodschap gesproken. Het woord Soefi beteekent wijsheid of reinheid. Zooals gekleurd water in den Oceaan weer rein wordt, zoo zijn ook de godsdienstvormen uitingen van één en dezelfde waarheid. De verschillen spruiten voort uit de perioden waarin zij zijn gegeven. De Soefi-boodschap is steeds dezelfde Boodschap, alleen aangepast aan den tijd waarin wij op dit oogenblik leven. De regen van het vorige jaar is van geen nut voor de planten en bloemen van dit jaar. De grootste behoefte van dezen tijd is geestelijke bewustwording, daar alle moeilijkheden van het materialisme der laatste jaren ontstaan zijn door het ontbreken van deze kennis. Het is het gebrek aan deze éénheid, waardoor de wereld heden ten dage gesplitst is in zooveel verschillende vereenigingen en gemeenschappen, waardoor deze moeilijkheden ontstaan zijn. Soefisme schrijft geen dogma voor, het brengt vrijheid van gedachten. De Soefi wil zich van het innerlijk leven bewust worden. Slechts weinigen beheerschen hun denkvermogen. Zij zijn zich niet bewust, dat dit de machine is, die zij hebben te besturen. Slechts door diepgaande ervaring slaagt men er in zijn innerlijk wezen weer te vinden en aldus den vrede te bereiken, waarnaar ten slotte ieder verlangt en zoekt. **(Vor. ber. 649 B.)**

E. **BELGIE. — Baedeker veroordeeld.** — In een al langen tijd hangend proces, dat de Belgische steden Aerschot en Dinant aanhangig hadden gemaakt tegen de gebroeders Baedeker te Leipzig, de uitgevers van de bekende reisgidsen, is op 10 Mei ten gunste van genoemde steden vonnis gewezen door de rechtbank te Brussel.
De rechtbank heeft namelijk den verkoop en het te koop aanbieden in België verboden van de Duitsche Baedeker-uitgave voor België van 1931 en de Engelsche van 1931, tenzij de geïncrimineerde passages worden gewijzigd. De gedaagden zijn voorts veroordeeld in de kosten van het geding.
In genoemde twee edities was blijkens enkele opmerkingen geloof gehecht aan „de legende der franc-tireurs". Zoo werd wat Aerschot betreft gezegd, dat de stad bij wijze van represaille in brand was gestoken, omdat de inwoners een Duitschen kolonel hadden doodgeschoten. (Le Soir) **(Vor. ber. blz. 363 K.)**

F. **RADIO. — Politieke uitzendingen.** — Bij Kon. Besluit van 22 April '33 Staatsblad 223, zijn thans de regelen vastgesteld welke gelden ten aanzien van de z.g. politieke radio-uitzendingen. Deze regelen zijn opgenomen in de wijziging van het radioreglement 1930. Bepaald is dat de uitzendingen niet mogen inhouden een rechtstreeksche dan wel zijdelingsche of bedekte ondermijning van godsdienst, zedelijkheid, gezag en volkskracht, noch kennelijk bestemd mogen zijn voor het buitenland, indien bekend is dat zij in een bevrienden staat niet zijn toegelaten.
Mededeelingen van politieken aard mogen bovendien niet anders inhouden dan een stellige uiteenzetting of toelichting van politieke beginselen.
In bepaalde gevallen en omstandigheden kan door den minister van Waterstaat worden toegestaan dat mededeelingen van politieken aard, welke niet aan deze eischen voldoen, worden uitgezonden. **(714 D.)**

G. **DUITSCHLAND. — S. P. D. en Reichsbanner. - Vermogen in beslag genomen.** — In verband met het onderzoek naar corruptie-beschuldigingen tegen het sociaal-democratische Rijksdaglid Leipart en andere sociaal-democratische leiders, is op 10 Mei op bevel van de corruptie-afdeeling van het Pruisische ministerie van Justitie het geheele vermogen der Duitsche sociaal-democratische partij in beslag genomen, meldt Wolff.
Ook de bezittingen van de instellingen en organisaties, die met de sociaal-democratische partij in verbinding staan, zijn in beslag genomen. Hiertoe behooren in de eerste plaats de sociaal-democratische dagbladen en voorts de bezittingen van de organisatie-Reichsbanner Schwarz-Rot-Gold.
Nadat het bestuur van de vroegere sociaal-democratische vakvereenigingen en van de daarbij behoorende arbeidersbanken door de nat.-socialistische partij was overgenomen, zijn door verschillende instanties dezer partij, zoo wordt verder medegedeeld, onderzoekingen ingesteld naar het beheer dezer instellingen. Dit onderzoek moet talrijke gevallen van verduistering aan het licht hebben gebracht, hetgeen heeft geleid tot het besluit der autoriteiten, om alle bezittingen der sociaal-democratische organisaties in beslag te nemen. **(Vorig bericht blz. 749 F.)**

H. **NEDERLAND. — Export naar Duitschland.** — In verband met het in werking treden van het met Duitschland gesloten verdrag zullen met ingang van 10 Mei o.a. voor den uitvoer naar Duitschland van zout, superfosfaat en kunsthoorn regelingen worden

getroffen op grond der crisisuitvoerwet. De desbetreffende ministerieele beschikkingen zullen eerstdaags worden afgekondigd.
In verband met de uitvoering dezer maatregelen en mede ten einde stagnatie te voorkomen, worden exporteurs der bovengenoemde artikelen naar Duitschland verzocht zich ten spoedigste te wenden tot het Crisis In- en Uitvoerbureau, Laan van Meerdervoort 84, Den Haag, waarbij voor de artikelen zout en kunsthoorn dient te worden opgegeven hetgeen door hen gedurende 1932 van die artikelen is geïmporteerd. Voor superfosfaat dienen deze gegevens ook voor 1931 te worden verstrekt.Tevens zal moeten worden opgegeven, hetgeen van 1 Januari 1933 af tot 10 Mei door hen is uitgevoerd. Exporteurs, die zich niet voor 15 Mei a.s. hebben aangemeld, kunnen voor uitvoercertificaten niet meer in aanmerking komen.
(Vor. ber. Zout 213 B.; Superfosfaat 505 F.)

A. **PROF. MR. A. VAN GIJN OVERLEDEN.** — Op 11 Mei is te 's-Gravenhage op 66-jarigen leeftijd overleden prof. mr. Anton van Gijn, oud-minister van financiën.

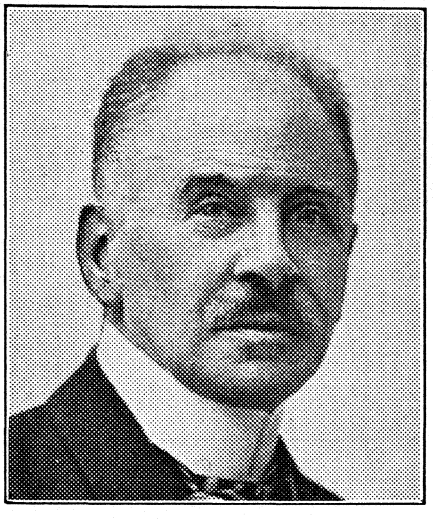

Prof. mr. A. van Gijn.

Geboren den 17den September 1866 te Dordrecht, promoveerde hij in 1892 aan de universiteit te Leiden in de rechts- en de staatswetenschappen met een dissertatie over de grondbelasting. Daarna heeft hij verschillende rangen doorloopen aan de provinciale griffie van Zuid-Holland, terwijl hij van 1903 tot 1905 ook secretaris was van het college van bijstand bedoeld in de Woningwet en secretaris van de Haagsche Gezondheidscommissie.
In 1905 werd de provinciale griffie verwisseld voor de thesaurie van den lande, waar hij administrateur werd en in 1909 den titel kreeg van thesaurier-generaal.
De heer van Gijn was aanvankelijk vrijzinnig-democraat, maar in 1910 trad hij toe tot de Liberale Unie. Met dr. Kerkdijk had hij „Ons Huis", de bekende Toynbee-vereeniging in Den Haag, opgericht. Ook bewoog hij zich op het terrein van de drank- en woekerbestrijding.
Eerst in 1916 volgde mr. van Gijn — onder de bijzondere omstandigheden van den moeilijken oorlogstijd — een roep van de Koningin door als opvolger van mr. Treub de portefeuille van financiën te aanvaarden in het kabinet-Cort van der Linden. Slechts één jaar zijn de teugels van financiën in zijn handen geweest. Een verschil met zijn ambtgenooten omtrent zijn verantwoordelijkheid in verband met de crisisuitgaven, noopte hem tot indiening van zijn ontslag.
In 1918 werd aan mr. van Gijn door den Leidschen Universiteitsraad het bijzonder hoogleeraarschap in de leer der financiën opgedragen, hetgeen hij ruim twee jaren heeft waargenomen, om daarna zijn colleges als privaat-docent te vervolgen. Zijn inaugurale rede behandelde het rente-probleem. Ook aan de Handelshoogeschool te Rotterdam heeft hij gedoceerd en ook daar vormde hij zich een kleine, trouwe schaar van volgelingen.
Hij was van 1913—1926 Koninklijk commissaris bij de Nederlandsche Bank (met een onderbreking gedurende zijn ministerschap) en is in 1919 ook president-commissaris van de Ned. Uitvoer Maatschappij geweest.
In 1922 stelde hij zich beschikbaar voor een zetel in de Tweede Kamer, waar hij tot 1929 de liberale partij heeft vertegenwoordigd en vice-voorzitter van zijn fractie was.
In 1924 was hij inmiddels als „Berater" bij de Oostenrijksche Nationale Bank naar Weenen geroepen, welke delicate functie hij tot 1926 heeft bekleed.
Prof. mr. A. van Gijn was ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw en commandeur in de orde van Oranje Nassau.

B. **DUITSCHLAND. — Verboden literatuur. - Het verbranden van „on-Duitsche" geschriften.** — Bij de feestelijkheden op 10 Mei aan de Berlijnsche universiteit, waarvan de verbranding van boeken van een groot aantal auteurs het hoogtepunt vormde, werden de boeken door verschillende „sprekers" in het vuur geworpen, waarbij zij van tevoren vastgestelde leuzen uitriepen. Deze negen leuzen luidden:
„Tegen klassestrijd en materialisme, vóór volksgemeenschap en idealistische levenshouding. Ik geef den vlammen de geschriften van Marx en Kautzky over."
„Tegen decadentie en moreel verval. Vóór tucht en zedelijkheid in gezin en staat. Ik geef den vlammen de geschriften van Heinrich Mann, Ernst Glaeser en Erich Kaestner over".
„Tegen gevoelsvervalsching en politiek verraad, vóór overgave aan volk en staat. Ik geef den vlammen de geschriften van Friedrich Wilhelm Förster over".
„Tegen de zielvernietigende overschatting van de menschelijke complexen. Vóór den adel van de menschelijke ziel. Ik geef den vlammen de geschriften van Siegmund Freud over".
„Tegen vervalsching onzer geschiedenis en onteering onzer figuren. Vóór eerbied voor ons verleden. Ik geef den vlammen de geschriften van Emil Ludwig en Werner Hegemann".
„Tegen de volkvreemde journalistiek, democratische Joodsche vervalsching. Vóór medewerking en verantwoordelijkheid aan het werk van den nationalen opbouw, Ik geef den vlammen de geschriften van Theodor Wolff en Georg Bernhard over".
„Tegen het litteraire verraad aan de soldaten uit den wereldoorlog. Vóór opvoeding van het volk in den geest van weerbaarheid. Ik geef den vlammen de geschriften van Erich Maria Remarque over".
„Tegen verminking van de Duitsche taal. Vóór het behoud van het kostbaarste goed van ons volk. Ik geef den vlammen de geschriften over van Alfred Kerr".
„Tegen onbeschaamdheid en aanmatiging. Vóór achting en eerbied voor den onsterfelijken Duitschen volksgeest. Verslindt, vlammen, ook de geschriften van Tucholsky en Ossietzky".
Rijksminister dr. Göbbels hield nog een toespraak waarin hij o.a. verklaarde, dat het tijdperk van een geraffineerd Joodsch intellectualisme ten einde was.
Gelijk te Berlijn zijn ook te München, Dresden, Neurenberg, Breslau en nog andere Duitsche steden „on-Duitsche geschriften" verbrand.
De correspondent van de N. R. Courant te Berlijn deelt o.a. nog mede:
De plechtige boekenverbranding, welke hedennacht op het plein voor de Opera tegenover de universiteit heeft plaats gehad, heeft nog een heele voorgeschiedenis.
De actie is begonnen met het openbaar aanplakken van 12 stellingen, gericht tegen den on-Duitschen geest.

Op dengeen, die nog niet voldoende van den Duitschen geest doordrongen is, maken deze stellingen een zonderlingen indruk, zoowel door hun inhoud als door hun vorm. In alle gevallen schreven de studenten, die het manifest voor de zuiverheid van de taal samenstelden, minder goed Duitsch dan de meeste schrijvers wier boeken nu op den index staan. Men weet, dat de rector van de Berlijnsche universiteit, prof. Kohlrausch, zich tegen de aanplakking der stellingen ad valvas academicas heeft verzet, omdat hij de volgende beweringen „overdreven" vond.
„Als een Jood Duitsch schrijft, dan liegt hij." — „Wij eischen van de censuur: Joodsche werken moeten in het Hebreeuwsch verschijnen, verschijnen zij in het Duitsch, dan moeten zij als vertalingen worden gekenmerkt." Als men bedenkt dat de consequentie hiervan onder andere zou kunnen zijn, dat men bij het passeeren van de Lorelei op een Rijnreisje voortaan „Ich weiss nicht was soll es bedeuten" in het Hebreeuwsch zou moeten gaan zingen, mag men constateeren, dat professor Kohlrausch zich met het woord „overdreven" uiterst gematigd heeft uitgedrukt. Niettemin haalde hij zich met zijn critiek den toorn van de Studentenschaft op den hals, die verklaarde alleen zoodanige professoren te vereeren, die in den geest der S. A. doceerden. Deze alleen hadden het recht van critiek. Zij evenwel keurden de actie goed. De stellingen zijn aangeplakt gebleven en prof. Kohlrausch is als rector afgetreden. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Verboden literatuur 796 F.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Mr. H. J. Spit voorzitter van den Volksraad.** — Als opvolger van dr. J. W. Meyer Ranneft, die werd benoemd tot vice-president van den Raad van Indië, is door de Koningin tot voorzitter van den Volksraad aangewezen mr. H. J. Spit.

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1934.** — Op 10 Mei ving ten paleize te Batavia de vergadering aan ter eerste bespreking van de begrooting voor het dienstjaar 1934 met den Raad van Ned.-Indië en de hoofden van departementen. Omtrent deze vergadering kan het volgende worden gemeld:
De vergadering werd voorgezeten door den vice-president van den Raad van Ned.-Indië en mede bijgewoond door den nieuw benoemden voorzitter van den Volksraad, mr. H. J. Spit, en den nieuw benoemden directeur van het departement van B. B., den heer van Lith.
In verband met de afwezigheid van den G.-G. werden geen definitieve beslissingen genomen.
De voorloopige opstelling van de ramingen der middelen komt tot een bedrag van *f* 289,000,000, waarin begrepen *f* 30,000,000 aan nieuwe heffingen.
De voorloopige opstelling der uitgaven wees een bedrag aan van *f* 403.000.000.
Verschillende maatregelen ter beperking van deze uitgaven werden besproken. De belangrijkste hiervan zijn: bezuiniging, te verkrijgen door de salarisherziening, korting op pensioenen, stopzetting van de uitkeeringen aan de eigen pensioenfondsen en andere pensioenfondsen en verschillende kleinere bezuinigingen, terwijl met de commandanten van land- en zeemacht eventueele terugbrenging van de militaire uitgaven werd besproken.
Over deze maatregelen zal uiteraard ook nog overleg met het opperbestuur noodig zijn.
Worden zij integraal verwezenlijkt dan zouden daardoor de uitgaven teruggebracht zijn tot een niveau van *f* 363.000.000 en de begrooting een tekort aanwijzen van *f* 74.000.000. Trekt men hiervan af het bedrag aan schuldaflossing, dat in de cijfers is begrepen, dan zou bij deze opstelling dus voor 1934 gerekend moeten worden op een toeneming der schuld van *f* 23.000.000, hetwelk nog te verminderen is met het voordeelig saldo van den buitengewonen dienst.
Aan het slot der vergadering sprak de voorzitter een woord van afscheid namens den raad tot den scheidenden directeur van het departement van B. B., den heer Muhlenfeld. (Algemeen Handelsblad).
(Vorig bericht blz. 777 A.)

C. **IERLAND. — Begrooting.** — In zijn begrootingsrede deelde de Iersche minister van Financiën mede, dat Ierland een gunstige positie inneemt, hetgeen hij toeschreef aan de afscheiding van het Britsche rijk en het overwinnen van de moeilijkheden, die het gevolg waren van het conflict.
De inkomsten worden geraamd op £ 29.990.000 en de uitgaven op £ 28.849.000 hetgeen dus een overschot beteekent van £ 1.141.000.

D. **PARAGUAY. — Oorlogsverklaring aan Bolivia.** — Paraguay heeft op 10 Mei '33 Bolivia formeel den oorlog verklaard. **(Vorig bericht blz. 618 E.)**

E. **NEDERLAND. — Onze handel met Zuid-Afrika.** — De Nederlandsche uitvoer naar Zuid-Afrika bedroeg in 1932 in waarde *f* 5.621.526 en in gewicht 71.002.813 K.G. tegenover in het jaar 1931 in waarde *f* 9.108.136 en in gewicht 83.036.950 K.G.
De achteruitgang van onzen uitvoer naar Zuid-Afrika heeft ongeveer gelijken tred gehouden met den algemeenen teruggang in Zuid-Afrika's invoer, en steekt daarbij gedurende 1932 zelfs iets gunstiger af.
De Nederlandsche invoer uit Zuid-Afrika heeft in 1932 bedragen: in gewicht: 18.181.999 K.G. en in waarde *f* 1.280.062, terwijl de overeenkomstige cijfers voor 1931 waren: in gewicht: 16.638.321 K.G. en in waarde *f* 3.644.192.
De toeneming in gewicht is veroorzaakt door het maïs, waarvan in 1932 ruim 5 millioen K.G. meer geïmporteerd werd dan in 1931. **(Vor. ber. 447 D.)**

F. **POLEN. — Het nieuwe kabinet.** — De president der republiek heeft de lijst van het nieuwe kabinet goedgekeurd. Behalve de minister-president en de minister van landbouw, keeren alle ministers van het vorige kabinet in het nieuwe terug.
Het nieuwe kabinet is als volgt samengesteld:
Minister-president en minister van Onderwijs: Jedrzejewicz; Oorlog: Pilsudski; Buitenlandsche Zaken: Beck; Binnenlandsche Zaken; Pieracki; Financiën: Zawadski; Handel: Zarzycki; Justitie: Michalowski; Verkeerswezen: Budkiewicz; Arbeid: Hubicki; Posterijen: Kalinski; Landbouw: Bronislas Nakoniecznikoff-Klukowski, onderstaatssecretaris in het vorige kabinet. (Gazeta Polska)

G. **ENGELAND. — Dr. Rosenberg's bezoek.** — De minister van Buitenlandsche Zaken, Sir John Simon, is op 10 Mei '33 in het Lagerhuis geïnterpelleerd over zijn onderhoud met dr. Rosenberg, Hitler's afgezant. De minister zeide, dat dr. Rosenberg naar Engeland was gekomen om de ministers en andere vooraanstaande personen op de hoogte te brengen van hetgeen in Duitschland gebeurt en de gevoelens van de Engelschen dienaangaande te vernemen. Sir John Simon had hem van de Engelsche opinie op de hoogte gebracht.
Toen verder werd gevraagd of dr. Rosenberg in naam der Britsche regeering was gezegd, dat men niet te spreken was over een eventueele Duitsche herbewapening, antwoordde de minister, dat de Duitsche regeering door de besprekingen te Genève voldoende onderricht was van de Engelsche houding te dien opzichte.
Een Lagerhuislid van de Arbeiderspartij wilde weten, of dr. Rosenberg te verstaan was gegeven, dat Engeland naast Frankrijk zou staan, wanneer het gold, de herbewapening van Duitschland te beletten. De minister gaf hierop geen rechtstreeksch antwoord evenmin als op de vraag van een ander Labourlid, of de regeering maatregelen zou nemen om dr. Rosenberg te beletten, in Engeland propaganda te voeren.
(Daily Telegraph)

H. **AMSTERDAM. — Spoorwegplannen Oost.** — De minister van Waterstaat heeft aan het gemeentebe-

stuur van Amsterdam medegedeeld, dat de regeering accoord gaat met de kostenverdeeling van de voor de verbetering der spoorwegtoestanden in Amsterdam-Oost noodige werken, zoodat thans algeheele overeenstemming is bereikt.

A. **MINA BUDERMAN-VAN DIJK OVERLEDEN.** — Mevrouw Mina Buderman-van Dijk, de eminente artiste, is op 10 Mei '33 in den ouderdom van 82 jaar te Amsterdam overleden.

Mevrouw Buderman-van Dijk werd te Rotterdam op 9 Januari 1851, als dochter van den tooneelspeler Kees van Dijk, geboren. Reeds als jong meisje gaf zij blijk, aanleg te bezitten voor het tooneel, hetgeen zij dan ook in kinderrollen bewees. Haar zangstem trok reeds vroeg de aandacht en daardoor kreeg zij in 1877 haar eerste engagement aan de operette bij het gezelschap van Pierre de Boer in „Tivoli" in de Nes te Amsterdam.

Als Sophie Spoor-Geijtenbeek, de eerste Hollandsche operette-diva, het gezelschap van Prot verlaat, wordt zij haar opvolgster en met „De Mascotte" debuteert zij in 1881.

Zoo groot was oogenblikkelijk haar succes, dat heel Amsterdam uitliep, om deze jonge vrouw met haar mooie sopraan-stem en haar prachtig spel te bewonderen. En bij elke nieuwe rol steeg het succes.

In de 22 jaar, die zij aan den Frascati-schouwburg verbonden was, creëerde zij alle hoofdrollen in de nieuw uitgekomen operettes, zooals: „Girofle-Girofla", „Orpheus in de Onderwereld", „Het Leven te Parijs", „Ali-Baba", „Erminie", „Hart en Hand", „De Dochter van Madame Angot", „De 28 dagen van Clairette", om slechts enkele te noemen. Mede gaf zij prachtige herscheppingen van „De kleine Hertog", „De Klokken van Corneville", „De Geisha", „De Mikado", enz. In 1893, toen haar man Jan Buderman zich met Kreeft verbond en deze twee een nieuw operette-gezelschap in den Artis-Schouwburg oprichtten, was zij weer de diva en speelde o.a. in „De Vice-Admiraal", „De dochter van het Werkmansgild", enz. Maar na een twee-jarig bestaan failleerde deze zaak en voor Mina Buderman, verbonden bij de Van Liers, waar zij „De Operette-Koningin" creëerde, begon een gelukkig jaar; wel kwam zij terug bij Prot, waar zij met veel succes „De Geisha" speelde, maar jaren bracht zij door op tournee met het reisgezelschap Janmart. Daarna was zij verbonden aan het „Lyrisch Tooneel", dat het Paleis voor Volksvlijt bespeelde.

Toen in 1908 Pauwels, Kreeft en Heukeroth in het Rembrandt-Theater hun opera- en operette-gezelschap oprichtten, kreeg zij gelegenheid om daar de hoofdrollen te spelen in de nieuwe Duitsche operettes. In „De Fideele Boer", in „De Dollarprinses", in „Walsdroom" bleek, dat zij nog niets van haar buitengewoon talent had verloren en weer juichte het Amsterdamsche publiek haar bij elke nieuwe creatie toe. In 1915 echter verdwijnt ook dit gezelschap en op dat oogenblik was mede haar loopbaan als operette-diva ten einde. Wel was ze nog eenigen tijd weer op tournee met Rentmeester, maar in 1917 al wordt zij door Willem Royaards geëngageerd als tooneelspeelster en toen bleek dat zij ook als actrice veel talent had.

Met Royaards ging zij ook in September 1920 naar den Stadsschouwburg. Bij deze directie bleef mevr. Buderman tot 1924.

Als Royaards heengaat is zij nog één seizoen verbonden aan „Het Nieuwe Nederlandsch", onder leiding van Louis Saalborn, om dan na een vijf en vijftigjarige tooneelloopbaan afscheid van de planken te nemen om slechts in de enkele voorstellingen van „Het schoone Avontuur" bij het gezelschap van Louis de Bree nog eens voor het voetlicht te treden.

B. **DUITSCHLAND. - Congres van het Arbeidersfront.** — Ruim 400 vertegenwoordigers van vakvereenigingen waren op 10 Mei '33 in de zittingszaal van den Pruisischen staatsraad bijeen. Als eeregasten waren verschenen staatssecretaris dr. Meissner en kolonel Hindenburg namens den rijkspresident, de leden der rijksregeering, leden van het diplomatieke corps, de rijksstadhouders, de minister-presidenten der Duitsche landen, vertegenwoordigers van de weermacht, van belangrijke bedrijven, alle gouwleiders der N.S.D.A.P., arbeidersdelegaties uit het Saargebied, Danzig en Duitsch-Oostenrijk, delegaties van S.A., S.S. en Stalen Helm, zoomede andere vooraanstaande figuren uit het Duitsche politieke en economische leven.

Dr. Ley wees op de beteekenis der staatsomwenteling. De vakvereenigingen zullen niet in haar voormaligen vorm terugkeeren. Arbeid moet een heilig begrip zijn, niet een last maar de eer van den mensch.

Daarna hield Rijkskanselier Hitler een groote rede over de vakbeweging.

Het Marxisme, aldus de Rijkskanselier, heeft met scherpen blik in de vakbeweging de mogelijkheid gezien den aanval tegen den staat en de maatschappij met een absoluut vernietigend wapen te voeren, niet om den arbeider te helpen, want wat is voor deze internationale apostelen de arbeider van een of ander land? Heelemaal niets. Want deze apostelen zijn geen arbeiders, het zijn van het volk vervreemde literators, van het volk vervreemd gepeupel. Hoever deze waanzin kon gaan, daarvoor hebben wij Duitschers een even vreeselijk als leerrijk voorbeeld: het voorbeeld van den grooten oorlog.

Het Marxisme, aldus Hitler, heeft nooit gestreden, wèl de Duitsche arbeiders.

De leiders hebben hun politieke werkzaamheid belangrijker geacht. Eindelijk zagen zij in de revolutie de vervulling. Men wachtte tot volk en rijk door de overmacht vermurwd den aanval niet langer konden doorstaan. Toen sloeg men los. Men heeft Duitschland geslagen en daarmede in de eerste plaats en het ergste den Duitschen arbeider. De November-misdadigers moeten zich over niets beklagen. Wij hebben niets vergolden. Hadden wij dit gedaan, dan zouden wij hen bij tienduizenden hebben moeten doodslaan.

Wij zullen de organisaties bevrijden van den invloed van hen die meenden in hen een laatsten ruggesteun te bezitten. Wij nemen hun deze organisaties af, niet om alles te concentreeren, maar om alles te redden, wat er aan spaarcenten in belegd is. Er zal geen staat worden gebouwd tegen den arbeider, met hem zal hij worden gebouwd. De bevolkingsklassen zullen elkander moeten begrijpen. Taak der regeering zal zijn de handen van hen die willen loslaten, weer samen te voegen.

De overwinnaar moet ons volk zijn. Het moet de overwinnaar zijn over klassen, standen en individueele belangen. Daarmede zullen wij vanzelf komen tot het begrip veredeling van den arbeider. Ook dit is iets, dat niet vandaag of morgen is op te lossen. Er zullen eeuwen noodig zijn om de begrippen weer in hun oorspronkelijkheid bij het volk bekend te doen worden. Ik ben tegen het aannemen van alle eeretitels. Ik zou op mijn grafsteen niets anders willen hebben dan mijn naam.

Ik ben nu eenmaal door mijn eigenaardigen levensweg in staat gesteld het wezen en het geheele leven van den Duitschen stam te begrijpen en te verstaan. Zoo heeft, geloof ik, het lot mij aangewezen om een eerlijk makelaar te zijn naar iedere zijde. Dit dappere volk is zeer zeker zwaartillend, in vele dingen zwaar van begrip. Het heeft trouw en standvastigheid. Ik zal in mijn leven geen grooter trots bezitten dan wanneer ik aan het einde van mijn dagen zal kunnen zeggen: „Ik heb voor het Duitsche Rijk de Duitsche arbeiders bevochten."

Nadat rijksminister Seldte nog enkele woorden had gesproken, werd de bijeenkomst gesloten.

12 MEI 1933

C. **OOSTENRIJK. — Wijzigingen in de regeering.** — Volgens een officieele mededeeling hebben de Oostenrijksche ministers van Financiën, Weidenhoffer (chr.-soc.); van Handel, Jakoncig (Heimatbloc); Binnenlandsche Zaken, Bachinger (Landbond) en de staatssecretaris voor veiligheid Fey (Heimatschutz) hun ontslag ingediend, hetgeen door den bondspresident aanvaard werd. De bondspresident heeft daarop den landskapitein van Neder-Oostenrijk Buresch (chr.-soc.) tot minister van Financiën benoemd. Kommerzienrat Stockinger wordt minister van Handel. Ingenieur Schumy (Landbond) en de afgetreden staatssecretaris Fey werden tot bondsministers benoemd. Verder worden het lid van den Nationalen raad Neustaedter, Stürmer en de afgetreden minister Bachinger

staatssecretaris. Minister Schumy zal de werkzaamheden van den afgetreden minister Bachinger overnemen en verder de afdeeling economische politiek, die tot nu toe onder vice-kanselier Winkler ressorteerde. Bondsminister Fey behoudt het veiligheidswezen. **(Vor. ber. Regeering 360 C.)**

A. **DUITSCHLAND. — Werkverschaffing. - 1½ milliard Mark noodig.** — Het bondsorgaan van den Stahlhelm doet, naar het W.B. meldt, uitvoerige mededeelingen omtrent de voorstellen van minister Seldte inzake een program van werkverschaffing, waarmee, zoo wordt gezegd, nog in 1933, het eerste jaar van het vierjarenplan, een krachtige aanval op de werkloosheid zal worden gedaan.
Men verwacht, dat bij een uitgaaf van ca. 1½ milliard Mark in dit jaar ca. 700.000 werkloozen een jaar lang te werk gesteld kunnen worden.
Volgens het plan zal ook een onderzoek worden ingesteld naar een wijziging van den leerplichtigen leeftijd en een verkorting van den werktijd.
De benoodigde gelden zouden door een binnenlandsche leening worden opgebracht. **(Vor. ber. 621 G.)**

B. **VOLKENBOND. — Paraguay's oorlogsverklaring.** — In Volkenbondskringen is men van meening, dat Paraguay's oorlogsverklaring aan Bolivia de mogelijkheid tot ingrijpen van den Volkenbond aanzienlijk vereenvoudigt, o.a. doordat thans zoo spoedig mogelijk een tegen beide oorlogvoerende landen gericht embargo voor den wapenhandel kan worden afgekondigd.
Volgens Zuid-Amerikaansche vertegenwoordigers te Genève heeft Paraguay waarschijnlijk tot een officieele oorlogsverklaring besloten, om een einde te maken aan de taktiek van Chili om wapentransporten voor Bolivia over Chileensch gebied naar Bolivia te laten vervoeren.
Dit is de eerste „officieele" oorlog waarmee de Volkenbond sedert zijn oprichting te doen heeft. Men verwacht dat de Raad in buitengewone zitting zal worden bijeengeroepen. **(Vorig bericht blz. 814 D.)**

C. **NEDERLAND. — Contingenteering. - Invoer van roggemeel en roggebloem.** — De „Staatscourant" bevat een Kon. Besluit, waarbij de invoer van roggemeel en roggebloem wordt gecontingenteerd.
Het percentage is vastgesteld op 100, terwijl als basisjaren gelden 1931 en 1932. De contingenteering geldt voor den tijd van 1 jaar. (1 April 1933 t/m 31 Maart 1934.) **(Zie rubr. Nederland: Contingenteering)**

D. **TWEEDE KAMER. — Onderzoek van de geloofsbrieven. - Mr. F. G. C. J. M. van Schaik tot voorzitter gekozen.** — In een op 10 Mei '33 gehouden zitting van de Tweede Kamer heeft de heer Bongaerts namens de commissie, belast met het onderzoek van de geloofsbrieven der nieuw benoemde leden geadviseerd tot toelating van alle leden, die hun geloofsbrieven hadden ingezonden. Aldus werd besloten.
Daarna legden de toegelaten leden, voor zoover aanwezig, in handen van den voorzitter de voorgeschreven eeden en beloften af. Totaal 97 in getal.
Niet aanwezig waren de heeren Van der Bilt, Van Voorst tot Voorst, Kupers en Bakker. De beide Indonesische communisten Sardjono en Alimin, alsmede de heer Sneevliet hadden blijkbaar hun geloofsbrieven nog niet ingezonden.
Hierop werd overgegaan tot opmaken van een voordracht voor de vervulling van het voorzitterschap.
De Kamer verleende aan den tegenwoordigen president, mr. F. G. C. J. M. van Schaik, met 84 van de 92 stemmen de eerste plaats. Er werden acht stemmen in blanco uitgebracht. **(V. b. Verkiezing 792 A.)**

E. **DUITSCHLAND. — Maatregelen betreffende de „Schutzpolizei".** — De Pruisische minister van Binnenlandsche Zaken, Göring, heeft bepaald, dat leden der „Schutzpolizei" op hun uniform geen politiek herkenningsteeken, ook niet het hakenkruisteeken, mogen dragen.
Voorts is het den leden der Schutzpolizei, die zelf een zelfstandige „organisatie" is, verboden om lid te zijn van de S.S., S.A. of Stahlhelm, welke thans openlijk erkende organisaties geworden zijn, met eigen diensten strafbepalingen. (Völk. Beobachter)

13 MEI 1933

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Dienstweigeraars bij de Marine.** — De Zeekrijgsraad heeft wegens dienstweigering tot zes maanden gevangenisstraf onder aftrek van den tijd doorgebracht in preventieve hechtenis veroordeeld de matrozen Beun, Zwakman, Schorsy, Van Tricht, Hoekmeyer, Oele, Dirksen, Schutte en Edcius. Tot zes maanden gevangenisstraf, onder aftrek van den tijd doorgebracht in preventieve hechtenis benevens verwijdering uit den militairen dienst werden veroordeeld de matrozen Peppinck, de Ridder, van Waardenburg, Blikman en Willemse.
Tot acht maanden gevangenisstraf, onder aftrek van den tijd doorgebracht in preventieve hechtenis benevens verwijdering uit den militairen dienst, werden veroordeeld de matrozen Salverda en Kamp.
Tot 10 maanden gevangenisstraf, onder aftrek van den tijd doorgebracht in preventieve hechtenis benevens verwijdering uit den militairen dienst werd veroordeeld de matroos Cornelis.
De matroos Belgraven werd vrijgesproken.
(Vor. ber. Muiterij 809 F.)

G. **NEDERLANDSCHE BANK. — Disconto verhoogd.** — De directie der Nederlandsche Bank bericht, dat met ingang van 12 Mei '33 is vastgesteld:

Wisseldisconto	3½ %
Promessendisconto	4 %
Beleening v. Effecten	4 %
Beleening op Goederen	4 %
Voorschotten in Rek.-Courant	4 %

(V. b. Discontokoersen 769 E.; Ned. Bank 646 C.)

H. **ENGELAND. — Ontwapening. - Lord Hailsham waarschuwt Duitschland.** — In het Hoogerhuis heeft lord Hailsham een duidelijke waarschuwing aan het adres van Duitschland doen hooren. Als Duitschland weigert aan de beraadslagingen over het Engelsche ontwerp voor een overeenkomst op de ontwapeningsconferentie deel te nemen of de conferentie zou verlaten, zal het de verantwoordelijkheid daarvoor te dragen hebben. Hij hoopte echter, dat Duitschland het ontwerp alsnog zal aannemen, wat in ieder geval de verstandigste weg zal zijn. Volgens zijn meening zou, indien Duitschland de conferentie verlaat, het juridische gevolg zijn, dat Duitschland dan door de bepalingen van het verdrag van Versailles gebonden zou zijn. Mocht het dan tot bewapening overgaan, dan zouden alle sancties van het verdrag in werking treden.
Onder deze omstandigheden zou het voor de nabuurstaten niet mogelijk zijn tot eenige ontwapening van beteekenis over te gaan. Hij zou tot de nabuurstaten de vraag willen stellen wat zij zouden doen, als Duitschland verklaarde, dat het niet wil ontwapenen, zich bij geen overeenkomst wil aansluiten en zijn eigen weg wil gaan. Lord Hailsham wees er daarbij op, dat hij hier zijn particuliere meening weergaf en niet als lid van het kabinet sprak. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 801 H.)

I. **DUITSCHLAND. — Erfrecht inzake boerderijen en grondeigendom.** — Het nieuwe erfrecht ten opzichte van boerderijen en het recht op den grondeigendom zal in Pruisen in plaats van op het Romeinsch recht, dat den grond tot koopmansgoed heeft gemaakt, weer gebaseerd worden op het oude Germaansche recht, dat een vrijen verkoop van den grond verbiedt.
Een oude Duitsche bepaling in den Sachsenspiegel (het oudste Duitsche wetboek, dat tusschen 1198 en 1235 door Eike von Repgow werd opgesteld) zegt:

„Der Bauer hat nur ein Kind." Dat beteekent, dat slechts één kind de boerderij kan erven.
Dezen zin heeft men thans woordelijk in het nieuwe recht verwerkt. De nieuwe wet erkent slechts den eersten erfgenaam, terwijl in een register alle boerderijen worden opgenomen.
De boer mag slechts één boerderij hebben en slechts één kind kan eerste erfgenaam zijn en dus de boerderij erven. De mede-erfgenamen kunnen op de boerderij verzorgd worden. (Der Angriff)

A. **ZWITSERLAND. — Dragen van partij-uniformen verboden.** — De bondsraad heeft het dragen van partij-uniformen en insignes verboden.
Overtreding wordt gestraft met boete tot 1000 Zw. frs. Buitenlanders kunnen bovendien tot uitzetting voor den tijd van 10 jaar worden veroordeeld.
Het verbod treedt op 18 Mei in werking.
(Journal de Genève)

B. **MANDSJOEKWO. — Russische troepenconcentratie.** — De autoriteiten van den staat Mandsjoekwo deelen officieel het volgende mede:
De Sovjet-regeering heeft in de aan zee gelegen provincie van Siberië troepen geconcentreerd. Vijfduizend Russische soldaten zijn opgemarcheerd naar de grens van den staat Mandsjoekwo.
De Russische autoriteiten geven als reden voor de aanwezigheid dezer strijdkrachten op de noodzakelijkheid, om de „witte bandieten", dus de den bolsjewisten vijandig gezinde benden, te onderdrukken.
(Vorig bericht blz. 784 C.)

C. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - Geen subsidie aan Joodsche kerkelijke gemeenten.** — De officieele Pruisische persdienst deelt mede, dat de minister van Onderwijs en Eeredienst bepaald heeft, dat de Joodsche kerkelijke gemeenten over de boekjaren 1932 en 1933 geen subsidie zullen ontvangen.
(Vorig bericht blz. 811 D.)

D. **FRANKRIJK. — Paul-Boncour over de politieke ontwikkeling.** — In een onderhoud met de leden van de organisatie der diplomatieke pers heeft Paul-Boncour, de minister van Buitenlandsche Zaken, hulde gebracht aan de loyauteit, waarmede Engeland het volhardende streven van Frankrijk erkent om een échec der Ontwapeningsconferentie te vermijden. Hij legde den nadruk op den gewichtigen strijd, die binnen het kader van de commissie voor de effectieven is geleverd. Eden, de Engelsche gedelegeerde, heeft niet opgehouden den Franschen gedelegeerden den meest loyalen steun te geven, welke weerklank vond in het Hoogerhuis bij monde van Lord Hailsham en Lord Cecil.
Sprekende over het Viermogendhedenverdrag zeide Paul-Boncour, dat de onderhandelingen met Italië in een gunstige atmosfeer worden voortgezet. De ministerraad heeft besloten den Franschen ambassadeur te Washington de noodige instructies te geven om de zoo hoopvol door Herriot begonnen besprekingen langs diplomatieken weg voort te zetten. (Le Soir)
(Vorig bericht blz. 765 F.)

E. **BOLIVIA. — Paraguay's oorlogsverklaring.** — Van officieele zijde wordt verklaard, dat Bolivia den aanval van Paraguay niet met een officieele oorlogsverklaring zal beantwoorden. De regeering heeft echter de Centrale Bank van Bolivia verzocht, haar binnen 48 uur een bedrag van 14 millioen boliviano's of ongeveer 2 millioen dollar te verstrekken ten behoeve van de nationale verdediging. **(V. b. 816 B.)**

F. **TARIEFBESTAND. — Algemeene toestemming.** — Het tariefbestand is gesloten. De voorbereidende commissie der economische wereldconferentie heeft op 12 Mei '33 daartoe met algemeene stemmen een besluit genomen. Wat de leden-staten der commissie zelve betreft, zal het bestand onmiddellijk van kracht kunnen worden. Zij zullen er tevens bij alle andere staten op aandringen zich aan te sluiten en zij spreken de hoop uit, dat alle andere regeeringen, die op de economische wereldconferentie vertegenwoordigd zullen zijn, in overeenstemming met den geest van deze afspraak zullen handelen. Duitschland is eveneens, zij het onder voorbehoud, toegetreden. **(808 E.)**

G. **BELGIE. — Machtigingswet goedgekeurd.** — De Kamer heeft het wetsontwerp tot het verleenen van bijzondere bevoegdheden aan de regeering goedgekeurd met 96 tegen 82 stemmen en 3 blanco. De zitting duurde onafgebroken 29 uur.
Er waren drie amendementen op het ontwerp ingediend, waarvan er een werd ingetrokken en twee verworpen werden. De artikelen werden ongewijzigd goedgekeurd.
Na aanneming van het ontwerp besloot de Kamer met 97 tegen 82 stemmen en 2 blanco uiteen te gaan tot nadere bijeenroeping. (Le Soir) **(V. b. 811 I.)**

H. **DUITSCHLAND. — Inbeslagneming van Vakbondvermogens.** — De op 9 Mei bevolen inbeslagneming van het sociaal-democratische partijvermogen wordt thans aangevuld door een bevel van het O. M. van het eerste „Landgericht" te Berlijn, tot inbeslagneming ook van het vermogen van de moderne vakvereenigingen, dus ook van den bekenden A.D.G.B. (de algemeene bond) en alle daarbij aangesloten organisaties. **(Vorig bericht blz. 801 G.)**

14 MEI 1933

I. **DUITSCHLAND. — Rijksdag bijeengeroepen. - Von Papen's inleidende rede te Munster.** — Geheel onverwacht is de Rijksdag door den voorzitter, rijksminister Göring, na overleg met den rijkskanselier, voor Woensdag 17 Mei '33 bijeengeroepen. Als eenig punt staat op de agenda het afleggen van een regeeringsverklaring over de ontwapeningsbesprekingen te Genève.
Vice-kanselier von Papen heeft op 13 Mei '33 op een gemeenschappelijke betooging van de nat.-soc. partij en den Stahlhelm van Noord-Westfalen een rede gehouden, die als een inleiding kan worden beschouwd van de a.s. Rijksdagrede van Hitler.
Von Papen betoogde, dat Duitschland zal blijven voortgaan aanspraak te maken op gelijke veiligheid, hetgeen volgens hem wil zeggen „ontwapening van anderen en niets anders". Tevens heeft hij een scherpen aanval op het pacifisme gedaan, terwijl hij van de gelegenheid gebruik maakte, om er op te wijzen, dat de partijen, die het nationale bewind vormen, gelijke rechten hebben doch er naar moeten streven geestelijk één te worden.
(Zie rubrieken: Rijksdag en Von Papen)

K. **HOCKEY. — Nederland—Duitschland.** — De interland hockeywedstrijd Nederland—Duitschland, die op 14 Mei '33 in het Stadion te Amsterdam plaats vond, eindigde na een spannenden strijd in een gelijk spel (4—4). **(Vorig bericht blz. 784 F.)**

L. **OOSTENRIJK. — Duitsche Nazi's in Weenen.** — Op 13 Mei '33 zijn eenige bekende Duitsche nationaalsocialisten, waaronder de Beiersche minister van Justitie, dr. Frank en de Pruisische minister van Justitie, Kerrl, voor hun aangekondigd bezoek te Weenen gearriveerd. De Weensche onder-hoofdcommissaris van politie deelde den heeren mede dat hun bezoek ongewenscht was, maar dat de Oostenrijksche regeering toch de noodige veiligheidsmaatregelen had laten nemen. Dr. Frank bedankte „voor deze beleefde ontvangst". Hij legde een krans met swastika-linten bij het monument van den „leeuw van Aspern" en hield een rede waarbij hij Oostenrijk „een voorpost van het Duitsche volk" noemde.

M. **DANZIG. — De Nazi's zijn actief. - Opheffing van vergaderverbod.** — De gouwleiders van Danzig der N.S.D.A.P. zijn op dit oogenblik zeer actief. Zij onder-

vinden echter een krachtigen tegenstand van de sociaal-democraten.
Officieel wordt medegedeeld dat op voorwaarde, dat verstoring van politieke vergaderingen achterwege blijft, bepaald is, dat het verbod van openbare politieke vergaderingen in zalen wordt opgeheven. Politieke betoogingen in de open lucht en politieke optochten blijven echter wegens het gevaar voor de openbare veiligheid verboden. In bepaalde gevallen kan het houden van vergaderingen in de open lucht, echter op plaatsen, die geheel afgesloten zijn, worden toegestaan.

15 MEI 1933

A. **FORMOSA. — Melasse-productie.** — Volgens de Taiwan Shinpo bedroeg de totale melasse-opbrengst van het vorige jaar 300,000,000 Kin (1 Kin = 600 gram). Door de geringe vraag naar melasse gedurende het eerste halfjaar, daalde de prijs tot Yen 0.30 per 100 Kin.
Sedert October echter is tengevolge van de stijging van den benzineprijs door den lagen yenkoers, de vraag naar methylalcohol als brandstof voor auto's toegenomen en derhalve de behoefte aan melasse geweldig gestegen. Hierdoor is vrijwel de geheele voorraad verbruikt en slechts 20,000,000 Kin overgebleven voor dit jaar. De raming voor de melasse-opbrengst van het nieuwe jaar is 200 millioen Kin; het verbruik wordt geschat op: 183,000,000 Kin voor alcohol en methylalcohol, 20,000,000 Kin voor uitvoer naar Korea, 30,000,000 Kin voor uitvoer naar Japan en 15,000,000 Kin voor saké-bereiding, totaal 248,000,000 Kin.
Aangezien de totale voorraad 220,000,000 Kin zal bedragen, voorziet men een tekort van 28,000,000 Kin en dientengevolge een prijsstijging tot Yen 2.50 per 100 Kin in Mei 1933. (Taiwan Shinpo)

B. **S.D.A.P. — Arbeidersweer.** — Het Volk meldt: Op 13 en 14 Mei vergaderde te Amsterdam de partijraad. Aan de orde was o.a. de bespreking van de door het partijcongres naar den partijraad verwezen behandeling van de arbeidersweer. Het onderwerp werd ingeleid door Zwertbroek pro, Vliegen contra. Na ampele bespreking vereenigde de partijraad zich op een voorstel, dat de oprichting van een arbeidersweer of den steun aan reeds bestaande organisaties, die kennelijk bedoelen de plaats van een arbeidersweer in te nemen, ontoelaatbaar oordeelde; de partijraad verbond aan deze uitspraak de verwachting, dat met alle kracht zou worden geijverd voor de aanneming van het initiatiefvoorstel-Albarda, strekkende om te komen tot een verbod van alle gewapende corpsen.

C. **SPRAAK EN TAAL.** — Prof. dr. Gerlach Royen O. F. M. deed o.a. de volgende mededeeling over spraak en taal in de bijeenkomst op 8 Mei van de afdeeling voor de geschied- en letterkundige wetenschappen der Kon. Akad. van Wetenschappen.
Het Nederlandsche spraakgebruik maakt geen scherp onderscheid tusschen de termen taal en spraak. Spreker verstond onder taal: het samenhangende geheel van phonemen, woordvormen en woordverbindingen, zooals dat ideëel in de menschelijke psyche aanwezig is; en onder spraak: de concretiseering en verbijzondering van die abstracte taalelementen door den „sprekenden" mensch.
Na te hebben vastgesteld, dat de mensch inzake spraak en taal bij zijn geboorte een tabula rasa is, en dat elke nieuwgeborene zich de spraak zelf moet eigen maken, ging spreker in bijzonderheden de verhouding na van spraak en taal in den eenling en in de gemeenschap. Hij schonk hierbij o.m. aandacht aan het algemeene en het geïsoleerde woordgebruik, aan bepaalde woordvormen, aan de beteekenis der woorden in abstracto en in concreto, om ten slotte iets langer stil te staan bij de phonemen.
Alles samenvattend noemde spr. taal onbestaanbaar zonder spraak. Taal is de abstractie uit de spraak van den eenling èn van de gemeenschap. Terwijl de realiseerings-elementjes verschillen, is de taal der onderscheiden personen van eenzelfde gemeenschap toch gelijk. Bij een algemeene grootere differentieering in een spraakgroep ontstaat dialectisch verschil van spraak en taal.
In eenzelfde spraakgemeenschap bespelen alle personen eenzelfde type lier, maar iedereen bespeelt die op zijn eigen manier. Ook hebben niet alle spelers evenveel snaren op hun instrument, en evenmin beschikken ze over dezelfde vaardigheid in het bespelen. Algemeenheid en gelijkheid inzake spraak en taal zijn altijd zeer betrekkelijk te verstaan.
Al moet men de concrete spraak beschouwen als de realiseering van de abstracte taal, de spraak van den vrijen en redelijken mensch is toch geen automatische reproductie van een gramofoonplaat. In werkelijkheid is de hiërarchische orde zoo, dat de taal in haar ontstaan en voortbestaan, in haar wording en verandering afhankelijk is van de spraak.
(Kon. Akad. van Wetenschappen)

16 MEI 1933

D. **S.D.A.P. EN N.V.V. — Boycot van Duitsche goederen.** — De Algemeene Raad uit S.D.A.P. en N.V.V. heeft op 15 Mei '33 besloten een boycot van Duitsche artikelen af te kondigen.
Onder alle verbruikers zal een intensieve propaganda worden gevoerd.

E. **OOSTENRIJK. — Duitsch protest inzake onvriendelijke ontvangst der Duitsche Nazi's.** — Naar het Wolffbureau verneemt, heeft het Duitsche gezantschap te Weenen op 15 Mei opdracht gekregen een scherp protest in te dienen bij de Oostenrijksche regeering, in verband met de voorvallen die zich tijdens het bezoek van dr. Frank en den Pruisischen minister van Justitie, Kerrl, hebben voorgedaan.
Dit protest heeft in de eerste plaats betrekking op de „onvriendelijke en ongewone ontvangst van de rijksduitsche heeren" op het vliegveld te Aspern.
Volgens een later bericht heeft de Duitsche gezant, dr. Dieth, het protest bij de Oostenrijksche regeering ingediend. **(Vorig bericht blz. 817 L.)**

F. **ENGELAND. — Dr. Rosenberg's bezoek. - Commentaar van de „Times".** — „Zijn met radde tong uitgesproken frases zijn er totaal niet in geslaagd indruk te maken op den geest van zijn Engelsche hoorders, die toch al instinctief afkeer en wantrouwen koesteren ten aanzien van propaganda als normaal werktuig van politiek", aldus de „Times" in een commentaar op het vertrek van Rosenberg.
Het blad voegt er aan toe, dat het 't best zou zijn om, alvorens over goede gezindheid in het buitenland te spreken, op te houden met het prediken van haat in het binnenland en, alvorens andere landen uit te dagen om te ontwapenen, zou het beter zijn om, indien dit mogelijk is, met bewijzen aan te toonen, dat een der hoofddoeleinden van het Hitlerisme niet is Duitschland voor te bereiden voor een revancheoorlog. (Times) **(Vorig bericht blz. 814 G.)**

G. **VEREENIGDE STATEN. — Boycot van Duitsche goederen en schepen.** — Na eenige redevoeringen te hebben aangehoord, o.a. van Gerard, den Amerikaanschen ambassadeur te Berlijn gedurende den oorlog, hebben de vertegenwoordigers van 288 Joodsche vereenigingen te Washington een boycot van alle Duitsche goederen en van alle goederenvervoer met Duitsche schepen aangenomen. **(Vor. ber. blz. 767 C.)**

H. **NEDERLAND. — Visch-uitvoer naar Frankrijk.** — Er zij op gewezen, dat het Fransche driemaandelijksche invoer-contingent voor versche en door bevriezing of koeling geconserveerde zeevisch, voor zoover afkomstig uit Nederland, uitgeput is. Dit houdt dus in dat tot 1 Juli '33 géén Nederlandsche zeevisch meer naar Frankrijk kan worden uitgevoerd.
(Vor. ber. Vischuitvoer 674 F.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Salariskorting.** — De „Java-Bode" publiceert over het nieuwe ontwerp voor een salarisregeling, dat in het algemeen de opvatting van het Bezoldigingsbesluit voor Landsdienaren 1925 ten aanzien van de bezoldiging wordt gehuldigd, terwijl men ten aanzien van de B-schalen de zienswijze van den minister van Koloniën aanvaardt, dat daarin ook vele Westersch georienteerde Inlanders thuis hooren.
Alleen Gouverneurs krijgen representatiekosten. Het vrije wonen wordt beperkt tot de voornaamste bestuursambtenaren en officieren, terwijl overigens maatregelen er in voorzien, dat niemand meer dan 25% in nominaal salaris achteruitgaat. Wie bij de nieuwe regeling meer salaris zou ontvangen, moet die verhooging ten behoeve van de schatkist derven. Totaal denkt de salariscommissie 32 millioen te kunnen bezuinigen, respectievelijk 19.7% voor de A-, 23.2% voor de B- en 18% voor de C-schalen. Daar ook de wachtgelden en non-activiteitstractementen zullen dalen, wordt op een eindbesparing van *f* 45.700.000 gerekend.
De tijd is nog niet gekomen, dat academische functies naar het zuiver Indische salarispeil kunnen worden overgebracht. Wel moet met de opleiding in Indië krachtig worden voortgegaan. De salariscommissie wil alleen een toelage voor schoolgaande kinderen, wanneer het salaris niet meer dan *f* 500.— bedraagt, welke toelage tot den 19-jarigen leeftijd der kinderen doorloopt. —(Java Bode) **(Vor. ber. blz. 664 E.)**

B. **DUITSCHLAND. — Walter Darré voorzitter van den Landbouwraad.** — De leider der agrarisch-politieke afdeeling der nat.-soc. partij, Walter Darré, is op 12 Mei tot voorzitter gekozen van den „Duitschen Landbouwraad".
Darré volgt Brandes op, die jarenlang het voorzitterschap heeft bekleed.
Darré is een der begaafdste persoonlijkheden uit de omgeving van Hitler. Hij is 37 jaar, heeft zijn opleiding op een landbouwschool gehad en is na afloop van zijn studies als landbouwdeskundige bij verschillende gezantschappen werkzaam geweest. **(762 F.)**

C. **TELEFONISCHE OVERBRENGING VAN ORKESTMUZIEK.** — Onder de auspiciën van de National Academy of Sciences heeft op 27 April te Washington een demonstratie plaats gehad met het telefonisch overbrengen van een volledig concertprogramma, gegeven door het Philadelphia Symphony Orchestra. De dirigent Stokowski bediende in de Constitution Hall te Washington een regelinrichting, terwijl zijn orkest zich in een concertzaal te Philadelphia bevond. Dit is de eerste maal, dat orkestmuziek op deze wijze langs telefoonkabels, in dit geval 5, werd overgebracht. En hoogstwaarschijnlijk is deze gebeurtenis een belangrijke mijlpaal in de ontwikkeling van de geluidsoverbrenging niet alleen, maar ook in die van de techniek der instrumentatie. In belangrijke mate toch wijkt deze geluidsoverbrenging af van die per radio. De onderzoekingen van het wetenschappelijk personeel der Bell Telephone Laboratories hebben tot deze belangrijke resultaten geleid. De verbeteringen ten opzichte van de radio zijn van drieërlei aard. In de eerste plaats zijn alle bijgeluiden hierbij overwonnen, wat wel het beste blijkt uit het feit, dat het bij dit systeem mogelijk is geworden ook volkomen stilte, die bij het voordragen van muziekstukken zoo'n belangrijke rol speelt, over te brengen. De hinderlijke bijgeluiden zijn volkomen geëlimineerd; een verbetering tegenover radio en gramophoon. Zelfs bij geluidsfilms is stilte nooit geheel mogelijk, de apparaten hier in gebruik maken 300 maal zooveel geluid als de nieuwe.
In de tweede plaats is het mogelijk, om wat men zou kunnen noemen perspectief in de geluidsoverbrenging te krijgen. Dit is vooral voor orkestmuziek van groote beteekenis, waar de geluidsbron een groote oppervlakte beslaat. Wanneer men naar een orkest luistert, komt het geluid van verschillende zijden tot ons, hetgeen een ondefinieerbaar effect maakt. Bij radio-overbrenging met een ontvanger gaat dit verloren. Daarom heeft men nu van twee microfoons, aan verschillende zijden van het podium opgesteld, gebruik gemaakt. Dit was echter niet voldoende. De microfoons zijn door de Bell Company nu voldoende geperfectionneerd.
Als derde groote verbetering komt nog, dat men zoowel het geheele klankvolume als dat van afzonderlijke orkeststemmen of van een zangstem met orkestbegeleiding versterkt kan weergeven. Dit opent geheel nieuwe mogelijkheden voor den dirigent en het is aan de musici, om hiervan gebruik te maken, om nieuwe schoonheidseffecten te bereiken. (N.R.Crt.)
(Zie rubriek: Telefonie.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's boodschap aan 44 Staatshoofden.** — Aan koning George van Engeland, de presidenten van de Fransche en de Duitsche republiek, aan Kalinin, president der Unie van Sovjet-republieken en de staatshoofden van alle andere landen, die op de economische conferentie vertegenwoordigd zullen zijn, heeft de president der Vereenigde Staten een dringenden oproep om medewerking gezonden, opdat de ontwapenings- en de economische conferentie zullen slagen. De volgende vier punten worden onder de aandacht der wereld gebracht:
1e. Ontwapening, overeenkomstig de voorstellen van den Britschen premier MacDonald.
2e. Het sluiten van een accoord over tijd en methoden voor de uitvoering van het ontwapeningsprogram.
3e. Het bereiken van een accoord, dat de bewapening niet vergroot wordt boven het door de verdragen vastgestelde maximum, zoolang geen besluit is genomen, overeenkomstig het sub 2 genoemde voorstel.
4e. Het sluiten door alle naties van een non-agressiepact. **(Vor. ber. MacDonald's Ontwapeningsvoorstellen blz. 735 B.)**

E. **FRANKRIJK. — Invoer van slachtpaarden, schapen, lammeren, vleesch, gevogelte, vleeschconserven.** — De directie van den Landbouw deelt mede, dat blijkens bericht van den Rijkslandbouwconsulent te Parijs bij den invoer van onderstaande artikelen in Frankrijk voortaan de daarbij vermelde invoerbelasting zal worden geheven:
slachtpaarden 100 fr. per stuk;
schapen 50 fr. per 100 K.G. levend gewicht;
lammeren (tot een gewicht van 10 K.G.) 5 fr. p. stuk;
levend gevogelte 100 fr. per 100 K.G.;
versch schapen-, varkens- en rundvleesch 100 fr. per 100 K.G.;
geslacht gevogelte niet getruffeerd 200 fr. p. 100 K.G.;
geslacht gevogelte wèl getruffeerd 300 fr. p. 100 K.G.;
vleeschconserven 200 fr. per 100 K.G.
Deze belasting zal gelijktijdig met de verschuldigde invoerrechten aan de Fransche douane moeten worden voldaan.
Zij geldt niet voor het Saargebied.
(Vor. ber. Paarden blz. 418 H.)

F. **TWEEDE KAMER. — Verkiezingen. - Geloofsbrieven.** — De heer H. J. F. M. Sneevliet heeft zijn benoeming aangenomen; zijn geloofsbrieven zijn accoord bevonden. Ook de heer Sardjono uit Digoel, lid der communistische partij, neemt zijn benoeming tot lid der Tweede Kamer aan.
De „Tribune" bevat het bericht, dat de heer Alimin Prawiradirdja aan de partijleiding van de C. P. H. heeft medegedeeld, dat hij — in verband met een opdracht, die hij van de Communistische Partij Indonesië heeft ontvangen — voorloopig niet in staat zal zijn het Kamerlidmaatschap te vervullen.
Door het bedanken van Alimin, zal de heer Schalker tot Kamerlid benoemd worden verklaard. Ook deze zal bedanken, waarna Roestam Effendi — die hier te lande aanwezig is — in de Tweede Kamer zal komen voor de C. P. H. **(Vorig bericht blz. 816 D.)**

A. DUITSCHLAND. — Invoer van Vetten. — De directie van den Landbouw deelt mede, dat blijkens bericht van den Rijkslandbouwconsulent te Berlijn het invoerrecht op reuzel en reuzelachtige vetten met ingang van 16 Mei van 50 tot 75 RM. per 100 K.G. zal worden verhoogd.
De bepaling dat deze vetten ten behoeve van de margarinebereiding met speciale vergunning en onder controle op het gebruik tegen 10 RM. per 100 K.G. kunnen worden ingevoerd, blijft ongewijzigd bestaan.
(Vorig bericht blz. 747 B.)

B. NEDERLAND. — Onze Staatsschuld. — Het verslag van de directie van het Grootboek der Nationale Schuld over 1932 deelt het volgende mede omtrent het verloop der Staatsschuld:

Grootboekschuld	1932	1931
	(duizenden guldens)	
2½% Grootboek	506.043	510.054
3 % „	291.582	296.605
3½% „	24.567	24.593
Schuldbekentenissen		
3 % obl.	108.840	110.768
3½% „	14.620	14.711
4 % „ 1916	118.619	119.169
4 % „ 1929	19.360	20.240
4 % „ 1931	272.024	277.600
4 % „ 1932	53.000	———
4.4 % „ 1929	17.600	17.623
4.4 % „ 1932	11.123	———
4½% „ 1916	70.770	87.760
4½% „ 1917	407.029	415.379
4½% „ 1928	81.530	82.190
5 % „ 1919	30.063	10.711
5 % „ 1932 1e	185.877	———
5 % „ 1932 2e	250.000	———
6 % „ 1922 A, B . . .	———	299.472

De totale geconsolideerde schuld bedroeg 31 Dec. 1932 *f* 2.475.282.500 (v. j. *f* 2.386.000.000), de vlottende schuld *f* 618.367.912 (*f* 527.264.733) makende dus in totaal een schuld van *f* 3.093.650.412 (*f* 2.913.264.733). Hierbij is inbegrepen in totaal *f* 29.408.430 (*f* 33.273.172) van de leeningen die in 1883 en 1898 aan Indië zijn verstrekt, terwijl tegenover de vlottende schuld een bedrag van *f* 426.893.002 (*f* 376.244.942) stond aan vorderingen, opgevoerd in den weekstaat van den stand der schatkist.
Aan certificaten van 2½ en 3% Nat. Schuld, uitgegeven door Admin.-kantoren was 31 Dec. in omloop: *f* 62.158.000 (*f* 62.998.700) 2½% en *f* 32.656.000 (*f* 33.328.300) 3% schuld.
Voor amortisatie was in 1932 beschikbaar *f* 66.739.375 (*f* 96.581.495), waarvan *f* 66.715.932 is besteed. Aan rente is betaald in 1932 *f* 91.186.701 (95.411.524).
(V. b. Staatsleen. 739 H.; Statist. 587 H. en 255 C.)

17 MEI 1933

C. HET ABSOLUTE NULPUNT. — Proeven. — In het Kamerlingh Onnes-laboratorium te Leiden heeft sedert eenigen tijd de directeur van de 2de afdeeling van het laboratorium prof. dr. W. J. de Haas in samenwerking met den conservator dr. Wiersma en prof. dr. H. A. Kramers van de rijksuniversiteit te Utrecht proeven genomen om lagere temperaturen te bereiken dan tot nu toe gelukt was.
Terwijl met de gebruikelijke methode van het snelle afpompen van heliumdamp van de vloeistof prof. Kamerlingh Onnes een temperatuur wist te bereiken van 0.82 graad boven het absolute nulpunt en prof. Keesom er in is geslaagd om op die wijze 0.71 graad boven het nulpunt te bereiken, is nu op geheel andere wijze een veel lagere temperatuur verkregen.
Door serium fluoride, een zout van een der zeldzame aarden, gedurende langen tijd in een hoog magneetveld te brengen en dan plotseling dat veld sterk te doen afnemen, daalde de temperatuur tot beneden 0.27 graad boven het absolute nulpunt.
De proeven ter bereiking van het absolute nulpunt worden voortgezet.

D. DUITSCHLAND. — Transfer-conferentie. — Blijkens een mededeeling van de Rijksbank heeft het directorium van de Rijksbank de commissie voor de stilstandcredieten, alsmede de emissiehuizen en de trustees van Duitsche buitenlandsche leeningen in de voornaamste daarvoor in aanmerking komende staten uitgenoodigd tot een bespreking van het transferprobleem op 26 Mei 1933.

E. NEDERLAND. — Sigaren, sigaretten en tabaksverbruik in 1932. —

	Hoeveelheid. × 1000	Verk.waarde. × *f* 1000
Sigaren (aantal)	1.354.693	79.974
Sigaretten (aantal) . . .	3.655.425	49.088
Tabak (in K.G.)	12.914	27.188

(Vorig bericht blz. 380 A.)

F. ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Verklaring Roosevelt-Schacht. — De besprekingen betreffende de economische wereldconferentie tusschen president Roosevelt en den Duitschen gedelegeerde Schacht te Washington, zijn beëindigd. Naar wordt vermeld, werd een „substantieel accoord" bereikt over de voornaamste problemen, zooals de stabiliseering der valuta's, de verwijdering der handelsbelemmeringen enz. Duitschland kan zich in beginsel vereenigen met een vermindering der invoerrechten en de aanvaarding van het douanebestand. **(801 K.)**

G. AMSTERDAM. — Belastingverhooging. — De Gemeenteraad van Amsterdam heeft na langdurige debatten de voordracht van B. en W. om 78 opcenten te heffen op de Gemeentefondsbelasting met 27 tegen 15 stemmen aangenomen. Het voorstel-Weiss om het aantal opcenten op 74 te bepalen werd verworpen met 34 tegen 8 stemmen. De voordracht tot verlaging van den factor van de brandverzekeringsbelasting van 0.9 op 0.85 werd met slechts de stemmen van de Middenstanders tegen goedgekeurd. **(Vor. ber. 530 C.)**

H. VEREENIGDE STATEN. — De Farmwet door president Roosevelt onderteekend. — President Roosevelt heeft op 12 Mei de Farmwet onderteekend, waardoor hij de verst-strekkende volmachten over financieele en landbouwaangelegenheden krijgt, die ooit een Amerikaan heeft gehad. De wet voorziet in eventueele inflatie-maatregelen, steunverleening aan den landbouw en regeling der landbouw-hypotheken. Direct na de onderteekening nam Roosevelt maatregelen voor de uitvoering er van. Reeds vroeger heeft Roosevelt zich uitgelaten, dat hij zijn volmachten zou gebruiken om de prijzen te verhoogen en den dollar te stabiliseeren op een lager peil.
(Vor. ber. Landbouw 128 B.)

I. NEDERLAND. — Veeteelt - De ziekte van Aujesky. — Op initiatief van verschillende instellingen op het gebied van landbouw en veeteelt is te Bodegraven een vergadering gehouden, waarin namens de Rijksseruminrichting en den Veterinairen Dienst door Dr. Laurens, Dr. Vink en Dr. Hooft, mededeelingen zijn gedaan over de ziekte van Aujesky, welke zich het vorige jaar voor het eerst onder het vee in deze gemeente openbaarde.
Dr. Laurens gaf een uitvoerige uiteenzetting van het vermoedelijk ontstaan der ziekte, het verloop en de z. i. mogelijke bestrijding en voorkoming.
Gebleken was, dat het samenbrengen van varkens en rundvee in den stal een zeer ongunstigen factor vormde. Door verschillende proeven was uitgemaakt, dat de smetstof zeer hardnekkig is en dat hieraan niet door koude, warmte en sommige ontsmettingsstoffen de kracht is te ontnemen. Mede in dit verband drong spr. er op aan steeds waakzaam te blijven, want hoewel, misschien ook door den weidegang, thans geen ernstige gevallen zijn voorgekomen, is het volstrekt niet onmogelijk, dat de ziekte zich in den volgenden staltijd weer openbaart.
Hoewel omtrent de oorzaak der ziekte hier te lande

nog niets vaststaat, meende spr. toch reden te hebben het gebruik van handelsserum te ontraden, daar er een vermoeden bestaat, dat de ziekte door niet volkomen zuiver serum is veroorzaakt.
Tenslotte werd door Dr. Hooft nog eens de ernstige medewerking der veehouders ingeroepen en de volgende maatregelen ter bestrijding van de ziekte aanbevolen:
1e. Volledige scheiding, vooral bij de stalling van varkens en rundvee.
2e. Onmiddellijke kennisgeving van verdachte gevallen aan den veearts, vooral bij ziekte van varkens. De veearts verleent in een dergelijk geval kosteloos zijn medewerking.
3e. Bestrijding van vliegen, muggen en andere insecten.
4e. Verdelging van ratten en muizen.
5e. Grondige schoonmaak en daarna ontsmetting van de stallen, waarvoor de ingrediënten door het rijk beschikbaar worden gesteld. **(Vor. ber. 309 D.)**

A. **PRUISEN. — Aantal toegelaten advocaten.** — Officieel wordt bekend gemaakt, dat in Pruisen tot dusverre 11.814 advocaten waren toegelaten, waarvan 8299 Ariers en 3515 Joden. Van deze Joden waren 735 frontstrijders. Tegen 923 Joden en 118 communisten zijn verboden tot vertegenwoordiging uitgevaardigd. In totaal zijn in den vervolge 2158 Joodsche advocaten toegelaten. **(V. b. Anti-semitisme 817 C.) Ontslag medici, rechters, enz. 737 I.)**

B. **OOSTENRIJK. — Nationaal Front.** — Bij het nationale eenheidsfront, dat onlangs door de nat.-socialistische partij en de Duitsch-Oostenrijksche (Stiermarksche) Heimatschutz werd gevormd, hebben zich thans ook de Groot-Duitschers aangesloten. **(Vor. ber. Nat.-soc. 115 F.)**

C. **ENGELAND. — Handelsverdrag met Noorwegen en Zweden.** — Op 16 Mei zijn de handelsovereenkomsten met Noorwegen en Zweden op het ministerie van Buitenlandsche Zaken onderteekend. Noorwegen is, naar verluidt, verplicht om 70% van zijn steenkoleninvoer uit Engeland te betrekken. Zweden zal 48% van zijn steenkoolbehoefte van Engeland afnemen. Hierdoor zal de Engelsche steenkolenuitvoer met meer dan 1.5 millioen ton per jaar toenemen in vergelijking tot 1931.
De overeenkomst met Zweden bepaalt verder, dat Zweden zijn invoer van zekere soorten Engelsch staal zal vergrooten.
Noorwegen en Zweden zullen de invoerrechten op bepaalde artikelen verlagen. (Times)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid.** — Naar een schatting van het Alexander Hamilton Instituut bedraagt het totaal aantal arbeiders in de V. S. in het huidige voorjaar 49.8 millioen, waarvan 32.8 millioen aan het werk zijn. Hieruit blijkt, dat dus het aantal werkloozen ca. 17 millioen bedraagt. In 1929 bedroeg het aantal werkloozen naar schatting 4.1 millioen, doch deze schatting wordt algemeen als te laag beschouwd.
Het gemiddelde inkomen der arbeiders is aanzienlijk verminderd. In 1929 bedroeg het gemiddelde jaarlijksche inkomen van een arbeider nog 1157 dollar, terwijl het in 1933 tot 640 dollar is teruggeloopen. **(Vorig bericht blz. 642 D.)**

E. **BELGIE. — Machtigingswet.** — Met 91 stemmen (Katholieken en liberalen) tegen 63 (socialisten) en een onthouding (fronter) heeft op 16 Mei de senaat de wet aangenomen, waardoor aan de regeering speciale volmachten voor het herstel van 's lands financiën worden verleend.
De senaat werd hierna voor onbeperkten tijd verdaagd. **(Vorig bericht blz. 817 G.)**

F. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — China vraagt wapenstilstand.** — De tegenstand der Chineesche troepen vertoont teekenen, die er op wijzen, dat een volkomen ineenstorting verwacht kan worden. In dit verband is het bericht uit Tientsin van belang, dat de Chineezen een mondeling aanbod hebben gedaan tot het sluiten van een wapenstilstand, dat echter door de Japansche delegatie is verworpen. De Japansche troepen hebben hierna het offensief hervat en drie hunner vliegtuigen hebben de Chineezen bestookt, die van Tangsjau terugtrekken. **(801 E.)**

G. **FRANKRIJK. — Soc.-Democratische Kamerfractie herkiest Léon Blum.** — Volgens een mededeeling uit Parijs heeft de sociaal-democratische fractie in de Fransche Kamer met 64 tegen 36 stemmen Léon Blum als voorzitter en Vincent Auriol als secretaris-generaal herkozen.
Deze beiden hadden in Februari hun functies neergelegd. De aanhangers van Renaudel stemden tegen de herkiezing van Léon Blum en Vincent Auriol.
(Vor. ber. Soc.-dem. 777 B.; Blum's uittreden 712 A.)

H. **ZWITSERLAND. — Invoerbeperkingen.** — De Zwitsersche regeering heeft wederom een reeks invoerbeperkende bepalingen en tariefsverhoogingen goedgekeurd. De invoer van hooi zal voortaan nog slechts geoorloofd zijn met uitdrukkelijke toestemming van de voedingsmiddelencentrale. Voorts zal de invoer worden gecontingenteerd van losse bloemen, levende planten, wollen garens, rijwielen, rijwielframes, fiets- en autobanden. Ten slotte wordt het invoerrecht op kunstwol met 10 en op stearine met frs. 15 per 10 K.G. verhoogd. De nieuwe besluiten treden 23 Mei in werking. (Journal de Genève)
(Vorig bericht blz. 423 C.)

I. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's boodschap - Persstemmen.** —
Frankrijk: De commentaren der Fransche bladen kunnen als volgt worden samengevat:
In officieele kringen is de boodschap van president Roosevelt niet bijzonder gunstig ontvangen.
Het heeft eenige teleurstelling gewekt, dat Roosevelt in het geheel niet gesproken heeft over de mogelijkheid van het opgeven van Amerika's traditioneele neutraliteit.
Om 5 jaar na het afsluiten van het Briand-Kelloggpact een nieuw non-agressie-pact voor te stellen, wordt hier doelloos geacht.
Het ministerie van buitenlandsche zaken tracht de boodschap van president Roosevelt van een gunstige zijde te bezien.
In kringen, die goede betrekkingen onderhouden met Daladier, wordt verklaard, dat Daladier, in verband met den tegenwoordigen toestand in Europa, zich verzetten zal tegen iederen maatregel, welke een verzwakking der Fransche landsverdediging tengevolge zou hebben.
Engeland: In hun commentaar op de boodschap van president Roosevelt prijzen de bladen eensgezind den geest, welke er uit spreekt, doch beoordeelen de waarde er van als beslissenden factor in den tegenwoordigen toestand van Europa verschillend.
Duitschland: Volgens de „Völk. Beobachter" heeft Roosevelt's boodschap een kalmeerenden invloed gehad. **(Vorig bericht blz. 819 D.)**

K. **DUITSCHLAND. — Adolf Hitler's regeeringsverklaring.** —
Namens de rijksregeering, aldus begon rijkskanselier Hitler, heb ik den rijksdagvoorzitter verzocht, deze zitting bijeen te roepen, teneinde voor dit forum, het Duitsche standpunt toe te lichten ten aanzien van vraagstukken, die niet enkel ons volk, doch ook heel de wereld in spanning houden.
Als ik daarbij uitdrukking geef aan den wensch der Duitsche regeering, bij de behandeling van de zaak alle hartstochtelijkheid te mijden, dan geschiedt dat niet in de laatste plaats in het ons allen beheerschende bewustzijn, dat de crisis van den tegenwoordigen tijd haar diepsten grond vindt in de hartstochten, die na den oorlog het inzicht en het verstand der volkeren vertroebeld hebben.
Want de kern der problemen, welke de crisis veroorzaakt heb-

ben, ligt in de gebreken van het vredesverdrag, dat er niet in geslaagd is, de voornaamste en meest beslissende kwesties voor heel de verdere toekomst met overleg, duidelijk en verstandig op te lossen. Noch de nationale, noch de economische, noch de verdere aangelegenheden en eischen der volkeren zijn door dit verdrag zóó geregeld, dat zij tegenover de critiek en het verstand van alle tijden kunnen stand houden.

Na het einde van den grooten oorlog, kon voor een werkelijke vredesconferentie geen hoogere taak zijn weggelegd, dan in duidelijk besef van het nationaliteiten-beginsel een nieuwe geleding van de Europeesche staten ter hand te nemen, die dit beginsel zooveel mogelijk tot zijn recht bracht.

In feite bracht hartstochtelijke haat oplossingen, die reeds door haar onlogischheid en onbillijkheid de kiem in zich droegen van nieuwe conflicten.

Uitvoerig betoogt de kanselier, hoe de conferentie van Versailles gefaald heeft, niet slechts ten aanzien van de te regelen geografische vraagstukken, doch ook ten aanzien van de economische factoren, overbevolking van West-Europa, armoede aan grondstoffen in bepaalde gebieden enz.

Had men een pacificatie van Europa voor een menschelijk afzienbaren tijd tot stand willen brengen, dan had men er rekening mee moeten houden, dat slechte bestaansmogelijkheden steeds een bron van conflicten tusschen de volkeren geweest zijn.

De gedachte der schadevergoedingen en haar toepassing zal eens in de geschiedenis der volken een klassiek voorbeeld zijn van het feit, hoezeer de veronachtzaming van de internationale welvaart schadelijk kan zijn voor allen. Metterdaad kon de schadevergoeding slechts uit Duitsche uitvoeroverschotten worden betaald.

De poging om aan een dergelijke ontwikkeling te ontkomen, door het verleenen van credieten om de betalingen mogelijk te maken, was niet weldoordacht en leverde een verkeerd resultaat op.

Dit leidde tot een schuldendienst, waarvan de naleving dezelfde ongunstige resultaten moest opleveren. Het ergste was echter, dat de ontwikkeling van het binnenlandsche economische leven kunstmatig werd belemmerd en vernietigd.

De strijd op de wereldmarkt had een toespitsing der rationaliseeringsmaatregelen tengevolge. De millioenen van onze werkloozen zijn het laatste resultaat van deze ontwikkeling.

Inderdaad, het is de schuld van het verdrag van Versailles, een tijd te hebben ingeleid, in welken de financieele rekenkunst het economische verstand schijnt te hebben om hals gebracht.

Duitschland heeft desondanks deze aan het land opgelegde verplichtingen trouw nageleefd. De internationale economische crisis is het onwraakbare bewijs voor de juistheid van deze bewering.

De diskwalificatie van een groot volk tot natie van den tweeden rang werd afgekondigd op hetzelfde oogenblik, waarop de Volkenbond ten doop gehouden werd. Neen, verdragen hebben slechts dan innerlijken zin, wanneer zij uitgaan van werkelijke, duidelijk erkende gelijke rechten van alle verdragsluitende partijen. Toepassing van geweld zou den huidigen toestand van Europa noch in politiek noch in economisch opzicht verbeteren, integendeel. Een oorlog zou nieuwe offers vergen, nieuwe onzekerheid brengen; de economische nood zou slechts vergroot worden, en de uiteindelijke ineenstorting van staat en maatschappij zou er het rampzalig gevolg van zijn.

Het is de innigste wensch der nationale regeering van het Duitsche rijk, een dergelijke ontwikkeling der dingen door haar loyale en effectieve medewerking te verhinderen.

Het program onzer nationale revolutie is geenszins in strijd met de belangen der overige wereld.

Drie dingen heeft de nationale regeering zich voorgesteld, te volbrengen:

1e. Vernietiging van het communisme en oprichting van een volksstaat, die het begrip eigendom handhaaft als grondslag onzer cultuur.

2e. Oplossing van het sociale probleem door inschakeling van het werkloozen-leger in het normale economische leven.

3e. Herstel van een stabiel staatsgezag, gedragen door het vertrouwen en den wil van het volk.

Wij hebben niet de mentaliteit van de vorige eeuw, die van de Franschen en Polen Duitschers wilde maken. Integendeel, wij verweren ons even krachtig tegen dien geest als wij verwachten, dat men ook omgekeerd ons wezen zal eerbiedigen.

Het recht, een herziening van het verdrag van Versailles te eischen, ligt in het document zelf opgesloten. De Duitsche regeering wenscht haar verlangen te dien aanzien niet anders te motiveeren, dan door te wijzen op de resultaten van dat verdrag en de ondubbelzinnige uitspraken van het gezond verstand. De ervaringen van de jongste veertien jaar, in politiek zoowel als in economisch opzicht, spreken terzake een duidelijke taal.

Wanneer Duitschland al jarenlang onwrikbaar zijn eischen stelt ten aanzien van de ontwapening der andere landen, dan doet het dat op de volgende gronden:

1e. Omdat de eisch van de rechtsgelijkheid een eisch is van moraal, van recht en verstand. In de vredesverdragen is trouwens erkend, dat Duitschlands ontwapening bedoeld was als uitgangspunt voor de ontwapening der wereld.

2e. Omdat de disqualificatie van een groot volk historisch niet te handhaven is, maar een einde vinden moet. Want hoe lang denkt men, dat een groot volk zulk een onrecht zal kunnen dulden?

Wat is een oogenblik tegenover de ontwikkeling van eeuwen? Het Duitsche volk zal blijven, evenals het Fransche en ook, zooals de geschiedenis heeft geleerd, het Poolsche. Wat zijn de gevolgen van een voorbijgaande onderdrukking van een millioenenvolk tegenover de macht der feiten? Geen land is beter in staat de jonge Europeesche nationale staten te erkennen dan het Duitschland der nationale revolutie. Want dit Duitschland wil niets voor zich zelf, wat het ook niet anderen wil geven.

Wanneer Duitschland heden ten dage opnieuw den eisch stelt van een werkelijke gelijkberechtiging in den zin van ontwapening der andere volken, dan heeft het een moreel recht daartoe, wijl het zelf zijn verdragsplichten heeft vervuld. Duitschland heeft ontwapend; het heeft ontwapend onder de scherpste internationale contrôle.

Uitvoerig zet de kanselier vervolgens uiteen, hoe stuk voor stuk Duitschlands wapentuig werd uitgeleverd, vernietigd, afgebroken; hoe de vestingen werden geslecht, de dienstplicht, die een land geoefende reserves geeft, werd afgeschaft, Rijnland gedemilitariseerd.

Wanneer heden ten dage nog getracht wordt, deze geweldige feiten met armzalige uitvluchten tegen te gaan, wanneer thans beweerd wordt, dat Duitschland zijn verdragsverplichtingen niet is nagekomen of zelfs weder bewapend heeft, dan moet ik deze beweringen als onwaar en onwaardig van de hand wijzen.

Men wijst op onze S.A. en S.S., die militaire formaties zouden zijn. Die bewering is een onverantwoordelijke lichtvaardigheid. Als men aan den anderen kant de geoefende en bewapende reserves van de andere landen niet mee wil tellen, doch bij ons de ongeoefende manschappen en bonden wil meerekenen, dan moet ik tegen deze wijze van handelen ten scherpste protesteeren.

Uit naam van de Duitsche regeering en het Duitsche volk verklaar ik, dat het Duitsche volk ontwapend is, aan zijn verplichtingen volgens de verdragen ver boven zijn krachten en zelfs ver boven het gezonde verstand uit, heeft voldaan. Zijn leger bestaat uit 100.000 man. De sterkte van zijn politie is normaal. De hulppolitie, die in de dagen der revolutie is ontstaan, heeft slechts een politiek karakter. Zij moest in de onrustige dagen de politie aanvullen en nu de onrustige dagen der revolutie voorbij zijn, is met haar vermindering reeds begonnen en nog voor het einde van het jaar zal zij geheel ontbonden zijn.

Duitschland heeft aan den anderen kant het moreele recht dat ook de andere mogendheden aan hun verplichtingen volgens het verdrag van Versailles voldoen.

Als van Fransche zijde een andere these wordt opgesteld dat vóór gelijke rechten de veiligheid gewaarborgd moet zijn, stel ik daartegenover twee andere punten: Duitschland heeft aan alle verplichtingen voor de veiligheid van Frankrijk voldaan, het pact van den Volkenbond, het Kellogg-pact, het Locarno-verdrag enz. onderteekend. Welke concrete waarborgen voor zijn veiligheid heeft echter Duitschland verkregen?

Toch is Duitschland bereid verdere waarborgen voor de internationale veiligheid te geven als ook andere volken dit doen. Duitschland is bereid zijn geheele militaire organisatie op te heffen, alle wapenen te vernietigen, als andere volken hetzelfde doen. Als echter de andere staten daartoe niet bereid zijn, en ook niet de verplichtingen van het vredesverdrag willen nakomen, dan moet Duitschland zijn eisch handhaven.

De Duitsche regeering ziet in het Engelsche plan een geschikten

grondslag voor een overeenkomst, moet echter verlangen, dat geen verdere vernietiging van wapenen of organisaties plaats heeft, zonder een kwalitatief gelijke behandeling.
De wijziging van de weerorganisatie, welke door het buitenland aan Duitschland is opgedrongen, moet geleidelijk geschieden, stap voor stap, in overeenstemming met de organisaties in het buitenland. Duitschland gaat er mede accoord een overgangsperiode van 5 jaar voor de inrichting van zijn nationale veiligheid te aanvaarden, in de verwachting, dat in den tusschentijd de gelijkstelling met andere volken zal volgen.
Duitschland is bereid van aanvalswapenen af te zien, als binnen een bepaalden tijd de bewapende naties van hun kant deze aanvalswapenen afschaffen en door een internationale conferentie het gebruik daarvan verboden wordt.
Duitschland heeft slechts den wensch zijn onafhankelijkheid te bewaren en zijn grenzen te kunnen beschermen.
Ik begroet nogmaals uit naam van de Duitsche regeering het vooruitziende en veel omvattende plan van het hoofd der Italiaansche regeering om door een bijzonder pact een innig vertrouwen en nauwere samenwerking tusschen de vier groote Europeesche mogendheden, Engeland, Frankrijk, Italië en Duitschland tot stand te brengen. De opvatting van Mussolini, dat een brug kan worden geslagen om gemakkelijker tot duurzame overeenstemming te geraken, wordt door de Duitsche regeering met innige overtuiging gedeeld. De Duitsche regeering wil de uiterste tegemoetkoming toonen, indien ook andere naties bereid zijn tegemoet te komen ter overwinning van moeilijkheden die zich eventueel nog zullen voordoen.
Het voorstel van den Amerikaanschen president Roosevelt, waarvan ik in den afgeloopen nacht kennis kreeg, verplicht de Duitsche regeering tot warmen dank. De Duitsche regeering is bereid onbaatzuchtig mede te doen aan dit werk, om de politieke en economische toestanden van de wereld in orde te brengen. Op het oogenblik bestaat er slechts één groote zaak, n.l. den wereldvrede te verzekeren.
Duitschland is bereid tot ieder plechtig pact van non-agressie toe te treden, want Duitschland denkt niet aan een aanval, doch slechts aan zijn veiligheid. Duitschland zou de in het voorstel van president Roosevelt aangeduide mogelijkheid dat de Ver. Staten zich voor het waarborgen van den vrede bij Europeesche aangelegenheden zouden laten betrekken, met instemming begroeten, daar dit voorstel een groote geruststelling beteekent voor allen, die aan het behoud van den vrede willen meewerken. Wij hebben geen vuriger wensch dan er toe bij te dragen, dat de wonden, door den oorlog en het verdrag van Versailles geslagen, definitief geheeld worden. Duitschland wil daarbij geen anderen weg begaan, dan dien, welke in het verdrag zelf als rechtvaardig wordt erkend.
De Duitsche regeering en het Duitsche volk zullen zich echter onder geen omstandigheden laten dwingen tot een onderteekening, welke de vereeuwiging van de disqualificatie van Duitschland zou beteekenen.
Een poging om door bedreigingen invloed op regeering of volk te oefenen, zal niet in staat zijn om indruk te maken.
Het is denkbaar, dat aan Duitschland in strijd met ieder recht en met alle moraal geweld aangedaan zou worden, doch het is ondenkbaar en uitgesloten, dat een dergelijke zaak door onze eigen onderteekening rechtsgeldigheid zou verkrijgen. Iedere dergelijke poging, iedere poging, om Duitschland geweld aan te doen door een meerderheid te laten beslissen tegen den duidelijken zin van de verdragen in, kan slechts ingegeven worden door de bedoeling om ons van de conferentie te verwijderen. Het Duitsche volk bezit echter tegenwoordig genoeg karakter, om zijn medewerking niet aan andere volken te willen opdringen doch, zij het ook met een bezwaard hart, de eenig mogelijke gevolgtrekking daaruit te maken. Als een volk, dat voorgoed gebrandmerkt zou zijn, zou het ons ook zwaar vallen, nog verder tot den Volkenbond te behooren.
Als ons door de overige wereld thans wordt voorgehouden, dat men vroeger het Duitsche volk een zekere sympathie heeft betoond, dan moeten wij zeggen, dat wij de gevolgen en uitwerkingen van deze sympathie in Duitschland hebben leeren kennen! Van millioenen is het bestaan vernietigd, geheele beroepsstanden zijn geruïneerd, er is een ontzaglijk leger van werkloozen, er is een troostelooze jammer, waarvan de geheele omvang en diepte door de overige wereld beseft kan worden door dit eene feit: dat sedert den dag van de onderteekening van het verdrag, dat de grondsteen voor nieuwe en betere tijden voor alle volkeren moest zijn, zich in Duitschland, bijna uitsluitend uit nood en ellende, 224.900 menschen vrijwillig het leven hebben benomen, mannen en vrouwen, grijsaards en kinderen.
Nadat de rijkskanselier zijn rede had uitgesproken, las de voorzitter Göring de volgende, door Nationaal-socialisten, Duitsch nationalen, Centrum en Beiersche volkspartij onderteekende motie voor:
„De Duitsche rijksdag, als vertegenwoordiger van het Duitsche volk, keurt de verklaring van de rijksregeering goed en schaart zich in dit voor het leven van de natie beslissende vraagstuk van gelijke rechten voor het Duitsche volk aaneengesloten achter de rijksregeering."
De motie werd met algemeene stemmen aangenomen, met inbegrip van de Sociaal-democraten.

(Vor. ber. Hitler's regeeringsverklaring 744 A.)

A. **PROF. HENRI PIRENNE. — Francqui-prijs toegewezen.** — De prijs-Francqui, ten bedrage van een half millioen francs, welke bestemd is om uitgereikt te worden voor wetenschappelijk werk, is op 13 Mei 1933 aan prof. Henri Pirenne, den beroemden geschiedkundige, toegewezen voor zijn „Histoire de Belgique".
Op 15 Mei is prof. Pirenne door den voltalligen raad van beheer van de Francqui-stichting, in aanwezigheid van Koning Albert, ontvangen.
Minister van staat Francqui heette de aanwezigen welkom en wenschte den bekroonde geluk. Hij overhandigde hem een officieel document, waarin gewezen wordt op prof. Pirenne's nauwgezette kennis, zijn objectiviteit, weloverwogen oordeel en de helderheid van zijn geschriften. Ook koning Albert wenschte den professor geluk.
Bij de opening van den Senaat werd door den voorzitter hulde gebracht aan prof. Pirenne. De senatoren hoorden diens woorden staande aan.

(Gazet van Antwerpen)

18 MEI 1933

B. **NEDERLAND. — Verweer tegen Terreur en Vervolging in Duitschland. - Het verbranden van „on-Duitsche" geschriften.** — „Een geslaagde onderneming", aldus oordeelt het „Algemeen Comité van Verweer tegen Terreur en Vervolging in Duitschland" omtrent de tentoonstelling en imitatie-brandstapel welke het te Amsterdam voor het publiek van 9—15 Mei ter bezichtiging stelde.
Van 's morgens tot 's avonds hebben zich belangstellenden verdrongen voor de étalage met den brandstapel. De tentoonstelling binnen is bezocht door 13.579 personen, waarvan 4.125 door het plaatsen van hun handteekening instemming betuigden met het doel en streven van het Comité en door het verschaffen van gegevens medewerking verleenden, terwijl 1.188 bezoekers zulks ook deden door het storten van een financieele bijdrage. Het geheele financieele beheer staat onder contrôle van het accountantsbureau de Wolff-v. d. Velde.
Op verzoek van het inmiddels ook te Rotterdam gevormde sub-comité zal van 18 Mei af de tentoonstelling aldaar worden voortgezet. **(Vor. ber. 768 D.)**

C. **GRIEKENLAND. — Koffie-invoer.** — Bij decreet van 12 April '33 is door de Grieksche regeering de invoer van koffie geregeld, welke regeling op het volgende neerkomt:
De invoer van koffie in Griekenland is slechts mogelijk tegen aankoop van Grieksche producten, een en ander met toestemming van de Nationale Bank van Griekenland en van het Grieksche Ministerie van Nationale Economie.
Van belang voor den Nederlandschen koffiehandel is de bepaling, dat de aanvoer van koffie vanuit Nederland niet tegen ruil van Grieksche producten behoeft plaats te vinden, slechts is een vervoervergunning van de zijde van het Grieksche ministerie van Nationale Economie noodig.
De Grieksche Nationale Bank en de overige banken

mogen geen deviezen voor den invoer van koffie beschikbaar stellen, behalve voor koffie uit Nederland afkomstig, en op basis eener speciale machtiging van het Grieksche ministerie van Nationale Economie.
(Proia, Athene)

A. **ZWEDEN. - Tegen omverwerping van den Staat. —** Beide Kamers van den Zweedschen Rijksdag hebben zich dezer dagen bezig gehouden met de vraag of de bestaande machtsmiddelen voldoende zijn om op te treden tegen organisaties of personen die beoogen door geweld of langs onwettigen weg Zwedens staats- en rechtsorde omver te werpen of te veranderen.
Reeds verleden jaar was deze zaak aan de orde geweest op aandrang van conservatieve zijde. Het betrof toen speciaal de communisten, doch de Rijksdag besloot destijds een afwachtende houding aan te nemen.
Met vrijwel algemeene stemmen keurden beide Kamers van den Rijksdag het voorstel tot het instellen van een onderzoek goed. Tegen stemden enkele socialisten en de communisten, zoowel de aanhangers van Kilbom als van Sillén, welke laatsten door Moskou alleen als „echt" worden erkend.
(Stockholms Tidningen)

B. **OOSTENRIJK. — Actie tegen de Nat.-socialisten.** — Te Neusiedl am See in het Burgenland is de districtsleider der N.S.D.A.P., ir. Silbernagel, gearresteerd in verband met een op een S.A.-man bevonden order van ir. Silbernagel, die aanwijzingen bevatte voor het in de war sturen van een Heimwehr-demonstratie.
Het door de Heimwehren uitgegeven „Abendblatt" merkt op, dat de regeering alle Duitsche agitatoren over de grens zal zetten. De eerste zal zijn de „Landesinspektor" en gevolmachtigde van Hitler in Oostenrijk, afgevaardigde Theo Habicht.
Van nationaal-socialistische zijde is een aanklacht ingediend in verband met het feit, dat de Heimwehrafdeelingen, welke op 14 Mei in Weenen zijn opgemarcheerd, niet alleen vuurwapenen zouden hebben gedragen, waarvoor vergunningen noodig zijn, maar ook in het bezit waren van wapenen, welke geheel verboden zijn.
Er zijn binnen een week veertien keer nationaal-socialistische bladen in beslag genomen, terwijl de censuur op de „Deutsch-Oesterreichische Tageszeitung", het voornaamste orgaan der nationaal-socialisten in Oostenrijk, voor onbepaalden tijd is verlengd.
(V. b. Nationaal Front 821 B.; Nazi's 115 F.)

C. **NEDERLAND. — H.M. de Koningin antwoordt den President der Vereenigde Staten. —**
De Koningin heeft onder dagteekening van 17 Mei '33 het volgende regeeringstelegram gericht tot den president van de Vereenigde Staten te Washington:
„Het is, mijnheer de president, een groote voldoening voor mij, dat het antwoord van Nederland op uw telegrafisch beroep terstond en zonder voorbehoud kan worden gegeven. Dit volk, uit naam waarvan ik spreek, verafschuwt den oorlog. Het zou natuurlijk een aanval weerstaan, maar het verafschuwt den oorlog. Evenzeer als het uittarting en aanval tusschen burgers veroordeelt, veroordeelt het uittarting en aanval tusschen volken. Het meent, dat de tijden zijn aangebroken voor de volkengemeenschap om door daden te toonen, dat zij vast besloten is te breken met het recht van den sterkste als haar eventueele hoogste norm. Vreedzame regeling is de uitsluitende methode om nationale geschillen te beslechten. Mij is geen reden bekend, waarom vreedzame regeling niet de uitsluitende methode zou zijn om internationale geschillen te beslechten.
Mijn land is diep overtuigd dat, wil dit doel kunnen worden bereikt, vèrgaande ontwapening thans gebiedend noodzakelijk is; immers voortgezette bewapening leidt tot wedloop in bewapening en, gelijk pijnlijke, doch al te spoedig vergeten ondervinding bewijst, tot onvermijdelijken oorlog.
Nederland is bereid om met de andere volken der wereld de vier stappen te doen, welke gij voorstelt als eerste en belangrijke bijdrage tot daadwerkelijke ontwapening. Het maakt geenerlei voorbehoud bij deze verklaring. Wat een non-agressieverdrag betreft, ben ik het met u eens, dat het onder de tegenwoordige omstandigheden wellicht goed is, dat bestaande en geldige non-agressieverdragen en geldende verplichtingen om te ontwapenen, plechtig worden bevestigd, teneinde hun bindende kracht opnieuw aan het geweten der wereld voor te houden.
De aanstaande economische conferentie kan verzekerd zijn van den actieven en van ganscher harte gegeven steun van mijn regeering. De economische en financieele toestand vraagt onmiddellijke en doeltreffende maatregelen. Nationaal komt dit land op voor een gezond en geordend economisch en financieel leven. Internationaal komt het op voor onbelemmerd handelsverkeer, stabiele valuta en betere prijzen.
Nederland hoopt, dat de Londensche conferentie een daadwerkelijke en duurzame verlichting ten gevolge zal hebben. Tevens vertrouwt het, dat deze conferentie en de daarin vertegenwoordigde regeeringen zich zullen laten leiden door de onveranderbare wetten van economische waarheid en geen acht zullen slaan op hetgeen oppervlakkige en kortzichtige meening en individueele belangen gaarne zouden zien aanvaard. Het algemeen belang moet hier, zoo ooit, overheerschen.
Met mijn regeering en volk deel ik ten volle in de hoop, dat de verwachtingen, waaraan gij uitdrukking hebt gegeven, in vervulling zullen komen."
(V. b. 821 I.; Roosevelt's boodschap 819 D.)

19 MEI 1933

D. **PRUISEN. — Machtigingswet aangenomen. —** De Pruisische Landdag heeft na een rede van rijksminister Göring op 18 Mei '33 de machtigingswet aangenomen. De soc.-democratische fractie stemde tegen. De spreker der soc.-dem. fractie legde een verklaring af, waarin hij tegen de machtigingswet opkwam en klaagde over het ontbreken van rechtsgelijkheid.
Kube, leider der nat.-soc. fractie, stelde hem de vraag, met welk recht de soc.-dem. het waagden van rechtsgelijkheid te spreken. Hij herinnerde aan de onderdrukking der nazi's onder de door Marxisten geleide regeeringen en zeide, dat de meerderheid van het huis niet van zins was zich een provocatie als deze rede van den soc.-dem. spreker nogmaals te laten welgevallen. Zich schamen en zwijgen, dat was nu de taak der S. P. D. **(V. b. Duitschl. Machtigingswet 745 A.)**

E. **DUITSCHLAND. — Adolf Hitler's regeeringsverklaring. - Persstemmen. —**

Duitschland: De „Völkischer Beobachter", „Vossische Zeitung", „Germania" e.a. Duitsche bladen zijn vol lof over Hitler's verklaring.

België: De meeste Belgische bladen publiceeren Hitler's verklaring vrijwel in extenso, doch onthouden zich op slechts enkele uitzonderingen na van commentaar. Zij zijn tevreden over het gematigd karakter van de regeeringsverklaring.

Engeland: De „Times" schrijft, dat men voor de eerste maal een indruk van Hitler als staatsman heeft gekregen. De goedkeuring der regeeringsverklaring door alle partijen beschouwt het blad niet als een bewijs van onderwerping aan het Hitlerregime, doch als een gevolg van het feit, dat Hitler inderdaad namens alle groepen in Duitschland heeft gesproken. Hitler's eisch van rechtsgelijkheid is onweerlegbaar. Men kan natuurlijk niet verwachten, dat de andere mogendheden hun voorsprong op Duitschland direct zullen opgeven en ook Hitler zelf heeft dat erkend. Het nivelleeringsproces moet zich geleidelijk voltrekken.
De „Times" schrijft verder, dat de Duitsche regeering tenminste bereid schijnt te zijn, op verstandiger wijze dan tot nog toe, te onderhandelen over de afschaffing van de Rijksweer, met haar langen diensttijd. Summa summarum zal de rede van den Rijkskanselier te Genève een rustiger atmospheer scheppen.
De conservatieve „Daily Telegraph" schrijft, dat men geen krachtiger bewijzen voor den vredeswil van den rijkskanselier had kunnen verwachten. Een enkele rede zal het wantrouwen tegenover Duitschland echter niet kunnen wegnemen. Ongetwijfeld is echter thans de toestand minder gespannen.
In het algemeen willen de Engelsche bladen thans echter de

practische bewijzen zien van de dingen, die Hitler in zijn rede heeft aangekondigd en die bij het verdere verloop der ontwapeningsonderhandelingen te Genève moeten blijken.

Frankrijk: De stemming in Frankrijk culmineert ongeveer in de ,,Journée Industrielle'', waarin Gignoux schrijft: ,,De wereld leeft onder een régime van aanhoudende misverstanden, waarvan zij, die met volharding bepaalde doeleinden nastreven, veel gemak hebben. Dit lukt te beter omdat de publieke opinie overal begeerig is naar een geruststellende verklaring. En nu Roosevelt een paar verheven principes heeft uitgesproken en Hitler zijn toon wat heeft laten zakken, gaat de passieve menigte van de opwinding der laatste dagen plotseling over tot een kalmte, die volstrekt niet gerechtvaardigd wordt door een verandering in de essentieele feiten.''
De algemeene opvatting is dus hier, dat de vos Hitler volstrekt niet minder gevaarlijk is geworden, doordat hij ditmaal een schaapsvacht heeft omgedaan, en dat de oorlogszuchtige en naar herbewapening strevende opvattingen in Duitschland daardoor niet veranderd zijn.—(Algemeen Handelsblad)

Vereenigde Staten: Te New York neemt men ten aanzien van Hitler's rede een meer afwachtende houding aan, dan te Washington, wat vooral duidelijk uit de eerste berichten blijkt. De ,,New York Herald Tribune'' schrijft, dat men na een diepgaand onderzoek van Roosevelt's Boodschap en Hitler's rede kon zeggen, dat behalve een schoonere phraseologie alles bij het oude was gebleven.
De ,,New York Times'' schrijft, dat thans eerst de practische resultaten te Genève de oprechtheid van de Duitsche houding kunnen bewijzen.

Italië: ,,Il Lavoro'' acht Hitler's toon gematigd en hoopt, dat de ongerustheid, welke in Engeland door de Duitsche politiek is gewekt, zal luwen.

Tsjecho-Slowakije: De rede van Hitler heeft in Tsjecho-Slowakije een geruststellenden indruk gewekt. Het feit dat alle partijen in den Rijksdag hun instemming met de rede hebben betuigd, heeft zijn uitwerking niet gemist en vooral aan sociaaldemocratische zijde toont men groote verbazing.

Oostenrijk: In de Oostenrijksche bladen heeft Hitler's rede, afgezien van de linksche bladen, een goede pers.
De ,,Reichspost'' zegt, dat Hitler's uitingen over oorlog en vrede en herzieningen van verdragen zeer geschikt zijn om de opwinding der laatste dagen te doen bedaren. Zijn voorwaarden voor Duitschland's verdere deelneming aan de ontwapeningsconferentie zijn zoo geformuleerd, dat de rijksregeering geen verantwoording te dragen zou hebben voor een afbreken der onderhandelingen.
Dit beteekent in ieder geval een ontspanning. Het zwaartepunt van de politieke crisis in Europa is van Berlijn weer naar Genève verlegd.

Roemenië: De indruk van Hitler's rede in Roemenië is zeer gunstig.
Het blad ,,Cuvantul'' brengt de rede onder het opschrift: ,,Hitler heeft in zijn rede Duitschland's vredeswil kenbaar gemaakt'' en legt er den nadruk op, dat Duitschland algemeene ontwapening voorstelt.

Polen: De Poolsche pers is wat sceptisch gestemd. De rede wordt echter sympathiek opgenomen.

Rusland: De geheele Russische pers bevat uitvoerige verslagen van de rede van Rijkskanselier Hitler, die men in politieke kringen als een belangrijke politieke gebeurtenis beschouwt. Er is uit gebleken, schrijft de ,,Pravda'', dat Duitschland in geen geval het principe der gelijkgerechtigdheid zal opgeven. Bovendien heeft de Rijkskanselier thans verklaard, dat Duitschland niet wil bewapenen, doch dat het ontwapening der overige landen verlangt, opdat tegemoet wordt gekomen aan het gevaar van een aanval tegen Duitschland. De rede van den Rijkskanselier zal in de komende onderhandelingen over het ontwapeningsvraagstuk een groote rol spelen, omdat zij een basis kan zijn voor overeenstemming tusschen Duitschland en de andere mogendheden. Het eenstemmige besluit van den Rijksdag is een indrukwekkende demonstratie tegen de vertegenwoordigers van het systeem van Versailles.

Zweden: ,,Svenska Dagbladet'' (cons.) schrijft volgens Wolff over de rede van Hitler, dat daaruit de vurige wensch blijkt de tegenstellingen tusschen het nationaal-socialistische Duitschland en de verdere wereld te verzachten.
De ,,Socialdemokraten'', het blad van de regeering, uit zich gereserveerd en zegt, dat men het de menschheid buiten Duitschland moet vergeven als zij de vredesverklaringen van Hitler met een bitter en wantrouwend stilzwijgen ontvangt.

Nederland: De Nederlandsche pers is over het algemeen tevreden, maar men wacht op daden van Hitler, die in overeenstemming met zijn vredelievende verklaringen zijn.
(V. b. Hitler's Regeeringsverklaring 821 K.; Persstemmen 747 E.)

A. NON-AGRESSIE PACT. — Frankrijk-Rusland. — De Fransche Kamer heeft eenstemmig de uitwisseling van ratificaties van het Fransch-Russisch non-agressie pact goedgekeurd.
(Vor. ber. Frankrijk-Rusland 584 D.)

20 MEI 1933

B. SOCIALISTISCHE ARBEIDERS-INTERNATIONALE. — Het bestuur van de Socialistische Arbeiders-Internationale heeft te Parijs vergaderd. Geconstateerd wordt, dat het Duitsche fascisme met de herbewapening reeds een aanvang heeft gemaakt en daardoor een ernstig gevaar voor een nieuwen oorlog schept.
De houding van de zeventig sociaal-democraten, die in den Rijksdag voor de motie van vertrouwen hebben gestemd, wordt in tegenstelling met de beginselen van de S.A.I. geacht. **(Vor. ber. blz. 763 E.)**

C. ROTTERDAM. — Tunnel onder de Maas. — In zijn vergadering van 18 Mei '33 heeft de gemeenteraad zonder hoofdelijke stemming in beginsel besloten tot aanleg van een tunnel onder de Nieuwe Maas in de lijn Parkkade-Charlois. **(Vor. ber. blz. 806 E.)**

D. DUITSCHLAND. — Geestelijk leven. - Oude Germaansche heldenreligie. — Tegenwoordig gaat de strijd in Duitschland niet alleen maar om den toekomstigen vorm van de Protestantsche Kerk. Nadat het marxisme als vijand van de Kerk overwonnen schijnt, zijn het andere wereldbeschouwingen, die den strijd tegen het Christendom hebben opgenomen. Zoo bestaat er in Duitschland een wetenschappelijke groep welke overtuigd is, dat het Christendom aan het Duitsche volk is opgedrongen, zoodat het laatste zich weer van dezen vorm van religie moet losmaken, wanneer het zichzelf getrouw wil blijven. Niet het Christendom, maar de oude Germaansche heldenreligie is de wereldbeschouwing, welke aan den Duitschen geest beantwoordt. (Algem. Handelsblad)

E. ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Duitsche concessie. — In de algemeene commissie ter ontwapeningsconferentie te Genève, die op 19 Mei '33 is hervat, zeide, na een optimistische inleidende rede van voorzitter Henderson, de Duitsche gedelegeerde Nadolny, dat hij namens zijn regeering hier verklaren kon dat Duitschland het ontwerp-ontwapeningsplan-MacDonald niet slechts, zooals tot nu toe, als basis voor onderhandeling, maar als basis voor de te sluiten conventie aanneemt. Voor zoover Duitschland wijzigingen heeft voor te stellen, zullen deze in overeenstemming zijn met deze nieuwe houding. De oordeelvellingen over Roosevelt's boodschap en Hitler's redevoering waren algemeen vrij gunstig. De Fransche gedelegeerde Massigli legde een korte, zeer gereserveerde verklaring over de Duitsche gewijzigde houding af. **(Vor. ber. Ontwapening 810 D.; MacDonald's voorstellen 735 B.)**

F. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's boodschap. — De regeeringshoofden van Italië, Spanje, Zweden, Denemarken, Noorwegen, Duitschland, België, Nederland, Zwitserland, Letland, Rusland, Cuba, Nicaragua, Venezuela, Panama en Mexico, hebben toestemmend op Roosevelt's boodschap geantwoord. Engeland, Frankrijk en Oostenrijk hbeben alleen de ontvangst der boodschap bevestigd. Japan aanvaardt Roosevelt's boodschap met de noodige reserves.
(V. b. 824 C.; Roosevelt's boodschap 819 D.)

21 MEI 1933

A. **NEDERLAND. — De Economische Raad.** — Bij K. B. van 18 Mei '33 is bepaald, dat de wet op den Economischen Raad (Wet van 8 Juli 1932, Staatsblad 346) in werking treedt met ingang van 20 Mei 1933. Voor het tijdvak van 20 Mei 1933 tot en met 19 Mei 1937 zijn benoemd tot leden van den Economischen Raad: mr. D. Beaufort, Utrecht; mr. H. Bijleveld, Amsterdam; prof. mr. W. A. Bonger, Amsterdam; prof. mr. G. W. J. Bruins, Wassenaar; prof. mr. P. A. Diepenhorst, Amsterdam; ir. A. Groothoff, Amersfoort; dr. E. Heldring, Amsterdam; prof. H. A. Kaag, Tilburg; mr. H. van Manen, Zeist; dr. F. E. Posthuma, 's-Gravenhage; J. A. Stokdijk, Rotterdam; mr. L. J. A. Trip, Amsterdam; prof. ir. I. P. De Vooys, Arnhem; prof. mr. F. de Vries, Rotterdam; Ch. J. I. M. Welter, 's-Gravenhage.
Voor den tijd van 20 Mei '33 tot en met 20 Mei 1934 is benoemd tot voorzitter van den Economischen Raad prof. ir. I. P. De Vooys te Arnhem. Met ingang van 20 Mei '33 is benoemd tot secretaris van dien raad dr. P. Lieftinck, 's-Gravenhage. **(Vor. ber. 405 M.)**

B. **BELGIE. — Koning Albert's antwoord op president Roosevelt's boodschap.** — De Belgische koning heeft aan pres. Roosevelt het volgende telegram gezonden: Ik dank u hartelijk voor uw telegrafische boodschap, welke ik heb doorgegeven aan mijn regeering, die zorgvuldig de voorstellen zal onderzoeken, welke zij inhoudt.
Uwe boodschap heeft mijn volle sympathie en ik stel er prijs op, U te zeggen, dat België zich reeds in menig opzicht beijverd heeft te handelen naar de verheven inzichten, welke er in worden aangegeven. Het heeft zeven jaar geleden zijn munt gestabiliseerd en het is vastbesloten, die munt op haar huidige goudbasis te handhaven. Mijn regeering heeft, in overeenstemming met het parlement, herhaaldelijk getoond, welk kapitaal belang de Belgen hechten aan een terugkeer der vrijheid van den internationalen handel.
Tenslotte heeft mijn land te veel geleden van een oorlog, waarin het werd meegesleurd, omdat het zijn grondgebied en zijn onafhankelijkheid moest verdedigen en zijn internationale verplichtingen nakomen, dan dat het niet vurig zou wenschen, dat alles in het werk wordt gesteld, om den vrede te verzekeren en een absoluut respect der garantie-pacten, waarmede het zijn instemming betuigde, te waarborgen.
Hieruit blijkt derhalve dat in België leeft die geest van solidariteit, waarvan Uw boodschap een zoo edele uitdrukking is. **(Vor. ber. blz. 825 F.; Roosevelt's boodschap 819 D.)**

C. **ITALIE. — Mussolini's plan. - Vredespact.** — Het door Mussolini voorgestelde viermogendheden-pact is volgens een bericht uit Rome thans door de vertegenwoordigers van alle vier de landen, die er bij betrokken zijn, Duitschland, Engeland, Frankrijk en Italië, aanvaard. Deze volkomen overeenstemming werd naar men verder meldt, op 20 Mei bereikt doordat rijksminister Göring voor Duitschland en de ambassadeur De Jouvenel voor Frankrijk hun goedkeuring hechtten aan het pact.
Mussolini heeft nu het ontwerp-verdrag, waarin de vier landen zich verplichten samen te werken om den vrede in Europa te handhaven, een overeenkomst die om te beginnen tien jaar van kracht zal zijn, naar Genève gezonden. Tevens is het naar de regeeringen te Berlijn, Londen, Parijs en Rome gestuurd ter officieele bekrachtiging. **(V. b. Ontwapening 825 E.; Mussolini's plan 738 F.)**

D. **NEDERLAND. — Bezoek aan Duitsche Jeugdherbergen.** — Het bestuur van de Nederlandsche Jeugdherberg Centrale heeft met groote bezorgdheid de ontwikkeling van het jeugdherbergwerk in Duitschland gevolgd. Teneinde met de toestanden die thans in de Duitsche Jeugdherbergen heerschen nader bekend te worden, bezochten twee leden in opdracht van het bestuur een aantal jeugdherbergen, die het meest door Nederlandsche trekkers worden bezocht. Op grond van het door hen aan het bestuur uitgebrachte rapport meent het bestuur ernstig in overweging te moeten geven vooralsnog geen plannen te maken voor een bezoek aan Duitsche Jeugdherbergen. Binnenkort zullen besprekingen tusschen het bestuur der N.J.H.C. en den nieuwbenoemden leider der Duitsche Jeugdherbergbeweging plaats vinden. Na afloop daarvan zal het bestuur in overleg met den Raad van Toezicht en Advies een besluit nemen omtrent de wederkeerigheids-overeenkomst, die vroeger met de Duitsche organisatie werd gesloten. Met het oog hierop meent het bestuur zich thans tot bovenstaand advies te moeten bepalen. (V. D.)

E. **BELGIE. — Manifest der regeering in verband met de financieele moeilijkheden.** — Door de regeering is op 20 Mei '33 in verband met haar financieele politiek een beroep op de natie gepubliceerd, door alle ministers onderteekend. De officieele Nederlandsche tekst van dit stuk luidt als volgt: Vast besloten niets onverlet te laten om te komen tot het financieel herstel en tot het in evenwicht brengen van de begrooting, richt de regeering een dringenden oproep tot het land. Ter overwinning van de moeilijkheden, die ons overstelpen zal de regeering onder geen voorwendsel overgaan tot het nemen van noodlottige maatregelen, zooals inflatie, waardevermindering van den frank, of gedwongen conversie der renten. Daarvan is geen sprake. Daarvan zal nooit sprake zijn. De regeering wendt zich tot alle Belgen, tot welke klasse zij ook behooren, om hun te vragen door eensgezinde krachtinspanning het welslagen van het ontworpen plan te verzekeren. Zij verzoekt de belastingschuldigen, hun belasting te willen betalen, zonder het verstrijken van den wettelijken termijn af te wachten. Zij zal op alle gebied het bedrog doen vervolgen en de misbruiken beteugelen, overal waar zij voorkomen. Zij, die bedriegen of misbruik plegen, eigenen zich andermans goed toe en doen het volk bezwijken onder de zwaarte der lasten. Het zij belastingen, pensioenen of toelagen, steeds verrijkt men zich ten koste van de belastingbetalers en ten nadeele van de oorlogs- of arbeidsinvaliden, de gepensionneerden, de werklooozen, de weezen, de ouden van dagen. Streng zullen de schuldigen gestraft worden. Evenmin als bij particulieren mogen bij den staat uitgaven grooter zijn dan inkomsten. Zij dienen dus besnoeid en deze vermindering moet aanzienlijk zijn. De regeering bezweert elkeen, ze moedig te aanvaarden. Eens te meer komen donkere dagen over het land, doch de regeering weet ook, dat zij mag rekenen op het doorzicht, de wilskracht en de eerlijkheid van het Belgische volk. Dank zij deze groote gaven zal België over de nieuwe beproeving zegevieren. (Handelsblad v. Antwerpen)

22 MEI 1933

F. **NEDERLAND. — Rijksmiddelen.** — De Rijksmiddelenstaat over April van dit jaar wordt pas interessant voor hem die de cijfers van vroegere jaren er naast legt. Wij laten ze hieronder volgen. Tevens vindt men er bij afgedrukt de opbrengsten van de Rijksmiddelen over de eerste 4 maanden van elk jaar.

Jaar	April	Eerste 4 mnd.
	(in millioenen guldens)	
1927	42.3	166.8
1928	42.4	162.8
1929	42.4	161.2
1930	44.1	169.2
1931	39.0	154.8
1932	35.4	139.5
1933	28.6	123.2

(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 652 C.)**

A. **DUITSCHLAND. — Buitenlandsche schulden.** — Als gemeld, bedraagt het totaal der schulden tot 30 Sept. 1932 ± 20 milliard RM., waarvan 10.18 milliard niet voor 1 Oct. 1933 vervalt.
Met inbegrip van de buitenlandsche kapitaalbeleggingen in Duitschland kan de totale schuld van Duitschland aan het buitenland worden gesteld op 25 milliard RM. De grootste vorderingen hebben de Ver. Staten, n.l. 8.02 milliard, waarvan 2.9 op korten termijn. Op de Ver. Staten volgt Nederland met 3.43 milliard RM., waarvan 1.56 op korten termijn, Zwitserland met 2.71 milliard, waarvan 1.61 op korten termijn en Engeland met 2.23 milliard, waarvan 1.17 op korten termijn.
De schulden van industrie- en handelsfirma's aan het buitenland op langen termijn bedragen 4.7 milliard, op korten termijn 3.75 milliard.
Bij de banken is de verhouding 4.68 milliard op korten termijn en 1.41 milliard op langen termijn. Sedert de eerste opgave van de buitenlandsche schulden eind Juli 1931 zijn de Duitsche schulden aan het buitenland dus met ongeveer 4.3 milliard verminderd. Hiervan waren 3.8 milliard schulden op korten termijn en 0.5 milliard op langen termijn.
Van Febr. tot Sept. 1932 verminderden de schulden aan het buitenland met 1.1 milliard, waarvan 0.81 milliard op korten termijn.
De kapitaaldienst van de Duitsche buitenlandsche schulden voor den tijd van Oct. 1932 tot Sept. 1933 bedraagt 1.33 milliard RM.
De rentelast bedraagt 1.05 milliard, waarvan 0.61 ten laste van schulden op langen termijn.
Van den geheelen kapitaaldienst moeten 0.35 milliard door overheidsorganen en 0.98 milliard uit het particuliere bedrijfsleven worden opgebracht.
(Vorig bericht blz. 544 I.)

B. **VATICAAN. — Kardinaal Gasparri benoemd tot prefect der „Opperste Rechtbank".** — De Paus heeft kardinaal Pietro Gasparri tot prefect van de „Opperste Rechtbank der Signatura" te Rome benoemd, als opvolger van den dezer dagen overleden kardinaal Cerretti. De taak van dezen kerkelijken „Hoogen Raad" is o.m., kennis te nemen van cassatie-aanvragen tegen vonnissen van de Rota, het pauselijke gerechtshof. Kardinaal Gasparri is pauselijk staatssecretaris oftewel minister van Buitenlandsche Zaken van het Vaticaan geweest en wel van 1914 tot 1930. Hij is sinds 1907 kardinaal en heeft deze maand den leeftijd van 81 jaren bereikt. Het aanzien dat hij geniet is bijzonder groot.
Zijn opvolger als staatssecretaris is mgr. Pacelli, de vroegere nuntius te Berlijn. (L'Osservatore Romano)
(Vorig bericht blz. 610 D.)

C. **NEDERLAND. — Contingenteering. - Gort-invoer.** — De Staatscourant bevat een K. B., waarbij de invoer van gort wordt gecontingenteerd. De bepalingen gelden voor het tijdvak van 1 Mei '33 tot 1 Nov. '33. Het contingent is bepaald op 100% van het gemiddelde van den maandinvoer in 1931 en 1932.

D. **NEDERLAND. — Bouwvak. - Statistiek.** — Hieronder volgt een statistiek van de aannemingscijfers, die een duidelijk beeld geven van den toestand, waarin het bouwbedrijf thans verkeert:

1914	f 50.392.776	1924	f 133.529.080
1915	55.547.282	1925	114.633.626
1916	73.090.138	1926	135.926.269
1917	69.259.633	1927	132.787.951
1918	94.786.992	1928	160.178.176
1919	164.277.920	1929	178.041.743
1920	259.024.396	1930	185.066.650
1921	189.020.659	1931	151.893.063
1922	132.831.903	1932	89.326.051
1923	121.902.356		

Een vergelijking van de totalen van de aannemingscijfers der verschillende rubrieken over de jaren 1930, 1931 en 1932 geeft het volgende resultaat:

	1930	1931	1932
Particulieren	73.457.839	59.048.428	42.361.834
Gemeentebest.	50.849.403	35.386.757	11.356.814
Woningbouwver.	15.418.766	13.085.835	2.912.040
Rijk en Polderbesturen	41.739.712	40.654.640	30.890.456
Ned. Spoorwegen	3.600.930	3.717.403	1.804.907
Totaal	185.066.650	151.893.063	89.326.051

(Vorig bericht Bouwvak 769 D.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Bronzen Boeddhabeeld op Celebes gevonden.** — De oudheidkundige dienst te Batavia is verrijkt met het grootste en oudste bronzen Boeddhabeeld, dat ooit in den Archipel werd gevonden. Het beeld is afkomstig van de Westkust van Celebes, waar tot dusverre nooit een oudheidkundige vondst uit de Hindoe-periode werd gedaan. Deze vondst werpt een geheel nieuw licht op de verbreiding en de chronologie van de Boeddhistische stroomingen in het oostelijk deel van Indonesië. De vondst wordt onder de belangrijkste ontdekkingen van den laatsten tijd gerangschikt. (Java Bode)

F. **NEDERLAND. — Leger. - Toelating als cadet tot de Koninklijke Militaire Academie.** — Door den Minister van Defensie is in de Ned. Staatscourant van 27 April 1933, Nr. 82, o.a. bekend gemaakt, dat voor 1933 voor toelating als cadet tot de K. M. A. worden opengesteld:
Voor het leger in Nederland:
6 plaatsen voor de Genie;
Voor het leger in Nederl.-Indië:
17 plaatsen voor de Infanterie (waarvan 1 voor Inlandsche of daarmede gelijkgestelde jongelieden),
4 plaatsen voor de Artillerie,
2 „ „ „ Genie,
3 „ „ „ Militaire Administratie.
Alzoo worden voor de overige wapens en voor het dienstvak der Mil. Admin. van het Nederl. leger geen plaatsen opengesteld.
Voor verdere inlichtingen zie de Ned. Staatscourant van 27 April '33. **(Vorig bericht blz. 719 C.)**

G. **ROEMENIE. — Suikermonopolie.** — Ter bevordering van het suikerverbruik en ter voorkoming van den smokkelhandel in suiker naar Roemenië besloot de Roemeensche regeering tot de schepping van een suikermonopolie over te gaan, dat aan het spiritusmonopolie zal worden aangesloten. Op den invoer van saccharine zal een afzonderlijke accijns van 5000 lei per K.G. worden geheven. (Dimeneata, Boecarest)
(Vor. ber. Suikerindustrie 351 A.)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Boedi Oetomo.** — Den 20sten Mei '33 heeft Boedi Oetomo — het schoone streven — de wel bekende gematigd nationalistische, tevens oudste politieke vereeniging in Ned.-Indië, haar 25-jarig bestaan herdacht.
De voorbereiding tot haar oprichting is geschied door Mas Wahidin Soediro Hoesodo, een gepensionneerd gouvernements-arts, die in de jaren 1906 en 1907 verschillende plaatsen op Java heeft bezocht om daar bij de Inlandsche ambtenaren zijn denkbeelden te propageeren betreffende de opheffing van het Javaansche volk. Hij vond echter bij deze categorie der inheemsche samenleving geen gehoor; wel bij de studeerende jeugd. Met dit gevolg, dat de leerlingen der voormalige artsenschool te Batavia op den 20sten Mei 1908 besloten tot de oprichting van de thans jubileerende vereeniging. Al spoedig meldden alle inheemsche leerlingen van middelbare-, hoofden- en kweekscholen op Java zich als lid aan, terwijl ook vele intellectueelen door toetreding van hun belangstelling blijk gaven. Groot was de geestdrift in den aanvang. „Java Vooruit" werd het parool.
De eerste vijfjarige periode van B.O.'s bestaan kenmerkte zich door grooten bloei. „Zij was de eenige belangrijke organisatie, waarin de sociaal-politieke aspiraties van de Javaansche aristocratie van afkomst

en verstand tot uiting konden komen", zegt de heer J. Th. Petrus Blumberger in zijn bekend werk „De nationalistische beweging in Ned.-Indië".
Boedi Oetomo telde eind 1930 ongeveer 1800 leden, voor een groot deel ambtenaren van het Gouvernement en de Vorstenlanden. De vereeniging beoogde bij haar oprichting opheffing van het Javaansche volk uit zijn toestand van achterlijkheid op cultureel en maatschappelijk gebied, maar is door den invloed van andere inheemsche politieke vereenigingen en onder den drang van de extreem-nationalistisch gezinde jongeren in haar midden, allengs uitgegroeid tot een op het Indonesische nationalisme gefundeerde beweging.
(De Telegraaf)

A. **NEDERLAND. — Textielindustrie. - Nijverdal. —** Op het marktplein van Nijverdal, gemeente Hellendoorn, heeft op 20 Mei '33 een indrukwekkende bijeenkomst der geheele bevolking plaats gehad. Zij gaf uitdrukking aan den grooten nood, waaronder deze gemeente gebukt gaat in verband met de toenemende werkloosheid in de textielindustrie, de massa-ontslagen en de opnieuw dreigende ontslagen bij de Kon. Stoomweverij, welke de voornaamste bestaansbron van deze plaats uitmaakt.
(Vorig bericht blz. 786 A.)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — De theerestrictie. —** Twee aankondigingen met betrekking tot de theerestrictie zijn gepubliceerd, waarbij wordt vastgesteld, welke autoriteiten zullen zijn gemachtigd tot het verstrekken van uitvoervergunningen en waarin de voorwaarden worden vastgelegd, welke voor het verkrijgen van een uitvoer-licentie moeten zijn vervuld. De autoriteiten, die de vergunningen verleenen zullen bestaan uit een comité, dat is samengesteld uit 11 vertegenwoordigers van de theecultures. De geheele uitvoer van Britsch-Indië zal jaarlijks door de regeering van Engelsch-Indië moeten worden goedgekeurd, zooals is overeengekomen met de vertegenwoordigende commissies van Britsch-Indië, Ceylon en Ned.-Indië. De hoeveelheid, welke Engelsch-Indië over zee zal uitvoeren, moet in dezelfde verhouding staan tot den totalen „standaard"-export als die over land. Deze „standaard"-uitvoer is de maximale hoeveelheid, die in elk der drie jaren 1929, 1930 en 1931 werd uitgevoerd. De regeering heeft het recht de beslissingen van het comité, dat de vergunningen verstrekt, te herzien. **(Vorig bericht blz. 811 G.)**

C. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Buitenlanders aan de Nederl. universiteiten. —** De Medische Faculteits-vereeniging te Groningen heeft na een bespreking van de mogelijkheid, dat buitenlandsche studenten worden toegelaten tot de universiteit of in universiteitsklinieken enz. een plaats zullen krijgen als assistent, naar de Clercke Cronieke meldt een motie aangenomen, waarin zij er bij de faculteit ten sterkste op aandringt, den buitenlandschen studenten geen verdere concessies te doen, dan waartoe de wet op het hooger onderwijs haar noodzaakt. Zij verzoekt de faculteit dringend, er ten sterkste bij de regeering op aan te dringen dat het in den vervolge onmogelijk zal zijn dat:
a. Buitenlandsche studenten co-assistentschappen zullen vervullen aan academische klinieken hier te lande;
b. De geneeskundige praktijk binnen de grenzen van het rijk en zijne koloniën door anderen dan Nederlandsche staatsburgers zal kunnen worden uitgeoefend;
c. De Medische Faculteits-vereeniging — mede na het onderhoud dat het bestuur met den voorzitter van de faculteit mocht hebben — is ten volle overtuigd, dat de belangen van de Medische studenten bij de faculteit in veilige handen zijn,
besluit, ook langs anderen weg pogingen te zullen aanwenden om de regeering te overtuigen van de noodzakelijkheid van de bovengenoemde maatregelen en wel door nader contact te zoeken met de Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, de bevriende vereenigingen van medische studenten en organisaties van andere faculteiten. **(V. b. Onderwijs 734 C.)**

D. **RUSLAND. — Zinovjev en Kamenev. —** De pers publiceert een verklaring zoowel van Zinovjev als van Kamenev, die met Trotzki, wegens verzet tegen de politiek van Stalin uit de Communistische Partij waren gezet, dat zij hun dwaling erkennen, hun strijd tegen het leiderschap van Stalin veroordeelen en verzoeken weder in de partij opgenomen te worden.
(Le Temps)

E. **DUITSCHLAND. — Militaire rechtspraak. —** In Duitschland zal de militaire rechtspraak, die sinds 1919 was opgeheven, weder worden ingevoerd.
(Der Angriff)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Anti-Hitler-boycot georganiseerd. - Duitsche films geboycot. —** Om te protesteeren tegen het optreden van de machthebbers in Duitschland is te New York een anti-Hitler-boycot georganiseerd, door een geheime commissie van twaalf.
De leider van deze commissie heeft verklaard, dat zij reeds 25.000 aanhangers heeft. Het doel van de beweging is het boycotten van geïmporteerde Duitsche goederen. De commissie heeft zich verder ten doel gesteld de Amerikaansche zakenlieden te bewegen, geen Duitsche goederen te koopen, o.a. door er op te wijzen dat die producten ook in andere landen te koop zijn.
Uit rapporten van bioscoopdirecteuren te New York blijkt, dat onder invloed van het anti-Joodsche optreden der nieuwe bewindhebbers in Duitschland, Duitsche films te New York slechts de helft van de belangstelling trekken van vroeger. Een der meest vooraanstaande bioscooptheaters heeft de Duitsche films volledig van het programma geschrapt, en zal beginnen met de vertooning van eenige Russische producten. In bioscoopkringen beschouwt men den toestand als zeer ernstig en den filmmaatschappijen in Duitschland is geadviseerd thans geen Duitsche films naar Amerika te verschepen.
(New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. blz. 818 G.)**

G. **NEDERLAND. — Uitvoer van rijst naar Duitschland. —** De minister van Economische Zaken en Arbeid heeft een regeling getroffen voor den uitvoer van rijst naar Duitschland.
Een commissie is ingesteld, tot leden waarvan zijn benoemd mr. A. N. Molenaar, A. Kolthoff, Den Haag; mr. C. M. van Sillevoldt, Wassenaar; H. van Schaardenburg, Rotterdam; A. V. Laan, Wormerveer; A. J. Haller, Amsterdam.
Als voorzitter dier commissie, tevens belast met de afgifte van certificaten voor den uitvoer van rijst naar Duitschland, is mr. A. N. Molenaar aangewezen.
De heffing ter bestrijding van de kosten aan de afgifte van de certificaten verbonden is vastgesteld op 10 ct. per 1000 K.G.

23 MEI 1933

H. **NEDERLAND. — Nederl. Dierkundige Vereeniging.** Op 20 Mei '33 vond in het Zoölogisch Laboratorium te Leiden een wetenschappelijke vergadering plaats. Een der sprekers, dr. Fischel, had als onderwerp: „Die Geschichte der Biologie und der Psychologie in den Niederlanden". Wij ontleenen hieraan het volgende:
Aan het eind van de 18de eeuw nam Petrus Camper nog aan, dat alle dieren in hun tegenwoordige gedaante door God geschapen zouden zijn. Daarom behoefde hij als bioloog niet te vragen, waarom de giraffe een langen hals en de muis een grijs vel heeft. Pas een menschenleeftijd later heeft Lamarck aangenomen, dat alle dieren eerst door de ontwikkeling verschillend geworden zouden zijn. Donders was het ten deele met hem eens. Waarom zijn de dieren ech-

ter veranderd? Donders meent, dat de wil ze langzamerhand verschillend gemaakt heeft. In tegenstelling met Darwin en Lamarck ziet hij dus tenslotte in de ziel de oorzaken voor de ontwikkeling der levende wezens. Toen ter tijd heeft echter Donders' meening geen practische beteekenis gekregen, omdat kort daarna Darwin's leer van de selectie het ontstaan der soorten goed scheen te verklaren. En met het groote succes van deze leer verdwenen alle psychologische vragen uit de biologische publicaties. Een wetenschappelijke psychologie bestaat pas sedert het einde van de 19de eeuw. Nog in 1898 heeft Jelgersma in zijn werk over de hysterie geklaagd, dat er over de gezonde menschenziel weinig bekend was. Heymans en Wiersma hebben door hun enquête menschelijke typen vastgesteld en den samenhang tusschen type en beroep bestudeerd.
De ziel heeft zich waarschijnlijk uit primitieve beginstadia ontwikkeld. Processen in de ziel kunnen ook de oorzaak van het ontstaan van nieuwe diersoorten geweest zijn. De dierpsychologie, die Buytendijk en Bierens de Haan in Nederland tot ontwikkeling hebben gebracht, geeft nieuwe mogelijkheden, om de gezonde en zieke menschenziel te begrijpen — en leidt tot nieuwe gedachten over de geschiedenis van de dierenwereld, zooals Donders deze voor het eerst opgesteld heeft. **(Zie rubriek: Biologie.)**

A. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Duitsche hulppolitie niet militair gerekend.** — In de commissie voor de effectieven van de ontwapeningsconferentie te Genève werd het Fransche voorstel om bij de berekening van de legerkracht rekening te houden met de Duitsche hulppolitie, definitief met 8 tegen 6 stemmen verworpen. Vóór het Fransche voorstel stemden o.a. Frankrijk, Polen, de Kleine Entente en België, tegen: o.a. Duitschland, Oostenrijk, Nederland, Engeland, de Vereenigde Staten, Zweden en Hongarije.
(Vorig bericht blz. 826 C.)

B. **ALICE NAHON OVERLEDEN.** — De ook in Nederland en Zuid-Afrika zeer bekende Vlaamsche dichteres Alice Nahon is op 21 Mei '33, 37 jaar oud, aan de gevolgen van een langdurige slepende ziekte overleden.
Haar leven is er een geweest van veel toewijding en lijden. Op 17-jarigen leeftijd was zij reeds verpleegster in een ziekenhuis van haar geboortestad Antwerpen. Na twee jaar werd zij echter zwaar ziek, en moest in een sanatorium in de Kempen worden opgenomen, waar zij zes jaar is gebleven en eenige van haar innigste gedichtjes heeft geschreven. Later, steeds hopende op genezing, verbleef zij achtereenvolgens in Zwitserland, in Zuid-Frankrijk, in Nederland en toen weer in Vlaanderen, zonder het zoo vurig gewenschte herstel te vinden.
Alice Nahon heeft naast vele in tijdschriften verspreide gedichten, drie veel gelezen verzenbundels nagelaten: Vondelingskens (1920), Op zachte Vooizekens (1921) en Schaduw (1928). In minder dan tien jaar werden 50.000 exemplaren van de eerste twee bundels verkocht. Voor haar verstechniek had zij veel te danken aan Guido Gezelle en aan Pol de Mont. Haar poëzie was zacht, eenvoudig en muzikaal en getuigde van een ware lyrische ontroering. In den laatsten bundel van Alice Nahon viel echter een nieuwe wending te bespeuren en hoorde men reeds de eerste echo's weerklinken van den onrustigen geest van onzen tijd. Haar vroegtijdig verscheiden beteekent een waren rouw voor de Vlaamsche letteren.
(Nieuwe Rott. Crt.)

C. **UNILEVER. — Verliest proces van ca. £ 500.000.** — Anderhalf jaar geleden hebben twee Noorsche maatschappijen, traanleveranciers van de Unilever, deze maatschappij een proces aangedaan wegens contractbreuk. De Unilever had namelijk geweigerd traan te ontvangen, die door deze maatschappijen in tankbooten was afgeleverd. Volgens de maatschappij was deze aflevering in strijd met het contract, weshalve zij bij haar weigering bleef volharden. De Noorsche maatschappijen hebben daarop te Londen een aanklacht wegens contractbreuk tegen de Unilever ingediend, doch zij hadden met het proces geen succes: zoowel de rechtbank (Court of Justice) als het Court of Appeal hebben den eisch afgewezen. De maatschappijen hebben het echter daarbij niet gelaten en hebben haar zaak voorgelegd aan de hoogste instantie, het House of Lords.
Thans komt het verrassende bericht, dat de maatschappijen door deze hoogste instantie in het gelijk zijn gesteld.
Dit komt de Unilever op een zeer hoog bedrag te staan, hetgeen trouwens duidelijk is, als men bedenkt, dat bij het contract een prijs voor traan was overeengekomen van £ 25 per ton, terwijl de prijs thans gedaald is tot circa £ 14 per ton.
De Noorsche maatschappijen hebben een schadevergoeding geëischt van £ 448.000. Of dit bedrag ten volle zal worden toegewezen is door de uitspraak nog niet beslist. Doch in ieder geval zal de verliezende partij de niet geringe proceskosten moeten betalen, zoodat deze zaak, in Hollandsch geld tegen den tegenwoordigen pondenkoers omgerekend, de Unilever een millioen of vier zal kosten.
(N. Fin. en Kap.)

D. **VOLKENBOND. - Joodsche minderheid in Duitsch-Opper-Silezië.** — Op 22 Mei '33 is de 72ste vergadering van den Volkenbondsraad, onder voorzitterschap van den gedelegeerde van Mexico, Castillo Najera, geopend. De zitting werd o.a. bijgewoond door Sir John Simon en Paul-Boncour.
De Raad heeft zich beziggehouden met de klacht van den heer Bernheim over de behandeling van de Joodsche minderheid in Opper-Silezië. De secretaris-generaal had beslist dat deze klacht dringend behandeld zou worden. De Duitsche afgevaardigde deelde echter mede, dat zijn regeering nog aanvullende inlichtingen noodig heeft. Op zijn verzoek werd daarom de behandeling tot de volgende vergadering verdaagd.
(Vorig bericht blz. 797 E.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Duitsche Nazi's.** — Het Bat. Nbl. meldt dat voor het Duitsche clubgebouw de swastika-vlag plechtig is onthuld, maar verzekert tegelijkertijd, dat de nazi's zich van actie naar buiten zullen onthouden. Hun tien geboden terzake, die ook voor Indië gelden, luiden ongeveer als volgt: Gedraag u naar de wetten van het land, waar gij gast zijt; houd u buiten de politiek van dat land; u is steeds verplicht te bekennen, dat gij nationaal-socialist zijt; draag door uw gedrag bij tot de eer der partij; zie in ieder Duitscher een landgenoot, afgescheiden van rang of stand; help landgenooten, die buiten eigen schuld in nood verkeeren; zet ieder op verzoek het doel der partij uiteen; lees het partijorgaan, partijboeken, enz.; wek partijgenooten ter plaatse op tot aaneensluiting en maak onderling geen oneenigheid. (Bat. Nieuwsblad)

F. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Duitsch amendement op plan-MacDonald ingetrokken.** — De Duitsche delegatie heeft den voorzitter Henderson medegedeeld, dat zij het amendement heeft ingetrokken, hetwelk veertien dagen geleden tot de zoo ernstige crisis der ontwapeningsconferentie leidde en schrapping beoogde van het geheele hoofdstuk van MacDonald's ontwerpconventie over de legerorganisaties.
In den toelichtenden brief tot de intrekking van het Duitsche amendement deelde de Duitsche gedelegeerde Nadolny mede, dat deze intrekking dus beteekent, dat de Duitsche delegatie zich er mede vereenigt, dat de ontwapeningsconventie bepalingen tot unificatie van legerinrichtingen zal inhouden, onder voorbehoud natuurlijk, dat de overeenkomst valt onder de overgangsbepalingen. (Völk. Beobachter) **(829 A.)**

A. ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Het Amerikaansche standpunt. - Verklaring van Norman Davis.

— De buitengewone ambassadeur der Vereenigde Staten, Norman Davis, heeft op 22 Mei in de hoofdcommissie der ontwapeningsconferentie de aangekondigde verklaring der Amerikaansche regeering voorgelezen betreffende haar definitieve houding nopens het probleem der ontwapening en veiligheid.

In deze verklaring wordt het volgende gezegd:

De Amerikaansche regeering is bereid, op het gebied der ontwapening zoover te gaan als iedere andere staat. Het einddoel is de vermindering der bewapening etappegewijs, zoo snel mogelijk en tot het niveau der voor binnenlandsche politiedoeleinden noodzakelijke troepen.

De Amerikaansche regeering is bereid, als bijdrage tot de organisatie van den vrede bij een conflict met de overige mogendheden te beraadslagen, of de vrede in gevaar is. Ingeval de overige mogendheden na uitvoerige beraadslagingen besluiten, dat een staat den vrede in gevaar heeft gebracht door schending der internationale verplichtingen en ingeval dan een overeenstemming wordt verkregen tusschen de overige mogendheden betreffende den schuldigen en verantwoordelijken aanvaller, dan verplicht de Amerikaansche regeering zich, zich te onthouden van iedere handeling, welke het gemeenschappelijke optreden der overige mogendheden tot herstel van den vrede in gevaar zou kunnen brengen.

De Amerikaansche regeering verklaart zich bereid, tot een gemeenschappelijke automatische en permanente contrôle op de bewapeningen door een permanente ontwapeningscommissie.

Het definitieve doel moet volgens de opvatting der Amerikaansche regeering de volledige verwezenlijking der ontwapening in etappes zijn, evenwel moet de eerste definitieve stap direct worden genomen.

Norman Davis verklaarde verder, dat het einde der ontwapeningsconferentie thans in het vooruitzicht is.

Alle naties der wereld moeten thans toonen, of zij de bedoeling hebben, de voortschrijdende ontwapening ten uitvoer te leggen, of terug te keeren tot het systeem van voor den oorlog: onbegrensde bewapening, internationale verdenking en vrees.

Alle mogendheden der wereld moeten thans het door haar in 1919 aangegane ontwapeningssysteem ten uitvoer leggen of de wereld zal thans openlijk moeten toegeven aan den bewapeningswedloop. Dan zou evenwel het geheele zoo moeizaam opgetrokken mechanisme ineenstorten en de ontwikkeling zou leiden tot een nieuwen wereldoorlog. De bewapeningen moeten worden teruggebracht tot een zuiver verdedigingsniveau. Norman Davis wees er in het bijzonder op, dat president Hoover reeds zijn bereidheid heeft te kennen gegeven, de zware aanvalswapenen volledig af te schaffen.

De Amerikaansche regeering neemt het Engelsche ontwapeningsplan aan.

Bij een toekomstig conflict zou als aanvaller kunnen worden beschouwd de staat, welks troepen door schending der verdragen een vreemd gebied bezetten.

Norman Davis wees er vervolgens met nadruk op, dat twee belangrijke hinderpalen de ontwapening in den weg staan:

Ten eerste de vrees dat Duitschland de bedoeling heeft, zich opnieuw te bewapenen.

Ten tweede de weigering der zwaar bewapende Europeesche staten bij den huidigen stand van zaken in de wereld een werkelijken stap te doen in de richting van ontwapening.

Wanneer evenwel op dit beslissende oogenblik een staat weigert concrete bewijzen te geven van zijn vredelievende bedoelingen en persisteert bij zijn recht op herbewapening, zelfs wanneer andere mogendheden belangrijke en effectieve ontwapeningsmaatregelen nemen, dan zal het grootste deel der verantwoordelijkheid voor het zonder resultaat blijven der conferentie met de onafzienbare gevolgen van dien, ten laste komen van deze natie.

Het is onmogelijk het ontwapeningsprobleem op te lossen, wanneer een natie er op staat, te herbewapenen, terwijl de andere naties ontwapenen.

Het onvermijdelijke gevolg zou slechts zijn, de hervatting van den bewapeningswedloop. De Amerikaansche regeering heeft een goed begrip van bepaalde politieke moeilijkheden, welke de overige Europeesche mogendheden verhinderen, de bewapeningen te verminderen.

Wij erkennen, zoo heet het verder in Norman Davis' verklaring, het legitieme recht van iederen staat op de handhaving van zijn veiligheid. Evenwel zijn wij er diep van doordrongen, dat op den duur de veiligheid beter kan worden verzekerd door een gecontroleerde ontwapening, welke te bereiken is door een voortgezette, etappegewijze vermindering der bewapening der zwaarbewapende staten tot het in de vredesverdragen vastgelegde niveau.

Eenige dagen geleden zijn op de conferentie bij de behandeling van het Engelsche plan zeer ernstige moeilijkheden ontstaan. Sindsdien heeft de situatie zich echter verbeterd.

De redevoering van den Duitschen rijkskanselier heeft bijzonderheden verschaft betreffende de houding en de politiek van Duitschland op het gebied der ontwapening. Zij is mede, doordat Duitschland tegelijkertijd de boodschap van president Roosevelt goedkeurde, van groot nut geweest. Deze redevoering, zoomede de verklaring van Nadolny betreffende het Engelsche ontwerpverdrag als basis voor het toekomstige ontwapeningsverdrag heeft de situatie zoodanig gewijzigd, dat wij thans opnieuw het plan in behandeling kunnen nemen, met de hoop tot resultaat te komen.

Teneinde de bespreking weer terug te brengen tot het concrete probleem der agenda, neemt de Amerikaansche delegatie het hoofdstuk inzake het materiaal aan.

Het is te hopen, dat de andere delegaties hiermede accoord zullen gaan en aldus de weg vrij zal komen voor een onverwijlde beslissing betreffende alle concrete voorstellen van dit hoofdstuk. **(Vorig bericht blz. 829 F.)**

B. NEDERLAND. — Middenstand. - Actie tegen warenhuizen te Maastricht. —

De Kon. Nederl. Middenstandsbond deelt ons het volgende mede:

„De Maastrichtsche Middenstand is een actie begonnen tegen de warenhuizen. Alle toegangen tot de groote winkelstraten zijn overspannen met spandoeken, waarop met kapitale letters den koopers verzocht wordt alleen bij middenstanders te koopen.

De laatste paar jaren hebben de warenhuizen ter plaatse hun inrichtingen enorm uitgebreid. Vroom & Dreesmann heeft aan de Grootestraat een winkel laten bouwen, die de grootste van Limburg genoemd wordt. Hema, Haweko, e.a. doen den middenstanders eveneens concurrentie aan. Dit heeft hen blijkbaar balsturig gemaakt. Zelfs zijn er bij de geestelijke autoriteiten klachten binnengekomen. Een middenstander schilderde op de stoep van een openbaar gebouw met olieverf de woorden: „Leve Hitler".

Teekenen des tijds! De gebeurtenissen bij onze Oostelijke naburen maken blijkbaar ook hier te lande indruk en vinden navolging.

Wij kunnen ons daarmee vereenigen, voor zoover men er een aansporing in vindt tot krachtiger optreden van den middenstand in den concurrentiestrijd met geoorloofde middelen. Wij hopen echter voor excessen bewaard te blijven en waarschuwen bij voorbaat tegen het zoo gemakkelijk vervallen in uitersten, waarop blijkens veler neiging tot Hitleriaansche methoden op economisch terrein helaas kans bestaat.

Men bedenke, dat elke kunstmatige bevoorrechting zich op den duur wreekt en dat uitzonderingsmaatregelen, zooals men in Duitschland tegen het grootwinkelbedrijf neemt, naar Nederlandsche opvatting zonder rechtsgrond zijn en daarom niet mogen worden geduld. Wij vreezen trouwens, dat zoodra de politieke machtsfactoren, welke zoodanig rigoureus ingrijpen in normale bedrijfsverhoudingen mogelijk maken, eens zullen ophouden te werken, zal blijken, dat de weerkracht van het middenstandsbedrijf door deze protectionistische maatregelen eer verzwakt dan versterkt zal zijn.

Grooter activiteit van den middenstand in den concurrentiestrijd en vooral meer saamhoorigheid, collegialiteit en wederzijdsche begunstiging moedigen wij gaarne aan. Helaas koopen nog heel wat middenstanders — dikwijls onnadenkend — in warenhuizen, filiaalzaken en coöperatie-winkels. Vooral de vrouwen zondigen tegen het solidariteitsbeginsel en verliezen daarbij uit het oog: „Wat gij niet wilt, dat U geschiedt, doet dat dan ook een ander niet"!

Daartegen moeten wij te velde trekken met de leuze: „Middenstanders, koopt bij middenstanders"."

(Kon. Ned. Midd. Bond) **(V. b. Middenstand 455 F.)**

C. DUITSCHLAND. — Nieuwe rechtsbegrippen. — Op het eerste rijkscongres van Duitsche juristen heeft dr. Frank, rijkscommissaris van Justitie, het woord gevoerd. Hij verklaarde o.a.:

Wij zijn anti-semieten, maar geen barbaren. Wij voeren den strijd tegen de Joden op een manier, die

in overeenstemming is met het cultuurpeil van het Duitsche volk. Ook door de gruwelcampagne zullen wij ons hiervan niet laten weerhouden.
Wat de bestrijding van de misdaad betreft, zei dr. Frank: Wij moeten een einde maken aan de decadente juristerij, aan de opvatting, dat alleen de misdadiger en niet het slachtoffer van de misdaad in het middelpunt van het rechtswezen staat. Wij zullen er voor zorgen, dat de misdadiger in Duitschland weer zal sidderen en dat de fatsoenlijke mensch zich veilig voelt.
De strijd tegen het Romeinsche recht, aldus dr. Frank, is geen beleediging van Rome, maar is een binnenlandsche Duitsche aangelegenheid en treft het Romeinsche recht slechts in den vervalschten vorm, waarin het in Duitschland is binnengeslopen. Wij willen ons recht in de Duitsche taal en volgens Duitsche opvatting opbouwen. (General Anzeiger)

A. **ROTTERDAM. — Nieuwe Parksluizen geopend.** — Met eenige plechtigheid zijn op 22 Mei '33 de nieuwe Parksluizen te Rotterdam en bijbehoorende werken in gebruik genomen.

B. **NEDERLAND. — Rede van ir. J. A. Kalff over Nederl. Oost-Indië.** — In de vergadering van de leden van den Ondernemersraad voor Ned.-Indië, welke op 19 Mei '33 werd gehouden, vroeg de voorzitter, ir. J. A. Kalff, de aandacht van de aanwezigen voor enkele punten, die voor het lot van Ned.-Indië van overwegend belang zijn, n.l. zijn financieelen toestand, de ontwikkeling van zijn economische mogelijkheden door samenwerking met Nederland en het vraagstuk der Europeesche werkloozen. Wij ontleenen aan zijn rede o.a. het volgende:
Komende tot de economische samenwerking van Nederland en Ned.-Indië, zeide ir. Kalff, dat in het handelsverkeer van Ned.-Indië, Nederland zoo noodig moet worden geplaatst in een afzonderlijke positie, in tegenstelling dus met de opendeur-politiek, die Indië tot groote ontwikkeling heeft gebracht. Spr. meende echter in dit opzicht te moeten waarschuwen, dat hoezeer echter ook de internationale verhoudingen en gedragingen in de richting van wijziging der handelspolitiek mogen dringen, men daartoe niet zonder nauwkeurige overweging en groote voorzichtigheid zal mogen overgaan.
Tenslotte wijdde de heer Kalff nog enkele woorden aan de Europeesche werkloosheid in Indië. Ten opzichte van de wijze, waarop de werkloozen zouden moeten worden gesteund, meende hij te moeten opkomen tegen de opvatting, dat op de werkgevers als zoodanig de plicht zou rusten tot steunverleening. Hetgeen thans van werkgevers mag worden verwacht, kan niet verder gaan dan dat zij als anderen hun plicht als staatsburgers nakomen. Wij mogen echter niet vergeten — zoo merkte spr. op — dat ieder, die zegt dat de steunverleening aan werkloozen plicht der gemeenschap is, daarmede tevens uitspreekt, dat het ook zijn plicht is. In verband hiermede wekte de heer Kalff de aanwezigen op om dien plicht niet te verzuimen.

C. **FRANKRIJK. — Bezuiniging.** — De Fransche senaat heeft de beraadslaging voortgezet over de financieele wet en een voorstel behandeld, dat een verlaging der uitgaven van alle ministeries met 5% ten doel heeft.
Senator Bourgeois diende een amendement in, waarbij het ministerie van Oorlog van deze bezuiniging zal worden vrijgesteld.
Minister-president Daladier steunde als minister van Oorlog dit voorstel.
Tenslotte keurde de Senaat de vermindering van de begrooting der ministeries met 5% goed met uitzondering van die van het ministerie van Oorlog, Luchtvaart en Marine. (La Journée Industrielle)
(Vor. ber. Financiën 721 F.)

24 MEI 1933

D. **OOSTENRIJK. — Minister Vaugoin tegen de Nazi's.** — De minister van Legerzaken, Vaugoin, heeft op 23 Mei '33 voor de radio een rede gehouden met als onderwerp de vraag: „Is Oostenrijk waard te worden gehandhaafd?"
Rampzalige invloeden, zeide spr. o.a., grootendeels van buiten, trachten ons volk van het belijden van zijn oud geloof en zijn nationaliteit af te brengen en zelfs aan de Oostenrijksche nationaliteit in het eigen land den oorlog te verklaren. Hoe sterker dit onpatriottische streven zich evenwel doet gelden, des te sterker sluiten de trouwe vaderlanders zich aaneen rondom de Oostenrijksche banier om de afvalligen en hoogverraders tot zwijgen te brengen.
Wat het leger betreft, dit staat nog boven alle partijen en klassen.
Oostenrijk is een Duitsche stam, die de Duitsche nationaliteit grootendeels mede heeft geschapen, het was reeds een bloeiende Duitsche staat, toen andere stammen, die thans op de Duitsche nationaliteit voor zichzelf alleen aanspraak maken, nog zelfs niet begrepen, wat Duitsch beteekent.
Oostenrijk heeft nooit andere Duitsche stammen aangevallen, wel hebben vele andere Duitsche stammen Oostenrijk overvallen en in een oorlog verwikkeld. Ook in de toekomst zal Oostenrijk slechts voor de bescherming van de geheele Duitsche nationaliteit werken en strijden. Vermaningen omtrent Nibelungentrouw zijn derhalve overal anders beter van toepassing dan bij ons Oostenrijkers.
De door de hakenkruisers gepropageerde nationale vernieuwing bestaat voor hen in het krachtig weder opwekken der Oostenrijksche nationaliteit en in de krachtige bestrijding van alle pogingen om ons te „veronoostenrijken".
Wij verklaren thans, ging spr. voort: Weg met de „veronoostenrijking!" Onze lankmoedigheid is ten einde tegenover de aanmatiging dergenen, die onder den naam van nationale eenheid Oostenrijk willen opslokken, en dergenen, die het willen verpletteren.
Het Oostenrijksche volk zal, als men het zijn aanspraken op gerechtigheid onthoudt, de middelen vinden om te toonen, dat een Duitsche stam uit Oostenrijksch hout niet kan worden geveld.
Nibelungentrouw werd in Oostenrijk steeds begrepen, als het om het lot der geheele Duitsche nationaliteit ging. Terwijl Oostenrijk herhaaldelijk zijn bloed stortte aan de grenzen van het Duitsche rijk, bleven andere Duitsche staten òf neutraal, òf zij sloten een afzonderlijken vrede, òf zij liepen naar het vijandelijke kamp over. Er zijn Duitsche staten, die er geen bezwaar tegen hadden in verbond met andere mogendheden het Duitsche Oostenrijk aan te vallen.
In den wereldoorlog hebben Oostenrijksch-Hongaarsche legers Duitschlands rug tegen de Russische overmacht gedekt. Ja, wij hebben onze geheele machtspositie opgeofferd, opdat Duitschland behouden zou blijven.
De Oostenrijker is niet slap. Onze sterkte berust overigens niet in agressieve brutaliteiten en een onzinnig gebruik van macht, maar in een wezenlijke, met wijsheid, verstand en overleg gebruikte kracht.
Wij verdedigen onze positie ook zonder een afstootend radicalisme. Dat zijn de moreele eigenschappen van ons volk, welks hooge cultuur niets anders toelaat.
Het is niet de schuld van den Oostenrijker, als de Duitsche nationaliteit in de rij der wereldmogendheden niet meer die beteekenis heeft, welke het eens bezat. (Reichspost)
(Vorig bericht blz. 824 B.)

E. **ENGELAND. — Werkverschaffing door buitenlanders.** — Sinds November 1931 zijn 254 nieuwe bedrijven in Groot-Brittannië opgericht door of met de hulp van buitenlandsche concerns. Het ministerie van Handel berekent, dat deze ondernemingen 11.000 werknemers in dienst hebben, doch dat dit aantal zal toenemen tot 17.000 wanneer de fabrieken op volle capaciteit zullen werken. (Sunday Express)
(Zie: Nederl. Industrieën 347 F.)

F. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Wapenstilstand.** — De berichten uit Peking bevestigen de tijding dat er een accoord tusschen China en Japan tot staking der vijandelijkheden tot stand is gekomen. De gevolmachtigde der Chineesche republiek, Koean Foe, heeft de Chineesche centrale regeering medege-

deeld, dat hij met het Japansche hoofdkwartier door bemiddeling van den Japanschen militairen attaché, kolonel Nagojama, een wapenstilstand op korten termijn heeft gesloten. Op grond van deze overeenkomst heeft hij van de Chineesche centrale regeering verdere volmachten verlangd voor het openen van Chineesch-Japansche onderhandelingen. **(Vor. ber. blz. 821 F.)**

A. **BELGIE. — Betooging van Socialistische Burgemeesters.** — Op 23 Mei hebben 327 socialistische burgemeesters uit Belgische steden en dorpen te Brussel een betooging gehouden ten gunste van het verleenen van rijksvoorschotten aan noodlijdende gemeenten. De politie belette hun de parlementswijk binnen te dringen. Slechts een deputatie werd door minister Poullet ontvangen. (Handelsblad v. Antwerpen)

B. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Een betoog van prof. Rutgers.** — In den loop der debatten heeft prof. Rutgers zijn critischen geest getoond door een opmerkelijk betoog over een leemte, die MacDonald's ontwerp-conventie bevat. Prof. Rutgers wees er op, dat de staat die kanonnen met een kaliber van meer dan 155 millimeter bezit, gemakkelijk aan de bij het ontwerp voorgeschreven vernietiging daarvan zou kunnen ontkomen door deze kanonnen eenvoudig bij de kustverdediging te plaatsen. Artikel 19 van MacDonald's ontwerp-conventie verbiedt toch alleen, dat beweeglijke kanonnen der landmacht een kaliber van meer dan 155 millimeter bezitten, terwijl daarentegen het kaliber der kanonnen voor de kustverdediging tot 406 millimeter zal mogen bedragen. Prof. Rutgers drong dus er op aan, dat maatregelen tegen ontduiking der bepalingen omtrent de beweeglijke kanonnen der landmacht zullen getroffen worden, bijv. door het opleggen van een kwantitatieve beperking aan de kanonnen der kustverdediging. Sandler, de Zweedsche minister van Buitenlandsche Zaken, ondersteunde het betoog van prof. Rutgers met kracht. Eden moest hierop toegeven, dat inderdaad hier een leemte in de conventie aanwezig is, die voordat de tweede lezing aan de orde zou komen, ernstig onder de oogen moet worden gezien. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 830 A.)

C. **AMSTERDAM. — Dr. W. de Vlugt als burgemeester van Amsterdam herbenoemd.** — De „Staatscourant" van 23 Mei bevat de herbenoeming van Dr. W. de Vlugt als burgemeester van de hoofdstad.
Dr. de Vlugt gaat thans zijn derde ambtsperiode in. Toen de heer de Vlugt, nu bijna twaalf jaar geleden, geroepen werd tot het burgemeesterschap van de hoofdstad, zei hij bij zijn installatie o.m.: „Ontkend kan niet worden, dat Amsterdam in de laatste jaren moeilijke tijden heeft doorgemaakt en nòg doormaakt. Intusschen — hem, die in dezen tijd geroepen wordt tot het zoo gewichtige ambt van burgemeester, voegt het niet, zich aan pessimistische overdenkingen over te geven. Aan moed, werkkracht en energie mag het in dezen tijd niemand, en zeker niet hem, ontbreken."
Woorden, die onveranderd ook op dezen tijd passen. Aan moed, werkkracht en energie, maar ook aan liefde voor de hoofdstad heeft het den heer de Vlugt in de afgeloopen periode niet ontbroken.
Wij wenschen hem ook in het komende tijdvak die eigenschappen van ganscher harte toe.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. 612 D.; zie photo 139 D.)**

D. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Verklaring van Paul-Boncour.** — De Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Paul-Boncour, heeft in de hoofdcommissie der ontwapeningsconferentie op 23 Mei aan het einde der debatten een verklaring afgelegd. Paul-Boncour verklaarde onomwonden, dat de Fransche regeering een vermindering van het oorlogsmateriaal en de vernieling der aanvalswapenen slechts in overweging kon nemen onder twee beslissende voorwaarden, n.l. de instelling van internationale veiligheidsgaranties en van een automatisch functionneerende, buitengewoon scherpe contrôle der bewapeningen, welke eveneens betrekking moest hebben op de particuliere wapenindustrie en den wapenhandel.
Verder legde Paul-Boncour er den nadruk op, dat volgens de Fransche opvatting het verdrag onder geen omstandigheden een herbewapening van eenige mogendheid mogelijk mag maken. De voorgestelde uniformiseering van het oorlogsmateriaal is afhankelijk van de uniformiseering der legersystemen. Eerst wanneer deze beide problemen tot klaarheid zijn gebracht, zal Frankrijk zijn standpunt kunnen bepalen tot het Engelsche plan. Reeds thans kon spr. echter zeggen, dat voorbehoud zou worden gemaakt inzake een verandering van het voorgestelde kaliber en de tonnage. In het Engelsche plan is de contrôle-kwestie volkomen onvoldoende opgelost. Voor Frankrijk is het absoluut onmogelijk toe te stemmen in de voorgeslagen vermindering der artillerie, zoolang er geen contrôle bestaat over de in enkele landen nog voorhanden hoog ontwikkelde particuliere industrie. De vernieling van de zware aanvalswapenen zou feitelijk neerkomen op een afdanken van den volkenbond.
De verklaring van Paul-Boncour werd door de hoofdcommissie stilzwijgend aangehoord. **(Vor. ber. 832 B.)**

E. **ITALIE. — Standpunt inzake ontwapening uiteengezet.** — In plaats van Mussolini zette staatssecretaris Suvich het standpunt der Italiaansche regeering aan het einde der Kamerdebatten te Rome inzake de ontwapening en het economisch herstel uiteen. Wel heeft Mussolini de zitting van de Kamer bijgewoond. Italië, aldus Suvich, laat zich in zijn houding leiden door twee beginselen:
1e. De voornaamste fundamenteele voorwaarde voor ontwapening is vermindering van het materiaal; ontwapening moet vóór alles kwalitatieve ontwapening zijn, d.w.z. afzien van agressieve oorlogswapens; het overige is van secundair belang en is een logisch, onvermijdelijk gevolg van genoemd beginsel.
2e. De conferentie kan haar doeleinden niet bereiken, indien de kwestie van de ongelijkheid in rechten tusschen twee groepen mogendheden niet is opgelost.
Ten opzichte der Economische Wereldconferentie zeide Suvich o.a.:
Alle afzonderlijke maatregelen, die den laatsten tijd door de verschillende staten zijn genomen hebben den toestand slechts verergerd. Een welslagen der conferentie hangt in de eerste plaats af van de politieke omstandigheden en voor alles is terugkeer van het wederzijdsch vertrouwen noodig.
Spreker herinnerde er aan, dat Italië direct het douanebestand heeft aangenomen, en eindigde ten slotte met de mededeeling, dat Italië zijn steun zal verleenen aan alle voorstellen, welke een einde kunnen maken aan de huidige crisis. (Il Secolo)
(Vor. ber. Ontwapening 832 D.)

25 MEI 1933

F. **DUITSCHLAND. — De ex-kroonprins en de Nazi's.** — De ex-kroonprins is dezer dagen lid geworden van het nat.-soc. autocorps. **(Vor. ber. Nat.-Soc. 798 K.; Kroonprins 526 I.)**

G. **CONFLICT COLUMBIA—PERU. — Vergelijk.** — Uit Lima (Peru) komt bevestiging van het bericht dat er tusschen Peru en Columbia een vergelijk is tot stand gekomen. Leticia zal door de troepen, die het hadden bezet, worden ontruimd en worden bestuurd door een commissie, te benoemen door den Volkenbond. **(Vorig bericht blz. 775 E.)**

H. **DUITSCHLAND. — Het bedrijfsleven gedoogt geen beknotting.** — De rijkscommissaris voor Economische Zaken, dr. Wagener, blijft zich met kracht verzetten tegen de beknotting van het economische leven door op zichzelf staande groepjes. Nadat hij op 24 Mei een decreet had uitgevaardigd, waarbij alle „strijdbonden", die op economisch gebied waren ge-

vormd, werden ontbonden, heeft hij zich thans met een soortgelijk verzoek gewend tot den voorzitter van den Duitschen bond van gemeenten. Elke aantasting van het economische leven van de zijde der gemeenten, in den vorm van circulaires, waarin wordt gezegd welke ondernemingen als Duitsch moeten worden beschouwd, dient voortaan in het belang van het geheele Duitsche bedrijfsleven achterwege te blijven.
(Völkischer Beobachter)

A. **SCHEEPSBRANDEN. — Het verbrande s.s. „Georges Philippar".** — De assuradeuren van het verbrande s.s. „Georges Philippar" en van de lading hadden £ 1.125.000 uitbetaald, onder voorwaarde dat zij de conclusies van de commissie van onderzoek zouden ontvangen.
Na veel démarches hebben zij een vertrouwelijk rapport verkregen, dat echter volgens hen bezwarend materiaal inhoudt, weshalve zij de Messageries Maritimes ten overstaan van den Franschen rechter willen aanspreken om volledige duidelijkheid te verkrijgen. **(Vorig bericht blz. 349 B.)**

B. **RADIO. — Philips Hoogfrequent-Penthoden.** — Men schrijft ons:
De penthode, van het oogenblik harer verschijning, nu eenige jaren geleden, af, de eindlamp bij uitnemendheid, biedt groote voordeelen ook voor toepassing in het hoogfrequentiegedeelte der ontvangtoestellen en nu de industrie er in geslaagd is een geschikte constructie voor de hoogfrequent-penthoden te vinden, lijdt het geen twijfel of binnen weinige jaren zullen deze lampen de tot nu toe voor hoogfrequentversterking algemeen gebruikelijke schermroosterlampen hebben vervangen.
Het verschil tusschen een schermroosterlamp en een penthode is in het kort het volgende. In de schermroosterlamp bevindt zich tusschen het stuurrooster en de anode een tweede rooster, het z.g. schermrooster, dat tot taak heeft den van de kathode komenden electronenstroom krachtig in de richting van de anode te trekken en aldus den invloed van het wisselend spanningsverlies in den luidspreker (bij hooge tonen meer spanningsverlies dan bij lage) op de electronen-emissie van de kathode te verminderen. Door de heftige botsing der electronen op de anode worden hier electronen vrij gemaakt, die zich als „secundaire electronenstroom" van de plaat af bewegen. Daar de spanningswisselingen op de anode blijven bestaan, kan het voorkomen, dat de aan het schermrooster gelegde positieve spanning grooter is dan de anodespanning, zoodat de secundaire electronen dan met kracht door het schermrooster worden aangetrokken, waardoor de anodestroom afneemt en zelfs negatief kan worden. Om dit gevaar te bezweren, is in de Philips hoogfrequent-penthoden als vijfde electrode een derde rooster aangebracht. Dit z.g. „vangrooster" bevindt zich vlak bij het oppervlak van de anode; daar het is verbonden met een electrisch neutraal punt van de lamp (aan de kathode) en derhalve een spanning „nul" heeft, wordt de van de anode komende secundaire electronenstroom er door opgevangen en naar de anode teruggedrongen en kan dus den anodestroom niet tegenwerken en verzwakken. **(Zie rubriek: Radio.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Onderzoek tegen J. P. Morgan.** — Op 23 Mei is voor de Valuta-Commissie van het Amerikaansche Congres de openbare behandeling tegen het wereldbekende bankiershuis John Pierpont Morgan begonnen. Na maandenlang aan de zaak te hebben gewerkt, schijnt de procureur-generaal Pecora een reusachtige hoeveelheid materiaal bijeen te hebben gebracht waardoor onthuld zou worden, hoe het Amerikaansche bankwezen de volkomen contrôle heeft over industrie en wetgeving en hoe speciaal de Morgan-banken een machtigen invloed hierop in Amerika hadden. Een groote hoeveelheid boeken der Morgans werd in beslag genomen en tal van New Yorksche bankiers werden verhoord. Uitvoerig zullen waarschijnlijk ook de buitenlandsche werkzaamheden van de firma Morgan ter sprake komen.
Als eerste getuige zal John Pierpont Morgan verhoord worden. De procureur-generaal Pecora, wien bij zijn onderzoek tal van gevallen van belastingontduiking onder het oog zijn gekomen, zal het onderzoek tevens uitbreiden tot de persoonlijke inkomens en belastingaangiften van de firmanten der Morganbanken.

D. **HONGARIJE. — Geen Nazi-embleem.** — In antwoord op de in de Kamer gehouden rede van den nationaal-socialist Mesko, verklaarde de minister van Binnenlandsche Zaken, Keresztes—Fischer, geen ontwijding van de Hongaarsche vlag door een of ander embleem te zullen dulden, noch gebruikmaking van emblemen, die het symbool voorstellen van een buitenlandsche natie.

E. **ENGELAND. — Melkproducten. - Invoer beperkt.** — Naar wij vernemen is op 23 Mei tusschen den minister van Landbouw en vertegenwoordigers der betrokken buitenlandsche naties in principe overeenstemming bereikt omtrent de vrijwillige contingenteering der invoeren in Groot-Brittannië van gefabriceerde melkproducten. De concept-regeling, waarin een beperking van den invoer met 20% is vastgelegd, is thans aan de betrokken buitenlandsche regeeringen, waaronder dus ook Nederland, voorgelegd, die haar nog zullen hebben te bekrachtigen.
(Vorig bericht blz. 683 G.)

F. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Engelsche delegatie.** — De Engelsche delegatie ter Economische Wereldconferentie zal naar MacDonald in het Lagerhuis mededeelde, bestaan uit de volgende leden der regeering:
Minister-president MacDonald; minister van Financiën Chamberlain; minister van Oorlog Lord Hailsham; minister van Buitenlandsche Zaken Sir John Simon; minister van Dominions Thomas; voorts de ministers voor Koloniën, Economische Zaken en Landbouw.
Leider der Engelsche delegatie is Chamberlain, aangezien MacDonald als president der conferentie niet regelmatig de zittingen der Engelsche delegatie zal kunnen bijwonen. **(Vorig bericht blz. 820 F.)**

G. **ZUID-AFRIKA. — Overwinning voor Coalitieregeering.** — De verkiezing is met een zegepraal voor de nationale coalitieregeering geëindigd.
De eindstand zal vermoedelijk als volgt zijn: Nationale partij 75, Zuid-Afrikaansche partij 62, arbeiderspartij (pro-coalitie) 2, arbeiderspartij 2, aanhangers van Roos 2, zelfbestuur 2, onafhankelijken 5. **(705 H.)**

26 MEI 1933

H. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Nederlandsche delegatie.** — Naar wij vernemen zal de Nederlandsche delegatie naar de internationale economische conferentie te Londen onder leiding staan van onzen nieuwen minister-president dr. H. Colijn. Eveneens zullen tot de delegatie behooren de president van de Nederlandsche Bank, mr. L. J. A. Trip en de heer Fentener van Vlissingen. **(Vor. ber. blz. 833 F.)**

I. **ENGELAND. — Vakverbond. - Boycot Duitsche goederen.** — Het bestuur van het vakvereenigingscongres (het Britsche vakverbond) heeft met algemeene stemmen besloten alle leden van de Engelsche vakvereenigingen, coöperatieve verbruiksvereenigingen en socialistische bonden op te roepen tot een boycot van Duitsche goederen en Duitsche diensten. Dit besluit wordt gemotiveerd met het optreden der Duitsche regeering tegen de Duitsche vakvereenigingen.

A. **NEDERLAND. — Crisiskabinet-Colijn.** — Dr. H. Colijn had op 1 Mei '33 van H.M. de Koningin opdracht ontvangen, nadat de Koningin den gebruikelijken weg (raadpleging van voorzitters der beide Kamers en van fractie-leiders) had gevolgd, tot vorming van een parlementair kabinet. Op 16 Mei '33 bracht dr. Colijn rapport uit, dat hij zijn poging had moeten staken, naar verluidt door tegenstand van een deel der R.K.-fractie. H.M. droeg vervolgens dr. Colijn op een crisis-kabinet te vormen. Op 24 Mei heeft dr. Colijn zijn voordracht tot samenstelling van een crisis-kabinet aan H.M. de Koningin ingediend.
In verband daarmede bevat de Staatscourant van 24 Mei '33 de officieele mededeeling, dat het H.M. de Koningin heeft behaagd met ingang van 26 Mei '33 te benoemen tot:
Minister-president en minister van Koloniën: Dr. H. Colijn (Anti-Revolutionnair);
Minister van Buitenlandsche Zaken: Jhr. mr. A. C. D. de Graeff;
Minister van Justitie: Mr. J. R. H. van Schaik (R.K.);
Minister van Binnenlandsche Zaken: Mr. J. A. de Wilde (Anti-Rev.);
Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen: Mr. H. P. Marchant (V.-D.);
Minister van Financiën: Mr. P. J. Oud (V.-D.);
Minister van Defensie: Mr. dr. L. N. Deckers (R.-K.);
Minister van Waterstaat: Ir. J. A. Kalff (Lib.);
Minister van Economische Zaken en Arbeid: Mr. T. J. Verschuur (R.-K.).
H.M. de Koningin heeft de nieuwe ministers op 26 Mei '33 beëedigd.
Het ligt in het voornemen om zoodra mogelijk een voorstel aanhangig te maken tot instelling van een Departement van Sociale Zaken. De benoeming van een minister voor dit departement kan echter slechts geschieden, wanneer aan dit voorstel gevolg zal zijn gegeven. Naar met zekerheid bekend is, zal dit departement komen onder leiding van prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne.

LEVENSBESCHRIJVINGEN DER NIEUWE MINISTERS. —

Dr. H. COLIJN. — **Minister-president en minister van Koloniën.**
Hendrikus Colijn werd geboren te Haarlemmermeer 22 Mei 1869. Aanvankelijk opgeleid voor onderwijzer kwam hij in 1886 bij het Instructie-bataljon te Kampen, vanwaar hij in 1890 overging naar den hoofdcursus te Kampen. In 1892 volgde zijn benoeming tot 2den luitenant van het N. I. L. In 1894 nam de jonge luitenant deel aan de expeditie tegen Lombok en verwierf de Militaire Willemsorde 4de klasse. In 1895 werd hij op zijn verzoek overgeplaatst naar Atjeh en van 1897 tot 1904 belast met het burgerlijk bestuur in enkele deelen van Atjeh. In 1901 volgde de benoeming tot kapitein bij keuze en tot adjudant van generaal van Heutz. Na een kort verblijf met generaal van Heutz hier te lande, bleef hij nog tot Maart 1905 in Atjeh. Vanaf dat jaar tot in 1907 bereisde hij de Buitenbezittingen ter voorbereiding van regelingen, betreffende het bestuur der pas onderworpen streken.
In laatstgenoemd jaar verliet hij het leger, nadat hem de rang van majoor was toegekend, om als secretaris van het gouvernement van Ned.-Indië over te gaan in burgerlijken dienst. Toen in 1908 het nieuwe ambt van ,,adviseur voor de bestuursgeschillen der Buitenbezittingen'' werd ingesteld, werd de heer Colijn aanstonds als zoodanig benoemd.
In 1909 werd dr. Colijn gekozen tot lid der Tweede Kamer.
Den 4den Januari 1911 werd hij benoemd tot minister van Oorlog, als opvolger van generaal Cool. In Mei 1912 werd hij ad interim belast met de portefeuille van Marine, welke hij tot het aftreden van het kabinet-Heemskerk (29 Aug. 1913) voerde. Na een reis te hebben gemaakt door China en Indië, trad hij den 1sten Maart 1914 op als directeur der Bataafsche Petroleum Maatschappij en werd 15 September d.a.v. gekozen tot lid der Eerste Kamer voor de provincie Gelderland.
In 1920 werd hij als opvolger van dr. Kuyper benoemd tot voorzitter van het Centraal Comité van A.-R. Kiesvereenigingen in Nederland. Toen hij in ditzelfde jaar lid werd van de Tweede Kamer, nam hij ontslag als directeur der Bataafsche Petroleum Maatschappij om zich geheel aan de actieve politiek te kunnen wijden.
Op 1 Augustus 1923 trad de heer Colijn als opvolger van jhr. de Geer als minister van Financiën op.
Van Augustus 1925—Maart 1926 was hij minister-president. In 1926 werd hij opnieuw gekozen tot lid van de Eerste Kamer. In 1927 werd dr. Colijn afgevaardigd naar de Econ. Wereldconferentie te Genève. In 1928 benoemd tot vice-voorzitter van het Raadgevend Econ. Comité van den Volkenbond. Sinds 1929 is dr. Colijn minister van Staat en sedert 17 September van dat jaar lid van de Tweede Kamer; in 1930 werd hij benoemd tot doctor honoris causa aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

JHR. MR. A. C. D. DE GRAEFF. — **Minister van Buitenl. Zaken.**
De loopbaan van den nieuwen minister van Buitenl. Zaken is grootendeels een koloniale geweest, maar heeft zich gedeeltelijk ook afgebogen op het terrein der diplomatie. Jhr. De Graeff is op 7 Augustus 1872 te 's-Gravenhage geboren, heeft te Leiden rechten gestudeerd en is na aflegging van het faculteitsexamen voor den Indischen dienst in 1894 werkzaam gesteld bij de Algemeene Secretarie te Buitenzorg, waar hij alle rangen doorloopen en zich door groote bekwaamheid onderscheiden heeft. Na eenige jaren algemeen secretaris van het gouvernement van Ned.-Indië te zijn geweest, is hij achtereenvolgens tot lid en vice-president van den Raad van Indië benoemd. Voorloopig werd hiermede zijn Indische carrière afgesloten.
In 1919, tijdens de landvoogdij-Van Limburg Stirum, werd jhr. De Graeff tot Hr. Ms. gezant te Tokio benoemd en drie jaren later op dezelfde post te Washington geplaatst. Van 1922 tot 1926 is jhr. De Graeff te Washington gebleven.
Van 1926 tot 1931 heeft jhr. De Graeff het bewind gevoerd over Ned.-Indië en in zijn beleid in het algemeen aanknooping gezocht bij de lijn, ingezet door gouverneur-generaal Van Limburg Stirum, met wien reeds op de academie geknoopte vriendschapsbanden hem verbonden. Na zijn terugkeer in het moederland is hij tot heden toe ambteloos gebleven.

MR. J. R. H. VAN SCHAIK. — **Minister van Justitie.**
Mr. Josephus Robertus Hendricus van Schaik is op 31 Januari 1882 te Breda geboren. Hij bezocht het gymnasium te 's-Hertogenbosch en studeerde vervolgens aan de rijksuniversiteit te Utrecht in de rechtswetenschap. Op 12 December 1905 promoveerde hij tot doctor in de rechten op een proefschrift, getiteld: De overheid tegenover de artikelen 1401 en vlg. B. W. Sinds 1919 is hij advocaat en procureur te 's-Gravenhage. Op 20 Februari 1917 is hij tot lid van de Tweede Kamer voor de R.K. Staatspartij benoemd. Hij is voorzitter van het centraal college voor de reclasseering en van den algemeenen raad voor psychopathenzorg, welke functies hij thans zal neerleggen, om in zijn nieuwe ambt echter dezelfde belangen te blijven behartigen.
In 1929 is de heer van Schaik tot voorzitter van de Tweede Kamer benoemd, als opvolger van jhr. Ruys de Beerenbrouck, die toen wederom als minister optrad.

MR. J. A. DE WILDE. — **Minister van Binnenlandsche Zaken.**
Mr. Jacob Adriaan de Wilde, de nieuwe minister van Binnenl. Zaken, behoort tot de anti-revolutionnaire partij. Hij is op 7 Januari 1879 te Goes geboren. Hij is leerling van het Haagsche gymnasium geweest en is vervolgens aan de Vrije Universiteit te Amsterdam klassieke letteren gaan studeeren. Na aflegging van het candidaatsexamen is hij overgegaan tot de rechtsstudie en in 1905 tot doctor in de rechtswetenschap gepromoveerd. In datzelfde jaar heeft hij zich te Goes gevestigd als advocaat en procureur, waarna hij, in 1909, zijn beroep in Den Haag is gaan uitoefenen.
Op voetspoor van zijn vader is hij de politieke loopbaan gaan volgen en in 1919 is hij wethouder voor de financiën van Den Haag geworden, welke functie hij in 1931 heeft neergelegd. In 1918 was hij tot lid van de Tweede Kamer gekozen.

MR. H. P. MARCHANT. — **Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.**
Mr. Hendrik Pieter Marchant werd den 12den Februari 1869 te Deventer geboren. Hij bezocht aldaar het gymnasium en ging daarna in Leiden rechten studeeren. In 1894 promoveerde hij op een proefschrift ,,Begrip en gevolg van beleediging naar Burgerlijk Recht'' en vestigde zich toen als advocaat in zijn geboortestad. In 1900 vaardigde het district Deventer hem af naar de Tweede Kamer en sindsdien heeft hij onafgebroken in het Parlement zitting gehad.
In 1901 werd te Utrecht de Vrijzinnig-Democratische Bond opgericht waarvan ook de heer Marchant lid werd en welker be-

HET CRISISKABINET-COLIJN.

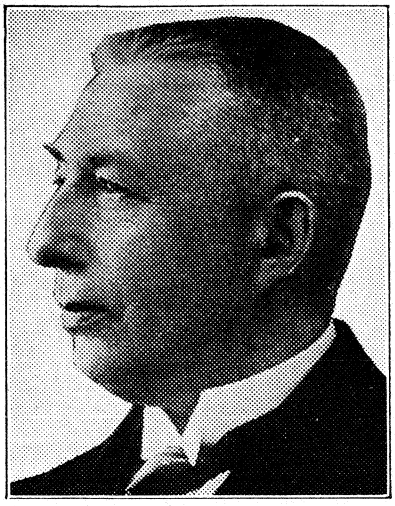

DR. H. COLIJN (A.-R.)
Minister-president en minister van Koloniën.

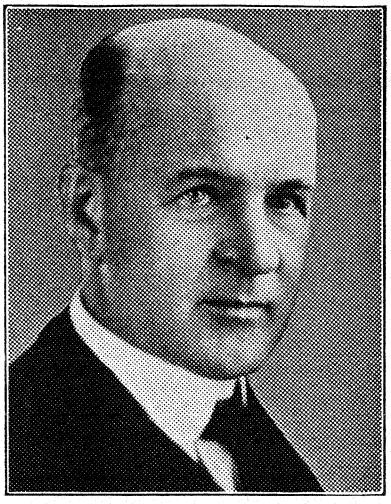

JHR. MR. A. C. D. DE GRAEFF
Minister van Buitenlandsche Zaken.

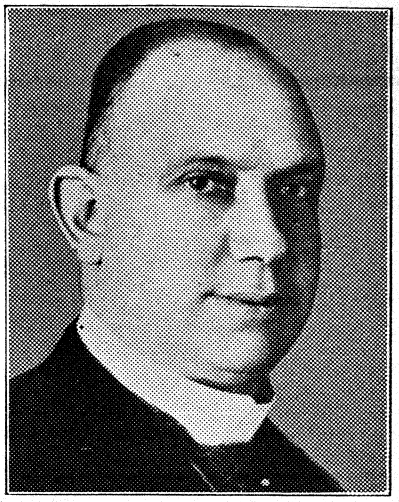

MR. J. H. R. VAN SCHAIK (R.-K.)
Minister van Justitie.

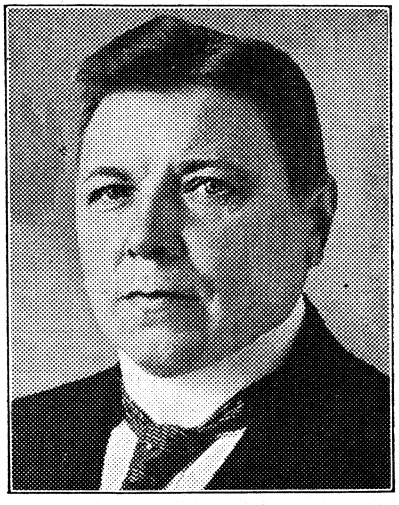

MR. J. A. DE WILDE (A.-R.)
Minister van Binnenlandsche Zaken.

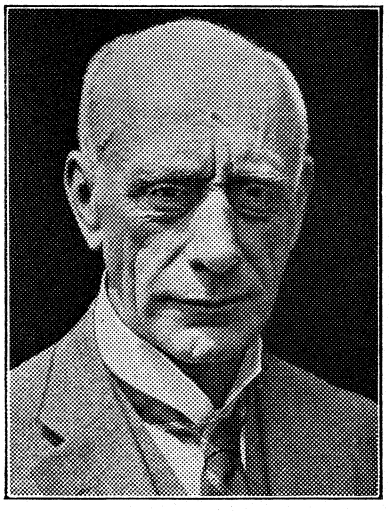

MR. H. P. MARCHANT (V.-D.)
Min. van Onderwijs, Kunsten en Wetensch.

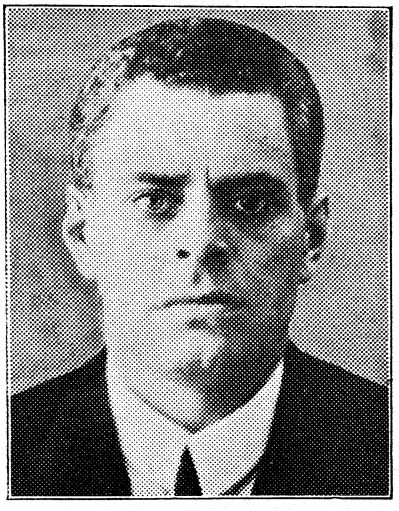

MR. P. J. OUD (V.-D.)
Minister van Financiën.

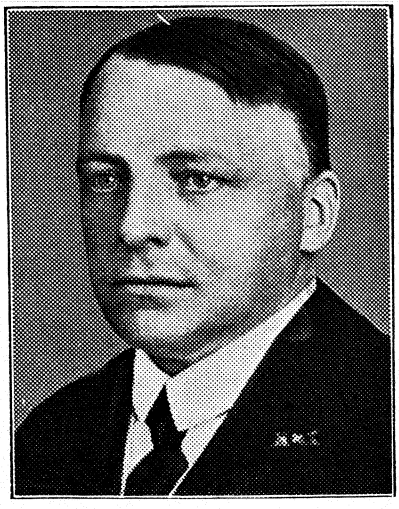

MR. DR. L. N. DECKERS (R.-K.)
Minister van Defensie.

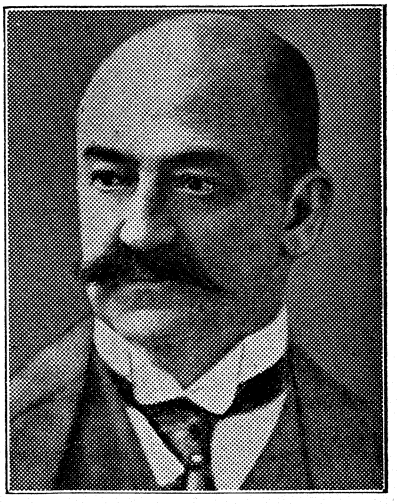

IR. J. A. KALFF (Lib.)
Minister van Waterstaat.

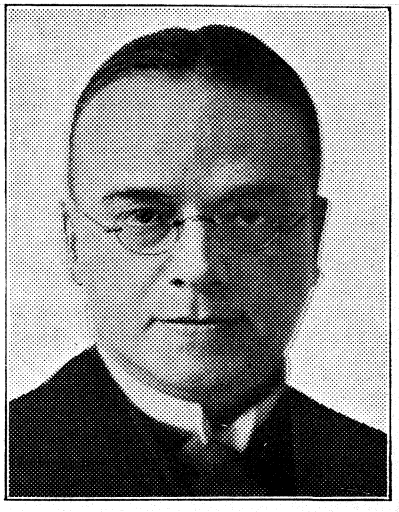

MR. T. J. VERSCHUUR (R.-K.)
Minister van Economische Zaken en Arbeid.

ginselen hij in de Kamer voorstond. In het bijzonder trad hij op als militair specialist van zijn partij, hoewel hij zelf geen militaire carrière achter den rug had.
In 1917 werd mr. Marchant als opvolger van den overleden dr. Dirk Bos tot voorzitter van de Kamerfractie gekozen.
Toen in Nov. 1925 het kabinet-Colijn ontslag aanbood, werd mr. Marchant belast met de vorming van een nieuw ministerie. Hij slaagde daarin toen echter niet.
De heer Marchant, die kort na zijn verkiezing tot Kamerlid in Den Haag kwam te wonen, oefende er de advocatuur uit. Bovendien was hij sedert 1923 lid van den gemeenteraad. In 1931 werd hij, na loting met professor v. d. Bilt, benoemd tot wethouder van onderwijs als opvolger van dr. v. d. Meulen.

Mr. P. J. OUD. — **Minister van Financiën.**
Mr. Pieter Jacobus Oud is 5 December 1886 te Purmerend geboren. Na in 1904 eindexamen H.B.S. te hebben gedaan werd hij in 1907 candidaat-notaris en in 1909 surnumerair der registratie en domeinen, als hoedanig hij tot 1912 gedetacheerd was aan het departement van Financiën. In dat jaar deed hij staatsexamen en ging rechten studeeren. Te Amsterdam promoveerde hij in 1917 in de rechtswetenschap. Hij was toen ontvanger in Ommen en had deze functie eveneens reeds op Texel bekleed. In het jaar van zijn promotie, dus toen hij maar net dertig jaar was, werd de heer Oud door den Vrijz.-Dem. Bond candidaat gesteld voor de Tweede Kamer, van welk college hij sindsdien onafgebroken lid is. In 1921 werd hij bij zijn dienstvak bevorderd tot inspecteur, doch bleef nonactief.
Mr. Oud is lid der legercommissie en der vlootcommissie en ridder in de Orde van den Ned. Leeuw. Hij is de redacteur van de Vrijz.-Democraat, het weekblad van den Vrijzinnig-Democratischen Bond, waarvan hij secretaris is. Ook behoort hij tot de redactie van het tijdschrift De Opbouw. Zijn specialiteit zijn de financieele, vooral de belastingvraagstukken.

MR. DR. L. N. DECKERS. — **Minister van Defensie.**
Mr. dr. Laurentius Nicolaas Deckers is op 14 Februari 1883 te Heeze (N.-Br.) geboren en is dus thans 50 jaar oud. Hij heeft gestudeerd aan de katholieke universiteit te Leuven (België) waar hij tot doctor in de politieke en sociale wetenschappen promoveerde. Vervolgens heeft hij in de rechtswetenschappen gestudeerd aan de rijksuniversiteit te Leiden, waar hij den titel van meester in de rechten behaalde.
De heer Deckers heeft naam gemaakt door zijn bemoeiingen op landbouwgebied. Hij was secretaris van den R.K. Ned. Boeren- en Tuindersbond. Hij was lector in de sociale wetgeving aan de R.K. Handelshoogeschool te Tilburg, lid van de centrale commissie voor de statistiek, lid van den Hoogen Raad van Arbeid en voorzitter van de centrale commissie voor ruilverkaveling. Sinds 27 September 1918 was hij lid van de Tweede Kamer voor de R.K. Staatspartij. In de R.K. fractie trad hij steeds meer op den voorgrond. Op 8 Augustus 1929 werd hij benoemd tot minister van Defensie in het thans afgetreden kabinet-Ruys de Beerenbrouck.

IR. J. A. KALFF. — **Minister van Waterstaat.**
Jacob Adriaan Kalff werd op 27 April 1869 te Zwolle geboren. Na zijn eindexamen H.B.S. studeerde hij aan de toenmalige Polytechnische School te Delft en behaalde daar in 1894 zijn diploma als civiel-ingenieur. Al spoedig trad hij in dienst bij de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij (H.IJ.S.M.). In 1906 nam hij als inspecteur van algemeenen dienst reeds een verantwoordelijke positie in; in 1911 werd hij bevorderd tot lid van den raad van administratie en in 1913 volgde zijn benoeming tot directeur, zoodat voortaan de leiding van de H.IJ.S.M. aan hem en zijn ambtgenoot mr. W. F. van der Wijck was opgedragen.
In de ingenieurswereld heeft ir. Kalff een goeden naam. Reeds in 1896 werd hij lid van het Koninklijk Instituut van ingenieurs. Sedert eenige jaren heeft hij zitting in de subcommissie voor het spoorwegwezen van de verkeersorganisatie van den Volkenbond en in 1928 werd hij benoemd tot lid der commissie van onderzoek naar den sluikhandel in wapens te Szent Gotthard aan de Hongaarsche grens.
Op 1 Juli 1929 nam ir. Kalff afscheid als directeur der spoorwegen en op 7 September van datzelfde jaar volgde zijn benoeming tot voorzitter van het Verbond van Ned. Werkgevers, welke functie hij 2 jaar lang vervulde. In November 1929 werd ir. Kalff tot lid van den Hoogen Raad van Arbeid benoemd. In Januari 1932 volgde hij mr. L. J. A. Trip als voorzitter van den Ondernemersraad van Ned.-Indië op.

MR. T. J. VERSCHUUR. — **Minister van Econ. Zaken en Arbeid.**
Mr. T. J. Verschuur behoudt in het kabinet-Colijn een portefeuille, waarmede hij nu reeds bijna vier jaren belast is geweest. In Augustus 1929 werd hij in het thans ontbonden ministerie-Ruys minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, welk departement tijdens zijn bewind gewijzigd werd in ministerie van Economische Zaken en Arbeid.
Mr. Verschuur is 18 Maart 1886 te Utrecht geboren; hij studeerde aan het gymnasium en de universiteit van zijn geboortestad, en werd in 1910, na voltooiing van zijn studies, verbonden aan „De Maasbode", van welk orgaan hij parlementair redacteur werd. In 1919 werd hij benoemd tot voorzitter van den Raad van Arbeid te Breda, een functie die hij bekleed heeft tot 1929, in welk jaar hij minister werd. Van zijn publicistischen arbeid is vooral bekend „De sociaal-democratie, getoetst door den oorlog", en voorts werken over bedrijfspolitiek en bedrijfsorganisatie.

(Vor. ber. Ministerie 789 C.)

A. **DUITSCHLAND. — Von Papen's rede te Munster over het Pacifisme.. —** In aansluiting aan ons bericht op blz. 817 I., geven wij een nog meer volledigen tekst van de rede, die vice-kanselier von Papen op 13 Mei 1933 te Munster heeft gehouden. Von Papen zeide o.a.: „Er heeft zich een buitenlandsch-politieke ring om ons gevormd die volkomen gelijk is aan dien in Aug. 1914. Het zou kinderlijk zijn en den tijd waarin wij thans leven onwaardig, wanneer wij uit zelfverheffing of uit zwakte de oogen zouden sluiten voor het gevaar dat ons nationale leven schijnt te bedreigen.
De minister van Oorlog van een vreemde mogendheid heeft dezer dagen gesproken van sancties. Het is wel eigenaardig dat na Lausanne iedereen mij en zichzelf feliciteerde dat de gedachte nu verlaten was dat men met militaire sancties betaling kon afdwingen.
Het is dien minister van Oorlog blijkbaar ontgaan, dat het eigenaardig is om van den Volkenbond sancties te eischen tegen staten die naar de wapens grepen en oorlog voerden. Wij zullen in dat verband niet anders doen dan ons recht op gelijke veiligheid eischen, d.w.z. ontwapening van de anderen op grond van het verdrag van Versailles en niets anders."
De vice-kanselier sprak daarna over het pacifisme. Hij verklaarde dat de strijd tegen het pacifisme niet gelijk te stellen is met den wil tot den oorlog. Uit het pacifisme is een onstrijdlustige levensbeschouwing gegroeid. De pacifistische literatuur heeft gedaan alsof hij, die op het veld van eer is gevallen, een onnatuurlijken dood is gestorven.
„Wat voor den man het slagveld is, is voor de vrouw het moederschap. Om het eeuwige leven te verkrijgen is het offer van het individueele noodig."
De geest van Langemarck (oorlogsterrein in België) en de geest der nationale revolutie zijn een en dezelfde.
Von Papen besloot zijn rede als volgt:
„Hitler zou er trotsch op zijn wanneer hij kon zeggen: „Ik heb het Duitsche soldatendom, met zijn onsterfelijke eigenschappen van plichtsbewustzijn, moed en onvoorwaardelijke overgave aan het land van Goethe, het land van onze voorouders, weder in het middelpunt van de gedachte van de Duitsche natie gebracht."
De vice-kanselier werd door de duizendkoppige schare van aanwezigen luide toegejuicht, waarna het Deutschlandlied werd gezongen. **(Vor. ber. 817 I.)**

27 MEI 1933

B. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE.** — Op 24 Mei 1933 heeft de algemeene commissie met algemeene instemming kennis genomen van den gewijzigden tekst van Sir John Simon over de veiligheidsbepalingen van MacDonald's ontwerp-conventie. De nieuwe tekst brengt een aanpassing aan de verklaringen van Norman Davis van 22 Mei '33. Volgens den nieuwen tekst zullen in geval van oorlogsgevaar de volkenbondsraad en de volkenbondsvergadering aan de nietleden van den Volkenbond een gemeenschappelijk overleg in het belang van de handhaving van den

vrede kunnen voorstellen. Indien deze goede diensten tot handhaving of herstel van den vrede niet gelukken, zal een conferentie van den Volkenbond met de niet-leden van den Volkenbond vaststellen op welken staat de verantwoordelijkheid voor de vredesverstoring drukt. Norman Davis betuigde zijn instemming met deze regeling en legde daarbij de belofte af, dat de Amerikaansche regeering op het oogenblik van de ratificatie der ontwapeningsconventie zich plechtig zal verplichten, niets te doen, dat de sanctie-maatregelen van de Volkenbondsstaten tegen den aanvaller zou kunnen belemmeren. President Roosevelt zal aldus, wat hij op 22 Mei reeds door Norman Davis liet beloven, bij de ratificatie der conventie nogmaals bevestigen.
De tweede bijeenkomst had ook ten doel, het veiligheidsgevoel te versterken. Zij behandelde het rapport van den Griekschen gedelegeerde Politis over de aanwijzing van den staat-aanvaller. Een door Politis gepresideerde commissie stelde voor, dat de staten gelijktijdig met de ratificatie der ontwapeningsconventie een tweede acte zouden ratificeeren, waarbij zij zich zouden verplichten als staat-aanvaller te beschouwen den staat, die in geval van een geschil het eerst een der volgende vijf daden zou hebben verricht:
1. oorlogsverklaring;
2. bezetting van vreemd grondgebied;
3. aanval op strijdkrachten te land, van de vloot of de vliegtuigen van een ander land;
4. kustblokkade;
5. hulp aan gewapende benden, die een ander land zijn binnengevallen.
Op 25 Mei kwam de vlootbeperking ter sprake. Een meeningsverschil tusschen de Engelschen en andere mogendheden heeft de besprekingen vertraagd.
(Vorig bericht blz. 832 E.)

28 MEI 1933

A. **NEDERLAND. — Verweer tegen Terreur en Vervolging in Duitschland. - Protestvergadering. —** In het Concertgebouw te Amsterdam werd op 23 Mei '33 een bijeenkomst gehouden, die georganiseerd was door het „Algemeen Comité van Verweer tegen Terreur en Vervolging in Duitschland" en waar geprotesteerd werd tegen de Jodenvervolging in Duitschland.
Als sprekers voerden het woord ds. W. Banning uit Bentveld; J. J. Buskes, Geref. predikant in Hersteld Verband te Amsterdam; prof. Nolet, Amsterdam; G. A. de Ridder, voorganger van den Protestantenbond te Beilen en Capt. J. E. Sears uit Londen.
Als eerste spreker voerde Capt. Sears het woord. Spr. somde eenige treffende gevallen van Joden-mishandeling en vervolging op. Hitler's stelsel, aldus Sears, zal in de historie blijven voortleven als een periode van moordenaars, mishandeling, wreede represaille-maatregelen en plundering. Hitler heeft Duitschland moreel en politiek volkomen geïsoleerd. Zonder vrees voor tegenspraak kan spr. zeggen dat 90% van de Britsche natie scherp tegenover Hitler staat. Uitvoerig behandelde spr. het gebeurde tijdens het bezoek van dr. Rosenberg, toen spr. den krans, door Rosenberg namens den Rijkskanselier bij de Cenotaaph neergelegd, wegnam en in de Theems wierp. **(Vorig bericht 823 B.)**

B. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Voorloopige wapenstilstand. —** De wapenstilstand tusschen Japan en China, waarover sinds enkele dagen werd onderhandeld, heeft thans zijn beslag gekregen. Een mondelinge overeenkomst is op 25 Mei '33 te Mijoen tot stand gekomen tusschen den opperbevelhebber van het Japansche Kwantoeng-leger en een vertegenwoordiger van den Chineeschen minister van Oorlog, Hoy Ingtsjing. Op alle fronten is het vuren reeds gestaakt. **(Vorig bericht blz. 831 F.)**

C. **CHICAGO. — Wereldtentoonstelling geopend. —** Op 27 Mei is te Chicago de Wereldtentoonstelling geopend, die ter gelegenheid van het eeuwfeest der stad is georganiseerd. Zeventien landen zijn er met paviljoens met inzendingen vertegenwoordigd.
(Vorig bericht blz. 158 C.)

29 MEI 1933

D. **NEDERLAND. — Nieuw reglement voor rijksambtenaren. —** In het Staatsblad is een Kon. Besluit opgenomen tot wijziging van het Algemeen Rijksambtenarenreglement. De voornaamste veranderingen zijn, dat aan een ambtenaar eervol ontslag kan worden verleend op grond van revolutionaire gezindheid, alsmede wanneer hij lid is van een vereeniging, waarvan de regeering heeft verklaard, dat zij de behoorlijke vervulling van zijn plicht als ambtenaar kan in gevaar brengen of schaden, of wanneer hij zulk een vereeniging op eenigerlei wijze medewerking of steun verleent.
Voorts moet de ambtenaar zich van het uitsteken of hijschen van andere dan nationale of oranje vlaggen onthouden. **(Vorig bericht blz. 266 D.)**

E. **DUITSCHLAND. — Conflict met Oostenrijk. - Reisverkeer belemmerd. —** De Duitsche regeering heeft door het uitvaardigen van een verordening het reisverkeer van Duitschland naar Oostenrijk practisch stilgelegd. In deze verordening wordt namelijk bepaald, dat iedere Duitscher, die de Oostenrijksche grens overschrijdt, hiervoor 1000 Mark heeft te betalen.
Dit besluit moet beschouwd worden als een represaillemaatregel tegen de weinig vriendelijke ontvangst van de Duitsche ministers in Oostenrijk. In verband hiermede is de bijeenkomst van de in het buitenland levende Duitschers, waarvoor uit alle deelen van de wereld Duitschers naar Oostenrijk zouden komen, verplaatst naar Passau.
Het orgaan van de Oostenrijksche regeering, de „Reichspost", kondigt op 28 Mei '33 aan dat de Oostenrijksche regeering waarschijnlijk den invoer van Duitsche waren naar Oostenrijk zal doen stopzetten.
(Vorig bericht blz. 818 E.)

F. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. - Civiele luchtmacht. —** In de algemeene commissie der ontwapeningsconferentie deelde Paul-Boncour mede, dat Frankrijk, indien de internationalisatie der burgerlijke luchtvaart niet wordt aanvaard, bereid is zich met een doeltreffende reglementeering en permanent toezicht op die luchtvaart tevreden te stellen.
(Vorig bericht blz. 836 B.)

G. **DUITSCHLAND. — Geen maatregelen tegen Joodsche makelaars. —** Een besluit is openbaar gemaakt, dat tegen Joodsche makelaars niet zal worden opgetreden, en de bepalingen, zooals ze voor Joodsche advocaten zijn gemaakt, niet op hen van toepassing zullen zijn.

H. **DANZIG. — Parlementsverkiezingen. - Nazi succes. —** De verkiezingen in Danzig voor den Volksdag (het parlement) hebben een overwinning voor de nationaal-socialisten opgeleverd.
Volgens het voorloopige niet-officieele eindresultaat werden de volgende stemmencijfers behaald:

	1933	1930
Nat.-socialisten	107.619	32.457
Soc.-Democraten	38.210	49.965
Communisten	14.800	20.194
Strijdfront Zwart-wit-rood	13.601	25.938
Centrum	31.504	30.230
Huisbezitters	998	13.067
Jongduitsche beweging	1.677	—
Vereenigde Polen	6.726	6.377

(General Anzeiger).

I. **DUITSCHLAND. — Geestelijk leven. — Duitsch Evangelische Rijksbisschop benoemd. —** De Duitsch-Evangelische Persdienst meldt:
De vertegenwoordigers van de Duitsch-Evangelische

landskerken hebben de richtlijnen vastgesteld voor de toekomstige inrichting der Duitsche Evangelische Kerk. Zij waren het er over eens, dat aan het hoofd van de Kerk een Rijksbisschop van Luthersche belijdenis moet staan. De gereformeerden hebben besloten, hiermede in te stemmen.
Ds. D. von Bodelschwingh is tot rijksbisschop benoemd. (Vorig bericht blz. 795 A.)

30 MEI 1933

A. NEDERLANDSCHE BANK. - Jaarverslag 1932/33. — In het jaarverslag over 1932/33 schrijft de president, mr. L. J. A. Trip, o.a. het volgende:
De taak, over het afgeloopen boekjaar verslag uit te brengen, is weinig opwekkend. Het valt toch niet te ontkennen, dat de wereldtoestand een verderen, aanmerkelijken achteruitgang vertoonde. Dit beteekent, dat alle landen, zij het in onderling verschillende mate, een vermindering van werkgelegenheid, een verzwakking van hun bedrijfsleven, een intering op hun kapitaalbezit, kortom over de geheele lijn een inzinking van hun economische en financieele positie te constateeren hebben. Het aantal werkloozen steeg, naar schatting, van 25,5 millioen tot meer dan 30 millioen. De waarde van den wereldhandel daalde tot één derde van het overeenkomstige cijfer voor 1929, terwijl de dalende beweging zich nog steeds voortzet. De omvang van dien handel verminderde sedert 1929 met 25%. In deze vermindering komt de ernst van den bestaanden toestand wellicht het scherpst tot uitdrukking, daar bij het meerendeel der vorige crises de nadeelen van de prijsdaling althans ten deele werden opgevangen door de stijging van den omzet. Zooals uit het vorenstaande valt af te leiden, maakte in 1932 de prijsdaling verderen voortgang. Het indexcijfer der groothandelsprijzen vertoont een vermindering, welke zich voor het meerendeel der landen beweegt tusschen 5 en 15%.
Het volgende overzicht brengt de toenemende ontwrichting van den wereldhandel onder cijfers. Stelt men voor 1928 de waarde van den invoer en den uitvoer der na te noemen landen op 100, dan zijn de correspondeerende indexcijfers voor 1930, 1931 en 1932 de volgende:

	INVOER			UITVOER		
	1930	1931	1932	1930	1931	1932
Nederland	90	70	48	87	66	43
Ver. St. van Amerika	75	51	33	75	47	32
Frankrijk	98	78	56	83	59	38
Duitschland	75	48	33	98	78	47
België en Luxemburg	97	74	51	84	74	48
Zwitserland	95	85	66	83	64	38

Nog steeds is dit proces van ineenschrompeling niet ten einde. De eerste maanden van 1933 geven, in vergelijking met 1932, welhaast zonder uitzondering een verderen teruggang te zien, zooals blijkt uit de onderstaande, op basis van het maandgemiddelde voor 1928 berekende, indexcijfers:

	INVOER 1933			UITVOER 1933		
	Jan.	Febr.	Maart	Jan.	Febr.	Maart
Nederland	42	38	44	35	33	39
Ver. St. van Amerika	28	24	28	28	23	25
Frankrijk	57	60	58	35	36	35
Duitschland	32	30	31	38	36	41
België en Luxemburg	48	44	?	45	43	?
Zwitserland	51	55	65	36	41	40

Ook op monetair gebied was de ontwikkeling hoogst onbevredigend. Zulks blijkt reeds aanstonds uit den verderen voortgang van de depreciatie der van het goud losgeraakte valuta's. De volgende cijfers brengen dien voortgang in beeld:

	Waarde in Guldens	
	31 Maart 1932	31 Maart 1933
Pond Sterling	9,40½	8,50¼
Zuid-Afrikaansch Pond	11,85	8,50
Australisch Pond	7,52½	6,79
Nieuw-Zeelandsch Pond	8,57	6,78½
Japansche Yen	0,82	0,53½
Deensche Kroon (100 Kr.)	51,75	38,10
Noorsche Kroon (100 Kr.)	49,75	43,60
Zweedsche Kroon (100 Kr.)	50,75	45,10

In percenten uitgedrukt bedroeg de waardevermindering ten opzichte van het goud voor de hierboven genoemde valuta's onderscheidenlijk op

	31 Maart 1932	31 Maart 1933
Pond Sterling	22,23	29,78
Zuid-Afrikaansch Pond	2,12	29,79
Australisch Pond	37,86	43,92
Nieuw-Zeelandsch Pond	29,21	43,96
Japansche Yen	33,87	56,86
Deensche Kroon	22,38	42,86
Noorsche Kroon	25,38	34,60
Zweedsche Kroon	23,88	32,25

Omstreeks het midden van Februari 1933 maakte zich een ernstige ongerustheid kenbaar omtrent de positie van den Amerikaanschen dollar. Zij vond haar grond in de snel in omvang toenemende moeilijkheden, waarin het bankwezen kwam te verkeeren. Aanvankelijk van plaatselijken aard, verwekten deze moeilijkheden een zoodanige onrust bij het publiek, dat de geheele bankstructuur dreigde ineen te storten. Het opvragen van goud en bankbiljetten nam een massaal karakter aan. De Amerikaansche regeering achtte zich genoodzaakt tot het nemen van maatregelen, welke het sluiten, gedurende eenige dagen, van alle banken en een uitvoerverbod van goud omvatten. Reeds spoedig kon een groot aantal banken weder geopend worden. Het kan onder deze omstandigheden geen verwondering wekken, dat het vertrouwen opnieuw in zeer ernstige mate geschokt werd, toen de regeering plotseling op 20 April 1933 besloot den gouden standaard te verlaten. Dit besluit, genomen aan den vooravond van de besprekingen over de Economische en Financieele Wereldconferentie, welke den terugkeer naar gezonde monetaire verhoudingen tot een harer allervoornaamste doeleinden heeft, stelt de verwarring, waaraan de wereld ten prooi is, in een uiterst schel licht.
De vrije gouden standaard wordt thans slechts in een viertal landen gehandhaafd. In nagenoeg de helft van de landen der wereld is de gouden standaard verlaten, terwijl omstreeks 45 landen het betalingsverkeer met het buitenland aan beperkingen hebben onderworpen.
De schadelijke werking werd het duidelijkst gedemonstreerd in die gevallen, waarin het drukken van de buitenlandsche waarde van het ruilmiddel welbewust en met opzet plaats vond, ten einde tijdelijke voordeelen in het internationale handelsverkeer te verwerven. Deze gevallen stellen de groote gevaren boven twijfel, welke aan het loslaten van den gouden standaard verbonden zijn voor een wedloop in het deprecieeren der verschillende ruilmiddelen en voor het bezigen van de buitenlandsche waarde van het ruilmiddel als onderhandelingsobject bij het voeren van de binnenlandsche politiek.
Van een internationaal monetair systeem kan onder deze omstandigheden niet langer sprake zijn. Dank zij de onbeperkte handhaving van den gouden standaard in eenige landen, kon de goudproductie in 1932 ten volle reageeren op de waardestijging van het goud. Deze productie nam dan ook opnieuw toe. Dat deze stijging in 1932 ten achter bleef bij die van den monetairen wereld-goudvoorraad, is toe te schrijven aan het vormen van goudvoorraden door particuliere banken en aan het oppotten van goud door het publiek, dat aldus uiting gaf aan zijn wantrouwen in de valuta's der onderscheidene landen.
Het volgende staatje geeft een overzicht van de ontwikkeling der goudvoorraden van de voornaamste circulatiebanken. De bedragen hebben betrekking op den stand bij het einde der maand met uitzondering van September 1931, waarvoor de bedragen zijn genomen van den laatsten weekstaat vóór de opheffing van den gouden standaard in Engeland; zij zijn uitgedrukt in millioenen guldens.

	Sept. 1931	Dec. 1931	Maart 1932	Juni 1932	Sept. 1932	Dec. 1932	Maart 1933
Ver. St. v. Am.	8.672	7.308	7.508	6.417	7.161	7.833	8.052
Frankrijk . .	5.709	6.712	7.489	8.002	8.059	8.092	7.837
Engeland . .	1.641	1.462	1.463	1.648	1.688	1.450	2.080
Zwitserland . .	583	1.127	1.171	1.251	1.266	1.186	1.217
Nederland . .	665	887	879	980	1.035	1.033	949
België . . .	562	882	870	888	893	898	923
Italië . . .	708	736	737	741	758	764	823
Japan . . .	1.014	582	533	532	532	527	527
Duitschland . .	813	583	521	493	472	478	438

Het ware van beslissende beteekenis voor den verderen gang van zaken, wanneer Regeeringen en Volken bereid waren de voor de hand liggende conclusie te trekken, dat slechts ver-

sterking van de internationale betrekkingen op politiek, economisch, monetair en financieel gebied tót herstel kan leiden. Bij gebreke van zoodanige versterking zullen de individueele landen voortschrijden op den weg naar verarming en uitputting. Van dit laatste vormt de ontwikkeling van de Nederlandsche handelsbalans sedert 1929 een sprekend bewijs. Beliep in dat jaar de waarde onzer invoeren nog ƒ 2.752,3 millioen tegen een waarde onzer uitvoeren van ƒ 1.989,4 millioen, in 1932 waren

landen afhangen, of geschieden zal wat voor het wereldbelang en het wereldherstel, naar het algemeene inzicht, onafwijsbaar en in de eerste plaats noodzakelijk is.

Doch welke de uitkomst ook moge zijn, vast staat, dat het aanwenden van het in de tweede plaats hierboven genoemde geneesmiddel — het in orde brengen van de eigen huishouding — voor Nederland van de grootste urgentie en een besliste

Zulks wijst op een verdere toeneming van de liquiditeit van het Nederlandsche bank- en bedrijfsleven.

Dat de financieele positie van Nederland tegenover het buitenland nog altijd krachtig is, is voornamelijk aan twee omstandigheden toe te schrijven. Vooreerst is, zooals hierboven reeds werd vermeld, het nadeelig saldo van de handelsbalans sedert 1929 met rond ƒ 300 millioen teruggeloopen. Daarnaast is vrijwel een einde gekomen aan het beleggen van Nederlandsch kapitaal in buitenlandsche waarden. Het totaal der buitenlandsche emissies beliep in 1928 rond ƒ 300 millioen. Het mag, aan de hand van de gegevens, voorzoover deze beschikbaar zijn, worden aangenomen, dat de zooeven genoemde verminderingen, welke onze betalingsbalans ontlasten, ruimschoots opwegen tegen de verzwakking, welke die balans heeft ondergaan als gevolg van het achteruitloopen van ontvangsten uit buitenlandsche beleggingen, in het bijzonder uit de in Nederl.-Indië geïnvesteerde kapitalen, van de baten uit de scheepvaart, e. d. Het schijnt hier de plaats om met nadruk te waarschuwen tegen geheel onjuiste gevolgtrekkingen, welke van sommige zijden zijn gemaakt uit de krachtige positie van De Nederlandsche Bank en van het Nederlandsche ruilmiddel. Deze gevolgtrekkingen kunnen slechts in zooverre gunstig luiden als zij betreffen de huidige, technische positie van ons ruilmiddel en aantoonen, dat geen directe gevaren die positie bedreigen. Zij kunnen en mogen echter allerminst voeren tot de opvatting, dat Nederland zou kunnen voortgaan met op den tegenwoordigen voet te leven en dat geen aanleiding zou bestaan om de hierboven als urgent en onvermijdelijk bepleite maatregelen te treffen voor de aanpassing aan de gewijzigde omstandigheden. Het teruggaan van onzen invoer staat in onmiddellijk verband met de vermindering van onzen uitvoer en beteekent inkrimping van werkgelegenheid en dus toeneming van werkloosheid. Het nagenoeg staken van de uitgifte hier te lande van buitenlandsche leeningen is niet uitsluitend toe te schrijven aan wantrouwen, doch wijst daarnaast op vermindering van kapitaalkracht. De groote liquiditeit op de geldmarkt vindt haar oorsprong hoofdzakelijk in de onmogelijkheid om gezonde, rentegevende beleggingen te vinden en in het noodgedwongen buiten gebruik laten van een deel der in vorige jaren in het Nederlandsche bedrijfsleven werkzame kapitalen.

BALANS.

	Boekjaar geëindigd 31 Maart	
Debet:	1933	1932
Kassa	ƒ 121.237.132	ƒ 122.627.252
Tegoed bij giro-instellingen	26.815	354.850
Muntmateriaal	850.869.436	785.419.679
Binnenlandsche Wissels	37.490.993	62.065.934
Buitenlandsche Wissels	72.813.260	64.490.835
Beleening	39.051.070	59.536.670
Voorschotten in Rek.-Cour.	46.053.926	46.881.040
Beleggingen in fondsen	17.035.138	17.577.509
Beleggingen in andere waarden	4.212.177	4.054.763
Gebouwen en Meubelen	5.000.000	5.000.000
Rente van Beleeningen	175.335	270.059
Rente van Beleggingen	151.949	155.275
Rente van Voorschotten in Rekening-Courant	201.364	372.365
Provisie	68.645	97.305
Correspondenten in het Buitenl.	8.087.577	18.356.118
Aand. Bank for Intern. Settlements (25% gestort)	1.200.000	1.200.000
Staat der Nederlanden	18.331.195	19.331.195
	ƒ 1.222.006.012	ƒ 1.207.790.849
Credit:		
Kapitaal	ƒ 20.000.000	ƒ 20.000.000
Reservefonds	3.749.273	3.000.000
Bijzondere Reserve	5.000.000	5.000.000
Pensioenfonds	8.565.853	7.862.779
Bankbiljetten in omloop	989.728.145	1.006.411.780
Bankassignatiën	165.722	440.557
Rekening-Courant-saldo's	194.680.607	164.736.072
Rente van Binnenl. Wissels	36.195	78.375
Rente van Buitenl. Wissels	50.743	229.905
Onkosten-Rekening	—.—	1.000
Onafgehaalde Dividenden	14.752	17.851
Onverd. div. saldo boekj. '30/31	—.—	12.530
Winst-saldo	14.722	—.—
	ƒ 1.222.006.012	ƒ 1.207.790.849

WINST- EN VERLIESREKENING

	Boekjaar geëindigd 31 Maart	
Debet:	1933	1932
Onkosten	ƒ 4.070.893	ƒ 5.059.338
Afschrijving op onbetaald gebleven disconto	505.456	262.012
Afschrijving op beleening met gebrekkig onderpand	33	518
Koersverlies op buitenlandsche wissels en saldi	—.—	30.209.806
Afschrijving op geb. en meub.	905	105.872
Storting in het pensioenfonds	598.412	612.520
Nog opgekomen reeds afgeschreven bankbiljetten	680	4.285
Netto-winst	1.004.202	—.—
	ƒ 6.180.581	ƒ 36.254.351
Credit:		
Disconto	ƒ 517.564	ƒ 1.161.492
Buitenlandsche wissels en saldi rente ƒ 1.063.685, koerswinst 32.303, totaal	1.095.988	4.218.951
Beleeningen	1.229.814	1.640.709
Beleggingen	553.591	702.324
Voorschotten in Rek.Courant	1.038.055	1.341.739
Verschillende provisiën	862.470	1.214.739
Winst op muntmateriaal	333.099	340.547
Toevoeging uit het Reservefonds	—.—	3.302.655
Toevoeging uit de Bijz. Reserve	—.—	3.000.000
Niet opgekomen bankbiljetten	550.000	—.—
Verliessaldo	—.—	19.331.195
	ƒ 6.180.581	ƒ 36.254.351

De netto-winst over 1932/33 bedraagt ƒ 1.004.202 (v. j. verliessaldo ƒ 19.331.195); hiervan komt in mindering van de vordering op den Staat der Nederlanden (volgens de Wet van 27 Mei 1932) ƒ 1.000.000, waarna een saldo resteert van ƒ 4.202. Daarvan is bestemd voor den Staat der Nederlanden ƒ 2.010. Voor de aandeelhouders resteert ƒ 2.192, waarbij gevoegd wordt het onverdeeld dividendsaldo 1930/31 ad ƒ 12.530. In totaal is dus ƒ 14.722 voor aandeelhouders beschikbaar, zoodat, evenals het vorige jaar, niet tot uitkeering van dividend kan worden overgegaan.

(Vor. ber. Nederl. Bank 816 G.; Jaarverslag 1931/32: 393 C. en 395 C.; Photo mr. L. J. A. Trip 164 I.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Goudclausule.** — Op verzoek van president Roosevelt is bij het Congres een wetsontwerp ingediend, hetwelk, naar degenen, die de wet ondersteunen, verklaarden, nieuwe termen voor de „economische onafhankelijkheid der Ver. Staten" vastlegt. De wet heeft ten doel het uitschakelen van de goudclausule voor alle openbare en particuliere verplichtingen in de Ver. Staten.

De president van de commissie van het Huis van Afgevaardigden voor het bank- en valuta-wezen, Steagall, verklaarde bij de indiening van het wetsontwerp, dat de wet een permanente intrekking van de Gold Standard Act in zich sluit. Krachtens de nieuwe wet worden alle schulden, onverschillig van welken aard, in „het geldende legale betaalmiddel" betaalbaar.

De buitenlandsche regeeringen zouden derhalve gerechtigd zijn hun oorlogsschulden in plaats van in goud, in deze legale valuta te betalen.

De tekst van het ontwerp luidt, dat alle munten of papiergeld, reeds uitgegeven, of nog uit te geven, wettig betaalmiddel zullen zijn voor alle openbare of particuliere schulden.

Ook de betaling der oorlogsschulden in geld van wettelijke koersen is in de wet uitdrukkelijk vastgelegd.

Verder sanctionneert de wet het opgeven van den gouden standaard. Dit was tot nu toe geschied op grond van een oude noodwet, dateerend van 1917.

(V. b. Goudclausule 803 D.; Gouden stand. 787 I.)

A. **NEDERLAND. — Uitvoer van radiotoestellen en gloeilampen.** — De uitvoer van radiotoestellen blijft afnemen; de daling heeft zich in April voortgezet, zooals blijkt uit de hieronder vermelde cijfers.
De daling van den uitvoer van lampen is een seizoenverschijnsel. De uitvoer was evenwel toch nog belangrijk hooger dan in April 1932. Hieronder volgt een overzicht:

	Luidsprekers, toestellen en onderdeelen (waarde in duizend gulden)			Metaaldraadgloeilampen (waarde in duizend gulden)		
	1933	1932	1931	1933	1932	1931
Januari .	4.706	4.077	6.808	804	612	1.408
Februari .	3.329	3.519	4.576	669	649	1.295
Maart . .	2.615	2.089	4.947	785	625	1.181
April . .	1.938	1.978	3.625	650	547	1.027
Mei . . .	—	2.075	2.735	—	434	1.434
Juni . .	—	2.180	2.084	—	585	1.294
Juli . . .	—	2.722	1.744	—	573	1.042
Aug. . . .	—	2.925	2.605	—	515	736
Sept. . .	—	3.485	3.906	—	733	901
Oct. . . .	—	3.726	4.479	—	702	973
Nov. . . .	—	4.286	5.725	—	740	1.062
Dec. . . .	—	5.374	5.325	—	761	949
Totaal . .	12.588	38.436	48.559	2.908	7.476	13.302

(Vorig bericht blz. 812 F.)

B. **DUITSCHLAND. — Transfer-conferentie.** — Op 29 Mei '33 (in plaats van 26 Mei) heeft de president van de Rijksbank, dr. Schacht, de transfer-conferentie geopend met een rede over de transfer-crisis. Deze conferentie heeft ten doel middelen te beramen ter oplossing van de moeilijkheden, waarmede Duitschland te kampen heeft als gevolg van de overmaking der valuta, noodig voor den dienst der buitenlandsche schulden, dus zoowel wat de rente als wat de aflossing dier schulden betreft.
De rede van dr. Schacht bracht de conferentie al terstond in het hart der moeilijkheden. Aan het slot van zijn betoog wees de Rijksbank-president er n.l. op, dat na aftrek van het op 1 Juli '33 vervallende crediet der goud-discontobank, de rijksbank-reserve zal zijn gedaald tot beneden de 300 millioen, zoodat de dekking dan tot 8% is gedaald. Het gevaar bestaat dus, dat de rijksbank-reserve tot nihil ineenschrompelt, aldus spreker, die met deze woorden eindigde: „Als wij de gebeurtenissen verder hun loop laten, ontstaat het gevaar, dat de rijksbank den verkoop van rijksmarken in het buitenland niet meer kan verhinderen, dat wil zeggen, dan ontstaat er een officieel disagio en beleven wij een nieuwe waardevermindering van de rijksmark. Dit zou een nog grootere catastrofe beteekenen dan de inflatie van 1923, een catastrofe, die de Rijksbank niet mag toelaten en niet voor haar verantwoording kan en wil nemen."

(Vorig bericht blz. 820 D.)

C. **NEDERLAND. — Boter. - Inkrimping van den veestapel.** — De voorzitter van den Algemeenen Nederlandschen Zuivelbond (F. N. Z.), dr. F. E. Posthuma, deelde in de op 29 Mei '33 te Amsterdam gehouden vergadering mede, dat het overleg tusschen de vertegenwoordigers der centrale landbouworganisaties en het dagelijksch bestuur van den F. N. Z. tot de volgende gemeenschappelijke conclusies heeft geleid, welke ter kennis van den Minister van Economische Zaken en Arbeid zullen worden gebracht.
1e. Het is in verband met het huidige botervraagstuk noodzakelijk, dat de afzet van margarine in het binnenland beperkt wordt ter geheele of gedeeltelijke vervanging van het menggebod, teneinde het binnenlandsche verbruik van boter als zoodanig zooveel mogelijk te bevorderen.
2e. Vrijwillige inkrimping van den veestapel door middel van het stellen der mogelijkheid om het overtollige vee uit de markt te nemen is noodzakelijk. Tegelijkertijd dienen maatregelen genomen te worden om uitbreiding van den ingekrompen veestapel te voorkomen. **(Vor. ber. zie rubriek Nederland, Boter; Veeteelt blz. 743 F.)**

D. **ENGELAND. — Een aanval van Lord Snowden op de Britsche regeering.** — In het Hoogerhuis heeft Lord Snowden van de regeering een verklaring geëischt nopens haar politiek op de economische conferentie. Hij had een scherpen aanval op MacDonald, omdat deze niets over zijn politiek had medegedeeld en zeide, „dat het communiqué van Roosevelt en MacDonald te Washington niets anders bevat had, dan een herhaling van de gemeenplaatsen, die men reeds zoo vaak gehoord heeft".
Volgens een Wolff-telegram uit Londen, heeft Lord Snowden in zijn aanval op MacDonald o.a. zelfs gezegd, dat het een gevaar voor het land is, de zaken in handen van een man te laten, die telkens wanneer hij spreekt, zijn onwetendheid en ongeschiktheid bewijst. **(Vorig bericht blz. 513 N.)**

E. **ITALIE. — Twee millioen fascisten.** — De groote fascistische raad is onder voorzitterschap van Mussolini bijeen geweest. Volgens het rapport van den secretaris van de partij staan thans 2.045.792 personen ingeschreven bij de fascistische partij, hetgeen circa 775.000 meer is dan in Mei 1932. Mussolini bracht rapport uit over de binnenlandsche situatie, zoowel in politiek als in economisch opzicht. (Il Secolo)

(Vor. ber. Fascisme 556 F, aantal 405 B.)

F. **BRAZILIE. — Uitvoer van koffie.** — Het nationale koffie-instituut heeft besloten, dat in de toekomst de uitvoer jaarlijks 40% van den oogst zal bedragen.
Den handelaren wordt toegestaan 30% van den oogst uit te voeren en 30% zullen niet mogen worden uitgevoerd. Het jaar voor den uitvoer zal worden gerekend van 1 Juli tot 30 Juni. De verschepingen naar kustplaatsen zullen slechts veroorloofd zijn van Juli tot Maart. Elke staat zal de contrôle over de eigen koffie moeten houden. (Jornal do Commercio)

(Vor. ber. Vernietiging 758 F, aanplant 601 D.)

G. **GEESTELIJK LEVEN. — Luther en de Christelijke staat.** — Op 20 Mei '33 heeft prof. dr. Carl Stange uit Göttingen voor de Duitsche groep der Evang. Luth. Gem. te Amsterdam gesproken over „Luthers opvatting van den Christelijken Staat".
Een heldere uiting van Luthers meening op dit punt, aldus spr. na een inleiding, vinden wij in zijn verklaring van den 127sten psalm. Men heeft hem wel verweten, dat hij de verhouding van de Kerk tot den Staat te oppervlakkig behandeld heeft, maar hij heeft er zich, dat bewijzen zijn brieven juist, voortdurend mede bezig gehouden. Hij bestrijdt op dit punt in de eerste plaats de wijsgeeren, die z.i. te zeer over den staatsvorm en te weinig over den inhoud hebben nagedacht, d.w.z. over den grondslag en het doel van den Staat. De Staat, aldus Luther, is een instelling van God; de wijsgeeren noemen hem een middel om rust, vrede en geluk te waarborgen, maar welke staat heeft ooit dat doel bereikt? Volgens de wijsgeeren is het gelukkige toeval noodig om het doel tot stand te brengen; Luther antwoordt, dat Gods zegen noodig is, maar dat in het stelsel der wijsgeeren daarvoor geen plaats is gelaten. Aldus zijn critiek.
Wat Luthers positieve meening betreft: ook het Staatswezen moet de strekking hebben om ons tot God te leiden. Tusschen overmoed en angst slingert het gemoed, zooals tusschen tyrannie en democratie het staatswezen slingert. Tusschen overmoed en angst ligt de juiste plaats van den mensch, die, in God geloovend, ook voor de inrichting van den Staat het hem mogelijke doet, het leed aanvaardend en dankbaar voor het geluk. Het geloof schenkt ook hier een andere levenshouding en een nieuw innerlijk. En practisch beteekent deze meening van Luther, dat in de harten èn van regeerders èn van de geregeerden het Godsgeloof doordringen moet: wanneer ieder zich aan God verantwoordelijk gevoelt komt de Staat tot zijn recht. **(Vor. ber. Luther (en photo) 220 A.)**

A. **VOLKENBOND. — Verdrag inzake verdoovende middelen.** — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken maakt bekend, dat op 22 Mei '33 in het archief van den Volkenbond is nedergelegd de Nederlandsche akte van bekrachtiging van het verdrag van Genève van 13 Juli 1931 tot beperking van de vervaardiging en tot regeling van de distributie van verdoovende middelen met protocol van onderteekening, goedgekeurd bij de wet van 28 April 1933.
Bij de bekrachtiging is ingetrokken het voorbehoud ten aanzien van art. 22 lid 2, gemaakt bij de onderteekening van het verdrag.
Het verdrag met protocol, dat, overeenkomstig art. 31, op 20 Augustus 1933 voor Nederland, Nederl.-Indië, Suriname en Curaçao in werking zal treden, werd tevoren reeds bekrachtigd door de Ver. Staten van Amerika (28 April 1932), België (10 April 1933), Brazilië (5 April 1933), Britsch-Indië (14 November 1932), Canada (17 October 1932), Chili (31 Maart 1933, alleen het verdrag), Costa Rica (5 April 1933), Cuba (4 April 1933), Vrije Stad Danzig (18 April 1933), Dominicaansche republiek (8 April 1933, alleen het verdrag), Duitschland (10 April 1933), Egypte (10 April 1933), Frankrijk (10 April 1933), Groot-Brittannië en Noord-Ierland (1 April 1933), Guatemala (1 Mei 1933, alleen het verdrag), Italië (21 Maart 1933), Litauen (10 April 1933), Mexico (13 Maart 1933), Monaco (16 Febr. 1933 het verdrag en 20 Maart 1933 het protocol), Perzië (28 Sept. 1932), Polen (11 April 1933), Portugal (17 Juni 1932), Roemenië (11 April 1933), Spanje (7 April 1933), Tsjechoslowakije (12 April 1933, alleen het verdrag), Uruguay (7 April 1933), Zweden (12 Aug. 1932) en Zwitserland (10 April 1933), terwijl zijn toegetreden Bulgarije (20 Maart 1933, alleen het verdrag), Haiti (4 Mei 1933, alleen het verdrag), Hongarije (10 April 1933), Iersche Vrijstaat (11 April 1933), Nicaragua (16 Maart 1932), Peru (20 Mei 1932), San Salvador (7 April 1933, alleen het verdrag), de Soedan (25 Aug. 1932 het verdrag, 18 Jan. 1933 het protocol), Tsjechoslowakije (13 April 1933, alleen het protocol), Turkije (3 April 1933).
Naast voorbehouden, gemaakt bij de onderteekening en niet teruggenomen bij de bekrachtiging, zijn alsnog bij de bekrachtiging, resp. bij de toetreding door België, Groot-Brittannië en Portugal voorbehouden gemaakt en door Mexico en San Salvador verklaringen afgelegd. **(Vor. ber. 772 D.)**

B. **NEDERLAND. — Commissie voor de herziening der Handelsverdragen.** — De commissie voor de herziening der handelsverdragen hield dezer dagen onder voorzitterschap van dr. J. A. Nederbragt een buitengewone vergadering ter bespreking van de monetaire en economische conferentie die te Londen wordt gehouden.
De commissie is op voorstel van den minister van Koloniën uitgebreid met vier personen, die speciaal met koloniale aangelegenheden vertrouwd zijn en zich in de commissie met die aangelegenheden, voor zoover die bij handelsverdragen ter sprake komen, zouden kunnen bezighouden. Die leden zijn ir. J. A. Kalff, voorzitter van den Ondernemersraad voor Nederl.-Indië, G. J. Staal, oud-gouverneur van Suriname, A. J. Schabeek, oud-hoofd-inspecteur der in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederl.-Indië en W. P. Hillen, oud-lid van den Raad van Nederl.-Indië, welke heeren behalve eerstgenoemde ter vergadering aanwezig waren en door den voorzitter werden geïnstalleerd. Daarbij wees deze er op, dat de koloniale belangen in den laatsten tijd voor wat betreft hun relaties met het vraagstuk van de handelsverdragen, zeer bijzonder naar voren gekomen zijn waarom het zeer is toe te juichen, dat deze uitbreiding der commissie heeft plaats gevonden, opdat door haar met te meer kennis van zaken over de betrokken onderwerpen kan worden geoordeeld.
Met het oog op het onderwerp der besprekingen namen op uitnoodiging der regeering eveneens aan de beraadslagingen deel mr. L. J. A. Trip, prof. mr. G. W. J. Bruins, dr. E. Heldring en de heeren J. B. van der Houwen van Oordt, J. Hardeman, mr. A. W. Hartman en mr. H. C. Hartevelt.
De vergadering was uitsluitend aan de monetaire en economische conferentie te Londen gewijd. De besprekingen zullen op 1 Juni in de gewone maandelijksche vergadering van de commissie worden voortgezet. **(Vor. ber. 768 C.)**

31 MEI 1933

C. **DUITSCHLAND. — Tien geboden voor den Duitschen burger.** — Luitenant-kolonel von Cochenhausen van het bataljon Jagers te Hirschberg, heeft tien geboden opgesteld, welke iederen Duitschen burger van middelmatige lichaamssterkte tot een goed soldaat moeten maken.
Deze „tien geboden" worden voorafgegaan door een inleiding welke zegt, dat elke Duitsche burger eens te wapen kan worden geroepen, doch dat zuiver militaire opleiding tot de bevoegdheid van de legerautoriteiten behoort.
Op de volgende wijze dienen de Duitsche burgers zich volgens den overste op dezen mogelijken oproep voor te bereiden.
1. In staat zijn 30 K.M. per dag zwaar bepakt te marcheeren.
2. Alvorens andere kleedingstukken aan te schaffen, zorgen dat men een soort uniform heeft, of tenminste een tegen alle weer bestand costuum en flinke schoenen.
3. Zichzelf oefenen in hardloopen, speerwerpen en schieten.
4. In staat zijn een auto te besturen en met paarden om te gaan.
5. Weten hoe een radiotoestel in elkaar te zetten en zendtoestellen te hanteeren.
6. Eens per jaar een boek lezen over krijgsgeschiedenis en geregeld een tijdschrift lezen over de nationale verdediging.
7. Zichzelf op de hoogte stellen van de belangrijkste militaire ontwikkelingen in de naburige landen.
8. Alvorens buitenlandsche reizen te maken, zichzelf goed vertrouwd maken met de ligging van het land in de Duitsche grensstreken.
9. In staat zijn kaarten te lezen en des nachts den weg weten te vinden met behulp van kaarten en een compas.
10. Zoo veelvuldig mogelijk legermanoeuvres in binnen- en buitenland bijwonen. (General Anzeiger).

D. **VEREENIGDE STATEN. — Goudclausule.** — Het Huis van Afgevaardigden heeft het voorstel inzake de goudclausule, waardoor alle door particuliere overeenkomsten ontstane betalingsverplichtingen in papieren dollars gelden, met 283 tegen 57 stemmen goedgekeurd.
Naar verluidt heeft president Roosevelt maatregelen getroffen, waardoor de oorlogsschuldenaren toestemming ontvangen van den vervallenden Juni-termijn van hun schulden slechts een gedeelte te betalen, om te voorkomen dat met het oog op de economische wereldconferentie de oorlogsschuldenaars zich insolvent zullen verklaren. **(Vorig ber. 840 A.)**

E. **DANZIG. — Parlementsverkiezingen. - Verklaring van dr. Rauschning.** — Op grond van den voorloopigen officieelen verkiezingsuitslag is de zetelverdeeling in den Danziger Volksdag aldus:
Nationaal-socialisten 38 zetels: Sociaal-democraten 13 zetels; Communisten 5 zetels; Centrum 10 zetels; Zwart-wit-rood 4 zetels; Polen 2 zetels.
Bij de nadere berekening der restzetels is dus een zetel, die naar men dacht aan het Centrum zou komen, aan de nationaal-socialisten toegekend.
De president van den Danziger Landbund, dr. Rauschning, heeft voor de Duitsche pers een uiteenzetting

gegeven over den verkiezingsstrijd te Danzig en de nationaal-socialistische verkiezingsoverwinning.
Deze overwinning, aldus Rauschning, is bevochten tegen een gesloten front van Duitsch-nationalen tot communisten, waarbij het echter in hoofdzaak om de Danziger Duitsch-nationalen ging.
Een vergelijking met de cijfers van 1930 toont duidelijk, dat het marxisme, op enkele zijner burchten na, geheel verslagen is.
Omtrent de maatregelen, die een nieuwe nationale regeering zou hebben te nemen, verklaarde dr. Rauschning, dat de nieuwe meerderheid in Danzig tot elke redelijke oplossing van de bestaande problemen bereid is. **(Vorig bericht 837 H.)**

A. VOLKENBOND. - Joodsche minderheid in Duitsch-Opper-Silezië. —
De Volkenbondsraad heeft op 30 Mei '33 beraadslaagd over de minderheden-petitie, die de in Opper-Silezië wonende zakenman Franz Bernheim op 12 Mei '33 aan den raad heeft doen toekomen betreffende inbreuken, die de Duitsche regeering zou hebben gemaakt op de Opper-Silezische conventie van 15 Mei 1922. In zijn rapport over deze aangelegenheid kwam de rapporteur, de Ier Lester, op grond van de verklaring van von Keller van 26 Mei, tot de conclusie, dat de Duitsche regeering de Duitsche wetten, voor zoover zij in strijd zijn met de bepalingen dier conventie, niet in Duitsch-Opper-Silezië zou kunnen toepassen, terwijl de schade, die daardoor reeds aan de leden der minderheden zou zijn toegebracht, goed gemaakt zou moeten worden.
De Duitsche gedelegeerde, von Keller, die eenige dagen geleden een verklaring over deze aangelegenheid had afgelegd, waaruit volgde, dat Duitschland erkent, dat de wetten in Duitsch-Opper-Silezië niet in strijd mogen zijn met de verplichtingen, die voor Duitschland uit de internationale conventie voortvloeien, meende, dat de Volkenbondsraad niet bevoegd was om van deze petitie kennis te nemen, omdat de petitionaris nog slechts korten tijd in Opper-Silezië gevestigd was en voorts omdat hij slechts een klacht van algemeene strekking had ingediend. Hij verklaarde het rapport van Lester niet te kunnen aannemen. Het rapport werd gesteund door Eden (Engeland), Paul-Boncour (Frankrijk), Razinski (Polen), Osuski (Tsjecho-Slowakije), Lange (Noorwegen) en Mato (Guatemala).
Geen der sprekers heeft heden een scherp protest tegen Duitschlands houding ten opzichte van de Joden laten hooren, maar wel hebben de vertegenwoordigers van Frankrijk en Polen een waarschuwend woord tot de Duitsche regeering gericht en aan den plicht, dien de Volkenbond jegens de minderheden in Europa heeft, herinnerd. Beiden deden uitkomen, dat het minderhedenvraagstuk in zijn geheel binnen afzienbaren tijd door den Volkenbond opnieuw onder de oogen gezien kan worden en Razinski meende, dat dit tijdens de a.s. Volkenbondsvergadering kon geschieden. Paul-Boncour verklaarde overtuigd te zijn, dat de Volkenbond niet de rechten van een ras, dat over de geheele wereld verspreid is, zou willen negeeren. Hij herinnerde er aan, dat Frankrijk na de Fransche revolutie het eerste land is geweest, dat de Joden heeft geëmancipeerd en dat ook Frankrijk herhaaldelijk voor gelijke rechten voor het Joodsche ras op de bres heeft gestaan.
In zijn repliek merkte de Duitsche gedelegeerde, von Keller, op, dat tot op heden de Duitsche regeering geen klachten hadden bereikt. Hij verklaarde overtuigd te zijn, dat Duitschland zijn verdragsverplichtingen nauwgezet zou nakomen. Hij deed verder uitkomen, dat de raad zijn bemoeienissen tot den bestaanden toestand in Opper-Silezië moet bepalen. De eventueel geleden schade zou op grond van de bestaande locale procedure onderzocht kunnen worden. Von Keller merkte verder op, dat indien in vorige gevallen de Volkenbond evenveel ijver aan den dag had gelegd over de bescherming der minderheden, de Volkenbond minder gecritiseerd zou zijn geworden als beschermer der minderheden.
Een commissie van drie juristen, bestaande uit een Belg, een Spanjaard en een Zwitser, is thans opgedragen om adviezen uit te brengen over de Duitsche bezwaren tegen de ontvankelijkheid der petitie. Deze commissie zal vermoedelijk binnen een week rapport uitbrengen, zoodat de commissie de volgende week weer voor den raad kan komen. Von Keller liet zich met het benoemen van een juristen-commissie niet in en onthield zich van stemming. **(Vorig bericht 829 D.)**

B. STATEN-GENERAAL. — Regeeringsverklaring van dr. H. Colijn. —
Op 31 Mei '33 heeft dr. H. Colijn in de Tweede Kamer en vervolgens in de Eerste Kamer de volgende regeeringsverklaring afgelegd:
Het den 26sten dezer maand opgetreden Kabinet heeft er prijs op gesteld zoo spoedig mogelijk voor de Kamer te verschijnen tot het doen van enkele mededeelingen met betrekking tot het te volgen regeeringsbeleid.
Het is de Kamer en U, Mijnheer de Voorzitter, erkentelijk voor de geboden gelegenheid om dit reeds enkele dagen na zijn optreden te kunnen doen.
De toestand hier te lande en in Nederl.-Indië biedt in menig opzicht een beeld van volkomen ontwrichting en vraagt dus om snel en krachtig ingrijpen. In beide gebiedsdeelen van het Koninkrijk doet de economische inzinking thans haar invloed in zoo bedenkelijke mate gevoelen op de algemeene volkswelvaart en op de daarmee verband houdende publieke geldmiddelen, dat wachten met verdere maatregelen tot een ineenstorting zou voeren.
De Regeering is dan ook diep doordrongen van den plicht alles te doen wat mogelijk is om verdere inzinking te voorkomen. Het is om die reden, dat zij zich verheugt over den door den President der Vereenigde Staten gepubliceerden oproep tot samenwerking der Regeeringen op de komende economische conferentie te Londen, waarmee Hare Majesteit de Koningin in ondubbelzinnige bewoordingen instemming heeft betuigd. De Regeering is dan ook voornemens door haar delegatie naar de conferentie in deze richting krachtig mede te werken.
Intusschen mag de actie, die men zelf ter hand nemen kan, daardoor niet achterwege blijven.
Eerste eisch is daarbij, dat het opnieuw verstoorde financieele evenwicht worde hersteld. Dit is reeds noodzakelijk, omdat iedere nalatigheid op dit punt het intreden van een beteren toestand — economisch en sociaal — in zeer sterke mate zou vertragen.
Voor het financieele evenwicht is allereerst een belangrijke inperking der publieke uitgaven onafwijsbaar. Deze is niet te ontgaan, ook al zou het uiterste beproefd zijn om door belastingheffing het evenwicht te herstellen.
Bestendiging van de geldende tijdelijke heffingen of vervanging door een equivalent daarvan, zoomede invoering van nieuwe heffingen — waarbij in de eerste plaats gedacht wordt aan het reeds ingediende ontwerp op de omzetbelasting — zullen echter, naast sterke bezuiniging, althans voorshands onvermijdelijk blijken.
Om herstel van de welvaart voor te bereiden, zal ordening van het bedrijfsleven ter aanpassing aan de gewijzigde economische wereldstructuur van overheidswege moeten worden bevorderd. Zonder hierover reeds in bijzonderheden te treden, wenscht de regeering vast te stellen, dat hierbij geen enkele maatregel reeds vooraf mag worden buitengesloten, dus ook niet een eventueele wijziging in onze handels-politieke methoden.
Voorts heeft het vraagstuk der werkloosheid de volle aandacht der regeering. Zij is er zich van bewust, dat een grondige verbetering in den tegenwoordigen toestand slechts denkbaar is door een krachtig herstel van het bedrijfsleven, dat ook om die reden onophoudelijk om belangstelling en inspanning van den kant der overheid vraagt.
Daarnaast moet evenwel niet minder aandacht worden geschonken aan verruiming van werkgelegenheid en aan de werkverschaffing.
De Regeering beschouwt het als haar plicht om, met inachtneming van de financieele mogelijkheden, de cultureele en sociale volksbelangen te blijven behartigen.
Zoowel om tegemoet te komen aan de door de crisisomstandigheden zoozeer verzwaarde eischen met betrekking tot de volkswelvaart als ter wille van de door diezelfde omstandigheden in het leven geroepen werkloosheidszorg, heeft de Regeering het noodig geoordeeld, wijziging te brengen in de verdeeling van den departementalen arbeid.
De minister van Economische Zaken dient in de toekomst zijn onverdeelde aandacht te kunnen schenken aan de belangen van Landbouw, Handel en Nijverheid en dus ontheven te worden van zijn bemoeiingen met Arbeid en Abeidsverzekering.
Daarnevens is het der Regeering wenschelijk voorgekomen deze bemoeiingen te vereenigen met die betreffende de Werkloosheidsverzekering, Arbeidsbemiddeling, Werkverschaffing, Steunverleening en Volksgezondheid, welke alle tezamen onderge-

bracht behooren te worden in een Ministerie van Sociale Zaken. De Regeering verwacht van deze concentratie van verwante belangen een zoodanige besparing op de uitgaven, dat zij de beperkte kosten, die de vorming van een nieuw ministerie meebrengt, verre zal overtreffen.

Voorts zal de Minister van Financiën zich zoozeer hebben te concentreeren op het herstel van het financieele evenwicht, dat hij ontheven behoort te worden van de vaak veel tijd vorderende zorg voor de regelingen der ambtelijke salarissen en wachtgelden, terwijl de minister van Waterstaat, die in belangrijke mate betrokken zal worden bij het vraagstuk der werkgelegenheid en die zich meer dan ooit zal hebben bezig te houden met het ook uit financieel oogpunt zoo gewichtige vervoerwezen, zal moeten worden ontlast van het bestuur van het bedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en de Telefonie.

De zorg voor de belangen die aan de Departementen van Financiën en Waterstaat zullen worden onttrokken zal kunnen worden overgedragen aan den minister van Binnenlandsche Zaken. Met deze regelingen hoopt de Regeering een administratieve indeeling te verkrijgen die bij de behoeften van het oogenblik past en voor vele vraagstukken een snellere oplossing waarborgt dan tot heden mogelijk was.

Dat het gezag zal worden hooggehouden stelt de Regeering met nadruk op den voorgrond. Tegen extremisme, van welke zijde dit zich ook openbaart, zal met beslistheid worden opgetreden. Het oefenen van terreur tegenover de ordelievende bevolking en het verwekken van onrust, zullen zonder aarzeling worden tegengegaan. De plaatselijke Overheid kan daarbij op den steun der Regeering rekenen.

De Kamer zal verstaan, dat het Kabinet, zoo kort na zijn optreden, zich moet bepalen tot mededeeling van de hoofdlijnen van zijn beleid en nog niet in staat is dit in onderdeelen aan te geven.

De Regeering doet een ernstig beroep op de medewerking der Staten-Generaal. De hachelijke toestand van ons volk eischt eendracht van allen om het door de moeilijkheden, die zich voordoen en die nog te wachten zijn, heen te helpen.

De Regeering ziet in de Christelijke volksaspiraties, die gelukkig een sterk en bestendig element in ons volksleven vormen, een bron van kracht. De erkenning daarvan zal spreken uit haar beleid. Zij zal echter het toespitsen van politieke en geestelijke tegenstellingen, ter wille van de noodzakelijke eendracht, vermijden.

De Staten-Generaal zullen ongetwijfeld met de Regeering beseffen, dat de ongekend moeilijke vraagstukken, waarvoor wij ons gesteld zien, niet tot oplossing kunnen komen, indien men voor het nemen van onaangename en voor velen harde maatregelen zou terugschrikken. Zonder schroom zal men de tallooze problemen moeten aanvatten.

Ook, ja juist in dezen zwaren tijd, acht de Regeering een gestadige samenwerking en voortdurend overleg met de Staten-Generaal van het grootste gewicht.

Bouwende op Gods hulp vertrouwt zij, dat het doel, dat Regeering en Volksvertegenwoordiging beiden voor oogen staat, zal worden bereikt.

(Vor. ber. Crisiskabinet-Colijn 834 A.)

A. **TWEEDE KAMER. — Jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck tot voorzitter benoemd. —** De Tweede Kamer heeft op 30 Mei '33 als nummer één op de voordracht aan H. M. de Koningin voor de benoeming van een nieuwen voorzitter geplaatst jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck, ter vervanging van mr. J. R. H. van Schaik, die tot minister van Justitie is benoemd.

Uitgebracht werden 74 stemmen, waarvan 57 op den heer Ruys de Beerenbrouck, 14 blanco, 2 op den heer Goseling en 1 op den heer De Geer.

Nummer 2 op de voordracht werd weer de heer J. H. A. Schaper. Hij kreeg 54 van de 70 uitgebrachte stemmen. De heer J. J. C. Van Dijk werd nummer 3 met 60 van de 70 uitgebrachte stemmen.

Op 31 Mei werd de vergadering van de Tweede Kamer geopend onder voorzitterschap van den heer J. H. A. Schaper.

De griffier leest voor het Kon. besluit, waarbij jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck is benoemd tot voorzitter van de Tweede Kamer voor de huidige zittingsperiode.

De heer Schaper leidt den voorzitter met een enkel woord in, de hoop uitsprekend, dat de Kamer onder zijn leiding vlot en goed zal werken.

Hij verklaart den nieuwen voorzitter voor geïnstalleerd.

De heer Ruys de Beerenbrouck neemt de voorzittersplaats in en aanvaardt het voorzitterschap, waarbij hij de gebruikelijke rede hield.

(Vorig bericht Voorzitter 816 D, Jhr. mr. Ruys de Beerenbrouck 422 A.)

B. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Wapenstilstand geteekend. —** Te Tangkoe nabij Tientsin is op 31 Mei '33 een wapenstilstand tusschen Japan en China geteekend. De voorwaarden van den wapenstilstand zijn de volgende:

1e. demilitarisatie van het gebied, dat begrensd wordt in het Noorden door den Grooten Chineeschen Muur, in het Oosten door den spoorweg Peking—Moekden en in het Westen door de spoorlijn Peking—Soeijoean;

2e. ontbinding van het corps Chineesche vrijwilligers in het onder 1e. omschreven gebied;

3e. hervatting van het verkeer op de spoorlijn Peking—Sjanhaikwan.

Voor Japan heeft generaal Okamoera, vice-chef van den staf van het Kwantoeng-leger, die de leiding had van de Japansche wapenstilstandsdelegatie, de overeenkomst onderteekend. Van Chineesche zijde geschiedde dit door generaal Hsi Oeng-ping, lid van den generalen staf van het Nanking-leger.

(Vorig bericht blz. 837 B.)

C. **VOEDINGSMIDDELEN UIT HOUT. —** In het Huis der Techniek te Essen heeft dr. Bergius uit Heidelberg een voordracht gehouden over nieuwe methoden tot het winnen van voedingsmiddelen uit hout.

Reeds in 1916 werden in het laboratorium van de Th. Goldschmidt A.G. te Essen proeven genomen om uit hout voedingsstoffen voor mensch en dier, eiwit en spiritus te winnen. Tijdens de oorlogsjaren werd de oplossing van het vraagstuk, om de productie van voedingsmiddelen te verhoogen, van steeds grooter beteekenis. Na den oorlog verminderde de belangstelling voor dit vraagstuk, maar de pogingen werden toch voortgezet en thans is de methode, om uit hout voedingsmiddelen te winnen, zoo ver volmaakt, dat de eerste fabriek in Duitschland te Mannheim-Rheinau is opgericht.

Door het nieuwe procédé wordt 2/3 van de droge substantie van het hout omgezet in verteerbare of voor gisting geschikte koolhydraten. Het overblijvende bestaat uit azijnzuren of lignin, dat ook voor verschillende doeleinden kan worden gebruikt. Door raffineering kan uit koolhydraat druivensuiker worden gewonnen. Voorts kan door de nieuwe voedingsmiddelen de eiwit- en vetproductie worden verhoogd. Een groot voordeel is, dat ook hout, dat voor handelsdoeleinden van weinig beteekenis is, kan worden gebruikt, waardoor de boschcultuur loonender kan worden.

1 JUNI 1933

D. **OOSTENRIJK. — Conflict met Duitschland. —** In den ministerraad heeft de Oostenrijksche regeering een verordening goedgekeurd, aldus het W. B. uit Weenen, waarbij een gedwongen visum wordt ingesteld voor Oostenrijkers die Duitschland bezoeken. Het visum kost vijf schilling. Deze bepaling is niet van toepassing op het gewone grensverkeer, wel op zaken- en vacantiereizen.

Officieel wordt verder medegedeeld dat door den Duitschen visumdwang groote kringen in dienst van het vreemdelingenverkeer in Oostenrijk ernstig worden getroffen. De regeering houdt het voor haar plicht om die schade te verzachten. Daarom wordt een verordening uitgevaardigd waardoor de valoriseering van de douanetarieven herzien wordt. De goudkroon (welke geldt als sleutel van de valoriseeringsverhouding) wordt niet meer berekend op 1.80 schilling, maar op 1.83 schilling. Hierdoor kan men op de be-

grooting van het loopende jaar rekenen op een actieve post van ongeveer 2 millioen schilling.
Bovendien werden nog maatregelen genomen met betrekking tot het vreemdelingenverkeer, o.a. verlaging van spoorwegtarieven en het verdeelen van 8 millioen schilling tusschen de bedrijven van het vreemdelingenverkeer, die door het sluiten der Duitsche grenzen schade zullen lijden. De ministerraad zal nog de details bepalen van de verdeeling van deze geldsom.
(Neue Freie Presse). **(Vor. ber. blz. 837 E.)**

A. **BRAZILIE. — Katoenoogst 1932-1933.** — De katoenoogst van Brazilië voor het oogstjaar 1932-1933 wordt officieel geschat op 75.367.350 K.G. of 346.879 balen van 478 lbs. netto.
Slechts in de jaren 1915-'16 en 1916-'17, toen maar onderscheidenlijk 73.428 en 73.772 ton werd geoogst, was de katoenproductie in Brazilië ongeveer zoo laag als dit jaar.
Dat de oogst ditmaal zoo gering is, is hoofdzakelijk te wijten aan de ongunstige weersgesteldheid in de Noordelijke staten, waar ook ziekten van de planten haar invloed hebben doen gelden.
In de Noordelijke staten is de opbrengst ongeveer tweemaal kleiner dan het jaar te voren, terwijl in eenige dier staten dit jaar de bebouwde oppervlakte slechts half zoo groot was.
(Mededeeling van Hr. Ms. Gezant te Rio de Jan.)

B. **GODSDIENST. — Aantal Katholieken en Protestanten.** — Blijkens de nieuwste statistiek, die opgesteld is door een Hongaarsch priester, bedraagt het aantal katholieken der geheele wereld thans 363.764.793.
Het officieele „Catholic Directory" vermeldt 334.664.791 katholieken en „Whitakers Almanak" schat hun aantal op 331.500.000.
De nieuwste cijfers van den Hongaarschen statisticus zijn door mgr. Jackman, den voormaligen redacteur van het „Catholic Directory" gepubliceerd in de „Holy Rood Chronicle". Zij luiden als volgt:

	Latijnsche ritus.	Andere ritussen.	Totaal.	Whitakers almanak.
Europa	200.274.033	5.900.814	206.174.847	220.000.000
Azië	7.455.631	1.109.316	8.564.947	7.000.000
Afrika	5.735.548	62.137	5.797.685	2.000.000
Amerika	129.829.068	708.378	130.537.446	101.000.000
Australië	12.689.868	——	12.689.868	1.500.000
Totaal	355.984.148	7.780.645	363.764.793	331.500.000

Naar aanleiding van bovenstaande statistieken schrijft de „Holy Rood Chronicle", dat de statistici hun cijfers zooveel mogelijk ontleend hebben aan de uitkomsten van de officieele volkstellingen. Voor zoover deze niet beschikbaar waren, hebben zij een schatting gemaakt, die aan den lagen kant gehouden is, teneinde het verwijt van partijdigheid te ontgaan.
De „Holy Rood Chronicle" publiceert ook een statistiek omtrent het aantal protestanten in de geheele wereld.
Het totaal cijfer bedraagt 177.862.523, van wie 112.512.796 in Europa en 49.600.000 in Amerika.

C. **FRANKRIJK. — Internationale Academie voor uitgeweken geleerden.** — De Joodsche Perscommissie voor bijzondere berichtgeving deelt o.a. het volgende mede:
Op een vergadering van professoren, welke dezer dagen aan de Sorbonne te Parijs plaats vond, heeft prof. P. Rivet een voorstel gedaan tot oprichting van een internationaal college, bestemd tot het ontvangen van geleerden, die uit hun land verdreven zijn, zonder dat men daarbij zal letten op de politieke of andere richting van hen, die van de gastvrijheid van het college gebruik zouden maken. Dit lichaam zou den naam dragen van Collège International, zulks in analogie met het Collège de France.
De aard van het Collège sluit iedere inmenging van den staat bij zijn organisatie uit.
Op deze wijze zouden de geleerden van iedere richting hun arbeid kunnen voortzetten in een rustige en vredige omgeving en op grond van een officieele regeling, totdat de terugkeer naar het land van hun afkomst weer mogelijk zal zijn. Voor vele Joodsche geleerden uit Duitschland zou een dergelijke instelling thans een groote uitkomst beteekenen.
Het boven beschreven voorstel van prof. Rivet wordt beschouwd als grondobject voor een verdere uitvoering en het zal in studie worden gegeven aan een commissie, welke speciaal voor dit doel in het leven is geroepen.

D. **NEDERLAND. — Betrekkingen met China.** — Aan den jaarlijkschen maaltijd van de Nederlandsch-Chineesche Vereeniging heeft jhr. Beelaerts van Blokland medegedeeld, dat overeenstemming met China is bereikt omtrent de besteding van de z.g. Boxergelden.
De North China Daily News behelst den tekst van de overeenkomst, waaruit blijkt dat Nederland het volle bedrag der schadevergoeding na 1 Jan. 1926 ter beschikking van de Chineesche regeering stelt. Van dit bedrag zal 65% worden besteed voor waterstaatswerken in China en de rest voor cultureele doeleinden.
Van het voor waterstaatswerken bestemde bedrag komt $ 400.000 aan het Survey and Research Institute te Nanking en de rest voor waterstaatswerken in deze stad. Het fonds daarvoor zal staan onder beheer van een comité van twee Chineesche leden en een Nederlandsch lid. De Chineesche regeering zal voor deze waterstaatswerken gebruik maken van de diensten van een Nederlandsch ingenieur.
Van de 35% voor cultureele doeleinden wordt een bedrag van *f* 400.000 gereserveerd voor een Nederlandsch fonds, onder beheer van den Chineeschen gezant te 's-Gravenhage, den voorzitter van de letterkundige afdeeling van de Kon. Academie van Wetenschappen te Amsterdam en den president-curator van de Leidsche Universiteit.
Van het jaarlijksche inkomen van dit fonds zal elk jaar 53% worden uitgekeerd aan de Academica Sinica in China, die 13% van dit bedrag zal besteden voor het werk der academica en de rest voor beurzen ten behoeve van de uitzending van Chineesche studenten naar Nederland. Omtrent de toewijzing der beurzen zal de Nederlandsche gezant in China worden gehoord.
De resteerende 47% uit het cultureele fonds wordt elk jaar toegewezen aan het Sinologisch Instituut te Leiden voor de bevordering van de cultureele betrekkingen tusschen China en Nederland.
(Vor. ber. Leeningen 202 I.)

E. **BELGIE. — Scheepvaart. - De handelsvloot.** — Op een vergadering van de Ligue Maritime Belge heeft oud-minister Dens een uiteenzetting gegeven over den toestand van de Belgische koopvaardij-vloot. Volgens spreker bevinden de reeders zich in een moeilijke situatie. Het grootste gedeelte van het kapitaal is verloren. Sommigen hebben 20% van hun vloot moeten verkoopen om schulden af te lossen. In 1929 telde de Belgische koopvaardijvloot 509.000 ton, terwijl in 1932 dit cijfer gedaald was tot 409.000 ton. Daarvan zijn slechts 270.000 ton in de vaart.
Het restant, n.l. 43%, is in de havens van Antwerpen opgelegd. De oud-minister betoogde, dat de regeering er toe zou moeten overgaan om het geld, dat in de Antwerpsche haven aan werkloozensteun wordt uitgekeerd, liever als subsidies aan de reeders te verleenen om meer schepen in de vaart te brengen en meer arbeiders werk te geven. (Ligue Marit. Belge)

F. **TWEEDE KAMER. — Regeeringsverklaring van dr. H. Colijn.** — De ontvangst, die aan het kabinet-Colijn en aan de regeeringsverklaring van dr. Colijn is ten deel gevallen mag over het algemeen als bevredigend worden beschouwd. De meeste fracties zegden hun loyalen steun toe. **(Vor. ber. blz. 843 B.)**

A. NEDERLAND. — Ministerie. - Briefwisseling dr. H. Colijn—prof. P. J. M. Aalberse. —
De leider van de R.K. Kamerfractie, prof. P. J. M. Aalberse, heeft in een schrijven — opgenomen in de Maasbode d.d. 12 Mei '33 — de gronden uiteengezet, waarom de R.K.-fractie aan de vorming van een parlementair kabinet, steunend op de vijf groote partijen (R.-K., A.-R., C.-H., V.-D. en V.B.) haar medewerking niet kon verleenen. Wel was de fractie bereid officieel zitting te nemen in een kabinet, dat uit vertegenwoordigers der vier eerstgenoemde partijen — derhalve met uitsluiting van den Vrijheidsbond — zou worden samengesteld. De R.K.-fractie was eenstemmig van meening, dat de kloof tusschen de R.-K. Staatspartij en den Vrijheidsbond van te principieelen aard was, om doeltreffende samenwerking mogelijk te maken.
Op grond hiervan, alsmede op de overweging „dat een kabinet gevormd uit de drie rechtsche partijen" noch naar getal (52) noch innerlijk sterk genoeg zou zijn om een taak van den vereischten omvang tot een goed einde te brengen, besloot dr. Colijn H. M. de Koningin ontheffing te vragen van de hem verleende opdracht tot vorming van een parlementair kabinet.
In een uitvoerig schrijven, gericht tot prof. Aalberse, zet dr. Colijn uiteen waarom hij het standpunt van de R.K.-fractie niet kan aanvaarden. De heer Colijn voert aan, dat in dezen critieken tijd de medewerking van allen aanvaard moet worden, met uitsluiting van hen die zichzelf à priori ongeneigd hadden getoond tot medewerking. Het als het ware opzettelijk in de oppositie dringen van parlementaire groepen die bereid waren mee de helpende hand ter redding uit te steken, kwam hem volstrekt ongelooflijk voor. Hij meende en meent nog, dat voor de thans te vervullen taak een beroep moet worden gedaan op de medewerking van allen die van goeden wille zijn. Die taak is toch een bij uitstek nationale.
Na verder te hebben uiteengezet, dat van een zuiver rechts kabinet, door gebrek aan homogeniteit, geen kracht kan uitgaan, betoogt dr. Colijn, dat een mislukking, wellicht reeds in dit najaar, niet slechts een mislukking zou beteekenen van de reddingspogingen, doch bovendien politieke gevolgen van verdere strekking dan de val van het kabinet alleen met zich zou sleepen. Dit risico meende de heer Colijn niet te mogen nemen, omdat z.i. de herstelarbeid moet slagen. De beste waarborg zou zijn een parlementair kabinet ad hoc, steunend op een breedst mogelijken grondslag.
Waar de R.K.-fractie hiertoe blijkbaar niet rechtstreeks wilde medewerken, meende de heer Colijn „uitvoering te moeten geven aan zijn voornemen om aan H. M. ontheffing te vragen van de hem verleende opdracht tot vorming van een parlementair kabinet". **(Vorig bericht blz. 845 F.)**

B. MANDSJOEKWO. — Russisch conflict. — Een paar uur na het sluiten van den wapenstilstand tusschen Japan en China heeft Japan zich door middel van Mandsjoekwo tegen de Sovjet-Unie gekeerd. Het heeft in de grensplaats Suifenho den Oost-Chineeschen spoorweg gesloten verklaard en aldus het verkeer naar Wladiwostok stopgezet. Als reden wordt opgegeven, dat de Sovjet-Unie wagons van deze spoorwegmaatschappij naar Russisch gebied heeft laten brengen en deze niet terug wenscht te geven.
(Vorig bericht blz. 817 B.)

C. AMSTERDAM. — S. D. A. P. - Loonsverlaging. — De federatie der S.D.A.P. te Amsterdam, bestaande uit de besturen van de Amsterdamsche afdeelingen dier partij, heeft met de soc.-dem. fractie in den raad en een deputatie van het hoofdbestuur van de S.D.A.P. vergaderd.
Aan de orde was de bespreking van de wijze, waarop het tekort op de gemeente-begrooting-1933 zal worden gedekt, en hoe het mogelijk zal zijn een sluitende begrooting voor het belastingjaar 1934 in te dienen.
Wethouder Polak hield een inleiding, waarin hij den toestand van de gemeentelijke schatkist uiteenzette en waarbij als één der middelen om een sluitende begrooting voor 1933 en 1934 te verkrijgen, loonsverlaging van het gemeente-personeel in debat werd gebracht. Het lid van het hoofdbestuur der S.D.A.P. de heer J. W. Matthijsen hield na de inleiding van den heer Polak een redevoering, waarin hij stelling nam tegen het stemmen van de sociaal-democratische wethouders en raadsleden vóór loonsverlaging van het gemeente-personeel.
Ook anderen, onder wie de partijbestuurders Drees en Wibaut, namen deel aan de bespreking.
Het resultaat was, dat de federatie zich heeft verklaard tegen het steunen door sociaal-democratische vertegenwoordigers in het college van B. en W. en in den raad van eenig voorstel, dat salaris- en loonsvermindering van de geëmployeerden der gemeente ten doel heeft.
(Vor. ber. zie rubriek Nederland: S.D.A.P.)

D. NEDERLAND. — Import van slachtkoeien. — In het „Friesch Landbouwblad" werpt de heer N. H. B(link) o.a. de vraag op of de invoer in ons land van ongeveer 25.000 slachtkoeien per jaar gehandhaafd kan blijven.
In de eerste vier maanden van het loopende jaar bedroeg de invoer in ons land:

bevroren rundvleesch	797.000 K.G.
versch rundvleesch	1.550.000 K.G.
Tezamen	2.347.000 K.G.

Wordt aangenomen, dat de vleeschinvoer ook in de volgende maanden op dezelfde hoogte gehandhaafd blijft, dan volgt hieruit, dat de import per jaar ruim 7 millioen K.G. zal bedragen, wat met ongeveer 25.000 slachtkoeien gelijk gesteld kan worden.
De vraag dient te worden gesteld, of deze invoer onder de thans bestaande omstandigheden gehandhaafd kan blijven. Dat er in ons land veel, waarschijnlijk zelfs te veel vee aanwezig is, wordt algemeen erkend. Een hoog regeeringsambtenaar heeft onlangs de afslachting van 200.000 koeien openlijk verdedigd. Intusschen gaan wij echter door geregeld wekelijks een vijfhonderdtal slachtkoeien in te voeren. Hiermede rekening houdende kan bovenstaande vraag volgens den heer Blink niet anders dan ontkennend beantwoord worden. (Friesch Landbouwblad)
(Vorig bericht Veeteelt 841 C.)

E. NEDERLAND. — Werkloozensteun 57 millioen gulden in vier maanden. — Uit de gegevens van het departement van Binnenlandsche Zaken blijkt, dat in de eerste vier maanden van dit jaar aan werkloozensteun en werkverschaffingskosten door het rijk, de gemeenten en de werkloozenkassen ruim 57 mill. is uitbetaald: aan werkloozensteun hebben de gemeenten besteed: *f* 30.921.088, aan werkverschaffing *f* 9.368.620. Door de werkloozenkassen is uitbetaald een kleine 15 millioen en door het rijk bijna 2 millioen.
(Vor. ber. 522 G, Statistiek 472 A.)

F. BELGIE. — Bezuiniging circa 700 millioen francs. — De Belgische regeering heeft op 31 Mei de maatregelen bekend gemaakt, waardoor zij een bedrag van 700 millioen francs hoopt te bezuinigen en het tekort op de begrooting van 1933, dat iets minder bedraagt, geheel te dekken.
Door de genomen maatregelen worden alle klassen der bevolking getroffen. In de eerste plaats wordt de crisisbelasting, die zes maanden geleden door het parlement werd goedgekeurd, met een half procent verhoogd, zoodat van alle inkomsten boven de 35.000 francs 1.5 tot 4.5 procent zal worden geheven.
Alle tractementen en salarissen van het staatspersoneel, met inbegrip van dat der nationale maatschappij van spoorwegen, worden met ingang van 1 Juni met vijf procent verlaagd; hierdoor worden 200.000 personen getroffen, terwijl de verkregen bezuiniging 125 millioen francs bedraagt.
De tractementen van de rechterlijke macht, de geestelijkheid, officieren en het onderwijzend personeel, alsmede alle staatspensioenen worden eveneens met vijf procent verminderd.
Talrijke maatregelen worden vastgesteld, om een einde te maken aan de misbruiken, welke zijn voorgekomen bij de werkloosheidsuitkeering, de ouderdomspensioenen en de pensioenen aan invaliden. Het bedrag, dat aan eenzelfden persoon mag worden uitgekeerd op grond van de bezoldigingsbesluiten en de

oorlogspensioenen, wordt tot een bepaald maximum beperkt.
De wetgeving inzake den werkloozensteun wordt geheel gereorganiseerd. De werkloozen zullen in het vervolg verplicht worden arbeid te verrichten.
Wat de overige begrootingsposten betreft, wordt bepaald, dat alle verdere uitgaven met tien procent worden verminderd, terwijl de verlaging voor subsidies zelfs twintig procent kan bedragen.
Bovengenoemde maatregelen zijn door de regeering genomen op grond van de volmachten, welke zij na langdurige Kamerzittingen had verkregen.
(Vor. ber. Machtigingswet 821 E, Bezuiniging 796 D.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Banken-onderzoek. - J. P. Morgan.** — Een politieke storm schijnt in de Vereenigde Staten te zullen opsteken, als gevolg van de onthullingen, die tijdens het onderzoek naar het bankiershuis Morgan door de Senaatscommissie zijn gedaan en waarbij ook de naam van den huidigen minister van Financiën Woodin wordt genoemd.
Het is namelijk gebleken, dat een groot aantal vooraanstaande personen door de firma Morgan in de gelegenheid is gesteld in 1929 aandeelen in de Alleghany Corporation te koopen tegen den koers van twintig dollar (den aankoopkoers van Morgan), terwijl toentertijd die aandeelen aan de beurs 35 tot 37 dollar noteerden.

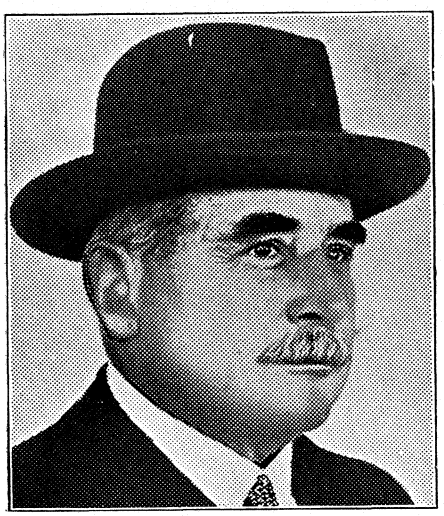

J. Pierpont Morgan.

Op een door de Senaatscommissie gepubliceerde lijst komen behalve de naam van minister Woodin, die duizend aandeelen heeft gekocht, ook die voor van senator MacAdoo met 500 stuks, van Owen Young, Lindbergh (die een schoonzoon is van een inmiddels overleden lid der firma), Thomas S. Lamont, Thomas W. L. Lamont, R. B. Mellon, een broer van den oud-minister van Financiën, en verder van Raskob, directeur van de General Motors, die president was van de nationale commissie der democratische partij, welke Roosevelt candidaat heeft gesteld voor het presidentschap. De lijst vermeldt tenslotte de namen van Julius en Henry Morgan, twee zonen van den bankier, van den oud-minister van Marine Adams en van generaal Pershing.
Naar aanleiding van het feit, dat ook Woodin's naam op de lijst voorkomt, zeide senator Borah: „Ik meen, dat het Amerikaansche volk er recht op heeft te verwachten, dat de minister van Financiën boven alle verdenking verheven is". **(Vor. ber. 833 C.)**

2 JUNI 1933

B. **D. J. DE VILLIERS OVERLEDEN.** — Op 1 Juni 1933 is te 's-Gravenhage in den ouderdom van bijna zestig jaar plotseling overleden de heer D. J. de Villiers, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van Zuid-Afrika daar ter stede.
Daniel J. de Villiers was in 1873 geboren in Oranje Vrijstaat. Bijzonder jong had hij reeds belang gesteld in openbare zaken.
Van beroep advocaat en notaris werd hij omstreeks 1904 lid van den stadsraad en burgemeester van Ficksburg, een ambt, dat de heer De Villiers verscheidene malen bekleed heeft. Omstreeks 1914 werd hij benoemd tot lid van den provincialen raad in Oranje Vrijstaat, en drie jaren later tot lid van het Uitvoerend Comité, dat met de Ged. Staten in Nederland te vergelijken is. Hij bleef die waardigheden vervullen tot zijn benoeming in Maart 1928 tot handelscommissaris van de regeering van Zuid-Afrika voor het vasteland van Europa.
De Villiers behoorde tot een oud geslacht van Hugenoten in Zuid-Afrika, bij wien de liefde voor Nederland en de Nederlandsche taal warm was. Hij volgde, reeds lang voor hij zijn ambt in Nederland aanvaardde met veel belangstelling alles wat de betrekkingen tusschen zijn land en het onze aanging.

C. **FRANKRIJK. — Begrooting aangenomen.** — De Kamer en de Senaat hebben den geheelen nacht van den 1sten Juni vergaderd om de begrooting af te handelen.
Het voornaamste punt van geschil tusschen de beide Kamers was de quaestie van het petroleum-monopolie. De Kamer wenschte, op aandringen der socialisten, de invoering van het monopolie, dat de Senaat formeel afwees. Er werd een compromis-tekst opgesteld, volgens welke er een studie-commissie zou worden benoemd om binnen drie maanden de middelen aan te geven tot het organiseeren van een monopolie voor den invoer van petroleum, waarbij het parlement volledige vrijheid zou behouden om over de kern der quaestie zijn houding te bepalen.
Daladier stelde hierbij de quaestie van vertrouwen, welke in de Kamer met 359 tegen 203, in den Senaat met 167 tegen 121 stemmen werd goedgekeurd.
Er restten toen nog talrijke punten van geschil van minder belang, welke echter het heen en weer sturen der begrooting tusschen Kamer en Senaat nog verscheidene malen noodig maakten.
Om zeven uur 's ochtends keurde de Kamer de begrooting in zesde lezing met 385 tegen 150 stemmen goed, waarna deze naar den Senaat terugkeerde.
De politieke kant van dit heen en weer sturen der begrooting werd gekenmerkt door een splitsing der socialistische partij bij de stemming. Ondanks het besluit der fractie om vóór de begrooting te stemmen, stemden 26 afgevaardigden tegen.
Om 8 u. 45 nam ook de Senaat de begrooting definitief aan, welker cijfers zijn: 49.270.710.242 francs uitgaven; 45.645.851.502 francs ontvangsten, dus een surplus aan uitgaven van 3.624.858.740 francs.
(La Journée Industrielle)
(Vor. ber. Financiën 831 C.; Begrooting 775 H.)

D. **FRANSCH-DUITSCHE VERZOENINGSCOMMISSIE. — Stimson wordt voorzitter.** — Frankrijk en Duitschland hebben aan Stimson, den voormaligen Amerikaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, het voorzitterschap aangeboden van de verzoeningscommissie, die is voorzien in de Fransch-Duitsche arbitrage-conventie, welke deel uitmaakt van de overeenkomsten van Locarno.

E. **INTERNATIONALE FEDERATIE VAN JOURNALISTEN. — Voorloopig geen betrekkingen met Duitsche journalistenorganisatie.** — Het uitvoerend comité van de Internationale Federatie van Journalisten, te Boedapest bijeen, heeft na lange debatten een motie aangenomen, die vervolgingen van de pers in Duitschland veroordeelt en waarin wordt verklaard, dat de betrekkingen met de Duitsche journalistenorganisatie voorloopig zullen worden verbroken. (Pesti Hirlap).

A. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Hoofdcommissie vóór 3 Juli weer bijeen.** — De hoofdcommissie van de ontwapeningsconferentie heeft op 1 Juni de besluiten van het bureau en den verderen gang van de werkzaamheden der conferentie besproken. Reeds terstond bij den aanvang der debatten bleek er een sterke oppositie te bestaan, speciaal bij die staten, die niet in het presidium zijn vertegenwoordigd.
Henderson stelde ten slotte een voorstel op, dat het resultaat der debatten samenvatte en eenstemmig werd aangenomen. Volgens dit voorstel worden de zittingen van de hoofdcommissie waarschijnlijk binnen enkele dagen verdaagd. Als uiterste termijn voor het weder bijeenkomen van de hoofdcommissie is de derde Juli vastgesteld. De technische commissies der conferentie zullen intusschen haar werkzaamheden voortzetten tot zij met haar arbeid gereed zijn. De beslissing, of het Engelsche ontwerp nu definitief als basis van de toekomstige conventie aanvaard wordt, zal eerst na afloop van de eerste lezing vallen.
(Vorig bericht blz. 837 F.)

B. **OOSTENRIJK. — Rede van Vaugoin tegen het nationaal socialisme.** — Tijdens een Christelijk sociale vergadering heeft de Christelijk sociale partijleider en minister van Oorlog Vaugoin op 1 Juni een redevoering uitgesproken tegen het nationaal socialisme met een scherpte, gelijk hij tot dusverre nog niet gebruikt had. Hij verklaarde o.a. dat deze partij een volkomen on-Oostenrijksche partij was. Wanneer Landsinspecteur Habicht beweert, dat de Oostenrijksche regeering bedelbezoeken gebracht had bij de nationaal socialisten, dan moet worden opgemerkt, dat het tegendeel waar is. Vanaf het oogenblik, waarop de nationaal socialisten inzagen, dat de Christelijk sociale partij en de regeering onder geen omstandigheden er aan denken met hen samen te gaan, hebben zij een strijd ingezet, die ongehoorde vormen aanneemt. Deze strijd is echter nog niet ten einde. „Voor dezen zomer nog de langste dag voorbij is," aldus Vaugoin ten slotte, „zal er orde heerschen. Wij hebben het met den Republikeinschen Schutzbund klaar gespeeld, wij zullen het ook met de Hakenkruisers klaar spelen." (V. D.) **(Vor. ber. 831 D.)**

C. **VENEZUELA. — Arbitrageverdrag met Nederland goedgekeurd.** — Het parlement van Venezuela heeft het op 5 April l.l. te 's-Gravenhage gesloten arbitrage- en vriendschapsverdrag tusschen Nederland en Venezuela met algemeene stemmen goedgekeurd.

D. **DUITSCHLAND. — Werkverschaffing - Een milliard mark voor werkplan.** — Officieel wordt medegedeeld: Het rijkskabinet heeft zich op 31 Mei beziggehouden met de problemen der werkverschaffing. Aangenomen werd een door het rijksministerie van Financiën ingediende wet tot vermindering van de werkloosheid, waardoor de rijksminister van Financiën gemachtigd wordt arbeids-schatkistbiljetten tot een totaalbedrag van een milliard Rijksmark uit te geven ten behoeve van werkzaamheden tot het instandhouden en voltooien van openbare gebouwen, werkzaamheden aan particuliere woongebouwen en woningen, kleine kolonisatie in de voorsteden, regulariseering van rivieren, gas-, water- en electriciteitsverzorging, ondergrondsche werken, en leveringen in natura aan hulpbehoevenden.
De wet bevat verder bepalingen inzake bevordering van het sluiten van huwelijken door hulp aan gehuwden en huwelijksleeningen.
De rijkskanselier stelde voor om behalve deze voorstellen eenige groote arbeidsprojecten ten spoedigste aan te vangen en wel in de eerste plaats een uitgebreid bouwprogram voor reparaties aan huizen en het herstellen van een gezond grond- en woningbedrijf, verder het aanleggen van een net van groote verkeerswegen, dat voldoet aan de eischen van het moderne autoverkeer en een productieve uitwerking heeft op de auto-industrieën. (Der Angriff).
(Vorig bericht blz. 816 A.)

E. **VOLKENBOND. - Joodsche minderheid in Duitsch-Opper-Silezië.** — De door den Volkenbondsraad benoemde juristencommissie, die er advies over moest uitbrengen of Bernheim het recht had zijn klachten over de behandeling van de Joden in Duitsch Opper-Silezië bij den Volkenbond in te dienen, heeft haar rapport bij den secretaris-generaal van den Volkenbond ingezonden.
Het rapport komt tot de slotsom, dat de klachten van Bernheim ontvankelijk zijn en dat dus de door Duitschland gemaakte reserves niet gegrond zijn. Het rapport zal op 6 Juni door den Volkenbondsraad worden besproken.
De juristencommissie bestond uit prof. Max Huber (Zwitserland), prof. Bourquin (België) en prof. Pedroso (Spanje). **(Vor. ber. 843 A.)**

F. **NEDERLAND. — Economische raad. - Installatie.** — In een der zalen van het Departement van Economische Zaken en Arbeid heeft minister Verschuur op 1 Juni den Economischen Raad geïnstalleerd.
De minister herinnerde er daarbij aan, dat toen het Departement werd ingericht, de regeering uitdrukking gaf aan haar meening, dat het economische leven het de regeering steeds meer onmogelijk maakt, zich van het bedrijfsleven afzijdig te houden. Het werd dan ook tijd, dat de toenemende regeeringstaak ten aanzien van het economische leven in een afzonderlijk departement werd verzorgd; de instelling van een zoo belangrijk college als de Economische Raad beschouwde mr. Verschuur als een weerslag op de vorming van het nieuwe Departement. Immers de regeering voelt steeds meer behoefte aan voorlichting op economisch terrein. **(Vor. ber. blz. 826 A.)**

3 JUNI 1933

G. **VIERMOGENDHEDENPACT. — Parafeering vertraagd.** — Inzake het hernieuwde uitstel van de parafeering van het viermogendhedenpact meent de diplomatieke medewerker van de „Daily Telegraph" te kunnen mededeelen, dat het daarbij meeningsverschillen over belangrijke politieke punten betreft.
De deelnemende juristen hadden zich daartoe tot hun regeeringen moeten wenden. Zoo zouden de jongste Fransche amendementen, die het pact aanneembaar maken voor de Kleine Entente, naar de meening van Mussolini de ware kern van het pact verstoord hebben omdat zij ertoe zouden leiden, elke herziening der vredesverdragen, niet slechts buiten, doch ook binnen het kader van den Volkenbond te verhinderen. Dientengevolge zou Rome hebben aangedrongen op een nieuwe samenstelling, welke een herziening der verdragen binnen het kader van den Volkenbond mogelijk maakt.
Thans is het de vraag, zoo vervolgt de Daily Telegraph, of de Kleine Entente bezwaren zal maken tegen deze nieuwe samenstelling. Ook zou de wijze, waarop in den Franschen tekst art. 16 van het Volkenbondspact (inzake sancties) vermeld wordt, opheldering eischen.
Verder zou er nog op zijn aangedrongen, dat de regeling van de quaestie der rechtsgelijkheid wordt overgelaten aan de ontwapeningsconferentie.
Afgezien van deze meeningsverschillen, zouden nog verschillen van kleiner karakter ontstaan zijn ten gevolge van het onderscheid in den tekst der Fransche, Engelsche, Italiaansche en Duitsche opstelling.
(Vor. ber. Ontwapening 848 A, MacDonald's voorstellen 735 B, Mussolini's voorstellen 738 F.)

H. **DUITSCHLAND. — S. P. D. en Rijkskanselier Hitler.** — De bekende Duitsche sociaal-democratische leider en oud-Rijksdagvoorzitter Paul Löbe verklaart dat de sociaal-democratische Rijksdagfractie, in tegenspraak met andersluidende beweringen, geheel

vrijwillig en uit zakelijke overwegingen vóór de regeeringsverklaring van Rijkskanselier Hitler over de buitenlandsche politiek stemde. (Völk. Beob.)
(Vorig bericht blz. 812 G.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Directeur van den landbouw treedt af.** — Aan den directeur van het departement van Landbouw, Nijverheid en Handel dr. C. J. Bernard, is per 27 Juni 1933 onder dankbetuiging voor de den Lande bewezen diensten eervol ontslag verleend.

B. **TWEEDE KAMER. — Rede van dr. H. Colijn.** — Na de beschouwingen over de regeeringsverklaring heeft dr. H. Colijn, voorzitter van den raad van ministers o.a. het volgende geantwoord:

Allereerst zeide dr. Colijn, dat de regeering moet afzien van een debat over de formatie van een kabinet, die niet gelukt is.

2o. Het vraagstuk der cumulatie is in onderzoek;

3o. De rentedienst (rente en aflossing) der schuld van Ned.-Indië plus de pensioenen bedraagt 177 millioen. De primaire diensten van het bestuur, rechterlijke macht, gezagsorganen en belastingen, kosten 160 millioen. Samen 337 millioen. De inkomsten van Indië voor 1934 worden geraamd op 258 millioen. Met 31 millioen aan nieuwe heffingen wordt het 289 millioen. Dit beteekent een tekort van 50 millioen, zonder een cent nieuwe uitgaven.

4o. In Nederland zal de toestand niet veel beter blijken.

Aan het eind van dit jaar zal de vlottende schuld opgeloopen zijn tot 700 millioen en aan het eind van 1934 tot een milliard, als niet wordt geconverteerd. De leeningscapaciteit moet voor de conversie worden aangewend.

Aan een crisisheffing denkt de regeering geen oogenblik. Voor gewone uitgaven kan de regeering niet ook nog leenen. Het evenwicht moet worden verkregen door beperking van uitgaven en vermeerdering van belastingen. Het eerste sta voorop. Bij de inperking der uitgaven mogen geen heilige huisjes bestaan. Geen onderdeel van den staatsdienst mag buiten de bezuiniging worden gesteld. In menig onderdeel zal ernstige bezuiniging moeten worden doorgevoerd.

Nieuwe heffingen zijn onvermijdelijk, maar het streven moet zijn het herstel van een juiste verhouding tusschen het volksinkomen en het deel, dat de overheid zich daarvan toeëigent. Spr. kan op dit oogenblik niet zeggen, wat de verhouding zal zijn tusschen directe en indirecte heffingen. Het is de bedoeling der regeering, de weeldeverteringsbelasting in de omzetbelasting te verwerken.

5o. De regeering zal niet overgaan tot socialisatie en niet tot een Planwirtschaft, waarbij zijzelve de leiding der productie in handen zou nemen.

6o. De regeering is voornemens ernstig te onderzoeken het ondernemen van groote werken voor werkverschaffingen. Het resultaat van het onderzoek zal blijken bij de begrooting voor 1934.

7o. De inpoldering van het IJselmeer zal worden voortgezet.

8o. De regeering is voornemens voor te stellen een verlichting van de belastingen op groote gezinnen.

9o. Zij zal overwegen een verplichting van een steunregeling voor gemeenten en een regeling der toelating van buitenlandsche arbeidskrachten.

10o. De regeering zal zich bezighouden met een bevordering van de doorvoering van bedrijfsorganisatie. Voorts met een betere verdeeling van den arbeid over de beschikbare arbeidskrachten, een regeling van het pachtvraagstuk en de positie der gehuwde vrouw-niet-kostwinster in overheidsdienst. De regeering zal tegengaan het dubbele inkomen van man en vrouw in overheidsdienst.

11o. Wat betreft het hooghouden van het gezag, meent de regeering, dat, zoover dit practisch doenlijk is, van de organen van verdediging en ordebewaring moeten worden geweerd de elementen, op wie niet kan worden gebouwd in verband met hun beginselen en het optreden van de organisaties, waarbij zij zijn aangesloten. De maatregelen kunnen hun doel wel eens voorbij schieten, maar de regel zelf is onaantastbaar. Het is de bedoeling der regeering, met de maatregelen niet verder te gaan dan noodzakelijk is voor de bereiking van het doel. De heer Albarda en de zijnen hebben het zelf in de hand om het wantrouwen, dat ontstaan is, weg te nemen. Het voornemen der regeering geldt niet één bepaalde richting, maar alle extremisme. Organisaties als burgerwacht en vrijwillige landstorm moeten onvoorwaardelijk en volkomen ten dienste van de regeering zijn en anderzijds moeten particuliere gewapende corpsen worden verboden.

12o. De regeering overweegt de invoering van een uniformverbod. Men heeft gezien, hoe het dragen van uniform in het buitenland de hartstochten opgewekt heeft.

13o. De heer Westerman wenschte een regeering van hoogstaande mannen, van politieke smetten vrij. Hij vergeet volgens spr. dat regeeren een staatkundig werk is en dat staatkunde, als alle werk, voorbereiding eischt. Wie geen politiek persoon is, biedt niet meer waarborg voor de deugdelijkheid van het werk, dan wie het wel is.

14o. Ten slotte zeide dr. Colijn: Misplaatst zijn vragen als die van den heer Albarda, of de heeren Marchant en Oud instemmen met de woorden over de christelijke volksaspiraties. Er is geen ministerspolitiek. Er is alleen kabinetspolitiek. De heeren Marchant en Oud hebben hun beginsel van eenzijdige ontwapening niet verloochend, maar hebben er in berust, het ter wille van 's lands belang tijdelijk terzijde te stellen. Zoo ook verloochent spr. niet zijn beginsel, dat hem Gods woord doet zien als kenbron en richtsnoer, ook op staatkundig terrein.

In den boezem van het kabinet zullen zich wel eens verschillen voordoen bij de uitwerking van de hoofdlijnen, maar het kabinet is homogeen met betrekking tot de hoofdlijnen van het beleid.
(Vorig bericht Regeeringsverklaring 843 B en 846 A.)

C. **SPANJE. — Wet op religieuze orden.** — President Zamora heeft op 2 Juni de wet op de godsdienstige orden geteekend, die bijna drie weken geleden door de Cortes werd aangenomen. De wet bepaalt o.a. dat alle eigendommen van godsdienstige orden worden geconfiskeerd en verbiedt het geven van onderwijs door vertegenwoordigers van de R.K. Kerk. De kerk zal echter het gebruik van haar eigendommen voor godsdienstige doeleinden behouden.

Daar de president zelf een geloovig katholiek is, vroegen velen zich af of hij niet liever zou aftreden dan de wet teekenen.

De Paus veroordeelde de wet als een groote misdaad tegen God. (L'Osservatore Romano)

4 JUNI 1933.

D. **DUITSCHLAND. — Onderwijs. — Oproep van den Duitschen Studentenbond.** — Dezer dagen hebben alle Joodsche studenten aan de Duitsche universiteiten een biljet ontvangen van den volgenden inhoud:

Aan alle Joodsche studeerenden.

Iedere Joodsche studeerende heeft eerst dan recht op een zitplaats in de gehoorzaal of in het practicum, wanneer alle Arische studenten van een plaats voorzien zijn.

De opvolging van dit bevel zal geregeld worden gecontroleerd.

(W.g.) Schylla:
Leider van den Studentenbond.
(Vor. ber. Onderwijs en Anti-Semitisme 811 D.)

E. **VATICAAN. — Encycliek tegen de wet op de religieuze orden in Spanje.** — Zoowel de Paus te Rome als het Spaansche episcopaat hebben ten scherpste geprotesteerd tegen de onlangs door den Spaanschen president bekrachtigde wettelijke maatregelen tegen de religieuze orden in Spanje.

De Paus heeft aan de Spaansche geestelijkheid en aan het Spaansche volk een encycliek gericht, waarin herinnerd wordt aan het traditioneele katholieke geloof van de Spaansche natie. Er wordt voorts in gezegd dat deze wet een nieuwe, ernstige beleediging inhoudt niet alleen van de religie, maar ook van de principes van burgerlijke vrijheid, waarop volgens haar zeggen de nieuwe Spaansche regeering steunt. De geestelijkheid is bereid om de maatschappelijke orde en veiligheid in Spanje te bewaren, zoodat de strijd tegen de kerk niet gemotiveerd kan worden door de noodzakelijkheid om de republiek te beschermen. Terwijl de grondwet den burgers het recht van eigendom waarborgt, wordt de kerk van haar eigendommen beroofd. De Paus vertrouwt dat de vrijgevigheid van het Spaansche volk de geestelijkheid niet zonder hulp zal laten. Door de ontbinding van de religieuze orden wil men trachten met minder moeite het geloof en de christelijke moraal in het hart van het volk te onderdrukken. Wij protesteeren ten scherpste, aldus vervolgt de

encycliek, tegen deze wet en wij roepen onze Spaansche kinderen op om alle wettelijke middelen in het werk te stellen om de wetgevende macht er toe te brengen deze besluiten te herzien door ze te vervangen door andere, die in overeenstemming zijn te brengen met het katholieke geloof.
Ook het Spaansche episcopaat heeft in een herderlijken brief protest aangeteekend tegen de wet op de religieuze orden. Den vaders in Spanje wordt aanbevolen hun kinderen alleen naar katholieke scholen te zenden; het schoolbezoek aan niet-katholieke, neutrale of gemengde scholen wordt streng verboden. In den brief staat dat door deze wet de kroon wordt gezet op het anti-katholieke werk der regeering, die eerst de plechtige verdragen met de kerk eenzijdig verbrak, daarna de kerkelijke begrooting schrapte, de wet op de echtscheiding instelde, kerkelijke goederen seculariseerde en tenslotte deze wet brengt, welke een hevige beleediging inhoudt van het heilige recht van de kerk. Tenslotte wordt in den brief er op gewezen dat er als straf op een dergelijke handelwijze tegen de kerk excommunicatie staat.

(V. b. Wet religieuze orden 849 C, Encycliek 344 A.)

5 JUNI 1933.

A. **MUZIEK. — Bekende musici te Berlijn met verlof gezonden.** — Arnold Schönberg en Franz Schreker van de Hochschule für Musik te Berlijn zijn met verlof gezonden.

B. **DUITSCHLAND. — Transfer-conferentie. — Nederlandsche belangen.** — De Nederlandsche gedelegeerden, die ter bescherming van belanghebbenden bij Duitsche leeningen op langen termijn de transferbesprekingen met de Reichsbank te Berlijn hebben bijgewoond, deelen mede, dat deze besprekingen geen nuttig resultaat hebben opgeleverd.
De gegevens die hun werden verstrekt, zijn in een kleine commissie zooveel mogelijk onderzocht.
Naar aanleiding hiervan is zoowel in de plenaire zitting als door iedere delegatie afzonderlijk aan dr. Schacht met nadruk verklaard, dat er geen enkele aanleiding is om te verwachten dat door een transfer-moratorium het doel dat hij zich stelt, n.l. versterking van de positie der Reichsbank als circulatiebank en wederopbouw van haar reserve aan goud en deviezen, wordt bereikt. De gedelegeerden verklaarden dat zij zich met een transfer-moratorium niet zouden kunnen vereenigen.
Door de vertegenwoordigers der belanghebbenden bij Duitsche leeningen op langen termijn is besloten een vast comité te benoemen, bestaande uit twee leden voor ieder der vijf landen, die bij deze leeningen het meest geinteresseerd zijn, te weten Engeland, Nederland, de Vereenigde Staten, Zweden en Zwitserland. Bij het uiteengaan der Conferentie heeft de heer ter Meulen aan dr. Schacht namens de Nederlandsche delegatie verklaard, dat de Nederlandsche vertegenwoordigers geenerlei verantwoordelijkheid voor de maatregelen die de Reichsbank eenzijdig mocht nemen, wenschen te aanvaarden en dat zij zich voorbehielden tegen een transfer-moratorium ten sterkste te protesteeren. Dr. Schacht heeft de rechtvaardigheid van dit voorbehoud ten volle erkend en hij verklaarde dat hij zich bewust was dat de verantwoordelijkheid voor alle te nemen maatregelen uitsluitend op de Reichsbank rustte en dat protesten tegen eenzijdige maatregelen, welke de Reichsbank eventueel zou nemen, hem alleszins begrijpelijk voorkwamen.
Naar wij vernemen zijn als leden van de vaste commissie voor de Duitsche leeningen op langen termijn voor Nederland aangewezen de afgevaardigden van de Vereeniging voor den Effectenhandel en van de bankiers-emittenten. Deze waren te Berlijn vertegenwoordigd resp. door voorzitter en secretaris dier vereeniging, de heeren J. Stroeve en mr. W. Cnoop Koopmans, en door den heer C. E. ter Meulen, lid der firma Hope & Co.

(Vorig bericht blz. 841 B.)

C. **NEDERL.-OOST-INDIE. — Indische pensioenen.** — Volgens de Java Bode heeft de minister van koloniën zich in principe accoord verklaard met korting op de pensioenen, mits de uitwerking in overleg met hem geschiedt. **(Vorig bericht blz. 699 F.)**

D. **INTERNATIONALE KAMER VAN KOOPHANDEL.** — Men meldt ons uit Weenen, dat de heer F. H. Fentener van Vlissingen gekozen is tot president van de Internationale Kamer van Koophandel.

(Vorig bericht blz. 313 D.)

E. **DUITSCHLAND. — Manifest van den nieuwen rijksbisschop.** — De nieuwe rijksbisschop der Duitsch-Evangelische kerk, dr. Friedrich von Bodelschwingh, heeft in een manifest van zijn ambtsaanvaarding aan de Duitsche kerk mededeeling gedaan. Aan dit manifest ontleenen wij o.a. het volgende: „Ik heb dit bisschopsambt niet begeerd, maar ik ga den weg der gehoorzaamheid. Nu de verantwoordelijke mannen der kerk aan mij de opdracht gegeven hebben, teekent zich ook de weg voor mij die uit een arbeid voor armen en zieken kom (dr. Von Bodelschwingh was tot dusver directeur van de beroemde door zijn vader gestichte philantropische inrichtingen te Bethel bij Bielefeld), duidelijk af. Het is de weg der diaconie. Ging het naar mijn lust, zoo werd ik liever rijksdiaken dan rijksbisschop genoemd. Maar het ligt niet in den naam. De naam van het ambt zal leven door een wil, die niet te heerschen maar te dienen zoekt in de deemoedige navolging van Hem, die niet gekomen is om zich te laten dienen, maar om te dienen en zijn leven tot een verlossing van velen te geven. Allen, wien deze dienst der kerk ter harte gaat, reik ik in dit uur met broederlijk vertrouwen de hand en verzoek hun, mij en mijn ambt in hun voorbede en door hun gebed te dragen". („Gen. Anzeiger").

(Vorig bericht blz. 837 I.)

F. **MANDSJOEKWO. — Russisch conflict.** — De vermelde sluiting van den Chineeschen Oosterspoorweg bij Suifenho (geheel in het Oosten van Mandsjoekwo bij de Sovjet-grens) heeft aanleiding gegeven tot een mondeling protest van de Sovjetregeering bij de autoriteiten van Mandsjoekwo, daar deze sluiting als een schending wordt beschouwd van het accoord van 1925 tusschen den Chineeschen Oosterspoorweg en den Oessoeri-spoorweg (die op Sovjetgebied bij den Oosterspoorweg aansluit).
De autoriteiten van Mandsjoekwo hebben tegenover dit protest een beslist weigerachtige houding aangenomen. **(Vorig bericht blz. 846 B.)**

G. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Japan's vredesvoorwaarden.** — Naar verluidt zijn de onderhandelingen tusschen de Japansche officieele vertegenwoordigers der militaire autoriteiten en het ministerie van buitenlandsche zaken over het standpunt van Japan ten opzichte van de vredesvoorwaarden met China nog niet geëindigd.
De Japansche militaire autoriteiten stellen de volgende voorwaarden:
1. China mag slechts een beperkt aantal troepen in Noord-China houden.
2. Alle Chineesche troepenbewegingen in Noord-China moeten ter kennis van de Japansche autoriteiten worden gebracht.
3. Jehol wordt bij Mandsjoekwo gevoegd.
4. Het gebied van Sjanhaikwan en Tsingwantau wordt onder Japansch protectoraat gesteld.
5. China verplicht zich den staat Mandsjoekwo te erkennen.
6. De Chineesche regeering verplicht zich alle klachten tegen Genève in te trekken.
7. Alle versterkingen in het gebied Koepeikoe—Loean—Peking worden afgebroken.
8. China verplicht zich geen bondgenootschappen tegen Japan en Mandsjoekwo te sluiten. **(Vorig bericht 844 B.)**

6 JUNI 1933.

H. **DUITSCHLAND. — Prins Wilhelms Eerstgeboorterecht.** — De algemeene directie van het voormalige Pruisische koningshuis deelt volgens een W.B.-bericht mede, dat prins Wilhelm van Pruisen toen hij meerderjarig werd voor het geval van het aangaan van een huwelijk, hetwelk niet in overeenstemming is met de huiswet van het koninklijk huis, afstand heeft gedaan van alle uit zijn eerstgeboorte voortvloeiende rechten. Dit geval doet zich door zijn huwelijk met mej. von Salviati thans voor.

(Vorig ber. Hohenzollern 788 D.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Goudclausule.** — De Senaat heeft op 4 Juni het wetsontwerp goedgekeurd, waarbij de gouden standaard officieel wordt afgeschaft en waarbij machtiging wordt verleend de goudclausule buiten werking te stellen.
Hierna heeft ook President Roosevelt het wetsontwerp geteekend, dat hierdoor rechtsgeldig is geworden.
(Vorig bericht blz. 842 D.)

B. **NEDERLAND. — Regeling der uitoefening van het militair gezag.** — De bepalingen betreffende de uitoefening van het militair gezag in geval van oorlog of oorlogsgevaar en bij binnenlandsche onlusten zijn in een nieuw Kon. besluit samengevat.
Er wordt uitgegaan van drie verschillende toestanden, n.l.:
1. Wanneer oorlog of oorlogsgevaar is ontstaan;
2. Wanneer binnenlandsche onlusten de in- of uitwendige veiligheid van het Rijk of van een gedeelte daarvan in dringend gevaar brengen en geen oorlogsgevaar bestaat;
3. Wanneer binnenlandsche onlusten de in- of uitwendige veiligheid van het Rijk of van een gedeelte daarvan in dringend gevaar brengen nadat bevel is gegeven tot het voorbereiden van strategische voorzorgsmaatregelen en oorlog of oorlogsgevaar nog niet is ontstaan (m.a.w. in den tijd van mobilisatie-voorbereiding).
Voor de uitoefening van het militair gezag in het geheele in staat van oorlog of van beleg verklaarde gedeelte van het grondgebied des Rijks worden aangewezen:
In geval 1: De Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht;
In geval 2: De Commandant van het Veldleger;
In geval 3: De Chef van den Generalen Staf.
Voorts voor de verschillende landsgedeelten in elk dier gevallen de autoriteiten onder wier bevel gebiedsgedeelten bij Kon. besluit zijn gesteld (Stellingcommandanten, Bevelhebbers in de militaire afdeelingen en Territoriale bevelhebbers alsmede de Commandant der Marine te Willemsoord) en wijders de hoogst in rang zijnde troepencommandanten met rang van majoor en hooger in verschillende plaatsen.
(Vorig bericht Leger enz. 827 F.)

C. **FRANKRIJK. — Fusie der luchtvaartmaatschappijen.** — De Fransche minister van Luchtvaart, Cot, en de vertegenwoordigers der verschillende Fransche luchtvaartmaatschappijen hebben een overeenkomst geteekend, waarbij alle Fransche luchtvaartmaatschappijen zich tot een enkele onderneming aaneensluiten. De definitieve fusie zal begin September '33 tot stand komen. De staat garandeert de nieuwe onderneming voor dit jaar een toelage van 155 millioen franks. De overeenkomst geldt voor den duur van vijftien jaar. (Le Temps)

D. **INSECTEN. — Schijndood.** — Meerdere insecten, maar vooral wandelende takken en schaatsenloopers vertoonen de eigenaardigheid, dat zij bij aanraking en bij andere prikkels in een toestand van schijndood overgaan. Ja, deze toestand van schijndood is niet zelden zoo diep, dat men het dier kan doorknippen, zonder dat het op dezen ingreep merkbaar reageert. Steiniger heeft de factoren waarmede deze toestand van schijndood optreedt uitvoerig bestudeerd. (Zeitschrift für Oekologie und Morphologie der Tiere, Mei 1933).
Hij zegt dat wandelende takken op belichting reageeren door zich schijndood te houden. Het opsteken van kunstlicht bij een terrarium waarin 's nachts een aantal wandelende takken druk aan het eten zijn, is voldoende om de dieren met een slag bewegingloos te maken.
Overdag zitten de wandelende takken allen bewegingloos tusschen de bladeren van hun voedsterplant; omkeer van dag en nacht, maakt dat de dieren nu overdag eten en 's nachts slapen.
Naast belichting speelt honger een rol. Honger heft den toestand van schijndood op. Dat gebeurt ook door verwarming tot 30 à 40 gr. C. Tijdens den toestand van schijndood blijven enkele reflexen mogelijk. Een wandelende tak die overdag schijndood in een struikje hangt, laat zich bij aanraking vallen, doch pakt zich als hij op zijn weg een ander takje ontmoet, daaraan vast; een bijzonder effectieve manier om aan een vervolger te ontsnappen. Temperatuursverlaging maakt den toestand van schijndood dieper. Schaatsenloopers vertoonen iets dergelijks. Deze dieren wagen zich alleen op het watervlak als het niet te warm is, als het niet waait en niet regent. Anders zitten zij op het land en houden zich in het gras, in een toestand van schijndood schuil. Belichting wekt dezen toestand niet op, wel mechanische prikkels.
Bij beide diersoorten wordt de toestand van schijndood door het centrale zenuwstelsel, niet door het ruggemerg bepaald en is zelfs in een zeer bepaald gedeelte der hersenen gelocaliseerd.
(Zeitschrift für Oekologie und Morphologie der Tiere)
(Zie rubriek Insecten.)

E. **NEDERLAND. — Duitsche film-import.** — Nederland wint als afzetgebied voor de Duitsche film-industrie sedert jaren aan beteekenis. De Duitsche uitvoer van belichte cinema-films naar Nederland is van 373.300 meter in 1926 tot 1.902.100 meter in 1932 gestegen en vertoont ook in het loopende jaar een verdere toename. Het aandeel van Nederland aan de totale uitvoer van belichte cinemafilms is van 2.6 pct. in 1929 tot 7.2 pct. in het loopende jaar gestegen. Het volgende staatje geeft hiervan een overzicht:

	Tot. uitvoer. Meter.	Naar Nederland. Meter	in %
1926	14.585.900	373.300	2.56
1927	21.141.300	602.500	2.85
1928	25.731.300	659.600	2.56
1929	27.796.900	724.300	2.61
1930	30.554.000	1.198.300	3.92
1931	31.402.200	1.725.700	5.50
1932	29.634.300	1.902.100	6.42
1e kwartaal 1932	8.260.000	488.000	5.91
1e kwartaal 1933	7.501.600	538.800	7.18

F. **NEDERLANDSCH VERBOND VAN VAKVEREENIGINGEN. — (N.V.V.). — Crisisbestrijding.** — Het bestuur van het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen heeft aan den voorzitter van den raad van Ministers een uitvoerig adres gezonden, naar aanleiding van den langen duur der economische depressie en de gevolgen hiervan voor het geheele volk.
Het bestuur wijst o.a. op den omvang van de werkloosheid, welke niet slechts het gevolg is van de crisis, maar vergroot wordt door de maatregelen van het buitenland ten aanzien der politiek, door den bevolkingsaanwas en door stopzetting van de emigratie. In dit verband wordt gewezen op het groote aantal buitenlandsche werkkrachten, dat nog steeds in Nederland werkzaam is, en wordt der regeering verzocht, eerst dan vreemde arbeidskrachten toe te laten, indien gebleken is, dat geen Nederlandsche arbeiders te krijgen zijn.
Het bestuur verzoekt der regeering om maatregelen tot steun van de Nederlandsche industrie, in het bijzonder wanneer buitenlandsche prijsaanbiedingen klaarblijkelijk ten doel hebben aan Nederlandsche ondernemingen het afzetgebied te ontnemen.
Aangedrongen wordt op krachtige bevordering van de ontwikkeling van het Nederlandsche bedrijfsleven door stimuleerend optreden.
Het N.V.V. dringt verder o.a. aan op verkorting van arbeidsduur, uitvoering van verschillende groote werken en stichting van een Industriebank en een Staatshypotheekbank. **(Vorig bericht blz. 477 C.)**

A. **BRIDGE. — Internationaal tournooi te Londen.** — De eindstand (3 Juni '33) van het te Londen gehouden Internationaal Bridge-Tournooi luidt als volgt: Oostenrijk 21 p., Nederland 17, Noorwegen 15, Denemarken 15, Engeland 14, België 8.
Wat de individueele paren betreft, waren de Nederlanders zeer ongelukkig. Oostenrijks Oost-West won nl. slechts met een half punt verschil den strijd. Dit paar behaalde nl. 481½ matchpunt. Hollands Oost-West (Einhorn—Bemmel Suyck) 481, Noorwegen (N.-Z.) 480. Nederland (N.-Z.) volgde daarop als vierde.
(Vorig bericht blz. 800 B.)

7 JUNI 1933.

B. **NEDERL.-OOST-INDIE. — De invoer van manufacturen uit Japan.** — De invoer van garens en manufacturen uit Japan naar Ned.-Indië geeft over de laatste 3 jaren de navolgende cijfers te zien:

Uitvoer	1932	1931	1930
		× 100 kin	
Katoenen garens	21.978	5.441	5.754
		× 1000 vierk. yard	
Kat. manufacturen	352.234	212.107	182.865
		Yen	
Zijden en kunstzijden goederen	14.365.958	8.910.038	8.882.628
		× 100 kin	
Katoenen dekens	6.333	4.131	5.596
		× dozijn	
Kat. handdoeken	527.489	206.773	310.858
Gebreide goederen	1.283.209	770.901	754.573
1 kin = 600 gram.		(Indische Mercuur)	

(Vorig bericht blz. 532 D.)

C. **KLEINE ENTENTE. — Permanente raad.** — In de gehouden laatste zitting van den permanenten raad der Kleine Entente werd besloten, dat de drie staten zich nauwer aaneen moeten sluiten. Om dit doel te bereiken, zal het de taak van den economischen raad der kleine Entente zijn een preferentieel-systeem tusschen de drie staten uit te werken. Verder moet een plan over den in- en uitvoer en over de samenwerking op het gebied der industrieele productie ontworpen worden.
In elk der drie hoofdsteden moet een speciaal economisch instituut gesticht worden.
Bijzondere aandacht moet aan verkeersvraagstukken gewijd worden. Met de kwesties van de normaliseering op alle gebieden van het economische leven, met inbegrip van de wapenindustrie heeft zich een speciale tot dat doel in te stellen commissie bezig te houden.
De economische raad der Kleine Entente zal in overleg met de centrale emissiebanken voor een samenwerking van deze bankinstituten zorgen.
(Národni Listy, Praha).

D. **RUSLAND. — Binnenlandsche leening 3 milliard roebel.** — Een nieuwe vrijwillige binnenlandsche leening, groot 3.000.000.000 roebel, ten behoeve van het tweede vijfjaarsplan is uitgeschreven. (Pravda)
(Vorig bericht blz. 569 E.)

E. **WETTELIJKE STERILISEERING.** — In de „Aertzliche Mitteilungen", uitgegeven door het Verbond van Duitsche artsen, den z.g. Hartmann Bond, van den 20sten Mei is een opstel gepubliceerd van de hand van dr. L. Vellguth over wettelijke steriliseering. Ter bevordering van de rassen-hygiëne eischt deze schrijver de totstandkoming van een wet, die onder bepaalde omstandigheden de sterilisatie van menschen toestaat. Deze sterilisatie zou echter slechts in bepaalde gevallen mogen plaats vinden. De auteur schrijft:
„Tot dit doel zal in de volgende regels worden getracht groote groepen van minderwaardigen onder bepaalde, gemakkelijk waarneembare kenmerken, te vereenigen. Daartoe kan het best gebruik worden gemaakt van de indeeling welke mij bij registratie van de minderwaardigen uit mijn district goede diensten heeft bewezen. Het zijn de volgende zeven groepen:
1. zwakzinnigen, 2. geesteszieken, 3. epileptici, 4. onsociale „misdadige" elementen, 5. doofstommen, 6. lichamelijk zwakke „tuberculeusen", 7. personen van een vreemd ras".
In het verdere verloop van het artikel zet hij zijn meening ten aanzien van elk der genoemde groepen uiteen. In verband met punt zeven schrijft hij: „De vermenging van bloed van een vreemd ras in het organisme van ons volk willen wij zoo veel mogelijk verhinderen. Joden, negers, Mongolen, en dergelijke volken kunnen dus straffeloos en met hun eigen wil worden gesteriliseerd, om het even of zij gezond of ziek zijn".
Daar deze sterilisatie echter niet gedwongen kan plaats vinden, doch slechts met toestemming der in aanmerking komende personen, moet men haar, aldus de schrijver van het artikel, aan deze personen op de een of andere wijze „schmackhaft machen".
(Aertzliche Mitteilungen) **(Vor. ber. blz. 15 I.)**

F. **TWEEDE KAMER. — Heffing van een omzetbelasting.** — Bij de Tweede Kamer is ingediend een motie van wijziging op het ontwerp tot heffing van een omzetbelasting. Daarbij wordt voorgesteld het mede aanhangige wetsontwerp tot heffing van een weelde-verteringsbelasting met de omzetbelasting samen te smelten. **(Vorig bericht blz. 707 G.)**

G. **ANDRE HUBERT FOURNET HEILIG VERKLAARD.** — Op 6 Juni '33 heeft in den St. Pieter te Rome de eerste heiligverklaring in het Heilige Jaar plaats gehad. Zij betrof André Hubert Fournet uit het diocees Poitiers, den oprichter van de Congregatie der Dochters van het Heilige Kruis. Gedurende de indrukwekkende plechtigheid was de Paus omringd door het college van kardinalen. Op de gereserveerde tribune bevonden zich behalve talrijke andere autoriteiten ook de Oostenrijksche bondskanselier Dollfuss en de president van den Ierschen Vrijstaat, De Valera.
(Vor. ber. Heilig Jaar blz. 757 D.)

H. **NEDERLAND. — Werktijdverkorting.** — Een meerderheid van den Hoogen Raad van Arbeid heeft besloten aan den minister van Economische Zaken en Arbeid een oplossing in overweging te geven, waardoor van de zijde der Nederlandsche regeering een stap zou kunnen worden gedaan om in de practijk tot werktijdverkorting en daarmede gepaard gaande vermindering van het werkloozenleger te komen.
De groote meerderheid van den Raad heeft aanleiding gevonden om den minister te adviseeren niet tot een algemeene wettelijke regeling over te gaan. Dit standpunt sluit echter naar de meening van vele leden in geenen deele in, dat voor de Nederlandsche regeering te dezen aanzien geenerlei taak zou zijn weggelegd. De meerderheid van den raad meent, dat regelingen vanwege de regeering een bedrijfsgewijs karakter zullen moeten dragen. (De Telegraaf).

I. **NEDERL.-OOST-INDIE. — Afvloeiïng van personeel in vasten dienst.** — Naar aanleiding van een schriftelijke vraag van den heer H. H. Kan, heeft de regeering een vergelijkend overzicht overgelegd terzake van afvloeiïng van personeel in vasten dienst in de jaren 1930, 1931 en 1932. Hieruit blijkt dat resp. *f* 57.217, *f* 115.943 en *f* 455.754 aan activiteitsbezoldiging maandelijks werd uitgegeven tegenover *f* 24.930, *f* 60.462 en *f* 195.975 aan wachtgeld, zoodat de besparing op de activiteitsbezoldiging maandelijks bedroeg *f* 32.287, *f* 55.481 en *f* 259.779 (over het geheele jaar 1933 bedroeg de besparing *f* 3.117.356). Het aantal pensionneeringen gedurende dezelfde jaren bedroeg resp. 1500, 2304 en 4490, met bezoldigingen resp. van *f* 369.676, *f* 654.740 en *f* 1.267.902, terwijl de pensioenen bedroegen *f* 149.854, *f* 267.018 en *f* 528.147, alles maandelijks. Het jaarlijksche verschil tusschen bezoldiging en pensioen bedroeg in genoemde jaren *f* 2.637.864, *f* 4.652.664 en *f* 8.877.060.
(Bat. Nieuwsblad)

A. **NEDERLAND. — Rijwielnijverheid.** — Het Centraal Bureau voor de Statistiek, dat in de 5e aflevering van het Maandschrift een statistiek der Rijwielnijverheid over 1932 zal publiceeren, deelt thans reeds eenige der belangrijkste totaalcijfers mede.

	1929	1930	1931	1932
Aantal rijwielfabrieken met een productie van 500 of meer rijwielen	35	36	35	35
Aantal gebouwde rijwielen (× 1000 stuks)	215.2	209.9	179.4	145.7
Waarde daarv. (× f 1000)	11158	10517	8422	5868
Aantal verkochte rijwielframes (× 1000 st.)	87.0	79.0	51.1	63.4
Waarde daarv. (× f 1000)	1206	1009	605	619
Personeel op pl.m. 15 September	2343	2335	1937	1637
Aantal rijwielmontage-inrichtingen met een productie v. 500 of meer rijwielen	58	56	50	50
Aantal gemonteerde rijwielen (× 1000 stuks)	93.0	98.1	87.8	78.0
Waarde daarv. (× f 1000)	3828	3934	3246	2626

In de statistiek wordt naar de opgaven der ondernemingen met een productie van 200 of meer frames, zoo juist mogelijk berekend het aantal in Nederland vervaardigde rijwielen, dat voor binnenlandsch en buitenlandsch verbruik ter beschikking is gekomen t.w.:

1929	1930	1931	1932
403.300	396.700	320.500	295.900

(Centraal Bureau voor de Statistiek)
(V. b. Wereldstatistiek 606 B.; Nederland 313 K.)

B. **MUZIEK. — Toscanini en Bayreuth.** — Uit Milaan wordt bericht, dat Toscanini, die eenigen tijd geleden tezamen met andere eminente musici van verschillende nationaliteit, Hitler een protest deed toekomen met betrekking tot de bejegening zijn collega's in Duitschland aangedaan, om redenen van politiek en godsdienst — nadat hem nimmer eenig antwoord op dat protest had bereikt — thans definitief het contract heeft verbroken, dat hem verplichtte te Bayreuth het Wagner-festival te leiden.
Hij zond aan mevrouw Winifred Wagner, de weduwe van Siegfried, het volgende telegram:
„De gebeurtenissen, die mij als mensch en kunstenaar zoo pijnlijk hebben getroffen, hebben nog onveranderd voortgang. Ik acht het mijn plicht heden het stilzwijgen te verbreken, dat ik mijzelf voor een termijn van twee maanden had opgelegd en u mede te deelen dat, om den vrede te bewaren met mijzelf, met u en met iedereen, het veel beter is, dat ik er niet langer over denk nog naar Bayreuth te gaan."
(Comoedia, Milano)

C. **ZWITSERLAND. — Onlusten van 9 November 1932.** — In het proces betreffende de onlusten op 9 Nov. van het vorige jaar heeft de rechtbank den socialistischen leider Nicole tot zes maanden gevangenisstraf en 100 fr. geldboete veroordeeld. Twee maanden voorarrest worden in mindering gebracht.
De overige verdachten kregen straffen van twee tot vier maanden met aftrek van de preventieve hechtenis, en geldboeten tusschen de 30 en 50 fr.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 567 A.)**

D. **TWEEDE KAMER. — Nieuwe Kamerleden.** — De voorzitter van het centrale stembureau heeft benoemd verklaard tot leden der Tweede Kamer:
in de vacature-L. N. Deckers, den heer Th. F. M. Schaepman, te 's-Gravenhage;
in de vacature-T. J. Verschuur, den heer M. P. v. d. Weyden te Zevenhoven;
in de vacature-J. R. H. v. Schaik, den heer G. W. J. van Koeverden te Buren;
in de vacature-P. J. Oud, den heer D. Kooiman;
in de vacature-H. P. Marchant, den heer J. Schilthuis te 's-Gravenhage;
in de vacature-H. Colijn, den heer A. A. L. Rutgers te Paramaribo. **(Vor. ber. blz. 816 D.; Samenstelling blz. 792 A.)**

E. **VEREENIGDE STATEN. — „Duitschlands Anti-Semitisme wekt beroering."** — Ofschoon geen enkel officieel protest is ingediend, heeft de Amerikaansche regeering de Duitsche regeering in kennis gesteld van de beroering, welke de anti-Joodsche beweging in Duitschland bij het Amerikaansche volk heeft verwekt. **(V. b. Duitschland's Anti-semitisme blz. 828 F.)**

F. **ONTWAPENING. — Jouhaux verdedigt de Fransche meening.** — Jouhaux heeft op 6 Juni '33 te Genève een groote rede gehouden in de algemeene commissie ter Ontwapeningsconferentie, waar hij, als vertegenwoordiger der Fransche regeering het Fransche voorstel heeft toegelicht, dat aan het ontwerp-conventie van MacDonald een hoofdstuk over de wapenfabricage en den wapenhandel zal toevoegen.
Jouhaux zou het liefst de particuliere wapenfabricage geheel willen verbieden, zoodat machtige invloeden verdwijnen, die thans uit eigenbelang tusschen de volkeren stoken om zooveel mogelijk wapens te kunnen verkoopen. **(Vorig bericht blz. 848 G.)**

G. **VOLKENBOND. - Joodsche minderheid in Duitsch-Opper-Silezië.** — De Volkenbondsraad heeft zich op 6 Juni beziggehouden met de zaak-Bernheim en is tot de conclusie gekomen, dat de door de Duitsche regeering opgeworpen twijfel of deze Joodsche koopman in Opper-Silezië wel bevoegd is zich uit naam van een minderheid tot den Volkenbond te wenden, niet gemotiveerd is.
De Duitsche vertegenwoordiger, von Keller, verklaarde door de motiveering niet overtuigd te zijn en zich bij de stemming over het rapport te zullen onthouden. Von Keller merkte op, dat bij aanvaarding van het rapport ook in de toekomst volgens de daarin opgenomen beginselen moet worden gehandeld.
De rapporteur verklaarde zich bereid eenige veranderingen aan te brengen, doch in het rapport wordt nog steeds de verwachting uitgesproken, dat het Duitsche raadslid te zijner tijd inlichtingen zal geven over de door de Duitsche regeering genomen maatregelen. Het rapport werd daarop aangenomen, waarbij Duitschland en Italië zich onthielden.
In diplomatieke kringen te Berlijn wordt er op gewezen, dat Duitschland het rapport zal eerbiedigen, doch dat dit in de practijk voor de behandeling van het geval-Bernheim geen beteekenis heeft.
Over de toepassing der wetten in Opper-Silezië is nog geen beslissing genomen en indien er inbreuk gepleegd is op internationale verdragen, dan is dat het gevolg van vergissingen van ondergeschikte instanties.
Het Wolff-Bureau hecht overigens aan het rapport groote juridische beteekenis. Thans is ondubbelzinnig vastgesteld, dat niet alleen de betrokken persoon zich tot den Volkenbondsraad kan wenden, doch dat ook anderen dit kunnen doen. Het is in de toekomst mogelijk, dat iemand, die niet benadeeld is voor een benadeeld lid der minderheid een klacht bij den Volkenbondsraad kan indienen, zonder dat de betrokkene zelf zich er in mengt. Tot nu toe was dit niet mogelijk. (Journal Soc. des Nations) **(Vor. ber. 848 E.)**

H. **NEDERLAND. — R. K. Volkspartij.** — Te 's-Hertogenbosch heeft op 6 Juni '33 een bijeenkomst plaats gehad van leden der R. K. Volkspartij uit verschillende deelen des lands, speciaal uit Brabant en Limburg. Deze bijeenkomst werd gehouden in verband met geschillen in de R. K. V. P. na het congres te Utrecht, waardoor eenige afdeelingen, o.a. Tilburg en bloc uit de R. K. Volkspartij traden.
De heer Felix Donders, die zich als eerste tegen de

leiding van de R. K. Volkspartij had verklaard, gaf in de vergadering te Den Bosch een uiteenzetting van zijn standpunt.
De vergadering heeft met algemeene stemmen een resolutie aangenomen, waarin besloten wordt tot stichting van de „Katholiek Democratische Partij".
In deze resolutie wordt voorop gesteld, dat het in geen geval de bedoeling is zelfstandig te blijven voortbestaan, doch dit verband slechts tijdelijk te aanvaarden, mede teneinde door middel van eigen vertrouwensmannen medezeggenschap te kunnen uitoefenen bij de fusie-pogingen der Katholiek Democratische groepen. **(Vorig bericht blz. 631 H.)**

A. **DUITSCHLAND. — Rijksminister Göring over de Fransch-Duitsche betrekkingen.** — De „Petit Journal" publiceert een interview van zijn specialen verslaggever met rijksminister Göring, waaraan wij het volgende ontleenen:
„Wanneer Frankrijk en Duitschland met elkaar onderhandelen", aldus minister Göring, „dan zullen zij naar mijn vaste overtuiging een gemeenschappelijken weg vinden. Voorloopig is de atmosfeer hiervoor niet goed, maar ik zal mijn best doen, haar te verbeteren. Een samenwerking tusschen de beide regeeringen zou meer dan eenige andere den vrede en de welvaart van Europa beveiligen." (Petit Journal)

B. **VOLKENBOND. — Sir Eric Drummond neemt afscheid.** — Sir Eric Drummond, de secretaris-generaal van den Volkenbond, heeft op 6 Juni '33 afscheid genomen van den Volkenbondsraad. **(V. b. 509 G.)**

C. **OOSTENRIJK. — Concordaat met het Vaticaan.** — De Oostenrijksche bondskanselier heeft in het Palazzo Venezia een onderhoud gehad met Mussolini.
Op 6 Juni is het concordaat tusschen Oostenrijk en het Vaticaan onderteekend. De onderteekening vond plaats in de appartementen van den Vaticaanschen staatssecretaris door den Oostenrijkschen bondskanselier, dr. Dollfuss eenerzijds en den staatssecretaris, kardinaal Pacelli, als gevolmachtigde van den Paus, anderzijds.
Het concordaat stelt de oprichting van het diocees Innsbruck in en bepaalt o.m. dat het kerkelijke huwelijk ook een civiel-rechtelijk gezag zal hebben.
Dr. Dollfuss en de Oostenrijksche minister van justitie, Schusschnig, zijn afzonderlijk door den Paus ontvangen, die hun elk een pauselijke onderscheiding heeft uitgereikt. (Il Secolo)

D. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Fransche delegatie.** — In de zitting van het Fransche kabinet gaf na eenige mededeelingen van Daladier de Minister van Buitenlandsche Zaken, Paul-Boncour, een uiteenzetting van den gang van zaken ter Ontwapeningsconferentie. Het Kabinet keurde de gevolgde richtlijnen goed. Op voorstel van den Minister-President werden tot vertegenwoordigers ter Economische Wereldconferentie benoemd Minister-President Daladier; de Minister van Financiën Bonnet; de Minister van Buitenlandsche Zaken Paul-Boncour; de Minister van Koloniën Sarraut; de Minister van Landbouw Queuille; de Minister van Handel Serre; de Minister voor de Koopvaardij Froth en de Onderstaatssecretaris van het Ministerie voor Economische Zaken Patenôtre. (Le Journal) **(Vorig bericht blz. 833 H.)**

8 JUNI 1933.

E. **NEDERLAND. — Katholiekenvervolging in Spanje.** — Onder het opschrift „En wie protesteert", schrijft „de Maasbode" van 6 Juni het volgende:
Op den eersten Vrijdag van Juni — geen doodgewone dag voor een met zijn Kerk levend Katholiek — heeft, naar Reuter meldt, president Zamora van Spanje de wet geteekend, die de Paus van Rome brandmerkte als „een groote misdaad tegen God". Deze wet berooft de Katholieke Kerk in Spanje — haar alleen, geen andere secten of religieuze gemeenschappen — van haar wettig eigendom. Zij berooft bovendien nog een deel der Katholieken, n.l. hen, die in religieuze gemeenschap leven, van hun bezittingen. Zij berooft tenslotte deze burgers, hoe bekwaam zij overigens ook mogen zijn, alleen op grond van hun persoonlijken levensstaat, van het recht om onderwijs te geven.
Dit geschiedt in het land van Dominicus en de las Casas, van Ignatius en Franciscus Borgia, van Calderon, Lopez, Johannes van het Kruis, Theresia, Suarez en Vittoria. Het geschiedt door een minderheid, die slechts door machinaties in het parlement den formeelen schijn van wettigheid wist te geven aan deze in legislatieven vorm gepleegde dieverij en rechtsverkrachting op groote schaal.
Wij treden niet in het geweten van Zamora, die geloovig Katholiek heet. Maar waar zijn nu de verdedigers van vrijheid en recht? Waarom klinken nu niet de protesten? Dezelfde bladen, die vuur en vlam spuwen tegen de Jodenvervolgingen, zwijgen nu in alle talen. Waarmee de partijdigheid van een groot deel der pers onomstootelijk is bewezen. (De Maasbode)
(V. b. Spanje: Wet op religieuze orden, blz. 849 C.)

F. **BESCHAVING. — Prof. dr. C. W. Volgraff over „Oostersche invloeden op de Helleensche en moderne beschaving."** — Voor de leden van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap hield prof. dr. C. W. Volgraff op 7 Juni een rede, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
Het oude Oosten heeft een wereldbeschouwing gehuldigd, waarbij het heelal als een synthetische eenheid werd beschouwd, en wel zoo, dat er harmonie en wederzijdsche beantwoording bestaat tusschen al wat aan den hemel en al wat op aarde is. Onze aardsche wereld is het zwakkere tegenbeeld van een hemelsche wereld daarboven. Er is ook een hemelsch babylon. Elke koningstroon weespiegelt een godentroon; de koning zelf is met zijn hofhouding een afschijn der godheid en van bovenaardsche ordeningen. Deze Oostersche denkbeelden nu, hebben invloed uitgeoefend op de Grieksche wijsgeeren zooals Anaxagoras, de Pythagoraeërs en de Stoïcijnen. Dat Plato in menig punt van Oostersche wijsheid afhankelijk is mag als bewezen worden beschouwd. Hetzelfde is wellicht nog niet betoogd ten opzichte van zijn ideeënleer. Klaarblijkelijk is Plato zuiver langs den weg der kencritische denkwijze er toe gekomen bovenzinnelijke begrippen aan te nemen, eerst op wiskundig, daarna op ethisch gebied. Zoo aanvaardt hij dan o.a. het bestaan van het begrip van het goede, het schoone, het ware; zulke begrippen zijn het waarlijk zijnde. Van deze praemisse is evenwel geen logisch en noodzakelijk uitvloeisel het geloof aan het objectief bestaan van „ideeën", die een eigen wereld vormen waarvan de ons omgevende werkelijkheid slechts een afschijnsel is. Derhalve schijnt Plato zich hier in zekeren zin gevangen te geven aan de Babylonische wereldbeschouwing. In de plaats van het stoffelijke hemelsche prototype treedt de z.g. intelligible wereld, maar in beide gevallen wordt de wereld der menschen gekenschetst als een afschaduwing van een anderen, meer van het goddelijke doordrongen kosmos. Na Plato is deze gedachte nimmer uitgestorven. Langs den weg van het neo-Platonisme, is zij opgenomen in de theorie van de Russische kerk en in de gedachtenwereld van haar leden, zooals onlangs op meesterlijke wijze is uiteengezet door Grondijs.
Overschatting van den invloed van het Oosten op de Helleensche beschaving zou een zwaarder fout zijn dan de tot nu toe heerschende miskenning. Onze bewondering voor de Grieken als onze geestelijke voorouders zal niet dalen door een rechtvaardiger ontleding van hun beschaving. Aan henzelve heeft Europa te danken, een kiem en meer dan een kiem, de letterkunde, de welsprekendheid, de dialectiek, de wijsbegeerte, de wetenschap, de volle ontplooiing van den mensch, welke o.a. geleid heeft tot de verheerlijking

van de menschelijke gestalte in de door hen met een onovertroffen gevoel voor rhythme geadelde beeldende kunst. In Hellas ontsprong de vrijheid. In Hellas heeft de rede waarlijk heerschappij gevoerd. Maar dit alles neemt toch niet weg, dat de Helleensche beschaving een synthese van jongere Westersche en oudere Oostersche bestanddeelen is. En een synthese is evenzeer de tegenwoordige beschaving van het blanke ras.

A. VIERMOGENDHEDENPACT. — Geparafeerd. — Op 7 Juni '33 is in het Palazzo Venezia te Rome het Pact van Vier door de gezanten van Duitschland, Groot-Brittannië en Frankrijk, benevens door Mussolini als chef der Italiaansche regeering, geparafeerd.

Tevoren was door Duitschland medegedeeld, dat het zijn laatste nog bestaande bezwaren, die nog slechts op een wijziging in de préambule van het pact neerkwamen, introk, waardoor aan de parafeering geenerlei hinderpaal meer in den weg stond.

Het thans geparafeerde pact van vier, dat tot titel draagt: „Verdrag van verzoening en samenwerking", luidt woordelijk als volgt:

De Duitsche rijkspresident, de president der Fransche republiek, Z. M. de koning van Groot-Brittannië, Ierland en de Britsche overzeesche gebieden, keizer van Indië en Z. M. de koning van Italië, zich bewust zijnde van de bijzondere verantwoordelijkheid die door het feit van hun permanente vertegenwoordiging in den Volkenbondsraad tegenover den Volkenbond zelf en zijn leden op hen rust en die tevens voortspruit uit hun gemeenschappelijke onderteekeningen van het verdrag van Locarno;

Henry de Jouvenel.

Overtuigd, dat aan den toestand van onbehagen, waarin de wereld verkeert, slechts een einde kan worden gemaakt door een versteviging van hun solidariteit, die in Europa het vertrouwen in den vrede kan schragen;

Getrouw aan de verplichtingen, die zij op grond van het Volkenbondsstatuut, de verdragen van Locarno en het Briand-Kellogg-pact hebben aanvaard en zich refereerend aan de verklaring inzake het niet gebruik maken van geweld, die den grondslag vormt van de verklaring, welke op 11 December 1932 te Genève door hun gevolmachtigden ter ontwapeningsconferentie is onderteekend en op 2 Maart 1933 door de politieke commissie der genoemde conferentie werd aanvaard;

Er naar strevend, alle in het Volkenbondsstatuut neergelegde oogmerken ten volle tot hun recht te doen komen, met inachtneming van de methoden en procedures, die bedoeld statuut behelst en waarop zij geen inbreuk willen maken;

Eerbiedigend de rechten van alle staten, waarover niet zonder medewerking der betrokkenen kan worden beschikt;

Zijn overeengekomen, te dien einde een verdrag aan te gaan en hebben tot hun gevolmachtigden benoemd:

Den gezant von Hossell voor Duitschland, den gezant de Jouvenel voor Frankrijk, den gezant sir Ronald Graham voor Engeland en Mussolini voor Italië,

Die nadat zij wederkeerig kennis hebben genomen van de hun verstrekte volmachten en deze in orde hebben bevonden:

Zich met de volgende bepalingen accoord hebben verklaard:

Artikel I. De hooge verdragsluitende partijen zullen over alle kwesties, die hen raken, met elkaar in overleg treden.

Zij verplichten zich, alles in het werk te stellen, om binnen het kader van den Volkenbond een politiek van doeltreffende samenwerking tusschen alle mogendheden ter handhaving van den vrede tot toepassing te brengen.

Artikel II. Zich baseerend op het statuut van den Volkenbond en met name op de artikelen 10, 16 en 19, besluiten de hooge verdragsluitende partijen onder voorbehoud der door de normale organen van den Volkenbond te nemen besluiten, haar aandacht te wijden aan alle voorstellen betreffende de methoden en procedures, die de onderhavige bepalingen op deugdelijke wijze effectief kunnen maken.

Artikel III. De hooge verdragsluitende partijen verplichten zich alles in het werk te stellen, om de ontwapeningsconferentie met succes te bekronen; zij behouden zich het recht voor, om ingeval kwesties, die hen speciaal raken, bij beëindiging der conferentie open mochten zijn gebleven, dergelijke vraagstukken onder toepassing van het onderhavige verdrag onderling opnieuw te onderzoeken, ten einde de zekerheid te scheppen, dat zij op deugdelijke wijze worden opgelost.

Artikel IV. De hooge verdragsluitende partijen bevestigen haar oogmerk, om ter verkrijging van een binnen het kader van den Volkenbond blijvende oplossing met elkaar overleg te plegen over alle kwesties van economischen aard, welke voor Europa en speciaal voor het economisch herstel van gemeenschappelijk belang zijn.

Artikel V. Het onderhavige verdrag wordt gesloten voor een periode van tien jaar, te rekenen van den dag van het in werking treden af. Wanneer vóór het einde van het achtste jaar geen der hooge verdragsluitende partijen de mede-onderteekenaars in kennis stelt van haar voornemen, het verdrag te beëindigen, dan wordt dit als verlengd beschouwd, waarna het zonder tijdbegrenzing van kracht blijft en elk der hooge verdragsluitende partijen het recht bezit, het met inachtneming van een periode van twee jaar op te zeggen.

Artikel VI. Het onderhavige verdrag, dat in de Duitsche, de Fransche, de Engelsche en de Italiaansche taal is opgesteld — waarbij ingeval van afwijkingen de Fransche tekst doorslaggevend is — zal worden geratificeerd en de ratificatie-oorkonden zullen te Rome worden gedeponeerd. De koninklijke Italiaansche regeering zal aan elk der hooge verdragsluitende partijen een gelegaliseerd afschrift doen toekomen over het protocol der deponeering.

Het verdrag treedt in werking, zoodra alle ratificatie-oorkonden zijn gedeponeerd.

Het zal in overeenstemming met de bepalingen van het Volkenbondsstatuut bij het secretariaat-generaal van den Volkenbond worden geregistreerd.

Gedaan te Rome, den 7den Juni 1932, in één exemplaar, dat gedeponeerd blijft in het archief der koninklijke Italiaansche regeering en waarvan aan elk der hooge verdragsluitende partijen een gelegaliseerd afschrift zal worden toegezonden.

Ter bekrachtiging van een en ander hebben de genoemde gevolmachtigden het onderhavige verdrag onderteekend.

(Vorig bericht blz. 848 G.)

B. ITALIE. — Mussolini's rede inzake het Viermogendhedenpact. — Onmiddellijk na het bekend worden van Duitschlands aanvaarding van het Viermogendhedenpact op 7 Juni, begaf Mussolini zich naar den Senaat, waar hij een rede hield over de voorgeschiedenis en het doel van het nieuwe pact.

Mussolini begon met een historisch overzicht te geven van het pact. Hij wees er op dat de oorspronkelijke tekst niet gehandhaafd kon blijven omdat het pact nu eenmaal het resultaat moest zijn van een samenwerking tusschen vier partijen. Daarna besprak hij den huidigen tekst van het pact van vier en de moeilijkheden die zich voorgedaan hadden voordat overeenstemming kon worden bereikt.

Mussolini bracht hulde aan de regeeringen die met hem hadden samengewerkt en in het bijzonder aan de Fransche regeering-Daladier, waarvan hij de loyale

en moedige houding prees. Mussolini verzekerde de vergadering, dat de wolken tusschen Frankrijk en Italië thans zijn weggevaagd. (Il Secolo)
(Vorig bericht blz. 855 A.)

A. **ZUID-AFRIKA. — Diamantindustrie.** — De minister van Mijnwezen heeft aangekondigd, dat een nieuwe diamantovereenkomst is gesloten tot stabiliseering van de markt en controleering van den afzet. Het hoofdprincipe der overeenkomst is een verkooppool, welke gecontroleerd wordt door een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van de Unie van Zuid-West Afrika en de producenten. Door de overeenkomst zullen de Zuid-Afrikaansche slijperijen in staat zijn te concurreeren met de overzeesche industrie. Het is niet mogelijk te zeggen wanneer de mijnen heropend zullen worden.
De minister verklaarde nog dat de Diamond Corporation ook tot de nieuwe overeenkomst is toegetreden.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 653 D.)**

B. **NEDERLAND. - Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. — Motie tegen rassenhaat.** — In zijn vergadering van 7 Juni heeft het hoofdbestuur van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen een motie voorgesteld, waarin wordt gezegd, dat de geesteshouding in Duitschland, ten aanzien van het joodsche ras, strijdig is met de eerste beginselen van humaniteit en verdraagzaamheid. Met nadruk wordt verklaard, dat deze uitspraak alleen is gebaseerd op de uitlatingen en de handelingen van de (Duitsche) regeering of haar vertegenwoordigers zelf en niet op geruchten betreffende vervolgingen, welke de Maatschappij kan noch wil controleeren.
Aan het slot van de motie wekt de Maatschappij het geheele Nederlandsche volk op, er voor te waken, dat ooit een dergelijke geest van minachting van een ras, waaraan de wereld veel te danken heeft, over ons kome.
Nadat verschillende gezichtspunten naar voren waren gebracht, werd de motie ongewijzigd in stemming gebracht en met vrijwel algemeene stemmen aangenomen. **(Vorig bericht blz. 345 C.)**

C. **OLYMPISCHE SPELEN 1936 TE BERLIJN. — Graaf De Baillet Latour tot president van het I. O. C. herkozen.** — De op 7 Juni met groote feestelijkheden, in aanwezigheid van den Oostenrijkschen bondspresident, van den kanselier en van vele andere eere-gasten, gehouden openingszitting te Weenen van het Internationaal Olympisch Comité, heeft reeds onmiddellijk een beslissing gebracht betreffende het gewichtige vraagstuk, dat het I. O. C. te behandelen had, n.l. dat vastgehouden wordt aan het oorspronkelijke besluit om de Olympische Spelen van 1936 te Berlijn te houden.
Bij het begin van de werkzitting van het Internationaal Olympisch Comité richtte graaf De Baillet Latour, die eenstemmig tot president van het I. O. C. herkozen was, tot de Duitsche delegatie de vraag of zij de verzekering kon geven, dat bij de Olympische Spelen, welke te Berlijn in 1936 gehouden zullen worden alle bepalingen van het protocol der Olympische Spelen betreffende het organiseerend comité en betreffende de kwalificatie der deelnemers in acht zullen worden genomen.
Dr. Lewald antwoordde daarop uit naam van de drie Duitsche gedelegeerden en in overeenstemming met de Duitsche regeering, dat het Duitsche Olympisch Comité het aan hem toevertrouwde mandaat aan een speciale organisatie-commissie heeft overgedragen.
Dr. Lewald is president van die organisatie-commissie, waartoe verder behooren Z. H. Hertog Adolf Friedrich von Mecklenburg-Schwerin, dr. Ritter von Halt, de burgemeester van Berlijn dr. Sahm, v. Tchammer-Osten, en dr. Diem, de secretaris-generaal van het Duitsche Olympisch Comité.
Dr. Lewald deed de toezegging, dat alle Olympische voorschriften in Berlijn nauwgezet in acht genomen zullen worden en dat in principe de Duitsche Joden niet uitgesloten zullen worden van de Duitsche deelneming aan de Olympische Spelen in 1936.
(Vor. ber. Los Angeles 454 B.)

D. **INTERNATIONALE UNIE VAN VOLKENBONDSVEREENIGINGEN. — Jodenvervolging afgekeurd.** — Het congres van de Intern. Unie van Volkenbondsvereenigingen te Montreux heeft op 7 Juni '33 een motie aangenomen, waarin wordt verklaard, dat de handhaving van de in Duitschland tegen de Joden getroffen maatregelen de goede verstandhouding tusschen de volken dreigt te verstoren en waarin de hoop wordt uitgesproken, dat de Duitsche Volkenbondsvereeniging alles in het werk zal stellen voor het herstel van de burgerlijke en politieke gelijkheid der Joden. De resolutie werd aangenomen door alle Volkenbondsvereenigingen, behalve de Duitsche, die zich van stemming onthield. Onze landgenoote mevrouw Bakker —van Bosse heeft als rapportrice over het vraagstuk der minderheden de motie toegelicht.
Lord Cecil heeft als voorzitter van de Internationale Unie in een schrijven aan de Duitsche Volkenbondsvereeniging de gevoelens der Internationale Unie nader vertolkt. De leider der Duitsche Volkenbondsvereeniging, dr. Schnee, heeft hierop geantwoord, dat de Internationale Unie niet het recht heeft zich in de binnenlandsche aangelegenheden van eenig land te mengen. (Journal de Genève)

E. **SPANJE. — Gevolgen van de wet op de religieuze orden.** — Meer dan een millioen schoolkinderen, 350.000 zieken, 18.000 krankzinnigen en 15.000 melaatschen, die thans door instellingen van de religieuze orden worden verzorgd, worden getroffen door de wet op de congregaties. Krachtens de nieuwe wet, die onlangs door president Zamora geteekend is, zullen al deze instellingen gesloten worden.
De vereeniging van gezinshoofden heeft bij de regeering krachtig tegen deze wet geprotesteerd, welke zij de meest openlijke schending noemt van de rechten van gezin en kerk buiten Rusland en Mexico.
(Le Soir) **(Vorig bericht blz. 854 E.)**

F. **DUITSCHLAND. — Deficit over 1932. — 1880 millioen Rijksmark.** — Op 31 Mei 1933 is het begrootingsjaar 1932 afgesloten. Rekening houdende met de tekorten in de voorafgaande jaren was er op het einde van het begrootingsjaar een totaal tekort van 1880 (v. j. 1690) millioen rijksmark. In dit jaar is het tekort dus gestegen met 190 millioen. **(V. b. 398 F.)**

G. **WERKLOOSHEID. — Eerste kwartaal van 1933.** — In zijn rapport aan de Internationale Arbeidsconferentie, constateert Harald Butler, de directeur van het Internationaal Arbeidsbureau, dat de wereld den derden winter met een groote werkloosheid heeft doorgemaakt.
De ingekomen statistieken wijzen uit, dat de werkloosheid over het eerste kwartaal '33 nog eerder een stijgende dan een dalende richting vertoont, waardoor men in bijna alle landen ter wereld aanzienlijke middelen moet opbrengen tot ondersteuning van de werkloozen.
Deze reusachtige lasten, die een der meest karakteristieke kenmerken van de crisis zijn, hebben echter nog grootere omwentelingen verhinderd. Butler betoogt, dat de werkloosheid niet uitsluitend aan de crisis te wijten is, want in 1928, toen de wereld zich in den grootsten na-oorlogschen bloei verheugde, waren er niet minder dan tien millioen werkloozen. Ook na de oplossing van de crisis zal er nog een zeker aantal werkloozen overblijven, want de werkloosheid vindt haar diepere oorzaak in de structuur van de industrie zelf, zooals de verandering in de geografische verdeeling der verschillende industrieën, de toepassing van nieuwe uitvindingen en het voortschrijden der techniek, waardoor met een geringer aantal arbeiders meer kan worden geproduceerd.
Ook wijst Butler er op, dat de crisis de rationalisatie

bevorderd heeft, daar zij tot een vermindering der productiekosten geleid heeft.
Het rapport besluit, dat de voornaamste kwestie, die om een oplossing vraagt, deze is: het herstel van het evenwicht tusschen de productie en den verkoop, als het eenige radicale middel tegen de werkloosheid.
(Vorig bericht Statistiek 760 A.)

A. **AANSLAG OP VENIZELOS.** — Op den 70-jarigen Griekschen staatsman Venizelos, is op 6 Juni tijdens een autotocht een revolveraanslag gepleegd. Zijn echtgenoote, die hem vergezelde, werd zwaar gewond. De aanslag is om politieke redenen geschied. De daders zijn ontkomen. (Proia)

B. **NEDERL.-OOST-INDIE. — Japansche concurrentie.** — De „Java-Bode" schrijft, dat de handelsbeweging Japan-Nederl.-Indië naar een nieuw stadium neigt, waarin overstrooming van de Indische markt meer nog dan de lage prijzen, de Indische industrie zoodanig drukt, dat verschillende bedrijven, wier voortbestaan als een belang voor Ned.-Indië wordt beschouwd op den duur te gronde zullen gaan. De toestand wordt geleidelijk dermate onhoudbaar, dat de regeering zich verplicht heeft gezien maatregelen daartegen te beramen.
In dit verband is in zeer voorloopige overweging een anti-dumping regeling, doch de regeering is niet voornemens deze toe te passen tegen Japan, aan welks handel men gaarne de vrije baan geeft. Men zou het liefst een regeling treffen op basis van wederkeerigheid, waarbij ook Ned.-Indië baat zou vinden. Dit resultaat zal men trachten te bereiken door een beroep op Japan's redelijkheid, waardoor maatregelen onnoodig zullen zijn. (Java Bode)
(Vorig bericht blz. 749 H.)

C. **NEDERLAND. — Wat is Duitschland ons schuldig? - Enquête van de Nederl. Bank.** — De Nederlandsche Bank N.V. te Amsterdam deelt het volgende mede: In verband met de door vertegenwoordigers van buitenlandsche crediteuren van Duitschland met de Reichsbank gevoerde en nog te voeren besprekingen over de transfereering van de rente en de aflossing der buitenlandsche schulden van Duitschland, wordt door de Nederlandsche Bank een enquête ingesteld naar den aard en den omvang van de Nederlandsche vorderingen op Duitschland, voor zoover die vorderingen niet vallen onder de zoogenaamde „Stillhaltung" en niet rechtstreeks voortvloeien uit den uitvoer van goederen.
Om deze enquête te doen slagen, wordt de medewerking ingeroepen van alle in Nederland gevestigde personen, firma's en instellingen, die op 1 Juni '33 vorderingen van dien aard op in Duitschland gevestigde debiteuren hadden. Aan bedoelde personen, firma's en instellingen wordt dringend verzocht den omvang en de soort van hun in aanmerking komende vorderingen vóór 20 Juni '33 individueel aan de Nederlandsche Bank op te geven. (Nederl. Bank)

9 JUNI 1933

D. **DUITSCHLAND. — Transfer-moratorium afgekondigd.** — Met ingang van 1 Juli '33 zal de Duitsche Rijksbank voorloopig de toewijzing van deviezen voor alle betalingen, die betrekking hebben op die verplichtingen, welke bij de bankcrisis op 15 Juli 1931 bestonden, stopzetten. Hiervan uitgezonderd zijn de vorderingen, die onder de thans geldende overeenkomst van stilstand vallen.
De Rijksregeering heeft van haar kant een wet uitgevaardigd, volgens welke de Duitsche schuldenaren verplicht worden, hun betalingen in rijksmarken voort te zetten. Deze markbedragen zullen in een speciale conversie-kas gestort worden, totdat er weer voldoende buitenlandsche betaalmiddelen ter beschikking staan om de achterstallige transfers te verrichten. **(Vorig bericht blz. 850 B.)**

E. **VIERMOGENDHEDENPACT. — Persstemmen.** — FRANKRIJK: De parafeering van het viermogendhedenpact wordt door de Fransche pers met voldoening ontvangen.
Het „Journal" is van meening, dat Duitschland op verzoek van Italië zijn voorbehouden heeft ingetrokken. Men mag aannemen, dat Italië en Engeland zich hebben aangesloten bij de Fransche opvatting, dat een wijziging in den status quo van het tegenwoordige Europa groote verwarring ten gevolge zal hebben.
De „Echo de Paris" schrijft, dat de parafeering van het pact in Frankrijk groote voldoening heeft gewekt. Men kan er nauwelijks aan twijfelen of de Fransche Kamer zal het pact ratificeeren. Met Polen, dat zich tegenover Frankrijk afwijzend heeft uitgelaten, zullen nieuwe onderhandelingen worden gevoerd.
ITALIE: In Italië is het enthousiasme over de onderteekening van het pact zeer groot.
De „Popolo di Roma" schrijft, dat Mussolini Europa heeft gered voor tien jaar en dat deze tien jaar kunnen beteekenen: voor altijd.
Ook de „Messagero" schrijft, dat de vrede voor de toekomst verzekerd is. Tien jaar zijn slechts een kleine druppel van de eeuwigheid. Het is echter een voldoende rustpoos voor de menschen, die aan het werk willen gaan.
DUITSCHLAND: De Berlijnsche bladen wijzen op de groote politieke beteekenis van het pact, waardoor een belangrijke stap naar ontspanning is gedaan. In de „Völkischer Beobachter" spreekt Alfred Rosenberg van het belangrijkste verdrag, dat sedert 14 jaar is gesloten. Onder moeilijke omstandigheden is de basis voor verdere onderhandelingen nauwkeurig aangegeven.
Het „Berliner Tageblatt" verheugt zich er over, dat een isoleering van Duitschland is vermeden. De „Tag" schrijft, dat de nationale regeering een nieuw bewijs van haar vredeswil heeft gegeven. De „Deutsche Zeitung" verwacht, als gevolg van het pact, in de eerste plaats ontwapening.
ENGELAND: De Londensche pers toont zich in het algemeen tamelijk bevredigd over de totstandkoming van het Viermogendhedenpact. De „Daily Telegraph" constateert, dat de kwestie van de herziening der verdragen door de verwijzing naar art. 19 van het Volkenbondsstatuut er in is genoemd. Welke resultaten het pact zal hebben en of groote of kleine gevolgen er aan vast zitten, zal afhangen van de mate van eerlijkheid, waarmee de mogendheden het pact toepassen.
De socialistische „Daily Herald" concludeert uit de redactie van art. 3 van het pact, dat de mogendheden een mislukking der Ontwapeningsconferentie reeds zeker achten en dat zij daardoor den werkelijken toestand hebben onthuld. Een ontwapeningsconventie van eenige beteekenis is nauwelijks nog te verwachten, wat een zware slag is voor het prestige van den Volkenbond. **(Vorig bericht blz. 855 A.)**

F. **SPANJE. — Regeeringscrisis.** — Het Spaansche kabinet-Azana heeft bij den president der republiek, Alcala Zamora, zijn demissie ingediend. (El Sol)

G. **NEDERLAND. — Diamantindustrie. - Werkverruiming.** — Naar wij vernemen, is thans overeenstemming tusschen werkgevers en werknemers in de Amsterdamsche diamantnijverheid, over uitbreiding van de werkgelegenheid, bereikt en wel op de volgende grondslagen:
1. De sorteeringgrens wordt verlegd van 60—4 tot en met 21—4.
2. Met handhaving van de in het plan-Douwes vastgestelde totaal-loonen wordt de van overheidswege verstrekte bijslag voor elke sorteering grover dan 30—4 telkenmale met 10 pct. verminderd, zoodat bij 20—4 de bijslag geheel is vervallen.
3. De A.J.V. waarborgt, dat iedere patroon naast elke twee werklieden, die met bijslag aan de sorteeringen 59—4 tot en met 21—4 te werk worden gesteld, één werkman zonder bijslag aan dezelfde sorteeringen en op dezelfde loonbasis plaatst.
4. De A.J.V. legt aan haar leden voor zooveel deze onder de steunregeling laten arbeiden de verplichting op, alle sorteeringen grover dan 21—4 of fantasieartikelen in Amsterdam te doen bewerken.
5. Deze regeling geldt voorloopig voor den tijd van zes maanden.
6. Er wordt een permanente commissie ingesteld, waarin ook het gemeentebestuur vertegenwoordigd zal

zijn, ter verdediging en bescherming van de Amsterdamsche diamantindustrie.
Burgemeester en wethouders van Amsterdam hebben de goedkeuring van de regeering op de bovenstaande uitbreiding van het werkverschaffingsplan gevraagd en naar „De Telegraaf" meldt, heeft de regeering deze regeling voorloopig voor drie maanden goedgekeurd.
(Vorig bericht blz. 658 B.)

A. **DR. J. A. NEDERBRAGT. — Paritaire Danzig-Poolsche commissie.** — Dr. J. A. Nederbragt, chef van de Economische en Consulaire directie van het Departement van Buitenlandsche Zaken en onze geachte medewerker, is door den Hoogen Commissaris voor Danzig, in overleg met beide partijen, benoemd als eenig neutraal lid, tevens voorzitter met beslissende stem, van de paritaire Danzig-Poolsche commissie voor regeling inzake geschillen tusschen Polen en Danzig betreffende het veredelingsverkeer.
Dr. Nederbragt, die reeds vroeger benoemd werd tot lid en voorzitter van een commissie van advies inzake eenige geschillen tusschen Polen en Danzig betreffende economische kwesties, heeft zich in verband met een en ander naar Danzig begeven. Hij zal van daar naar Londen vertrekken als lid der Nederlandsche delegatie op de economische en monetaire conferentie.
(Zie rubriek Dr. Nederbragt en photo 303 B.)

B. **NEDERLAND. — Spoorwegen. - Regeering moet 17 millioen gulden bijpassen.** — De rekening van gemeenschappelijke baten en lasten der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij wijst een nadeelig saldo aan van *f* 15.694.916 (v. j. *f* 972.777). Ingevolge de overeenkomst betreffende de belangengemeenschap bedraagt het aandeel van de S.S. en de H.IJ.S.M. in voormeld nadeelig saldo resp. *f* 6.975.518 (v. j. *f* 432.345) en *f* 8.719.397 (v. j. *f* 540.431).
De bijbetaling door den Staat der Nederlanden om tot een winstsaldo te komen van 4% van het op aandeelen aan toonder gestorte en niet terugbetaalde kapitaal bedraagt voor de S.S. *f* 7.695.518 (1.152.345) en voor de H.IJ.S.M. *f* 9.619.397 (1.440.431).
(Zie rubriek Nederland: Spoorwegen.)

C. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Algemeene Commissie der Ontwapeningsconferentie verdaagd.** — De algemeene commissie der ontwapeningsconferentie heeft met algemeene stemmen besloten het ontwerpconventie van MacDonald van grondslag der discussie te verheffen tot grondslag der te sluiten ontwapeningsconferentie. Zij is daarna tot 3 Juli verdaagd.
(Vorig bericht blz. 853 F.)

D. **NEDERLAND. — Commissie voor de Herziening der Handelsverdragen.** — De commissie ter herziening der Handelsverdragen hield op 1 Juni '33, onder voorzitterschap van dr. J. A. Nederbragt, haar 112e vergadering ter verdere bespreking van de a.s. monetaire en economische conferentie te Londen. Deze vergadering werd op uitnoodiging der Regeering wederom door eenige niet-leden bijgewoond, t.w. door de heeren: mr. L. J. A. Trip, prof. mr. G. W. J. Bruins, dr. E. Heldring, J. Hardeman, mr. A. W. Hartman en mr. H. C. Hartevelt, terwijl ditmaal voorts mede aanwezig was prof. I. P. de Vooys, benoemd voorzitter van den Economischen Raad.
Door den voorzitter werd bij deze gelegenheid mededeeling gedaan van de besprekingen, die te Stockholm hebben plaats gehad op de conferentie van het Permanente Comité van Hoofdambtenaren van Staten van de Oslo-groep, welke conferentie eveneens gehouden werd met het oog op de conferentie van Londen.
(Vorig bericht blz. 842 B.)

E. **WERELDHANDEL. — Vermindering.** — Het secretariaat van den Volkenbond deelt mede, dat in het eerste kwartaal van 1933 de wereldhandel 5381 millioen gouddollar heeft bedragen, d.i. 35% van den wereldhandel in begin 1929. **(Vor. ber. blz. 50 N.)**

10 JUNI 1933

F. **NEDERLAND. — Ministerie. - Minister van Sociale Zaken. - Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne.** — De Staatscourant van 9 Juni '33 bevat een Kon. besluit, waarbij een departement van Algemeen Bestuur wordt ingesteld, dat den naam zal dragen van Ministerie van Sociale Zaken.
Tevens is bij Kon. besluit bepaald, dat de naam van het ministerie van Economische Zaken en Arbeid gewijzigd wordt in ministerie van Economische Zaken.
Het besluit treedt in werking met ingang van 12 Juni '33.
Bij Kon. besluit van 8 Juni is tot minister van Sociale Zaken benoemd prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, lid van de Tweede Kamer. De minister wordt 12 Juni beëedigd.

PROF. DR. J. R. SLOTEMAKER DE BRUINE,
Minister van Sociale Zaken.

Jan Rudolph Slotemaker de Bruïne werd op 6 Mei 1869 geboren te Sliedrecht, waar zijn vader notaris was. Hij bezocht het gymnasium te Haarlem, studeerde daarna aan de universiteit te Utrecht en promoveerde aldaar in 1894 tot dr. in de theologie op een proefschrift „De eschatologische voorstelling in I en II Corinthe". Van 1894—1916 was hij achtereenvolgens N.-H. predikant te Haulerwijk, Beilen, Middelburg, Nijmegen en Utrecht.
Toen in 1916 prof. Cannegieter te Utrecht, kerkelijk hoogleeraar in de leerstellige godgeleerdheid, de geschiedenis der N.-H. kerk en het Kerkrecht, zijn ambt neerlegde, werd dr. De Bruïne door de Synode tot zijn opvolger benoemd. In 1931 was hij gedurende korten tijd hoofdredacteur van „De Nederlander" en tevens waarnemend voorzitter van het hoofdbestuur der Christelijk-Historische Unie. Ook kreeg hij zitting in de Provinciale Staten van Utrecht en in 1922 eveneens in de Eerste Kamer.
Op 8 Maart 1926 trad hij op als minister van Arbeid, Handel en Nijverheid in het extra-parlementaire kabinet-De Geer.
Prof. Slotemaker de Bruïne aanvaardde geen portefeuille in het 3de kabinet-Ruys de Beerenbrouck dat in Augustus 1929 optrad. Wel nam hij zijn benoeming tot lid der Tweede Kamer in datzelfde jaar aan.

De werkzaamheden van het nieuwe departement van Sociale Zaken zijn o.a. de volgende:
Aan het hoofd van dit departement wordt de zorg opgedragen betreffende de arbeidersverzekering, de arbeidersbescherming, de arbeidsgeschillen; de vervaardiging, het vervoer, den invoer en het ten verkoop voorhanden hebben van phosphorlucifers; het stoomwezen; de inrichtingen, welke gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken; het instituut voor zuivering van afvalwater; de werkloosheidsverzekering; de arbeidsbemiddeling; de werkverschaffing en de steunverleening; de uitoefening der geneeskunde en der artsenijbereidkunde; het diploma voor ziekenverpleger en de opleiding van vroedvrouw; de bereiding en het in verkeer brengen van sera en vaccins, bestemd voor gebruik bij den mensch; den kleinhandel in alcoholhoudende

dranken; het opium en andere verdoovende middelen; het hebben van Röntgentoestellen en het in voorraad houden van radioactieve stoffen; de Nederlandsche pharmacopae; het staatstoezicht op de volksgezondheid; de beteugeling van besmettelijke ziekten; het weren van besmetting door uit zee komende schepen; het toepassen van middelen voor ontsmettings- of zuiveringsdoeleinden; keuring en aanduiding van waren; wering van vleesch en vleeschwaren, die voor de volksgezondheid schadelijk zijn; drinkwatervoorziening; volkshuisvesting en verdere zaken betreffende de volksgezondheid.

(Vor. ber. 846 A.; Crisiskabinet Colijn 834 A.)

A. DUITSCHLAND. — Transfer-moratorium. - Persstemmen. —

NEDERLAND. Wij ontleenen aan het „Algemeen Handelsblad" van 9 Juni het volgende artikel onder het opschrift „Waar is de curator?":

Aan de vertegenwoordigers van Duitschlands crediteuren is de vorige week medegedeeld, dat Duitschland niet meer kon betalen in vreemde valuta. Dr. Schacht heeft hen hierbij een stapel statistieken en grafieken overhandigd, waaruit een en ander zou blijken.

Men heeft hem aangehoord en is heengegaan. Een week later wordt het faillissement aangekondigd. Maar waar is de curator? Het dunkt ons toch, dat de crediteuren minstens recht hebben op inzage van de boeken van den faillieten debiteur, hetgeen in dit geval wil zeggen, dat zij mogen controleeren, waar Duitschlands deviezen blijven. Want nu er — zooals blijkt uit de afkondiging — van de vóór 1931 aangegane schulden totaal niets wordt getransfereerd, moet de Rijksbank over zeer groote bedragen in vreemde valuta de beschikking krijgen.

Wat zal hiermede geschieden? Zullen deze opnieuw gebruikt worden tot inkoop van Duitsche obligaties ver beneden pari? Dr. Schacht zal, dunkt ons, zelf den schijn niet op zich willen laden, dat hij Duitschland op zulk een bedenkelijke wijze zou willen laten profiteeren van zijn eigen bankroet.

Het lijkt ons daarom èn in het belang van crediteuren èn in het welbegrepen belang van Duitschland zelf, dat door de crediteuren een contrôle-commissie wordt benoemd, welke tot taak zal hebben, na te gaan hoe de deviezenpositie van Duitschland is.

Wij hopen, dat op de conferentie, welke dr. Schacht te Londen bijeen zal roepen, deze zaak ook van dezen kant bekeken zal worden en crediteuren met aandrang voor hun rechten zullen opkomen.

FRANKRIJK. De „Journée Industrielle" schrijft, dat het voornemen van den president van de Rijksbank om de particuliere belangen der crediteuren van Duitschland op de economische conferentie te Londen te verbinden met de openbare belangen, onaanvaardbaar is. Dit voornemen bestaat echter, wanneer dr. Schacht de crediteuren van het Rijk opwekt, om hun vertegenwoordigers te Londen zoodanig te beïnvloeden, dat zij de Duitsche plannen zullen steunen. Deze Duitsche manoeuvre is des te onaanvaardbaarder, omdat er geen enkel bewijs voor de stelling van dr. Schacht aanwezig is, dat de ongunstige financieele positie van het Rijk veroorzaakt wordt door het buitenland. Het Rijk geeft ook geen enkele garantie voor het staken van zijn royale financieele politiek, waarvan de verschillende begrootingen thans nog de sporen toonen. De plannen der Rijksregeering voor het formuleeren van een grootsch opgezet werkprogram geven eveneens een dergelijke garantie niet.

(Vorig bericht blz. 857 D.)

11 JUNI 1933

B. INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE. —

De zeventiende Internationale Arbeidsconferentie is op 8 Juni 1933 te Genève begonnen. Van de 56 leden van het Arbeidsbureau zijn 47 staten vertegenwoordigd.

De Duitsche delegatie bestaat uit Engel, van het ministerie van Arbeid, voor de werkgevers is er Vogel en voor de arbeiders de leider van het Duitsche arbeidsfront, dr. Ley.

Met stemonthouding van de socialistische werknemersafgevaardigden is de Italiaansche Senator De Michelis tot voorzitter van de conferentie gekozen.

In de plenaire zitting van 10 Juni is met algemeene stemmen een resolutie aangenomen, welke aan de economische wereldconferentie zal worden gezonden. De arbeidsconferentie vestigt de aandacht van de conferentie te Londen op de dringende noodzakelijkheid maatregelen te nemen tot stabilisatie van de monetaire situatie en zoowel nationaal als internationaal verdere maatregelen te treffen om in de toekomst de noodlottige prijsschommelingen te voorkomen. Aangedrongen wordt op opheffing van de handelsbeperkingen, en vervolgens wijst de arbeidsconferentie op de noodzakelijkheid, de koopkracht der massa's te vergrooten en een behoorlijken levensstandaard voor de arbeiders te handhaven. Tenslotte wordt aangedrongen op de uitvoering van internationale openbare werken om het doodliggende kapitaal weer in omloop te brengen.

Gedurende de conferentie kwam het tot heftige debatten tusschen den Franschen socialisten-leider Jouhaux en dr. Ley. Jouhaux, die dr. Ley een vijand der arbeidersklasse noemde, verklaarde o.a. dat de Duitsche en Italiaansche gedelegeerden nooit namens de arbeidersgroep zullen kunnen optreden en alleen namens zichzelf kunnen spreken.

Duitsche en Italiaansche arbeidersvertegenwoordigers werden bij de benoeming van bijzondere commissies bijna niet gekozen.

(Journal de Genève)

C. DUITSCHLAND. — Verbod van invoer van boter uit Letland als antwoord op boycot-maatregelen. — Officieel wordt medegedeeld dat volgens berichten uit Riga het Centraal Comité der Letlandsche Sociaaldemocratische Partij en een comité van Joodsche organisaties heeft besloten tot afkondiging van een algemeene boycot tegen Duitsche producten. Aangezien de Rijksregeering niet voornemens is dergelijke boycotafkondigingen te dulden, heeft zij besloten met ingang van 12 Juni '33 den invoer van boter uit Letland te verbieden. Het zal van de verdere ontwikkeling der gebeurtenissen afhangen of en zoo ja welke aanvullende maatregelen tegenover den Letlandschen handel genomen zullen worden om tegen de boycot op te treden. (Völkischer Beobachter)

D. DUITSCHLAND. — Katholiek gezellencongres te München. - Incidenten. — Ten gevolge van zeer ernstige incidenten, aldus meldt de „Daily Telegraph" uit München, is het groote katholieke gezellencongres, waaraan 35.000 gedelegeerden uit Duitschland en andere landen, o.a. Nederland, deelnamen, vervroegd gesloten.

Aanvankelijk was het congres verboden, doch later werd dit verbod door de Beiersche regeering ingetrokken. Van rijkskanselier Hitler en andere nationale leiders werden zelfs begroetingstelegrammen ontvangen.

De incidenten begonnen op 10 Juni tijdens de rede, die vice-kanselier Von Papen voor het congres hield en waarin hij de taak der katholieken in het nieuwe Duitschland uiteenzette. Nationaal-socialisten interrumpeerden den spreker herhaaldelijk met het gevolg, dat een aantal hunner uit de zaal moest worden gezet. In den loop van den avond en des nachts kwam het daarop tot botsingen in de stad tusschen congressisten en nazi's. Herhaaldelijk moest de politie ingrijpen en talrijke personen werden gearresteerd.

De politie deelde den leiders van het congres mede, dat zij, indien het congres zou worden voortgezet, niet voor de veiligheid der deelnemers kon instaan. Een uur later werd het gebouw, waar kardinaal Faulhaber een pontificale mis zou celebreeren, door een groot aantal nat.-socialisten omringd. De kardinaal besloot daarop de godsdienstoefening af te gelasten en tevens werd het congres gesloten.

De Zwitsersche, Amerikaansche en andere buitenlandsche consuls zullen bij de Beiersche regeering protesteeren.

E. VEREENIGDE STATEN. — Gezant te Berlijn benoemd. — Tot gezant van de Ver. Staten te Berlijn is benoemd William E. Dodd, hoogleeraar in de Amerikaansche geschiedenis aan de universiteit van Chicago.

Prof. Dodd, die zijn ambt te Chicago sedert 1908 uitoefent, is een persoonlijk vriend van president Roosevelt. Hij is de schrijver van het werk „Jefferson's terugkeer tot de politiek", alsmede van „Woodrow Wilson en zijn werk".

12 JUNI 1933

A. ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Opening. - Redevoeringen van den Engelschen Koning en den premier Ramsay MacDonald. —

Op 12 Juni '33 heeft de Koning van Engeland, George V, de economische wereldconferentie, die in het Geologisch Museum te Londen wordt gehouden, geopend. De door Z. M. uitgesproken rede luidt als volgt:

Mijne Heeren, In dit tijdsgewricht van economischen nood is het met een diep besef van verantwoordelijkheid, dat ik deze conferentie open. Ik geloof, dat dit de eerste maal is in de geschiedenis, dat een vorst de openingszitting eener conferentie van alle volken der wereld presideert. Ik wensch uiting te geven aan mijn voldoening over dit feit en aan het vertrouwen, dat deze conferentie zal leiden tot vruchtbare resultaten. Ik heet de vertegenwoordigers welkom van de staten-leden van den Volkenbond. Den arbeid van den Volkenbond heb ik steeds met de grootste waardeering en belangstelling gevolgd. De Volkenbond heeft deze conferentie bijeengeroepen, als gevolg van den nuttigen arbeid der commissie van deskundigen. Zonder den Bond en zonder de idealen, welke hij belichaamt, zou deze conferentie, naar ik geloof, niet bijeen zijn gekomen.

Ik roep ook een hartelijk welkom toe aan de vertegenwoordigers der staten, die geen lid zijn van den Volkenbond. Gaarne breng ik hulde aan den geest van samenwerking, die hen er toe bewogen heeft, aan deze beraadslagingen deel te nemen. In het bijzonder heet ik ook de vertegenwoordigers van mijn Dominions en van mijn Indisch rijk welkom.

Ik wensch den deelnemers aan deze conferentie te verzekeren, dat ik mij met diepe bewogenheid wend tot deze bijeenkomst, die reeds zoo grootsch is, en niettemin nog iets veel grooters vertegenwoordigt, n.l. de hoop en de wenschen van de geheele wereld.

De wereld verkeert thans in een toestand, die groote bezorgdheid inboezemt. Op degenen, die thans den arbeid van het herstel ondernomen hebben, rust een zware taak. Die taak kan slechts vervuld worden door goeden wil en ernstige samenwerking. Daarom roep ik nogmaals een hartelijk welkom toe aan de gedelegeerden op deze conferentie, en ik wensch van ganscher harte, dat hun werk zal leiden tot het succes en de goede resultaten, welke de wereld met zooveel ongeduld verbeidt.

Ik verheel mij geenszins den omvang van de taak, welke de conferentie wacht. Eén ding echter geeft mij hoop: het ernstige streven, dat aan den dag is getreden om een einde te maken aan het lijden der volken. Van dat leed geven de werkloosheidscijfers een doorslaand bewijs. De beteekenis van die cijfers en alles, wat op het menschelijk lijden betrekking heeft, heeft mijn voortdurende zorg, hetgeen eveneens geldt voor ieder uwer, die de regeeringsverantwoordelijkheid draagt.

Ten overstaan van een crisis, welke door een ieder beseft en gevoeld wordt, bezweer ik u, samen te werken voor het welzijn van de geheele wereld. Ik kan niet gelooven, dat de mensch niet in staat zou zijn, de groote welvaartsbronnen, waarover de menschheid beschikt, te gebruiken ter verzekering van het materieele welzijn der beschaving. Deze bronnen zijn geenszins verminderd; integendeel, haar ontwikkeling, de nieuwe uitvindingen en het werk der organisatie, hebben haar vermenigvuldigd. De overvloed der productie heeft nieuwe problemen doen ontstaan.

Doch boven en behalve dezen buitengewonen vooruitgang dient een nieuw feit geconstateerd te worden: het besef van de onderlinge afhankelijkheid der volken en de waarde van samenwerking tusschen hen. Het zal zaak zijn, dit nieuwe bewustzijn ten goede te doen komen aan de bevordering van het algemeen belang.

Ik open deze conferentie in het vaste geloof, dat haar beraadslagingen den eersten stap vormen, die thans moet worden gedaan. Ik zal haar beraadslagingen volgen met de grootste aandacht en uit daarbij den wensch, dat haar arbeid den weg naar welvaart en ordelijken vooruitgang weer voor de wereld zal openen.

Rede van Ramsay MacDonald. —

Nadat de Koning zijn rede beëindigd had, werd hij door een delegatie onder leiding van Ramsay MacDonald naar den uitgang begeleid. De Britsche premier keerde daarna naar het spreekgestoelte terug voor het uitspreken van de volgende rede:

In naam der Britsche regeering heet ik u allen hartelijk welkom. Ik hoop dat dit verblijf voor u aangenaam zal zijn en dat de conferentie resultaat zal mogen opleveren.

De premier dankte den koning voor zijn diepgevoelde woorden van welkom ter inleiding van de conferentie. Hij wees op het belang en de grootte van deze vergadering. Alle regeeringen hebben den invloed bemerkt van de alom heerschende crisis. De macht is er, de werkkracht is er, maar zij worden niet gebruikt. Hij wees op het verloop van de crisis, die sinds 1929 steeds verergerde, waarbij de productie steeds minder werd en het verkeer tusschen de naties meer werd bemoeilijkt.

De gouden standaard is practisch verlaten, aldus MacDonald, de belemmeringen in het internationale verkeer zijn grooter geworden, de werkloosheid is gestegen.

Dit kan niet doorgaan. De stemming is wanhopig. Er zijn pogingen tot verbetering gedaan, maar een oplossing is nog niet gevonden. Er dient een definitieve oplossing gevonden te worden.

MacDonald kwam daarna te spreken over de oorlogsschulden en herstelbetalingen. Hij bracht hulde aan de resultaten van Lausanne.

Welke uitzichten zijn er voor een nieuwe conferentie? De naties hebben gegrepen naar nationale maatregelen, die haar eenige tijdelijke verlichting hebben gebracht, maar men voelt reeds, dat dit niet voldoende is. De resultaten van de laatste jaren hebben trouwens bewezen, dat deze nationale hulp gaat ten koste van andere naties. Een uitweg biedt slechts wederzijdsche hulp en steun. Internationale opleving. Daarvoor zijn wij thans hier vergaderd, aldus MacDonald.

Op deze conferentie moeten de groote wegen aangegeven worden, waarvan de gedétailleerde uitwerking overgelaten zal worden aan de nationale regeeringen, ook in samenwerking met elkander. De verantwoordelijkheid van deze vergadering is groot, moge haar dat sterken in haar samenwerking.

MacDonald richtte daarna eenige woorden tot den secretarisgeneraal van den Volkenbond, Avenol, die ook secretarisgeneraal van deze conferentie is. De premier wees op het werk van den Volkenbond. Hij hoopte, dat deze conferentie werk zou verrichten zonder kibbelen over kleinigheden en dat de verwachtingen van de wereld niet beschaamd zullen worden. Ons werk mag niet mislukken.

Wij moeten de wereld toonen, dat wij willen slagen. Wij moeten het werk beginnen met soepele overtuiging. Wij moeten geen theorieën verkondigen, wij zijn hier, vertrouw ik, aldus MacDonald, voor practisch werk. Moge deze Londensche conferentie nieuwen moed en nieuw vertrouwen in de wereld brengen. Het is in onze macht, dat te bereiken."

(Vorig bericht blz. 854 D.)

B. SPANJE. — Nieuw kabinet. — De vroegere premier Azana heeft een nieuw kabinet gevormd. Het is als volgt samengesteld:

Minister-president en minister van Oorlog: Azana; Binnenl. Zaken: Casares; Buitenl. Zaken: Los Rios; Financiën: Vinuales; Onderwijs: Barnes; Justitie: Albornoz; Marine: Compalys; Arbeid: Caballero; Landbouw: Domingo; Openbare Werken: Prieto.

(Vorig bericht blz. 857 F.)

C. OOSTENRIJK. — Maatregelen tegen de Nazi's. — Op 12 Juni '33 is het Bruine Huis te Weenen bezet en gesloten.

Aan alle militairen is het lidmaatschap en deelneming aan de actie van de nationaal-socialistische partij verboden. **(Vorig bericht blz. 848 B.)**

13 JUNI 1933

D. NIEUW INSTRUMENT OP ONDERZEEËRS. — De Chileensche admiraliteit heeft besloten de onderzeeërs te voorzien van een nieuw instrument, dat door een Chileenschen marine-officier is uitgevonden, en dat het naderen van vijandelijke schepen, zelfs vanaf een groote diepte, nauwkeurig registreert.

Het nieuwe instrument signaleert niet alleen den afstand, dien het vijandelijk schip van den onderzeeër verwijderd is, doch ook de tonnenmaat en de snelheid van het naderende schip. De admiraliteit is van meening, dat het nieuwe instrument bij het torpedeeren van groot nut zal zijn. **(Zie rubriek Onderzeeërs.)**

A. LUCHTVAART. — Voornaamste gebeurtenissen van 4 Maart 1933 tot 29 April 1933. —

4 Maart. De Raad van Texel besluit een terrein, groot 38 H.A., aan te koopen en te bestemmen voor vliegveld.

7 Maart. Een Moth-vliegtuig van de British Air Transport Ltd., op weg naar Engeland, komt door motorstoring in het Kanaal neer. — Uit Tokio: De Japansche Admiraliteit bericht, dat 4 Japansche marinevliegtuigen bij de Koerilen eilanden zijn verongelukt. Zes inzittenden werden gedood, twee werden door visschers gered.

8 Maart. In het Muziek-Lyceum te Amsterdam organiseert de Amsterdamsche Aero Club haar eersten propaganda-avond. De heer Van der Leeuw houdt dien avond een voordracht met lichtbeelden over zijn vlucht naar Oost-Afrika.

11 Maart. Te Akron wordt het nieuwe luchtschip ZR-5 ingewijd. Het luchtschip krijgt den naam ,,Macon".

13 Maart. De 19-jarige Britsche vlieger Victor Smith, die 9 Maart Engeland verliet om in recordtijd naar Kaapstad te vliegen, maakt 160 mijl van Kaapstad een noodlanding door benzinegebrek en verspeelt de kans het record te verbeteren.

14 Maart. 40 K.M. van Mendoza wordt het sedert enkele dagen vermiste verkeersvliegtuig van de Panair, dat op weg was van Mendoza naar Santiago, gevonden met de verkoolde lijken van den bestuurder McMillan en den werktuigkundige Dymond.

20 Maart. Aan de kust voor IJmuiden wordt een demonstratie gegeven met een kabelvlieger, systeem Saaf, om dienst te doen als reddingsmiddel bij schipbreuk.

23 Maart. Een Pander van de N.L.S., bestuurder G. F. Cremers, passagier J. H. Muntinga, beiden leden van de D.S.A., valt te Rotterdam tengevolge van een te laag uitgevoerde manoeuvre, in de Waalhaven. De bestuurder wordt gedood.

26 Maart. Kingsford Smith, die 11 Januari 1933 met de ,,Southern Cross" van Nieuw Zuid Wales naar Nieuw Zeeland vloog, vliegt in 13 uren 5 min. terug. Het is zijn 4de vlucht over de Tasman zee.

27 Maart. De Gemeenteraad van Groningen besluit met 60.000 gulden deel te nemen in het 275.000 gulden groote aandeelenkapitaal eener nieuw op te richten N.V. Luchtvaartterrein Noord Nederland (het vliegveld Eelde). Ook verklaart de Raad zich garant voor het eventueel exploitatietekort van den K.L.M.-zomerdienst op Groningen.

28 Maart. Het drie-motorig Armstrong Whitworth vliegtuig ,,City of Liverpool" van de Imperial Airways, raakt, op weg van Brussel naar Londen, bij Dixmuiden in brand en valt. De bemanning en alle passagiers, 15 personen, vinden den dood.

29 Maart. Op een bijeenkomst van vertegenwoordigers der K.L.M. en van de Scheepvaart-maatschappijen Nederland en Rotterdamsche Lloyd, wordt de grondslag gelegd voor nauwe samenwerking op luchtvaartgebied tusschen deze beide groepen.

30 Maart. Uit Friedrichshafen: Van de zijde der L. Z. wordt medegedeeld, dat er buiten het instellen van een luchtschipdienst op Nederl.-Indië, ook onderhandeld wordt over een Europa-New York dienst.

3 April. De beide Westland vliegtuigen der Houston Mount Everest expeditie, vliegen boven den 8822 meter hoogen top van den Mount Everest. — Scotland Yard heeft gegronde aanwijzingen, dat het verongelukken van de ,,City of Liverpool" veroorzaakt kan zijn door onvoorzichtigheid òf kwaadwilligheid van den passagier, die vlak vóór den val uit het vliegtuig is gesprongen.

4 April. Het 10.000 M³. groote half-starre Zodiac luchtschip der Fransche Marine, de C. 9, dat 10 Januari zijn eerste vlucht maakte, valt door gasverlies bij Fort Nacaire en breekt doormidden. Van de 12 opvarenden worden 2 licht gewond. — De beide Westland vliegtuigen der Houston Mount Everest expeditie, vliegen boven de Kanchenjunga (8586 M.).

6 April. Uit Batavia: De onderhandelingen tusschen de K.N.I.-L.M. en den Directeur van het Dept. v. Gouvernementsbedrijven, inzake verlenging van het contract tusschen K.N.I.L.M. en Indische Regeering, leiden tot overeenstemming.

8 April. De Amsterdamsche Aero Club houdt op Schiphol haar eerste vliegdemonstratie.

12 April. Bij den Harskamp raakt een Fokker C. 5 tijdens de schietoefeningen door een breuk in den motor in brand. De serg.-majoor Buwalda slaagt er in, het brandende vliegtuig door slippen nog tijdig op den grond te brengen.

13 April. Denemarken heeft een Fokker C.V. gekocht en de bouwrechten voor dit type vliegtuig verworven.

17 April. Bertram, die verleden jaar, op weg zijnde van Ned.-Indië naar Australië, wekenlang zoek is geweest, keert met zijn vliegtuig te Berlijn terug. — Uit Rangoon: Niet ver van Chittagong, is het wrak van het vliegtuig gevonden van den Italiaan Robbiano, die 8 April Engeland verliet voor een recordvlucht naar Australië en die sedert 14 April, na zijn vertrek uit Calcutta, werd vermist.

18 April. Uit New York: Het wrak van de ,,Akron" is gevonden. Het is in vele stukken gebroken.

19 April. De beide Westland vliegtuigen der Houston Mount Everest expeditie, maken voor de tweede en laatste maal een vlucht boven den Mount Everest.

21 April. De ,,Macon", het zusterschip van de ,,Akron", maakt haar eerste vaart. Er zijn 105 man aan boord.

22 April. De vlieger Van Neyenhoff maakt op Schiphol op het Mayer zweefvliegtuig PH 2 door middel van lierstart 5 zweefvluchten, waarbij één vlucht van 3 min. 48 sec. duur en 170 M. hoogte.

27 April. Op Hanworth geeft Juan de la Cierva een publieke demonstratie met het nieuwe ,,direct-control"-type autogiro.

28 April. De sedert 23 April na haar vertrek van Corfu vermiste Fransche C.A.M.S.-vliegboot der Air Orient van de lijn Marseille-Bagdad, wordt op een 1700 M. hoogen berg bij Scifarelli, gemeente Saracena in Calabrië, gevonden. Van de 8 inzittenden waren nog 3 personen in leven. — In een verlaten streek in de Apennijnen, bij Arezzo, wordt bij diens vernielde Puss Moth vliegtuig, het lijk van den Britschen vlieger Bert Hinkler gevonden, die sedert 7 Januari werd vermist, toen hij voor een recordvlucht naar Australië uit Engeland vertrok.

29 April. De ook in Nederland bekende Luft Hansa vlieger Hans Wende, die o.a. bij de N.A.V.O. te Cuyk en later bij de K.L.M. in dienst is geweest, verongelukt te Traunstein bij de Chiemsee in Beieren met een voor de Eurasia bestemd Junkers W 34 vliegtuig. Ook de 3 andere inzittenden, o.w. directeur Schmidt der Eurasia, verliezen het leven. (Het Vliegveld)

(Vor. Recapitulatie 759 E.)

B. DISCONTOKOERSEN. — De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert	%		Sedert	%
Argentinië	23-2-'33	6	Litauen	1-1-'33	6
België	13-1-'32	3½	Ned. Bank:		
Br.-Indië	16-2-'33	3½	Wisseldisconto	12-5-'33	3½
Bulgarije	17-5-'32	8½	Promessendisc.	12-5-'33	4
Chili	23-8-'32	4½	Bel. v. Effecten	12-5-'33	4
Columbia	18-9-'30	7	Bel. v. Goederen	12-5-'33	4
Danzig	6-5-'33	3	Voorsch. R.-Crt.	12-5-'33	4
Denemarken	1-6-'33	3	New York Federal		
Duitschland	21-9-'32	4	Res. Bank	25-5-'33	2½
Engeland	30-6-'32	2	Noorwegen	25-5-'33	3½
Estland	28-1-'32	5½	Oostenrijk	23-3-'33	5
Finland	2-6-'33	5	Peru	1-8-'30	9
Frankrijk	9-10-'31	2½	Polen	20-10-'32	6
Griekenland	29-5-'33	7	Portugal	13-3-'33	6
Hongarije	17-10-'32	4½	Roemenië	5-4-'33	6
Ierland	22-4-'32	4	Spanje	23-10-'32	6
Italië	9-1-'33	4	Tsj.-Slowakije	25-1-'33	3½
Japan	17-8-'32	4.38	Zuid-Afrika	20-2-'33	4
Joego-Slavië	21-7-'31	7½	Zweden	1-6-'33	3
Letland	10-12-'32	6	Zwitserland	21-1-'31	2

(V. b. Ned. Bank 816 G.; Discontokoersen 769 E.)

C. VOEDINGSMIDDELEN. — Katoenzaad-tabletten. — Professor Kaspar Schmitt van de universiteit Heidelberg is er na vijf jaren proefnemingen in geslaagd een tablet samen te stellen, dat in gecomprimeerden vorm eenzelfde voedingswaarde heeft als een volledige maaltijd.

Het is een extract van katoenzaad en bevat alle vereischte vitaminen.

Patiënten, die met dit tablet werden gevoed, vertoonden na drie maanden een merkwaardige verbetering en in geen enkel geval had het tablet een ongunstige uitwerking. Het kan in water worden opgelost en volgens professor Schmitt zijn twee tabletten per dag voldoende, daar deze gelijk staan met drie maaltijden. Het kan voor de toekomst het ideale voedsel worden voor soldaten, ontdekkingsreizigers, Oceaanvliegers en ook voor de burgerbevolking in tijden van schaarschte.

Onder toezicht van de autoriteiten zullen binnenkort in den staat Baden de schoolkinderen met deze katoenzaadtabletten worden gevoed. Ook de Italiaansche regeering vertoont levendige belangstelling voor het product, met het oog op de exploitatie van haar koloniale katoenplantages.
In Egypte, waar prof. Schmitt zijn proefnemingen heeft voltooid, wordt het product reeds verkocht. Verder hebben zoowel de Chineesche als de Japansche regeeringen inlichtingen ingewonnen.
(Zie rubriek: Voedingsmiddelen.)

A. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Bureau voor de conferentie samengesteld.** — De economische wereldconferentie beëindigde haar openingszitting, na de redevoering van MacDonald, met het nemen van eenige technische maatregelen. Eerst werd een commissie benoemd voor het in ontvangst nemen der geloofsbrieven, welke commissie na een korte pauze rapport uitbracht.
Op voorstel van den president der conferentie, MacDonald, werd daarop het bureau der conferentie samengesteld. Het bestaat uit een vertegenwoordiger van ieder der volgende staten: Argentinië, China, Hongarije, Italië, Japan, Mexico, Nederland, Spanje, Tsjecho-Slowakije, Frankrijk, Duitschland, Engeland, Zweden, Amerika, Rusland en Canada.
MacDonald heeft een vertegenwoordiger van ieder der in het bureau opgenomen staten uitgenoodigd voor een particuliere zitting, welke onmiddellijk na de openingsbijeenkomst zou worden gehouden. **(860 A.)**

B. **NEDERLAND. — De „Oranjetrein". - Tentoonstellingstrein.** — Op 12 Juni '33 heeft te Utrecht de opening plaats gevonden van den Oranjetrein, den eersten Nederlandschen Tentoonstellingstrein. Deze trein heeft ten doel het Nederlandsche publiek op te wekken in deze moeilijke tijden den Nederlandschen handel en industrie te steunen. De idee is van België afkomstig, waar een dergelijke onderneming reeds veel succes heeft gehad.
Dr. H. Th. s'Jacob, Commissaris der Koningin in de provincie Utrecht, hield de officieele openingsrede, waarbij hij wees op den vooruitgang van het snelverkeer. De menschheid weet nog niet voldoende hiervan te profiteeren. Spr. wenschte de onderneming veel succes toe en verklaarde den trein hierna voor geopend. Verschillende sprekers voerden hierna nog het woord. De aanwezigen, waaronder de directeur der Nederlandsche Spoorwegen, ir. E. C. W. van Dijk, verschillende chefs van diensten, prof. Carnoy, oud-minister van Binnenlandsche Zaken van België, bezichtigden daarna den tentoonstellingstrein.
De trein zal 70 plaatsen in Nederland bezoeken.

C. **KORFBAL. — Nederland-België.** — Het Nederlandsche Twaalftal heeft op 11 Juni '33 te Antwerpen weder zijn traditioneele zege op de Belgen kunnen behalen met 3—1.

D. **DUITSCHLAND. — De zetel van het partijbestuur der S.P.D. te Praag.** — De „Sozialdemokrat" te Praag publiceert een circulaire van het partijbestuur der S.P.D. waaruit blijkt, dat de zetel van dit bestuur voortaan te Praag zal gevestigd zijn. Het Duitsche sociaal-democratische blad de „Vorwärts" zal eveneens te Praag, wekelijks, verschijnen.
(Sozialdemokrat) **(Vorig bericht blz. 848 H.)**

E. **NEDERLAND. — Het Duitsche Transfer-moratorium.** — De beteekenis van het feit, dat Duitschland met den leeningsdienst in gebreke zal blijven, is voor ons land zoo groot, dat het wellicht niet direct in vollen omvang zal worden beseft. Niet alleen de individueele kapitalist, maar niet minder de Staat zal daarvan in zeer sterke mate de gevolgen ondervinden. Na Amerika is Nederland het land, dat het meeste kapitaal aan Duitschland ter beschikking heeft gesteld. Volgens „Wirtschaft und Statistik" bedraagt de totale buitenlandsche schuld van Duitschland per September 1932 RM. 24 à 25 milliard en zijn particuliere schulden aan het buitenland omstreeks RM. 20 milliard, waarvan ongeveer de helft schulden op korten termijn zijn.
De Ver. Staten hebben de grootste vorderingen, n.l. pl.m. RM. 8 milliard, waarvan bijna RM. 3 milliard op korten termijn. Daarop volgt Nederland met vorderingen van pl.m. 3½ milliard, waarvan pl.m. RM. 1½ milliard op korten termijn.

Vorderingen op Duitschland (in milliard R.M.):

	Totaal	Op korten termijn
Ver. Staten . .	8.02	2.9
Nederland . . .	3.43	1.56
Zwitserland . .	2.71	1.61
Engeland . . .	2.23	1.17

Op grond van deze cijfers zal Nederland dus, aannemende dat de leeningen op langen termijn gemiddeld 6% interest dragen, per jaar alleen aan rente 67 millioen gulden moeten missen. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 859 A.)

14 JUNI 1933

F. **JAPAN. — Handelspolitiek. - Contrôle van den uitvoer op de wereldmarkt.** — Het Japansche kabinet heeft op initiatief van de ministers van Handel en Financiën een wet goedgekeurd, die voorziet in het scheppen van een contrôle-instantie voor den Japanschen uitvoer op de wereldmarkt. Deze contrôle heeft ten doel, iederen grond te ontnemen aan de beschuldiging van dumping door Japansche firma's op de wereldmarkt. De wet zal in Juli '33 in werking treden.
(Osaka Mainichi)

G. **NEDERLAND. — Opgravingen. - Urnen.** — Op de Strijbeeksche heide deed men dezer dagen bij ontginningsarbeid een belangrijke vondst. Het bleken urnen te zijn. Dr. Holwerda te Leiden, de bekende oudheidkundige, werd hiervan direct in kennis gesteld, waarop hij ter plaatse een nader onderzoek heeft ingesteld. Hij deelde mede, dat de gevonden urnen dateeren van omstreeks 10 jaar vóór Christus. Men heeft derhalve een oude begraafplaats ontdekt.
(Vorig bericht blz. 565 B.)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Afvoervergunningen. - Thee, rubber latex, koffie, cacao, kina.** — Het eenheidsbedrag voor de berekening der voor de theeafvoervergunningen verschuldigde bedragen is voor 1933 vastgesteld op 32 cents per 100 K.G. droog product voor Java en het z.g. Zuid- en West-Sumatragebied en op 16 cents per 100 K.G. droog product ten aanzien van buiten ondernemingen aangevoerd of verwerkt theeblad en op 9 cents per 100 K.G. droog product voor de overige gebiedsdeelen van Sumatra.
Het eenheidsbedrag voor de afvoervergunningen van rubber latex is voor 1933 vastgesteld op 29 cents per 100 K.G. droog product voor Java en het Zuid- en West-Sumatragebied en 15 cents per 100 K.G. voor de overige gebiedsdeelen van Sumatra.
Voor de koffie en cacao is het eenheidsbedrag per 100 K.G. koffie- en cacaoboonen in drogen vorm gesteld op 26 cents.
Ten behoeve van de koffie- en cacao-ondernemingen in Atjeh, Sumatra's Oostkust en Tapanoeli is van het afvoerverbod dispensatie verleend voor zoolang in den arbeid voor die cultuur zonder uitkeering uit het koffie- en cacaofonds kan worden voorzien.
Het eenheidsbedrag voor de afvoervergunningen voor kina is voor 1933 vastgesteld op 34 cents per 100 K.G. droge kinabast. **(V. b. Thee 828 B.; Rubber 704 B.; Koffie 371 B.; Kina 371 B.)**

I. **JAPAN. — Waarschuwing aan Engeland.** — De speaker van het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft aan de pers medegedeeld, dat Japan — hoewel het een politiek voert, die den vrede met alle landen garandeert — gedwongen zou zijn, represailles te nemen, wanneer Gr.-Brittannië door-

gaat met het nemen van tegen Japan gerichte tariefmaatregelen en het belemmeren van den invoer van grondstoffen in Japan. Het betreft hier voor Japan een levenskwestie. (Nichi Nichi)

A. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Recapitulatie van 1 Juni 1932 tot 12 Juni 1933.** — De Ver. Staten nemen Britsch voorstel tot houden Econ. Wereldconferentie aan (362 E). Plan tot voorbereiding van Sir John Simon (417 B). Mr. L. J. A. Trip benoemd tot lid subcommissie financieele zaken (430 E). Ver. Staten nemen uitnoodiging aan (443 E). Mr. L. J. A. Trip voorzitter commissie v. voorbereiding Econ. Wereldconf. (551 K). Rede van Sir Josuah Stamp (615 F). Alg. beschouwingen voorbereidingscommissie geëindigd (643 L). Besluit econ. ondercommissie (648 E). Werkprogram (649 F). Mogendhedenconferentie te Washington (765 D). Arbeidsprogram Mogendhedenconferentie (774 I). Voorloopig resultaat MacDonald's besprekingen met president Roosevelt (785 C). Organisatiecommissie bijeengeroepen (787 B). Overeenkomst Roosevelt/MacDonald (787 F). Communiqué Roosevelt/MacDonald (794 G). Communiqué voorbereidende commissie (797 C). Uitnoodiging v. Sir Eric Drummond (801 K). Verklaring Roosevelt/Schacht (820 F). Engelsche delegatie (833 F). Nederlandsche delegatie (833 H). Fransche delegatie (854 D). Redevoeringen van den Engelschen Koning en Ramsay MacDonald (860 A). **(862 A.)**

B. **PALESTINA. — Universeele universiteit.** — De rector van de Hebreeuwsche Universiteit te Jerusalem, dr. Magnus, stelt pogingen in het werk om een fonds te stichten van 250.000 pond sterling, teneinde mogelijkheden te scheppen voor de verdreven Duitsche professoren en intellectueelen.
In een oproep zegt dr. Magnus, dat een gift van 200.000 pond aan de Universiteit een onvergetelijke en historische daad zou zijn, die in de geheele wereld weerklank zou vinden. Dr. Magnus veroordeelt in zijn oproep ten sterkste de door de huidige Duitsche bewindvoerders tegen de Joden aangenomen houding en zegt, dat hun maatregelen zich in de eerste plaats richten tegen de professoren en intellectueelen.
Dr. Magnus stelt voor een universeele Joodsche academie te stichten, met de Hebreeuwsche universiteit van Jerusalem als middelpunt, wier taak zou zijn een systematische tegenactie te voeren tegen de „vergiftiging" van de jeugd door de anti-semitische propaganda.
Slechts een concentratie der Joodsche intellectueele en geestelijke krachten kan dit bewerkstelligen, aldus dr. Magnus.

C. **'s-GRAVENHAGE. — Vlagverbod.** — De Haagsche gemeenteraad heeft op 12 Juni '33 besloten den burgemeester de bevoegdheid te geven het uitsteken van vlaggen te verbieden, als hij verstoring van de openbare orde of bedreiging van de veiligheid vreest. Deze maatregel is gericht tegen het permanent uitsteken van aanstoot gevende vlaggen.
Een amendement van den soc.-democraat mr. Mobach om de bevoegdheid niet te verleenen aan den burgemeester, maar aan B. en W., is verworpen met 23 tegen 13 stemmen.
Ook heeft de raad een wijziging in de politieverordening aangebracht, waardoor niet alleen het houden van optochten, waarvoor geen vergunning is verleend, maar ook het deelnemen daaraan strafbaar wordt gesteld.

D. **NEDERLAND. — De brochure van mr. J. E. W. Duys.** — De „Zutphensche Courant" van 12 Juni '33 bevatte het volgende bericht:
„Heden verscheen bij de firma W. J. Thieme en Cie., de brochure „Ter Oriënteering naar aanleiding van enkele vragen van democratie", door het Kamerlid mr. J. E. W. Duys. Daarin worden aan de hand van stellingen behandeld: de verhouding der S.D.A.P. tot de communisten; de houding der partij tegenover het Koningshuis; de S.D.A.P. tegenover het wettig gezag; de eenzijdige ontwapening.
De heer Duys bepleit hierin de noodzaak voor de S.D.A.P. om te verklaren, dat zij onder geen enkele voorwaarde met de communisten kan samenwerken en dat een commissie worde benoemd om na te gaan of de communisten niet onder zoodanigen invloed staan van een buitenlandsche mogendheid, dat zij daardoor in een Nederlandsch parlement eigenlijk niet kunnen worden getolereerd.
Voorts betoogt hij dat de partij tegenover het Koningshuis hetzelfde loyale standpunt heeft in te nemen als haar zusterpartijen in Engeland, Denemarken, Zweden, enz.
Verder betoogt de schrijver dat de partij zich hierover moet uitspreken, dat zij haar doel niet anders dan met wettige middelen wenscht te bereiken, dat zij zich volkomen stelt op den bodem der legaliteit, dat zij het wettig gezag wenscht te eerbiedigen en dat zij, als ons land in gevaar mocht komen, onvoorwaardelijk achter de regeering staat.
Tenslotte wenscht hij dat de S.D.A.P. een commissie zal benoemen om te onderzoeken, of, gegeven de veranderde internationale omstandigheden, het standpunt van eenzijdige ontwapening nog wel juist mag worden genoemd. (Zutphensche Courant)
(Zie rubriek S.D.A.P.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Senatoren over den toestand in Duitschland.** — Even nadat prof. William Dodds benoemd was tot ambassadeur der Ver. Staten in Berlijn, nam in den Senaat de democraat Robinson het woord over den toestand der Joden in Duitschland, waarbij hij de Duitsche regeering verweet de menschheid door haar politiek jegens de Joden van zich te verwijderen. Ook wanneer men afziet van overdreven voorstellingen, aldus Robinson, blijven nog ernstige feiten genoeg over. Spr. baseerde zich op uitlatingen van leden der Duitsche regeering, redevoeringen, artikelen, interviews door vooraanstaande nationaal-socialisten toegestaan, op nationaal-socialistische liederen, op de wetgeving en op het regeeringsprogram. Robinson haalde eenige passages aan uit Hitler's boek „Mein Kampf" en stelde tenslotte voor, dat Amerika zou probeeren de Duitsche binnenlandsche politiek te beïnvloeden.
De voorzitter van den Senaat riep op dit oogenblik den spreker tot de orde.
Robinson vervolgde: Het resultaat zou zijn het verlies van het Duitsche prestige en de moreele reactie in Duitschland zelf en de schade voor de Duitsche handelsbetrekkingen. Spreker hoopt dat de wereldmeening Duitschland zal beïnvloeden, zoodat binnenkort de ijzeren geesel van den rassenhaat zal zijn verdwenen. De redevoering van Robinson vond bij beide partijen in den Senaat bijval.
De republikeinsche senator Metcalf, de democraat Copeland en de senatoren Walsh en Hatfield verklaarden in redevoeringen het eens te zijn met Robinson.
(V. b. Duitschland's anti-semitisme 853 E.)

F. **INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE. - Veertig-uren werkweek.** — De Internationale Arbeidsconferentie heeft op 13 Juni '33, na een debat van eenige dagen, de voorgestelde en door de Conferentie reeds voorbereide onmiddellijke invoering van de 40-uren week verworpen.
Met 69 tegen 55 stemmen verwierp de Conferentie n.l. een urgentie-voorstel voor de onmiddellijke uitwerking van een internationale conventie tot invoering van de 40-uren week.
Met 86 tegen 22 stemmen besloot de Conferentie op de gewone wijze door de commissie voor de werktijdverkorting een vragenlijst te doen uitwerken, die de verschillende regeeringen ter invulling zouden ontvangen en die de basis zou vormen voor de uitwerking van een internationale overeenkomst inzake de verkorting van den arbeidstijd, welk ontwerp-conventie de Conferentie van het volgende jaar ter behandeling zal krijgen. **(V. b. 859 B.; 40-urige werkweek 664 A.)**

A. ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Redevoeringen van de gedelegeerden van Frankrijk, Italië, Zuid-Afrika, Japan, Duitschland en vele andere staten. —

De zitting van de Economische Wereldconferentie begon op 13 Juni met een vermaning van den president, Ramsay MacDonald, tot eenige gedelegeerden, die te laat kwamen. Hij verzocht hun in de toekomst een grootere stiptheid in acht te nemen.

FRANKRIJK. — Het woord was vervolgens aan den Franschen minister-president Daladier, die het Fransche standpunt betreffende de economische wereldproblemen uiteenzette.
Hij herinnerde er aan, dat er op de wereld meer dan dertig millioen werkloozen zijn. Over de economische wereldcrisis is reeds zooveel geschreven, dat zelfs de enorme ruimten van het geologisch museum, waarin de conferentie plaats vindt, niet voldoende zijn om al deze verhandelingen onder te brengen. Men moet weer den mensch tot heerscher over de machines maken en mag niet toelaten, dat de machine de menschen beheerscht.
Daartoe is het noodzakelijk de problemen, die op het gebied van het geldwezen en de productie ontstaan zijn, op te lossen. Om internationale handelsovereenkomsten van duurzamen aard en overeenkomsten over de regeling der productie te kunnen sluiten, is het noodzakelijk het internationale geldverkeer in orde te brengen. In het bijzonder is het noodzakelijk groote openbare werken aan te besteden om de werkloozen in het productieproces terug te brengen.
Daladier verklaarde, dat men het vrije verkeer van het goud moet herstellen, want slechts op deze wijze zal het mogelijk zijn den strijd in het internationale geldverkeer te beëindigen. Een ontlasting van de arbeidsmarkt kan verzekerd worden, wanneer de veertig-uren-week internationaal wordt aangenomen.

ITALIE. — De Italiaansche gedelegeerde Jung merkte op, dat eerst het internationale schuldenvraagstuk opgelost moet worden, voordat men kan denken aan een verhooging van het internationale prijsniveau en een beperking van de douane-belemmeringen. De verhooging van het prijsniveau mag slechts in verband met het valutaprobleem behandeld worden. Een verbetering van de internationale valutaverhoudingen kan slechts door een daadwerkelijke stabiliseering van de valuta's bereikt worden.

ZUID-AFRIKA. — De volgende spreker was de Zuid-Afrikaansche gedelegeerde generaal Smuts. Hij herinnerde er aan, dat hij een van de weinige deelnemers aan de conferentie van Versailles is, die thans hier aanwezig is. De conferentie van Lausanne, vervolgde hij, legde een groote verantwoordelijkheid op de Ver. Staten. Het is een essentieele voorwaarde de economische en financieele problemen te scheiden van de politieke. Smuts stelde voor, dat de technische commissies maatregelen zouden formuleeren voor het regelen van de economische en monetaire problemen. De commissies moeten te werk gaan volgens zuiver technische en niet volgens politieke richtlijnen.

JAPAN. — De Japansche gedelegeerde graaf Ishii, die daarna het spreekgestoelte besteeg, verklaarde, dat een mislukking van de conferentie de ineenstorting van de wereldeconomie zou beteekenen. De Japansche regeering is bereid maatregelen te bestudeeren om te voorzien in de fluctuatie van de valuta's in afwachting van den terugkeer van den gouden standaard.
Ook Ishii bepleitte de opheffing van de handelsbelemmeringen.

DUITSCHLAND. — Freiherr von Neurath, de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, zei o.m., dat internationale schulden slechts kunnen worden betaald door goederen- en dienstverrichtingen. Eerst zal men het eens moeten worden over de fundamenteele beginselen van de financieele en credietpolitiek, alvorens over economische en handelspolitiek te kunnen praten. De tegenstellingen zijn maar schijnbaar. De industrie kan niet leven als de landbouw niet leeft, de debiteur niet als de crediteur sterft. De volken moeten vreedzaam werken, indien men de politieke problemen wil oplossen. De Duitsche regeering kan met de hand op het hart zeggen, dat zij haar deel heeft bijgedragen om het vertrouwen te herstellen. Spreker doelde daarbij op de Rijksdagrede van Hitler, waarvan men de beteekenis niet kon verzwakken, door te zeggen: dat zijn woorden, laat ons wachten op daden.
Laat ons niet vergeten, besloot Von Neurath, dat zonder oplossing van de groote politieke problemen de besprekingen dezer conferentie geen bevredigend resultaat kunnen hebben.

KLEINERE STATEN. — De gedelegeerden gaven hun persoonlijke zienswijze inzake de economische crisis en haar oplossing.

(Vorig bericht blz. 863 A.)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — De kolonistentrek naar Nieuw-Guinea. — De Ind. Crt. meldt ten aanzien van het 80-tal adspirant-kolonisten, dat per Van der Wijck van de K.P.M. naar Nieuw-Guinea vertrok, nader: Allen reizen derde klasse, eten en slapen aan dek. Alleen de vrouwen en kinderen zijn tweede ingedeeld. Het gehalte der kolonisten is sterk vooruitgegaan. De groep bestaat uit oudere menschen, waarvan sommigen in de suiker werkzaam zijn geweest, de meesten in het bezit van wachtgeld of een pensioentje. De kolonisten verwachten dat de gouverneur-generaal hun recht zal geven op den grond, die bewerkt wordt. Een kolonist, die reeds voor de tweede of derde maal de reis maakt, verklaarde dat Manokwari den laatsten tijd sterk is uitgebreid. Er is thans een pasangrahan, electrisch licht en een primitieve waterleiding, terwijl een lagere school in opkomst is.
In den loop der volgende maand zal een nieuwe groep kolonisten van 150 man derwaarts vertrekken. De aanvragen — zelfs uit Nederland — nemen toe. Drie boerenjongens, direct uit Holland gekomen, zijn reeds op Nieuw-Guinea gevestigd, waar zij het, naar omstandigheden, goed maken. (De Indische Courant)

(Vorig bericht blz. 718 B.)

C. GRIEKENLAND. — De „Akademeia". — In een openbare zitting van de Akademie te Athene is medegedeeld, dat de opgravingen van dit instituut uitgaande, hebben geleid tot het blootleggen van overblijfselen van Plato's Akademie. De grondvesten van een zuilenhal kwamen aan het licht en de inscripties, daarop voorkomend, lieten geen twijfel, of hier had het bouwwerk gestaan op den grond, ongeveer een kilometer buiten de Dipylonpoort, door Plato gekocht voor zijn school. (Proia)

15 JUNI 1933

D. HET INTERNATIONAAL KATOENCONGRES. —

Op de slotvergadering van het Internationaal Katoencongres, dat dezer dagen te Praag werd gehouden, is de volgende resolutie aangenomen.

1. Met betrekking tot het steeds meer voorkomende bedrog bij de verpakking van de Amerikaansche katoen, hetwelk aanleiding geeft tot ernstige moeilijkheden en financieele verliezen, wordt de aandacht van het Amerikaansche departement van Landbouw hierop gevestigd, terwijl voorgesteld wordt de ijzeren banden welke op de balen worden gelegd te voorzien van een merk en een nummer, met behulp waarvan de oorsprong van het kwaad kan worden nagegaan.
2. Met betrekking tot de conferentie van Londen juicht het congres het toe, dat het vraagstuk van productie-beperking op de agenda is geplaatst, evenals de poging om tot verlaging der tarieven te geraken en het spreekt de overtuiging uit, dat een aanzienlijke stijging der grondstofprijzen een dringende noodzakelijkheid is. Voor de verwezenlijking hiervan is een spoedige stabilisatie der valuta over de geheele wereld onontbeerlijk.
3. Omtrent de termijnmarkten verwerpt het congres het gebruik daarvan voor zuiver speculatieve oogmerken. Het beveelt wijziging van de bepalingen aan voor den termijnhandel, zoodat het gewetenloozen schuldenaars onmogelijk zal worden gemaakt, zich aan de uit deze termijnzaken voortvloeiende verplichtingen te onttrekken.
4. Met betrekking tot de Egyptische sectie der spinners acht het congres het van groot belang, dat er, afgezien van de behoefte aan gedeeltelijk volwaardige soorten, een zoo groot mogelijke hoeveelheid katoen van niet zeer groote lengte wordt geplant, waarbij de lengte en sterkte der vezels zooveel mogelijk gelijk dient te zijn.
Met betrekking tot het vochtgehalte der Egyptische katoen wordt besloten de overeenkomst van Parijs van 1931 tot 1936 te verlengen.
5. Over de verpakking spreekt het congres als zijn meening uit, dat katoen daarvoor meer geschikt is dan jute.
6. Omtrent het meer-ploegen-stelsel werd geen besluit genomen. Vastgelegd is echter in het proces-verbaal, dat de meening is

uitgesproken, dat aan het 2- of 3-ploegen-stelsel geleidelijk een einde moet komen.
Een voor allen algemeen aanvaardbare oplossing is nog niet bereikt. Het congres houdt de zaak echter in het oog. Den aangesloten bonden wordt aanbevolen in den tusschentijd vóór men weer bijeenkomt, voorloopige maatregelen te nemen, die het evenwicht tusschen vraag en aanbod helpen handhaven.

A. ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Redevoeringen van de gedelegeerden van Oostenrijk, Engeland, België, Nederland, Vereenigde Staten, Rusland en Tsjecho-Slowakije. —

Op 14 Juni werd de zitting van de Economische Wereldconferentie heropend.
MacDonald deelde mede, dat de delegatie der Ver. Staten heeft verklaard, dat zij in den loop der conferentie een resolutie over de vraagstukken van het tarievenbestand aan de orde wil stellen.
MacDonald voegde hieraan toe, dat men van meening is, dat de reeds gesloten tolvrede in ieder geval tot 31 Juli geldig blijft. Het is dus niet noodzakelijk thans een besluit te nemen om hem te verlengen. Wanneer een dergelijke beslissing echter noodzakelijk wordt geacht, zou men er over kunnen beraadslagen.
MacDonald noodigde de staten, die de overeenkomst over den douanewapenstilstand nog niet hebben onderteekend, uit, dit zoo spoedig mogelijk te doen.
Nadat de Belgische gedelegeerde Paul Hymans met algemeene stemmen tot vice-president der conferentie was gekozen, nam bondskanselier Dollfuss het woord.

OOSTENRIJK. — In zijn korte rede verklaarde Dollfuss zich nadrukkelijk tegen iedere depreciatie en inflatie en drong hij aan op het regelen der productie en van den uitvoer als voorwaarde voor verlaging der tarieven. Verder deelde hij mede dat Oostenrijk voor het douanebestand is.

Bondskanselier dr. Dollfuss.

Dollfuss besloot zijn rede met de woorden:
„Es kann der Frommste nicht im Frieden leben,
Wenn es dem boesen Nachbarn nicht gefaellt."

ENGELAND. — Na Dollfuss kreeg onder enorme spanning de Britsche kanselier van de Schatkist, Neville Chamberlain, het woord. Hij merkte op, dat Groot-Brittannië zich al te optimistisch in 1924 er op heeft toegelegd de vooroorlogsche toestanden te herstellen en daarom terugkeerde tot den gouden standaard. Niets verzette zich tegen een dergelijken stap. Integendeel heeft men er veel succes van verwacht.
Het was toenmaals nog niet bekend hoever de noodzakelijke voorwaarden voor de werking van den gouden standaard gewijzigd waren. Het onvermijdelijke resultaat is een val van het prijsniveau geweest.
Chamberlain zeide verder, dat een definitieve regeling van het vraagstuk der oorlogsschulden niet op het program der conferentie staat. Maar een dergelijke regeling moet plaats hebben, willen de op andere gebieden getroffen maatregelen uitwerking hebben. Een definitieve regeling van de oorlogsschulden is noodzakelijk, willen de andere maatregelen tot oplossing van de crisis resultaten hebben.
De centrale banken moeten rijkelijk geld op gunstige voorwaarden ter beschikking stellen om de noodzakelijke voorwaarden van het prijsniveau te scheppen.
Groot-Brittannië is bereid middelen te bestudeeren om door regeeringsuitgaven de werkloosheid te bestrijden. De stabilisatie van den wisselkoers zou in twee etappes plaats moeten hebben:
1. De valuta's der voornaamste landen moeten bij benadering in evenwicht worden gebracht;
2. Einddoel moet zijn het herstel van den gouden standaard, waarbij de voorwaarden, die tot een opheffing van den gouden standaard geleid hebben, dienen te niet te worden gedaan.
3. De schommelingen in de koopkracht van het goud dienen zooveel mogelijk verhinderd te worden.
Chamberlain noodigde de conferentiedeelnemers uit zich bezig te houden met het vraagstuk van de deviezenbeperking. Het herstel van het normale internationale geldverkeer moet besproken worden. Alle overdreven hooge douanetarieven moeten worden verminderd. Dit doel bereikt men het best door een aantal wederkeerige verdragen. Dergelijke overeenkomsten kunnen echter slechts een goed resultaat hebben wanneer zij de clausule van de meestbegunstigste natie bevatten. Willekeurige contingenteeringen moeten uit den weg worden geruimd. Regeeringspremies, zooals b.v. uitvoer- en scheepvaartpremies, moeten langzamerhand verminderd worden en tenslotte door internationale overeenkomsten worden vervangen. Engeland is bereid met andere landen hierover te praten.

BELGIE. — De volgende spreker was Paul Hymans, België's minister van Buitenlandsche Zaken, die verklaarde, dat de geldproblemen de beraadslagingen der conferentie beheerschen. België beschouwt de stabilisatie van het geldwezen als een essentieele voorwaarde voor het herstel van den internationalen gouden standaard.
Met betrekking tot de douanetarieven, stelde Hymans de tusschen België, Luxemburg en Nederland gesloten overeenkomst als voorbeeld van een concrete oplossing van het probleem. De goede wil van de kleine mogendheden is echter niet voldoende. Op de groote mogendheden rust de verantwoordelijkheid van groote maatregelen. De kleine landen hebben den vrijhandel noodig.

NEDERLAND. — De redevoering, welke de Nederlandsche minister-president Z.Exc. dr. H. Colijn op de economische wereldconferentie heeft uitgesproken, heeft den volgenden inhoud:
Een radicale genezing van de ernstige monetaire kwaal zou zijn de onmiddellijke terugkeer tot den gouden standaard, maar spr. twijfelde er aan, of zulk een genezing onder de huidige omstandigheden mogelijk zou zijn. Er moet gezocht worden naar de beste oplossing, ondersteld, dat men zou trachten de middelen te vinden om de schommelingen der valuta binnen zekere nauwere grenzen te houden. Na een zekeren tijd zou eventueel een uiteindelijke stabilisatie kunnen worden bereikt. Een overijlde stabilisatie zou nieuwe wanorde kunnen brengen, hetgeen zou kunnen leiden tot een volkomen ineenstorting. Dit staat eveneens te vreezen, indien niets zou worden gedaan om de handelsbelemmeringen op te heffen. Iedere stabilisatie van de valuta lijdt tot een mislukking, tenzij zij vergezeld gaat van een vrijer goederenverkeer dan thans bestaat. Dr. Colijn voegde hieraan toe, dat hoewel Nederland de meening deelt, dat men een onderzoek behoort in te stellen naar de mogelijkheid van een betere verdeeling van het bestaande aantal arbeiders over de beschikbare werkgelegenheid, de werkelijke oplossing der werkloosheid lag in een vermeerdering van de hoeveelheid te verrichten werk. Dit kan alleen tot stand worden gebracht door een stijging van den omvang van den internationalen handel. Een billijke algemeene ontwikkeling van landbouw, industrie en handel is eveneens een eerste vereischte. Spr. bepleitte een afschaffing van de subsidieering van de scheepvaart; de afschaffing of tenminste een aanzienlijke verlaging van de handelsbelemmeringen over de geheele wereld is noodzakelijk voor een economisch herstel. Nederland is er zich van bewust, dat een algemeene opheffing of verlaging niet verwacht wordt tengevolge van de bestaande omstandigheden, weshalve hij het principe van de handelsovereenkomst tusschen Nederland en België, die doelde op algemeene verlaging der tarieven en afschaffing der andere handelsbelemmeringen, aanbeval.

VEREENIGDE STATEN. — De Amerikaansche staatssecretaris Hull heeft bij den aanvang van de middagzitting der economische wereldconferentie een redevoering gehouden, welke geen tastbare voorstellen bevatte. Hull verklaarde o.m., dat volgens zijn meening de conferentie volkomen capabel is om den toestand te zuiveren. Het zou een catastrophe zijn, wanneer de conferentie zou mislukken en de sinds den oorlog gevolgde economische politiek zou worden voortgezet, welke de naties vernietigt en de wereld aan den rand van den afgrond heeft gebracht. De staten zijn wederzijds afhankelijk van elkander in economisch opzicht. Internationale samenwerking is daarom thans een principieele noodzaak.
Hull eischte tenslotte de stabiliseering der valuta, zonder een tastbaar voorstel te doen, zoomede etappegewijze en effectieve opruiming der overtollige tariefmuren en andere handelsbelemmeringen. Tenslotte eischte hij, dat de conferentie de taak van een permanente valuta-stabiliseering zal aanvatten en het juiste functionneeren van goud en zilver bij een nieuwen standaard zal vastleggen.

RUSLAND. — Litwinof, hierna het woord nemende, zei, dat dank zij het bijzondere economische systeem de voortdurende ontwikkeling van het economische leven in Rusland niet aangetast is door de wereldcrisis. Desondanks heeft de crisis ook op den Russischen buitenlandschen handel een ongunstige uitwerking gehad. Rusland verzet zich ondanks zijn voortdurend toenemende industrieele productie niet tegen invoer van buitenlandsche goederen en wil geen autarkie. In den regel voert Rusland zijn goederen in, rekening houdende met zijn uitvoer-mogelijkheden en de toegestane credietfaciliteiten. De Russische delegatie kan zich echter voorstellen, dat door credieten een zoo groote uitbreiding van den Russischen invoer zou ontstaan, dat daardoor een aanzienlijke vermindering van de economische wereldcrisis zou intreden. Volgens de berekeningen der Russische delegatie zou de Sovjet-regeering op deze wijze opdrachten ten bedrage van een milliard dollar in het buitenland kunnen plaatsen. De beteekenis van deze opdrachten blijkt, wanneer men weet, dat dit bedrag ongeveer 25 pct. uitmaakt van de tegenwoordige goudvoorraden. Litwinof herhaalde vervolgens zijn bekende voorstellen inzake economische ontwapening en een economisch niet-aanvals-verdrag.

TSJECHO-SLOWAKIJE. — De Tsjechische minister van Buitenlandsche Zaken, Benesj, sprak uit naam van de Kleine Entente. Spreker verdedigde o.a. spoedige regeling der schulden en vroeg tariefconcessies voor de landbouwproducten der Kleine Entente. In dit kader eischte hij een spoedig van kracht worden van preferenties voor de staten van Midden- en Oost-Europa.

(Vorig bericht blz. 863 A.)

A. **TWEEDE KAMER. — Weeldeverteringsbelasting.** — Mr. P. J. Oud, minister van Financiën, heeft aan de Tweede Kamer medegedeeld, dat hij, daartoe door de Koningin gemachtigd, het bij Koninklijke boodschap van 28 Mei 1926 aan de Tweede Kamer aangeboden ontwerp van wet betreffende heffing eener weeldeverteringsbelasting, intrekt.

(Zie rubriek Nederland: Tweede Kamer.)

B. **INTERNATIONALE SOCIALISTISCHE ANTI-OORLOGS-LIGA.** - Men deelt ons het volgende mede: Op 3, 4 en 5 Juni '33 werd te Antwerpen onder voorzitterschap van den heer W. A. Wolff, het eerste internationale congres der Internationale Socialistische Anti-Oorlogs Liga gehouden.
De Internationale, gesticht op 7 Augustus 1932, telt momenteel 4 aangesloten landelijke organisaties.
In zijn openingsrede memoreerde de voorzitter de sterke stijging van het ledental der organisaties.
Doel der Liga is sterk verzet tegen oorlog en fascisme, waartegen alle krachten der arbeidersklasse mobiel moeten worden gemaakt. Het congres was voornamelijk gewijd aan besprekingen omtrent het Internationaal Statuut, hetwelk de opheffing der autonomie der landelijke organisaties beteekent en hetwelk na uitvoerige discussies met algemeene stemmen werd aangenomen. Uiteraard rekening houdend met behaalde landelijke belangen staan hiermede de landelijke „takken" der I.S.A.O.L. thans onder direct bestuur van de Internationale.
Een wijdingsbijeenkomst te Deurne en een fakkeldemonstratie door Antwerpen bezegelden dit congresbesluit.
Als leden van het Internationaal Bureel werden bij acclamatie benoemd de heeren W. A. Wolff, Breda, als voorzitter, M. Naessens, Antwerpen, als secretaris en A. H. D. Rijlaarsdam, Amsterdam, als penningmeester.

(Vorig bericht blz. 470 D.)

C. **NEDERLAND. — Kosten van het levensonderhoud.** — Op de algemeene vergadering der vereeniging „Nederlandsch Fabrikaat" heeft ir. Jos. Regout een opstelling gegeven der kosten van het levensonderhoud in de verschillende staten. Wij leven het duurst van de geheele wereld. De vergelijkende index-cijfers van het levensonderhoud, die wij hieronder laten volgen, maken iederen twijfel onmogelijk:

Nederland . . .	138%	Zweden	103%
Zwitserland . .	133%	Denemarken . .	99%
Duitschland . .	117%	Gr.-Brittannië .	97%
Ver. Staten	100—105%	Noorwegen . .	96%
Frankrijk . . .	104%	Japan	62%

(De Telegraaf)

D. **BRITSCH-INDIE. — Rechten op katoenen stoffen op 75 % gebracht.** — De regeering heeft alle Britsch-Indische douanekantoren doen weten, dat de invoerrechten op niet-Britsche grijs katoenen stoffen gebracht worden op 75% ad valorem of 6¾ annas per pond gewicht. De invoerrechten op andere katoenen stoffen, van niet-Britsche herkomst, worden eveneens gebracht op 75% ad valorem. (Daily Telegraph)

E. **OOSTENRIJK. — Maatregelen tegen de Nazi's.** — De Oostenrijksche regeering neemt strenge maatregelen tegen de Nazi's. De Duitsche Nationaal-socialisten worden bij honderden gearresteerd en velen zijn uitgewezen. Dr. Habicht, een der voormannen van de Duitsche Nazi's, persattaché van de Duitsche legatie te Weenen, is over de grens gebracht. De Oostenrijksche pers-attaché te Berlijn, dr. Wasserbäck, werd als represaille-maatregel door de Duitsche regeering gearresteerd, maar weder vrijgelaten. Hij is echter uitgewezen.
De laatste dagen hebben eenige bomaanslagen te Weenen plaats gehad. Men verdenkt er de Nazi's van deze aanslagen te hebben gepleegd.
De Oostenrijksche ministerraad heeft een aantal veiligheidsdirecteuren benoemd. (Neue Freie Presse)

(Vorig bericht blz. 860 C.)

F. **NEDERL.-INDIE BIJ EEN CONFLICT IN DEN GROOTEN OCEAAN.** — Men deelt ons van bevoegde zijde mede: In het Haagsch Maandblad van April '33, geeft de gep. vice-Admiraal mr. J. C. Jager, vroeger Chef van den Marinestaf, een duidelijk overzicht van de belangentegenstellingen der aan den Grooten Oceaan grenzende mogendheden. In het bijzonder worden beschouwd de verhoudingen der rivalen (Noord-Amerika en Japan), die beiden doordrongen zijn van de beteekenis der dreigende gevaren en die geen van beiden blind zijn voor het feit, dat de spanning geleidelijk toeneemt.
Eenerzijds getuigt daarvan de uitbreiding der Japansche marine tot het maximum, dat bij de bestaande verdragen mogelijk is. Voorts de omstandigheid dat de Japansche manoeuvres der marine worden gehouden bij de Marianen- en Carolinen-eilanden en dat op die eilandengroepen havenverbeteringen op groote schaal (ten behoeve van de handelsvloot!) worden uitgevoerd; waaruit duidelijk zich afteekent dat Japan's marinebasis bij een eventueelen oorlog in, of bij, die eilandengroepen zal zijn gelegen.
Anderzijds is het zeer beteekenisvol, dat de Atlantische Oceaanvloot van Noord-Amerika (voor manoeuvres!) naar den Grooten Oceaan is overgebracht en daar — voorloopig — nog een jaar zal blijven.
De schrijver bespreekt de waarde, welke door Oorlogsmarines moet worden gehecht aan de tijdige verzekering van een behoorlijken voorraad zware stookolie en aan de mogelijkheid van een geregelde aanvulling daarvan in oorlogstijd.

Ten duidelijkste spreekt het, dat Japan in evenbedoeld opzicht veel meer bezwaren zal hebben te overwinnen dan Noord-Amerika. De schrijver toont zulks aan door een overzicht van de olievoorraden en olievindplaatsen in dat deel der wereld.
De Ver. Staten kunnen uit Mexico, Venezuela en elders in Noord- en Zuid-Amerika alles aanvoeren wat noodig is; en zulks geheel ongehinderd door de actie eener vijandelijke vloot. Japan daarentegen, dat evenzeer — zelfs in nog sterker mate — op aanvoeren uit den vreemde is aangewezen, zal die moeten betrekken uit veel meer blootgestelde havengebieden. In verband met een en ander treedt de bijzondere beteekenis van de petroleum-havens (Tarakan en Balikpapan) in Nederl. Oost-Indië hoe langer hoe meer naar voren. Met die wassende beteekenis groeien ook de gevaren, welke daaruit voor Nederland kunnen (wel moeten) voortvloeien. **(Vor. ber. blz. 718 B.)**

A. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Sudeten-Duitschers protesteeren.** — Het Wolffbureau meldt uit Praag: De Sudeten-Duitsche nationaal-socialistische partij organiseerde te Momotau een partijdag, waar het woord gevoerd werd door den partijleider, afgevaardigde Jung.
Hij betoogde, dat de nationaal-socialisten in Tsjecho-Slowakije nooit aangestuurd hadden op een scheiding en hij verzette zich er tegen, dat de partij zonder eenig bewijs als staatsvijandig behandeld wordt. De Sudeten-Duitsche Nationaal-Socialistische partij is bereid, aldus Jung, met alle Duitsche oppositie-partijen van het parlement een eenheidsfront te vormen.

B. **DENEMARKEN. — Verdediging der Zuidgrens.** — De Deensche regeering heeft besloten de zuidgrens te versterken door de garnizoenen in Noord-Sleeswijk permanent te doen bezetten in plaats van alleen des zomers.
Deze maatregel heeft in officieele Duitsche kringen groote bezorgdheid gewekt. De bladen vragen zich af wat Duitschland nog meer kan doen om zijn buren zoowel in het Noorden als in het Zuiden te overtuigen dat zijn streven naar een binnenlandsche heropbeuring en naar rechtsgelijkheid tusschen de naties geen bedreiging voor de buitenwereld omvat. Zij wijzen er op dat de rijkskanselier twee vredelievende redevoeringen heeft gehouden. (Politiken)
(Vor. ber. Leger en vloot 645 F.)

C. **DUITSCHLAND. — Rijksleiding der N.S.D.A.P.** — Bij beschikking van 2 Juni '33 heeft de leider bepaald, dat de volgende personen, tot dusver „Amtsleiter" der N.S.D.A.P., voortaan den titel rijksleider voeren en de opperste rijksleiding vormen: Rudolf Hess, leider der centrale commissie voor politiek; Ernst Röhm, chef van den staf der S. A.; Heinrich Himmler, rijksleider der S. S.; Franz Xavier Schwarz, rijkspenningmeester; Philipp Bouhler, leider der zaken in het rijk; Walter Buch, Wilhelm Grimm, Robert Ley, Walter Darré, Josef Göbbels, Hans Frank II, Otto Dietrich, Max Amann, Alfred Rosenberg, Balbur v. Schirach en Karl Fiehler. **(832 F.)**

D. **NEDERLAND. — Katholieke gezellencongres te München.** — Wij ontleenen aan het Alg. Handelsblad van 14 Juni '33 nog eenige bijzonderheden van de incidenten te München, die door kapelaan de Rooy, als leider der katholieke gezellen, bij zijn terugkomst uit München zijn medegedeeld.
Op 10 Juni in den ochtend bleef het vrij rustig, maar tegen den avond kwamen de bruinhemden weer uit alle hoeken en stegen en verschillende malen is er op geslagen. Wij Nederlanders hebben echter geen vechtpartijen gehad.
Zelfs jongens van een jaar of zeven liepen met een hakenkruis om den arm en commandeerden: doorloopen. En wie niet onmiddellijk aan zoo'n bevel voldeed, maakte kennis met de vuisten der volwassen S. A.-ers, die er op stonden te wachten....
Dien avond waren er zeker wel 40.000 congressisten in de stad, de andere dagen ± 25.000. Van de Duitsche gezellen waren velen in oranje-hemden gekleed en dat mocht van 9 Juni af ineens niet meer, terwijl de dagen tevoren van overtreding van het uniformverbod zelfs niet gerept was. In hoofdzaak ging de actie dan ook tegen de Duitsche gezellen, en tegen onze insignes.
Duidelijk was, dat men te München de zaak heeft willen provoceeren. Op 9 Juni 's avonds was het er bepaald angstig op straat, duizenden S. A.-mannen liepen er met knuppels en revolvers....
Wij hebben nog het Bruine Huis opgebeld en daar zei men, dat ten onrechte tegen ons werd opgetreden en dat we ons maar tot de politie moesten wenden. De politie gaf echter niet thuis, deed alsof zij er niets van begreep en stond klaarblijkelijk machteloos. Niets heeft de politie ter bescherming van de gezellen gedaan. **(Vorig bericht blz. 859 D.)**

16 JUNI 1933

E. **POLEN. — Nationaal-democraten tegen de Joden.** — De Nationaal-democratische partij heeft een motie aangenomen, waarin gewezen wordt op de noodzakelijkheid, den Poolschen staat door inwendige hervormingen een krachtiger positie te geven.
Tot dit doel moet in de eerste plaats, zoo luidt de motie, het „Joodsche gevaar" overwonnen worden, daar het Joodsche intellect zich belangrijk sneller uitbreidt dan het zuiver Poolsche. De Nationaal-democraten verlangen derhalve, dat de universiteiten beschermd worden voor een te grooten toeloop van Joodsche studenten en dat een numerus clausus wordt ingesteld voor de Joden in de verschillende beroepen. Verder dienden de Joden te worden buitengesloten van officieele functies, waardoor zij invloed kunnen uitoefenen op de Poolsche politiek.
Indien dit voornemen niet tot uitvoer wordt gebracht, zoo besluit de motie, dan dreigt Polen een ernstig gevaar.
De Nationaal-democratische „Gazeta Warszawska" is wegens deze verklaring van haar partij in beslag genomen. (Gazeta Polska)

F. **MAATSCHAPPIJ DER NEDERLANDSCHE LETTERKUNDE. — „C. W. van der Hoogt"- en „Mei"-prijs.** — Het bestuur der Maatschappij der Nederl. Letterkunde heeft op advies van de commissie voor schoone letteren, voor het vereenigingsjaar 1932/33, den prijs van aanmoediging, geheeten „C. W. van der Hoogt-prijs", toegekend aan het werk: „Dichters der Contra-Reformatie", door Anton van Duinkerken.
De jaarlijksche Mei-prijs werd ditmaal niet toegekend.
(Vorig bericht blz. 370 E.)

G. **TWEEDE KAMER. — Wetsontwerp inzake invordering van 's Rijks directe belastingen.** — Het eerste wetsontwerp van het nieuwe kabinet heeft op 11 Juni de Tweede Kamer bereikt. Het is afkomstig van het departement van Financiën en betreft een wijziging en aanvulling van de wet van 22 Mei 1845 op de invordering van 's Rijks directe belastingen.
In de memorie van toelichting zegt minister Oud o.a., dat behalve eenige op zich zelf staande wijzigingen van genoemde wet, het thans ingediende ontwerp bepalingen bevat omtrent bespoediging van executie, uitstel van betaling en lijfsdwang.
(Zie rubriek Nederland: Tweede Kamer.)

H. **ITALIE. — Staatsfinanciën.** — De Italiaansche minister van Financiën, Jung, heeft in de Kamer van Afgevaardigden medegedeeld, dat het budget voor 1932/'33, dat tot 30 Juni '33 loopt, een deficit zal opleveren van L. 4.000.000.000. Het deficit voor 1933/'34 wordt geschat op L. 2.900.000.000. Jung herhaalde de verzekering, dat de regeering niet haar toevlucht zal nemen tot een gedwongen conversie van staatsleeningen. (Il Popolo d'Italia)
(V. b. Financiën 683 F.; Begrooting 338 G.)

A. SLECHTHOORENDEN. — Technische hulp. — De technische hulp aan slechthoorenden gaat in twee richtingen, die van de geluidsversterking en die der beengeleiding.
Op het gebied der geluidsversterking met behulp van lampversterking is door ir. Balbi een instrument uitgevonden, waarvan de versterkingskromme kan worden gevarieerd. Daardoor kan het worden ingesteld op dàt toonhoogte-gebied, dat in elk afzonderlijk geval van slechthoorendheid voor versterking in aanmerking komt.
Op het gebied der beengeleiding, die natuurlijk uitsluitend dienst kan doen bij middenoor-doofheid en waarbij geluidsversterking overbodig is, is een nieuw toestel van Amerikaanschen oorsprong in den handel gebracht. Het neemt het geluid met behulp van een kleine, draagbare microfoon op. Deze geleidt de hierdoor verkregen electrische trillingen naar een klein rechthoekig blokje, waarop aan een der zijden een plaatje van zuiver goud is aangebracht (oscillator). Deze oscillator wordt, met het plaatje tegen het rotsbeen gedrukt, achter het oor gebracht.
(De Telegraaf) **(Zie rubriek: Geneeskunde.)**

B. HOOGE RAAD DER NEDERLANDEN. — Nieuwe president en vice-presidenten. — Naar wij vernemen zal mr. A. Fentener van Vlissingen, die op 28 Juni '33 zal aftreden als president van den Hoogen Raad der Nederlanden, volgens ancienniteit worden opgevolgd door jhr. mr. Rheinvis Feith.
In de dan ontstane vacatures van eersten en tweeden vice-president (de andere vice-president mr. C. O. Segers is onlangs overleden) zal worden voorzien door de benoeming van dr. L. E. Koster tot eersten en mr. J. Kosters tot tweeden vice-president.
Blijft dan nog een vacature in het college van raadsheeren, waarin voorzien wordt door een benoeming door de Koningin op voordracht van de Tweede Kamer.

C. RUSLAND. — Zuiveringsactie der Communistische partij. — De zuiveringsactie, welke sinds 1 Juni '33 wordt doorgevoerd binnen de Communistische partij, heeft tot gevolg gehad, dat reeds 12.000 personen uit de partij zijn gezet. Er zouden nog duizenden leden worden geroyeerd, daar hun aanwezigheid de communistische dictatuur in Rusland zou verzwakken.
De partij-instanties verklaren, dat de zuiveringsactie met groote scherpte is gevoerd. (Pravda)

D. ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Conferentie-commissies. — Het bureau der Economische Conferentie te Londen is tot overeenstemming gekomen betreffende de voorzitters en de leden der beide conferentie-commissies. MacDonald deelde na afloop van de zitting van 15 Juni van het bureau mede, dat benoemd is tot president van de Commissie voor Industrie en Handel de Nederlandsche minister-president dr. H. Colijn.
Tot president van de monetaire commissie is benoemd de Amerikaansche gedelegeerde Cox.
De conferentie bevestigde deze benoemingen. **(865 A.)**

17 JUNI 1933

E. INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE. - Protest tegen den Duitschen gedelegeerde dr. Ley. — De arbeidersgroep der intern. arbeidsconferentie te Genève, vertegenwoordigende 34 landen (waarbij niet Duitschland en Italië) en omvattende ook de christelijke vertegenwoordigers, heeft met algemeene stemmen en zonder één enkele onthouding een motie aangenomen, waarin zij vol verachting protesteert tegen de lage, door dr. Ley in een persgesprek geuite beleedigingen aan het adres van een aantal leden der arbeidersgroep, welke beleedigingen „de thans in Duitschland heerschende zeden der nazi's in een nog helderder licht plaatsen". De groep besloot voortaan iedere aanraking met de Duitschers, die haar hebben beleedigd, te vermijden. (Journal de Genève)
(Vorig bericht blz. 863 F.)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Opening van den Volksraad. - Begrooting 1934. — Bij de opening van den Volksraad op 15 Juni '33 heeft Z.Exc. de Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië, jhr. mr. B. C. de Jonge, een redevoering gehouden, waarin hij o.a. zeide, dat wanneer men een blik terug slaat op het afgeloopen jaar of vooruitziet op het komende jaar, noch voor noch achter ons veel kan worden ontdekt, dat bevredigen kan. Niemand zal het afgeloopen jaar terug wenschen, niemand zal het nieuwe jaar opgewekt tegemoet gaan.
De Gouverneur-Generaal gaf vervolgens een beschouwing over de financiën des lands, welker toestand ook in het afgeloopen jaar zorgwekkend bleef. De daling der inkomsten bleef voortduren. Hiermede werd bij de samenstelling van de begrooting voor 1934 rekening gehouden, terwijl bovendien pogingen om de uitgaven te drukken, niet ontbraken.
Op zichzelf mag als het belangrijkste resultaat worden beschouwd, dat de stand van de zuivere gewone uitgaven des lands van *f* 524 millioen in 1930 kan worden teruggebracht tot een in het ontwerp der begrooting voor 1934 geraamd bedrag van *f* 369 millioen. Neemt men de inkomsten over 1929, welke *f* 524 millioen bedroegen, en stelt men daartegenover de raming voor 1934, op dezelfde basis berekend, dan komt men tot een bedrag van slechts *f* 214 millioen, derhalve een teruggang van 5 op 2 of 60%.
Hiertegen is geen bezuinigingsarbeid opgewassen, noch kan een verzwaring van de lasten afdoende helpen. Tegenover de geraamde uitgaven van *f* 369 millioen kan ook niet meer dan *f* 285 millioen aan inkomsten voor 1934 worden gesteld, hetgeen een tekort laat van *f* 84 millioen. Wil men er mede rekening houden, dat van deze *f* 84 millioen ongeveer *f* 50 millioen bestemd is voor aflossing van schulden, welk bedrag dus onze schuldenlast niet verzwaart en uit dien hoofde als gedekt kan worden beschouwd, dan nog blijft een bedrag van *f* 34 millioen als ongedekt tekort.
In een financieele nota, gevoegd bij het ontwerp-begrooting voor 1934, deelt de Indische regeering mede, dat de eindcijfers luiden:

Uitgaven gewone dienst	*f* 547.357.592
Ontvangsten gewone dienst	„ 423.967.208
Uitgaven buitengewone dienst . . .	„ 13.544.448
Ontvangsten buitengewone dienst . .	„ 22.019.004

De totale landsontvangsten worden geraamd op *f* 267.000.000. De regeering is voornemens deze ontvangsten te verhoogen door:

1. verhooging invoerrecht op luxe-artikelen (opbr. *f* 7 millioen).
2. invoering van suikeraccijns (opbr. *f* 7 millioen).
3. loonbelasting (opbr. *f* 5 millioen).
4. wijziging tarief-inkomstenbelasting en crisisheffing (opbr. *f* 8 millioen).

De voornaamste bezuinigingen zijn een algemeene salarisherziening en een tijdelijke korting op de pensioenen, waardoor de uitgaven resp. met *f* 12 millioen en *f* 7½ millioen worden verminderd.
(Vor. ber. Opening 1932 blz. 379 E.)

18 JUNI 1933

G. EUROPA'S SCHULDEN AAN AMERIKA. — Termijn van 15 Juni 1933. — De Vereenigde Staten ontvingen op 15 Juni als oorlogsschuld-betalingen $ 11.303.948 of minder dan 8% van het totaal bedrag ($ 143,60 millioen), dat dertien landen aan Amerika schuldig waren. Alle betalingen geschiedden volgens een vooraf gevoerde telegramwisseling met president Roosevelt, in zilver.
Betalingen zijn geschied door:

Groot-Brittannië	$ 10.000.000	(618 A.)
Italië	1.000.000	(611 G.)
Finland (onverkort) . . .	148.592	(611 G.)
Tsjecho-Slowakije	149.408	(611 G.)
Letland	5.948	(611 G.)
Roemenië zal betalen . . .	29.100	(411 B.)

De volgende landen hebben niet betaald: Frankrijk (638 E.), Polen, Estland, Hongarije, Litauen, België (611 G.), Joego-Slavië (411 B.). **(V. b. 795 D.)**

A. **DUITSCHLAND. — Stillhalte. - Verlaging van rente.** — Op 16 Juni '33 is een officieel communiqué te Londen gepubliceerd over de onderhandelingen betreffende de stilstand-credieten, welke gevoerd zijn tusschen de vertegenwoordigers van het buitenlandsche bankierscomité en het Duitsche comité tezamen met de vertegenwoordigers der Duitsche Rijksbank. Over het resultaat der besprekingen meldt dit communiqué o.a. het volgende:

„De discussies hadden betrekking op zekere wijzigingen van de overeenkomst, welke de Rijksbank den vertegenwoordigers der crediteuren verzoekt te aanvaarden.

Het principe, dat bij de discussies werd gevolgd, was, dat met het oog op de gewijzigde omstandigheden alle aflossingen van kapitaal krachtens de bestaande overeenkomst tijdelijk uitgesteld moesten worden.

In overeenstemming met dit principe werd besloten, dat zekere terugbetalingen van kapitaal door de Deutsche Golddiscontbank ten bedrage van circa 75 millioen Mark, welke krachtens de bepalingen van de bestaande overeenkomst vóór 28 Februari 1934 zouden moeten plaats vinden, tot dien datum zullen worden uitgesteld.

Dit besluit is rechtsgeldig onderteekend en verbindt derhalve alle partijen.

Op verlangen van den president der Rijksbank zal de commissie van advies aan de verschillende crediteurencommissies mededeelen, een verlaging van de thans geldende interest-niveau's aan te bevelen. **(779 D.)**

19 JUNI 1933

B. **NEDERLAND. — Werkloosheid. - Dalende cijfers.** — De volgende officieele cijfers, verstrekt door het ministerie van Sociale Zaken, geven een statistiek van de dalende werkloosheid. In 1933 waren op onderstaande datums ingeschreven:

	Geheel werkloozen	Gedeeltelijk werkloozen	Bij werkverschaffing	Gesteund ingevolge regeling
28 Jan. . .	403.637	24.338	47.657	139.795
25 Febr. .	383.970	23.390	53.746	165.945
25 Maart .	347.252	21.620	58.057	155.479
29 April .	311.549	19.841	53.434	144.353
27 Mei . .	289.618	19.819	50.123	135.612

(Vorig bericht blz. 807 A.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt „dictator".** — Het Amerikaansche Congres is sinds 16 Juni tot het begin van het volgende jaar verdaagd, nadat het de laatste voorstellen, zooals president Roosevelt deze wenschte, had aangenomen.

President Roosevelt is hiermede voor de eerstvolgende zes maanden feitelijk dictator van het Amerikaansche economische leven. **(Vorig bericht blz. 703 C.)**

D. **DUITSCHLAND. — Dr. Gereke veroordeeld.** — Onder algemeene spanning werd op 16 Juni '33 in het proces tegen dr. Gereke, den gewezen rijkscommissaris voor de werkverschaffing, het volgende vonnis gewezen:

Beklaagde dr. Gereke wordt wegens fraude, meermalen gepleegd, veroordeeld tot 2½ jaar gevangenisstraf en 100.000 mark boete, subsidiair één dag gevangenisstraf voor elke 1000 mark boete. De preventieve hechtenis zal in aftrek worden gebracht. Het arrestatie-bevel tegen dr. Gereke blijft van kracht.

(Völkischer Beobachter)

E. **P.E.N.-CLUB. — Nederlandsche motie.** — Op de op 17 Juni '33 gehouden bijeenkomst van het Nederlandsche P.E.N.-centrum hebben de afgevaardigden naar het congres te Dubrovnic, mevrouw Jo van Ammers—Küller en mr. dr. W. M. Westerman een verklaring gegeven van hun houding op dit congres, waar zij met de Duitsche delegatie in protest de zaal verlieten.

Zij zetten uiteen, dat hieruit geenszins een sympathie mag worden afgeleid voor het verdrukken van der Duitsche regeering onwelgevallige schrijvers en het vernietigen van ontoelaatbaar geachte literatuur. De delegatie wenschte slechts te protesteeren tegen de leiding van den voorzitter H. G. Wells, die den Duitschen communist Ernst Toller het woord verleende, hoewel dit de ondernomen verzoeningspogingen vruchteloos moest maken.

Na uitvoerige discussie werd de volgende bestuursmotie aangenomen:

„De Letterkundige Kring, P.E.N.-Centrum voor Nederland, gehoord hebbende het verslag der gedelegeerden op het congres te Dubrovnik, neemt volkomen aan:

dat dezen gedelegeerden alle politieke- of rasvooroordeelen vreemd zijn geweest en dat ten onrechte gemeend is dat, blijkens de dagbladberichten, hun optreden een goedkeuring inhoudt van het verbranden van letterkundige werken en het uitbannen van schrijvers.

Niettemin betreurt zij, dat de houding der gedelegeerden den indruk gemaakt heeft, als zou in genoemd opzicht de Nederlandsche P.E.N.-club aan de Duitsche zijde staan, en dat zij niet uitdrukkelijk tegen dezen schijn hebben gewaakt.

Het Nederlandsche centrum protesteert tegen het gedrag der Duitsche centra, die medeleden, op gronden, die met kunst noch letteren verband houden, uit het lidmaatschap hebben ontzet en betuigt zijn afkeer van het verbranden van boeken, waaronder geschriften zijn, die den Duitschen geest eer aandoen. Zij bejammert de gebleken onmacht der Duitschers om tegen dezen maatregel op te treden.

Het Nederlandsche centrum erkent de beginselen van humaniteit en geestelijke vrijheid als onaantastbare waarden van het menschelijk bestaan."

Verder werd een voorstel van dr. Boutens met algemeene stemmen aangenomen om zich tot het hoofdcentrum te Londen te richten in dezen zin:

„dat volgens onze beschouwingen ieder centrum in zijn eigen land zoo nationaal mogelijk moet zijn, dat het P.E.N.-centrum, wanneer wij er internationaal mee moeten samenwerken, behoort een representatie te zijn van zijn eigen literatuur, zoodat dus via Londen aan het Duitsche P.E.N.-centrum moet worden medegedeeld, dat dit centrum op dit oogenblik niet meer de vertegenwoordiging is van de Duitsche literatuur, maar dat wij het moeten beschouwen als te zijn gedesorganiseerd en dat het de kracht zal moeten vinden om zich te reorganiseeren. Dit centrum zal zich dus geheel moeten reorganiseeren, wanneer het dit zal inzien, daar dit de eenige manier is om dit centrum in het P.E.N.-verband te behouden." **(V. b. 325 B.)**

F. **SUIKERZIEKTE. — Nazorg.** — In een te Utrecht in het Jaarbeursgebouw gehouden vergadering, bijeengeroepen door een comité, bestaande uit de hoogleeraren in de inwendige geneeskunde aan alle Nederlandsche universiteiten, is het besluit genomen tot oprichting van een Vereeniging ter bestudeering van het geheele vraagstuk van de nazorg bij diabetes.

Men was het er over eens, dat de resultaten van de behandeling der suikerziekte te wenschen lieten, deels tengevolge van den aard der ziekte zelf, deels tengevolge van het feit, dat de patiënten zich over het algemeen onvoldoende laten controleeren.

(Zie rubriek: Geneeskunde.)

G. **DUITSCHLAND. — Dr. Hugenberg's rede te Londen.** — Men deelt ons mede, dat in een bijeenkomst van de Duitsche delegatie op dr. Hugenberg scherpe critiek is geoefend wegens het door hem ingediende memorandum, waarin hij vraagt Duitschland zijn koloniën in Afrika terug te geven. Het memorandum vertolkt niet de meening van de andere leden der delegatie, doch slechts de persoonlijke meening van dr. Hugenberg. Dr. Bang, de financieele expert der Duitschers, zal voorloopig dr. Hugenberg's plaats in de delegatie innemen. **(Vorig bericht blz. 868 D.)**

A. **NEDERLAND. — Filmindustrie.** — Volgens het jaarverslag der Philips Fabrieken, zijn te Eindhoven maatregelen getroffen tot het inrichten van een complete Philips geluidsfilm-studio met daarbij behoorende outillage, welke aan filmproducenten ter beschikking zal worden gesteld.
Door gebruik te maken van deze aan alle technische en acoustische eischen voldoende studio en de daarin aanwezige opname-apparatuur, die in het buitenland reeds een zeer goeden naam heeft verworven, zal het mogelijk zijn Nederlandsche films op te nemen, die in kwaliteit niet voor de producten van het buitenland behoeven onder te doen.
Tevens bestaat ook de mogelijkheid, reeds opgenomen zwijgende films, na te synchroniseeren, resp. van begeleidende muziek te voorzien, opdat deze films voor vertooningen in bioscopen met geluidsfilm-apparaten in aanmerking kunnen komen.
Begin Juli a.s. zal te Eindhoven, in opdracht van een Comité van Initiatief een aanvang worden gemaakt met het opnemen van „Willem de Zwijger", een historische film, onder regie van G. J. Teunissen, volgens een door hem ontworpen scenario. **(851 E.)**

B. **EUROPA'S SCHULDEN AAN AMERIKA. — Nota aan Frankrijk en alle achterstallige debiteuren.** — De Amerikaansche regeering heeft een nota gericht tot Frankrijk, waarin het volgende wordt gezegd:
„De regeering der Ver. Staten bevestigt de ontvangst van de nota der Fransche regeering, waarin deze haar standpunt uiteenzet aangaande de schuldverplichtingen, waaraan op 15 Juni voldaan moest worden. Zij constateert, dat de Fransche regeering in gebreke is gebleven den schuldentermijn, die op grond van de bestaande overeenkomst tusschen Frankrijk en Amerika, betaald moest worden, geheel of gedeeltelijk te voldoen. De Amerikaansche regeering moet in openhartigheid de aandacht vestigen op de problemen, die zijn opgeworpen doordat de Fransche regeering in gebreke bleef den schuldentermijn van 15 Dec. 1932 te voldoen, welke problemen nog niet zijn opgelost en door de twee landen zelfs nog niet zijn besproken."
Een nota, overeenkomstig die aan Frankrijk, is o.a. gezonden aan België en Polen. **(V. b. 868 G.)**

C. **POLEN. — Duitsch-Poolsch spoorwegverdrag.** — Op 16 Juni '33 zijn op het Poolsche ministerie van Buitenlandsche Zaken te Warschau door den Poolschen minister van Buitenlandsche Zaken Beck en den Duitschen gezant von Moltke de ratificatie-oorkonden uitgewisseld van het Duitsch-Poolsche verdrag van 21 November 1930, waarbij het spoorwegverkeer tusschen Oost-Pruisen en andere staten via Polen, den Vrijstaat Danzig en het Duitsche Rijk wordt geregeld.
De Poolsche bladen wijzen er op dat deze overeenkomst beschouwd moet worden als een positieve stap op den weg naar normale Duitsch-Poolsche betrekkingen. (Gazeta Polska)

D. **BELGIE. — Omzetbelasting. - Kaas. - Radio-artikelen.** — In de Belgische Staatscourant zijn twee K. B. verschenen, waarin bepaald wordt, dat de omzetbelasting van 5%, die van bepaalde importartikelen bij den invoer wordt geheven, met ingang van 13 Juni '33 uitgestrekt wordt tot een aantal producten waaronder harde en halfzachte kaas. Voorts wordt de weeldebelasting van 9% in het vervolg ook geheven van radiotoestellen en onderdeelen.
(Vor. ber. Invoerrechten 631 F.)

E. **OOSTENRIJK. — Nationaal-Socialistische partij verboden.** — Volgens een mededeeling van den officieelen berichtendienst zijn, ingevolge besluit van den ministerraad, de nationaal-socialistische S.A.- en S.S.-formaties, samengevat in den zoogenaamden „Vaterländischen Schutzbund", ontbonden. De ministerraad besloot voorts, de „nationaal-socialistische Duitsche Arbeiderspartij" in Oostenrijk en in het bijzonder ook de vorming van eenige partij-organisatie, te verbieden.
Aanleiding hiertoe was een aanslag te Krems a. d. Donau, waar op 19 Juni drie handgranaten werden geworpen naar een afdeeling hulppolitie, die van een oefening terugkeerde. Twee er van ontploften, de derde kon onschadelijk worden gemaakt. Twaalf leden van de hulppolitie werden zwaar, acht licht gewond. De daders zijn onbekend in een nabij gelegen bosch ontkomen. De politie heeft direct buitengewone maatregelen getroffen. Voorts zijn militaire en politieversterkingen van Weenen naar Krems gezonden.
S.S.- en S.A.-mannen worden beschuldigd den aanslag te hebben gepleegd. **(Vorig bericht blz. 866 E.)**

F. **AMSTERDAM. — Katholieke plechtigheid in het Stadion.** — De Vereeniging Katholiek Amsterdam heeft op 18 Juni ter gelegenheid van het Heilige Jaar in het Stadion het Amsterdamsche sacramentsspel „Anno Sancto", onder leiding van Frank Luns, opgevoerd. Dit sacramentsspel bestaat uit twee deelen, van welke het eerste de Paus (Rome en het Heilige Jaar), het tweede de reconstructie van Amsterdams mirakelprocessie tot grondslag had. Z. D. H. de bisschop van Haarlem, mgr. J. D. J. Aengenent, celebreerde een Pontificaal-Lof. **(Vor. ber. blz. 758 M.)**

G. **INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE. — Duitsche delegatie verlaat de conferentie.** — De Duitsche delegatie heeft de internationale arbeidsconferentie verlaten, blijkens een afgelegde verklaring wegens beleedigingen aan haar adres in de arbeidersgroep. **(Vorig bericht blz. 868 E.)**

20 JUNI 1933

H. **KLEINE ENTENTE. — Dr. Benesj over toetreding van Oostenrijk.** — Een vertegenwoordiger van een der Praagsche dagbladen had te Londen een interview met den Tsjechischen minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Benesj, die krachtig pleitte voor toetreding van Oostenrijk tot de Kleine Entente.
Dr. Benesj verklaarde o.a., dat Oostenrijk thans eindelijk de politiek was gaan volgen, die in overeenstemming was met de ware missie van Oostenrijk in de Donau-landen. De economische belangen der Donaustaten staan niet tegenover elkaar. De oude monarchie was economisch een zeer gezond en goed gefundeerd bolwerk. Dr. Benesj was er van overtuigd, dat men binnen korten of langen tijd de consequenties van deze verbondenheid zou moeten trekken, wanneer men weer voorwaarts wilde komen. De Kleine Entente was te allen tijde bereid, haar bond met nieuwe vrienden uit te breiden. Oostenrijk had de gelegenheid, mede te werken aan een economisch geheel, dat op zijn manier ook een groote mogendheid was, zonder het eigenlijk te zijn. Daardoor zou Oostenrijk medewerken aan de oplossing der Midden-Europeesche problemen en de politieke vriendschap en het vertrouwen helpen herstellen. **(Vorig bericht blz. 852 C.)**

I. **TWEEDE KAMER. — Nieuwe Kamerleden.** — De voorzitter van het Centraal Stembureau heeft, aangezien de op 29 April '33 tot lid van de Tweede Kamer benoemde leden, de heeren Alimin Prawiradirdja en Sardjono, niet binnen den gestelden termijn hun geloofsbrieven hebben ingezonden, zoodat hun plaatsen geacht worden opnieuw te zijn opengevallen, benoemd verklaard de heeren C. J. Schalker te Amsterdam en R. Effendi te 's-Gravenhage. Verder werd benoemd jhr. mr. J. W. H. Rutgers van Rozenburg als opvolger van prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne.
(Vorig bericht blz. 853 D.)

K. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerk. - Rijksbisschop niet officieel erkend.** — De gevolmachtigde van Hitler voor protest.-kerkelijke zaken, Pfarrer Müller, heeft aan de protestantsche kerkgenootschappen medegedeeld, dat de Rijkskanselier en de Rijkspresident den gekozen Rijksbisschop Fr. Von Bodelschwingh niet kunnen ontvangen en dat het ambt van Rijksbisschop nog niet officieel bestaat. **(850 E.)**

A. **VEREENIGDE STATEN. — $ 3.612 millioen voor werkverschaffing.** — De Senaat heeft op 15 Juni '33 zijn goedkeuring gehecht aan het wetsontwerp, waarbij een bedrag van $ 3.612 millioen wordt toegestaan voor de uitvoering van werken van openbaar nut, w.o. het in cultuur brengen van het dal van de Tennessee en de bouw van een electrische centrale in het Muscle Shoals-gebied. De wet is inmiddels ook door president Roosevelt onderteekend en bekrachtigd.

(Vorig bericht blz. 789 F.)

B. **HONGARIJE. — Verklaring van minister-president Gömbös inzake zijn reis naar Berlijn.** — In de op 20 Juni '33 gehouden zitting van het Huis van Afgevaardigden heeft minister-president Gömbös het woord genomen om breedvoerig verslag te geven van zijn reis naar Berlijn.

Hij verklaarde de reis naar Berlijn, waarheen Rijkskanselier Hitler hem had uitgenoodigd, om drie redenen te hebben gemaakt: met het oog op de oplossing van den economischen noodtoestand, om zich op de hoogte te stellen van de binnenlandsche politiek van het Duitsche rijk en om de positie van het land vast te stellen binnen het kader van de Europeesche politiek. Bovendien, aldus Gömbös, is het gemakkelijker een gunstige atmosfeer tusschen twee staten te scheppen, wanneer de leiders in direct contact met elkander treden.

Over den Duitschen binnenlandschen politieken toestand wenscht Gömbös zich niet uit te laten. Hij zeide, dat het Duitsche wezen een wedergeboorte doormaakt. Het Duitsche rijk noemde hij een factor, waarmede de geheele wereld rekening moet houden. Hitler en de nat.-soc. beweging hebben de geheele menschheid een dienst van wereld-historische beteekenis bewezen door aan het communistische gevaar in Duitschland een einde te maken.

Wat de rechtsgelijkheid betreft, stemt Gömbös' opvatting met die van Hitler overeen.

De reis naar Berlijn heeft geenszins betrekking gehad op de Oostenrijksch-Hongaarsche vriendschap. Aan den anderen kant is het niet onverschillig of de Duitsche politiek pro- of anti-Hongaarsch is.

De onafhankelijkheid van Oostenrijk is geen Duitsche, maar een Europeesche kwestie. Deze onafhankelijkheid acht Gömbös niet bedreigd, zoolang de Duitsche politiek naar den vrede streeft.

(Pesti Hirlap)

C. **NEDERLAND. — Nederlandsche belangen en het Duitsche Transfer-moratorium.** — De minister van Economische Zaken, mr. T. J. Verschuur, gaf op de schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid dr. L. G. Kortenhorst betreffende het nemen van maatregelen van Regeeringswege tot verdediging van de Nederlandsche belangen in verband met het door Duitschland ingestelde betalingsmoratorium, het volgende antwoord:

Met betrekking tot het standpunt van de Regeering ten aanzien van het door Duitschland ingestelde betalingsmoratorium moge worden verwezen naar de op 11 Juni in de dagbladen verschenen mededeelingen, waaruit blijkt, dat de Nederlandsche Regeering ten volle doordrongen is van den ernst der schade, welke uitvoering der plannen van de Duitsche Regeering Nederland zou berokkenen, dat, gelijk trouwens vanzelf spreekt, deze aangelegenheid de voortdurende aandacht der Regeering heeft en binnen de grenzen van het mogelijke niets doeltreffends zal worden nagelaten, waardoor de betrokken Nederlandsche belangen zouden kunnen worden beschermd.

Inderdaad is ook de Regeering van oordeel, dat de door Duitschland getroffen maatregel de mogelijkheid opent tot een concurrentie op de Nederlandsche markt, die het karakter van valuta-dumping zal dragen, indien en voor zoover betaling van den Duitschen export met gedeprecieerde Sperrmarken mogelijk zal worden.

Waar op het oogenblik het besluit van de Rijksbank het onderwerp uitmaakt van internationale besprekingen, is de Regeering van meening, dat de ontwikkeling van deze besprekingen af te wachten is, alvorens kan worden beslist, op welke wijze de Nederlandsche belangen tegen de door Duitschland ten dezen gevolgde politiek op de meest doeltreffende wijze kunnen worden verdedigd.

(Vor. ber. Nederland: Transfer-Moratorium 862 E.)

D. **PROF. DR. P. ZEEMAN.** — De Fransche Academie van Wetenschappen te Parijs heeft prof. dr. P. Zeeman te Amsterdam met 49 stemmen tegen één aangewezen ter vervulling van den buitenlandschen zetel, die was opengevallen tengevolge van het overlijden van Sir Edwin Ray Lankester.

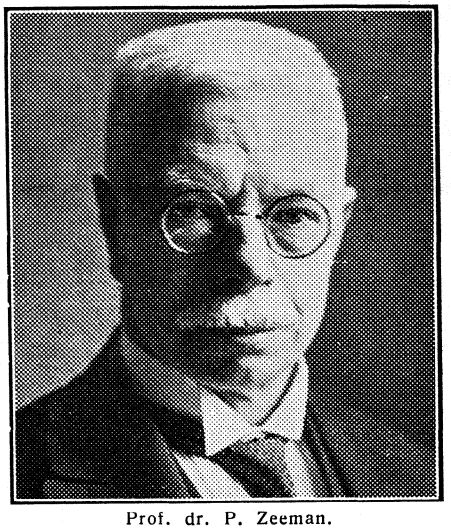

Prof. dr. P. Zeeman.

Naar aanleiding van deze verkiezing is het volgende van belang:

Er zijn slechts 12 buitenlandsche leden der academie. Zij worden gekozen uit alle verschillende vakken der natuurwetenschap.

In de laatste 25 jaren waren de professoren Van der Waals, Lorentz en Kamerlingh Onnes in deze groep; gelijktijdig echter waren nooit meer dan twee hunner opgenomen.

Een lijstje van de Nederlanders, die achtereenvolgens buitengewoon lid der Parijsche Academie waren, is belangwekkend, omdat er uit blijkt, dat na Petrus Camper meer dan een eeuw moest voorbij gaan, voordat Van der Waals een plaats kon innemen.

	Jaar der verkiezing.		Jaar der verkiezing.
C. Huygens . . .	1666	Camper	1785
Hartsoeker . . .	1699	Van der Waals . .	1910
Ruysch	1727	Lorentz	1910
Boerhaave . . .	1730	Kamerlingh Onnes	1925
Van Swieten . . .	1750	P. Zeeman . . .	1933

(Vorig ber. blz. 614 A.)

E. **RUSLAND. — Bezuiniging.** — In de officieele „Iswestija" van 14 Juni '33 komt een artikel voor over „Bezuiniging op regeeringsuitgaven" waaruit blijkt, dat de Sovjet-regeering zich genoodzaakt ziet haar uitgaven met ongeveer een milliard roebel in te krimpen; 350 millioen roebel waren reeds op het goedgekeurde budget voor dit jaar bezuinigd, doch thans wordt aan de verschillende Volkscommissariaten (ministeries) bevolen nieuwe bezuinigingen in te voeren en over de uitvoering van dit besluit op den 1sten Augustus '33 het Sofnarkom (d.i. de ministerraad) te verwittigen. (Iswestija)

F. **CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — President van China keurt den wapenstilstand goed.** — De President van China heeft den wapenstilstand met Japan goedgekeurd.

Ook de politieke afdeeling van de Kwomintang heeft zich uitgesproken voor onderhandelingen met Japan over een gemeenschappelijken strijd tegen het communisme. **(Vorig ber. blz. 850 G.)**

A. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Amerikaansch en Engelsch voorstel. - Algemeene onderhandelingen. —**
De Amerikaansche senator Pittmann heeft in de tweede subcommissie der valutacommissie van de Economische Wereldconferentie een resolutie ingediend, waarin de volgende verplichtingen worden voorgesteld, die de aan de conferentie deelnemende staten op zich zouden nemen:
1) Spoedig herstel van de stabiliteit der valuta;
2) Herstel van het goud als valutastandaard;
3) Het gebruik van goud zal beperkt worden tot de dekking der bankbiljettencirculatie en de regeling van de internationale betalingsbalans;
4) Standaardiseering van de wettelijke gouddekking, welke lager moet zijn dan de huidige gemiddelde dekking;
5) Uitnoodiging aan de centrale circulatiebanken direct bijeen te komen ter bespreking van de kwestie der metaalreserve. Hiervoor wordt voorgesteld 25%.
6) Met het oog op de belangrijkheid van het zilver en de noodzakelijkheid het vertrouwen in dit metaal in het Verre Oosten te herstellen, wordt voorgesteld, dat
a) de landen, welke het meeste zilver voortbrengen, den verkoop van zilver beperken;
b) de staten zich verplichten een devalorisatie van het zilver te verhinderen;
c) de staten er toe over gaan zilver weer te gebruiken voor valuta-doeleinden;
d) den centralen circulatiebanken wordt aanbevolen 80% van haar valutadekking in goud te houden en de overige 20% naar verkiezing in goud of zilver, dat tegen lageren prijs dan den algemeenen prijsstand van dit metaal moet worden gekocht.
In conferentiekringen heerscht algemeen de indruk, dat het niveau der onderhandelingen ter Economische wereldconferentie lager is dan men op internationale conferenties gewend is. Langzaam worden de onderhandelingen in de sub-commissies slepende gehouden. De openbare belangstelling is buitengewoon gering. De Economische commissie heeft 20 Juni deel II van het werkprogram behandeld (co-ordinatie van productie en beheer) zonder dat eenig tastbaar voorstel werd afgehandeld.
In de eerste sub-commissie voor financieele kwesties diende de Engelsche minister van Financiën, Chamberlain, het volgende voorstel in:
1. Een voldoende herstel van de groothandelsprijzen, teneinde den producent een economisch rendement te verzekeren en het evenwicht te herstellen tusschen de productiekosten en de prijzen.
2. Omdat een actie met betrekking tot de valuta een der belangrijkste factoren is om een verbetering der prijzen te bereiken, moeten principieele valuta-voorwaarden worden geschapen voor een herstel der prijzen, dus een deflatie worden tegengegaan, en goedkoop en overvloedig crediet worden verleend;
3. Verplichting der centrale bankinstellingen in de voornaamste staten samen te werken ter bereiking van het gestelde doel.
De tweede sub-commissie voor financieele aangelegenheden behandelde het voorstel-Pittmann betreffende het herstel van den gouden standaard. Besloten werd eenige detailkwesties in verdere sub-commissies te behandelen.
Namens de Duitsche Rijksbank verklaarde Vocke, dat hij de voorstellen onvoorwaardelijk goedkeurt. Hij sprak den wensch uit, dat de conferentie zich voor de voorstellen van Pittmann zal verklaren.
De Amerikaansche bankier Warburg gaf een uitvoerige toelichting op het voorstel van Pittmann.
De Engelsche vertegenwoordiger stelde een amendement voor op de verklaring van Pittmann, waarbij ieder land de van kracht verklaring dezer plannen wordt overgelaten tot een geschikt tijdstip. **(Vorig bericht blz. 869 G.)**

21 JUNI 1933

B. **DUITSCHLAND. — Nieuw bestuur der S.P.D. —** De Duitsche sociaal-democratische partij heeft op 19 Juni een uit zes leden samengesteld nieuw bestuur gekregen, bestaande uit de leden Westphal, Stelling, Rinner en Künstler en de voorzitters van de fracties van den Rijksdag en den Pruisischen Landdag, Loebe en Scillat.
De zes leden, waaruit het nieuwe partijbestuur bestaat, bezitten allen gelijke rechten, zoodat de Duitsche sociaal-democratische partij tot nader order geen algemeen partijvoorzitter heeft.
Het nieuwe partijbestuur heeft onmiddellijk na zijn verkiezing de volgende verklaring gepubliceerd:
„Het nieuwgekozen partijbestuur te Berlijn heeft uitsluitend de verantwoordelijke leiding van de partij. Duitsche partijgenooten, die zich naar het buitenland hebben begeven, kunnen geen enkele verklaring namens de partij afleggen. Voor al hun uitlatingen wijst de partij elke verantwoordelijkheid van de hand."
(Berliner Tageblatt) **(Vorig ber. blz. 862 D.)**

C. **DANZIG. — Nieuwe regeering.** — De Volksdag van Danzig is op 20 Juni '33 voor de eerste maal bijeengekomen. Tot president van den Senaat werd dr. Rauschning gekozen. Met de stemmen der Nat.-Socialisten en het Centrum werden de volgende senatoren gekozen:
Voorloopig vice-president en senator van Binnenlandsche kwesties: Arthur Greiser (N.S.D.A.P.); Onderwijs: Boeck (N.S.D.A.P.); Bedrijven: Huth (N.S.D.-A.P.); Financiën: Dr. Hoppenrath (N.S.D.A.P.); Bouwaangelegenheden: Hoeppner (N.S.D.A.P.); Sociale Zaken: Hohnfeldt (N.S.D.A.P.); Volksgezondheid: Dr. Kluck; Justitie: Dr. Wiereinski Keiser (Centrum); Bijzondere aangelegenheden: v. Wunck (N.S.D.A.P.); Bertling (N.S.D.A.P.) en Prelaat Sawatzki (Centrum).
De vertegenwoordiger van het Duitsch Nationale Front, Weise, verklaarde vooraf dat het Duitsch Nationale Front zich bij de verkiezing der senatoren van stemming zou onthouden.
(Danziger Allgemeine Zeitung)

D. **KLARA ZETKIN OVERLEDEN.** — Klara Zetkin-Eissner werd op 5 Juli 1857 geboren. Zij was eerst onderwijzeres, doch op grond van haar Marxistische wereldbeschouwing gaf zij deze carrière op. Zij begaf zich naar Parijs, waar zij den Russischen socialist Ossip Zetkin leerde kennen. Na den dood van haar man vestigde zij zich te Stuttgart, waar zij de leiding op zich nam van het vrouwenorgaan der partij. Hieraan werkte zij mede tot 1916.
In Stuttgart huwde zij in 1899 den welgestelden kunstschilder Zundel. Door haar groot redenaarstalent verschafte zij zich grooten invloed in de S.P.D. Sedert 1892 speelde zij op het partijcongres een belangrijke rol.
Tegen het einde van den oorlog werd zij gearresteerd. Steeds meer voerde haar weg naar links. Als lid van de U.S.P.D. werd zij na de revolutie gekozen in den Wurtembergschen Landdag, waar zij zich bij de communisten aansloot. Van 1920 tot midden 1932 was zij onafgebroken lid van den Rijksdag, hoewel zij sinds het voorjaar 1924 bijna uitsluitend in Moskou woonde. Zooals zij eerst secretaresse was van de Tweede zoo werd zij later secretaresse van de Derde Internationale. Haar 75sten verjaardag werd met grooten luister gevierd. Zij werd beschouwd als een der grootste figuren van de Duitsche en internationale revolutionnaire arbeidersbeweging. Op 30 Augustus 1932 heeft zij als ouderdomspresidente den Duitschen Rijksdag geopend. Zij is op 20 Juni '33 in een herstellingsoord bij Moskou overleden.

E. **NEDERLAND. — Congres van den R.K. Middenstandsbond. - Crisishulp voor den winkelier.** — Onder voorzitterschap van den heer C. J. G. Struyken hield de R.K. Middenstandsbond op 13 Juni '33 in Hotel l'Europe te Utrecht een congres, dat geheel gewijd was aan de besprekingen over een crisiscrediethulp van den middenstand.
Na een kort openingswoord van den voorzitter, hield de heer mr. J. A. G. M. van Hellenberg Hubar, lid van de Tweede Kamer en directeur van het bureau van den N. R. K. M., een inleiding over het onderwerp

van het congres. Hij zette o.a. uiteen, hoe de slechte toestand zich voor de middenstanders ontwikkeld heeft en na gewezen te hebben op het gebrek aan cijfers en gegevens, waardoor men de moeilijkheden duidelijk zou kunnen aantoonen, vroeg spr. zich af, op welke wijze de middenstand te helpen is.
Nadat door enkele personen gedebatteerd was, werd door de vergadering een resolutie aangenomen, waarin zij haar teleurstelling er over uitsprak, dat tot dusver door de regeering nog geen beslissing is genomen op het door de Ned. Middenstandsbonden gedane verzoek om rechtstreeksche crisishulp voor den middenstand, door beschikbaarstelling, met garantie van het Rijk, van crediethulp voor gezonde middenstandsondernemingen, die door de crisis in moeilijkheden zijn geraakt, en waarin zij constateerde, dat de regeering toch blijkbaar van oordeel is, dat niets mag worden nagelaten om gezonde bedrijven, die door de crisis worden bedreigd, te ondersteunen, zoodat zij verwachtte, dat ook aan den middenstand de rechtstreeksche crisishulp niet zal worden onthouden.
(Vorig bericht blz. 637 E.)

A. **DUITSCHLAND. — Bijlegging van het Duitsch-Letsche geschil.** — Naar Wolff verneemt heeft minister von Neurath te Londen met zijn Letschen collega besprekingen gevoerd over een bijlegging van het geschil, dat geleid heeft tot afkondiging van het invoerverbod van boter uit Letland naar Duitschland. Het overleg heeft een bevredigenden loop gehad, zoodat bijlegging van het geschil zoo goed als zeker is. De Letsche minister van Buitenlandsche Zaken heeft aan zijn Duitschen collega te Londen, von Neurath, de bindende verklaring gegeven, dat de Letsche regeering met alle haar ter beschikking staande middelen elke boycot tegen Duitsche goederen en propaganda zal verhinderen. Voorts heeft de Letsche regeering maatregelen toegezegd tegen de leiders van de vergadering van Joodsche organisaties, waarin het boycot-besluit genomen is. De Duitsche regeering zal nu den invoer van Letsche boter weer toelaten.
(Vorig bericht blz. 859 C.)

B. **KANKER. — Naar het einddoel bij de kankerbestrijding?** — Acht jaar geleden reeds is een reagens bereid, waarvan men hoopte, dat het de kwaadaardige kankercellen zou vernietigen zonder de gezonde cellen te schaden.
Bij proeven op buiten het lichaam gekweekte kankerelementen en gezonde cellen bleek het serum de eerste inderdaad te dooden, terwijl de tweede in leven bleven. Proeven op aan kanker lijdende ratten mislukten aanvankelijk, doordat het serum in het lichaam van den rat te veel verdund werd. Na verkrijging evenwel van de vereischte concentratie gelukte het bij ratten en muizen, zoowel overgeplanten als spontanen kanker tot volkomen genezing te brengen, zonder dat het mogelijk was, bij deze dieren daarna nog tumoren te implanteeren en tot groei te brengen.
Thans zal moeten worden nagegaan of het serum dezelfde uitwerking heeft op het menschelijke lichaam.
(Morning Post). **(Vorig bericht blz. 759 F.)**

C. **S.D.A.P. — Communiqué inzake tactiek der partij.** — De volgende mededeeling wordt in „Het Volk" van 21 Juni '33 gepubliceerd:
In het communiqué van de vergadering van het Partijbestuur van Zaterdag 10 Juni maakten wij reeds bekend, dat het Partijbestuur onmiddellijk na de verkiezingen den uitslag hiervan besprak, waarna deze discussies in de vergadering van den Partijraad werden voortgezet. Vanzelfsprekend kwam daarbij in discussie de vraag, of de door de Partij gevolgde tactiek juist is geweest.
De conclusies der besprekingen leidden er toe, dat besloten werd tot het instellen eener commissie, welke voor den 1sten October '33 aan het Partijbestuur verslag zal uitbrengen over de vraag, of, en zoo ja welke veranderingen in verband met de gewijzigde economische en politieke omstandigheden in binnen- en buitenland in programs, besluiten en tactiek der Partij aanbeveling verdienen. Deze commissie zal op zeer korten termijn onder leiding van p.g. Albarda worden geïnstalleerd en bestaat uit de volgende partijgenooten: ir. J. W. Albarda, voorzitter; J. F. Ankersmit, W. Banning, E. Boekman, S. Groeneweg, E. Kupers, J. W. Matthijsen, J. Oudegeest, J. E. Stokvis, J. in 't Veld, K. Vorrink, J. v. d. Wijk en G. v. d. Bergh, lid-secretaris.
(Vorig ber. zie Nederland, rubriek S.D.A.P.)

22 JUNI 1933

D. **DUITSCHLAND. — De Stahlhelm sluit zich aan bij de Nat.-soc. beweging.** — Het Rijkspersbureau der N.S.D.A.P. deelt mede:
In een bespreking, welke op 21 Juni '33 heeft plaats gevonden tusschen den Rijkskanselier, den Rijksminister van Arbeid, den Rijksminister voor de Weerbaarheid en vice-kanselier v. Papen, werd overeengekomen:
Ter verzekering van de ten uitvoer legging der nationaal-socialistische revolutie sluit de Stahlhelm, Bond van Frontsoldaten, zich op de volgende wijze bij de nat.-socialistische beweging aan:
a) De kern van den Stahlhelm blijft onder de leiding van den bondsleider;
b) De bondsleider verbiedt van stonde af aan den leden van den Stahlhelm lid te zijn van een andere partij dan de N.S.D.A.P.;
c) De leider der N.S.D.A.P., Adolf Hitler, laat de leden van den Stahlhelm toe tot de N.S.D.A.P.;
d) De Jungstahlhelm komt naast S.A. en S.S. en onder leiding van den oppersten leider der S.A. De „Scharnhorst" wordt opgenomen in de Hitler-jeugd;
e) De leider van den Jungstahlhelm, v. Morozowicz, treedt toe tot den staf van den oppersten leider der S.A.
Berlijn, 21 Juni '33. (w.g.) Adolf Hitler, Franz Seldte.
(Vor. ber. blz. 867 C; Stahlhelm 798 K.)

E. **DUITSCHLAND. — Verbod van de Duitsch-nationale strijdorganisaties (Kampfringe en Kampfstaffeln).** — Het verbod der strijdkringen van het D.-N.-front en van de Bismarck-jeugd is op 21 Juni '33 in geheel Pruisen door de geheime staatspolitie in samenwerking met Schupo uitgevoerd. De Pruisische premier heeft zich, naar Wolff meldt, tot dezen maatregel te meer genoodzaakt gezien, daar de leiding der Kampfstaffeln een ongelooflijk gebrek aan inzicht aan den dag heeft gelegd en geen einde heeft gemaakt aan ondragelijke toestanden.
In het Rijk is de overeenkomstige maatregel op gelijke wijze gevolgd. De aanwijzing daartoe is uitgegaan via de Rijksstadhouders van de centrale instantie. De uit het Rijk ontvangen rapporten toonen aan, dat overal een vèrgaande communistische ondermijning heeft plaats gevonden. De Bismarckbond, welke zich heeft vrij gehouden van deze ondermijning, is verboden, omdat de onderstelling gerechtvaardigd scheen, dat hij als toevluchtsoord zou worden gebruikt voor de in gevaar gebrachte Kampfstaffel.
De leider van den Reichskampfring, v. Bismarck, zal voor een verhoor worden ontboden. Hij weigert toe te geven, dat communisten zouden zijn toegelaten tot de Kampfstaffeln. In toonaangevende kringen heeft men niet den indruk gekregen, dat het ernstig zijn bedoeling was de Kampfstaffeln te reorganiseeren.
(Völkischer Beobachter). **(Vor. ber. blz. 800 H.)**

F. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Tariefbestand.** — Het tariefbestand is thans voor geheel Europa van kracht. De laatste achterblijver, Joegoslavië, is eveneens, zij het met zekere reserves, toegetreden. In ieder geval heeft men dus bereikt, dat tijdens den duur der conferentie geen nieuwe of hoogere handelsbarrières zullen worden opgeworpen.

De conferentie zou dus kunnen overgaan tot het uitwerken van practische maatregelen tot het neerhalen van deze hinderpalen voor den internationalen handel. **(V. b. Econ. Wereldconf. 872 A; Tariefbestand 817 F.)**

A. **NEDERLAND. — Landbouwgewassen. - Overzicht van de beteelde oppervlakte.** — Het onderstaande overzicht van de oppervlakten, met verschillende gewassen beteeld, is samengesteld naar gegevens, die burgemeesters met medewerking van de commissies van bijstand voor de landbouwstatistiek verzameld hebben en dat aan de „Staatscourant" is ontleend.
In onderstaande tabel zijn, naast de voorloopige cijfers voor het jaar 1933, vermeld de definitieve cijfers, aangevend de oppervlakten, in 1932 met de onderscheidene gewassen beteeld, terwijl ter vergelijking zijn opgenomen de overeenkomstige gemiddelden in het tijdvak 1922—1931.

Beteeld met:	1933 H.A.	1932 H.A.	1922-1931 H.A.
Wintertarwe	113.282	101.906	51.656
Zomertarwe	20.876	18.165	6.340
Rogge	164.482	165.727	197.138
Wintergerst	7.041	6.658	9.328
Zomergerst	10.618	13,313	18.340
Haver	136.574	141.811	152.844
Boekweit	555	427	1.708
Totaal granen	453.428	448.007	437.354
Veldboonen	9.764	9.497	14.059
Erwten	42.528	38.489	38.395
Stamboonen	6.973	6.848	7.837
Totaal peulvruchten	59.265	54.834	60.291
Koolzaad	1.495	1.402	2.116
Bruin mosterdzaad	405	271	297
Geel mosterdzaad	2.731	1.116	2.088
Karwijzaad	5.202	7.545	5.433
Blauwmaanzaad	5.201	1.694	3.002
Vlas	4.702	1.995	12.888
Kanariezaad	251	582	3.084
Andere handelsgewassen	6.174	5.686	5.803
Totaal handelsgewassen	26.161	20.291	34.711
Land- en tuinbouwzaden	7.008	6.087	6.105
Consumptie-aardappelen	128.423	148.295	139.028
Fabrieksaardappelen	24.986	27.823	33.085
Suikerbieten	47.333	40.173	61.033
Mangelwortels en voederbieten	44.551	44.006	38.819
Koolrapen en knollen	11.174	11.662	12.016
Gele wortelen of paardenpeen	1.516	1.710	2.087
Cichorei	358	510	760
Ajuin of uien	4.617	4.128	3.782
Andere knol- en wortelgewassen	234	339	527
Totaal knol-, wortel- en bolgewassen	263.192	278.646	291.137
Klavers	28.225	30.674	33.332
Kunstweiden	26.051	18.881	15.604
Andere groenvoedergew.	6.329	5.691	7.964
Totaal groenvoedergew.	60.605	55.246	56.900
Algeheel totaal	869.659	863.111	886.498

(Vorig bericht blz. 780 C.)

B. **SIAM. — Nieuwe liberale staatsgreep.** — Terwijl koning Prajadhipok uit Bangkok naar zijn zomerresidentie vertrokken was en zijn paleis te Hoeahin aan de kust had betrokken, hebben de leiders der liberale partij op 20 Juni '33 in den loop van den nacht, naar V.D. uit Bangkok meldt, den tweeden staatsgreep in het afgeloopen jaar voltrokken en wel op even resolute en vreedzame wijze als de vorige maal.
Terwijl Bangkok sliep, bezetten soldaten en matrozen alle regeeringsgebouwen en de belangrijkste strategische punten der stad. De president van den Staatsraad, Phya Manopakaratoa, die met twee andere ministers werd gearresteerd, legde zijn functie neer, waarna de geheele raad van state aftrad. De staatsgreep, die voltrokken werd zonder dat ergens een schot werd gelost, stond onder leiding van kolonel Phya Bahol Bolabayoeha, die juist een dag tevoren, op 19 Juni, was afgetreden als opperbevelhebber van het Siameesche leger.
Phya Bahol Bolabayoeha was eveneens een der leiders van den liberalen staatsgreep, juist een jaar geleden, waardoor koning Prajadhipok gedwongen werd zijn positie als absoluut monarch op te geven en een grondwet te aanvaarden met een sterk parlementair karakter en vrij vèr gaande ministerieele verantwoordelijkheid. Deze grondwet werd op 28 Juni van het vorige jaar door den koning onderteekend en trad in December in werking. Toen de leider der tegelijkertijd aan het bewind gekomen liberale partij, Loeang Pradit, echter naar de meening des konings te radicaal politieke en economische plannen wilde verwezenlijken, deed de koning op 2 April '33 een staatsgreep, zette de regeering af en stelde de grondwet buiten werking, waarna een conservatieve koers werd ingeslagen.
De liberale elementen zaten echter niet stil en maakten gebruik van de groeiende ontevredenheid om thans dezen nieuwen staatsgreep uit te voeren. Het is nog niet bekend, hoe de koning hierop zal reageeren.
(Vorig bericht Staatsgreep blz. 758 B.)

C. **DUITSCHLAND. — Maatregelen tegen de Beiersche Volkspartij.** — De politie te München deelt mede: Gedurende den laatsten tijd zijn de verdenkingen tegen leidende personen der Beiersche Volkspartij in verband met de jongste gebeurtenissen in Oostenrijk, in het bijzonder met het eenige dagen geleden aldaar afgekondigde verbod der N.S.D.A.P., zoodanig toegenomen, dat geconcludeerd moest worden tot het bestaan van verbindingen tusschen de Beiersche Volkspartij en de Christelijk-Socialen alsmede de Heimatwehr in Oostenrijk.
De Beiersche politieke politie heeft derhalve een actie ingezet tegen de functionarissen der Beiersche Volkspartij in geheel Beieren. (Der Angriff)

D. **NEDERLAND EN BELGIE. — Interview met jhr. de Graeff.** — De „Nation Belge" publiceert een onderhoud van zijn specialen correspondent in Nederland, den heer J. de Geynst met jhr. de Graeff, den Nederlandschen minister van Buitenlandsche Zaken. Over de Nederlandsch-Belgische betrekkingen komt daarin de volgende passage voor:
„Verder zou ik Uwe Excellentie willen vragen of U zich voorstelt de besprekingen met België te hervatten om te komen tot herziening van de verdragen van 1839."
Jhr. de Graeff antwoordde daarop: „Ik ben pas sinds enkele weken aan het departement van Buitenlandsche Zaken en heb de zoo gecompliceerde kwesties van die verdragen nog niet kunnen bestudeeren. Bovendien heeft de Nederlandsche regeering, alvorens zich met deze aangelegenheid, waarvan ik de belangrijkheid ten volle erken, bezig te houden, tot taak orde te stellen op de financiën en de staatsbegrooting in evenwicht te brengen.
Deze taak maakt eenheid van allen noodig. Wij hopen, dat die eenheid er ook zal zijn wanneer het er om zal gaan de kwesties te regelen, welke voor onze beide landen van belang zijn.
Het verdrag van Ouchy is een bewijs van den goeden wil van Nederland, van België en van Luxemburg. Wanneer het verloop der Londensche conferentie daartoe aanleiding zou geven, is er niets, dat Nederland en België belet te trachten het aantal onderteekenaars van dat verdrag te vergrooten.
Wat onze beide landen betreft, zij hebben zooveel

belangen gemeen, dat alles moet worden beproefd om de vriendschapsbanden, die hen binden, nauwer aan te halen. Ik voor mij zal op mijn departement niets nalaten om de toenadering tusschen Nederland en België te vergemakkelijken." (Nation Belge) **(739 G.)**

A. **DUITSCHLAND. — Freiherr v. Neurath over de gebeurtenissen in Oostenrijk.** — Uit Londen wordt aan de bladen gemeld, dat de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, Freiherr v. Neurath, in een onderhoud aan Engelsche persvertegenwoordigers betreffende het optreden van Oostenrijk tegen de nationaal-socialistische partij het volgende heeft verklaard:
„Wij denken er niet aan ons te mengen in de aangelegenheden van Oostenrijk. Natuurlijk volgen wij van buiten af de ontwikkeling, doch wij zijn niet voornemens te intervenieeren. Onze sympathieën zijn geheel bij het Oostenrijksche volk, doch het betreft een aangelegenheid, welke de Oostenrijkers zelf met hun regeering hebben af te handelen." **(844 D.)**

B. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE.** — **Mr. Trip contra Sir Neville Chamberlain.** — Mr. Trip, president der Nederlandsche Bank, verklaarde op 21 Juni '33 voor de eerste monetaire sub-commissie, dat hij zich niet geheel kon vereenigen met de resolutie, welke door den Engelschen kanselier van de schatkist was voorgelegd.
De essentieele factor voor een wereldherstel is het herstel van vertrouwen. Zoo zijn op het oogenblik leeningen op langen termijn practisch onmogelijk te sluiten, daar de beleggers geen vertrouwen hebben in de stabiliteit van de economische toekomst der wereld. De vraag is thans, of getracht moet worden het vertrouwen te herstellen door een gezonde monetaire en financieele politiek, of dat toevlucht genomen moet worden tot valuta-maatregelen, welke z.i. nooit het gewenschte doel zouden kunnen bereiken.
Mr. Chamberlain heeft er den nadruk op gelegd, dat de deflatie moet ophouden, doch, zoo vraagt mr. Trip, wil dit zeggen, dat de regeeringen haar begrootingen niet langer in evenwicht dienen te brengen en dat de centrale banken tot inflatie zouden moeten overgaan? Chamberlain's resolutie vraagt van de centrale banken, dat zij samenwerken om goedkoop en overvloedig crediet beschikbaar te stellen. Doch naar mr. Trip's opvatting bestaat de voornaamste taak van een centrale bank in de handhaving van de waarde van haar valuta en het in evenwicht houden van de betalingsbalans in het eigen land. Mr. Chamberlain's plannen voor de centrale banken verdienen alleen gesteund te worden, voor zoover zij niet in strijd zijn met de primaire taak der centrale banken.
De gouverneur van de centrale bank van Tsjecho-Slowakije verklaarde volkomen in te stemmen met de opmerkingen van mr. Trip. Samenwerking van de centrale banken zou kunnen leiden tot een grooteren omvang van het totaal beschikbare crediet, doch dit wil nog niet zeggen, dat van de ruimere credietvoorzieningen ook inderdaad gebruik gemaakt zou worden.
(Vorig bericht blz. 873 F.)

C. **BIJNIER. — Velerlei werkingen.** — Proeven hebben aangetoond, dat injecties met een extract uit de schors van de bijnier het arbeidsvermogen belangrijk doen toenemen. Na aanwending van het extract bij de Addison'sche ziekte keerde de normale spierkracht terug.
Hetzelfde gedeelte van de bijnier staat met de geslachtskenmerken in verband. Bijniertumoren bij de vrouw hebben deze vaak mannelijke karaktereigenschappen verleend; ziekten van de bijnier bij jonge mannen hebben bij dezen vrouwelijke eigenschappen tot ontwikkeling doen komen.
Ook met het vitamine C schijnt de schors van de bijnier in verband te staan en driemaal krachtiger te werken tot het voorkomen van scheurbuik dan sinaasappelsap. (Zie rubriek Geneeskunde)

D. **NEDERLAND. — Duitsche fondsen in ons land.** — Het jongste nummer van „De Kroniek van dr. A. Sternheim" bevat een groepsgewijs overzicht van de Duitsche leeningen, welke in de jaren 1925—1933 in Nederland werden uitgegeven. Sinds 1931 zijn echter geen leeningen meer ter beurze aangeboden. Hierbij komt men tot een bedrag van aandeelen van *f* 42 millioen en van obligaties van *f* 535 millioen reëele bedragen, beneyens nom. *f* 69 millioen religieuse leeningen, waarbij de volgende factoren in aanmerking genomen moeten worden:
1e. Er hebben op obligatieleeningen aflossingen plaats gehad, waarmede geen rekening gehouden is; over het algemeen hebben overigens in de eerste jaren weinig aflossingen plaats gehad.
2e. Het is volstrekt niet zeker, dat de emissies, officieel aangeboden, alle in Nederland geplaatst zijn, daarentegen kan in sommige gevallen meer in Nederlandsche trommels terecht zijn gekomen dan aanvankelijk het geval is geweest, wegens arbitrage.
3e. Buiten de officieel geëmitteerde fondsen zijn er nog talrijke introducties geweest, waardoor het belang bij den Duitschen handel en industrie grooter kan zijn, dan uit officieele emissiecijfers is op te maken.
Voorts zij aangeteekend, dat de groep Staats- en Gemeenteleeningen sterk is beïnvloed door de Dawes- en Young-leeningen, tezamen *f* 93 millioen.
Een recapitulatie der groepen volgt:

	Reëel bedrag. (In duiz. gld.)
AANDEELEN:	
Banken	7.953.000
Industrie	26.458.000
Electr., gas en water	7.766.000
	42.177.000
OBLIGATIES:	
Staats- en Gemeenteleeningen	147.041.000
Banken en Credietinstellingen	121.686.000
Industrie	143.683.000
Electr., gas en water	56.943.000
Mijnbouw	23.046.000
Diversen	42.529.000
	534.928.000

Opgemerkt moet nog worden, dat bij de omrekening in guldens de dollar op de bij de uitgifte nog geldende pariteit is aangenomen.
(Kroniek van dr. A. Sternheim) **(Vor. ber. 871 C.)**

E. **RUSLAND. — Het memorandum van dr. Hugenberg.** — De „Prawda", commentaar leverend op het memorandum van Hugenberg, waarschuwt Duitschland zijn handen van Sovjetgrondgebied af te houden en dreigt met drastische maatregelen van weerwraak, indien Duitschland deze waarschuwing niet in acht neemt. Volgens de „Prawda" vermeldt Hugenbergs nota openlijk de fundamenteele punten der buitenlandsche avontuurpolitiek van het fascisme. Hugenberg heeft slechts naar buiten gebracht wat de heerschers van Duitschland droomen en waarnaar zij streven. De heeren, die alle gevoel voor proportie verloren hebben, moeten met de kracht der Sovjets rekening houden en moeten weten dat de Sovjets in staat zijn zich te verdedigen en een stevigen slag toe te brengen aan degenen, die praten over en droomen van het bezetten van grondgebied der Sovjets. De fascisten dienen niet te vergeten, dat de Sovjets middelen zullen vinden tot het organiseeren van een tegenblok waardoor zij niet slechts hun verdediging zullen verzekeren, doch waarvan het gevolg ook zal zijn dat gebied, dat thans toebehoort aan degenen, die pogen door een rooversaanval op het grondgebied der Sovjets inbreuk te maken, zich in de handen der Sovjets zal bevinden. (Prawda)
(Vorig bericht Econ. Wereldconf. blz. 869 G.)

F. **LUCHTVAART. — Drijvende vliegtuigen.** — Teneinde op de vliegtuigmoederschepen te kunnen landen bezitten de vliegtuigen meestal uitsluitend een landingstoestel als in gebruik bij landvliegtuigen. Zij

zijn daarom ook gewoonlijk verloren, wanneer zij een noodlanding op het water moeten maken. Wel wordt soms een combinatie van landingstoestel en drijvers aangebracht hetgeen echter ten koste gaat van den nuttigen last en ook heeft men reeds proeven genomen om met behulp van drijvers op 't landingsdek van het vliegtuigmoederschip te landen, maar regel zal toch voorloopig wel blijven, dat de vliegtuigen met een landingstoestel voor landvliegtuigen worden uitgerust.
Het is dus van het grootste belang de vliegtuigen der vliegtuigmoederschepen zoo te vervaardigen, dat er zoo weinig mogelijk kans bestaat, dat zij verloren gaan. In verband hiermede heeft men bij het Engelsche vliegtuig Fairey Seal (zoowel te gebruiken als bombardeer-, jacht-, waarnemings- en verkenningsvliegtuig; het behoort tot het zware type) luchtzakken in romp en vleugels aangebracht om het bij landing op het water voor zinken te kunnen behoeden. Lichte geweldproeven zijn met deze constructie genomen. Het vliegtuig werd geramd, er werd over heen gevaren, doch het bleef drijven. De resultaten zijn dus zeer bevredigend. Tot het vliegtuig behoort verder een opvouwbare rubberboot. (Air and Airways)

(Zie rubriek Luchtvaart)

A. ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Commissies en sub-Commissies. — De Maasbode geeft onderstaand schema van de samenstelling der commissies en sub-commissies ter Economische Wereldconferentie.

Economische Conferentie
Voorzitter: MACDONALD

- Economische commissie, Voorzitter: Dr. H. COLIJN
  - Sub-commissie voor Handelspolitiek, Voorzitter: KROGMANN
  - Sub-commissie voor Coördinatie der productie, Voorzitter: Dr. LE BRETON
  - Sub-commissie voor Indirecte protectie
- Monetaire commissie, Voorzitter: COX
  - Sub-commissie voor voorl. Stabilisatie, Voorzitter: YUNG
  - Sub-commissie voor Gouden Standaard, Voorzitter: KIENBOCK
  - Technische commissie, Voorzitter: KIENBOCK
  - Zilver commissie, Voorzitter: PITTMANN

(Vorig bericht blz. 875 E.)

23 JUNI 1933

B. DUITSCHLAND. — Sociaal Democratische Partij verboden. —

Gebeurtenissen van den jongsten tijd, aldus een Wolffbericht uit Berlijn, hebben het onweerlegbare bewijs geleverd, dat de Duitsche soc.-democratie voor hoog- en landverraderlijke ondernemingen tegen Duitschland en zijn rechtmatige regeering niet terugschrikt.
Leidende personen in de S.P.D., zooals Wels, Breitscheid, Stampfer en Vogel, bevinden zich reeds sedert weken te Praag, om van daar uit den strijd tegen de nationale regeering in Duitschland te voeren.
Wels heeft een verklaring gepubliceerd, dat zijn uittreding uit het bureau der Tweede Internationale slechts gefingeerd is geweest. Hij heeft tot den voorzitter der arbeidersgroep op de intern. arbeidsconferentie te Genève een telegram gericht, waarin hij op lasterlijke wijze — het is nog steeds het W. B., dat aan het woord is — de arbeiders der overige landen tegen de nationale Duitsche regeering tracht op te zetten.
Het uitgebreide partijbestuur der S.P.D. heeft zich in de voor eenige dagen te Berlijn gehouden vergadering slechts voor het uiterlijk van deze lieden, zooals Wels, Breitscheid, enz., gedistancieerd, maar, hetgeen kenschetsend is, nagelaten die personen wegens hun landverraderlijke houding werkelijk af te schudden en uit de partij te zetten.
Integendeel is in een door de politie verraste geheime vergadering van soc.-dem. leiders te Hamburg eveneens landverraderlijk materiaal gevonden.
Dit alles dwingt tot de conclusie, dat de soc.-dem. partij in Duitschland als een den staat en het volk vijandig gezinde partij moet worden beschouwd, die op geen andere behandeling meer aanspraak kan maken, dan op de communistische partij is toegepast.
De rijksminister van binnenl. zaken heeft derhalve den regeeringen der landen verzocht op grond van de verordening van den rijkspresident ter bescherming van volk en staat van 28 Febr. 1933 de noodzakelijke maatregelen tegen de S.P.D. te treffen.
Met name moeten alle leden der soc.-dem. partij, die thans nog deel uitmaken van de volksvertegenwoordigingen en gemeenteraden, terstond van de verdere uitoefening van hun functie worden ontheven.
De vergoeding zal hun, zooals van zelf spreekt, niet meer worden uitbetaald.
De soc.-democratie kan ook niet meer in staat worden gesteld op eenigerlei wijze propagandistische actie te voeren.
Vergaderingen van de soc.-dem. partij, van haar neven- en „Ersatz"-organisaties zullen niet meer worden toegestaan.
Evenzoo mogen soc.-dem. bladen en tijdschriften niet meer worden uitgegeven.
Het vermogen van de S.P.D. en haar organisaties wordt, voor zoover het niet reeds in verband met de ontbinding der vrije vakvereenigingen is geconfiskeerd, in beslag genomen.
Met het landverraderlijke karakter van de S.P.D. — zoo eindigt het bericht — is het lidmaatschap van deze partij van ambtenaren, beambten en arbeiders, die uit openbare middelen salaris, loon of pensioen ontvangen, natuurlijk onvereenigbaar. (Völkischer Beobachter)

(Vor. ber. blz. 872 B.)

C. DUITSCHLAND. - Opheffing van alle vakbonden. -

De leider van het Duitsche „arbeidsfront" dr. Ley heeft naar het W.B. meldt een bekendmaking gepubliceerd, waarin hij zegt:
Bij de vorming van het Duitsche arbeidsfront moet worden opgetreden tegen de talrijkheid der werknemers- en werkgeversorganisaties.
Niet alleen moet daarmee de laatste schuilhoek van het Marxisme worden opgeruimd, maar ook de rampzalige verdeeldheid der Duitsche werkende klasse moet worden opgeheven. Kleingeestige en verwaande lieden zullen deze groote revolutionnaire daad niet erkennen en trachten met eigen organisaties dit werk te verzwakken.
Het is de wil van den leider, dat buiten het Duitsche arbeidsfront geen organisaties, noch van werknemers, noch van werkgevers, meer bestaan. Uitgezonderd zijn die organisaties, welke uitsluitend de vergrooting der vakbekwaamheid ten doel hebben.
Alle andere vereenigingen, ook z.g. katholieke en evangelische arbeidersvereenigingen, moeten als vijanden van den staat worden beschouwd, daar zij den grooten opbouw hinderen en remmen. Tegen hen gaat derhalve onze strijd, het is hoog tijd, dat zij verdwijnen.
Het nat.-socialisme handelt, zijn sterkte kennende, edelmoedig. Dit wordt door sommigen zijner kleine tegenstanders echter als zwakte beschouwd. Zoo meende het nat.-socialisme ook tegenover christelijke vakvereenigingen e.a. burgerlijke groepen edelmoedig te kunnen zijn. Deze daad werd met ondank en deloyauteit beloond.
Daarbij komt, dat in bovengenoemde organisaties de grootste corruptie in verband met kas- en economische aangelegenheden aan den dag is gekomen.
Naar aanleiding hiervan, aldus dr. Ley, bepaal ik het volgende: Alle bureaux der christelijke vakvereenigingen en beambtenorganisaties moeten met nat.-socialisten worden bezet.
De volgende leden van de groote arbeidsconventie van het Duitsche arbeidsfront: Otte, Baltrus, Brauer, Behrens, alsmede de chr. vakvereenigingsleiders Stegerwald, Imbusch, e.a., wor-

den door mij uit het Duitsche arbeidsfront gestooten. Zij mogen geenerlei handelingen meer verrichten en aan alle instanties van het arbeidsfront wordt hiermede verboden onderhandelingen, welke ook, met deze lieden te voeren.
(Der Angriff) **(Vorig ber. blz. 817 H.)**

A. **BELGIE. — Sla, bloemkool en meloen niet gecontingenteerd.** — Met betrekking tot den uitvoer naar België van groenten en fruit deelt de commissie inzake de contingenteering mede, dat van de Belgische regeering nader bericht is ontvangen, dat de invoer in België van sla, bloemkool en meloenen niet aan beperkende bepalingen zal worden onderworpen.
(Vorig bericht Contingenteering blz. 509 I.)

B. **INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE. - Engel en de Geneefsche Arbeidsconferentie.** — „Ministerialdirektor" Engel heeft op 21 Juni, naar het W. B. uit Berlijn meldt, voor persvertegenwoordigers een uiteenzetting gegeven van de motieven die de Duitsche delegatie er toe hebben gebracht, de Geneefsche internationale arbeidsconferentie te verlaten. (Engel was naast dr. Ley een der delegatie-leiders.) In de groep van de arbeidersvertegenwoordigers, aldus Engel, heerschte al direct een animositeit tegenover de Duitsche delegatie, welke op verschillende vergaderingen tot uiting kwam door scheldwoorden als „cipiers van den Duitschen arbeider" etc. Aan het verzoek van de Duitschers om deze scheldwoorden weer in te trekken werd geen gevolg gegeven. De Duitsche delegatie heeft daarom de conferentie moeten verlaten. Het ligt in elk geval aan Genève, aldus Engel, om naar een verzoening met de Duitschers te zoeken. **(Vorig bericht blz. 870 G.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Pest. - Stijgende cijfers.** — In het tijdvak van 26 Maart tot 22 April '33 zijn in Ned.-Indië 4757 personen aan pest overleden tegen 1748 in het overeenkomstige tijdvak van 1932.
(Vorig bericht blz. 799 C.)

D. **INTERNATIONAAL MUZIEKFEEST TE AMSTERDAM.** — Van 9 tot 15 Juni vond te Amsterdam het 11e Internationale Muziekfeest der International Society for Contemporary Music plaats. Vele buitenlandsche gasten vertoefden ter gelegenheid van dit feest in de hoofdstad. Op Vrijdag 9 Juni had een officieele ontvangst door het gemeentebestuur in het Paviljoen Vondelpark plaats. Bij die gelegenheid vond, bijgewoond door een talrijk publiek, door een groot, gemengd koor, onder leiding van Sem Dresden een openlucht-uitvoering plaats van het „Carmen Sæculare" van Alphons Diepenbrock.
Er werden twee orkestconcerten, één koorconcert en één kamermuziekavond gegeven van de werken, door de Jury gekozen, en voorts nog een concert met oude en nieuwe Nederlandsche a-capella muziek.
In het kader van dit muziekfeest bracht de Wagner-Vereeniging voor het eerst ten gehoore het symphonisch drama „Halewijn", muziek van Willem Pijper, tekst van Emmy van Lokhorst, naar een gedicht van M. Nijhoff. De muzikale leiding berustte bij Pierre Monteux, de regie bij Johan de Meester. Het belangrijke initiatief van de Wagner-Vereeniging, door wie de opdracht voor dit oorspronkelijke Nederlandsche muziekdramatische werk werd gegeven, heeft algemeen de aandacht getrokken en is met groot succes bekroond.
Het muziekfeest werd besloten met een koor- en orkestuitvoering in het Concertgebouw onder leiding van Dr. Willem Mengelberg. Het Toonkunstkoor en het Concertgebouw-orkest brachten Igor Strawinsky's „Symphonie de Psaumes" en Rudolf Mengelberg's „Missa pro Pace" ten gehoore.

E. **FRANKRIJK. — Sociaal-Democratie. - Wijziging.** — Een aantal socialistische afgevaardigden, die trouw zijn gebleven aan de S(ection) F(rançaise) de l'I(nternationale) O(uvrière) en die zich ongerust maken over de dreigende splitsing in de partij, zijn op 21 Juni in het Kamergebouw bijeengekomen om een motie op te stellen, welke moet dienen als tegenmotie tegenover de motie, welke de linksche vleugel der partij op het a.s. congres zal indienen.
De motie, die een gematigd karakter draagt, is een beroep op de partij om de eenheid te handhaven. Zij spreekt haar leedwezen uit over de stemming der parlementaire fractie op 24 Mei '33, waarbij deze ondanks het genomen besluit toch vóór de begrooting stemde.
De motie is door tien Kamerleden onderteekend.
(Le Matin) **(Vorig bericht blz. 821 G.)**

F. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Communiqué van de Amerikaansche delegatie.** — De Amerikaansche delegatie ter wereldconferentie heeft het volgende perscommuniqué gepubliceerd:
Men heeft te groot gewicht gelegd op de besprekingen van het plan voor een tijdelijke de facto stabilisatie der valuta's. Het is een feit, dat de Amerikaansche delegatie met deze besprekingen niets te maken heeft. Zij werden gevoerd door de vertegenwoordigers van de ministeries van Financiën en de centrale banken van de V. S., Engeland en Frankrijk.
De Amerikaansche regeering te Washington is van oordeel, dat tijdelijke stabilisatie thans te vroegtijdig zou zijn, omdat zij van meening is dat haar pogingen, ingesteld tot verhooging van het prijzenpeil, de belangrijkste bijdrage vormen, die de Vereenigde Staten voor de economische wereldconferentie kunnen leveren. Maatregelen, die er toe zouden kunnen leiden, dat de stijging van de prijzen zou worden onderbroken of een prijsdaling zou intreden, zouden de conferentie meer schade dan voordeel brengen.
(Vorig bericht blz. 876 A.)

24 JUNI 1933

G. **VEREENIGDE STATEN. — Charles E. Mitchell vrijgesproken.** — De bekende financier Charles E. Mitchell is op 22 Juni vrijgesproken van de beschuldiging, dat hij in 1929 de inkomstenbelasting zou hebben ontdoken. Deze verdenking was opgekomen gedurende het onderzoek der Senaatscommissie naar de transacties van verschillende bankinstellingen.
(Vorig bericht blz. 746 A.)

H. **OOSTENRIJK. — Oproep der Nazi's.** — De leider van de nazi- (Hitler) beweging in Oostenrijk heeft in een oproep alle leiders en functionarissen der N.S.D.-A.P. van hun verplichtingen ontheven. De beweging, zegt hij, leeft en was nimmer zoo sterk als thans. Het doel der beweging blijft het ten val brengen van de regeering-Dollfuss met alle geëigende middelen.
(Vorig bericht blz. 870 E.)

I. **VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid - Vermindering.** — Het aantal werkloozen in de Ver. Staten hetwelk einde Maart '33 met 13.36 mill. een hoogterecord had bereikt, is gedurende April en Mei gedaald tot 11.73 mill. of met ongeveer 12%, terwijl in de maanden April en Mei 1932 het aantal werkloozen nog met 5% was gestegen. Einde Mei '33 was het aantal werkloozen intusschen nog bijna 750.000 hooger dan een jaar geleden. **(Vor. ber. blz. 821 D.)**

K. **DUITSCHLAND. — Buitenlandsche vliegtuigen. boven Berlijn.** — Onder het opschrift „Roode vliegerpest boven Berlijn" seint het Wolff-bureau het volgende:
Vanmiddag verschenen boven Berlijn buitenlandsche vliegtuigen van een in Duitschland onbekend type en wierpen boven de regeeringswijk en het Oosten van de stad vlugschriften naar beneden met een voor de rijksregeering beleedigenden inhoud. Daar de onmiddellijk gewaarschuwde luchtpolitie niet over afweergeschut beschikt en de sportvliegtuigen, die op het vliegterrein aanwezig waren, niet de snelheid hadden van de buitenlandsche toestellen, konden deze ontkomen zonder herkend te zijn.

A. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Meening van dr. H. Colijn.** — Tengevolge van de Amerikaansche verklaring inzake de stabilisatie zijn er, volgens dr. H. Colijn drie mogelijkheden:
1o. Men kan de conferentie verdagen tot bij tijd en wijle Amerika tot stabilisatie zal willen overgaan.
2o. Men kan trachten met inbegrip van Engeland om zonder Amerika te komen tot een economische samenwerking. De vraag blijft open of Engeland zich met de overige Europeesche landen solidair zou willen verklaren.
3o. Men kan eventueel doorgaan met de conferentie volgens het principe zooals reeds bij den aanvang aangegeven n.l. dat op ieder der beide gebieden (monetair en economisch) afzonderlijk en onafhankelijk van elkaar zal worden doorgewerkt, en in de overtuiging dat men op ieder dezer beide gebieden tot resultaten komt. (De Telegraaf) **(Vor. ber. 877 F.)**

25 JUNI 1933

B. **SIAM. — Staatsgreep.** — De Siameesche Koning heeft het ontslag van het ministerie aanvaard en den Senaat bijeen geroepen.
Kolonel Phya, de nieuwe machthebber, heeft verklaard dat de nieuwe richting die aan de gebeurtenissen gegeven is, ten doel heeft, een strikte toepassing van de constitutie te verzekeren. Hij heeft den Koning zijn trouw betuigd. **(Vorig bericht 874 B.)**

C. **DUITSCHLAND. — Aanleg uitgebreid autowegennet in Duitschland.** — De Duitsche regeering heeft op initiatief van Rijkskanselier Hitler besloten tot den aanleg van een uitgebreid autowegennet over het geheele rijk.
Een inspecteur met uitgebreide volmachten wordt benoemd en er zullen onteigeningen op groote schaal plaats hebben. Behalve werkverschaffing is het doel ook uitbreiding der Duitsche productie. **(848 D.)**

26 JUNI 1933

D. **INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE.** — Op de internationale Arbeidsconferentie hebben eenige arbeidersvertegenwoordigers, o.a. het Nederlandsche Eerste-Kamerlid Serrarens, critiek geoefend op het optreden van Duitschland. **(Vor. ber. 877 B.)**

E. **NEDERLAND. — Transfer-Moratorium. - Onze vorderingen.** — De Nederlandsche Bank te Amsterdam deelt het volgende mede:
Tot en met Donderdag 22 Juni hadden ruim 43.600 hier te lande gevestigde personen, firma's en instellingen aan de Ned. Bank opgave gedaan van hun vorderingen op en belangen in Duitschland.
Op grond van deze opgaven zijn door de Bank totaalcijfers berekend, gerubriceerd naar de verschillende soorten van vorderingen en belangen, waarvan opgave was gevraagd. (Nederl. Bank) **(Vor. ber. 875 D.)**

F. **DUITSCHLAND. — Paul Loebe gearresteerd. - De S.P.D. te Praag.** — Paul Loebe, de oud-president van den Rijksdag en leider der sociaal-democratische Rijksdagfractie is op 23 Juni door de geheime staatspolitie in hechtenis (z.g. „Schutzhaft") genomen.
De S.P.D. te Praag kondigt een verbitterden strijd tegen de Hitler-regeering aan.
(Vor. ber. blz. 876 B; Praag S.P.D. 862 D.)

G. **OOSTENRIJK. — Nazi-mandaten in Neder-Oostenrijk ingetrokken.** — In den Landdag van Neder-Oostenrijk, hebben de christelijk-socialen en de sociaal-democraten samen een middel gevonden om direct de nat.-socialisten van de zittingen uit te sluiten. Deze uitsluiting is formeel in een speciale wet neergelegd. De nazi-mandaten zijn ingetrokken. **(877 H.)**

H. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerk. — De Rijksbisschop geeft zijn opdracht terug.** — De Kanselarij van Rijksbisschop Fr. von Bodelschwingh deelt mede, dat de Rijksbisschop in de op 24 Juni gehouden vergadering van de Evangelische Kerkcommissie te Eisenach de volgende verklaring heeft afgelegd:
„ Door de aanstelling van een Staatscommissaris voor de geheele Landskerk in Pruisen is mij de mogelijkheid ontnomen, de mij opgedragen taak uit te voeren. Dit noodzaakt mij, de mij door den Duitschen Bond van Evangelische Kerken gegeven opdracht terug te geven."
Minister Rust heeft den leider van de Kerkafdeeling in het Pruisische Ministerie van Kunsten en Wetenschappen, Jaeger, tot commissaris voor alle Evangelische Landskerken benoemd. **(Vor. ber. blz. 870 K.)**

I. **OOSTENRIJK. — Nazi-gouwleider Frauenfeld gearresteerd.** — De gouwleider van de N.S.D.A.P. te Weenen, Frauenfeld, die na de uitwijzing van Habicht de functie van landsinspecteur heeft overgenomen, is op 24 Juni in de nabijheid van de Italiaansche grens bij Villach aangehouden en naar Weenen overgebracht. **(Vorig bericht blz. 878 G.)**

K. **SCHAKEN. — Internationale Landenwedstrijd.** — Het resultaat van den te Folkestone gespeelden landenwedstrijd was als volgt:
Vereenigde Staten 43 pt.; Tsjecho-Slowakije 41½ pt.; Zweden 38 pt.; Polen 38 pt.; Hongarije 38 pt.; Letland 38 pt.; Oostenrijk 37½ pt.; Litauen 34½ pt.; Frankrijk 32 pt.; Engeland 31 pt.; Italië 28½ pt.; Denemarken 26½ pt.; België 21 pt.; IJsland 21 pt.; Schotland 18 pt.
Van de bekende schaakmeesters won Aljechin 80.8% van de door hem gespeelde partijen, Kashdan 73.3, Flohr 66.7, Tartakower 66.7, Mikenas 60, Grünfeld 57.7, Stahlberg 56 en Sultan Kahn 53.3%.
De eindstand van den wedstrijd om het wereldkampioenschap voor dames was: Miss Menchik 14 pt.; Miss Price 9 pt.; Miss Gilchrist 8½ pt.; Mrs. Michell 8 pt.; Frl. Schwartzman 5½ pt. en Mlle d'Autremont 5 pt. **(Vorig bericht blz. 787 A.)**

L. **NEDERL. OOST-INDIE. — Aardbeving in Z. W. Sumatra.** — Een hevige aardbeving werd op 25 Juni vroeg in den morgen in Zuid-Benkoelen gevoeld. Tot dusverre is bekend geworden dat in 't Ranausche 67 personen zijn gedood, allen inlanders. Als gevolg van de aardschokken is in Palembang een kamponghuis ingestort. In het Ranausche zijn veertig kamponghuizen vernield, waardoor branden uitbraken tusschen Moeara Doewa en Simpangan en een groote aardschuiving plaats had. Het verkeer is gestremd. Te Kota Agoeng zijn 270 woningen ingestort. Veertig personen werden gewond en negen gedood. In totaal zijn dus thans 76 personen om het leven gekomen. De schade in Kota Agoeng bedraagt *f* 80.000. Ook te Batavia werd een kleine serie scherpe schokken waargenomen. **(Zie Ned. O.-Indië: Aardbevingen)**

27 JUNI 1933

M. **RUSLAND. — Oorlogsindustrie.** — Het „Militaer Wochenblatt" van 11 Juni, deelt het volgende mede inzake Rusland's oorlogsindustrie.
De productie in 1932 is gestegen in vergelijking met 1913 in millioenen tonnen voor: Kolen van 35.2 tot 62, olie van 9.2 tot 25.4, ijzer van 4.6 tot 6.2, staal van 5 tot 6.2, koper van 12 (in '25) tot 48.
De oorlogsindustrie van Putschov in Leningrad werkte in 1930 met 12.000 arbeiders.
De tractorenfabrieken in Charkov, Stalingrad en Tscheljabinsk hebben haar productie opgevoerd van 4500 in '29 tot 56.000 in '31.
Rusland heeft thans 15 vliegtuigfabrieken (waarvan 5 militaire) en 1 motorenfabriek.
Voor zoover er in het vijfjaarsplan achterstand is, schrijft Stalin dezen toe aan de zorg voor de defensieve industrie, waardoor Rusland thans in staat geraakt om geheel in zijn eigen militaire behoeften te voorzien. (Militaer Wochenblatt)

A. **NEDERLAND. — De positie van den gulden. - Sir H. Deterding en Mr. Beijen.** — Aan een schrijven van Sir H. Deterding, voorgelezen in de vergadering van de Ned. Mij. voor Nijverheid en Handel, ontleenen wij het volgende:
Onze deficiten nemen toe, niettegenstaande onze valuta gezonder is dan vele jaren. Doch onze handel gaat juist daardoor achteruit: omdat de meeste landen „unsound currency" hebben en ons dus niet in de onze betalen kunnen, moeten wij handel en nijverheid boven goud stellen. Wij moeten ons bij de meerderheid voegen. Die meerderheid kan slechts kijken naar het goud, dat zoo goed opgeborgen is, dat het niet meer als een zuivere maatstaf kan worden gebruikt. Volgt in Nederland den currency maatstaf van de meerderheid der handeldrijvenden, neemt den dollar à *f* 2.50 of het pond sterling à *f* 10 of stelt uw goud op *f* 2000 per K.G. Ja, ik ga nog verder: maakt uw standaard in Ned.-Indië op het peil van dien van het verre Oosten, zooals gij dien in Nederland op het peil van het verre Westen brengt, en laat uw Ned.-Ind. gulden dezelfde plaats innemen als vroeger de British Indian Rupee (in 1892 op zilver).
In aansluiting hieraan wees Sir Deterding op zijn voorwoord voor het boek van den heer H. Dunlop: „Facts and Figures about the Crisis", waarin hij eenige maanden geleden reeds openbaarheid heeft gegeven aan zijn denkbeelden omtrent de wenschelijkheid en de noodzakelijkheid van algemeene invoering van een zilveren standaard.
Mr. Beijen, directeur van de Rotterd. Bankver., bestreed de beschouwingen van Sir H. Deterding:
De conclusies van Sir Henry zijn onjuist: den doorslag moet geven de waarde van den goederenexport. Men wage geen nieuwe deflatieproefnemingen en bedenke ook dat b.v. Amerika, waar de zilververdedigers wonen, een der belangrijkste zilverproducenten is. Men wil thans ongewenschte schommelingen in den zilverprijs voorkomen en dat is ook noodig. Spreker achtte in dit verband stopzetting van verdere democratiseering van het zilver ongewenscht. Alles wat gaat in de richting van een bi-metallistisch stelsel of van opdrijving van den zilverprijs, is ongetwijfeld niet in het belang van het economische wereldherstel.
(Vorig bericht blz. 810 C.)

B. **NEDERLAND. — Gouden Standaard. - Verklaringen van Mr. P. J. Oud en Mr. L. J. A. Trip.** — Onze minister van financiën, mr. P. J. Oud, heeft door een vertegenwoordiger van de Times in dit Engelsche blad een verklaring doen publiceeren nopens het handhaven van den gouden standaard hier te lande. De jongste geruchten, aldus de minister, dat Nederland den gouden standaard zou loslaten zijn zonder eenigen grond. De Nederlandsche regeering en de Nederlandsche Bank zijn integendeel vast besloten, den gouden standaard te handhaven.
De president van de Nederlandsche Bank heeft het volgende verklaard aan een persvertegenwoordiger te Londen:
Er is niets veranderd in onze opvattingen. Wij blijven er vast van overtuigd, dat de gouden standaard gehandhaafd moet blijven en dat de positie van den gulden, zooals ik die in mijn jaarverslag heb uiteengezet, geheel gezond is en tot geen enkele bezorgdheid aanleiding kan geven. **(Vor. ber. blz. 804 E.)**

C. **GOUDEN STANDAARD. — Gehandhaafd door Nederland, Zwitserland, Frankrijk en Duitschland.** — In de conferentiezaal te Londen heeft op 27 Juni '33 een belangrijke geheime zitting plaats gehad van de centrale banken der Europeesche landen, welker valuta nog op den gouden standaard gebaseerd is. Na de gebeurtenissen van 26 Juni, d.i. na den aanval op den gulden, op de Londensche wisselmarkt, waren uitnoodigingen voor deze bijeenkomst verzonden aan de vertegenwoordigers der Centrale banken van Nederland, Zwitserland, Frankrijk en Duitschland. In deze conferentie is de positie van den gouden standaard in Europa besproken, speciaal met betrekking tot de ontwikkeling der munteenheden op goudbasis, zooals deze zich in den laatsten tijd vertoont.
Eenstemmig werd besloten, dat er geen sprake van mag zijn, dat een van de vier bovengenoemde landen van den gouden standaard afgaat.
Verder werd aan den Franschen vertegenwoordiger verzocht, zich tot MacDonald te willen wenden, om hem dringend te verzoeken, zich nadrukkelijk uit te spreken tegen een verder prijsgeven van den gouden standaard, waardoor de handel in Europa ernstig benadeeld zou worden. **(Vorig bericht blz. 803 F.)**

D. **RUSLAND. — Chineesche Oosterspoorweg.** — Te Tokio is de Russisch-Japansch-Mandsjoerijsche conferentie betreffende den verkoop van den Chineeschen Oosterspoorweg door Rusland aan Mandsjoekwo geopend. De vertegenwoordiger van Mandsjoekwo deelde mede, dat zijn land bereid is den spoorweg te koopen, als Rusland geen onoverkomelijke eischen stelt.
(Nichi Nichi) **(Vorig bericht blz. 812 C.)**

28 JUNI 1933

E. **LUCHTVAART. — Vliegmachine met beweegbare vleugels.** — In Tsjecho-Slowakije, Frankrijk, Engeland, Amerika en Canada is patent verstrekt op een nieuw soort vliegtuig, uitgevonden door een Boheemsch mecanicien. Dit vliegtuig heeft beweegbare vleugels, die evenals bij een vogel op en neer kunnen gaan, en het zou op een heel klein stuk grond reeds kunnen dalen.
De uitvinder heeft nooit een school bezocht en heeft zijn technische kennis voornamelijk geput uit encyclopaedieën.
Tot zijn onderzoekingen werd hij geïnspireerd door het lezen van de experimenten, welke Leonardo da Vinci in 1552 heeft verricht.
(Zie rubriek Luchtvaart; v. b. blz. 275 A.)

F. **DUITSCHLAND. — Ministerie. - Dr. Hugenberg afgetreden.** — De rijksminister van economie, dr. Hugenberg, heeft op 27 Juni bij den rijkspresident zijn verzoek om ontslag ingediend, hetgeen hem door den rijkspresident op 28 Juni is verleend.
(Vor. ber. Ministerie 730 F.)

G. **HOOGE RAAD DER NEDERLANDEN. — Nieuwe president en vice-president.** — De „Staatscourant" van 26 Juni bevat de benoeming van jhr. mr. Rh. Feith tot president van den Hoogen Raad en van mr. J. Kosters tot vice-president.
(Vor. ber. Hooge Raad 868 B.)

H. **BELGIE. — Koloniale politiek.** — Op 23 Juni '33 heeft de opening plaats gevonden van het congres van „koloniale landbouwdagen", georganiseerd door de landbouwinstituten van Gembloux, Leuven en Gent. De gezanten van Nederland, Polen, Portugal, Zwitserland en Chili, alsmede verschillende persoonlijkheden op politiek en koloniaal gebied waren aanwezig.
Prins Leopold, die het voorzitterschap op zich heeft genomen, hield de openingsrede, waarin hij op het wetenschappelijke aspect van de landbouwuitbreiding in de koloniën wees. Terwijl in alle tropische koloniën de uitvoer van landbouwproducten meer dan 90% bedraagt van den totalen uitvoer, is het percentage in 1931 voor den Congo slechts 25% geweest. Alleen een meer wetenschappelijke exploitatie kan verbetering in dezen toestand brengen. De prins wees verder op de noodlottige ontbossching, welke hij persoonlijk in den Congo heeft kunnen constateeren.
De inrichting van de proefstations, die hij alle bezocht had, zou verbeterd dienen te worden, vooral wat betreft de productie van palmolie, een product, dat een groote rol kan spelen in de economische ontwikkeling van den Congo. Nieuwe proefstations zouden moeten worden opgericht, terwijl verder een nauwere samenwerking noodig is tusschen de directie van deze

proefstations, de territoriale administratie en den kolonialen landbouwdienst.
Na den prins hield de minister van Landbouw, Tschoffen, een korte toespraak, waarin hij wees op de studiereizen van den prins naar verschillende koloniën, in het bijzonder naar Nederl.-Indië — zooals hij het noemde „bij de onderwijzers van den kolonialen landbouw" — op welke reizen de prins materiaal heeft verzameld, dat van groot nut zal kunnen zijn voor den landbouw in den Congo. (Hbld. v. Antwerpen)

A. **DUITSCHLAND. — Begrootingsontwerp 1933/'34 afgehandeld.** — Het rijkskabinet heeft op 27 Juni naar het W. B. meldt het rijksbegrootingsontwerp voor 1933/34 afgehandeld.
Het ontwerp sluit in inkomsten en uitgaven met ca. 5.9 milliard mark en is dus in evenwicht.
Voor het kwartaal 1 April—30 Juni 1933 was de begrooting-1932 verlengd, daar de nationale regeering nog te kort in functie was om een nieuw begrootingsplan volledig voor te bereiden.

Samenstelling van het budget.

De begrootingen der afzonderlijke rijksdepartementen luiden (in duizenden marken):

	ink.	uitg.	uitg. in eens
rijkspresident	5	568	—.—
rijkskanselarij	10	1.204	231
buitenl. zaken	3.341	49.630	462
binnenl. zaken	3.417	29.170	27.877
propaganda	10.737	13.528	729
economie	3.550	17.885	151.154
arbeid	19.065	1.397.529	—.—
rijksweer	13.836	584.196	86.918
justitie	15.794	13.054	60
landbouw	92.242	76.104	139.622
verkeer	24.901	70.880	47.739
schuldendienst	1.253	519.269	—.—
financiën	66.728	399.864	13.233
luchtvaart	27	73.674	4.674
alg. fin. beheer	5.353.492	460.393	—.—
rijkspost	237.394	28.000	—.—
oorlogslasten	81.668	425.785	—.—

Bij de begrooting voor het algemeen financieel beheer zijn de inkomsten als volgt samengesteld: 5.221 millioen uit belastingen en invoerrechten, 18 mill. als winstaandeel der rijksbank, 13 mill. uit rijksaandeelen en 100 mill. uit den verkoop van pref. aand. rijksspoorwegen. Van deze uitgaven is o.a. 190 mill. bestemd voor de schupo der landen en 139 mill. voor overdracht van belastingen aan de landen.
(Völk. Beobachter) **(Vorig bericht blz. 856 F.)**

B. **EUROPA'S SCHULDEN AAN AMERIKA. — Termijn van 15 Juni 1933.** — Litauen, dat op 15 Juni 132.091 dollar oorlogsschulden aan de Vereenigde Staten moest betalen, heeft het departement van Buitenlandsche Zaken te Washington medegedeeld, dat het slechts 10.000 dollar in zilver zal voldoen.
(Vor. ber. 870 B.; Litauen 868 G.)

C. **DUITSCHLAND. — Duitsch Nationaal Front ontbonden.** — Na ruggespraak met rijkskanselier Hitler en na het sluiten van een vriendschapsverdrag met den leider der N.S.D.A.P., besloot het dagelijksch bestuur van het Duitsch-nationale front tot ontbinding der partij.
Volgens het W. B. bericht, is dr. Hugenberg's verzoek om ontslag (hij is chef van de Duitsch-nationale Volkspartij, die in den laatsten tijd Duitsch-nationaal front werd genoemd) daartoe de aanleiding.
(Vor. ber. blz. 879 F. en 800 H.)

D. **ZUID-AFRIKA. — Een Afrikaansche tooneelschool.** — De laatste jaren is de tooneelspeelkunst in Zuid-Afrika sterk ontwikkeld. Tal van amateurs spelen Afrikaansche stukken. Daarbij ontbreekt het dikwijls aan opleiding voor verdienstelijke Afrikaners.
De behoefte aan een Afrikaansche tooneelschool werd reeds lang gevoeld. De Afrikaansche Kunstvereeniging heeft aan deze aangelegenheid haar aandacht gewijd en nu zal onder leiding van den Nederlandschen tooneelspeler Paul de Groot, die al vele jaren in Zuid-Afrika woont en daar pionierswerk heeft verricht, te Johannesburg een tooneelschool worden opgericht.
In een vergadering van belangstellenden, die te Johannesburg bijeen zijn geweest, hebben de leiders van de Kunstvereeniging de hoop uitgesproken, dat de plaatselijke tooneelvereenigingen op den Witwatersrand gebruik zullen maken van de gelegenheid om haar beste krachten voor verdere ontwikkeling naar de nieuwe tooneelschool te zenden.
(Die Volkstem, Pretoria)

E. **ENGELAND. — Tegen de Jodenvervolging in Duitschland.** — In de Queens Hall te Londen is op 27 Juni een betooging gehouden tegen de vervolging der Joden in Duitschland. Voorzitter was Lord Bukmaster, terwijl op het podium o.a. lord Reading en sir Herbert Samuel hadden plaats genomen. De aartsbisschop van Canterbury protesteerde tegen de behandeling der Joden in Duitschland. Hij stelde een motie voor, welke met algemeene stemmen is aangenomen en waarin de vergadering zegt, niet tusschenbeide te willen komen in de binnenlandsche zaken van Duitschland, doch het anti-semitische onderscheid strijdig te moeten verklaren met de grondbeginselen van verdraagzaamheid en gelijkheid.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 798 I.)**

F. **NEDERLAND. — Gouden standaard. - Verklaring van dr. H. Colijn.** — Dr. Colijn heeft verklaard, dat Nederland geenszins van plan is den gouden standaard op te geven en dat er geen schijn van waarheid is in verklaringen, die daarop betrekking hebben.
(Vorig bericht blz. 879 B.)

G. **AMSTERDAM. — Salarissen en loonen van het gemeentepersoneel. - Het Georganiseerd Overleg verwerpt de voorstellen.** — Op 28 Juni is het Georganiseerd Overleg bijeen gekomen om te stemmen over het laatste voorstel van B. en W. luidende:
Verhooging van de pensioenpremie van 5½ op 8½%;
voor salarissen beneden de *f* 2100 een verlaging van 2½% voor de eerste *f* 1000 en 7% voor de rest;
voor salarissen boven de *f* 2100 een verlaging van 3½% voor de eerste *f* 1000 en 7% voor de rest;
voor salarissen der jeugdigen eveneens een korting van 3½% op de eerste *f* 1000 en 7% voor de rest.
Deze overeenkomst zou worden aangegaan tot Maart 1934.
In het ambtenaren-overleg is het voorstel verworpen met 19 tegen 7 stemmen. Voor hebben gestemd de vertegenwoordigers van de Vereeniging van Hoogere Ambtenaren en die van den Chr. Ambtenaarsbond.
In het werklieden-overleg is het voorstel van B. en W. verworpen met 21 tegen 3 stemmen. Voor stemden alleen de vertegenwoordigers van den Neutralen Bond (Bond van der Knaap).
In het politie-overleg is het voorstel van B. en W. verworpen met 16 tegen 2 stemmen. Alleen de Bond van hooger politiepersoneel stemde voor.
De verlaging van de loonen van het gemeentepersoneel komt thans begin Juli '33 in den gemeenteraad.
(Vorig bericht blz. 364 B.)

H. **INSECTEN. — Vernietiging door ultra-violette stralen.** — Dezer dagen zijn in den omtrek van Parijs en bij Marseille aan de kust van de Middellandsche Zee proeven genomen aangaande de vernietiging van insecten door middel van het geluid van ultra-violette stralen, waarbij de golflengten naar believen worden geregeld.
Ze geschiedden met twee in elkanders nabijheid opgestelde toestellen op verschillende golflengten, waarbij bevestigd werd, dat het eene muggen, het andere vlinders aantrok. Dit bewijst naar het oordeel van de

Fransche uitvindster mej. Gourdon, dat de dieren niet of niet in de eerste plaats door het licht, maar door verschillende toonsoorten aangetrokken worden.
Voor de openbare gezondheid is deze uitvinding van groot belang. (Le Temps) **(Zie rubriek: Insecten.)**

A. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Recapitulatie van 7 April 1933—9 Juni 1933.** — Daladier over Fransche ontwapeningspolitiek (764 E). Hervatting werkzaamheden conferentie (792 C). Richtlijnen van president Roosevelt (796 E). Duitsche voorstellen (797 H). Duitsche politie (800 A). Nieuw Engelsch compromisvoorstel (802 A). Artikel van de „Times" over „Duitschland te Genève" (810 D). Duitsche concessie (825 E). Mussolini's pact aanvaard (826 C). Duitsche hulppolitie niet militair gerekend (829 A). Duitsch amendement op plan MacDonald ingetrokken (829 F). Verklaring van Norman Davis (830 A). Betoog van prof. Rutgers (832 B). Verklaring van Paul-Boncour (832 D). Italië's standpunt uiteengezet (832 E). Conventie MacDonald; rapport Politis (836 B). Civiele luchtmacht (837 F). Vlootcommissie vóór 3 Juli bijeen (848 A). Parafeering Viermogendhedenpact vertraagd. (848 G). Jouhaux verdedigt de Fransche meening (853 F). Viermogendhedenpact geparafeerd (855 A). Algemeene commissie verdaagd (858 C). **(Vorige recapitulatie 771 E.)**

29 JUNI 1933

B. **DUITSCHLAND. — Dalend geboortecijfer.** — In de op 28 Juni gehouden eerste zitting der commissie van deskundigen van bevolkings- en rassenpolitiek heeft de rijksminister van Binnenlandsche Zaken, dr. Frick, een rede gehouden, waarin hij o.a. het volgende betoogt:
Duitschland is het land, dat zoowel gedurende den oorlog, als na den oorlog de bedenkelijkste vermindering in geboorten vertoont. Terwijl wij bij het begin dezer eeuw nog ca. twee millioen geboorten per jaar hadden, bedraagt dit aantal thans nog slechts 975.000. Het Duitsche volk is tot het één-, ja zelfs tot het geen-kinderstelsel overgegaan en de verlaging van het sterftecijfer is niet meer voldoende om de bevolking op peil te houden. Slechts de landelijke gemeenten hebben nog een klein geboorteoverschot, dat echter niet toereikend is om het verlies in de Duitsche steden te vergoeden. (Berliner Tageblatt)

C. **GOUDEN STANDAARD. — Opheffing in Estland.** — Het Estlandsche parlement heeft na een nachtzitting op 28 Juni '33, het regeeringsvoorstel, waarbij Estland den gouden standaard loslaat, goedgekeurd. **(Vor. ber. 879 C.; Opheffing 803 F.)**

D. **A. N. W. B. — 50-jarig bestaan.** — De herdenking van het 50-jarig bestaan van den A.N.W.B., Toeristenbond voor Nederland, is op 28 Juni '33 te Utrecht op van piëteit getuigende wijze ingezet met een eenvoudige plechtigheid, op de plek zelve, waar vijftig jaar geleden de Bond tot stand kwam. In het gebouw Maliebaan 81, waar op 1 Juli 1883 de oprichtingsvergadering van den A.N.W.B. gehouden werd — het vroegere „Buitenlust", thans kantoorgebouw van de Amsterdamsche Superfosfaat-fabriek en de Vereenigde Chemische Fabrieken — is in tegenwoordigheid van een kleinen kring genoodigden, een in den gevel geplaatste gedenksteen onthuld, den Bond aangeboden door de leden van het algemeen bestuur. Bij de plechtigheid was o.m. tegenwoordig de burgemeester van Utrecht, dr. J. P. Fockema Andreae, terwijl mede genoodigd waren de nog in leven zijnde oprichters van den Bond, alsmede de directie van de Ver. Chemische Fabrieken, die toestemming had gegeven tot de plaatsing van den gedenksteen in den gevel van haar gebouw.
Namens het algemeen bestuur sprak de heer E. Pool een van groote waardeering en hartelijke genegenheid jegens den Bond getuigend woord. Spr. bracht hulde aan de hoogstaande mannen die den Bond hebben geleid en die zich geheel hebben gegeven aan de hun toevertrouwde organisatie en huldigde in het bijzonder den voorzitter Edo Bergsma, die met onverzwakte kracht, geboren uit onbaatzuchtige overgave, zich wijdt aan het werk ter bereiking van het ideaal van den A.N.W.B. **(Vorig bericht blz. 664 C.)**

E. **DUITSCHLAND. — Dr. Hugenberg's ontslag.** — De Telegraaf van 28 Juni schrijft o.a. het volgende:
De grijze partijleider dr. Hugenberg werd verrast door de snelheid, waarmede de maatregelen der nationaal-socialistische regeering in een nog nooit beleefden climax op elkaar volgden. Hij had er altijd mede gerekend aan het bewind te komen tezamen met een bondgenoot, die ook in numeriek opzicht op zijn hulp zou zijn aangewezen. Het tijdstip van Hitler's machtsaanvaarding kwam echter later dan Hugenberg had gewild en in dien tusschentijd was de numerieke kracht der nationaal-socialisten ver boven het peil gestegen, waarop Hugenberg zijn kansberekeningen had gebaseerd.
Reeds onmiddellijk na de constellatie der nationaal-socialistische regeering traden de zwakke punten van het bondgenootschap aan den dag. Hugenberg en de zijnen waren ondanks de revolutie conservatief gebleven. Ondanks hun strijd tegen parlementarisme en partijwezen bleven zij vasthouden aan vormen en begrippen, welke tegelijk met dat parlementarisme en dat partijensysteem hadden te verdwijnen. Hugenberg, die zelf aan het hoofd stond van machtige industrieele concerns en zijn partij, tot wier leden de voornaamste leiders van het Duitsche bedrijfsleven behoorden, zwegen maar huldigden in hun hart de overtuiging, welke lijnrecht indruischte tegen de sociale idealen der Hitlerianen. Deze en tal van andere tegenstellingen waren voor den ouden partijleider niet verborgen, maar hij begreep blijkbaar niet dadelijk, dat de vruchten van zijn jarenlangen arbeid en de resultaten van zijn denken en voelen in onbeperkte mate opgeofferd moesten worden aan de ontwikkeling van een jonge, onrijpe en traditielooze beweging.
Het zal nu moeten blijken, of inderdaad het nieuwe regime in Duitschland in staat is den deskundigen Geheimrat te vervangen en aan het hoofd van die ministeries, welke door haar internationale en juist in dezen tijd zoo buitengewoon groote verantwoordelijkheid tot de belangrijkste ressorts der Duitsche politiek behooren, uit haar eigen rijen een man te plaatsen, die de moeilijke en ondankbare taak zal kunnen vervullen. (De Tel.) **(V. b. 880 C. en 879 F.)**

F. **INTERNATIONALE VROUWENRAAD. — Congres te Stockholm.** — Te Stockholm wordt in de Borgerskola op het oogenblik het congres van den Internationalen Vrouwenraad gehouden. Niet minder dan 28 landen, waaronder Nederland, zijn vertegenwoordigd. Duitschland is niet aanwezig.
Op 26 Juni begon het congres met commissievergaderingen, waarna des avonds in tegenwoordigheid van Kroonprinses Louise van Zweden, den minister van buitenlandsche zaken, Sandler, en den waarnemenden burgemeester van Stockholm de plechtige opening plaats had.
Namens den Nationalen Zweedschen Vrouwenraad heette mej. Kerstin Hesselgren de gedelegeerden welkom. Lady Aberdeen, de presidente van den Internationalen Vrouwenraad, hield vervolgens de openingsrede, waarin ze haar leedwezen er over uitsprak, dat Duitschland niet vertegenwoordigd was.
Daarna spraken de presidenten van de vertegenwoordigde landen. Voor Nederland sprak mej. C. Frida Katz. De Nederlandsche delegatie bestaat behalve de leidster uit mej. E. H. Piepers, secretaresse van den Nationalen Vrouwenraad, dr. Ch. Bader, mevr. B. Binger-Cantor, mej. Lefebvre, mej. dr. C. M. Laman Trip, mej. dr. C. van der Pijl en mevr. van Rijn-van Alkemade. (Stockholms Tidningen)

A. **FRANKRIJK. — Optocht van 2000 werkloozen.** — Te St. Nazaire en in de gemeenten in de buurt is de werkloosheid zeer groot. Te Trignac zijn de metaalfabrieken gesloten en op de scheepswerven van Penhoët en Loire werkt slechts een zeer klein deel van het gebruikelijke aantal arbeiders. Te St. Nazaire zijn volgens de Petit Parisien, meer dan 2000 steuntrekkende werkloozen. Het aantal is niet geringer voor de groep gemeenten Trignac, St. Joachim, St. Malo de Guersac en Montoir.
Op 27 Juni is een stoet van meer dan 2000 arbeiders uit St. Nazaire met een adres op weg gegaan naar Nantes, om het den prefect van het departement der Beneden Loire te overhandigen.
Het Kamerlid François Blancho, burgemeester van St. Nazaire ging met de burgemeesters van gemeenten uit het door werkloosheid geteisterde gebied aan het hoofd van den stoet. (Petit Parisien) **(736 G.)**

B. **Z. EXC. W. H. VAN TERWISGA. — Gep. Luitenant-Generaal.** — Wij kunnen tot ons groot genoegen mededeelen, dat Z. Exc. W. H. van Terwisga, Luitenant-Generaal b.d., zich bereid verklaard heeft belangeloos de supervisie op zich te nemen van de rubriek Militaire Zaken van Keesings Historisch Archief.
Wij meenen uit naam van alle abonné's te spreken, als wij Z. Exc. van Terwisga hartelijk dank zeggen voor deze groote welwillendheid en wij zijn er van overtuigd, dat zijn deskundige supervisie de betreffende afdeeling van onze uitgave ten goede zal komen.
Hieronder hebben wij het voorrecht een korte levensbeschrijving van Z. Exc. W. H. van Terwisga te geven en tevens zijn foto te reproduceeren.

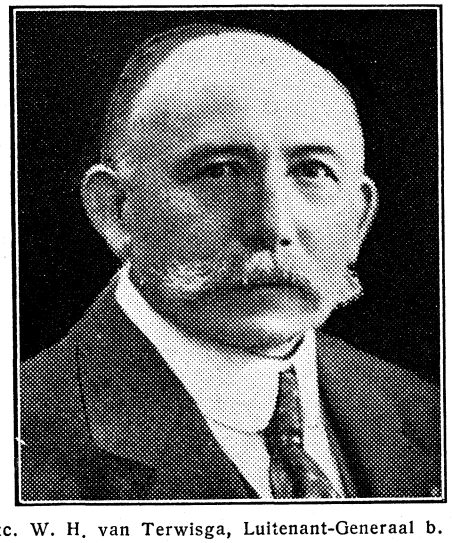

Z.Exc. W. H. van Terwisga, Luitenant-Generaal b. d.

W. H. van Terwisga is in 1861 geboren, bezocht de H.B.S. met 5-jar. cursus te Roermond, vervolgens de Kon. Mil. Academie te Breda en werd op 2 Juli 1879 tot 2den luitenant bij het 1e Regt. Infanterie benoemd. Na een eervolle militaire loopbaan, werd hij bij het begin van de mobilisatie commandant van de Divisiegroep Noord-Brabant en op 8 Dec. 1915 volgde zijn benoeming tot Luitenant-Generaal, Commandant van het Veldleger. Op 11 Nov. 1918 na de bekendmaking van de demobilisatie diende Luit.-Gen. van Terwisga zijn ontslag in, werd echter door het Ministerie van Oorlog aangezocht om nog in dienst te blijven. Op 16 Dec. 1918 volgde echter op zijn verzoek zijn eervol ontslag uit den militairen dienst, met bijzondere dankbetuiging.
Z.Exc. van Terwisga is door H.M. de Koningin eenige malen onderscheiden, heeft o.a. een onderscheidingsteeken wegens langdurigen dienst als officier, is officier in de orde van Oranje-Nassau, m/d Zwaarden, Ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, is begiftigd met het Mobilisatiekruis en werd ook eenige malen door vreemde mogendheden hoog onderscheiden. Van de hand van Z.E. v. Terwisga verschenen eenige publicaties: o.a. De Nederlandsche Infanterie, Een en Ander over Oefenen en Oefentijd etc. etc. Verder zij nog vermeld, dat Z. Exc. v. Terwisga 5 jaren voorzitter v. d. Kon. Ned. Ver. voor Luchtvaart was en nog vele vooraanstaande functies bekleedt.

C. **ENGELAND. — Begrooting.** — Het Lagerhuis heeft met 290 tegen 42 stemmen in zijn op 23 Juni gehouden zitting de begrooting in derde lezing aangenomen. **(Vorig bericht blz. 788 E.)**

D. **NEDERLAND. — Kosten van paspoorten.** — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken brengt ter algemeene kennis, dat met ingang van 15 Juni '33 van rijkswege de navolgende bedragen worden geheven ter zake van de afgifte en de verlenging van buitenlandsche paspoorten:
voor de afgifte van een paspoort voor één persoon *f* 5.— en van een paspoort voor een echtpaar of voor een persoon of een echtpaar met kinderen beneden 15 jaar *f* 7.50;
voor het verlengen van een paspoort voor één persoon *f* 5.— en van een paspoort voor een echtpaar of voor een persoon of een echtpaar met kinderen beneden 15 jaar *f* 7.50. **(Vor. ber. blz. 749 D.)**

E. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Uitstel tot 16 October.** — De hoofdcommissie der Ontwapeningsconferentie heeft op 29 Juni met slechts de stem van Duitschland tegen en stemonthouding van Hongarije het voorstel van den voorzitter der Ontwapeningsconferentie aangenomen, om de conferentie te verdagen tot 16 October '33. De verdaging geschiedt onder het voorbehoud, dat vóór 16 Oct. '33 de thans tusschen de regeeringen beginnende particuliere besprekingen tot practische resultaten moeten hebben geleid.
(Vor. Recapitulatie 881 A. en v. b. 858 C.)

F. **NEDERLANDSCHE BANK. — Disconto verhoogd.** — Met ingang van 29 Juni heeft de Directie der Nederlandsche Bank het volgende vastgesteld:
Wisseldisconto 4½%; Promessendisconto 5%; Beleening v. Effecten 5%; Beleening op Goederen 5%; Voorschotten in Rek.-Courant 5%.
(Vor. ber. Discontokoersen 861 B.; Ned. Bank 816 G.)

G. **INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE. — De tewerkstelling der uit Duitschland verdreven Joden.** — De Internationale Arbeidsconferentie heeft op 28 Juni '33 met 80 tegen twee stemmen een door de afgevaardigden van Nederland (het Tweede Kamerlid Kupers), België, Frankrijk en Zwitserland ingediende resolutie aangenomen, welke betrekking heeft op de door de recente gebeurtenissen uit Duitschland gevluchte Joden en de daardoor ontstane verscherping der werkloosheid in de om Duitschland liggende landen.
In de resolutie wordt de Raad van Beheer van het Internationale Arbeidsbureau, zonder zich te mengen in Duitsche binnenlandsche aangelegenheden, opgewekt de noodige onderzoekingen in te stellen, ten einde de Duitsche vluchtelingen in de aangrenzende landen onder te brengen, zonder dat hierdoor schade wordt berokkend aan het bedrijfsleven in deze landen.
(Vorig bericht blz. 878 D.)

H. **NEDERLAND. — Dr. F. E. Posthuma en de F. N. Z.** — Dr. F. E. Posthuma heeft voor zijn functie als voorzitter van den Algemeenen Nederlandschen Zuivelbond, die hij op 15 Juli 1933 12½ jaar zal hebben vervuld, bedankt. **(Vorig bericht blz. 639 B.)**

I. **ZWEDEN. — Bevolking op 1 Januari 1933.** — De bevolking van Zweden telde volgens het rapport der laatste officieele volkstelling op 1 Jan. '33 6.190.364 zielen. **(Vorig bericht blz. 429 B.)**

A. **RADIO. — Vonken van een millioen volt spanning.** — Op 28 Juni heeft het Radio Research Station te Slough in Buckinghamshire proefnemingen gedaan, die in het Nationaal Natuurkundig Laboratorium te Paddington werden gevolgd door tweeduizend voor-aanstaande personen op wetenschappelijk en industrieel gebied, die een officieel bezoek aan het laboratorium brachten. Er werden geluids- en radioproeven gedaan. De laatste ook met de bedoeling, eventueel met de opgewekte energie door den ether Mars te bereiken. Met pauzes van een halve minuut werden gedurende eenigen tijd vonken den ether ingeslingerd van een millioen volt spanning. Elke halve minuut schoot een krachtige bliksemstraal van de zendantenne weg, hetgeen gepaard ging met een hevigen knal. In de dertig seconden pauze vulden zich de enorme condensators weer met voldoende electrische energie, die door een generator van groote capaciteit werd opgewekt. (Radio Research Station)
(Zie rubriek Radio.)

B. **NEDERLAND. — Aardappelen naar Duitschland.** — De Directie van den Landbouw deelt mede, dat blijkens telefonisch bericht van den rijkslandbouwconsulent te Berlijn het Duitsche „Zollblatt" van 28 Juni '33 het besluit bevatte, waarbij de hoeveelheid aardappelen, welke gedurende Juli tegen een invoerrecht van 1½ rijksmark per 100 K.G. in Duitschland mag worden ingevoerd, beperkt wordt tot 60% van het gemiddelde der invoeren in de maanden Juli 1931 en 1932. Voor Nederland bedraagt het contingent 3231 ton. De aardappelen, welke boven die hoeveelheid worden ingevoerd, zullen worden belast met een invoerrecht van 6 rijksmark. Met de regeeringen der invoerende landen zal overleg worden gepleegd omtrent een regeling van den invoer der aardappelen, welke tegen 1½ R.M. ter invoer zullen worden toegelaten. In afwachting van de totstandkoming dier regeling zullen voorloopig (van 1 Juli a.s. af) alle aardappelen met een invoerrecht van 6 R.M. worden belast. **(Vorig bericht blz. 767 E.)**

C. **ENGELAND. — De Duitsche luchtbescherming.** — In het Engelsche Lagerhuis is de vraag gesteld of de minister van buitenl. zaken afwist van een beslissing van de Duitsche regeering op 24 Juni, om tegen de bepalingen van het verdrag van Versailles in twee bewapende politievliegtuigen te doen bouwen. En wat de minister dacht te doen om duidelijk te doen uitkomen, dat een herbewapening van Duitschland onder geen omstandigheden door eenzijdig optreden met verbreking van het verdrag zal worden toegelaten. De minister antwoordde, dat het bedoelde gerucht nog niet bevestigd was en verwees wat de herbewapening van Duitschland betreft, naar een vroegere verklaring der Engelsche regeering.
(Daily Mail) **(Vorig bericht blz. 877 K.)**

30 JUNI 1933

D. **JAPAN. — Azië voor de Aziaten.** — Het Japansche dagblad „Iomioeri" publiceert een met instemming door een aantal invloedrijke Japansche bladen overgenomen sensationeel artikel, dat uit de algemeene internationale wereldsituatie de conclusie trekt, dat Japan zijn politiek moet heroriënteeren en geheel op Azië moet richten.
De boycot van Japansche waren door Engeland, het aannemen van een groot vlootbouw-program door de Vereenigde Staten, de slechte vooruitzichten van de conferentie te Londen en de ontwapeningsonderhandelingen te Genève, doen de vraag rijzen, of Japan niet een einde moet maken aan een politiek, die haar zwaartepunt zoekt in conferenties en overeenkomsten met Europa en zich integendeel moet bezighouden met de versterking van een blok, gevormd door Japan, Mandsjoekwo en China, om het verzet voor te bereiden tegen den inval der blanke mogendheden in Azië. Hier ligt een taak voor het gele ras, dat zich dan ook zoo spoedig mogelijk moet aaneensluiten.
In dit verband wordt medegedeeld, dat de Aziatische afdeeling van het Japansche Ministerie van Buitenlandsche Zaken binnenkort onderhandelingen zal openen met de Chineesche regeering en dat de geheime voorbesprekingen, o.a. door bemiddeling van de Japansche consuls in steden als Peking, Nanking, Canton en Hankau, reeds in gang zijn. (Iomioeri)

E. **DUITSCHLAND. — Ex-Rijkskanselier Bauer gearresteerd.** — De gewezen rijkskanselier Bauer, lid van de sociaal-democratische partij, en dr. Schallenberg, oud-leider van de maatschappij voor woningbouw, zijn gearresteerd.
Zij worden, volgens W. B., er van beschuldigd gelden ten behoeve van den woningbouw te hebben verduisterd.

F. **ANTWERPEN. — De werkloosheid.** — Volgens een officieele opgave is het aantal steuntrekkende werkloozen in de Antwerpsche agglomeratie (Antwerpen, Berchem, Borgerhout, Deurne, Merksem, Hoboken en Wilrijk) sedert eenige weken aan het afnemen. Op 17 Juni '33 telde men er 22,958 tegen 23,357 in de tweede helft van Mei en 27,354 in April. Deze vermindering zou vooral te danken zijn aan een lichte werkhervatting in de diamant-industrie en een grootere activiteit in de bouwnijverheid. (Gazet v. Antw.)

G. **BERLIJN. — Bevolking op 16 Juni 1933.** — Het stedelijke bureau voor statistiek deelt mede, dat het voorloopige resultaat der volkstelling van 16 Juni '33 is, dat te Berlijn wonen 1.936.860 mannen en 2.265.190 vrouwen, totaal 4.202.050 personen. **(Vor. ber. 173 I.)**

H. **DUITSCHLAND. — Nazi-officieren naar concentratiekamp.** — Het persbureau der N.S.D.A.P. deelt uit Berlijn mede:
De vroegere partijgenooten Hauptmann, Cordemann, Von Marwitz, Wolf en Zucker, allen te Berlijn woonachtig, hebben door telefonische en telegrafische berichten getracht, Rijkskanselier Hitler de vrijheid te ontnemen om noodzakelijke besluiten te nemen. Zij zijn op bevel van den leider onmiddellijk van al hun functies ontheven en uit de partij gestooten, voorts op Hitlers bevel onmiddellijk in hechtenis genomen en naar een concentratie-kamp gestuurd.

I. **DUITSCHLAND. — Ministerie. - Dr. Hugenberg's opvolgers. - Dr. Walther Darré en Dr. Kurt Schmitt.** — Rijkspresident v. Hindenburg heeft op voorstel van rijkskanselier Hitler den rijksminister van voedselvoorziening, landbouw en economie dr. Hugenberg, zooals wij reeds meldden, de gevraagde ontheffing uit zijn functies verleend en op 29 Juni in zijn plaats benoemd het rijksdaglid dr. Walther Darré tot rijksminister van voedselvoorziening en landbouw en den directeur-generaal van de Allianz-Versicherungs A.G., dr. Kurt Schmitt, tot rijksminister van economische zaken.
De rijkspresident heeft voorts den staatssecretaris in het rijksdept. van landbouw dr. Bang voorloopig op non-activiteit gesteld en tot staatssecretaris in het rijksministerie van landbouw het rijksdaglid ir. dr. Gottfried Feder benoemd. **(Vor. ber. 881 E.)**

K. **DUITSCHLAND. — Het Centrum en dr. Goebbels.** — Rijksminister Dr. Goebbels heeft op 28 Juni de Wurtembergsche pers ontvangen. Hij zeide daarbij o.m.:
Het krachtcentrum der natie moet worden opgebouwd op een gemeenschappelijke wereldbeschouwing. Wanneer het Duitsch Nationale Front zich zelf heeft ontbonden, dan is het slechts een logische ontwikkeling der gebeurtenissen en wanneer ik het Centrum een goeden raad zou mogen geven, zou ik zeggen: „Ik geloof, dat het er zeer goed aan zou doen, wanneer het zijn partijwinkel zelf zou dichtmaken."
(Vorig bericht blz. 806 F.)

A. **ZUID-AFRIKA. — Mijnindustrie: goud, diamant, steenkool, koper, zilver en platina.** — Volgens het verslag van den Staatsmijningenieur van Zuid-Afrika bedroeg de productie der voornaamste Zuid-Afrikaansche mineralen:

	1932	1931
Goud	£ 49.766.321	£ 46.205.858
Diamant	1.680.000	4.183.000
Steenkool	2.733.000	3.032.000
Koper	254.300	387.500
Zilver	66.000	69.700
Platina	42.000	218.000

De totale goudproductie sinds den aanvang van de exploitatie der Afrik. goudmijnen bedraagt thans £ 1.191.408.705.
De productiekosten der goudmijnen daalden van 19 sh. 4 d. per ton in 1931 tot 19 sh. in 1932. Op een uitgegeven kapitaal der goudmijnmaatschappijen van £ 43.720.000 werd over 1932 £ 8.589.674 aan dividend betaald of 19.6%.
Een sterke daling vertoonde de gemiddelde verkoopprijs van diamant. Mijndiamanten daalden van 28 sh. 8 d. per karaat in 1931 tot 20 sh. 9 d. in 1932, alluviale diamanten van 50 sh. 6 d. tot 45 sh. 3 d.
De platina-industrie, die omstreeks 1925 aanving en een geweldige „boom" in het leven riep, is in 1932, waarschijnlijk voor goed, stopgezet.
(Vor. ber. Goud 453 I.; Diamant 856 A.)

B. **UTRECHT. — Opgravingen op het Domplein.** — De onder leiding van prof. dr. C. W. Vollgraf te Utrecht gedane opgravingen op het Domplein aldaar, blijken in ieder opzicht een succes te zullen worden. Nadat reeds spoedig de fundeeringen van de H. Kruiskapel en de St. Salvatorkerk door de spade blootgelegd waren, bij welk ontgravingswerk tal van fragmenten van Middeleeuwsche architectuur opgedolven werden — in diepere lagen gevolgd door scherven van terra sigillata, romeinsche dakpannen met legioenstempel en fibulae, — werden op 29 Juni niet minder dan 50 gouden munten uit den Romeinschen keizertijd door een der werklieden gevonden. Het beursje, waarin de munten bewaard waren, was geheel vergaan, maar de munten zelf, met den beeldenaar van Romeinsche keizers, o.a. van Nero, blonken als fonkelnieuw. (N. R. Crt.)

C. **INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE. - Rede van het Tweede Kamer-lid Kupers, inzake werkverschaffing aan Duitsche Joodsche vluchtelingen.** — Op de internationale arbeidsconferentie te Genève bestond groote belangstelling voor de rede van het Nederlandsche Tweede Kamerlid Kupers tot toelichting van zijn resolutie over de werkverschaffing aan Duitsche Joodsche vluchtelingen. Kupers begon met de verzekering, dat noch hij noch de mede-onderteekenaars van de resolutie Jouhaux, Mertens en Schürch Joden zijn, noch een Joodschen grootvader of grootmoeder hebben gehad. Alle vier zijn voor honderd procent Ariërs hetgeen echter gelukkig niet het bezit van menschelijke gevoelens uitsluit. Kupers besprak hierop de opvatting, dat de behandeling der Joden in Duitschland uitsluitend de Duitsche regeering zou aangaan en dat degenen, die het voorrecht hebben niet tot het Derde Rijk te behooren zich daarmede niet bezig hebben te houden. Kupers kon deze opvatting niet aanvaarden. Een privaat persoon heeft ook niet het recht lijdelijk toe te zien wanneer hij ziet dat een krankzinnig geworden vader zijn kinderen of stiefkinderen plotseling aanvalt en wil doodslaan. Het is hier niet de plaats dieper op deze kwestie in te gaan. Kupers meende de hoop van ongetwijfeld millioenen uit te spreken wanneer hij den wensch uitte, dat de Volkenbond spoedig het geheele vraagstuk van de behandeling der Joden in Duitschland zou bespreken.
Nederland zal stellig aan Goebbels een teleurstelling bezorgen door zijn raad de Joden te dooden niet op te volgen. De Joden in Nederland en evenmin in andere landen waarheen zij gevlucht zijn zullen niet over de grens van het land worden teruggejaagd en weer aan de genade van het Derde Rijk worden overgeleverd. De resolutie van Kupers dringt er daarom op aan, dat het internationaal arbeidsbureau, dat reeds nuttig werk heeft gedaan voor de Russische en Armeensche vluchtelingen, thans zal nagaan wat gedaan kan worden om deze Duitsche vluchtelingen aan werk te helpen zonder daarbij de arbeiders van het land waarheen zij de wijk genomen hebben te benadeelen. (Zooals reeds vermeld is de motie van Kupers met 80—2 stemmen aangenomen.) (N. R. Crt.) **(V. b. 882 G.)**

1 JULI 1933

D. **NEDERLAND. — Salarissen voor Overheidspersoneel. - Uniformiteit.** — De minister van Binnenlandsche Zaken, mr. J. A. de Wilde, heeft op 30 Juni aan zijn Departement de Commissie voor de vaststelling van de salarisnormen voor het personeel in publiekrechtelijken dienst geïnstalleerd. De minister deelde o.m. mede, dat de regeering is te rade gegaan om de gewenschte gelijkvormigheid op bezoldigingsgebied te bevorderen. Een daartoe strekkend ontwerp van wet heeft het departement reeds verlaten en zal, naar verwacht mag worden, nog in den loop van dezen zomer de Tweede Kamer bereiken.
Wil echter het wapen, dat de Regeering daarmede krijgt, niet leiden tot een stelselloos ingrijpen, dat den stempel van willekeur draagt, dan moet het centrale gezag de bezoldigingsregelingen van de lagere organen kunnen toetsen aan normen, die met groote zaakkennis zijn opgesteld. Dit is de taak, die U wacht, zoo wendde de minister zich tot de leden der commissie. **(Vorig bericht blz. 748 A.)**

E. **DUITSCHLAND. — Transfer-moratorium.** — Het Wolffbureau seint het volgende uit Berlijn:
De wet van 9 Juni inzake het transfer-moratorium treedt 1 Juli in werking.
Om de gevolgen hiervan voor de buitenlandsche crediteuren zooveel mogelijk te verzachten hebben onderhandelingen met de crediteuren plaats gevonden, welke overeenstemming („Einigung") inzake een gedeeltelijke transfereering hebben opgeleverd.
Onder beding van een ongestoorde ontwikkeling van den handel meent de Rijksbank het percentage der rantsoeneering op 50 te kunnen stellen. Dienovereenkomstig zal de Rijksbank van 1 Juli tot 31 Dec. 1933 het volgende transfereeren:
De bedragen voor den dienst der Dawes- en Youngleeningen worden geheel getransfereerd, doch de aflossingsbedragen voor de Youngleening en alle overige in dien tijd vervallende aflossingen worden niet getransfereerd.
Op alle vervallen coupons en dividendbetalingen wordt de helft, doch maximum 4% per jaar getransfereerd.
De niet-getransfereerde en overeenkomstig de wettelijke bepalingen bij de Conversiekas gestorte bedragen worden als volgt behandeld:
Voor niet-getransfereerde rente- en dividendbedragen worden aan de crediteuren schuldbewijzen der Conversiekas beschikbaar gesteld tot nominale bedragen van 30, 40 of 50 mark of een veelvoud hiervan.
De uit aflossing ontsproten bedragen in Rijksmarken worden door de Conversiekas op de rekening van den crediteur gecrediteerd.
Omtrent de gebruiksmogelijkheid van dit saldo zullen nadere bepalingen getroffen worden.
Om zooveel mogelijk op deviezen te besparen zullen maatregelen genomen worden, dat Duitsche houders slechts betaling in marken krijgen.
(Vor. ber. Nederland 878 E.; Duitschl. 857 D.)

F. **DUITSCHLAND. — Goebbels over het fascisme.** — Minister Goebbels heeft bij de opening van het zomersemester van de Duitsche hoogeschool voor politiek o.a. gezegd:
Het fascisme is een verschijnsel dat met Mussolini voor de eerste maal opgetreden is. Het fascisme kreeg door Mussolini niet alleen idee maar ook vorm en organisatie. Mussolini zelf is als een phenomeen van wil en idee te beschouwen. Hij heeft voor het eerst het marxisme als politieke factor uit de wereld der feiten weggeruimd en hij heeft het bewijs geleverd dat het als arbeiders-beweging overwonnen kan worden, niet met reactionnaire middelen maar door nieuwe sociale denkbeelden. Het fascisme is voorts het eerste pro-

test geweest tegen het liberalisme. Ik ben er van overtuigd dat de politieke richting die wij thans in Italië met het woord fascisme en die wij in Duitschland met het woord nationaal-socialisme kenschetsen, langzamerhand geheel Europa zal veroveren.
De opmarsch naar Rome is de eerste poging geweest om de liberale, democratische geesteswereld te vernietigen en in haar plaats een nieuw begrip van corporatief denken te plaatsen. (Völk. Beobachter)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — De werkloosheid.** — Het Kantoor van Arbeid meldt inzake de werkloosheid over de maand Mei, dat in totaal 14.422 werkzoekenden bij de arbeidsbeurzen waren ingeschreven. Ongeacht de bedragen uitgekeerd aan het Leger des Heils en het werk van de A.M.V.J. werd een totaalbedrag van *f* 53.761,38 uitbetaald, verdeeld over 3055 steuntrekkers. **(Vorig bericht blz. 734 B.)**

B. **JAVASCHE BANK. — Discontokoersen.** — De Javasche Bank heeft met ingang van 1 Juli '33 haar rentetarieven als volgt verhoogd:
Voor disconteeringen met ½% tot 5%.
Voor beleeningen en voorschotten op goud en zilver met 1% tot 5%.
Voor alle andere beleeningen en voorschotten uitgezonderd die op onderpand van promessen met ½%.
De rente op voorschotten in rekening-courant tegen onderpand van effecten blijft onveranderd op 6½%.
(V. b. Discontokoersen 882 F.; Jav. Bank 408 A.)

2 JULI 1933

C. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Goud-vraagstuk.** — De delegaties der goud-landen, alsmede de Britsche delegatie, hebben eenstemmig den tekst eener verklaring inzake het goud-vraagstuk goedgekeurd. President Roosevelt's vertegenwoordiger, prof. Moley, die zich eveneens met de resolutie accoord verklaarde, heeft zijn instemming echter afhankelijk gesteld van Roosevelt's bevestiging. De verklaring is op 30 Juni aan den Amerikaanschen president getelegrafeerd.
Hoewel de tekst nog niet gepubliceerd is, kan de inhoud, naar vernomen wordt, in de volgende drie punten worden samengevat:
1e. het is noodzakelijk, dat de goud-landen aan den gouden standaard vasthouden;
2e. de landen, die den gouden standaard hebben verlaten, zullen dien standaard, indien mogelijk, weer invoeren;
3e. de centrale banken der betrokken landen zullen stappen doen om speculaties op groote schaal tegen te gaan.
President Roosevelt heeft op 1 Juli '33 aan Hull, den leider van de Amerikaansche delegatie ter Londensche wereldconferentie, geantwoord dat hij het gemeenschappelijke voorstel van de goud-landen in zijn tegenwoordigen vorm verwerpt. **(Vor. ber. 878 A.)**

D. **ENGELAND. — Britsch-Russisch conflict bijgelegd. - Invoerverboden opgeheven.** — Het ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft een communiqué gepubliceerd, waarin verklaard wordt, dat de Sovjet-Russische ambassade den staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken heeft medegedeeld, dat het petitionnement van Thornton en MacDonald, de Britsche onderdanen, die bij het Vickers-proces te Moskou in April '33 respectievelijk tot drie en twee jaar gevangenisstraf waren veroordeeld, op 1 Juli door het presidium van het executieve comité der Sovjets is behandeld en dat het vonnis is gewijzigd in dien zin, dat de twee mannen thans vrij zijn, het Sovjet-gebied onmiddellijk te verlaten. Zij zijn reeds op vrije voeten gesteld.
Tegelijkertijd heeft de Russische volkscommissaris van handel het embargo op den Britschen invoer opgeheven.
Het supplement van de „London Gazette" bevatte het Koninklijk besluit, gedateerd op 1 Juli, waarbij het embargo dat op 19 April '33 op den invoer van zekere Russische producten was gelegd, wordt opgeheven.
Het communiqué voegt hieraan nog toe, dat thans terstond de onderhandelingen over een Britsch-Russische handelsovereenkomst zullen worden hervat op het punt, waarop zij werden afgebroken na de arrestatie der Metro-Vickers-ingenieurs. (Times)
(Vorig bericht blz. 785 D.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Aardbeving in Z.W.-Sumatra.** — Het departement van Koloniën ontving op 1 Juli '33 van den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië het volgende telegram:
Resident Benkoelen 30 Juni:
„Ben heden aangekomen Kroë. Aantal dooden als volgt: Margas Soekau 35, Batoe Berak 35, Kembahang 27, Liwa 171, Kenali 91, Soeweh 22, Poegoengmelaja 1, Pegoengpenengahan 3, Goenoeng Kemala 3, Pedda 2, Waysindi 6, Chineezen 5, totaal 401.
Voorloopig bekend zware en lichtgewonden: Margas Liwa 86, Kembahang 13, Waysindi 23, Pahar Kroe 10. Ingestort dan wel onbewoonbaar beschadigde huizen: Margas Soekau 403, Batoe Berak 250, Kembahang 92, Liwa 741, Kenali 124, Soeweh 42, Goenoeng Kemala 79, andere Pesisimargas tezamen 60, Pasar Kroë 73, totaal 1864." **(Vor. ber. blz. 878 L.)**

F. **NEDERLAND. — Transfer-moratorium. - Onze vorderingen.** — De Nederlandsche Bank N.V. te Amsterdam deelt het volgende mede:
De enquête naar de Nederlandsche vorderingen op Duitschland kan thans als afgesloten worden beschouwd. In totaal hebben ruim 47.500 hier te lande gevestigde personen, firma's en instellingen hun vorderingen op en belangen in Duitschland aan De Nederlandsche Bank opgegeven. Volgens deze opgaven bedroeg op 1 Juni '33 de totale nominale waarde der Duitsche obligaties in Nederlandsch bezit *f* 430.6 millioen (vreemde valuta omgerekend naar de koersen op 1 Juni j.l.). Hieronder was begrepen *f* 12.1 millioen aan obligaties Dawes-leening en *f* 30.4 millioen aan obligaties Young-leening.
Het totaal der niet in obligaties belichaamde vorderingen beliep *f* 613.4 millioen. Obligaties en niet in obligaties belichaamde vorderingen tezamen bereikten dus een totaal van *f* 1.044.000.000.
Daarnevens wezen de bij de Bank ingekomen opgaven nog een totaalbezit van Duitsche aandeelen aan ten bedrage van nominaal *f* 263.8 millioen. Aan andere deelnemingen en aan eigendommen in Duitschland werd in totaal respectievelijk *f* 101 millioen en *f* 35.1 millioen opgegeven.
(Vor. ber. Duitschland 884 E.; Nederland 878 E.)

G. **NEDERLAND. — Transfer-moratorium. - Vereeniging voor den Effectenhandel.** — De Vereeniging voor den Effectenhandel deelt naar aanleiding van de thans gepubliceerde transfer-bepalingen betreffende de Duitsche schulden, mede, dat deze maatregelen niet krachtens een overeenkomst tusschen de Rijksbank en de vertegenwoordigers der houders zijn genomen, doch dat deze bepalingen eerst na de besprekingen door de Rijksbank zijn vastgesteld.
De vertegenwoordigers der houders hebben zich bij de besprekingen met dr. Schacht met verschillende der door hem voorgenomen punten geenszins vereenigd. **(Vor. ber. Nederland 885 F.)**

3 JULI 1933

H. **OOSTENRIJK. — Nazi-beweging.** — In den Weenschen landdag is op 30 Juni '33 het voorstel, om de mandaten der nationaal-socialisten in te trekken, aangenomen. **(Vorig bericht blz. 878 I.)**

I. **NEDERLAND. — Retorsie-maatregelen.** — In een op 1 Juli ingediend wetsontwerp vraagt de regeering groote bevoegdheden op het gebied van de handelspolitiek.
Het ontwerp beoogt de regeering middelen in handen te geven, waarmede een staat, die Nederland ongun-

stiger dan andere landen behandelt, of die optreedt op een wijze, welke in strijd is met de levensbelangen des lands, ernstig rekening zal moeten houden. Daardoor komt onze handelspolitieke positie in gevallen, waarin een handelsverdrag niet bestaat, dan wel opzegging van de zijde der tegenpartij dreigt of opzegging onzerzijds in aanmerking zal dienen te komen, sterker te staan.

A. ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — President Roosevelt's antwoord. - Verklaring van minister Cordell Hull. —

Staatssecretaris Cordell Hull heeft op 3 Juli '33 medegedeeld, dat hij een verklaring had ontvangen van president Roosevelt, waaruit het standpunt blijkt der Amerikaansche regeering met betrekking tot de voorstellen over internationale maatregelen op het gebied der valuta-politiek.

Roosevelt heeft zijn verklaring in ongeveer de volgende bewoordingen afgelegd:

„Ik zou het een ramp achten en gelijk aan een wereldtragedie, indien de wereld-conferentie, die werd bijeengeroepen teneinde grootere welvaart te scheppen voor alle landen, zich door een experiment dat slechts de valuta betreft van enkele landen, van haar taak zou laten afleiden.

Het gezonde innerlijke economische leven van een land is een belangrijker factor voor de welvaart dan de stand van zijn valuta en de wisselende verhouding tot de standaardmunten van andere landen.

De Ver. Staten trachten een dollar te scheppen, die zelfs nog na het leven van een geslacht dezelfde koopkracht zal hebben als de dollar, dien wij in de naaste toekomst hopen te bezitten. Dit doel beteekent meer voor het welzijn van andere landen dan een voor een of twee maanden vastgestelde koers van den franc of het pond sterling. Ons voornaamste doel is de duurzame stabilisatie van de standaardmunten van alle landen.

Wanneer de wereld in staat is in de meeste landen een eendrachtige politiek te voeren, waardoor de begrootingen in evenwicht worden gebracht, kunnen de eigenlijke besprekingen beginnen over een juiste verdeeling van de wereldvoorraden goud en zilver teneinde een reserve te vormen die als basis voor het nationale betaalmiddel kan dienen. De bestaande handelsbelemmeringen zullen tenslotte eveneens uit den weg geruimd moeten worden om den ruil van goederen gemakkelijker te maken.

Ook voor den wereldhandel is de tijdelijke vaststelling van een bepaalde waarde van valuta niet het juiste antwoord. De oude fetichen der z.g. internationale bankiers zijn vervangen door de pogingen tot het scheppen van nationale standaardmunten met het doel aan deze munten een voortdurende koopkracht te geven welke weinig verschilt omgerekend in goederenprijzen en de behoefte der moderne samenleving.

Goud of goud en zilver kunnen wel tot dekking der biljetten blijven dienen, en het is thans niet het oogenblik, de goudreserve geheel en al af te schaffen. Ik herhaal, dat de conferentie is bijeengeroepen tot het verbeteren van den toestand en wellicht tot het genezen van de economische kwalen, waaraan de wereld lijdt. Zij mag dus niet afdwalen van den haar voorgeschreven weg."

(Vorig bericht blz. 885 C.)

B. ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Verklaring der zes goud-landen. —

Op 3 Juli '33 heeft de publicatie plaats gevonden van de verklaring der goud-landen inzake de onverzwakte handhaving van den gouden standaard. Zij luidt als volgt:

„In de overtuiging, dat de handhaving der valuta's voor het economisch en financieel herstel der wereld, voor het herstel van het credietwezen en voor het waarborgen van den in haar landen bereikten socialen vooruitgang van principieele beteekenis is, en onder officieele bevestiging van haar wil, een onbelemmerd functionneeren van den gouden standaard in haar landen op de thans geldende goudpariteiten en in het kader van de bestaande geldkoersen te handhaven, verzoeken de ondergeteekende regeeringen haar centralen banken, in nauw contact met elkander te blijven en aan de onderhavige verklaring een zoo effectief mogelijke werkzaamheid te verleenen."

Deze verklaring is onderteekend door de vertegenwoordigers van Nederland, Frankrijk, België, Italië, Zwitserland en Polen.

(Vor. ber. 886 A.; Goud-vraagstuk 885 C.)

C. NON-AGRESSIE CONVENTIE. — Rusland en zeven randstaten. —

Op 3 Juli '33 is op de ambassade van de Sovjet-Unie te Londen een conventie geteekend tusschen de Sovjet-Unie, Afghanistan, Estland, Letland, Perzië, Polen, Roemenië en Turkije, waarin het begrip aanval wordt gedefinieerd.

Artikel 2 van deze conventie zegt, dat als aanvaller zal worden erkend de staat, die het eerst een der volgende daden pleegt:

1. een oorlogsverklaring tegen een anderen staat;
2. een inval met gewapende troepen op het grondgebied van een anderen staat ook zonder oorlogsverklaring;
3. een aanval door zijn militaire, zee- of luchtstrijdkrachten ook zonder oorlogsverklaring op het grondgebied, de schepen of vliegtuigen van een anderen staat;
4. een maritieme blokkade van de kusten of havens van een anderen staat;
5. steun verleent aan gewapende benden, die georganiseerd op zijn grondgebied, het gebied van een anderen staat binnenvallen, of weigering om in weerwil van een verzoek van den staat in welks grondgebied deze gewapende benden binnenvallen, op zijn eigen grondgebied de gepaste maatregelen in zijn vermogen te nemen om genoemde benden te berooven van alle hulp of bescherming.

Artikel 3 van de conventie zegt, dat geen enkele overweging van politieken aard of van welken anderen aard ook zal dienen als verontschuldiging of als rechtvaardiging voor een aanval gelijk omschreven in artikel 2.

De grondslagen van het pact worden, aldus wordt uit Moskou gemeld, gevormd door het pact van Kellogg en het protocol van Litwinov.

Na de teekening van de non-agressie conventie verklaarde Litwinov, dat de Sovjet-Unie bereid is een soortgelijke conventie te teekenen met alle andere staten ongeacht hun geografische positie en hun betrekkingen met de Sovjet-Unie.

De ten opzichte van Bessarabië gevonden formule voorziet in algemeenen zin, dat beide landen (Rusland en Roemenië) deze kwestie tot nader order zullen laten rusten.

(V. b. Estland 331 G.; Polen 583 C.; Roemenië 581 F.)

D. LUCHTVAART. — Generaal Balbo's transatlantische vlucht Orbetello—Chicago. —

De 24 vliegtuigen die de vlucht over den Atlantischen Oceaan gaan ondernemen, zijn op 1 Juli tusschen 5.39 en 6.00 's ochtends van Orbetello (Italië) naar Amsterdam vertrokken. Om 5.10 ging generaal Balbo aan boord van zijn toestel en riep uit: „Voor koning en vaderland", en in koor werd deze uitroep door de 115 jongemannen, die aan den tocht deelnemen, beantwoord.

Het parcours is te verdeelen in drie verschillende stukken, n.l. een Europeesch, een Atlantisch en een Amerikaansch traject. Wij geven hier een overzicht van de verschillende trajecten:

	K.M.		K.M.
Orbetello—Amsterdam .	1400	Shediac—Montreal . .	800
A'dam—Londonderry .	1000	Montreal—Chicago . .	1400
Londonderry-Reykjavik	1500	Chicago—New York . .	1600
Reykjavik—Cartwright	2400		
Cartwright—Shediac .	1200		11300

Het Balbo-eskader heeft op 1 Juli de eerste etappe volbracht: om 1.05 's middags zijn de 25 vliegtuigen in Schellingwoude geland. Een der machines, de Idini, is bij het neerkomen over den kop geslagen, waarbij één der inzittenden om het leven is gekomen.

De tocht is op 2 Juli voortgezet en het eskader is om halfeen 's middags te Londonderry (Ierland) geland. De landing had zonder incidenten plaats. De afstand van duizend kilometer werd afgelegd in vier uur en vijftig minuten.

(Zie rubriek Luchtvaart.)

4 JULI 1933

E. NEDERLAND. — Het margarine-menggebod. — Met ingang van 3 Juli '33 is het percentage boter, dat door de margarine moet zijn vermengd, teruggebracht van veertig op vijf-en-twintig procent. Op een K.G. van deze 25%-mélange moet worden betaald: voor de boter één vierde deel van een gulden en voor de margarine drie-vierde deel van 32 cents, dat is dus 25 + 24 = 49 cents crisis-accijns.

(Vor. ber. Margarine en menggebod blz. 756 D.)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wetsontwerp tot wijziging van de Landbouw Crisiswet 1933.** — Bij de Tweede Kamer is op 1 Juli '33 ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de Landbouw Crisiswet 1933 (de z.g. Machtigingswet). De toenemende crisismoeilijkheden maken het noodzakelijk de bevoegdheden van de regeering uit te breiden.
De nieuw aan te wijzen crisisproducten, waarvoor de regeering regelingsbevoegdheid vraagt, zijn: melk, melk- en zuivelproducten, margarine, varkens, varkensvleesch, visch, slachtpaarden, schapen, paarden- en schapenvleesch, rund- en kalfsvleesch en dierlijke vetten; granen, tarwe, andere granen, zaden, fabrieksaardappelen en aardappelmeel, consumptieaardappelen, suikerbieten, griendhout en riet, vlas, kippen- en eendeneieren, fruit, zuidvruchten en warmoezerij-gewassen, producten van de bloementeelt en producten van de boomkweekerij.
De regeering vraagt volmacht om naar eigen inzicht en al naar de omstandigheden het noodig maken, de maatregelen te treffen die haar ten aanzien van deze en andere producten noodzakelijk voorkomen.
De wet wordt niet langer tot een bepaalden tijd beperkt. **(Vorig bericht blz. 780 C.)**

B. **VOLKENBOND. — Paraguay-Bolivia - Enquêtecommissie.** — De Volkenbondsraad kwam op 3 Juli 1933 in buitengewone zitting bijeen om kennis te nemen van den eersten stap, die gedaan is met betrekking tot de oplossing van het sinds jaren bestaande conflict tusschen Paraguay en Bolivia over den Chaco, dat feitelijk reeds dateert van het jaar 1850. Beide partijen hebben er thans in toegestemd, dat een Volkenbonds-commissie ter plaatse gezonden zal worden, daar een voorafgaande wapenstilstand, zooals volgens de Volkenbondsbeginselen betamelijk is, niet gesloten kan worden, aangezien men hierbij op tegenstand van Bolivia stuit. De Volkenbondscommissie zal dan ook zeer ver strekkende bevoegdheden hebben; zij zal zelf moeten beslissen of zij een enquête naar de oorzaken van het geschil zal instellen. Verder zal zij een besluit moeten nemen over den datum voor de staking der vijandelijkheden en tenslotte zal zij met de partijen over de definitieve oplossing moeten onderhandelen.
(Vor. ber. blz. 817 E.; Volkenbond 816 B.)

C. **FRANKRIJK. — Rechteloosheid der Fransche vrouw.** — In den Senaat zal het voorstel tot het verleenen van het kiesrecht aan vrouwen voorloopig nog niet aan de orde komen.
Volgens de Code Napoleon hebben de gehuwde Fransche vrouwen nagenoeg in het geheel geen rechten. Zij zijn aan haar echtgenooten onvoorwaardelijk gehoorzaamheid verschuldigd en kunnen niets ondernemen zonder hun toestemming.
Zij kunnen geen testament maken, geen bankrekening openen, zelfs geen examen doen of een pas aanvragen.
Onder de vrouwen is evenwel een krachtige beweging ontstaan om haar Middeleeuwsche positie te verbeteren.
Er is dan ook een wetsvoorstel ingediend, om de rechten van gehuwde vrouwen uit te breiden, dat zal worden toegelicht door senator René Renault.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 286 L.)**

D. **NEDERLAND. — Katholieke Vakverbonden in Limburg tegen Nationaal-Socialisten.** —
Onder voorzitterschap van het oud-Eerste-Kamerlid J. Maenen vond op 2 Juli een buitengewoon congres plaats der bestuurders van den Limburgschen Werklieden Bond en aangesloten vakorganisaties, voor welk congres van katholieke vakorganisaties ook van buitenlandsche zijde zeer veel belangstelling bestond. De directe oorzaak van dit congres was het aanvankelijke officieele gebod van Duitsch nationaal-socialistische zijde, om den ,,Kettlerbund'' in Nederland op te heffen en dezen onder te brengen in de z.g. Deutsche Kolonie. Zeer scherp laakte de heer Maenen in zijn openingsrede dit gebod van Duitsche zijde, welk gebod eerst na groote pressie bij de hoogste instanties werd opgeheven. Spr. ontkende, dat vreemdelingen ook maar eenig recht zouden kunnen doen gelden om beslissingen te nemen tegen het gezag in Nederland en hij protesteerde onder levendig applaus der aanwezigen tegen ,,een terreur'', die volgens spr. den laatsten tijd door vreemdelingen in Nederland op politiek gebied werd uitgeoefend.
Spreker eischte dat deze hetze diende op te houden en anders de vreemdelingen over de grens dienden te worden gezet. Men wenscht in Nederland geen aanhangsel te worden van de Russische Radenrepubliek, noch op den duur gelijkgeschakeld te worden opgenomen in het Duitsche nationaal-socialistische verband.
De volgende spreker was Pater Jacobs, die het optreden van de nationaal-socialisten tegen de vak- en jeugd-organisaties en ,,het om hals brengen van de Centrumpartij'' in Duitschland brandmerkte en zeide, dat dit een waarschuwing was voor Nederland. Het in beslag nemen van de vakvereenigings- en andere gelden was, aldus spreker, niet minder dan stelen.
De voorzitter van den Katholieken Mijnwerkersbond waarschuwde o.m. de mijndirecties er voor, dat verschillende leden van het opzicht hebbende personeel in de mijnen de nationaal-socialistische denkbeelden huldigen en hun ondergeschikten intimideeren om deze over te nemen.
,,Wanneer de mijndirecties niet spoedig zouden besluiten deze elementen over de grens te zetten, dan zouden de arbeiders dit doen'', zeide spreker.
De Bondsadviseur, Mgr. dr. Poels, hield vervolgens een met spanning tegemoet geziene rede, waarin hij de bezwaren, die er voor katholieken waren tot aansluiting bij nationaal-socialistische of fascistische organisaties uitvoerig omschreef. De vorming van katholieke stands- en vakorganisaties in Nederland wees elke mogelijkheid tot samengaan of opgenomen worden in eenig nationaal-socialistisch verband af.
Spreker ontzegde aan elken staat het recht om een katholiek te verbieden op staatkundig terrein in afzonderlijke groepen samen te werken en aldus, hetzij een staatkundige partij van katholieken, hetzij een katholieke staatspartij te vormen.

E. **VEREENIGDE STATEN. — Bankenonderzoek - Belastingontduiking.** — De commissie uit den Senaat, die een onderzoek instelt naar de manipulaties op de effectenbeurs, zet haar werkzaamheden voort en heeft eenige mededeelingen over haar werk verstrekt. In dit rapport is opgenomen een lijst van vooraanstaande zakenmenschen in Amerika, die ,,bijzondere gunsten'' hebben ontvangen van de firma Kuhn, Loeb and Company. De meesten van hen moeten effecten in hun bezit hebben gekregen zonder daarvoor iets te betalen en daarop een behoorlijke winst gemaakt hebben. Het oudste lid van de firma, de heer Otto Kuhn, heeft bij zijn verhoor medegedeeld, dat tot hen, die in deze gunsten deelden, behooren o.a. Mitchell, de vroegere directeur van de National City Bank, Frederick Ecker, president van de Metropolitan Life Insurance Company, Percy Rockefeller en anderen.
(Vorig bericht blz. 847 A.)

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Muiterij ,,De Zeven Provinciën'' - 182 beschuldigden.** — Het aantal naar den Zeekrijgsraad verwezenen als gevolg van het gebeurde aan boord van ,,De Zeven Provinciën'' is gestegen tot totaal 182, nu alsnog 23 Europeesche schepelingen zonder rang beschuldigd van overtreding der artikelen 117 tot 120 militair W. v. S. naar den krijgsraad zijn verwezen. Een tweetal hiervan wordt beschuldigd van het uitschelden, beschimpen of beleedigen van een meerdere in rang. **(Vor. ber. 816 F.)**

5 JULI 1933

G. **NEDERLAND. — Onderwijs - Wetsontwerp tot beperking van de uitgaven voor het Lager Onderwijs.** — De regeering heeft een wetsvoorstel ingediend dat bedoelt de uitgaven welke voor de openbare kassen kunnen voortvloeien uit de uitvoering der Lager Onderwijswet, te verminderen. De strekking van het ontwerp is in hoofdzaak, dat de stichting van nieuwe scholen of schoollokalen, ten laste van de openbare kassen, zal worden beperkt tot gevallen van objectieve noodzakelijkheid.

Daartoe worden bepaalde gemeenteraadsbesluiten en besluiten van Ged. Staten onderworpen aan de goedkeuring der Kroon.
Voorts worden de voorwaarden tot verkrijging van subsidie voor stichting van bijzondere scholen verzwaard, doordat de aantallen leerlingen, welke zijn vereischt voor subsidie, op het dubbele van de thans in art. 73 der L. O.-wet genoemde aantallen worden gesteld. **(Vorig bericht Onderwijs 828 C.)**

A. **RUSLAND. — Kanaal Witte Zee-Oostzee voltooid.** — De aanleg van een kanaal, dat de Witte Zee met de Oostzee verbindt en dat een lengte heeft van 227 kilometer is geheel voltooid en gereed om in gebruik te worden genomen. In het kanaal zijn in het geheel 19 sluizen, 15 stuwdammen, 12 reservoirs en 40 dijken. Over een afstand van 40 K.M. is het kanaal gegraven door rotsen, die moeilijk te doorboren waren. Het kanaal heeft een groote economische beteekenis, vooral voor de industrieele ontwikkeling van de Noordelijke gebieden van Rusland, daar er een korte en weinig kostbare weg werd gevonden voor het vervoer van producten zooals steenkolen, petroleum, hout en bont naar de industrie-centra. In den loop van dit jaar zal meer dan een millioen ton aan scheepsladingen worden getransporteerd. Op het oogenblik is men bezig met de voorbereidselen voor een nieuw groot kanaal van de Wolga naar Moskou, waarvan de aanleg gevolgd zal worden door dien van andere waterwegen zooals van de Wolga naar de Don, naar de Kama en de Petsjora.
Aan telegrammen uit Moskou aan de Engelsche bladen ontleenen wij nog, dat het Kanaal geheel door tot dwangarbeid veroordeelde personen werd aangelegd onder de rechtstreeksche leiding van de G.P.Oe. Deze personen waren gedeeltelijk burgerlijke professoren, saboteurs, koelakken en andere boeren, veroordeeld wegens het ontvreemden van levensmiddelen van staats- en collectieve boerderijen.
Het nieuwe Kanaal begint te Povenetz, aan het Onegameer, en eindigt bij Soroki, aan de Witte Zee. Langs de geheele route van het Kanaal zijn eerebogen, obelisken en andere monumenten opgericht.
(Iswestjia)

B. **NEDERLAND. — Invoer van schoeisel en leestklaar schoenwerk.** — De Minister van Economische Zaken heeft de hoeveelheid, waarvoor bij den invoer van schoeisel en leestklaar schoenwerk alsnog toewijzing zal worden verstrekt, vastgesteld op 20% van de hoeveelheid, waarop de aanvrager overeenkomstig de gestelde regelen ten hoogste aanspraak kan maken. **(Vorig bericht blz. 772 A.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Fascisme - De beginselverklaring der N. I. F. O.** — De uit negen punten bestaande beginselverklaring van de N. I. F. O. luiden als volgt:
1e. De Nederlandsch-Indische Fascisten Organisatie is de gedisciplineerde wil om te bereiken: een harmonische, krachtige en goed functionneerende maatschappij.
2e. Naar fascistisch inzicht kan dit doel alleen bereikt worden, wanneer de geheele maatschappij wordt gesteld onder een krachtig en centraal gezag.
3e. De N.I.F.O. wil stimuleeren elk individueel en collectief streven, dat tot haar doel bevorderlijk is; wil versterken alle materieele factoren, die opbouwend kunnen werken en zal krachtig bestrijden alles wat een harmonische en goed functionneerende maatschappij kan schaden.
4e. De N.I.F.O. is tegen communisme, Marxisme, ver doorgevoerd liberalisme en democratie.
De N.I.F.O. is tegen versplintering, tegen het beginsel van de meerderheid, tegen algemeen kiesrecht en parlementarisme.
De N.I.F.O. is tegen iedere gezagsvernederende of -ondermijnende actie en daad.
5e. De N.I.F.O. aanvaardt de basis, welke de historie gelegd heeft voor de ontwikkeling van Nederland en Nederlandsch-Indië en wil daarop voortbouwen volgens haar beginselen.
6e. De N.I.F.O. is een sterk nationale, loyale en Oranje-gezinde beweging.
Nederlandsch-Indië moet blijven onder Nederland en Oranje.
7e. De middelen van de N.I.F.O. zullen te allen tijde blijven binnen de grenzen van de wet en de behoorlijkheid.
De N.I.F.O. wil niet de revolutionnaire daad, doch de evolutie.
Deze evolutie moet beginnen in de mentaliteit van ieder lid der samenleving.
8e. De N.I.F.O. wil samenwerken met alle loyale bewoners en groepen van Nederland en Nederlandsch-Indië.
9e. De belijdenis en deze beginselen zullen worden uitgewerkt in een program. **(Vor. ber. blz. 151 A.)**

D. **ARGENTINIE. — Oud-president Irigoyen overleden.** — Uit Buenos Aires wordt gemeld, dat de oud-President van Argentinië, Dr. Hyppolite Irigoyen, op ruim 80-jarigen leeftijd na een langdurige ziekte is overleden. **(Vorig bericht blz. 612 H.)**

E. **DUITSCHLAND. — Bevolking.** — Volgens het voorloopige resultaat der volkstelling is de bevolking van het Rijk in de verschillende landen als volgt verdeeld:

Pruisen	39.958.073	personen
(19.448.340 mannen en 20.509.733 vrouwen)		
Beieren	7.703.997	personen
Saksen	5.196.381	„
Wurtemberg	3.713.150	„
Baden	2.429.977	„
Thuringen	1.676.759	„
Hessen	1.426.830	„
Hamburg	1.184.548	„
Mecklenburg Schwerin	708.077	„
Oldenburg	581.296	„
Brunswijk	518.736	„
Anhalt	365.824	„
Bremen	366.425	„
Lippe Detmold	179.305	„
Lübeck	136.469	„
Mecklenburg Strelitz	112.809	„
Schaumburg-Lippe	50.469	„

(Berl. Tageblatt) **(Vorig ber. blz. 180 A.)**

F. **DUITSCHLAND. — Ontbinding der Beiersche Volkspartij.** — Eugen graaf Quadt publiceert een mededeeling, waarin hij in overleg met de Beiersche Staatspartij als gevolmachtigde der Beiersche Volkspartij verklaart, dat van 4 Juli af iedere activiteit der Beiersche Volkspartij heeft opgehouden en dat de leiders van de trouw aan hun partij zijn ontslagen. Het is een ieder verboden in den vervolge onder de benaming Beiersche Volkspartij of in den geest van haar program, voorzoover dit in strijd is met het program der N.S.D.A.P., politiek werkzaam te zijn. **(Vorig bericht blz. 874 C.)**

G. **BOEDDHISTENZENDING.** — De 23 Boeddhisten, gekleed in gele gewaden, die een voetreis rondom de wereld willen doen om het evangelie van Boeddha te prediken en troost en vrede te brengen aan de wereld, verscheurd door oorlog en verzonken in haat en wellust, zijn te Benares aangekomen, na op 1 Januari 1933 vanuit Rangoon vertrokken te zijn.
Langs de golf van Bengalen en via Calcutta hebben zij den weg afgelegd, slapende langs den kant van den weg, slechts eenmaal per dag etende en geheel vertrouwende op de aalmoezen die men hun zal geven.
Zij willen vier jaar in Britsch-Indië blijven, teneinde Indië weer te bekeeren tot het Boeddhisme.
In dien tijd bestudeeren zij vreemde talen en diverse wetenschappen om zich voor te bereiden op hun ver-

deren tocht om de wereld, welke 8 jaar moet duren. De herbekeering van Britsch-Indië tot het Boeddhisme, zoo zeide het gezelschap bij zijn aankomst te Benares, zou de meeste vraagstukken oplossen, waarvoor Indië zich thans ziet geplaatst.
De verdeeldheid tusschen de kasten zou er door worden opgeheven, de vrouwen geëmancipeerd en door het evangelie der liefde zou een eind gemaakt worden aan godsdienstig fanatisme en wederzijdschen naijver. (Straits Times) **(Vor. ber. blz. 637 I.)**

6 JULI 1933

A. **NEDERLAND. — Nederlandsch-Belgische Overeenkomst. - Oprichting van een Nederlandsche federatie.** — Teneinde eensgezindheid in Nederland tot stand te brengen tusschen de verschillende stroomingen en belangen, die betrokken zijn bij de herziening van de verdragen van 1839, in het bijzonder wat betreft de verhouding tot onze zuidelijke buren, is opgericht de Nederlandsche federatie inzake een Nederlandsch-Belgische overeenkomst. Bij deze federatie zijn aangesloten: het Nationaal Comité inzake een Nederlandsch-Belgische Overeenkomst, de Nationale Unie en het Westbrabantsche Kanaal-Comité. Contact met de Kamers van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam en Rotterdam is verzekerd, doordat vanwege deze lichamen eenige hunner leden als lid van de Federatie zijn aangewezen. Van de Federatie maken deel uit de volgende personen: ir. M. C. E. Bongaerts, voorzitter ('s-Gravenhage); mr. J. Luden, plv.-voorzitter (Amsterdam); mr. J. Zaayer, secretaris (Leeuwarden); E. A. van Wely, secretaris-penningmeester (Rotterdam); voorts: mr. Walter W. F. Baars, mr. dr. P. A. F. Blom, H. A. R. van den Broeck, mr. D. A. Delprat, mr. A. Dirven, prof. F. C. Gerretson, dr. mr. G. M. Greup, L. A. van Gunsteren, J. Harberts, M. C. Koning, ir. E. van Konijnenburg, ir. J. F. L. Krugers, ir. A. Plate, dr. Alb. van de Poel, prof. jhr. mr. B. C. de Savornin Lohman, Jan Schilthuis, mr. A. J. van Vessem en prof. L. van Vuren.
Zeer verschillende groepen en personen zijn hier samengebracht in de gemeenschappelijke overtuiging dat voor Nederland, naast een vriendschappelijke verhouding tot België, eensgezind optreden naar buiten eisch is en dat op het algemeene Nederlandsche belang, hetwelk trouwens in overeenstemming is met voorname algemeene Europeesche belangen, het volle gewicht moet liggen. **(Ned.-Belg. betrekkingen 874 D.)**

B. **SCHEEPVAART. — Scheepvaartverkeer van den Nieuwen Waterweg, Rotterdam, Hamburg en Antwerpen.** — De cijfers van de havenbeweging over het eerste halfjaar van 1933 en 1932 zijn (met herleiding van de Antwerpsche cijfers om ze vergelijkbaar te maken):

	Hamburg		Antwerpen	
	Schepen	Ton	Schepen	Ton
1933 . .	8672	8.812.386	4769	8.468.179
1932 . .	9277	9.115.928	4606	8.260.148
Verschil .	— 605	— 303.542	+ 163	+ 208.031
	Nieuwe Waterweg		Rotterdam	
	Schepen	Ton	Schepen	Ton
1933 . .	5630	9.220.621	4544	6.823.029
1932 . .	5747	9.700.059	4746	7.065.550
Verschil .	— 117	— 479.438	— 202	— 242.521

Over het eerste halfjaar van 1933 heeft dus de havenbeweging van den Nieuwen Waterweg die van Antwerpen met 752.442 ton overtroffen. Het verschil ten nadeele van Rotterdam bedroeg 1.645.150 ton.
(V. b. Rotterdam, Hamburg en Antwerpen 481 E.)

C. **NEDERLAND. — Montessori-Onderwijs.** — De heer H. Jordan Jr. uit Utrecht, leeraar aan het Montessori Lyceum te Amsterdam, heeft op 1 Juli '33 ter gelegenheid van de jaarlijksche vergadering der Ned. Montessorivereeniging, te Bussum een lezing gehouden over „Ervaringen bij het onderwijs in de biologie aan het Montessori Lyceum".
Deze ervaringen strekken zich nog slechts over een tijdsbestek van drie jaren uit, doch spr. meende reeds eenige mededeelingen te kunnen doen. Het spreekt van zelf dat reeds eenvoudige vragen als b.v. „hoe komt het dat het water kookt", tot diepzinnige beschouwingen zouden kunnen leiden, b.v. over de moleculair theorie. Spr. schrikt hiervoor niet terug, want het is tenslotte belangrijker om de eenheid van inzicht te bevorderen, dan de theorieën als „sluitsteenen" te beschouwen.
De werking van de ademhaling wordt uitgelegd met proeven waarbij een kaars onder een stolp wordt gezet en bij gebrek aan zuurstof uitgaat. Zoo komen zij tot het inzicht van de uitwisseling van koolzuur en zuurstof, van het verbrandingsproces.
Spr. tracht de eenheid tusschen natuur- en scheikunde duidelijk te maken. Ouders vragen wel eens, wat doceert u nu eigenlijk, scheikunde, plantkunde, biologie? Spr. antwoordt dan steeds: hoe minder onderscheid er tusschen is, hoe beter.
In een samenvattend lesje legt spr. de onderlinge betrekking nader uit. Op de algemeene lessen vertellen de leerlingen van hun opdrachten. Spr. ondervindt veel hulp van den heer Portielje, die Artis beschikbaar stelt voor de eigen waarnemingen der kinderen.
De jongens neigen meer naar den physiologischen, de meisjes naar den biologischen kant.
Spr. vertelt nog van de studieopdrachten, die hij den leerlingen in de hoogere klassen geeft en welke er toe moeten strekken om zelf tot oplossing van problemen te komen. **(Vor. ber. Onderwijs blz. 887 G.)**

D. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE.** — President Roosevelt heeft aan de Amerikaansche delegatie te Londen nieuwe instructies gezonden, welke ten doel hebben een mislukking der economische conferentie te voorkomen.
Aan de verklaring van President Roosevelt ontleenen wij het volgende:
President Roosevelt zet duidelijk uiteen, dat hij niet het minste nut ziet in een directe voorloopige stabilisatie tusschen de valuta's der landen, welker behoeften en politiek niet noodzakelijkerwijze dezelfde zijn. Een dergelijke stabilisatie zou kunstmatig en niet reëel zijn en de afzonderlijke landen kunnen hinderen in de verwezenlijking van hun essentieele politiek ten aanzien van hun binnenlandsche problemen.
Als voornaamste taak der conferentie beschouwt hij de verzachting en de genezing der economische kwalen, waarvoor de wereld zich ziet geplaatst. De kwestie der valuta-stabilisatie is naar Amerikaansche opvatting van secundair belang en de Ver. Staten wenschen zich volkomen vrijheid van handelen voor te behouden, wat betreft het tijdstip der stabilisatie en de pariteit, waarop deze zal geschieden.
Nadrukkelijk wijst de president er op, dat Amerika's politiek niet is gericht tegen de belangen van eenig ander land.
Tenslotte geeft President Roosevelt uiting aan zijn overtuiging, dat voortzetting der onderhandelingen zeer wel mogelijk is. **(Vor. ber. blz. 886 B.; President Roosevelt 886 A.)**

E. **NEDERLAND. — Kasplanten naar Frankrijk.** — De commissie voor den uitvoer van kasplanten naar Frankrijk maakt bekend dat in Juli mag worden uitgevoerd een hoeveelheid van 1500 K.G., in Aug. eveneens een hoeveelheid van 1500 K.G. en in September 4000 K.G.

F. **PORTUGAL. — Begrooting.** — De regeeringsraad welke door generaal Carmona gepresideerd werd, heeft de begrooting van het moederland en de koloniën goedgekeurd.
De inkomsten van de Portugeesche begrooting worden geschat op 2.214.000.000 escudos en de uitgaven op 2.212.000.000 escudos, zoodat er een overschot is van twee millioen.
In de begrooting wordt verder medegedeeld, dat de

personeele belasting met 10% wordt verlaagd en dat gelden zijn uitgetrokken voor het bouwen van groote ziekenhuizen te Lissabon en Oporto.
De begrootingen der Portugeesche koloniën zijn eveneens zeer gunstig. Terwijl die van San Thomé, Angola, Macau en Timor in evenwicht zijn, toonen de begrootingscijfers van de Kaap Verdische eilanden, Portugeesch Guinea en Mozambique een overschot aan. (Diario de Lisboa) **(Vor. ber. blz. 701 D.)**

A. **LUCHTVAART. — Valscherm-stoelen.** — In de gewone verkeersvliegtuigen plaagt men den luchtreiziger gewoonlijk niet met het aandoen van een parachute. Om te beginnen bestaan hiertegen psychologische bezwaren; men acht het niet gewenscht, dat degeen, die gebruik maakt van een vliegtuig, herinnerd wordt aan de daaraan verbonden gevaren. Bovendien ziet men op tegen het extra gewicht, dat het geregelde gebruik van valschermen zou meebrengen en dat de betalende lading zou doen verminderen. Een Amerikaansche parachutefabriek heeft er thans echter iets anders op gevonden. Zij combineert het valscherm met de rugleuning van den stoel, waarop de reiziger is gezeten. Deze krijgt over zijn kleeding een paar losse zeelen van zachte linnen stof, waaraan twee metalen ringen zitten. In deze ringen bevestigt hij, zoodat hij is gaan zitten, de twee haken, die hij verbonden aan de rugleuning van zijn stoel vindt. Dit bevestigen van de parachute neemt slechts een paar seconden en kan desnoods uitgesteld worden tot het werkelijk noodig is. Staat de reiziger van zijn stoel op, dan blijft de parachute automatisch voor het gebruik gereed aan zijn rug verbonden. De complete stoelen wegen slechts zeven kilo meer dan de normale. (Haagsche Post)
(Vor. ber. Luchtvaart: Valscherm 780 D.)

B. **DUITSCHLAND. — Ontbindingsbesluit van het Centrum.** — Het ontbindingsbesluit van het Centrum luidt als volgt:
De politieke omwenteling heeft het Duitsche staatsleven op een volkomen nieuwe basis geplaatst, die geen ruimte meer laat voor een tot voor kort mogelijke partij-politieke activiteit. De Duitsche Centrumpartij ontbindt zich derhalve onmiddellijk, in overeenstemming met rijkskanselier Hitler.
Met deze ontbinding wordt echter aan haar aanhangers de mogelijkheid geboden hun krachten en ervaringen zonder voorbehoud ter beschikking te stellen van het onder leiding van den rijkskanselier staande Nationale Front, in positieve medewerking in de beteekenis van versterking van onze nationale, sociale, economische en cultureele verhoudingen en tot medewerking aan den opbouw van een nieuwe orde in den rechtsstaat.
Den afgevaardigden in rijksdag, landdagen en gemeenteraden is met betrekking tot de handhaving hunner mandaten volkomen vrijheid van besluit gegeven.
De leden van de voormalige Centrumfracties treden dus niet gesloten als hospitanten in de fracties der N.S.D.A.P., maar blijven vooreerst zonder fractie en houden alleen door verbindingsmannen voeling met de fracties der N.S.D.A.P. (Völk. Beobachter)
(Vorig bericht blz. 883 K.)

C. **NEDERLAND. — Werkverschaffing. - Productieve werken.** — Naar wij vernemen, is onze regeering van plan een forsche poging te doen, om tot een gedeeltelijke oplossing van het werkloosheidsvraagstuk te geraken.
In beginsel is zij bereid een aanzienlijk bedrag beschikbaar te stellen tot uitvoering van productieve werken, d.w.z. van werken, wier uitvoering zij economisch verantwoord acht. Dit sluit in, dat zooveel mogelijk zal worden gebroken met alle niet-productieve werkverschaffing.
Op het werkverschaffingsprogram der regeering staat een reeks van groote plannen, op wier uitvoering ons land sedert lang wacht. Daartoe zouden behooren:
Inpoldering van den Noordoostelijken Zuiderzeepolder;
Aanleg van tunnels onder de Maas te Rotterdam, onder het IJ te Amsterdam, en onder het Noordzeekanaal te Velsen;
Verbetering van de spoorwegtoestanden rondom Rotterdam en Amsterdam;
Verbetering van het vaarwater Groningen—de Lemmer, e.d. **(Vorig bericht blz. 807 H.)**

D. **NON-AGRESSIE CONVENTIE. — Toetreding der Kleine Entente.** — Tusschen de Sovjet-Unie, Roemenië, Zuid-Slavië, Tsjecho-Slowakije en Turkije is een pact geteekend, waarin het begrip „aanval" wordt omschreven. De tekst van dit pact is dezelfde als die, welke op 3 Juli '33 is geteekend. Roemenië heeft opnieuw geteekend als lid van de Kleine Entente. In tegenstelling met het pact van 3 Juli '33, dat zich beperkt tot de nabuurstaten, staat het heden geteekende pact voor alle staten open. Het is een uitbreiding van het op 3 Juli geteekende pact en komt hierop neer, dat door tusschenkomst van haar diplomatieke vertegenwoordigers thans een bevolking van 300 millioen zielen, de Sovjet-Unie inbegrepen, het eens is over het begrip „aanval". **(Vor. ber. 886 C.)**

E. **ONTWAPENING. — Arthur Henderson zal hoofdsteden bezoeken.** — Arthur Henderson, de voorzitter der Ontwapeningsconferentie, is uit Genève vertrokken, om zijn reis naar verschillende Europeesche hoofdsteden te ondernemen, waar hij door rechtstreeksch contact met de verschillende regeeringen, de tegenstellingen ter Ontwapeningsconferentie hoopt te kunnen overbruggen.
De hoofdcommissie had Henderson naar aanleiding van de jongste onvruchtbare onderhandelingen opgedragen, te probeeren de verschillende belanghebbende mogendheden tot overeenstemming te brengen en de behandeling in tweede en laatste lezing van de Engelsche ontwapeningsvoorstellen, waarmee op 16 October a.s. zal worden begonnen, voor te bereiden.
(Vorig bericht blz. 882 E.)

7 JULI 1933

F. **AMSTERDAM. — Salarissen en loonen van het Gemeentepersoneel verlaagd.** — De gemeenteraad van Amsterdam heeft op 7 Juli '33 de voordracht tot korting der loonen aangenomen met 24—20 stemmen.
Tegen stemden 14 sociaal-democraten en de 6 communisten (inbegrepen de heer Kitsz).
De motie-Woudenberg (bestendiging van den vacantietoeslag) werd verworpen met 24—20 stemmen.
Het voorstel-Seegers (afkeuring van het beleid van B. en W. in het G. O.) werd verworpen met 38—6 stemmen. **(Vorig bericht blz. 880 G.)**

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Nieuw-Guinea geen land voor emigratie. - Officieele mededeeling.** — Vanwege het ministerie van Koloniën wordt met den meesten ernst gewaarschuwd tegen de in den laatsten tijd ondernomen pogingen om emigratie van Nederlanders naar Nieuw-Guinea te bevorderen. Met nadruk wordt er de aandacht op gevestigd, dat de bevoegde autoriteiten hier te lande en in Ned.-Indië van een zoodanige emigratie slechts mislukking verwachten, gepaard aan gevaren voor geld en gezondheid der emigranten.
Aangezien bovendien de beoogde kolonisatie-pogingen dreigen te leiden tot vergrooting van het aantal Europeesche werkloozen in Indië, is het zeer twijfelachtig, of de aspirant-kolonisten, die aldaar feitelijk zonder middel van bestaan aankomen, daar te lande zullen worden toegelaten.
Emigratie van Nederlanders naar Nieuw-Guinea wordt derhalve sterk ontraden. **(Vor. ber. 864 B.)**

H. **LUCHTVAART. — Generaal Balbo's transatlantische vlucht Orbetello—Chicago.** — Het Italiaansche vliegtuigen-eskader onder leiding van generaal Balbo is op 5 Juli '33 om 5 minuten voor 5 te Reykjavik aangekomen. **(Vorig bericht blz. 886 D.)**

A. NEDERLAND. — Positie van den gulden. - Prof. dr. H. W. C. Bordewijk's meening. —

Wij ontleenen aan de N. Rott. Crt. van 4 Juli '33 van de hand van prof. dr. H. W. C. Bordewijk het volgende bekorte artikel:
Wat voor recht hebben wij nog, ons te beklagen over de depreciatie-politiek der voormalige goudlanden, over Stillhalte en Transfer-Moratorium, wanneer wij, om eigen moeilijkheden te boven te komen, voortaan onzen binnen- en buitenlandschen schuldeischers minderwaardige guldens in de maag stoppen en de Staat der Nederlanden met zijn rentedienst daarvan grootelijks profiteert!
Het is een economisch en moreel minderwaardige politiek, die wij thans in Amerika gevolgd zien. Het land met den grootsten goudvoorraad manipuleert zijn dollar voor doeleinden, die, wat men er verder van moge denken, met een goed geldwezen niets en nog eens niets hebben uit te staan. Men kan niet zeggen, dat de monetaire toestand, gelijk Engeland op dien 21sten September 1931, ook Amerika gedwongen heeft zijn geldeenheid te devalueeren. Amerika is altijd het land geweest van de ellendigste practijken op het gebied van de geldpolitiek. Zoo heeft het in de jaren 1878—1893 zijn dollar opgeofferd aan de belangen van zijn zilverproductie, en zich, wat nergens anders gebeurd is, terwille daarvan moedwillig in een toestand van hinkenden gouden standaard begeven. Ook nu is zijn geldpolitiek dienstbaar aan alles, behalve aan het geld zelf.
Moet het wereldherstel komen van een gezindheid, die alle heil verwacht van: huilen met de wolven in het bosch? Kan orde ontstaan in de wereld uit vergrooting, nu onzerzijds, van de bestaande verwarring? Kan de crisis door kunstmiddelen worden overwonnen? Of verscherpen wij misschien, door ons op het hellende vlak der devaluatie te begeven, bij de andere landen niet nog meer de neiging, aan wat ons aan uitvoer rest den voet dwars te zetten? Een opleving, aldus uitgelokt, is aan een strovuur gelijk. Eenmaal ontketend, zal de gelddepreciatie alleen door haar voortschrijden den prikkel gaande houden, waarom het den voorstanders is te doen. Immers, zoodra een zekere graad van depreciatie is uitgewerkt en loonen en prijzen in het binnenland zich hebben aangepast aan den koers van onzen gulden op de buitenlandsche wisselmarkt, zijn wij verder van huis dan ooit, door het vastloopen van alle bedrijven, die door de inflatie tijdelijk waren geholpen, of nieuw zijn ontstaan. De crisis herleeft dan en met grooter kracht. Dezelfde kreten en klachten, die zich nu tegen onzen goud-gulden richten, zouden dan worden gehoord, zoodra en zoolang de depreciatie niet verder voortgang maakt.
Het is uitgesloten, dat maatschappijen, die thans haar kapitaal grootendeels hebben verloren, dit verlies op deze ongezonde manier zouden kunnen inhalen. Want, wanneer iets inflatie kenmerkt, dan zijn het wel de begrippen interen van kapitaal en schijnwinst. Het is verwonderlijk, dat dit na 10 jaar weer gezegd moet worden. Niet te ontkennen valt, dat vaste schulden, vooral die op langen termijn, als hypotheken, levensverzekeringen, enz. thans heel zwaar drukken. Wie echter tot verlichting van deze lasten inflatie zou willen, heeft blijkbaar geen oog voor de even groote en even respectabele belangen der geld-crediteuren, die, terwijl zij voor hun eigen belang opkomen, de grondslagen van heel het credietwezen verdedigen. Misschien denkt men evenals in de jaren vlak na den wereldoorlog, dat een matige inflatie of hoe men het noemen wil niet zulke gevaren oproept, als hierboven werden gesignaleerd. Dit is onjuist, gelijk de heftige schommelingen van den dollarkoers nog onlangs deden zien. Men weet nu eenmaal niet, waaraan men met een papieren valuta toe is, wanneer het goud is losgelaten om redenen, die buiten het geld zelf zijn gelegen. De speculatie vindt in hierbedoelde onzekerheid een vruchtbaar veld voor haar actie, en het eenige resultaat is, dat winst en verlies bij in- en uitvoer tot een zuivere loterij worden. Gaat in het binnenland het prijspeil langzaam omhoog, dan wordt het steeds moeilijker de openbare begrootingen te doen sluiten en wordt de drang, om na den eersten stap voort te gaan op den weg der inflatie, onweerstaanbaar. Ik ben overtuigd van het onschatbare belang van vastheid van wisselkoersen, doch voor mij staat één ding vast: wanneer wij gingen infleeren, is de kans, om tot vastheid van gulden tegenover b.v. pond en dollar te geraken, voor goed verkeken. Vastheid van koers, zonder goud, is alleen mogelijk op den grondslag eener a-metallistische geldunie. Daarvoor is deze tijd allerminst rijp. Bij inflatie echter gaat elk land zijn eigen weg, n.l. den weg der valuta-dumping, met als eenig gevolg: een internationalen monetairen chaos. Wie in dezen tijd vastheid van wisselkoersen wil, kan de goudbasis niet missen en moet pleiten voor haar herstel in de wereld.
De goudpositie onzer circulatiebank is, ondanks de goudafgiften, zeer sterk. Daarom geef ik mijn landgenooten den raad: houdt het hoofd koel en wacht u, bij het vormen van uw oordeel, voor de overwoekering van het groote algemeene belang der gaafheid van den gulden door groeps-particularisme. Recht en economie wijzen met nadruk in één en dezelfde richting: geen inflatie!

(V. b. Nederl.: Gulden 879 A.; Prof. Bordewijk 658 D.)

B. NEDERLAND. — Gouden standaard en mr. L. J. A. Trip's meening. —

Aan een interview van het Alg. Handelsblad met mr. L. J. A. Trip ontleenen wij het volgende:
De heer Trip zeide in antwoord op onze vraag of de gouden standaard in Nederland gehandhaafd zal blijven, dat hierover geen twijfel kan bestaan. Dit is niet alleen van de Nederlandsche Bank, doch ook van de Nederlandsche regeering, een ,,clear cut'' standpunt, waarover niet meer gesproken behoeft te worden.
Vervolgens vroegen wij, in verband met het bericht, dat de goudlanden besloten hadden, over te gaan tot nauwe samenwerking ter verdediging van den stand der valuta's, op welke wijze dit besluit moest worden opgevat. Zouden, ter verdediging van een bepaalde valuta, bepaalde maatregelen worden overwogen?
,,Zoo moet U dit niet opvatten'', — aldus de heer Trip. ,,Dit zou weer een zekeren indruk wekken, alsof de valuta van de landen, waarvoor die samenwerking op touw wordt gezet, in gevaar verkeerde. Op het oogenblik is de toestand zoo, dat het meeste gevaar bij de speculatie schuilt. Men streeft er thans naar, door samenwerking deze speculatie meer afdoende te bestrijden dan zou kunnen geschieden, wanneer elk land afzonderlijk bleef werken.''
Met betrekking tot het verleenen van credieten kon de heer Trip zich niet uitlaten. Bovendien zal hierover nog een conferentie te Parijs worden gehouden. Men zal elkander slechts zooveel mogelijk tegemoet komen. Wat nu de landen individueel doen, zal men dan gemeenschappelijk doen.
Frankrijk, België, Zwitserland, Nederland, Italië en Polen (Duitschland niet) zullen aan de bedoelde conferentie deelnemen. In het algemeen zullen de maatregelen der circulatiebanken gericht zijn op het tegengaan van transacties, die ten doel hebben de valuta te doen vallen.
Zoowel bij de regeering als bij De Nederlandsche Bank bestaat de vaste overtuiging, dat zoowel de economische als de financieele toestand eischen, dat de gulden op pariteit blijft, en wanneer er ooit nog iets van een internationale samenwerking tot stand kan komen, dan moet deze gebaseerd zijn op den nuclius van de landen, die den gouden standaard hebben gehandhaafd. De thans met veel moeite tot stand gebrachte verlaging der productiekosten zou niet gehandhaafd kunnen blijven, wanneer het binnenlandsche prijsniveau zou stijgen. De menschen staren zich blind op Engeland. Dit verkeerde echter in de bijzondere omstandigheid, dat een prijsstijging voorkomen is door de prijsdaling in de goudlanden. Dit geval doet zich thans niet meer voor. De heer Trip zeide van meening te zijn, dat een devaluatie het verbruik niet kan doen stijgen. ,,Ook in Amerika zal het daartoe niet komen. De Amerikaansche politiek zal zeer zeker op een teleurstelling uitloopen. Men drijft de menschen door een soort schrik uit de ruilmiddelen naar de goederen. Dat kan men echter niet voortzetten. Evenals in 1929 zal de hausse-beweging op een gegeven moment een einde moeten nemen. Men wekt den schijn, alsof het inderdaad beter gaat. Wanneer de speculatiewinsten wegvallen, valt de zaak weer in elkaar.''
Vervolgens brachten wij het bericht ter sprake, volgens hetwelk de goudlanden besloten zouden hebben, om geen goud meer af te staan aan landen, die zelf geen goud uitvoeren.
,,Dat besluit is niet genomen'', — antwoordde de heer Trip. ,,Ik geloof ook niet, dat dit besloten zal worden.''
In verband met de vraag, of de goudprijs op de open markt zich onafhankelijk van die van de circulatiebanken zou gaan ontwikkelen, wierpen wij de kwestie op, dat Engeland mogelijk op groote schaal goud zou gaan onttrekken aan de tegenwoordige goudlanden.
,,Dat gevaar acht ik niet zoo groot, want samenwerking met de Bank van Engeland is zeer goed mogelijk. Wat de circulatiebanken doen, drukt zich uit in de wisselkoersen, en die worden gehandhaafd door het over en weer sturen van goud door de goudlanden. Als de handel maar tot dezelfde prijzen de buitenlandsche wissels kan krijgen, die hij noodig heeft, dan doet het er niet toe, hoe die goudprijs zich op de open markt ontwikkelt. De goudonttrekking door Engeland gaat niet ten koste van de circulatiebanken, wanneer dezelfde politiek die wij volgen, door de andere goudlanden wordt gevolgd.''
,,Ik zal het een voordeel vinden, als Frankrijk onze politiek volgt, en controleert, dat het goud alleen gaat naar de circulatiebanken van landen, die ook goud afgeven.''
Sprekende over den toestand op de geldmarkt, merkte de heer Trip op, dat de vaste stemming, die hier op het oogenblik valt waar te nemen, het gevolg is van de jongste goudonttrekkingen.
,,Wij zorgen er zooveel mogelijk voor, dat het goud aan de Bank betaald wordt en dat er niet een vermeerdering van haar credietgeving tegenover staat.''
Onze vraag, of de politiek wordt voortgezet, volgens welke aan particuliere banken, die zelf nog belangrijke goudvoorraden hebben, geen credietfaciliteiten worden verleend, beantwoordde de heer Trip bevestigend. Hij meende overigens, dat deze voorraden op het oogenblik niet zeer belangrijk zijn. ,,De menschen hebben zich, wat het goudbezit der banken betreft, overdreven voorstellingen gemaakt.''
,,Meent u,'' — vroegen wij vervolgens, — ,,dat binnen afzienbaren tijd het rijk en de gemeenten weer leeningen zullen kunnen opnemen?''
,,Dit hangt geheel af van het herstel van vertrouwen. Het geld, om te kunnen leenen, is er. Als de regeering zoodanig het huis in orde maakt, dat men zegt: Nederland is op den goeden weg, en er ook internationaal meer vertrouwen komt, dan zal de belegger weer langloopende beleggingen willen nemen. In Amerika redeneert men, dat als de beleggers niet meer bereid zijn, hun gelden af te staan ten behoeve van de investeeringen, de regeering het zal doen. Dit is echter niet de juiste weg. De eenige manier, om het geld uit de gaatjes te voorschijn te brengen is, den menschen, die de uitgaven kunnen doen, het vertrouwen in de toekomst te hergeven.''
Tenslotte brachten wij de mislukking der Londensche conferentie ter sprake. ,,Hebt u eenige voorstelling, op welke basis de besprekingen in Londen verder kunnen worden gevoerd?'' vroegen wij.
,,Neen, er is geen basis. Een voortzetting van de conferentie zou meer kwaad dan goed doen, omdat dit slechts de zenuwachtigheid zou vergrooten. Zoolang Amerika niet op zijn weg terugkeert, is er geen basis voor een conferentie. Bij de voorbereiding van de agenda was Amerika het hoopvolle punt, daar dit 'and alles in handen had: oorlogsschulden, tariefpolitiek, en valuta. Deze drie punten zijn alle weggevallen.''
,,Wat heeft naar uw meening aanleiding gegeven tot de gewijzigde houding van Amerika?''
,,Overwegingen van binnenlandschen politieken aard. Kenners zeggen, dat men zich dit moet voorstellen als een soort revolutie, die misschien een werkelijke revolutie heeft voorkomen,

omdat men het Amerikaansche publiek weer een lichtpunt heeft willen geven. Hetzelfde lichtpunt had men kunnen verkrijgen, als men de politiek had gevolgd, om den schuldenlast geleidelijk te verminderen. Dan was het vertrouwen hersteld en versterkt, zooals het vertrouwen reeds weer aan het terugkeeren was. President Roosevelt was echter niet opgewassen tegen de strooming in het congres, een strooming, die zich richt op een stijging van de goederenprijzen. Amerika deinst voor geen enkele daad terug, om deze prijsstijging te krijgen. Dat is het gevaarlijke in den tegenwoordigen toestand. Het antwoord van President Roosevelt op de verklaring der goudlanden was zuiver voor intern gebruik bedoeld, ter versterking van zijn autoriteit. Hierin moet men, naar mijn meening, ook een teeken van de slapheid van onzen tijd zien. Iets dergelijks heeft men in Engeland gehad. Zoodra een verlaging der productiekosten langs een normalen weg niet mogelijk is, gaat men knoeien met andere middelen."
Op onze vraag of mr. Trip meende, „dat van de krachtige politiek van de goudlanden een invloed ten gunste van stabilisatie zal uitgaan," antwoordde hij, dat men eenmaal op een punt zal komen, dat men ook in Amerika realiseert, dat men moet stabiliseeren, tenzij er een algemeene chaos mocht ontstaan.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. blz. 879 B.; rubrieken Mr. L. J. A. Trip en Gouden standaard.)**

A. **BELGIE. — Beauraing als bedevaartoord.** — Nu de hooge geestelijke overheid, vertegenwoordigd door mgr. Heylen, bisschop van Namen, de voorzichtige en afwachtende houding welke zij tot dusver ten opzichte van de gebeurtenissen (verschijningen van de Heilige Maagd) te Beauraing aannam, heeft laten varen, begint men het al meer en meer waarschijnlijk te achten dat het, tot vóór enkele maanden vrijwel onbekende dorp in de Ardennen geroepen is om een Belgisch Lourdes te worden. Reeds zijn aldaar, ook door Nederlanders, heele stukken bouwgrond aangekocht met het doel er hotels, café's of winkels te bouwen.
Intusschen zamelen de pastoor-deken en de kloosterzusters van Beauraing geld in voor het bouwen van een Maria-kerk. (Gazet v. Antwerpen)

B. **ENGELAND. — Duitsche politiek. - Lagerhuis debatten. - Lansbury en Sir Austen Chamberlain.** — Lansbury, de leider der Arbeidersoppositie, sprak in het Lagerhuis over den toestand in Duitschland, waar, zeide hij, een reusachtige opleving van den oorlogsgeest viel waar te nemen. Hij verlangde met nadruk een onderzoek met betrekking naar de bewapening in Duitschland, daar volgens zijn oordeel Duitschland in belangrijke mate herbewapende. Sprekende over de meedoogenlooze vervolgingen in Duitschland vroeg Lansbury of het nog mogelijk was krachtens artikel 11 van het Volkenbondsverdrag de acties van de Duitsche regeering ter kennis te brengen van den Volkenbond.
Evenals Lansbury sprak ook Sir Austen Chamberlain uitvoerig over de Duitsche binnenlandsche politiek. Ofschoon ook hij de noodzakelijkheid inzag van met groote voorzichtigheid te moeten spreken over de binnenlandsche zaken van een ander land, meende Chamberlain toch, dat het voor Engeland moeilijk was in werkelijk vriendschappelijke verhoudingen te leven met een volk, dat uit zijn politiek ieder beginsel had geschrapt, dat fundamenteel was voor de Britsche politiek. Chamberlain gispte heftig de houding van de Duitsche regeering ten aanzien van de Joden.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 798 I.)**

8 JULI 1933

C. **NEDERLAND. — Belasting op volle melkpoeder.** — De Crisis-Zuivel-Centrale brengt ter kennis van belanghebbenden, dat ingaande 9 Juli 1933 alle hier te lande geproduceerde volle melkpoeder met een vetgehalte van 24 t/m 29% vet in de waar, welke in het binnenland wordt geplaatst, wordt belast met een heffing van 25 ct. per K.G.
Voor poeder met een hooger vetgehalte dan 29% zal de heffing worden vastgesteld op basis van het werkelijke vetgehalte en de heffing op boter.
De regeling, ingevolge welke bij export van poeder als vorenbedoeld een heffing van 8½ ct. per K.G. was verschuldigd, is vervallen en wel met terugwerkende kracht vanaf 15 Juni 1933.
(Vor. ber. Crisis-Zuivelwet 886 E.)

D. **NEDERLAND. — Geen politieke actie door buitenlanders.** — Naar wij vernemen heeft de minister van Justitie aan de procureurs-generaal bij de gerechtshoven, fungeerend directeuren van politie, opdracht gegeven ten scherpste toe te zien op iedere politieke organisatie, actie of werkzaamheid, op welke wijze en in welken vorm ook, door hier te lande vertoevende vreemdelingen en daar tegen in te gaan.
Vreemdelingen, die zich niet strikt van elke politieke gedraging onthouden, moeten als ongewenschte vreemdelingen worden beschouwd, aan wie verder verblijf in ons land zal dienen te worden ontzegd.

E. **FRANKRIJK. — Nieuwe invoerrechten op vruchten, granen en vetten.** — De Fransche Kamer heeft een wetsontwerp aangenomen op grond waarvan invoerrechten geheven zullen worden op vruchten, granen, olieachtige stoffen, vetten en hun bijproducten.
(Vor. ber. Vruchten 641 A.)

F. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Voortzetting van de werkzaamheden der monetaire commissie.** — Het Britsche voorstel om de werkzaamheden der monetaire commissie der wereldconferentie volledig voort te zetten, is op 7 Juli aangenomen met 25 tegen 15 stemmen. De afgevaardigde van Rusland onthield zich van stemming, terwijl de vertegenwoordigers van 25 naties de zitting niet hebben bijgewoond.
(Vorig bericht blz. 889 D.)

G. **DUITSCHLAND. — Geen actie der Nazi's tegen de warenhuizen.** — De plaatsvervanger van Hitler maakt bekend, dat de N.S.D.A.P. voorloopig met het oog op den economischen toestand geen maatregelen zal nemen om de warenhuizen te gronde te richten, daar de honderdduizenden bedienden dan op straat zouden komen. (Frankfurter Zeitung)

9 JULI 1933

H. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Conferentie der Goudlanden te Parijs.** — In het gebouw der Banque de France heeft op 8 Juli de aangekondigde vergadering van de leiders der nationale banken van die staten, welke vasthouden aan den gouden standaard, plaats gehad. Na afloop is het volgende communiqué verstrekt:
In aansluiting aan de verklaring van 3 Juli van haar respectieve regeeringen hebben de centrale banken van België, Frankrijk, Italië, Nederland, Polen en Zwitserland op 8 Juli een vergadering gehouden in een lokaal der Banque de France, waaraan werd deelgenomen door de heeren Franck, president van de Belgische nationale bank, Moret, gouverneur der Banque de France, Azzolini, gouverneur van de Italiaansche nationale bank, Trip, president van de Nederlandsche Bank, Wrobleski, president van de Poolsche nationale bank, Bachmann, president en Weber, lid der hoofd-directie van de Zwitsersche nationale bank.
De besprekingen hebben geleid tot een algeheel accoord over de maatregelen, die genomen moeten worden om aan de verklaringen der regeeringen ten gunste van de integrale handhaving van den gouden standaard op de huidige pariteiten, haar volle practische werking te geven. De centrale banken der aanwezige landen zullen onmiddellijk de technische maatregelen in werking doen treden, waarvan de aard en het karakter in den loop der besprekingen zijn vastgesteld. De heer Frazer, president van de bank voor internationale betalingen te Bazel heeft de besprekingen bijgewoond. **(Vor. ber. Econ. Conf. 892 F.; Goudlanden 886 B.)**

I. **TENNIS. — De uitslagen te Wimbledon.** — De uitslagen van de eindstrijden te Wimbledon luiden:
Damesenkelspel: mrs. Moody Wills sl. miss Round 6—4, 6—8, 6—3.
Heerendubbelspel: Borotra en Brugnon sl. Nunoi en Satoh 4—6, 6—3, 6—3, 7—5.

Damesdubbelspel: Mad. Mathieu en Miss Ryan sl. Miss James en Miss Yorke 6—2, 9—11, 6—4.
Gemengd dubbelspel: von Cramm en Frl. Krahwinkel sl. Farquharson en Miss Heeley, 7—5, 8—6.
(Vorig bericht blz. 81 A.)

A. **NEDERLAND. — Transfer-moratorium. - Verklaring van de Vereeniging voor den Effectenhandel. —** In verband met de gestelde vragen en ter vermijding van misverstand omtrent de rentebetaling op Duitsche leeningen, heeft het bestuur van de Vereeniging voor den Effectenhandel zich om nadere inlichtingen gewend tot de directie der Reichsbank.
Uit de ontvangen mededeelingen blijkt, dat de bepaling omtrent transfer van de halve rente beteekent, dat de helft van het op de coupons vermelde bedrag wordt betaald, doch dat niet meer wordt betaald dan hoogstens 4% per jaar. Dit beteekent, dat bijvoorbeeld voor 6% oblig. ieder half jaar de coupon wordt betaald met 1½%, dus in totaal per jaar 3%. Voor 8% oblig. wordt ieder half jaar de coupon betaald met 2%, dus in totaal 4% per jaar. Daar dit het maximum is, worden derhalve oblig., welke meer dan 8% rente dragen, behandeld alsof zij 8% oblig. waren. Voor leeningen, die niet in den vorm van oblig. zijn uitgegeven, geldt hetzelfde ten aanzien van de rente. De bepaling omtrent transfer van de helft heeft ook betrekking op huren en pachten, verschuldigd door Duitschers aan buitenlandsche eigenaren. **(V. b. 885 G.)**

B. **DUITSCHLAND. — Concordaat met het Vaticaan.** — Het concordaat tusschen het Vaticaan en Duitschland is gisteravond door den kardinaal-staatssecretaris Pacelli en vice-kanselier von Papen geparafeerd. Het concordaat omvat 35 artikelen en is in groote mate geïnspireerd door de Lateraanverdragen, welke tusschen het Vaticaan en de Italiaansche regeering zijn gesloten.
De katholieken zouden afstand doen van het recht zich politiek te organiseeren en de groepen der katholieke actie, welke uitsluitend een godsdienstig karakter dragen, zouden onder contrôle van den staat worden geplaatst. De kerkelijke eigendommen worden integraal door de Duitsche regeering erkend. De zuiver confessioneele vereenigingen zouden toegestaan worden. Inzake het Onderwijs enz. zou de katholieke kerk zekere vrijheden krijgen.
In het nieuwe concordaat zouden niet alleen de reeds met Beieren, Pruisen en Baden bestaande concordaten worden opgenomen, maar het zou deze zelfs vervangen, daar de inhoud der bestaande concordaten opgenomen is in het concordaat met het rijk. De verschillende diplomatieke vertegenwoordigingen zouden vereenigd worden in een enkele ambassade van het Duitsche rijk. (De Maasbode)

10 JULI 1933

C. **TELEFONIE. — Conferentie-Telefoon. - Nieuwe uitvinding.** — Op de wereldkrachtconferentie, die op het oogenblik te Stockholm wordt gehouden, is een pakkende technische nieuwigheid ingevoerd, welke het publiek op een conferentie in staat stelt, om naar de voordrachten in verschillende talen te luisteren waarbij men zich in de zaal kan bewegen en ook geen gevaar loopt door geluiden of door gepraat van omstanders gestoord te worden.
Deze nieuwe uitvinding, die de conferentie-telefoon is genoemd, is geconstrueerd door de Ericsson Telephone maatschappij. Het is een draagbaar draadloos ontvangtoestel van kleine afmetingen, bestaande uit een antennespoel, die over den schouder wordt gelegd, een kleine doos met een ontvangtoestel, welke aan het knoopsgat kan worden vastgemaakt of in den zak gestoken kan worden en een koptelefoon. De zendantenne wordt langs de wanden van de conferentiezaal gespannen, zoodat de drager van het ontvangapparaat overal in de zaal kan staan en zich ook bewegen kan, terwijl hij naar de voordrachten luistert. Een ander groot voordeel is de mogelijkheid dat de voordracht met de vertaling in verschillende talen kan worden gehoord. Terwijl de spreker aan het woord is, zitten de vertalers in een naburige zaal en hun vertalingen worden met verschillende golflengten uitgezonden. De luisteraar heeft dus zijn toestel slechts af te stemmen op de golflengte van de taal, welke hij wenscht te hooren.
Een groot voordeel van het nieuwe toestel is, dat daardoor op internationale conferenties het tijdroovende van het voorlezen van vertalingen vervalt.
(Zie rubriek: Telefonie.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — De handel in eetbare vogelnestjes.** — Gelijk bekend, staan de kustplaatsen van de voormalige residentie Rembang bekend om haar uitvoer van eetbare vogelnestjes. Daaronder behoort ook Toeban. Het halen van eetbare vogelnestjes (product van de gierzwaluw, salanganan), vormt in dit regentschap dan ook een belangrijk middel van bestaan. Vooral in de jaren '29 en '30 werden met dit bedrijf schatten verdiend; in dien tijd bracht n.l. een katti „sarang boeroeng" *f* 25 à *f* 30 op, aldus de Ind. Crt.
In den regel huizen de vogels in donkere kalkgrotten. Ook de zolders van de huizen, mits goed donker, zijn een geliefkoosde woonplaats voor de dieren. Het wekt dan ook geen verwondering, dat, toen de eetbare vogelnestjes hooge prijzen maakten, velen moeite deden om een „sarang boeroeng" in hun huis te krijgen. Speciale gebouwen werden opgericht, terwijl men zelfs reeds bewoonde huizen, welke geregeld door de vogels werden bezocht, verliet en tot „vogelhuizen" verbouwde.
Ook de regentschapsraad boekte in die dagen met den verkoop van eetbare vogelnestjes groote bedragen. Een der vogelnestgrotten, welke tot het eigendom van den raad behooren, is o.a. de grot van Teroes — district Singgahan — welke in 1929 voor *f* 12.000 's jaars verpacht werd. Naar men het blad mededeelde, zou echter de prijs van „sarang boeroeng" tegenwoordig aanmerkelijk zijn gedaald. Dit zou n.l. zijn oorzaak vinden in het heerschende geldgebrek in China, naar welk land de vogelnestjes worden uitgevoerd. (Indische Mercuur)

E. **ATHLETIEK. — A.A.A.-Kampioenschappen.** — Chr. Berger heeft bij de A. A. A.-kampioenschappen te Londen op 8 Juli den kampioenstitel gewonnen door een schitterende zege in de finale van de 220 yards en bovendien werd hij tweede op de 100 yards achter Saunders, doch voor den Duitscher Jonath, dien hij dus voor de tweede maal klopte.
De A. V. 1923 behaalde een tweeden prijs in de estafette 4 × 110 yards en Kaan werd derde in de 110 yards horden. Nederland behaalde dus bij deze kampioenschappen twee eerste prijzen, twee tweede prijzen en een derde en dat zijn inderdaad fraaie resultaten.
Bovendien won Blankers het A.A.A.-kampioenschap hink-stap-sprong door een sprong van 14.69 M.
(Vorig bericht blz. 375 D.)

F. **DUITSCHLAND. — Waarschuwing aan Rusland. - Joden als gijzelaars.** — De anti-Joodsche agitatie van de Nazi's kwam op een massa-meeting te München op scherpe wijze tot uiting, meldt de „Daily Telegraph". De nazi-leider in Opper-Beieren, Nippold, die in rang onmiddellijk na den minister van Binnenlandsche zaken, Wagner, komt, hield een vurige rede, waarin hij zei, dat hij van meening was dat het Joodsche element in den Sovjet-staat verantwoordelijk was voor het hongerlijden der duizenden Duitsche kolonisten in Rusland. Er zijn in Duitschland, zoo ging hij verder, nog 1.000.000 Joden die, wanneer de Russen de zaak te vèr drijven, gemakkelijk als gijzelaars kunnen worden gevangen genomen. De dag zou kunnen komen, waarop het Duitsche volk zal verklaren, dat voor iederen Duitschen onderdaan, die bezwijkt

door de Russische toestanden, tien Joden aan de Duitsche galg zullen worden gehangen. Deze verklaring werd door ongeveer 5000 toehoorders enthousiast toegejuicht. (Daily Telegraph)

A. **OOSTENRIJK. — Bedrijvigheid der Duitsche nazi's.** — De Beiersche radio heeft de Weensche vakbladen er van verwittigd, dat voortaan voor den Beierschen omroep uit Oostenrijk gezette nazi's aan het woord zullen komen, om mededeelingen te doen over den strijd der nationaal-socialisten in Oostenrijk. De eerste redevoering van dezen aard werd op 7 Juli door den nazi-landinspecteur Habicht, Duitsch rijksdagafgevaardigde, die door de regeering-Dollfuss uit Oostenrijk werd gewezen, gehouden.
Deze rede, die van beleedigingen en aanvallen op Oostenrijk en de Oostenrijksche regeering wemelde, wordt in Weenen als een ongehoorde brutaliteit beschouwd. De Oostenrijksche regeering heeft besloten tegenmaatregelen te nemen. (Neue Freie Presse)
(Vorig bericht blz. 885 H.)

B. **PORTUGAL. — Fransch-Portugeesche tarievenoorlog.** — De president der republiek, generaal Carmona, heeft een decreet geteekend, waarbij het invoerrecht op uit Frankrijk ingevoerde artikelen met 20 procent wordt verhoogd. Portugal is tot dezen maatregel overgegaan, daar Frankrijk het invoerrecht op Portugeesche goederen heeft verhoogd.
(O Seculo, Lisboa)

C. **NEDERLAND. — Bijzonderheden der Clearingwet.**
— Het Staatsblad bevat een Kon. besluit van 5 Juli '33 tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 2 der Wet van 25 Juli 1932 (Clearingwet).
In artikel 1 wordt bepaald, dat het doen te niet gaan van schulden, ontstaan in verband met invoer van bij Kon. besluit aan te wijzen goederen uit gebiedsdeelen van bij Kon. besluit aan te wijzen vreemde mogendheden, welke beperkende bepalingen hebben getroffen ten aanzien van het internationale betalingsverkeer, slechts geoorloofd is door storting van het verschuldigde bedrag in Nederlandsche guldens bij de Nederlandsche Bank.
Onder schulden ontstaan in verband met invoer van goederen, worden ten deze verstaan de voor in Nederland ingevoerde goederen verschuldigde koopprijzen, of indien de goederen bij den invoer nog niet zijn verkocht, de uit den eersten verkoop in Nederland verschuldigde koopprijzen.
Artikel 2 bepaalt dat een aanwijzing haar kracht behoudt, totdat zij bij Kon. besluit wordt ingetrokken.
Dit besluit tot intrekking geeft even de overgangsvoorzieningen, welke noodig mochten blijken. Elke aanwijzing en elke intrekking van een aanwijzing wordt bekend gemaakt in de Nederlandsche Staatscourant.
Artikel 3 bepaalt dat een aanwijzing van goederen kan luiden algemeen voor de gebiedsdeelen van alle aangewezen of nog aan te wijzen vreemde mogendheden of bijzonder voor de gebiedsdeelen van alle aangewezen of nog aan te wijzen vreemde mogendheden of bijzonder voor de gebiedsdeelen van een of meer dezer mogendheden.
Het in artikel 1 vervatte verbod geldt ten aanzien van de schulden, ontstaan in verband met invoer, welke plaats vindt op of na den dag, waarop het besluit der aanwijzing in werking treedt.
Voorts wordt in artikel 4 bepaald dat aangewezen goederen, ten aanzien waarvan niet ten genoege van den minister van Financiën wordt bewezen, dat zij niet worden ingevoerd uit een gebiedsdeel van een vreemde mogendheid, waarvoor de aanwijzing dier goederen geldt, geacht worden uit een zoodanig gebiedsdeel te worden ingevoerd.
Volgens artikel 5 zal de grootte der te storten bedragen, voor zoover de in artikel 1 bedoelde schulden niet in Nederlandsch courant luiden, worden bepaald door omrekening in Nederlandsch courant naar een telkens door de Nederlandsche Bank vast te stellen koers.
De gelden, die ter voldoening van koopprijzen van goederen uit gebiedsdeelen van een aangewezen vreemde mogendheid gestort worden bij de Nederlandsche Bank, zullen, aldus bepaalt art. 6, volgens regelen door de ministers van Financiën en van Economische Zaken, in overleg met de Nederlandsche Bank te stellen, kunnen worden aangewend ten behoeve van in Nederland gevestigde personen, firma's en instellingen, wier vorderingen getroffen worden door de beperkende bepalingen, welke door de desbetreffende mogendheid ten aanzien van het internationale betalingsverkeer, zijn genomen.
Daarbij wordt in acht genomen, dat de personen, firma's en instellingen, die op deze wijze betaling ontvangen van de aanspraken, welke zij terzake in het buitenland hebben, afstand doen ten behoeve van de schuldeischers, wier vorderingen, ingevolge artikel 1, zijn vereffend.
In artikel 7 behoudt de Kroon zich voor in bijzondere gevallen vrijstelling te verleenen van het in artikel 1 vervatte verbod.
Dit Kon. besluit treedt in werking met ingang van 6 Juli '33.
(Vorig bericht blz. 427 G.)

D. **FRANKRIJK. — Verklaring van den minister-president Daladier.** — „Frankrijk is vast besloten, den franc te verdedigen; het zal niet toelaten, dat aan zijn nationaal betaalmiddel afbreuk wordt gedaan", verklaarde de premier Daladier o.a. in een rede op 9 Juli '33 te Vaucluse gehouden ter gelegenheid van een banket der radicaal-socialistische federatie.
De premier wees er op, dat de reeds genomen maatregelen den toestand der schatkist hebben verbeterd, waarvoor de Fransche spaarder de regeering ongetwijfeld dankbaar zou zijn. Het in October '33 bij het parlement in te dienen wetsontwerp, dat de maatregelen voor een definitief financieel herstel zal behelzen, zal den arbeid der regeering moeten bekronen. Frankrijk zal het ter hand nemen van groote internationale werken voorstellen, benevens de aanvaarding der 40-urige werkweek.
Wat Frankrijk's economische politiek betreft, streeft de regeering noch naar een gesloten volkshuishouding, noch naar autarkie. Haar doel is o.m. het met elkaar doen harmonieeren van de productie van het moederland en die van de koloniën.
Ten aanzien van de buitenlandsche politiek staat de regeering op het standpunt, dat zij niet het recht bezit zich te mengen in de binnenlandsche aangelegenheden van een anderen staat. Wanneer echter problemen tot internationale afmetingen uitdijen, dan heeft de regeering, getrouw aan den geest van vrijheid en rechtvaardigheid, steeds haar stem doen weerklinken en zij zal dit te allen tijde blijven doen.
(Zie rubriek Frankrijk: Daladier.)

E. **ZWEMSPORT. — Willy den Ouden verbetert een wereldrecord.** — Het groote feit van den Antwerpen-Rotterdam wedstrijd om den Scheldebeker was de recordverbetering door de Rotterdamsche zwemster Willy den Ouden. Zij bracht het wereldrecord over 100 M. op haar naam met 1 min. 6 sec. en verbeterde dus het bestaande (van Helen Madison) met 0.6 sec.
(Vorig bericht blz. 801 F.)

F. **NEDERLAND. — Stichting „De Cruquius".** — Het Kon. Inst. v. Ingenieurs heeft het initiatief genomen tot het oprichten van de Stichting „De Cruquius", welke ten doel heeft het monumentale stoomgemaal van dien naam voor het nageslacht te bewaren, en in te richten tot een Historisch-technisch-museum van Nederland op het gebied van polderbemaling en hetgeen daarmede samenhangt. Het gemaal, dat van 1 April 1849 af in bedrijf was, is het eenige dat tot dusverre ongerept is gebleven.
De constructie van deze balansmachine is zeer bijzonder, met haar in elkander gebouwden hoogen en lagen druk cylinder, en haar ringvormigen lagen druk zuiger, alsmede door het vernuftige kleppenmechanisme. Zij drijft 8 pompen met een slag van 3000, en een zuigerdiameter van 1850 m.M. Het totale gewicht, dat op en neer bewogen wordt bedraagt 85.000 à 86.000 K.G.

11 JULI 1933

G. **NEDERLAND. — Visscherijbedrijf te IJmuiden. - Conflict beëindigd.** — In een op 10 Juli gehouden vergadering van de IJmuider Vischhandel Vereeniging werd besloten het door den Rijksbemiddelaar opgestelde voorstel ter beslechting van het geschil met de IJmuider Federatie, afdeeling van den Centralen Bond van Transportarbeiders, te aanvaarden.
In de daarop volgende vergadering van het bestuur der IJmuider Federatie werd besloten met ingang van Dinsdag 11 Juli:
a. De staking voor zeelieden, havenarbeiders en kolenwerkers op te heffen.
b. De boycot van de door IJmuider trawlers aangebrachte visch stop te zetten.
De Federatie heeft tevens het werkverbod voor de vischknechts opgeheven. De IJmuider Vischhandel Vereeniging trekt tegelijk alle tegen de leden der IJmuider Federatie gerichte maatregelen in **(636 A.)**

A. JAPAN. — Suiker. —
In een weekbericht van Lamborn wordt er op gewezen, dat Japan van een suiker-importeerend land geleidelijk tot een exportland is overgegaan. Bovendien raffineert Japan ook nog importsuiker van Java en voert die naar China uit, thans ook naar Mandsjoekwo.
De suikerproductie bedroeg in 1928 693.000 ton en in 1931-32 1.137.000 ton voor Japan en Formosa. De consumptie is te stellen op ongeveer 1.000.000 ton.
Import en export van Japan in tons:

	Import	Export
1930	241.627	230.548
1931	196.743	165.964
1932	39.764	88.071

Door drastische restrictie is de suikerpositie in Japan thans verbeterd. Door overproductie in vorige jaren waren de voorraden sterk opgeloopen, doch het laat zich aanzien, dat thans consumptie en productie weer in evenwicht komen. Japan importeert het tekort uit Java. In 1931 werd van Java 196.685 ton ingevoerd, in 1932 slechts 38.202.
Volgens de jongste berichten uit Java heeft Japan in den loop van 1933 al ruim 100.000 ton op Java gekocht. (Lamborn's Weekbericht)

B. NEDERLAND. — Rapport der Commissie-Patijn. - Geldbelegging der Rijksfondsen. — Verschenen is het rapport der in 1931 ingestelde Commissie-Patijn over de geldbelegging der Rijksfondsen-instellingen.
Het rapport komt tot de conclusie, dat bij de belegging der gelden in de eerste plaats moet worden gelet op soliditeit en vervolgens op het rendement.
In verband hiermede gaat het na of gemeenteleeningen wel aan den eisch van soliditeit voldoen. Door de Rijksfondsen is een bedrag van *f* 559.2 mill. direct of indirect aan gemeenten verstrekt of 33.87% der beleggingen. Het rapport geeft uiting aan bezorgdheid t.a.v. de belegging in gemeente-obligaties. Blijft de huidige toestand bestendigd, dan acht de commissie het bezwaarlijk aan gemeenten op ruime schaal crediet te verleenen.
Het rapport ontraadt het denkbeeld van oprichting van een Hypotheekbank der Rijksfondsen om verschillende redenen, welke de commissie uitvoerig motiveert.
Zij is van oordeel, dat buitenlandsche effecten niet thuis behooren onder de beleggingsobjecten. Een minderheid wil belegging in Nederlandsche aandeelen niet geheel verbieden.
Daarentegen bepleit zij uitbreiding van de belegging in staatsfondsen.
Wat de kwestie kapitaaldekkingsstelsel of omslagstelsel betreft, acht de grootst mogelijke meerderheid dit laatste alleen mogelijk indien het stelsel der Invaliditeitswet niet of slechts langzaam veranderende lasten medebrengt.

C. VEREENIGDE STATEN. — Nieuwe groote hangbruggen. — In het Westen van de Ver. Staten nabij San Francisco, is thans een brug in aanbouw, de Golden Gatebrug, die met een spanning van 1280 M. die van de Hudsonbrug te New York met 213 M. overtreft. De kosten zullen volgens den uitslag van de aanbesteding 23.8 millioen dollar bedragen. Hiervan worden 10.49 millioen besteed voor de staalconstructie, 5.86 millioen voor de kabels, 2.94 millioen voor de hoofdpijlers, 1.86 millioen voor de verankeringen en de opritpijlers, 0.93 millioen voor de staalconstructie van een der opritten, 1.06 millioen voor aansluiting aan de wegen, 0.56 millioen voor de gewapend betonnen brugdekplaten en 0.15 millioen voor de electrische installaties. Uit deze cijfers valt af te leiden, dat men hier te doen heeft met een gigantisch bouwwerk, dat in een tijd, waarin ook ten onzent verschillende bruggen in aanbouw zijn, stellig de aandacht trekt.
Behalve genoemde brug wordt in het gebied van San Francisco nog een andere groote verkeersbrug aangelegd, die de verbinding zal vormen over de baai van San Francisco, de San Francisco-Oaklandbaaibrug. Deze brug heeft o.a. twee direct aan elkaar aansluitende hangbruggen, die met 704 M. overspanning alle andere dergelijke bouwwerken overtreffen, met uitzondering van de Hudsonbrug en de in aanbouw zijnde Golden Gatebrug.
(Engineering News Record, New York)

D. P.E.N.-CLUB. — Mevrouw Jo van Ammers-Küller en mr. dr. W. M. Westerman, Nederlandsche gedelegeerden op het P.E.N.-congres te Dubrovnic, verzoeken ons een rectificatie te willen aanbrengen in het overzicht, hetwelk wij op pagina 869 E., met betrekking tot het gebeurde op bovengenoemd congres, gaven. In het bedoelde overzicht staat vermeld, dat de Nederlandsche delegatie tezamen met de Duitsche de congreszaal in protest verliet. Deze mededeeling is niet in overeenstemming met de feiten, aangezien mr. dr. Westerman de zaal in het geheel niet heeft verlaten, doch de zitting tot het einde toe bijwoonde, terwijl mevr. van Ammers-Küller eerst later, na de redevoering van den Oostenrijker Felix Salten, is heengegaan.
De Nederlandsche delegatie heeft zich geenszins, zooals ten onrechte uit enkele onjuiste persberichten zou kunnen worden afgeleid, met de Duitsche solidair verklaard, doch alleen geprotesteerd tegen de willekeurige leiding van den voorzitter Wells, welke zij niet in het belang van de P.E.N.-club achtte.
(Vorig bericht blz. 869 E.)

E. VEREENIGDE STATEN. — Marine. - Suppletoire begrooting. — President Roosevelt heeft de suppletoire begrooting voor de Amerikaansche vloot ten bedrage van 72 millioen dollars goedgekeurd.
(Vor. ber. Leger etc. 810 H.; Begrooting 736 F.)

F. CHINEESCH-JAPANSCH CONFLICT. — Recapitulatie van 14 Februari 1933—20 Juni 1933. — De buitengewone Assemblée van den Volkenbond bijeengeroepen (690 E). Rapport der Commissie van XIX door Japan afgewezen (702 A). Nieuwe Nota van Japan (702 B). Plenaire zitting van de Assemblée (702 C). De strijd in Jehol begonnen (705 B). Rapport door de Assemblée aangenomen (706 E). Na de beslissing van de Assemblée (707 C). Instelling permanente contrôle-commissie (707 F). Nota van Japan (709 A). Britsch embargo op wapenuitvoer (710 F). Provincie Jehol door Japansche troepen bezet (717 D). Chineesch offensief in Jehol (736 I). Japansch offensief in Tsjahar (761 G). „Japan bevrijder van het juk der blanken" (777 H). Japansche opmarsch gestaakt (784 G). Generaal Araki over de Japansche operaties (801 E). China vraagt wapenstilstand (821 F). Wapenstilstand: accoord tot staking vijandelijkheden (831 F). Voorloopige wapenstilstand tot stand gekomen (837 B). Wapenstilstand geteekend (844 B). Japan's vredesvoorwaarden (850 G). Chineesche President keurt wapenstilstand goed (871 F).
(Vorige recapitulatie 696 G.)

G. NEDERLAND. — Economische zaken. - Wijziging en verhooging der Rijksbegrooting 1932. — Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging en verhooging van het tiende hoofdstuk (Economische Zaken) der Rijksbegrooting voor het jaar 1932. De belangrijkste verhoogingen zijn: *f* 500.000 aan kasvoorschotten Koninklijke Hollandsche Lloyd voor het eerste half jaar 1932 (voor de tweede helft van 1932 en volgende jaren worden zij niet meer verstrekt); *f* 50.000 voor de varkensfokkerij om een betere soort bacon te verkrijgen; *f* 13.500.000 aan uitkeeringen ten behoeve van verbouwers van suikerbieten over den oogst 1932; *f* 55.000 voor commissies inzake de Landbouwsteunwet en *f* 50.000 voor kosten der Crisispachtwet.
Tengevolge van de voorgestelde wijzigingen wordt het eindcijfer van het tiende hoofdstuk (Economische Zaken) der Rijksbegrooting voor 1932 in totaal ver-

hoogd met *f* 15.412.082; ten laste van den kapitaaldienst komt *f* 1.529.640, zoodat de gewone dienst wordt verhoogd met *f* 13.882.442.
Van deze verhooging blijft na zoo groot mogelijke compensatie tenslotte *f* 96.800 ongedekt, welk bedrag vermoedelijk op verschillende artikelen van het tiende hoofdstuk, dienst 1932, zal kunnen worden overgehouden. **(Vorig bericht Begrooting 1932 61 F.)**

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Rubber-tap. —** Het Centraal Kantoor voor de Statistiek meldt dat per 30 April 335 rubberondernemingen den tap geheel hadden stopgezet en 133 gedeeltelijk. Het areaal van de eerste groep bedraagt 51.413 H.A., dat van de tweede groep 22.672 H.A. Een en ander vertegenwoordigt 18.8% van het totaal areaal op ult. 1932. **(Vorig bericht Tap blz. 533 C.)**

12 JULI 1933

β. **RASSENBIOLOGIE. — Stichting van een Nederlandsch Instituut voor Erfelijkheidsonderzoek bij den mensch en voor rassenbiologie.** — Geleid door de algemeen toenemende belangstelling in erfelijkheidsverschijnselen bij den mensch, heeft de Eugenetische Federatie, waarin een aantal verwante vereenigingen samenwerken, eenigen tijd geleden een poging ondernomen om het onderzoek in deze richting in ons land te centraliseeren. Als gevolg daarvan is thans tot stand gekomen een stichting „Het Nederlandsch Instituut voor erfelijkheidsonderzoek bij den mensch en voor rassenbiologie", welke stichting tot doel heeft „in Nederland en zijn overzeesche gewesten wetenschappelijke onderzoekingen met betrekking tot de erfelijkheid bij den mensch en tot de biologie der aldaar voorkomende menschenrassen te doen verrichten, te steunen, met elkaar in verband te brengen en op alle wettige wijzen te bevorderen."
In het curatorium dezer stichting hebben naast den voorzitter, dr. M. J. Sirks, Wageningen, en de secretaresse, mej. dr. M. A. van Herwerden, Utrecht, zitting, een vertegenwoordiger der Koninklijke Akademie van Wetenschappen (prof. dr. J. Boeke), van het Nederlandsch Nationaal Bureau voor Anthropologie (prof. dr. J. Kleiweg de Zwaan, tevens penningmeester), van de Eugenetische Federatie (dr. G. P. Frets), en van de Nederlandsche Genetische Vereeniging (dr. A. L. Hagedoorn) en voorts mej. prof. dr. T. Tammes, jhr. dr. E. van Beresteyn, prof. dr. E. Gorter, prof. dr. H. W. Methorst, en dr. P. J. Waardenburg (tevens ondervoorzitter).
Voorloopig zal het instituut drie afdeelingen omvatten: één voor biogenealogie, (directeur prof. dr. J. F. van Bemmelen), één voor medisch-statistisch erfelijkheidsonderzoek (directeur dr. J. Sanders), en één voor anthropologisch rassenonderzoek (directeur dr. H. J. T. Bylmer).

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Javasche Bank. - Jaarverslag 1932/1933. —**
Aan het jaarverslag van den president der Javasche Bank, mr. dr. G. G. van Buttingha Wichers, ontleenen wij het volgende:
Gaf de algemeene economische situatie over de geheele wereld een verderen belangrijken terugloop te zien, van groot belang schijnt nochtans de als abstracto winst aanmerkbare omstandigheid, dat eenige voor de toekomst beteekenisvolle economische leuzen aan den toetssteen van de harde practijk zijn getest.
Als zoodanige leuzen merkt het verslag aan: autarkie en „managed currency".
Gewezen wordt o.m. op de handelspolitieke hanteering van het geldwezen, zoodra dit los van het goud is, waaruit de volgende conclusie wordt getrokken: „Omtrent de practische onuitvoerbaarheid van het systeem van landsvaluta, waarin de afzonderlijke eenheden, ofschoon los van goud, niettemin door in achtneming van een gemeenschappelijk beginsel op een vast bepaalde onderlinge waardeverhouding worden gehandhaafd, is thans geen twijfel meer mogelijk."
Het verslag toont vervolgens aan, dat de door de aanhangers van de „los-van-het-goud" beweging gewenschte en verwachte resultaten zelfs niet bij benadering zijn gerealiseerd en daarentegen aan het economische wereldbestel belangrijke schade is toegebracht.
Een verdere prijsdaling en verzwaring van den druk der geldschulden trad op, evenals verdere inschrompeling en toeneming van werkloosheid en grootere afsluiting van den handel, dit alles zoowel in de goudlanden als, in mindere mate, in de nietgoudlanden.
Het verslag wijst er op dat de in de theorie van de managed currency aangenomen mogelijkheid tot automatische beïnvloeding van het prijsniveau door regeling van de geld- en crediethoeveelheid, geheel onvoldoende rekening houdt met niet monetaire factoren, welke het economische initiatief en het verloop van de conjunctuur beheerschen.
De schepping van een groote overmaat beschikbaar crediet dient gepaard te gaan aan reëele vraag daarnaar, anders blijft ook het goedkoopste crediet, evenals de menschen en de machines, van de productie uitgeschakeld.
Resumeerend zegt het verslag, „dat alle in de afgeloopen periode bedreven valuta-experimenten de wereld over de geheele linie dieper in het moeras hebben gewerkt". De toestand van thans toont veel gelijkenis met die van de jaren 1920/1922.
De minder juiste distributie van den wereld-goudvoorraad dient niet te worden beschouwd als gevolg van aan den gouden standaard inhaerente gebreken, doch als consequentie van de economische en internationale politiek van diverse landen. De devaluatie-maatregelen moeten uitsluitend worden beschouwd als een symptoom van bestrijding, de werkelijke oorzaken, onder welke gebrek aan vertrouwen en het ontbreken van particulier initiatief een overheerschende rol spelen, onaangetast latend.
Het is moeilijk in te zien hoe zonder internationale samenwerking herstel van de normale bedrijvigheid is te bereiken.
De uitvoer van Ned.-Indië nam kwantitatief toe, het exportsaldo handhaafde zich op het niveau van 1931 en de prijzen der invoer-artikelen vertoonden voor de eerste maal een sterkere daling dan die der uitvoerproducten.
De valuta-depreciatie in het buitenland was gunstig voor den Ned.-Indischen ruilvoet, aangezien hierdoor de invoer van industrie-artikelen aanzienlijk goedkooper is geworden.
Het verslag wijst vervolgens op het in sterke mate voortgeschreden aanpassingsproces, zoowel in het Westersche bedrijfsleven als in de inheemsche sfeer. In de groote bedrijven passen de loopende uitgaven zich meer en meer aan de inkomsten aan, waardoor met zoo gering mogelijke kapitaalsverliezen betere tijden worden afgewacht.
De kostprijs van meerdere ondernemingsproducten is thans zoo laag, dat bij eenigermate aantrekken van de prijzen der producten de rentabiliteit van het Indische productie-apparaat grootendeels hersteld is.
In de Inheemsche sfeer valt eveneens een sterke aanpassing waar te nemen, hetgeen o.a. blijkt uit de aanzienlijke uitbreiding van den aanplant van Inheemsche voedingsgewassen.
Ten aanzien van den gouvernementsdienst viel niet dezelfde aanpassing te constateeren als in den particuliere. In deze dagen wreekt zich de in vroeger, gunstiger tijden buiten verhouding tot de draagkracht opgezette omvangrijke uitbouw van het gouvernementsapparaat, waardoor de huidige en toekomstige generatie voor volkomen disproportioneele lasten worden geplaatst.
De opheffing van de momenteele wanverhouding tusschen het volksinkomen uit materieel productieve werkzaamheid en de kosten der huidige staatswerkzaamheid door middel van guldendevaluatie, moet als volkomen illusoir worden aangemerkt. Het momenteele evenwicht in de Engelsche begrootingen is geen gevolg van het verlaten van den gouden standaard, doch uitsluitend verkregen uit de ingevoerde krachtige bezuiniging en de opvoering van belastingen en invoerrechten. Niet de prijs waartegen Ned.-Indië kan leveren bepaalt de situatie, doch de mate waarin het buitenland onze goederen wil accepteeren.
Het export-saldo van de handelsbalans over 1932 bedraagt *f* 207.000.000 tegen in 1931 *f* 198.000.000. Dit saldo is verbeterd door den uitvoer van bevolkingsgoud.
Deze uitschakelende is er echter slechts een te verwaarloozen vermindering.
Den Indischen gulden dreigden uit hoofde van het reëele betalingsverkeer geen gevaren.
Uit de wijze waarop de uitvoercijfers van de Inheemsche rubber op de prijzen van dit product reageeren, wordt geconcludeerd, dat ook in de toekomst de bevolkingsrubber een sterken, den prijs stabiliseerenden, invloed zal blijven uitoefenen.
Ook in de ondernemingscultuur werd bij de prijsstijging met enkele centen de tap hervat.
In de destinatie van den Ned.-Indischen thee-export voltrok zich een belangrijke wijziging. Londen verloor in sterke mate aan beteekenis, waartegenover de rechtstreeksche uitvoer naar Australië, de Ver. Staten, Zuid-Afrika en het Nabije Oosten, toenam, hetgeen nog gestimuleerd werd door de op 20 April 1932 van kracht geworden preferentieele rechten op den thee-invoer van Groot-Brittannië.
Er bestaat geen reden voor de veronderstelling, dat door deze heffing belangrijk afbreuk zal worden gedaan aan de Ned.-Indische theecultuur.
Ten aanzien van het tin wordt gereleveerd de betere verhouding tusschen productie en consumptie, waarnaast de pool werkzaam is ten behoeve van de verdere stabilisatie van de markt.
De analyse van den Ned.-Indischen invoer in 1932 toont aan, dat de consumptieve invoer ten behoeve van de Europeesche bevolking in het afgeloopen jaar voor het eerst een belangrijke daling van de hoeveelheid vertoonde, terwijl zich tevens vervanging van buitenlandsch fabrikaat door binnenlandsch fabrikaat o.a. ten opzichte van bier, manifesteerde. De hoeveelheid ingevoerde manufacturen was in 1932 grooter dan in 1931, hetgeen wordt verklaard uit de vervanging van duurdere door goedkoopere stoffen. De stilstand van alle nieuwe productie blijkt uit den verderen teruggang van den import van metalen, machines en werktuigen.
Ten aanzien van 's lands financieelen toestand wordt o.m. opgemerkt, dat krachtig voortgezette versobering geboden blijft om de verdere toeneming van den snel stijgenden staatsschuld en daaruit voortvloeiende verzwaring van rente en aflossingsverplichtingen te voorkomen.
De winst van de bank bedroeg *f* 1.150.660 (v. j. *f* 538.600). Het dividend bedraagt 8½% (v. j. 6%).
De bedrijfsbaten, beïnvloed door: 1e. vermindering van de

credietverleening in Ned.-Indië en 2e. den lagen rentestand in het buitenland, liepen terug van ƒ 5.316.793 tot ƒ 3.444.837, waartegenover de bedrijfslasten met ƒ 354.000 verminderden.
Belangrijke verliezen op debiteuren kwamen niet voor en de positie van de bank is krachtig.
Tegenover de afneming van de circulatie stond vermindering van het binnenlandsche crediet en vermeerdering van den goudvoorraad en de saldi in het buitenland.
Het dekkingspercentage liep op van 58,49 op 26 Maart 1932 tot 65,50 op 25 Maart 1933.
Betreffende de verder gaande inkrimping van de circulatie wordt opgemerkt, dat de indruk is gevestigd dat de daling thans aan kracht verliest.
(Vor. ber. Jaarverslag 1931 408 A; Disconto 885 B.)

A. **DUITSCHLAND. — Rijkskanselier Hitler over de Nationaal-socialistische taak.** — In een uitvoerige rede, welke Rijkskanselier Hitler blijkens een telegram van het W. B. te Dortmund heeft gehouden voor een bijeenkomst van de S. A. uit het industriegebied, heeft de leider herinnerd aan hetgeen de nat.-soc. beweging tot stand heeft gebracht, n.l. de verovering van de macht op elk gebied en overwinning op het particularisme der partijen. Wie had ooit gedacht, zoo verklaarde Hitler o.a., dat vijf maanden na het verkrijgen van de macht door de nat.-soc. beweging, het centrum het politieke tooneel zou verlaten.
Hitler sprak vervolgens zijn vreugde uit over het tot stand komen van het concordaat, waarmede de politieke strijd om de macht is beëindigd.
Thans staat de beweging voor de zwaarste taak, n.l. om de burgers op te voeden tot den nat.-soc. staat en het Duitsche volk voor honderd procent te winnen voor haar idee.
Naast deze taak moet met even groote volharding thans de werkloosheid worden bestreden. Hitler betoogde, dat het aantal werkloozen in zes maanden tijds met twee millioen was verminderd en deed tenslotte een beroep op allen, om zich geheel en al te wijden aan de vervulling van deze dubbele taak.
(Vorig bericht blz. 883 H.)

B. **DUITSCHLAND. — Ariërparagraaf voor blinden.** — De reeds zeventien jaar bestaande „Vereeniging van Blinde Academici in Duitschland", welke haar zetel te Marburg heeft, heeft in de eerste dagen van Juli aan haar gewone en buitengewone blinde leden een uitnoodiging verzonden tot bijwoning van haar tiende gewone ledenvergadering.
Als punt 3a. op de agenda prijkt een voorstel tot opname van het „Ariër-principe" in de statuten der Vereeniging.
Na voorts uit Breslau wordt gemeld, werd dr. phil. Ludwig Cohn, die sedert zijn jeugd zelf blind is en meer dan 25 jaar als blindenverzorger in Neder-Silezië werkzaam was, op grond van de Ariërparagraaf uit zijn ambt ontzet. Tijdens de vergadering, waarin dit besluit werd genomen, werd zeer duidelijk naar voren gebracht, dat dr. Cohn zich jegens de door hem verzorgde blinden groote verdiensten had verworven.
Het feit, dat de rassentegenstellingen worden gebracht in kringen van lieden, die door een gemeenschappelijk lot getroffen, van nature een gemeenschap vormen, kan door alle ware menschenvrienden slechts ten diepste worden betreurd. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht Anti-Semitisme blz. 849 D.)

C. **STRATOSFEER. — Onderzoek met de Radiosonde.** — Wij ontleenen aan de N. Rotterd. Courant een door dr. N. G. Cannegieter verstrekte mededeeling omtrent de radiosonde:
Het ingenieuze instrument met zijn miniatuur radiozender wordt opgehangen aan een met waterstof gevulden gummi ballon en begint aldus zijn reis naar de stratosfeer. Drijft de bovenwind den ballon naar de zee, dan moet het instrument worden opgeofferd. Bij landwind wordt echter onder den ballon een valscherm bevestigd, waardoor het instrument, na het springen van den ballon, niet vrij valt en bij terugkomst op de aarde te pletter valt, doch rustig zwevend terug komt en, naar gehoopt wordt, zal worden gevonden en teruggebracht.
Hieronder volgt een verkorte beschrijving van de radiosonde van Moltchanoff, het instrument, dat bij de onderzoekingen op IJsland dienst zal moeten doen. Het instrument bevat een barometer en een thermometer en geeft dus alleen luchtdruk en temperatuur aan. Het heeft den vorm van een rechthoekige doos, die verdeeld is in drie compartimenten, waarvan het eene het radiozendstation bevat, het tweede bestemd is voor de hoogspanningsbatterij en den accumulator voor den gloeistroom en het derde het meteorologisch gedeelte bevat. Het gewicht van het geheel bedraagt 160 gram. De veranderingen van den luchtdruk en de temperatuur doen twee hefboomen, die de vormveranderingen van de barometerdoos en van een metaalthermometer vergroot aangeven, over een reeks van metaalcontacten glijden, die de tanden vormen van een of meer kammen, die in het instrument geplaatst zijn. Bij contact tusschen den hefboom en de tanden der kammen wordt de anodestroom van het zendstation gesloten en dus de zender in werking gesteld. De tanden van den kam, waarover de barometerhefboom glijdt, zijn acht in getal en zijn op regelmatige afstanden geplaatst. Bij vermindering van den luchtdruk geeft de zender dus tusschen bepaalde grenzen van de waarde van den luchtdruk bepaalde signalen, die met een ontvanger kunnen worden opgenomen, b.v. van 750 tot 730 m.M., van 670 tot 650 m.M., van 590 tot 570 m.M., van 510 tot 490 m.M., enz.
(Vorig bericht Stratosfeer blz. 663 G.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Het rijstinvoerverbod.** — De regeeringsgemachtigde voor Landbouw deelde in den Volksraad bij de behandeling van het rijstinvoerverbod mede, dat gemeend wordt, dat met een heffing van 1/3 procent van den huidigen rijstprijs of 2 cent per 100 K.G. zal kunnen worden volstaan ten behoeve van de rijstimportlicenties, waarop de Volksraad een amendement-Blaauw heeft aangenomen tot heffing van 5 cent per 100 K.G.
De regeering handhaaft haar standpunt, dat tegen een invoerrecht bezwaren bestaan. Zij acht zich in staat belangrijke fluctuaties op de rijstmarkt te voorkomen. Mr. Hart acht dit een boute uitspraak. De regeering laat zooveel mogelijk het particulier initiatief vrij. Met het denkbeeld om den prijs op een bepaald bedrag te stabiliseeren kan de regeering niet meegaan. Het ontwerp-ordonnantie, houdende een invoerverbod van rijst met een licentiestelsel, is vervolgens aangenomen met 42 tegen 12 stemmen.
(Vorig bericht blz. 777 I.)

E. **NEDERLAND. — Dertigste Nationaal Middenstandscongres.** — Op 5 en 6 Juli '33 heeft te Vlissingen het dertigste nationaal congres van den Koninklijken Nederlandschen Middenstandsbond plaats gevonden.
Het congres werd geopend met een rede van den Bondsvoorzitter, den heer Ed. G. Schürmann uit Rotterdam. Hierna begon de behandeling van het praeadvies van den heer W. Lubberink, leeraar M.O. Staatswetenschappen te Haarlem, over „De arbeidsduur in verband met de werkloosheid". De conclusies van den prae-adviseur luiden als volgt:
1. De invoering van een wettelijke veertigurige werkweek biedt niet de zekerheid, dat het aantal crisiswerkloozen er door zal verminderen en schept de kans, dat men in de periode van den economischen opbloei ten achter zal komen.
2. Met geen steekhoudende argumenten kan worden aangetoond, dat de tegenwoordige maatschappelijke orde niet de mogelijkheden biedt, dat arbeiders, die tengevolge van de ontwikkeling van de techniek uitgestooten worden, opnieuw in het voortbrengingsproces worden opgenomen.
3. Arbeid is plicht. Arbeid tot het uiterste is niet alleen plicht, maar ook onafwijsbare voorwaarde voor werkelijke volkswelvaart, in een nog niet tot ondergaan gedoemd zijnd beschavingsgebied.
Verder werden nog behandeld het prae-advies van mr. dr. Van Lier e.a. **(Vorig bericht blz. 830 B.)**

A. RIJNVAART. — Goederenvervoer op den Rijn (in tons van 1000 K.G.), Lobith. —

	ROTTERDAM			AMSTERDAM			SCHIEDAM		
	bergwaarts	dalwaarts	totaal	bergwaarts	dalwaarts	totaal	bergwaarts	dalwaarts	totaal
1932 . .	7.723.258	7.504.141	15.227.399	480.247	940.930	1.421.177	84.140	31.268	115.408
1931 . .	10.091.075	11.575.701	21.666.776	551.796	1.517.930	2.069.726	77.250	39.857	117.107
1930 . .	15.818.346	12.422.662	28.241.008	618.288	1.644.127	2.262.415	170.010	59.241	229.251

	VLAARDINGEN			DORDRECHT			ANDERE NEDERL. HAVENS		
	bergwaarts	dalwaarts	totaal	bergwaarts	dalwaarts	totaal	bergwaarts	dalwaarts	totaal
1932 . .	623.805	149.839	773.644	139.365	167.643	307.008	941.192	4.509.215	5.450.407
1931 . .	1.257.867	166.968	1.424.835	105.972	309.989	415.961	558.178	5.699.224	6.257.402
1930 . .	2.176.969	365.187	2.157.231	77.094	254.945	332.039	734.211	5.991.016	6.725.227

	NEDERLAND totaal			ANTWERPEN			BELGIE totaal		
	bergwaarts	dalwaarts	totaal	bergwaarts	dalwaarts	totaal	bergwaarts	dalwaarts	totaal
1932 . .	9.992.007	13.303.036	23.295.043	2.215.046	2.088.526	4.303.572	2.970.936	5.494.021	8.464.957
1931 . .	12.642.138	19.309.669	31.951.807	2.136.532	2.961.811	5.097.843	2.814.755	7.165.661	9.980.416
1930 . .	19.209.993	20.737.178	39.947.171	1.689.773	3.381.930	5.071.703	2.414.076	7.989.190	10.403.266

	FRANKRIJK totaal			RIJN-ZEEVERKEER totaal			TOTAAL GENERAAL		
	bergwaarts	dalwaarts	totaal	bergwaarts	dalwaarts	totaal	bergwaarts	dalwaarts	totaal
1932 . .	20.319	296.193	316.512	315.167	349.233	664.400	13.298.429	19.442.483	32.740.912
1931 . .	12.449	248.135	260.584	346.055	385.293	731.348	15.815.397	27.108.858	42.924.255
1930 . .	8.893	290.242	299.135	305.847	368.059	673.906	21.938.809	29.384.669	51.323.478

(Centraal Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart)

(Vorig bericht blz. 772 F.)

13 JULI 1933

B. DUITSCHLAND. — Transfer-moratorium. - Deviezenverkeer. —

In aansluiting aan haar vorige mededeelingen inzake het Duitsche transfermoratorium bericht de Vereeniging voor den Effectenhandel, in overleg met de Amsterdamsche Bankiersvereeniging, het volgende:

De maatregelen welke krachtens het ,,Gesetz betreffend Zahlungsverbindlichkeiten gegenüber dem Ausland vom 9. Juni 1933" zijn vastgesteld en waarvan de nadere uitvoering door de Rijksbank op 1 Juli werd gepubliceerd, zijn, zooals reeds door de Ver. voor den Effectenhandel in haar communiqué van 1 Juli werd medegedeeld, niet opgenomen op grond van een overeenkomst tusschen de Rijksbank en de vertegenwoordigers der houders, doch deze zijn eenzijdig door de Duitsche regeering en de Rijksbank vastgesteld, waarbij met verschillende aangevoerde bezwaren geen rekening is gehouden.
Bij de laatst gehouden besprekingen omtrent de nadere uitvoering der transferbepalingen, welke door een sub-commissie der vertegenwoordigers van de voornaamste crediteuren-landen te Berlijn werden gevoerd, werden die vraagstukken uitvoerig besproken, welke zich met betrekking tot de betaling van rente en aflossing der Duitsche buitenlandsche schulden voordoen ingevolge de ,,wet betreffende betalingsverplichtingen ten opzichte van het buitenland" dd. 9 Juni 1933.
De Rijksbank kon er niet in toestemmen het in de genoemde wet vastgelegde principe los te laten, dat de debiteur door betaling van bedragen in Rijksmarken van zijn verbintenis tot betaling van vreemde valuta wordt ontslagen, doch heeft met het oog op de ongunstige uitwerking van deze bepaling en met het doel haar te verzachten, de navolgende regeling getroffen. De Rijksbank verklaart, dat deze regeling slechts voorloopig tot 31 Dec. 1933 zal gelden en in geen enkel opzicht verbindend zal zijn voor toekomstige onderhandelingen tusschen de crediteuren en de Rijksbank.
De leden van het sub-comité hebben ten sterkste geprotesteerd tegen het in de Duitsche Transferuitstel-wet neergelegde principe, dat een betaling in Rijksmarken een debiteur kan ontslaan van zijn verplichting uit hoofde van een oorspronkelijk in buitenlandsche valuta aangegane schuldbekentenis.
Het communiqué door de Rijksbank opgesteld na de laatstgehouden besprekingen te Berlijn luidt als volgt:

1. Voor zoover overeenkomstig de leeningsverdragen de amortisatie door uitloting van stukken moet geschieden, zal de Rijksbank voor dit doel een dienovereenkomstig bedrag in vreemde valuta reserveeren en zal de ,,Konversionskasse" zorg dragen voor de voortzetting van den rentedienst — tot het overeenkomstig het transferuitstel bepaalde percentage — van de niet uitgelote stukken, waarvan de tegenwaarde in Rijksmarken door den debiteur zal zijn gestort.

2. Voor zoover de leeningsovereenkomsten een amortisatie door middel van inkoop van obligatiën voorschrijven of zoodanige aflossing toelaten, zal de amortisatie door middel van ter beschikkingstelling van obligatiën worden voortgezet, uitgaande van de veronderstelling dat het aantal af te lossen obligatiën althans in de eerstvolgende zes maanden verkregen zal kunnen worden.

3. Voor zoover individueele schuldverbintenissen tusschen crediteuren en debiteuren bestaan, wordt het aan partijen overgelaten aangaande een voortzetting van de credietrelatie tot overeenstemming te geraken. Indien een zoodanige overeenstemming niet tot stand komt, zal de crediteur gerechtigd zijn het door de storting van den debiteur aan de ,,Konversionskasse" ontstane tegoed in Rijksmarken in Duitschland opnieuw te beleggen. Voor de belegging komen in aanmerking:

a. het verstrekken van valuta-leeningen op langen termijn, welke door de Rijksbank moeten worden goedgekeurd;

b. aankoop van de in art. 10 lid 6 van het ,,Deutsche Kreditabkommen von 1933" bedoelde 4% valuta-obligatiën van het Duitsche Rijk;

c. aankoop van op Duitsche beurzen genoteerde en in Duitsche valuta luidende obligatiën en aandeelen;

d. andere beleggingsmogelijkheden, voor zoover de Rijksbank daartoe toestemming verleent. De Rijksbank verklaart echter, dat gezien de transfer-moeilijkheden deze bepaling slechts in zeer beperkten omvang toepasselijk zal zijn.
Voor het niet-getransfereerde deel van de rentebetalingen zullen in Rijksmarken luidende rentelooze schuldbewijzen der ,,Konversionskasse" ter beschikking van de crediteuren worden gesteld. Ter vergemakkelijking van de verhandelbaarheid dier schuldbewijzen werd het noodzakelijk geacht daarvoor een markt in de crediteurlanden te scheppen. De Rijksbank verklaarde, dat zij zooveel als in haar vermogen is aan het tot stand komen van zoodanige markt zal medewerken.
Onder de vorengenoemde omstandigheden zal de Ver. voor den Effectenhandel er zich van onthouden eenige aanbeveling aan de houders te doen, omtrent de door Duitschland ten opzichte van zijn schulden genomen maatregelen, het daarbij aan de houders overlatend of zij de gedeeltelijke betaling al dan niet wenschen te aanvaarden.
De Rijksbank heeft medegedeeld, dat de overmaking van de helft der op 1 Juli vervallen coupons en rentetermijnen zal geschieden zoodra de scrips voor het niet getransfereerde gedeelte gereed zullen zijn. Hiermede zullen nog wel eenige weken gemoeid zijn.
Aan een overzicht ter beschouwing van de verschillende gevallen der rente en amortisatiediensten ontleenen wij het volgende:

A. Voor bijzonderheden betreffende coupons van obligatieleeningen en andere vorderingen (in vreemde valuta en in Rijksmarken)
De bepaling omtrent transfer van de helft heeft ook betrekking op huren en pachten, verschuldigd door Duitschers aan buitenlandsche eigenaren.

B. Aflossing van obligatieleeningen in vreemde valuta:
a. indien de voorwaarden verplichte uitloting voorschrijven: hiervoor gelden de bepalingen hierboven genoemd onder punt 1.
b. indien de voorwaarden aflossing door uitloting of inkoop voorschrijven: hiervoor gelden de bepalingen hierboven genoemd onder punt 1.

C. Aflossing van obligatieleeningen in Rijksmarken:
a. bij verplichte uitloting: hiervoor zijn nog geen afzonderlijke bepalingen vastgesteld;
b. bij aflossing der uitloting of inkoop: hiervoor gelden de bepalingen hierboven genoemd onder punt 1.

D. Aflossing van andere leeningen in vreemde valuta of in Marken, welke niet in den vorm van obligatiën zijn uitgegeven en waarbij dus geen loting of inkoop van stukken kan voorkomen: hiervoor gelden de bepalingen hierboven genoemd onder punt 1.

(Vorig bericht blz. 893 A.)

C. AGRANULOCYTOSE. — Een nieuwe ziekte. —
Bij de autopsie van een overleden Londensche fabrieksarbeidster van omstreeks 35 jaar is gewag gemaakt van een eerst in de laatste 10 jaar ontdekte ziekte, de z.g. agranulocytose.
Zij tast hoofdzakelijk vrouwen aan van ongeveer 35 jaar en is bij kinderen nooit waargenomen.
De ziekte is gekenmerkt door een belangrijke ver-

mindering van het aantal witte bloedlichaampjes en gaat gewoonlijk gepaard met heftige keelpijn en ulceratieve processen van den pharynx. De meerderheid der gevallen verloopt doodelijk.

A. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Goudlanden.** — Uit Londen wordt gemeld, dat Hongarije zou hebben besloten de groep der goudlanden te steunen.
Blijkens een verder bericht eindigde de op 11 Juli '33 gehouden zitting van het bureau der conferentie zonder beslissende stemming, doch met de algemeene goedkeuring van het besluit, dat de zilvercommissie haar arbeid kan voortzetten en dat de voorzitter de rapporten der verschillende subcommissies zal afwachten om deze dan aan de leden van het bureau voor te leggen.
Daarop werd het bureau verdaagd zonder een tijdstip voor zijn eerstvolgende bijeenkomst te bepalen.
Naar verluidt zou op 26 Juli de slotzitting der conferentie plaats vinden.
(Vor. ber. Econ. Conf. 892 H.; Goudlanden 886 B.)

B. **NEDERLAND. — Uitvoering Clearingwet. - Nadere bepalingen.** — Op voordracht van de ministers van Financiën, van Economische Zaken en van Buitenlandsche Zaken is thans bij Kon. besluit het volgende bepaald:
Invoer in Nederland uit gebiedsdeelen van een vreemde Mogendheid, waarvoor krachtens aanwijzing, de algemeene maatregel van bestuur, bedoeld in art. 2 van de wet van 25 Juli 1932 (Staatsblad no. 375), geldt, mag alleen plaats hebben onder overlegging aan de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen van de nagemelde documenten:
1e. een verklaring van dengene, die de goederen ten invoer aangeeft — opslag volgens art. 7 daaronder begrepen — vermeldende naam en woonplaats van den leverancier (afzender) en van den ontbieder (geadresseerde).
2e. een verklaring van den ontbieder houdende een verbintenis om hetgeen hij met betrekking tot de ingevoerde goederen aan den leverancier verschuldigd is of mocht worden, af te dragen aan De Nederlandsche Bank, zonder zich op schuldvergelijking of andere kwijting te beroepen.
3e. een door den leverancier onderteekende copiefactuur of ander stuk, vermeldende het bedrag van zijn vordering, den vervaldatum of de vervaldata en verdere betalingscondities of, zoo nog geen vordering is ontstaan, de omstandigheden en voorwaarden waaronder de levering der goederen plaats heeft.
4e. indien de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen dit verlangen een verklaring van den ontbieder, bevestigende de door den leverancier vermelde, op de betaling en/of levering der goederen betrekking hebbende gegevens.
5e. indien en voor zooverre de minister van Financiën dit noodig acht, een verklaring van een hiertoe door dien minister toegelaten bank of andere instelling en opgemaakt overeenkomstig de door genoemden minister gegeven voorschriften, houdende een borgstelling ter verzekering van de nakoming door den ontbieder van de door hem met betrekking tot deze wet aangegane verplichtingen. **(Vor. ber. blz. 894 C.)**

C. **AMSTERDAM. — Vijftigjarig bestaan der Vereeniging „Rembrandt".** — In de op 10 Juli '33 onder groote belangstelling uit officieele kringen gehouden herdenkingsbijeenkomst ter gelegenheid van het vijftigjarige bestaan der vereeniging „Rembrandt", heeft de burgemeester, dr. W. de Vlugt, namens het Gemeentebestuur der hoofdstad, den voorzitter der vereeniging, dr. E. Heldring, voor de groote verdiensten, die hij voor het behouden en verwerven van Nederlandsche en andere kunstwerken heeft gehad, de gouden medaille der stad Amsterdam aangeboden.

D. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerk. - Leiding.** — De staatscommissaris voor de Evangelische Landskerken in Pruisen, Jaeger, heeft aan alle gevolmachtigden der Evangelische Landskerk van de oud-Pruisische Unie en de andere Evangelische Landskerken in Pruisen op 7 Juli '33 het volgende bevel, dat in het Kerkelijke blad gepubliceerd wordt, doen toekomen:
1e. De bij mij vergaderde gevolmachtigden uit geheel Pruisen rapporteeren unaniem den geweldigen weerklank, dien het werk van de staatshulp voor den zelfopbouw van de kerk bij het volk gevonden heeft.
2e. Bij de voortzetting van den gezamenlijken arbeid van alle bij den wederopbouw van de Duitsche Evangelische Kerk betrokken krachten draag ik het recht van de opperste kerkleiding van de Evangelische Landskerk in de oud-Pruisische Unie over op den gevolmachtigde van den Rijkskanselier, ds. Müller.
(Vorig bericht blz. 878 H en 795 A.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Nieuwe Indische munt van ¼ cent.** — In opdracht van de regeering moet worden onderzocht, of de noodzakelijkheid zou kunnen bestaan tot het doen aanmaken en invoeren van een munt ter waarde van ¼ cent.
Tegenwoordig krijgt de Inlandsche bevolking, voor wie deze maatregel speciaal zou worden genomen, voor ½ cent in de desa van enkele ingrediënten meer dan noodig is voor het dagelijksche gebruik.
Indien de ¼ cent wordt ingevoerd, zou men aan de hand van de tegenwoordige productenprijzen, speciaal in de desa, die ¼ cent zeer goed als betaalmiddel kunnen gebruiken.
Men is den laatsten tijd bezig met voor honderden guldens aan halve centen in de desa's in omloop te brengen.
Door het B.B. is aan hen, die in verband met hun werkzaamheden nogal veel in de desa komen, o.a. landbouw-consulenten en administrateurs der Volksbanken, verzocht te willen nagaan, of de wenschelijkheid tot invoering der ¼ cent bestaat.
(Soerab. Handelsblad) **(Vor. ber. 332 D.)**

F. **BELGIE. — Bevolking.** — De „Moniteur" van 12 Juli '33 geeft de volgende statistiek der Belgische bevolking op 31 Dec. 1932:

Mannen	4.067.056
Vrouwen	4.146.393
Totaal	8.213.449

(Vorig bericht blz. 341 E.)

14 JULI 1933

G. **NEDERLAND. — Uitvoer van rugspek.** — De Ned. Varkenscentrale maakt bekend, dat met ingang van Maandag 17 Juli '33, de uitvoer van rugspek, ook naar andere landen dan Duitschland, door haar zal geschieden.
Belanghebbenden bij den export van dit artikel naar andere landen dan Duitschland, kunnen zich nu reeds om inlichtingen wenden tot de Nederlandsche Varkenscentrale. **(Vorig bericht blz. 625 D.)**

H. **NEDERLAND. — Begrooting 1934.** — Op de departementen te 's-Gravenhage is de voorbereiding der Rijksbegrooting 1934 in vollen gang. Minister-president dr. Colijn, rekening houdende met den ernst van den tijd, verlangt nadrukkelijk, dat de nieuwe begrooting sluitend zal zijn en hij wenscht dit resultaat te bereiken in de eerste plaats door radicale bezuinigingen.
De omzetbelasting, waarin opgenomen is de weeldeverteringsbelasting, zal circa 80 millioen gulden opleveren. Zooals bekend heeft dr. Colijn het deficit voor 1934 op 260 millioen gulden geraamd, zoodat tot uitvoering van zijn plan, althans wanneer dit tekort inderdaad bestaat, bezuinigingen van circa 180 millioen gulden noodzakelijk zijn.
(Zie Nederland, rubriek Begrootingen 1932/1933)

A. **GEBOORTECIJFERS.** — Wij geven hieronder een grafiek van de geboorten in verschillende landen van het jaar 1913 af tot en met 1932.

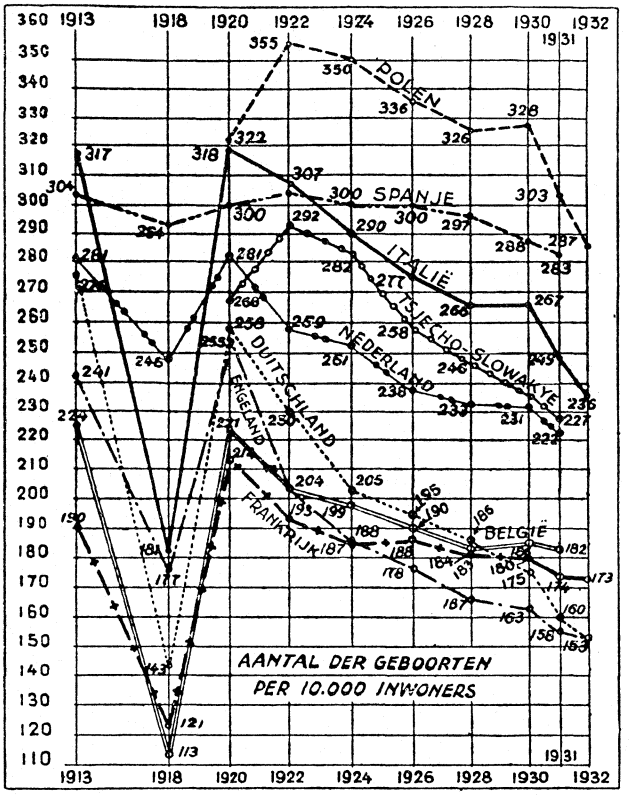

Tot 1918 wordt een daling van het geboortecijfer geconstateerd, zelfs in zulke landen, die geen deel aan den grooten oorlog (1914—1918) hebben genomen, zooals Nederland en Spanje. Na den oorlog vond een stijging plaats die tot 1922 duurde, waarna weder een achteruitgang wordt waargenomen. (Excelsior)

B. **DUITSCHLAND. — Beperking van spekinvoer uit Nederland.** — In de Duitsch-Nederlandsche douane-overeenkomst van 27 April 1933 is aan Nederland toegestaan, 60% van de hoeveelheid spek, welke volgens de officieele Duitsche invoerstatuten in den tijd van 1 Mei tot 31 December 1932 uit Nederland naar Duitschland is ingevoerd, gedurende denzelfden tijd van het jaar 1933 tegen een gesloten tarief van Mk. 20 per centenaar in te voeren. De nadere voorwaarden waaronder deze invoer zal plaats hebben, worden in een gemengde Duitsch-Nederlandsche commissie elke vier weken vastgesteld.

De commissie heeft den 8sten Juli te Berlijn vergaderd en o.a. het volgende besloten:

1. Nederlandsch gezouten vet spek van de Nederlandsche kwaliteit III, (gewicht 18 tot 23.9 K.G. per zij), resp. de z.g. Geldersche prima kwaliteit, mag voorloopig uit Nederland niet onder den prijs van *f* 41 per 100 K.G. naar Duitschland worden verkocht. De prijzen voor de betere Nederlandsche kwaliteiten moeten overeenkomstig hooger zijn.
2. Nederland verplicht zich, tot en met 14 Augustus 1933 geen spek naar Duitschland te verkoopen van een mindere kwaliteit dan de genoemde. Ook na 15 Augustus mag de invoer van mindere kwaliteiten uit Nederland in geen geval meer dan 25% bedragen van den dan nog overblijvenden totalen invoer, aangezien Duitschland zijn behoefte aan deze spekkwaliteit uit eigen productie voldoende kan dekken.
3. Nederland verplicht zich, gerookt spek in de toekomst principieel niet meer naar Duitschland te verkoopen. (De Telegraaf) **(Vor. ber. blz. 899 G.)**

C. **DE GEHEIMEN VAN DEN SLAAP EN HET DROOMEN.** — Zooals er aanwijzingen zijn voor een chemische slaapregulatie (Zondek), zoo zijn er ook feiten, die doen vermoeden, dat het droomen in hooge mate afhankelijk is van de chemische samenstelling van het bloed.

Daar eenigen tijd na het middagmaal het alcoholgehalte van het bloed duidelijk is verhoogd, hetgeen misschien als oorzaak kan worden beschouwd van de behoefte aan het middagdutje, is het niet onmogelijk, dat alcohol of andere stoffen, die in kleine hoeveelheden opwekkend op de fantasie en op de ontvankelijkheid voor hallucinaties werken, het droomen te voorschijn roepen.

Verdere onderzoekingen in deze richting zullen evenwel moeten uitwijzen, of langs dezen weg het geheim van slaap en droom kan worden ontsluierd.

(Vorig bericht blz. 615 G.)

D. **ARNHEM. — Zeven honderd jaar vrije stad.** — Mr. S. Baron van Heemstra, Commissaris der Koningin in de Provincie Gelderland heeft het volgende communiqué gepubliceerd:

Gelderland's hoofdstad maakt zich op, om op feestelijke wijze het feit te herdenken, dat Graaf Otto II van Gelre en Zutphen op 13 Juli 1233 zijn oppidum Arnhem tot eene vrije stad verhief. En de vroedschap heeft wijd de stadspoorten open gezet, om alle goede burgers uit Gelre en de Nederlanden gastvrij te ontvangen en deelgenoot aan de feestvreugde te maken. Want, de tijden mogen somber zijn en voor feestvieren weinig geëigend, voor dankbaarheid bestaat alle aanleiding, wanneer wij de ontwikkeling onzer stad gedurende de achter ons liggende 7 eeuwen gade slaan en aan die dankbaarheid wenschen wij uiting te geven. Met vertrouwen mogen we verwachten, dat de donkere wolken, welke zich in dezen crisistijd ook boven Arnhem samenpakken en welke door zoovele stormen zijn voorafgegaan, eenmaal voor zonniger tijden zullen plaats maken.

Laat ons daarom op waardige wijze feestvieren, met dankbaarheid voor Gods weldaden in het verleden, met moed en met vertrouwen in Zijne genade, voor een blijder toekomst. De vrije stad Arnhem leve, groeie en bloeie tot in lengte van dagen.

(Zie rubriek Arnhem)

E. **DUITSCHLAND. — Dr. Frick's mededeeling aan de Rijksstadhouders. - Evolutie.** —

De rijksminister van binnenlandsche zaken, dr. Frick heeft aan alle rijksstadhouders en alle landsregeeringen het volgende rondschrijven gericht:

In zijn laatste toespraken tot de S.A.-leiders en rijksstadhouders heeft de rijkskanselier duidelijk geconstateerd, dat de Duitsche revolutie thans is afgesloten. De nationaal-socialistische arbeiderspartij is thans de eenige draagster geworden van den staat. Alle macht van dezen staat berust thans in de handen van de door den rijkskanselier geleide rijksregeering, waarin alle belangrijke functies met betrouwbare nationaal-socialisten zijn bezet. Daarmede is de zegevierende Duitsche revolutie in het stadium van de evolutie, d.w.z. van wettigen constructieven arbeid gekomen. Het is thans de gewichtige taak der rijksregeering de in haar vereenigde totale macht economisch te consolideeren. Deze taak wordt echter zeer ernstig in gevaar gebracht, als in het vervolg nog van een voortzetting der revolutie of van een tweede revolutie gesproken wordt. Wie thans nog zoo spreekt, moet wel begrijpen, dat hij zich daardoor tegen den „Fuehrer" zelf verzet en dienovereenkomstig behandeld zal worden.

Dergelijke uitingen zijn eenvoudig een sabotage van de nationale revolutie en schaden het Duitsche economische leven, dat eerst dan het vraagstuk der werkloosheid kan oplossen, wanneer nieuwe onrust uit blijft.

Elke poging tot sabotage van de Duitsche revolutie moet met strenge strafmaatregelen worden bestreden.

Het is de taak der rijksstadhouders en der landsregeeringen, om met alle mogelijke middelen te verhinderen, dat voortaan eenige organisatie of partijautoriteit zich regeeringsbevoegdheid aanmatigt.

Aan den anderen kant bestaat het gevaar, dat de tegenstanders van het nationaal-socialisme, in het bijzonder communisten en Marxisten, zullen trachten in de N.S.B.O. of het Duitsche arbeidsfront of andere organisaties binnen te dringen, om aldus de nationale evolutie te bemoeilijken.

In bijzondere opdracht van den rijkskanselier verzoek ik daarom den rijksstadhouders en den landsregeeringen, het gezag van den staat op elk gebied te handhaven. (Völkischer Beobachter)

15 JULI 1933

A. **RUSLAND. — Rede van Volkscommissaris Koeibys'jew.** — De redevoering door Koeibys'jew, den volkscommissaris voor de zware industrie, uitgesproken op 6 Juli bij de herdenking van het 10-jarig bestaan van de grondwet, is thans gepubliceerd.
Koeibys'jew bespreekt in deze redevoering den geheelen politieken toestand in de Sovjet-Unie. Stalin heeft — aldus spr. — in den laatsten tijd het toenemen van zekere contra-revolutionnaire elementen moeten constateeren. Deze hebben gepoogd, de industrie en den landbouw te vernielen, teneinde weer hun klein-kapitalistische regiem te kunnen herwinnen. Het gaat hier vooral om boeren, die iedere gelegenheid aangrijpen om de Sovjet-Unie schade toe te brengen. De boeren trachten den nieuwen oogst aan den staat te onttrekken, teneinde daardoor de graanpolitiek te saboteeren. Men moet er rekening mede houden, dat zekere buitenlandsche politieke gebeurtenissen hun uitwerking hebben doen gevoelen op den binnenlandschen toestand des lands.
Vervolgens besprak Koeibys'jew den buitenlandschen politieken toestand. In den laatsten tijd is de wereld in twee deelen verdeeld, een kapitalistisch en een socialistisch gedeelte. De strijd tusschen de beide wereldopvattingen komt thans tot uitdrukking. De Sovjetregeering doet de grootste moeite om een conflict te vermijden. Desondanks moet Rusland alles doen om zijn veiligheid en zijn weermacht te versterken.
(Iswestjia)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Tijdelijke verlaging van verlofstractementen.** — De regeering diende bij den Volksraad een ontwerp-ordonnantie in, beoogende om met ingang van 1 Augustus 1933 de korting op de verlofstractementen op 17% te brengen, waardoor een besparing van *f* 200.000 wordt verkregen. De bedoeling is deze korting bij de invoering der nieuwe salarisregelingen te laten vervallen. In hoeverre dan het degressieve tarief voor de berekening van de verlofssalarissen zal moeten worden gewijzigd, maakt nog een punt van overweging uit. **(Vor. ber. 819 A.)**

C. **ENGELAND. — Vermindering der werkloosheid.** — Er waren op 26 Juni 1933 533.000 ingeschreven arbeiders meer aan het werk dan eind Januari, 135.000 meer dan eind Mei 1933 en 461.000 meer dan een jaar geleden.
Het aantal werkloozen is sinds einde Januari 1933 verminderd met een half millioen. Vijf maanden lang duurt de verbetering op de arbeidsmarkt thans voort.
De cijfers waren op:

	Meer aan het werk	Minder werkloos
22 Februari	38.000	27.238
21 Maart	146.000	138.841
24 April	91.000	87.550
22 Mei	123.000	114.755
26 Juni	135.000	144.771
Totaal	533.000	513.155

Het totaal aantal werkloozen bedroeg op 26 Juni 2.438.108, tegen 2.747.343 op 27 Juni 1932.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 811 A.)**

16 JULI 1933

D. **VEREENIGDE STATEN. — Een superkabinet ter overwinning van de crisis.** —
President Roosevelt heeft op 11 Juli een nieuwen stap gedaan op den weg, die naar hij hoopt, zal leiden tot nationaal herstel van de Amerikaansche industrie en uit de crisis, die ook de Vereenigde Staten teistert. De leden van het Kabinet zullen tezamen met deskundigen op verschillend gebied, o.a. vertegenwoordigers van de top-organisaties van landbouw en industrie, onder voorzitterschap van President Roosevelt een "super-kabinet" vormen, dat vergeleken wordt met dé tijdens den oorlog door Woodrow Wilson ingestelde Nationale Commissie voor verdediging, en dat ten minste den geheelen zomer zal blijven functionneeren. De departementsdirecteuren Lewis Douglas, Henry Morgenthau Jr., George Peek en Harry Hopkins, maken eveneens deel uit van de nieuwe instantie als deskundigen op het gebied der begrooting. Het „super-kabinet" zal waarschijnlijk minstens eenmaal per week en wel op Dinsdag bijeenkomen. Tot uitvoerend secretaris zal benoemd worden Frank C. Walker.
In zijn eerste zitting heeft het nieuwe orgaan besloten tot de uitvoering van een grootsch opgezet werkverschaffingsprogram, waarvoor een milliard dollar beschikbaar zal worden gesteld. Hiervan zal vierhonderd millioen dollar gebruikt worden voor wegenaanleg, tweehonderd acht en dertig millioen voor de uitbreiding van de koopvaardijvloot en de rest voor andere doeleinden van openbaar belang.
Op wensch van Roosevelt zal in het super-kabinet getracht worden de meeningsverschillen tusschen de verschillende departementen uit den weg te ruimen. Voorts zullen ingrijpende maatregelen worden uitgewerkt tot reorganisatie van de industrie en ten derde zal men trachten te komen tot invoering van een 35-urige werkweek met een minimum-loon van 14 dollar.
Er schijnen reeds ernstige meeningsverschillen te bestaan tusschen den directeur voor de begrootingen Lewis Douglas en het commissariaat voor de uitvoering van openbare werken onder leiding van generaal Johnson, aangezien Douglas uitgaven, die hij niet doeltreffend acht, niet wil toestaan. Naar verluidt zou President Roosevelt echter het standpunt van Generaal Johnson deelen.
De vertegenwoordiger der centrale landbouworganisaties deelde mede, dat het super-kabinet in zijn eerste zitting een tijdstip had vastgesteld, waarvoor de industrie voorstellen kan indienen tot voorkoming van prijsdaling. De staal-, olie-, kolen- en houtindustrie hebben zich reeds dadelijk bereid verklaard zoo spoedig mogelijk ingrijpende voorstellen in te dienen.
Den burgemeesters van 49 steden werd telegrafisch medegedeeld, dat de regeering met alle middelen zou optreden tegen ongerechtvaardigde verhooging van den broodprijs.

E. **DUITSCHLAND. - Verlaging rentevoet buitenlandsche gemeenteleeningen.** — In Martin's Bank te Londen werd op 11 Juli een aanvullend verdrag onderteekend met de crediteuren van Duitsche gemeenteleeningen op korten termijn. Van de crediteuren waren vertegenwoordigd Zwitserland, Nederland, Zweden en Engeland. Van Duitsche zijde werd het verdrag geteekend door den nat.-soc.-burgemeester van Hamburg, Krogmann en door Stroelin en Ruppel. De rentevoet, welke gemiddeld 5% heeft bedragen, is verminderd tot 4½%. De aflossing zal worden opgeschort tot 15 Maart 1934; dan zal het verdrag expireeren.
De Duitsche landen en gemeenten hebben hiermede een lagere rentevoet bereikt dan in Duitschland algemeen gebruikelijk is.

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Jaarlijksche uitvoer in tonnen van Ned.-Ind. tabak uit Nederland.** —

	1909-'13	1927-'31			1932		
	Tot.	Tot.	Deli	Java	Tot.	Deli	Java
Duitschland *)	33283	34344	9583	24761	26608	8514	18094
België en Luxemburg	2326	5377	686	4691	6304	527	5777
Frankrijk	1523	3503	306	3197	2057	200	1857
V.S. Amerika	1081	2866	2295	571	1258	1116	142
Spanje	3948	1137	55	1082	729	—	729
Oostenrijk	†)	1375	251	1124	237	—	237
Denemarken	526	1342	501	841	1609	722	887
Zwitserland	†)	1017	145	872	1073	142	931
Alg. en Tunis	133	370	39	331	512	—	512
Gr.-Brittannië.	977	220	71	149	119	119	—
Tot. uitvoer	44429	55238	15187	40051	42729	12144	30585

*) Samengevoegd de uitvoeren naar Pruisen, Bremen, Hamburg, Mecklenburg en Lübeck.
†) De uitvoer naar Oostenrijk en Zwitserland ontbreekt, daar deze onder den uitvoer via Duitschland en België voorkomt.
(De Planter) **(Zie rubriek Tabak)**

G. **WALVISCHVANGST.** — Volgens de Noorsche bladen is het vraagstuk van het productieve gebruik van walvischvleesch thans opgelost.
Tot dusver werd van de in de Zuidelijke IJszee gevangen walvisschen practisch alleen de traan gebruikt, daar het vervoer van de reusachtige hoeveelheden walvischvleesch vanuit het Zuidpool-gebied naar Noorwegen te veel moeilijkheden opleverde.
Thans is een stelsel uitgedacht, volgens hetwelk het walvischvleesch aan boord van de vaartuigen vermalen wordt tot een soort vleeschmeel.
Dit meel wordt naar Noorwegen vervoerd en daar wordt er een zeer fijn vleesch-extract van geproduceerd.
De genomen proeven zouden reeds een uitstekend

resultaat hebben opgeleverd en indien alle verwachtingen worden vervuld, zal het nieuwe product van even groote waarde voor Noorwegen blijken te zijn als de walvischtraan. (Tidens Tegn, Oslo)
(Vorig bericht blz. 157 C.)

A. **LUCHTVAART. — Generaal Balbo's transatlantische vlucht. - Orbetello-Chicago in 46 vlieguren. —** Het Balbo-eskader is op 15 Juli te Chicago aangekomen. De schitterende prestatie van Generaal Balbo en zijn eskader blijkt uit het volgende overzicht:
1 Juli: Orbetello-Amsterdam, 1400 K.M., in ca. 7½ uur.
2 Juli: Amsterdam-Londonderry, 1000 K.M. in ca. 4 uur.
5 Juli: Londonderry-Reykjavik, 1500 K.M., in ca. 5½ uur.
12 Juli: Reykjavik-Cartwright, 2400 K.M. in ca. 12 uur.
13 Juli: Cartwright-Shediac, 1200 K.M. in ca. 6 uur.
14 Juli: Shediac-Montreal, 800 K.M. in ca. 3½ uur.
15 Juli: Montreal-Chicago, 1400 K.M., in ca. 7½ uur.
(Vorig bericht blz. 890 H.)

B. **VIERMOGENDHEDENPACT. — Geteekend. —** Het Viermogendhedenpact is op 15 Juli te Rome geteekend. **(Vor. ber. blz. 857 E. en 855 A.)**

17 JULI 1933

C. **BELGIE. — Duitsch-Belgische markenovereenkomst. - Duitschland weigert betaling der annuiteiten. —** De minister van Buitenlandsche Zaken heeft in een vergadering van het kabinet medegedeeld, dat de Duitsche regeering heeft laten weten geen transferbetalingen te kunnen doen aan België ter uitvoering van de markenovereenkomst. De Belgische regeering zal voor verdere betalingen worden gecrediteerd; deze bedragen zullen worden gestort in de conversiekas, ingesteld bij de wet van 9 Mei 1933, die een moratorium afkondigde voor de transferbetalingen.
De Belgische regeering heeft onmiddellijk geprotesteerd en aangedrongen op stipte uitvoering van de markenovereenkomst. (Belga)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Bevolking. —** Volgens de laatste gegevens bedraagt de bevolking der Vereenigde Staten 123 millioen inwoners, waaronder 12.5 millioen Negers, 250.000 Indianen en 110.000 Japanners. (United States Review, Philadelphia)

E. **NEDERLAND. — IVe Nederlandsche Landbouwweek te Wageningen (3—7 Juli 1933). —** Deze Landbouwweek, die evenals de drie voorafgaande werd georganiseerd door een, door een aantal vooraanstaande vereenigingen op landbouwgebied, benoemde permanente regelingscommissie (Voorzitter: de heer T. A. C. Schoevers te Wageningen, secretaris: Ir. J. A. van der Loeff te Bennekom) kan als goed geslaagd worden beschouwd. Ongeveer 550 personen uit alle deelen des lands, waaronder ruim 100 uit Wageningen, woonden de voordrachten bij.
De Landbouwweek is in 1930 ontstaan door een samensmelting van de daarvoor gehouden Landbouwdagen, welke uitgegaan waren van het Ned. Genootschap voor Landbouwwetenschap, het Centraal Comité voor Keuring van Gewassen en enkele andere organisaties. Deze samensmelting geschiedde op initiatief van het Ned. Genootschap voor Landbouwwetenschap en had ten doel het effect dezer ter voorlichting en bespreking bedoelde dagen te verhoogen en den deelnemers onnoodige reizen te besparen.
Als belangrijke dagen der IVe Landbouwweek kunnen genoemd worden:
De Groenvoederdag (gehouden vanwege het Nationaal Comité voor Voederbouw (NaCoVo), de Tarwedag (vanwege den Kweekersbond en de Technische Tarwe Commissie met medewerking van het Rijkslandbouwproefstation te Groningen en het Instituut voor Veredeling van Landbouwgewassen der Landbouw-Hoogeschool te Wageningen) met de daarbij aansluitende voordrachten, gehouden vanwege de Genetische Vereeniging, de Plantenziektenkundige Vereeniging, de Commissie voor Phytopathologie van de Ned. Botanische Vereeniging en de Phaenologische Vereeniging, terwijl de Fruitteeltdag, gehouden vanwege het Ned. Genootschap voor Landbouwwetenschap en de Plantenziektenkundige Vereeniging ook druk bezocht werd.
Wij laten nog de namen van enkele sprekers volgen: Prof. Ir. C. Broekema, Prof. dr. O. de Vries, Prof. dr. H. M. Quanjer, Dr. E. Brouwer, Dr. ir. C. K. van Daalen, Jan Schilthuis, Dr. P. J. H. van Ginneken, Dr. A. L. Hagedoorn, Ir. W. C. van der Meer, Ir. P. G. Meijers, Ir. J. Wind, Ir. H. G. A. Leignes Bakhoven, Ir. A. W. v. d. Plassche, T. A. C. Schoevers, Ir. N. van Poeteren, Ir. P. Hus, Dr. ir. H. N. Kluijver, L. van Giersbergen, Ir. J. D. Koeslag, Mej. H. L. G. de Bruijn.
Regelingscommissie v. d. Nederl. Landbouwweek, Bennekom.
(Zie rubriek Landbouw etc.)

F. **NEDERLAND. — Waarschuwing van den Marine-Commandant. - „Het Anker." —** De commandant der marine te Willemsoord richt naar aanleiding van het verschijnen van „Het Anker" een waarschuwend woord tot diegenen onder zijn personeel, die geneigd mochten zijn te vertrouwen op de wijze van behartiging van hun belangen, als in dat blaadje aangegeven. **(Vorig ber. Leger en vloot 851 B.)**

G. **NEDERLANDSCHE BANK. — Disconto verlaagd. —** De directie van de Nederlandsche Bank N.V. heeft op 14 Juli den rentestand als volgt vastgesteld:
Wisseldisconto, verlaagd tot 4%.
Promessendisconto, verlaagd tot 4½%.
Beleening van effecten, verlaagd tot 4½%.
Beleening van goederen, verlaagd tot 4½%.
Voorschotten in rekening-courant, verlaagd tot 4½%.
De discontoverlaging gaat 15 Juli in.
(Vor. ber. Discontokoersen 885 B.; Ned. Bank 882 F.)

18 JULI 1933

H. **DUITSCHLAND. — Hulde aan moordenaars van minister Rathenau. —** Op den burcht Saaleck is in den toren een gedenksteen onthuld ter herdenking van het feit, dat hier 11 jaar geleden de moordenaars van Rathenau, Fischer en Kern, de hand aan zich zelve sloegen om niet in handen te vallen van hun achtervolgers.
Kapitein Ehrhardt hield bij deze gelegenheid een toespraak. De gedenksteen, die hierop door Ehrhardt werd onthuld, draagt het opschrift:
„Hier stierven op 17 Juli 1922 in den strijd om Duitschland onze kameraden, eerste luitenant ter zee b.d. Kern en luitenant b.d. Hermann Fischer, Brigade Ehrhardt."
Op het kleine kerkhof van Saaleck, bij het graf van Fischer en Kern werd een herdenkingsplechtigheid gehouden. In een korte toespraak werd uiteengezet, dat zonder de daad der beide thans herdachten, Duitschland nu onder het bolsjewisme had moeten leven. Men moet tot het inzicht komen, aldus spreker, dat eigen en vreemd leven niet verschoond kan worden, wanneer het om het vaderland gaat. Roehm, de chef van den staf der S.S., verklaarde, dat de beide dooden voorvechters der S.A. en S.S. zijn geweest.
(Der Angriff)

I. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Exportcijfer van graan voor de Donaustaten vastgesteld. —** De vertegenwoordigers der Vereenigde Staten van Australië, Argentinië en Canada hebben op 17 Juli geconfereerd met de vertegenwoordigers der Donaustaten.
Overeengekomen werd, dat de graanuitvoer der Donaustaten 50 millioen schepel per jaar zal bedragen, ongeacht de opbrengst van den oogst. **(899 A.)**

A. ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Zilvervraagstuk. —
De sub-commissie voor het tinvraagstuk koos Cunliffe Lister, staatssecretaris van koloniën, tot haar voorzitter en Campbell tot onder-voorzitter.
De Amerikaansche delegatie ter economische wereldconferentie heeft bij de sub-commissie voor zilver een nieuw voorstel ingediend, welke de volgende punten omvat:
1. Alle aan de conferentie deelnemende landen zullen een nieuwe depreciatie of omsmelting van hun zilvergeld, behalve voor hermunting, beletten.
2. Alle bedoelde landen zullen overgaan tot een ommunting van hun geld, met inachtneming van hun alliage van minstens 800/1000, in overeenstemming met hun begrootingsproblemen.
3. De regeeringen zullen het papiergeld zoo spoedig mogelijk door zilvergeld vervangen.
4. De landen, die een invoerrecht op zilver heffen, zullen de voorwaarden nagaan, waaronder deze belemmering voor den vrijen invoer van zilver kan worden verminderd of verwijderd. De landen, waar geen invoerrecht op zilver wordt geheven, zullen dezen toestand zooveel mogelijk handhaven, terwijl zij onder geen beding rechten zullen gaan heffen, hooger dan die, welke in de groote zilver-produceerende of zilververbruikende landen worden geheven.
5. De regeeringen zullen haar centralen banken aanbevelen, de mogelijkheid onder het oog te zien, om een deel van haar wettelijke reserve door zilver te doen vormen, ten einde dit te gebruiken als dekking voor de geldcirculatie of voor het verrichten van internationale betalingen.
6. Alle landen met uitzondering van Britsch-Indië en Spanje stemmen er in toe, vóór 1 Januari 1938 geen uit omgemunt geld verkregen zilver te verkoopen. Wat Britsch-Indië en Spanje aangaat, die over groote zilvervoorraden beschikken, zal — wanneer zij tot verkoopen mochten wenschen over te gaan — worden getracht tot een accoord te komen tusschen deze landen en de groote zilverproduceerende staten, ten einde in onderling overleg het maximum dezer verkoopen vast te stellen. **(V. b. Econ. Conf. 902 I.)**

B. ABSOLUTE NULPUNT. — Proeven. — Juist twee maanden geleden vermeldden wij het laatste koude-record, dat door den Leidschen hoogleeraar, prof. dr. W. J. de Haas, werd behaald. Het bedroeg 0.27 graad boven het absolute nulpunt en daarmede had deze hoogleeraar, die bij zijn proefnemingen een geheel andere methode volgt dan prof. Keesom, een veel lager temperatuur verkregen dan laatstgenoemde hoogleeraar, die op 18 Maart 1932 een temperatuur van 0.71 graad Kelvin bereikte. Thans is prof. dr. W. J. de Haas met 1/800 gr. Kelvin, wederom veel dichter tot het absolute nulpunt genaderd. **(V. b. 820 C.)**

C. DUITSCHLAND. — Economische raad. — Ten einde bij den arbeid op economisch gebied profijt te kunnen trekken van de ervaringen van menschen uit de practijk, heeft rijkskanselier Hitler een algemeenen economischen raad benoemd, welks leden de rijksregeering in alle economische kwesties van advies moeten dienen.
Tot dezen raad behooren o.a. prof. dr. Carl Bosch te Heidelberg, ir. Boehringer van de Maximilianshütte, Diehm van het Duitsche Kalisyndicaat, de burgemeester van Hamburg, Krogmann, dr. Krupp von Bohlen und Halbach, de leider van het Arbeidsfront dr. Robert Ley, K. F. von Siemens te Berlijn, dr. Fritz Thyssen te Mülheim en dr. Albert Vögler te Dortmund. (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Econ. program 468 B. en 470 B.)

D. DUITSCHLAND. — Evangelische landskerken. — Dr. Jäger ontslagen. — Het Wolffbureau meldt uit Berlijn: Nadat de constitutie van de Duitsche evangelische kerk tot stand gekomen was, heeft de minister van wetenschap, kunst en volksopvoeding van Pruisen met ingang van 14 Juli, het commissariaat over de evangelische landskerken voor geëindigd verklaard en mitsdien dr. Jäger van zijn functie ontheven.
Dr. Jäger heeft de volmachten van de commissarissen over de landskerken ingetrokken. **(V. b. 899 D.)**

E. DANZIG. — Besprekingen met Polen. — Officieel wordt medegedeeld, dat het programma voor de besprekingen tusschen Danzig en Polen de volgende punten bevat:
1. De rechten der Poolsche bevolking, zooals deze zijn vastgelegd in artikel 33 van de overeenkomst tusschen beide landen.
2. Het gebruik van de haven van Danzig door Polen.
3. Economische kwesties, die beide landen betreffen.
4. Belastingvraagstukken.
5. Verschillende kwesties met betrekking tot het leiden van de buitenlandsche politiek van Danzig.
6. Hangende vraagstukken met betrekking tot het beheer van de haven.
Zes commissies, die hiervoor zijn benoemd, zullen binnenkort met het onderzoeken van deze punten beginnen. (Gazeta Gdánska) **(Vorig bericht blz. 731 F.)**

F. ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — In het ontwerp der productieregeling van koffie door Brazilië bij de economische conferentie ingediend, wordt de wensch geuit, dat alle produceerende en uitvoerende landen gedurende vijf jaren geen toeneming der oogsten zullen veroorloven.
De koffie-uitvoerende landen zouden de mogelijkheid moeten overwegen, of practisch het aanbod in drie jaren kan worden beperkt, vanaf het tijdstip, waarop de event. overeenkomst in werking kan treden. Een inkrimping van het aanbod zou niet noodig zijn, indien het verbruik zich mocht uitbreiden of de prijs van de koffie stijgen. Alle landen, die thans koffie produceeren, doch niet uitvoeren, zouden zich verbinden, geen koffie naar het buitenland te verkoopen tijdens den duur der overeenkomst. Alle landen, die thans geen koffie produceeren, moeten zich verplichten, het openen van den aanplant op welke wijze ook niet aan te moedigen of te bevorderen zoolang de overeenkomst bestaat, in hun eigen gebied of gebieden die onder hun bestuur of jurisdictie staan.
(Vorig bericht blz. 903 A.)

G. WICHELROEDE. — De wichelroede is een houten of metalen roede, waarmede het middeleeuwsche bijgeloof onder den grond verborgen schatten meende te kunnen vinden. De houten wichelroede bestond uit een tak met een gaffelverdeeling, gesneden van een hazelnotenboom, in den nacht van St. Jan, tusschen 11 en 12 uur onder het uitspreken van een bepaald formulier. Wanneer men de uiteinden van de gaffel in de hand hield en den tak horizontaal voor zich uitstrekte, dan boog zich de roede op de plaats, waar het gezochte lag, naar beneden. Deze beweging noemt men den „slag". Vooral in de laatste jaren wordt de wichelroede weer druk gebruikt, vooral bij het zoeken naar water, en dikwijls met merkwaardig succes. Zoo was in 1925 op het station Siershahn een installatie noodig voor het winnen van water voor de locomotieven. Onderzoek met de wichelroede door een thans overleden roedelooper, wees op onderaardsche wateraders. Een bepaald punt werd door hem aangewezen. Reeds op 6 M. diepte kreeg men zulk een waterdrang, dat men meende voor jaren te zijn gedekt. Men bouwde de nieuwe installatie en de oude, die te weinig water leverde, werd verpacht aan de gemeente.
In 1928 hield de watervloed plotseling op. In droge maanden had men watergebrek. Een andere roedelooper werd erbij gehaald; deze bevestigde de resultaten van den gestorvene, doch verzekerde, dat onder den vroeger aangeboorden waterloop nog een tweede

moest liggen, die voldoende water zou geven. Men behoefde daartoe alleen wat dieper te boren. Na 2 M. dieper te hebben geboord, stuitte men op een vaste, droge leemlaag. De boorder van de bron en de bedrijfsleiding vonden verder werken nutteloos, en adviseerden het boren te staken. Nogmaals werd de roedelooper ontboden. Deze bleef bij zijn vroegere bewering, en ried aan, nog 5 M. dieper te boren. Op deze diepte werd werkelijk de waterloop aangeboord en een sterke waterdrang geconstateerd. (N. R. Crt.)

19 JULI 1933

A. PALESTINA. — Engelsch Lagerhuis-debat. - Arabische kwestie. - Financieele positie bevredigend. — Gedurende een Lagerhuis-debat over koloniale kwesties heeft de Britsche minister van Koloniën, Sir Philip Cunliffe Lister, uitvoerig gesproken over den toestand in Palestina. Hij herdacht in de eerste plaats den op 22 Juni vermoorden Zionistenleider Arlosorof, dien hij prees als een man van wijsheid en inzicht, die groote diensten heeft bewezen aan de Zionistische beweging en Palestina in zijn geheel.
Er kan in Palestina, zoo zeide de minister verder, heel veel gedaan worden voor den landbouw, doch hij zou het een groote fout achten indien Palestina zich uitsluitend concentreerde op de cultuur van sinaasappelen. De oogst van andere producten moet aanzienlijk verbeterd worden, opdat de bevolking meer kan leven van hetgeen het land opbrengt. Na zorgvuldige overweging van de aanbevelingen, die de hooge commissaris heeft gedaan na kennis te hebben genomen van de opmerkingen der Arabische executive en de Jewish Agency, heeft de Britsche regeering deze aanbevelingen goedgekeurd en dienovereenkomstig maatregelen genomen.
Wat het probleem der onteigende Arabieren aangaat houdt de regeering zich aan de beslissing van de rechtbank; de regeering van Palestina is gemachtigd maatregelen te nemen voor de hernieuwde vestiging dezer Arabieren, in overeenstemming met de bevindingen der rechtbank. Voorts heeft de regeering den hoogen commissaris gemachtigd de termen der cultiveeringsordonnantie te verbeteren, ten einde volledige waarborgen te verschaffen aan de grondbezitters.
Met betrekking tot de kwestie eener leening voor het ontwikkelen van het land zeide Cunliffe Lister, dat het de Britsche regeering onmogelijk is gelden te verschaffen ten laste van de Britsche schatkist. De financieele positie van Palestina is bevredigend genoeg zoodat het land zijn eigen behoeften kan financieren. Daarom was voorgesteld, dat Palestina's program voor openbare werken en voor de herkolonisatie der Arabieren voor een groot deel zou worden gefinancierd met behulp van een leening van twee millioen pond sterling. De Britsche regeering is er van overtuigd, dat Palestina's financieele hulpbronnen voldoende zijn voor den dienst der leening en een genoegzamen waarborg vormen voor het vereischte kapitaal. De leening zou de formeele garantie ontvangen van de Britsche regeering; de noodige wetsmaatregelen zullen binnenkort worden genomen.
Minister Cunliffe Lister drong ten slotte bij alle betrokkenen aan op samenwerking voor het gemeenschappelijke belang.
(Manchester Guardian) **(V. b. Econ. toestand '33: 721 D.)**

B. JOODSCHE PROBLEMEN. — Strijd der Joden voor de Joden in Duitschland. —
Een verslaggever van de Sunday Express heeft te Londen een onderhoud gehad met mr. Samuel Untermayer, een bekend advocaat in de Vereenigde Staten en leider van de Amerikaansche Joden in hun actie tegen de terreur in Duitschland.
Ik ben niet van plan, aldus mr. Untermayer, om Hitler op te zoeken, hoewel men daarop aandringt.
Het is een hoofdbestanddeel van Hitler's programma, dat de Jood in Duitschland zal worden vervolgd, totdat het ras is uitgestorven. Maar de strijdlust van de Ieren is nog niets, vergeleken bij die van de Joden, nu zij moeten vechten voor hun geloofsgenooten, die met den rug tegen den muur staan.
En het Hitler-regime, ging Untermayer voort, heeft zich niet beperkt tot de Joden in Duitschland. Zijn laatste manoeuvre treft ook de Joden in Amerika.
Hitler heeft n.l. bevolen, naar ik heb vernomen, dat in Duitschland geen films meer vertoond zullen worden, die gemaakt zijn door Joden in de Vereenigde Staten. Nu is practisch gesproken de heele Amerikaansche filmproductie in handen van Joden. En zoo heeft Hitler dus ook Amerikaansche burgers getroffen.
Misschien zal de regeering van mijn land stappen hiertegen nemen, zooals ook de Engelsche regeering stappen nam, toen er in Rusland Engelschen onschuldig veroordeeld werden. Ons wapen zal zijn een boycot van alle Duitsche goederen, zoo ver gaande, dat zelfs Duitsche schepen er door getroffen zullen worden.
Het is mijn zelf gekozen roeping, die wereldboycot van Duitsche goederen te organiseeren. In Amerika is die boycot er reeds. Hetzelfde moet gebeuren in alle landen. Dat zal misschien een jaar duren, maar misschien zijn wij al eerder klaar. Als het gelukt, zal de Duitsche export nog maar een fractie zijn van den tegenwoordige.
Dit is niet alleen een Joodsche kwestie, het is een wereldprobleem. De menschheid vraagt rechtvaardigheid, ongeacht ras of geloof. Het is een strijd om uit te maken of de beschaving van heden zal blijven bestaan of dat de volken zullen terugkeeren tot de middeleeuwsche toestanden, wat zou beteekenen een verwoesting van al onze idealen.
In Amerika hebben mannen van alle lagen en standen den strijd aanvaard. Het laatste feit is het protest van 1200 geestelijken van verschillende kerken. Ook onze vakvereenigingen hebben reeds aan den strijd deelgenomen.
Hitler en de zijnen zullen ondervinden dat bij dezen terugkeer naar het barbarendom, zijzelven zullen ten onder gaan.
Er zijn aan het gebeuren in Duitschland verschillende aspecten, die men tot nog toe niet voldoende bekeken heeft. Dat zal nu ook veranderen.
Hitler heeft het Verdrag van Versailles op verschillende punten geweld aangedaan. Een van de artikelen van het verdrag slaat bijvoorbeeld op het wezen der vakvereenigingen. Het is zelfs een van de voornaamste artikelen.
Dit artikel bepaalt onder meer, dat er geen uitsluiting mag zijn in de vakvereenigingen op grond van afkomst of geloof. Hitler nu heeft de Joden zeer duidelijk uitgesloten van lidmaatschap van alle vakvereenigingen.
Hiervoor zal hij ter verantwoording geroepen worden door den Volkenbond. Ook heeft hij gezondigd tegen de zeer uitdrukkelijk omschreven rechten van de minderheden. (Sunday Express)
(Zie rubriek Duitschland: Anti-semitisme.)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — De Sisalproductie. — Het is voor Nederland van groot belang op te merken, dat sinds 1932 Ned.-Indië vooraan staat in de rij der sisal-produceerende landen:

	Export (in 1000 ton).				
	1928	1929	1930	1931	1932
Br. Oost-Afrika	53,9	62,6	67,2	72,1	75,9
Ned.-Indië	50,5	58,9	65,9	70,6	92,4
Mexico	138	113,9	59,4	66,2	—
Mozambique	6	7,3	11,4	13,6	—
Philippijnen	16,9	15,8	13,3	6,8	—

De wereldexport bedroeg in 1928 269.800 ton en in 1931 230.800 ton.
Sisal wordt tot dusver hoofdzakelijk benut voor het vervaardigen van een bepaald soort touw, matten, bezems, zakken. De depressie in de sisalindustrie, die tegelijk met die der andere koloniale producten inzette, heeft er toe geleid, dat men een onderzoek is gaan instellen naar een uitbreiding der verbruiksmogelijkheden. Bij dit onderzoek is gebleken, dat de beste vezel geproduceerd wordt in Ned.-Indië en Oost-Afrika, daar de vezel hier blanker, langer en dikker is dan die uit andere productielanden. Bovendien is de Ned.-Indische en Oost-Afrikaansche sisal meer gelijkvormig, een belangrijke voorwaarde voor een regelmatige afname, speciaal waar het betreft dun paktouw. Aangezien evenwel de consumptie van dun touw en ruw koord (voor het samenbinden bijv. van korenschoven) voortdurend afneemt, heeft men naar andere consumptie-mogelijkheden gezocht en men meent deze thans te hebben gevonden in het scheepstouw.
Na grondig experimenteeren heeft men namelijk een sisalscheepstouw kunnen vervaardigen, dat door de Engelsche Royal Navy is goedgekeurd en waardoor het mogelijk zal worden, voor 50% van het belangrijkste touw dat op de Engelsche oorlogsvloot wordt gebruikt, voortaan sisal als grondstof te nemen.

D. DUITSCHLAND. — De statuten van de Duitsche Evangelische Kerk. - De wet afgekondigd. —
De door de rijksregeering aangenomen en tegelijkertijd bekend gemaakte wet inzake de statuten der Duitsche Evangelische Kerk luidt als volgt:
1. Aan de Duitsche Evangelische Kerk zijn op 11 Juli 1933 statuten gegeven die met de invoeringsverordening van rijkswege erkend en in de bijlage gepubliceerd worden.
2. De Duitsche Evangelische Kerk is een rechtspersoon van het openbaar recht in het Rijk. De rechten en plichten van den Duitschen Evangelischen Kerkbond gaan over op de Duitsche Evangelische Kerk.
3. Wanneer de bevoegde organen van een landskerk weigeren omslagen van de Duitsche Evangelische Kerk op het budget te brengen, moet op verzoek van de rijksregeering de bevoegde landsregeering maatregelen nemen tot het op het budget brengen hiervan.
4. Bij formeel disciplinair optreden tegen kerkelijke functionnarissen zijn de kerkelijke disciplinaire overheden gerechtigd getuigen en deskundigen te beëedigen en de gerechtshoven verplicht een onderzoek om gerechtelijke hulp van de kerkelijke disciplinaire overheden op te volgen.
5. De in de Duitsche Evangelische Kerken aaneengesloten landskerken houden op 23 Juli 1933 verkiezingen voor die kerkelijke organen, die volgens geldend landelijk kerkrecht gevormd worden door rechtstreeksche verkiezing door de kerkelijke gemeenteleden. Voor zoover volgens landelijk kerkrecht verdere organen door rechtstreeksche verkiezing moeten worden gevormd, moeten deze verkiezingen voor 31 Augustus gehouden zijn. De hoogste bestuursoverheden der landskerk zijn gemachtigd de ter uitvoering van de verkiezingen vereischte bepalingen in den vorm van bestuursbeschikking uit te vaardigen. Daarbij wordt het den van hun plaatselijke kerk afwezigen mogelijk gemaakt te stemmen bij gevolmachtigde. Voor zoover tot dit doel of tot het in acht nemen van de in dit artikel voorgeschreven termijnen noodzakelijk is, kan van de voorschriften van de kerkstatuten en kerkbepalingen inzake de verkiezingen worden afgeweken.
6. De rijksminister van binnenlandsche zaken wordt belast met de uitvoering van deze wet.
7. De wet wordt van kracht op den dag van afkondiging.
(Völkischer Beobachter) **(Vorig bericht blz. 903 D.)**

E. ASTHMA. — Injecties tegen asthma. — Evenals hooikoorts en sommige huidziekten behoort ook het asthma tot de allergische ziekten, waarbij overgevoe-

ligheid van den betrokken persoon bestaat voor de aanwezigheid van een bepaald proteïne.
De overgevoeligheid kan hierbij bestaan voor sommige haar- of vedersoorten in peluws of kussens, het stof van bepaalde producten of het een of andere bestanddeel van bepaalde gerechten.
Bij nauwkeurig en langdurig onderzoek is het in tal van gevallen mogelijk, den schadelijk werkenden invloed te ontdekken en bij terzijdestelling daarvan onmiddellijk genezing te bewerkstelligen.
Daar de opsporing van den boosdoener vaak echter ook zeer moeilijk is, beproeft men het weerstandsvermogen der patiënten tegen proteïne-prikkeling in het algemeen te verhoogen, waarbij tot nu toe veelbelovende resultaten zijn bereikt.
Een grooten vooruitgang echter in de directe bestrijding van den asthma-aanval vormt de injectie van een kleine hoeveelheid adrenaline bij het begin van den aanval. **(Zie rubriek: Geneeskunde.)**

A. **NEDERLAND. — Invoer van Spaansche Kalizouten.** — Sedert het begin van het jaar 1933 is te Rotterdam nu reeds in totaal 35.000 ton Spaansche kali aangevoerd en van daaruit naar elders gedistribueerd. De bedoeling is, dat dit jaar in totaal via Rotterdam 70,000, benevens via Terneuzen en Delfzijl 30.000, in het geheel dus 100.000 ton Spaansche kali zal worden ingevoerd. Daarvan is dus tot dusver reeds 35% geïmporteerd. De verdeeling over kalizouten is ongeveer 14—16, 20—22 en 40—42%. **(Vor. ber. blz. 463 G.)**

B. **FRANKRIJK. — Handelsbalans. - Nadeelig saldo.** — De Fransche handelsbalans over de eerste helft van 1933 geeft een nadeelig saldo aan van rond 6 milliard francs. (Le Temps)

C. **ENGELAND. — Benzine uit Steenkool.** — De plannen der regeering, om de bereiding van benzine uit steenkool met 4 d. per gallon te subsidieeren, wordt in de pers vrij algemeen met instemming begroet. Verschillende bladen hopen, dat dit de drie diensten van defensie onafhankelijk zal maken van het invoeren van olie uit het buitenland. De vliegtuigen van Groot-Brittannië's vijanden zullen daarom in geval van oorlog aan deze oliefabrieken hun beste aandacht besteden.
Een enkel blad troost zich voor zijn vrees, dat de natuurlijke oliebedrijven schade zullen lijden, met de overweging, dat in de eerste jaren slechts 3% van de hier benoodigde olie uit steenkool bereid zal kunnen worden, hetgeen te weinig zal zijn om die andere oliebelangen noemenswaardige schade te berokkenen.
De Manchester Guardian spreekt de vrees uit, dat het nieuwe bedrijf noodlijdend zal blijven, en dat daar dan dezelfde onbevredigende stand van zaken zal ontstaan als bij de gesubsidieerde suikerindustrie.
De verwachting wordt uitgesproken, dat het bedrijf zelf door ervaring en onderzoek in staat zal blijken de hooge productiekosten te doen dalen. Zooals de zaken thans staan, kan de kunstmatige olie niet lager dan 7 d. per gallon verkocht worden, terwijl natuurlijke olie hier tegen 3 d. per gallon geleverd wordt. (N. R. Crt.) **(Vorig bericht blz. 190 K.)**

D. **NEDERLAND. — Contingenteering van rund-, kalfs-, schapen- en paardenvleesch.** — De Staatscourant van 16 Juli bevat een Kon. besluit, waarbij de invoer van: versch, gekoeld, bevroren, gezouten, gerookt en/of gedroogd, en/of op andere wijze bewerkt of geconserveerd rund- en kalfsvleesch; versch, gekoeld, bevroren, gezouten, gerookt en/of gedroogd, en/of op andere wijze bewerkt of geconserveerd schapen- en paardenvleesch; alsmede van levende schapen en slachtpaarden, voor den tijd van 6 maanden wordt gecontingenteerd (16 Juli '33—16 Jan. 1934). Het percentage van den toegestanen invoer is vastgesteld op 100 van de gemiddeld ingevoerde hoeveelheden in de tijdvakken: 16 Juli 1931—16 Januari 1932 en 16 Juli 1932—16 Januari 1933, behalve voor den invoer van versch, gekoeld of bevroren rund- en kalfsvleesch, welke gecontingenteerd blijft op 60% van den gemiddelden invoer per 6 maanden in 1929, 1930 en 1931.
De invoer van de genoemde artikelen zal met ingang van 16 Juli slechts zijn toegestaan aan een door den minister van economische zaken aan te wijzen centrale.
Als zoodanig zal worden aangewezen de Crisis-Rundvee-Centrale, gevestigd te 's-Gravenhage, 2e van den Boschstraat No. 2. **(V. b. Conting. Vleesch 659 B.)**

E. **GENERAAL DE WITTE OVERLEDEN.** — Op 76-jarigen leeftijd is op zijn buitengoed te Meir, bij Hoogstraten, in de Antwerpsche Kempen, overleden generaal baron de Witte de Haelen. Met hem verdwijnt alweer een der meest bekende figuren uit het begin van den Duitschen inval in België. Het was generaal de Witte, die in Augustus 1914, te Haelen, bij Diest, met twee Belgische ruiterijbrigades en eenige batterijen veldartillerie een voor het achter het riviertje de Geete opgestelde Belgische veldleger zeer gevaarlijke beweging van de Duitsche cavalerie wist te stuiten. Generaal de Witte, die persoonlijk zeer dapper was, aarzelde niet, met zijn troepen den aanval der zes brigades van generaal von Marwitz af te wachten en wist zoo behendig te manoeuvreeren, dat de Duitsche troepen met zeer zware verliezen tot den aftocht werden gedwongen. Generaal de Witte bleef verder den heelen oorlog door aan den IJzer en nam aan het hoofd van een ruiterijdivisie deel aan het laatste offensief in 1918.

F. **NEDERLAND. — De nieuwe Rijnvaart-acte.** — Het Dagblad van Noord-Brabant publiceert onder het opschrift: „Het geheim van Zuid-Beveland", o.a. het volgende:
Na vergeefsche pogingen te hebben aangewend om in Nederland te weten te komen, hoe de tekst er uit ziet van de nieuwe Rijnvaart-acte, welke in November van het vorige jaar in eerste lezing vastgesteld is door de Rijnvaartcommissie, zooals deze sinds het verdrag van Versailles is samengesteld, zijn wij er in geslaagd in het buitenland inzage te verkrijgen van het belangrijke officieele „Projet".
De inhoud van dit merkwaardige stuk overtreft nog wat de meest argwanende Nederlanders van de annexatie-plannen der huidige Rijnvaartcommissie hebben gevreesd.
Zie hier de letterlijke tekst van het begin van het ontwerp:

Ontwerp van de herziene conventie voor de scheepvaart van den Rijn, in eerste lezing aangenomen.

1. Terrein van toepassing.

De huidige Conventie is van toepassing, onder voorbehoud der beschikkingen van alinea 2 hiernavolgend:

1e. op den Rijn stroomopwaarts vanaf de haven van Bazel (kil. 1.9 terrein der Pont Central) tot aan Gorinchem (kil. 949.5) te eener zijde en Krimpen (kil. 131.181) te anderer zijde, de Lek en de Waal beschouwd als deel uitmakende van den Rijn;

2e. op al de scheepvaartwegen die gewoonlijk gebruikt worden door de Rijnscheepvaart vanaf Gorinchem en Krimpen tot aan de open zee;

3e. op de scheepvaartwegen, Gorinchem met de Westerschelde verbindend, die gewoonlijk gebruikt worden door de Rijnscheepvaart om naar Antwerpen te gaan of van daar te komen.

Aan het slot van dit eerste artikel, in de tweede alinea wordt dan gemeld, dat een aantal beschikkingen van de nieuwe Rijnvaartacte niet van toepassing zijn op de waterwegen vermeld onder 2e. en 3e., niet van toepassing dus op het Rijnmondingsgebied dat nooit tot den conventioneelen Rijn heeft behoord en op het Tusschenwatergebied, waartoe de kanalen van Vlissingen naar Veere en van Hansweert naar Wemeldinge behooren.
Daarentegen vermeldt het slotprotocol op pag. 28 van het nieuwe Rijnvaartacte-ontwerp letterlijk:

Ad. art. 43, 43bis en 44 (van de ontwerpconventie): De Oeverstaat is er toe verplicht de scheepvaartwegen bedoeld onder 2e. en 3e. van de eerste alinea van het eerste artikel, te houden in een zoodanigen staat dat hij beantwoordt, op ieder oogenblik, aan de behoeften der scheepvaart. (Dagbl. v. N.-Brabant)

A. **INFLUENZA. — Haar oorzaak.** — Volgens „The Lancet" hebben onderzoekers in het nationale instituut voor medische laboratoria Mill Hill de ontdekking gedaan, dat fretten te infecteeren waren met behulp van het afstrijksel uit de keel van menschelijke lijders aan influenza.
Daar het infectieuse materiaal echter geen gewone bacteriën bevatte, kwamen zij tot de conclusie, dat hier een onzichtbaar virus in het spel moest zijn.
Dieren, die een aanval van deze influenza hadden doorgemaakt, waren gedurende drie maanden op geen enkele wijze verder met de ziekte te infecteeren.
Niet minder belangrijk is de vondst, dat het bloedserum van reconvalescenten van influenza fretten tegen infectie behoedt. Dit serum schijnt dus antistoffen te bevatten.
Niet onwaarschijnlijk is het evenwel, dat het bedoelde virus niet het eenige infecteerende agens is, maar infectie daarmede in bepaalde gevallen de invasie vergemakkelijkt van het lichaam met zichtbare bacteriën, die dan aanleiding geven tot het optreden van verschillende complicaties. (The Lancet)
(Zie rubriek: Geneeskunde.)

B. **DUITSCHLAND. — Zelfmoorden-statistiek.** — Men leest tegenwoordig telkens berichten over de toeneming van het aantal zelfmoorden in Duitschland. In dit verband schijnt het niet zonder belang er op te wijzen, dat ook in de jaren aan de jongste revolutie voorafgaande het cijfer der zelfmoorden, zoowel absoluut als in verhouding tot de bevolking, in niet onbelangrijke mate stijgende is geweest. Aan de desbetreffende statistiek, welke dezer dagen over de jaren 1931 en vroeger is verschenen, ontleenen wij daarom de volgende cijfers. Het absolute cijfer der zelfmoorden, dat voor de mannen in 1925 10,982 en voor de vrouwen 4291 was geweest, is met schommelingen voor de eersten tot 13,134 en voor de laatsten tot 5491 in 1931 opgeloopen.
De verhoudingscijfers (per 100,000 levenden) waren voor beide geslachten in de laatste vijf jaren:

	mannen	vrouwen
1927	37,0	14,2
1928	36,4	14,6
1929	38,1	14,6
1930	40,6	15,7
1931	41,9	16,5

In 1913 waren deze cijfers onderscheidenlijk: 35,3 en 11,9. Het zal belangrijk zijn de verdere ontwikkeling dezer cijfers te zijner tijd over 1932 en 1933 na te gaan.

C. **KONINKLIJK INSTITUUT VAN INGENIEURS.** — Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana heeft op 2 Mei 1933 het Honorair-Lidmaatschap van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs te Den Haag aanvaard. Sinds de oprichting, 31 Augustus 1847, heeft het Instituut zich in de belangstelling van de leden van het Koninklijk Huis mogen verheugen, welke zich in de eerste plaats uitte door het verleenen van een Koninklijke titel door Z. M. Koning Willem II, vervolgens door het bekleeden van het Beschermheerschap en het Honorair-Presidium door Z.K.H., den toenmaligen Prins van Oranje. Z.M. Koning Willem III bleef tot zijn overlijden Beschermheer en Honorair-President. 17 Februari 1899 aanvaardde H.M. Koningin Wilhelmina het Beschermvrouwschap, waarna in 1902 Z.K.H., de Prins der Nederlanden volgde met het Beschermheerschap. In den loop der jaren traden voorts van het Koninklijk Huis nog als Honorair-Leden toe: Willem Frederik Karel, Prins der Nederlanden, benoemd in 1848; Willem Frederik Hendrik, Prins der Nederlanden, benoemd in 1848; Willem Nicolaas Alexander Frederik Karel Hendrik, Prins van Oranje, benoemd 13 Juni 1867; Willem Alexander Karel Hendrik Frederik, Prins van Oranje, benoemd 29 Juni 1882; Karel Bernard, Hertog van Saksen-Weimar, benoemd 12 Juni 1849.
(Ingenieur 1933 No. 19)

20 JULI 1933

D. **DUITSCHLAND. — Hitler-groet en Horst Wessel-lied.** — De rijksminister van Binnenlandsche Zaken heeft het volgende rondschrijven aan de rijksstadhouders en de landsregeeringen gericht.
Het is algemeen usance geworden, bij het zingen van het Duitschland-lied en van het Horst Wessel-lied den Hitler-groet te brengen, onverschillig of men lid van de N.S.D.A.P. is of niet.
Wie niet er van verdacht wil worden, een bewust afwijzende houding aan te nemen, zal daarom den Hitler-groet brengen.
Na de vernietiging van den partijstaat is de Hitlergroet de groet van alle Duitschers geworden.
(Völkischer Beobachter)

E. **TURKIJE. — Het metrieke stelsel.** — De Turksche regeering heeft besloten, met ingang van 1 Januari 1934 het metrieke stelsel in te voeren.
(Akcham, Istanboel)

F. **BRITSCH-INDIË. — Onafhankelijkheidsstrijd. - Gandhi. - Verklaring in het Lagerhuis.** — Naar aanleiding van het afwijzen van Gandhi's verzoek om een onderhoud door den vice-koning van Britsch-Indië verklaarde Sir Samuel Hoare in het Engelsche Lagerhuis, dat deze stap de volkomen goedkeuring van de Britsche regeering heeft.
De handhaving van orde en wet in Indië wordt met den dag krachtiger en berichten uit de Indische bladen bewijzen, dat in kringen van het congres een sterke strooming bestaat tegen de voortzetting van het ongrondwettige programma. De regeering heeft slechts één mogelijkheid. Er kan geen sprake van zijn, dat een „koopje" met het congres wordt gesloten, dat zich dan bereid zou verklaren, de normale plichten van ordelijke burgers op zich te nemen. Het antwoord van Lord Willingdon luidde:
„Indien de omstandigheden anders waren, zou ik U gaarne ontvangen, maar het schijnt, dat gij U verzet tegen de staking der ongehoorzaamheidscampagne, tenzij op zekere voorwaarden en dat het onderhoud, waarom gij verzoekt, ten doel heeft het openen van onderhandelingen met de regeering over deze voorwaarden. Verder schijnt te zijn beslist, dat de ongehoorzaamheidscampagne op den 1sten Augustus zal worden hervat, als het congres geen overeenstemming met de regeering bereikt." **(Vor. ber. blz. 811 F.)**

G. **VEREENIGDE STATEN. — Het Super-kabinet.** — De door president Roosevelt benoemde raad voor het nationaal herstel, het z.g. „super-kabinet", is op 18 Juli '33 bijeengekomen ter vaststelling van een verordening, die zal worden uitgevaardigd tegen de industrieën, die niet vrijwillig den werktijd verkorten, de loonen verhoogen en werkloozen in dienst nemen.
Ten einde de verwezenlijking van het regeeringsprogram te verzekeren, overweegt het „super-kabinet" de uitvaardiging van een proclamatie, waarin het publiek zou worden aangespoord, de producten te boycotten van fabrieken en ondernemingen, die zich verzetten tegen de doeleinden der regeering, loonsverhooging en werktijdverkorting.
De minister van Arbeid, miss Perkins, heeft medegedeeld, dat in de maand Juni '33 meer dan een half millioen werkloozen in de Ver. Staten arbeid hebben gevonden. **(Vorig bericht blz. 901 D.)**

A. **NEDERLAND. — Katholieke Democratische Partij opgericht.** — De Katholieke Democratische Bond heeft op 15 Juli te 's-Hertogenbosch een congres gehouden, waarop met algemeene stemmen is besloten tot fusie met de R. K. Volkspartij onder voorwaarden die bij vroegere besprekingen zijn overeengekomen.
Gevormd is thans de Katholieke Democratische Partij, waarvan de voornaamste bestuursfuncties als volgt zijn verdeeld:
Voorzitter: Prof. dr. J. A. Veraart; Vice-voorzitter: Houtsma; Eerste-secretaris: C. D. Wesseling; Eerste-penningmeester: F. Evers.
De overige elf leden van het hoofdbestuur zullen nader door beide fusionneerende partijen worden aangewezen.
Het weekblad „Onze Vaan" zal voorloopig door de nieuwe partij worden overgenomen en staan onder verantwoordelijke leiding van Prof. Dr. J. A. Veraart, terwijl als redacteuren zullen optreden de heeren C. D. Wesseling en mr. A. Peters.
De nieuwe partij aanvaardt het programma van den Katholieken Democratischen Bond. Zij zal haar eerste congres houden op 23 en 24 September a.s. te 's-Gravenhage. **(Vorig bericht blz. 853 H.)**

B. **NEDERLAND. — Werkloosheidscijfers blijven dalen.** — Het ministerie van Sociale Zaken heeft weer eenige nadere gegevens verstrekt inzake de werkloozenzorg.
Het werkloozencijfer loopt nog steeds terug. Bij de organen der Openbare Arbeidsbemiddeling waren in 1933 als geheel werkloos ingeschreven, op 28 Januari 403.697, 25 Februari 384.030, 25 Maart 347.310, 29 April 312.119, 27 Mei 294.249, en 28 Juni 270.936 personen.
Op de gemelde datums waren resp. als gedeeltelijk werkloos ingeschreven 24.349, 23.401, 21.631, 19.913, 20.077 en 18.408 personen.
Einde Juni waren er bij de werkverschaffingen geplaatst 43.498 personen. Op dit tijdstip bedroeg het aantal gesteunden, volgens een steunregeling, 129.296, tegen 139.795 einde Januari en 155.479 ult. Maart.
De aandacht wordt er op gevestigd, dat het cijfer van het aantal werkloozen niet in alle opzichten een juist beeld van de werkelijkheid geeft. **(V. b. 869 B.)**

C. **FRANKRIJK. — Congres der Fransche socialisten.** — Het congres der Fransche socialisten te Parijs is op 17 Juli geëindigd, zonder dat de scheuring in de partij openlijk een feit is geworden. Met de verwachte groote meerderheid, nl. 2197 stemmen tegen 971 op de verzoenende motie van Vincent Auriol, 732 op de motie der rechtergroep van Renaudel en 94 op de motie der uiterst linksche groep, heeft het congres de motie-Faure aangenomen en daarmede zijn scherpe afkeuring over de houding der Kamergroep uitgesproken.
Naar aanleiding van het zoo juist geëindigde socialistische congres te Parijs, waar men eigenlijk niet tot een definitieve beslissing is gekomen en de groepen, die vóór en tegen deelneming en steun aan een burgerlijke regeering zijn, nog even ver van elkaar verwijderd staan, wijst het „Journal des Débats" er op, dat het dispuut tusschen de „beginselvasten" en de „opportunisten" al duurt sedert er congressen zijn. In 1900 werd er te Parijs een socialistisch congres gehouden, welks voornaamste onderwerp de strijd tusschen de „zuiveren" en de voorstanders van ministerieele deelneming was. De eersten wonnen het toen. In 1904 was er te Amsterdam een congres, waarin Bebel het van Jaurès won; in 1907 vereenigde zich een congres te Stuttgart, waar het opportunisme der Fransche socialisten poogde zijn revanche voor te bereiden op de door de Duitschers geleide doctrinairen; in 1910 werd te Kopenhagen vergaderd en een vaag compromis bereikt. **(Vor. ber. 877 E.)**

D. **BIOLOGIE. — Geslachtshormonen bij planten.** — Verleden jaar hebben twee Duitsche geleerden, dr. Butenandt en dr. Jacobi, op een biologisch congres te Wiesbaden mededeeling gedaan van hun ontdekking, dat in planten dezelfde geslachtshormonen zouden werken als in dierlijke lichamen.
Volgens de Duitsche bladen is de chemicus dr. Butenandt, privaat-docent aan de universiteit te Göttingen, er thans in geslaagd deze plantaardige hormonen voor een nader onderzoek te isoleeren.
(Zie rubriek: Biologie.)

E. **CH. E. H. BOISSEVAIN EERE-DOCTOR.** — Ter gelegenheid van het Internationale congres voor handelsonderwijs, dat te Rome wordt gehouden, is op 19 Juli '33 de heer Ch. E. H. Boissevain, die afgetreden is als voorzitter van de Vereeniging „Handelsonderwijs", benoemd tot eere-voorzitter der vereeniging.
De Goethe-universiteit te Frankfort aan de Main benoemde den heer Boissevain tot eeredoctor.
De heer Boissevain is door de Italiaansche regeering benoemd tot commandeur van de Italiaansche kroonorde.
Professor Castellino werd als opvolger van den heer Boissevain tot voorzitter van de Vereeniging benoemd, waarvan de zetel in Italië gevestigd is.

F. **GEESTELIJK LEVEN. — Herderlijk schrijven van het Gezamenlijk Episcopaat in Nederland.** — Het is op zich zelf een merkwaardig feit, schrijft o.a. de Maasbode, dat het gezamenlijk Episcopaat op een Zondag, die overigens daartoe geen bijzondere aanleiding biedt, zich met een herderlijk schrijven tot de geloovigen wendt.
De ernst van de tijden was daartoe de aanleiding, al zijn onze Bisschoppen niet blind voor de lichtzijden: „een streven naar geestelijke vernieuwing en naar een betere sociale orde".
Met de rust, die het optreden van de Kerkelijke overheid zoo weldadig kenmerkt, tegenover de drukke agitatie, waarmede elders dikwijls ook de nobelste idealen worden gediend, geven de Bisschoppen dan de middelen aan, waarmede deze geestelijke hernieuwing het best kan worden gediend, maar ook de gevaren, waarop elke poging om den waren geest van Christus in ons te versterken, kan stranden.
Ons katholieke volk is dankbaar voor dit diep-ernstig woord, dat bij de overgroote meerderheid van de geloovigen een zeer leerzaam hart zal vinden.
(De Maasbode)

G. **DUITSCHLAND. — Reorganisatie der S.A.** — De uitbreiding der nat.-soc. Sturm-Abteilung, sedert 30 Januari 1933, maakte sinds eenigen tijd een reorganisatie noodzakelijk. Tot voor twee jaren waren er in Duitschland zeven groepen, daarna zijn er ondergroepen gevormd, waardoor de toestand onoverzichtelijk werd.
Thans zijn er acht „Obergruppen" gevormd, waarvan zeven in Duitschland en een in Oostenrijk.
Oost-Pruisen vormt o.a. een groep, ook Beieren, enz.
Voorts zijn bij de S.A. een aantal nieuwe rangen ingesteld, hetgeen tengevolge van de uitbreiding, eveneens noodzakelijk was. Voor de curiositeit laten wij hier de namen volgen van alle rangen, die een S.A. man kan bekleeden.
Hij begint als recruut of Anwärter en wordt na zes maanden S.A.-Mann. Hij kan achtereenvolgens opklimmen tot Sturmmann, Rottenführer, Scharführer, Oberscharführer, Truppführer, Obertruppführer, Sturmführer, Obersturmführer, Sturmhauptführer, Sturmbannführer, Obersturmbannführer, Standartenführer, Oberführer, Brigadeführer, Gruppenführer, Obergruppenführer, en boven die allen staat de chef van den staf der Angriff. **(V. b. Nat.-Soc. 897 A.)**

H. **LOUIS ZIMMERMANN.** — Naar wij vernemen is Louis Zimmermann, de concertmeester van het Concertgebouw te Amsterdam, ter gelegenheid van zijn 60sten verjaardag benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau. **(Zie rubriek: Muziek.)**

A. NEDERLAND. — Uitvoer. — Onderstaand geven wij een staat van den uitvoer van enkele voorname producten der Nederlandsche industrie:

Soort van goed: / Tijdvak	katoenen manuf.	wollen manuf.	kunstzijden garens	prod. mach.-ind.	radio-art. (× 1000 gld.)	met.dr. gloeil.	papier-waren	kunst-mest	mar-garine	zuivel-prod.
1932										
1e kwartaal . .	7.657	700	4.285	4.118	9.685	1.888	5.118	10.407	1.894	21.251
2e kwartaal . .	5.771	495	4.109	4.103	6.234	1.567	5.547	6.594	1.231	22.471
3e kwartaal . .	5.284	645	3.962	4.721	9.134	1.822	5.500	6.208	1.087	20.075
4e kwartaal . .	4.958	666	4.452	4.096	13.387	2.205	5.111	7.781	1.368	22.905
Totaal . .	23.670	2.506	16.808	17.038	38.440	7.482	21.276	30.990	5.580	86.702
1933										
1e kwartaal . .	3.816	506	4.064	4.262	10.651	2.260	3.986	7.297	1.021	18.394
2e kwartaal . .	3.255	445	4.074	4.664	6.585	1.960	3.975	5.143	798	20.272

(Vor. ber. In- en Uitvoer 770 A.; Statistiek 197 B.)

21 JULI 1933

B. NEDERLAND. — Duitsche Nazi's uitgewezen. — Den Duitschen Nat.-Socialisten Blumrath, Tyfker, Grosse, Stollenberg, Crämer en Martin is door den commissaris van politie te Heerlen aangezegd het land te verlaten.
Politieke actie van buitenlanders in Nederland wordt volgens een ministerieel schrijven van 8 Juli '33 niet meer geduld.

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Retorsie-maatregelen. — Het wetsontwerp tot verleening van enkele retorsiebevoegdheden is op 20 Juli '33 met 70 tegen 3 stemmen (communisten) aangenomen.
Op de betoogen van de heeren Westerman (N. H.), Kortenhorst (R.-K.), Vliegen (S.D.A.P.) en Wijnkoop (Comm.) vooraf gehouden, antwoordde de minister van Economische Zaken, mr. T. J. Verschuur, o.a.:
Dit wetsontwerp is geen zwenking onzer handelspolitiek. Er is geen sprake van tegenstelling tusschen vrijhandel en bescherming. Het ontwerp is bedoeld om effect te hebben jegens het buitenland; zeer tegen onzen zin zullen we meermalen een hooger tarief moeten handhaven.
De retorsie heeft in het bijzonder een psychologische werking. De bedoeling van de regeering is niet, ooit zelf te beginnen; de retorsie is verweermiddel. Van de preventieve kracht van deze wet verwacht spr. wel wat; overigens zal de retorsie slechts bij uiterste noodzaak en met omzichtigheid worden gehanteerd. Het beleid van den minister van Buitenlandsche Zaken zal bij de toepassing der wet zeker betrokken zijn. **(Vorig bericht blz. 885 I.)**

D. DUITSCHLAND. — N. S. B. O. — Officieel wordt medegedeeld, dat het lid van den Rijksdag, de Pruisische Staatsraad Walther Schumann, als leider van de Nationaal-Socialistische Bedrijfscellen Organisatie aan alle N.S.B.O.-instanties elk ingrijpen in het bedrijfsleven en in de organisaties van het Arbeidsfront, heeft verboden. Teneinde verstoring van het planmatige opbouwwerk van de leiding der N.S.B.O. en van de arbeiders-organisaties te voorkomen, zal overtreding van dit verbod met onmiddellijke uitsluiting uit de N.S.B.O. worden gestraft. Het lidmaatschap van alle Duitsche arbeiders in de organisaties van het Arbeidsfront, moet een vanzelfsprekende eereplicht voor elken Duitschen arbeider zijn. Dwang tot toetreding zal echter niet worden uitgeoefend, vooral niet wanneer dit in strijd met de goede zeden zou zijn. Voormalige Marxistische functionnarissen zijn van het lidmaatschap uitgesloten. De Duitsche arbeiders zijn daardoor voorgoed tegen deze elementen beschermd. **(Vorig bericht blz. 907 G.)**

E. LUCHTVAART. — Generaal Balbo's terugreis. — Generaal Balbo is voornemens den terugtocht met het Italiaansche luchteskader over den Atlantischen Oceaan in de volgende étappes af te leggen:
1. Chicago—New York;
2. New York—Shediac;
3. Shediac—Shoal Harbor;
4. Shoal Harbor—Valentia (Ierland).

Wanneer de weersomstandigheden echter hiertoe aanleiding geven, bestaat ook de mogelijkheid, de terugreis over de Azoren te maken.

Generaal Balbo.

Vermoedelijk zal generaal Balbo met zijn eskader na zijn aankomst te Valentia (Ierland) nog verschillende Europeesche hoofdsteden, o.a. Londen, Parijs en Berlijn, bezoeken. **(Vorig bericht blz. 902 A.)**

F. GOUDBEWEGING. — Goudvoorraden van zeven centrale banken. —

(× 1.000)	1933. 3e week April	laatste week Mei	2e week Juni	2e week Juli
Nederlandsche Bank (*f*)	956.226	836.929	831.643	736.909
Banque de France (frs.)	80.834.643	80.950.776	81.180.812	81.264.492
Bank of England (£)	185.938	186.332	187.121	189.690
Belgische Nationaalbank (frs.)	2.671.247	2.671.266	2.672.005	2.680.416
Banque Nationale Suisse (frs.)	2.213.423	1.781.950	1.691.725	1.536.597
Deutsche Reichsbank (Mk.)	407.075	372.329	263.871	194.056
Federal Reserve Banks ($)	3.365.590	3.519.900	3.532.790	3.545.840

(Vorig bericht blz. 711 B.)

A. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Duitsch-Tsjechisch Clearing-verkeer.** — De Tsjechoslovaaksche Nationale Bank heeft op 18 Juli een besluit uitgevaardigd, waardoor de clearing in het geldverkeer met Duitschland, welke tot dusver beperkt was tot de betalingen voor geleverde goederen, tot vrijwel alle andere betalingen wordt uitgebreid. Te dien einde wordt, naar de „Frankfurter Zeitung" uit Praag verneemt, een speciale „Duitsche conversie-rekening" bij de Nationale Bank geschapen.

Het voornaamste doel van dezen maatregel is, te bereiken, dat de vorderingen van Tsjechische bezitters van Duitsche effecten en schuldbekentenissen worden geïnd. Blijkens den tekst der verordening mogen alle betalingen (uitgezonderd die welke betrekking hebben op geleverde goederen), welke aan Duitsche crediteuren moeten worden verricht, uitsluitend op de Duitsche conversie-rekening bij de Nationale Bank geschieden. Dit geldt ook voor betalingen, welke door Duitsche crediteuren zijn overgedaan aan personen of firma's in andere staten. De clearing i.z. betalingen voor geleverde goederen, op 12 April geregeld, blijft onveranderd bestaan.

De banken zullen voortaan den Duitschen crediteur mededeelen, door welken Tsjechischen debiteur een betaling aan hem is verricht, om welke reden en tot welk bedrag. De Nationale Bank bepaalt dan, op welke wijze het bedrag aan den Duitschen crediteur wordt overgemaakt. (Frankf. Zeitung) **(733 B.)**

B. **SAARGEBIED. — Proclamatie der Saarregeering. - Kerkelijke verkiezingen verboden.** — De Saarregeering heeft de volgende proclamatie uitgevaardigd:

De bevolking van het Saargebied zal door een stemming haar wil moeten kenbaar maken over drie door het Vredesverdrag aangegeven punten. Deze stemming moet zonder dwang geschieden, waaruit voortvloeit, dat ieder het recht heeft, voor zijn overtuiging op te komen. Het spreekt dus vanzelf, dat iedere politieke actie, welke binnen de grenzen van de wet blijft, gelijkelijk recht van bestaan heeft en onder bescherming van het staatsgezag staat. Er mag dus niet naar onwettige strijdmiddelen worden gegrepen, zooals laster, smaad en vooral bedreiging. Het is bijv. ontoelaatbaar, dat iemand als landverrader wordt gebrandmerkt, omdat hij een of andere politieke overtuiging heeft.

De regeeringscommissie als vertegenwoordigster van den Volkenbond grijpt noch ten gunste van de eene partij, noch ten gunste van de andere partij in den politieken strijd in. Evenzoo moeten de rechters en andere ambtenaren diezelfde neutraliteit nauwkeurig in acht nemen. De regeeringscommissie is verplicht in te grijpen, als de door het Vredesverdrag gewaarborgde rechten worden bedreigd en zij is dan ook besloten, in dit opzicht alle noodige maatregelen te treffen.

De regeeringscommissie heeft verder bekend gemaakt, dat de nieuwe verkiezingen voor de Evangelische Kerk in het Saargebied niet kunnen worden gehouden, zoolang de kwestie niet wettelijk is geregeld. Zij stelt vast, dat de verkiezingen zijn uitgeschreven op grond van de Rijkswet over de constitutie der Duitsche Evangelische Kerken en dat deze wet in het Saargebied niet geldig is.

C. **ONDERWIJS.** — De gemeenteraad van Amsterdam heeft benoemd: tot gewoon hoogleeraar in de sociale aardrijkskunde dr. N. ter Veen, thans lector; tot gewoon hoogleeraar in de Nederlandsche taal en letterkunde dr. A. A. Verdenius en tot buitengewoon hoogleeraar in de Engelsche taal en letterkunde den heer A. G. van Kranendonk.

Verder heeft de gemeenteraad van Amsterdam de stichting tot bevordering van de studie van het arbeidsrecht en de rechtssociologie in Nederland verlof gegeven een bijzondere leerstoel in de rechtssociologie aan de universiteit te stichten. Prof. dr. Hugo Sinzheimer zal deze plaats bekleeden.

(Vor. ber. Nederland: Onderwijs blz. 889 C.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Japan's invoer in 1932.** — Volgens de Nederl. Indische Invoer-Statistiek zijn de totalen van Japan's invoer in 1932 de volgende:

Maand in 1932	Java en Madoera	Buitenge-westen	Totaal Ned.-Indië
Januari . .	*f* 2.171.864	*f* 481.714	*f* 2.653.078
Februari .	2.931.713	662.758	3.594.471
Maart . .	3.686.128	787.766	4.473.894
April . .	4.429.766	780.704	5.210.470
Mei . . .	4.741.261	1.078.574	5.819.835
Juni . .	4.914.877	1.278.047	6.192.924
Juli . . .	4.867.429	1.014.021	5.881.450
Augustus .	5.078.796	1.084.548	6.163.344
September .	5.190.344	1.064.243	6.254.587
October .	4.908.277	1.100.671	6.008.948
November .	6.409.868	1.467.025	7.876.893
December .	6.290.211	1.523.232	7.813.443
	f 55.620.034	*f* 12.323.303	*f* 67.943.337

(Vor. ber. 866 F.; Concurrentie 857 B.)

E. **NEDERLAND. — Rijnvaart-acte.** — In verband met hetgeen wij aan het „Dagblad van N.-Brabant" ontleenden over de Rijnvaart-acte heeft de „N. R. Crt." zich om inlichtingen gewend tot het Ministerie van Buitenlandsche Zaken. Daar deelde men het blad over deze aangelegenheid o.a. het volgende mede:

De zakelijke inhoud van het eerste gedeelte van het stuk, de tekst van het ontwerp (er kan geen nadruk genoeg op gelegd worden, dat het geen enkele andere beteekenis dan die van een ontwerp heeft) is, zoo werd ons bevestigd, juist. Deze tekst was al sedert eenige weken geen geheim meer, want wel zijn de onderhandelingen in de commissie van vertrouwelijk karakter, maar het ontwerp is, na de eerste lezing gepasseerd te zijn, nu onlangs aan verschillende lichamen hier te lande, kamers van koophandel en dergelijke, rondgezonden om er hun advies over te hooren.

Men verzekerde ons, dat de regeering in het minst niet van plan is op dit punt ook maar eenigszins toe te geven, wat beteekent dat het ontwerp, dat onzerzijds door een tractaat bekrachtigd zou moeten worden, in dezen vorm nimmer van kracht zal kunnen worden. Aldus was ook het standpunt van de vorige regeering geweest tegenover de reeds geruimen tijd in gang zijnde pogingen om het Rijnrégime in den zin van uitbreiding van den z.g. conventioneelen Rijn buiten zijn tegenwoordig gebied te verwringen.

(N. R. Crt.) **(Vorig bericht blz. 905 F.)**

F. **VOLKENBOND. — Eerstvolgende vergadering op 25 September 1933.** — De secretaris-generaal van den Volkenbond, Avenol, heeft in een brief aan alle regeeringen der bij den Volkenbond aangesloten mogendheden medegedeeld, dat overeenkomstig het voorstel van den Volkenbondsraad de oorspronkelijk op 4 September 1933 vastgestelde opening der jaarlijksche vergadering is uitgesteld tot 25 September.

(Zie rubriek: Volkenbond.)

G. **DUITSCHLAND. — Concordaat met het Vaticaan onderteekend.** — Op 20 Juli is in het gebouw van de Vaticaansche Kanselarij het concordaat tusschen den Heiligen Stoel en het Duitsche Rijk onderteekend door den Kardinaal-Staatssecretaris Pacelli en den Duitschen vice-kanselier Von Papen. **(V. b. 893 B.)**

22 JULI 1933

H. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wetsontwerp tot beperking der Lager-Onderwijsuitgaven aangenomen.** — Nadat minister Marchant nog eenige concessies aan de Tweede Kamer had gedaan, is op 21 Juli zijn ontwerp tot beperking der lager-onderwijsuitgaven aangenomen met 72 tegen 3 stemmen. Tegen stemden alleen de communisten.

Aan de Kamerdebatten ontleenen wij o.a. het volgende:

Minister Marchant wees er op, dat er wèl financieele gelijkstelling, maar daarom nog geen gelijkheid is

van openbare en bijzondere school. Gelijke waardeering en beoordeeling is echter zeer wel mogelijk: er is geen enkele reden voor achterdocht, of voor de vrees dat het de bedoeling zou zijn het bijzonder onderwijs te fnuiken ten gunste van het openbare.
De tegenstelling openbaar en bijzonder onderwijs moet men hier niet maken: de regeering, die gestreefd heeft naar vermijding van moeilijkheden en bronnen van gevaar, vraagt vertrouwen, het vertrouwen dat leidt naar onderling overleg. De regeering is tot concessies bereid, mits het doel van het ontwerp niet wordt aangetast.
Nadat hij had uiteengezet, dat het ontwerp z. i. niet in strijd is met de Grondwet, betoogde mr. Marchant, dat het ontwerp principieel aan de wijze waarop een bijzondere school wordt gesticht, niets verandert. Alléén de getallen voor het aantal voorgeschreven leerlingen worden wat hooger. Men zal alleen wat langer moeten sparen. Is er daarom reden over dit wetje verbitterd te zijn? Allen moeten offers brengen. Bovendien werken aanzienlijke bevolkingstoename zoowel als „andere gewichtige omstandigheden" als veiligheidsklep. Wat wil men nog meer? Als men dit wetje afwijst berokkent men reëele schade aan het onderwijs om fictieve schade te vermijden.
Minister Marchant nam een amendement-Zijlstra over, waardoor voor stichting van een bijzondere school wel zullen worden medegeteld kinderen, die op een gelijksoortige school gaan in een andere gemeente of buiten den kring van 5 K.M. Hij nam een lid van artikel 7 terug, zoodat nu geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat bijzondere scholen niet toe zullen komen met de vergoedingen voor leermiddelen, enz. naar den maatstaf van de onkosten per leerling van het openbaar onderwijs.
Artikel 7 werd met 77 tegen 6 stemmen aangenomen.
De minister bracht een wijziging aan in artikel 8, waardoor de uitzonderingen op den regel, dat scholen 1 Juli '33 moeten zijn aanbesteed om te worden goedgekeurd, vervallen. **(Vorig bericht blz. 887 G.)**

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Landbouw-Crisiswet.** — De Tweede Kamer heeft op 21 Juli '33 zonder hoofdelijke stemming het wetsontwerp tot wijziging van de Landbouw-crisiswet aangenomen. **(Zie Crisis-Zuivelwet blz. 892 C.)**

23 JULI 1933

B. **AMSTERDAM. — Tarief personeele belasting.** — Nu de kohieren van de Personeele Belasting een sterke daling vertoonen, stellen B. en W. den Raad een herziening van de hoofdsom voor, welke naar zij hopen, een hoogere opbrengst zal brengen van *f* 820.000, waardoor echter de totaal opbrengst nog *f* 200.000 beneden 1932 zal blijven. **(V. b. 820 G.)**

C. **DUITSCHLAND. — Rijksminister Göring's wetsontwerp. - Doodstraf wordt op ruimer schaal toegepast.** — Het ontwerp, dat de Pruisische regeering aan de rijksregeering heeft voorgelegd, luidt als volgt:
„Tot afweer van de voor het volk schadelijke elementen kondigt de rijksregeering de volgende wet af:
Paragraaf 1. Met den dood of, voor zoover tot nu toe met geen zwaardere straf wordt bedreigd, met levenslange tuchthuisstraf of met tuchthuis tot een maximum van vijftien jaar wordt gestraft:
1. Hij, die een beambte van het openbaar ministerie of van de politie of een lid der stormafdeelingen (de Stalen Helm hieronder begrepen) der N.S.D.A.P. met voorbedachten rade doodt, of hiertoe een poging doet, of een ander hiertoe opwekt, aanbiedingen doet of deze aanvaardt, of met anderen hiertoe een afspraak maakt;
2. Hij, die met voorbedachten rade drukwerk met politieken inhoud uit het buitenland invoert of poogt in te voeren, wanneer hierdoor hoogverraad of een vergrijp tegen de voorschriften omtrent verboden vereenigingen of verboden drukwerk ontstaat.
Overtreding van dit voorschrift brengt het ophouden van iedere verplichting van het rijk, de landen en de gemeenten jegens den veroordeelde en zijn inwonende familieleden met zich mede.
Paragraaf 2. Bevoegd tot het berechten van de in paragraaf 1 genoemde misdrijven zijn de bijzondere rechtbanken, bij verordening van 21 Maart 1933 ingesteld." (Völkischer Beobachter)

24 JULI 1933

D. **BRIDGE. — Engeland—Amerika.** — Het eindresultaat op 23 Juli '33 van de bridgematch om den Schwab-beker tusschen het Engelsche team onder leiding van col. Beasley en het Culbertson-team was, dat de Amerikanen met een meerderheid van 10.900 punten wonnen. Het Amerikaansche team won 104.080 punten in totaal, het Engelsche team 93.180 punten. **(Vorig bericht blz. 852 A.)**

E. **NEDERLAND. — Douaneverdrag met Duitschland.** — Bij de Staten Generaal is een wetsontwerp ingediend tot goedkeuring van het Nederlandsch-Duitsche Douaneverdrag en van het verdrag tot wijziging van het Nederlandsch-Duitsche Douane- en Credietverdrag van 26 Nov. 1925, beide op 27 April '33 te Berlijn tusschen Nederland en Duitschland gesloten. **(793 B.)**

F. **LUCHTVAART. — Wiley Post's wereldvlucht.** — De wereldvlieger Wiley Post is op 22 Juli '33 om 11 uur 59 met zijn vliegtuig „Winni Mae" te New York teruggekeerd.
Den tocht om de wereld heeft hij volbracht in den tijd van 7 dagen, 18 uur, 49 minuten. De eigenlijke vliegtijd bedroeg 186 uur 50 min.
Door deze prestatie heeft Post twee records op zijn naam weten te brengen. In de eerste plaats heeft hij het record voor een vlucht om de wereld, dat hij in 1931 samen met zijn vriend Harold Gatty, eveneens met de „Winni Mae", veroverde, met 20 uur 26 min. verbeterd. In de tweede plaats heeft hij thans een record gevestigd voor een solovlucht om de wereld.
Onderstaand geven wij de étappes van Post's wereldvlucht:

15 Juli	5.10	van New York.
16 „	11.55	te Berlijn.
16 „		noodlanding te Koningsbergen.
17 „	14.20	te Moskou.
18 „	6.19	te Novosibirsk.
18 „	15.35	te Irkoetsk.
19 „		noodlanding te Roechlowo.
20 „	3.35	te Chabarofsk.
21 „		noodlanding te Flat (Alaska).
21 „	10.43	te Fairbanks.
22 „	9.13	te Edmonton.
22 „	23.59	te New York.

(Zie Luchtvaart: Post en Gatty blz. 1 N.)

25 JULI 1933

G. **SCHAKEN. — Dr. Euwe kampioen van Nederland.** — Het kampioenschap van Nederland werd op 23 Juli 1933 voor de vijfde maal in successie door dr. Euwe behaald. Hij beëindigde het tournooi met de cijfers: 8 punten uit 9 partijen. In de achtste ronde maakte hij tegen van den Bosch remise, terwijl hij in de laatste ronde van Rassers won. **(V. b. 878 K.)**

H. **ZWEDEN. — Uniformverbod 1 Augustus 1933 van kracht.** — Volgens een besluit van den kroonraad wordt de wet, waarbij het dragen van politieke uniformen wordt verboden, op 1 Augustus '33 van kracht.

I. **VEREENIGDE STATEN. — De Blankett Code door president Roosevelt goedgekeurd.** — President Roosevelt heeft de Blankett Code, de noodverordening die hem bevoegdheid geeft tot verkorting van den arbeidstijd en verhooging van de grondloonen in alle industrieën en contrôle op beursmanipulaties, goedgekeurd. Tegelijkertijd heeft president Roosevelt een oproep aan de bevolking gepubliceerd, waarin hij de grootst mogelijke ondersteuning voor het noodprogram vraagt.

A. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Zilvervraagstuk. - Overeenkomst tusschen acht staten.** — De vertegenwoordigers van acht aan de Economische Wereldconferentie deelnemende staten hebben op 22 Juli te Londen een belangrijke internationale zilver-overeenkomst geteekend, welke ontworpen is door den Amerikaanschen senator Pittman. De acht onderteekenende mogendheden zijn Indië, Spanje, China, die een zilvervaluta hebben, en Canada, Mexico, de Vereenigde Staten, Australië en Peru als zilver-produceerende landen.
De overeenkomst luidt als volgt:
1. De voornaamste zilver-produceerende en zilver-bezittende staten sluiten een overeenkomst tot beperking van de schommelingen in den zilverprijs. De andere staten onthouden zich van maatregelen, die een ongunstigen invloed op de zilvermarkt kunnen uitoefenen.
2. De regeeringen onthouden zich van nieuwe wettelijke maatregelen, die een devalorisatie van het muntzilver beneden 80% met zich zouden kunnen brengen.
3. De regeeringen vervangen papieren geld van lagere waarde door zilveren munten, voor zoover de begrooting en de plaatselijke omstandigheden dat toelaten.
4. De andere punten treden op 1 April 1934 buiten werking, indien het onder 1 voorgestelde accoord op dat tijdstip nog niet tot stand is gekomen en zullen in geen geval tot na 1 Januari 1938 van kracht blijven. De regeeringen kunnen de maatregelen nemen, die haar noodig voorkomen, om de desorganisatie harer zilveren valuta's door het stijgen van den barenprijs boven de pariteit te vermijden.
Inzake de voorstellen van senator Pittman tot het beperken van zilververkoop op de wereldmarkt kan geen overeenstemming bereikt worden door het verzet van China, Spanje en Britsch-Indië.
(Vor. ber. Econ. Wereldconf. 903 F; Zilvervraagstuk 903 A.)

B. **THEE. — Wereldproductie, -uitvoer, -verbruik.** — De productie van thee is in 1932 meer geweest dan in het voorafgaande jaar, hetgeen ook in de uitvoercijfers tot uiting komt. Slechts Java en China geven een minderen uitvoer te zien dan in 1931. De uitvoer in vergelijking met het voorafgaande jaar bedroeg:
Java — 1.732.000 kg, Sumatra + 1.757.000 kg, Britsch-Indië + 10.526.000 kg, Ceylon + 2.592.000 kg, Japan en Formosa + 451.000 kg, China — 3.946.000 kg, totaal + 9.648.000 kg.
Het verbruik (voor zoover uit de beschikbare gegevens valt na te gaan)nam in het afgeloopen jaar toe en wel met 6 millioen kg of ca. 1.6 % tegenover:

—	2.500.000	K.G.	=	ca. 0.6	%	in 1931
—	23.000	„	=	„ —	%	„ 1930
+	11.500.000	„	=	„ 3	%	„ 1929
+	15.500.000	„	=	„ 4	%	„ 1928
+	7.000.000	„	=	„ 2	%	„ 1927

C. **IERLAND. — Fascistische organisatie opgericht.** — Te Dublin zijn ongeveer 300 vertegenwoordigers bijeen gekomen van de door den voormaligen politiechef Generaal O'Duffy geleide oud-frontstrijdersorganisatie, die zich den laatsten tijd in steeds reactionnairder richting heeft ontwikkeld. In de gehouden bijeenkomst werd besloten, van de organisatie een zuiver fascistische vereeniging te maken onder den naam van Nationale Garde. De leden dezer nieuwe organisatie zullen een blauw hemd als uniform dragen en O'Duffy werd tot leider gekozen. De Nationale Garde stelt zich ten doel de afschaffing van het parlementaire stelsel, bestrijding van het communisme, opheffing van stakingen en uitsluitingen en het instellen van scheidsgerechten tot regeling van arbeidsconflicten, organisatie van den landbouw en bestrijding der werkloosheid door bijzondere maatregelen. De organisatie wil zich voorloopig beperken tot een ledental van 25.000. In de graafschappen Cork, Limmerick en Tipperary zou zij reeds een zeer grooten aanhang hebben.
(Irish Times)

D. **OOSTENRIJK. — Persverordeningen.** — In den Oostenrijkschen ministerraad is besloten tot het uitvaardigen van een verordening tegen misbruiken in de pers. Bepaald wordt in deze verordening o.a. dat in dagbladen en vlugschriften opschriften en tusschenschriften in overeenstemming moeten zijn met den inhoud.
Verder is een verordening aangenomen waardoor aan de Oesterreichische Druck- und Verlagsgesellschaft G.m.b.H. de bedrijfslicentie wordt ontnomen wegens het publiceeren van een verkapt nat. soc. blad.
(Neue Freie Presse).

E. **ZUID-AFRIKA. — 10 millioen schapen gestorven.** — Ruim tien millioen schapen zijn om het leven gekomen als gevolg van de langdurige droogte, die gedurende verscheiden maanden in enkele deelen van Zuid-Afrika heeft geheerscht.
Dit is de schatting van deskundigen, die een bezoek gebracht hebben aan de door droogte geteisterde gebieden van het noordwestelijke deel van Kaapland en Oranjevrijstaat. Het geschatte verlies bedraagt ongeveer 20% van het totale aantal schapen in de Zuid-Afrikaansche Unie.

F. **SCHAKEN. — Dr. A. G. Olland overleden.** — Tijdens het spelen van zijn partij tegen Hamming voor het kampioenschap van Nederland, is de bekende schaker dr. A. G. Olland plotseling overleden.
(Vor. ber. Schaken 910 G.)

G. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Zittingen gesloten.** — Met de zitting der valutacommissie zijn de werkzittingen der conferentie definitief gesloten.
In een vergadering werden de volgende resoluties der valutacommissie zonder debatten aangenomen.
1. Organisatie der internationale schuldenonderhandelingen.
2. Een resolutie, waarin de terugkeer tot de valutastabilisatie, het aanvaarden van het goud als de internationale valutastandaard en het gebruik van het goud voor valutadoeleinden en de wettelijke valutadekking der bankbiljetten als gewenscht wordt aangegeven.
3. Oprichting van centrale banken in landen, waar die nog niet bestaan.
4. Nauwe samenwerking der centrale banken met steun van de B. I. B.
5. Aanpassing van de centrale banken der voornaamste landbouwlanden aan de economische voorwaarden dezer landen.
6. Aanbeveling van een internationale overeenkomst betreffende maatregelen voor de stabilisatie van den zilverprijs. **(Vorig bericht blz. 911 A.)**

H. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Voorstellen voor een nieuwen douanewapenstilstand.** — De door Staatssecretaris Hull aangekondigde nieuwe Amerikaansche voorstellen voor een nieuwen douanewapenstilstand werden op 20 Juli gepubliceerd. De voorstellen hebben ten doel geleidelijk tot een vermindering van de bestaande handelsbeperkingen te komen en geen nieuwe handelsbeperkingen te doen ontstaan. De tot de overeenkomst toe te treden regeeringen worden uitgenoodigd zoo spoedig mogelijk overeen te komen, geen directe of indirecte nieuwe handelsbelemmeringen in te voeren, ongeacht of deze onder bestaande wetten of nieuwe wetten vallen. Uitzonderingen zijn toegestaan voor:
1. Aanvullende invoerrechten op als dumping bedoelde invoeren.
2. Aanvullende invoerrechten op goederen uit die lan-

den, die weigeren aan de overeenkomst mede te werken.
3. Nieuwe en aanvullende invoerrechten en beperkingen als noodmaatregel in verband met prijsverhooging door verkorting van den arbeidstijd, verbetering der arbeidsvoorwaarden en loonsverhoogingen.
Verder wordt voorgesteld, dat de regeeringen overleg zullen plegen over verdere beperking der handelsbelemmeringen en vermindering der invoerrechten. **(Vor. ber. Econ. Wereldconf. 911 G.; Tariefbestand 873 F.)**

A. **MAROKKO. — Een gebied van 60 K.M. in brand.** — In de streek van Petit Jean nabij Koenitra (niet ver van Casablanca) vatte eensklaps een tractor, die in de nabijheid van een hooiberg stond, vlam, met het noodlottige gevolg, dat de steekvlammen uit den motor het hooi in brand staken, zoodat spoedig ook de boerderij, die het eigendom was van een Europeeschen kolonist, in brand stond. Aangewakkerd door een fellen sirocco tastte het vuur daarop ook het te velde staande gewas en een aantal omliggende gebouwen aan en na korten tijd stond een strook van 60 K.M. lengte in lichtelaaie.
Verscheidene in het gebied van den brand gelegen boerderijen en nederzettingen van inboorlingen werden in de asch gelegd.
De schade wordt tot dusver op 25 millioen francs geraamd.

B. **DUITSCHLAND. — Buitenlandsche handel. - Uitvoer belangrijk gedaald. —**
De Duitsche handelsbalans sluit in Juni met een uitvoeroverschot van 29 millioen Mark tegen 89 millioen Mark in de vorige maand. De invoer is met 23 millioen Mark, d.i. met bijna 7%, tot 356 millioen Mark gestegen. De stijging berust gedeeltelijk op een verhooging van de gemiddelde waarde met 1½%. De gemiddelde waarde van de ingevoerde levensmiddelen is met bijna 4% gestegen; de stijging van de gemiddelde waarde van ingevoerde grondstoffen bedroeg minder. Door de verhooging van de gemiddelde waarde is de totale waarde van den invoer met bijna vijf millioen Mark gestegen. Overigens is de verhooging van den invoer toe te schrijven aan een grooten invoer van grondstoffen.
De invoer van grondstoffen en halffabrikaten steeg van 190 tot 212 millioen Mark, de invoer van afgewerkte fabrikaten van 54 tot 58 millioen Mark, terwijl de invoer van levensmiddelen en dranken van 88 tot 83 millioen Mark gedaald is. Toegenomen is de invoer uit Groot-Brittannië, Italië, Nederland en Nederl.-Indië. Een belangrijke vermindering van den invoer valt slechts te constateeren bij den invoer uit China (oliehoudende vruchten).
De uitvoer is van 422 millioen Mark in de maand Mei tot 385 millioen Mark in de maand Juni gedaald.
Het belangrijkste gedeelte hiervan betreft afgewerkte producten, waarvan de uitvoer van 333 tot 299 millioen Mark verminderde. Bij grondstoffen en halffabrikaten verminderde de uitvoer van 76 tot 72 millioen Mark. De uitvoer van levensmiddelen is met ongeveer 12 millioen Mark onveranderd gebleven.
Omtrent de oorzaken van de vermindering van den uitvoer wordt medegedeeld, dat de vorige maand de uitvoer tengevolge van grootere noteeringen op die maand van reeds vroeger geleverde machines extra hoog was. Overigens staat de achteruitgang in verband met het seizoen. De grootste vermindering van den uitvoer betreft den export naar Rusland, welke door de hierboven genoemde grootere noteeringen de vorige maand extra hoog was.
Belangrijk verminderd is verder de uitvoer naar Frankrijk, Nederland, België, Luxemburg, Noorwegen en Britsch-Indië. Vergeleken met dezelfde maand van het vorige jaar is de uitvoer naar Rusland met ongeveer één derde verminderd, naar Frankrijk met ongeveer 25%. Ook naar Zweden, Zwitserland en Tsjecho-Slowakije is de uitvoer gedaald.
In het eerste halfjaar 1933 bedroeg de invoer 2.087 millioen Mark, de uitvoer 2.378 millioen Mark en het uitvoeroverschot dus 291 millioen Mark. Vergeleken met het eerste halfjaar 1932 is de waarde van den invoer met 13%, die van den uitvoer met ongeveer 20% en het uitvoeroverschot met meer dan 50% gedaald. **(Vor. ber. In- en Uitvoer blz. 807 F.)**

26 JULI 1933

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Uniformverbod voorgesteld.** — Bij de Tweede Kamer is een ontwerp van wet ingediend tot aanvulling van het Wetboek van Strafrecht.
Het aanvullende artikel (art. 435a) luidt:
Hij die in het openbaar kleedingstukken of opzichtige onderscheidingsteekenen draagt of voert, welke uitdrukking zijn van een bepaald staatkundig streven, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden.

D. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Mussolini's meening over conferenties.** — In een artikel in de „Morning Post" schrijft Mussolini, dat het einde der Economische Wereldconferentie heeft bewezen, dat internationale conferenties verouderd zijn. De tegenwoordige conferenties zijn niet voldoende voorbereid.
Het is de eeuwige conventioneele vergissing, die de democratische gelijkheid bewierookt, hoewel noch in de natuur, noch in de historie democratische gelijkheid bestaat. Men had beter gedaan de landen van wereldbeteekenis, bij elkaar niet meer dan een dozijn, bijeen te roepen. Waren deze landen tot overeenstemming gekomen, dan had men 75% der wereldbevolking haar economische vrijheid geschonken, wat vanzelf den noodigen invloed op de kleinere staten had gehad. Zoowel de Londensche als de Geneefsche conferentie waren zieltogende, zoodat men van twee gevaarlijke vergissingen in de Europeesche politiek kon spreken. Slechts het Viermogendheden-pact gaf Europa gelegenheid tien jaar lang rustig adem te halen. Het woord „conferentie" diende binnen eenige jaren uit het woordenboek der internationale politiek te verdwijnen. De democratie kan slechts spreken en leven van woorden, doch in tijden van crisis moeten de volken bevelen krijgen. (Morning Post)
(Vor. bericht Econ. Wereldconf. 911 H.)

E. **MAX VON SCHILLINGS OVERLEDEN. —**
De Duitsche dirigent en componist prof. dr. Max von Schillings, intendant van de Stedelijke Opera te Berlijn, is 25 Juli '33 op 65-jarigen leeftijd tengevolge van embolie overleden.
Schillings werd in 1868 te Düren in het Rijnland geboren. Hij studeerde te Bonn en te München, o.a. bij Brambach en Königslöw. In 1892 was hij als repetitie-leider te Bayreuth werkzaam. Zijn eerste opera „Ingwelde", werd onder leiding van Mottl in 1894 voor de eerste maal met veel succes te Karlsruhe uitgevoerd. Daarop volgden de opera's „Der Pfeifertag" (1899), „Moloch", op een tekst naar Hebbel (1906) en „Mona Lisa", met een tekst van Beatrice Dowsky (1915), welke laatste opera te Amsterdam in 1918 werd opgevoerd. Voorts schreef hij o.a. muziek voor het eerste deel van Goethe's „Faust", een symphonische proloog voor „Oedipus", muziek voor de Orestie van Aeschylus en vele liederen-composities. Ook zijn vioolconcert werd in ons land gespeeld door Felix Berber.
Vooral bekend zijn Max von Schillings' recitatieve begeleidingen geworden, o. w. „Das Hexenlied", het vermaarde repertoirestuk van Wüllner, met tekst van Wildenbruch, alsook „Kassandra", „Eleusisches Fest" en „Jung Olaf" (te Amsterdam gedeclameerd door G. Brettani).
In 1908 werd hij benoemd tot kapelmeester aan het Hoftheater te Stuttgart en nadat hem in 1911 het eeredoctoraat van de Heidelbergsche Universiteit was verleend, kreeg Max Schillings een jaar later zijn „von".
In 1919 werd hij als opvolger van Richard Strauss tot dirigent van de Staatsopera te Berlijn benoemd, uit welke functie hij in 1925 werd ontslagen. Dit ontslag geschiedde zonder eenigen vorm van proces, hetgeen destijds aanleiding heeft gegeven tot een fellen strijd in de Duitsche pers en tot interpellaties in den Pruisischen Landdag.
Von Schillings was gehuwd met de bekende zangeres Barbara Kemp. Hij was voorzitter van de „Allgemeine deutsche Musikverein" en van de „Genossenschaft deutscher Tonsetzer", van

welker muziekfilm-studio hij de leiding had. Verleden jaar werd hem de Beethoven-prijs van den Pruisischen Staat toegekend. Sedert November 1932 was hij president van de Pruisische Academie der Kunsten.
Vier maanden geleden werd Max von Schillings belast met de leiding van de Stedelijke Opera te Berlijn.
(Zie rubriek: Muziek.)

A. **LEIDEN. — De St. Petruskerk afgebrand. —** Op 25 Juli '33 is de groote en monumentaal-gebouwde St. Petruskerk aan de Lange Brug te Leiden in vlammen opgegaan. Het ruim honderd jaar oude gebouw was verzekerd bij de Kerkelijke Verzekering-Maatschappij „St. Donatus". De schade wordt geraamd op *f* 150.000.
Wat de geschiedenis der verwoeste kerk aangaat, mogen hier enkele bijzonderheden volgen:
Onder leiding van pastoor P. A. Kervel, landdeken van Rijnland, werd in het jaar 1832 een open ruimte aan de Breestraat aangekocht, waar het logement „De Gouden Leeuw" stond. Dit logement werd ingericht voor noodkerk, terwijl de Leidsche bouwmeester T. Molkenboer opdracht kreeg tot den bouw van een kerk, waarvan op 2 Maart 1835 de eerste steen werd gelegd. De bouw van de kerk eischte ruim een jaar en in Juli 1836 werd de kerk ingewijd door den bisschop van Currium, mgr. baron van Wijckerslooth, Heer van Schalckwijk. Tien jaar lang stond pastoor Kervel aan het hoofd van zijn kerk. Tot 1912 bleef de kerk in haar oorspronkelijken vorm bestaan. Onder leiding van den toenmaligen pastoor C. Hafkenscheidt werd de mogelijkheid van uitbreiding onder het oog gezien, waarvoor eenige huizen aan de Ketelboetersteeg werden aangekocht.
De architect C. H. Slinger kreeg opdracht de kerk te vergrooten, hetgeen nog in hetzelfde jaar geschiedde door het wegbreken van een gedeelte der zijmuren en het bouwen van twee zijbeuken met doopkapel. De kunstschilder G. W. F. Janssen uit Den Haag kreeg twee jaar geleden opdracht het nieuwe gedeelte der kerk te polychromeeren.

B. **DIABETES EN CHAUFFEEREN.** — Voor diabetici, die niet met insuline worden behandeld, levert het chauffeeren geen bezwaar op. Maar insulinegebruikers zijn als chauffeur gevaarlijk, omdat bij velen hunner voorbijgaande stoornissen van het bewustzijn optreden.
Jeugdige diabeteslijders moeten dus niet het vak van chauffeur kiezen, daar zij allen vroeg of laat insuline noodig hebben. (Hospitaltidende van 18 Mei)

C. **ITALIE. — Mussolini neemt de leiding van het ministerie van Oorlog.** — Generaal Gazzera, die sedert langer dan 5 jaar minister van Oorlog is geweest, heeft ontslag uit zijn functie verzocht. Op voorstel van Mussolini heeft de koning dit verzoek ingewilligd. Mussolini heeft zelf de leiding van het ministerie van Oorlog op zich genomen. **(Vor. ber. blz. 424 F.)**

D. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's oproep tot het Amerikaansche volk. —**
Pres. Roosevelt heeft opnieuw een radiorede gehouden voor een conferentie van regeeringsleiders te San Francisco. Hij verklaarde, dat een der grootste problemen der Ver. Staten was, een besluit te treffen ten aanzien van de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de federale- en de staatsregeeringen bij het uitvoeren van de vele moeilijke opgaven van thans.
De petroleum-productie b.v. moet worden nagegaan en geregeld van het standpunt der totale nationale productie en consumptie, met inachtneming van het ruimere en meer doeltreffende gebruik van land in wijde gebieden van Tennessee, Arkansas, Missouri, Columbia en de valleien aan den bovenstroom van den Mississippi.
Ten aanzien van Roosevelt's oproep aan de werkgevers om het algemeene arbeidscharter te teekenen, heeft generaal Johnson, de voorzitter van den Raad van Herstel, medegedeeld, dat meer dan 10.000 werkgevers hebben beloofd president Roosevelt's economisch program te steunen. Hierdoor zullen vóór 1 September a.s. vijf à zes millioen werkloozen werk kunnen vinden.
President Roosevelt heeft besloten, alle onderhandelingen over de oorlogsschulden te laten rusten tot na de uitvoering van het saneeringsprogram en de stabilisatie der grondstoffenprijzen op bevredigende hoogte.

E. **NEDERLAND. — De Duitsche Nationaal-socialisten in Limburg. —**
De Federatie van R.K. Werkliedenvereenigingen in de gemeente Kerkrade heeft een motie aangenomen, waarin wordt geconstateerd:
dat de vele hier woonachtige Duitsche staatsburgers zich practisch niets aantrekken van de ministerieele beschikking inzake het zich onthouden van elke politieke actie en/of werkzaamheden,
dat er van uit Duitschland een staf van leiders is aangewezen — in Nederland woonachtig — om de leiding op zich te nemen van de „National Sozialistische Deutsche Arbeiter Partei Gau-Holland",
dat een sterke actie gevoerd is en nog steeds wordt om alle Duitsche staatsburgers lid van deze buitenlandsche politieke partij te doen worden,
dat uit correspondentie gebleken is, dat de gevormde Duitsche kolonie, Holland, eveneens onder leiding stond van de Duitsche Nationaal Socialisten (in den beginne onder leiding van den „politischen Führer" Tyfker),
dat de aard van het Nederlandsche volk zich sterk verzet tegen een buitenlandsche politieke partij, die in Nederland, door middel van vreemdelingen, een zekere onrust onder ons volk teweeg brengt.
Verzocht wordt:
a. dat door de Regeering maatregelen worden genomen, die leiden tot een algeheel verbod, voor de hier woonachtige Duitsche staatsburgers om lid te zijn van een buitenlandsche politieke partij,
b. dat den Duitschen staatsburger eveneens verboden wordt lid te zijn of te worden van de Nationaal Socialistische Nederlandsche Arbeiders Partij, wier rijksleider Albert de Joode (alias Alb. van Waterland) zelf verklaarde, dat zij geen anderen algemeenen leider erkenden dan den Duitschen Rijkskanselier Ad. Hitler.
c. dat er maatregelen genomen worden om te voorkomen, dat nog langer propaganda gemaakt kan worden door middel van Duitsche Nationaal-Socialistische lectuur en kranten.
Deze motie is ter kennis gebracht van de Regeering en van de overige in aanmerking komende autoriteiten.
(Vorig bericht blz. 908 B.)

27 JULI 1933

F. **RUSLAND. — Bevolking. - 190 nationaliteiten. —** Volgens de jongste volkstelling wordt de Sovjet-Unie bewoond door 190 verschillende nationaliteiten, waaronder een paar, die nauwelijks 1000 en andere, die nauwelijks 100 leden tellen, b.v. Gagausen, met 844 zielen.
Van de nationaliteit der Wods zijn er slechts 705, van de Sajaten 229, van de zwarte Tartaren 12 en van de Batzbi 7.
Ruim 52 procent van de bevolking is Russisch, daarna komen de Oekrainers met 22 procent, de Wit-Russen met 3 procent (ongeveer 5 millioen) en de Joden met 1.7 procent (ongeveer 2½ millioen).
Verder zijn er Tartaren, Armeniërs, Kozakken, Georgiërs en velerlei andere volksstammen. In het uiterste Noorden leven 15.462 Samojeden, 1630 Ostjak-Samojeden, 240.000 Jakoeten en 38.000 Toengoezen. Er woont in de Sovjet-Unie ook nog een betrekkelijk groot aantal Hollanders, n.l. 1500. De Duitschers leveren een contingent van niet minder dan 1½ millioen. Verder zijn er vele Zweden, Italianen, Franschen, Albaniërs en enkele Indiërs. (Prawda)
(Vor. ber. Bevolking blz. 467 E.)

G. **OPIUM-CONVENTIE. — Op 9 Juli 1933 in werking getreden.** — De internationale conventie ter beperking van de fabricage van en den handel in opium, die in 1931 te Genève is geteekend, is op 9 Juli '33 in werking getreden. Dertig staten hebben de conventie al geratificeerd, terwijl nog acht ratificaties

worden verwacht. Tot deze 38 staten behooren de voornaamste producenten van verdoovende middelen. De conventie gaat uit van het standpunt, dat geen land meer narcotica mag fabriceeren dan voor medische of wetenschappelijke doeleinden noodig is. Landen, die zelf geen bedwelmende middelen vervaardigen, mogen slechts zooveel invoeren als zij voor hun behoeften noodig hebben. **(Vor. ber. blz. 842 A.)**

A. **DUITSCHLAND. — Sterilisatiewet aangenomen.** — Het Rijkskabinet heeft in zijn laatste vergadering goedgekeurd een wet tot voorkoming van erfelijkbelaste nakomelingschap. De inhoud is in korte trekken de volgende:
Hij, die erfelijk belast is, kan door chirurgisch ingrijpen steriel worden gemaakt, wanneer volgens de ervaringen der erfelijkheidswetenschap met groote waarschijnlijkheid te verwachten is, dat zijn nakomelingen zullen lijden aan ernstige lichamelijke of geestelijke erfelijke ziekten. Erfelijke ziekten in den zin van de wet zijn aangeboren zwakzinnigheid, schizofrenie, vallende ziekte, erfelijke bleekzucht, erfelijke blindheid en doofheid, zware erfelijke lichamelijke misvorming en zwaar alcoholisme.
De sterilisatie kan worden voorgesteld door dengene, die voor sterilisatie in aanmerking komt, verder door den arts en den leider van een ziekenhuis voor de patiënten. Bevoegd is het „Erbgesundheitsgericht". Getuigen en deskundigen kunnen worden gehoord. Het gerecht beslist volgens vrije overtuiging, met meerderheid van stemmen.
De sterilisatie kan ook tegen den wil van dengene, die gesteriliseerd zal worden, worden uitgevoerd. Onmiddellijke dwang kan zoo noodig worden uitgeoefend. Alle betrokken personen moeten het stilzwijgen bewaren. De uitvoering van deze wet ligt bij de landsregeeringen. De rijksminister van Binnenlandsche Zaken vaardigt in overleg met den minister van Justitie de noodige uitvoeringsbepalingen uit.
De wet treedt 1 Januari 1934 in werking. **(852 E.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Graanhandel.** — De administrateurs, die belast zijn met de tenuitvoerlegging van de Landbouw Herstelwet, en de vertegenwoordigers der graanbeurzen zijn overeengekomen om bij wijze van proef de dagelijksche fluctuaties in de noteeringen van tarwe te beperken tot 5 dollarcents per bushel. De bedoeling is, dat deze maatregel van blijvenden aard zal zijn. Voor de andere graansoorten zijn eveneens limieten vastgesteld.

C. **BELGIE. — Kamer. - Vertrouwensvotum.** — De Belgische Kamer heeft op 25 Juli '33 over de moties gestemd, die waren ingediend ten besluite van de socialistische interpellatie over het gebruik, dat de regeering heeft gemaakt van de speciale bevoegdheden, welke haar waren verleend.
De motie van vertrouwen in de regeering werd aangenomen met 97 tegen 79 stemmen en 6 onthoudingen. Alle socialisten hebben tegen gestemd, alle katholieken vóór, benevens alle liberalen op drie na, die zich van stemming hebben onthouden. De andere drie blanco-stemmers waren Kamerleden, die een afspraak in dezen zin hadden gemaakt met afgevaardigden, die verhinderd waren te komen.

D. **AMSTERDAM. — Begrooting.** — De gemeenteraad heeft op 26 Juli met 21 tegen 16 stemmen zijn goedkeuring gehecht aan het storten van *f* 2 millioen uit het Crisisfonds naar „gewoon" teneinde de begrooting 1933 door Ged. Staten goedgekeurd te krijgen. Deze twee millioen zullen gevonden worden in het bedrag, dat verkregen wordt uit de tijdelijke korting op de salarissen en loonen van het gemeentepersoneel en een bedrag van *f* 805.296, dat bestemd was voor de aflossing van geldleeningen ten behoeve van de grondexploitatie en dat op den kapitaaldienst zal worden overgeschreven. **(V. b. Begrooting 601 C.)**

E. **WERELDHANDELSVLOOT.** — Onderstaand staatje geeft het verloop der wereldhandelstonnage over een aantal jaren:

	Aantal schepen.	Bruto tons.
1913	30.514	46.953.228
1924	33.493	65.158.271
1931	32.344	70.131.040
1932	32.247	69.734.310
1933	31.700	67.920.185

De totale stoom- en motortonnage der wereld was op 30 Juni '33 als volgt over de verschillende landen verdeeld. (De zeiltonnage is hierbij verwaarloosd in verband met de geringe hoeveelheid.)

	1933. br. tons.		Verschil tusschen 1923 en 1914 br. tons.		1933 en 1923 br. tons.
Gr.-Brittannië en Ierland	18.592.000	+	223.000	—	523.000
Eng. Dom. .	2.983.000	+	948.000	+	403.000
Denemarken	1.160.000	+	168.000	+	222.000
Frankrijk .	3.470.000	+	1.531.000	+	17.000
Duitschland	3.888.000	—	2.625.000	+	1.378.000
Griekenland	1.417.000	—	74.000	+	670.000
Nederland .	2.759.000	+	1.135.000	+	152.000
Italië . .	3.093.000	+	1.451.000	+	212.000
Japan . . .	4.258.000	+	1.896.000	+	654.000
Noorwegen	4.078.000	+	419.000	+	1.702.000
Spanje . .	1.218.000	+	315.000	+	19.000
Zweden . .	1.658.000	+	121.000	+	522.000
Ver. Staten (zee) . .	10.088.000	+	11.399.000	—	3.338.000
(meren) .	2.474.000	—	63.000	+	277.000
And. landen	5.492.000	+	87.000	+	1.926.000
Totaal . .	66.628.000	+	16.931.000	+	4.293.000

Het percentage der stoom- en motor-tonnage van de geheele wereldhandelsvloot is voor de voornaamste zeevaartlanden als volgt:

	1901	1914	1933
Engeland . .	50.2%	41.6%	27.9%
Ver. Staten .	4.2	4.5	15.1
Japan . . .	2.2	3.8	6.4
Noorwegen .	3.4	4.3	6.1
Duitschland .	10.1	11.3	5.8
Frankrijk . .	4.4	4.2	5.2
Italië . . .	2.7	3.1	4.6
Nederland .	2.1	3.2	4.1

(Lloyd's Register) **(Vorig bericht blz. 425 H.)**

F. **DUITSCHLAND. — Razzia.** — Op bevel van de geheime staatspolitie werden, naar het Wolffbureau uit Berlijn meldt, op 25 Juli '33 's middags om 12 uur in Pruisen en in de andere landen op alle hoofd- en zijlijnen van de spoorwegen en in alle straten die doorgang verleenen aan autoverkeer, personen en goederen aan een nauwkeurige contrôle onderworpen. Alle Duitsche landsregeeringen hadden zich op aansporing van de geheime staatspolitie gelijktijdig bij de actie aangesloten. Alle personen die naar aanleiding van dit onderzoek verdacht werden den staat vijandig te zijn, werden voorloopig gearresteerd.
Om deze grootsch opgezette onderzoekingsactie uit te voeren verleenden alle politie-organen van het rijk, evenals de hulppolitie en gedeeltelijk ook S.A.- en S.S.-mannen hun medewerking.
Ook de spoorwegbewaking nam deel aan de actie. Bij het uitvoeren van de maatregelen werd er voor gezorgd, dat het verkeer slechts heel weinig gestremd werd. Het doorzoeken der treinen was in het geheele rijk om 12.40 geëindigd.
Deze actie was door de politie op touw gezet om met alle kracht een einde te maken aan de communistische of andere staatsgevaarlijke activiteit, welke nog overal in het rijk merkbaar is.
Steeds nog reizen personen met opdrachten van staatsgevaarlijke organisaties door Duitschland.
Daar in de laatste maanden een groot aantal auto's gestolen zijn, werd de opsporing van deze wagens aan deze actie verbonden.

A. **OOSTENRIJK. — Protest tegen Duitsche luchtpropaganda. —** De Oostenrijksche gezanten te Londen, Parijs en Rome hebben de aandacht der regeeringen, bij welke zij geaccrediteerd zijn, gevestigd op het feit, dat herhaaldelijk door Duitsche vliegtuigen boven Oostenrijksch grondgebied pamfletten worden uitgeworpen, waarin de Oostenrijksche regeering wordt aangevallen.
De Engelsche bladen oefenen scherpe critiek uit op de Duitsche regeering, die deze pogingen om Oostenrijks onafhankelijkheid te ondermijnen, oogluikend toelaat. **(Vor. ber. Duitsch Nat.-Soc. 844 D.)**

B. **ENGELAND. — Geen boycot van Duitsche goederen door Britsche Joden. —** De president van de Joodsche Board of Deputies, Neville Laski, heeft medegedeeld, dat een resolutie ten gunste van een officieele afkondiging van de boycot van Duitsche goederen en diensten door de Engelsche Joden, met groote meerderheid is verworpen.
Naar verluidt, werden 101 stemmen tegen de resolutie uitgebracht en slechts 27 er voor.
(Vor. ber. Duitsch anti-semitisme 892 B.)

C. **SPERRMARKEN. — Instelling en gebruik. —**
De Duitsche deviezenwetgeving, die haar oorsprong had in de bankcrisis van Juli 1931, kan thans terugzien op een bestaan van reeds twee jaar. Zij was oorspronkelijk slechts gedacht als een overgangsregeling, die een verdere afvloeiing van buitenlandsche saldi moest verhinderen. In werkelijkheid is zij echter uitgegroeid tot een juridisch instituut van min of meer permanent karakter, dat in den loop van den tijd hoe langer hoe gecompliceerder is geworden. De moeilijkheid die de contrôle over den export van deviezen opleverde, lag vooral in het feit dat de vorderingen van het buitenland dikwijls op geheel verschillende economische basis berustten. Zoo waren er vorderingen voortspruitend uit goederenleveranties, uit bankcredieten op korten termijn, uit opgeloopen interest, uit den verkoop van effecten enz. Aangezien de deviezencontrôle zich achtereenvolgens met elk van deze soorten vorderingen is gaan bezighouden, is een geheele reeks overeenkomstige soorten ,,Sperrmarken'' ontstaan. Het kan zijn nut hebben van deze soorten, die voor het doorsnee-publiek geleidelijk zijn aangegroeid tot een waar labyrinth, hieronder een overzicht te laten volgen.
De z.g. ,,Altguthaben'' zijn Markenvorderingen van buitenlanders, ontstaan vóór 16 Juli 1931 en niet onder de stilstandovereenkomst vallende, dus in wezen vorderingen van particulieren. Volgens § 13, hoofdstuk 3 der deviezenverordening is voor de beschikking over deze soort vorderingen noodig de toestemming der ,,Devisenbewirtschaftungsstelle'' (D.B.S.). Gelijkgesteld met ,,Altguthaben'' zijn vorderingen van personen, die na 3 Augustus 1931 buitenlander zijn geworden of naar het buitenland zijn vertrokken, de z.g. ,,Auswandererguthaben''.
,,Kreditsperrmarken'' zijn markensaldi van buitenlanders, die door liquidatie van Duitsche vermogensbestanddeelen, vooral van grond of goederen, die tot een erfdeel behooren, na 19 Februari 1932 zijn ontstaan. Onder Kreditsperrmarken vallen ook alle saldi, die na den 3den Augustus 1931 ontstaan zijn, wanneer de D.B.S. (Devisenbewirtschaftungsstelle) zich bij het ontstaan daarvan haar goedkeuring heeft voorbehouden. Dit zijn vooral bedragen voortvloeiend uit de aflossing van credieten, hypotheken enz. aan buitenlanders (die niet een bankinstelling vertegenwoordigen).
De ,,Notensperrmark'' is ontstaan uit vorderingen van buitenlanders, die na 19 Februari 1932 Duitsche betalingsmiddelen of bankbiljetten in Marken naar Duitschland hebben overgemaakt.
,,Effektensperrmarken'' zijn vorderingen die na 11 November 1931 door verkoop van waardepapieren of door het vervallen daarvan zijn ontstaan. Ook worden in de toekomst als Effektenmarken behandeld de saldi van buitenlanders, die uit niet-transfereerbare rente- en andere opbrengsten ontstaan, voor het geval zij niet bij de conversiekas worden betaald. Effektensperrmarken ontstaan vooral dan, wanneer uit het buitenland aldaar verhandelde Duitsche waardepapieren naar Duitschland worden gezonden en in Duitschland worden verkocht z.g. op ,,Effektensperrmark-Konto''. Het verschil tusschen den koers van het betrokken fonds in Duitschland en in het buitenland, geeft de z.g. ,,Effektensperrmarksatz''.
De bovengenoemde soorten Sperrmarken hebben voor het grootste gedeelte gelijke gebruiksmogelijkheden. De beschikking over deze Sperrmarken moet door de betrokken instantie der D.B.S. worden goedgekeurd. Over het algemeen geldt, dat alle beleggingen, die er mede worden verricht, na eventueele liquidatie weer worden goedgeschreven in de vroegere categorie marken. Wanneer iemand met Effektensperrmarken dus aankoopen verricht en het aangekochte van de hand doet, wordt de opbrengst van den verkoop weer beschouwd als Effektensperrmarken. Voor ,,Altguthaben'' en voor ,,Notensperrmarken'' geldt een minimum van M. 200 per maand, waarover de eigenaar mag beschikken.
De ,,Altguthaben'', de ,,Kreditsperrmarken'', de ,,Effektensperrmarken'' en de ,,Notensperrmarken'' mogen met toestemming der D.B.S. in hypotheken of Duitsch onroerend goed, voor den aankoop van Duitsche onroerende goederen, voor credieten aan Duitschers en voor deelnemingen aan Duitsche ondernemingen worden gebruikt, ten minste indien de belegging voor een tijd van 5 jaar geschiedt. Waardepapieren kunnen uit ,,Altguthaben'' en ,,Kreditsperrmarken'' slechts met toestemming der D.B.S. verkregen worden en moeten 5 jaar in ,,Sperrdepot'' blijven. Daarentegen kunnen met ,,Effektensperrmarken'' en ,,Notensperrmarken'' effecten zonder toestemming worden gekocht. Ter betaling van goederenaankoopen mogen ,,Effektensperrmarken'' niet of slechts in uitzonderingsgevallen worden gebruikt. De andere genoemde ,,Sperrmarken'' kunnen onder bepaalde voorwaarden ter betaling van buitenlandsche goederenaankoopen benut worden en hierdoor wordt ook hun veel geringer disagio in het verkeer veroorzaakt, dat momenteel 28% à 29% bedraagt. De toestemming tot betaling van goederen wordt over het algemeen dan verleend, wanneer de oorspronkelijke bezitter der ,,Sperrmarken'' de buitenlandsche goederenschuldenaar is. Verder worden de Sperrmarksoorten vooral voor betaling van den z.g. ,,zusätzlichen Export'' toegewezen, d.i. voor export, die onder normale voorwaarden niet mogelijk zou zijn geweest.
Op een geheel andere basis dan de vorengenoemde soorten Sperrmarken berust de ,,Registermark'', die in den laatsten tijd in toenemende mate wordt gebruikt, vooral door Amerikanen. Deze is ontstaan door de credietovereenkomst van 1933, waarbij de buitenlandsche stilstandcrediteuren, dus de banken, het recht kregen onder bepaalde voorwaarden terugstorting hunner credieten op een niet-rentedragende rekening bij de Duitsche Rijksbank te eischen.
In tegenstelling tot de andere ,,Sperrmarken'' berust de contrôle over de registermark bij de Rijksbank. De aanwendingsmogelijkheden zijn zeer veelzijdig. Doordat steeds meer van deze marken ontstaan en de banken de eerste bezitters zijn, heeft er zich ook een bepaalde handel in ontwikkeld. De noteering bedraagt tegenwoordig ongeveer 23 à 24%. Vooral in het reisverkeer der buitenlanders worden thans registermarken gebruikt. De benutting van registersaldi ook door derden ter betaling van reiskosten en reisverblijf in Duitschland is tot een bedrag van M. 3000 per persoon en per maand zonder toestemming der D.B.S. toegestaan.
Zonder toestemming mogen met registermarken eveneens Duitsche waardepapieren gekocht worden, die aan een Duitsche beurs worden verhandeld. Bij den aankoop van andere waardepapieren heeft de Rijksbank een vetorecht. De waardepapieren moeten in een speciaal depot bij de Rijksbank of bij bepaalde uitgekozen banken blijven liggen. Binnenlandsche hypotheken kunnen zonder toestemming met registermarken worden afgesloten.
De z.g. ,,Konversionssperrmark'' is de nieuwste soort ,,Sperrmark''. Deze is ontstaan ingevolge het transfermoratorium van 1 Juli 1933. Zooals bekend, wordt de interest op buitenlandsche leeningen met langen looptijd slechts voor de helft van het bedrag getransfereerd. De andere helft blijft bij de ,,Konversionskasse für Deutsche Auslandsschulden'', evenals de afgeloste obligaties. De aanwendingsmogelijkheid der ,,Konversionssperrmarken'' staat nog niet vast. Het is het plan, deze o.m. voor ,,zusätzliche'' exporten te gebruiken. In Zwitserland is reeds een consortium gevormd, dat een aanwending van ,,Konversionssperrmarken'' tot minstens 50% van het bedrag mogelijk maakt en wel door bemiddeling van scrips, die door den Duitschen exporteur in betaling genomen worden en dan bij de conversiekas in Berlijn worden ingewisseld.
Niet tot de ,,Sperrmarken'' behoort de z.g. ,,Exportvaluta'', die op gelijke wijze als de ,,Sperrmarken'' wordt gebruikt. De ,,Exportvaluta'' vertegenwoordigt het recht van een Duitschen exporteur om voor een deel van de opbrengst van zijn export, die echter moet voortspruiten uit een z.g. ,,zusätzliche Export'', in het buitenland Duitsche buitenlandsche obligaties tegen de lage koersen aldaar op te koopen, en die dan aan de emittenten of anderen weer in Duitschland zelf te verkoopen tegen een hoogeren koers. De exportvaluta is het verschil tusschen deze koersen. De exporteur kan zijn recht ook aan banken verkoopen en daarom wordt ,,Exportvaluta'' levendig verhandeld.
(Frankfurter Zeitung, Ochtendblad 23 Juli 1933)

28 JULI 1933.

D. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Slotzitting. - Dr. Colijn. - President Roosevelt's boodschap. —**
De economische wereldconferentie is, althans voorloopig, ten einde. Op 26 Juli werd zij door den Britschen premier MacDonald gesloten, nadat zij tevoren nog met algemeene stemmen de rapporten der economische en financieele commissie had aangenomen.
In de plenaire slotzitting van de economische en monetaire wereldconferentie zeide dr. Colijn o.a.:
,,Wanneer ik terugzie op het werk, in de afgeloopen zes weken verricht, dan is er naar mijn meening zeker geen reden om ons geluk te wenschen met de verkregen resultaten.
Ongetwijfeld is dit teleurstellend en tevens gevaarlijk, daar de situatie nog gemakkelijk een slechten keer kan nemen in sommige landen, waar tot dusver de regeeringen de neiging om een zuivere nationale economie te volgen, hebben tegengegaan.''
Spr. wees er op, dat na de conferentie van Lausanne zekere naties bereid waren geweest een afwachtende houding aan te nemen om te zien wat deze conferentie als resultaat zou brengen. Gedurende deze periode hebben zij de maatregelen van economische defensie al dien tijd tegengegaan, in de hoop, dat het niet noodig zou zijn, deel te nemen aan dezen krankzinnigen wedloop van contingenteeringen, tarieven en andere middelen waardoor de handel wordt verstikt. Doch thans moet de vraag gesteld worden, of het gevaar niet bestaat, dat deze naties zich zullen overgeven aan een gevoel van wanhoop en een politiek van overdreven nationale economie zullen volgen, welke opnieuw in andere landen tegenacties zal uitlokken.
Zoolang de valuta's wild fluctueeren zal het niet mogelijk zijn de besprekingen onder gunstiger auspiciën te hervatten. Dit is

eerst doenlijk, wanneer zich redelijke stabiliteit op monetair terrein afteekent. Dr. Colijn acht het niet noodig te wachten totdat men de plenaire conferentie-zittingen weer kan hervatten. In dien tusschentijd kunnen de rapporten der economische commissie betreffende de productie en afzet van producten worden besproken en kan men voortgaan op de voorstellen, hierin vervat.
Aan een boodschap van president Roosevelt, gericht aan MacDonald, den voorzitter der conferentie, ontleenen wij:
„Ik gevoel, dat de naties van de wereld kunnen voortgaan, haar wederzijdsche problemen openhartig en sans rancune te bespreken. De resultaten worden niet steeds afgemeten in termen van formeele overeenkomsten. Zij kunnen geleidelijk komen, na een vrije uiteenzetting van de moeilijkheden van elke natie en van de methoden, welke de naties volgen om aan haar individueele behoeften te voldoen.
Wij, in de Ver. Staten, begrijpen de problemen van andere naties thans beter dan voordat de conferentie bijeen kwam en wij vertrouwen, dat de andere naties in denzelfden geest van goeden wil de Amerikaansche politiek zullen beschouwen, welke ten doel heeft de economische crisis in het binnenland te overwinnen. Een dergelijke uitwisseling, in het bijzonder wanneer zij tot resultaat heeft een volledige discussie van alle problemen en niet alleen van enkele, maakt vooruitgang in de toekomst meer en niet minder mogelijk. Daarom beschouw ik de economische conferentie niet als een mislukking. Nieuwe regelingen zijn noodig om oplossingen te vinden voor wereldproblemen en problemen van nationalen aard, die nooit te voren in de historie hebben bestaan.
Gij kunt op onze voortdurende krachtsinspanning rekenen in de richting van een wereldherstel, omdat wij er van overtuigd zijn, dat het voortduren van de economische wereldconferentie tot resultaat zal hebben, dat practisch op menig terrein door onderlinge samenwerking veel goed wordt gedaan."

(Vorig bericht blz. 912 D.)

A. **S.D.A.P. EN N.V.V. — Economisch Urgentieprogram.** — De besturen van de S.D.A.P. en het N.V.V. hebben een „economisch urgentieprogram" samengesteld dat de basis zal vormen voor het streven dezer organisaties naar het behoud der democratische staatsinstellingen. Het program luidt aldus:
1. Uitbreiding van het onteigeningsrecht voor de socialisatie van particuliere bedrijven en van landbouwgronden.
2. Credietvoorziening voor industrie, handel en landbouw door een circulatiebank in gemeenschapsbeheer. Staatstoezicht op het particuliere bankwezen. Stichting van een industriebank voor werkverruiming.
3. Staatstoezicht op prijsovereenkomsten tusschen ondernemers en op kartellen.
4. Organisatie van het vervoerwezen in een vervoerschap.
5. Bevordering van huurdaling van volkswoningen. Verlaging van de rente van woningwetvoorschotten. Instelling van wettelijke huurcommissies.
6. Scherp verweer tegen belemmeringen van den Nederlandschen export. Handelspolitiek, gericht op vereffening van in- en uitvoer. Bevordering van het gebruik van Nederlandsch fabrikaat, ook door publiekrechtelijke en semi-officieele lichamen.
7. Crisissteun aan land- en tuinbouw en veeteelt, met waarborgen, dat deze steun vooral aan de kleine boeren en de landarbeiders ten goede komt.
8. Uitvoering van groote werken. Verdeeling van werkgelegenheid door werktijdverkorting .
9. Handhaving van de steunnormen en waar noodig, uitbreiding van de werkloozenzorg, ook voor jeugdige personen.
10. Voor Ned.-Indië: Versterking van het inheemsche productievermogen. Krachtig verweer tegen buitenlandsche belemmeringen van den productenuitvoer. Ontwikkeling van de industrie. Stelselmatige behartiging van de wederzijdsche economische belangen van Nederland en Indië.

B. **CHINA. — Hongersnood langs de Gele Rivier.** — Blijkens een V.D.-bericht deelt het Chineesche ministerie van Binnenlandsche Zaken mede dat er in uitgestrekte gebieden van China, vooral in de streken langs de Gele Rivier, die kort geleden door overstroomingen werden geteisterd, een ontzettende sprinkhanenplaag heerscht. De velden zijn verwoest, de oogst is vernield; vele duizenden boeren bezitten geen graan of andere levensmiddelen.
De Chineesche regeering heeft uitgebreide maatregelen genomen om de boeren voor den hongerdood te bewaren.

C. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Nederlandsche afgevaardigden.** — Bij Kon. besluit zijn tot afgevaardigden van de Nederlandsche regeering ter economische en monetaire conferentie te Londen benoemd prof. mr. G. W. J. Bruins, koninklijk commissaris van de Nederlandsche Bank, en mr. J. W. Beyen, directeur der Rotterdamsche Bankvereeniging, thans plaatsvervangend afgevaardigde.

(Vorig bericht blz. 915 D.)

D. **SPANJE. — Complot ontdekt. - 1200 personen gearresteerd.** — De buitengewone veiligheidsmaatregelen, waartoe de regeering op 26 Juli is overgegaan, blijken hun oorsprong te hebben in het ontdekken van een nieuw complot. De minister van binnenlandsche zaken werd eenige dagen geleden in kennis gesteld van een heimelijke verstandhouding tusschen bepaalde rechtsche en uiterst linksche elementen, die een complot tegen de veiligheid van den staat smeedden. De beweging zou einde Juli of begin Augustus moeten uitbreken.
Op 22 Juli gaf de minister order aan de gouverneurs der provincies om tot arrestatie der traditionalisten of anarchistische syndicalisten over te gaan. Tot dusver zijn in het geheele land meer dan 1200 personen in hechtenis genomen. (El Sol)

29 JULI 1933.

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Contingenteering.** — Bij den Volksraad is ingediend een ontwerp-crisisinvoerordonnantie.
Hierdoor kan door middel van een verordening der regeering worden bepaald, dat overmatige goederen-invoer uit het buitenland in het tolgebied van Ned.-Indië zal zijn verboden voorzoover de totale waarde dan wel de totale hoeveelheid daarvan hooger is dan een bedrag, dat daarvoor in elk geval afzonderlijk zal worden bepaald.
Deze ordonnantie beoogt de vrije contingenteering in Ned.-Indië toepasselijk te verklaren.
De bedoelde Regeeringsverordening houdt op van kracht te zijn tien maanden na de inwerkingtreding.
Voor de toepassing dezer ordonnantie kunnen door den directeur van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel bepalingen worden vastgesteld betreffende levering van het bewijs van herkomst der ten invoer aangeboden goederen.
In de Memorie van Toelichting wordt gezegd, dat bescherming van het Ned.-Indische bedrijfsleven in zijn geheel het eenige doel dezer ordonnantie is.
In de ten behoeve van Ned.-Indië gesloten handelsverdragen komen geen bepalingen voor, die zich tegen deze afweerbepalingen in deze bijzondere en abnormale tijdsomstandigheden verzetten.
De ordonnantie schept de mogelijkheid, den invoer tot bepaalde havens te beperken en zoodoende de controle op de naleving te vergemakkelijken.
De termijn voor indiening van het verzoek tot voorbehoud eindigt 29 Juli a.s. (Aneta).

F. **ONTWAPENING. — Henderson's bezoek aan de hoofdsteden.** — Arthur Henderson is van zijn Europeesche tournee te Londen teruggekeerd. In een interview verklaarde hij, dat de besprekingen in het algemeen de bereidheid tot het sluiten van een Ontwapeningsconventie hadden getoond. Hij meende, dat, hoewel een algemeen succes nog niet te verwachten was, overeenstemming mogelijk zou zijn ten aanzien van de volgende kwesties: geen toevlucht nemen tot geweldmaatregelen, een definitie van een aanvaller, contrôle en toezicht op de effectieven en de standaardiseering van de Europeesche legers, gecontroleerde beperking der begrootingen en contrôle op den wapenhandel en de wapenindustrie.
Grootere moeilijkheden zou men echter ondervinden om te komen tot vaststelling van den duur der ont-

wapeningsovereenkomst, afschaffing en vernietiging van aanvalswapenen, en de kwestie in hoeverre de ontwapening ter zee in de ontwapeningsconventie diende te worden opgenomen. Indien geen vriendschappelijke overeenstemming over den duur der overeenkomst voor het eerste ontwapeningsstadium en voor de afschaffing der aanvalswapenen, alsmede voor de wijze, waarop deze vernietigd dienden te worden, zou kunnen worden bereikt, zou het totstandkomen van een ontwapeningsconventie zeer moeilijk zijn.
(Vorig bericht blz. 890 E.)

A. **DUITSCHLAND. — Militaire vliegmachines voor politie-doeleinden.** — Het antwoord der Engelsche regeering is overhandigd aan kapitein Göring, Pruisisch premier en rijksminister van luchtvaart, die onlangs den Britschen attaché voor luchtvaart te Berlijn om inlichtingen verzocht omtrent het bericht, dat Oostenrijk eenige Britsche militaire vliegmachines voor politie-doeleinden had verkregen, waarbij hij de mogelijkheid bepleitte, dat ook Duitschland vliegmachines van soortgelijk type voor dezelfde doeleinden zou verkrijgen.
De Britsche regeering deelde Göring mede, dat geen vliegmachines van het aangeduide type aan de Oostenrijksche regeering waren verschaft en dat de Britsche regeering niet voornemens was, oogluikend schending toe te laten van de luchtvaartovereenkomst van Parijs van 1926, waarbij 50 leden van het Duitsche politiecorps werd toegestaan vliegopleiding te krijgen. Deze macht mocht echter geen dienst doen in de lucht noch vliegmachines bezitten.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 877 K.)**

B. **ESTHER DE BOER-VAN RIJK TACHTIG JAAR.** — Mevrouw Esther de Boer-van Rijk, de populaire tooneelspeelster, heeft op 29 Juli 1933 onder groote belangstelling, ook van officieele zijde, haar tachtigsten verjaardag gevierd.

Mevr. Esther de Boer—van Rijk.

Als vertolkster van de markante vrouwenrollen in vrijwel alle stukken van Herman Heyermans zal zij in de geschiedenis van het Nederlandsche tooneel een groote plaats blijven innemen.

30 JULI 1933

C. **SPANJE. — Rusland erkend.** — De president van de Spaansche Republiek heeft het decreet onderteekend, waarbij Spanje Sovjet-Rusland erkent. De formaliteiten tot het herstel der diplomatieke betrekkingen zullen, naar verluidt, door Dowgalewski worden verricht. (Heraldo de Madrid)

D. **FRANKRIJK. — Scheuring in de Fransche S.D.A.P.** — De door den rechtervleugel der Fransche S.D.A.P. aangekondigde scheuringspolitiek, onder leiding van Renaudel, heeft thans reeds een aanvang genomen. De bladen van 24 Juli melden, dat Marquet en vijf andere soc.-dem. Kamerleden uit het departement Gironde hun zetel ter beschikking hebben gesteld van hun federatie, in verband met de afkeuring, welke op het jongste partijcongres over de houding der Kamerfractie was uitgesproken. **(Vor. ber. 907 C.)**

E. **ATTILA'S GRAF.** — Nabij Budweis aan de Moldau is een ijzeren doodkist opgegraven, waarin een geraamte lag, dat het hoofd naar het Oosten had gekeerd.
De kist dateert uit de vijfde eeuw na Christus en was omringd met wapenuitrustingen, gouden platen en ringen, schilden en munten van Byzantijnsch maaksel, terwijl sommige stukken het kenmerk dragen door Hunnen te zijn vervaardigd.
Bij de kist werd ook een schitterend gedreven bokaal gevonden.
Deze vondst komt overeen met de beschrijving van een oude kerkelijke kroniek, waarin melding wordt gemaakt van het graf van Attila, den Hunnen-koning, die omstreeks 450 regeerde en den stoot gaf aan de Groote Volksverhuizing. (Prager Tagblatt)

31 JULI 1933

F. **TENNIS. — Davis Cup.** — Engeland won de Davis Cup van Frankrijk met 3—2.
Onderstaand geven wij de Davis Cup-historie in cijfers:

1900	Boston: Amerika—Engeland	5—0
1902	New York: Amerika—Engeland	3—2
1903	Boston: Engeland—Amerika	4—1
1904	Wimbledon: Engeland—België	5—0
1905	Wimbledon: Engeland—Amerika	5—0
1906	Wimbledon: Engeland—Amerika	5—0
1907	Wimbledon: Australië—Engeland	3—2
1908	Melbourne: Australië—Amerika	3—2
1909	Sydney: Australië—Amerika	5—0
1911	Christchurch: Australië—Engeland	3—2
1912	Melbourne: Engeland—Australië	3—2
1913	Wimbledon: Amerika—Engeland	3—2
1914	New York: Australië—Amerika	3—2
1919	Sydney: Australië—Engeland	4—1
1920	Auckland: Amerika—Australië	5—0
1921	New York: Amerika—Japan	5—0
1922	New York: Amerika—Australië	4—1
1923	New York: Amerika—Australië	4—1
1924	Philadelphia: Amerika—Australië	5—0
1925	New York: Amerika—Frankrijk	5—0
1926	New York: Amerika—Frankrijk	4—1
1927	Philadelphia: Frankrijk—Amerika	3—2
1928	Parijs: Frankrijk—Amerika	4—1
1929	Parijs: Frankrijk—Amerika	3—2
1930	Parijs: Frankrijk—Amerika	4—1
1931	Parijs: Frankrijk—Engeland	3—2
1932	Parijs: Frankrijk—Amerika	3—2
1933	Parijs: Engeland—Frankrijk	3—2

In 1901, 1910 en 1915-1918 werden geen Davis Cup-wedstrijden gespeeld.
Amerika won derhalve de Davis Cup 10 maal tegenover Engeland, Australië en Frankrijk elk 6 maal.
(Vor. ber. Tennis 892 I.)

G. **NEDERLAND. — Nieuwe bepalingen voor ambtenaren.** —
Onderstaande brief van minister-president Colijn aan de ministers van de verschillende departementen is door „Het Volk" gepubliceerd:
Bij K. B. van 22 Mei 1933 Staatsbl. No. 294 zijn enkele wijzigingen aangebracht in het Algemeen Rijksambtenaren Reglement. Ter uitvoering van de artikelen 50, derde lid en 97 b, tweede lid van genoemd reglement zijn door mij de hierbij in afschrift gaande beschikkingen genomen.
Ik moge Uwe Excellentie verzoeken, de in het Algemeen Rijksambtenaren Reglement aangebrachte wijzigingen en den inhoud van mijn hierbij gaande beschikkingen ter kennis van de onder Haar departement ressorteerende ambtenaren te brengen. Daarbij

ware nadrukkelijk de aandacht er op te vestigen, dat de ambtenaar, die van een vereeniging, waarvan door mij is verklaard, dat zij de behoorlijke vervulling van zijn plicht als ambtenaar kan in gevaar brengen of schaden, lid blijft of wordt, of die op eenigerlei wijze medewerking of steun verleent aan een zoodanige vereeniging of aan van haar uitgaande actie, er op moet rekenen, dat hem ontslag uit den dienst zal worden verleend.
Voorts waren de hoofden van dienst uit te noodigen, dergelijke ambtenaren alsmede ambtenaren, die op grond van het eerste lid van artikel 97 b voor verwijdering uit den dienst in aanmerking komen, aan Uwe Excellentie voor ontslag voor te dragen. Ik wijs in dit verband op het bepaalde in het derde lid van evengenoemd artikel.
Voor sommige categorieën van ambtenaren, door of vanwege het rijk aangesteld, geldt niet het Algemeen Rijksambtenaren Reglement, doch zijn afzonderlijk in hoofdzaak gelijkluidende ambtenarenreglementen vastgesteld.
Het zal aanbeveling verdienen, dat bedoelde reglementen thans aangepast worden aan het gewijzigde Algemeen Rijksambtenaren Reglement.
Ook indien de herziening van evengenoemd reglement wijziging of aanvulling van dienstreglementen enz. noodig of wenschelijk maakt, gelieve Uwe Excellentie voor zooveel haar departement aangaat, daartoe het noodige te verrichten.
Verboden organisaties voor alle departementen. — De minister van staat, voorzitter van den raad van ministers, gelet op artikel 97 b, tweede lid van het Algemeen Rijksambtenaren Reglement, verklaart:

1. dat de na te noemen vereenigingen, t.w.:
a) de Communistische Partij Holland met den Communistischen Jeugdbond, den Revolutionnair Socialistischen Vrouwenbond en alle communistische z.g. mantel-organisaties;
b) het Landelijk Verbond van Sociaal Anarchisten, de Alarmgroepen en het landelijk verband van die groepen, alsmede de Bond van Anarcho-Socialisten;
c) het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond met de daarbij aangesloten vakgroepen en zijn arbeidersjeugdorganisatie;
d) de Onafhankelijk Socialistische Partij met haar jeugdverbond en arbeidersweer;
e) het Nederlandsch Arbeids Secretariaat (N.A.S.) en daarbij aangesloten vakgroepen, de N.A.S.-Jeugdbond, de N.A.S.-Vrouwenbond, de Vereeniging voor Volksontwikkeling, het Antifo, alsmede de Revolutionnair Socialistische Partij;
f) de Nationaal-socialistische Nederlandsche Arbeiderspartij (N.S.N.A.P. Amsterdam);
g) de Nationaal-Socialistische Nederlandsche Arbeiderspartij (N.S.N.A.P. groep Smit en Haighton, Den Haag);
h) de Algemeene Nederlandsche Fascistenbond (groep Baars);
i) Verbond van Nationaal Solidaristen in het Rijk der Nederlanden (groep Sinclair de Rochemont);
j) Verbond van Nationalisten (groep dr. v. d. Myle);
om de doeleinden die zij nastreven, of de middelen die zij aanwenden, de behoorlijke vervulling door den ambtenaar in rijksdienst van zijn plicht als ambtenaar kunnen in gevaar brengen of schaden.
2. dat de na te noemen vereenigingen, te weten:
de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij en de organisaties, aangesloten bij het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen (N.V.V.);

om de doeleinden die zij nastreven of de middelen, die zij aanwenden, de behoorlijke vervulling door den onder het departement van Defensie ressorteerenden ambtenaar van zijn plicht als ambtenaar kunnen in gevaar brengen of schaden.
De N. Rott. Courant voegt hieraan het volgende toe:
Van de bestaande fascistische groepen is niet verboden de Nationaal-socialistische beweging van ir. Mussert. Ook zijn blijkbaar voor Defensie nu niet meer verboden het Instituut voor Arbeiders-Ontwikkeling, de Arbeiders-Sportbond, de A.J.C., de V.A.R.A. en de verschillende socialistische coöperaties.

A. PROF. DR. W. STORM VAN LEEUWEN OVERLEDEN. —
Op 30 Juli '33 is op 50-jarigen leeftijd te Leiden overleden de hoogleeraar in de pharmocodynamie aan de universiteit aldaar, professor dr. W. Storm van Leeuwen.
Willem Storm van Leeuwen werd 7 December 1882 te Kampen geboren. In 1904 ging hij als officier bij de cavalerie naar Ned.-Indië en keerde in 1907 wegens ziekte terug naar Nederland. Nadat hij in 1909 eindexamen H.B.S. had gedaan was hij gereed de studie in de geneeskunde te beginnen; in 1914 werd hij tot arts bevorderd. Van 1911—1914 was hij assistent; van 1914—1920 conservator van prof. Magnus aan het Pharmacologisch Instituut te Utrecht.
In 1915 vestigde hij zich te Utrecht als specialist voor maag-, ingewands- en stofwisselingsziekten. Van 1914 tot 1916 was hij vrijwillig tijdelijk Officier van Gezondheid en van 1915 tot 1917 waarnemend directeur in het laboratorium van prof. Magnus, die in die jaren in Duitschland verblijf hield.
Op 11 Maart 1919 promoveerde hij aan de Utrechtsche universiteit tot doctor in de geneeskunde op een proefschrift over „Physiologische waardebepalingen van geneesmiddelen en methoden tot het onderzoek van de werkzaamheid van mengsels van narcotica en van locaal-anaesthetica". Kort na zijn promotie maakte hij vanwege het Dondersfonds een studiereis naar de Vereenigde Staten, waarvan hij de resultaten publiceerde in „Indrukken van een studiereis naar Amerika. Personen, nieuwe onderzoekingen, medische laboratoria en klinieken".
In Februari 1920 werd hij naar Leiden geroepen om prof. Van Leersum op te volgen als hoogleeraar. Hij aanvaardde het ambt den 3den Maart van dat jaar met een rede over: „De invloed van colloïdale stoffen op de werking van geneesmiddelen in het lichaam".
Als hoogleeraar te Leiden zette hij zijn studie der allergische ziekten voort en zijn onderzoek ter behandeling van diabetes en vetzucht; ook dat over de z.g. proteizetherapie van chronische ziekten, als rheumatisme, enz. Daarnaast deed hij een aantal onderzoekingen op theoretisch-pharmacologisch gebied. Storm van Leeuwen streefde vooral naar het bereiken van een rationeele behandeling van ziekten; hij trachtte de ervaringen van het laboratorium toe te passen op de behandeling van ziekten. Vooral in ons land was, naar zijn meening, de belangstelling voor medicamenteuse behandeling van zieken te gering. Een goede diagnose helpt den patient niet, indien daarop geen goede therapie volgt.
De hoogleeraar schreef in 1919 een „Leerboek der Pharmacologie"; „Grondbegrippen der algemeene pharmacologie"; „Diagnose en therapie van asthma, bronchitis e.a. allergische ziekten (urticaria, migraine, epilepsie)."
Prof. Storm van Leeuwen was correspondeerend lid van de Münchener Artsenvereeniging. De laatste jaren leidde hij de bekende Leidsche artsenvacantie-cursussen.

B. ANTWERPEN. — Socialistische betooging tegen oorlog en fascisme. — Ter gelegenheid van het I.V.V.-congres te Antwerpen had op 30 Juni '33 een socialistische betooging plaats „tegen oorlog en fascisme". Er waren ongeveer vijftigduizend deelnemers, onder wie twintigduizend Nederlanders, die met zestien speciale treinen uit Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Zuid-Nederland gekomen waren.
In den voormiddag kwamen de afgevaardigden van België, Nederland, Frankrijk, Engeland en Oostenrijk bijeen in een congres, dat door Citrine geopend werd.
Des namiddags werden drie optochten door de stad gehouden, gevolgd door een betooging en een openlucht-meeting op het Arsenaal Plein. Sprekers waren de heeren Koos Vorrink en Evert Kupers voor Nederland, Vandevelde en Eekelers voor België en Jouhaux voor Frankrijk. Ordemaatregelen waren getroffen door Antwerpens burgemeester Camille Huysmans.
Den avond te voren had een concert in de Handelsbeurs plaats, waar het woord werd gevoerd door ir. J. W. Albarda. **(Zie rubriek: Anti-Oorlog.)**

1 AUGUSTUS 1933

C. DUITSCHLAND. — Actie tegen Communisten. — In talrijke streken van het Duitsche rijk heeft de politie zich genoodzaakt gezien, doortastend op te treden tegen nieuwe wijdvertakte communistische organisaties. Zoowel in het gebied van Leipzig, als in Schaumburg-Lippe, Westfalen en Silezië bleken de communisten zich opnieuw te hebben aaneengesloten. Honderden hunner zijn intusschen gearresteerd, waarvan o.a. te Leipzig 300. **(Vorig bericht blz. 768 E.)**

D. JAPAN. — Strijd op de wereldmarkt. — Door de verhooging der invoerrechten in Eng.-Indië en Eng. West-Afrika alsmede in China, moesten de Japanners nieuwe afzetgebieden zoeken. Als zoodanig noemt men in Japan, Centraal- en Zuid-Amerika, Oost- en ZuidAfrika, Indo-China, de Balkanstaten, Arabië, Perzië en de Philippijnen. Men heeft reeds het besluit genomen om onmiddellijk een commissie naar Centraal- en Zuid-Amerika te zenden, teneinde de marktpositie aldaar te bestudeeren.
Voor de Europeesche industrie zullen door deze nieuwe concurrentie van Japan nieuwe moeilijkheden ontstaan, waaraan slechts door een intensieve bewerking van deze landen het hoofd kan worden geboden.
Een tweede plan tot verbetering der Japansche textielindustrie bestaat daarin, dat men in de katoenspinnerijen de fabricage van andere textielproducten zal beginnen, voornamelijk van kunstzijde en wol.
In China zijn de katoenfabrieken in Shanghai, tengevolge der nieuwe Chineesche invoerrechten, thans zeer veel goedkooper dan de Japansche fabrieken en de koopers in de voornaamste handelscentra van Noord-China, die tot dusverre groote afnemers waren van Japansche producten, zullen in de toekomst te Shanghai koopen. In den handel met Mandsjoerije is in de laatste maanden reeds een groote opleving ingetreden. Ook de verdere vraag is zeer levendig. Op de Zuidzee-markten is een scherpe daling in de voorraden, vooral van fabrikaten, ingetreden.
(Vor. ber. Handelspolitiek 862 F.)

A. BELGIE. — Prins Leopold over den Congo. — Prins Leopold die, ingevolge een bepaling van de Grondwet, lid is van den Senaat, heeft op 25 Juli '33 bij de behandeling van de buitengewone begrooting van de Congo-kolonie en de mandaatgebieden Roeada-Oeroendi, vóór den minister van Koloniën, Tschoffen, het woord genomen.

„Wat ik u wensch te zeggen, mijne heeren," aldus zijn aanhef, „zal ik u mededeelen in alle oprechtheid en objectiviteit, zooals het trouwens past in een zoo hooge vergadering als deze."

Na herinnerd te hebben aan zijn eerste reis in de Congo-kolonie, ondernomen in 1926, met het doel het vraagstuk der arbeidskrachten te bestudeeren, weidde de prins uit over zijn tweede reis, ondernomen in gezelschap van prinses Astrid, welke ruim een half jaar heeft geduurd. Ditmaal was het de ontwikkeling en de toekomst van den landbouw die de volle aandacht van den prins hadden. Naar zijn oordeel vormt de inlander de basis der kolonie en moet de verbetering van zijn levensvoorwaarden als de eerste taak worden beschouwd, welke het koloniseerende land dient te vervullen.

De prins wees verder o.a. op de groote fout door België, inzake koloniale politiek, sedert de oprichting van den Congo-Vrijstaat, begaan. Het is verkeerd geweest, zeide hij, het geheele, schier onmetelijke koloniale gebied open te stellen voor de activiteit onzer landgenooten. Het gemis aan methode heeft de rationeele evolutie van de kolonie belemmerd.

In Nederlandsch Oost-Indië zijn, na 300 jaar, nog altijd zeer uitgestrekte gebieden ongeëxploiteerd gebleven. Buiten Sumatra, waar ook cultuurondernemingen bestaan, hebben de Nederlanders hun activiteit vooral op Java geconcentreerd, welk eiland 2/3 van de bevolking van Nederlandsch-Indië en bijna de totaliteit der cultures bevat. Dank zij deze verstandige politiek is het Nederlandsche gezag er in geslaagd den inboorlingen een welstand en ontwikkeling te bezorgen die anders nimmer bereikt zouden zijn. De methodische geest waarvan de Nederlanders in Indië blijk geven, verdient onze bewondering.

In den Congo, aldus de samenvatting van de prinselijke rede, is het tegenovergestelde gebeurd. Men heeft onmiddellijk het geheele gebied willen bezetten en in exploitatie brengen. De kapitalistische ondernemingen, die daarbij te pas kwamen, hebben steeds den inlander als een productiewerktuig beschouwd. De prins is niet blind voor het vele goede dat deze ondernemingen in de Congo-kolonie tot stand hebben gebracht, maar het komt er nu op aan de misbruiken, die uit de omstandigheden zijn gegroeid, te doen verdwijnen. Indien ik mij verstout de Congoleesche toestanden op duidelijke wijze uiteen te zetten, zeide de prins verder, dan is het omdat ik van oordeel ben dat de geestelijke en stoffelijke positie van den inlander geen gelijken tred heeft gehouden met de economische ontwikkeling van de kolonie. Ook de administratieve organisatie heeft zich niet geheel weten aan te passen. (Etoile Belge)

(Vorig bericht blz. 631 I.)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Ir. Soekarno gearresteerd. — Ir. Soekarno is in den nacht van 31 Juli '33 gearresteerd. Het vergaderrecht van de Partai Indonesia en de Pendidikan Nasional Indonesia is beperkt. De regeeringsgemachtigde voor de politie, mr. Vonk, legde op 1 Aug. '33 in den Volksraad een verklaring af. De hoofdinhoud van deze regeeringsverklaring luidt als volgt:

„In overeenstemming met den Raad van Ned.-Indië is bij besluit van den gouverneur-generaal van 1 Aug. 1933 goedgevonden en verstaan:

1e. dat in geheel Ned.-Indië de vergaderrechten van de vereenigingen P. I. en P. N. I. onderworpen worden aan de volgende beperkingen: Art. 5 van het Kon. Besluit afgekondigd in het Staatsblad voor Ned.-Indië 1919 Nr. 27 is van toepassing op alle voor het publiek toegankelijke vergaderingen alsmede op vergaderingen, gehouden op plaatsen, welke als regel voor het publiek toegankelijk zijn;

2e. deze vergaderingen worden niet toegelaten tenzij tenminste vijf dagen van tevoren hiervan is kennis gegeven aan het hoofd van plaatselijk bestuur, die bevoegd is het houden dezer vergaderingen te verbieden;

3e. van toepassing zal zijn het bepaalde in artikel 6 en 7 van bovengenoemd Kon. Besluit."

Tevens deelt de regeering mede, dat de leider van de P. I., ir. Soekarno, is gearresteerd in verband met het misdrijf, strafbaar gesteld bij artikel 153 bis van het Wetboek van Strafrecht, gepleegd in het verspreiden van een brochure, getiteld: „Mentjapai Indonesia Merdika". Door de regeering wordt de interneering van den heer Soekarno in overweging genomen.

(Vorig bericht blz. 141 G.)

C. ONDERWIJS. — Kosten van het Lager Onderwijs. — In het jaar 1929 legden het rijk en de gemeenten tezamen *f* 135,8 millioen aan de lagere scholen ten koste. De personeelsuitgaven omvatten *f* 102 millioen (75%), de materieele uitgaven *f* 34 millioen (25%).

Per inwoner besteedt Nederland voor de lagere scholen *f* 17,30. De kosten per leerling zijn *f* 111,50, waarvan *f* 83,40 voor salarissen en pensioen en *f* 27,90 voor materieele exploitatiekosten.

Aan de openbare scholen valt *f* 61,8 millioen ten deel en aan de bijzondere scholen *f* 74 millioen. De salarissen nemen bij het openbaar onderwijs onder de uitgaven een grootere plaats in dan bij het bijzonder onderwijs. De personeelsuitgaven van het openbaar onderwijs omvatten 77%, die van het bijzonder onderwijs 73% der uitgaven.

Per leerling berekend verschillen de uitgaven voor openbare en bijzondere scholen aanzienlijk. Een leerling van een openbare school kost *f* 128,60, een leerling van een bijzondere school *f* 100,40. De statistiek stelt een nauwkeurig onderzoek in naar dit verschil in gemiddelde kosten. Van de daar genoemde oorzaken vermelden wij o.a.: dat het gemiddeld aantal leerlingen per onderwijzer bij de bijzondere scholen hooger is dan bij de openbare; dat bij de leerkrachten der openbare scholen 52% gehuwd is en bij de leerkrachten der bijzondere scholen — men denke aan de roomsch-katholieke religieuzen — slechts 45%; dat er bij het openbaar onderwijs naar verhouding meer onderwijzers zijn met akten, die bij de salarisberekening in aanmerking komen (40% der openbare onderwijzers bezit de hoofdakte, bij de bijzondere onderwijzers slechts 29%); dat het minder intensief gebruik van de lokalen der openbare scholen in ongunstigen zin op de gemiddelde kosten per leerling dezer scholen moet hebben ingewerkt (bij de openbare scholen staat 10% der lokalen leeg, bij de bijzondere scholen slechts 4%).

De tabellen der statistiek vermelden in détails de preciese bestemming der geldsommen, welke wij hierboven besproken hebben. Voor den lezer, die in een paar cijfers van de voornaamste dezer getallen wil kennis nemen, is het wellicht dienstig onderstaande samenvatting te raadplegen, waarin de totale bruto-uitgaven van rijk en gemeenten tezamen, voor openbaar en bijzonder onderwijs afzonderlijk naar de voornaamste uitgaafposten zijn samengevat. De absolute cijfers zijn in millioenen guldens, de cijfers per leerling in guldens opgegeven.

	Openbaar		Bijzonder		Totaal	
	absoluut	per leerl.	absoluut	per leerl.	absoluut	per leerl.
Salarissen van:						
verplicht personeel	36,5	75,8	45,6	61,8	82,1	67,3
onverplicht personeel ...	7,9	16,5	3,8	5,1	11,7	9,6
wachtgelden	0,7	1,5	0,4	0,5	1,1	0,9
Pensioenen	2,5	5,2	4,3	5,8	6,8	5,6
Exploitatie-uitgaven ...	8,6	17,8	14,2	19,3	22,8	18,7
Rente, afl. en annuiteiten van geldleeningen	5,4	11,3	4,9	6,6	10,3	8,5
Rente v. waarb.sommen	—	—	0,8	1,1	0,8	0,6
Overige uitgaven	0,2	0,5	0,1	0,2	0,3	0,3
Totaal	61,8	128,6	74,1	100,4	135,9	111,5

Duidelijk blijkt hieruit dat het verschil in kosten tusschen een leerling van een openbare en van een bijzondere school voornamelijk in de salarissen schuilt. Bijzonder sterk spreekt daarbij het bedrag, dat voor onverplicht personeel (boventallige- en vakonderwijzers) wordt uitgegeven. Per leerling van een openbare school komt dit bedrag op *f* 16,50, per leerling eener bijzondere school slechts op *f* 5,10.

Van de totale bruto-uitgaven draagt het Rijk *f* 89,9 millioen of 66%. Voor openbare scholen is daarvan *f* 39,7 millioen, voor bijzondere scholen *f* 50,2 millioen bestemd.

De gemeenten besteden in totaal *f* 45,9 millioen en wel *f* 22,2 millioen voor openbare en *f* 23,7 millioen voor bijzondere scholen.

De uitgaven per leerling vatten wij hieronder samen:

	Rijk	Gemeentelijke uitgaven per leerling	Totalen
Openbaar	*f* 82,50	*f* 46,10	*f* 128,60
Bijzonder	*f* 68,10	*f* 32,20	*f* 100,30
Totaal gem.	*f* 73,80	*f* 37,70	*f* 111,50

Met een enkel woord maken we thans van de inkomsten vanwege de lagere scholen melding. In totaal bedragen deze *f* 14,8 millioen. Hierin is *f* 6,9 millioen wegens schoolgelden begrepen. Per leerling zijn de inkomsten *f* 12,10, waarvan *f* 5,70 aan schoolgelden. Vanwege de openbare scholen bedragen de inkomsten *f* 5,8 millioen, vanwege de bijzondere scholen *f* 9 millioen. De totale inkomsten dekken 10,9% van de bruto-uitgaven. De schoolgelden alléén vormen 5% van de bruto-uitgaven. (N. R. C.)

(Vorig bericht blz. 909 H.)

D. TEXTIEL. — Nederl. en Engelsche industrie. — De conferentie tusschen vertegenwoordigers der Nederlandsche en Britsche katoen-industrie, welke in April j.l. te Manchester een aanvang nam, is op 25 Juli te Londen hervat.

De bijeenkomst werd voorgezeten door Richard Bond, president van de Kamer van Koophandel te Manchester. Den geheelen dag werd vergaderd. De Nederlandsche belangen waren vertegenwoordigd door de heeren Joan Gelderman, Steenberge, Fentener van Vlissingen, Wisselink, Molenaar en Van der Muelen. De conferentie ging de mogelijkheid na van maatregelen, door de Engelsche en Nederlandsche regeeringen te nemen met betrekking tot den uitvoer van katoen en aanverwante artikelen, maatregelen, die voor beide partijen voordeelig dienen te zijn. Bepaalde plannen, die betrekking hebben op verschillende markten, o.a. Ned. Oost-Indië, werden nauwkeurig technisch bekeken. Flinke vorderingen werden ge-

maakt; de beide groepen slaagden er in het eens te worden over de vertoogen, die elk harer tot haar regeering zal richten.
Men is voornemens de besprekingen weldra voort te zetten, hetzij in Engeland, hetzij in Nederland.
(Vorig bericht blz. 786 A.)

A. **NEDERLAND. — Alg. R.K. Werkgeversvereeniging. - Sociaal-economisch urgentie-program.** — De besturen der Alg. R.K. Werkgeversvereeniging, mede namens het R.K. Verbond van Werkgevers-vakvereenigingen, van den Kath. Nederlandschen Boeren- en Tuindersbond, van den Nederlandschen R.K. Middenstandsbond en van het R.K. Werkliedenverbond in Nederland hebben zich voor een urgentieprogram uitgesproken, dat gericht is op het behoud en de uitbreiding van werkgelegenheid voor de bevolking.
(Vorig bericht blz. 335 A.)

2 AUGUSTUS 1933

B. **IERLAND. — Verbod van dragen van wapenen.** — Minister-president De Valera heeft in den Ierschen Dail medegedeeld, dat de regeering de ontbinding van het Iersche republikeinsche leger, den radicalen vleugel der Iersche onafhankelijkheidsbeweging, beoogt. Sedert de afschaffing van den eed van trouw aan de Engelsche kroon is er geen reden meer voor het bestaan van deze groep.
De Valera verklaarde, dat er geen openbare parades van geuniformeerde organisaties meer gehouden zouden mogen worden en dat niemand buiten de overheid het recht heeft geweld te gebruiken of over wapens te beschikken.
In aansluiting hierop deelde de minister van justitie mede, dat alle wapenvergunningen voor het dragen van revolvers of geweren zullen worden ingetrokken.
(Vorig bericht Fascisme 911 C.)

C. **IERLAND. — Fascisme.** — Minister-president De Valera heeft een krachtige actie ingezet tegen de pas opgerichte Iersche fascisten-organisatie der Blauwe Hemden. Een leger van geheime politie heeft op 30 Juli de meeste leden dezer organisatie thuis opgezocht en afgifte van hun wapens geëischt. Indien vergunningen tot het dragen van wapens werden getoond, werden deze terstond ingetrokken. Tot de leden der fascistenorganisatie, die uitlevering van hun wapens weigerden, behoorden o.a. de oud-vicepresident van het Iersche kabinet en oud-minister van financiën Blythe, oud-generaal O'Sullivan en de oud-minister van nijverheid McGissigan. Alleen de leider der Blauwe Hemden, Generaal O'Duffy, werd niet door geheime politie bezocht. O'Duffy heeft er over geklaagd, dat de regeering ten aanzien van de wapenafgifte slechts optrad tegen de blauwhemden en niet tegen het in nauwe relatie met den minister-president staande Republikeinsche Leger.
(Irish Times) **(Vor. ber. Fascisme 920 B.)**

D. **ANTI-SLAVERNIJ GENOOTSCHAP.** — In een plechtige zitting van het Italiaansche Anti-Slavernij Genootschap te Rome is dezer dagen aan den president van de republiek Liberia, Edwin Barclay, het eere-lidmaatschap van het genootschap toegekend.
Aan Z. Ex. Grimes, minister van buitenlandsche zaken van Liberia, die vergezeld was van de heeren Bosman van Oudkarspel en Von Matt, resp. gevolmachtigd minister bij den Heiligen Stoel en zaakgelastigde bij het Quirinaal, werd het diploma dezer benoeming onder waardeerende bewoordingen overhandigd, waarbij de voorzitter, prins Massimo, deed uitkomen dat eerst na een ingesteld onderzoek in Liberia, omtrent de afschaffing der slavernij aldaar, deze hooge onderscheiding werd verleend. Alleen de Keizer van Abessinië is nog eere-lid. (Il Secolo)

E. **FRANKRIJK. — Militaire luchtvaart.** — De poging van een Fransch militair eskader om het Italiaansche eskader van Generaal Balbo tijdens de vlucht over Fransch gebied op de eerste étappe van zijn vlucht naar Chicago te begeleiden, mislukte tengevolge van de geringe snelheid der Fransche vliegtuigen.
Verder kon men bij de viering van den 14en Juli, toen de eskaders boven Parijs kruisten, opmerken, dat de toestellen nooit de snelheid bereikten, die men billijkerwijs van militaire vliegtuigen zou mogen verwachten. Sedert 1 October 1928 heeft men niet minder dan 191 millioen francs voor experimenten en proefvliegtuigen uitgegeven, welke echter niet het verwachte succes hebben gehad.
Echter heeft de Fransche militaire luchtvaart onlangs weer geheel nieuwe typen in gebruik genomen, die met de beste buitenlandsche machines kunnen concurreeren. (Petit Journal)
(Vor. ber. Leger, vloot, luchtmacht 782 D.)

F. **HET STRAPERLOSPEL. — Ministerieel schrijven.** — Het ministerie van Binnenlandsche Zaken heeft aan de burgemeesters een schrijven gericht met betrekking tot het z.g. Straperlospel, dat in onze badplaatsen in toenemende mate wordt beoefend.
Vooropstellende, dat nog geenszins vaststaat dat het karakter van behendigheidsspel eens en vooral zou moeten worden aanvaard — een onderzoek ter zake is nog gaande — wijst de Minister er op, dat de regeering geenszins met instemming het toenemen van het aantal gelegenheden tot beoefening daarvan aanziet. Zij acht het haar plicht, te wijzen op de groote moreele gevaren, verbonden aan het aanwakkeren van de speelzucht onder het publiek, waarbij vooral het gevaar voor de jeugd niet mag worden over het hoofd gezien.
Het zou haar dan ook aangenaam zijn, indien ernstig wordt nagegaan of het houden van deze speelbanken zich wel verdraagt met hetgeen ten deze in ons land als maatstaf wordt aangenomen, en indien wordt overwogen of de plaatselijke overheid mag bijdragen ter bevordering van een moreel afkeurenswaardig verschijnsel.

G. **ZUID-WEST-AFRIKA. — Nationaal-Socialistische Propaganda.** — In den Wetgevenden Raad van Zuid-West-Afrika heeft een lid een motie ingediend om de regeering uit te noodigen maatregelen te treffen tegen de uitwassen van de Nazi-propaganda, o.a. verbod van het dragen van uniformen zonder vergunning en van het boycotten van een speciaal ras of van een speciale gemeente in het zakenleven. Uit Duitschland hebben de Nazi-Duitschers daarop bevel gekregen er voor te zorgen, dat de betrekkingen met de andere groepen der bevolking niet worden verstoord. Een verzoek van de Duitschers om de motie in te trekken, werd van de hand gewezen.

H. **NEDERLAND. — H.M. de Koningin-Moeder 75 jaar.** — In het park Soestdijk vond een grootsche bloemenhulde plaats ter eere van den 75en verjaardag van H. M. de Koningin-Moeder op 2 Aug. Bij den stoet van honderden schoolkinderen hadden zich duizenden volwassenen aangesloten. Het felicitatieregister werd den geheelen dag druk geteekend.

I. **JAPAN. — Nieuw Vlootprogram.** — Het nieuwe vlootprogram dat ter goedkeuring aan het Ministerie van Marine is voorgelegd, loopt tot 1938. Er zullen o.a. 2 lichte kruisers, 2 vliegtuig-moederschepen, 1 mijnenlegger, 14 torpedojagers en 6 duikbooten worden gebouwd, terwijl na afloop van de Londensche vlootovereenkomst (1936) nog 4 torpedojagers en 4 duikbooten volgen. Ook zullen ten behoeve van de Marine 8 nieuwe luchteskaders worden gevormd.
(Nichi Nichi) **(Vor. ber. Leger en vloot 695 C.)**

K. **SCHAKEN. — Eerewedstrijd te Scheveningen.** — De slotstand van dit op 1 Aug. geëindigde tournooi luidt: 1 Flohr (6 p.); 2 en 3 Bogoljubow en Maroczy (elk 5½ p.); 4, 5 en 6 Felderhof, v. Hoorn en Landau (elk 2½ p.); 7 Hamming (2 p.); en 8 Mulder (1½ p.). **(Vorig bericht blz. 911 F.)**

A. **JAPAN. — In- en Uitvoer.** — De waarde van den Japanschen uitvoer in het eerste halfjaar van 1933 bedroeg Yen 829.000.000 en van den invoer Yen 1.015.000.000, zoodat de invoer den uitvoer met Yen 186.000.000 heeft overtroffen. Vergeleken met het vorige jaar is de export met 50.9% en de import met 24.4% toegenomen, terwijl het invoersaldo met 30% is verminderd.
De export naar China gedurende Mei bedroeg Yen 9 millioen en de import Yen 5.000.000. Het exportsaldo naar China beliep gedurende de eerste 5 maanden van 1933 Yen 19.000.000 en is ten opzichte van dezelfde periode in 1932 met 22% gedaald.
(Ind. Mercuur) **(Vorig bericht blz. 461 G.)**

B. **AMSTERDAM. — Wethouderscrisis.** — In de op 1 Aug. gehouden bijeenkomst van de Amsterdamsche afdeelingen der S.D.A.P. is met 134 stemmen voor en 19 tegen besloten dat de Amsterdamsche wethouders, E. Boekman, S. R. de Miranda en E. Polak hun mandaat zullen neerleggen.

C. **BRITSCH-INDIE. — Gandhi.** — Kort voor het begin van zijn nieuwen protest-marsch werd Gandhi op 31 Juli te Sabarmati opnieuw gearresteerd. De arrestatie werd ditmaal door de Indische nationalistische kringen opvallend rustig opgenomen.
Van Sabarmati werd Gandhi naar Poona getransporteerd en evenals vroeger ondergebracht in de Yerawda gevangenis.
Van Gandhi wordt geëischt, dat hij zijn lijdelijk verzet zal opgeven. **(Vorig bericht blz. 906 F.)**

D. **AMSTERDAM. — Opgelegde schepen.** — Op 1 Aug. waren in Amsterdam opgelegd 30 schepen, waarvan 28 van Nederlandsche, 1 van Italiaansche en 1 van Engelsche nationaliteit. **(Vorig bericht blz. 631 K.)**

E. **IJSLAND. — Verkiezingen voor het Alting.** — De officieele resultaten van de parlementsverkiezingen op IJsland melden een overwinning van de conservatieve autonome partij en een nederlaag van de agrarisch-liberale radicale partij, die tot nu toe de leiding had.
De conservatieve partij behaalde ruim 48% van het aantal uitgebrachte stemmen, de radicale 25%, sociaal-democraten 9%, communisten 7½%.

F. **ROEMENIE. — Uitvoerverbod.** — De Roemeensche regeering heeft den export van goud en zilver in iederen vorm, alsmede van goud- en zilvererts, streng verboden.
Door deze verordening hoopt de regeering onder alle omstandigheden de valuta-stabilisatie te handhaven.
(Vor. ber. Valutabepalingen 149 P.)

G. **ENGELAND. — Het grootste droogdok ter wereld te Southampton.** — Het grootste droogdok ter wereld is te Southampton officieel ingewijd.
Het droogdok is geen drijvend droogdok maar een reusachtige, in den wal gemetselde bak, waar het water, nadat het schip dat gedokt moet worden is binnengevaren, kan worden uitgepompt. Het dok is eigendom van de Southern Railway. Voor het metselen van de wanden is niet minder dan 20 millioen ton bouwmateriaal gebruikt en wel 7 millioen ton zachte klei, 3 millioen ton grind en 10 millioen ton zand en cement, voor een deel gebaggerd uit de haven van Southampton.
Het dok heeft een lengte van 1200 voet, is bij den ingang 135 voet breed en 59 voet diep, zoodat het een inhoud van 260.000 ton heeft. Indien ooit schepen van dezen inhoud zouden worden gebouwd, zou het zeekasteelen van 100.000 ton kunnen dokken. Het dok is uitgegraven in een gedeelte van de haven, dat eerst was drooggelegd. (Daily Telegraph)

H. **GENEESKUNDE. — Kankeronderzoek.** — In de, onder voorzitterschap van den hertog van York, gehouden tiende jaarlijksche bijeenkomst van het Britsche Kankergenootschap, deelde Sir William Wilcox mede, dat het aantal met radium behandelde gevallen in het laatste jaar viermaal zoo groot is geweest als drie jaar geleden en het aantal genezingen zesmaal zoo groot.
Verder deed hij mededeeling van het feit, dat het genootschap besloten had, een subsidie te verleenen ter voltooiing van het werk van Dr. T. Lumsden, die zich bezig hield met het uitwerken van methoden ter aanwending van anti-kanker-serum bij den mensch.
Het jaarlijksche rapport van het genootschap legt den nadruk op drie punten:
1o. op de noodzakelijkheid van voortzetting der massabehandeling met radium, die bij juiste toepassing ongevaarlijk is, zoowel voor de patiënten als voor de behandelende medici;
2o. dat bij het optreden van carcinoom waarschijnlijk ook een hereditaire factor in het spel is en
3o. op het bovengenoemde werk van Dr. Lumsden.
(Vorig bericht blz. 873 B.)

3 AUGUSTUS 1933.

I. **CATHARINA VAN RENNES 75 JAAR.** — De bekende componiste en muziek-paedagoge, Catharina van Rennes, vierde op 2 Aug. haar 75en verjaardag. Iedere Nederlander kent haar kinderliederen, die gevolgd werden door cantates, duetten, kwartetten en gemengde koren. De door haar te Utrecht opgerichte muziekschool geniet bekendheid door het geheele land.

K. **NEDERL. OOST-INDIE. — Staatsfinanciën.** — In de Memorie van Antwoord op het afdeelingsverslag van den Volksraad inzake de afdeeling Financiën van de begrooting voor het dienstjaar 1934, verklaart de regeering o.a., dat zij afwijzend blijft staan tegenover een omzetbelasting, terwijl zij eveneens niet medegaat met het denkbeeld van heffing van een couponbelasting en uitbreiding van de werkingssfeer der vermogensbelasting tot rechtspersonen. Ingevolge de bepalingen van de bieraccijnsordonnantie 1931 zal de accijns per 16 Dec. 1933 *f* 5.— per Hectoliter bedragen, doch in verband met de verhooging van de opcenten op invoerrechten tot 50 is een voorstel aanhangig gemaakt om den bieraccijns eveneens voor verdere verhooging in aanmerking te doen komen.
Daar de pensioenbijdragen ad 2% van het genoten tractement de pensioenkosten slechts zeer ten deele bestrijden, kan niet worden gedacht aan wijziging der bestaande bepalingen.
Opheffing van het luchtverkeer zou niet alleen voor de interinsulaire verbindingen, maar ook voor Java ernstig verlies beteekenen, hetgeen tot uiting komt in de mededeeling, dat de binnenlandsche luchtpost in 1932 circa 1.300.000 brieven omvatte.
(Vor. ber. 814 B.; Financiën 668 G.)

L. **VEREENIGDE STATEN. — Vlootbouw.** — President Roosevelt heeft op 3 Aug. zijn goedkeuring gehecht aan de plannen van het ministerie van Marine voor den aanbouw van 21 nieuwe oorlogsschepen, waardoor aan duizenden arbeiders op de regeerings- en de particuliere werven werk zal worden verschaft. In totaal zullen gedurende drie jaar $ 238 millioen voor dit doel worden besteed. De bouw van deze oorlogsschepen vormt een deel van het plan voor openbare werken, waarvoor de regeering 3.3 milliard wil uittrekken.
Van officieele zijde wordt verklaard dat het vlootprogramma ten doel heeft de Amerikaansche vloot te brengen op de sterkte, die zij op grond der bestaande verdragen mag bezitten. De aankondiging van dit vlootprogramma volgt kort op de mededeeling, dat Japan voornemens is zijn vloot uit te breiden. **(Vorig bericht blz. 895 E.)**

M. **ANGLO PERSIAN OIL CO.** — In de algemeene vergadering verklaarde de voorzitter, dat de overeenkomst met de Perzische regeering bindend was voor beide partijen. Zij geeft aan de Perzische regee-

ring een minder veranderlijke basis en aan de maatschappij een nieuwe concessie welke 32 jaar langer loopt dan de oude. Hij is er van overtuigd, dat men door het cumulatief karakter van de overeenkomst een billijke regeling verkrijgt.
De industrie wordt nog steeds ongunstig beïnvloed door de groote productie en de hooge belasting. De positie kan alleen verbeterd worden wanneer de overproductie in de Ver. Staten onder effectieve contrôle wordt gebracht.
Afgescheiden van het bedrag ad £ 2.645.130, dat aan de Perzische regeering voor 1932 moest worden afgedragen, kon bovendien nog £ 1.844.888 worden betaald, waardoor alle vorderingen der Perzische regeering tot 31 Dec. 1932 waren voldaan. **(798 F.)**

A. **NEDERLANDSCHE BANK. — Disconto verlaagd.** — De directie van de Nederlandsche Bank N.V. heeft op 29 Juli den rentestand als volgt vastgesteld:
Wisseldisconto, verlaagd tot 3½%.
Promessendisconto, verlaagd tot 4%.
Beleening van effecten, verlaagd tot 4%.
Beleening van goederen, verlaagd tot 4%.
Voorschotten in rekening-courant, verlaagd tot 4%.
(Vorig bericht blz. 902 G.)

B. **EIEREN. — Wereldhandel.** — Het volgende staatje geeft de uitvoercijfers in 1000 K.G. van enkele der grootste exporteerende landen, gepubliceerd door het internationale landbouwinstituut te Rome.

	1932	1931	1930
Nederland	80.000	86.000	85.000
Denemarken	69.000	60.000	53.000
Polen	37.000	48.000	55.000
België	37.000	35.000	51.000
Iersche Vrijstaat . . .	27.000	32.000	33.000

Wij laten hieronder nog de invoercijfers van Engeland en Duitschland volgen in 1000 K.G.

	1932	1931	1930
Engeland	149.000	194.400	199.000
Duitschland	143.000	143.000	160.000

C. **NEDERLAND. — Rijksmiddelen. —**

	Opbrengst Rijksmiddelen.		Opbrengst ten bate v. h. Leeningsf. 1914.	
	1933	1932	1933	1932
Januari ...	ƒ 30.752.842	ƒ 31.433.723	ƒ 4.697.647	ƒ 4.664.654
Februari ...	31.227.160	37.970.646	4.480.327	4.670.496
Maart	32.653.905	34.702.447	4.559.812	4.698.710
April	28.635.420	35.450.188	4.500.155	5.750.680
Mei	35.819.914	37.740.701	6.203.876	7.493.947
Juni	28.727.905	30.888.649	4.011.015	4.796.968
Juli	——	25.910.018	——	3.476.304
Augustus .	——	31.838.124	——	4.932.984
September .	——	29.932.869	——	3.956.848
October ...	——	38.093.974	——	4.126.235
November .	——	32.995.672	——	5.255.219
December .	——	33.568.429	——	5.356.982
	ƒ 187.817.146	ƒ 400.525.440	ƒ 28.452.832	ƒ 59.180.027

(Vorig bericht blz. 826 F.)

D. **NEDERLAND. — Nederl.-Belgisch handelsverdrag.**
Wij ontleenen aan de N. R. Crt. het volgende:
De katholieke Waalsche afgevaardigde Sinzot, door de Kamercommissie voor Buitenlandsche Zaken aangesteld als rapporteur voor het wetsontwerp tot ratificatie van het Nederlandsch-Belgische handelsverdrag, dat 20 Februari 1933 te Genève werd gesloten, heeft aan een redacteur van de katholieke courant „Le Vingtième Siècle" medegedeeld, dat hij door de feiten gedwongen wordt zijn collega's den raad te geven de ratificatie van deze overeenkomst met Nederland af te wijzen.
Sinzot beweert, dat het Nederlandsch-Belgische handelsverdrag voor België geen zeer bijzondere voordeelen bevat. Ook zou, naar het oordeel van den rapporteur, de onvoorwaardelijke en onbegrensde clausule der meestbegunstigde natie, welke in artikel 1 is opgenomen, geen practische beteekenis hebben, daar men deze clausule zeer gemakkelijk kan ontduiken. In dit verband is het voldoende, zeide hij, te wijzen op wat zich voordoet inzake contingenteering. Artikel 2 van het verdrag houdt, volgens Sinzot, evenmin steek. Dit artikel slaat op de prohibities en restricties, welke de partijen tegenover elkaar niet zullen toepassen. Op deze bepaling zijn echter talrijke wijzigingen voorzien.
De ernstigste afwijking van het beginsel is wel, dat ieder der contracteerende staten het recht behoudt naar goeddunken alle beperkingen of prohibities van den handel in goud en zilver, muntwaarden, papiergeld en effecten toe te passen. Wat heeft een handelsverdrag nog te beteekenen, aldus ging Sinzot verder, indien een ruilmiddel als het geld aan zijn actie ontsnapt?
Ook beweert Sinzot dat de overeenkomst van Ouchy dit verdrag volkomen overbodig maakt, en dat, volgens een statistiek over het jaar 1931 door den Belgischen boerenbond gepubliceerd, de Nederlandsche invoer in België 757 millioen francs bedroeg tegen slechts 92 millioen francs Belgische import in Nederland. De heer Sinzot bedoelt hier vermoedelijk den invoer van landbouwproducten.
De geestdrift der Nederlanders voor de bepaling van artikel 2 valt licht te begrijpen, daar alle maatregelen, strekkend tot het verbieden van beperkingen en prohibities of inzake stabilisatie van de douanerechten den Nederlandschen landbouw ten koste van den Belgischen landbouw moeten bevoordeelen.
Op het oogenblik, dat de Belgische steenkolenindustrie onder de economische crisis gebukt gaat, is het vreemd te moeten constateeren, dat de uitvoer van Nederlandsche steenkolen gestegen is van 1.810.000 ton in 1930 tot 2.004.792 ton in 1932, en voor de cokes van 287.342 ton tot 334.080 ton.
De uitlatingen van den afgevaardigde Sinzot blijken er op te wijzen, dat ook dit Waalsche Kamerlid evenals zekere Waalsche socialisten en liberalen een economische overeenkomst met Nederland en de Scandinavische staten niet genegen is en eerder voorstander zou zijn van een Fransch-Belgische tolunie. Van een dergelijke tolunie, welke de politieke zelfstandigheid van België zeer ernstig in gevaar zou brengen, willen de Vlamingen echter niet weten. Het zal in dit geval interessant zijn om na te gaan welke houding de Belgische regeering ten opzichte van het binnenkort te verwachten rapport van den heer Sinzot zal aannemen. (N. R. Crt.)
(Vorig bericht blz. 468 A.)

E. **PADVINDERS. — Wereldjamboree in Hongarije.** — Lord Baden Powell, de stichter der padvindersbeweging, is te Goedoelloe in Hongarije aangekomen, om deel te nemen aan de groote wereldjamboree, welke daar op 2 Augustus is geopend.
Dertigduizend padvinders uit alle deelen der wereld zijn voor deze jamboree, die twee weken zal duren, samengekomen.
In de nabijheid van het kamp is een groot vliegveld aangelegd voor acht vliegtuigen en 24 zweefvliegtuigen.
Lord Baden Powell zal tot 12 Augustus te Goedoelloe blijven, waarna hij 600 verkenners en akela's zal medenemen voor een kruistocht naar Scandinavië.

Lord Baden Powell.

In een interview verklaarde de oude leider, dat sinds de oprichting van de beweging, 25 jaar geleden, de Britsche verkenners het leven van 2.229 personen hadden gered, in 327.000 gevallen de eerste hulp bij ongelukken hadden verleend en 140.000 branden hadden gebluscht.
De padvinders, aldus Lord Baden Powell, werken voor den wereldvrede. De wereldconferenties van volwassen mannen, welke den laatsten tijd plaats vonden, zijn mislukt, thans moet de jeugd toonen, of zij slagen kan. **(Vorig bericht blz. 457 D.)**

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Suiker. — Staatsfinanciën.** — In de Memorie van Toelichting inzake den suikeraccijns wordt medegedeeld, dat het practisch te bezwaarlijk wordt geacht om de op inlandsche wijze bereide suikers in de belasting te betrekken, terwijl het accijnsbedrag voor binnen het tolgebied vervaardigde en in consumptie gebrachte suiker 2 cent per K.G. zal bedragen, waardoor een jaarlijksche opbrengst van ƒ 7.000.000 wordt verwacht.
De accijns voor saccharine en dergelijke surrogaten zal in evenredigheid tot het hoogere zoetend vermogen van suiker worden gesteld op ƒ 10 per K.G.
(Vor. ber. Staatsfinanciën 921 K.; Suiker 684 E.)

4 AUGUSTUS 1933

B. **GRIEKENLAND. — Italianen bezetten Grieksche eilanden.** — De drie verlaten eilanden Kynaros, Navriagarou en Dyadi, in de Grieksche territoriale wateren ten Oosten van Amorgo (Cycladen) gelegen, werden op 28 Juli '33 door Italianen bezet. Deze verklaarden dat zij er oceanografische studiën wilden maken. Zij hebben de Italiaansche vlag geheschen.
De Grieksche premier Tsaldaris verklaarde, dat de Italiaansche autoriteiten reeds enkele dagen geleden toestemming hebben gevraagd, om studies op de bedoelde eilanden te verrichten.

C. **NEDERLAND. — Diplomatie.** — Jhr. mr. O. F. A. M. van Nispen tot Sevenaer, Nederlandsch gezant te Brussel, is op zijn verzoek eervol ontslag verleend uit den diplomatieken dienst.
(Vor. ber. Diplomatie 800 E.)

D. **LEPRA. — Ontdekking van twee Japansche hoogleeraren.** — Volgens het blad „Asahi" hebben dr. Matsoemoto en dr. Horiba, beiden hoogleeraar aan de Keizerlijke Universiteit te Kyoto, een geneesmiddel voor melaatschheid gevonden.
Een speciaal instituut zal worden gebouwd voor de behandeling der aangetasten volgens de door beide doktoren uitgevonden methode.
Dr. Horiba verklaarde goede hoop te hebben melaatschen, die nog niet lang door de ziekte zijn aangetast, te kunnen genezen door behandeling met zijn medicijn, dat uit goud en een speciale olie is samengesteld. **(Vorig bericht blz. 581 E.)**

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Lager Onderwijswet aangenomen.** — De Eerste Kamer heeft op 3 Aug. '33 het wetsontwerp tot wijziging van de Lager Onderwijswet zonder hoofdelijke stemming aangenomen. **(Vorig bericht blz. 909 H.)**

F. **NEDERLANDSCH-INDIE. — Staatsfinanciën.** — De opbrengst van de landsmiddelen bedroeg:

	1933	1932
Januari	ƒ 32.100.000	ƒ 37.100.000
Februari	26.200.000	31.300.000
Maart	30.300.000	32.000.000
April	28.100.000	31.700.000
Mei	32.700.000	32.100.000
	ƒ 149.400.000	ƒ 164.200.000

(Vorig bericht blz. 923 A.)

G. **FRANKRIJK. — Spoorwegen.** — Uit de resultaten gedurende de eerste helft van 1933 blijkt, dat de totale inkomsten met fr. 360.754.000 zijn gedaald tot fr. 5.496 mill. in vergelijking met de overeenkomstige periode van 1932. Deze terugslag moet hoofdzakelijk worden toegeschreven aan de concurrentie van het automobielverkeer. Het aantal wagonladingen bedroeg 8.265.921 (v. j. 8.573.556). **(Vor. ber. blz. 296 G.)**

H. **PORTUGAL. — Kabinetswijziging.** — De ministers van Binnenlandsche Zaken, Onderwijs, Handel en Landbouw zijn afgetreden.
Kapitein Gomes Pereira, civiele gouverneur van Evora, is tot minister van Binnenlandsche Zaken benoemd; dr. Sousa Piato, hoogleeraar aan de universiteit van Oporto, tot minister van Onderwijs; Sebastio Ramirez behoudt de portefeuille van Handel; Franco de Sousa krijgt Landbouw.
Reeds hebben de ministers den eed in handen van president Carmona afgelegd.
Het betreft geen crisis met een normaal verloop, maar een officieele hervorming van het kabinet, welke door de belanghebbenden is uitgelokt of aanvaard. **(Vorig bericht blz. 406 D.)**

I. **NEDERLAND. — Hooge Raad. - Benoeming oud-minister Donner.** — De „Staatscourant" van 3 Aug. bevat de benoeming van oud-minister mr. dr. J. Donner tot raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden.
De heer Donner, die na zijn promoties hoofdcommiesredacteur ter gemeente-secretarie te Rotterdam werd en daarna directeur van het Centraal Bureau van voorbereiding in Ambtenarenzaken aldaar, is in 1922 benoemd tot raad-adviseur aan het departement van Justitie en heeft verder geen justitieele loopbaan gevolgd. Van 1926 tot begin 1933 was de heer Donner minister van Justitie. **(Vorig bericht blz. 879 G.)**

K. **NEDERLAND. — Contingenteering van gloeilampen.** — Ingediend is een wetsontwerp tot regeling van den invoer van metaaldraadgloeilampen.
De toelichting zegt o.m., dat uit de resultaten van het onderzoek, ter zake van deze contingenteering ingesteld, het naar de meening van den minister is komen vast te staan, dat, gezien het belang van het behoud der bestaande werkgelegenheid in de gloeilampenindustrie, een voortzetting van de onderhavige contingenteering wenschelijk is.
Er kan op worden gewezen, dat de rentabiliteit van het Nederlandsche bedrijf een zeer nadeeligen invloed moet ondervinden van den abnormalen invoer en zijn binnenlandsch afzetgebied daarvoor moet worden veilig gesteld, temeer daar de decentralisatie de productie en rentabiliteit in ongunstigen zin beïnvloedt.
Bij het nader onderzoek heeft de minister de overtuiging gekregen, dat deze decentralisatie onvermijdelijk is tengevolge van invoer-belemmerende maatregelen in het buitenland.
(Vor. ber. Conting. Gloeilampen blz. 797 D.)

L. **NEDERLAND. — Diplomatie. - Nieuwe gezant van Zuid-Afrika in Den Haag.** — De op 3 Aug. aangekomen nieuwe Zuid-Afrikaansche gezant, dr. H. D. van Broekhuizen, is in Holland geen onbekende. Tijdens den boerenoorlog bracht hij zijn ballingschap in Den Haag door, waar hij zijn vrouw, een kleindochter van Paul Krüger, leerde kennen.
Ook later bezocht hij ons land nog eenige malen. Zoo promoveerde hij in 1922 te Leiden tot doctor in de theologie. **(Vor. ber. Diplomatie 923 C.)**

M. **FRANKRIJK. — Duitsch-Oostenrijksche spanning.** — De minister van Buitenlandsche Zaken, Paul-Boncour, houdt zich sedert verscheidene weken bezig met de tusschen de Duitsche en de Oostenrijksche regeeringen bestaande gespannen verhouding. De opmerkzaamheid van den minister is daarbij speciaal gevestigd op de verschillende incidenten, die zich den laatsten tijd hebben voorgedaan, zooals het feit dat vliegtuigen van slecht te herkennen oorsprong over Oostenrijksch gebied hebben gevlogen en manifesten omlaag wierpen, gericht tegen den Bondskanselier dr. Dollfuss, alsmede de uitzendingen van Duitsche radio-stations, waarin de huidige regeering te Weenen werd aangevallen.
Minister Paul-Boncour heeft zekere regeeringen met nadruk gewezen op den ernst en de gevaren, welke zulke gebeurtenissen inhouden en hij heeft met hen van gedachten gewisseld over de wegen en middelen eener mogelijke gemeenschappelijke actie, teneinde een herhaling van dergelijke gebeurtenissen te voorkomen. **(Vorig bericht blz. 875 A.)**

A. VEREENIGDE STATEN. — Wetten van 4 Maart 1933—einde Juni '33 uitgevaardigd. —

Mede in verband met de beschouwingen, reeds herhaalde malen aan het Amerikaansche experiment gewijd, volge hier een overzicht van de wetten, door het Amerikaansche congres in zijn zitting van 4 Maart tot einde Juni '33 aangenomen. Deze opsomming, ontleend aan een uitvoerig artikel in Handelsberichten, geeft wel een indruk van het karakter der Amerikaansche economische politiek.

1) **De inflatie-wet.** Deze machtigt tot mééruitgifte van $ 3 milliard papieren geld en tot een daling der dollar-goudwaarde met ten hoogste 50%. Opmerkelijk is hierbij, dat de bankbiljetten-circulatie in het begin van Juli niet grooter maar kleiner was dan in Mei '33, n.l. $ 3.115 millioen op 6 Juli tegen $ 3.396 millioen begin Mei.

2) **De bezuinigingswet.** Deze wet bevat bepalingen omtrent de uitkeeringen aan oorlogsveteranen, die met 10% verlaagd zullen worden, terwijl ook de mogelijkheid wordt geopend van verlaging der ambtenaarssalarissen, zulks in verband met de beweging van het indexcijfer der kosten voor levensonderhoud. Voorloopig is deze verlaging vastgesteld op 15%. Het totaal der bezuinigingen wordt geschat op $ 500 millioen per jaar.

3) **De boerenhulpwet.** Deze machtigt tot het invoeren van accijnzen op landbouwproducten, waarvan de opbrengst onder de landbouwers verdeeld wordt, wanneer deze de productie der gesteunde artikelen met 20 à 25% verlagen.

4) **De emissiewet** (Federal Securities Act). Deze regelt de voorwaarden, waarop nieuwe emissies aan het publiek mogen worden aanbevolen; alle prospectussen worden door een commissie gecontroleerd; de uitgifte kan worden geweigerd op grond van onjuiste mededeelingen, terwijl de onderteekenaars aansprakelijk zijn voor alle nadeelen, ontstaan door onjuiste mededeelingen in de prospectussen.

5) **De goudclausule-wet.** Deze verklaart, dat alle bepalingen in contracten, dat betaling in goud of in munt, herleid op goudpariteit moet geschieden, niet meer van kracht zijn op grond van het feit, dat zulke bepalingen in strijd zijn met het algemeen belang.

6) **De spoorwegwet** (Emergency Railroad Transportation Act). Deze voorziet in de benoeming van een federalen „coördinator", die volmacht verkrijgt het spoorwegwezen te reorganiseeren, zwakke maatschappijen te combineeren, onderlinge concurrentie uit te schakelen enz. De te treffen maatregelen mogen niet tot ontslag van personeel leiden.

7) **De Muscle Shoals Power-Wet.** Hierbij wordt $ 50 millioen toegestaan voor groote federale werken in de Tennessee-rivier.

8) **De Wagner Direct Relief Act.** Deze stelt $ 500 millioen beschikbaar voor steundoeleinden.

9) **De bankwet.** Deze schept een nieuwe instelling, de Federal Deposit Insurance Co.; dit is een verzekeringsinstituut, dat depositohouders bij eventueele bankfaillissementen schade vergoedt. De Amerikaansche schatkist draagt in het kapitaal met $ 300 millioen bij, terwijl alle leden — de banken — geleidelijk ½% van hun deposito's als aandeel in het kapitaal moeten storten.

10) **Steunwetten voor hypotheekboeren en huiseigenaren.** Een bedrag van $ 2 milliard aan landbouwhypotheken zal door den staat worden overgenomen; de overgenomen hypotheken zouden 5% rente betalen. Dit komt neer op een conversie der hypotheekschulden, waarvoor de rente meestal meer dan 5% bedraagt. De regeling is in de Farm Relief Bill opgenomen. Ook is een wetsvoorstel ingediend tot herfinanciering van hypotheken op huizen.

11) **De wet tot herstel der nationale industrie** (National Industrial Recovery Act). Deze zeer diep ingrijpende wet heeft als algemeenen titel: „an act to encourage national industrial recovery, to foster fair competition and to provide for the construction of certain useful public works and for other purposes, as agreed to in conference". Het eerste artikel der wet geeft de algemeene doelstelling in de volgende, duidelijke termen, die geen twijfel laten aan den ernst, waarmede de Amerikaansche regeering den economischen toestand beschouwt: Er bestaat een nationale noodtoestand van industrieele desorganisatie en wijd verbreide werkloosheid, die den binnen- en buitenlandschen handel bedreigt, de openbare welvaart aantast en den levensstandaard van het Amerikaansche volk ondermijnt. Er wordt hierbij verklaard, dat de politiek van het Congres zal zijn de beletselen, die den binnen- en buitenlandschen handel belemmeren en verkleinen, uit den weg te ruimen; de algemeene welvaart te bevorderen door het organiseeren van de industrie, teneinde de verschillende handelsgroepen tot samenwerking te brengen; een vereenigd optreden van arbeiders en bedrijfsleiders in het leven te roepen en te handhaven met behulp van doeltreffende overheidsmaatregelen en -toezicht; oneerlijke concurrentie uit te schakelen; het volledigst mogelijk gebruik van de industrieele capaciteit te bevorderen; onnoodige productiebeperkingen te vermijden (behalve waar deze tijdelijk noodig zullen zijn); de consumptie van industrieele en agrarische producten te bevorderen door het vergrooten van de koopkracht; de werkloosheid te verminderen en te verlichten; het peil van den arbeid te verheffen en in het algemeen de industrie te herstellen en de nationale hulpbronnen te bewaren."

(Handelsberichten)

(Vor. ber. Bankwet 680 C.)

B. DUITSCHLAND. — Nieuw Pruisisch strafrecht. — In het nieuwe Pruisische strafrecht zullen bepalingen betreffende het strafgevangeniswezen en de reglementen voor de strafgevangenen voornamelijk gericht zijn op het afschrikwekkend element bij het ondergaan van de straf. Het regime in de gevangenissen zal zoo hard zijn, dat ontslagen gevangenen alle moeite zullen doen om verder buiten de gevangenis te blijven.

De Pruisische minister van Justitie, Kerrl, en staatssecretaris Freisler, die de leider is van de nieuwe strafrechtelijke organisatie, gericht tegen land- en hoogverraad, hebben op 2 Aug. '33 persvertegenwoordigers bij zich ontvangen om mededeelingen te doen over het nieuwe strafrecht, in het bijzonder over de bepalingen betreffende het gevangeniswezen en het regime in de gevangenissen.

De doodstraf wordt voortaan in Pruisen, behalve wanneer de rijksregeering anders bepaalt, met de bijl voltrokken. De guillotine wordt afgeschaft. De strafgevangenis-reglementen worden bijzonder verscherpt. Den laatsten tijd werden de strafgevangenen behandeld op een manier die boven den levensstandaard van een arbeider ging. Dat was geen straf meer. Er is voortaan maar één wijze van ondergaan van de opgelegde straf, n.l. die welke den strafgevangene op de duidelijkste wijze doet begrijpen dat hij liever nooit meer in zoo'n gevangenis terug zou willen. Het is voortaan uit met een behoorlijke verzorging in een gratis hotel. Ontslagen strafgevangenen zullen er voor zorgen dat ze niet meer in de gevangenis terugkomen. Voor het tuchthuis worden de speciale reglementen eveneens scherper toegepast. De vervlakking van de grens tusschen gewone gevangenis en tuchthuis zal verdwijnen en het zal voortaan niet meer mogelijk zijn, dat tot tuchthuis veroordeelden een deel van hun straf in de gewone gevangenis uitzitten.

Het z.g. verbeteringssysteem van de laatste jaren heeft practisch bewezen niet goed te werken, aangezien de criminaliteit niet is verminderd. Bijzondere overgangsmaatregelen zullen voortaan alleen mogelijk zijn bij veroordeelden waarbij een goede kans bestaat, dat zij niet tot de categorie der geboren misdadigers behooren.

De nieuwe Pruisische strafwet bevat o.a. de volgende bepalingen:

§ 6. Door de voltrekking van de straf behoort den strafgevangene duidelijk gemaakt te worden dat hij zijn misdrijf tegenover de rechtsorde van den staat door een als voelbaar onaangenaam te ondervinden vrijheids-onttrekking moet boeten. De schuwheid om nogmaals veroordeeld te worden, behoort in hem door de executie van de straf zoo levendig gehouden te worden, dat deze ook bij innerlijk niet te verbeteren misdadigers een vrees opwekt om nieuwe misdaden te begaan. Daarvoor is in de gevangenis noodig: doelbewuste handhaving van tucht en orde, doen wennen aan arbeid en plichtsbetrachting en beïnvloeding op religieus, zedelijk en geestelijk gebied. Getracht moet worden dit doel met onverbiddelijke gestrengheid te bereiken.

§ 16 regelt den arbeid in strafgevangenissen. Deze is voor de gevangenen verplicht en wordt opgelegd naar bekwaamheid en lichamelijke kracht. Bij de keuze van arbeid moet het vrije productieleven niet benadeeld worden. In het bijzonder moet de aandacht gevestigd worden op ontginning van land, terwijl binnen de gevangenissen handenarbeid op den voorgrond moet staan. Vrouwelijke gevangenen moeten in het huishouden bekwaamd worden. De opbrengst van den arbeid komt deels ten goede aan de schatkist als vergoeding voor de gevangeniskosten, deels aan de gevangenen, die echter geen recht verkrijgen op uitbetaling.

§ 22 regelt de verdeeling in klassen voor gevangenen, die zich goed gedragen en die dan na zekeren tijd bevorderd kunnen worden. Deze verdeeling in klassen begint echter pas na 9 maanden gevangenisstraf.

§ 23 bepaalt dat gunstbewijzen uitzondering zijn en slechts door bijzonder goed gedrag verdiend kunnen worden. De gunstbewijzen verzachten de straf niet, maar zijn gericht op verbetering van de levensomstandigheden van den gevangene, wanneer hij ontslagen wordt. Genotmiddelen worden niet toegestaan als gunstbewijzen.

§ 24 zegt dat de tuchthuisstraf de zwaarste vrijheidsstraf is. Tuchthuisgevangenen moeten zorgvuldig worden gescheiden van de andere gevangenen. Zij worden op bijzondere wijze gekleed en kunnen worden gebruikt voor de uitvoering van werkzaamheden buiten de inrichting, of zij willen of niet. Zij zullen dan ook gescheiden gehouden worden van de vrije arbeiders. De duur van den arbeidstijd moet voor hen langer zijn dan voor de andere gevangenen. Eigen bezigheden zijn hun niet veroorloofd.

Bij tuchthuisgevangenen is geen verdeeling in klassen. Bij misdraging is streng arrest mogelijk, d.w.z. water en brood in een cel zonder bed.

§ 32 handelt over de jeugdige gevangenen, die een goede karakter-opvoeding moeten krijgen en in de sport bedreven moeten worden. Al het onderwijs dat zij ontvangen, moet er op gericht zijn hen voor volk en staat te winnen.

Minister Kerrl heeft medegedeeld, dat de kosten van het gevangeniswezen in Pruisen per jaar 36 millioen mark bedragen, waartegenover 10 millioen mark aan inkomsten staan. In het jaar 1932 waren er ongeveer 37.982 gevangenen in de Pruisische gevangenissen, die 1.80 mark per dag aan onderhoud kostten. Staatssecretaris Freisler heeft medegedeeld, dat binnenkort nieuwe reglementen zouden verschijnen voor de handhaving der waardigheid van de gerechtshoven, in het bijzonder bij de burgerlijke kamers, want de procedure bij civiele zaken was de laatste jaren volgens Freisler, gaan lijken op een beurshandel. De bestaande reglementen van orde zijn niet voldoende en daarom zal de wetgever binnenkort de geheele procedure voor den rechter, in het bijzonder den burgerlijken rechter, opnieuw reglementeeren.

5 AUGUSTUS 1933

C. LUCHTVAART. — Zweefvlucht. — De zeilvlieger Kurt Schmidt is op 4 Aug. '33 om 19 uur 49 op het terrein te Korschenruh gedaald, na 36 uur 37 min. in de lucht te zijn gebleven. Hij heeft het wereld-

duurrecord, dat met 21 uur 34 min. op naam stond van den Amerikaanschen officier-vlieger Cocke, met ruim 15 uur verbeterd.
Schmidt's nieuwe record kan worden erkend, daar zijn geheele vlucht van start tot landing officieel was gecontroleerd met de voorgeschreven meet-apparaten.
(Vor. ber. Luchtvaart: Zweefvluchten 338 H.)

A. **BELGIE. — Marken-overeenkomst.** — Daar de pogingen van de Belgische regeering, Duitschland te bewegen zijn betalingen, waartoe het op grond van de Marken-overeenkomst verplicht is, te hervatten, niet het minste effect hebben gesorteerd, heeft de Belgische regeering besloten, een Duitsch-Belgische clearingkas op te richten. Inmiddels worden de onderhandelingen met Duitschland voortgezet. **(902 C.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Gas-aanval op de New Yorksche beurs.** — De politie te Boston heeft vier mannen gearresteerd, die er van verdacht worden op 4 Aug. '33 in de beurs te New York traangasbommen te hebben geworpen.
De arrestanten behooren tot de zoogenaamde „Internationale Partij".
Verder heeft de politie, naar verklaard wordt, drie helsche machines ontdekt, die afzonderlijk waren ingepakt en geadresseerd waren aan president Roosevelt, oud-president Hoover en Norman Thomas, den gewezen candidaat voor het presidentschap.

C. **BRITSCH-INDIE. — Onafhankelijkheidsstrijd. - Gandhi.** — Gandhi is op 4 Aug. in vrijheid gesteld, doch spoedig daarop weer gearresteerd omdat hij weigerde te beloven te Poona te blijven en zich van politieke activiteit te onthouden.
Hij is tot 12 maanden gevangenisstraf veroordeeld.
(Vorig bericht blz. 921 C.)

D. **NEDERLAND. — Rijksbegrooting voor 1934.** — Naar wij vernemen, heeft het ontwerp-rijksbegrooting voor 1934 het departement van Financiën verlaten. In verband hiermede wordt medegedeeld, dat het herstel van het budgetair evenwicht is verzekerd, wanneer verschillende door de Regeering gelijktijdig met de begrooting in te dienen maatregelen door de Staten-Generaal zullen zijn aangenomen.
(Vor. ber. Begrooting '33: 500 A.)

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Landbouwcrisiswet en retorsie-maatregelen aangenomen.** — De Eerste Kamer heeft op 4 Aug. '33 het wetsontwerp tot wijziging van de landbouwcrisiswet 1933 en het ontwerp tot verleening van enkele retorsie-bevoegdheden zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
(V. b. Landb.-crisiswet 910 A.; Retorsie-maatr. 908 C.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Internationaal Politiecongres.** — Op het Internationale Politie-congres, dat op 5 Aug. '33 is geëindigd, zijn plannen besproken voor een nauwere samenwerking tusschen de politieautoriteiten in de geheele wereld.
Tot de landen, die op dit congres vertegenwoordigd waren, behooren Nederland (commissaris K. H. Broekhoff), Italië, Roemenië, Polen, Denemarken en Duitschland.

G. **DUITSCHLAND. — Paul Löbe in een concentratiekamp te Breslau.** — Op 4 Aug. '33 is de vroegere voorzitter van den Rijksdag, Paul Löbe, in het concentratiekamp te Breslau binnengebracht.
Tegelijk met Löbe werden naar het kamp gebracht mevrouw Lüdemann, — wier man, oud-president van Neder-Silezië, zich ook in het kamp bevindt, — wegens verbreiding van onware berichten over het concentratiekamp, en de journalist Frits Künde, de vroegere redacteur van het thans verboden blad „Der Greifer".
Paul Löbe behoorde tot die groep der soc.-democraten, die een modus vivendi met de regeering Hitler probeerde te vinden en het juister achtte om de regeering niet noodeloos dwars te zitten, maar voor krachtige oppositie betere tijden af te wachten.
In de Rijksdagfractie zaten vele vertegenwoordigers van deze groep en zij waren het, die onder de leus „Alles voor Duitschland", in de Rijksdagzitting van Mei vóór de buitenlandsche politiek van Hitler stemden.
Löbe, wien het lot gearresteerd te worden, reeds lang boven het hoofd hing, wilde niet, ook niet na opheffing der soc.-dem. partij, het voorbeeld van de leiders der linksche groep, als Breitscheid, Wels, Stampfer e.a. volgen en naar het buitenland uitwijken. Hij meende dat zijn plaats in Duitschland was.
(Algemeen Handelsblad)

H. **OOSTENRIJK. — Duitsche represaille-maatregelen.** — Volgend op de arrestatie van verschillende Duitsche journalisten en eenige andere personen te Weenen, is de geheime Duitsche staatspolitie er toe overgegaan een aantal Oostenrijkers, die zich aldaar als ongewenschte vreemdelingen hebben gedragen, het verblijf in Duitschland te ontzeggen. **(V. b. 923 M.)**

I. **STRATOSFEER. — Kapitein Settle's tocht.** — De stratosfeertocht van den Amerikaanschen marineofficier, kapitein Settle, is voor het oogenblik op een mislukking uitgeloopen. In den nacht van 4 op 5 Aug. '33, om vier uur plaatselijken tijd, is de ballon opgestegen, doch na korten tijd is hij weer gedaald in een straat, op korten afstand van het landingspunt. Door den val is de gondel licht beschadigd.
(Vor. ber. Stratosfeer 897 C.)

6 AUGUSTUS 1933

K. **DUITSCHLAND. — Conflict met Oostenrijk. - Engelsch-Fransche démarches.** — De Engelsche ambassadeur te Berlijn heeft van zijn regeering opdracht gekregen om samen met de regeeringen van Frankrijk en Italië op vriendschappelijke wijze een vertoog tot de Duitsche regeering te richten in verband met de provoceerende actie van de nationaal-socialisten tegen Oostenrijk. Intusschen heeft de Italiaansche regeering reeds op eigen gelegenheid te Berlijn een démarche ondernomen, hetgeen Parijs onaangenaam verrast zou hebben. De Italiaansche regeering zou zich namelijk op het standpunt stellen, dat het Viermogendhedenpact overleg tusschen drie der onderteekenaars verhindert tegen den vierde. Deze opvatting zou noch te Parijs noch te Londen worden gehuldigd.
Nader wordt gemeld, dat Frankrijk aan de démarche van Engeland heeft deelgenomen.
(Vor. ber. 925 H.; Frankrijk 923 M.)

L. **BELGIE. — Staatsfinanciën.** — In de Belgische „Staatscourant" van 5 Aug. '33 is een K. B. verschenen, waarbij de regeering wordt gemachtigd, het tekort van de begrootingsjaren 1931 en 1932 alsmede het tekort van de buitengewone begrooting van 1933, door leeningen te dekken. De uit te geven schatkistbiljetten moeten uiterlijk binnen vijf jaar worden afgelost. De leeningen mogen zoowel in het binnen- als in het buitenland worden afgesloten.
(Vor. ber. Begrooting 765 C.)

M. **JOODSCHE PROBLEMEN. — Voorstel tot interventie door den Volkenbond.** — In Joodsche kringen stellen bevoegde personen een onderzoek in naar de mogelijkheid, de tusschenkomst van den Volkenbond te verkrijgen ten gunste van de Duitsche Joden. Lévy Bruhl, hoogleeraar in het recht aan de Universiteit te Parijs, betoogt in een artikel, getiteld: „Een geheele bevolking ter dood of tot zelfmoord veroordeeld", het nut van een dergelijke tusschenkomst, omdat het vonnis, dat de Volkenbond zou moeten uitspreken, de beteekenis zou hebben van een daad geschikt om de wereld in opstand te brengen.
De Alliance Israélite Universelle zou te gelijk met andere groote organisaties zooals de Ligue des Droits de l'Homme naar Genève een smeekschrift kunnen

zenden met een uiteenzetting van de feiten. Het zou echter de voorkeur verdienen, indien de een of andere staat op zich neemt, te Genève een verzoek te formuleeren voor een waarborg voor de Joodsche minderheid. **(Vor. ber. Volkenbond 853 G.)**

A. **OOSTENRIJK. — Duitsch Nationaal-Socialisme. - Bruinboek gepubliceerd.** — Het door de regeering-Dollfuss reeds sedert geruimen tijd aangekondigde „Bruinboek", nopens het onmiddellijke verband tusschen de leiding der N.S.D.A.P. in Oostenrijk en de in de afgeloopen zes maanden in Oostenrijk bedreven daden van terreur, is in druk verschenen.
Het Bruinboek geeft een opsomming van de bekende gebeurtenissen en daden van terreur, die naar gebleken is, alle door nationaal-socialisten zijn gepleegd. In de eerste plaats wordt genoemd de bomaanslag op het warenhuis Gerngross op 26 December 1932 en de poging tot een bomaanslag op de goederenbeurs te Weenen op den 2den Juni van dit jaar. Verder wordt als een aanslag van de nationaal-socialisten genoemd de bom-ontploffing in de Herbeckstrasze, alsmede de aanslagen te Bodendorf in Karinthië, terwijl de Nazi's eveneens schuldig zijn gebleken aan het in brand steken van het Passiespel-theater te Erl. In het Bruinboek wordt gezegd dat alle genoemde misdrijven volgens de bekentenis van de gearresteerden, bedreven zijn door nationaal-socialisten. Tenslotte verklaart de Oostenrijksche regeering in het Bruinboek, dat onloochenbaar is komen vast te staan, dat de Oostenrijksche nationaal-socialisten deze actie met geldelijken steun van hun Duitsche partijgenooten gevoerd hebben. **(Vorig bericht blz. 925 K.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Godsvrede in arbeidsgeschillen.** — President Roosevelt heeft een moratorium afgekondigd voor stakingen, uitsluitingen en andere arbeidsgeschillen, waardoor het welslagen van de maatregelen voor het nationaal herstel worden belemmerd.
De president wenscht, dat er een wapenstilstand wordt gesloten tusschen kapitaal en arbeid, totdat alle coden voor het nationale herstel zijn opgesteld.
Tot dit doel heeft de president een uit zeven personen bestaanden raad benoemd, welke onder voorzitterschap zal staan van senator Wagner, terwijl er voorts deel van zullen uitmaken Green, Lewis, Teagle, president van de Standard Oil Comp. of New Jersey en Swope, president van de General Electric Comp.

7 AUGUSTUS 1933

C. **ZILVER. — Wereldproductie.** — De volgende tabel toont de zilverproductie der voornaamste productielanden gedurende de afgeloopen 3 jaar aan, vergeleken met de cijfers van 1912, het vóóroorlogsche recordjaar. De cijfers luiden in duizenden onzen fijn:

	1912	1930	1931	1932
Mexico . . .	75.000	105.000	86.000	72.000
Ver. Staten . .	64.000	51.000	31.000	23.000
Canada . . .	32.000	26.000	21.000	18.000
Andere landen .	60.000	66.000	55.000	47.000
Wereldtotaal .	231.000	248.000	193.000	160.000

(Vorig bericht blz. 187 A.)

D. **PRIJSVRAGEN. — Kon. Vlaamsche Academie.** — De Koninklijke Vlaamsche Academie heeft de volgende prijsvragen voor 1936 uitgeschreven:

I. De poëtische techniek bij Karel van de Woestijne (2000 fr.).

II. Een verhandeling over de bronnen voor de studie van de Middelnederlandsche rechtstaal in de XVIe eeuw (3000 fr.).

III. De klank- en vormleer van het dialect van Mechelen, met een taalgeographisch onderzoek van ten minste twintig omliggende plaatsen (2000 fr.).

IV. Een studie over het leven en het werk van Peter Benoit.
Het leven van den grooten Vlaming dient naar alle zijden belicht en zijn werk critisch en muzikaaltechnisch beoordeeld (3000 fr.).
(Het ligt in de bedoeling der Koninklijke Vlaamsche Academie een standaard-werk over Benoit uit te geven ter gelegenheid van de honderdste verjaring van zijn geboorte.)

V. De bibliographie van het vertaalde Vlaamsche letterkundige werk verschenen in tijdschriften, tot eind 1935 (2000 fr.).

E. **OOSTENRIJK. — Conflict met Duitschland. - Engelsch-Fransche démarches.** — De Fransche gezant te Berlijn, François-Poncet, heeft op 7 Aug. in het ministerie van Buitenlandsche Zaken, onder referte aan het viermogendhedenpact, ter sprake gebracht, dat volgens opvatting der Fransche regeering, de Duitsche propaganda, wat Oostenrijk betreft, in zekere in den laatsten tijd voorgekomen gevallen, niet vereenigbaar is met de bestaande verdragsverplichtingen.
Den gezant werd geantwoord, dat het de rijksregeering voorkomt, dat een toepassing van het viermogendhedenpact, in dien vorm, niet op zijn plaats is, dat aan Duitsche zijde verdrag-schendingen van den een of anderen aard niet hebben plaats gehad en dat Duitschland daarom deze inmenging in de Duitsch-Oostenrijksche uiteenzetting niet als toelaatbaar beschouwt.
De Engelsche zaakgelastigde, die in verband met dezelfde kwestie een bezoek aan het ministerie bracht, heeft een gelijk antwoord ontvangen. **(V. b. 926 A.)**

F. **LUCHTVAART. — Lange-afstand-record Codos en Rossi.** — De Fransche vliegers Codos en Rossi zijn, naar United Press meldt, op 7 Aug. om 6.10 (Greenwichtijd) nabij Rajak (Syrië) geland. Volgens een niet-officieele raming hebben zij het wereldrecord voor lange-afstandvluchten, dat met 8.544,000 K.M. op naam van de Engelsche vliegers Gayford en Nicholetts stond, met 919,543 K.M. gebroken en dus van New York af een afstand van 9.463,543 K.M. zonder tusschenlanding afgelegd.
Rajak is gelegen ten Westen van Beiroet en ten Noorden van Damascus aan de splitsing van de spoorlijnen Beiroet—Aleppo en Beiroet—Damascus.

8 AUGUSTUS 1933

G. **CUBA. — Onlusten.** — Naar aanleiding van de algemeene werkstaking ten gevolge van den hongersnood heeft op 7 Aug. het in spoedzitting bijeengeroepen congres aan president Machado machtiging verleend den staat van beleg af te kondigen, voorloopig voor den tijd van dertig dagen. Onmiddellijk na dit besluit is de stad door militaire troepen bezet.
Ook hebben de leiders der politieke partijen op 7 Aug. een vergadering gehouden in de Amerikaansche ambassade, waarbij zij het er over eens werden, dat het noodzakelijk is, dat president Machado zoo spoedig mogelijk aftreedt. **(Vorig bericht blz. 31 E.)**

H. **BRITSCH-INDIE. — Opgravingen. - Graan uit zaad van 5000 jaar oud.** — Opgravingen bij Mohenjo Daro in Sind, die overblijfselen aan het licht hebben gebracht, welke wijzen op een Indische beschaving, die voor de Egyptische en Assyrische van ongeveer 4000 tot 3000 v. Chr. niet behoeft onder te doen, hebben nog tot iets zeer merkwaardigs geleid. In een graf heeft men een korenaar gevonden, die men in oude tijden vaak de dooden als leeftocht meegaf voor het hiernamaals. Deze aar is uitgezaaid op het proefveld van een missieschool en het zaad is opgekomen. Het leverde een graansoort op, die afwijkt van de thans bekende soorten, maar die heel vruchtbaar schijnt en zwaar is van korrel.

A. **KEGELEN. — Intern. Bowling Association.** — Den 18en Juli '33 werd te Frankfurt a/M. de 2e vergadering gehouden van de International Bowling Association. Vertegenwoordigd waren: de Vereenigde Staten, Duitschland, Zweden, Nederland (J. Laarman), Zwitserland en Zuid-Afrika.
Met algemeene stemmen werden de ontwerp-statuten aangenomen, waarvan de belangrijkste bepalingen zijn:
Doel en strekking: Vereeniging van alle landen, die de Amateur-Kegelsport beoefenen, in één Wereldorganisatie.
Getracht zal worden door eenheid te brengen in materiaal en spelregels de kegelsport te doen opnemen in de Wereld-Olympiade.

B. **NEDERLAND. — Ned. Hervormde Kerk.** — De algemeene synode der Ned. Hervormde Kerk heeft op 5 Aug. '33 te 's-Gravenhage haar zestiende zitting gehouden.
In deze zitting heeft dr. A. Bloemsma namens de desbetreffende commissie rapport uitgebracht over de schriftelijke kerkvisitatie. Blijkens de gegevens behooren tot de Ned. Herv. Kerk 3.038.146 personen, waaronder 834.736 lidmaten.
Deze cijfers bewijzen, dat een groot deel van het Nederlandsche volk zich nog altijd in eigen kerk thuis gevoelt. **(Vorig bericht blz. 802 F.)**

C. **FRIESLAND. — Het Friesch in de rechtszaal.** — Naar aanleiding van de weigering van een Frieschen student om op 10 Juni '33 voor den politierechter te Leeuwarden anders dan in de Friesche taal te spreken, en de daarop gevolgde verwijdering van dezen student uit de rechtszaal en opsluiting voor den duur der behandeling, heeft het Tweede Kamerlid van Houten eenige vragen tot den minister van Justitie gericht, waarin het gebruik van het Friesch in de rechtszaal bepleit wordt.
In zijn antwoord zegt de minister, dat het bij de rechtbank te Leeuwarden gebruikelijk is, aan personen, die zich minder gemakkelijk in het Hollandsch uitdrukken, toe te staan Friesch te spreken.
Een wetswijziging in dit opzicht acht de minister echter overbodig, omdat, indien noodig, toegestaan wordt Friesch te spreken, en onwenschelijk, omdat aan het gebruik van taalvormen, die van het officieele Nederlandsch afwijken, steeds het bezwaar verbonden is, dat zij, die deze gebruiken, door anderen wellicht niet verstaan worden. **(Vorig bericht blz. 653 C.)**

D. **NEDERLAND. — Duitsche Nationaal-Socialisten in Limburg.** — Volgens de Duitsche pers hebben de uitzettingen van Duitschers uit het Nederlandsche mijndistrict haar oorsprong in tendentieuze berichten van de Nederl. pers en moet worden geconstateerd, dat de beweringen van de Nederlandsche kranten geheel in strijd zijn met de feiten.
De werkelijke toestand is dat de kring Limburg van de N.S.D.A.P. reeds eenige weken geleden is ontbonden, vanwege de misverstanden en bezorgdheid bij de Nederlandsche regeering ontstaan. Er hebben geen oefeningen en geen officieele samenkomsten meer plaats. Zelfs de overschrijding van de grens tot deelneming aan oefeningen en samenkomsten op Duitsch gebied, is aan vroegere leden van den kring Limburg der N.S.D.A.P. verboden.
Voorts is het een verzinsel, wanneer wordt beweerd dat de vroegere kringleider eenige bevoegdheid of opdracht bezit om van Aken uit zijn vroegere werkzaamheid voort te zetten.
Van Duitsche zijde is dus alles geschied om de indertijd ontstane spanning weg te nemen. Men moet thans de verwachting uiten dat men ook aan Nederlandsche zijde niet kunstmatig nieuwe wrijvingen zal verwekken. **(Vorig bericht blz. 913 E.)**

E. **FINLAND. — Opgravingen. - Viking-graf.** — Te Makyla aan de Zuid-West kust van Finland heeft een arbeider, die greppels aan het graven was, een ouden zilveren drinkbeker, een speerpunt, een primitief type weegtoestel en gewichten gevonden.
Verdere uitgravingen brachten het geraamte van een vrouw te voorschijn, bronzen en zilveren armbanden, zilveren gespen en een oude sikkel, welke voorwerpen vermoedelijk alle met het lijk begraven waren.
Men gelooft een begraafplaats van de Vikings dateerend van 1000 jaar voor Chr. te hebben ontdekt.

F. **ENGELAND. — Vloot-Uitbreiding.** — De „Sunday Dispatch" meldt, dat de Engelsche minister van marine een belangrijke uitbreiding van de Engelsche vloot wil voorstellen. O.a. zouden er plannen bestaan voor den bouw van talrijke kruisers, torpedojagers en onderzeeërs. De Engelsche admiraliteit is van opvatting, dat deze uitbreiding der Engelsche vloot noodzakelijk is ter beveiliging van de voorziening van Engeland met levensmiddelen. Deze nieuwe schepen zouden niet onder het Londensche vlootverdrag vallen, daar zij weliswaar voor 1936 op stapel gezet, maar eerst na 1936 afgeleverd zullen worden.
(Sunday Dispatch) **(Vorig bericht blz. 728 B.)**
(Zie ook de recente berichten 920 I. en 921 L.)

G. **NEDERLAND. — Handel met Rusland.** — De bestellingen en orders, die Sovjet-Rusland in het eerste halfjaar van 1933 in Nederland plaatste, beliepen ongeveer *f* 7.4 millioen, d.w.z. een maandgemiddelde van ongeveer *f* 1.230.000, terwijl de Nederlandsche uitvoer naar de Sovjet-Unie in 1932 volgens de statistiek van den Nederlandschen buitenlandschen handel een maandgemiddelde van circa *f* 380.000 bereikte.
De orders en bestellingen in Juli 1933 hadden een totale waarde van circa *f* 1.400.000, zoodat in de eerste zeven maanden van 1933 een totaal bedrag van ongeveer *f* 8.8 millioen werd bereikt.
Hiervan werden aangekocht voor ongeveer *f* 1.56 millioen tin, terwijl de rest besteed werd aan kinine, sisal, thee, cacaoboonen, lompen en machines.
In de afgeloopen weken zijn in Nederland eenige producten aangekocht, die de Sovjet-Unie in de laatste jaren niet meer invoerde. Gekocht werden in Nederland ongeveer 300.000 K.G. varkens, ongeveer 350.000 K.G. spek en 3500 vaten haring.
Ook de bevrachting van Nederlandsche scheepsruimte is verder toegenomen en bereikte in het eerste halfjaar van 1933 een totaal van 302.000 Engelsche ton, tegen 233.000 Eng. ton in het geheele jaar 1932.
(Vorig bericht blz. 737 C.)

H. **NEDERLAND. — Twente en Japan.** —
De Heer Joan Gelderman geeft in de Econ. Stat. Ber. een overzicht van de Nederlandsche katoenindustrie in 1931-'32, waarin hij ten opzichte van de Japansche concurrentie o.m. zegt:
De handelsbelemmeringen schijnen in plaats van minder steeds heviger te worden en het prijsverschil met verschillende Japansche manufacturen is van dien aard, dat de concurrentie daartegen vrijwel hopeloos lijkt.
Het is echter zeer de vraag of deze toestand duurzaam is. Men kan aannemen, dat in Japan de aanpassing aan den verlaagden Yen-koers nog niet geheel heeft plaats gevonden en men mag verder rekening houden met het feit, dat bij een stijging van katoenprijzen het verschil in fabricatiekosten relatief kleiner wordt. Ook kan de Japansche industrie nog lang niet alle markten, die manufacturen importeeren, voorzien en wordt van de productie dezer Japansche fabrieken ruim de helft in het land zelve geconsumeerd.
De groote druk op de andere Oostersche markten, speciaal Nederl.-Indië, is waarschijnlijk ook te wijten aan het feit, dat Japan moest exporteeren om grondstoffen te kunnen koopen en dat de uitvoer naar een onbeschermde markt met lage invoerrechten, waar bovendien vlotte betaling kon worden verkregen, wel buitengewoon aanlokkelijk was. Het is volstrekt niet uitgesloten, dat bij meer normale omstandigheden in China en Mandsjoerije, Japan zich weer meer op die markten zal toeleggen, terwijl ook in Europa de verlaging der productiekosten steeds verderen voortgang maakt. Men ziet thans reeds, dat in verschillende fancy-goederen, waarbij niet alleen de prijs, doch ook de kleuren en de dessins meespreken, Manchester weer tegen Japan kan concurreeren en ook voor enkele andere goederen lijkt zulks op den duur niet onmogelijk. Al deze factoren werken echter niet onmiddellijk en de export-industrie is door de groote verliezen der laatste jaren reeds zoo verzwakt, dat zij daarop misschien niet zal kunnen wachten.
Het is dus zeker wel wenschelijk, om te trachten door verschillende maatregelen de industrie ten minste tijdelijk eenigen steun

te geven en op dit gebied is er voor onze regeering nog wel wat te doen, zoowel hier te lande als in Nederl.-Indië.
Een eenzijdige oriënteering op den Japanschen leverancier heeft groote bezwaren, zoowel politiek als economisch, terwijl de verkoop van Indische producten naar Europa toch ook verband houdt met de exportmogelijkheden van Europa naar Nederl.-Indië. Het belang van den inlandschen consument alleen mag niet den doorslag geven.

(Vorig bericht Textiel blz. 828 A.)

A. NEDERLAND. — Nieuwe industrie te Winterswijk. — De bodem in den Oosthoek van Gelderland heeft de laatste tientallen jaren wèl bewezen zéér rijk aan delfstoffen te zijn, gezien de gunstige resultaten inzake het aanboren van zout, steenkool en olie. De ongunstige tijdsomstandigheden zijn oorzaak, dat nog niet tot exploitatie van deze kostbare producten kon worden overgegaan. Behalve het verrichten van de noodige boringen van Rijkswege naar bovenstaande mineralen zijn in den loop dezer en het eind der vorige eeuw boringen verricht door Winterswijksche ingezetenen.
Evenals in Overijsel en Zuid-Limburg vertoont deze bodem in de omgeving van Winterswijk aan of bij de oppervlakte producten van zéér oude formaties. De wordingsgeschiedenis van dit deel en meer speciaal die der oudere lagen van den rotsgrond, staat in nauw verband met die van het Westen van Duitschland. Het gebied van Winterswijk vormt een deel van den westelijken hoogen rand van het z.g. bekken van Münster. De oudste vorming uit de triasformatie, welke hier en daar aan of bij de oppervlakte verschijnt, is de bovenste bontzandsteen of Röt. Men treft deze aan in de „Willinkbeek", o.a. van de laatste brug op Nederlandsch gebied tot de Rijksgrens. Het is een donkerroode en groengestekte leem, welke dieper in de aardkorst meestal harder wordt. Op deze bontzandsteen treft men in een deel van het „Vossenveld" z.g. Muschelkalk. Zij is van iets jongeren datum, doch nog uit de triasformatie. Deze z.g. muschelkalk is op grooter diepte verhard tot Dolomitisch gesteente. Aan de hand van gegevens der in 1931—1932 verrichte boringen werd nogmaals een uitgebreid onderzoek ingesteld op en bij genoemde terreinen, niet met het doel ertsen of delfstoffen op te sporen, doch om te zien of het gesteente, hetwelk aangeboord werd, bruikbaar kon zijn als fundeeringsmateriaal voor wegen. Het resultaat was zeer bevredigend. Proefboringen en ontgravingen werden verricht om de juiste plaats en dikte van den af te graven grond te bepalen.
Bepaald werd op welke terreinen de steenbank op niet meer dan vier à vijf meter beneden de oppervlakte lag. Den 15en November 1932 werd de eerste spade in den grond gestoken voor een groeve van ± 3600 M². oppervlakte bij een afgraafdiepte van ± 3 M. De geweldige hoeveelheid leem en muschelkalk, ± 21.000 M²., werd geheel met de hand afgegraven. Begonnen werd met den aanleg van een weg ter lengte van ± 3 K.M., loopende van het dorp Winterswijk naar de groeve. Dit materiaal is een van grijs tot blauw-groene kleur Dolomitisch gesteente. Volgens het jongste laboratorium-onderzoek is de drukweerstand ruim 2200 K.G. per cM². dus ruimschoots voldoende volgens de rijksvoorschriften van 1000—1200 K.G. per cM². Het gesteente is gelaagd en volgens deskundigen zeer geschikt als fundeeringsmateriaal. Vooral voor wegen, waarop een gesloten wegdek aangebracht wordt, b.v. van asphaltbeton, teersteenslag of slakken, is het, naar gebleken is, een goed fundeeringsmateriaal. De fundeering draait zich volkomen dicht, hetwelk door de moderne wegtechniek meer en meer gewenscht wordt.
Zoo is onze Nederlandsche nijverheid een bedrijf rijker geworden. En wel het eerste van dezen aard. Voor den Gelderschen Achterhoek kan dit van zeer groot belang blijken te zijn. Momenteel, nu het bedrijf aanvangt, geeft het reeds aan 35 arbeiders loonenden arbeid.
Over een oppervlakte van ± 3600 M². wordt het Dolomitische gesteente opgegraven.
Op 4 Aug. '33 werd de steengroeve officieel door den burgemeester van Winterswijk, den Heer Bosma, geopend.

B. NEDERLAND. — Beurskoersen en goederenprijzen. —

FONDSEN.	JANUARI		FEBRUARI		MAART		APRIL		MEI		JUNI		JULI	
	H.	L.	H.	L.	H.	L.	H.	L.	H.	L.	H.	L.	H.	L.
Philips' Gloeil. . .	136½	127½	129½	99½	119¼	103	129	108½	172	132	180	158½	185	162¼
Unilever	116	107½	113¼	93	105½	84½	88	81½	101 ex.	87	110½	95	108	94
Amst. Rubber . .	67	59½	61¼	49	58¾	50¾	69½	51	91½	67	95	77	111	84
Rubberprijs:														
Londen	2⅞d.	2⁹/₁₆d.	2⅝ d.	2⁹/₁₆d.	2⅞d.	2¹/₁₆d.	2⅞d.	2¹/₁₆d.	3⅞d.	2¹⁵/₁₆d.	4 d.	3⅝d.	4⅞d.	3¹⁵/₁₆d.
Handelsver. A'dam .	184¾	168¼	176	163	190	168	191	175½	244¾	196	248	221	243 ex.	215¼
Suikerprijs:														
New York ($ct.) .	2.80	2.68	2.85	2.65	3.05	2.85	3.37	2.95	3.48	3.27	3.53	3.40	3.65	3.48
Koninklijke . . .	164	150	153¾	133¾	150	134	155½	133¼	171½	152½	190¼	163	198 ex.	169½
Petroleumprijs:														
New York . . .	$ 1.22	0.97	0.97	0.97	0.97	0.97	0.97	0.97	0.97	0.77	1.07	0.90	1.47	1.07
Deli Maatschappij .	140	125	126¾	114	135	113	121	103	148	116	159	133	156	137

9 AUGUSTUS 1933.

C. NEDERLAND. — Bloembollensaneeringsplan 1933. — Het besluit van 28 Juli '33 tot toepassing van art. 9 der Landbouwcrisiswet op bloembollen bepaalt, dat gedurende het tijdvak van de inwerkingtreding van dit besluit tot 31 Juli 1934, het telen van bloembollen is verboden, tenzij met een door den minister verleende vergunning.
De vergunning kan uitsluitend worden verleend aan een aangeslotene voor den duur van een plantjaar. De vergunning geldt uitsluitend voor de perceelen vermeld in het bewijs van de vergunning en voor den persoon van den aangeslotene.
Het besluit bevat verdere bepalingen over hetgeen de vergunning moet inhouden, o.m. welk percentage van den grond mag worden beteeld. De minister is bevoegd van een en ander af te wijken, in het bijzonder van het percentage. Ook kan de vergunning geheel of gedeeltelijk worden overgeschreven op naam van een anderen aangeslotene. Ter verkrijging van een vergunning moet worden overgelegd een schriftelijk bewijs, dat door den betrokkene een nader door den minister vast te stellen percentage van den in het vorige plantjaar gewonnen oogst hetzij is ingeleverd, hetzij is gereserveerd.
De minister is bevoegd het percentage verschillend vast te stellen, al naar het betreft leverbaar of plantgoed en de onderscheidene soorten, kwaliteiten, variëteiten en maten der bloembollen. Het besluit krijgt den naam van Bloembollensaneeringsplan 1933.

(Vorig bericht Bloembollen 770 H.)

D. FRANKRIJK. — Onderwijzerscongres. - Algemeene staking in geval van oorlog. — Het Congres van den Franschen Onderwijzersbond heeft op 7 Aug. '33 met groote meerderheid een resolutie aangenomen, waarin verklaard wordt, dat ingeval van oorlog tot algemeene staking zal worden overgegaan.
Een ander voorstel, om ingeval van oorlog de aanwijzingen der internationale organisaties, i.c. het I.V.V. te volgen, werd verworpen met 669 tegen 61 stemmen. Verscheidene sprekers wezen op de noodzakelijkheid om niet aan het mobilisatiebevel te voldoen, zoodat, indien de aangesloten leden zich werkelijk achter de aangenomen resolutie scharen 600.000 mobilisatiebevelen onbeantwoord zouden blijven. Het verzet tegen de mobilisatie diende voorbereid te worden zoodat men ingeval van oorlog terstond tot tegen-mobilisatie zou kunnen overgaan en men handelend diende op te treden tegen munitiefabrieken, electriciteitscentrales, vliegvelden enz. ten einde op deze wijze den oorlog te saboteeren en onmogelijk te maken.

A. **UITVINDINGEN. — Echometer.** — De beroemde uitvinder Marconi houdt zich op het oogenblik bezig met de verbetering van zijn echometer, een instrument dat een totalen ommekeer zal veroorzaken op het gebied van zee- en luchtvaart. Door middel van dit toestel kan men onmiddellijk aflezen hoe ver de zeebodem onder de oppervlakte van het water ligt, alsmede den afstand bepalen tusschen een vliegmachine en de aarde. In de oorlogsschepen van de Italiaansche marine zijn de instrumenten reeds aangebracht.
Vervolgens werkt Marconi nog steeds aan de verbetering der radiotoestellen voor microgolven, met een lengte van een tiende millimeter.

B. **FRANKRIJK. — Staatsloterij.** — De Fransche regeering heeft de staatsloterij, welke 21 Mei 1836 verboden was, weer ingesteld en de minister van Financiën heeft haar gereorganiseerd.
Er zullen voor de staatsloterij tien millioen loten van 100 frs. uitgegeven worden. Er is één prijs van 5 millioen frs. en er zijn 15 van één millioen. Daarnaast vele lagere prijzen, tot aan 200 frs. Deze bedragen zullen aan de winnaars uitgekeerd worden zonder eenigen aftrek van belastingen. De eerste trekking zal waarschijnlijk 11 November a.s. plaats hebben. Deze trekking geschiedt volgens een eigenaardig systeem n.l. aldus, dat er voor den laagsten prijs, frs. 200, slechts één nummer getrokken wordt, b.v. 5. Op alle loten die een nummer hebben, eindigend op een 5 valt dan frs. 200. Voor de serie van prijzen frs. 10.000 worden twee cijfers getrokken, b.v. 23. Alle houders van loten met nummers eindigend op 23 krijgen dan dien prijs. Voor de prijzen hooger dan frs. 10.000 worden telkens getallen getrokken met een cijfer meer. Wanneer iemand dus een boekje koopt met 10 loten van opeenvolgende nummers krijgt hij beslist een prijs van frs. 200. Het voordeel van deze methode van trekken, aldus de Fransche kranten, is, dat zij gemakkelijk geschiedt en dat de aankondiging van den uitslag in enkele regels is weer te geven, n.l. de getallen die getrokken zijn. Elke houder van loten kan dan ook zelf nagaan hoeveel prijzen hij getrokken heeft.

C. **ANDORRA. — Politieke moeilijkheden.** — In de republiek Andorra, in de Oostelijke Pyreneeën, met een oppervlakte van 452 K.M.^{2} en een bevolking van 5200 zielen, heerschen politieke moeilijkheden.
Het „Tribunal des Corps" kwam in Juni bijeen, ontbond den algemeenen raad en ontzette den president van den raad voor een jaar uit zijn macht. De onlangs daaruit voortkomende agitatie, en het plotselinge opduiken van drie nieuwe politieke partijen zouden geheel het werk van den afgezetten president en zijn partijgenooten zijn, die onder den dekmantel van een volksbeweging hun verloren macht trachtten te herwinnen. Tot de algemeene verkiezingen van September zal er dus geen regeerende autoriteit in Andorra zijn, behalve de Fransche en Spaansche vertegenwoordigers van de regenten. (El Heraldo de Madrid)

D. **ENGELAND. — Economische Wereldconferentie.** — De delegaties van het Britsche Rijk ter Econ. Conferentie hebben op 25 Juli '33 een verklaring gepubliceerd, geteekend door alle gedelegeerden met uitzondering van de Ieren.
O.m. bevat deze verklaring de volgende punten:
Een vermindering of opheffing van de belemmeringen tusschen de landen, gelijk te Ottawa werd overeengekomen, zal niet alleen den goederenhandel tusschen deze landen vergemakkelijken, maar ook den wereldhandel ten goede komen. De delegaties meenen dat de regeeringen moeten volharden bij een politiek, gericht op het doen stijgen der prijzen totdat het evenwicht hersteld is. De aldus bereikte toestand zal dan gestabiliseerd dienen te worden. Het uiteindelijk doel van de monetaire politiek behoort te zijn: terugkeer tot een bevredigenden internationalen gouden standaard.
De delegaties erkennen het belang van stabiliteit der valuta tusschen de landen van het Rijk. Het toetreden van andere landen tot een politiek van gelijke richtlijnen zou het mogelijk maken, valuta-stabiliteit over een nog grooter gebied te bereiken. Dit laatste besluit komt echter neer op de schepping van een groot sterling-blok, waartoe ook andere landen kunnen toetreden. **(Vor. ber. Econ. Wereldconf. 916 C.)**

E. **OPGRAVINGEN. — Romeinsche beschaving in de Sahara.** — Een Fransche expeditie, onder leiding van prof. Maurice Reygasse, den directeur van het ethnografisch museum te Algiers, heeft midden in de Sahara, n.l. op de hoogvlakte van Ahaggar, belangwekkende overblijfselen van Romeinsche cultuur aangetroffen.
Het was reeds eerder bekend, dat zich hier op dit plateau een antieke graftombe bevindt, welke, naar verluidt, het stoffelijk overschot bevat van Tin Hinan, de eerste koningin der Toearegs, de hamietische Berberbevolking der Sahara. Deze koningin was afkomstig uit de omgeving van het voormalige Carthago. Een ander onderzoek ter plaatse heeft onlangs aangetoond, dat zich in deze graftombe een vrouwenskelet bevindt, hetwelk getooid was met vele fraaie sieraden van edel metaal. Bovendien werd hier nog een schaal gevonden, geheel gevuld met Romeinsche munten uit den tijd van Konstantijn den Grooten.
De geheele bouwstijl is echter geenszins Berbersch, doch typisch Romeinsch. Er zijn velerlei metalen gebruiksvoorwerpen in de verschillende zalen gevonden. Deze recente vondsten zijn vooral daarom zoozeer belangrijk, omdat zij een nieuw licht werpen op het probleem der Romeinsche invloeden in de Sahara.

10 AUGUSTUS 1933

F. **IERLAND. — Fascisme. - Program der „blauwhemden."** — Generaal O'Duffy, de leider der Ierse fascistische „Nationale Garde", die ook wel „Blauwhemden-organisatie" wordt genoemd, heeft op 8 Aug. te Dublin een verklaring over zijn politieke plannen afgelegd, die hij in de volgende drie punten samenvatte:
1o. Nationale vereeniging der bevolking.
2o. Het doen verdwijnen van de verschillende politieke partijen.
3o. Vastberaden strijd tegen het communisme.
Een dergelijke politiek is naar de meening van den generaal ook het best geschikt om een vreedzame vereeniging tusschen Noord- en Zuid-Ierland tot stand te brengen. **(Vorig bericht blz. 920 C.)**

G. **DUITSCHLAND. — Rechtsgelijkheid.** — Freiherr von Rheinhaben, die sedert 2 Febr. '33 Duitschland vertegenwoordigd heeft bij de ontwapeningsbesprekingen te Genève, heeft volgens Wolff voor de radio een rede gehouden over het onderwerp: „Geen ware vrede zonder Duitsche rechtsgelijkheid." Hij betoogde, dat de groote mogendheden den 11den December 1932 uitdrukkelijk Duitschlands fundamenteele aanspraken op rechtsgelijkheid binnen een systeem van veiligheid hebben erkend. Als Frankrijk zich met kwalitatieve rechtsgelijkheid tevreden stelt en er zelfs van afziet de kwestie der demilitarisatie van het Rijnland op te werpen, aldus spreker, dan beteekent dat een verregaande tegemoetkoming en de bereidheid om naar een overeenstemming te zoeken. Toch worden door Frankrijk aan de ontwapening ook moeilijkheden in den weg gelegd. Het door Frankrijk voorgestane systeem van een vierjarige internationale contrôle op de thans reeds bestaande wapenvoorraden beteekent een welbewuste verloochening van eenstemmig verkregen conferentie-besluiten. Von Rheinbaben achtte echter overeenstemming mogelijk in het kader van het vier-mogendhedenpact. Zulk een accoord zou echter ook in hooge mate afhankelijk zijn van Engelands gevoel van verantwoordelijkheid.
(Vor. ber. Gelijkgerechtigdheid 523 E.)

A. **TOKIO. — Bevolking.** — Uit de in Tokio gehouden volkstelling is gebleken dat er 5.837.319 personen wonen. De bevolkingsdichtheid bedraagt 3346 per vierkanten kilometer.

B. **OOSTENRIJK. — Conflict met Duitschland. - Italiaansche démarches.** — Het Stefani-agentschap publiceert de volgende mededeeling: In verantwoordelijke Romeinsche kringen geeft men eenige bijzonderheden over de jongste interventie te Berlijn naar aanleiding van de Duitsch-Oostenrijksche betrekkingen.
Toen von Papen in Juli j.l. naar Rome kwam, heeft Mussolini zijn aandacht gevestigd op den toestand in geheel Europa, de Italiaansch-Duitsche betrekkingen en op de noodzakelijkheid van ontspanning tusschen Oostenrijk en Duitschland, in het belang van de relaties tusschen deze twee landen en tusschen die landen en de andere naties.
Von Papen heeft daarop verklaard, dat hij Hitler op de hoogte zou stellen, hetgeen inderdaad door hem is geschied. De besprekingen over dit onderwerp werden voortgezet tusschen de vertegenwoordigers der beide regeeringen en waren steeds van den meest discreten en vriendschappelijken aard.
Men is in Romeinsche kringen van meening, dat het in de toekomst absoluut noodzakelijk is, dat een einde komt aan de opeenvolgende incidenten, opdat spoedig de normale betrekkingen tusschen Weenen en Berlijn worden hersteld. **(Vorig bericht blz. 926 E.)**

C. **BELGIE. — Markenovereenkomst. - Compensatiekas gevormd.** — De onderhandelingen, die tusschen België en Duitschland gevoerd zijn na de beslissing der rijksregeering om de bedragen der, volgens de overeenkomst van 1929 verschuldigde, maandelijksche betalingen als vergoeding der tijdens den wapenstilstand in België achtergelaten marken, niet meer naar België over te maken, hebben niet tot een accoord mogen leiden.
De Belgische regeering had de Duitsche regeering tot den 10en Augustus den tijd gegeven te antwoorden op haar voorstellen betreffende het aangaan eener nieuwe overeenkomst.
Aangezien echter tot op 9 Augustus geen antwoord van de Duitsche regeering is ontvangen, zal de Belgische regeering thans overgaan tot het vormen eener compensatie-kas. Deze maatregel zal ten spoedigste ten uitvoer worden gebracht, aangezien de markenovereenkomst van 1929 een betaling op 15 Augustus voorziet. **(Vorig bericht blz. 925 A.)**

D. **DUITSCHLAND. — Dalende werkloosheid.** — Het aantal bij de arbeidsbureaux ingeschreven werkloozen is, meldt Wolff's bureau, met 358.500 tot 4.468.500 op 31 Juli 1933 gedaald. Gedeeltelijk moet deze belangrijke daling worden verklaard door het feit, dat thans voor de eerste maal de bij den vrijwilligen arbeidsdienst te werk gestelden niet meer bij de werkloozen zijn gerekend. Hierdoor is het aantal werkloozen met ca. 150.000 gedaald. Aan den anderen kant is het cijfer echter weer gestegen, doordat een groote schare „onzichtbare" werkloozen zich in verband met de toegenomen werkgelegenheid weer heeft laten inschrijven. In Februari werd op de 1000 inwoners het recordaantal van 96,2 werkloozen geteld, den 31sten Juli was dit cijfer nog slechts 71,6. Dit gemiddelde geldt echter voor het geheele rijk; in verschillende dichtbevolkte streken, zooals Saksen en Brandenburg, is het veel hooger, n.l. in Saksen 111 op 31 Juli tegen 143,2 in Februari en resp. 102,2 tegen 127,3 in Brandenburg. In Oost-Pruisen is het gemiddelde resp. 12,7 tegen 58,1, terwijl ook in Pommeren, Beieren en Zuidwest-Duitschland de cijfers beneden het rijksgemiddelde blijven. In alle beroepen is een verruiming van de werkgelegenheid merkbaar. **(Vor. ber. 726 C.)**

E. **NEDERLAND. — Huurverlaging.** — „De verhouding tusschen huur en inkomen is algemeen in ongunstigen zin gewijzigd, ten gevolge van het feit, dat de inkomens gedaald zijn, terwijl de huren in de meeste gevallen niet, of niet in evenredigheid gedaald zijn," aldus een der conclusies van een enquête, welke het „Ned. Instituut voor Volkshuisvesting en Stedebouw" heeft ingesteld naar de urgentie van huurverlaging en de, in verband daarmede te treffen maatregelen. O.m. wordt noodig geacht, dat het nieuwe huurpeil der woningwet-woningen overeenkomt met den gematigden marktprijs. De huurbepaling der particuliere woningen dient vrij gelaten te worden. De rente der woningwet-voorschotten moet verlaagd worden.
De commissie, welke het thans gepubliceerde rapport uitbracht over de urgentie van huurverlaging en de te treffen maatregelen, bestond uit jhr. M. J. I. de Jonge van Ellemeet en mr. D. Hudig namens het Instituut, dr. C. van den Berg (Ver. van Ned. Gemeenten), J. Bommer (Nat. Woningraad) en P. H. het Lam (Ned. Bond van Huis- en Grondeigenaren en Bouwondernemers). Secretaris was drs. J. W. Spaargaren Jr.

F. **ECONOMISCHE KRONIEK. — 1 Januari 1933—1 Juli 1933.** — In vervolg op onze Economische Kroniek van 27 Januari 1933 (blz. 665 F.) geven wij onderstaande Economische Kroniek, die wij aan het Bank-nummer van het Algemeen Handelsblad van Juli 1933 hebben ontleend.

1 Jan. Oprichting der N.I.V.A.S.
2 Jan. Deviezenregeling tusschen Nederland en Duitschland tot stand gekomen. — Inschrijving geopend op *f* 239 mill. 4% staatsleening 1933. — Besluit tot liquidatie der Cosach.
7 Jan. Vleeschinvoer in België beperkt.
8 Jan. Disconto in Italië verlaagd van 5 tot 4%.
10 Jan. Aansluiting der Fransche Viscose-zijdefabrieken bij het Duitsche verkoopssyndicaat.
12 Jan. De 4% Ned. Staatsleening 1933 volteekend.
13 Jan. Het Huis van Afgevaardigden in de Ver. Staten neemt het „allotment-plan" aan.
14 Jan. Landbouwblok in de Ver. Staten dient een inflatievoorstel in. — Uitgifte in Nederland der Comp. des Chemins de Fer du midi ad frs. 100 mill. — De Banque Renaud staakt de betalingen.
15 Jan. De „Stillhalte"-besprekingen te Londen beëindigd. Geen difinitieve besluiten genomen. — Moratorium van 3 jaar voor de buitenlandsche schulden van Zuid-Slavië.
22 Jan. Frankrijk verdubbelt het invoerrecht op aardappelen.
27 Jan. Sluiting Fordfabrieken in verband met loonconflict.
28 Jan. Kabinet-von Schleicher in Duitschland afgetreden. — Val van het kabinet-Boncour. — 95% der Engelsche thee-ondernemingen verklaren zich voorstanders van het Theerestrictie-plan.
29 Jan. De Valera behaalt de meerderheid bij de verkiezingen in Ierland.
30 Jan. Hitler benoemd tot Rijkskanselier van Duitschland. — Nieuwe leening Amsterdam ad *f* 10 mill.
31 Jan. Daladier kabinetsformateur in Frankrijk.
1 Febr. De productie van carrosserieën bij Ford hervat. — Uitgebreid crisisprogramma door de Deensche regeering afgekondigd.
2 Febr. Duitsche Rijksdag ontbonden. — Principieele overeenstemming bereikt in het conflict tusschen de Anglo Persian Oil Cy. en de Perzische regeering.
3 Febr. Loonsverlaging bij de Ned. Spoorwegen aanvaard.
4 Febr. De „Vorwärts" in Duitschland verboden. — Inschrijvingen op de 4½% leening Amsterdam ad *f* 10 mill. ten volle toegewezen.
5 Febr. Staat van beleg in Roemenië.
6 Febr. Muiterij op „De Zeven Provinciën". — Pruisische regeering afgezet.
7 Febr. Pruisische landdag ontbonden.
10 Febr. „De Zeven Provinciën" geeft zich over. — Herstel gouden standaard in Polen.
14 Febr. Fransche Kamer aanvaardt het begrootingsplan. — Ontwerp ingediend tot machtiging van den minister van Financiën omtrent uitgifte van ten hoogste *f* 350 mill. voor consolidatie en conversie. — Dr. Luther verklaart, dat Duitschland geen valuta-experimenten zal ondernemen. — Bankmoratorium afgekondigd in den staat Michigan. Ineenstorting der Union Guardian Trust Co.
15 Febr. Tweede Kamer ontbonden. — Nederl. Syndicaat neemt *f* 60 mill. 3-maands promessen der Fransche staatsspoorwegen over.
16 Febr. Belgisch Kabinet afgetreden. — Terugbetaling Duitsch overbruggingscrediet. — Enkele banken in Michigan heropend. Toestand rustig. — Mislukte aanslag op president Roosevelt.
17 Febr. Senaat der Ver. Staten neemt resolutie aan tot afschaffing van het drankverbod. — Resultaten der nieuwe „Stillhalte"-onderhandelingen: verlaging rentevoet en vermindering der credieten.
18 Febr. Gouverneur van Michigan gemachtigd tot verlenging van het moratorium.
19 Febr. Verhooging Duitsche invoerrechten voor landbouwproducten en visch. — Senaat der Ver. Staten keurt het plan tot beperking der katoenproductie goed.

20 Febr. Demonstratieve staking te Parijs tegen bezuinigingsvoorstellen der regeering.
21 Febr. Nieuw Handels- en Scheepvaartverdrag tusschen Nederland, België en Luxemburg.
22 Febr. Bankmoratorium in Michigan verlengd. Gedeeltelijke uitbetaling der „Deposits".
23 Febr. Finland toegetreden tot de Conventie van Oslo. — Verdere opschorting gouden standaard in Zweden. — Theerestrictie bij de regeering aanhangig gemaakt.
25 Febr. Noorsche regeering treedt af. — Wet op de bankcontrôle in Indiana (Ver. Staten) van kracht. — Banksluiting in Maryland.
26 Febr. Wet aangenomen inzake contrôle op staats- en nationale banken in de Ver. Staten.
27 Febr. Nationaal-Socialistische partij opgericht in Portugal.
28 Febr. Rijksdaggebouw te Berlijn afgebrand. — Conferentie Mussolini-Hitler.
1 Maart. Noodverordening tegen terreur afgekondigd in Duitschland. — Transfer voor den dienst op de Intern. Oostenrijksche leening wederom gestaakt.
2 Maart. Uitbreiding Amerikaansch bankmoratorium.
3 Maart. Nieuwe overeenkomst onderteekend inzake schulden der Duitsche landen en gemeenten. — Federal Reserve Bank te New York verhoogt het disconto van 2½ tot 3½%. — Bankmoratorium voor den staat Washington. — Verlenging Duitsch Herdiscontocrediet. Verlaging van den rentevoet.
4 Maart. Amerikaansche Faillissementswet door Hoover onderteekend. — Nieuwe Beiersche leening overteekend. — Beurssluiting in geheel Amerika. Bankmoratorium in den staat New York. — Ambtsaanvaarding van president Roosevelt.
5 Maart. President Roosevelt vraagt in zijn inauguratierede volmachten gelijk in oorlogstijd. — Valutahandel in de Ver. Staten opgeschort. Vrees voor inflatie.
6 Maart. De Duitsche verkiezingen een succes voor Hitler. Centrum verliest sleutelpositie. — Embargo in de Ver. Staten op den uitvoer van goud en zilver. Algemeene Bank-holiday. — Nieuwe Pruisische Landdag. Meerderheid voor de regeering. — Goederenmarkten in de Ver. Staten eveneens gesloten. — Invoerrecht op eieren in Duitschland vertienvoudigd. Kaasinvoerrechten verdubbeld.
7 Maart. Voorstel inzake uitgifte van noodgeld en clearinghouse-certificaten in de Ver. Staten.
8 Maart. Uitgifte Fransche consolidatieleening goedgekeurd. — Vele banken in de Ver. Staten heropend. Echter beperkte uitbetaling der „deposits". — Verlaging spoorwegtarieven in Nederland goedgekeurd. — Het program Roosevelt. Handhaving van den gouden standaard. Geen uitgifte van noodgeld.
9 Maart. Scheiding der bank- en effectenafdeeling der National City Bank. — In de Ver. Staten geen staatsgarantie voor „deposits". Federal Reserve Banken hervatten disconteering. Verbod voor kapitaaluitvoer.
10 Maart. Betooging tegen Joodsche warenhuizen in Duitschland. — President Roosevelt dient machtigingswet in. Heropening gezonde banken. Contrôle op het geheele bankwezen. Congres neemt bankwet aan. — President Roosevelt onderteekent bankwet. Woodin verwerpt inflatie.
11 Maart. Bezuinigingsprogram van president Roosevelt.
13 Maart. Samenwerking tusschen de Federal Reserve Banken en de circulatiebanken van Engeland en Frankrijk.
14 Maart. Heropening der banken in de Ver. Staten. Kalme stemming. Stortingen overtreffen uitbetalingen. Valuta-dictator benoemd.
15 Maart. Heropening beurzen en een aantal goederenmarkten in de Ver. Staten. Geen gebruik meer van staatscrediet voor zwakke banken. — Wet op licht bier in de Ver. Staten door het Huis van Afgevaardigden goedgekeurd. — Het plan-Jäger inzake de saneering der Rijnscheepvaart definitief verworpen. — Beurs te New York bij heropening willig gestemd.
16 Maart. Maatregelen van president Roosevelt ter controleering van den tarwe-oogst. — Uitnoodiging voor de gouverneurs ter bespreking van de beperking der Amerikaansche petroleumproductie.
17 Maart. Dr. Luther afgetreden als president van de Duitsche Rijksbank. Dr. Schacht opvolger.
18 Maart. Uitgifte 2½% conversieleening in Engeland.
19 Maart. Chamberlain verklaart, dat Engeland niet meer tot den vrijhandel zal terugkeeren. — Dr. Schacht verklaart dat Duitschland zijn handelsschulden zal erkennen en dat de Mark zal worden gehandhaafd.
20 Maart. Overeenstemming bij het werkcomité inzake de theerestrictie. — Nieuwe bankmoeilijkheden in Oostenrijk.
22 Maart. De meeste banken in de Ver. Staten heropend. — Inschrijvingen op ƒ 50 mill. schatkistbiljetten tot een bedrag van ƒ 101.915.000.
23 Maart. Hitler's regeeringsverklaring. Bevordering particulier initiatief. Geen valuta-experimenten.
24 Maart. Duitsche machtigingswet aangenomen. — Moratorium afgekondigd op Cuba. Verlaging van den rentevoet.
25 Maart. Ontwerp „Machtigingswet" ingediend bij de Tweede Kamer ten behoeve van den landbouw.
27 Maart. Japan treedt uit den Volkenbond.
28 Maart. Fransche Consolidatieleening sterk overteekend. — Petroleumconferentie in Amerika. Contrôle overwogen.
29 Maart. Belangrijke salarisverlaging der Amerikaansche ambtenaren.
30 Maart. Geen verhooging der belastingen en verlaging der salarissen in Frankrijk. Geen strengere contrôle der bankrekeningen. — President Roosevelt dient een ontwerp in inzake contrôle van nieuwe uitgiften. — 3-Jarig moratorium voor de Landesbank der Rheinprovinz. — Moratorium voor de buitenlandsche schulden van Columbia.
31 Maart. Senaat der Ver. Staten keurt fondsvorming goed ter bestrijding der werkloosheid.
1 April. Jodenboycot in Duitschland begonnen. — Ontbinding van alle Duitsche parlementen. — Moratorium op Cuba. — Tekort begrootingsjaar in Engeland ruim £ 3 mill.
3 April. Amerikaansche actie tot boycot van Duitsche goederen. — Huis van Afgevaardigden der Ver. Staten keurt wetsontwerp inzake dertigurige arbeidsweek goed. — President Roosevelt dient wetsontwerp in inzake verlaging der invoerrechten.
5 April. Terugbetaling Herdisconto-crediet der Duitsche Rijksbank. — Nieuwe regeling der Turksche schulden. — Amerikaansche emissie schatkistbiljetten sterk overteekend.
6 April. Gouduitvoer voor handels- en andere doeleinden in de Ver. Staten wederom toegestaan bij bijzondere vergunning.
7 April. Disconto te New York met ½% verlaagd.
8 April. Rijksstadhouders in Duitschland aangesteld.
10 April. Mr. L. J. A. Trip benoemd tot vice-president der Bank voor Intern. Betalingen.
11 April. Göring minister-president van Pruisen.
13 April. Cordell Hull stelt een program voor de Economische Wereldconferentie op.
14 April. Huis van Afgevaardigden keurt wetsontwerp goed inzake herfinanciering van landbouw-hypotheken.
18 April. Nieuwe onrust over monetairen toestand der Ver. Staten.
19 April. Britsch embargo op Russische goederen.
20 April. Ver. Staten schaffen den gouden standaard af. Daling van den dollarkoers. — President Roosevelt's verklaring. Stijging der goederenprijzen beoogd. Machtiging gevraagd tot devaluatie van den dollar en wederaanmunting van zilver.
21 April. Machtigingswet ingediend om president Roosevelt te belasten met het instellen van een nieuwe valuta.
22 April. MacDonald te New York aangekomen. — Inflatieamendement op de landbouwwet als afzonderlijk wetsontwerp ingediend. — Ver. v. d. Effectenhandel vormt commissie voor de goudclausule. — Engelsch-Russische handelsbetrekkingen verbroken.
24 April. Herriot te Washington aangekomen. — Engelsche en Amerikaansche deskundigen besluiten tot gelijktijdige stabilisatie van £ en $. — Overeenkomst tusschen Oesterreichische Credit Anstalt en buitenlandsche crediteuren gesloten. — Canada geeft gouden standaard geheel prijs.
26 April. Ontslagaanvrage van het ministerie-Ruys. — Nieuwe premieleening (C & D-leening) Amsterdam ten volle toegewezen.
27 April. Verdere verbetering der Amerikaansche staalindustrie — Verkiezing der Tweede Kamer. De A.-R. partij wint 2 zetels, de S.D.A.P. verliest er 2.
28 April. Douane- en credietverdrag met Duitschland officieus bekend gemaakt.
29 April. Tariefbestand voor de geheele wereld voorgesteld. — Engelsche banken verstrekken crediet op korten termijn aan de Fransche Schatkist.
30 April. Coupons dollarleeningen der Fransche steden worden in goud betaald.
2 Mei. Betaling Amerikaansche coupons in papier. — Dr. H. Colijn kabinetsformateur.
4 Mei Couponbetaling Amerik. Staatsfonden op papier-basis. — Amerikaansch inflatie-ontwerp door Huis van Afgevaardigden aangenomen.
5 Mei. Uitbreiding Engelsch valuta-egalisatiefonds — Wet inzake reorganisatie der spoorwegen bij den Amerik. Senaat ingediend.
6 Mei. Mr. Trip geeft een nieuwe geruststellende verklaring omtrent de positie van den gulden.
7 Mei. De Fransche regeering verklaart wederom den gouden standaard te zullen handhaven.
10 Mei. Overeenstemming bereikt inzake verlaging van den rentevoet in Duitschland. — Prof. dr. A. v. Gijn overleden. — Twee commissarissen der Ver. Glanzstoff gearresteerd.
11 Mei. Paraguay verklaart Bolivia den oorlog. — Amerik. Senaat keurt wetsontwerp inzake inflatie en steun aan den landbouw goed. — Aantal onuitgevoerde orders der U. S. Steel voor het eerst sedert Nov. 1932 toegenomen.
12 Mei. De Nederlandsche Bank verhoogt het disconto met 1%.
13 Mei. Organisatie-commissie der Econ. Wereldconferentie aanvaardt tarievenbestand. — President Roosevelt onderteekent het wetsontwerp inzake steun aan den landbouw en de inflatie. — Ruim 10.000 petroleumbronnen in Texas gesloten wegens te lage prijzen. — De couponbetalingen der Youngleening in landen met gedeprecieerde valuta op papier-basis.
15 Mei. Dr. Schacht zal een conferentie bijeenroepen van buitenlandsche obligatiehouders. — Ook de coupons der Dawesleening worden betaald op papier-basis.
17 Mei. Opdracht aan Dr. Colijn tot vorming van een crisiskabinet. — De Vredesboodschap van president Roosevelt.
18 Mei. Gematigde rede van Hitler inzake de buitenlandsche politiek. — President Roosevelt verzoekt machtiging tot uitgave van $ 3,3 milliard ter bestrijding der werkloosheid.
19 Mei. Invoerbeperkingen van snijbloemen en levende planten in Zwitserland. — Theerestrictie in Br.-Indië 26 Mei van kracht.
20 Mei. Wetsontwerp ingediend inzake regeeringscontrôle der petroleumindustrie in de Ver. Staten. — Nieuwe besprekingen inzake een rubberrestrictie aangevangen.
23 Mei. Het nieuwe ministerie-Colijn gevormd.
24 Mei. Wapenstilstand tusschen China en Japan. — Begin bankonderzoek in de Ver. Staten. Mededeelingen van Morgan.
26 Mei. Amerik. Senaat neemt voorstel inzake regeeringswaarborg der bankdeposito's aan. — De Federal Reserve Bank te New York verlaagt het disconto van 3 tot 2½%.
27 Mei. President Roosevelt dient wetsontwerp in tot nietigverklaring der goudclausule. — Braziliaansche koffie-uitvoer vastgesteld op 70% van den totalen oogst.
30 Mei. Uiteenzetting van Dr. Schacht op de Berlijnsche Transferconferentie.
31 Mei. Regeeringsverklaring van Dr. Colijn.
1 Juni. Juni-coupon der 5% dollarleening Antwerpen wordt betaald op papier-basis.
3 Juni. De Duitsche crediteuren-conferentie heeft geen nuttig resultaat opgeleverd.
4 Juni. Tekort der Amerik. Schatkist gedaald van $ 2.680 tot $ 1.684 mill.

6 Juni. President Roosevelt teekent wetsontwerp tot afschaffing der goudclausule. — De Refico verstrekt een leening van $ 50 mill. aan China, waarvan $ 40 mill. voor den aankoop van Amerikaansche katoen en $ 10 mill. voor graan.
8 Juni. Overeenkomst inzake stabilisatie en contrôle op de Zuid-Afrikaansche diamantmarkt. — Vier-mogendhedenpact onderteekend. — Transfer-moratorium afgekondigd voor de Duitsche buitenlandsche schulden. — Enquête der Nederl. Bank inzake Nederlandsche vorderingen op Duitschland ingesteld.
9 Juni. Rijksbank deelt aan de Duitsche regeering mede, dat zij op 1 Juli voorloopig de toewijzing van deviezen moet staken voor alle betalingen uit hoofde van schulden voor 1 Juli 1931 aangegaan. De „Stillhalte"-schulden worden uitgezonderd. De schuldenaren moeten de betalingen voortzetten in marken, welke betalingen worden gestort in een Conversie-kas.
11 Juni. Aantal onuitgevoerde orders der U. S. Steel verder gestegen. — Japansche wet inzake contrôle van den uitvoer goedgekeurd.
12 Juni. De Economische Wereldconferentie te Londen geopend.
13 Juni. De Refico verlaagt den rentevoet der leeningen met 1½%.
15 Juni. Volgens het rapport van de financieele commissie van den Volkenbond is de economische positie van Oostenrijk verbeterd.
16 Juni. Dr. Colijn benoemd tot voorzitter der Economische Commissie der Wereldconferentie. — Door de verdaging van het Congres is president Roosevelt voor 6 maanden dictator geworden. — Belangrijke valutabesprekingen te Londen. Pariteit der stabilisatie leidt tot meeningsverschillen.
17 Juni. Opzienbarende nota van Hugenberg te Londen. Eisch tot het verkrijgen van koloniën door Duitschland. — Nieuwe prijsverhooging in de Ver. Staten van petroleum.
20 Juni. Amerikaansch voorstel ingediend inzake een internationaal herstel van den gouden standaard.
22 Juni. De Economische Wereldconferentie spreekt zich uit tegen een subsidieering van de scheepvaart.
23 Juni. Kritiek stadium der economische conferentie. De Amerikaansche delegatie acht een valutastabilisatie overbodig. — In de Ver. Staten is een congres geopend ter bespreking van de concurrentie in de petroleumindustrie.
24 Juni. Een brief van Sir Deterding aan het bestuur der Mij. v. Nijverheid ten gunste van een inflatie in Nederland.
27 Juni. Een nieuwe geruststellende verklaring van Mr. Trip en minister Oud. Gemeenschappelijk front der vier goudlanden.
28 Juni. Dr. Schacht verklaart zich bereid tot rantsoeneering van het transfer voor den dienst der buitenlandsche leeningen. De crediteuren blijven echter protesteeren.

(Algemeen Handelsblad)

(Vorige Recapitulatie blz. 665 F.)

11 AUGUSTUS 1933

A. **NEDERLAND. — Begrooting 1934 - Omzetbelasting.** — De minister van Financiën, mr. Oud, heeft op 28 Juli '33 bij de behandeling van het wetsontwerp tot heffing van een omzetbelasting, eenige mededeelingen gedaan over plannen der regeering op financieel gebied.
Kort samengevat komen deze hierop neer: Onomstootelijk staat vast, dat bij handhaving van alle bestaande tijdelijke heffingen reeds op een tekort van omstreeks *f* 100 millioen op de begrooting 1934 zal zijn te rekenen. Daarnaast zal de crisisdienst aan die begrooting zeer zware eischen gaan stellen, omdat de financiering van deze uitgaven nu ten laste van het gewone budget komt.
Opbrengst der omzetbelasting, inclusief weeldeverteringsbelasting, wordt voor 1934 geraamd op *f* 85 millioen. De Regeering overweegt:
1e. maatregelen om het spoorwegtekort zoo spoedig mogelijk te doen verdwijnen;
2e. heffing van een crisisinkomstenbelasting;
3e. invoering van een couponbelasting;
4e. verdere bezuiniging op den Staatsdienst (o.m. op salarissen).
Aan het vraagstuk der belasting van het vermogen in de doode hand wordt mede aandacht geschonken. Een voorstel tot heffing-in-eens over te gaan is van de regeering niet te verwachten.

(V. b. Begrooting 1934: 925 D.; Omzetbel. 852 F.)

B. **ONDERWIJS. — Montessori.** — Te Amsterdam werd op 29 Juli '33 het 3de internationale Montessoricongres geopend. Dr. Montessori, die persoonlijk aanwezig was en van wie een bezielenden invloed uitging, verklaarde, dat deze bijeenkomst eigenlijk het eerste onafhankelijke Montessori-congres kon worden genoemd.
In het congresgebouw was een tentoonstelling georganiseerd van werk van Montessori-leerlingen uit tal van landen. Van het Montessori-leermiddelhuis was een afdeeling ingericht.
Dr. Montessori hield eenige voordrachten, terwijl van de verschillende demonstraties die van Mevr. Joosten met rekenmateriaal en die van Mevr. Braun (Weenen) betreffende rythme en muziek bijzondere belangstelling trokken.
Ook de bezoeken aan de gemeentelijke Montessorischolen en de Amsterdamsche Montessorischool waren voor de buitenlandsche deelnemers zeer interessant. Volgens dr. Montessori zelf, is haar methode in Nederland het best begrepen.
Ook het Montessori-lyceum, een inrichting eenig in haar soort, werd bezocht. Deze eerste proefneming met voortgezet onderwijs trok de bijzondere aandacht der congressisten. Verschillende van de op het lyceum werkzame vakdocenten gaven uitleg van de wijze waarop zij hun leerstof hebben ingericht, om de zelfwerkzaamheid der leerlingen zooveel mogelijk te bevorderen. **(V. b. Onderwijs 919 C.; Montessori 889 C.)**

C. **AMSTERDAM. — Begrooting.** — Ged. Staten van Noord-Holland hebben de begrooting van Amsterdam goedgekeurd, nu de Gemeenteraad aan de door hun college geuite verlangens ten aanzien van die begrooting heeft voldaan. **(Vorig bericht blz. 914 D.)**

D. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Duitsch protest.** — De Duitsche zaakgelastigde te Praag, gezantschapsraad Holzhausen, heeft op 9 Aug. '33 bij het Tsjecho-Slowaaksche ministerie van Buitenlandsche Zaken geprotesteerd tegen de jongste uitlatingen van den plaatsvervanger van den Tsjecho-Slowaakschen minister-president, den minister van Spoorwegen Bechyne, geuit op het Tsjecho-Slowaaksche spoorwegcongres.
Minister Bechyne had beweerd, dat het Duitsche volk tot het nationalistische militarisme en den revancheoorlog werd opgevoed.

E. **FRANKRIJK. — Troepen naar den Rijn.** — Detachementen van het garnizoen van Mulhouse in den Elzas zijn naar drie punten aan den Rijn: Huningue, Kembs en Chalampe gezonden en hebben er de verdedigingswerken aan den Rijn bezet; zij bewaken er de bruggen en den spoorweg.
Het betreft een gewone maatregel van grenspolitie. Het zenden der troepen geeft voldoening aan de plaatselijke bevolking, die als gevolg van incidenten, uitgelokt door Hitlerianen op de brug van Huningue, bescherming eischte. De verdragen verbieden, dat er op 20 K.M. van Huningue versterkingen worden aangelegd. Zoo noodig zullen er op andere punten eveneens maatregelen van grenspolitie worden genomen.

(Vor. ber. Leger, vloot 920 E.)

F. **NEDERLAND. — Brug over het Merwedekanaal.** — De vaste brug, welke de oude draaibrug over het Merwedekanaal van den grooten verkeersweg Amsterdam—'t Gooi moet vervangen, is in de afgeloopen week op de pijlers gezet.
De brug heeft een overspanning van 80 Meter, een vrije doorvaarthoogte van 8½ M. en heeft drie banen voor autoverkeer, een voor tramverkeer, twee voor wielrijders en voetgangers. De trottoirs zijn buiten het vakwerk gebouwd.
De brug is gebouwd door de Ned. Dok Maatschappij te Amsterdam. Zij weegt 1500 ton. Zij is door de firma zelf verscheept met sleepbooten van de firma Goedkoop, onder leiding van ir. A. Groeneveld, ing. van den Rijkswaterstaat, en ir. W. v. d. Laan, ing. van de Ned. Dok Mij.
De verscheping van de brug vond den 31sten Juli '33 op twee pontons plaats. Het geheel moest geschut worden in de dubbele sluiskolk van de Zeeburgersluis, alwaar de brug over de twee basculebruggen van de sluis moest geheven worden. Daar dit een gevaarlijk punt was en de duisternis inviel, werd gewacht tot den volgenden dag. Toen echter leverde het naar elkaar toeschuiven van de pontons moeilijkheden op, omdat het vet intusschen hard was geworden.

In den avond van den 1sten Aug. bereikte de brug haar bestemming, waarop direct met het neerlaten begonnen werd. Zij moest 4 Meter zakken, hetgeen door middel van zandpotten geschiedde. Dit zijn vierkante kokers met fijn zand gevuld, waaruit men het zand door openingen aan de onderzijde laat wegstroomen. De druk op het zand bedroeg circa 90 K.G. per cM².

12 AUGUSTUS 1933

A. **NEDERLAND. — Lager-Onderwijswet-1920.** — De voortgaande achteruitgang van den financieelen toestand des Rijks heeft den minister van Onderwijs, mr. Marchant, genoopt nogmaals een wetsontwerp tot wijziging der Lager-Onderwijswet-1920 bij de Staten-Generaal aanhangig te maken.
In dit ontwerp wordt een vermindering van het aantal onderwijzers, dat ten laste van het Rijk komt, met ruim 2500 voorgesteld, waardoor de minister het budget van zijn departement met *f* 5.200.000 hoopt te verlichten.
Voorts worden eenige wijzigingen van meer organisatorischen aard voorgesteld.
(Vor. ber. 932 B.; Lager-Onderwijswet 630 L.)

B. **AMSTERDAM. — Gemeente-rekening 1932.** — De Gemeente-rekening 1932 sluit met een tekort van *f* 1.257.744,30, hetwelk naar B. en W. bij de indiening van deze rekening aan den Raad mededeelen, ten laste van de begrooting voor 1934 behoort te komen.
(Zie rubriek: Amsterdam, Begrooting.)

C. **GENEESKUNDE. — Auscultatie door de telefoon.** — Een patiënt van een Londensch medicus was lijdende aan een hartkwaal en moest elken dag eenige malen met behulp van een stethoscoop onderzocht worden. Dit was den dokter te lastig en hij riep daarom de hulp van de Marconi Co. in. Thans belt hij zijn patiënt op en gebruikt zijn telefoon in combinatie met een speciale microfoon die op de hartstreek van den patiënt wordt geplaatst. Een versterker zorgt er voor, dat het geluid aanmerkelijk krachtiger is dan bij het gewone onderzoek.

D. **LUCHTVAART. — Generaal Balbo's transatlantische vlucht Orbetello—Chicago en Chicago—Ostia. - 100 vlieguren.** — Onder de luide toejuichingen van een menigte van 200.000 personen heeft generaal Balbo op 12 Aug. '33 zijn tweede transatlantische eskadervlucht beëindigd en is te Ostia (Italië) geland.
Welk een schitterende prestatie generaal Balbo en zijn eskader op vlieggebied hebben geleverd kan blijken uit het volgende overzicht van den tocht Orbetello—Chicago en Chicago—Ostio.
1 Juli: Orbetello-Amsterdam, 1400 K.M., in circa 7½ uur.
2 Juli: Amsterdam-Londonderry, 1000 K.M., in circa 4 uur.
5 Juli: Londonderry-Reykjavik, 1500 K.M., in circa 5½ uur.
12 Juli: Reykjavik-Cartwright, 2400 K.M., in circa 12 uur.
13 Juli: Cartwright-Shediac, 1200 K.M., in ca. 6 uur.
14 Juli: Shediac-Montreal, 800 K.M., in ca. 3½ uur.
15 Juli: Montreal-Chicago, 1400 K.M., in ca. 7½ uur.
19 Juli: Chicago-New York, 1280 K.M., in ca. 9½ uur.
25 Juli: New York-Shediac (Nieuw Brunswijk), 1000 K.M., in circa 10 uur.
26 Juli: Shediac-Shoal Harbour (New Foundland), 500 K.M., in circa 3 uur.
8 Aug.: Shoal Harbour-Azoren, 2100 K.M., in circa 12 uur.
9 Aug.: Azoren-Lissabon, 1200 K.M., in ca. 7½ uur.
12 Aug.: Lissabon-Ostia, 2100 K.M., in ca. 12 uur.
(Vorig bericht blz. 908 E.)

E. **IJSLAND. — Centrale verwarming van Reykjavik.** — Op IJsland wordt op velerlei manieren profijt getrokken van de warme bronnen. Blijkens een telegram aan Aftenposten heeft nu het gemeentebestuur van Reykjavik besloten verschillende groepen warme bronnen tusschen de hoofdstad en Tingvalla aan te koopen en hiervan water te betrekken voor centrale verwarming van alle gebouwen en woningen in de hoofdstad. Thans leveren deze bronnen circa 108 liter warm water per seconde op, maar door het slaan van pompen zal de capaciteit waarschijnlijk tot ongeveer 200 liter per seconde verhoogd kunnen worden. Men hoopt in 1937 de geheele installatie gereed te hebben. Het water zou, nadat het de radiatoren is gepasseerd, nog een temperatuur hebben van ongeveer 40 graden Celcius en dan als waschwater gebruikt kunnen worden. De verwarming met dit natuurlijke warme water wordt aanmerkelijk goedkooper dan wanneer zij met steenkolen of hout geschiedt zooals thans het geval is. Bovendien zou de IJslandsche betalingsbalans een niet onbelangrijke verbetering ondergaan, wanneer de invoer van brandstoffen sterk beperkt kan worden. Het ligt in de bedoeling mettertijd ook andere plaatsen op IJsland een dergelijk verwarmingsstelsel te verschaffen.

13 AUGUSTUS 1933

F. **NEDERLAND. — Crisisuitvoerwet 1931.** — De minister van Economische Zaken heeft met ingang van 14 Augustus '33 het bedrag ter bestrijding van de kosten, aan het afgeven van certificaten voor den uitvoer van kaas naar Duitschland verbonden, vastgesteld op 25 cent per 100 K.G. netto en met ingang van genoemden datum het bedrag ter bestrijding van de kosten, aan het afgeven der certificaten verbonden, vastgesteld voor:
room op 100 cent per 100 K.G. netto;
gecondenseerde volle melk op 10 cent per 100 K.G. netto;
gecondenseerde magere melk op 5 cent per 100 K.G. netto;
volle melkpoeder op 20 cent per 100 K.G. netto;
magere melkpoeder op 10 cent per 100 K.G. netto;
voor boter naar Duitschland op 25 cent per 100 K.G. netto;
en voor uitvoer naar Frankrijk:
kaas op 25 cent per 100 K.G. bruto;
gecondenseerde melk met suiker op 5 cent per 100 K.G. netto;
blokmelk op 7½ cent per 100 K.G. netto;
gecondenseerde melk zonder suiker op 5 cent per 100 K.G. netto;
volle melkpoeder op 10 cent per 100 K.G. netto;
halfvette melkpoeder op 7½ cent per 100 K.G. netto;
magere melkpoeder op 5 cent per 100 K.G. netto.
(Vorig bericht blz. 765 A.)

G. **ELBURG. — Zevenhonderd jaar vrije stad.** — De oude Hanzestad Elburg herdacht op 10, 11 en 12 Aug. 1933 dat zij zevenhonderd jaar geleden van Otto II van Gelre stadsrechten kreeg.
De oorsprong van het stadje dateert van omstreeks 750, misschien nog vroeger. Het lag oorspronkelijk noordelijker, maar na het ontstaan van de Zuiderzee in 1170 moest de bevolking steeds meer landwaarts vluchten. Zoodoende is van de oudste gebouwen weinig overgebleven. In 1393 werd het stadje definitief verplaatst. Van het oudere Elburg is alleen het oude raadhuis overgebleven, dat het oudste stadhuis van ons land is (vermoedelijk ca. 1250 gebouwd). Van oude gebouwen zijn nog te vermelden de Vischpoort, de St. Nicolaaskerk en het Feithenhof (de tegenwoordige burgemeester van Elburg, jhr. R. Feith, behoort tot hetzelfde geslacht, dat dit gebouw stichtte).
Beroemd was Elburgs Latijnsche school, aan welks glorie de wet op het hooger onderwijs van 1876 een einde maakte.
Het jubileum werd o.a. met een folkloristische optocht en een openluchtspel „Aleid van Putten" gevierd.

14 AUGUSTUS 1933

A. WIELERSPORT. — J. v. Egmond wereldkampioen 1933. — De Nederlandsche amateursprinter J. van Egmond heeft op 13 Aug. '33 op de Parc des Princesbaan het wereldkampioenschap veroverd. Hij is de vijfde Nederlander wien deze eer — sedert deze wedstrijden zijn ingesteld — te beurt viel.
Bij de profs zegevierde de Belg Scherens, die thans voor de tweede maal in successie de kampioenstrui veroverde.
De eerelijst der amateur-wereldkampioenen luidt als volgt:

1893	Zimmermann (Amerika)	1911	Bailey (Engeland)
1894	Lehr (Duitschland)	1912	Dougall (Amerika)
1895	Jaap Eden (Nederland)	1913	Bailey (Engeland)
1896	Reynolds (Ierland)	1920	Peeters (Nederland)
1897	Schrader (Denemarken)	1921	Andersen (Denemarken)
1898	Albert (Duitschland)	1922	Johnson (Engeland)
1899	Summersgill (Engeland)	1923	Michard (Frankrijk)
1900	Didier-Nauts (België)	1924	Michard (Frankrijk)
1901	Maitro (Frankrijk)	1925	J. Meyer (Nederland)
1902	Piard (Frankrijk)	1926	Martinetti (Italië)
1903	Reed (Engeland)	1927	Engel (Duitschland)
1904	Hurley (Amerika)	1928	W. Falck Hansen (Denemarken)
1905	Benyon (Engeland)		
1906	Verri (Italië)	1929	Mazairac (Nederland)
1907	Devoissoux (Frankrijk)	1930	Gérardin (Frankrijk)
1908	Johnson (Engeland)	1931	Harder (Denemarken)
1909	Bailey (Engeland)	1932	Martano (Italië)
1910	Bailey (Engeland)	1933	J. van Egmond (Nederl.)

(Vorig bericht blz. 582 B.)

B. CUBA. — President gevlucht. — Generaal Gerardo Machado y Morales is afgetreden als president. Hij heeft van zijn aftreden reeds mededeeling gedaan aan het Cubaansche Congres en is inmiddels gevlucht. Tot voorloopig staatspresident is gekozen Cespedes y Ortoz.

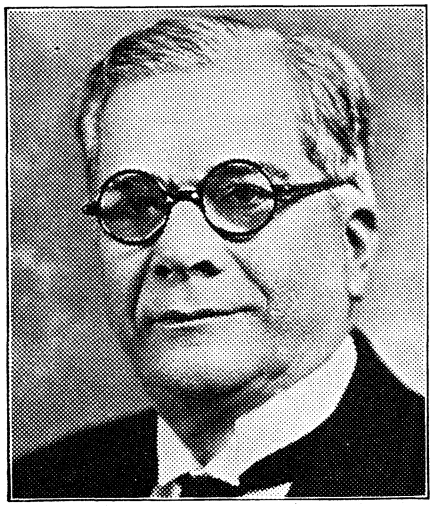

Generaal Machado y Morales.

(Vor. ber. Onlusten 926 G.)

C. NEDERLAND. — Invoer-monopolie voor graan. — Bij de wijziging van de Landbouw-Crisiswet 1933 is gewezen op de noodzakelijkheid den inlandschen graanbouw te steunen. Tegelijkertijd is daarbij medegedeeld, dat dit niet zou gaan zonder de buitenlandsche granen op eenigerlei wijze te belasten. Het ligt in de bedoeling deze voornemens tot uitvoering te brengen door het treffen van maatregelen, als gevolg waarvan voergranen niet zullen kunnen worden ingevoerd zonder dat daarvoor wordt betaald een bedrag van ƒ 1,— per 100 K.G., met uitzondering van haver, waarvoor een bedrag van ƒ 3,— per 100 K.G. is vastgesteld.
Ten aanzien van de granen, welke voor menschelijke consumptie zijn bestemd, is gedacht aan het brengen van de prijzen op vóóroorlogspeil. Met deze gelden zullen de in Nederland verbouwde voedergranen worden gesteund.
Ter voorkoming van de onbeperkte en kostelooze invoering van buitenlandsche tarwe enz. in het overgangstijdperk (1 à 1½ maand) is bepaald, dat met ingang van 14 Aug. '33 tarwe, gerst, rogge, haver en ook de daarmede in concurrentie tredende producten maïs en rijst niet zullen kunnen worden ingevoerd dan door de „Stichting Tijdelijke Graancentrale", gevestigd Riouwstraat 176/178, 's-Gravenhage.
De genoemde monopoliehoudster zal tarwe, gerst, rogge, maïs en rijst niet invoeren dan tegen een monopoliewinst van ƒ 1,— per 100 K.G. Op haver wordt een bedrag gelegd van ƒ 3,— per 100 K.G. Overeenkomstige tarieven zullen gelden voor verschillende uit deze granen bereide producten, waarvoor de tijdelijke graancentrale eveneens als monopoliehoudster zal optreden. Met het oog op de steunmaatregelen voor rogge zal tegelijkertijd de rogge, welke op deze wijze zal worden ingevoerd, moeten worden gedenatureerd, terwijl om dezelfde reden zij, die ongedenatureerde buitenlandsche rogge wenschen te koopen, hiervoor een monopoliewinst van ƒ 4,— per 100 K.G. zullen hebben te betalen. Den landbouwers, niet vallende onder den roggesteun 1933, en den verbouwers van gerst wordt in hun eigen belang geraden met den verkoop te wachten tot de definitieve regeling gereed zal zijn.

(Vor. ber. Landbouwcrisiswet 925 E.)

D. ROEMENIE. — Transfer-opschorting. — In den op 14 Aug. '33 gehouden Roemeenschen ministerraad is besloten de schuldbetalingen aan het buitenland, met ingang van 15 Augustus op te schorten.
Deze opschorting van de transfer van alle aan het buitenland verschuldigde bedragen heeft zoowel betrekking op de bedragen, die door den Roemeenschen staat moeten worden voldaan als op de bedragen, die door het z.g. autonome fonds betaald moeten worden. Met ingang van 15 Augustus '33 zullen de aan het buitenland verschuldigde bedragen in lei gedeponeerd worden bij de Bank van Roemenië. Daardoor acht de staat zich bevrijd van elke verplichting ten opzichte van de buitenlandsche crediteuren, totdat de betrokken landen Roemenië de gelegenheid zullen hebben gegeven langs den weg van een verbetering der commercieele betrekkingen zich de buitenlandsche valuta te verschaffen, die het noodig heeft voor de betaling der verschuldigde bedragen.

E. DUITSCHLAND. — Bewapening. — Met welk een felheid de campagne tegen bewapeningsbeperking gevoerd wordt, onder den druk van de gebeurtenissen in Duitschland, blijkt o.a. uit een hoofdartikel van het „Journal des Débats", waarin o.a. wordt geconstateerd, dat Duitschland alles heeft hersteld wat het verdrag van Versailles had vernietigd en dat het alles aanmaakt wat het vredesverdrag had verboden. Het heeft een generalen staf, het heeft gewone staven, verder reserves, kaders, enz. Het laat vliegtuigen, tanks, zwaar geschut in het eigen land of elders vervaardigen. En met instemming haalt het blad de woorden aan van den rapporteur over de begrooting van buitenlandsche zaken Daraie (behoorende tot de linkerzijde): De feiten vallen niet langer te ontkennen. Het pangermanisme van vóór den oorlog werd pas onderteekend door de groote massa toen de oorlog was uitgebroken. Zal het nieuwe pangermanisme onder het hakenkruis op een goeden dag ook een openbaring zijn? Het ware onvergeeflijk om aan Genève de zorg over te laten voor onze veiligheid."
Het blad maakt vervolgens melding van een waarschuwing van kapitein Liddell Hart in de „Daily Telegraph", waarin deze zijn landgenooten poogt duidelijk te maken, dat Duitschland thans over strijdkrachten beschikt die geheel afwijken van hetgeen het vredesverdrag het rijk heeft toegestaan, waarna hij tot de conclusie komt, dat de eenige behoorlijke vredeswaarborg de entente is tusschen de westelijke mogendheden en de daarmee bevriende landen, welker samenwerking en materieele krachten alleen in staat zijn het germanisme binnen de perken te houden.
(Journal des Débats) **(Vorig bericht blz. 929 G.)**

15 AUGUSTUS 1933

F. NEDERLANDSCHE BANK. — Disconto verlaagd. — De rentetarieven der Nederlandsche Bank N.V. zijn met ingang van 15 Aug. '33 als volgt vastgesteld:

Wisseldisconto	3 %
Promessendisconto	3½ %
Beleening van Effecten	3½ %
Beleening van Goederen	3½ %
Voorschotten in Rekening-Courant	3½ %

(Vorig bericht blz. 922 A.)

A. INTERNATIONAAL BEURSINDEXCIJFER. — Het door de „B. B. C." per 12 Aug. '33 gepubliceerde indexcijfer voor de verschillende groote beurzen der wereld was, vergeleken met begin 1929, 22, 29 Juli en 5 Augustus '33, als volgt:

Eind '27 = 100%	begin 1929	22/7 1933	29/7 1933	5/8 1933	12/8 1933
Berlijn	113.6	30.9	30.8	30.4	29.4
Parijs	156.8	67.2	66.2	66.7	66.8
Londen	102.6	67.0	69.1	68.6	67.5
Brussel	133.8	34.3	33.2	33.3	32.9
Amsterdam	104.5	35.4	34.7	34.7	34.7
Stockholm	109.5	11.6	11.5	11.3	11.3
Zürich	101.0	47.9	47.6	47.5	47.8
Weenen	91.4	34.1	33.9	32.6	32.4
Praag	108.3	57.2	55.4	56	56.2
New York	137.3	53.2	57.4	56.1	58.8
Gemiddeld	115.9	43.9	44.0	43.7	43.8

(Berl. Börsen Courier)
(Vorig bericht blz. 230 K.)

B. ZUID-AFRIKA. — Coalitieregeering. — De algeheele uitwissching van rasveeten en republicanisme is in Zuid-Afrika een stap dichterbij gekomen. Op het congres van de Transvaalsche nationalistische partij is met 591 tegen 9 stemmen een resolutie aangenomen ten gunste van de samensmelting van de nationalistische en de Zuid-Afrikaansche partijen. **(833 G.)**

C. KOELTECHNIEK. — Toepassing der vrijkomende warmte. — Een koelkastenfabriek is op het idee gekomen de in een koelkast vrijkomende warmte nuttig te gebruiken. Het koelen in een dergelijke kast berust daarop, dat men warmte onttrekt aan een of andere circuleervloeistof, bij een hoogere temperatuur dan die men tot nu toe liet uitstralen naar de omringende In het koelsysteem komt dus ergens warmte vrij, die men tot nu toe liet uitstralen naar de omringende lucht. In de nieuwe kasten wordt deze warmte echter gebruikt ter verwarming van een aparte afdeeling van de kast. In dit vak, dat natuurlijk goed geïsoleerd is van de rest van de kast, kan men dus spijzen warm houden en borden verwarmen. Het ligt niet voor de hand, maar het is toch zeer begrijpelijk, dat men in een koelkast de dingen behalve koud ook warm kan houden, tenslotte immers voeren wij via het stopcontact steeds energie toe, die toch ergens heen moet.
(Haagsche Post)

D. NEDERLAND. - Nederlandsche Nazi's uit Duitschland. — Op 12 Aug. '33 zijn te Nijmegen met een extra-tram uit Kleef ongeveer honderd Nederlandsche nationaal-socialisten, allen met het hakenkruis op den mouw, aangekomen. Onder hen waren 62 Duitsche nazi's. Hun doel was luister bij te zetten aan een in de Harmonie te Nijmegen te houden openbare vergadering, uitgaande van de groep van dr. Rappard.
Met een muziekkorps, dat het Horst Wessel-lied speelde, marcheerde het gezelschap van het eindpunt van de tram naar de grens. De Nederlandsche douane visiteerden hen daar met assistentie van marechaussee, rijks- en gemeentepolitie op wapens, maar geen van hen had deze bij zich.
De eerste woordvoerder was dr. van Rappard, die zijn teleurstelling uitte over de geringe opkomst voor deze vergadering. Na hem hebben gesproken de heer Peters uit Arnhem en de heer v. d. Vorle uit Goch.
(Vorig bericht blz. 927 D.)

E. VOLKENBOND. — Paraguay en Bolivia. - Samenstelling enquêtecommissie. — Na moeizame onderhandelingen is de raadscommissie van drie, gevormd uit de raadsleden van Ierland, Mexico en Spanje, er in geslaagd de volkenbondscommissie samen te stellen, die overeenkomstig het besluit van den volkenbondsraad van 3 Juli en met toestemming van de beide oorlogvoerende partijen zich naar het Chacogebied zal begeven, om daar den toestand te bestudeeren en met de regeeringen van Bolivia en Paraguay onderhandelingen te voeren, die gericht zullen zijn op een gelijktijdige staking der vijandelijkheden en het sluiten van een arbitrage-compromis tot definitieve regeling van het Chaco-geschil langs vreedzamen weg. De commissie is samengesteld uit: maj.-generaal Robertson (Engeland); J. Alvarez del Vayo, ambassadeur van Spanje in Mexico; brigadier-generaal Fagalde (Frankrijk); graaf Aldrovandi, gewezen lid van de Lytton-commissie in Mandsjoerije (Italië) en de majoor van de genie Rivera Flandes (Mexico).
Twee ambtenaren van het Volkenbondssecretariaat (de Franschman Vigier van de politieke afdeeling en de Uruguees Nogueira van de informatie-afdeeling) zullen het secretariaat dezer commissie vervullen.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 887 B.)**

F. WIELERSPORT. — Wereldkampioenschappen. — De kampioenslijst der prof-sprinters luidt als volgt:

1895	Probin (België).	1912	Kramer (Amerika).
1896	Bourillon (Frankrijk).	1913	Rütt (Duitschland).
1897	Arend (Duitschland).	1920	Spears (Australië).
1898	Banker (Amerika).	1921	Moeskops (Nederland).
1899	Major Taylor (Amerika).	1922	Moeskops (Nederland).
1900	Jacquelin (Frankrijk).	1923	Moeskops (Nederland).
1901	Ellegaard (Denemarken).	1924	Moeskops (Nederland).
1902	Ellegaard (Denemarken).	1925	Kaufmann (Zwitserland).
1903	Ellegaard (Denemarken).	1926	Moeskops (Nederland).
1904	Lawson (Amerika).	1927	Michard (Frankrijk).
1905	Poulain (Frankrijk).	1928	Michard (Frankrijk).
1906	Ellegaard (Denemarken).	1929	Michard (Frankrijk).
1907	Friol (Frankrijk).	1930	Michard (Frankrijk).
1908	Ellegaard (Denemarken).	1931	W. Falck Hansen (Denemarken).
1909	Dupré (Frankrijk).		
1910	Friol (Frankrijk)	1932	Scherens (België).
1911	Ellegaard (Denemarken).	1933	Scherens (België).

(Vorig bericht 934 A)

G. DUITSCHLAND. — Rijksmaalgebod. - Minstens 97% inlandsche tarwe. — De Duitsche rijksminister voor Voedselvoorziening en Landbouw heeft thans de aangekondigde regeling van den tarwemaaldwang getroffen. De molens moeten in den tijd van 16 Aug. tot 30 Sept. 1933, in alle maanden van October 1933 tot Juli 1934 en in den tijd van 1 tot 15 Aug. 1934 minstens 97% inlandsche tarwe vermalen.
(Deutsche Allg. Zeitung)

H. NEDERL. OOST-INDIE. — Dollarleening 1921 D en 1922 B/C. — De minister van Staat, minister van Koloniën, maakt bekend, dat de gelegenheid tot verkoop aan Ned.-Indië van de coupons per 1 September '33 der 5½% Ned.-Indische dollarleening 1921 D, en der 6% Ned.-Indische dollarleening 1922 B/C wordt opengesteld op den navolgenden voet:
I. de coupons moeten vóór of op 21 Aug. 1933, voor zooveel mogelijk vergezeld van nummerlijsten, worden ingeleverd bij de Ned. Handel-Mij., te Amsterdam, tegen door die bank af te geven ontvangstbewijzen, zullende na genoemden datum aangeboden coupons onder geen beding kunnen worden aanvaard.
II. de koopprijs bedraagt het op de coupons vermelde nom. bedrag, den dollar omgerekend in Ned. Courant tegen den koers van *f* 2.46, zijnde dit het theoretische gouduitvoerpunt van Noord-Amerika, na aftrek van de op den verkoop vallende kosten.
III. de betaling heeft plaats van 1 Sept. 1933 af — zonder aftrek van eenige verdere provisie — ten kantore van genoemde bankinstelling te Amsterdam, tegen inlevering van de bovengenoemde ontvangstbewijzen.
Met betrekking tot de verwisseling van de recepissen der 5% Ned.-Indische Guldensleening 1932 tegen definitieve stukken, maakt de minister van Staat, minister van Koloniën, bekend, dat de gelegenheid tot bovenvermelde verwisseling van 18 Aug. 1933 af zal worden gesloten, doch weder zal worden opengesteld van 6 Sept. 1933 af ten kantore van den agent van het ministerie van Financiën te Amsterdam, elken Woensdag v.m. van 9 tot 12 uur. **(Vor. ber. 595 A.)**

I. RADIO. — Ontvangtoestel voor onderzeeërs. — De Société Française Radio-électrique heeft een radio-ontvangtoestel voor onderzeeërs geconstrueerd. Tengevolge van de groote absorptie en demping van

radiogolven in zeewater wordt gebruik gemaakt van golflengten van 3.000—20.000 meter, en een raamantenne welke in den vorm van een goed geïsoleerden kabel om den romp heen is aangebracht. Het toestel bevat drie hoogfrequent-kringen en een laagfrequent-versterker, welke naar keuze kunnen worden in- of uitgeschakeld, en is van het heterodyne-type en geheel afgeschermd. De benoodigde batterijen zijn: een 4-volts gloeistroomaccumulator, een 120-volts droge batterij voor plaatspanning, een 60-volts batterij voor schermroosterspanning en een 1.5-voltscel voor negatieve roosterspanning.

A. **STERRENKUNDE. — Saturnus.** — Prof. dr. A. A. Nijland te Utrecht schrijft aan de N. Rott. Crt. het volgende:
De groote witte vlek op de planeet Saturnus is op de Sterrewacht te Utrecht in den nacht van 8 op 9 Aug. 1933 onder betrekkelijk gunstige omstandigheden waargenomen. De lucht was nogal rustig, maar de planeet stond vrij laag. De breedte der helder witte vlek werd geschat op een achtste, de lengte misschien wel op de helft van de middellijn der schijf. De vlek ging te ongeveer 13 uur 32 min. midd. astr. tijd van Greenwich over den centralen meridiaan, en werd toen vlak ten Noorden van den op de planeet geprojecteerden ring gezien; zij leek wat scheef te staan, en het was alsof het Oostelijke uiteinde iets meer naar het Noorden stond dan het Westelijke en dus verder van den ring af. De gebruikte vergrootingen waren 164, 195 en 243. Deze waarneming levert in verband met een Berlijnsche waarneming van 3 Aug. den omwentelingstijd 10 uren, 15 minuten op.
De vlek kan voor het verdere verloop op den centralen meridiaan van de schijf worden verwacht:
18, 21 en 24 Aug. te 22 uur; 27 en 30 Aug. te 21 uur; 12, 15 en 18 Sept. te 2 uur; 21, 24 en 27 Sept. te 1 uur; en 30 Sept. te 0 uur, alles in Amsterdamschen zomertijd. **(Vor. ber. Sterrenkunde 599 G.)**

16 AUGUSTUS 1933

B. **IERLAND. — Fascisme.** — De politieke toestand in Ierland blijft gespannen. De Valera heeft besloten een militaire rechtbank in te stellen, die alle gevallen van oproer of andere tegen de regeering gerichte delicten zal behandelen. Op grond van de Anti-Terreur-Wet heeft deze rechtbank de bevoegdheid de doodstraf uit te spreken. Beroep van de vonnissen van deze rechtbank is niet mogelijk. Voorloopig worden aan politie en militairen nog geen verloven toegestaan.
Een aantal Blauwhemden (Fascisten) blijft weigeren hun wapens, die De Valera had verzocht uit te leveren, af te geven. O'Duffy verwacht, dat de regeering zijn organisatie (Fascisten) zal verbieden.
(Irish Times) **(Vorig bericht blz. 929 F.)**

C. **BASKISCHE PROVINCIES. — Autonomie. - Baskisch statuut.** — Te Vittoria is in het begin van Aug. een bijeenkomst gehouden, waarin bijna alle gemeentebesturen van de Spaansche provincies Alava, Biscaye en Guipuzoa waren vertegenwoordigd en waar met groote meerderheid een ontwerp voor een Baskisch statuut werd goedgekeurd, dat thans bij de Cortes zal worden ingediend. Het statuut omschrijft de regeling van de autonomie der vier Baskische provincies. (El Heraldo de Madrid)

D. **ONGEVALLENWET. — Roodvonk een ongeval in den zin van de Ongevallenwet.** — Een assistent-geneesheer van het St. Josephs-ziekenhuis te Heerlen heeft destijds roodvonk gekregen tijdens zijn werkzaamheid op de roodvonk-afdeeling van dit ziekenhuis. De Rijksverzekeringsbank weigerde uitkeering krachtens de ongevallenwet, omdat het bestuur van meening was, dat geen sprake was van een ongeval of van een letsel in betrekkelijk korten tijd ontstaan, terwijl deze besmettelijke ziekte evenmin opgenomen is onder de beroepsziekten, die ook in de ongevallenwet zijn opgenomen. In hooger beroep heeft echter de centrale raad van beroep zoowel de gelijkluidende uitspraak van den Raad van Beroep te Roermond als de beslissing van het bankbestuur vernietigd en dezen arts alsnog schadeloosstelling toegekend, waarbij in het midden gelaten werd of de bacillen plotseling of gedurende betrekkelijk korten tijd waren binnengedrongen, terwijl in ieder geval het binnendringen van ziektekiemen aanvaard werd als letsel in verband met de dienstbetrekking. Behalve artsen zijn dus voortaan ook verplegenden verzekerd tegen de gevolgen van besmetting met eenigerlei besmettelijke ziekte, in verband met de dienstbetrekking hun overkomen.

E. **JAVASCHE BANK. — Disconto.** — De Javasche Bank heeft met ingang van 16 Aug. '33 haar rentetarieven als volgt verlaagd:
Voor disconteering met ½ tot 4½%.
Voor beleeningen en voorschotten op goud en zilver met ½ tot 4½%.
Voor alle andere beleeningen en voorschotten, uitgezonderd die op onderpand van promessen met ½%. De rente op voorschotten tegen onderpand van promessen blijft onveranderd op 6½%.
(Vor. ber. Discontokoersen 934 F.; Jav. Bank 885 B)

F. **ZIONISME. — Het congres van de Zionistische vrouwen te Praag.** — Dezer dagen is in het Gemeentehuis te Praag de conferentie der Zionistische vrouwen geopend. Nederland is vertegenwoordigd door drie gedelegeerden. In het geheel zijn er 110 officieele afgevaardigden. Het sterkst is Engeland vertegenwoordigd; met 14 gedelegeerden.
Namens het dagelijksch bestuur hield dr. Vera Weizmann uit Londen de openingsrede, waaraan wij het volgende ontleenen:
Ik geloof niet, aldus dr. Weizmann, dat de geschiedenis van het Zionisme, of zelfs de geschiedenis van het Jodendom sinds de diaspora ernstiger en duisterder tijden heeft gekend dan die van thans. Het antisemitisme van het middeleeuwsche Spanje en het Tzaristische Rusland verbleekt vergeleken met de Jodenvervolgingen in Duitschland. In Rusland hadden wij tenminste de troost te weten, dat de anti-semitische uitbarstingen hun oorzaak vonden in een despotische oligarchie, waarvan ook het lot van het geheele Russische volk afhing. Dit volk zelf, voor zoover het zich door een Tolstoi of een Gorki kon uiten, schaarde zich steeds aan de zijde van de onderdrukten, doch in het geciviliseerde Duitschland van onze dagen is geen enkele stem voor onze verdediging opgegaan. Het Duitsche geweten zwijgt. De beweging van Hitler is geen beweging van een kleine groep. Twintig millioen Duitsche staatsburgers hebben Hitler de macht in handen gegeven en zoo is ons dan ook zelfs niet de zwakke troost gebleven, die wij in Rusland hadden. Wanneer in vroegere tijden een zondebok moest gevonden worden, waren het steeds de Joden, die het moesten ontgelden, doch toen waren de poorten der andere landen nog open en de Joden trokken daarheen. De wereld is voor de Joden in twee deelen gesplitst, in landen, die zij niet meer mogen en in landen, die zij niet kunnen betreden. Palestina blijft het eenige land, dat een groot aantal Duitsche Joden toevlucht kan bieden, waarin de Joden van rechtswege welkome burgers zijn en niet slechts getolereerd worden. Palestina is niet bang voor een nieuwen toevloed, maar protesteert er tegen, dat er niet genoeg Joden heenkomen. Het kan in de volgende twee jaar vele honderdduizenden Joden opnemen, die uit Duitschland moeten worden bevrijd. Een onvergeeflijke kortzichtigheid ware het de Joodsche kwestie in Duitschland als van plaatselijken aard te beschouwen. Het is een vraagstuk van veel grootere beteekenis, waarbij het geheele Jodendom gemoeid is, daar het de aankondiging van den strijd tegen het geheele Joodsche volk beduidt. (Nieuwe Rott. Crt.) **(760 B.)**

A. **SCHEEPVAART. — Verhoogde vaarsnelheid. — Een Nederlandsche vinding.** — Aangemoedigd door de resultaten bij de gehouden proeven in het Nederlandsch Scheepsbouwkundig Proefstation te Wageningen verkregen, heeft de heer C. J. Stoete te Zandvoort octrooi aangevraagd voor de constructie en exploitatie van een vaartuig, waarbij door de aangebrachte vernuftige voortbewegingsconstructie het nuttige effect van het stuwvermogen belangrijk kan worden vergroot. Zulks komt neer op een economischer krachtverbruik en de mogelijkheid om de vaarsnelheid belangrijk op te voeren.
Pogingen worden ingesteld tot den bouw van een modelvaartuig, met de bedoeling daarmede in de binnenwateren of langs de kust te demonstreeren. Kunnen daarbij resultaten verkregen worden evenredig aan des uitvinders verwachtingen daaromtrent, dan staat een revolutie in den scheepsbouw voor de deur. **(Zie rubriek: Scheepvaart)**

B. **JAPAN. — Anti-Britsche actie van Indische Nationalisten.**
Een nieuw tijdschrift, dat in het Engelsch en in het Japansch wordt gepubliceerd, is het nieuwste propagandamiddel van een kleine, maar actieve groep van in Japan wonende Indische nationalisten.
Sedert eenige jaren reeds doen deze hun best de sympathie en den steun te winnen der Japanners in hun „strijd voor de Indische vrijheid", door het Britsche bestuur in Indië in zwarte kleuren af te schilderen. Door lezingen, artikelen in Japansche bladen en tijdschriften en door pamfletten tracht men dit te bereiken.
Het nieuwe, in het Engelsch en in het Japansch uitgegeven orgaan „Het Nieuwe Azië" noemt zichzelf het orgaan van de vereeniging voor een nieuw Azië, dat opkomt voor Azië's volledige onafhankelijkheid.
In het jongste nummer wordt gezegd, dat het grootste kwaad datgene is, dat zich met wettige vormen dekt, waarbij wordt gewezen op den grooten uitvoer van goud uit Indië naar Engeland de laatste maanden, hetgeen een berooving beteekent van het Indische volk.
Verder wordt betoogd, dat Engeland de zaken verkeerd voorstelt door de wereld te vertellen, dat Groot-Brittannië en Indië het eens zijn geworden over een grondwet, die binnenkort in werking zal treden, en de klacht wordt geuit, dat ondanks uiterlijken schijn, Indië nooit vertegenwoordigd is geweest te Genève of op eenige internationale of rijksconferentie.
Azië, zoo wordt verder verklaard, moet van de lijfeigenschap bevrijd worden en dat kan pas gebeuren wanneer Engeland uit Indië is verjaagd, want door de gewelddadige militaire bezetting van Indië beheerscht Brittannië ook Egypte, Arabië, Perzië, Afghanistan, Nepal en andere deelen van Azië, waarbij Japan moet helpen de Britten te verdrijven.
Vervolgens wordt uiteengezet, dat het Engelands traditioneele politiek is geweest de macht van dat land te kortwieken, welks positie zoodanig is geworden, dat het een bedreiging wordt voor Engelands wereld-suprematie.
Evenals Engeland Frankrijk, Rusland en Duitschland bestreden heeft, is het thans besloten Japan schaakmat te zetten.
De Mandsjoerijsche kwestie en Japans uittreden uit den Volkenbond hebben Engeland daartoe een geschikt wapen gegeven.
Handelsbelemmeringen tegen Japan worden opgericht in Afrika, Egypte, Indië en Malakka en in China, Amerika, Indië en de Britsche koloniën wordt een stroom van anti-Japansche propaganda losgelaten.
Het herstel van normale betrekkingen tusschen Londen en Moskou wordt voorgesteld als een middel om de vriendschap van Rusland te herwinnen, teneinde de Sovjets tegen Japan op te zetten.
Het artikel eindigt met een oproep tot de Japanners om vriendschappelijke betrekkingen aan te kweeken met Amerika, China en Rusland, teneinde de „verfoeilijke tactiek van Groot-Brittannië" te vernietigen. (Het Nieuwe Azië)
(Vorig bericht Handelsconflict 862 I.)

17 AUGUSTUS 1933

C. **KANSSPEL.** — Wij ontleenen aan „De Telegraaf":
Er is dezen zomer in Nederland druk gespeeld. Het aantal gelegenheden daartoe heeft zich gedurende de laatste maanden met een opzienbarende, om niet te zeggen ontzettende, snelheid uitgebreid. Men speelt Straperlo, Spiralo, Mialette, om de vele andere systemen niet eens te noemen en alle hebben het twijfelachtige voordeel, dat zij het de Overheid zoo goed als onmogelijk maken, op grond der bestaande bepalingen, in te grijpen.
Het valt niet in twijfel te trekken, dat de groote meerderheid van ons volk het hazardspel veroordeelt, maar eveneens staat het vast, dat alle maatregelen, die de Regeering in den loop der jaren heeft genomen, om de speelzucht te beteugelen, op een onmiskenbare mislukking zijn uitgeloopen. Men verbood het wedden bij paardencourses, met het resultaat, dat de Nederlandsche paardensport een onbeteekenende aangelegenheid werd, maar gewed werd er toch, zij het dan ook hoofdzakelijk op buitenlandsche courses. Men heeft het houden van loterijen tot het uiterste beperkt, met het ongewenschte gevolg, dat thans bij voorkeur wordt gespeeld bij buitenlandsche loterijen en dat buitenlanders millioenen guldens tegen vodjes papier uit ons land wegsleepen. Men verbood in Nederland de roulette, onze badplaatsen hebben er groot nadeel van en men kon overal in het buitenland, waar dit spel wel geoorloofd was, Nederlanders rondom de speeltafels zien zitten. Hoe weinig de maatregelen van onze Regeering de natuur van hen, die wenschen te spelen, konden veranderen, blijkt uit het uitbundige succes, dat op het oogenblik Straperlo en andere systemen bij een gedeelte van het uitgaande publiek hebben. (De Telegraaf)
(Vorig bericht Straperlospel 920 F.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Symbool van den Blauwen Adelaar.** — Onder het teeken van den blauwen adelaar, het symbool van het door president Roosevelt's regeering nagestreefde nationale herstel, worden op het oogenblik uitgebreide acties gevoerd tot het scheppen van meer arbeid. Overal in de wereld behooren onderscheidingen tot de krachtigste prikkels, waarnaar de mensch ter volbrenging van dergelijke opdrachten pleegt te luisteren. En zoo is te Cleveland op een plein een groote eere-steen opgesteld, waarin de namen van de werkgevers gehouwen worden, die nieuwe arbeiders te werk hebben gesteld.
(Vorig bericht blz. 924 A.)

E. **DE WERELDHANDEL.** —

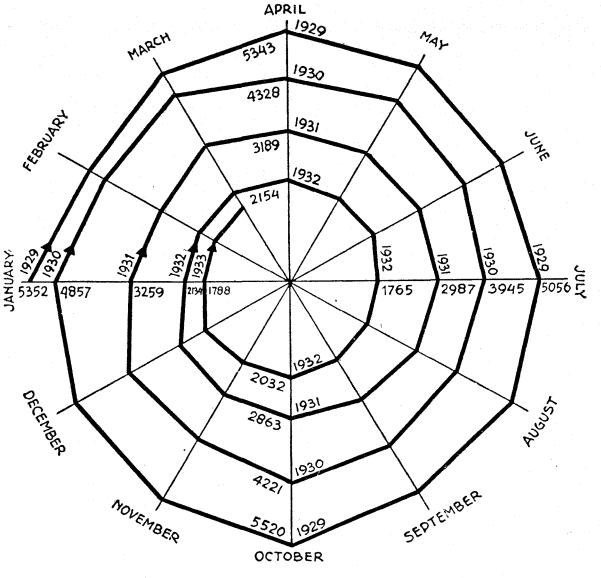

Een interessant beeld van de geleidelijke inkrimping van den wereldhandel (in millioenen dollars).
(Politiken, Kopenhagen en Econ. berichten, Volkenbond)
(Vorig bericht blz. 858 E.)

F. **CUBA. — Nieuwe regeering.** — President Cespedes y Ortoz heeft de volgende lijst van ministers der nieuwe regeering gepubliceerd:
Binnenlandsche Zaken: Frederico Laredobru; Oorlog: kapitein Demetrio Pockorni; Verkeer: Nicasio Silverio; Openbare gezondheid: José Presno; Publieke Werken: Eduardo Chibas; Financiën: Joaquin Martinez Saenz; Justitie: Carlos Saladrigas; Presidentieel staatssecretaris: Raul Cardenas; Landbouw: Rafael Santos Jiminez; Onderwijs: Guillermo Belt.
(Vorig bericht Onlusten 934 B.)

G. **NEDERLAND. — Financiën. - Schatkistpapier.** — Op 22 Aug. '33 wordt, ten kantore van den Agent van het ministerie van Financiën te Amsterdam en bij de Nederlandsche Bank, Rotterdam en 's-Gravenhage, de inschrijving opengesteld op schatkistpromessen en 4% schatkistbiljetten tot een totaal bedrag van ten hoogste *f* 80 millioen.
De promessen, groot *f* 10.000, *f* 50.000 en *f* 100.000, hebben een looptijd van drie of zes maanden en zijn op 1 Dec. 1933, resp. 1 Maart 1934 betaalbaar. De biljetten van *f* 1000, *f* 5000 en *f* 25.000 hebben een looptijd van één jaar en zullen op 1 Sept. 1934 worden afgelost. De toewijzing wordt uiterlijk 24 Aug. ter kennis van de betrokkenen gebracht. De storting moet geschieden op 1 Sept. 1933 vóór half één n.m.
(Vorig bericht blz. 688 E.)

A. **BRAZILIE. — Koffievernietiging.** — Tot 31 Juli 1933 werden in totaal 19.687.749 zakken koffie vernietigd, waarvan 10.583.200 zakken San Paulo-koffie, 6.503.040 zakken Santos en andere soorten.
(Berl. Börsen Courier) **(Vorig bericht blz. 758 F.)**

B. **DUITSCHLAND. — Scheepvaart. - Passage- en vrachtprijzen.** — Naar aanleiding van den Duitschen maatregel, waarbij Duitsche onderdanen gedwongen worden passage uitsluitend op Duitsche schepen te boeken, hebben de Engelsche en Amerikaansche consulaten te Berlijn opdracht gekregen nadere inlichtingen te verkrijgen, ten einde, in geval van eenig nadeel voor de Engelsche en Amerikaansche scheepvaart, repressaille-maatregelen te nemen.
Ook bij de Nederlandsche regeering wordt er op aangedrongen krachtig op te treden.
Het transfer der vrachtprijzen voor buitenlandsche schepen is door de Devisen-Genehmigungsstelle tot M. 200 beperkt. Ook hiertegen zullen Engeland en Amerika protesteeren. **(Vorig bericht blz. 528 F.)**

18 AUGUSTUS 1933

C. **BRITSCH-INDIE. — Gandhi - Onafhankelijkheidsstrijd.** — Gandhi is op 16 Aug. met vasten begonnen totdat de dood er op volgt.
Hij is ontevreden, omdat hij zijn artikelen niet vlug genoeg kan voortzetten, daar men hem verlof zou hebben geweigerd om deze week zijn verslaggever te spreken.
In een verklaring, die hij na zijn gevangenneming aan de regeering te Bombay heeft toegezonden, zeide Gandhi: „Ik kan evengoed dood zijn als ik geen vergunning krijg mijn werk voort te zetten, dat mijn leven is." **(Vorig bericht blz. 925 C)**

D. **INTERNATIONAAL BETALINGSVERKEER. — Gouden standaard.** — Hieronder volgt een beknopte opgave van de beperkingen in het betalingsverkeer van een aantal landen, bijgewerkt tot 1 Juli 1933.

A. **Landen, die den gouden standaard officieel hebben verlaten.**

Argentinië
Bolivia
Brazilië
Britsche Rijk (66 G. en H.)
Chili (blz. 301 G.)
Columbia
Costa Rica
Denemarken (blz. 71 L.)
Ecuador (blz. 208 C.)
Egypte
Estland (blz. 881 C.)
Finland (blz. 323 G.)
Griekenland (blz. 320 H.)
Honduras
Japan, Formosa en Korea (blz. 134 I.)
Mexico (zilveren standaard aanvaard 27 Juli 1931)
Nicaragua
Noorwegen (blz. 71 K.)
Palestina
Paraguay
Peru (blz. 344 E.)
Perzië
Portugal en Koloniën (153 K.)
Salvador
Siam (blz. 339 I.)
Spanje
Uruguay
Ver. Staten van Noord-Amerika (blz. 780 F.)
Zweden (blz. 71 G.)

B. **Landen, die den gouden standaard niet officieel hebben afgeschaft, maar deze feitelijk niet meer ten volle handhaven.**

Bulgarije
Duitschland
Hongarije
Letland
Oostenrijk
Roemenië
Tsjecho-Slowakije
Turkije
Venezuela
Zuid-Slavië.

In Rusland is de handel in goud en buitenlandsche betaalmiddelen gemonopoliseerd. **(Vorig bericht Gouden Standaard 881 C.)**

C. **Opgave der beperkende bepalingen voor het betalingsverkeer en den handel in vreemde valuta.**

1. **De landen onder A genoemd.**

ARGENTINIE. Contrôle van de Valuta-contrôle-commissie ingesteld in Oct. 1931. De toestemming der commissie is vereischt voor het verwerven van vreemde valuta. Saldi in pesos van buitenlanders, ontstaan vóór 13 Oct. 1931, zijn geblokkeerd. Later verworven saldi mogen niet worden overgedragen aan een anderen buitenlander. De beschikking er over hangt steeds af van de goedkeuring der Valuta-contrôle-commissie. Van een wissel in vreemde valuta waarvoor betaling in pesos wordt aangeboden is protest van non-betaling niet mogelijk. De leden van de „clearing" (banken enz.) mogen valuta-transacties aangaan, doch dienen hun valuta-voorraad in de eerste plaats te gebruiken voor de betaling van geaccepteerde wissels.
In April 1933 is medegedeeld, dat het bedrag aan deviezen, hetwelk beschikbaar zal worden gesteld, dit jaar 300 mill. pesos kleiner zal zijn dan in 1932. Daarom zullen deviezen alleen worden toegewezen in gevallen, waarbij is gebleken, dat dit „strikt noodzakelijk" is.

BOLIVIA. De Centrale Bank oefent de contrôle over den valutahandel. Zij heeft het monopolie van den valuta-handel. Aanvragen om buitenlandsche betaalmiddelen moeten gericht worden tot het bestuur der bank, die deze zal verstrekken al naar den aard van den invoer, ter betaling waarvan ze worden aangevraagd.

BRAZILIE. De Banco de Brazil heeft het monopolie voor den valutahandel. De banken mogen echter voor kleine bedragen op het buitenland trekken. Practisch bestaat een algemeen moratorium voor buitenlandsche verplichtingen. Officieel is 31 Dec. 1932 het moratorium echter niet verlengd. Men tracht nu met de verschillende groepen buitenlandsche belanghebbenden regelingen te treffen. Dergelijke regelingen zijn al tot stand gekomen met Amerikaansche crediteuren, terwijl voor Engelsche crediteuren een crediet-arrangement met de fa. Rothschild te Londen is getroffen.

BRITSCHE RIJK.

a. **Groot-Brittannië en Noord-Ierland.** Beperkende bepalingen betreffende aan- of verkoop van vreemde valuta zijn er niet.

b. **Ierssche Vrijstaat.** Geen wettelijke beperkingen. De banken oefenen echter een strenge contrôle uit en verkoopen slechts vreemde valuta aan haar cliënten voor zuivere handelsdoeleinden of persoonlijk gebruik.

c. **Australië en Nieuw Zeeland.** De banken rantsoeneeren de aanvragen voor vreemde valuta.

d. **Britsch-Indië.** De Imperial Bank of India en enkele aangewezen banken zijn de eenige, die in vreemde valuta mogen handelen.

e. **Zuid-Afrika.** Geen wettelijke beperkingen in het valutaverkeer.

f. **Canada.** Geen officieele restricties. De banken oefenen echter een contrôle uit over den aankoop van vreemde valuta. De gouduitvoer is verboden, behalve aan de banken, die hiervoor toestemming hebben. 10 April 1933 is den banken ontheffing verleend van de verplichting tot omwisseling van „dominion notes" in goud.

g. **Overige Dominions en Koloniën.** Geen beperkende bepalingen.

CHILI. Slechts de Banco de Chili mag vrij in vreemde valuta handelen. Voor 1932 was bij decreet bepaald, dat zij niet meer dan 15 mill. goud pes. uit haar eigen deviezenvoorraad mocht verkoopen. Alle overige valutahandel staat onder contrôle der Commissie voor Valuta-contrôle. Deze kan anderen banken toestaan in valuta te handelen. Aanvragen voor valuta moeten tot de commissie worden gericht.
Valuta wordt officieel slechts toegewezen voor de „werkelijke behoefte" van den handel. In Mei 1933 zijn de voorwaarden, waaronder goederen mogen worden ingevoerd, wederom verzwaard. Importeurs moeten namelijk aangeven, op welke wijze zij de import-documenten denken in te lossen en wel:

a. door middel van door de Commissie verstrekte deviezen (wissels tegen den officieelen koers, tegen goud of exportwissels); of

b. door middel van door de Commissie goedgekeurde ruiltransactie; of

c. door middel van eigen gelden van den importeur (meestal bestaande in op de clandestiene markt aangekochte buitenlandsche wissels en gelden).

Op deze wijze tracht de Commissie den invoer verder te beperken tot de allernoodzakelijkste artikelen en grondstoffen. De importeurs zijn namelijk verplicht aan de banken of aan de Commissie hun tegoed bij buitenlandsche banken op te geven alsmede welke soort waren zij wenschen in te voeren (incl. alle reeds hangende verzoeken).
Wissels in vreeemde valuta mogen betaald worden in pesos; deze mogen gebruikt worden voor binnenlandsche betalingen.

COLUMBIA. Contrôle door het Wissel-contrôle-bureau, dat ook de feitelijke contrôle over den invoer heeft. De uitvoer staat onder contrôle van het bureau. Ieder, die iets uitvoert moet een certificaat van dit bureau overleggen.
Verplichtingen van particulieren in vreemde valuta worden in gedeelten van maximum 20% van het bedrag terugbetaald.
Bij decreet van 23 April 1933 is een compensatiehandel toegestaan, n.l. invoer van goederen tegenover bepaalden uitvoer, zonder dat het land hiervoor deviezen heeft af te staan.

COSTA RICA. Een Wissel-contrôle-Commissie oefent met de Banco Internacional de Costa Rica contrôle over de valutatransacties. Debiteuren moeten hun buitenlandsche crediteuren betalen door storting bij genoemde bank in colon tegen den officieelen wisselkoers. Het geld zal dan aan den crediteur „zoo spoedig mogelijk" worden overgemaakt.

DENEMARKEN. Contrôle door National-Banken. Chèques, luidende in Deensche kronen en gedateerd later dan 19 Nov. 1931 mogen zonder toestemming van National-Banken niet naar het buitenland worden verzonden. Chèques, waarvoor deze toestemming is verleend moeten een dienovereenkomstige verklaring bevatten van de betrokken bank. De wet van 18 Nov. 1931 machtigt de regeering exportfirma's te dwingen haar buitenlandsche saldi in kronen om te zetten; maatregelen te nemen tegen verkoop van Deensche fondsen voor buitenlandsche rekening en uitvoer van kronen te verbieden.
Deensche importeurs moeten een z.g. valuta-vergunning hebben, voor een aantal goederen, die gespecificeerd opgegeven moeten worden.

De nieuwe wet tot bescherming der valuta van 1 Jan. 1933, machtigt den minister van Handel den geheelen invoer te regelen. De valuta-attesten, welke de National-Banken afgeven, zullen (zoo mogelijk) den importeurs in staat stellen minstens 45% van de waarde van hun invoer in 1931 in den vervolge te importeeren.

ECUADOR. Contrôle van het deviezenverkeer door de Banco Central del Ecuador. Buitenlandsche wissels mogen in sucres worden betaald. Van de uitvoer-deviezen moet minstens 80% worden afgestaan aan de Banco Central, behoudens bijzondere gevallen.

EGYPTE. Bijzondere maatregelen zijn niet bekend.

ESTLAND. Een verordening van 28 Juni 1933 draagt aan de Estlandsche Bank op den koers van de Estlandsche kroon op een peil te houden, dat niet lager is dan de laagst gangbare koers van de, eveneens de goudpariteit verlaten hebbende, Zweedsche kroon.
Voortaan koopt en verkoopt de Esti-Bank en de door haar gevolmachtigde credietinstituten buitenlandsche deviezen volgens de loopende koersnoteering. Onder deviezen in dezen zin worden verstaan: buitenlandsch papiergeld, banknoten, waardepapieren, chèques, goud en zilver in baren en buitenlandsch metaalgeld.
De bestaande deviezenvoorschriften zullen voorloopig blijven gelden, in zooverre zij niet door deze verordening worden opgeheven of veranderd geworden zijn.

FINLAND. Alle beperkende bepalingen zijn 31 Dec. 1931 opgeheven. Daarvoor was de aan- en verkoop van vreemde valuta beperkt en onder contrôle der Finsche Bank gesteld. De banken zullen 15% der te harer beschikking komende vreemde valuta aan de Finsche bank afstaan ten behoeve der regeering.

GRIEKENLAND. Voor handelsschulden is een moratorium afgekondigd. Vóór 26 April 1932 (opheffing van den gouden standaard) reeds bestaande verplichtingen mogen worden betaald met 10% per 6 maanden. Voor schulden in Engeland wil men echter 50% beschikbaar stellen. De Nationale Bank oefent met de Wissel-contrôle-Commissie de contrôle over de deviezenmarkt uit. Aanvragen voor vreemde valuta worden slechts toegewezen voor invoer, welke de Bank noodzakelijk acht. De toegewezen quota worden door de Kamers van Koophandel verdeeld. Alle exporteurs zijn verplicht hun deviezen uit export aan de Bank te verkoopen.

HONDURAS. Naar aanleiding van het bankmoratorium in de Ver. Staten van 4 Maart is bij decreten van 7 en 11 Maart 1933 ook een bankmoratorium afgekondigd. Dit is 30 Maart '33 ingetrokken. De regeering is echter bevoegd regelingen te geven betreffende het bankwezen.

JAPAN, FORMOSA en KOREA. 1 Juli 1932 is een deviezencontrôle ingevoerd. Deze werd op 24 Nov. nog verscherpt. De kapitaaluitvoer is verboden. De regeering is gemachtigd bij de wet van 30 Juni 1932 bezitters van deviezen en buitenlandsche effecten ter waarde van meer dan 1000 Yen te gelasten deze aan de Bank van Japan te verkoopen.

MEXICO. 27 Juli 1931 is de zilveren standaard ingevoerd. Op 1 Sept. 1932 is de invoer van vreemd geld verboden. Aan de Banco de Mexico en de daarmede verbonden banken is toegestaan operaties in vreemde valuta uit te voeren. Ook de invoer van Mexicaansch geld behalve goud is verboden. De uitvoer van vreemde valuta en Mexicaansch geld is vrij.

NICARAGUA. Bij de Commissie ter contrôle van Wissel-transacties moeten aanvragen voor vreemde valuta worden ingediend. Buitenlandsche exporteurs naar Nicaragua moeten een extra-exemplaar eener consulaire verklaring bij de commissie met hun aanvrage indienen. Bij decreet van 10 Sept. 1932 zijn nieuwe bepalingen gegeven.

NOORWEGEN. De banken houden den handel in vreemde valuta onder contrôle. Importeurs moeten, alvorens hun opdrachten in het buitenland te plaatsen, hun bankrelatie hiervan in kennis stellen. Deze deelt daarop mede of vreemde valuta beschikbaar is.

PARAGUAY. De gouden standaard is opgeheven. Er is een deviezen-contrôle-commissie gevormd, aan welke alle deviezen moeten worden afgeleverd en die deviezen afgeeft.

PERU. Een moratorium is afgekondigd voor buitenlandsche verplichtingen. Bijzondere bepalingen betreffende het betalingsverkeer zijn niet bekend.

PERZIE. De Valuta-contrôle-commissie controleert den geheelen valutahandel. De buitenlandsche handel is een monopolie der regeering.

PORTUGAL EN KOLONIEN. Contrôle door een valuta-contrôlecommissie. Remises naar het buitenland anders dan voor zuivere handelsdoeleinden zijn beperkt. In Angola bestaat een soortgelijke regeling.

SALVADOR. De maximum koers van den dollar is bepaald op 205 colones per U. S. dollar. De goudvoorraden der banken zijn verzegeld. Buitenlandsche valuta mag niet worden verkocht voor improductieve doeleinden of voor goederen of diensten, die niet noodzakelijk zijn voor het economische leven des lands.

SPANJE. Het Bureau voor Valuta-contrôle wijst vreemde valuta toe, mits documenten worden overgelegd, waaruit blijkt dat de aanvrage geschiedt voor goedereninvoer. Overlegging van de origineele douane-documenten is noodzakelijk. De uitvoer van peseta's en de omwisseling van peseta's in buitenlandsche valuta bij de Bank van Spanje voor particulieren is beperkt tot een bedrag van Pes. 50.000. De toewijzing duurt gewoonlijk echter verscheidene weken.
In- en uitvoer van effecten, bezit van deviezen door particulieren, goud- en zilveruitvoer, postwisselverkeer boven bedragen van 1000 pes. en goud-deviezengarantie bij peseta-credieten zijn verboden.

URUGUAY. De tegenwaarde van te betalen buitenlandsche wissels mag worden gestort in Uruguaansche pesos bij een bank. Het risico van den wisselkoers blijft in dit geval voor rekening van den betrokkene, totdat de definitieve betaling in vreemde valuta plaats vindt. Wanneer de regeering heeft bepaald, dat een buitenlandsche wissel kan worden betaald door een deposito in pesos, dan kan wisselprotest achterwege blijven. De douane mag slechts den uitvoer toestaan, indien gebleken is, dat de hiervoor te ontvangen vreemde valuta is afgegeven.
Maatschappijen in Uruguay gevestigd, werkende met buitenlandsch kapitaal, mogen van 31 Dec. 1931 af geen remisen meer maken ter betaling van rente of dividend. Met toestemming van de Staatsbank zal 25% per maand mogen worden geremitteerd. Officieel is een buitenlandsch moratorium tot 31 Dec. 1932 afgekondigd.
Ter liquidatie van bevroren saldi van buitenlanders is een Amortisatiekas opgericht, die daarvoor 6% obligaties uitgeeft, die binnen 5 jaren moeten worden afgelost.

VER. STATEN VAN NOORD-AMERIKA. Op 4 Maart 1933 is een algemeen bankmoratorium afgekondigd. De banken mogen slechts heropenen na toestemming van den minister van Financiën. De algemeene bank-holiday werd 13 Maart opgeheven.
Op 10 Maart 1933 is de gouden standaard feitelijk, en op 19 April wettelijk afgeschaft.

ZWEDEN. Geen beperkende bepalingen. De Rijksbank rantsoeneert zoo noodig de aanvragen voor buitenlandsche betaalmiddelen.
De uitvoer van obligaties en coupons, betaalbaar gesteld in Zweedsche en buitenlandsche munt, is echter verboden.

2. De landen onder B genoemd.

BULGARIJE. De Nationale Bank oefent contrôle uit over aanen verkoopen van vreemde valuta. Aanvragen moeten bij haar worden ingediend, vergezeld van documenten, waaruit blijkt waarvoor de valuta benoodigd is. Wissels, luidende in vreemde valuta, mogen worden betaald in leva en gestort bij de Bulg. Landbouwbank. Het koersrisico is voor den buitenlander. Er is toestemming noodig van de Nationale Bank om buitenlanders in leva te crediteeren.
De buitenlandsche exporteur ontvangt gewoonlijk slechts betaling na ten minste drie maanden. Deviezen worden niet verstrekt voor invoer van luxe-goederen.
Voor vervallen accepten wordt slechts 20 à 30% deviezen toegewezen, de rest minstens 1 à 2 maanden geprolongeerd.

DUITSCHLAND. Omtrent de betaling van uit Duitschland ingevoerde goederen met „Auslandbonds" is in den Duitschen „Reichsanzeiger" van 18 Mei 1933, opgenomen de „Vierte Verordnung zur Durchführung der Verordnung über die Devisenbewirtschaftung" van 9 Mei 1933. Tevens wordt daarbij gepubliceerd een lijst van binnenlandsche waardepapieren (in Rijksmarken of goudmarken), welke uitsluitend bestemd zijn voor den handel en afzet in het buitenland.
De voornaamste bepalingen van deze nieuwe verordening zijn de volgende. Een in Duitschland gevestigd persoon moet toestemming hebben om waardepapieren, voorkomende op bedoelde lijst, te verkrijgen. Aankoop van waardepapieren uit het buitenland kan alleen door bemiddeling van een deviezenbank plaats vinden. In het reizigersverkeer wordt in verband met deze bepalingen een strengere contrôle dan tot dusver reeds plaats vond, ingesteld. (Zie ook bericht 915 C.)

HONGARIJE. Contrôle van de Nationale Bank. Deze mag vreemde valuta verkoopen aan Hongaarsche onderdanen ter betaling van toegestanen invoer. Wissels in vreemde valuta luidende mogen worden betaald in pengö. Buitenlanders mogen te hunner beschikking staande bedragen in pengö slechts besteden tot aankoop van goederen in Hongarije. Voor alle vóór 1 Febr. 1932 ontstane buitenlandsche schulden is een transfer-moratorium van 1 jaar afgekondigd. Op oude handelsschulden mag worden afbetaald als voor een even groot bedrag nieuwe goederen worden ingevoerd. Voor Hongaren bestaat de verplichting de opbrengst van export en buitenlandsche valuta en effecten aan te geven. De buitenlandsche handel geschiedt ten deele als compensatiehandel, d.w.z. de invoer wordt bewilligd in verband met den uitvoer. De betaling geschiedt dan met een bepaalde waarde in goederen (z.g. „goederenpengö).

LETLAND. Contrôle van de Bank van Letland en de Commissie voor Vreemde Valuta. Vreemde valuta worden slechts beschikbaar gesteld voor invoer, welke noodzakelijk geacht wordt. Wissels in vreemde valuta mogen in lats worden betaald. Het tegoed van buitenlanders in Letland mag slechts worden besteed voor binnenlandsche betalingen. Ieder, die de grens overschrijdt en in het bezit is van vreemde valuta of geldswaardige papieren, dient deze aan te geven ter verificatie. Uitvoer van eenzelfde bedrag is alsdan toegestaan.

OOSTENRIJK. Contrôle van de Nationale Bank. Wissels in buitenlandsche valuta mogen in schillingen worden betaald. Dit bedrag wordt op „Sperr"-rekening geboekt. Het tegoed van buitenlanders, dat ontstaan is uit invoer van goederen of diensten, met dien verstande, dat de prijs der daarvoor gekochte

goederen meer (en wel maximaal 12%) is dan het vrij gegeven schillingbedrag, mag worden besteed voor aankoopen in Oostenrijk.
Slechts voor ,,lebensnotwendige'' importen (in de eerste plaats grondstoffen) worden deviezen beschikbaar gesteld.
In het ,,Bundesgesetzblatt'' van 24 Maart '33 zijn twee verordeningen der Bondsregeering opgenomen, getiteld ,,Goldklauselverordnung'' en ,,Goldschuldenerleichterungsverordnung''.
De totstandkoming van genoemde verordeningen, noodzakelijk geworden door het sedert geruimen tijd ingetreden disagio van den schillingkoers, is bevorderd door een recente uitspraak van het Oostenrijksche Opperste Gerechtshof, welk hoog college in beginsel voor sommige gevallen het aanwenden der valuta- en goudclausule erkent.
Ook de Oostenrijksche regeering stelt zich thans op het standpunt, dat goud g o u d en valuta v a l u t a dienen te blijven.
De eerste der beide verordeningen wordt gekenmerkt door de bijzonderheid, dat deze uitsluitend betrekking heeft op verplichtingen, welke niet effectief in vreemde valuta of in goud moeten worden voldaan. Deze verordening is intusschen van groote beteekenis voor het crediet- en handelsverkeer, daar zij zich zoowel uitstrekt tot verplichtingen in vreemde valuta, welker betaling in Oostenrijksch geld toelaatbaar is, als wel tot alle soorten van goudclausules.
Tot aan den dag van inwerkingtreding kunnen valutaschulden zonder meer tegen de officieele koersen der Nationale Bank worden betaald en schulden in goud luidend, tegen de nominale waarden, eveneens. Schulden op deze wijze voldaan, vóór de inwerkingtreding, blijven gedelgd.

ROEMENIE. 12 Mei 1932 is een verordening afgekondigd, waarbij verboden is vreemde valuta in- en uit te voeren en lei's uit te voeren. Ten hoogste wordt 100.000 lei in deviezen tegelijk afgegeven. Reizigers mogen maximaal 20.000 lei aan vreemde valuta importeeren.
Voor alle vreemde valuta zijn officieele koersen vastgesteld. Bij de Nationale Bank is een deviezencentrale gevormd die voor betaling van den invoer deviezen afgeeft. Zij geeft slechts deviezen af, 90 dagen nadat de betreffende invoer is uitgeklaard. Voorwaarden als ,,cash against documents'' worden voldaan door betaling in lei, welke pas na toestemming mag worden getransfereerd.
In bepaalde omstandigheden kan compensatiehandel van in- en uitvoer plaats hebben, mits de waarde van den uitvoer uit dezen hoofde 25% hooger is dan den invoer. Deze 25% moeten betaald worden in vrije deviezen.
Rembourszendingen uit het buitenland zijn van 15 Nov. 1932 af verboden.

TSJECHO-SLOWAKIJE. Contrôle van de Valuta-commissie en Nationale Bank van Tsjecho-Slowakije.
Betalingen van meer dan kr. Tsj. 200 per dag voor rekening van één persoon aan het buitenland, in welken vorm ook, vereischen een permit van de Bank.
Het provenu van uitgevoerde goederen en ander tegoed in vreemde valuta moeten worden overgedragen aan de Bank.
Compensatie van in- en uitvoer mag slechts plaats hebben na toestemming van den minister van Handel. (Voor een aantal artikelen is de betaling vrij.)
Voor buitenlandsche postwissels gelden dezelfde bepalingen als voor het andere valutaverkeer.

TURKIJE. Contrôle door de regeering. De douane mag geen ingevoerde goederen uitklaren, tenzij de goederen voorkomen op de door de regeering gepubliceerde lijsten en niet boven de vastgestelde hoeveelheden. Van 1 Januari 1932 af wordt elke twee maanden een nieuwe lijst gepubliceerd.
Bij decreet van 2 Maart 1933 zijn de deviezenbepalingen verscherpt en het maximum bedrag aan deviezen, dat een particulier mag remitteeren op T£ 200 bepaald.
Voor remise van deviezen voor handelsdoeleinden wordt onderscheid gemaakt tusschen landen, die een ongunstige handelsbalans met Turkije hebben, die den Turkschen invoer belemmeren of de betaling daarvan beperken.

VENEZUELA. Bij regeeeringsdecreet is bepaald, dat debiteuren hun verplichtingen in buitenlandsche valuta, mogen voldoen in bolivares, of de tegenwaarde in bolivares mogen deponeeren bij een bank. Het risico van den wisselkoers blijft, in dit laatste geval, voor rekening van den debiteur.

ZUID-SLAVIE. Contrôle van de Nationale Bank. Uitvoer is slechts toegestaan indien de exporteur waarborgen geeft, dat binnen een bepaalden tijd de tegenwaarde in valuta ter beschikking der Nationale Bank staat. Betaling en crediteering van buitenlanders of voor buitenlandsche rekening en betaling van chèques, door Zuid-Slavische onderdanen getrokken aan buitenlanders mag slechts geschieden na toestemming van de Bank.
Alle buitenlandsche verplichtingen, ontstaan uit invoer van goederen, worden omgezet in dinars tegen den officieelen koers en op een ,,voorloopig'' geblokkeerde rekening van de buitenlandsche schuldeischers bij Zuid-Slavische banken gecrediteerd, tenzij met het land van den crediteur een clearing-overeenkomst bestaat. Deze dinars mogen gebruikt worden voor aankoop van goederen. Voor omzetting van dergelijke saldi in vreemde valuta moet de Nationale Bank toestemming verleenen en deviezen beschikbaar stellen. Postwisselverkeer met het buitenland is stopgezet. Het disagio van den dinar is vastgesteld op 28½%.

ITALIE. De Banca d'Italia is bij Kon. decreet gemachtigd om den handel in vreemde valuta te beperken. Totnogtoe is geen beperking ingevoerd, doch de banken geven slechts vreemde valuta af boven 5000 lire, na overlegging van factuur of andere documenten, waaruit blijkt waarvoor de valuta noodig is.
(Banknummer Juli 1933, Algemeen Handelsblad)

19 AUGUSTUS 1933

A. **VEREENIGDE STATEN. — National Industrial Recovery Act (Nira).** — President Roosevelt is voornemens de codes voor de staal-, steenkool- en olieindustrie voor te schrijven, nu de onderhandelingen van de Nira met de vertegenwoordigers dezer industrieën op het doode punt zijn gekomen. Generaal Johnson, de leider van de Nira, heeft reeds een ontwerp-code voor de petroleumindustrie opgesteld en aan den president voorgelegd. Deze code regelt, naar men gelooft, de productie en de prijzen. Daar de industrieelen halsstarrig blijven, kan president Roosevelt bij decreet de codes van kracht verklaren.
(Vorig bericht blz. 937 D.)

B. **GASMASKERS.** — De ,,Daily Herald'' meldt, dat eenige Engelsche technici en natuurkundigen een nieuw gasmasker hebben vervaardigd, dat een uur lang blijkt te beschermen tegen het nieuwste en gevaarlijkste gifgas, dat vervaardigd wordt, het z.g ,,pepergas''.
Reeds is begonnen met de massale productie van deze gasmaskers. Tot nog toe zouden de technici in andere landen er slechts in geslaagd zijn gasmaskers te vervaardigen, die den drager tegen pepergas niet langer dan vijf minuten bescherming bieden. (Daily Herald)

C. **DUITSCHLAND. — Vivisectie in Pruisen verboden.** — Officieel wordt gemeld, dat door een verordening van den Pruisischen minister-president Göring voor het geheele Pruisische staatsgebied de vivisectie op dieren van alle soort is verboden. Göring heeft de betrokken instanties bevolen hem binnen den kortsten tijd een wetsontwerp betreffende deze quaestie voor te leggen. Tot het tijdstip van afkondiging van die wet zullen personen, die het verbod van vivisectie overtreden, naar een concentratiekamp worden overgebracht.

D. **VEREENIGDE STATEN. — Graanmarkten.** — Het bestuur van de graanbeurs te Chicago heeft besloten de minimumprijzen, welke voor de transacties in granen gelden, met ingang van 16 Aug. '33 vanaf de opening der beurs weder op te heffen.
Tot nader order zijn op de graanmarkt te Winnipeg (Canada) minimum-prijzen vastgesteld voor alle transacties. Deze prijzen zijn de noteeringen die golden toen de markt 14 Aug. gesloten werd.

De Amerikaansche minister van Landbouw, Wallace, heeft gedreigd het Amerikaansche tarwe-overschot op de Oostersche markten tegen dumping-prijzen te verkoopen, wanneer de andere tarwe produceerende en tarwe verbruikende landen op de a.s. Londensche conferentie het niet omtrent een beperking van de productie eens kunnen worden.
Wallace verklaarde, dat de Ver. Staten elk redelijk Europeesch plan zouden aanvaarden, volgens hetwelk de productie zou worden verminderd in een omvang, die ook Canada, Australië en Argentinië zou voldoen.
(Vorig bericht blz. 914 B.)

20 AUGUSTUS 1933

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Verdediging Mijnenmagazijnen.** — In het afdeelingsverslag van den Volksraad betreffende de suppletoire begrooting voor den bouw van mijnenmagazijnen wordt o.m. het volgende gezegd:
Eenige leden hadden er bezwaar tegen, dat de bouw van kostbare mijnenmagazijnen, waarvan in 1930 in verband met den zorgwekkenden toestand van 's lands financiën werd afgezien, thans, nu het met de financiën zooveel ongunstiger staat, zal worden geëntameerd. Te meer achtten zij de uitgaaf niet verantwoord, omdat h.i. de noodzaak ervan niet is komen vast te staan.
Verscheidene andere leden hadden echter den indruk gekregen, dat de beoogde voorziening onmisbaar is. Gezien de in den laatsten tijd toegenomen spanning in en om den Pacific zou het h.i. onverantwoordelijk

zijn de noodige versterkingen van de oliehavens langer uit te stellen. Bovendien wezen zij er op, dat het bedrag der uitgaaf verre wordt overschreden door de bezuinigingen, welke blijkens het desbetreffende ontwerp eener aanvullende begrooting voor 1934 op andere posten der marine worden aangebracht.
De memorie van antwoord zegt:
De noodzakelijkheid van den bouw van mijnenmagazijnen voor de verdediging van Balikpapan en Tarakan staat voor de regeering vast. De toenemende onzekerheid in den politieken toestand om den Pacific gedoogt geen verder uitstel van dezen maatregel. De mijnen behooren ter plaatse aanwezig te zijn en voor dit kostbaar materiaal dient in bergruimte voorzien te worden. **(Vorig bericht Begrooting 921 K.; Legerbegrooting 767 G.)**

A. **DUITSCHLAND. — Hoe de werkloosheid verdwijnt.** — Uit alle deelen van Duitschland komen berichten, dat in steden en dorpen geen werkloozen meer zijn of althans hun aantal van geen beteekenis meer is.
Dat echter de werkloosheid lang niet altijd langs natuurlijken en geleidelijken weg verdwijnt, daarvan geeft de Berlijnsche correspondent van de „Times" eenige staaltjes.
Een zeer gebruikelijke methode is om de werkgevers te dwingen tot korteren arbeidstijd, tot het ontslaan van vrouwelijke werkkrachten, en het ontslaan — ten behoeve van hun vaders, die in hun plaats komen — van jonge werkkrachten, die dan in het vrijwillige arbeiderscorps worden opgenomen en dus niet op de werkloozenlijst voorkomen.
In twee districten van Pommeren werd een dezer dagen den werkgevers van hooger hand bevolen om aan 6000 werkloozen werk te verschaffen. In Merseburg heeft de districtsleider zijn ambtenaren opgedragen om met de werkgevers te onderhandelen ten einde het aantal fabrieksgeëmployeerden met 15% te verhoogen, vergeleken bij het aantal op 1 Mei. De 40-urige arbeidsweek moet daar worden ingevoerd, terwijl geen vrouwen in de fabrieken werkzaam mogen zijn. Als deze maatregelen niet worden genomen, zullen districtscommissarissen met de uitvoering daarvan worden belast.
In Schöningen heeft een fabriek zijn jonge arbeiders ontslagen; in hun plaatsen zijn oudere werkloozen benoemd. De jonge arbeiders zijn in het vrijwillige arbeiderscorps opgenomen.
Op deze wijze vermindert het leger werkloozen met duizenden tegelijk. (Times) **(Vor. ber. 930 D.)**

B. **DUITSCHLAND. — Scheepvaart - Passagetarieven.** — De onderhandelingen tusschen de vertegenwoordigers der buitenlandsche reederijen en de Duitsche regeering hebben tot resultaat gehad, dat de transferbepalingen voor de passage-gelden, welke de Duitsche regeering had afgekondigd, opgeheven zijn en de vroegere toestand in vollen omvang is hersteld.
Het Duitsche Ministerie heeft een regeling voorgesteld, die volkomen met de belangen der buitenlandsche maatschappijen rekening houdt, zonder dat de Duitsche deviezenpositie daardoor wordt geschaad.
(Vorig bericht blz. 938 B.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Nira.** — Generaal Johnson is er in geslaagd met de werknemers in de staalindustrie tot een accoord te komen over de code, welke voor deze industrie zal gelden. President Roosevelt heeft de code reeds goedgekeurd. De code zal voorloopig gedurende negentig dagen van kracht zijn.
De gemiddelde werkweek wordt vastgesteld op 40 uur; maximaal mogen de arbeiders in de staalfabrieken acht uur per dag en gedurende zes dagen per week werken. Als op 1 November '33 of eerder de productie 60% van de capaciteit zal hebben bereikt, wordt voor het geheele personeel, betrokken bij de staalindustrie, een maximum-werktijd van acht uur per dag ingesteld.
Aan de arbeiders wordt het recht gegeven zich zonder eenige restrictie te organiseeren.
In de petroleumindustrie hebben de onderhandelingen niet het bevredigende resultaat opgeleverd. President Roosevelt heeft daarom besloten zichzelf te benoemen tot leider van het bureau voor de toepassing van de petroleumcode, waarover geen overeenstemming met de werkgevers kon worden bereikt.
Generaal Johnson is er evenmin in geslaagd tot overeenstemming met de steenkoolmagnaten te komen over den tekst der code. Generaal Johnson is nu van plan de 29 ontwerpen voor de steenkoolcode, die hij heeft ontvangen, samen te voegen tot een enkel ontwerp, dat hij president Roosevelt ter goedkeuring zal voorleggen. **(Vorig bericht blz. 940 A.)**

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Invoerrechten.** — Bij den Volksraad is een wetsontwerp tot verhooging van de invoerrechten ingediend. Het doel van deze verhooging is versterking van de schatkist. Voorgesteld wordt de weelde-artikelen te belasten met 20% met handhaving van de thans reeds geheven 50 opcenten. Voor alle andere artikelen wordt gestreefd naar nivelleering op basis van een grondtarief van 12% plus 50 opcenten.
Dit betreft hoofdzakelijk artikelen als katoenen manufacturen, aardewerk, tarwemeel en dergelijke, welke thans aan een recht van 10% zijn onderworpen.
Een uitzondering, wat de opcenten betreft, vormen de in het ontwerp gespecificeerde katoenen stoffen, waarop 20 in plaats van 50 opcenten worden geheven.
De datum van inwerkingtreding van het nieuwe tarief zal nader door den Gouverneur-Generaal worden bepaald.
Als luxe artikelen worden in beginsel o.a. beschouwd alle consumptiegoederen, welke min of meer het karakter van overbodigheid dragen en welke thans gemeenlijk worden belast met 12% van de waarde. De materialen, waaruit luxe artikelen worden vervaardigd, zullen worden belast met 12% van de waarde plus de opcenten tegenover thans algemeen 6% plus opcenten.
Aan de voorgestelde verhooging zijn geen ernstige bezwaren van economischen of anderen aard verbonden. De opcenten uitgezonderd, wordt uit de tariefsherziening een hoogere opbrengst van *f* 6.300.000 verwacht.
Aan den Volksraad is verzocht een beslissing te nemen vóór sluiting van de zitting. **(Vor. ber. 672 A.)**

21 AUGUSTUS 1933

E. **NEDERLAND. — R.-K. Staatspartij.** — De Maasbode deelt het volgende mede:
Het Dagelijksch Bestuur der R.-K. Staatspartij heeft aan de besturen van de Rijkskieskringorganisaties een krachtig en warm gestemd schrijven gericht ter opwekking van een frissche en krachtige politieke activiteit.
In heel dit schrijven klinken frischheid en optimisme, welke — het kan niet anders — bij heel het Katholieke volk optimisme en activiteit zal losslaan.
De Partij moet leven en ook tot de massa spreken, dàt is het algemeene doel en de plaatselijke kernvorming het hoofdpunt van het werkplan. **(694 D.)**

F. **HENRI BREMOND OVERLEDEN.** — Pastoor Henri Brémond, lid van de Académie Française, is op zijn landgoed „Arthez" overleden.
Brémond heeft in Frankrijk bekendheid gekregen wegens zijn godsdienstig-geschiedkundige werken.
Henri Brémond is in 1858 geboren te Aix-en-Provence. Toen hij zeventien jaar werd en het college afgeloopen had, trad hij in het noviciaat der Jezuieten, toentertijd in Engeland gevestigd.
Na acht jaar in de Sociëteit van Jezus te hebben doorgebracht, ging hij over naar de seculiere geestelijkheid. Sindsdien vindt men zijn naam in alle toonaangevende Fransche tijdschriften.
Op 19 April 1923 werd hij tot lid der Académie ge-

kozen als opvolger van mgr. Duchesne. Voor dien tijd was hij weinig bekend, omdat hij het goedkoope succes verachtte.
De zes deelen zijner „Histoire littéraire du Sentiment religieux en France depuis les guerres de religion jusqu'à nos jours" zijn het standaardwerk over de geschiedenis der mystiek in Frankrijk.
De godsdienstige psychologie bleef het hoofdveld zijner literaire bedrijvigheid.

A. **SURINAME. — Nieuwe Gouverneur. - Prof. dr. J. C. Kielstra.** — Bij Kon. besluit d.d. 16 Aug. 1933 no. 52 is de heer dr. J. C. Kielstra, hoogleeraar aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen, benoemd tot Gouverneur van Suriname.
Johannes Coenraad Kielstra werd 13 November 1878 te Zwartsluis geboren. Hij doorliep het gymnasium te Middelburg en studeerde daarna aan de Universiteit te Leiden in de rechtswetenschap, waar hij op stellingen promoveerde. In 1903 werd hij Indisch rechterlijk ambtenaar en vertrok in dat zelfde jaar naar Ned.-Indië, waar hij verschillende ambten heeft vervuld. In 1918 werd hij benoemd tot hoogleeraar in koloniaal staatsrecht, koloniaal strafrecht, Indische landhuishoudkunde en Indisch agrarisch recht aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen. In 1926 werd prof. Kielstra tevens bijzonder hoogleeraar aan de Universiteit te Utrecht in tropische staatshuishoudkunde.
Verschillende werken zijn van zijn hand verschenen, o.a. „Proeve eener inleiding tot de koloniale staatshuishoudkunde" in 1908; „De suikerindustrie op Java en hare behoefte aan grond" in 1919 en „Het koloniale vraagstuk van dezen tijd" in 1928, terwijl hij in verschillende tijdschriften artikelen publiceerde.
Prof. Kielstra, die den rang heeft van reserve-majoor, is voorzitter van de Vereeniging van Verlofsofficieren.

B. **NEDERLAND. — Wijziging in onze contingenteeringspolitiek.** — De regeering heeft den Staten-Generaal gevraagd haar de bevoegdheid toe te kennen boven de algemeene contingenten, die vastgesteld worden ingevolge Kon. besluiten tot beperking van den invoer van bepaalde goederen, bijzondere contingenten vast te stellen. Zij hoopt dan vruchtbare besprekingen met andere landen te kunnen houden door voor het toekennen van dergelijke contingenten contraprestaties te verlangen. Nu de economische conferentie te Londen mislukt is, acht de regeering verlenging van de Crisis-invoerwet tot 1938 tevens wenschelijk. **(Zie rubriek: Contingenteeringen)**

C. **ZWEMSPORT.** — In het Stadion van Tourelles hebben op 21 Aug. '33 twee landenwedstrijden plaats gehad, n.l. Frankrijk—Nederland dames en Frankrijk—Nederland heeren juniores, waarbij de Nederlandsche dames met 34—14 punten wonnen, terwijl de juniores den strijd verloren met 30 tegen 33 punten. In den waterpolowedstrijd won Nederland met 3—1.
(Vorig bericht blz. 894 E.)

D. **BELGIE. — Verblijfrechten voor vreemdelingen. - Nieuwe verplichtingen.** —
Tot de laatste besluit-wetten der regeering op grond van de machtigingswet behoort een verhooging van de door vreemdelingen verschuldigde rechten. Men verwacht er een verhooging der rijksinkomsten van met ongeveer 10 millioen frs.
Aan „Het Laatste Nieuws" ontleenen wij omtrent de nieuwe bepalingen het volgende:
De vreemdeling, die in het Rijk aankomt om er meer dan acht dagen te verblijven, moet binnen acht en veertig uren na zijn aankomst hiervan kennis geven aan het gemeentebestuur van zijn verblijfplaats en den duur van zijn verblijf aanduiden. Hij mag niet meer dan vijftien dagen in het Rijk vertoeven, zoo hij bij het gemeentebestuur zijner verblijfplaats geen bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister aangevraagd en dit niet bekomen heeft. Dit bewijs geldt als identiteitsstuk en verblijfvergunning; het is geldig voor den duur van zes maanden; het wordt, behoudens verzet van den minister van Justitie, telkens met zes maanden verlengd zoolang de vreemdeling de identiteitskaart niet heeft bekomen.
De vreemdeling, die ten volle 15 jaar oud is, mag in het Rijk niet meer dan zes maanden verblijven, zoo hij bij het gemeentebestuur van zijn verblijfplaats de identiteitskaart niet heeft aangevraagd.
Deze bepalingen zijn alleen toepasselijk op de toeristen, op hen die „op lustverblijf zijn op den buiten", en op de personen, die op studie- of zakenreis zijn, wanneer zij gedurende dertig achtereenvolgende dagen in het Rijk verblijven.
Op het inschrijvingsbewijs en de akte van verlenging is een zegelrecht van 30 fr. toepasselijk.
De identiteitskaart vervangt, voor de vreemdelingen, die, welke voorgeschreven is bij besluit van 6 Februari 1919.
Zij wordt afgeleverd door het gemeentebestuur op machtiging van den minister van Justitie en moet om de twee jaar vernieuwd worden.
Op de identiteitskaart is een zegelrecht van 80 fr. toepasselijk. Onverminderd het zegelrecht, dat ten behoeve van den staat wordt geheven, heffen de gemeenten ten haren behoeve een som gelijk aan een vierde van genoemd zegelrecht.
De in het Rijk gevestigde vreemdelingen, in de bevolkingsregisters ingeschreven, zijn gehouden zich binnen de drie maanden de voorgeschreven identiteitskaart te laten afleveren.
(Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Vreemdelingenwet 682 I.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Militaire luchtvaart.** — De „Daily Express" meldt, dat te Ancosta in de nabijheid van Washington in het geheim proeven worden genomen met een nieuwe reusachtige Amerikaansche bombardementsvliegboot, die met twee ton munitie aan boord, bij een snelheid van ruim 230 K.M. per uur over den Atlantischen of Stillen Oceaan zou kunnen vliegen.
Amerika zou meer vliegbooten van dit type, die per stuk ongeveer 250.000 dollar kosten, willen bouwen en met een tegenbezoek aan Rome van dit eskader, dat de grootste actie-radius ter wereld heeft, het bezoek van het eskader van generaal Balbo willen beantwoorden. (Daily Express) **(Vor. ber. 921 L.)**

22 AUGUSTUS 1933

F. **OOSTENRIJK. — Dr. Dollfuss bij Mussolini.** — De Oostenrijksche Bondskanselier dr. Dollfuss heeft in de badplaats Riccione aan de Adriatische Zee een bezoek aan Mussolini gebracht.
Officieel wordt hieromtrent meegedeeld, dat dr. Dollfuss en Mussolini den algemeenen politieken toestand, in het bijzonder met betrekking tot Oostenrijk, hebben besproken. Mussolini gaf een overzicht van het Italiaansche standpunt inzake de toekomst van Oostenrijk.
Voorts werden de Donau-problemen besproken en de verdere kwesties, welke volgens Mussolini slechts door het functionneeren van het pact-van-vier kunnen worden opgelost.
Bondskanselier Dollfuss bepaalde zich tot den binnen- en buitenlandsch-politieken toestand van Oostenrijk. Uitgaande van het principe der Oostenrijksche onafhankelijkheid, verklaarde hij, dat hij een politiek van vrede en samenwerking met alle buurstaten wil voeren, in het bijzonder met Italië en Hongarije, maar ook met Duitschland, zoodra dit mogelijk is.
De beide staatslieden stelden aan het eind van hun onderhoud, dat anderhalf uur duurde, vast, dat tusschen hen volkomen overeenstemming heerscht over de besproken kwesties.
Naar uit Londen wordt gemeld, weet de Romeinsche correspondent van de „Daily Telegraph" nog mede te deelen, dat Mussolini aan zijn overtuiging heeft vastgehouden, het best te kunnen helpen door middel van vriendschappelijke raadgevingen aan Duitschland. Voor het oogenblik althans zou Italië een voorstel van Frankrijk of Engeland, om een beroep te doen op den Volkenbond, niet steunen. Evenmin zou Italië op dit oogenblik deelnemen aan een démarche der mogendheden te Berlijn. **(Vor. ber. Conflict m. Duitschland 930 B.; Dollfuss te Rome 778 A.)**

G. **VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid.** — De minister van Arbeid maakt bekend, dat op grond van de laatste maatregelen in de afgeloopen vier maanden ruim één millioen werkloozen weer werk hebben gevonden.
De prijs der levensmiddelen is gestegen met 8½%.
(Vorig bericht blz. 877 I.)

A. **MONGOLIE. — Japan's opmarsch.** — Japan is een opmarsch begonnen in Binnen-Mongolië, ten westen van de provincie Jehol, waar de Chineesche „christen"-generaal Feng onlangs een anti-Japansche actie zou hebben gevoerd. De Japansche militaire leiders achten dezen opmarsch ter beveiliging van Jehol en Mandsjoekwo, noodzakelijk.

B. **CARAIBISCHE EILANDEN. — Nieuwe kolonie.** — Een commissie, benoemd ter bestudeering van een nauwer verband tusschen de Engelsche koloniën in de West, heeft haar rapport ingediend. Zij stelt voor de eilanden onder en boven den wind, die thans twee kolonies vormen, met St. John's, Antigua, en St. Georges, Granada, als hoofdsteden, te vereenigen tot één kolonie onder den naam Britsche Caraïbische eilanden (British Caribbean Islands). De regeering acht St. Lucia (hoofdstad Castries) het beste geschikt om den zetel van het bestuur te vormen. Bij de opdracht aan de commissie was ook in overweging gegeven Trinidad en Tobago in de combinatie op te nemen. Trinidad heeft echter door de vereeniging met Tobago in 1889 ernstig financieel nadeel geleden en verzet zich met kracht tegen nieuwe proeven van vereeniging met andere eilanden. Voor dit verzet is de commissie bezweken. Zij heeft Trinidad met Tobago buiten haar voorstel gelaten. (Daily Mail)

C. **NEDERLAND. — Uitvoer van oud-hollandsch papier naar Frankrijk.** — Met ingang van 21 Aug. '33 is de uitvoer naar Frankrijk van oud-hollandsch, geschept, machinaal of met de hand vervaardigd papier, (al of niet nader bewerkt) verboden.
De uitvoer zal slechts zijn toegestaan op vertoon van een daartoe strekkend certificaat, dat aangevraagd moet worden bij het Crisis In- en Uitvoerbureau, Laan van Meerdervoort 84, Den Haag. De aanvraag moet worden ingediend vóór 25 Augustus, onder opgaven van de uitgevoerde hoeveelheden van bovengenoemd papier in het jaar 1931 en van 1 Juli 1933 af tot 21 Aug., in K.G. netto.

D. **NEDERLAND. — Boycot van Duitsche goederen.** — Het Tweede Kamerlid Lovink heeft tot den minister van Buitenlandsche Zaken de volgende schriftelijke vragen gericht:
1. Is het der regeering bekend, dat hier te lande reeds sedert eenigen tijd propaganda wordt gemaakt voor een boycot van Duitsche goederen?
2. Zoo ja, vindt de regeering dan vrijheid om eenige inlichting te geven over haar standpunt met betrekking tot zulke propaganda? **(Vor. ber. blz. 811 H.)**

E. **DUITSCHLAND. — Arische artsen.** — De artsencommissaris dr. Wagner heeft nieuwe verordeningen uitgevaardigd, waarin o.a. bepaald wordt:
Arische artsen mogen zich slechts door Arische artsen laten vervangen.
Arische artsen moeten hun Arische patiënten naar Arische specialisten, Arische ziekenhuis-, sanatoriumartsen enz. verwijzen en omgekeerd.
Arische artsen, inzonderheid ziekenhuis-artsen, mogen verwijzingen naar niet-Arische artsen aanvaarden, waar plaatselijke omstandigheden het noodig doen blijken.
Een gemeenschappelijke praktijk van Arische en niet-Arische artsen is verboden. **(Anti-semitisme 737 I.)**

F. **ITALIE. — Electrische energie door geysers.** — Onlangs is nabij Livorno in de Val di Cecina een nieuwe geyser, een z.g. „soffione", ontstaan. In verband hiermede overweegt men de mogelijkheid om de energie van dezen geyser, tezamen met de geysers, die in 1931 en 1932 zijn ontstaan, te gebruiken voor het opwekken van electrischen stroom ten behoeve der spoorwegen.
De nieuwe geyser heeft een doorsnede van 25 c.M. en zou stoom uitstooten met een druk van 4 atmospheren en een temperatuur van 190 graden Celsius.
Uit nauwkeurige waarnemingen heeft men geleerd, dat deze energie in verschillende jaargetijden practisch constant blijft.
De drie geysers zouden derhalve tezamen in staat zijn 20.000 K.W. electrische energie te leveren, wat voldoende zou zijn voor de stroomvoorziening van den spoorweg Florence—Rome.
(Il Corriere della Sera)

G. **GRANEN. — De Londensche tarwe-conferentie.** — In een communiqué der op 21 Aug. j.l. te Londen begonnen Tarweconferentie wordt medegedeeld, dat thans door de vergadering de middelen worden onderzocht, welke de importeerende landen in staat zullen stellen om op de meest doeltreffende wijze hun medewerking te verleenen, waarvan de exportlanden het van kracht worden van het accoord, dat zij met elkaar hebben aangegaan, afhankelijk hebben gesteld. In de ontwerp-resolutie welke als basis der discussies zal dienen, geven de importlanden den wensch te kennen met de exportlanden samen te werken om het evenwicht tusschen de productie en het verbruik van graan te herstellen.
De exportlanden hebben voorgesteld, dat de conferentie zal vaststellen, dat een belangrijke stijging der graanprijzen een verlaging der douane-barrières ten gevolge zal hebben, wanneer de internationale tarweprijs gedurende een gespecificeerde periode een gemiddelden nog vast te stellen prijs bereikt en op dit peil gehandhaafd blijft. Hoewel de hoogte van het invoerrecht in de verschillende landen zal kunnen varieeren, dient dit toch niet zoo hoog te zijn, dat de boeren in deze landen hierdoor aangemoedigd worden om de door hen met tarwe bebouwde oppervlakte te vergrooten.
Tevens wordt voorgesteld, dat de importlanden in principe de wenschelijkheid zullen erkennen van een wijziging van het algemeene systeem der quantitatieve restricties van den graanimport, in verband met de genoemde verlaging der invoerrechten.
Twee subcommissies zijn ingesteld. De eerste is belast met het onderzoek van de technische kwesties, welke verband houden met een verlaging der invoerrechten, terwijl de tweede zich bezighoudt met het onderzoek van het vraagstuk van de instelling van een internationaal advies-comité. **(Vor. ber. 71 C.)**

H. **RUSLAND. — Oproep van den aartsbisschop te Weenen.** — De aartsbisschop van Weenen, Z. Em. Kardinaal dr. Theodor Innitzer, heeft den volgenden oproep uitgevaardigd:
In het uur, waarin het verantwoordelijkheidsbesef der beschaafde menschheid wordt wakker geroepen, is het mijn plicht, de wereld op te roepen tot een hulpactie. Geen dementeerende berichten kunnen het feit loochenen, dat in de laatste maanden honderdduizenden, ja, millioenen menschen in Sovjet-Rusland door honger te gronde zijn gegaan. Honderden aangrijpende brieven uit het gebied van den hongersnood, vooral uit de Oekraïne, en den noordelijken Kaukasus, berichten daarover. Ontzettend zijn de details van de tragedie, die zich in Rusland afspeelt. Ik verwijs hier naar den oproep van den vorst-metropoliet, Andreas Sjeptyckyj, waarin het verschrikkelijke lijden van de bevolking der Oekraïne roerend wordt geschilderd. De Engelschman Garreth Jones bevestigt dit, en stelt vast, dat in sommige districten der Sovjet-Unie reeds een vierde deel der bevolking door den honger is bezweken.
In een memorandum, dat berust op authentieke inlichtingen uit de kringen der verschillende in Rusland levende nationaliteiten, bericht de secretaris-generaal van het Europeesche Nationaliteitencongres, dr. Ewald Amende, dat door de hongercatastrophe naast de Russen en de bewoners der Oekraïne ook de leden van andere in de Sovjet-Unie levende volksgroepen op ontzettende wijze worden getroffen.
Reeds thans staat vast, dat de catastrophe ook nu, in den tijd van den nieuwen oogst, zal blijven voortduren. Om de verzorging der industriecentra mogelijk te maken, wordt, naar de Sovjet-pers openlijk toegeeft, onder toepassing van allerlei dwangmiddelen, den boeren in de Oekraïne, den Kaukasus en elders de oogst ontnomen. De hongersnood zal daardoor binnen weinige maanden een nieuw hoogtepunt hebben bereikt en opnieuw zullen millioenen menschen te gronde gaan.
In het belang van de eeuwig-geldende wetten van menschelijkheid en naastenliefde verheft ondergeteekende daarom zijn stem en doet een beroep op allen, speciaal op die organisaties en kringen, welker arbeid in dienst staat van humaniteit en gerechtigheid, opdat zij, voor het te laat wordt, een algemeene hulpactie inleiden voor hen, die in Rusland met den hongerdood worden bedreigd, zonder aanzien van natie en confessie. Deze oproep geldt vooral het internationale Roode Kruis en zijn or-

ganisaties, die thans onderhandelen over het uitbreiden der economische betrekkingen met Rusland, opdat het principe worde gehandhaafd, dat deze onderhandelingen worden afhankelijk gemaakt van een uitgebreide opheldering over den toestand in de verschillende streken van Rusland en van het aannemen van een z.g. humaniteitsclausule door de Sovjet-Unie.
Om deze hulpactie ook vanuit Weenen te bevorderen, zal ik vertegenwoordigers der verschillende confessies uitnoodigen tot het vormen van een comité. Deze uitnoodiging zal reeds in de eerstvolgende dagen plaats hebben. Op tot een gemeenschappelijke daad van broederliefde, voor het te laat is! God wil het!
THEODOR KARD. INNITZER.

23 AUGUSTUS 1933

A. **BELGIE. — Het 8ste eeuwfeest van de Abdij van Tongerloo.** — De Premonstratenser Abdij van Tongerloo heeft op 20 Aug. '33 op waardige wijze haar achtste eeuwfeest gevierd.
Z. H. Em. van Roey, de kardinaal-aartsbisschop van Mechelen, droeg 's morgens in de kerk van de Abdij de pontificale hoogmis op, welke behalve door een groote schare geloovigen, waaronder prins Ghika, gezant van Roemenië, staatsminister dr. Frans van Cauwelaert, de prinses de Mérode en andere hooge persoonlijkheden, bijgewoond werd door een vertegenwoordiger van den koning, generaal de Jonghe d'Ardoye en tal van bisschoppen en prelaten, H.H. Exc. mgr. Heijlen, bisschop van Namen, mgr. Legraive, wij-bisschop van Mechelen, mgr. Hopmans, bisschop van Breda, mgr. Lamy, prelaat der abdij van Tongerloo, mgr. Crets, abt-generaal der Premonstratensers, mgr. Nols, prelaat der abdij van Park en nog anderen.
Na de H. Mis had op het eereplein een plechtige zitting plaats, waarin het woord gevoerd werd door mgr. Lamy, dr. van Cauwelaert en Z. H. Exc. mgr. Heijlen.
Een banket en een pontificaal Lof besloten den dag.
(De Maasbode)

B. **DUITSCHLAND. — Reichsbank.** — De Reichsbank heeft van begin 1931 tot midden 1933 goudverliezen van iets meer dan R.M. 2 milliard geleden. Dit goud is voornamelijk afgestaan aan Frankrijk, Nederland, Engeland, Zwitserland en de Ver. Staten.
Goudbeweging met deze landen (in mill. Mark):

	Gouduitvoer naar:	Goudinvoer uit:	Netto-uitvoer
Frankrijk	996.09	11.15	984.94
Nederland	628.32	110.63	517.69
Engeland	363.79	60.61	303.8
Zwitserland . . .	309.59	8.16	301.43
Ver. Staten	155.01	11.03	143.98

De gouduitvoer naar deze landen is reeds grooter dan het totale goudverlies. Dit komt doordat aanzienlijke bedragen goud uit Rusland zijn ingevoerd, waardoor weder een deel der verliezen is gedekt. **(527 C.)**

C. **NEDERLAND. — Bloembollensaneeringsplan 1933 (export).** — Op 19 Aug. '33 is afgekondigd het Kon. besluit genaamd „Bloembollensaneeringsplan 1933 (export)", houdende regeling van den uitvoer van bloembollen, door de Landbouw-crisiswet 1933 in het leven geroepen.
Daar dit besluit den tweeden dag na afkondiging in werking treedt, zal dus van 21 Aug. 1933 af de uitvoer van bloembollen slechts zijn toegestaan met vergunning van de Nederlandsche Bloembollen Exporteurs Centrale, gevestigd te Haarlem, Wilhelminastraat 41.
Met ingang van dien datum vervalt het tijdelijk Kon. besluit, houdende het algeheele verbod van uitvoer van bloembollen, zooals dat sedert begin Juli 1933 van kracht is geweest. **(Vorig bericht blz. 928 C.)**

D. **SCHEIKUNDE. — Nieuw derivaat van wonderolie.** — Met de benaming van Butylacetylricinoleaat duidt men een nieuw derivaat van wonder- (ricinus) olie aan, dat wellicht groote beteekenis zal krijgen. De Commercial Solvents Corporation, die het artikel op de markt brengt, weet er n.l. allerlei gunstige eigenschappen van op te sommen. Zoo zou het voor nitrocellulose-lakken een veel grooter plasticeervermogen bezitten dan ricinusolie zelf. Dat wil dus zeggen, dat ze een taaier, soepeler film geven. Bovendien blijft het beter in de film, d.w.z. geeft geen aanleiding tot z.g. „zweeten". Tenslotte zou het ook voor waschmiddelen en als smeermiddel zeer gunstige eigenschappen vertoonen.
Butylacetylricinoleaat is mengbaar met de meeste organische oplosmiddelen; in water lost het niet op.
(Commercial Solvents Corp.)

E. **IERLAND. — Fascisme.** — De ministerraad van den Ierschen Vrijstaat heeft mededeeling gedaan van zijn besluit de fascistische organisatie der blauwhemden buiten de wet te stellen. Tevens is tot de vorming eener militaire rechtbank krachtens de wet op de openbare veiligheid, thans definitief besloten.
(Irish Times) **(Vorig bericht blz. 936 B.)**

F. **WERELDHANDEL. — Eerste halfjaar 1933.** — Volgens de berekening van het Duitsche Rijksbureau voor de Statistiek is de wereldhandel van het eerste op het tweede kwartaal 1933 in waarde eenigszins gedaald, welke daling echter als een seizoenverschijnsel kan worden beschouwd, veroorzaakt door het feit dat de overzeesche graanverschepingen grootendeels geëindigd zijn. De daling is zelfs kleiner dan in vorige jaren. De op goudbasis berekende waarde van den buitenlandschen handel van 52 landen, voor wier rekening ongeveer 9/10 van den geheelen wereldhandel komt, verminderde in het betrokken kwartaal met 2% (6% in 1932 en 5% als gemiddelde van de jaren 1925 tot 1928). Aangezien de prijzen nog iets waren gedaald, bestaat de mogelijkheid dat de omgezette hoeveelheden niet verminderd zijn. Het Rijksbureau leidt hieruit af, dat het conjunctuur-laagtepunt overwonnen schijnt te zijn.

BUITENLANDSCHE HANDEL VAN 52 LANDEN.

(in milliarden Mark)		2e kw. 1932	1e kw. 1933	2e kw. 1933
52 Landen:	Omzet	26.0	22.5	22.0
	Invoer	14.2	12.0	11.8
26 Europeesche landen	Invoer	9.1	7.8	7.8
	Uitvoer	6.9	5.9	6.0
26 Niet-Europ. landen:	Invoer	5.1	4.2	4.0
	Uitvoer	5.0	4.6	4.2

In de Europeesche landen tezamen zijn in het tweede kwartaal 1933 in- en uitvoer zelfs eenigszins toegenomen. Stijging van den invoer deed zich vooral voor in Groot-Brittannië, Nederland en Zwitserland. Zij heeft voornamelijk betrekking op grondstoffen en is gedeeltelijk veroorzaakt door de verbetering van den economischen toestand, gedeeltelijk door de tendens tot prijsstijging van belangrijke producten. De invoer van Duitschland daalde minder sterk dan in 1932. De Fransche invoer nam daarentegen sterk toe.
In den exporthandel schijnt de invloed van de depreciatie der Engelsche valuta aan beteekenis te hebben verloren. De Engelsche uitvoer toonde de gebruikelijke seizoendaling, terwijl de Duitsche bijna onveranderd bleef. Terwijl de Engelsche uitvoer vergeleken met 1932 met 8% toenam, daalde de Duitsche echter met 14%. Niet ongunstig ontwikkelde zich de uitvoer van Frankrijk, Zwitserland, Tsjecho-Slowakije en de Scandinavische landen. Zooals gewoonlijk in dit seizoen was in de niet-Europeesche landen zoowel in- als uitvoer in het tweede kwartaal lager dan in het eerste. Ondanks de depreciatie van den dollar is de invoer der Ver. Staten nauwelijks afgenomen, terwijl de uitvoer half zoo veel is gedaald als gemiddeld in de laatste vier jaar. In eenige andere overzeesche landen ontwikkelt de buitenlandsche handel zich wel is waar nog niet gunstig, doch ook daar schijnt aan de conjunctuurdaling een einde te zijn gekomen.

INVOER (in milliarden Mark)

		52 landen	Duitschland	Frankrijk	Groot-Britt.	Ver. Staten
1932	1e kwartaal	14.7	1.24	1.22	2.61	1.64
	2e kwartaal	14.2	1.14	1.32	2.39	1.43
	3e kwartaal	12.1	1.06	1.14	2.21	1.10
	4e kwartaal	13.2	1.21	1.26	2.39	1.26
1933	1e kwartaal	12.0	1.08	1.29	2.11	1.13
	2e kwartaal	11.8	1.01	1.21	2.15	1.12

UITVOER (in milliarden Mark)

		52 landen	Duitschland	Frankrijk	Groot-Britt.	Ver. Staten
1932	1e kwartaal	12.8	1.61	0.88	1.36	1.89
	2e kwartaal	11.8	1.38	0.80	1.47	1.56
	3e kwartaal	10.7	1.30	0.74	1.24	1.44
	4e kwartaal	12.1	1.45	0.85	1.31	1.75
1933	1e kwartaal	10.5	1.19	0.75	1.29	1.36
	2e kwartaal	10.2	1.19	0.73	1.23	1.25

(Duitsch Rijksbureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht blz. 858 E.)

A. **EGYPTE. — Nieuwe Hooge Commissaris benoemd.** —De koning van Engeland heeft zijn goedkeuring gehecht aan de benoeming van Sir Miles Locker Lampson, gevolmachtigd minister te Peking, tot Hooge Commissaris voor Egypte en Soedan.

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Vennootschapsbelasting.** — De zorgelijke toestand van 's Lands financiën heeft het, naar het oordeel der regeering, dringend noodzakelijk gemaakt het aantal opcenten op de vennootschapsbelasting, dat in de ontwerp-begrooting voor 1934 op 40 is gehandhaafd, tot 100 te verhoogen. In de tweede nota van wijziging van de begrooting van Financiën lezen wij hierover nog het volgende: Ten volle beseffend, dat een belasting van 20% van de winsten der vennootschappen, gelijk thans wordt voorgesteld, een zeer zwaren druk op de bedrijven beteekent, een druk, die op den duur wellicht niet verantwoord zou zijn, meent de regeering, dat er, gezien het belangrijke begrootingstekort, dat ook voor 1934 is geraamd, niet aan valt te ontkomen op deze wijze de middelen tijdelijk te versterken. De verhooging van het aantal opcenten tot honderd is ook hierom gerechtvaardigd, wijl — naast verschillende nieuwe heffingen — de overige bestaande belastingen belangrijk zijn verhoogd of een belangrijk hoogeren druk op het economische leven leggen.
Gezien de groote bezwaren tegen een hoog opgevoerd heffingspercentage, staat het tijdelijk karakter dezer opcentenverhooging voor de regeering op den voorgrond. Een verlaging van het aantal opcenten, zoodra de omstandigheden dit ook maar eenigszins toelaten, ligt dan ook stellig in de bedoeling.
Het bedrag, dat deze verhooging zal opleveren, wordt geraamd op *f* 2.100.000. **(Vorig bericht blz. 479 C.)**

C. **GUSTAV VON CEDERSTROEM OVERLEDEN.** — Op 88-jarigen leeftijd is op 21 Aug. '33 te Stockholm overleden de bekende Zweedsche schilder, die jarenlang directeur was van de Zweedsche Kunst-Hoogeschool, Gustav von Cederström.
Zijn bekendheid dankt hij aan zijn reusachtig schilderij in het Nationale Museum te Stockholm: „Het lijk van Karel XII wordt door soldaten over het Noorsche Hooggebergte gedragen".
Von Cederström wordt door de bladen als de grootste nationale kunstenaar van Zweden beschouwd. Hij zelf verklaarde, dat het altijd zijn streven was wapens voor zijn vaderland te smeden, waarmede hij de liefde voor zijn land, zooals hij zich dat droomde, zou kunnen wekken.
Von Cederström ontving zijn eerste schildersopleiding te Dusseldorf en reeds 60 jaar geleden verwierf hij bekendheid door een grootsch opgezet historisch schilderij. (Dagens Nyheter)

D. **JOEGO-SLAVIE. — Reorganisatie der Servische radicale partij.** — De „Politika" meldt, dat zich in de binnenlandsche politiek van Joegoslavië een gebeurtenis van groote beteekenis heeft voltrokken. De Servische radicale partij heeft op grond van de nieuwe wet op de politieke partijen medegedeeld, dat zij in gereorganiseerden vorm opnieuw gesticht is.
Door de staatsgreep van 6 Januari 1929 was de partij tegelijk met alle andere parlementaire partijen verboden.
In het nieuwe partijprogram verklaarden de radicalen zich voor den monarchistischen staatsvorm onder de dynastie Karageorgewitsj en voor de politieke en staatkundige eenheid van Joegoslavië. Ten aanzien van de buitenlandsche politiek is de partij tegen herziening der verdragen. (Politika, Belgrado)

E. **FRANKRIJK. — Een redevoering van maarschalk Lyautey.** — Tijdens de wijding van een vaandel te Nancy heeft maarschalk Lyautey een redevoering gehouden, die scherp gericht was tegen het nieuwe Duitschland. Hij verklaarde o.a. dat de bewoners van Oost-Frankrijk het beste wisten wat een oorlog kost, want juist daar waren, de geheele geschiedenis door, de dorpen verbrand en grijsaards, vrouwen en kinderen gemassacreerd. Men zou met blindheid geslagen moeten zijn wanneer men niet zag, dat alle activiteit in Duitschland gericht was op de voorbereiding van een vergeldingsoorlog. Lyautey verklaarde, dat hij altijd had gehandeld naar het beginsel, dat men zijn macht moet toonen, teneinde haar niet te behoeven gebruiken. (Le Temps)

F. **DUITSCHLAND. — Geen Hitlergroet voor buitenlanders.** — De plaatsvervanger van Adolf Hitler, Hess, maakt bekend:
„Het is in alle landen gebruik, dat bij het zingen der volksliederen, het groeten der vlaggen enz., buitenlanders het land, dat zij bezoeken, eeren door zich van hun plaatsen te verheffen, resp. den hoed af te nemen. Dit is een vanzelfsprekende plicht van internationale beleefdheid, welker inachtneming evenzeer verwacht wordt van iederen in het buitenland vertoevenden Duitscher als van iederen buitenlander, die zich in Duitschland bevindt.
Van een buitenlander kan men niet verwachten, dat hij een in zijn land niet gebruikelijken groet brengt, zooals b.v. den „Duitschen groet" door het opheffen van den rechterarm, evenmin als b.v. van een Protestant verlangd wordt, dat hij bij het betreden van een Katholieke kerk een kruis maakt." **(906 D.)**

G. **CHINA. — Typhoon. - 10 millioen dakloozen.** — In Noord-China heeft een typhoon van buitengewone kracht gewoed, die gepaard ging met hevigen regenval. Ruim 10 millioen menschen zijn dakloos geworden. Een groot deel van den oogst is vernield.

H. **ONDERZEEERS. — Een éénpersoons onderzeeboot.** — Een leerling van de technische school te Wilna heeft een kleine onderzeeboot uitgevonden voor één persoon. Tijdens een proeftocht op de rivier Wilja dook de jongen met de boot onder en bleef een uur lang onder water.

24 AUGUSTUS 1933

I. **SURINAME. — Exportcultuur van bacoven.** — Het antwoord van den gouverneur dr. Rutgers, op het ingediend plan van de heeren Waller c.s. inzake de bacovencultuur, bestaat uit een afschrift van een nota ter zake door Z. E. den minister van Koloniën gezonden aan het opperbestuur.
Deze nota is door de bladen Suriname en De West in brochure-vorm uitgegeven. De conclusie luidt:
1e. dat een cultuur van Congobacoven op bestaande plantages een goede kans van slagen heeft, terwijl bij slaging vergrooting van den export door het invoeren van bacoven als catchcrop bij koffie en door deelneming van den klein-landbouw met zekerheid te verwachten is;
2e. dat in verschillende opzichten in de eerste jaren leergeld betaald zal moeten worden, terwijl het risico, speciaal waar het Suriname geldt, te groot en de te becijferen winst te klein is, om bij den huidigen stand van onze kennis en ervaring deze cultuur op zuiver commercieele basis ter hand te kunnen nemen;
3e. dat de kans van slagen groot genoeg is en de beteekenis van een geslaagde cultuur voor de economische ontwikkeling van Suriname van zoo buitengewoon gewicht, dat er alle aanleiding bestaat, het leergeld en het risico voor rekening van den lande te nemen en met gouvernementssteun, hetzij door kapitaalsdeelneming of door subsidie, een proefbedrijf op particuliere leest geschoeid te beginnen van zoodanige afmetingen, dat geregelde verschepingen mogelijk worden, waarvoor van gouvernementswege een bedrag van *f* 500.000 over 2 jaren verdeeld, beschikbaar ware te stellen ten laste van de rijksbijdrage ter bevordering van de welvaart van Suriname op het XIde hoofdstuk der rijksbegrooting.
(Vor. ber. Toekomst van Suriname blz. 413 H.)

A. IRAK. — Assyrische Christenen. — De patriarch der Assyrische Christenen, Mar Sjimoem, die door de regeering van Irak is verbannen, is, in gezelschap van zijn vader en broer, met een Engelsch vliegtuig op Cyprus aangekomen.
Na aankomst verklaarde hij, dat de toestand der Assyrische Christenen wanhopig is. Meer dan 800 van zijn stamgenooten zijn in hun dorpen, aan de grens van Irak, vermoord en hij stelde het leger van Irak hiervoor aansprakelijk. Tot de regeering van Irak richtte hij de beschuldiging, dat zij dit bloedbad zou hebben gebillijkt. De patriarch zeide verder, dat de regeering aan twee leiders der Koerden gratie zou hebben verleend en hen tegen de Assyrische Christenen heeft laten optrekken; de aanvallen duren nog steeds voort. Ten slotte zeide Mar Sjimoem, dat ook de Assyriërs in Bagdad in gevaar verkeeren.
Naar uit Londen wordt gemeld, is deze lezing van den patriarch niet geheel in overeenstemming met de feiten. De commandant van de troepen in Noord-Irak, Bekir Sidki Beg, die de leiding had bij de gevechten met de Assyriërs, is door koning Feisjal ontslagen. Hij zou o.a. veertien ongewapende gevangenen zonder vorm van proces hebben laten doodschieten en de koning overweegt een gestreng onderzoek in te stellen naar de gebeurtenissen aan de grens. De koning heeft zijn plan, om voor herstel zijner gezondheid naar Zwitserland te gaan, opgegeven en zal zich geheel wijden aan het onderzoek, opdat hij den Britschen gezant, sir Francis Humphrys, die van Londen op weg is naar Bagdad, de verzekering kan geven, dat niets is nagelaten om de schuldigen te straffen.
(Vorig bericht blz. 613 F.)

B. AMSTERDAM — Begrooting voor het jaar 1934. —
Aan een uiteenzetting van den heer E. J. Abrahams als waarnemend wethouder van Financiën over het ontwerp-gemeentebegrooting voor 1934, ontleenen wij:
Het eindcijfer voor 1934 beloopt ƒ 114.552.218 (v. j. ƒ 114.035.100), oorspronkelijk vastgesteld door den gemeenteraad.
Dat het eindcijfer der nieuwe begrooting ondanks bezuinigingen hooger is, wordt verklaard uit de volgende oorzaken:
De rekening 1932 leverde een nadeelig saldo op van ƒ 1.257.000, welk nadeelig saldo in 1934 in uitgaaf voorkomt. Voorts zijn er hoogere uitgaven voor rente van leeningen ad ƒ 1.897.000 en voor aflossingen ad ƒ 1.108.000. Hiertegenover staan lagere uitgaven voor afschrijving op gedane buitengewone uitgaven waarvoor nog niet is geleend ƒ 562.000; lagere raming voor rente van tijdelijk op te nemen gelden ƒ 1.546.000. Er is een hoogere bijdrage aan het Pensioenfonds van ƒ 285.000, een id. raming van het verlies op de tram van ƒ 465.000 en van dat op de Handelsinrichtingen van ƒ 733.000. Door al deze omstandigheden zijn de uitgaven per saldo ƒ 3.637.000 hooger.
Voor hen, die hadden verwacht, dat de met 1 Juli '33 ingegane tijdelijke korting op salarissen en loonen, welke ƒ 2.400.000 oplevert, tengevolge zou hebben, dat de begrooting met eenzelfde bedrag naar beneden zou gaan, herinnerde de wethouder er aan, dat die korting deels bestaat uit een verhooging van pensioenverhaal, deels uit verlaging van salaris. Bovendien heeft bedoelde korting, voor zoover het de bedrijven aangaat, welke een winstuitkeering aan de gemeente doen, dit gevolg, dat die uitkeeringen hooger worden en dus de ontvangsten in de gemeentebegrooting stijgen. Alleen bij bedrijven, die verliezen opleveren, welke door de gemeente worden gedekt, beteekent die korting verlaging van uitgaven in de gemeentebegrooting.
Bij de samenstelling der begrooting moest verder rekening gehouden worden met de volgende feiten:
1. dat het Reservefonds voor bijzondere doeleinden was uitgeput, terwijl dit bij de begrooting 1933 nog een bijdrage van ƒ 3.365.000 heeft geleverd; 2. dat de belastingen lager moesten worden geraamd ongeveer ƒ 1.500.000; 3. een altijd aanwezig natuurlijk accres van uitgaven; 4. de invloed van de conjunctuur op de bedrijven.
De lagere raming der belastingen betreft hoofdzakelijk: hoofdsom personeele belasting ƒ 200.000, opcenten personeele belasting ƒ 152.000, opcenten fondsenbelasting ƒ 700.000, dividend- en tantièmebelasting ƒ 350.000, vermakelijkheidsbelasting ƒ 115.000.
Van het eerste ontwerp van de begrooting hebben B. en W. niet minder dan dertien en een half millioen moeten afhalen.
De meerderheid van B. en W. stelt de volgende maatregelen voor, waardoor de begrooting (afgezien van het crisis-tekort) ten slotte sluitend is gemaakt: vermindering van uitgaven door sterke bezuiniging, waarvan in de voordracht ten geleide der begrooting nader mededeeling wordt gedaan; vermindering van het totaal der subsidies met ± 15%; wijziging in de arbeidsvoorwaarden van het gemeentepersoneel (hergroepeering); overbrenging van de aflossingen van de leeningen voor grondexploitatie van den gewonen dienst naar den kapitaaldienst, waaruit men acht ton denkt te halen; beschikking over een deel der reserve van het Fonds tot dekking van Brandschade, hetgeen voor 1934 1¼ millioen kan opleveren; wijziging in de afschrijvingen bij eenige bedrijven (Electriciteitswerken, Gasfabrieken en Telefoon; bij laatstgenoemd bedrijf ter opvanging van de lagere inkomsten wegens de tariefsverlaging die in Mei is ingegaan); samen een millioen; door vermindering van de bijdragen aan den kapitaaldienst, voor zoover zij uitgaven betreffen, die over een aantal jaren worden verdeeld tot 50% van de aanvankelijk voorgenomen bedragen, zoodat de afschrijving bijv. over zes in plaats van over vijf jaar wordt gedaan.
Wat de bedrijven aangaat zijn de winstuitkeeringen aan de gemeente en de verliesdekkingen door de gemeente per saldo ƒ 1.202.901 nadeeliger.
Hooger zijn o.a. geraamd de uitkeeringen van: Electriciteitswerken ƒ 117.000, Waterleidingen ƒ 121.000, Telefoon ƒ 53.000, Girokantoor ƒ 63.000.
Lagere winstuitkeering is geraamd bij de Gasfabrieken ƒ 361.000.
Van de verliesdekkingen door de gemeente zijn hooger: Tram ƒ 465.000, Handelsinrichtingen ƒ 733.000.
Er is voorts aangenomen, dat het nieuwe bedrijf der Centrale Markt 1 October 1934 in exploitatie komt.
Voor onvoorziene uitgaven is geraamd ƒ 340.885, d.i. ƒ 36.428 lager dan voor 1933.
De begrooting bevat geen bijdrage aan het Crisisfonds; becijferd is voor 1934 een tekort van 9½ millioen, waardoor het totale tekort wegens de steunverleening aan werkloozen bij het einde van 1934 zou zijn opgeloopen tot ongeveer 23 millioen.
(Zie rubriek: Amsterdam, Begrooting.)

C. MEXICO. — Zesjaren-plan. — Onder leiding van generaal Calles (oud-president van Mexico) is een zesjaren-plan opgesteld om de hulpbronnen van Mexico volledig te gaan benutten, teneinde een herstel teweeg te brengen in het economische leven des lands. Het plan omvat o.a. de mogelijkheid van het aangaan eener handelsovereenkomst met de Ver. Staten, ter voorbereiding van wat Calles voorspelt als een „economische staat van oorlog tusschen de continenten". (New York Times)

D. DUITSCHLAND. — De nieuwe groep van niet-Arische geïsoleerden. —
De Joodsche perscommissie voor bijzondere berichtgeving schrijft ons:
Door de wetten, welke in het Derde Rijk in zoo veelvuldige mate zijn uitgevaardigd, is het den niet-Arischen bewoners telkens in meerdere mate onmogelijk geworden, hun vroegere bezigheid onbeperkt te blijven uitoefenen. Onder deze lieden bevinden zich echter ook een groot aantal personen, die noch den Joodschen godsdienst belijden, noch met het Joodsche leven in eenig verband staan. Het eenige, dat hun belet hun arbeid op de normale wijze te verrichten, is, dat ergens hun stamboom door een Joodschen voorouder is bezoedeld.
Teneinde nu de nadeelen van dit kennelijk afstammingsgebrek zoo mogelijk te verminderen, hebben de op deze wijze gedupeerden zich — zooals bekend — eenigen tijd geleden aaneengesloten tot het „Rijksverbond van Christelijk-Duitsche Staatsburgers van niet-Arische en niet zuiver-Arische afstamming".
De overheidsinstanties hebben zich er reeds van overtuigd, dat de personen, die als voorloopig bestuur de actie van het Verbond leiden, geen aanleiding tot eenigerlei bedenkingen geven.
In welken toestand deze personen verkeeren, blijkt wel zeer duidelijk uit het feit, dat het doel der Vereeniging als volgt wordt omschreven: „Op basis van het positieve Christendom en met behulp der Christelijke kerken, den getroffenen het gevoel der isoleering te ontnemen". Onderlinge bespreking van den toestand zal het leed van velen kunnen verzachten en misschien ook de mogelijkheid scheppen een uitweg uit den huidigen nood te vinden.
Vervolgens — zoo meldt de Frankfurter Zeitung van 18 Aug. '33 — hoopt men algemeen, dat de kinderen der leden zullen kunnen worden ingelijfd bij de Duitsche jeugdorganisaties.
Hoevelen in Duitschland, behalve de Joden, ook nog worden getroffen door het feit, dat hun afstamming niet zuiver-Arisch is, kan blijken uit de duizenden brieven, die bij het secretariaat der vereeniging te Berlijn binnenkomen en welker afzenders zich meestal als lid der vereeniging opgeven.

E. ZUID-AFRIKA. — Belemmering van den invoer uit Japan. — De regeering van Zuid-Afrika heeft scherpe maatregelen genomen tegen den Japanschen invoer, dien zij als dumping beschouwt. Hooge tarieven zijn ingesteld op den invoer van hoeden, flesschen, aardewerk, kruiken, schilderwerk, verfstoffen en lucifers. Al deze producten worden in Zuid-Afrika zelf eveneens vervaardigd, doch de Japansche fabrikanten waren den laatsten tijd in een buitengewoon gunstige positie gekomen door de depreciatie van de yen.

F. VEREENIGDE STATEN. — Joodsche boycot van Duitsche goederen. — Het bestuur van het Joodsche Congres in de Vereenigde Staten heeft op 22 Aug. '33 zijn goedkeuring gehecht aan de actie tot boycot van Duitsche goederen. **(Vorig bericht blz. 828 F.)**

G. PORTUGAL. — Taalzuivering in Portugal en Brazilië. — De regeeringen van Portugal en van Brazilië hebben gelijktijdig een decreet gepubliceerd, waarbij

de bewoners van beide landen genoodzaakt worden de spelling van de Portugeesche taal te gebruiken volgens de overeenkomst gesloten tusschen de Academie van Wetenschappen te Lissabon en de Letterkundige Academie van Rio de Janeiro.
(Het Portugeesch, ofschoon in Brazilië de landstaal, heeft aldaar in de spelling verschillende veranderingen ondergaan. Door dit decreet aanvaardt Brazilië, dat 20 maal grooter is dan Portugal, de spelling van het vroegere moederland.) (Diario de Lisboa)

A. **DUITSCHLAND. — Werkverschaffing. - Bouw van gas- en bomvrije schuilplaatsen.** — Op voorstel van den rijksminister van Luchtvaart, Göring, heeft de minister van Arbeid besloten, dat de uitvoering van de werken tot uitbreiding van de gas- en bomvrije schuilplaatsen tegen luchtaanvallen, als werkverschaffing zal geschieden. **(Vorig bericht blz. 878 C.)**

25 AUGUSTUS 1933

B. **DUITSCHLAND. — De brandstichting in het Rijksdaggebouw.** —
De Fransche schrijver Romain Rolland heeft op den open brief van „Oberreichsanwalt" dr. Werner om het door hem en dr. George Branting verzamelde materiaal betreffende den Rijksdagbrand op te sturen, geantwoord.
Hij stelt vast, dat zich een internationale enquête-commissie heeft gevormd, bestaande uit de volgende personen: D. N. Pritt, Engeland; Arthur Hays en Clarence Darrow, Vereenigde Staten; Vermeijlen, België; dr. Vald Huid, Denemarken; Luis Jemenes de Asua, Spanje; Gaston Bergery, Frankrijk; de Moro-Giafferi, Italië; mevr. mr. Bakker—Nort, Nederland; dr. G. Branting, Zweden en dr. Johannes Huber, Zwitserland.
De documenten, die zich in handen dezer commissie hebben bevonden, worden ter beschikking gesteld van het Reichsgericht en de getuigen genoemd, zoodra principieele garantie is verleend voor een vrije, onafhankelijke verdediging, alsmede voor openbaarheid der behandeling. De garanties worden dan in den brief nader omschreven. Zij hebben betrekking op vrije keuze der verdediging, op vrijgeleide voor verdedigers en getuigen en op het doen toekomen van de dagvaarding aan de internationale enquête-commissie.
Ook dr. George Branting heeft waarborgen voor een juist gebruik van eventueel toe te zenden materiaal gesteld. Deze zijn:
1. Vrije keuze van verdedigers door de beschuldigden.
2. Toelating van de door de beschuldigden verlangde buitenlandsche verdedigers.
3. Onbeperkte inzage van de dossiers door de verdedigers en toezending van de beschuldiging aan de buitenlandsche verdedigers.
4. Volledig recht van de beschuldigden zich met de verdedigers te verstaan zonder aanwezigheid van derden.
5. Openbaarheid tijdens den geheelen duur van het proces.
6. Menschwaardige behandeling der beschuldigden.
7. Vrijgeleide en veiligheid voor de getuigen, die door de verdediging of de commissie van onderzoek zullen worden opgeroepen. Vrijheid van spreken voor hen.
8. Veiligheid voor de verdedigers en ongehinderde verdediging.
9. Uitnoodiging der door de verdediging aangewezen of nog aan te wijzen getuigen.
Branting wacht het antwoord van den procureur-generaal af.
(Vorig bericht blz. 712 B.)

C. **KANKER. — Toenemende sterfte in Nederland. - Oproep van Fonds 1918.** —
Het bestuur van Fonds 1918 ter bestrijding van kanker verzoekt ons plaatsing van het onderstaande:
Ieder, die maar eenigszins beseft wat het zeggen wil, dat in een klein land als het onze in één jaar duizenden menschen aan kanker sterven en dat het aantal slachtoffers van deze ziekte onrustbarend toeneemt, zal niet aarzelen elke poging te steunen, die aangewend wordt om voor deze patiënten iets te doen, waardoor hun lijden wordt verzacht of waardoor zij kunnen genezen.
De toeneming der sterfte klom in de jaren 1920—1930 van 7.700 tot 11.700 personen. In totaal stierven in deze jaren ruim 87.000 menschen, waarvan 3.500 vrouwen meer dan mannen.
Vergeleken bij de belangstelling, die de tuberculoselijders mogen ondervinden, komen de kankerlijders in menig opzicht veel te kort. Het is daarom, dat het Fonds 1918 zich in het bijzonder is gaan wijden aan de kankerbestrijding.
In verband hiermede komen wij, denkende aan „de macht van het kleine", thans tot U met het verzoek, om vooral nu de tijden zoo uitermate zorgelijk zijn, te willen mede helpen om de onen minvermogende lijders aan deze vreeselijke ziekte te steunen en te voorkomen, dat onze inkomsten terugloopen. U kunt dit doen door U als lid of donateur op te geven aan onzen secretaris en door bovendien Uw familieleden, vrienden en kennissen te vragen, eveneens door deze daad, hun naastenliefde tot hun medeburgers te toonen. Een lid betaalt jaarlijks een contributie van minstens één gulden en een donateur een bijdrage ineens van minstens twee honderd en vijftig gulden.
Men stort op Girorekening nummer drie en zestig duizend zeven honderd dertig. Zonder kwitantie mag aan niemand geld worden afgedragen.
Thans is het mogelijk om aan een beperkt aantal aanvragen om een bijdrage in de kosten van verpleging van on- en minvermogende lijders aan kanker, tegemoet te komen. Een daartoe strekkend verzoek, door den behandelenden geneesheer in te dienen, wordt bij onzen secretaris, den heer J. W. van Aken, burgemeester van Hardinxveld, ingewacht. Penningmeester is ds. H. Janssen, Huygensstraat 3 te 's-Gravenhage.
(Vorig bericht blz. 921 H.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Verlaging der Indische pensioenen.** — Bij den Volksraad is thans een wetsontwerp ingediend tot korting op de Indische pensioenen.
Volgens het ontwerp blijven in Ned.-Indië de eerste tweehonderd gulden van de pensioenen tot en met 2100 gulden kortingsvrij (buiten Ned.-Indië is dit het geval met de eerste vijfhonderd gulden), doch alle hoogere pensioenen worden integraal 17% gekort. De pensioenen van 300 tot 2100 gulden worden gekort met 18% van het belastbare deel (buiten Ned.-Indië met 22%). Een verlichting is aangebracht door middel van kindertoeslag.
De korting treedt in werking met ingang van 1 Jan. 1934 en blijft van kracht tot 1 Januari 1936 met bepaling, dat van 1 Januari 1934 tot 1 April 1934 de korting slechts voor drievijfde deel zal worden toegepast. Het onderzoek in de afdeelingen in zake het ontwerp vindt plaats op 24 Augustus. Aan den Volksraad is verzocht vóór 12 September 1933 advies uit te brengen. **(Vorig bericht blz. 850 C.)**

E. **BELGIE. — Transito-handel.** — Van 1928 tot 1932 noteeren wij de volgende transito-cijfers:

Jaar	1000 ton	millioenen frs.	frs. per inwoner
1928	17.612	32.552	3.939
1929	13.473	40.798	5.100
1930	19.346	34.555	4.319
1931	15.410	28.028	3.503
1932	12.426	17.068	2.107

Rekening houdende met de daling der prijzen, was het vorige jaar de doorvoer-handel gedaald tot het peil van 1924 en 1925, welke vermindering proportioneel belangrijker is dan die van den gewonen buitenlandschen handel.
Uit onderstaande tabel blijkt, dat bij het binnenkomen van transito-goederen in België, Duitschland de laatste jaren aan het hoofd stond, gevolgd door Frankrijk, Engeland en Nederland. Bij het uitgaan was Frankrijk eerste; in 1931 classeerde Engeland zich vóór Duitschland, maar in 1931 kwam het op de derde plaats, gevolgd door Nederland:

	Inkomend		Uitgaand	
	1931	1932	1931	1932
	In pct. van het totaal			
Duitschland	32.9	24.6	15.6	13.4
Frankrijk	17.5	17.2	35.2	31.2
Engeland	12.8	16.5	16.7	10.3
Nederland	8.5	11.4	7.-	9.7

Over 1929 heeft de Leuvensche hoogleeraar Baudhuin berekend, dat de transito-waarde bij het binnenkomen in het land 1.266 millioen francs bedroeg, die een winst zou nagelaten hebben van 65 papierfrancs per ton, tegen 10 goudfrancs vóór den oorlog. Indien men deze zelfde schatting zou toepassen op de tonnenmaat van den doorvoerhandel van 1932, dan zouden de inkomsten van den doorvoerhandel het vorige jaar maar ongeveer 808 millioen papierfrancs hebben bedragen. De spoorwegen hebben andermaal het meest van deze handelsbeweging geprofiteerd. Deze blijven dan ook de aanmoedigende politiek volgen voor het verleenen van gunsttarieven voor buitenlandsche doorvoertransporten naar de havens van Antwerpen, Brugge en Gent.
Geschat wordt, dat Antwerpen gemiddeld elk jaar 350 millioen papierfrancs aan inkomsten van den doorvoerhandel opstrijkt; het Rijnverkeer en den doorvoer van kali uit den Elzas leveren hiervan het grootste percentage. (Handelsberichten)

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Suppletoire begrooting Afdeeling Landbouw, Nijverheid en Handel.** — In de memorie van toelichting op een tweetal suppletoire begrootingen voor de Afdeeling Landbouw, Nijverheid en Handel, waarin voor 1933 voorshands

f 20.000 en voor 1934 *f* 50.000 wordt aangevraagd, wordt medegedeeld, dat een combinatie van Nederlandsche ondernemers te kennen gaf voornemens te zijn een deskundige commissie naar Indië te zenden voor het instellen van een onderzoek naar de mogelijkheid van de oprichting van een groote textielfabriek, indien op medewerking van de Ned.-Indische regeering kan worden gerekend.
De regeering is bereid een derde gedeelte van de kosten van dit onderzoek tot een maximum van *f* 10.000 te dragen, op voorwaarde, dat technische ambtenaren van Ned.-Indië aan dit onderzoek medewerken, terwijl de regeering bereid is de consequenties te aanvaarden van de eventueele handelspolitieke maatregelen, die zullen dienen te worden genomen tot bescherming van de fabriek, indien de uitkomsten van het onderzoek en de resultaten van het proefbedrijf zulks rechtvaardigen.
In aansluiting hierop verneemt de „Java-Bode", dat als leden van bovengenoemde commissie zullen optreden de heeren Menko, Gelderman en dr. Wisselink.
(Vorig bericht blz. 940 E.)

A. **ROEMENIE. — Transfer-opschorting - Fransch protest.** — De Fransche gezant te Boekarest heeft bij de Roemeensche regeering formeel geprotesteerd tegen de afkondiging van een transfer-moratorium voor alle buitenlandsche schulden. Frankrijk is verreweg de grootste crediteur van Roemenië.
Inzonderheid protesteerde de gezant tegen het feit, dat de regeering niet gewacht heeft op de onderhandelingen met de buitenlandsche crediteuren van Roemenië, welke op 5 September zouden aanvangen.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 934 D.)**

B. **DUITSCHLAND. — Verkrijging van burgerschap.** — In verband met de Rijkswet betreffende het ontnemen van het staatsburgerschap in bepaalde gevallen en de herroeping van reeds verkregen staatsburgerschap, heeft thans de minister van binnenlandsche zaken van Baden de „richtsnoeren" bekend gemaakt, die voor het staatsburgerschap in dat land van kracht zijn.
Dienovereenkomstig wordt de verleening van het staatsburgerrecht afhankelijk gesteld van de Arische afstamming.
De aanvrager moet plechtig verklaren, dat zijn grootouders van Arische afkomst zijn. Ook indien hij in ver verwijderden graad van Joodsche afstamming is, is dat een reden tot weigering van burgerschap.
Lieden van vreemde afstamming mogen niet worden genaturaliseerd. Uitzonderingen op dezen regel zijn slechts toegelaten, indien de aanvrager bijzondere verdiensten jegens de hernieuwing van Duitschland heeft of aan de zijde van Duitschland of zijn bondgenooten in den oorlog heeft meegevochten.
Indien de aanvrager is gehuwd met iemand van een vreemd ras, in het bijzonder van het Joodsche ras, moet het verzoek om naturaliseering worden geweigerd. (Völk. Beobachter)

C. **LOCHEM. — Zeven eeuwen stad.** — Op 9 Juli 1233 verleende Graaf Otto II aan Lochem stadsrechten, de plaats Lochem bestaat evenwel veel langer. Het eerst vindt men van Lochem gewag gemaakt in een oorkonde van het jaar 1059, toen Graaf Godschalk van den Utrechtschen Bisschop de tienden alhier verkreeg.
Met een reeks van feestelijkheden, die vier dagen duurden, en wel van 19 tot en met 22 Augustus, heeft Lochem het feit van zijn 700-jarig bestaan als stad gevierd.

26 AUGUSTUS 1933.

D. **SLAAPZIEKTE.** — Te St. Louis in Missouri is de gevreesde slaapziekte uitgebroken. Gedurende de laatste twee weken zijn 23 personen overleden.
Verder wordt gemeld, dat 149 personen aan de ziekte lijdende zijn.
De autoriteiten hebben maatregelen genomen om uitbreiding van de epidemie te voorkomen.

E. **DUITSCHLAND. — Trier. - De Heilige Rok.** — Groote pelgrimscharen komen naar Trier om een bezoek te brengen aan de Heilige Rok, de reliquie, welke reeds meer dan vier weken bedevaartgangers trekt. In totaal zijn thans meer dan 1.160.000 bedevaartgangers naar Trier gekomen.

F. **BRITSCH-INDIE. — Gandhi in vrijheid gesteld.** — De Indische regeering heeft Gandhi op 23 Aug. '33 de rest van zijn straf onvoorwaardelijk kwijtgescholden en hem reeds uit de gevangenis ontslagen.
(Vorig bericht blz. 938 C.)

G. **RUSLAND. — Chineesche Oosterspoorweg.** — Uit Chabarowsk wordt gemeld, dat de waarnemende Russische directeur van den Chineeschen Oosterspoorweg na een conferentie met de overige directie van den Oosterspoorweg en Mandsjoerijsche autoriteiten overeenstemming heeft bereikt, waardoor het spoorwegverkeer langs den Russischen tak van den Oosterspoorweg, via Pogranitsjnaja naar Wladiwostok zal worden hervat, nadat het onrechtmatig door de Mandsjoerijsche autoriteiten aan de grens van Mandsjoekwo was stopgezet. **(Vor. ber. blz. 879 D.)**

H. **JAPAN. — Marxisme.** — Het Japansche ministerie van Binnenlandsche Zaken maakt bekend, dat de vorming of stichting van nieuwe marxistische partijen of organisaties in Japan verboden is. (Mainichi)

27 AUGUSTUS 1933.

I. **ZIONISTEN. — Congres te Praag.** — Het Zionistencongres, dat dezer dagen te Praag werd gehouden, heeft de besprekingen over den toestand der Joden in Duitschland op 25 Aug. '33 beëindigd en een door de resolutie-commissie opgestelde resolutie met overweldigende meerderheid aangenomen.
Het congres beschouwt het als een plicht van alle beschaafde volken, en vooral van den Volkenbond, om het Joodsche volk bij te staan in zijn strijd voor de rechten der Joden in Duitschland. Het is de plicht van Engeland als mandaatmogendheid, aldus de motie, de poorten van Palestina te openen voor de Joodsche uitgewekenen uit Duitschland, hun vestiging te vergemakkelijken en hulp te verleenen bij de bespoediging van de inrichting van het Joodsche Tehuis.
In een oproep tot het Joodsche volk wordt gezegd, dat de assimilatie-theorieën gefaald hebben en dat alleen het Zionisme de oplossing kan brengen in den huidigen nood van het Joodsche volk. Er wordt een beroep gedaan op de solidariteit van allen, om te blijven strijden, totdat den Joden in Duitschland recht zal zijn wedervaren.
Onafhankelijk van deze algemeene resolutie stelden de revisionisten en de democratische revisionisten eigen moties voor, die echter werden verworpen. De resolutie der revisionisten richt zich tot Groot-Brittannië, als mandaatsmogendheid in Palestina, tot den Volkenbond en de openbare meening van de geheele beschaafde wereld en verlangt voor de emigratie naar Palestina de verleening van een internationale leening aan de Jewish Agency. De beide afgewezen resoluties der minderheid bevatten bovendien een boycotclausule. **(Vorig bericht blz. 936 F.)**

K. **SOCIALISTISCHE ARBEIDERS-INTERNATIONALE. — Congres te Parijs.** — Op 21 Aug. '33 werd te Parijs de internationale socialistische conferentie geopend, die de mogelijkheid zal bestudeeren van een socialistische actie tegen de ontwikkeling van fascistische denkbeelden in de wereld. Er waren op die eerste vergadering meer dan 150 gedelegeerden aan-

wezig. Uit Nederland zijn o.a. tegenwoordig de heeren Wibaut, Albarda, Oudegeest en Woudenberg. Nadat Adler een rede had gehouden over de methodes, die geschikt zijn om de verdediging van de werkende klasse te verzekeren, spraken Vandervelde, België, Abramowitsch, Rusland, Winter, Tsjecho-Slowakije, Nenni (Italiaan in ballingschap) e.a. Renaudel, Frankrijk, bepleitte het standpunt der Fransche partijminderheid, die in een manifest haar houding heeft uiteengezet en daarin o.a. verklaart, dat de natie als feit moet worden aanvaard.

Dalton, Engeland, gaf een beschouwing over den toestand van het socialisme, dat in sommige landen wel slagen heeft gekregen, zoodat er twee donkere vlekken zijn, de Duitsche catastrofe en het naderend oorlogsgevaar, maar in Spanje heeft, volgens hem, de democratie gezegevierd. In Finland wijkt het binnenlandsche fascisme terug, in België, Frankrijk, Engeland, Nederland en de Scandinavische rijken gaat het socialisme vooruit, zijn er geen dictaturen en zijn die er ook niet te wachten.

Léon Blum, Frankrijk, sluit zich bij de voorstellen van Dalton aan, volgens wien de Volkenbond zich met de Oostenrijksche kwestie moet bezighouden en met de kwestie van de geheime bewapening door Duitschland, en tevens bij diens voorstel betreffende de algemeene ontwapening.

Hij toonde de tegenspraak aan tusschen de ineenstortende kapitalistische maatschappij en den achteruitgang van het socialisme. Dit komt, zegt hij, doordat het fascisme de laatste stuiptrekking is van het kapitalisme. Hij acht den strijd tegen de crisis de beste bestrijding van het fascisme. In zake het terugtrekken binnen nationaal kader, oordeelt hij met Adler noodig meer internationalisme te geven. Het vraagstuk der middenklassen is niet nieuw, vervolgt hij, het proletariaat dient de middenklasse echter tot zich te trekken. Het omgekeerde mag niet het geval zijn. De burgerlijke democratie is geen doel maar middel ter verwezenlijking der socialistische democratie.

Men moet de verovering van de macht niet verwarren met de uitoefening van de macht. Deze laatste is geen revolutionnaire verovering, als zij niet tot de verandering van de kapitalistische maatschappij in een socialistische leidt. Blum bepleit dan een nieuwe uitnoodiging van de Moscousche Internationale tot de eenheid, die niet van land tot land, maar van Zürich tot Moscou moet worden tot stand gebracht.

(Vorig bericht blz. 825 B.)

A. **ITALIE. — Rede van Mussolini.** — De groote legermanoeuvres, welke op het oogenblik in Italië gehouden worden en welke naar schatting door een menigte van meer dan 100.000 personen worden gevolgd, zijn een dag gestaakt, op welken dag Mussolini, die de manoeuvres bijwoont, een bezoek heeft gebracht aan de stad Cuneo, waar de Duce in het publiek op 25 Aug. een groote redevoering tot de verzamelde menigte heeft gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:

Op deze plaats, in het hart van uw krachtigen staat, wil ik door middel van U aan het Italiaansche volk laten weten, dat 6000 jaren wereldgeschiedenis ons een duidelijke les hebben gegeven, n.l., dat een volk sterk moet zijn, zoowel in vredes- als in oorlogstijd. Sterke volken hebben vrienden, zoowel bij hun nabuurstaten als bij de veraf gelegen landen. Sterke volken zijn gevreesd in den oorlog.

Zwakke volken staan in vredestijd alleen en verwaarloosd, en in den oorlog loopen zij gevaar onderdrukt en vernietigd te worden. Wij moeten sterk zijn, vooral in aantal, want als de wiegen leeg zijn, wordt het land oud.

Wij moeten sterk zijn in moed; nooit achterwaarts zien wanneer een besluit genomen is, doch altijd voorwaarts gaan.

Wij moeten sterk zijn in karakter. Onze koelbloedigheid mag niet wijken wanneer het land door de zon bestraald wordt, en evenmin wanneer het door onverdiende slagen van het noodlot getroffen wordt. Ik mag zoo spreken, want niemand kan betwisten, dat de Italiaansche regeering en het Italiaansche volk oprecht den vrede wenschen en dat wij daarvoor bewijzen gegeven hebben.

Het fascistische Italië, zooals het zich thans in het midden van de 20e eeuw vertoont, is het eenige land, dat aan alle beschaafde volken der aarde een zegenen levensboodschap te geven heeft.

Mussolini eindigde zijn betoog met zijn toehoorders op te wekken een eerbiedige gedachte te wijden aan den koning.

Des avonds had in de stad een groote fakkeloptocht van jeugdige fascisten plaats.

Herhaaldelijk moest de Duce op het balkon verschijnen van het regeeringsgebouw, waar hij een geestdriftige hulde van de onafzienbare menschenmenigte in ontvangst had te nemen. (Il Secolo).

(Zie rubriek: Italië, Mussolini.)

B. **RUSLAND. — Petroleum-industrie.** — De Koninklijke Shell heeft besloten direct noch indirect Russische petroleum af te nemen, terwijl de Standard Oil de sedert lang gevoerde onderhandelingen met de vertegenwoordigers der Sovjets heeft afgebroken.

In de toekomst zal Rusland niet langer in staat zijn de Amerikaansche groep tegen de Engelsch-Nederlandsche groep uit te spelen en omgekeerd. Volgens een deskundige berekening zal de beslissing der Koninklijke Shell en de Standard Oil voor de Sovjetregeering een verlies met zich medebrengen van ongeveer 5 millioen goudponden per jaar.

Vergeleken bij verleden jaar geeft de Russische petroleumuitvoer reeds een afneming te zien van 20%, terwijl de totale netto-opbrengst van de Russische petroleumindustrie gedaald is met ongeveer 35%, doordat de Sovjet-regeering groote verliezen heeft geleden in Engeland, Zuid-Afrika, China en verschillende andere markten, waar zij getracht heeft een agressieve politiek te voeren.

In de laatste 6 à 7 maanden is de Russische petroleum-productie zeer sterk gedaald. De Russische organisatie is 40% ten achter bij het oorspronkelijke plan. (Kon. Shell)

C. **FRANKRIJK. — Annexatie van eilandengroep in de Zuid-Chineesche Zee.** — De hoop, die men te Parijs gekoesterd heeft, dat Japan de Fransche bezetting van eenige onbeheerde eilandjes (Thi-Tou, Loaita, Amboyne enz.) in de Zuid-Chineesche Zee, door de Fransche oorlogsschepen onlangs ten uitvoer gebracht, zonder meer zou accepteeren, is gebleken ijdel te zijn. In het eerst had het er allen schijn van, dat Japan het bij eenige informeele protesten in de Japansche pers zou laten. Daar er thans echter toch een Japansche protestnota te Parijs is ingediend, zijn er nieuwe, zij het ook niet onoverkomelijke geschilpunten gerezen.

D. **IJZER EN STAAL. — Productie.** —

	Ruw-ijzer		Staal	
	1933	1932	1933	1932
	1e halfj.		1e halfj.	
	(in duizenden tons)			
Ver. Staten . .	4.442	5.169	8.989	7.568
Frankrijk . . .	3.038	2.758	3.268	2.721
Duitschland . .	2.344	1.998	3.378	2.891
Engeland . . .	1.900	1.932	3.182	2.682
België	1.410	1.443	1.442	1.442
Luxemburg . . .	994	917	986	924
Saargebied . . .	734	674	782	726
	14.862	14.891	22.027	18.954

(Vor. ber. Ver. Staten blz. 157 F.)

A. **OOSTENRIJK. — „National-ständische Front".** — Het nieuwe „national-ständische Front" in Oostenrijk, dat door Winkler, den vice-kanselier, is gesticht, heeft zijn programma gepubliceerd, dat met een nationaal-socialistisch programma en een oorlogsverklaring aan Dollfuss gelijk staat. **(Vor. ber. 821 B.)**

B. **NEDERLAND. — Vreemdelingen in uniform.** — Naar de Tel. verneemt, heeft de minister van Justitie in een brief allen commissarissen van politie en den hoofden van rijks- en gemeentepolitie instructies gegeven omtrent het optreden tegen vreemdelingen in uniform en op uniform gelijkende kleederdrachten.
In dezen brief wordt er aan herinnerd, dat een algeheel uniform-verbod binnenkort zal worden uitgevaardigd. Ten aanzien van vreemdelingen echter beveelt de minister reeds nu maatregelen aan. Bedoeld worden vreemdelingen die een zoogenaamde uniform dragen, of op uniform gelijkende kleeding of speciale kenteekenen. Deze moeten worden aangehouden, al kunnen zij niet strafrechtelijk vervolgd worden.
Wanneer mocht blijken, dat zij nog niet op de hoogte zijn van dit verbod, zal hun een waarschuwing gegeven worden. Voldoen zij hieraan niet en worden zij ten tweeden male aangehouden, dan moeten zij over de grens worden gezet. De politie heeft tevens opdracht gekregen een kaartsysteem bij te houden van de vreemdelingen, die gewaarschuwd zijn of die uit het land zijn gewezen. **(Vorig bericht blz. 912 C.)**

C. **DUITSCHLAND. — Staatsburgerschap aan bekende personen ontnomen.** — Op grond van artikel II van de wet van 14 Juli '33 betreffende herroeping van en ontzetting uit het Duitsche staatsburgerschap, heeft de rijksminister van Binnenlandsche Zaken in overleg met den rijksminister van Buitenlandsche Zaken een verordening afgekondigd, waarbij een aantal in het buitenland vertoevende Duitsche onderdanen hun staatsburgerschap wordt ontnomen, omdat zij door hun optreden, in strijd met de plicht van trouw aan volk en rijk, de Duitsche belangen geschaad hebben. De lijst vermeldt de volgende namen:
Dr. Alfred Apfel, Georg Bernhard, dr. Rudolf Breitscheid, prof. Albert Einstein, Eugen Eppstein, Alfred Falk, Leon Feuchtwanger, dr. Friedrich Wilhelm Forster, Helmuth von Gerlach, Elfriede Gohlke genaamd Ruth Fischer, Kurt Groszmann, Albert Grzesinski, Emil Gumbel, Wilhelm Hansmann, Friedrich Heckert, Max Hoelz, dr. Alfred Kerr, Otto Lehmann-Ruszbueldt, Heinrich Mann, Theodor Maslowski, Wilhelm Muenzenberg, Heinz Werner Neumann, Wilhelm Pieck, Berthold Salomon Philippe Scheidemann, Schwarzschild, Max Gievers, Friedrich Stampfer, Ernst Toller, dr. Kurt Tucholski, Bernhard Weisz, Robert Weiszmann, Otto Wels, Johannes Werthauer.
Het vermogen van deze uitgewekenen is in beslag genomen. **(Vorig bericht blz. 948 B.)**

D. **SOCIALISTISCHE ARBEIDERS-INTERNATIONALE.** — Op het socialistische congres te Parijs heeft de Fransche afgevaardigde Marquet een lang betoog gehouden. Hij constateerde het échec van de socialistische experimenten in vier landen, Duitschland, Engeland, Italië en Rusland. De oorzaak zoekt hij in een fundamenteele tegenstrijdigheid van het socialisme. Wat moet de partij, aldus vroeg hij, tegen de rassenidee en tegen den oorlog doen? Een onderscheid makend tusschen het fascisme en de Duitsche rassenidee, constateerde hij, dat als het Derde Rijk, dat het beginsel van ras boven dat van nationaliteiten stelt, het zou winnen, Europa in een lange periode van oorlogen zou geraken. Hij putte daaruit de conclusie, dat men tot elken prijs het nationaliteitenbeginsel moet handhaven en daaruit de consequenties trekken.
(Le Journal) **(Vorig bericht blz. 948 K.)**

E. **GRANEN. — De Londensche Tarwe-conferentie.** — De conferentie is tot overeenstemming gekomen en wel op de basis van het ontwerpverdrag, zooals dat in het begin van de conferentie door de tarwe-uitvoerlanden is voorgesteld.
De internationale tarweprijs is voor de eerstvolgende vier maanden vastgelegd en met deze basis zal een afbreken van de handelsbelemmeringen voor tarwe wederzijds worden overwogen.
De prijs bedraagt 12 goudfrancs per quintaal of 63.02 $-cents (goud) per bushel, hetgeen dus zeggen wil, dat men het midden gekozen heeft tusschen de eischen van de tarwe-invoerlanden en die der uitvoerlanden, die resp. 68 en 60 $-cents bedroegen. De invoerlanden hebben een paragraaf aan het ontwerpverdrag toegevoegd, inhoudende, dat de invoerlanden geen voordeel zullen trekken van de vrijwillige uitvoer- of productie-restricties van de uitvoerlanden, doordien zij in hun binnenlandsche politiek zich er van zullen onthouden, maatregelen te nemen tegen de uitvoerlanden.
Voor het seizoen 1933—1934 zullen de uitvoerlanden onderling een uitvoercontingent van 560 mill. bushel verdeelen, voor 1934—1935 zullen de tarwe-uitvoerlanden met uitzondering van de Donaulanden en Sovjet-Rusland, hun productie met 15% beperken.
De geldigheidsduur van de overeenkomst bedraagt twee jaar.
Slechts de vertegenwoordigers van Frankrijk, Duitschland en Zwitserland hebben den prijs van 12 goudfrancs geaccepteerd. De vertegenwoordiger van Rusland zeide, dat hij het accoord zou teekenen in dier voege, dat Rusland zich zou verplichten, niet zijn productie, maar zijn export te beperken. De vertegenwoordigers der Donaulanden namen eenzelfde houding aan.
De graan-invoerende landen hebben toegegeven, dat, teneinde den wereldgraanhandel weer te herstellen, naast een verlaging der invoerrechten ook een wijziging diende te worden aangebracht in het systeem der contingenteeringen. Zij aanvaardden principieel de wenschelijkheid van een dergelijke wijziging.
Het doel van deze wijziging zal zijn vraag en aanbod in evenwicht te brengen en zoodoende het volume van den internationalen graanhandel te doen toenemen.
(Manchester Guardian) **(Vorig bericht blz. 943 G.)**

28 AUGUSTUS 1933

F. **IERLAND. — Fascisme.** — Hoewel generaal O'Duffy had aangekondigd te Beal-na-Boath een blauwhemdendemonstratie te zullen houden tegen het verbod der regeering, kwamen de blauwhemden niet in deze plaats, doch in verschillende deelen van Ierland bijeen, en wel in de bergen. Generaal O'Duffy

Generaal O'Duffy.

zelf inspecteerde te Bandon zijn troepen ten getale van 5000 man, zonder dat de politie er iets tegen kon ondernemen. De regeering had namelijk haar troepen te Beal-na-Boath geconcentreerd. **(Vor. ber. 944 E.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Scheepvaart. — Blijkens de statistiek van de scheepvaart van Ned.-Indië zet de in 1930 aangevangen vermindering van het Indische scheepvaartverkeer zich nog steeds voort, zij het ook, dat de achteruitgang in 1932 niet zoo sterk geweest is als in 1931. De totaalcijfers der aangekomen schepen zijn

Jaar.	Aantal.	Netto-inhoud.	Jaar.	Aantal.	Netto-inhoud.
1923	17.560	19.371.003	1928	21.062	31.490.485
1924	17.939	21.827.133	1929	21.086	34.965.056
1925	19.974	23.742.579	1930	19.965	34.188.320
1926	29.446	26.095.728	1931	17.547	30.089.660
1927	20.777	27.199.316	1932	14.471	28.508.555

De navolgende natie-vlaggen hadden procentsgewijze het volgende aandeel in het totaal verkeer met het buitenland:

	Nederl.	Gr.-Br.	Duitschland	Japan	Ver. Staten	Noorwegen Zweden en Denem.
1913 . . .	38	41	12	4	—	3.4
1916 . . .	48	41	—	4	—	—
1918 . . .	47	30	—	14	0.6	—
1920 . . .	41	33	—	12	5	—
1922 . . .	46	36	1.5	6	4	4.3
1923 . . .	44	35	4	5	3	—
1924 . . .	45	34	5	5	3	—
1925 . . .	45	34	5	5	2	3.3
1926 . . .	46	35	6,3	4,2	2,4	3,1
1927 . . .	46,8	35	6.8	3,2	1,6	3,2
1928 . . .	43,9	35,5	7,5	3,3	2,3	4,3
1929 . . .	44,2	34,9	5,7	3,5	2	6,0
1930 . . .	45,9	31,8	5,5	4,7	1,7	7,0
1931 . . .	49,8	26,2	4,8	6,4	1,4	7,9
1932 . . .	48,2	28,8	4,0	7,2	1,2	8,4

B. NEDERLAND. — Motorrijtuigen in 1932. — In aansluiting aan ons bericht op blz. 554A geven wij hieronder een statistiek van het aantal motorrijtuigen in 1932.

Motorrijwielen	37.694
Personenauto's	81.277
Motorbussen	3.783
Vrachtauto's	48.494
	171.248

(Centraal Bureau voor de Statistiek) **(V. b. 554 A.)**

C. VEREENIGDE STATEN. — Onderstaatssecretaris Moley afgetreden. — De plaatsvervangende minister van Buitenlandsche Zaken der Vereenigde Staten, onderstaatssecretaris Moley is afgetreden.
Prof. Moley heeft president Roosevelt schriftelijk ontslag uit zijn functie verzocht onder mededeeling, dat hij zich weer wil wijden aan de politieke journalistiek en de studie.
President Roosevelt heeft de ontslagaanvrage aanvaard en Moley schriftelijk bedankt voor zijn belangrijke diensten bij den wederopbouw. Bovendien heeft Roosevelt hem de verzekering gegeven van zijn persoonlijke vriendschap.
Het aftreden van Moley wordt in politieke kringen te Washington indirect in verband gebracht met den invloed van staatssecretaris Hull, met wien Moley sedert de conferentie van Londen ernstige politieke meeningsverschillen heeft gehad.

D. FRANKRIJK. — Begrooting 1934. — De minister voor de begrooting Lamoureux heeft op 27 Aug. te Boussac het woord gevoerd over den algemeenen financieelen toestand van Frankrijk en verklaard, dat het deficit op de volgende begrooting waarschijnlijk 6 milliard francs zal bedragen. (Le Matin)
(Vorig bericht blz. 847 C.)

E. TENNIS. — Helen Jacobs slaat Helen Wills-Moody. — In de finale van de Amerikaansche dameskampioenschappen te Forest Hill heeft Helen Jacobs een verrassende overwinning behaald door Helen Wills-Moody te slaan. Zij won daarmede voor de tweede maal den titel, dien zij het vorige jaar door afwezigheid van Helen Wills-Moody eveneens had veroverd. Helen Jacobs won de eerste set met 8—6, verloor de tweede met 3—6, terwijl zij in de derde set een voorsprong had van 3—0, toen Mrs. Wills-Moody opgaf.
(Vorig bericht blz. 917 F.)

F. ROEISPORT. — Europeesche kampioenschappen. — De Europeesche kampioenschappen, waarvan op 27 Aug. '33 de finales verroeid zijn, hebben geen Nederlandsch succes opgeleverd. De Hoop-twee werd geslagen door Hongarije en Zwitserland en bezette de derde plaats in dit nummer. De Njord-vier, die zich op 26 Aug. in de herkansingen voor de finale geplaatst had, werd tweede achter Denemarken.
Hongarije won niet minder dan drie kampioenschappen, n.l. twee zonder stuurman, twee met stuurman en achten, waardoor het in het bezit kwam van de Coupe Glandaz. **(Vorig bericht blz. 480 B.)**

G. RUSLAND. — Hongersnood. — De Sovjetregeering heeft het Moskousche corps diplomatique uitgenoodigd, een bezoek te brengen aan de graangebieden der Sovjet-Unie, ten einde zelf een onderzoek in te stellen naar de al of niet juistheid der onlangs verspreide geruchten, volgens welke in het land der Zwarte Aarde hongersnood zou heerschen. (Prawda)
(Vorig bericht blz. 943 H.)

H. NEDERL. OOST-INDIE. — Werkloosheid. — Het verslag van het Kantoor van Arbeid over de maand Juli inzake de werkloosheid geeft aan, dat in totaal 14.766 werkzoekenden bij de arbeidsbeurzen stonden ingeschreven.
De plaatselijke comité's keerden in den loop van de maand Juli totaal *f* 64.046.43 uit, verdeeld over 3767 steuntrekkers. **(Vorig bericht blz. 885 A.)**

I. FRANKRIJK. — Fransch standpunt inzake Oostenrijk. — De Fransche premier Daladier heeft in een onderhoud met een vertegenwoordiger van de „Petit Parisien" het volgende verklaard:
„Wij moeten er voor waken, dat de besluiten, genomen door den Volkenbond en het Haagsche Hof van Internationale Justitie, welke de politieke en economische onafhankelijkheid van Oostenrijk hebben afgekondigd en omlijnd, worden opgevolgd en gehandhaafd.
Wij zijn vastbesloten, die onafhankelijkheid te waarborgen. De kleine staten en zwakke volken van Europa hebben evenveel recht op vrijheid als die volken, welke grooter zijn en over een uitgestrekter grondgebied beschikken." (Petit Parisien).

K. PHILIPPIJNEN. — Japansche belangen. — Er wordt op de Philippijnen groote beteekenis gehecht aan een onlangs afgelegd Japansch bezoek. Onder leiding van dr. Jasoesji Hijikata is een Japansche commissie, bestaande uit 10 leden van het Hoogerhuis, op de terugreis van de Japansche mandaatsgebieden in den Stillen Oceaan, op de Philippijnen aan land gegaan om een onderzoek in te stellen naar den handel tusschen Japan en de Philippijnen, benevens naar de Japansche immigratie-mogelijkheden aldaar.
Groot opzien heeft een verklaring van Hijikata verwekt. Deze zeide o.a.: „Ik zie groote toekomstmogelijkheden voor de Philippijnen. Evenwel is ons, bij ons bezoek aan Davao, het centrum der hennep-industrie, en bij den aanblik der vele, nog braakliggende vruchtbare streken, gebleken, dat de Philippijnen voor de opkomst hunner landbouw en voor hun verdere economische ontwikkeling groot gebrek aan geschoolde arbeidskrachten hebben. Deze arbeidskrachten kan Japan hun verschaffen. Een goederenruil tusschen de hoofdzakelijk op landbouw ingestelde Philippijnen en het industrieele Japan zou in het belang van beide landen zijn." (La Vanguardia, Manila)

A. NEDERLAND. — Monopoliseering van den invoer van fruit. —

Met ingang van 28 Aug. '33 treedt in werking het Kon. besluit inzake den invoer van de hieronder met name genoemde versche en op eenigerlei wijze toebereide vruchten. Dit besluit berust op de Landbouwcrisiswet 1933 en monopoliseert den invoer van genoemde producten.

Met de uitvoering van het monopolie is belast de stichting Nederlandsche Groenten- en Fruitcentrale, opgericht bij acte van 24 Aug. 1933 onder goedkeuring van den minister van Economische Zaken. Het kantoor der Nederlandsche Groenten- en Fruitcentrale is gevestigd te 's-Gravenhage, Laan Copes van Cattenburg 62, directeur F. V. Valstar. Voor interlocale gesprekken is de Nederlandsche Groenten- en Fruitcentrale aangesloten onder de letterlijnen P. P. 1 en P. P. 2, voor locale gesprekken onder het nummer 117503.

De regeling zal in hoofdtrekken als volgt werken:

De invoer van vruchten, versch zoowel als gedroogd of op eenigerlei wijze ingemaakt, zal slechts kunnen geschieden na overlegging aan de douanekantoren van een machtiging tot invoer, verleend door de Nederl. Groenten- en Fruitcentrale.

Genoemde machtigingen worden slechts verstrekt na betaling van de door den minister van Economische Zaken ten behoeve van het Landbouw-Crisisfonds vastgestelde bedragen, welke zijn:

Sinaasappelen à 2 cts. per K.G. bruto.
Mandarijnen à 2 cts. per K.G. bruto.
Citroenen à 2 cts. per K.G. bruto.
Bananen à 5 cts. per K.G. netto.
Appelen verpakt à 4 cts. per K.G. bruto.
Appelen onverpakt à 2 cts. per K.G. bruto.
Peren verpakt à 4 cts. per K.G. bruto.
Peren onverpakt à 2 cts. per K.G. bruto.
Pruimen à 7½ cts. per K.G. bruto.
Abrikozen à 7½ cts. per K.G. bruto.
Perziken à 7½ cts. per K.G. bruto.
Druiven à 7½ cts. per K.G. bruto.
Gedroogde appelen à 6 cts. per K.G. bruto.
Gedroogde pruimen à 6 cts. per K.G. bruto.
Gedroogde abrikozen à 6 cts. per K.G. bruto.
Gedroogde perziken à 6 cts. per K.G. bruto en resp. mengsels hiervan ook met andere producten.

Toebereide vruchten: in verpakking tot en met 1.2 K.G. à ƒ 0.10 per K.G. netto; in verpakking boven 1.2 tot en met 5 K.G. à ƒ 0.05 per K.G. netto; in verpakking boven 5 K.G. à ƒ 0.04 per K.G. netto.

Restitutie der betaalde bedragen kan verkregen worden indien genoemde goederen al dan niet verwerkt, opnieuw worden uitgevoerd.

Ten einde een vlotte afdoening der zaken te bereiken, kunnen importeurs ten behoeve en volgens voorschrift van de Nederlandsche Groenten- en Fruitcentrale een bankgarantie stellen of een depôt storten. Aan de Nederlandsche Groenten- en Fruitcentrale verschuldigde bedragen kunnen gestort worden op haar rekening bij de Twentsche Bank N.V. te 's-Gravenhage of op postrekening no. 224314.

De importeurs moeten bij de Centrale een opgave indienen omtrent de door hen in de jaren 1930 tot 1933 ingevoerde partijen. Formulieren waarop deze opgave kan worden verstrekt, worden op verzoek door de centrale toegezonden.

(Vor. ber. In- en Uitvoer blz. 770 A.)

29 AUGUSTUS 1933

B. DUITSCHLAND. — De brandstichting in het Rijksdaggebouw. —

Ik bevestig, aldus schrijft de procureur-generaal aan dr. George Branting, wiens voorwaarden voor toezending der documenten wij op 25 Aug. '33 (blz. 947 B.) publiceerden, de ontvangst van uw schrijven d.d. 18 dezer. Uw opvatting, dat mijn verzoek om toezending van het bewijsmateriaal, dat zich bevindt in het bezit der commissie, de conclusie rechtvaardigt, dat ik het aanwezige materiaal tegen de verdachten onvoldoende acht, is onjuist. Na de ontvangen mededeelingen over het doel der commissie, heb ik niet verwacht en ook niet kunnen verwachten, dat ik materiaal zou ontvangen, dat de door mij vervolgde personen nog ernstiger zou beschuldigen. Bij mijn verzoek ben ik veeleer uitgegaan van het standpunt, dat van oudsher door alle ambtenaren van het openbaar ministerie in Duitschland is gehuldigd en volgens hetwelk zooveel mogelijk de feiten, derhalve ook die, welke ten voordeele van de verdachten pleiten, ter kennis van het gerecht moeten worden gebracht.

Bovendien moest ik na de berichten in de pers kunnen verwachten, dat ik materiaal zou ontvangen, dat verdenking zou doen rijzen tegen personen, welke nog niet vervolgd zijn. Ik meende, dat de zin van mijn woorden niet kon worden misverstaan. Zeer duidelijk is dit in ieder geval op te maken uit mijn schrijven aan den heer Romain Rolland, welks inhoud u bekend is. Gijzelf kenmerkt het zich in het bezit der commissie bevindende materiaal als geschikt tot versterking van de aanklacht. Overigens constateer ik met voldoening, dat u het met mij eens bent, dat al het materiaal, dat inlichtingen kan verschaffen, aan het Reichsgericht moet worden voorgelegd. Wanneer u daarbij verklaart, dat u het juist acht, dit materiaal aan het gerecht te doen voorleggen niet door de vervolgende autoriteiten, maar door de verdediging, dan merk ik op, dat de weg, waarlangs het materiaal het gerecht bereikt, voor mij van ondergeschikt belang is. Ik heb er in het geheel geen bezwaar tegen, dat het materiaal door bemiddeling van de verdediging ter kennis van het gerecht wordt gebracht.

(Vorig bericht blz. 947 B.)

C. DUITSCHLAND. — Nationale herdenking van den slag bij Tannenberg. —

Onder groote belangstelling van de bevolking en in aanwezigheid van Rijkspresident Von Hindenburg en zijn familie, vele ministers van de rijks- en van de landsregeeringen en vele andere autoriteiten is op 27 Aug. '33 bij het Tannenberg-monument de slag bij Tannenberg herdacht.

Oberpresident huldigde den Generaal-veldmaarschalk Von Hindenburg als de overwinnaar van Tannenberg en verklaarde, dat de Provinciale Landdag den wensch had gekoesterd, den naam van het geslacht Von Hindenburg voor de toekomst ten nauwste verbonden te weten aan de provincie Oost-Pruisen.

Vervolgens hield de Pruisische minister-president Göring een rede, waarin hij o.a. verklaarde, dat Oost-Pruisen zich ten tweeden male gered voelde door Rijkspresident Von Hindenburg, nu hij het Pruisische volk tot een eenheid had weten te maken. De Provinciale Landdag van Oost-Pruisen had daaraan uiting willen geven door den naam Von Hindenburg te verbinden aan het land in het belang van het geheele volk. Daarom verzoekt hij den Rijkspresident als schenking te willen aanvaarden de domeinen Langenau en Horst Preussenwall, om met het aangrenzende oude bezit Neudeck een Hindenburg-huisbezit te vormen, Hindenburg-Neudeck met Preussenwall.

Na deze plechtigheid nam Rijkspresident Von Hindenburg het woord: „Als ik mij den zooeven genoemden tijd herinner, herdenk ik tegelijkertijd met eerbied, trouw en dankbaarheid mijn Keizer, Koning en Heer, wiens vertrouwen en wiens bevel mij eens hierheen riepen, en verder al mijn strijdgenooten, van de oudste generaals tot de oudste musketiers, die bereid waren tot het offer voor het vaderland."

Von Hindenburg verklaarde verder, indertijd slechts zijn plicht te hebben gedaan en na allen, die hem gehuldigd hadden, dank te hebben gebracht, besloot hij zijn rede met den ouden soldatenroep, die eens over het slagveld klonk: „Duitschland hoera, hoera, hoera!"

D. DUITSCHLAND. — Saarland-betooging. —

Er was een zeer groote toeloop voor de plechtigheden der Saarland-betooging bij het Niederwald-monument. Voor de Rijksregeering waren verschenen de vice-kanselier Von Papen en de Rijksweerminister Von Blomberg. Namens de Pruisische autoriteiten waren aanwezig de minister van Onderwijs, Rust, Opperpresident Von Luesing en vele anderen. Ook de leider van het Duitsche arbeidsfront, dr. Ley, woonde de plechtigheden bij.

Nadat eenige toespraken waren gehouden, arriveerde Rijkskanselier Hitler, die direct het woord nam tot het uitspreken van de volgende redevoering:

Ik breng den groet over van een provincie, welke in het Verre Oosten in onwankelbare trouw jegens Duitschland staat. Van de „Heimat" gescheiden staan 2 millioen Duitschers en zij handhaven de brug, die men heeft afgebroken om te laten zien, wat van ons is. Tot de rechten van den tegenwoordigen tijd, welke wij verdedigen, behoort ook de terugkeer van het Saargebied tot het Rijk. De slag van Tannenberg was een teeken van ongehoorde kracht van een natie. Toen het Saargebied verloren ging, was dat een teeken der verloren eenheid.

Een volk van 65 millioen menschen geeft te kennen, dat het niets meer te doen wil hebben met het verleden en zijn leven wil laten bepalen door Duitsche belangen en Duitschen wil. Aan de andere zijde der grens wordt gelogen, dat het volk wordt overweldigd. Ik ben op ieder oogenblik bereid, opnieuw een beroep te doen op het volk en dan zullen meer dan vijf zesden achter ons staan.

Toen het Saargebied ons werd ontnomen, aldus Rijkskanselier Hitler, verklaarde men plechtig, dat Frankrijk het bezit der mijnen slechts economisch zou garandeeren, doch dat het bestuur van het Saargebied zou worden toevertrouwd aan den Volkenbond. Die tijd is thans spoedig voorbij. Er zijn drie versies: De eerste eischt, dat het Saargebied Frankrijk ten deel valt, de tweede dat het gebied autonoom zal worden. Er bestaat slechts een derde versie die den wil van Duitschland weergeeft: Terug tot Duitschland, aldus Hitler.

Wij hebben honderden malen verklaard, dat wij geen oorlog willen met de overige wereld. Wij willen ook niets vreemdsoortigs bij ons inlijven, doch wanneer verdragen heilig zijn, dan zijn zij dat niet alleen voor ons, doch ook voor onze tegenstanders. Het Saarvolk zal zelf zijn lot bepalen en ik weet, dat een ieder zijn stem voor Duitschland zal geven. Wij willen ons op ieder punt met Frankrijk verstaan, doch nimmer zal Duitschland afstand doen van het Saargebied en het Saargebied nimmer van Duitschland.

E. ITALIE. — Opgravingen. — In de nabijheid van den Etna is een aantal zeer fraaie antiquiteiten aan het licht gekomen. Deze kunstvoorwerpen zijn ongetwijfeld afkomstig uit het voormalige Centuripae, destijds volgens Cicero's beschrijving een bij uitstek welvarende stad.

Ongeveer zeven jaar geleden werden in deze zelfde streek een Grieksche tempel en verscheidene beeldhouwwerken gevonden. Ongeveer 100 M. van de plaats waar de tempel is opgegraven, heeft men thans eenige Corinthische zuilen gevonden, alsmede verschillende fragmenten van beeldhouwwerk, o.a. een hoorn van overvloed, welke op zeer fraaie wijze bewerkt is en vermoedelijk deel uitmaakte van een beeld van Ceres, de godin, die eertijds in het bijzonder op Sicilië vereerd werd.

Men neemt thans aan, dat zich hier nog meer resten uit het oude Centuripae moeten bevinden. In het kleine stadje, dat, nadat het eeuwenlang Centorbi heeft geheeten, sedert kort weer den klassieken naam Centuripae draagt, is een archaeologisch museum van bescheiden formaat ingericht, in een deel van het stadhuis. Hier bevinden zich o.m. een kop van Hadrianus, uit de 2de eeuw van onze jaartelling en een kop van Tiberius, welke men als de fraaiste beeltenis van dezen keizer beschouwt. Aan den ingang van het museum is een inscriptie aangebracht; deze vermeldt de woorden, waarmee eens Cicero deze stad karakteriseerde: „Totius Siciliae maxima et locupletissima civitas". (Il Secolo) **(Vorig bericht blz. 808 A.)**

A. **RUSLAND. — Bezoek van oud-premier Herriot. —** De Fransche oud-premier Herriot is te Odessa aangekomen en heeft in een toespraak den wensch uitgesproken van toenadering tusschen Frankrijk en Rusland.

B. **DUITSCHLAND. — Hakenkruisvlag in katholieke kerken. —** De Germania meldt uit Freiburg, dat het aartsbisschoppelijk Ordinariaat een besluit heeft gepubliceerd volgens hetwelk er geen kerkelijke bezwaren bestaan om de vaandels en symbolen der nationaal-socialistische partij in de katholieke kerken toe te laten en de opstelling er van in kerken te veroorlooven. De geestelijkheid heeft opdracht gekregen dengenen, die dergelijke partijteekenen naar een godsdienstoefening meebrengen, geen moeilijkheden in den weg te leggen. (Germania) **(V. b. 730 B.)**

C. **SOCIALISTISCHE ARBEIDERS INTERNATIONALE. - Slotzitting. - Motie. —** Het congres van de Socialistische Internationale heeft in een voltallige zitting een motie aangenomen, waarin gezegd wordt, dat de huidige crisis het failliet van het kapitalisme beteekent. De motie raadt de volksrevolutie aan in de landen waar het fascisme heeft overwonnen en de verdediging van de individueele en collectieve vrijheid en het algemeen kiesrecht voor de democratische landen. Het congres besluit in de week van 9 November, den verjaardag van de Duitsche revolutie, een betooging tegen het fascisme en het Hitlerisme te houden, waartegen het een materieele boycot zal organiseeren. Aan de democratische regeeringen zal worden verzocht de vraagstukken, die door de overwinning van het Hitlerisme aan de orde zijn gekomen, op de agenda van den Volkenbond te plaatsen. De Internationale zal zich tegen elke versterking van het Duitsche oorlogs-apparaat verzetten.
Het congres heeft voorts met 283 tegen 19 stemmen en 22 onthoudingen een motie van de gemengde ontwapeningscommissie aangenomen, waarin tot aanvaller wordt verklaard het land, dat zou weigeren internationale arbitrage te aanvaarden. Op het grondgebied van dat land moet de algemeene staking worden ontketend en het moet aan boycot worden onderworpen. **(Vorig bericht blz. 950 D.)**

D. **ENGELAND. — Nieuwe bepalingen op den invoer van visch. —** De Engelsche regeering heeft thans in het kader van de nieuwe Visscherijwet een verordening uitgevaardigd, waarbij voor den invoer van door buitenlandsche vaartuigen gevangen visch in Engeland, een invoervergunning noodig zal zijn. Deze moet telkens opnieuw bij het binnenloopen van den trawler bij de haven- en douane-autoriteiten worden aangevraagd.
De verordening heeft ten doel, te garandeeren dat overeenkomstig de jongste internationale overeenkomsten de buitenlandsche vischinvoer wordt verlaagd tot 90% van het gemiddelde in de jaren 1930/'32. **(Vor. ber. Invoerbeperking blz. 166 A.)**

E. **BRAZILIE. — Betaling van oorlogsschepen in koffie. —** De Braziliaansche regeering heeft in Japan dertig oorlogsschepen besteld, die binnen een termijn van tien jaar geleverd moeten worden. De betalingskwestie vormt bij deze reusachtige order een moeilijkheid, aangezien Brazilië als voorwaarde stelt dat de helft van het bedrag, zijnde 200 millioen yen, in koffie mag worden voldaan. **(Vor. ber. blz. 286 B.)**

30 AUGUSTUS 1933.

F. **VEREENIGDE STATEN. — Nira. - Codes. —** Reeds 80% der Amerikaansche industrie heeft de Nira-codes aanvaard. Voor de staalindustrie bedraagt dit percentage zelfs 97. In weerwil van het feit, dat de loonuitgaven met vijf millioen dollar per maand zijn gestegen, heeft de industrie besloten de huidige prijzen te handhaven. **(Vor. ber. Nira blz. 941 C.; Blankett Code blz. 910 I.)**

G. **AUSTRALIE. — Versterking van Port Darwin. —** Uit Sydney zijn de eerste dertig officieren en manschappen vertrokken voor het nieuw te vormen garnizoen van Port Darwin in Noord-Australië. Port Darwin is voorzien van de noodige militaire versterkingen die deel uitmaken van de verleden jaar goedgekeurde militaire plannen en o.a. dienen ter bescherming van de olietanks, die aldaar zijn gebouwd als oliedepôt voor de Koninklijke Australische marine. Op verschillende punten langs de kust en tegenover de haven, die den haveningang beheerschen, zijn versterkingen aangelegd en betonnen vloeren gebouwd voor de opstelling van geschut.
(The Australasian, Melbourne)

H. **VEREENIGDE STATEN. — Gouduitvoer. —** President Roosevelt heeft den minister van Financiën gemachtigd, goud, dat uit de Amerikaansche goudmijnen afkomstig is in consignatie te nemen. Hierdoor stelt Pres. Roosevelt de Amerikaansche producenten in de gelegenheid, goud te verkoopen tegen de hooge buitenlandsche prijzen. De president heeft verder de bepalingen tegen het goudhamsteren verscherpt en verklaard, dat opgave van goudbezit binnen veertien dagen moet worden verstrekt. De president heeft hiermede een vrije markt geschapen voor het in Amerika geproduceerde goud en zijn goedkeuring verleend tot verkoop aan het buitenland.
In verband met dit besluit inzake den gouduitvoer, verwacht men, dat de jaarlijksche winsten van de goudmijnen met $ 15 mill. zullen stijgen en dat de bedrijvigheid in de goudmijnbouw-industrie zal toenemen.
De opheffing van de beperkende bepalingen inzake den gouduitvoer treedt onmiddellijk in werking. De verkoopsprijs zal worden vastgesteld door den minister van financiën en de verkoopen zullen door tusschenkomst der schatkist plaats vinden. Voor den aankoop van goud zal een licentie noodig zijn; dit geldt echter niet voor de Federale Reserve banken. Niemand zal na verloop van 30 dagen nog goud mogen bezitten, in welken vorm dan ook, terwijl de schatkist de noodige maatregelen mag treffen, teneinde de uitvoering van deze bepaling te verzekeren. Behalve door de Federale Reserve Banken kan de verkoop van goud ook geschieden door agenten, die hiertoe door de schatkist zijn aangewezen. **(Vor. ber. blz. 924 A.)**

I. **BELGIE. — Financieele positie. —** Op 28 Aug. werd de halfjaarlijksche algemeene vergadering van de Nationale Bank van België gehouden. De heer Louis Franck, minister van Staat, president van de Bank, presideerde en gaf een breedvoerige uiteenzetting over de huidige monetaire en financieele problemen. De monetaire toestand van België is bevredigend, aldus de president. De belga is steeds volkomen stabiel gebleven en de goud-reserve werd aanzienlijk verhoogd. Hierdoor wordt bewezen, dat de maatregelen, die in 1926 werden genomen en waarbij de onafhankelijkheid van het emissie-instituut gewaarborgd werd, terwijl de bankbiljetten in omloop een stevige

garantie ontvingen, goed waren. In geen ander land heerscht een zoo groote eensgezindheid over de te volgen muntpolitiek. De Belgische arbeiders zoowel als de burgers zien het belang in van een gezonde munt, zonder welke hun loonen, hun spaargelden en het geld hunner ondernemingen bedreigd zouden worden. (Le Soir) **(Vorig bericht blz. 826 E.)**

A. **ENGELAND. — Reorganisatie der marine.** — De marine-deskundige van de „Daily Telegraph" schrijft, dat de Britsche admiraliteit vèrstrekkende plannen voor de interne reorganisatie der Engelsche marine heeft voorbereid, die tegelijkertijd met den aanbouw van nieuwe schepen zal worden voltrokken. De admiraliteit zou de plannen voor de personeele en materieele uitbreiding en versterking van de Engelsche vloot tot in alle details gereed hebben. De plannen zullen worden uitgevoerd indien de andere mogendheden de huidige uitbreiding van hun vloot niet staken of verminderen. Voor een deel hebben deze plannen betrekking op de officiersopleiding en de vermeerdering van het personeel-effectief, gepaard gaande met een verkorting van den diensttijd, waardoor een grootere reserve gekweekt wordt.
Ondanks alle bedenkingen zal het Middellandsche Zee-eskader gehandhaafd blijven, omdat van de Middellandsche Zee uit sneller versterking naar den Stillen Oceaan gedirigeerd kan worden.
De admiraliteit zal terugkeeren tot het beginsel van voor den oorlog, dat elk Engelsch schip van een bepaalde klasse minstens gelijkwaardig en zoo mogelijk sterker moet zijn dan elk schip van dezelfde klasse van een andere mogendheid. Dit beginsel zal voor alle scheepscategorieën worden toegepast, met uitzondering van de onderzee-booten. De plannen voor den bouw van de 22.000 en 25.000 tons linieschepen zijn gereed. Zoo noodig zal de Engelsche marine deze plannen wijzigen, indien de andere mogendheden vasthouden aan linie-schepen van 35.000 ton. De bouw van kleinere en zwakkere kruisers, waartoe de Engelsche marine tengevolge van de beperking der totale kruisertonnage gedwongen was, zal stopgezet worden, en de 10.000 tons kruisers zullen zwaarder bepantserd worden en voorzien van pantsertorens en beter geschut.
Ook de plannen voor het invoeren van nieuw geschut en verbetering der torpedo's en andere munitie zijn thans gereed. Bovendien is een nieuw scheepstype ontworpen, dat dienst zal doen als convooi-vaartuig, waarvan thans een exemplaar in aanbouw is.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 927 F.)**

B. **'S-GRAVENHAGE. — Begrooting 1934.** —
De begrooting voor 1934 sluit met een totaal-bedrag aan gewone inkomsten en uitgaven van *f* 71.123.865 met een tekort van slechts vier ton, welk bedrag B. en W. alsnog door enkele bezuinigingen en besparingen hopen te vinden. Belastingverhooging zal niet noodig zijn, al is ook voor Maatsch. Hulpbetoon een bedrag geraamd voor 1934 van bijna *f* 11 mill., tegenover *f* 6 millioen welke in 1931 werden uitgekeerd. **(Vorig bericht blz. 135 O.)**

C. **OOSTENRIJK. — De versterking der weermacht.** — Binnen enkele dagen zal tusschen de regeeringen van Engeland, Frankrijk en Italië een overeenkomst worden gesloten aangaande de voorwaarden, waarop de mogendheden zullen toestemmen in het door de Oostenrijksche regeering gedane verzoek tot het versterken van de weermacht voor den tijd van een jaar met 8000 man. De regeeringen der Kleine Entente worden geacht te zijn geraadpleegd en haar toestemming te hebben gegeven.
In het vredesverdrag van Saint-Germain werd Oostenrijk een leger van 30.000 man toegestaan, maar het Oostenrijksche leger is nooit op volle sterkte geweest. De afwijking van het verdrag bestaat in het oproepen van recruten voor een korteren dan den normalen diensttijd. Vastgesteld is, dat deze diensttijd niet korter dan 5 en niet langer dan 6 maanden zal zijn. De duur van de overeenkomst is beperkt. De overeenkomst schept geen precedent en geeft geen aanwijzing wat betreft de toekomstige politiek.
(Il Corriere della Sera)

D. **WIELERSPORT. — Wereld-uurrecord.** — De Eindhovenaar J. van Hout heeft op 25 Aug. op de wielerbaan te Roermond een prestatie geleverd door het werelduurrecord van Oscar Egg, dat ca. 19 jaar geleden gevestigd werd en waarop tot op dien datum alle aanvallen van diverse wereldberoemde renners strandden, met 341 meter te verbeteren.
De Fransche renner Maurice Richard uit Nancy, verbeterde op 29 Aug. op de baan te St. Truiden het werelduurrecord van Van Hout. Richard bracht het onder officieele contrôle op 44,777 K.M.
Wij geven hieronder de geschiedenis van het uurrecord:

Datum:	Afst. in K.M.	Renner
11- 5-1893	35.325	Desgrange (Frankrijk) amat.
31-10-1894	38.220	Dubois (Frankrijk) prof.
30- 7-1897	39.240	Maurice (België) prof.
9- 7-1898	40.781	Hamilton (Amerika) prof.
24- 8-1905	41.110	Petit-Breton (Frankr.) prof.
20- 6-1907	41.520	Berthet (Frankrijk) amat.
22- 8-1912	42.122	Egg (Zwitserland) prof.
27- 7-1913	42.306	Weise (Duitschland) prof.
7- 8-1913	42.741	Berthet (Frankrijk) prof.
21- 8-1913	43.525	Egg (Zwitserland) prof.
20- 9-1913	43.775	Berthet (Frankrijk) prof.
18- 6-1914	44.247	Egg (Zwitserland) prof.
25- 8-1933	44.588	Van Hout (Nederland) prof.
29- 8-1933	44.777	Richard (Frankrijk) prof.

(Vorig bericht blz. 935 F.)

31 AUGUSTUS 1933

E. **BELGIE. — Tegen Hitleriaansche propaganda.** — Wegens de uitdagende Hitleriaansche propaganda in het genaaste gebied Malmédy, Eupen en St.-Vith, heeft de gouverneur van de provincie Luik, na zijn onderhoud met den minister van Binnenlandsche Zaken, den heer Poullet, maatregelen genomen om deze propaganda tegen te gaan. (N. R. Crt.)

F. **CHINA. — De godsdienst van den Chinees.** — Prof. Kiang Kang-hu, hoofd van het „Department of Chinese studies" aan de McGill University in Canada, heeft onlangs in een Indisch tijdschrift over de godsdienstige opvattingen der volksmassa in China geschreven. De Chineezen zijn volgens schr. in het algemeen misschien het minst godsdienstige volk ter wereld; zij hebben zelden een bepaalde godsdienstige opvatting. Wel is de grondslag van hun dagelijksch leven religieus, maar die grondslag komt voort uit een mengeling van leerstukken en voorschriften van allerlei religies: het confucianisme, het taoisme en het boeddhisme. Deze drie zijn zoo nauw aan elkaar verbonden geraakt, dat men de denkbeelden niet meer uit elkander weet te houden en de meeste Chineezen beschouwen Confucius, Lao Tzoe en Boeddha als gelijkwaardig. De leer van Confucius wordt geraadpleegd wanneer men een maatschappelijk vraagstuk heeft op te lossen, of een vraagstuk betreffende betrekkingen tusschen bloedverwanten; het persoonlijk leven van den enkeling wordt door de beginselen van Lao Tzoe beheerscht; het ritueel, dat bij begrafenissen of verjaardagen gebruikt wordt, is boeddhistisch. In ieder huisgezin worden Amitabha en Koean Yin geëerbiedigd; deze stellen boeddhistische denkbeelden voor; het aanbidden van eigen voorvaderen behoort tot het confucianisme, terwijl de alom verbreide idee van een „keuken-god" of beschermgeest zijn oorsprong vindt in de leer van Tao. Deze drievoudige basis van hun godsdienst is weer duidelijk te bespeuren in de volksfeesten, waarin het verschil van begrip voortdurend tot uiting komt.
(Prajamitra Kesari, Bombay)

A. NEDERLAND. — Generale Synode Geref. kerken. — Dr. W. A. van Es, lid der synode, schrijft aan het Chr. Persbureau het volgende:
De voornaamste punten van het agendum van den 2den en 3den dag van de zittingen der Gen. Synode der Geref. kerken, die zoo goed als afgedaan werden, waren de vaststelling van de orde der liturgie en van het leerboek voor de catechisaties. Beide punten waren nog altijd onafgedaan sinds de synode van Leeuwarden (1920) en dus reeds dertien jaar aan de orde. Vooral het eerste, de volgorde der onderscheiden bestanddeelen van de gewone Zondagsche morgen- en avondgodsdienstoefeningen, typeert de wijze waarop de invoering van dergelijke regelingen in de Geref. kerken alleen kans op slagen heeft. Misschien zal men geneigd zijn het nu verkregen resultaat vrij mager te noemen. Doch dit ligt dan daaraan, dat men de eigenaardigheid van het inwendige leven der Gereformeerde kerken niet kent. Men paart in deze kerken een zucht naar vrijheid en zelfstandigheid der plaatselijke kerken aan een groote waardeering van de leiding der meerdere vergaderingen en in het bijzonder van de generale synode. Het is dan de kunst om onder zulk een leiding zichzelf te worden. Wie met het leven der Geref. kerken op de hoogte is, weet, welk een chaos er ten aanzien van de liturgische orde in deze kerken voor een 15 jaar heerschte. Iedere kerk richtte de godsdienstoefening vrijwel willekeurig naar eigen verkiezing in. Onder invloed van synodale besluiten kwam er meer en meer eenvormigheid. Nu was het ook de tijd om deze vrijwel algemeen ingevoerde orde vast te stellen, terwijl men nog altijd veel aan de vrijheid der kerken overlaat. Tegen de algemeene invoering van wat de synode nu vaststelde, zal dan ook wel niet veel bezwaar bestaan. Met de opstelling van een leerboek voor de catechisaties ging het echter juist in tegenovergestelde richting. Misschien dat de synode in 1923 daarbij door zelf zulk een leerboek op te stellen met wat te vaste hand heeft willen ingrijpen. Successievelijk moest de synode dezen greep loslaten. Er werd nu zelfs een voorstel gedaan, om van alle synodale bemoeienissen af te zien en de opstelling geheel aan het particuliere initiatief over te laten. Dit voorstel kon echter geen meerderheid verkrijgen, zoodat ook nu de synode nog wenscht voort te gaan met het uitschrijven van een soort prijsvraag.
(Vorig bericht blz. 600 B.)

1 SEPTEMBER 1933

B. NEDERLAND. — De Nederlandsche rundveestapel. — De Crisis Rundveecentrale meldt:
Uit de thans bewerkte gegevens, geput uit de door de Crisis Rundveecentrale uitgevoerde telling van den Nederlandschen rundveestapel blijkt, dat deze veestapel op 1 Juli '33 bestond uit:

39.832	stieren	ouder	dan	1 jaar
335.348	melk- en kalfkoeien	1e kalf		
283.594	,,	,,	2e	,,
258.492	,,	,,	3e	,,
574.877	,,	,,	ouder	
367.562	stuks	drachtig jongvee,	ouder	dan 1 jaar
244.097	,,	gust ,,	,,	,, ,,
95.651	,,	mannelijk ,,	jonger	,, ,, ,,
516.391	,,	vrouwelijk ,,	,,	,, ,, ,,
50.909	,,	mestkalveren		
110.477	,,	vee, bestemd om vet te maken en niet vermeld in andere rubrieken.		

De rundveestapel telde op genoemden datum dus 2.877.230 dieren. Het aantal melkkoeien bleek 113.865 stuks grooter dan volgens de in Juni 1932 vanwege de Crisiszuivelcentrale gehouden melkveetelling. Deze gaf een totaal van 1.338.446 melkrunderen; de thans gehoudene daarentegen van 1.452.311 stuks. Een vergelijking met de door in 1910, 1921 en 1930 plaats gehad hebbende tellingen verkregen resultaten geeft het volgende beeld, waaruit blijkt in hoe sterke mate de Nederlandsche rundveestapel in het bijzonder tusschen 1930 en 1933 in aantal is toegenomen. Bij gelijke afzetmogelijkheid van zuivelproducten zou dus reeds een teveel aan melkvee vastgesteld moeten worden; in het licht van de zeer beperkte afzetmogelijkheid is een inkrimping van den melkveestapel ten zeerste geboden.

	1910	1921	1930	1933	Toeneming 1930/'33 in %	aantal
Totale veestapel	2.026.943	2.062.771	2.366.066	2.877.230	21,6	511.164
Springstieren	23.309	25.785	26.453	39.832	50,58	13.379
Melk- en kalfkoeien	1.068.361	1.085.713	1.298.736	1.452.311	11,83	153.575
Mestkalveren	47.086	19.597	38.548	50.909	32,07	12.361
Mestvee	97.688	63.432	80.879	110.477	36,60	29.598
Jongvee ouder dan 1 jaar	389.339	371.436	419.417	611.659	45,84	192.242
Jongvee jonger dan 1 jaar	401.160	496.808	502.033	612.042	21,91	110.009

(Crisis Rundveecentrale)

C. GENEESKUNDE. — Een merkwaardige nier-operatie. — In de „Izwestija" doen prof. A. Belts en het lid van de academie van wetenschappen, F. N. Meljnikof-Razwedenkof verslag van een merkwaardige operatie, uitgevoerd door dokter J. J. Woronoj, in de kliniek van het Oekrainsche Instituut voor spoedeischende chirurgie en bloedtransfusie, waarvan Belts directeur is, n.l. de overbrenging van een nier uit het lichaam van een pas gestorvene in dat van een zieke, die leed aan een volledige afwezigheid van afscheiding van urine, nadat zij bij een poging tot zelfmoord een groote dosis sublimaat had ingenomen.
De overgebrachte nier, zoo lezen we, leefde en functionneerde gedurende twee etmalen, scheidde urine af en gaf daardoor verlichting aan de stervende zieke, daar zij voor eenigen tijd bevrijd werd van brakingen, krampen en de subjectieve pijngevoelens verminderden. De al te groote dosis van het vergif, die voldoende was voor veertig personen, vergiftigde wel is waar ook de nieuwe nier, maar uit de microscopische analyse van beide nieren bleek, dat voordien de eigen nieren van de zieke reeds eenige beterschap waren gaan vertoonen en het regeneratieproces reeds begonnen was.
De professoren, die het verslag uitbrengen, meenen daaruit te kunnen concludeeren, dat bij een minder zware, zij het evenzeer doodelijke vergiftiging, het leven van de patiënt gered had kunnen worden.
Woronoj is al lang met zijn onderzoekingen in deze richting bezig. Reeds drie jaar geleden bracht hij een nier over in den hals van een hond, die daar langer dan twee jaar geleefd en gefunctionneerd heeft.
(Izwestija)

D. OOSTENRIJK. — Dollfuss' bezoek te Riccione. - Engelsche regeering ingelicht. — De Engelsche regeering is thans officieel door haar diplomatieke vertegenwoordigers te Weenen en Rome ingelicht over den inhoud van de besprekingen te Riccione. De mededeelingen dragen een algemeen karakter en houden in, dat in hoofdzaak twee kwesties zijn besproken, n.l. het openen van Triest voor den Oostenrijkschen handel en het uitbreiden van de Italiaansch-Oostenrijksche handelsbetrekkingen. **(Vor. ber. blz. 942 F.)**

E. NEDERLAND. — R.K. Staatspartij. — Naar „De R.K. Staatspartij" mededeelt, is een commissie ingesteld die tot taak zal hebben de samenstelling van een staatkundig beginselprogram naar Katholieke opvatting voor te bereiden en een zoodanig program van een toelichting voorzien, aan het Partijbestuur voor te leggen.
Nu van de zijde der uitgenoodigde personen zonder uitzondering een gunstig en instemmend antwoord is ontvangen, kan de samenstelling der commissie worden openbaar gemaakt. Deze is als volgt:
Prof. mr. P. J. M. Aalberse, voorzitter van de Katholieke fractie van de Tweede Kamer en van den Partijraad der R.K. Staatspartij, voorzitter der commissie.
Mr. C. M. J. F. Goseling, lid der Tweede Kamer, voorzitter van het bestuur der R.K. Staatspartij, ondervoorzitter der commissie.
Prof. Mag. dr. J. B. Kors O.P., hoogleeraar aan de Keizer Karel-Universiteit te Nijmegen.
Prof. J. H. Niekel, professor aan het Philosophicum te Warmond.
Prof. mr. W. Pompe, hoogleeraar in het Strafrecht aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.
Prof. mr. P. W. Kamphuisen, hoogleeraar in het Staats- en Administratierecht aan de Keizer Karel-Universiteit te Nijmegen.
Pater dr. D. Beaufort O. F. M., directeur van de Ontwikkelingscentrale van het R.K. Werkliedenverbond te Utrecht. **(Vor. ber. blz. 941 E.)**

F. VEREENIGDE STATEN. — Anti-trustwetten. — De staat New York heeft de anti-trustwetten opgeheven, teneinde een volledige functionneering van het herstelprogramma in den Staat te verzekeren. De opheffing is geschied met toestemming van president Roosevelt en zal gelden tijdens den duur van de uitvoering van het herstel-programma.
(Vorig bericht blz. 102 C.)

A. **MR. H. VAN DER VEGTE OVERLEDEN.** — Op 29 Aug. '33 is te 's-Gravenhage overleden mr. Hendrik van der Vegte, oud-minister van Waterstaat en oud-lid van Ged. Staten van Overijsel.
Op 15 Aug. 1868 werd Hendrik van der Vegte te Zwolle geboren, bezocht het gymnasium te Assen, studeerde te Leiden en vestigde zich, na in 1893 op een proefschrift over „De verzekering der arbeiders tegen invaliditeit en den ouden dag, in Duitschland" te zijn gepromoveerd, als advocaat en procureur in zijn geboorteplaats, waar hij in het openbare leven aldra een belangrijke plaats innam.
Kleinzoon van ds. H. de Cock, die zich in 1834 van de Ned. Herv. kerk afscheidde en de Chr. Geref. kerk stichtte, werd hij in 1895 voor de A.-R. partij lid van den gemeenteraad van Zwolle, waar hij reeds het volgende jaar wethouder was. Van 1907 tot 1926, het jaar waarin hij minister werd, was mr. Van der Vegte Gedeputeerde van Overijsel, in het bijzonder belast met de afdeeling Waterstaat. Daarom ook liet minister De Geer het oog op hem vallen voor de portefeuille van Waterstaat in het 5 Maart 1926 opgetreden extra-parlementaire kabinet.

B. **NEDERLAND. — Philips gloeilampen en Japansche concurrentie.** — Philips Gloeilampenfabrieken te Eindhoven hebben op het gebied van gloeilampen een ernstige concurrentie te duchten van Japan.

GLOEILAMPENINVOER IN NED.INDIE.

	Uit Nederland	Uit Japan
1929 . . .	4.086.568	627.480
1930 . . .	3.216.111	1.597.151
1931 . . .	2.043.948	1.640.871
1932 . . .	1.222.937	3.519.200
1933 5 mnd. .	538.115	2.323.964

In 1932 bedroeg de import uit Nederland gedurende:
de eerste 5 maanden, totaal . . . . . 604.148 st.
Dezelfde periode in 1933 geeft aan . . 538.115 st.
Voor den import van Japan zijn deze cijfers:
voor de eerste 5 maanden 1932 . . . . 348.787 st.
voor dienzelfden termijn 1933 . . . . 875.923 st.
Hieruit blijkt, dat Nederland met dien import ruim 10% achteruit is gegaan, terwijl Japan's import over dienzelfden termijn met 150% is toegenomen.

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Regeling invoer overhemden en zakdoeken.** — Ingediend is een wetsontwerp tot regeling van den invoer van overhemden en zakdoeken. Aan de memorie van toelichting is het volgende ontleend:
De in de wet van 6 April 1933 voor de contingenteering van overhemden en zakdoeken gestelde termijn liep af op 1 Juli j.l. Teneinde deze contingenteering voort te zetten, werd wederom van de in art. 2 der Crisis Invoerwet 1931 verleende bevoegdheid gebruik gemaakt en bij Kon. Besluit van 28 Juni 1933 werd de invoer dezer artikelen voor den duur van twaalf maanden beperkt. Ingevolge het bepaalde in art. 3 der Crisis Invoerwet is dus thans indiening van het onderhavige wetsontwerp noodzakelijk.

D. **NEDERLAND. — Contingenteering van katoenen stoffen, manufacturen, tafel- en servetgoed, huishoudgoed.** — De Staatscourant bevat een Kon. Besluit, waarbij de invoer van gebleekte en ongebleekte katoenen manufacturen wordt gecontingenteerd.
Deze contingenteering is vastgesteld voor den tijd van vier maanden, aanvangende 1 Augustus en eindigende 1 December 1933. Voor ongebleekte katoenen manufacturen is het percentage bepaald op 85 van de waarde van hetgeen gemiddeld in vier maanden van de jaren 1931 en 1932 werd ingevoerd. Voor gebleekte katoenen manufacturen bedraagt het percentage 75 met dezelfde basisjaren.
Voorts zal de Staatscourant twee Kon. Besluiten bevatten ter voortzetting van de contingenteering van geverfde, bedrukte en bontgeweven manufacturen, alsmede van tafel- en servetgoed en ander huishoudgoed, zoowel afgepast als aan het stuk en van beddelakens en sloopen. Eerstgenoemde contingenteering wordt ongewijzigd voor den tijd van drie maanden verlengd, terwijl voor tafel- en servetgoed het percentage van 70 op 60 is teruggebracht.
(V. b. Katoen 602 C.; Tafel- en Servetgoed 713 A.)

E. **NEDERLAND. — Koninklijke onderscheidingen.** — De Staatscourant van 30 Aug. '33 bevat vele onderscheidingen ter gelegenheid van den verjaardag van H. M. de Koningin.
De hoogste onderscheiding is verleend aan jhr. mr. D. J. de Geer, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en oud-minister van Financiën, die bij Kon. Besluit benoemd is tot Minister van Staat.
Tot commandeur in de Orde van den Nederlandschen Leeuw werden benoemd: mr. W. L. Baron de Vos van Steenwijk, voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en de heer S. de Graaff, oud-minister van Koloniën, te 's-Gravenhage.
Het Grootkruis in de Orde van Oranje-Nassau werd verleend aan: prof. dr. C. Snouck Hurgronje, adviseur voor Indische en Arabische zaken en oud-hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden; voorts aan jhr. mr. O. F. A. M. van Nispen tot Sevenaer, gezant te Brussel; en mr. J. P. graaf van Limburg Stirum, gezant te Berlijn.
Uit de kunstwereld werden benoemd: tot officier in de Orde van Oranje-Nassau mevrouw J. A. Simons—Mees, letterkundige, te 's-Gravenhage en de heeren J. C. B. (Jan) Sluyters, kunstschilder te Amsterdam; J. A. Rädecker, beeldhouwer te Amsterdam en Arth. van Schendel, letterkundige, te Sestri Levante (Italië).
Tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau zijn benoemd mevrouw M. G. Ruys—Barbiers (Tilly Lus), tooneelspeelster, te 's-Gravenhage en de heeren J. F. Buziau, revue-artist, te Rijswijk (Z.-H.) en J. M. S. Heuckeroth, toonkunstenaar te Amsterdam.

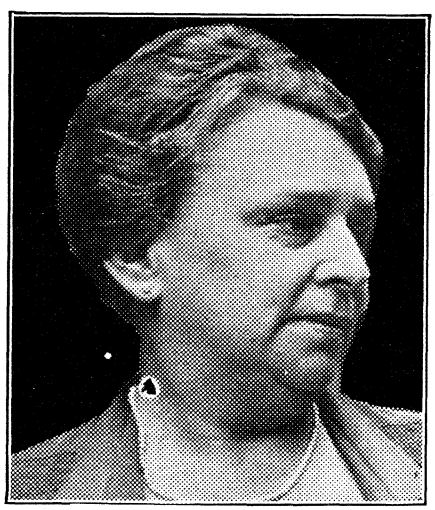

Mevrouw C. de Vlugt—Flentrop.

Mevrouw C. de Vlugt—Flentrop, echtgenoote van Amsterdams burgemeester, dr. W. de Vlugt, werd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau benoemd.
(Vorig bericht blz. 474 G.)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Regeling van den invoer van bladzink.** — Ingediend is een wetsontwerp tot regeling van den invoer van bladzink. Aan de Mem. van Toel. is het volgende ontleend:
Bij Kon. Besluit van 29 Juni '33 is bepaald, op grond van art. 2 der Crisisinvoerwet 1931, dat de invoer van bladzink gedurende een tijdvak van 6 maanden, aanvangende 1 Juni 1933, zal zijn verboden voor zoover deze meer zou bedragen dan 80 pct. van den gemiddelden invoer van bladzink per 6 maanden gedurende 1931 en 1932.

Ingevolge art. 3 van genoemde wet is dus thans de indiening van een wetsontwerp tot voorziening in dat verbod van invoer noodzakelijk.

2 SEPTEMBER 1933.

A. **HENRI BOREL OVERLEDEN.** — Op 31 Aug. '33 is te 's-Gravenhage overleden de heer Henri Borel, de kunstcriticus van Het Vaderland, en daarvóór verscheidene jaren tooneelcriticus en medewerker van De Telegraaf, in den ouderdom van 63 jaar. Borels beteekenis lag op drieërlei gebied: hij was, als ambtenaar voor Chineesche zaken, een bekend sinoloog, wat ook in verscheiden werken over China en de Chineesche wijsbegeerte tot uiting kwam; hij schreef een aantal romans en andere boeken van letterkundigen aard, waarvan „Het Jongetje" het bekendst werd, en wijdde zich in het laatste deel van zijn leven bijna geheel aan journalistieken arbeid, vooral als tooneel- en letterkundig criticus. Naar de Maasbode meldt is Henri Borel op zijn sterfbed in de Katholieke Kerk opgenomen.

B. **ENGELAND. — Supplementair recht van 10% ad valorem op haverproducten van het buitenland.** — Bij decreet van het ministerie van Financiën zal een supplementair recht van 10% ad valorem worden geheven op haver en haverproducten van buitenlandschen oorsprong, waardoor het totale recht 20% zal bedragen. Het nieuwe recht treedt op 5 September in werking.
Met ingang van denzelfden datum worden eveneens de invoerrechten op diverse andere producten gewijzigd, met name voor sommige katoen-, leder-, ijzer-, houtzagerijproducten, aluminiumlegeeringen, ammoniak, soda, kali, parelgerst, bepaalde banketbakkersproducten en suikerwerken, benevens planten.
Vervolgens heeft het departement aan de lijst artikelen, welke vrijgesteld zijn van invoerrechten, met ingang van 2 September toegevoegd: bepaalde alliages van nikkel en koper, ruw tin en koperen- en wasmatrijzen voor de reproductie van gramofoonplaten.
(Daily Telegraph) **(V. b. Invoerrechten 789 D.)**

C. **ENGELAND. — Invoer van Aardappelen.** — De minister van landbouw heeft onderhandeld met vertegenwoordigers der aardappelen uitvoerende landen in verband met de noodzakelijkheid van het tot stand komen van een regeling van den aardappelenimvoer.
Thans is overeengekomen, dat gedurende de maanden September, October en November de invoer uit Nederland niet meer dan 8000 ton zal bedragen, die uit België niet meer dan 250 ton. Anderen landen, die gewoonlijk geen aardappelen naar het Vereenigd Koninkrijk uitvoeren, is verzocht, gedurende de rest van het jaar niet in te voeren.
(V. b. Invoerbeperking 953 D.; Aardappelen 430 G.)

D. **MR. DR. VAN ROYEN OVERLEDEN.** — Na een ongesteldheid van slechts enkele dagen is op 31 Aug. 1933 te 's-Gravenhage overleden, mr. dr. J. H. van Royen, gezant van Nederland te Washington, tevens geaccrediteerd bij de republiek Cuba.
De heer van Royen, die den leeftijd heeft bereikt van 62 jaar, vertoefde dezen zomer voor twee maanden met verlof in ons land. Hij was voornemens begin October weer naar zijn post te Washington terug te keeren.

E. **DUITSCHLAND. — De brandstichting in het Rijksdaggebouw.** — Het Secretariaat van het Nederlandsche Comité van kunstenaars en intellectueelen voor den strijd tegen de Duitsche terreur deelt aan V.D. den tekst mede van het antwoord van Dr. Branting op den brief van den procureur-generaal van het rijksgerechtshof te Leipzig. Wij ontleenen hieraan het volgende:
„Is het u niet bekend, dat in de geheele wereldpers reeds begin Maart met groote zekerheid werd verklaard, dat de brandstichting in den Duitschen rijksdag geen werk van communisten was? Is het u niet bekend, dat in de geheele wereldpers reeds begin Maart beweerd werd, dat de brandstichting den tegenwoordigen Pruisischen minister-president Göring tot auctor had? Het leek ons in het buitenland vanzelfsprekend, dat minister-president Göring tegen tenminste één der groote wereldbladen, die deze bewering uitten, een aanklacht zou indienen. Hij heeft het niet gedaan.
Nog kort geleden heeft de bekende advocaat Moro-Giafferi zelfs woordelijk verklaard: „Ik beoordeel de zaak streng van uit beroepsstandpunt en spreek tot u als advocaat, die eenvoudig de stukken heeft bestudeerd. Bij mijn ziel en bij mijn geweten verklaar ik: „Göring heeft het gedaan, Göring heeft bevel gegeven, het rijksdaggebouw in brand te steken." Ook tegen Moro-Giafferi is geen aanklacht ingediend."
(Vorig bericht blz. 952 B.)

F. **DUITSCHLAND. — Scrips.** — Voor de buitenlandsche houders van Duitsche vorderingen hebben zich in den laatsten tijd belangrijke feiten voorgedaan. Een der belangrijkste is de invoering van de scrip. Aan een beschouwing van de „Maasbode" d.d. 26 Aug. betreffende het doel der Duitsche scrips, ontleenen wij het volgende:
De scrips mogen niet in Duitschland als kapitaalbelegging worden aangewend, doch dienen slechts ter financiering van een Duitschen extra export, den z.g. zusatzexport. Hierbij hebben de buitenlandsche crediteuren daarom belang, omdat ten slotte allereerst de 50% blijvende betaling van de interest in deviezenvorm en daarna een extra deviezenbetaling boven de 50% of zelfs een toekomstige delging slechts bij een stijging van den Duitschen export mogelijk zal kunnen worden. Praktisch zal zich de bevordering van den uitvoer als volgt afspelen: Duitsche industrieelen of exporteurs moeten de Golddiskontbank, waar de scriphandel waarschijnlijk geconcentreerd zal worden, aantoonen, dat zij slechts bij het verkrijgen van een hoogeren prijs dan die bij normalen uitvoer zou worden ontvangen, in staat zijn uit te voeren. Dan kan de Golddiskontbank de door de buitenlandsche crediteuren aangeboden scrips met een disagio van ongeveer 50% van deze buitenlandsche crediteuren aankoopen (waarbij de Golddiskontbank natuurlijk in deviezen betaalt) en aan de Duitsche exporteurs verkoopen, die eenerzijds de tot den aankoop van de scrips door de Golddiskontbank vereischte deviezen uit zijn uitvoertransactie verkrijgt en de scrip bij de Konversationkasse voor het volle nominale bedrag in marken inwisselt.
Eenigszins anders staan de zaken bij de behandeling der Duitsche bezitters van buitenlandsche obligatiën. Zij zullen n.l. op dezelfde wijze behandeld worden als de buitenlandsche crediteuren, hoewel het gezichtspunt van een toeneming der deviezen voor de Reichsbank hierbij geen rol speelt, aangezien de Duitsche bezitters slechts R.M. bedragen uitbetaald krijgen. Wanneer zij echter door het ontvangen der scrips eveneens een deel van hun rente moeten verliezen, dan geschiedt dit hoofdzakelijk om deze personen niet te bevoordeelen boven de buitenlandsche crediteuren. Het disagio van 50% staat echter nog niet absoluut vast. **(Vor. ber. Sperrmarken 915 C.)**

3 SEPTEMBER 1933

G. **LUCHTVAART. — Vliegongeluk te Batavia.** — Een vliegtuig, terugkeerend van de parade op het Waterlooplein te Batavia, welke werd gehouden ter gelegenheid van den verjaardag van H. M. de Koningin, viel bij een nooddaling in het meer bij Tjiboeroej, nabij Padalarang.
De kapitein der infanterie à la suite, dr. ir. C. P. M. M. Bogaerts en de luitenant der infanterie J. C. Pols werden gedood. Van het toestel werd de romp afgerukt. **(Vorig bericht blz. 309 C.)**

A. DUITSCHLAND. — Nationaal-Socialistische partijdag te Neurenberg. — Het partijcongres der N.S.D.-A.P., dat 3 dagen heeft geduurd, is op 3 September gesloten. De opening van den partijdag had op 1 Sept. plaats met een rede van Rudolf Hess, leider van het politieke centrale comité der N.S.D.A.P.
Rijkskanselier Hitler vaardigde een proclamatie uit, waarin hij den zin van den nationaal-socialistischen partijdag schetste en welke o.a. inhield:
1. den leider de mogelijkheid te bieden, tot de geheele partijleiding in persoonlijk contact te treden;
2. de partijgenooten opnieuw met hun leiding in contact te brengen;
3. allen opnieuw in hun vertrouwen in de overwinning te sterken;
4. de groote impulsen te wekken in geestelijk en psychologisch opzicht voor de voortzetting van den strijd.
Dr. Göbbels hield op den laatsten dag van het congres een rede, waarin hij zijn bekend standpunt tegen de Joden uiteen zette. **(Vorig bericht blz. 908 D.)**

B. BIER EN WIJN. — Verbruik. — De Engelsche en Noorsche regeeringen hebben tezamen een vergelijkend onderzoek ingesteld naar het gebruik van bier en wijn. Op grond van officieele statistieken publiceeren zij thans de resultaten van hun onderzoek, dat zich uitstrekte over 28 landen.
De resultaten zijn als volgt: Frankrijk verbruikt per hoofd 145 liter wijn, Italië 92, Spanje 88, Zwitserland 45, Griekenland 36, Hongarije 32, Bulgarije 22, Roemenië en Oostenrijk ieder 15 liter per hoofd. Duitschland blijft thans beneden de grens van 10 liter.
Per hoofd wordt het meeste bier gedronken in België, n.l. 185 liter, dan volgt Groot-Brittannië met 77, Oostenrijk met 72, en Duitschland met 68 liter per hoofd.
Voor de overige landen zijn de cijfers als volgt: Argentinië, Canada, Denemarken ieder 62, Australië 51, Zwitserland 46, Frankrijk en Ierland ieder 42, Zweden 38, Nederland en Noorwegen ieder 19 liter per hoofd.
(Tidens Tegn, Oslo)

4 SEPTEMBER 1933

C. FRANKRIJK. — Paul-Boncour's rede te Trebeurden. — Bij de onthulling van een gedenksteen voor Aristide Briand te Trebeurden hield op 3 Sept. '33 Paul-Boncour, de Fransche minister van Buitenl. Zaken, een rede waaraan wij het volgende ontleenen:
Indien ons geduld een gevolg was van onze zwakheid, dan zou dit zeer ernstig zijn, doch de zaak staat anders. Frankrijk weet, dat het sterk genoeg is om weerstand te bieden aan geweldplegingen, en het informeele bezoek, dat de premier heeft gebracht aan de verdedigingswerken in het Oosten, was het gepaste antwoord op een houding, waarvan men op z'n minst kan zeggen, dat zij diepgaand de vredesatmosfeer vertroebelt, welke zoo noodig is voor het herstel van Europa. Frankrijk heeft eensgezind het hoofd zijner regeering op zijn inspectietocht vergezeld. **(817 D.)**

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Bieraccijns wordt verhoogd. — Bij den Volksraad is een ontwerp-besluit tot het heffen in 1934 van vijftig opcenten op den bieraccijns ingediend, ten einde een billijker verhouding te scheppen ten aanzien van het importbier, dat door de nieuwe invoerrechten eveneens zwaarder zal worden belast.
De meer-opbrengst van den bieraccijns wordt getaxeerd op *f* 87.500.

E. IERLAND. — Fusie Iersche oppositie-partijen. — In eenige te Dublin gehouden bestuursvergaderingen van de oppositie-partij van Cosgrave, de Middenpartij van MacDermott en de Blauwhemdenorganisatie van generaal O'Duffy, is men definitief tot overeenstemming gekomen over de samensmelting dezer groepen tot één nieuwe nationale Iersche partij.
Het bestuur der nieuwe partij zal bestaan uit twaalf leden. Generaal O'Duffy wordt voorzitter, terwijl Cosgrave, MacDermott en Dillon als vice-voorzitters der nieuwe partij zullen fungeeren. (Irish Indep.)

F. GRANEN. — Wereldhandel tarwe. —
George Broomhall, een vooraanstaand deskundige op het gebied van den internationalen tarwehandel, schat den export van tarwe over het oogstseizoen 1933-'34, dat 1 Aug. is aangevangen, op slechts 552.000.000 bushels. Dit zou ongeveer 112 millioen minder zijn dan in het zoo juist beëindigde seizoen. Europa zou dit jaar slechts 400 millioen bushels uit de markt nemen (v. j. 480 millioen).
Volgens Broomhall zal, ten gevolge van den goeden tarwe- en rijstoogst in dezen zomer, het Oosten slechts 152 millioen bushels tarwe noodig hebben tegen 184 millioen in het afgeloopen jaar. Het Amerikaansche surplus, dat voor export beschikbaar is, zou 160 millioen bushels bedragen, terwijl slechts circa 32 millioen bushels hiervan verkocht zouden worden.
Internationale verschepingen van tarwe en bloem en de raming van Broomhall over het loopende seizoen in bushels:

Oogstjaar	Naar Europa	Niet-Europ. landen	Totaal
1933—34*	400.000.000	152.000.000	552.000.000
1932—33	480.000.000	184.000.000	664.000.000
1931—32	582.000.000	188.000.000	770.000.000
1930—31	608.000.000	179.000.000	787.000.000
1929—30	483.000.000	130.000.000	613.000.000
1928—29	†703.000.000	†225.000.000	†928.000.000
1927—28	662.000.000	131.000.000	793.000.000
1926—27	686.000.000	132.000.000	818.000.000
1925—26	532.000.000	135.000.000	667.000.000
1924—25	640.000.000	76.000.000	716.000.000
1923—24	†626.000.000	†149.000.000	†775.000.000
1922—23	586.000.000	90.000.000	676.000.000
1921—22	547.000.000	100.000.000	647.000.000

*) Voorl. schatting. †) 53 weken.
De voorraad tarwe, beschikbaar voor export in de geheele wereld, raamt Broomhall op 1 Augustus op ongeveer 916 millioen bushels, waarbij rekening is gehouden met het mogelijke surplus uit den nieuwen oogst van Argentinië en Australië en de bestaande voorraden uit den ouden oogst van deze landen. Volgens deze ramingen zou er een overschot ontstaan van 364 millioen bushels, na aftrek der exporten van het seizoen.
In onderstaande tabel geeft Broomhall een raming van het surplus, dat elk produceerend land boven zijn eigen behoefte heeft en de vermoedelijke verscheping in dit seizoen.

	Export-surplus	Verwachte verschep.
Ver. Staten	160.000.000	32.000.000
Canada	336.000.000	192.000.000
Argentinië	184.000.000	144.000.000
Australië	136.000.000	104.000.000
Rusland	40.000.000	40.000.000
Donau-Staten en Frankrijk	60.000.000	40.000.000
Totaal	916.000.000	552.000.000

(Zie rubriek: Granen.)

G. GOUD. — Voorraden bij circulatiebanken. — De goudvoorraden bij de centrale banken, die in de eerste helft van 1933 in totaal een sterke vermindering te zien gaven in verband met de algemeene goudoppottingen, hebben sinds medio Juli weer gedeeltelijk een krachtig herstel te zien gegeven.

GOUDVOORRAAD DER CIRCULATIEBANKEN

(in millioenen R.M.)	Medio Juli	Medio Augustus	3e week v. Aug.
Frankrijk	13.367,9	13.502,7	13.504,3
Engeland	3.875,4	3.885,0	3.885,2
Italië	1.501,7	1.549,3	—
Zwitserland	1.473,1	1.473,9	1.473,9
Nederland	1.250,4	1.355,7	1.376,4
Duitschland	218,3	270,5	286,8
Zweden	242,8	281,6	281,9
Totaal	21.929,6	22.318,7	—

(Vorig bericht blz. 908 F.)

5 SEPTEMBER 1933

H. NEDERLAND. — Boycot van Duitsche goederen. - Verklaring van den minister van Buitenl. Zaken. — In antwoord op de schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid dr. Lovink betreffende het standpunt der regeering inzake de hier te lande gevoerde propaganda voor de boycot van Duitsche goederen, heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, jhr. De Graeff, medegedeeld, dat de regeering zich er toe wenscht te beperken te verklaren, dat zij een zoodanige boycot afkeurt, omdat daardoor zoowel economische belangen van Nederland als de goede verhouding tot een bevriende natie zouden kunnen worden geschaad. Rechtstreeksche maatregelen tegen boycot van vreemde goederen liggen volgens den minister echter buiten het vermogen der regeering.
(Vorig bericht blz. 943 D.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Java-suiker - N.I.V.A.S.** — Omtrent de werkzaamheden en de ervaringen van de N.I.V.A.S. gedurende het eerste halfjaar, ontleenen wij aan de Indische bladen o.a. het volgende:
Bij de voorbereidingen voor de oprichting van de Nivas werd rekening gehouden met een jaarlijkschen Java-export van 1.500.000 tons als bescheiden minimum. Doch afgaande op den totalen export over het eerste halfjaar van 1933 van 558.453 tons moet de uitvoer over 1933 belangrijk beneden deze matige raming blijven.
De medewerkers aan het Chadbourne-plan hebben zich in hun ramingen ten opzichte van de exportmogelijkheden van Java nog sterker vergist. Java's quotum voor het seizoen 1933—1934, het derde Chadbournejaar, bedraagt 2.500.000 tons. De Java-uitvoeren over het eerste kwartaal van dit derde jaar bedragen slechts 291.765 tons en verwacht moet worden, dat Java niet de helft van het toegestane quotum zal kunnen halen.
Bij het einde van het eerste halfjaar Nivas-activiteit, bedroegen de gezamenlijke verkoopen, incl. de voorverkoopen, 1.009.104 tons. Hiervan werd in de eerste vier maanden van 1933 828.000 ton verkocht. De verkoopen hebben de laatste twee maanden dus gehokt. De voormalige niet bij de V.J.P. aangesloten fabrieken kunnen nog niet alle haar volle instemming betuigen met de door de regeering afgedwongen vrijheidsbeperking. Zij hebben getracht deze vrijheid te herwinnen door te streven naar de bereiding van een mooier product. Slechts de s.f. Pandji heeft vergunning verkregen voor de installatie van een raffinaderij welke 10.000 tons van de Pandji-productie zal mogen verkoopen buiten het Nivas-verband gedurende het jaar 1934. Het staat thans vast, dat Br. Indië zich binnen afzienbaren tijd zelf zal kunnen bedruipen met fabriekssuiker. De uitlatingen van minister Soeng te Londen wijzen er op, dat China niets liever wenscht dan zelf te produceeren. Java zal daarom hebben uit te zien naar nieuwe afnemers. Er wordt betwijfeld of dit mogelijk zal zijn, tenzij de Java-industrie kan mededingen met de kwaliteiten welke door de Europeesche en Amerikaansche raffinaderijen aan de markt worden gebracht. **(Vor. ber. blz. 684 E.)**

B. **NEDERLAND. — Tariefbestand opgezegd.** — De Nederlandsche regeering heeft het tariefbestand, gesloten in verband met de Economische Conferentie, opgezegd, daar het haars inziens niet heeft beantwoord aan het gestelde doel: stabilisatie der monetaire verhoudingen en vermindering der handelsbelemmeringen. **(Vor. ber. blz. 873 F.)**

C. **NEDERLAND. — Demonstratie van den Bosschen R.K. Werkliedenbond te Eindhoven.** — De Bossche Diocesane werkliedenbond heeft op 3 Sept. '33 te Eindhoven gedemonstreerd: „Voor sociaal en geestelijk herstel".
De voorzitter, de heer v. Rien heette allereerst welkom mgr. Diepen en zeide o.a. het volgende:
Wij willen op dezen Bondsdag tot alle Katholieke arbeiders met nadruk zeggen:
Bij al het gestook en al het gewroet:
Bij al de critiek en het wantrouwen zaaien tegen de Overheid en ook tegen de organisaties en haar leiders:
Blijft één — en hebt vertrouwen!
Blijft één in sociaal en ook in politiek opzicht.
Duitschland zij in deze een les.
Blijft vertrouwen in Uw Katholieke Organisatie en haar leiders, die hun plicht en hun verantwoordelijkheid in alle omstandigheden trouw zullen blijven.
Voor sociaal en geestelijk herstel betoogen we vandaag als inzet voor onze komende winteractie en ons winterwerk.
De bisschop van Den Bosch, mgr. Diepen betrad vervolgens het spreekgestoelte en dankte God voor dezen dag en allen, die er aan mee hebben gewerkt. Spr. uitte een gelukwensch voor het arbeiderscorps, voor wat heden gedaan is en voor de actie, welke in den winter zal worden voortgezet.
Deze zorgvolle tijden vorderen van de katholieke arbeiders, dat zij niet van verre blijven staan, maar dat allen samenwerken met liefde voor God en de geestelijke hervorming der wereld. **(V. b. 624 F.)**

D. **ONDERZEEERS. — Contact met gezonken duikboot.** — Indien een duikboot gezonken is en niet door eigen kracht weer naar boven kan komen, is de bemanning verloren, tenzij men zeer tijdig de plaats kan vinden waar de boot op den bodem ligt en dan op de een of andere wijze het vaartuig naar boven kan worden gehaald. Maar hoe de gezonken boot te vinden? Daarvoor heeft een ingenieus uitvinder iets bedacht. Hij maakt aan voorsteven en achtersteven van de duikboot een boei vast, die door een handgreep van binnen kan worden losgemaakt, zoodat de boei naar de oppervlakte stijgt. Het drijvende metalen toestel blijft echter door een draad, die tevens een telefoongeleider vormt, in verbinding met de gezonken boot. Wordt nu naar de boot gezocht, dan kunnen de boeien spoedig worden opgemerkt en tevens door het openen van een afsluiting gebruikt worden voor telefonische communicatie met de gevangenen onder water. Op de boei is een aanduiding aangebracht: „Hier ligt een gezonken duikboot".
(Zie rubriek: Onderzeeërs.)

E. **NEDERLAND. — Groothandelsindexcijfer.** — Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt het volgende mede, betreffende de indexcijfers van groothandelsprijzen over Juli 1933.

	Algemeen indexcijfer 48 art.		Indexcijfer voedingsmidd. 28 art.	
	1901/1910 = 100	1913 = 100	1901/1910 = 100	1913 = 100
1913	112	100	112	100
1919	338	304	326	296
1920	319	292	277	252
1921	199	182	206	187
1922	174	160	174	160
1923	165	151	159	143
1924	171	156	173	156
1925	173	155	174	155
1926	162	145	163	144
1927	165	148	172	153
1928	167	149	176	157
1929	159	142	167	149
1930	131	117	134	119
1931	108	97	112	101
1932	87	79	93	84
1932 Juni	86	78	95	86
Juli	83	76	90	81
1933 Juni	81	73	80	72
Juli	81	73	81	73

(Vorig bericht blz. 456 E.)

F. **AZIE. — Groot-Aziatische jeugdliga.** — Als gevolg van een bezoek aan Mandsjoerije van 1200 studenten van Japansche universiteiten, is een nieuwe politieke organisatie opgericht, genaamd de Groot-Aziatische Jeugdliga. Talrijke jeugdige personen uit Mandsjoekwo zijn lid van deze nieuwe vereeniging geworden, wier leuze is: „Azië voor de Aziaten".
Het doel der vereeniging is:
1o. Het verbreken van de internationale politieke constellatie die door de mogendheden van Europa en Amerika tot stand is gebracht.
2o. Het teeken te geven voor den „opstand van Azië tegen Europa en Amerika, welke de ware menschelijke natuur hebben verstikt en onlusten en complicaties in elk deel der wereld hebben verwekt".
3o. Te werken voor den wereldvrede en de wedergeboorte van Azië.
Hidejiro Nagata, oud-burgemeester van Tokio en leider der Japansche studentendelegatie, heeft in een rede gewezen op de beteekenis van de financieele hulp van Amerika en de Europeesche landen. Deze

buitenlandsche hulp legt aan China nieuwe buitenlandsche verplichtingen op en belemmert de ontwikkeling van het nationale gevoel, aldus betoogde de oud-burgemeester. Daarom kan Japan hiertegenover niet onverschillig blijven. Het is noodzakelijk de aandacht van de intellectueele Chineezen te vestigen op de gevaren van een internationale contrôle op hun land. De jeugd van Japan, China en Mandsjoekwo moet zich daarom aaneensluiten, ten einde geestelijke en economische banden tusschen de drie landen te vestigen. (Mainichi).

A. **NON-AGRESSIE PACT. — Russisch-Italiaansch verdrag. —**
De door de Italiaansche pers gepubliceerde officieele tekst van het op 2 Sept. '33 onderteekende Italiaansch-Russische vriendschaps-, non-agressie- en neutraliteitsverdrag luidt:
Art. 1. Ieder der contracteerende partijen verplicht zich, in geen geval iets tegen de andere partij te ondernemen, geen isolement te bewerken, of een verbintenis met een derde of meer andere mogendheden aan te gaan, aan een oorlog of een aanval te land, ter zee of in de lucht niet deel te nemen en de onschendbaarheid van het onder de souvereiniteit van de andere partij staande gebied te erkennen.
Art. 2. Wanneer een der partijen het doel van den aanval van een derde mogendheid wordt, verplicht zich de andere partij, haar neutraliteit gedurende den ganschen duur van het conflict te bewaren.
Wanneer een der partijen een derde mogendheid aanvalt, kan de andere partij zonder aankondiging het verdrag opzeggen.
Art. 3. Ieder der partijen verplicht zich, aan geen internationale overeenkomst deel te nemen, die den inkoop of verkoop van goederen der andere partij zou kunnen verhinderen of het crediet van de andere partij zou kunnen schaden, en geen maatregelen te nemen om het deelnemen aan den buitenlandschen handel van de andere partij te verhinderen.
Art. 4. Ieder der partijen verplicht zich, geen politieke of economische overeenkomst aan te gaan, die tegen de andere partij gericht is.
Art. 5. De in voorgaande bepalingen vastgelegde verplichtingen kunnen op geen enkele wijze de uit overeenkomsten voortspruitende verplichtingen en rechten der andere partij beperken, wanneer die overeenkomst is gesloten voor het onderhavige verdrag.
Ieder der partijen verklaart echter, dat zij geen verdrag heeft gesloten, dat verplicht tot deelneming aan een tegen de andere partij gerichten aanval.
Art. 6. De partijen verplichten zich alle eventueel ontstaande meeningsverschillen, die niet langs gewonen diplomatieken weg zijn uit te maken, aan een scheidsgerecht te onderwerpen.
Art. 7. Het verdrag, dat gesteld is in de Italiaansche en Russische talen en dat te Moskou zal worden geratificeerd, treedt met den datum van zijn ratificatie in werking en blijft van kracht tot 1 jaar na de opzegging door een der contractanten. Deze opzegging kan echter niet geschieden vóór het verloopen van 5 jaar, gerekend van den dag van in werking treding.
Het verdrag is geteekend door Mussolini en den Russischen ambassadeur Potemkin. **(Vorig bericht blz. 890 D.)**

B. **FRANKRIJK. — Minister Leygues overleden. —** De Fransche minister van Marine, G. J. C. Leygues, is op 2 Sept. overleden. **(V. b. Ministerie blz. 680 D.)**

C. **OOSTENRIJK. — Weermacht. - De mogendheden keuren de legerorganisatie goed. —** Op 2 Sept. is te Rome, te Parijs en te Londen, het Oostenrijksche verzoek betreffende oprichting van een militair hulpcorps gepubliceerd. De antwoord-nota's van de Italiaansche en Fransche ministeriën van buitenlandsche zaken komen overeen met het accoord van den Engelschen minister van buitenlandsche zaken. **(954 C.)**

D. **VEREENIGDE STATEN. — De uitbreiding der vloot. —** De Minister van Marine Swanson heeft thans de opdrachten tot het bouwen van een grooten kruiser, acht torpedojagers van elk 1800 ton, 6 torpedojagers van elk 1500 ton en 2 onderzeeërs onderteekend. Het door Roosevelt goedgekeurde bouwprogram, tot een totaal bedrag van 238 millioen dollar, wordt hiermee voorloopig beëindigd. **(942 E.)**

6 SEPTEMBER 1933

E. **VATICAAN. — Z.H. de Paus en de Duitsche Jodenvervolging. —** Naar „Central News" uit Rome mededeelt, heeft de paus in het openbaar zijn afkeuring omtrent de anti-Joodsche beweging in Duitschland te kennen gegeven. Hij had de berichten over het aanhouden van de vervolging der Duitsche Joden ontvangen en hij verklaarde, dat deze behandeling een bewijs van armoede is voor de beschaving van een groot volk. Hij herinnerde er aan, dat Jezus Christus, de Moeder Gods en Hun familie, de Apostelen, de Profeten en vele Heiligen van het Joodsche ras waren, en dat de Bijbel een Hebreeuwsche schepping is. De Arische rassen — zoo verklaarde hij ten slotte — hebben geen enkel recht op superioriteit boven de Semieten.

F. **DISCONTOKOERSEN. —**
De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert	%		Sedert	%
Argentinië	23- 2-'33	6	Ned. Bank:		
België	13- 1-'32	3½	Wisseldisc.	15- 8-'33	3
Britsch-Indië	16- 2-'33	3½	Promessendisc.	15- 8-'33	3½
Bulgarije	17- 5-'32	8½	Bel. v. Eff.	15- 8-'33	3½
Chili	23- 8-'32	4½	Bel. v. Goed.	15- 8-'33	3½
Columbia	18- 9-'30	7	Voorsch. R.-C.	15- 8-'33	3½
Danzig	6- 5-'33	3	New York Fed.		
Denemarken	1- 6-'33	3	Res. Bank	25- 5-'33	2½
Duitschland	21- 9-'32	4	Ned.-Indië	16- 8-'33	4½
Engeland	30- 6-'32	2	Noorwegen	24- 5-'33	3½
Estland	28- 1-'32	5½	Oostenrijk	23- 3-'33	5
Finland	4- 9-'33	5	Peru	1- 8-'30	9
Frankrijk	9-10-'31	2½	Polen	20-10-'32	6
Griekenland	29- 5-'33	7	Portugal	13- 3-'33	6
Hongarije	17-10-'32	4½	Roemenië	5- 4-'33	6
Ierland	22- 4-'32	4	Spanje	23-10-'32	6
Italië	4- 9-'33	3½	Tsj.-Slowakije	25- 1-'33	3½
Japan	3- 7-'33	3.65	Zweden	31- 8-'33	2½
Joego-Slavië	21- 7-'31	7½	Zuid-Afrika	20- 2-'33	4
Letland	10-12-'32	6	Zwitserland	21- 1-'31	2
Litauen	1- 1-'33	6			

(Vorig bericht blz. 936 E.)

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Japansche inspectietocht. —**
De Volksraadsleden Sandkuyl, De Haag en Hart hebben schriftelijke vragen gesteld omtrent het Japansche visschersvaartuig, dat thans de Indonesische wateren doorkruist voor „inspectiedoeleinden". In het met de luchtmail ontvangen „Bat. Nieuwsblad" van 22 Aug. '33 lezen wij omtrent dit vaartuig de navolgende bijzonderheden:
Maandagmiddag is in de haven van Tandjong Priok binnengevallen het Japansche gouvernementsvisschersvaartuig „Shonan Maru", metende 420 bruto ton. Gezagvoerder is de kapitein K. Imaisumi Taikoku. Het schip, dat gewoonlijk te Formosa is gestationneerd, heeft elf officieren en 24 manschappen, zoomede twee visscherij-ambtenaren als passagiers aan boord. Op 8 Juli van Keelung op Formosa vertrokken, verliet het Singapore 31 Juli d.a.v. op weg naar Batavia. Het heeft hierbij echter niet de rechtstreeksche gebruikelijke route gevolgd, maar daarbij een grooten omweg gemaakt, ten einde de verschillende Japansche visscherij-stations en centra in dezen archipel te bezoeken. De „Shonan Maru" voer namelijk eerst door straat Karimata, dan langs de zuidkust van Borneo tot en met Hoek Slatan. Vandaar door de Kangean-eilanden, toen om de west, benoorden Java, via Bawean en Noord-Java tot voorbij en door Straat Soenda en ten slotte terug door Straat Soenda naar Batavia, waar het na drie weken reizen arriveerde. Twee dagen blijft de „Shonan Maru" in Priok, om dan te vertrekken naar Bali — dit toovereiland oefent dus ook zelfs aantrekkingskracht uit op Japansche visscherij-beambten op inspectie! —, Makassar, terug naar Batavia, vervolgens via Padang de noordkust van Sumatra, Singapore, weer huistoe.
De passagiers zijn de heeren Okkuma en Kumada, beiden ambtenaren van den dienst der zeevisscherij van Formosa. De heer Kumada ontscheept zich te Makassar voor een kort verblijf, terwijl de heer Okkuma doorreist.
De Japansche visscherij, aldus besluit het blad, wordt langzamerhand een zaak, die de allerscherpste aandacht verdient. Meer willen wij er thans niet van zeggen. (Bat. Nieuwsblad)
(Vor. ber. Japansche visscherij 198 H.)

H. **NEDERLAND. — Duitsche boeken in Nederlandsche uitgave. —** Van een groot aantal Duitsche auteurs, wier werk in Duitschland verboden is, zullen weldra uitgaven beginnen te verschijnen bij een Amsterdamschen uitgever.
In de eerste plaats verschijnt een reeks „Novellen Deutscher Dichter der Gegenwart die Juden sind", onder redactie van Hermann Kesten. Deze reeks, die als algemeene titel „Der Scheiterhaufen" draagt, bevat werk van Max Brod, Alfred Döblin, Lion Feuchtwanger, Bruno Frank, Paul Frischauer, Georg Hermann, Heinrich Eduard Jacob, Alfred Kerr, Hermann Kesten, Robert Neumann, Joseph Roth, Felix Salten, Ernst Toller, Jacob Wassermann, Ernst Weiss, Franz Werfel, Arnold en Stefan Zweig.
Onder de nieuwe romans, die bij denzelfden Nederlandschen uitgever het licht zullen zien, noemen wij Bert Brecht's „Dreigroschenoper", Georg Hermann's „Eine Zeit stirbt" en „Das Buch Ruth", Gina Kaus' „Die Schwestern Klee", een boek van Hermann Kesten, waarvan de titel nog niet vaststaat, romans van

Egon Erwin Kisch „Ghetto"; Theodor Plivier „St. Paul"; Alfred Polgar „Briefe an Verlorenes"; Joseph Roth „Die Juden und Antisemieten" en een volksuitgave van Roth's roman „Hiob".

A. **NEDERLAND. — Omzetbelasting.** — De Maasbode van 4 Sept. '33 publiceert drie hoofdbezwaren tegen de omzetbelasting, waaraan wij het volgende ontleenen:
Het eerste bezwaar is in het algemeen het bezwaar, dat steeds tegen verhooging van indirecte belastingen wordt aangevoerd, en wel inzonderheid de druk, dien de groote gezinnen daarvan ondervinden.
Een ander bezwaar is dit: alle zaken gaan slecht; is het nu niet zeer ongewenscht, door deze nieuwe belasting weer een nieuwen druk op het bedrijfsleven te leggen? Als alle prijzen met 4% stijgen, dan wil dit zeggen, dat de koopkracht van ons volk met 1/25 daalt. En de crisis is juist: het verbroken evenwicht tusschen koopkracht en productie.
Het derde bezwaar is de omzetbelasting van 1% te heffen bij elken omzet van een artikel.
Stel een fabrikant verkoopt een kachel aan een grossier; de grossier verkoopt haar aan een winkelier; de winkelier aan een klant. Dan wordt er drie keer 1% van den verkoopprijs betaald. Maar, daar bij elken omzet die kachel een hooger verkoopprijs had, is het bedrag van 1% ook telkens grooter.
(Maasbode). **(Vor. ber. blz. 932 A.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Plannen voor een kanaal door Florida. - Een werk van 150 millioen dollar.** — Het Ministerie voor de Uitvoering van Openbare Werken heeft dezer dagen een plan gereed gemaakt voor het graven van een kanaal dwars door Florida. Het plan is thans ter bestudeering voorgelegd aan den Staatssecretaris voor Binnenlandsche Zaken Ickes, die het in een conferentie met president Roosevelt heeft besproken.
Het kanaal, dat 125 mijl lang zou worden, zou voor de schepen die van de Oostkust naar de Golf van Mexico varen, een groote tijdsbesparing beteekenen, doordat een omweg van 600 mijl er door wordt afgesneden. Het kanaal zou loopen van de Swanee-Rivier naar de St. Johns. De kosten worden geraamd op 150 millioen dollar. (American, New York)

C. **ENGELAND. — Engelsch rapport over Duitschland's handel.** — In een rapport, opgesteld door den commercieelen adviseur van de Britsche ambassade te Berlijn, J. W. F. Thelwall, vertelt de rapporteur, dat het de politiek der nationaal-socialisten is, te bevorderen, dat uitsluitend Duitsche producten zoowel door openbare lichamen als door particulieren zullen worden gebruikt. Men wil het geheele land zoodanig organiseeren, dat het onafhankelijk van het buitenland zal worden. Thelwall citeert de verklaring van Daitz, een van de leiders van het buitenlandsche departement der nazipartij, welke als volgt luidde: „Ieder land heeft het recht zijn huishouding zoodanig te regelen, dat het een kasteel wordt, waarin zijn bevolking niet uitgehongerd kan worden in geval van financieele of militaire complicaties."
De toestand van Duitschland, aldus het rapport, is zoo ernstig als gevolg van deze politiek, die gepaard gaat met de economische depressie, dat het onmogelijk is de economische ontwikkeling voor de komende twaalf maanden te voorspellen. Thelwall is van meening, dat Duitschland, ondanks zijn tegenovergestelde verklaringen, gedwongen zal worden tot inflatie over te gaan, ten einde de economische plannen van Hitler te kunnen financieren.
De groote werkloosheid duurt voort, de buitenlandsche handelsbetrekkingen zijn slecht. Als gevolg van de handelsdepressie en de nazipolitiek moest de levensstandaard op drastische wijze worden verlaagd. Vergeleken met drie jaar geleden, is het gemiddelde bruto-inkomen der industrie-arbeiders met 30 procent gedaald. Het netto-inkomen is zelfs gedaald met 34 procent. **(Vor. ber. blz. 912 B.)**

D. **NEDERLAND. — Verbond van vrienden van Duitschland.** — Men deelt ons mede, dat de oprichting heeft plaats gehad van het „Verbond van Vrienden van Duitschland", een aaneensluiting van personen van allerlei politieke en godsdienstige richting, die zich door een band van stamverwantschap en cultureele belangstelling als Nederlanders en Vlamingen met het Duitsche volk verbonden voelen. De kennisgeving vermeldt den heer Joh. Hepp te Soest als secretaris. Zonder dat zij zich homogeen gevoelen met de huidige regeeringsrichting in Duitschland, zien zij met zorg en leedwezen in den laatsten tijd in Noord- en Zuid-Nederland zoowel als in vele andere landen een anti-Duitsche stemmingmakerij steeds toenemen, die met eenzijdige en onware voorstellingen, onjuiste berichten en, helaas, soms ook met ophitsing, de goede verstandhouding tusschen het volk van Noord- en Zuid-Nederland en het Duitsche volk dreigt te verstoren en een sfeer schept, die gevaarlijk is voor den vrede. Het verbond zal een goede verstandhouding tusschen de beide Germaansche volkeren nastreven. Alle partijpolitieke, anti-semitische en annexionistische bedoelingen worden volstrekt afgewezen.

E. **AUSTRALIE. — Export.** — Voor Australië is de buitenlandsche handel van zeer groot belang. In 1931 b.v. was de invoer per hoofd der bevolking $ 45½, de uitvoer $ 64. Voor de Ver. Staten waren deze bedragen $ 16.60 en $ 19.20. Men heeft den uitvoer van de voornaamste exportartikelen in 1931/32 weten te stimuleeren.

	1931/32 (in duizenden £)	1930/31
Wol	32.086	32.003
Tarwe en meel	22.972	18.258
Boter	9.813	8.120
Schapenvleesch	2.994	2.106
Versche vruchten	2.088	1.583
Suiker	2.515	1.805

(The Argus, Melbourne)

7 SEPTEMBER 1933

F. **JAPAN. — Reconstructie van het Kabinet.** — De twee groote Japansche partijen Minseito en Seiyoekai zijn tot overeenstemming gekomen over reconstructie van de regeering, waarbij uitschakeling van het parlement en versterking van de weermacht op den voorgrond staat. **(Vor. ber. blz. 481 A.)**

G. **NEDERLAND. — Kerkgenootschappen - Statistiek.** — Volgens de elfde algemeene volkstelling, die op 31 Dec. 1930 gehouden werd en waarover in Augustus 1933 het derde deel is verschenen, geven wij hieronder een statistiek van de vier voornaamste kerkgenootschappen in Nederland.

Jaartal.	Katholieken	Ned. Hervormden	Gereformeerden	Israëlieten
1870 . .	1.307.765	1.956.852		68.003
1880 . .	1.439.137	2.186.869		81.793
1890 . .	1.596.482	2.194.649	181.017	97.324
1900 . .	1.790.161	2.471.021	361.129	103.978
1910 . .	2.053.021	2.588.261	491.451	106.409
1920 . .	2.444.583	2.826.633	571.834	115.223
1930 . .	2.890.022	2.732.333	638.372	111.917

H. **CHILI. — Typhus-epidemie.** — In geheel Chili heerscht een ernstige typhus-epidemie, die op het oogenblik reeds 400 dooden heeft geëischt. Meer dan 2000 personen zijn nog ziek.

I. **DUITSCHLAND. — Nationaal-Socialistische partijdag te Neurenberg - Commentaar van Alfred Rosenberg.** — Onder het opschrift „Doel van den toekomstigen arbeid in den nieuwen staat" publiceert Alfred Rosenberg een nabeschouwing over het Neurenbergsche partijcongres. Hij zet uiteen, dat de leider in zijn drie redevoeringen een juiste omschrijving van de

nat.-soc. opvattingen heeft gegeven, vooral toen hij er op wees, dat het nieuwe rijk niet uit landen en stammen, maar uit de nat.-soc. beweging bestaat, welke er voor moet zorgen, dat haar wereldbeschouwing voor alle Duitschers geldt.
In zijn rede over de cultuur heeft de rijkskanselier zich scherp gewend tegen de kunstenaars der laatste tien, twintig jaar, die in den nieuwen staat geen rol meer zullen kunnen spelen. De derde rede van Hitler was vooral een vermaning aan de leiders, die vooruit moeten zien, om den begonnen strijd voort te zetten. Het congres, aldus Rosenberg, was een rijksdag der Duitsche natie en heeft de fundamenten van het geheele gebouw verstevigd.
(Völk. Beobachter) **(Vor. ber. blz. 958 A.)**

A. **CUBA. — Nieuwe regeering.** — Op Cuba is de regeering van Cespedes afgetreden. Hij heeft plaats moeten maken voor vijf door een revolutionnaire junta aangewezen commissarissen, die zich met het voorloopig bewind hebben belast. De nieuwe regeering heeft het corps diplomatique mededeeling gedaan van de regeeringswisseling. De Amerikaansche regeering heeft oorlogsschepen naar Cuba gezonden, waar reeds twee kruisers zijn aangekomen.
(Vorig bericht blz. 937 F.)

B. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Wering van buitenlandsche studenten.** — Ten gevolge van de toestanden in het buitenland zijn in de laatste maanden een aantal personen, niet van Nederlandsche nationaliteit in ons land gekomen, van wie verschillende zich in universiteitssteden hebben gevestigd met het kennelijke doel de colleges te volgen. De mogelijkheid bestaat, dat, tenzij hiertegen van regeeringswege maatregelen worden getroffen, dit aantal in de toekomst belangrijk vergroot zal worden.
De minister van Onderwijs heeft daarom een wetsontwerp ingediend, dat tot strekking heeft, bezwaren, welke aan deze toeneming van vreemdelingen aan de rijksuniversiteiten en Technische Hoogeschool verbonden zouden zijn, te ondervangen. De minister wijst er op, dat een sterke toeneming van het aantal studenten de kosten van hooger onderwijs, inzonderheid waar laboratoriumarbeid verricht moet worden, doet toenemen. **(Vorig bericht blz. 828 C.)**

C. **NEDERLAND. — Onkerkelijkheid. - Statistiek.** — Wij geven hieronder eenige statistieken van de onkerkelijkheid in Nederland en van eenige groote steden in Nederland.
Percentage onkerkelijkheid onder mannen en vrouwen:

	m.	v.
1899	2.6	2.0
1909	5.6	4.4
1920	8.6	7.0
1930	15.6	13.3

% der bevolking, niet behoorend tot een kerk. gezindte

	1920	1930
Amsterdam	21.3%	34.9%
Rotterdam	10.2	22.1
's-Gravenhage	15.8	23.3
Utrecht	8.1	16.4
Groningen	23.2	35.9
Haarlem	17.3	31.2

Invloed van den leeftijd op de onkerkelijkheid in Amsterdam:

	% onkerkelijkheid 1930		1899	
	m.	v.	m.	v.
—10 jaar	42.7%	42.4%	8.4%	8.5%
10—19	39.1	37.0	6.8	6.2
20—29	40.2	33.9	8.5	4.9
30—39	42.1	33.5	7.6	4.1
40—49	38.5	28.2	5.6	2.7
50—59	32.1	21.8	3.6	1.9
60—69	23.5	15.8	2.5	1.3
70—79	16.0	10.9	1.6	1.0
80 en meer	10.7	7.9	1.6	1.0

D. **NEDERLAND. — Dr. H. Colijn over de toestanden in Ned.-Indië.** — De minister van Koloniën, dr. H. Colijn, heeft thans beantwoord de vragen van den heer W. H. Vliegen, lid van de Tweede Kamer, over het toepassen in Nederlandsch-Indië van aan de z.g. exorbitante rechten ontleende bevoegdheden tegenover leiders van de nationale volksbeweging in Nederlandsch-Indië; over het verhinderen van vergaderingen van toegelaten politieke vereenigingen; betreffende de weigering van de Indische regeering om de door den Volksraad toegestane interpellatie van den heer Thamrin te beantwoorden en de tegenover ir. Soekarno genomen maatregelen. Hij zegt:
Van stelselmatige toepassing der z.g. exorbitante rechten tegenover leiders van de nationale volksbeweging in Nederlandsch-Indië is geen sprake. De regeering past deze buitengewone maatregelen slechts toe ten aanzien van personen, wier actie gevaarlijk wordt geacht voor de openbare orde, rust en veiligheid, in verband waarmede niet gezegd kan worden, dat bedoelde maatregelen een belemmering vormen voor een normale politieke ontwikkeling.
De minister houdt zich overtuigd, dat de door de Indische regeering genomen maatregelen tot beperking van het recht van vereeniging en vergadering, naast bescherming van de openbare rust en orde, juist ten doel hebben te voorkomen, dat de volksbeweging in verkeerde richting wordt geleid.
Het standpunt, door de Indische regeering ingenomen ten aanzien van de interpellatie van het lid van den Volksraad den heer Thamrin, acht de minister alleszins juist. De in verband daarmede door den heer Thamrin gestelde vragen zijn door de Indische regeering alle volledig beantwoord.
De minister is bereid aan de Staten-Generaal de verlangde inlichtingen over de ten aanzien van ir. Soekarno getroffen maatregelen te verstrekken, zoodra hij van de Indische regeering de daartoe benoodigde gegevens zal hebben ontvangen.
(Zie rubriek Nederland: dr. Colijn).

E. **DUITSCHLAND. — Breuk in Altpreussische Union. - Dertien bisdommen geschapen.** —
Op de eerste bijeenkomst van de nieuwe algemeene synode der Altpreussische Union is het op 5 Sept. '33 tot een breuk gekomen met de groep „Evangelie en Kerk", wier opvattingen ingaan tegen die van de „Duitsche Christenen", die thans in het Duitsche protestantisme den toon aangeven.
In het verdere verloop der zitting koos de synode den advocaat dr. Friedrich Werner tot president. Tegen het einde der bijeenkomst legde praeses Koch namens de groep „Evangelie en Kerk" de verklaring af, dat zijn groep ter synode was getogen in de hoop, dat een eindstreep onder de gebeurtenissen der jongste maanden zou worden getrokken en dat een broederlijke samenwerking gewaarborgd zou zijn. In deze verwachting is hij echter teleurgesteld. Bij belangrijke verkiezingen heeft men het beginsel der evenredigheid niet toegepast. Pas aan den vooravond der synode is sprekers groep op de hoogte gesteld van het ontwerp inzake de bisdommen, dat op beslissende wijze ingrijpt in den opbouw van de oud-Pruisische landskerk. Voorts rijst bij de verordening inzake de kerkelijke functionarissen, waarbij de beginselen van het ambtenaarsrecht van den staat ook op de kerk worden overgebracht, de vraag, of hierdoor niet art. 3 van de geloofsbelijdenis wordt geschonden.
Na deze verklaring verliet de groep „Evangelie en Kerk" en bloc de zaal.
Het nieuwe reglement inzake de bisdommen, benevens de ambtenaren-verordening, werden daarop met de vereischte 2/3 meerderheid aangenomen. Het ambt van bisschop is bij bedoeld reglement in het leven geroepen en de volgende bisdommen zijn geschapen: Brandenburg, Cammin, Berlijn, Danzig, Koningsbergen, Breslau, Keulen, Aken, Münster, Maagdenburg, Halberstadt, Merseburg en Naumburg. Aan het hoofd van de Pruisische kerk komt een landsbisschop te staan, wiens permanente vertegenwoordiger de bisschop van Brandenburg is. Tot Oberkirchenrat zal iemand worden benoemd, die rechterlijke bevoegdheid heeft. Door de invoering der bisdommen is de functie van Generalsuperintendent opgeheven.
De ambtenaren-verordening bevat dezelfde Ariër-bepalingen als ook in de Pruisische landswetten voorkomen.
(Vor. ber. blz. 904 D.; bisschoppen 878 H.)

F. **JOODSCH WERELDCONGRES.** — Te Genève is bijeengekomen de uitvoerende commissie voor de organisatie van een Joodsch wereldcongres. Dr. Stephen Wise wees in zijn openingsrede op de groote verdeeldheid onder de Joden, zelfs nog in deze kritieke tijden. **(Vor. ber. blz. 474 C.)**

A. **NEDERLAND. — Zoutindustrie.** — De Kon. Nederl. Zoutindustrie heeft in het loopende jaar tot dusver de volgende hoeveelheden zout afgeleverd:

(in K.G., bruto)	1933	1932
Januari	4.796.000	4.374.984
Februari	3.910.000	3.826.117
Maart	4.773.000	3.950.858
April	3.842.000	4.798.957
Mei	4.456.000	4.231.708
Juni	5.018.000	7.065.726
Juli	4.720.000	5.761.855
	31.515.000	34.010.205

(Vorig bericht blz. 812 H.)

8 SEPTEMBER 1933

B. **LUCHTVAART. — Voornaamste gebeurtenissen van 1 Mei 1933 tot 30 Juni 1933. —**

3 Mei. Alle vliegers der K.L.M., op enkelen na, hebben tegen 1 Juli ontslag aangeboden.
6 Mei. Bij Herbault, Frankrijk, verongelukt Louis Duc op een in Frankrijk door Weymann gebouwde autogiro. Oorzaak: waarschijnlijk loslaten der bekleeding van een der draagschroefbladen.
8 Mei. De Pool Skarzynski, die te St. Louis in Senegal startte op R.W.D. met Gipsy 3, landt na 19½ uur te Maceio, Brazilië.
13 Mei. Te Maidstone, Engeland, verongelukt op B.A.C.-,,Drone" met 6 P.K. Douglas-motor, de ontwerper van de bekende drukschroefmotor-sportvliegtuigjes C. Lowe Wylde. Oorzaak, naar algemeen wordt aangenomen, slechte physieke conditie van den bestuurder.
14 Mei. De Italiaansche luitenant Bacola vliegt te Rome 1 uur 6 min. onderste boven.
15 Mei. De Couzinet ,,Arc en Ciel", waarmede Mermoz 16 Januari van West-Afrika naar Zuid-Amerika vloog, vliegt, weer met 7 personen, terug van Natal naar Dakar, West-Afrika.
21 Mei. De Couzinet ,,Arc en Ciel" keert op Bourget terug.
23 Mei. Luitenant Jhr. H. van Asch van Wijck bereikt te Soesterberg op Fokker D. 16 ,,Jaguar" een hoogte van 9210 meter (ongecorrigeerd), en slaat tevens het vorige Nederlandsche hoogterecord van 8016 meter van wijlen adj. Bakkenes.
27 Mei. Uit de dagbladen: de K.L.M.-vliegers hebben besloten, zonder bepaalde voorwaarden te stellen, hun ontslag-aanvragen van 5 Mei in te trekken.
28 Mei. Bij de landing die Marga von Etzdorf, op weg zijnde naar Australië, te Moesmilich in Klein-Azië maakt, wordt haar Klemm vernield. De vliegster overleed kort daarna.
29 Mei. Te Etampes wordt de Coupe Deutsch de la Meurthe vervlogen. Van de 7 ingeschreven machines, verschijnen er 6 aan den start, 5 vertrekken en 3 leggen het geheele 2000 K.M. lange parcours af. Détré op Potez wint met een gemiddelde van 228.5 K.M./h.
31 Mei. Te Parijs wordt een overeenkomst onderteekend, waarbij alle Fransche luchtvaartmaatschappijen tot één enkele worden samengesmolten. De staat garandeert de nieuwe maatschappij voor 1933 155 millioen francs subsidie. De overeenkomst is aangegaan voor 15 jaar.
3 Juni. Frank Hawks vliegt op Northrop ,,Sky Chief" in 13 uur 27 min. van Los Angeles naar New York en vestigt een nieuw trans-continentaal record.
4 Juni. Heden vóór 150 jaar werd te Annonay in Frankrijk door de Montgolfiers, de eerste luchtballon opgelaten.
5 Juni. Op Maaldrift behaalt mej. Popken als eerste Nederlandsche het A-brevet glijvliegen.
6 Juni. De Amerikaan Mattern die 3 Juni te New York solo startte voor een recordvlucht om de wereld, landde 4 Juni des avonds bij Skagerö aan de Noorsche kust, 5 Juni 4.20 v.m. te Oslo en 4.05 n.m. te Moskou. Hij vertrok 1.20 v.m. van Moskou.
7 Juni. De provincie Groningen besluit met 12 vóór en 3 stemmen tegen, deel te nemen in het maatschappelijk kapitaal der N.V. Luchtvaartterrein v. Noord-Nederland. — De Duitscher Riedel zweeft op ,,Fafnir" van Darmstadt naar Rambervillers in Frankrijk, een afstand van 250 K.M. Het wereldrecord is 280 K.M. — Uit Berlijn: De Dornier ,,Wal" D. 2069 bereikt Natal, Brazilië, komende van Bathurst, West-Afrika, na een tusschenlanding bij, en start door katapult vanaf het in den Oceaan gelegen vliegtuigschip ,,Westfalen".
8 Juni. Luitenant-vlieger Jhr. H. van Asch van Wijck stijgt te Soesterberg op Fokker D. 16 met Armstrong Siddeley ,,Panther" tot 9587 M. (gecorrigeerd) en vestigt een nieuw Nederlandsch hoogterecord. — Uit Moskou: Mattern, die op 7 Juni uit Omsk was vertrokken, heeft bij Prokofjeskoje een noodlanding gemaakt. Hij raakte bedwelmd door een lekkende benzineleiding.
10 Juni. Uit Batavia: De nieuwe overeenkomst tusschen de Nederlandsch-Indische Regeering en de K.N.I.L.M. wordt aangegaan voor 3 jaren, met een jaarlijkschse subsidie van ƒ 500.000.
12 Juni. De Spaansche vliegers Collar en Barberan, die 10 Juni te Sevilla op Breguet-Hispano startten, arriveeren te Camarguay (Cuba) na een vlucht van 41 uur 10 min. Ze legden 7240 K.M. non-stop boven zee af.
13 Juni. Uit Norfolk: Hier is een maatschappij opgericht voor het aanleggen van drijvende vliegvelden, ,,seadromes", in den Oceaan.
19 Juni. De K.L.M. opent heden een telegraafdienst met haar vliegtuigen.
24 Juni. In een bijeenkomst van leerlingen van Middelbare Scholen wordt opgericht de Amsterdamsche Luchtvaart Club.
29 Juni. Ulm, Taylor en Allan, die 21 Juni op Avro Ten Sydney verlieten voor een recordvlucht Australië—Engeland, worden sedert hun vertrek uit Karachi vermist. (Het Vliegveld)

(Vorige recapitulatie 861 A.)

C. **FRANKRIJK. — Nieuwe ministers.** — De Fransche ministerraad, die op 6 Sept. onder voorzitterschap van den president bijeengekomen is, heeft den minister van Koloniën, Sarraut, met de portefeuille van Marine belast. Tot minister van Koloniën is de radicaal-socialist Dalimier benoemd. **(Vor. ber. blz. 960 B.)**

D. **SYPHILIS. — Oorsprong.** — Vroeger gold algemeen de meening, dat deze ziekte tegen het einde der 15de eeuw door de tochtgenooten van Columbus van uit Amerika naar Europa was overgebracht.
Dr. W. F. R. Essed betoogt evenwel in zijn dissertatie, dat zij altijd in Europa heeft geheerscht en dat de pandemie van het einde der 15de eeuw niet aan syphilis, doch aan fambroesia te wijten was.
Met groote genialiteit brengt hij de uit de literatuur van de z.g. syphilisepidemie der 16de eeuw bekende bijzondere verschijnselen tot de fambroesia terug, een ziekte, die hem als tropenarts van nabij bekend is.

E. **SLAAPZIEKTE.** — De slaapziekte te St. Louis (Missouri) neemt langzaam maar zeker grootere uitbreiding aan. De doodenlijst is intusschen gestegen tot 98, waarbij zes gevallen te Kansas City zijn medegerekend. Het totaal aantal personen, dat door deze ziekte is aangetast, bedraagt thans 890 en de vrees bestaat, dat spoedig de duizend bereikt zal zijn. Een opvallende eigenaardigheid hierbij is, dat de meeste slachtoffers reeds den middelbaren leeftijd zijn gepasseerd. Men heeft tot nu toe nog geen vorderingen gemaakt in het bestrijden van deze gevreesde ziekte. **(Vorig bericht blz. 948 D.)**

F. **S.D.A.P. EN N.V.V. — Bijeenkomst tegen het Fascisme. —**

Het plaatselijk bureau van actie en propaganda tegen communisme en fascisme heeft op 7 Sept. '33 een bijeenkomst belegd te Amsterdam om tegen het fascisme te demonstreeren.
De bijeenkomst werd geopend door den heer Henk Meyer. De eerste spreker, de heer E. Kupers, voorzitter van het N.V.V., werd met de Internationale begroet.
In felle kleuren schilderde spr. de gevolgen van het fascistisch bestuur. De parlementaire regeeringsvorm wordt uiteengerukt, de arbeidersklasse wordt terneergeslagen, het is gedaan met vrijheid van drukpers, vereenigen en vergaderen..... Dictatuur beteekent oorlog; Duitschland wapent zich koortsachtig. Met klem waarschuwde spr. tegen het dreigende gevaar van het Mussert-fascisme. Aan allen, die de vrijheid liefhebben, vragen wij: ,,Sta pal voor de democratie, vecht tegen het kapitalisme, vecht voor het socialisme!", aldus eindigde spr.
De heer M. Sluyzer, leider van het bureau van actie en propaganda tegen communisme en fascisme, besprak de verschillende middelen om het fascisme te bestrijden. Wij zullen den strijd tegen het fascisme niet kunnen winnen — aldus spr. — wanneer wij niet schouder aan schouder staan in onze actie.
De voorzitter van de A.J.C., de heer Koos Vorrink, was de derde spreker. Hij besprak hoofdzakelijk de gevolgen voor de jeugd van het régime-Hitler. Zoo wees hij er op, dat het prachtige jeugdherbergwerk in Duitschland volkomen is vernield.
Als laatste spreker betrad de heer mr. M. Mendels, lid van de Eerste Kamer, het podium. De vrijheid van gedachtenuiting, van opvatting, van gevoelens wordt geknecht en geketend door het fascisme. Achter de fascisten, de groep van Mussert o.a., staan de kapitalisten; zij zien er hun voordeel in op deze wijze den arbeider te onderdrukken. De onbeschaamdheid van Hitler c.s. stijgt ten top, wanneer zij zich nog de strijders voor de democratie durven te noemen. De verkiezing in Duitschland was een farce, de vrijheid van drukpers, vergaderen enz. bestaat daar niet meer, en dat noemt men democratie! Ook in Italië heerscht een gewelddictatuur, waar van rechten van den arbeider geen sprake is. Bij de bestrijding van het fascisme in Nederland moeten wij rekening houden met de regeering en de reactie, die reeds is aangevangen en die zich o.a. demonstreert in salarisverlaging van ambtenaren en arbeiders, de houding van de regeering tegen de Indonesische bevolking enz. Men denke niet: ,,de fascisten durven niet", zij durven alles, hun brutaliteit is grenzenloos.
Met klem drong spr. aan op een eenheidsfront tegen het fascisme.

(Zie rubriek Nederland: S.D.A.P. en N.V.V.)

G. **ZWEDEN. — Boycot van Duitsche producten.** — De Landelijke organisatie der Zweedsche Vakvereenigingen heeft naar het dagblad ,,Social Democraten" meldt, de boycot van Duitsche waren afgekondigd.
In een proclamatie worden de Zweedsche arbeiders opgewekt geen Duitsche producten te koopen.

(Social Democraten)

A. **LORD GREY OF FALLODON OVERLEDEN.** — Lord Grey of Fallodon is op zijn landgoed Fallodon Hall in North Humberland op 7 Sept. '33 overleden. Hij werd in het jaar 1862 geboren. Gedurende zijn geheele politieke werkzaamheid als liberaal Lagerhuislid heeft hij zich uitsluitend gewijd aan de buitenlandsche politiek van zijn land. Van 1892 tot 1895 was hij onderstaats-secretaris voor Buitenlandsche Zaken. In 1905 werd hij minister van Buitenlandsche Zaken, welke functie hij bekleedde tot zijn aftreden in 1916.

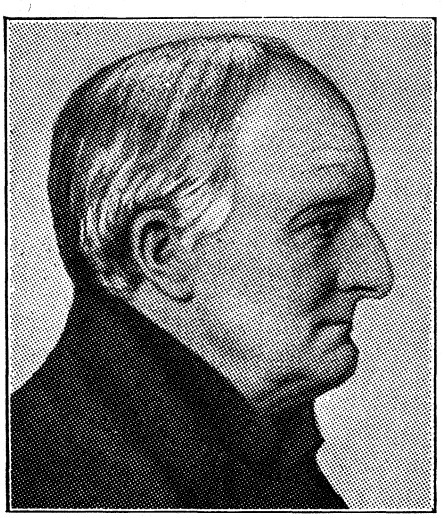

Lord Grey of Fallodon.

Langen tijd voor den wereldoorlog, overzag Lord Grey reeds den gevaarlijken toestand in Europa en de geheele Britsche invloed werd onder zijn leiding aangewend om verbetering tot stand te brengen in de betrekkingen met en tusschen de continentale mogendheden. Na den moord van Sarajewo, toen donkere wolken boven Europa samentrokken, wendde Lord Grey al zijn middelen aan om een catastrophe te voorkomen. Niettemin, toen de tragische oorlogsperiode intrad, kon hij op dat oogenblik niet toestaan, dat Groot-Brittannië anders zou doen dan de neutraliteit van België te verdedigen. In zijn autobiographie staat, hoe hij den avond van den 4en Augustus 1914 in zijn kamer op het Foreign Office stond en de parade gade sloeg van de horse guards, die het duistere tijdperk van den oorlog intraden. Het was een donker oogenblik voor hem, de mislukking van jarenlange pogingen, het vervliegen van al zijn hoop, welke plaats maakte voor ernstige vrees en bezorgdheid. Van dat oogenblik af begon zijn gezondheid te lijden door de ondergane teleurstelling.

B. **ZWITSERLAND. — Maatregelen tegen warenhuizen en eenheidsprijs-zaken.** — De Bondsraad heeft Dinsdag het door het Departement van Nijverheid en Handel ingediende wetsontwerp betreffende de warenhuizen en eenheidsprijs-magazijnen aangenomen, zoomede het urgente Bondsbesluit, dat tot einde 1935 principieel de opening van nieuwe en de uitbreiding van bestaande warenhuizen, eenheidsprijs-magazijnen en bazars verbiedt.
De kantons zijn bevoegd voor warenhuizen en bazars bij uitzondering dispensatie te verleenen. Voor eenheidsprijs-magazijnen is zulks evenwel niet mogelijk. Voor de van kracht wording der voorgeschreven maatregelen is een referendum noodig voor de wijziging van art. 31 van de federale constitutie betreffende de vrijheid van handel en bedrijf.

C. **NEDERLAND. — Synode der Chr. Geref. Kerken.** — De Synode der Chr. Geref. Kerk behandelde dezer dagen het rapport, uitgebracht over de kwestie-ds. A. M. Berkhoff. Na breedvoerige discussie werden de zes conclusies, o.m. inhoudende dat het propageeren van de leer van het Duizendjarig Rijk in de Chr. Geref. Kerk niet kan worden toegestaan, met een kleine wijziging aangenomen met op een na algemeene stemmen en een stem blanco.
Toen deze beslissing gevallen was, vroeg ds. Berkhoff het woord en zeide: „Nu is dan het oogenblik gekomen, dat ik niet langer in de Chr. Geref. kerk kan blijven. Hier scheiden voor immer onze wegen". Hierop verliet hij het kerkgebouw. **(Vor. ber. 955 A.)**

D. **ITALIE. — Goudmijnen in Noord-Italië.** — Uit Varallo, in Piemont, wordt gemeld, dat de onderzoekingen betreffende goudmijnen in dit gebied, met name in Cravagliana en Rimella, thans op groote schaal worden voortgezet. Reeds voor den oorlog zijn hier door een Fransche maatschappij nasporingen gedaan; de arbeid wordt thans door Italianen verder verricht en er zijn inmiddels reeds goudaders in zwavelkiezel aangetroffen. In het naburige plaatsje Pestarena heeft men reeds in 1881, 15 K.G. goud gewonnen uit 5286 ton mineralen. (Il Secolo)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Contingenteering.** — De Volksraad heeft met 29 tegen 18 stemmen het ontwerp-crisis-invoerordonnantie (contingenteering) aangenomen, nadat de fracties der Nationalisten en van de P. P. B. B. verklaard hadden te zullen tegenstemmen, omdat aan een door den heer Soeroso ingediende motie geen aandacht werd besteed, weshalve geen zekerheid bestaat dat prijsopdrijving in het binnenland zal worden belet. **(Vor. ber. blz. 916 E.)**

F. **NATIONAAL-SOCIALISME. — Bijeenkomst onder leiding van Ir. A. A. Mussert.** —
In de groote zaal van het Concertgebouw te Amsterdam heeft op 8 Sept. '33 de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland onder leiding van den heer ir. A. A. Mussert, een openbare vergadering gehouden.
Onder herhaald „Hou zee"-geroep verscheen ir. Mussert boven aan een der trappen van het podium. In zijn rede keerde spreker zich fel tegen het stelsel der evenredige vertegenwoordiging en tegen het verpolitiekte volksleven. De eerste daad van den nieuwen minister-president was, dat hij in zijn kabinet opnam twee sociaal-democraten in buitengewonen dienst; dit alles was een gevolg van ons politieke stelsel en dat stelsel is het, dat moet worden vernietigd.
Spreker gaf vervolgens een uiteenzetting van het fascistische stelsel van den corporatieven staat, waarin deskundige persoonlijke verantwoordelijkheid regeert en niet het parlement, dat afstamt van het woord parler, praten.
Spreker behandelde vervolgens den strijd tegen het liberalisme om er vervolgens op te wijzen, dat het regeeren van den staat zaak moet zijn van de bekwaamsten en meest karaktervollen onder ons. Maar nooit zal dit mogen geschieden te eigen behoeve. De consequentie van liberalisme en democratie was het marxisme, met weer als uiterste consequentie het communisme. In Duitschland zijn de marxisten heengegaan, achter zich latend een ruïne. Tegenover dit marxisme stellen wij ons socialisme, gegrondvest op de idee: één voor allen en allen voor één. Dit socialisme is solidarisme.
Men zegt: fascisme beteekent oorlogsgevaar; wapens neer beteekent evenwel bij deze lieden de wapens hier. Het werkelijke oorlogsgevaar bedreigt het land, dat te vadsig en lamlendig is. Een volk, dat zich niet verdedigt, gaat te gronde. Wat de boycotactie aangaat van dr. Untermayer & Co., wij willen ook met het nieuwe Duitschland vrede en vriendschap. Heel Europa kan Mussolini en Hitler dankbaar zijn, dat het communisme niet verder komt.
Ons nationalisme — aldus spr. — is gegrond op idealisme en op een gezond materialisme. Het nationaal-socialisme en niet een rechtsch ministerie is het, dat een bedreiging is van de marxisten en dat weten de laatsten maar al te goed. Noch rechtsche, noch linksche partijen zijn in staat het volk een toekomst te verzekeren, dat kan alleen — zoo zeide spr. — de fascistische gedachte, die slechts één volk kent.
Wat het wetsontwerp betreft inzake het uniformverbod, zeide spr. dat de partijbonzen van heden in staat zijn de rechterlijke macht op het nationaal-socialisme af te sturen, maar, zeide hij, wij kunnen ook strijden zonder zwart hemd. Wij zullen den strijd tegen het marxisme voeren tot het in Nederland vernietigd is.
Na de pauze heeft de heer G. van Duyl nog het woord gevoerd.
(Vorig bericht blz. 731 C.)

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Indische begrooting 1933.** — De Tweede Kamer heeft op 6 Sept. 1933 de wetsontwerpen tot wijziging van de Indische begrooting 1933 aangenomen. **(Vor. ber. 716 B.)**

A. NATIONAAL HULDEBETOON AAN H.M. DE KONINGIN. —

De viering van het 35-jarig regeeringsjubileum van H.M. de Koningin op 9 September 1933 is te Amsterdam een grootsche manifestatie geworden. Van half vier tot kwart over acht defileerde een onafgebroken rij van Oranje-gezinden langs de eeretribune in het stadion waar H.M. de Koningin zich bevond. Naar schatting hebben ruim honderdduizend personen aan deze huldiging deelgenomen.

Te dezer gelegenheid sprak H.M. de Koningin voor de microfoon de volgende woorden tot het Nederlandsche Volk:

Mijnheer de voorzitter,

Het is mijn wensch persoonlijk Neerlands Jongeren, die de voorbereiding van deze grootsche, indrukwekkende betooging op zich namen, en allen die zich opmaakten daaraan deel te nemen, mijn hartgrondigen dank te betuigen voor dit blijk van hun aanhankelijkheid en trouw, nu ik 35 jaren zoo nauw aan mijn Volk verbonden ben geweest.

Hierbij gedenk ik ook de talloos velen, die deze ure uit de verte met ons medeleven zoo in het Vaderland als in Nederland onder de keerkringen, en breng hun daarvoor mijn bijzondere erkentelijkheid.

Als ik op dit tijdperk terugzie, dan is het met een hart vol dankbaarheid voor al het schoone en goede, dat ik van mijn Volk heb mogen ondervinden, dan word ik steeds opnieuw getroffen door de bewijzen van verknochtheid en den steun mij, niet het minst in moeilijke en zorgvolle dagen ten deel gevallen en welke ik thans, in deze ure andermaal op ondubbelzinnige wijze ondervind.

H. M. Koningin Wilhelmina. (Photo Ziegler)

Pogen mijn plicht te vervullen tegenover het Vaderland is mij in donkere tijden meer dan ooit een voorrecht en bron van blijdschap, waar ik mij gedragen weet door Uwe trouw en medeleven.

De Nationale gedachte bindt ons hier allen tezamen.

Wij willen ons zelf zijn en blijven.

Wij willen voortbouwen op de grondslagen door onze Vaderen gelegd, ons bewust van onze roeping tegenover ons zelf en in het groote gezin der Volkeren.

Wij willen putten uit de schatten ons door een groot Voorgeslacht nagelaten, overtuigd daarin te allen tijde overvloedig te vinden hetgeen wij behoeven om met taaie volharding en zich steeds weer vernieuwende kracht te streven naar de aanpassing bij gewijzigde wereldomstandigheden, welke onder Gods zegen ons weer een gelukkige toekomst brengen kan.

Ik bid God om wijsheid en sterkte om U in den tijd die vóór ons ligt, vastberaden daarin voor te gaan.

Mij thans in het bijzonder richtend tot de Jongeren, wensch ik tot hen een woord van oprechte waardeering te spreken voor den ijver en de voortvarendheid, welke zij hebben aan den dag gelegd bij de voorbereiding van deze voor mij onvergetelijke ure en voor hun trouw en toewijding aan mij en mijn Huis. Een schoone toekomst zij voor hen weggelegd indien zij langs de beproefde wegen, zooeven door mij aangeduid, straks hunne krachten gaan wijden aan den opbouw van het tijdperk dat voor ons ligt. Waar zij in de groote figuren, die Nederland heeft voortgebracht, de idealen verpersoonlijkt zien, welke ook zij nastreven, zullen zij er krachtig toe kunnen bijdragen het schoonste uit onze historie in heden en toekomst te doen voortleven in zich steeds vernieuwenden en verjongenden vorm.

Ten besluite richt ik mij tot U allen, ouderen en jongeren tezamen, ja tot de bevolking van geheel het Rijk, om als één ondeelbaar Volk de handen ineen te slaan, ten einde eendrachtig samen te werken om dezen zorgvollen tijd te boven te komen.

Als vanzelf gaat ons aller blik naar onze fiere driekleur, symbool van ons willen en kunnen, zinnebeeld bovenal van ons dierbaar Vaderland. Zij waaie steeds over de Wereldzeeën tot in de verste landen en doe daar kond van onze eendracht en onze wilskracht.

Leve het Vaderland. Hoezee!

(Vorig bericht blz. 498 A.)

---

10 SEPTEMBER 1933

B. BELGIE. — Koning Albert en de dienstweigeraars. — Het Brusselsche weekblad „Le Rouge et le Noir" publiceert den tekst van twee brieven, die tusschen den „Bond van Dienstweigeraars wegens gemoedsbezwaren" en koning Albert in Juli l.l. gewisseld zijn. De Bond had den Koning verzocht om clementie ten aanzien van Marcel Dieu en Leo Campion, de beide dienstweigeraars, die zich in de gevangenis bevinden. De secretaris des Konings antwoordde, dat Z. M. dit verzoek niet kon inwilligen. „Als grondwettelijk bewaker van nationale onafhankelijkheid en de onschendbaarheid van het grondgebied, tot welks handhaving, zonder falen, hij zich bij eede heeft verbonden, weigert de Koning der Belgen zich aan te sluiten, onder welken vorm ook, bij een beweging, die, onder voorwendsel een onrechtvaardigen aanvals- en veroveringsoorlog te bannen, er niets meer of minder op is gericht de passieve onderwerping aan den aanvaller aan te bevelen, door de weigering om het vaderland te dienen als een moreele en loffelijke daad voor te stellen."

„Gij zijt van oordeel" — aldus de brief — „dat de

resultaten van den oorlog den Belgen „de ijdelheid en dwaasheid" van hun „stoïcisme en hun vermogen tot lijden" hebben aangetoond. Deze misdadige woorden zijn een misdaad tegenover de herinnering aan de dapperen, wier edelmoedig aanvaarde opoffering de onafhankelijkheid en de vrijheid van het Belgische volk heeft gered. Zij wekken een wanbegrip van den geest van den Belgischen vaderlander, die, Gode zij dank, steeds trouw blijft aan het devies „Potius mori quam faedari"." (Le Rouge et le Noir)
(Vor. ber. Dienstweigering 685 D.)

A. **RUSLAND. — Nederlandsche bloembollen.** — Naar het Handelsblad aan Wetsjernjaja Moskwa ontleent, heeft de Nederlandsche firma Lefeber met een trust te Moskou een overeenkomst gesloten betreffende de levering van twee millioen bloembollen (hyacinthen, tulpen en narcissen).
De bollen worden geleverd in ruil voor Russische goederen; 500.000 bollen zullen in de Moskousche parken geplant worden, 500.000 bollen gaan naar de Moskousche kassen, terwijl een millioen bollen aan Leningrad afgestaan worden.
In de bloemenwinkels van Moskou en Leningrad, die aan de trust toebehooren, zullen de inwoners in Januari 1934 versche narcissen en tulpen kunnen koopen, hetgeen in Rusland in de laatste 16 à 17 jaar onmogelijk was. **(V. b. Nederl.: Bloembollen 944 C.)**

B. **HERMAN POORT OVERLEDEN.** — Op 7 Sept. '33 is in den ouderdom van 47 jaar de letterkundige Herman Poort, criticus aan de Prov. Gron. Crt. en voordrachtskunstenaar, overleden.
Hermanus Wilhelmus Poort werd in 1886 te Stadskanaal geboren. Hij is aanvankelijk bij het onderwijs werkzaam geweest en heeft daarna aan de Groningsche universiteit de Nederlandsche taal en letterkunde bestudeerd. Na een grondige studie trad hij op als criticus zoowel op het gebied der letterkunde als op dat van het tooneel en wist zich een grooten naam te verwerven met zijn letterkundige bijdragen in de Provinciale Groninger Courant en later ook in het Groninger Volksdagblad.
Ook in België is Herman Poort geen onbekende gebleven. Hij heeft daar eenige malen voordrachten gehouden over Nederlandsche literatuur. Hij schreef onder andere Enkele Verzen in 1909, in datzelfde jaar in samenwerking met David Molenaar Nederlandsche Verskunst, in 1918 verschenen van zijn hand Literatuur, vier lezingen en G. A. Breedero; in 1925 heeft hij uitgegeven Bloeiende Bongerd in samenwerking met mevr. Wittop Koning-Rengers Hora Siccama. In 1933, dus dit jaar, verscheen De Bottende Bongerd, eveneens in samenwerking met mevrouw Wittop Koning.

C. **TUBERCULOSE.** — De sterfte aan tuberculose is de laatste halve eeuw buitengewoon sterk gedaald. In 1901 bedroeg de sterfte per 10.000 inwoners in Nederland 19, in 1931 iets meer dan 7. Voor longtuberculose was dit in 1919 bijna 14, in 1931 ruim 5. Van 1856—1900 was in Amsterdam de sterfte aan longtering zelfs ongeveer 25 per 10.000.
(Ned. Tijdschr. v. Geneesk.) **(Vor. ber. blz. 699 D.)**

11 SEPTEMBER 1933

D. **W. H. VLIEGEN. — 50 jaar socialist.** — De heer W. H. Vliegen is op 9 Sept. '33 in Den Haag door de arbeidersbeweging wegens zijn vijftigjarigen arbeid in haar dienst gehuldigd.
Vliegen is geen man, die in zijn leven de populariteit gezocht heeft. Maar hij heeft desondanks door zijn arbeid de waardeering en den eerbied verworven van zijn partijgenooten.
De leider der Tweede Kamerfractie, de heer ir. J. W. Albarda, hield een rede waarin hij o.a. zeide:
„Er komen verschillen voor in de fractie, maar volkomen één zijn allen in de overtuiging, dat Vliegen behoort tot de allerbesten, de allersterksten, de allerkrachtigsten, dat hij is een gids, een steun, een hulp, een vriend. Hij streefde niet naar een positie, maar hij kreeg ze door den ernst zijner persoonlijkheid, de zuiverheid van zijn bedoelen."
(Vor. ber. en photo blz. 278 K.)

E. **CUBA. — Nieuwe president benoemd.** — De revolutionnaire junta van Cuba heeft een nieuwen president der republiek, Gran San Martin, benoemd. Na de officieele installatie hadden er te Havanna manifestaties plaats tegen Amerika. President Gran San Martin verklaarde dat de nieuwe Cubaansche regeering de buitenlandsche schulden zal erkennen en in het bijzonder met Amerika goede betrekkingen wenscht te onderhouden.
De regeering van Argentinië heeft achterdocht te kennen gegeven tegen de Amerikaansche vlootdemonstratie in de Cubaansche wateren. Nog negen Amerikaansche destroyers zijn op weg naar Cuba.
(Vorig bericht blz. 962 A.)

F. **ZENDINGEN. — Missie-leed in Mandsjoekwo.** — In een schrijven wijst pater dr. Theodor Breher O. S. B. Apostolisch prefect van Yenki, (Mandsjoekwo) op de verschrikkelijke rampen, welke zijn missie hebben geteisterd.
In het afgeloopen jaar heeft de missie Yenki vier jonge missionarissen verloren.
De pro-prefect pater Conrad, van wien de H. Vader heeft verklaard: „Pater Conrad heeft in de martelaarsboeken der H. Kerk een glorierijke bladzijde geschreven", viel door moordenaarshanden.
Talrijke rooversbenden hebben de missie herhaaldelijk gebrandschat en driekwart van de bloeiende staties in de grootste ellende gestort.
In totaal werken zestien missionarissen in het missiegebied, dat elf missiestaties omvat en 157 hulpstaties en waarin 14.000 christenen leven.
Op heldhaftige wijze worden de paters bijgestaan door Zwitsersche missie-zusters. Aan alles heerscht echter gebrek. (De Maasbode)

G. **FRANKRIJK. — Herdenking slag aan de Marne. - Ontwapening.** — Op 10 Sept. '33 is te Longwy, Nancy en Meaux de jaardag van den slag aan de Marne herdacht. Maarschalk Pétain, generaal Weygand en de minister van Pensioenen, Miellet, hebben het woord gevoerd en gewezen op de noodzakelijkheid dat Frankrijk, in verband met Duitschlands houding, geen stap meer toegeeft in het vraagstuk der ontwapening.

12 SEPTEMBER 1933

H. **OOSTENRIJK. — Nieuwe Staatsvorm.** — In een ter gelegenheid van den katholiekendag te Weenen gehouden rede, heeft de Oostenrijksche bondskanselier Dollfuss den nieuwen staatsvorm aangekondigd. Hij verklaarde o.a. dat de sociale christelijke staat op den grondslag der vakgroepen zal worden geplaatst.
Dr. Dollfuss verklaarde zich verder tegen gelijkschakeling, tegen marxisme en tegen het bruine socialisme. De Oostenrijkers zijn een Duitsch volk. Duitsche deugden en het Deutschtum zullen worden aangekweekt.

I. **RUSLAND. — Het resultaat van het bezoek van oud-premier Herriot.** — Naar de Prawda meldt is de politieke bespreking tusschen Herriot en de Sovjetregeering thans geëindigd. Ten aanzien van verschillende problemen zou het gelukt zijn tot overeenstemming te komen, in het bijzonder betreffende de onmiddellijke politieke toenadering tusschen Sovjet-Rusland en Frankrijk. Op economisch gebied heeft Herriot getracht de betrekkingen nauwer aan te halen en van de Russen concessies te verkrijgen betreffende de schulden van voor den oorlog. Op dit gebied heeft Herriot geen resultaat kunnen boeken.
(Prawda) **(Vorig bericht blz. 953 A.)**

A. **IRAK. — Koning Feisal overleden.** — Koning Feisal van Irak is op 8 Sept. tengevolge van een hartaandoening te Bern overleden.
Feisal Al Hoesein werd in het jaar 1885 te Taif geboren als derde zoon van Sheriff Hoesein. Feisal stamt af van Fatimah. Sinds 23 Augustus 1921 is hij Koning van Irak geweest.
Hoewel Feisal Arabisch vorst was, ging hij volgens Westersche mode gekleed. In zijn uitgestrekt land tusschen den Euphraat en den Tigris heeft hij vele moderniseeringen aangebracht. Hij kende de waarde van Westersche denkbeelden, van Westersche machines en instrumenten, vooral van oorlogsinstrumenten. Gedurende den oorlog werd hem de leiding gegeven van den opstand in Arabië, waar hij vastbesloten tegen de Turken streed.
In 1932 hebben de Engelschen afgezien van hun mandaat en werd Irak een souvereine staat.

B. **IRAK. — Ghazi de Eerste.** — Op 8 Sept. '33 is de vierde zoon van den overleden koning, Emir Ghazi, met den naam van Ghazi I tot koning van Irak gekroond. **(Vorig bericht blz. 967 A.)**

C. **ENGELAND. — Congres der Britsche Vakvereenigingen.** — In de dezer dagen gehouden zittingen van het Vakvereenigingscongres werd het fascisme en iedere dictatuur scherp veroordeeld. De afgevaardigden kwamen op voor het recht van vrije meeningsuiting, terwijl er met nadruk op werd gewezen dat de vakvereenigingen zich moeten verzetten tegen iedere dictatuur, hetzij van rechts, hetzij van links. Voorts werd er op gewezen, dat onder een dictatuur geen industrieele democratie kan bestaan en dat, tenzij de vakvereenigingen zich schrap zouden zetten tegen dictatuur, de strijd en de opofferingen van de pioniers vergeefs zouden zijn geweest. Het Congres nam tevens met algemeene stemmen een resolutie aan ten gunste van de 40-urige werkweek.
(Manchester Guardian)

D. **DUITSCHLAND. — Concordaat met het Vaticaan geratificeerd.** — In verband hiermede wordt officieel medegedeeld:
Het op 20 Juli onderteekende concordaat tusschen den Heiligen Stoel en het Duitsche Rijk is op 10 September in het Vaticaan geratificeerd. Voor de ratificatie heeft de Heilige Stoel mondeling en schriftelijk de Rijksregeering gewezen op een aantal punten, welke betrekking hebben op de interpretatie van het Concordaat en de voorloopige handhaving er van. Zij betreffen in het bijzonder de werkzaamheid en de bescherming der Katholieke organisaties, zoomede de vrijheid der Duitsche Katholieken ook in de katholieke pers de principes der Katholieke geloofs- en zedenleer te verkonden en te verduidelijken. De Rijksregeering heeft zich tegenover den Heiligen Stoel bereid verklaard betreffende de aangeroerde kwesties zoo spoedig mogelijk te onderhandelen ten einde te geraken tot een wederzijdsche overeenstemming overeenkomstig den tekst en den geest van het Concordaat. (Il Secolo) **(Vorig bericht blz. 909 G.)**

E. **JOODSCH WERELDCONGRES.** — Na onderhandelingen, welke 3½ dag hebben geduurd is het Joodsche Wereldcongres op 8 Sept. '33 onder leiding van den opperrabbijn van New York, Stephan S. Wise, met gebed gesloten. Met algemeene stemmen werden drie resoluties aangenomen. In de eerste resolutie wordt verklaard dat de bijeenroeping van het Wereldcongres meer dan ooit noodig is en dat het Joodsche volk door het Duitsche anti-semitisme een strijd op leven en dood wordt opgedrongen. De conferentie wordt bijeen geroepen in de maand Maart 1934. De zetel der conferentie zal door de Executieve nader worden bepaald.
In de tweede resolutie wordt geconstateerd, dat het Joodsche vraagstuk een internationaal probleem is en wordt de hoop uitgesproken dat de Volkenbond als hoogste instantie der georganiseerde volkengemeenschap het als zijn plicht en taak zal beschouwen, het herstel der Duitsche Joden in hun burgerrechten ten volle te bewerken.
Voorts wordt de hoop uitgesproken dat de Palestijnsche mandaatsregeering alles zal doen opdat Palestina, waarop zich thans de hoop en het verlangen van het Joodsche volk richt, een tehuis zal kunnen worden voor tienduizenden uit Duitschland afkomstige Joden.
Ten aanzien van de kwestie van boycot van Duitsche waren wordt geconstateerd, dat het Joodsche volk instinctief en spontaan het sterkste hem ten dienste staande middel voor zijn zelfverdediging, de moreele en economische boycot, heeft aangegrepen.
(Vorig bericht blz. 962 F.)

F. **DUITSCHLAND. - „Strijd tegen honger en koude." - De plannen van dr. Goebbels.** — Dr. Goebbels heeft in het Rijksministerie voor Volksvoorlichting en Propaganda een redevoering gehouden ter inleiding van de campagne in den „strijd tegen honger en koude", waarin hij o.a. er op wees, dat er op gerekend moet worden, dat ook in den volgenden winter nog millioenen volksgenooten werkloos zullen moeten blijven. Dit winter-hulpwerk, dat georganiseerd wordt onder de leuze „strijd tegen honger en koude", staat in tegenstelling met de op dit gebied in vroegere jaren getroffen maatregelen. De leider, aldus dr. Goebbels, heeft mij opgedragen dit hulpwerk ten uitvoer te leggen. Het Duitsche volk is een groote gemeenschap. De belemmeringen, welke burgers en proletariërs van elkander scheiden, zijn opgeheven. Aan dit hulpwerk nemen alle standen en alle beroepen van het Duitsche volk deel. De geheele natie stelt zich ten doel met deze actie er voor te zorgen, dat in dezen winter geen enkel persoon zal behoeven te verhongeren of koude te lijden. Hierbij brengen wij een nauwe verbinding tusschen volks- en christelijke levensopvatting tot stand. De christelijke levensopvatting ligt in de actieve naastenliefde, welke met de daad begint. De eerste Zondag van iedere maand zal aan de noodlijdenden gewijd zijn. Het is een hulpwerk der geheele natie; dragers dezer werkzaamheden zijn alle organisaties der N.S.D.A.P. (Völk. Beobachter)

G. **NEDERLAND. — Visch-uitvoer naar Frankrijk.** — De aandacht van belanghebbenden wordt er op gevestigd, dat van 1 October 1933 af de uitvoer naar Frankrijk, met inbegrip van het Saargebied, in beperkte mate zal zijn toegestaan van gedroogde, gezouten of gerookte visch, andere dan kabeljauw, schelvisch, klipvisch, stokvisch, haring en heilbot. Voor deze uitvoerregeling komen dus o.a. in aanmerking: gerookte aal of paling, gerookte zalm, gerookte spiering, gezouten ansjovis, enz.
De bovengenoemde uitvoer zal echter slechts zijn toegestaan, indien daarbij een certificaat wordt overgelegd. Voor het verkrijgen dier certificaten komen in aanmerking zij, die vóór 14 September aan den Inspecteur der Visscherijen, belast met de afgifte van certificaten, Heerengracht no. 2 te 's-Gravenhage, zullen hebben opgegeven hoeveel kilogram netto en bruto, hier te lande, gedroogde, gezouten of gerookte visch, behoorende tot die soorten, waarvoor de bovengenoemde uitvoerregeling zal gelden, zij in het tijdvak van 1 Januari 1931 tot 1 Januari 1933 naar Frankrijk hebben uitgevoerd. De juistheid der opgaven zal desverlangd met bewijzen moeten worden gestaafd. **(Vorig bericht blz. 818 H.)**

13 SEPTEMBER 1933

H. **BELGIE. — Gentsche Zeehaven. - De zeesluis te Terneuzen.** — De burgemeester van Gent, ir. Vanderstegen komt in een door de Brusselsche Soir geplaatst artikel nogmaals op voor den bouw van een nieuwe zeesluis te Terneuzen. Het jongste defect aan de bestaande sluis in herinnering brengend, laat de

burgemeester zich in vleiende bewoordingen uit over de bekwaamheid van de ingenieurs van den Nederlandschen waterstaat, die met den meesten spoed de beschadigde sluisdeur wisten te herstellen. Hij is echter minder goed te spreken over het feit, dat Nederland den bouw van een nieuwe zeesluis — de oude is sedert lang ontoereikend gebleken — afhankelijk maakt van zekere compensaties, die naar het oordeel van den Gentschen burgemeester, niets gemeen hebben met de Belgisch-Nederlandsche overeenkomst van 1894 betreffende de zeesluizen te Terneuzen. Ir. Vanderstegen geeft toe, dat men na den oorlog de kwestie van de sluis te Terneuzen in het ensemble van de te regelen Nederlandsch-Belgische vraagstukken heeft opgenomen. Het verwachte verdrag werd evenwel in 1926 door de Nederlandsche Eerste Kamer verworpen en sedertdien is de sluizenkwestie hangende gebleven. Het ligt, meent hij, op den weg van de Belgische regeering om nu, waar de Belgisch-Nederlandsche onderhandelingen op het doode punt zijn gekomen en niet toelaten een positief resultaat te verwachten, van Nederland de uitvoering van artikel 13 van de overeenkomst van 1894 te eischen. Mocht de Nederlandsche regeering in haar weigerende houding volharden, dan zou geen andere mogelijkheid meer open blijven dan het brengen van het geschil voor het Permanente Hof van Internationale Justitie te 's-Gravenhage. (Le Soir) **(Vorig bericht blz. 715 C.)**

A. **HONGARIJE. — Hakenkruis verboden.** — De minister van buitenlandsche zaken heeft een verordening uitgevaardigd, waarin wordt bepaald, dat het hakenkruisteeken in iederen vorm is verboden, daar het tot het officieele teeken van een vreemden staat is geworden. Een Hongaarsche wet van 1874 verbiedt namelijk het gebruik van buitenlandsche wapens en emblemen. (Az Est)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Koffie.** — Robustakoffieuitvoeren van Ned.-Indië naar het buitenland:

	1932 ton	1931 ton	1930 ton
Java en Madoera . . .	38.914	15.900	15.016
Buitengewesten	67.530	43.844	36.718
Totaal	106.444	59.744	51.734

Neemt men in aanmerking, dat een deel van de in de Buitengewesten geproduceerde koffie via Java naar het buitenland wordt geëxporteerd, dan wordt de groepeering een weinig gewijzigd.
Naar Java werden n.l. verscheept: in 1930 16.872 ton; in 1931 12.849 ton en in 1932 6.950 ton.
Java bleek in verband met den eigen goeden oogst in 1932 belangrijk minder koffie uit de Buitengewesten te hebben betrokken, waardoor de vermeerderde Java-uitvoer in 1932 in een nog gunstiger licht komt te staan.

UITVOERHOEVEELHEDEN VAN ROBUSTA KOFFIE
gedurende 1932 (in K.G. netto)

Gewesten:	Naar Java en Madoera	Naar het buitenland
Tapanoeli	——	2.955.417
Sumatra's Westkust . . .	137.440	14.644.889
Palembang	3.213.301	27.112.056
Lampongsche Distr. . . .	2.263.975	8.430.834
Benkoelen	895.037	11.866.781
Overige gewesten	440.373	2.519.823
Totaal 1932	6.950.126	67.529.800
Totaal 1931	12.848.736	43.844.404

In 1932 hebben, vergeleken met 1931, alle gewesten in meerdere mate bijgedragen aan den vermeerderden uitvoer.
Robusta koffie vindt volgens de internationale statistieken een zeer ruime verspreiding, vooral naar de V. S. van Noord-Amerika. De uitvoer daarheen bedroeg in 1932 24.831 ton.
Van Europeesche bestemmingen traden Nederland met 23.276 ton en Frankrijk met 22.446 ton op den voorgrond. Voor bovengenoemde landen was reeds 66% van den totalen uitvoer bestemd.
(Vorig bericht blz. 862 H.)

C. **AMSTERDAM. — Wethouderscrisis.** — De motie-Weiss waarbij de drie thans zitting hebbende wethouders, de heeren Abrahams, Kropman en Douwes worden uitgenoodigd hun zetels ter beschikking te stellen, werd met 22 tegen 17 stemmen aangenomen. Deze drie wethouders zullen dus aftreden. Op 18 September zal de raad opnieuw bijeenkomen ter verkiezing van een geheel nieuw college. **(Vor. ber. 921 B.)**

D. **RUSLAND. — De hongersnood. - Protestantsche oproep tot steun.** — De Europeesche Centrale voor kerkelijke hulpacties, die te Kopenhagen een internationale conferentie houdt, vaardigt een oproep uit aan de Christenheid der wereld, waarin onder andere wordt gezegd:
„In Rusland heerscht hongersnood. Hij treft ook de Christenen in Rusland zwaar. Wij zijn niet in staat, hun sterven werkeloos aan te zien en roepen daarom de Evangelische Kerken der wereld met klem tot hulp op. De Europeesche Centrale, in welker internationaal comité de kerken van Europa en Amerika, alsmede de afzonderlijke kerken officieel vertegenwoordigd zijn, heeft reeds sedert 1929 Evangelischen en Orthodoxen Christenen in Rusland hulp gebracht en einde 1932 reeds een hulpconferentie van Evangelische en Orthodoxe kerken en steunvereenigingen bijeengeroepen. Wij hebben betrouwbare documenten, die bewijzen, dat onze zendingen de noodlijdenden bereikten. De Eucumenische Hulpcommissie voor Rusland roept de Evangelische en Orthodoxe kerken dringend op tot het verleenen van steun. Wij noodigen hen uit, in hun landen onverwijld inzamelingen te doen. Wij vragen U terwille van de Christelijke solidariteit, erbarming te hebben met de hongerlijdenden in Rusland en hen den troost te verschaffen, dat Christenen elkaar helpen. **(Vor. ber. blz. 951 G.)**

E. **JAPAN. — Nieuwe richtlijnen voor de buitenlandsche politiek.** — Het blad Mijako dat nauwe betrekkingen onderhoudt met den Japanschen minister-president Saito, beweert dat de Japansche buitenlandsche politiek naar de volgende nieuwe richtlijnen gevoerd moet worden:
1) Japan sluit een niet-aanvalsverdrag met Rusland;
2) Volkomen onthouding van de Europeesche politiek;
3) Azië voor de Aziaten;
4) Aaneensluiting der volken van Mongolië, China, Japan en Mandsjoerije;
5) De hegemonie van Japan op den Stillen Oceaan en
6) Japan wijzigt zijn politiek tegenover Amerika en Frankrijk. (Mijako)

F. **SPANJE. — Nieuw Kabinet.** — De regeering-Azana heeft op 8 Sept. 1933 den President der republiek haar ontslag ingediend, dat door Zamora onmiddellijk werd aanvaard.
Een nieuw kabinet onder leiding van den radicalen leider Lerroux is gevormd. Hij heeft de volgende lijst van zijn ministerie bekend gemaakt. De voornaamste leden zijn:
Lerroux, premier; Claudio Albornoz, Buitenlandsche Zaken; Juan Rocha, Oorlog; Vicente Uranzo, Marine; Antonio Lara, Financiën; Ramon Feced, Landbouw; Diego Barrios, Binnenlandsche Zaken; Ricardo Samper, Arbeid; Juan Asensi, Justitie; Laureano Paratcha, Nijverheid; Domingo Barnes, Onderwijs; Guerra del Rio, Openbare Werken; Santalo, Verkeer.
(Vorig bericht blz. 860 B.)

14 SEPTEMBER 1933

A. OOSTENRIJK. - Algemeene Duitsche Katholiekendag te Weenen. —
Als inleiding tot den Algemeenen Duitschen Katholiekendag is op 7 Sept. '33 in den dom van St. Stephanus te Weenen een plechtige dienst gehouden, die door kardinaal Innitzer persoonlijk werd geleid. Daarbij hield de kardinaal vanaf het hoogaltaar een predikatie. Het plechtige uur, aldus sprak hij, dat ons den aanvang brengt van den Algemeenen Duitschen Katholiekendag is gekomen. Het luiden der klokken moge heil en zegen doen uitstroomen over het Christelijke avondland. De katholiekendag wil niet slechts een religieuze feestelijkheid zijn, hij wil en moge zijn een religieuze vernieuwing, een religieuze verheffing van ons katholieke Duitsche volk. Wij moeten erkennen, dat wij onze kracht weer in den geest en de volheid van het Christelijke geloof moeten aanwenden opdat weder de vrede van Christus in het avondland terugkeert, weer een Christelijke ordening der maatschappelijke betrekkingen in Europa wordt opgericht. Moge de katholiekendag blijvend enthousiasme wekken om onze volle kracht aan te wenden voor onze katholieke overtuiging. De katholiekendag moge ons opwekken tot een waarachtig katholieke actie, die datgene in het particuliere en het openbare leven werkzaam moge doen worden, wat onze harten vervult. Hij moge helpen het rijk van Christus op te richten, Christus weer tot heer en koning te maken over alle onze levensomstandigheden. Al ons doen en laten moge weder enkel en alleen gericht zijn op het groote bovenaardsche doel. Met vertrouwen vangen wij het groote werk aan, dat een werk van heil en van vrede moge worden.
Met de uitstelling van het allerheiligste stemde het domkoor Tantum ergo in, waarop de kardinaal in plechtigen optocht den Dom verliet.
Aan den katholiekendag werd deelgenomen door 4 kardinalen, 5 aartsbisschoppen en 20 bisschoppen. 3500 priesters zullen dagelijks aan de altaren der Weensche kerken de mis lezen. Rond 100 extra-treinen brengen de ongeveer 40.000 tot dusverre aangemelde buitenlanders, waaronder Tsjecho-Slowakije het sterkst, met 18.000 deelnemers, vertegenwoordigd is benevens de rond 50.000 deelnemers uit de bondslanden, naar Weenen. Behalve de zuiver kerkelijke plechtigheden worden een groot aantal corporatieve vergaderingen gehouden, deels van zuiver Oostenrijkschen, deels echter ook van algemeenen aard.
In totaal zullen 1107 vergaderingen worden gehouden, welker voorbereiding 12.000 werkuren heeft geëischt.

B. FRANKRIJK. — Wijnexport verminderd. — Frankrijk heeft gedurende de eerste zes maanden van 1933 minder wijn uitgevoerd dan in eenige overeenkomstige periode gedurende meer dan een eeuw. Er zijn slechts 6.820.000 gallons geëxporteerd, tegenover 8.096.000 in 1932. Dit is 50% van den export in 1929. (La Journée Industrielle) **(Vor. ber. blz. 635 C.)**

C. VOLKENBOND. — Assyrische aanklacht voor den Raad. — Op verzoek van de vertegenwoordigers van Ierland, Mexico en Noorwegen, die de kwestie van de vervolgingen der Assyrische minderheid in Irak hebben onderzocht, heeft de secr.-generaal van den Volkenbond deze kwestie op de voorloopige agenda van de Septembervergadering van den Volkenbondsraad geplaatst. **(Vorig bericht blz. 946 A.)**

D. KANKER. — Cobragif bij Kanker. — In de Académie des Sciences te Parijs heeft Prof. Calmette mededeeling gedaan van zijn ervaringen, in samenwerking met Dr. Saenz en Dr. Costil opgedaan bij de aanwending van cobragif bij muizenkanker.
Bij inspuiting van een voor den mensch doodelijke gift in het gezwel lost dit op en breekt de vloeibare inhoud naar buiten door. Wordt tienmaal een tiende deel van de voor het dier zelf doodelijke gift ingespoten, dan wordt het gezwel geresorbeerd. Bij muizen dus een duidelijke geneeskrachtige werking.
Maar Calmette, die uitsluitend bij muizen had geëxperimenteerd, waarschuwde terstond, dat dit nog niet wilde zeggen, dat deze therapeutische werking ook zou optreden bij den mensch, bij wien de verhoudingen zooveel gecompliceerder zijn. In die richting moeten de onderzoekingen nog pas beginnen.
Bij de inspuitingen van kleine hoeveelheden cobragif bij kankerpatienten door den Amerikaanschen chirurg Monaelesser en Dr. Taquet uit Parijs groeiden sommige gezwellen weliswaar niet verder, maar het voornaamste resultaat was toch slechts, dat de pijnen verdwenen of minder werden.
Voorloopig kan er dus nog geen sprake zijn van een eigenlijke behandeling van kanker met cobragif.
(Vorig bericht blz. 947 C.)

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Java-Suiker. —
Aan een beschouwing van dr. H. C. Prinsen Geerligs in de „Tel." ontleenen wij:
Op 31 Aug. was op Java de aanplant voor den rietsuikeroogst voor 1934 in den grond en nu kunnen wij opgeven welke ondernemingen in 1933 hebben aangeplant.

AANTAL ONDERNEMINGEN.

Residentie:	1931	Geplant '33	Werk. '34 (waarschijnlijk)
Cheribon	11	2	2
Pekalongan	17	3	3
Kedoe	2	0	0
Banjoemas	5	0	0
Djokjakarta	17	2	2
Soerakarta	15	8	5
Semarang	10	2	2
Madioen	6	3	3
Kediri	21	8	7
Soerabaja	35	11	7
Pasoeroean	27	7	6
Besoeki	12	3	3
Totaal	178	49	40

Er zullen dus in het geheele Westen in 1934 slechts 5 van de 35 in 1931 arbeidende fabrieken werken. In Midden-Java werken er dan 9 van de 42 en in het Oosten 26 van de 101.
De oogst van 1931 bedroeg 2.842.642 ton en men berekent zeer voorloopig dien van 1934 op 560.000 ton tel quel.

VERKOOP VAN JAVA-SUIKER SEDERT 1 JANUARI 1933.
(Tonnen van 1000 K.G.)

Getaxeerde voorraad op 1 Januari	2.894.094
Daarvan was verkocht	92.447
en dus nog in eerste hand	2.801.647
Verkoop van 1 Jan.—31 Aug.	1.222.760
Restant oude oogsten op 31 Aug.	1.578.887
Taxatie van den totalen oogst 1933	1.377.573
Op 31 Aug. in eerste hand *)	2.956.460

*) Inclusief de suiker die in September en October geproduceerd zal worden. **(Vor. bericht blz. 923 A.)**

F. AUTOMOBILISME. — Campari, Borzacchini en Graaf Czaykowski gedood. — Een ontzettend ongeluk heeft op 10 Sept. plaats gehad tijdens de autorennen om den grooten prijs van Monza.
Drie der bekendste coureurs de Italianen Campari, Borzacchini en de Franschman Graaf Czaykowski zijn het slachtoffer van hun beroep geworden en gedood. (Corriere della Sera)

G. NEDERLAND. — Verdrag inzake in- en uitvoerverboden. — De minister van Buitenlandsche Zaken heeft bij schrijven van 11 September 1933, ter kennis van den secretaris-generaal van den Volkenbond gebracht, dat Nederland na 30 Juni 1934 de verplichtingen wenscht te beëindigen, voortvloeiende uit het protocol van Parijs van 20 December 1929, betreffende de inwerkingtreding van het verdrag van 8 November 1927 tot afschaffing van in- en uitvoerverboden en beperkingen en de aanvullende overeenkomst van 11 Juli 1928 (staatsblad 1298, no. 333), zulks overeenkomstig de bevoegdheid, in artikel 6 van genoemd protocol toegekend.
Van de partijen bij dit protocol waren, na 30 Juni 1933, nog slechts Nederland en Japan overgebleven. Onder deze omstandigheden wenscht de regeering gebruik te maken van de bevoegdheid, haar verplichtingen ingevolge dit protocol na 30 Juni 1934 niet langer te bestendigen.

H. ANTWERPEN. — De tunnels onder de Schelde ingewijd. — Op 10 Sept. 1933 heeft de officieele opening en ingebruikneming van de geheel voltooide tunnels

onder de Schelde plaats gehad. Koning Albert hield een rede waarin hij o.a. zeide:
„Een dag als wij thans beleven, is niet alleen zwaar aan beteekenis voor Antwerpen, maar voor het geheele land. De tunnels onder de Schelde zijn geroepen om de economische structuur van een aanzienlijk gebied te wijzigen en dit gebied uit zijn geografische afzondering te redden. In een tijd die al te veel belang hecht aan de phraseologie der redevoeringen en de ideologische betwistingen welke sommige lichamen bezig houden, spreekt een werk, als hier is tot stand gebracht, luid genoeg voor zichzelf om het niet verder te moeten roemen."
(Handelsblad van Antwerpen)

A. NEDERLAND. — Leger en vloot. - Staatscommissie ingesteld. —
De minister van Koloniën en de minister van Defensie hebben
1°. ingesteld een commissie met de opdracht:
a. een organisatie te ontwerpen van de weermacht in Nederland en in Nederlandsch-Indië, welke — met handhaving van haar tegenwoordige doelstelling — leiden kan tot aanzienlijke besparingen zoowel op de rijksbegrooting als op die van Nederlandsch-Indië;
b. een nieuwe regeling te ontwerpen voor de administratieve verdeeling der kosten van de maritieme weermiddelen tusschen de begrootingen van Nederland en van Nederlandsch-Indië.
2°. in die commissie benoemd tot:
lid en voorzitter den minister van staat A. W. F. Idenburg, oud-gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië;
lid en secretaris den oud-kolonel van den generalen staf van het leger in Nederlandsch-Indië A. J. C. Jonquière;
leden: P. J. M. Cikot, luitenant ter zee 1e klasse; H. A. Cramer, oud-luitenant-generaal, commandant van het leger in Nederlandsch-Indië; G. van Ginkel, hoofd van de 6e afdeeling van het departement van koloniën; J. Hardeman, hoofd van de 2e afdeeling van het departement van koloniën; C. E. L. Helfrich, kapitein-luitenant ter zee; I. H. Reijnders, kolonel der infanterie; C. Ringeling, administrateur bij het departement van defensie; J. C. Roelofsen, bezuinigingsinspecteur bij het departement van financiën; D. v. Voorst Evekink, kapitein van den generalen staf.
3°. bepaald dat.
de commissie zich zal kunnen laten voorlichten door alle landsdienaren, die zij daartoe wenscht op te roepen en hetzij in haar geheel, hetzij in sub-commissies ook buiten 's-Gravenhage onderzoekingen zal kunnen instellen en besprekingen voeren;
de uit deze beschikking voortvloeiende uitgaven voor de helft zullen komen ten laste van het VIIIste hoofdstuk der rijksbegrooting en voor de wederhelft ten laste van het XIde hoofdstuk van die begrooting.
In de rede, waarmee minister Colijn deze commissie heeft geïnstalleerd, wees de minister er op, dat de defensie-uitgaven, zoowel hier te lande als in Indië, noodgedwongen opnieuw behooren te worden verlaagd.
De regeering oordeelt, dat in totaal een bedrag van 25 à 30 millioen op de gezamenlijke uitgaven voor de weermacht volgens de ramingen voor 1933 behoort te worden bespaard, met dien verstande, dat de druk der defensie-uitgaven op de Indische begrooting met minstens 15 millioen behoort te worden verlicht, terwijl ook het eindcijfer der staatsbegrooting met ten minste 12 millioen moet worden verlaagd.
Een en ander buiten verminderingen voortvloeiende uit algemeene maatregelen op het gebied van salarissen en pensioenen.
(Vorig bericht blz. 902 F.)

B. NEDERLAND. — Onderwijs. - Wering van buitenlandsche studenten. — Na vele debatten heeft de Tweede Kamer op 12 Sept. '33 met 41 tegen 16 stemmen (tegen de S.D.A.P. en de communistische groepen) het wetsontwerp aangenomen, dat door een aanvulling van de Hooger Onderwijswet beoogt tegen te gaan, dat Nederlandsche studenten door buitenlanders geen plaats kunnen vinden in laboratoria en collegezalen. **(Vorig bericht blz. 962 B.)**

C. FRANKRIJK. — Minister Cot naar Moskou. — De minister van Luchtvaart, Pierre Cot, is op 12 Sept. '33 gestart voor zijn vlucht naar Moskou.
De kabinetschef van Cot wees er tegenover de pers op, dat het bezoek slechts een vriendschappelijk karakter draagt. Ook op technisch gebied heeft de vlucht echter beteekenis. De groote Europeesche luchtlijnen eindigen voor het meerendeel bij de Poolsche grenzen. Het is dus duidelijk, welk belang er in het spel is, wanneer deze luchtlijnen zouden kunnen worden verlengd tot over de grenzen van Sovjet-Rusland.
(V. b. Leger, vloot enz. 932 E.; Herriot's bezoek 966 I.)

D. NEDERLAND. — Uniformverbod aangenomen. — Het wetsontwerp inzake het uniformverbod is op 12 Sept. '33 aangenomen met 56 tegen 24 stemmen. Tegen stemden de sociaal-democraten, de communisten Schalker en Roestam Effendi en de r.-s. Sneevliet. Een amendement-Albarda werd verworpen met 56 tegen 26 stemmen. Voor stemden de sociaal-democraten en de leden Van Straten, Arts, Schalker, Roestam Effendi en Sneevliet.
Het nieuwe artikel, waarmede door de aanneming van minister Van Schaik's ontwerp het Wetboek van Strafrecht is aangevuld, luidt als volgt:
Hij, die in het openbaar kleedingstukken of opzichtige onderscheidingsteekenen draagt of voert, welke uitdrukking zijn van een bepaald staatkundig streven, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste *f* 150.—.
(Vorig bericht blz. 950 B.)

15 SEPTEMBER 1933

E. NEDERLAND. — Monopoliseering van den invoer van groenten. —
Krachtens het K.B. van 9 Sept. '33 treedt het crisis-tuinbouwbesluit 1933 I met ingang van 12 Sept. l.l. in werking ten aanzien van ananas en warmoezerijgewassen. Van dien datum af is de invoer van genoemde producten slechts aan de Nederlandsche Groenten- en Fruitcentrale toegestaan.
De regeling zal werken op dezelfde wijze als de regeling, die sedert 28 Augustus geldt voor den invoer van fruit. Invoer zal slechts kunnen geschieden na overlegging aan de douanekantoren van een machtiging tot invoer, verleend door de Ned. Groenten- en Fruitcentrale.
Deze machtigingen worden slechts verstrekt na betaling van de door den minister van Economische Zaken ten behoeve van het Landbouw-crisisfonds vastgestelde bedragen, n.l. voor ananas, versch en in blik, *f* 0.07½ per K.G. netto en voor versche witte-, savoye- of roodekool *f* 1 per 100 K.G. netto; bloemkool en sla *f* 2 per 100 K.G. bruto; tomaten *f* 4 per 100 K.G. bruto; uien, sjalotten en knoflook, zoomede peen *f* 1 per 100 K.G. bruto; spruitkool *f* 2 per 100 K.G. bruto; doperwten, capucijners, snij- en princesseboonen en andere dergelijke peulvruchten, in de peul, *f* 2 per 100 K.G. bruto; doperwten, capucijners, snij- en princesseboonen en andere dergelijke peulvruchten, gepeld, *f* 4 per 100 K.G. bruto; asperges *f* 5 per 100 K.G. bruto; witlof *f* 4 per 100 K.G. bruto; augurken, komkommers, paddestoelen, kappers, prei en alle andere groenten *f* 1 per 100 K.G. bruto; gedroogde groenten, andere dan erwten en boonen, *f* 10 per 100 K.G. netto; ingemaakte doperwten, capucijners, snij- en princesseboonen en andere dergelijke peulvruchten, al dan niet in de peul, in verpakking t/m 1,2 K.G. 10 cts. per K.G. netto, 1,2 tot 5 K.G. 5 cts. per K.G. netto, boven 5 K.G. 3 cts. per K.G. netto; asperges t/m 1,2 K.G. 15 cts. per K.G. netto, boven 1,2 K.G. 10 cts. per K.G. netto; tomatenpuré, alle verpakkingen, 15 cts. per K.G. netto; zuurkool 2 cts. per K.G. netto; augurken, komkommers, paddestoelen, kappers, prei en alle andere groenten 5 cts. per K.G. netto.
Restitutie der betaalde bedragen kan worden verkregen, indien de goederen, al dan niet verwerkt, opnieuw worden uitgevoerd.
Ten einde een vlotte afdoening der zaken te bereiken, kunnen importeurs ten behoeve en volgens voorschrift van de Nederl. Groenten- en Fruitcentrale een bankgarantie stellen of een depôt storten. Aan de Nederl. Groenten- en Fruitcentrale verschuldigde bedragen kunnen worden gestort op haar rekening bij de Twentsche Bank N.V. te Den Haag of op postrekening nr. 224314.
De importeurs moeten bij de Centrale een opgave indienen omtrent de door hen in de jaren 1930 tot 1933 ingevoerde partijen. Formulieren, waarop deze opgave kan worden verstrekt, worden op aanvrage door de Centrale toegezonden.
(Vor. bericht Fruit 952 A.)

F. GEESTELIJK LEVEN. — Lutherfeest te Wittenberg. —
Op 10 Sept. '33 is te Wittenberg Luther's geboorte in het jaar 1483 herdacht. Na de godsdienstoefening in de Slotkerk, onder leiding van den nieuwen Pruisischen landsbisschop Ludwig Müller, hield de bisschop een rede en zeide o.a.:
„Ik begrijp volkomen, dat onze evangelische geloofsbroeders in andere landen soms met bezorgdheid vernemen wat ons vervult. Eén ding echter kan ik u met zekerheid zeggen, n.l. dat wat hier in Duitschland groeit, geboren is uit een waarachtigen wil, en gedragen wordt door een diep christelijk gevoel van verantwoordelijkheid." Daarna den Rijksminister dr. Frick toesprekend, gaf spr. nogmaals de verzekering van den steun, dien de kerk aan den vernieuwden staat wil geven.
De minister beantwoordde deze redevoering. Luther's persoonlijkheid, zoo zeide hij in een hartstochtelijke rede, is een wereldmacht geworden, maar kon dat slechts worden, omdat hij in elken vezel zijns harten en iederen trek van zijn wezen een Duitscher was. Vergeet niet, volk der Reformatie, wat Duitschland u gaf! Volk van Duitschland, zie dan toch in dezen man weer uw eigen aangezicht en de grondtrekken van uw eigen natuur; denk aan zijn sterkte en zijn zwakheden, zijn opbruisenden toorn en daarbij onbegrijpelijke wijsheid des harten, zijn onvoorwaardelijken wil om oprecht te zijn tegenover zichzelf en anderen, den innerlijken ootmoed in deze strijdersnatuur van ongekende kracht, zijn verwerpen van elk compromis in de groote antithesen, zijn kracht tot een grootsche eenzijdigheid, die reeds zoo dikwijls de bron van Duitsche kracht is geworden — dat alles is Luther, dat zijt gij zelf, volk van Duitschland, zoolang uw eigen geest niet vervreemd is! **(Zie rubriek: Luther.)**

A. **BRUINBOEK OVER DEN BRAND IN HET RIJKSDAGGEBOUW.** — Wie zijn de ware brandstichters van het Duitsche Rijksdaggebouw? Aan dit onderwerp wijdt het Bruinboek vele bladzijden, aan het eind waarvan het den Rijksminister Göring als den dader aanwijst. **(Vorig bericht blz. 957 E.)**

B. **ITALIE. — Handel met Nederland.** — In het jaarverslag van de Nederlandsche Kamer van Koophandel in Italië wordt er op gewezen, dat de groote stabiliteit van de Italiaansche lire en die van den Nederlandschen gulden het goede verloop der handelsbetrekkingen tusschen beide landen in hooge mate heeft bevorderd en wel in dien zin dat men van beide zijden er naar streeft het aantal en de belangrijkheid der handelsrelaties uit te breiden.
Een factor welke zijn invloed doet gelden op de cijfers van de Italiaansch-Nederlandsche handelsbalans (zulks zal vooral blijken uit de cijfers over 1933, indien zooals men hoopt de crisis haar hoogste punt bereikt heeft), is de Duitsche politiek. Verschillende producten welke van Nederland naar Duitschland werden geëxporteerd, en voornamelijk in Nederland geïmporteerd uit Duitschland, ondervonden moeilijkheden van verschillenden aard, met dat gevolg, dat een niet gering deel van dezen handel tusschen Duitschland en Nederland hervatting gevonden heeft met de Italiaansche markt. **(Vor. ber. 454 C.)**

C. **VERLICHTINGSTECHNIEK.** — Door de N.V. Philips is op 1 Sept. '33 een nieuwe lamp op de markt gebracht, welke als voornaamste kenmerk een dubbelgespiraliseerde gloeidraad bezit, uit Wolfram vervaardigd. Tengevolge van deze dubbele spiraliseering wordt het rendement aanzienlijk verbeterd, volgens opgave 25%. De ballon is inwendig gesatineerd en met argon gevuld. Als bijzonderheid zij nog opgemerkt dat deze z.g. Bi-Arlita-lamp behalve met het Wattverbruik ook bestempeld is met den afgegeven lichtstroom, uitgedrukt in decalumen.
(Zie rubriek Nederland: Philips.)

D. **DUITSCHLAND. — Buitenlandsche schulden.** — In „Wirtschaft und Statistik" wordt een overzicht gepubliceerd betreffende de Duitsche buitenlandsche schulden per 28 Februari 1933, waarin niet begrepen is de terugbetaling van het herdisconto-crediet der Reichsbank en van het Golddiskontbank-crediet, waardoor de buitenlandsche schuld met R.M. 552 millioen verminderd is.
De schulden op langen termijn vervallende na 28 Februari 1934 bedragen R.M. 10.265 millioen, terwijl de schulden op korten termijn (vervallend voor 28 Februari 1934) R.M. 8702 millioen bedragen. De totale Duitsche buitenlandsche schuld bedraagt dus R.M. 18.967 millioen, waarin begrepen de verplichtingen aan het buitenland, voorzoover zij een bedrag van minstens R.M. 5000 uitmaken.
De waarde van de directe buitenlandsche kapitaalbeleggingen wordt geraamd op R.M. 4 milliard en het totaal der buitenlandsche kapitaalbeleggingen zou ongeveer R.M. 23,3 milliard bedragen.
Bij de berekeningen is niet in aanmerking genomen de dollardepreciatie, die eerst na 28 Februari is ingetreden. Vergeleken met 30 Sept. 1932 zijn de Duitsche buitenlandsche schulden met R.M. 561 millioen gedaald. Voor de periode van eind Febr. 1933 tot eind Februari 1934 bedraagt de kapitaaldienst volgens de leeningsvoorwaarden R.M. 1299 millioen, waarvan R.M. 1.004 millioen aan rente. **(V. b. Statistiek 544 I.)**

E. **INTERNATIONALE SOCIALISTISCHE ANTI-OORLOGS-LIGA. — Tegen oorlog en fascisme.** — Op 12 Sept. '33 belegde de Intern. Soc. Anti-Oorlogs-Liga, tak Nederland, een vergadering te Amsterdam, waar de heeren G. J. Zwertbroek, secretaris van de V.A.R.A. en Edo Fimmen, secretaris van de I.T.F., het woord voerden.
De heer Fimmen richtte zich tegen het fascisme en wees op het steeds meer dreigende oorlogsgevaar. Ondanks den Volkenbond is er geen sprake van ontwapening, integendeel, de bewapening is grooter dan ooit. Het oorlogsgevaar kan alleen, volgens spr., door de arbeidersbeweging worden afgewend, als deze alle middelen, wettige en onwettige, weet toe te passen. De leuzen „Weg met den oorlog" en „Nooit meer oorlog" zijn zinledig, als de arbeidersklasse daaruit niet de consequentie weet te trekken, n.l. de systematische voorbereiding van de revolutionnaire massa-actie. De heer Zwertbroek wees er op, dat de arbeidersklasse zeker van geweld gebruik zal moeten maken, als dat eveneens tegen haar wordt gebruikt. Maar het aanwenden van geweld houdt een langdurige en grondige voorbereiding in. Deze voorbereiding is een taak voor de Liga. De Liga, zeide spr., onderschrijft de beginselen van S.D.A.P. en N.V.V. De militante leden van de Liga zijn allen lid van de S.D.A.P.
(Vor. ber. 866 B. en rubriek Anti-oorlog.)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Omzetbelasting.** — De Tweede Kamer nam op 14 Sept. '33 met 68 tegen 6 stemmen het wetsontwerp aan tot heffing van een omzetbelasting. Tevoren had minister Oud zich bereid verklaard de lijst der vrijstellingen uit te breiden met bloembollen, boeken, straatverlichting, geneesmiddelen op recept en electriciteit voor bemalingsdoeleinden. Bovendien zullen beeldhouwwerken met kunstwaarde en linoleum tot een dikte van 4 millimeter niet onder de weelde-artikelen worden gerangschikt. **(Vorig bericht blz. 961 A.)**

G. **DUITSCHLAND. — Buitenlandsche politiek. - Freiherr von Neurath.** —

De rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Freiherr von Neurath, ontving op 15 Sept. '33 de vertegenwoordigers der buitenlandsche pers te Berlijn. Ook dr. Goebbels was aanwezig.
De minister besprak den buitenlandsch-politieken toestand. Daarbij roerde hij den stand der ontwapeningskwestie aan, die volgens hem uiterst sceptisch moet stemmen. Zekere teekenen schijnen er op te wijzen, dat de bereidwilligheid der zwaarbewapende staten om hun ontwapeningsverplichtingen te vervullen thans geringer is dan ooit.
Von Neurath sprak verder over de vrees voor oorlog. Slechts in het buitenland spreekt men van oorlog, in Duitschland denkt niemand aan oorlogsverwikkelingen. Duitschland verlangt veiligheid en gelijkheid van rechten. Het wenscht niets anders, dan zijn onafhankelijkheid te bewaren en zijn grenzen te beschermen. Het Duitsche volk weet, niet het minst uit de ervaringen van den na-oorlogstijd, dat de oorlog ook den overwinnaar geen waar nut, geen blijvend voordeel brengt.
Men moet het ontwapeningsprobleem zelf ter hand nemen. Er is tenslotte slechts één alternatief: verwezenlijking der gelijkberechtiging, of ineenstorting van de heele ontwapenings-idee.
Vervolgens behandelde von Neurath de Duitsch-Oostenrijksche betrekkingen. Niemand kan van ons verwachten, aldus de minister, dat wij de ontwikkeling der dingen in Oostenrijk onverschillig aanzien. De rijksregeering denkt er niet aan, zich in de binnenlandsche politieke verhoudingen van Oostenrijk te mengen. Wij moeten echter eischen, dat zonder recht ondernomen inmenging van andere landen in de aangelegenheden, tusschen Duitschland en Oostenrijk behandeld, achterwege blijven.
Alsdan roerde von Neurath de Jodenkwestie aan. Het buitenland zal, aldus spreker, ophouden het oor te leenen aan de leugenberichten van Duitsche emigranten. Men zal het Duitschland van heden leeren kennen, gelijk het werkelijk is.
Over samenwerking met andere landen sprekende, zeide von Neurath er van overtuigd te zijn, dat Duitschlands vriendschappelijke betrekkingen met Sovjet-Rusland zich verder zullen ontwikkelen. Hetzelfde geldt voor de verhouding van Duitschland jegens al de andere landen, die van goeden wil zijn.
Zoo zal in het buitenland eindelijk algemeen de opvatting van Mussolini instemming vinden, die hij in zijn rede over het viermogendheden-pact uitsprak:
„Duitschland is daar in het hart van Europa met zijn geweldige bevolking van 65 millioen menschen, met zijn geschiedenis, zijn cultuur, zijn noodzakelijkheden. Een waarlijk Europeesche politiek met het doel: vestiging van den vrede kan men niet zonder en nog minder tegen Duitschland voeren".
(Vor. ber. blz. 591 E. en photo.)

16 SEPTEMBER 1933

H. **ZWITSERLAND. — Een politieke rede van president Schulthess.** — Schulthess, de president van de Zwitsersche confederatie, heeft te Lausanne een groote politieke rede gehouden, waarin hij zich o.a. bezig hield met de betrekkingen met het buitenland. Onze groote plicht is, aldus spreker, om onze Zwitsersche kenmerken te bewaren. De eenheid en aaneensluiting van ons land in een actieve en vastbesloten

nationale gemeenschap is de eenige weg om stand te houden tegenover de politieke onrust van onzen tijd en om de economische vraagstukken op te lossen. Wij zijn eveneens vast besloten onze nationale verdediging te handhaven, die op het oogenblik noodzakelijker lijkt dan ooit. Evenals gedurende den oorlog Zwitserland, ingesloten door strijdlanden, een oase van vrede vormde, zal het nu de vrijheid en de democratie handhaven, die ondanks alles de toekomst der menschheid zullen leiden.
Fransch-Zwitserland heeft zich als één man verzet tegen pogingen om in het land buitenlandsche gewoonten in te voeren en bewegingen na te doen, die niet te vereenigen zijn met onze tradities. Ik dank het daarvoor, maar ik kan het verzekeren, dat in Duitsch-Zwitserland al deze tendenzen niet dan kortstondig zullen zijn. (Neue Zürcher Zeitung)

A. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Onderwijs. - Wering van buitenlandsche studenten.** — De Eerste Kamer heeft op 15 Sept. '33 met 25 tegen 9 stemmen (soc.-democraten) aangenomen het wetsontwerp tot aanvulling van de Hooger Onderwijswet (tot beperking van de toelating van buitenlandsche studenten aan onze universiteiten. Belgische en Zuid-Afrikaansche studenten vallen er buiten. De wet treedt op 17 Sept. '33 in werking. **(Vorig bericht blz. 970 B.)**

B. **DUITSCHLAND. — Bankwezen.** — Voor de tweede maal sinds den oorlog wordt in Duitschland een banken-enquête gehouden.
De eerste enquête duurde van 1927—1930.
De voor deze Banken-enquête gevormde commissie is samengesteld uit den president van de Rijksbank, dr. Schacht, den vice-president Dreyse, Geheimer Finanzrat dr. Friedrich, staatssecretaris Reinhard, staatssecretaris Posse, rijkscommissaris voor het bankwezen dr. Ernst, vertegenwoordiger van den rijkskanselier voor economische vraagstukken Keppler, staatssecretaris Feder, president van het rijksbureau voor de statistiek dr. Reichardt, dr. Kleen, te Dresden, prof. dr. Jessen, te Kiel, burgemeester Krogmann, van Hamburg, dr. Luer, te Frankfort a. d. Main, Herbert Backe, te Berlijn en dr. Voegler, te Dortmund.
Voor de eerste maal is deze commissie van onderzoek bijeengekomen onder voorzitterschap van Dr. Schacht. Aan de mededeelingen van Dr. Schacht ontleenen wij het volgende:
De Rijksbank vormt met haar bankbiljetten-drukkerij thans de eenig werkelijk beschikbare noodreserve voor het credietsysteem van het Duitsche bedrijfsleven. De zorgvuldige handhaving der bankbiljettenpers evenwel is beslissend voor iedere economische politiek op het gebied der loonen en der prijzen, evenals voor de openbare en particuliere begrootingen. Deze relaties hebben dikwijls aanleiding gegeven tot het stellen van den eisch het geheele bankwezen tot staatsbedrijf te maken. Een feit is, dat de autoriteiten eerst vrijwillig, maar later zich ook gedwongen in toenemende mate op het gebied van bankwezen hebben bewogen. De quaestie zal moeten worden onderzocht. of het opnemen en verstrekken van kapitaal en het bemiddeling verleenen bij crediet-transacties principieel aan particulieren moet worden ontzegd en of allen die hun geld zouden willen uitleenen of credieten zouden willen opnemen, hierbij door den staat zouden zijn gebonden.
Wanneer het onderzoek tot het resultaat zou leiden, dat het particuliere bankwezen niet principieel behoeft te worden uitgesloten, doch dat aan den anderen kant ook een invloed van staatswege niet te ontberen is, dan zullen de grenzen tusschen beide factoren ondubbelzinnig moeten worden afgebakend. De taak van de nationaal-socialistische politiek zal moeten zijn ook het bankwezen weer te oriënteeren volgens de meest innerlijke levensnoodzakelijkheden van iederen individueelen volksgenoot zoowel als van het geheele volk. Er zal nauwkeurig moeten worden onderzocht, hoe het geheele systeem der winstmarge langs den weg van concentratie, fusie en expansie in een verstandige mate kan worden beïnvloed.
Behalve de genoemde problemen moet rekening worden gehouden met een aantal andere belangrijke quaesties, rentevoet, credietverdeeling, enz., evenals met problemen, het werkprogram betreffende.
(Vor. ber. Banken 225 B.)

C. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Het uniformverbod aanvaard.** — De Eerste Kamer heeft op 15 Sept. '33 het z.g. Uniformverbod zonder hoofdelijke stemming, doch met aanteekening dat de S.D.A.P. geacht wil worden tegen te zijn, aangenomen.
Het Uniformverbod treedt op 19 Sept. '33 in werking.
(Vorig bericht blz. 970 D.)

D. **HEFBRUG VOOR SPIJKENISSE.** — Deze brug is gebouwd door de firma Penn en Bauduin te Dordrecht en heeft een gewicht van 500 ton. De trottoirs liggen buiten het vakwerk. Nadat de brug op de werf op pontons geplaatst was, kon men met de verscheping beginnen. 29 Augustus vertrok de sleep naar de plaats van bestemming. De leiding berustte bij de H.H. ir. A. Groeneveld, Ing. bij de Rijkswaterstaat en H. P. en N. de Wit. 30 Augustus werd de brug bij Barendrecht gepasseerd. Daar de doorvaart kleiner was dan de lengte van de op transport zijnde brug, moest een dubbele zwenking uitgevoerd worden. Deze manoeuvre was zeer moeilijk, doch had een vlot verloop. Denzelfden avond werd de plaats van bestemming bereikt en den volgenden dag met de plaatsing begonnen.

E. **POND STERLING. — Fluctuaties.** — In de Maasbode d.d. 9 Sept. '33 treffen we het volgende bericht aan:
Nu de Amerikaansche schatkist den eersten officieelen goudprijs in dollars heeft vastgesteld op $ 29.62, is het interessant te zien, aan welke fluctuaties de goudprijs in ponden sterling uitgedrukt, of zoo men wil het pond sterling in goud uitgedrukt, het laatste jaar onderhevig is geweest.

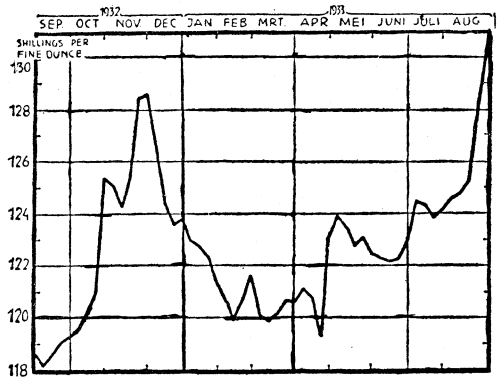

Grafische voorstelling van de fluctuaties van het Pond Sterling.

F. **BRITSCH-INDIE. — Protestvergadering tegen den Joodschen invloed in Palestina.** — Ongeveer veertig Mohammedaansche organisaties hebben te Bombay een groote openbare vergadering gehouden om te protesteeren tegen de sterke toeneming van den invloed der Joden in Palestina. Deze bijeenkomst was georganiseerd door het Pan-Indisch Kalifaatscomité, het Mohammedaansche comité en de Arabische bevolking van Bombay. Onder de sprekers waren de Indische Mohammedaansche leider Maulana Sjaukat Ali, de Groot-Moefti van Palestina en Mohamed Ali Pasja uit Egypte.
Alle sprekers legden er den nadruk op, dat het „de heilige plicht was van de geheele Mohammedaansche wereld om de onschendbaarheid van het Heilige Land te handhaven". Maulana Sjaukat Ali verklaarde, dat de „Joodsche intriges en financieele invloed" zoo sterk waren, dat alle pogingen der Mohammedanen tot mislukken gedoemd waren. Hij zeide verder, dat Engeland

groote verantwoordelijkheid heeft tegenover meer dan 100 millioen Mohammedanen en dat geen financieele of andere overwegingen Engeland er toe mogen brengen de beloften te schenden, in het begin van den grooten oorlog gegeven.
De bijeenkomst nam een resolutie aan, waarin de Engelsche regeering wordt herinnerd aan haar herhaalde beloften, dat de onschendbaarheid van de Heilige Plaatsen van den Islam zal worden geëerbiedigd en dat de status quo gehandhaafd zal blijven. Verder wordt gezegd, dat de bijeenkomst van meening blijft, dat geen waarde kan worden gehecht aan de Balfourverklaring, welke is opgesteld met het doel om de Joden ter wille te zijn in strijd met de aan de Mohammedanen in Indië en Arabië gedane plechtige beloften. (Bombay Chronicle)

17 SEPTEMBER 1933

A. **JAPAN. — Ministerie. - Mutaties.** — Koki Hirota, de vroegere ambassadeur te Moskou, is als opvolger van graaf Oesjida, die wegens slechten gezondheidstoestand is afgetreden, tot minister van Buitenlandsche Zaken benoemd. **(Vorig bericht blz. 961 F.)**

B. **BEWAPENING. —**
Onze geachte medewerker, Z. Exc. W. H. v. Terwisga, Luit.-Generaal b. d., schrijft ons het volgende:
De ontwapeningsconferenties hebben steeds meer aan belangrijkheid ingeboet, totdat zij nagenoeg alle beteekenis hebben verloren. Hoewel optimisten nog niet alle hoop op eenig nuttig effect opgeven, zoo valt op dit oogenblik niet op een, zelfs maar matig, resultaat te rekenen.
Middelerwijl is het bewapeningsvraagstuk duidelijker naar voren gekomen.
Verschillende mogendheden, met name de maritieme, hebben reeds, in afwachting van de mogelijkheid der liquidatie van verdragen, overeenkomsten of/en afspraken, plannen ontworpen tot aanzienlijke uitbreiding van zee- en luchtmacht (aanvankelijk aangekondigd als noodzakelijke vervanging van verouderd materieel), voor welke uitbreiding niet onaanzienlijke bedragen werden (worden) aangevraagd.
Over de versterkingen aan de grenzen (Frankrijk en België) werd in dit overzicht meermalen gewaagd. In hoeverre, naast de afwerende kracht, aan die versterkingen ook bijzondere beteekenis moet worden toegekend als steun voor agressief optredende legermachten, maakt een onderwerp uit van discussie in de vakpers.
Het meest belangrijke bericht, dat ons in den laatsten tijd bereikte, is wel dat betreffende de uitbreiding van de legersterkte waartoe Engeland, Frankrijk en Italië blijkbaar aan Oostenrijk vergunning verleenden. Het gaat thans om een toestemming voor één jaar en voor een aantal van 8.000 aan te werven recruten, aan wie een oefening van niet minder dan 5 en niet meer dan 6 maanden zal worden gegeven. Alzoo om het oefenen van twee (2) opvolgende groepen van 8.000 man.
De gevolgen van die toestemming zullen wellicht van veel ingrijpender aard blijken te zijn dan op 't oogenblik wel bedoeld wordt. De oefening toch van opvolgende groepen manschappen schept de mogelijkheid tot aanvulling (versterking) van het leger. Wel is waar is de toestemming thans slechts voor één jaar gegeven, doch het is de vraag of — nu eenmaal een pas op dien weg is gedaan — het mogelijk zal wezen om het vormen van kaderlegers op den duur tegen te houden.
De beteekenis van deze zaak spreekt het duidelijkst indien men even een blik in de historie slaat.
Meer dan een eeuw geleden was, bij den tusschen Frankrijk en Pruisen gesloten vrede van Tilsit bepaald, dat Pruisen niet meer dan 42.000 man op de been mocht hebben. Het was toen in den tijd der „staande" legers. Omtrent den duur van het verblijf onder de wapenen was niets bepaald. Door telkens, na betrekkelijk korte oefening, het gros van die 42.000 man af te lossen, de geoefenden tot naderen oproep in hun woonsteden te doen terugkeeren, wist Pruisen de beschikking te verkrijgen over een leger van zoodanige sterkte, dat het, onder aanvoering van Blücher, op het lot van Napoleon en van Frankrijk in 1813/1815 grooten invloed heeft kunnen uitoefenen.
De bedoeling van de dwingende bepaling van den vrede van Tilsit is alzoo niet tot haar recht gekomen.
Met die ervaring rekening houdende, werd in de vredesverdragen na het einde van den grooten wereldoorlog aan verschillende overwonnen (centrale) mogendheden, bij het opleggen van een beperking der legermachten, vastgesteld, dat de manschappen een dienstverband van twaalf jaar moeten hebben. Zulks om te voorkomen, dat, door een militiesysteem, toch een sterk leger zou kunnen worden gevormd.
Meermalen werd van de zijde der vroegere geallieerden, die op de naleving van de verschillende bepalingen der vredesverdragen (speciaal de hiervorenbedoelde) scherp toezicht houden, gesproken over ontduiking der bepalingen door sport- en andere organisaties naast de weermacht in welke organisaties de militaire opleiding werd voorbereid, zoo al niet op bedekte wijze gegeven. Van de andere zijde werd zulks met beslistheid tegengesproken. Officieel werd aan de verschillende organisaties verboden militaire oefeningen te houden. Intusschen zal het wel altijd moeilijk blijven om eventueele overtredingen van de bedoelingen der bepalingen te constateeren. Melding wordt gemaakt van de arrestatie van een Zwitsersch reserve-officier, die zeer gewichtige documenten in handen zou hebben weten te krijgen, waaruit zou blijken, dat de Hitlerformaties in Zuid-Duitschland een bepaald militair karakter hebben.
Hoe dit zij, het verleenen van toestemming tot het oefenen (korter dan de voorgeschreven 12 jaar) van personeel dat in het leger intreden zal, stelt — al wordt het niet gewenscht — een precedent in kan er toe leiden, dat het personeel van de (bij het vredesverdrag toegestane) weermacht ten volle tot kader wordt opgeleid, waardoor een verrassend snelle formatie van sterke legers kan worden verkregen door het in dat kader voegen van alle geoefenden.
Zooals bekend wordt o.a. in Duitschland een vrij hooge eisch gesteld van intellectueele ontwikkeling voor dienstnemen in de Reichswehr. Dit, in verband met het langdurig verblijf onder de wapenen (12 jaar) zal ongetwijfeld de mogelijkheid tot vorming van een talrijk uitstekend onderlegd kader kunnen verzekeren.

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wetsontwerp inzake regeling van arbeid in loondienst voor vreemdelingen. —**
De regeering heeft bij de Staten-Generaal een wetsontwerp ingediend tot regeling van het verrichten van arbeid in loondienst door vreemdelingen. Krachtens dit wetsontwerp kan bij K. B. worden bepaald, dat de werkgevers geen arbeid in loondienst mogen doen verrichten door vreemdelingen zonder schriftelijke vergunning van den minister.
Aan de vergunning kunnen voorwaarden worden verbonden. Zij is geldig voor een in de vergunning zelve bepaald tijdvak en voor verlenging vatbaar. Bij niet naleving der voorwaarden kan de vergunning tusschentijds worden ingetrokken.
Van een verbod, als hier bedoeld, kan bij K. B. vrijstelling worden verleend ten aanzien van het doen verrichten van arbeid in loondienst in bij K. B. aan te wijzen beroepen of bedrijven, wanneer bij K. B. niet nadrukkelijk is bepaald, voor welke beroepen of bedrijven het verbod geldt.
Uit het onderzoek van een interdepartementale commissie, die werd ingesteld, blijkt dat volgens de voorloopige uitkomsten van de beroepstelling 1930 op 31 December van dat jaar 43.148 mannen en 42.825 vrouwen van niet-Nederlandsche nationaliteit in Nederland als arbeiders in loondienst werkzaam waren, tegen 29.179 mannen en 17.217 vrouwen in 1920.
Bovendien waren in 1930 in ons land 2228 mannen en 200 vrouwen van niet-Nederlandsche nationaliteit in betrekkingen, met toezicht belast, in loondienst werkzaam, tegen 1459 mannen en 95 vrouwen in 1920.
Het schijnt niet onbedenkelijk dat het aantal vreemde arbeiders in de laatste jaren is toegenomen, hoewel de werkgelegenheid in Nederland belangrijk is ingekrompen. Verdere ontwikkeling in deze richting zou er toe kunnen leiden, dat de werkloosheid in andere landen voor een deel wordt afgewenteld op de Nederlandsche arbeidsmarkt.

18 SEPTEMBER 1933

D. **TENNIS. — Nederland-België.** — Holland heeft op 17 Sept. '33 den twintigsten tenniswedstrijd tegen België met 15—9 gewonnen, na een verdienstelijken inzet van den tweeden dag door Karsten en Weber, die de afgebroken partij tegen Lacroix en De Borman wonnen en na een serie goede enkelspelen.
Daarmee heeft onze ploeg ook zonder Timmer de traditie gehandhaafd en sinds de hervatting van de wedstrijden na den oorlog nog geen enkele nederlaag op eigen terrein geleden. **(Vorig bericht blz. 951 E.)**

E. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Conflict tusschen de regeering en den Pauselijken nuntius.** — In een buitengewonen ministerraad is besloten, de proclamatie van den Pauselijken nuntius te Praag, Ciriaci, die hij aan den voorzitter van de Slowaaksche Katholieke Volkspartij, pater Hlinka, heeft gezonden, terug te wijzen en den Heiligen Stoel te verzoeken, den nuntius naar Rome te ontbieden tot het afleggen van een officieele verklaring. (Národni Listy)

F. **AMSTERDAM. — Wethouderscrisis. - Benoemingen.** — Nadat het voorstel-Romme om het aantal wethouders van zes op vijf te brengen met 20 tegen 22 stemmen verworpen was, heeft de Gemeenteraad op 18 Sept. '33 tot wethouder gekozen de heeren E. J. Abrahams (v.-d.), mr. G. C. J. D. Kropman (r.-k.), G. Baas Kzn. (a.-r.), Walrave Boissevain (v.-b.) en Jac. Rustige (c.-h.).
In de zesde vacature werd tot tweemaal gekozen de heer S. R. de Miranda (s.-d.), die echter beide keeren bedankte.
De vervulling in deze vacature is daarop aangehouden tot 20 Sept. '33. **(Vorig bericht blz. 968 C.)**

19 SEPTEMBER 1933

A. **NEDERLAND. — De Troonrede.** — H. M. de Koningin heeft op 19 September 1933 de zitting der Staten-Generaal met de volgende rede geopend:

Leden der Staten-Generaal,

Mij wederom in Uw midden bevindende, gevoel Ik Mij allereerst gedrongen uiting te geven aan Mijne gevoelens van medeleven in de moeilijke omstandigheden, waarin ons volk nog steeds verkeert.

Voortbrenging, handel en verkeer bieden over de geheele wereld nog een beeld van grondige verwarring, waaronder, óók ten onzent, de volkswelvaart ernstig lijdt. Bij de productie zoowel als bij den ruil van goederen openbaren zich voorts overal verschuivingen, die in menig opzicht een blijvend karakter schijnen te dragen.

Onze Landbouw en Nijverheid worden evenzeer als onze Handel en Scheepvaart door deze wijzigingen in de economische wereldstructuur, voor eischen van aanpassing gesteld, waarbij leiding, hulp, zelfs drang van de zijde der Regeering, in toenemende mate noodzakelijk zullen blijken.

Met vermijding van gewaagde proefnemingen op monetair en economisch gebied, zullen, nu ook de Londensche conferentie niets tot stand kon brengen tot het verkrijgen van redelijke verhoudingen in het goederenverkeer, verder gaande maatregelen moeten worden genomen in het belang van den afzet onzer producten binnen de eigen grenzen. Tevens zal aan de bevordering van onzen uitvoer — naast andere in die richting werkende middelen — onze invoer dienstbaar moeten worden gemaakt.

De reeds jaren aanhoudende afbrokkeling onzer welvaart doet ook in sterke mate haar invloed gelden op den toestand der publieke geldmiddelen en heeft het evenwicht tusschen uitgaven en inkomsten op verontrustende wijze verstoord.

De Regeering zal daarom in het komende zittingjaar in de allereerste plaats Uw aandacht vragen voor een reeks van maatregelen, die onmisbaar zijn voor het financieel herstel. Het streven is er vóór alles op gericht dit herstel te bereiken door aanzienlijke beperking der uitgaven. Die beperking zal ten deele worden verkregen door een redelijke verlaging van de salarissen en loonen van het Rijkspersoneel. Een nieuwe salarisregeling, die op 1 Januari 1935 in werking zal dienen te treden, is in voorbereiding.

Verdere inkrimping der uitgaven zal vooral moeten worden bereikt door doelmatiger organisatie en door besnoeiing van verschillende diensten.

Ondanks de reeds aangebrachte en de op korten termijn nog te verwachten verdere besparingen op de uitgaven is een nadere versterking der middelen onmisbaar gebleken. Daartoe strekkende voorstellen zullen onverwijld worden ingediend.

Aan het misbruik, dat in steeds toenemende mate wordt gemaakt van den rechtsvorm der naamlooze vennootschap, ten einde de betaling van belasting te ontgaan, zal paal en perk worden gesteld. Voorstellen te dier zake zijn in voorbereiding.

Met het doel den overgang van de eerste naar de tweede vijfjarige uitkeeringsperiode meer geleidelijk te doen plaats hebben, zal het vraagstuk der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten opnieuw in onderzoek worden genomen. In afwachting van de resultaten van dit onderzoek zal op de uitkeeringen uit het gemeentefonds over het jaar 1934/35 een korting moeten worden toegepast, welke verband zal houden met de gemeentelijke draagkracht. Een daartoe strekkend wetsontwerp zal U dezer dagen bereiken.

De geldelijke toestand van verscheidene gemeenten maakt voorts een verscherpt toezicht op het financieel beleid der gemeenten noodzakelijk. Dit brengt mede een versterking van den invloed van het centraal gezag op de locale bezoldigingsregelen van personeel in publieken dienst, mede met het doel uitwassen af te snijden en niet te rechtvaardigen verschillen in de belooning van overheidspersoneel weg te nemen.

Voorstellen tot wettelijke regeling van de afbetalingsovereenkomst, mitsgaders tot herziening van het in het Wetboek van Koophandel vervatte binnenvaartrecht zullen U worden aangeboden.

Op het gebied van het executierecht worden voorzieningen voorbereid, welke in de bijzondere tijdsomstandigheden geboden zijn. Daarbij zal, voor zooveel noodig door bijzondere middelen, er voor worden gewaakt, dat schuldeischers niet onredelijk worden benadeeld.

Zoodra het evenwicht in de Rijksbegrooting zal zijn verzekerd, zullen U voorstellen worden aangeboden ten doel hebbende, door uitvoering op ruime schaal van productieve publieke werken, werkverruiming in het leven te roepen teneinde de ellende der werkloosheid te lenigen. Bevordering van woningbouw tegen verlaagde kosten zal van deze plannen een deel uitmaken om voor arbeiders woningen te verkrijgen, waarvan de huurprijs meer in overeenstemming is met het loonpeil. Daarnevens zullen maatregelen worden getroffen om voor bestaande woningen geleidelijk huurverlaging mogelijk te maken.

Zoolang werkverschaffing nog niet kan worden gemist, moet er naar worden gestreefd het particulier bedrijf daarbij zooveel mogelijk in te schakelen.

De economische omstandigheden en, in verband daarmede, de financieele toestand in Nederlandsch-Indië blijven groote zorg eischen. Het budgetair evenwicht is er vooralsnog niet verzekerd. In verband met den reeds zoo uitputtenden belastingdruk, zal, na de laatstelijk aanhangig gemaakte voorstellen tot nieuwe heffingen, van belastingverhooging nauwelijks meer eenig resultaat te verwachten zijn en zal het financieel evenwicht in Indië dus slechts door voortgaande beperking der uitgaven zijn te herstellen.

De ontwikkeling der politieke verhoudingen aldaar vereischt voortdurende aandacht en waakzaamheid. In het algemeen belang der bevolking zijn nadere maatregelen getroffen ter beteugeling van het misbruik, dat door sommige volksleiders wordt gemaakt van de vrijheid van vereeniging en vergadering.

Suriname heeft nog bij voortduring met economische moeilijkheden te kampen. Zoowel van Overheidswege als van particuliere zijde wordt het mogelijke gedaan om de gevolgen van de crisis te verzachten.

Het stemt tot dankbaarheid, dat de economische toestand in Curaçao, althans tot dusver en de tijdsomstandigheden in aanmerking genomen, vrij bevredigend te noemen is.

De moeilijkheden in het begin dezes jaars ondervonden met een deel van het personeel der zeemacht, hebben ingrijpende maatregelen noodig gemaakt om te verkrijgen, dat onder alle omstandigheden zal kunnen worden gerekend op trouw aan de Overheid en gehoorzaamheid aan het wettig gezag.

Mochten zich ook elders teekenen voordoen die wijzen op verzwakking of ondergraving van juiste gezagsverhoudingen, dan zal de Regeering het Overheidsgezag met gelijke klem handhaven.

Hoewel het huidige tijdsgewricht niet bevorderlijk is aan de ontplooiing der internationale samenwerking en het uitgroeien van den Volkenbond, blijf Ik hopen, dat de ontwikkeling van de organisatie der Statengemeenschap zich eerlang weer in opgaande lijn zal gaan bewegen. Het stemt tot voldoening, dat de diepgaande veranderingen, welke op het gebied van het internationaal handelsverkeer zijn ingetreden, geen wijziging hebben gebracht in de vriendschappelijke verhouding van Nederland tot de andere mogendheden.

Met de bede, dat God Mijn Volk in deze moeilijke tijden moge sterken, en levend in het vertrouwen, dat het in staat zal blijken onder verhoogde krachtsinspanning moedig en waardig te dragen hetgeen onvermijdelijk is, verklaar Ik de gewone zitting der Staten-Generaal geopend. **(Vor. ber. blz. 498 A. en photo van H. M. de Koningin 965 A.)**

A. **CHINA. — Werkloosheid.** — Volgens de jongste statistieken over de werkloosheid is China het eenige land ter wereld, waar ongeveer de helft der bevolking zonder werk is.
China's bevolking bedraagt ca. 400 millioen en het aantal werkloozen wordt aangegeven met 200 millioen. De regeering te Nanking wil zich thans met dit vraagstuk bezig houden.
Men moet echter in het oog houden, dat de werkloosheid in China altijd zeer groot geweest is en ook wel zal blijven, als gevolg van het eigenaardige familiestelsel, waaronder de Chineesche bevolking leeft.
(Shanghai Times).

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Sterfte der Europeanen.** — In het Ned. Tijdschr. v. Geneesk. van 16 Sept. '33 bewijst dr. Ch. W. F. Winckel, oud-inspecteur van den dienst der Volksgezondheid voor West-Java, aan de hand van statistieken:
1e. dat het gestandaardiseerde sterftecijfer der Europeanen in Ned.-Indië ongeveer anderhalf maal zoo groot is als in het moederland;
2e. dat deze verhoogde sterfte veroorzaakt wordt door malaria en eenige buikinfecties;
3e. dat dank zij de zorg voor de volksgezondheid gedurende de laatste decennia de toestand van thans ideaal is te noemen, vergeleken bij vroegere tijden, toen in de tropen inderdaad angstwekkende toestanden heerschten, al blijft verdere verbetering der openbare gezondheid geboden.
In elk geval kan nu reeds worden gezegd, dat de Ned.-Indische Archipel zijn schrikwekkendheid heeft verloren. (Ned. Tijdschr. v. Geneesk.)

C. **OUD-MINISTER PICHON OVERLEDEN.** — De vroegere Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Pichon, is overleden.
Pichon werd in 1857 in het departement Côte d'Or geboren. Van 1883—'85 was hij lid van den Parijschen gemeenteraad, daarna werd hij afgevaardigde voor het Seine-departement. Later trad hij in diplomatieken dienst en begaf zich in 1897 als gezant van Frankrijk naar Peking. In 1901 werd hij benoemd tot resident-generaal van Tunis. In 1906 werd hij tot senator gekozen. Hij maakte deel uit van het eerste kabinet-Clemenceau van 1906—'09, waarin hij als minister van Buitenlandsche Zaken optrad. Ook in de twee eerste kabinetten van Briand (1909—'11) en in het kabinet-Barthou (1913) was hij minister van Buitenlandsche Zaken. In het oorlogskabinet van Clemenceau had hij van 1917—'21 opnieuw de portefeuille van Buitenlandsche Zaken.
Pichon trad ook op de vredesconferentie op, als gevolmachtigd minister van Frankrijk. (Le Temps)

D. **VATICAAN. — Kardinaal Scapinelli overleden.** — Kardinaal Scapinelli is op 17 Sept. '33 in het San Camillo-ziekenhuis te Rome overleden.
Hij stond aan het hoofd der Apostolische Datarie.

E. **NEDERLANDSCHE BANK. — Disconto verlaagd.** — De rentestand is door de Directie der Nederlandsche Bank met ingang van 19 Sept. '33 vastgesteld als volgt:

Wisseldisconto	2½%
Promessendisconto	3 %
Beleening van Effecten	3 %
Beleening van Goederen	3 %
Voorschotten in rekening-courant . .	3 %

(Vorig bericht 934 F.; Discontokoersen 960 F.)

F. **NEDERLAND. — Diplomatie. - Nieuwe gezant te Brussel.** — Jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborg Stachouwer, de tegenwoordige Commissaris der Koningin in de provincie Groningen, wordt tot H.M.'s gezant te Brussel benoemd.
(Vor. ber. Diplomatie 923 L.)

20 SEPTEMBER 1933

G. **S.D.A.P. EN N.V.V. — S.-D. Jeugddemonstratie te Amsterdam.** — Aan de sociaal-democratische jeugddemonstratie te Amsterdam, georganiseerd door den Ned. Arbeiders Sportbond, de A.J.C. en den jeugdraad van het N.V.V., hebben op 17 Sept. '33 ongeveer 12 à 13.000 meisjes en jongens deelgenomen, van wie 6000 uit andere plaatsen.
De heeren C. van der Lende, bestuurder van het N.V.V., A. F. Muller, bestuurslid van den Ned. Arbeiders Sportbond en Koos Vorrink, voorzitter van de A.J.C., spraken de meisjes en jongens toe.
(Zie rubriek S.D.A.P. en N.V.V.)

H. **DR. ANNIE BESANT OVERLEDEN.** —
Dr. Annie Besant, de bekende theosofe, is op 20 Sept. '33 op bijna 86-jarigen leeftijd te Adyar (Britsch-Indië) overleden.
Annie Besant werd den 1sten October 1847 te Londen geboren. Zij huwde in 1867 met den Anglicaanschen geestelijke Frank Besant, van wien zij zich echter in 1873 liet scheiden.
Intusschen sloot zij zich bij de vrijdenkers- en politiek-radicale beweging aan, door Charles Bradlaugh geleid. Later zagen het Fabisch genootschap en de soc. democratische federatie haar als lid toetreden.
Haar contact met de Russische mystica mevrouw Blavatsky voerde haar binnen in de theosofische beweging. Zij stelde zich geheel in dienst van het theosofische genootschap, in welker opdracht zij de heele wereld bereisde. Sinds 1907 was zij daarvan presidente.

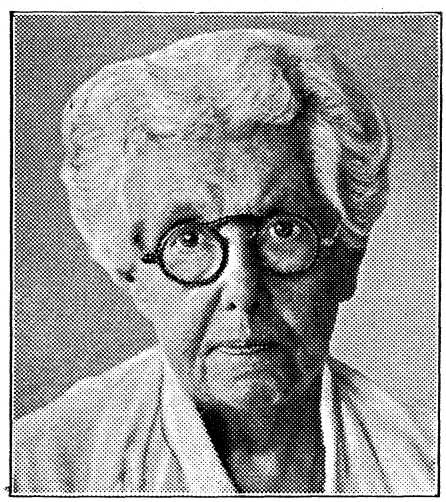

Dr. Annie Besant.

Intusschen verlegde zij het zwaartepunt van haar actie naar Indië, waar in 1898 te Benares een centraal Hindoe-college werd opgericht. In het nationaal Indisch congres speelde zij eveneens een belangrijke rol; ook daarvan werd zij presidente.
Later verbrak zij haar relaties met het congres.
Sinds 1911 was zij bijzonder levendig in de „Messias-beweging" werkzaam. Eén harer aanhangers stichtte n.l. de „orde van de ster van het Oosten", als wegbereiding voor den „nieuwen Messias". Deze, Krishnamurti geheeten, werd in 1896 als zoon van een Indisch bestuursambtenaar geboren. Hij werd door Annie Besant geadopteerd en opgevoed en trad reeds op 15-jarigen leeftijd met geschriften over theosofische kwesties voor het forum. Op 13 Juni 1926 werd hij plechtig als „nieuwe Messias" uitgeroepen. Een van zijn 12 apostelen was Annie Besant. Ook drie Anglicaansche bisschoppen behoorden tot de apostelenschaar. Krishnamurti heeft echter voor eenige jaren de orde opgeheven en treedt niet meer als Messias, doch slechts als spreker en leeraar op.
Zijn aanhangers vergaderen nog jaarlijks in ons land en wel in het bekende Sterkamp te Ommen. Ook in Indië en Californië komen zij ieder jaar bijeen.
In Californië bezat dr. Annie Besant een farm, waar zij „geestelijk en lichamelijk hoogontwikkelde menschen" poogde te vereenigen voor het aangaan van „huwelijken van oppermenschen".

I. **NEDERLAND. — Overdracht der Rectoraten.** — Aan de verschillende universiteiten en hoogescholen heeft op 18 Sept. '33 de gebruikelijke overdracht van het rectoraat plaats gehad. Aan de Rijksuniversiteit te Leiden geschiedde dit door prof. dr. J. Huizinga aan prof. mr. D. van Blom; aan de Rijksuniversiteit te Utrecht door prof. dr. C. G. N. de Vooys aan prof. mr. C. W. Star Busmann; aan de Rijksuniversiteit te Groningen door prof. mr. H. van Goudoever aan

prof. mr. dr. H. W. C. Bordewijk; aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam door prof. mr. I. H. Hymans aan prof. dr. B. A. van Bakel; aan de Technische Hoogeschool te Delft door prof. ir. J. A. Grutterink aan prof. dr. J. G. Rutgers; aan de Handelshoogeschool te Rotterdam door prof. dr. Z. W. Sneller aan prof. W. E. Boerman; aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen door prof. ir. H. K. H. A. Mayer Gmelin aan prof. dr. J. A. Honing; aan de R.K. Universiteit te Nijmegen door prof. dr. T. Brandsma aan prof. mr. E. J. J. van der Heyden; aan de R.K. Handelshoogeschool te Tilburg door prof. dr. M. J. H. Cobbenhagen aan prof. H. A. Kaag; aan de Vrije Universiteit te Amsterdam door prof. dr. D. H. Th. Vollenhoven aan prof. dr. V. H. Rutgers.

(Vorig bericht Onderwijs 972 A.; Rectoraten 499 G.)

A. **NEDERLAND. — Het Uniformverbod. - Nadere omschrijving door den minister van Justitie in verband met de toepassing der wet. —**

De minister van Justitie heeft op 16 Sept. '33 een aanschrijving betreffende het z.g. „Uniformverbod" gericht tot de procureurs-generaal bij de Gerechtshoven, waaraan het volgende is ontleend: De wet verbiedt het „in het openbaar dragen of voeren van kleedingstukken of opzichtige onderscheidingsteekenen, welke uitdrukking zijn van een bepaald staatkundig streven."
Voor wat de afzonderlijke elementen van deze omschrijving betreft, zij, aan de hand mede van de parlementaire behandeling van de wet, het volgende aangeteekend:

„In het openbaar" heeft, als ook elders in het Wetboek van Strafrecht, de beteekenis van: „ten aanschouwe (of ten aanhoore) van het publiek". Onder het artikel valt dus ook het ten aanschouwe van het publiek op den openbaren weg, op eigen erf of in eigen huis dragen van kleedingstukken of opzichtige onderscheidingsteekenen, welke uitdrukking zijn van een bepaald staatkundig streven.

„Dragen" schijnt een op zichzelf duidelijk begrip. Het omvat de handeling van hem, die te midden van een groep personen een vlag of vaandel „draagt", hetwelk onderscheidingsteeken is voor de geheele groep.

„Voeren" ziet bijv. op vlaggetjes op fietsen en mascottes op auto's. Voorts vlaggen en andere onderscheidingsteekenen, welke door een groep personen worden „gevoerd", zij het, dat zij door enkele personen voor die groep worden „gedragen".

„Kleedingstukken" omvat alles wat men ter bekleeding draagt, dus ook bijv. een das, een sjaal of handschoenen; niet echter horloges, ringen, insignes, enz.

„Opzichtig" wil zeggen door vorm, kleur, afmetingen of bijv. door de wijze van dragen bijzonder in het oog vallend.

„Onderscheidingsteekenen" zijn alle teekenen, welke hetzij bevestigd aan de kleeding, hetzij daarvan afgescheiden ter onderscheiding worden gedragen of gevoerd.

„Uitdrukking zijn van" duidt tweeërlei aan. Ten eerste, dat het hier gaat om de objectieve beteekenis, welke de kleedingstukken en onderscheidingsteekenen in het verkeer als blijk van bepaald staatkundig streven bezitten, dus niet om de wellicht afwijkende subjectieve bedoeling van hem, die de kleedingstukken of onderscheidingsteekenen draagt of voert. Dan, dat het gaat om de algemeene, de in het verkeer vaststaande beteekenis van die kleedingstukken en onderscheidingsteekenen, welke tot embleem, tot symbool van een bepaald staatkundig streven moeten zijn geworden. „Uitdrukking zijn van" staat hier dus bijv. tegenover „uitdrukking geven aan" of „uiting zijn van". Het praedicaat „uitdrukking" wijst op het symbolisch karakter van de kleedingstukken en onderscheidingsteekenen.

„Staatkundig" sluit o.a. de uniformen en onderscheidingsteekenen van organisaties uit, welke niet werkzaam zijn op staatkundig gebied. Als voorbeelden kunnen genoemd worden de Graal, het Leger des Heils en soortgelijke organisaties.

„Bepaald" duidt aan, dat de uniformen en onderscheidingsteekenen kenmerkend moeten zijn voor een bepaalde richting, in tegenstelling met andere. Daarmede vallen dus buiten het artikel de uniformen van de Overheidsorganen en van de, met de overheid in verband staande, aan deze dienstige organisaties (officieel erkende weerbaarheidsvereenigingen, vrijwillige burgerwachten, enz.). Ook het dragen van de vaderlandsche kleuren — voor zoover niet onder bepaalde omstandigheden tot uitdrukking gemaakt van bepaald staatkundig streven. Ook „streven" wijst in deze richting.

(Vorig bericht blz. 972 C.)

B. **NEDERL. OOST-INDIË. — Verlaging der Indische pensioenen. —**

Wij ontleenen aan het Algemeen Handelsblad van 8 Sept. 1933:
De Volksraad heeft met 33 tegen 12 stemmen bij de behandeling der pensioenkorting aangenomen de motie-Soejono, waarin de wenschelijkheid wordt uitgesproken dat het kortingsvrij pensioen zoowel voor in als buiten Ned.-Indië verblijfhoudenden gesteld wordt op *f* 500, nadat de gemachtigde der regeering voor de afdeeling Financiën verklaard had, dat hoofdzakelijk financieele bezwaren tegen dit voorstel bestaan, aangezien hierdoor 38.000 Inheemschen buiten de korting zouden vallen.
De motie-Soejono, waarin de wenschelijkheid wordt uitgesproken, dat ten aanzien van de vermindering der korting voor hen, die kinderen te hunnen laste hebben, geen onderscheid zal worden gemaakt tusschen in Ned.-Indië of daarbuiten verblijvende gepensionneerden, werd aangenomen met 47 tegen 7 stemmen.
Vervolgens kwam aan de orde de motie tot buiten korting laten van minimaal gepensionneerden, welke werd aangenomen met 38 tegen 13 stemmen.
De motie-Pastor tot invoering van de pensioenkorting in twee keeren n.l. per 1 Januari 1934 en per 1 April 1934, werd aangenomen met 35 tegen 17 stemmen, waarna de Volksraad met 49 tegen 3 stemmen besloot te adviseeren tot aanneming van de wet op de pensioenkorting.
Met bijna algemeene stemmen, 49 van de 52, heeft de Volksraad dus besloten te adviseeren tot aanneming van de wet op de pensioenkorting. Niet vreemd aan deze uitkomst is ongetwijfeld de aanneming van de te voren aan de orde gestelde motie-Soejono. Vooral die waarbij het kortingsvrij pensioen in plaats van op *f* 200 op *f* 500 wordt gesteld, het minimum voor de buiten Ned.-Indië verblijf houdende gepensionneerden. Daardoor zouden n.l. 38.000 Inheemschen buiten de korting vallen. De Volksraad heeft zich blijkbaar op hetzelfde standpunt gesteld als de regeering, dat een regeling bij de wet de rechtsgeldigheid der korting boven twijfel stelt. (Algemeen Handelsblad)

(Vorig bericht blz. 947 D.)

C. **NEDERLAND. — Staatsbegrooting 1934. —** De minister van Financiën, mr. P. J. Oud, heeft bij de Staten-Generaal de Staatsbegrooting voor 1934, vergezeld van de jaarlijksche Millioenennota ingediend.

De definitieve cijfers zijn als volgt:

Dienstjaar 1930.

Gewone dienst		Kapitaaldienst	
Uitgaven	*f* 608.387.093	Uitgaven	*f* 112.225.642
Middelen	*f* 636.330.080	Middelen	*f* 68.669.326
Voord. saldo	*f* 27.942.987	Nad. saldo	*f* 43.556.316

Dienstjaar 1931.

De cijfers, opgenomen in de goedgekeurde algemeene rekening van het dienstjaar 1931, zijn als volgt:

Gewone dienst		Kapitaaldienst	
Uitgaven	*f* 603.157.159	Uitgaven	*f* 235.692.523
Middelen	*f* 557.557.492	Middelen	*f* 144.496.987
Nad. saldo	*f* 45.599.667	Nad. saldo	*f* 91.195.536

Het tekort op den gewonen dienst werd in de vorige nota gesteld op *f* 49.581.650. Thans blijkt een tekort aanwezig van *f* 45.599.667.
De opbrengst der gewone middelen vertoont, in vergelijking met het bedrag, ten vorigen jare als voorloopige uitkomst vermeld, een stijging van *f* 669.499.

Dienstjaar 1932.

De voorloopige gegevens leveren de volgende uitkomst op:

Gewone dienst		Kapitaaldienst	
Uitgaven	*f* 593.141.693	Uitgaven	*f* 486.053.991
Middelen	*f* 515.836.981	Middelen	*f* 658.622.385
Nad. saldo	*f* 77.304.712	Voord. saldo	*f* 172.568.394

Blijkens de aanvankelijk toegestane begrootingen werd aan gewone uitgaven geraamd *f* 588.072.941 en aan gewone middelen *f* 544.268.092. Aanvankelijk werd dus een nadeelig saldo verwacht van *f* 43.804.849. Onder de uitgaven van hoofdstuk V is een post opgenomen ad *f* 960.000, welke naar den Crisisdienst moet worden overgebracht, waarmede het nadeelig saldo moet worden verminderd tot *f* 42.844.849. Dit nadeelig saldo is te verhoogen met *f* 20 millioen, waarmede de raming der middelen moest worden verminderd.

Dienstjaar 1933.

De begrooting, zooals zij oorspronkelijk bij de wet is vastgesteld, vertoonde het volgende beeld:

Gewone dienst		Kapitaaldienst	
Uitgaven	ƒ 572.643.737	Uitgaven	ƒ 69.375.230
Middelen	ƒ 518.223.483	Middelen	ƒ 22.603.093
Nad. saldo	ƒ 54.420.254	Nad. saldo	ƒ 46.772.137

In tegenstelling met hetgeen voor het dienstjaar 1932 was geschied, is voor het jaar 1933 bij de raming der middelen reeds rekening gehouden met de opbrengst der door de regeering bij de indiening der begrooting aangekondigde nieuwe of versterkte heffingen. Dientengevolge was in het gemelde cijfer van ƒ 518.223.483 reeds begrepen ƒ 26 millioen wegens heffing van opcenten op alle invoerrechten en den accijns op bier en een bedrag van ƒ 10 millioen voor de weeldeverteringsbelasting. Doordat, in verband met gedurende de behandeling in de Tweede Kamer in het desbetreffend ontwerp aangebrachte wijzigingen, eerstgemelde opcentenheffing niet voor het volle bedrag werd verwezenlijkt en de weeldeverteringsbelasting tot. dusver niet tot stand is gekomen, moet het cijfer van ƒ 518.223.483 met ƒ 13.200.000 worden verminderd.
Ter dekking van een deel van het geraamd nadeelig saldo van ƒ 54.420.254 had de ambtsvoorganger van den tegenwoordigen minister van Financiën aangekondigd een salarisverlaging van ƒ 14.5 millioen en een tegoedschrijving uit het Reservefonds van ƒ 18 millioen. Deze beide maatregelen zouden het tekort moeten doen dalen tot ƒ 54.420.254 — (ƒ 14.500.000 + ƒ 18.000.000) = ƒ 21.920.254. Aangezien de salariskorting ten slotte tot ƒ 11.5 mill. werd beperkt, moet laatstgemeld saldo met 3 mill. worden verhoogd, hetgeen, gevoegd bij de hierboven vermelde mindere versterking der middelen ad ƒ 13.200.000, levert een totale vermeerdering van het nadeelig saldo met ƒ 16.200.000.
Op grond van de begrootingscijfers, zooals zij in verband met het bovenstaande moeten worden gewijzigd, bedraagt dus het geraamd nadeelig saldo over het dienstjaar 1933 ƒ 21.920.254 + ƒ 16.200.000 = ƒ 38.120.254.

Reservefonds.

Omtrent de evengenoemde tegoedschrijving uit het Reservefonds van ƒ 18 millioen kan nog het volgende worden medegedeeld.
Het Reservefonds is gevormd uit:

het batig saldo van den gewonen dienst 1929	ƒ 58.207.905
het batig saldo van den gewonen dienst 1930	ƒ 27.942.986
zoodat in totaal in het Fonds beschikbaar was	ƒ 86.150.891

Na aftrek van het geraamd nadeelig saldo van den dienst 1931 was de verwachting, dat in dit Fonds een batig saldo zou beschikbaar blijven van rond ƒ 54 millioen, welk saldo in staat zou stellen daaruit ƒ 18 millioen ten goede te doen komen aan elk der diensten 1932, 1933 en 1934.
Deze verwachting is echter niet verwezenlijkt.
Het nadeelig saldo van het jaar 1931 heeft in werkelijkheid bedragen ƒ 45.599.667, zoodat na afboeking van dit saldo nog slechts ƒ 40.551.224 in het Reservefonds beschikbaar blijft. Na aftrek van de ƒ 36 millioen, dat ten goede moet worden geschreven aan de diensten 1932 en 1933, is dus in het Reservefonds nog over ƒ 4.551.224.
Aangezien de tekorten, die op de genoemde diensten overblijven, na aftrek van de gemelde ƒ 36 millioen, belangrijk grooter zijn dan het saldo in het Reservefonds, zou het geen zin hebben dit saldo aan den dienst 1934 ten goede te schrijven. De minister geeft er de voorkeur aan het Reservefonds op te heffen en tot een andere wijze van afboeking der saldi over te gaan.

Begrooting 1934.

Over vroegere dienstjaren is niet altijd dezelfde regel gevolgd met betrekking tot hetgeen bij de indiening der begrooting reeds in de cijfers daarvan moet worden verwerkt en hetgeen moet worden opgenomen in het dekkingsplan. Zoo zijn de voornemens der Regeering tot vermindering der uitgaven in den regel niet in de begrootingscijfers tot uitdrukking gebracht, terwijl ten aanzien van de voorstellen tot middelenversterking nu eens de raming is opgemaakt, alsof die middelenversterking reeds was tot stand gekomen (1933), dan weder zonder met de voorgenomen versterking rekening te houden (1932). Het komt den minister gewenscht voor zoowel ten aanzien van de middelenversterking als van de uitgavenverlaging een zelfde systeem te volgen. Daarbij acht hij het meest juist het systeem, waarbij de begrooting wordt opgemaakt overeenkomstig den toestand, die bestaat ten dage harer indiening. Dit beteekent, dat met voorstellen tot middelenversterking, die nog niet tot wet zijn verheven, evenmin rekening wordt gehouden als met voornemens tot vermindering van uitgaven, die nog wettelijke sanctie behoeven. Van dergelijke voorstellen en voornemens en van den invloed, dien zij op de begrootingscijfers zullen uitoefenen, behoort in het dekkingsplan melding te worden gemaakt.
Het opmaken van de begrooting volgens dit systeem heeft voor het dienstjaar 1934 een zeer bijzondere beteekenis. Grootendeels met ingang van 1 Januari 1934 en voor een klein gedeelte met ingang van 1 Mei 1934 vervalt een aantal tijdelijke heffingen, n.l.: 1e. de heffingen, die worden geheven ten bate van het Leeningfonds 1914, 2e. de alleen voor het jaar 1933 toegestane heffingen van opcenten op eenige invoerrechten en accijnzen, en 3e. de alleen voor het belastingjaar 1933-34 toegestane heffing van opcenten op de gemeentefondsbelasting en de vermogensbelasting. Worden deze heffingen overeenkomstig de daartoe ingediende voorstellen verlengd, dan zullen zij de geraamde opbrengst der middelen — het algemeen budget en het gemeentefonds te zamen genomen — voor 1934 met ƒ 76.398.000 verhoogen. Wanneer het onderstaande tekortcijfer dus wordt beschouwd met het oog op den bij de indiening der begrooting bestaanden belastingdruk, kan het aanstonds met dit bedrag worden verminderd. Niettemin behooren ook deze heffingen bij het opmaken van het totaal tekortcijfer, buiten beschouwing te blijven. Zekerheid, dat zij alle zonder uitzondering zullen worden verlengd, bestaat immers niet.
De naar het gewijzigd systeem opgemaakte begrooting voor 1934 wijst nu aan:

Gewone dienst		Kapitaaldienst	
Uitgaven	ƒ 730.534.792	Uitgaven	ƒ 73.382.526
Inkomsten	ƒ 463.446.818	Ontvangsten	ƒ 22.475.622
Nad. saldo	ƒ 267.087.974	Nad. saldo	ƒ 50.906.904

Ten einde een juiste vergelijking te verkrijgen met de begrootingscijfers van het vorig jaar, meent de minister op dit bedrag aanstonds in mindering te moeten brengen het bovengemeld bedrag van ƒ 76.398.000 wegens de afloopende heffingen.
Bij handhaving van den bestaanden belastingdruk zal dus het nadeelig saldo op den dienst 1934 bedragen ƒ 190.689.974. Dit cijfer is ƒ 136.269.720 hooger dan het saldo van ƒ 54.420.254 der begrooting voor 1933, zooals deze oorspronkelijk bij de wet is vastgesteld. Dat dit het geval is, is in de eerste plaats een gevolg van den loop van zaken met betrekking tot het Leeningfonds 1914. Dit Fonds, aanvankelijk uitsluitend bestemd voor de financiering van de rente en aflossing der in verband met den oorlogstoestand aangegane geldleeningen, dat gevoed werd door een groot aantal bijzondere heffingen, is tot 31 December 1933 mede bestemd voor de financiering der tegenwoordige

crisisuitgaven. Er was ten dage van de totstandkoming van deze wet een overschot in het Fonds, terwijl voorts zijn inkomsten werden versterkt door eenige nieuwe crisisheffingen. Hiermede werd bereikt, dat de crisisuitgaven werden gehouden buiten de gewone begrooting.

Deze taak kan het Leeningfonds thans niet langer vervullen. Het in het Fonds aanwezig batig saldo is door de geweldige stijging der crisisuitgaven in een nadeelig saldo verkeerd. Dientengevolge is het noodzakelijk deze crisisuitgaven op andere wijze te financieren.

Wat deze andere wijze van financiering betreft, heeft de Regeering gemeend een onderscheid te moeten maken tusschen de uitgaven ten bate van den steun aan den landbouw en de overige crisisuitgaven, in hoofdzaak strekkende tot bestrijding der werkloosheid. De steunmaatregelen voor den landbouw zullen worden gefinancierd met behulp van het krachtens de Landbouwcrisiswet ingesteld Landbouwcrisisfonds, dat zijne inkomsten zal verkrijgen uit speciale heffingen, krachtens die wet of vroegere Landbouwcrisiswetten ingevoerd of in te voeren. Tusschen deze heffingen en de door het Fonds te bekostigen uitgaven zal evenwicht moeten bestaan.

Anders staat het met de overige crisis-uitgaven, waaronder die tot bestrijding van de gevolgen der werkloosheid. Deze zullen moeten worden gebracht ten laste van de gewone begrooting. Een andere politiek zou bij de bestaande volkomen onzekerheid omtrent den duur en het verdere verloop der economische crisis, nu het saldo in het Leeningfonds is opgeteerd, niet te verantwoorden zijn. De Regeering zal, in het bijzonder door het wegnemen van langzamerhand ingeslopen misstanden, deze uitgaven aanmerkelijk kunnen beperken. De door haar genomen en nog te nemen maatregelen zullen mede ten goede komen aan de gemeentelijke budgetten. Niettegenstaande deze beperking der uitgaven heeft een en ander er toe geleid, dat de raming van Hoofdstuk Sociale Zaken voor bovengenoemde doeleinden met *f* 52.191.331 verhoogd moest worden.

Is het Leeningfonds niet meer in staat de crisisuitgaven te financieren, zijn middelen zijn ook ontoereikend voor het financieren van de rente en de aflossing der ten laste van het Fonds gebrachte leeningen. Bij bestendiging van alle ten bate van het Fonds geheven belastingen — die voor den crisisdienst daaronder begrepen — zou het voor het jaar 1934 nog een tekort opleveren van *f* 15.990.718.

Aanzienlijk hoogere eischen worden voorts aan het budget gesteld door dat deel van den dienst der Staatsschuld, dat niet tot het Leeningfonds behoort. De zwaardere last daarvan, op het budget voor 1934 drukkend, bedraagt *f* 23.800.000.

f 13.330.000 moest meer worden uitgetrokken wegens verhooging van het spoorwegtekort.

Het tekort in het Gemeentefonds zal, bij bestendiging der tijdelijke opcentenheffing, niettemin *f* 6.736.312 meer bedragen dan het vorig jaar.

Hoogere ramingen, resp. van *f* 1.425.000 en *f* 2.970.000 (de uitgaven voor dit doel werden op de vorige begrooting als crisisuitgaven aangemerkt), vorderden voorts de posten wegens onderstand aan noodlijdende gemeenten en steun aan behoeftige Nederlanders in het buitenland.

Ten slotte moesten de middelen, die zonder nadere voorziening na 1 Januari, resp. 1 Mei 1934 kunnen blijven geheven, *f* 35.546.665 lager worden geraamd.

Met de begrooting voor 1933 bestaat dus een nadeelig verschil van	*f* 151.990.026
Het verschil tusschen het nadeelig saldo der begr. v. 1933 en dat der ontwerp-begrooting voor 1934 bedraagt, gelijk hierboven uiteengezet	*f* 136.269.720
	f 15.720.306

Op laatstgemeld bedrag zijn de uitgaven in de ontwerp-begrooting lager geraamd. Deze lagere raming is mede het gevolg van de met ingang van 1933 ingevoerde salariskorting van *f* 11½ millioen. Intusschen hebben de besparingen zich geenszins beperkt tot het verschil tusschen evengenoemde lagere raming en de in 1933 ingevoerde salariskorting. Integendeel hebben reeds zeer aanmerkelijke bezuinigingen plaats gehad, die echter hebben gestrekt om het zoogenaamde automatisch accres op de begrooting, waarvoor men ten minste *f* 10 millioen pleegt aan te nemen, op te vangen.

Maatregelen tot dekking van het tekort.

De volgende heffingen (alle geraamde opbrengsten) komen op 1 Januari resp. 1 Mei 1934 te vervallen:

A. Geheven ten bate van de algemeene middelen: opcenten op de invoerrechten, 15 opcenten op den accijns op bier, waarvan reeds opgenomen onder de middelen voor 1934 en 20 opcenten op den accijns op suiker, totaal *f* 19.230.000;

B. Geheven ten bate van den gewonen dienst van het Leeningfonds 1914 totaal *f* 27.758.000.

C. Geheven ten bate van den Crisisdienst van het Leeningfonds: totaal *f* 13.150.000.

D. Geheven ten bate van het Gemeentefonds: totaal *f* 16.260.000.

Indien de heffing van deze belastingen inderdaad werd beëindigd, zou derhalve het tekort op den dienst 1934 worden vergroot met *f* 19.230.000 + *f* 27.758.000 + + *f* 13.150.000 + *f* 16.260.000 = *f* 76.398.000.

Het is derhalve onvermijdelijk deze heffingen te verlengen.

De minister meent echter tevens deze gelegenheid te moeten aangrijpen om ettelijke der bestaande heffingen samen te voegen. Ten einde dit te bevorderen, wordt in de eerste plaats een wetsontwerp ingediend tot liquidatie, met 1 Januari 1934, van het Leeningfonds.

De tot dusver ten bate van het Leeningfonds geheven belastingen kunnen daardoor naar den gewonen dienst worden overgeheveld.

Voorts wordt het sterk gestegen nadeelig slot van het Gemeentefonds, dat op het Rijksbudget drukt, verminderd door de ten bate van dit Fonds over het jaar 1933-34 geheven crisisopcenten voor één jaar te verlengen. Ook hiertoe wordt een wetsontwerp ingediend. Ten gevolge van een en ander wordt het tekort teruggebracht tot *f* 190.689.974, hetwelk als het door nieuwe maatregelen te dekken tekort voor het dienstjaar 1934 is te beschouwen.

Het spreekt wel vanzelf, dat het volstrekt onmogelijk zou zijn een zoo geweldig tekort in één enkel jaar te overbruggen. De minister is echter van oordeel, dat een dergelijke eisch ook niet behoeft te worden gesteld. Waar het in de tegenwoordige omstandigheden op aankomt is, dat de middelen worden aangewezen en aanvaard, waardoor het vast komt te staan, dat binnen enkele jaren het begrootingsevenwicht zal zijn verzekerd. Is eenmaal die zekerheid, menschelijkerwijze gesproken, aanwezig, dan mogen voor het overbruggingstijdperk maatregelen worden genomen, die op zich zelf geen vermindering van uitgaven of vermeerdering van inkomsten beteekenen, doch die wel den gewonen dienst tijdelijk ontlasten. Het nemen van dergelijke maatregelen maakt het evenwel volstrekt noodzakelijk voorzieningen te treffen om aan deze wijze van overbrugging zoo snel mogelijk een einde te maken.

Naar het oordeel der Regeering zal het tekort van ruim *f* 190 millioen opgeheven kunnen worden door de volgende dekkingsmaatregelen:

Middelen.

Wetsontwerp tot heffing eener omzetbelasting, inmiddels door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aanvaard	*f*	85.000.000
Wetsontwerp tot heffing eener couponbelasting		6.400.000
Wetsontwerpen tot heffing eener belasting op het vermogen in de doode hand, tot heffing eener crisisinkomstenbelasting, tot verhooging van den tabaksaccijns, tot heffing van een accijns op gebrande koffie		13.600.000
Wetsontwerp tot wijziging van het tarief der inkomstenbelasting, waarvan (met inbegrip der heffing van 20 opcenten) meer wordt verwacht . .		1.519.000
Totaal	*f*	106.519.000

Door bezuiniging worden de volgende bedragen bespaard:

Op Onderwijs, K. en W.	*f*	15.500.000
Op Defensie (reorganisatie weermacht)		12.000.000
Op Waterstaat (instelling verkeersfonds, besparing op spoorweguitgaven, gewijzigde financiering van den bruggenbouw en temporiseering wegenaanleg, hoogere opbrengst van heffingen		32.500.000
Vermindering van uitkeeringen aan de gemeenten		8.400.000
Salariskorting		15.750.000
Totaal	*f*	84.150.000

Er is dus een totale verbetering verkregen van *f* 190.669.000.

Besparing spoorweguitgaven.

De regeering heeft zich genoodzaakt gezien, voor het deel van het tekort over 1933 ad *f* 20 millioen, dat voor volgende jaren zal worden verminderd door besparingen op de spoorweguitgaven, een bijzonderen maatregel te nemen. Het zal n.l. voor *f* 9.140.000 worden opgevangen door het tijdelijk stopzetten van de betaling der annuïteit aan het spoorwegpensioenfonds, waarvoor een wetsontwerp wordt ingediend, terwijl het dan nog resteerend bedrag van *f* 10.860.000 tijdelijk ten laste van den kapitaaldienst van het Verkeersfonds zal worden gebracht. Laatstgemeld bedrag zal zoo spoedig mogelijk moeten worden geamortiseerd. Die amortisatie zal worden verkregen door, nadat de besparing van *f* 20 millioen zal zijn aangebracht, de betaling der gemelde annuïteit ad *f* 9.140.000 aan het Spoorwegpensioenfonds nog gedurende korten tijd niet te doen plaats hebben.
Het zal voorts noodzakelijk zijn, het Verkeersfonds nog verder te ontlasten. De regeering stelt zich voor, dit te bereiken door den bruggenbouw op een andere wijze te financieren en den wegenaanleg eenigszins te temporiseeren.
Wanneer wordt aangenomen, zegt de minister, dat de tijdelijke heffingen zullen worden verlengd, bedraagt het tekort op de begrooting *f* 190.689.974. Dit moet echter verhoogd worden met het bedrag van het automatisch accres van *f* 10.000.000, dat is opgevangen door reeds in de begrooting aangebrachte besparingen. Voorts moet er rekening mede worden gehouden, dat ten gevolge van door de regeering genomen en nog te nemen maatregelen een aanmerkelijke bezuiniging zal worden aangebracht op de crisisuitgaven (landbouw uitgezonderd).
Voor 1934 zal op deze uitgaven worden bespaard rond *f* 25 millioen. Zonder deze lagere raming zou dus het tekort hooger zijn geweest *f* 25.000.000. Het totaal van het tekort zou derhalve, indien niet reeds belangrijke besparingen hadden plaats gehad, hebben bedragen *f* 225.689.974.

Hiervan zal worden gedekt door nieuwe heffingen: a. Ten bate van het algemeen budget *f* 106.519.000 en b. Ten bate van het Verkeersfonds *f* 9.000.000. Samen *f* 115.519.000. Blijft over voor besparing *f* 110.170.974.
Van deze *f* 110.170.974 zijn aanstonds in de begrooting verwerkt: De besparingen tot vervanging van het automatisch accres *f* 10.000.000 en de besparing op de crisisuitgaven *f* 25.000.000.
Over het dienstjaar 1934 zullen ten volle haar werking kunnen doen gevoelen de navolgende besparingen: Verlaging uitkeering Gemeentefonds *f* 8.400.000, Salariskorting Rijkspersoneel *f* 15.750.000, Bruggenbouw en temporiseering wegenaanleg *f* 3.500.000, te zamen *f* 27.650.000.
De financiering van het spoorwegtekort geschiedt zoodanig, dat het budget 1934 wordt ontlast met *f* 20.000.000.
De op de hoofdstukken Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en Defensie aan te brengen besparingen zullen in den loop van 1934 en enkele daarop volgende jaren worden geëffectueerd. In afwachting daarvan zal de gewone dienst van het budget kunnen worden ontlast door de aflossingen op de leeningen van het Leeningfonds tijdelijk tot een bedrag, overeenkomende met de nog niet in het budget verwerkte besparingen op de hoofdstukken Onderwijs en Defensie te brengen ten laste van den kapitaaldienst tot een maximumbedrag van *f* 27.500.000, *f* 47.500.000, totaal, alles te zamen *f* 110.150.000.
Na aftrek van voornoemd bedrag van *f* 27.500.000 zal, afgezien van de normale aflossing op de geconsolideerde Staatsschuld, welke van *f* 21.431.145 ongewijzigd op hoofdstuk Nationale Schuld voorkomt, op de schuld van het Leeningfonds nog worden afgelost ten laste van den gewonen dienst van het Rijksbudget een bedrag van *f* 7.135.000.

Overwegingen der Regeering.

Aan de overwegingen der regeering ontleenen wij:
Het groote probleem waarvoor wij ons gesteld zien is, dat de economische omstandigheden ons dwingen tot aanpassing aan geheel gewijzigde toestanden.
De Regeering is ervan overtuigd, dat het noodzakelijk is, dat de waarde van onze munteenheid wordt gehandhaafd.
Experimenten, als men hier en daar met het ruilmiddel heeft zien ondernemen, verwerpt de Regeering met de meeste beslistheid.
Handhaving van den gouden standaard maakt het echter dwingend noodzakelijk, dat wij ons instellen op een lager niveau.
Rechtstreekschen invloed op de loonen in het particuliere bedrijf kan en moet de overheid niet oefenen. Zij mag aan den anderen kant echter evenmin een politiek voeren, die de economisch noodzakelijke loondaling tegenhoudt. Het zou geheel onjuist zijn hieruit af te leiden, dat de Regeering zou gedreven worden door den wensch de welvaart voor breede groepen van het volk naar beneden te drukken. Zij aanvaardt slechts de onvermijdelijke consequentie van de algemeene daling der waarden van de goederen en diensten in het maatschappelijk verkeer.
Die daling veroorzaakt, dat wij allen ons leven moeten inrichten op een meer bescheiden voet.
Voor zoover het in het vermogen der Regeering ligt, zal deze zich met alle kracht beijveren, om bij het doormaken van dit aanpassingsproces onbillijkheden te vermijden.
Haar politiek zal er daarom vooral op gericht zijn, dat normale bedrijfsleven weer in beweging te brengen. Daarnaast zal zij zelf door het ondernemen van openbare werken de werkgelegenheid moeten trachten te vergrooten. Om dit doel te kunnen bereiken, zal een beroep op de kapitaalmarkt moeten worden gedaan.
Groote veranderingen zullen moeten worden gebracht in de economische structuur van ons land, om van de veranderingen in onze overzeesche gebieden met haar

groote gevolgen voor de welvaart, ook in Nederland, nog geheel te zwijgen.

Stand van 's Rijks Kas.

Aan het slot van de Millioenennota doet de Minister nog eenige mededeelingen omtrent den stand der kas op 15 September j.l., waaruit blijkt dat het totaal aan uitstaand schatkistpapier bedroeg *f* 523.347.000.

De gewone diensten 1934 en 1933 onderling vergeleken.

		Uitgaven		Ontvangsten	
		1934	1933	1934	1933
I	Huis der Koningin	*f* 1.850.000	*f* 1.850.000	*f* 1.200	Memorie
II	Hooge Colleges van Staat	1.932.089	1.965.789	57.340	59.050
III	Buitenlandsche Zaken	3.622.933	3.829.259	610.885	328.965
IV	Justitie	26.255.769	27.102.424	5.400.450	5.730.680
V	Binnenlandsche Zaken	13.186.504	9.417.527	16.225.578	15.744.903
VI	Onderwijs, K. en W.	154.310.930	159.616.685	14.285.770	14.207.395
VII	A. Nationale Schuld	97.372.201	77.737.550	60.279.702	54.641.255
VII	B. Financiën	143.075.705	63.876.307	9.682.753	11.958.283
VIII	Defensie	87.887.483	88.469.145	9.423.980	9.742.785
IX	Waterstaat	75.341.751	64.552.596	8.494.954	8.512.352
X	Economische Zaken	11.790.269	13.095.261	4.409.283	4.295.326
X	A. Sociale Zaken	109.164.740	55.634.638	8.711.215	4.189.036
XI	Koloniën	4.714.418	5.446.556	688.708	971.453
XII	Onvoorzien	30.000	50.000	Memorie	Memorie
	Belastingen	——	——	325.175.000	387.842.000
	Totaal	*f* 730.534.792	*f* 572.643.737	*f* 463.446.818	*f* 518.223.483

De afloop van de diensten 1914 tot en met 1924 is in het volgend overzicht opgenomen met de cijfers, gelijk die zijn na uitschakeling van de crisisontvangsten en uitgaven.

Dienstjaren	Voor- of nadeelige saldi van den gew. dienst [2]	Voor- of nadeelige saldi v. d. buitengew. dienst [2]	Voor- of nadeelige saldi van den geheelen dienst
1913—1922	— *f* 4.273.617	— *f* 899.360.623	— *f* 903.634.240
1923	— 14.182.084	— 78.186.161	— 92.368.245
1924	+ 2.674.020	— 59.285.121	— 56.611.101
1925	+ 44.280.128	— 31.455.234	+ 12.824.893
1926	+ 66.374.410	— 26.064.646	+ 40.309.763
1927	+ 75.259.938	— 10.336.656	+ 64.923.282
1928	+ 57.196.298	— 178.092.766	— 120.896.468
1929	+ 58.207.905[1]	— 116.773.136	— 58.565.232
1930	+ 27.942.986[1]	— 43.556.316	— 15.613.330
1931	— 45.599.667	— 91.195.537	— 136.795.204
1932	— 59.304.712	+ 172.568.394	+ 113.263.682
1912—1932	+ *f* 208.575.605	— *f* 1.361.737.805	— *f* 1.153.162.200

[1]) Bestemd voor het Reservefonds, ingesteld bij de wet van 19 December 1931.

[2]) In de saldi van den buitengewonen dienst en van den geheelen dienst van de jaren 1928 en 1929 zijn onder de uitgaven medegerekend de gelden, besteed tot aflossing met gedeeltelijke conversie van een tweetal 6% leeningen en onder de ontvangsten de N.U.M.-uitkeering, welke tot die aflossing gedeeltelijk in staat stelde en wat den dienst 1929 betreft, zijn onder de uitgaven medegerekend de gelden, besteed tot aflossing met gedeeltelijke conversies van een 6% leening ad $ 40 millioen en onder de middelen de gelden, verkregen uit een leening, welke tot die aflossing gedeeltelijk in staat stelde.

(Begrooting: 1934 932 A.; 1933 500 A.; 1932 61 F.)

A. **DUITSCHLAND. — Pruisische Staatsraad geopend.** — Ter gelegenheid van de opening van den Pruisischen Staatsraad heeft minister-president Göring verklaard, dat het systeem van het parlementarisme en van het pacifisme vernietigd is.

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer-voorzitters gekozen.** — De Minister van Staat Jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck werd op 19 Sept. '33 als voorzitter herkozen met 74 stemmen.
De heer J. H. Schaper (S.D.A.P.) werd met 67 stemmen herkozen als tweede voorzitter.
Derde voorzitter werd de heer J. J. C. van Dijk (A. R.) met 68 stemmen. **(Vor. ber. blz. 844 A.)**

21 SEPTEMBER 1933

C. **ZWITSERLAND. — Contingenteering van bloembollen.** — De directie van den Landbouw te 's-Gravenhage deelt mede, dat blijkens bericht van H.M.'s gezant te Bern de Bondsraad heeft besloten, den invoer van bloembollen te contingenteeren. Dit besluit is den 18en Sept. in werking getreden.
(Vorig bericht Nederland: Bloembollen 966 A.)

D. **AMSTERDAM. — Wethouderscrisis opgelost.** — De gemeenteraad van Amsterdam heeft op 20 Sept. 1933 bij een tweede vrije stemming Dr. I. H. J. Vos (Vrijheidsbond), tot zesden wethouder benoemd. Dr. Vos nam deze benoeming aan.
Na afloop van de Raadsvergadering heeft het nieuwgekozen College van B. en W. de functies als volgt verdeeld:
E. J. Abrahams: financiën (behalve de gemeentelijke inspectie, die bij den burgemeester blijft), belastingen, handelsinrichtingen en onderwijs.
G. Baas Kzn.: Maatschappelijk Steun, Bevolkingsregister en Burgerlijke Stand.
Walrave Boissevain: Publieke Werken, volkshuisvesting en kunstzaken.
Mr. G. C. J. D. Kropman: arbeidszaken, levensmiddelen, met inbegrip van de wasch- schoonmaak- baden zweminrichtingen en statistiek.
Jac. Rustige: gemeentebedrijven en brandweer.
Dr. I. H. J. Vos: openbare gezondheid en ziekenhuiswezen.
Als waarnemend burgemeester zal optreden Mr. G. C. J. D. Kropman. **(Vorig bericht blz. 973 F.)**

E. **NEDERLAND. — Baconuitvoer naar Engeland.** — Naar wij vernemen, is het invoer-contingent, dat door Engeland aan Nederland voor bacon is toegestaan, vastgesteld op 57.170 cwts. per periode van 4 weken. Deze overeenkomst geldt tot 28 Febr. 1934.
Ons vorig contingent bedroeg 65.000 cwt., zoodat de vermindering ongeveer 12 pct. bedraagt. **(800 F.)**

F. **DUITSCHLAND. — De brandstichting in het Rijksdaggebouw. - De conclusies der Internationale Commissie te Londen.** — Op 20 Sept. '33 heeft de Internationale Commissie van Juristen te Londen inzake de brandstichting in het Rijksdaggebouw haar conclusies bekend gemaakt. Deze conclusies zijn de volgende:

De Commissie heeft bevonden, dat Van der Lubbe geen lid is van de communistische partij, maar veeleer een tegenstander.
Geen enkel verband kan worden aangetoond tusschen de communistische partij en den brand in het Rijksdaggebouw. Torgler, Dimitrov, Popov en Tanev moeten als onschuldig worden beschouwd.
De documenten geven aanleiding tot de meening, dat Van der Lubbe de misdaad niet alleen kan hebben uitgevoerd. Het is zeer waarschijnlijk, dat de brandstichters gebruik hebben gemaakt van onderaardsche gangen, die van het Rijksdaggebouw naar het huis van den Rijksdagpresident leiden.
Er bestaan ernstige gronden om aan te nemen, dat de brand is gesticht door of ten behoeve van leidende persoonlijkheden der nationaal-socialistische beweging. **(Vorig bericht blz. 971 A.)**

22 SEPTEMBER 1933

A. **NEDERLAND. — Begrooting 1934. - Eenige persstemmen. —**
De „Nieuwe Rotterdamsche Courant" acht het tableau van den toestand, dien het nieuwe kabinet aantrof, niet vleiend. Uit de nota, die men den lof niet mag onthouden tenminste duidelijk te zijn in welke richting de regeering wenscht te sturen en waarin veel goeds steekt, haalt het blad met instemming aan, dat handhaving van den gouden standaard het dringend noodzakelijk maakt, dat wij ons instellen op een lager niveau, en dat dit proces niet gemakkelijk verloopt.
Het „Algemeen Handelsblad" wijst er op, dat alle reserves zijn uitgeput, waardoor het tekort nog grooter is geworden dan het bij tijdig ingrijpen had kunnen zijn.
„De Telegraaf" is zeer teleurgesteld door de maatregelen die worden voorgesteld, zoowel wat de verhouding tusschen heffingen en bezuinigingen betreft, als wat den aard der heffingen en den omvang van de bezuinigingen aangaat.
„Het Volk" schrijft, dat waar de begrooting op een uitgaventotaal van 600 millioen is geraamd, het nieuwe tekort van 225 millioen op rond een derde deel dezer begrooting komt te staan. Het is verbijsterend.
Het „Vaderland" schrijft:
Uit deze Millioenennota blijkt in elk geval een veel sterkere wil, ook bij de andere departementshoofden, om tot aanzienlijke besparing bij de uitgaven te geraken. Daarbij is weliswaar nog veel toekomstmuziek, maar in het bijzonder de minister van onderwijs heeft reeds getoond voor ingrijpende maatregelen niet terug te schrikken.
„De Maasbode" meent:
Als wij in het nachtelijk uur deze beschouwing sluiten na zoo ernstig en eerlijk mogelijk onderzoek van de begrooting, kan onze conclusie uiteraard geen andere zijn dan deze, dat „voorzichtig varen" de leuze moet zijn en alle hens aan dek moeten om te helpen. Het is nu geen tijd voor groote woorden, ondoordachte leuzen en steriele oppositie.
„De Standaard" schrijft:
De nota stelt duidelijk in het licht, dat de regeering zich bewust is van de zware en in menig opzicht onaangename taak, waarvoor zij staat.
(Vorig bericht blz. 976 C.)

23 SEPTEMBER 1933

B. **OOSTENRIJK. — Reorganisatie van het Kabinet.** — De Oostenrijksche bondskanselier dr. Dollfuss heeft zijn kabinet gereorganiseerd. Dit is thans als volgt samengesteld:
Dr. Dollfuss: Bondskanselier, Buitenlandsche Zaken, Leger en Veiligheid; Fey: Vice-kanselier; Buresch: Financiën; Stockinger: Handel; Schuschnigg: Onderwijs; Ender: Grondwetsherziening; Schmitz: Sociale Zaken; Dr. Kerber: Binnenlandsche Zaken.
In het nieuwe kabinet hebben voorts een groot aantal staatssecretarissen zitting. **(Vor. ber. blz. 815 C.)**

C. **NEDERLAND. — De omzetbelasting in de practijk.**
Wij laten hieronder eenige bepalingen volgen van de op 19 Sept. 1933 door de Tweede Kamer aangenomen Omzetbelasting, dewelke wij aan „Het Volk" ontleenen:
Onder den naam Omzetbelasting wordt een belasting geheven waaraan zijn onderworpen de leveringen hier te lande door fabrikanten van in het vrije verkeer — entrepot van binnenlandsche goederen daaronder begrepen — zijnde goederen krachtens overeenkomst van koop en verkoop.
De huurkoop wordt ten deze met een overeenkomst van koop en verkoop gelijkgesteld. Eveneens het beschikken door fabrikanten voor eigen gebruik, voor zichzelf of hun gezinnen, over goederen uit hun bedrijfsvoorraad.
De belasting bedraagt 4 pct. van den verkoopprijs der goederen. Onder verkoopprijs wordt verstaan de zuivere prijs, die den kooper in rekening wordt gebracht, verhoogd met de kosten, die de kooper aan den verkooper voldoet, echter zonder kosten van verpakking, voor zoover deze tegen den in rekening gebrachten prijs wordt teruggenomen. Voor zoover in den verkoopprijs kosten van vracht en/of assurantie zijn begrepen, kunnen deze voor de berekening van de belasting in mindering worden gebracht. In den verkoopprijs wordt de omzetbelasting niet begrepen, evenmin een eventueele accijns.
Aan de wet is een tabel toegevoegd (tabel B) van goederen, die van deze heffing zijn vrijgesteld. Daaronder bevinden zich aardappelen, brood, eieren, granen, waaronder boekweit en rijst, versche en gezouten groenten, klompen, margarine, versche en gedroogde peulvruchten, rund- en varkensvet, verschen gezouten spek, water, meel en bloem van granen, versche en gekarnde melk, alsmede aardappelmeel, boeken en geneesmiddelen op recept.
Een tweede tabel (tabel A) vermeldt de goederen, die als weelde-artikelen worden aangemerkt, waarvoor de belasting 10 pct. bedraagt.
Als weelde-artikelen worden o.m. beschouwd:
Serviezen boven een bepaalden prijs; siervoorwerpen; electrische kook-apparaten; electrische klokken; spreekmachines met toebehooren; foto-toestellen, platen en films, mits niet grooter dan 9 × 12.
Haarden, met uitzondering van vulhaarden en gashaarden; handschoenen met uitzondering van wanten, wollen, halfwollen, katoen, asbest en gummi handschoenen; duurdere karpetten, kleeden, tapijten en loopers; electrisch kinderspeelgoed.
Kleeding (boven- en onderkleeding), geheel of gedeeltelijk vervaardigd van natuurzijde, tenzij de natuurzijde uitsluitend als voering is gebezigd; voorts de uit natuurbont vervaardigde of daarmee gevoerde kleedingstukken en hoofddeksels.
Lederen koffers, lederen cigarenkokers, zakportefeuilles, vervaardigd uit leder van krokodillen, hagedissen, slangen of andere reptielen; benevens toilet-garnituren, reisnecessaires en damestasschen.
Luidsprekers of hoofddeelen hiervan; radio-, versterker- en gelijkrichtlampen, al dan niet in radiotoestellen of in andere voorwerpen gemonteerd; met uitzondering van zendlampen. Radiotoestellen met in- of aangebouwde gramofoons of luidsprekers en de kasten hiervoor.
Meubelen, geheel of grootendeels vervaardigd uit palissanderhout, cederhout, ebbenhout, notenhout, wortelnotenhout of rozenhout, alsmede ingelegde meubelen.
Duurdere parapluies, parasols en wandelstokken; toilet-, reuk-, mond- en tandwateren. Verschillende toiletartikelen; vulpenhouders en vulpotlooden van zilver en goud.
Voor een volledige opsomming zie men t.z.t. de wet. De opbrengst dezer weeldebelasting wordt geraamd op ƒ 5 millioen, die van de omzetbelasting op ƒ 80 millioen. Deskundigen meenen echter, dat beide heffingen samen wel ƒ 100 millioen aan de schatkist zullen opbrengen.
De belasting wordt betaald door den fabrikant, die echter verplicht is, haar aan den kooper in rekening te brengen. Daartoe hecht de fabrikant een plakzegel op de factuur, welker uitreiking eveneens verplichtend is gesteld. Evenals zulks bij de posterijen het geval is, kan het zegelen door stempelen worden vervangen.
Voor de voldoening van de belasting, wanneer fabrikanten voor eigen gebruik willen beschikken over goederen uit hun bedrijfsvoorraad, of, wanneer de goederen door den fabrikant rechtstreeks geleverd worden aan anderen dan groot- en kleinhandelaren, is een speciale regeling getroffen.
De omzet- en weelde-belasting worden ook geheven van buitenlandsche goederen, die bovendien nog worden getroffen door een extra invoerrecht van 1 resp. 2 pct. al naar gelang het gewone artikelen, dan wel weelde-artikelen betreft.
Op vergunning van den minister kan een fabrikant grond- en hulpstoffen, brandstof, electrische energie en verpakkingsmiddelen hieronder begrepen — die hij bij de verwerking van goederen in zijn bedrijf noodig heeft, inslaan, zonder dat wegens de levering of den invoer daarvan omzetbelasting of invoerrecht ingevolge deze wet wordt betaald.
Op overeenkomstige wijze kan een handelaar de voor zijn bedrijf benoodigde koopwaren en verpakkingsmiddelen zonder betaling van omzetbelasting of invoerrecht inslaan. De handelaar wordt dan in den zin van de onderwerpelijke wet als de fabrikant van de aldus ingeslagen goederen beschouwd.
De nieuwe belasting treedt op een nog nader te bepalen dag in werking, echter uiterlijk 1 Januari 1934. Zij vervalt 1 Jan. 1939.
(Vorig bericht blz. 971 F.)

24 SEPTEMBER 1933

D. **BRAZILIE. — Diamant van 2000 Karaat. —** Volgens berichten uit Bello Horizonte in den Braziliaanschen staat Minas Geraes, zijn in de bedding van de Bento-rivier geweldige diamantvondsten gedaan. O.a. werd een diamant van 2000 karaat gevonden, een der grootsten, die na de Cullinan — die in 1905 in Transvaal in de Premier-mijn werd gevonden — ooit gevonden is. De overige diamanten zijn meest tusschen 18 en 35 karaat groot. (V.D.)
(Zie rubriek Diamant)

E. **NEDERLAND. — Kon. Nederl. Middenstandsbond.**
Op 20 Sept. '33 is vanwege den Koninklijken Nederlandschen Middenstandsbond in den Dierentuin te 's-Gravenhage een nationale demonstratieve vergadering gehouden.
In een resolutie werd het bestuur opgedragen, de eischen van den middenstand aan de regeering kenbaar te maken. De grieven betroffen o.a. de winkelsluitingswet en het uitblijven van een steunregeling.
De resolutie luidt als volgt:
„De vergaderingen in het gebouw van den Dierentuin, enz., spreken als haar oordeel uit, dat regeering en openbare meening blijken niet doordrongen te zijn van den ernstigen toe-

stand, waarin talrijke middenstanders ten gevolge van de crisis zijn komen te verkeeren;
maken ernstig bezwaar tegen het feit, dat den middenstand steeds nieuwe lasten worden opgelegd, zonder dat eenige compensatie daartegenover staat;
achten het tegenover duizenden nijvere burgers een niet te rechtvaardigen daad, dat zoowel ten aanzien van het verleenen van buitengewone credieten aan door de crisis getroffen middenstandsbedrijven als ten opzichte van de herziening der winkelsluitingswet ten behoeve van sommige bedrijfsgroepen, door de regeering gedane toezeggingen niet gereedelijk worden nagekomen, waardoor talloozen in groote moeilijkheden zijn komen te verkeeren;
betreuren het, dat evenmin iets gedaan is om noodlijdende middenstanders, hetzij door een buitengewone steunverleening, hetzij door het verschaffen van opdrachten van overheidswege, voor den ondergang te behoeden, en achten het te veroordeelen, dat dergelijke personen worden verwezen naar armenzorg of werkverschaffing;
stellen vast, dat tal van redelijke en rechtmatige verlangens van den middenstand op het gebied van de wetgeving — inzonderheid waar het de bescherming tegen de bedrijven ondermijnende euvelen betreft — ondanks herhaalden aandrang der organisaties eveneens onvervuld blijven;
concludeeren, dat deze toestand onhoudbaar is en derhalve spoedige verbetering door ingrijpende maatregelen vereischt is; dragen het bestuur van den K.N.M.B. op, deze verlangens met kracht en klem onder de aandacht van regeering, pers en openbare meening te brengen."

(Vorig bericht blz. 897 E.)

25 SEPTEMBER 1933

A. NEDERLAND. — Verbond van Nederlandsche Werkgevers. —
Het Verbond van Nederlandsche Werkgevers hield op 15 Sept. 1933 zijn algemeene ledenvergadering. De heer H. P. Gelderman CMzn. hield een uitvoerige rede over den toestand van het Nederlandsche bedrijfsleven, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
Het afgeloopen jaar heeft voor het Nederlandsche bedrijfsleven zeker niet die opleving gebracht, waarop wij allen gehoopt hadden. Op internationaal politiek gebied is de algemeene toestand helaas niet verbeterd. Duitschland, dat een communistische overheersching vreesde, schaarde zich voor een groot gedeelte achter Hitler, die, eenmaal aan het bewind gekomen zijnde, een politiek voert, die weinig sympathie in het buitenland geniet. Daar dit echter aangelegenheden zijn van binnenlandschen politieken aard, moet men zich hiermede in ons land niet bemoeien. Een boycotactie in dit verband om politieke redenen tegen Duitschland afgekondigd, is dan ook principieel onjuist. Dergelijke acties kan men bovendien in haar consequenties niet geheel overzien en kunnen ons land misschien zwaarder treffen dan Duitschland.
De dumping-praktijken van Duitschland door middel van de z.g. sperrmarken en scrips is voor onze industrie een groot gevaar. Niet alleen dat de Duitsche uitvoer door onze scrips gestimuleerd moet worden, maar zelfs schijnt het niet uitgesloten, dat onze industrie met buitenlandsche scrips wordt beconcurreerd. Laat onze regeering hiertegen met kracht optreden en ook in het aanstaande nieuwe handelsverdrag haar eischen niet te laag stellen.
Spreker wijdt vervolgens een beschouwing aan den economischen toestand van Nederland.

(Vorig bericht blz. 537 E.)

B. DUITSCHLAND. — De brandstichting in het Rijksdaggebouw. - Proces begonnen. — Op 21 September '33 is het proces tegen Van der Lubbe, Torgler en de drie Bulgaren, die beschuldigd worden van het stichten van den brand in den Rijksdag, begonnen. **(Vorig bericht blz. 980 F.)**

C. NEDERLAND. — Contingenteering van sierplanten. — De Staatscourant bevat een Kon. besluit, houdende een regeling van den invoer van niet-houtvormende siergewassen alsmede van azalea indica en hortensia met of zonder potten of kuipen. Het contingent is bepaald op 100 pct. van den gemiddelden invoer in de jaren 1931 en 1932.
De contingenteering geldt van 1 September af en is voor 12 maanden vastgesteld.

D. BIOLOGIE. — De muskusrat. —
In „Der Biologe" van September 1933 publiceert K. Smolvan een artikel over de muskusrat, het knaagdier, dat na verwant is met de woelmuis en aanvankelijk louter voor jachtgenoegen door den vorst van Colloredo-Mannsfeld in 1905 in Bohemen werd ingevoerd.
In Amerika is het dier gezocht om zijn bont. Het uitscheidingsproduct van zijn muskusklieren wordt wel in parfums verwerkt. Een tijd lang heeft men er ook aan gedacht hier te lande de bizamrat voor bontwinning in te voeren, maar per slot van rekening is men daar om het groote gevaar voor dijken en waterkeeringen van teruggekomen.
De muskusrat wordt in zijn vaderland min of meer door klimatologische omstandigheden in toom gehouden. Daar werpen de wijfjes ten hoogste 1 of 2 maal per jaar en brengen per worp maar weinig jongen voort. In Bohemen met zijn veel milder klimaat — hetzelfde geldt voor heel midden-Europa — wordt 3—4 maal gepaard en worden bij den eersten worp in April 3—4 jongen ter wereld gebracht, bij elk der 3 volgende worpen respectievelijk in Juni, de tweede helft van Augustus en het begin van den winter worden gemiddeld 7—8 jongen geworpen, zoodat per jaar maximaal 36 nakomelingen van 1 ouderpaar ter wereld komen. De dieren nestelen in dijken en waterkeeringen, maken zomers nesten van 20—60 c.M. in diameter bij een hoogte van 20—35 c.M., terwijl voor den winter een groote voorraadschuur van 2 M. in doorsnede wordt gemaakt.
Als het water stijgt, wordt op de oorspronkelijke woning een étage gezet, wat natuurlijk de schade nog vergroot. De dieren zijn vegetariërs, eten gewoonlijk onkruid maar vreten, als zij de kans schoon zien, ook veldvruchten en ooft. Visch eten zij alleen als de nood nijpt.
In 1905 werden 3 wijfjes en 2 mannetjes ingevoerd. In 1917 was Bohemen reeds bijna vergeven van de muskusratten. Daarna nam de plaag zienderoogen in sterkte toe, naar 't Noorden, Zuiden, Westen en Oosten, zoodat men alle mogelijke middelen ter bestrijding aanwendt, tot nog toe zonder al te veel succes en zonder in staat te zijn een verdere uitbreiding van de plaag tegen te gaan, wat niet te verwonderen is, als men de enorme vermeerdering der dieren in aanmerking neemt.
(Der Biologe)

E. NEDERLAND. — Brug over het Merwedekanaal. — Onder groote belangstelling werd op 15 Sept. '33 de brug over het Merwedekanaal geopend. **(932 F.)**

F. ELECTRICITEITSVOORZIENING. — Op 22 Sept. 1933 stelde minister Kalff de 150 kV. luchtleiding van de P.N.E.M. in bedrijf. Deze transmissie is geschikt voor een vermogen van 200.000 kW. De spanning is gekozen op verzoek van het Departement van Waterstaat in verband met de bestaande plannen over de koppeling van de Nederlandsche Electriciteitsbedrijven. De luchtleiding transporteert de electrische energie van de centrale te Geertruidenberg naar het transformator station te Eindhoven. De leiding is de eerste in Nederland welke met een dergelijk hooge transmissiespanning in bedrijf is gesteld. De geleidingen bestaan uit gevlochten koperdraad met een totaal koperdoorsnede van 150 mM². en zijn opgehangen aan kettingisolatoren. De masten hebben een hoogte van 30 tot 51,5 meter; de onderlinge afstand bedraagt gemiddeld 250 meter.
De onderstations aan de einden der transmissieleiding zijn als openluchtstations uitgevoerd, met afstandsbediening. De contrôle is automatisch; de geheele uitvoering uiterst modern. De bouw duurde twee jaar. De lengte der geleiding bedraagt 55 K.M. Voorloopig zal de bedrijfsspanning 110 kV. bedragen.

26 SEPTEMBER 1933

G. VEREENIGDE STATEN. — Nationalistische partij opgericht. — Een nieuwe politieke organisatie is opgericht, die der „Zilverhemden". Deze organisatie, die eenige punten uit het program der Ku Klux-Klan heeft overgenomen, is anti-katholiek en anti-semietisch. Zij is tegenstandster van de politiek van president Roosevelt en bewondert Adolf Hitler.
De leider dezer organisatie, die door zijn aanhangers „commandant" wordt genoemd, is de schrijver William Dudley Pelley; zijn volgelingen, die zich „stormtroepen" noemen, dragen een zilverkleurig hemd en een bombazijnen broek.
De partij geeft ook een weekblad uit, waarin de leider onder het hoofd „Liberation" schrijft, dat hij het een groote eer acht, het vertrouwen te genieten van de hoogste Nazi-autoriteiten in de Vereenigde Staten en iets te weten van hun toekomst-plannen.

H. SPANJE. — Vee-invoer uit Nederland verboden. — Het Spaansche staatsblad publiceert een decreet, waarbij tijdelijk de invoer van vee uit Nederland in verband met het heerschen van mond- en klauwzeer, aldaar verboden wordt. Alle verleende invoervergunningen zijn ingetrokken. Reeds afgezonden vee zal een nauwkeurig geneeskundig onderzoek ondergaan bij de aankomst in Spanje.

A. **NEDERLAND. — Emigratie van tuinders naar Canada.** — Op de Rijksbegrooting voor 1934 wordt een bedrag van *f* 19.000 uitgetrokken ter uitvoering van plannen, die reeds in vergevorderden staat van voorbereiding zijn, om tuinders naar Canada te doen emigreeren. **(Vorig bericht blz. 191 B.)**

B. **CUBA. — Onlusten. - Amerikaansche regeeringstroepen geland.** — De binnenlandsche toestand op Cuba werd op 22 Sept. '33 door de Amerikaansche autoriteiten van zoodanigen aard geacht, dat de meeste oorlogsschepen gedirigeerd werden naar plaatsen aan de kust, waar een landing gemakkelijk kon geschieden indien de omstandigheden dit noodzakelijk zouden maken. De achtduizend beschikbare Cubaansche soldaten worden door de Amerikanen ontoereikend geacht om voldoende bescherming te kunnen bieden aan de vreemdelingen en de verschillende fabrieken en ondernemingen. Ter bescherming van de Amerikaansche onderdanen is derhalve op 24 Sept. een detachement Amerikaansche marine-troepen geland. **(V. b. Regeering 966 E.; Onlusten 934 B.)**

C. **BRITSCH-INDIE. — Bevolking.** — De Commissaris voor de volkstelling te Bombay meldt een toeneming der bevolking met 34 millioen zielen in de laatste tien jaar, welke aanwas overeenkomt met de geheele bevolking van Frankrijk of Italië, waardoor Indië met bijna 353 millioen zielen aan het hoofd komt te staan van alle landen, China niet uitgezonderd.
De Commissaris acht het noodig dat stappen zullen worden genomen om aanwijzingen te geven op het gebied van geboortebeperking en kindersterfte. De Directeur-Generaal van den Medischen Dienst zet uiteen, dat slechts 39 procent van de bevolking behoorlijk wordt gevoed. (Bombay Chronicle) **(64 G.)**

D. **ZURICH. — Socialistische meerderheid in den gemeenteraad.** — Bij de verkiezingen voor den gemeenteraad van Zürich op 24 Sept. '33 behaalden de sociaal-democraten 64 zetels en de communisten 2 zetels. Alle burgerlijke partijen behaalden tezamen 59 zetels, waarvan het nieuwe „Nationale Front" 10 zetels. De socialistische meerderheid in den gemeenteraad, die 125 zetels telt, is dus gehandhaafd.
Reuter meldt nog dat de sociaal-democratische burgemeester van Zürich herkozen is met 40.000 stemmen tegen 30.000 stemmen op zijn burgerlijken tegenstander. (Neue Zürcher Zeitung)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Vakverbond boycot Duitsche goederen.** — De voorzitter van de American Federation of Labour, William Green, verklaarde op 24 Sept. '33 dat de vernietiging van de vakbeweging in Duitschland geen andere mogelijkheid overliet tot bestrijding van de Duitsche tyrannie dan de boycot van alle Duitsche goederen. Het Vakverbond zal voortaan deze boycot propageeren en toepassen. „Dit is de eenige manier," aldus Green, „om den Duitschen tyrannen den afschuw te toonen dien de wereld koestert voor hun regime." **(Vor. ber. 580 A.)**

F. **VOLKENBOND. — De Assemblée.** — De Volkenbond is op 25 Sept. '33 in plenaire zitting bijeengekomen om kennis te nemen van de vorming der vijf groote commissies.
President van de eerste commissie (die voor juridische en constitutioneele kwesties) is Motta (Zwitserland); van de tweede commissie (die voor economische en financieele kwesties) Carton de Wiart (België); van de vierde commissie (die voor het financieele beheer van den Volkenbond en de reorganisatie van het secretariaat) Votisch (Joego-Slavië); presidente van de vijfde commissie (die voor sociale aangelegenheden) is mej. Hesselgren (Zweden); president van de zesde commissie (politiek) prof. Madariaga (Spanje).
De derde commissie, die voor de ontwapening, is ook dit jaar niet samengesteld in verband met de ontwapeningsconferentie.
Bij geheime stemming werden tot vice-presidenten gekozen: v. Neurath met 40 stemmen, Daladier met 42 stemmen, Sir John Simon met 43 stemmen, de chef de cabinet van Mussolini baron Aloisi met 44 stemmen; de vertegenwoordigers van Mexico, Castillo Najera, en van Perzië, Foroughi, behaalden ieder 39 stemmen.
Met 30 van de 53 uitgebrachte stemmen koos de Volkenbonds-Assemblée den Zuid-Afrikaanschen gedelegeerde Charles Te Water, hooge commissaris der Zuid-Afrikaansche Unie te Londen, tot president van de 14de Assemblée. **(Zie rubriek: Volkenbond.)**

G. **MEVROUW E. DE BOER—VAN RIJK. — Zestigjarig tooneeljubileum.** — Op 25 Sept. '33 vierde de populaire tooneelspeelster Mevr. E. de Boer—van Rijk haar 60-jarig tooneeljubileum in den Amsterdamschen Stadsschouwburg met een speciaal voor deze gelegenheid geschreven stuk van den tooneelspeler Jaap van der Poll „Levensavond".
Uit de verschillende huldigingen, ook van officieele zijde, die haar dien avond zijn gebracht, bleek wel duidelijk, hoe populair deze actrice bij alle lagen der bevolking is. **(Vorig bericht en photo 917 B.)**

H. **DUITSCHLAND. — Wet tot bescherming van den uitvoer.** — De Rijksregeering heeft besloten een wet af te kondigen omtrent de handelspolitiek.
Volgens deze wet wordt de invoer beperkt uit landen, die eveneens den invoer van Duitsche goederen aan banden leggen. Een uitzondering wordt gemaakt voor den invoer uit die landen, die beperking van den invoer van Duitsche goederen hebben vastgesteld, welke in de bestaande handelsverdragen en overeenkomsten is voorbehouden.
Bij het vaststellen van de in te voeren hoeveelheid uit een land, moet worden overwogen, of de invoer van Duitsche goederen ongunstiger wordt behandeld dan die uit een ander land. De desbetreffende regeeringsinstanties worden gemachtigd den invoer zoo noodig te beperken.
De wet treedt in werking op den dag volgende op dien, waarop zij is afgekondigd.
De regeering kenmerkt de wet als een middel tot verdediging op het gebied der handelspolitiek. In den laatsten tijd heeft een steeds grooter aantal landen gemeend den invoer te moeten beperken. Dit bedreigt vooral Duitschland met zijn groote uitvoerbelangen. De nieuwe wet schept nu de mogelijkheid, invoerbeperking in het buitenland met gelijke maatregelen te beantwoorden. **(Zie rubriek: In- en Uitvoer; vorig bericht Invoer 747 B.)**

I. **NEDERLAND. — Staatsfinanciën.** —
In plaats van het normale accres vertoonde de opbrengst der gemeentefondsbelasting schrikbarende dalingen. De regeering was daarom genoodzaakt, voor het begrootingsjaar 1933-34 de indiening te bevorderen van een wetsontwerp tot versterking der inkomsten van het gemeentefonds, welk ontwerp de instemming der Staten-Generaal heeft verworven.
Niettegenstaande deze middelenversterking vertoonde de Fondsbegrooting voor het jaar 1933-34 een nadeelig slot van *f* 15.231.310, hetwelk ten laste van de Rijksbegrooting voor twee-derde gedeelten voor het dienstjaar 1933 en voor het restant voor het dienstjaar 1934 moest worden gedekt.
Ter toelichting van het wetsontwerp tot vermindering van de uitkeering aan de gemeenten uit het Fonds, schrijft de minister o.m.: de met stelligheid te verwachten verdere daling in de opbrengst der middelen van het gemeentefonds eenerzijds en de stijging der uitgaven wegens het bevolkingsaccres anderzijds zullen veroorzaken, dat — indien daartegen geen maatregelen zouden worden getroffen — het tekort voor de dienstjaren 1934-35 en 1935-36 nog aanmerkelijk zal stijgen.
Aan dezen toestand zal in het jaar 1936-37 een einde komen. Met dat jaar vangt de tweede vijfjarige periode aan. Het Rijk zal over het jaar 1936-37 geen tekort in het Fonds hebben bij te passen en het tekort over de volgende vier jaren zal naar menschelijke berekening binnen zeer enge grenzen beperkt blijven.
De begrooting van het Gemeentefonds wijst voor het dienstjaar 1934-35 een nadeelig slot aan van *f* 24.685.777, dat ten laste der Rijksbegrooting zou moeten komen. In aanmerking nemende, dat het nadeelig saldoslot 1933-34 *f* 15.231.310 zal bedragen, zou dus voor het jaar 1934-35 een bedrag van rond *f* 9.500.000 méér uit de algemeene Rijksmiddelen moeten worden bijgepast dan voor het jaar 1933-34 zal moeten plaats hebben.
De regeering acht het noodzakelijk, dat, in afwachting van eventueel nader voor volgende jaren te treffen maatregelen, de

Rijksbegrooting voor 1934 van een deel van dien last wordt ontheven door op de uitkeeringen aan de gemeenten, ten laste van het Fonds, in het jaar 1934-35 een zoodanige korting toe te passen, dat het bedrag van het nadeelig saldoslot voor 1934-35 wordt teruggebracht tot ongeveer de helft van het tekort van 24.6 millioen.
Daarvoor is noodig een korting op de uitkeering aan de gemeenten tot ongeveer 13 millioen. Het Rijksbudget voor 1934 verkrijgt dan een verlichting van lasten ter zake van bijpassing van het nadeelig slot 1934-35 ten beloope van ƒ 13.000.000, zijnde ƒ 8.666.666, terwijl dit budget wordt verzwaard ten gevolge van de intrekking van de Kortingswet 1932, met ƒ 400.000, zijnde ƒ 266.666, zoodat de uiteindelijke verlichting voor het Rijksbudget, voortvloeiende uit dit wetsontwerp, per resto ƒ 8.400.000 zal beloopen, welke laatste uitgavenvermindering in het dekkingsplan der Rijksbegrooting 1934 is opgenomen.
Het verdient aanbeveling een kortingsregeling te treffen, welke met de uiteenloopende draagkracht der gemeenten rekening houdt.
Zij meent, dat als maatstaf voor de draagkracht der gemeenten moet worden genomen de belastingcapaciteit, gemeten naar de opbrengst van de belangrijkste algemeen geheven plaatselijke belastingen, bij heffing tot het wettelijk maximum, waaraan verder is toe te voegen de Rijksuitkeering van ¾ gedeelte van de hoofdsom der grondbelasting.
Voorts kunnen naar de meening van de regeering voor de vergelijking van de draagkracht der gemeenten niet worden uitgeschakeld de winsten van bepaalde productiebedrijven, welke in vele gemeenten ten gevolge van de hoogte, waartoe zij worden opgevoerd, als verteringsbelasting voor een belangrijk deel de plaats innemen van andere belastingen.
Vrijgesteld zijn de gemeenten, waarvan de draagkracht, gerekend per inwoner, minder dan 30% beloopt van de draagkracht, gerekend per inwoner, van alle gemeenten des Rijks.
Tegelijk met de invoering van deze regeling zal worden overgegaan tot intrekking der wet betreffende de tijdelijke korting op de uitkeeringen uit het gemeentefonds.
(Vor. ber. Begrooting 1934: 976 C.; Staatsfin. 937 G.)

27 SEPTEMBER 1933

A. **NEDERLAND. — Staten-Generaal. - Nieuwe Kamerleden.** — In de op 25 Sept. '33 gehouden zitting van het Centraal Stembureau voor de verkiezing van de leden der Eerste Kamer is in de vacature, ontstaan door het bedanken van den heer Koster, tot lid van deze Kamer benoemd verklaard mr. H. J. Knottenbelt te 's-Gravenhage, thans lid der Tweede Kamer.
Opvolger van den heer Knottenbelt in de Tweede Kamer is mr. W. C. Wendelaar, burgemeester van Alkmaar. **(Vorig bericht blz. 870 I.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verhooging tabaksaccijns.** — Ingediend is een wetsvoorstel, waarbij de accijns voor sigaren en rook- en pruimtabak, voor snuif en voor cigaretten wordt verhoogd; voor sigaren en gekorven tabak tot 22½% en voor cigaretten tot 37½% van den kleinhandelsprijs.
Bij de raming van de opbrengst is uitgegaan van de volgende gegevens. Gedurende het jaar 1932 zijn uitgegeven zegels tot een accijnsbedrag van ƒ 24.726.318. Hierbij moet gevoegd worden voor opcentenzegels ƒ 30.174.051.
De verhoogde accijns over een vol jaar berekend zou een hoogere opbrengst kunnen leveren van ƒ 14.000.000.
Er echter rekening mede houdende dat de verhoogde accijns niet dadelijk bij het in werking treden van de wet zal drukken op de tabaksfabrikaten, die bereids in het vrije verkeer zijn gebracht, en dat de als gevolg van de tijdsomstandigheden bestaande neiging om rookartikelen van lageren prijs te gaan rooken, zich door de voorgestelde verhooging zal voortzetten, meent de minister, dat voor 1934 uit de verhooging een bate van niet meer dan ƒ 10.000.000 zal mogen worden verwacht.
In bedoelde verhooging is dan inbegrepen hetgeen feitelijk als omzetbelasting, resp. als bijzonder invoerrecht, van tabaksfabrikaten zou moeten worden geheven, waarvan het bedrag, becijferd over 9 maanden, op ƒ 3.500.000 is te stellen. Als tabaksaccijns als zoodanig zou dus het voorstel tot verhooging over 1934 een bate kunnen leveren van pl.m. ƒ 6.500.000.
Voor wat betreft de heffing van den verhoogden accijns op sigaren, wordt medegedeeld, dat eerst van de op 1 April 1934 nog bij debitanten in het vrije verkeer voorhanden sigaren de verhoogde accijns verschuldigd zal zijn.
Met betrekking tot rook- en pruimtabak, snuif en cigaretten is van navordering afgezien.

C. **NEDERLAND. — Algemeene Militaire Pensioenbond.** — De openbare vergadering, uitgeschreven door de afdeeling Amsterdam van den Algemeenen Militairen Pensioenbond op 23 Sept. '33 in het gebouw „De Harmonie" te Amsterdam heeft als haar meening uitgesproken:
dat een korting op de reeds verleende pensioenen een daad zoude zijn, strijdig met de desbetreffende Wetten en de daarop berustende Koninklijke Besluiten;
en heeft besloten deze motie aan den Ministerraad, den minister van Koloniën, de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, het Algemeen Bestuur en de Pers te zenden.

D. **VOLKENBOND. — Nederlandsch voorstel inzake Duitsche vluchtelingen.** — De Nederlandsche regeering heeft bij het presidium van de Volkenbondsvergadering het voorstel ingediend den Volkenbondsraad op te dragen onverwijld de kwestie der Duitsche vluchtelingen te behandelen in economisch, financieel en sociaal opzicht. De Nederlandsche regeering wijst er in een kort voorstel op, dat door de emigratie der Duitsche vluchtelingen naar Nederland een toestand is geschapen, welke zekere maatregelen vanwege den Volkenbond noodzakelijk maken.
Thans wordt overwogen of het voorstel der Nederlandsche regeering ter behandeling zal worden gegeven aan een der groote commissies van de Volkenbondsvergadering. De Nederlandsche regeering heeft reeds eenigen tijd geleden de regeeringen te Berlijn, Parijs, Brussel en Praag langs diplomatieken weg van haar voornemen op de hoogte gesteld de kwestie der Duitsche vluchtelingen in den Volkenbond ter behandeling voor te stellen. Zij heeft er evenwel met nadruk op gewezen, dat zij deze kwestie slechts van de technische zijde wil laten behandelen, onafhankelijk van alle politieke overwegingen, aangezien juist met het oog op de groote werkloosheid de Duitsche vluchtelingen voor de betreffende landen een nieuwe ernstige belasting beteekenen.

E. **RUSLAND. — Troepenconcentratie.** — De Sovjetregeering heeft thans 140.000 man troepen, die aan de Siberische grens zijn geconcentreerd, westwaarts verplaatst. De geleidelijke terugneming van Sovjettroepen uit het Verre Oosten wordt in verband gebracht met den gespannen toestand, welke tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie bestaat, evenals met den toestand in de Oekraine. **(Vor. ber. 306 G.)**

F. **NEDERLAND. — Weldadigheidszegels brachten 135.000 gulden op.** — Na verkregen goedkeuring van den minister van Binnenlandsche Zaken heeft de centrale propaganda-commissie de uitkeeringen uit de opbrengst der weldadigheidspostzegels en prentbriefkaarten voor het kind 1932/33 doen toekomen aan de vereenigingen, die daarvoor in aanmerking komen. Uitgedeeld werd:
aan 21 instellingen voor achterlijke kinderen tezamen ƒ 11.121,55;
aan 83 instellingen voor zieke en zwakke kinderen tezamen ƒ 28.241,21;
aan 239 instellingen voor verwaarloosde kinderen tezamen ƒ 88.900,55;
aan 11 instellingen voor doofstomme en gebrekkige kinderen tezamen ƒ 6.796,37.
In totaal is dus ƒ 135.059,68 uitgekeerd. Verleden jaar bedroeg het totaal der uitkeeringen ƒ 146.939,07.
(Vorig bericht blz. 751 E.)

G. **GELE KOORTS-VACCINS.** — Blijkens een mededeeling in de „Archives de l'Institut Pasteur de Tunis" worden aldaar thans twee soorten vaccin bereid tegen de gele koorts. Het eene van deze twee behoudt onder daarvoor gunstige voorwaarden zeker honderd

dagen lang zijn kracht en is dus voor vrij ver verwijderde streken bruikbaar.
De voorafgaande onderzoekingen vóór de bereiding zijn gedaan door den officier van gezondheid Laigret, die gedetacheerd is bij het instituut te Tunis en door dr. Sellards, die te Dakar met dr. Laigret nasporingen heeft gedaan met betrekking tot deze ziekte en later te Tunis met hem heeft samengewerkt. Sellards is hoogleeraar aan de Harvard-universiteit.
(Archives de l'Institut Pasteur, Tunis)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Ontwerp Couponbelasting.** — Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend tot heffing van een couponbelasting.
In de Memorie van Toelichting schrijft minister Oud, dat ten aanzien van de binnenlandsche effecten is uitgegaan van het beginsel, dat aan de belasting onderworpen zullen zijn de opbrengsten van alle effecten, uitgegeven door hier te lande gevestigde lichamen, behalve van die, welker opbrengst reeds door de Dividend- en Tantièmebelasting is getroffen. In hoofdzaak zijn dus vrijgesteld de binnenlandsche aandeelen, belast de binnenlandsche obligaties, zonder onderscheid, wie eigenaar is.
De heffing van binnenlandsche obligaties is vrij eenvoudig te regelen. Zij kan geschieden bij de bron; degene die de opbrengst (in hoofdzaak dus de obligatierente) moet uitbetalen, wordt tot schuldenaar van de belasting verklaard met het recht om de belasting af te houden bij de uitbetaling van de opbrengst aan de daarop rechthebbenden.
De opbrengst van de buitenlandsche fondsen is aan de belasting onderworpen verklaard, indien zij toekomt aan een persoon, die hier te lande woont of aan een lichaam, dat hier te lande is gevestigd. In den regel zal hij, die (als eigenaar, vruchtgebruiker of anderszins) recht heeft op de opbrengst, zijn coupons en dividendbewijzen wel verzilveren bij een bankier hier te lande, bij welke verzilvering de voldoening der belasting kan geschieden door zegeling der coupon-nota. Echter moet ook rekening worden gehouden met de mogelijkheid, dat de coupons en dividendbewijzen naar het buitenland zouden worden gezonden, ten einde die aldaar te laten innen. Daarom kan met een belastingheffing bij het verzilveren van coupons, enz. hier te lande niet worden volstaan, maar moet aan den rechthebbende op de opbrengst de verplichting worden opgelegd van het opvorderbaar worden van die opbrengst aangifte te doen, voor zoover deze niet door hem door verzilvering van de coupons, enz. hier te lande is geïnd. Deze aangifte behoeft eerst te geschieden een jaar na afloop van het jaar, waarin de coupons enz. voor invordering vatbaar zijn geworden, zoodat de bezitter van buitenlandsche effecten alle gelegenheid heeft op de normale wijze de belasting te voldoen. **(Zie rubriek: Belasting.)**

B. **RUSLAND. — Journalistieke betrekkingen met Duitschland verbroken.** — Alle Duitsche dagbladcorrespondenten te Moskou zijn uit Rusland uitgewezen en moeten binnen drie dagen het land hebben verlaten. Tegelijkertijd werden alle Sovjet-Russische correspondenten, die in Duitschland werkzaam zijn, naar Rusland teruggeroepen.
Dit telegram staat in verband met het feit, dat te Leipzig door de Duitsche autoriteiten twee Russische journalisten gevangen waren genomen, die inmiddels weer zijn vrijgelaten.

C. **PROF. DR. P. EHRENFEST OVERLEDEN.** — In het Paedologisch Instituut in de Vossiusstraat te Amsterdam heeft op 25 Sept. '33 dr. P. Ehrenfest, hoogleeraar in de theoretische natuurkunde aan de universiteit te Leiden, die zijn 16-jarigen zoon kwam bezoeken — die daar ziek lag —, in een vlaag van verstandsverbijstering een schot op den jongen gelost en zich vervolgens van het leven beroofd.
Prof. Ehrenfest was een geleerde, die onder zijn collega's in binnen- en buitenland groote vermaardheid bezat. Een zijner grootste vrienden was prof. Einstein.
Paulus Ehrenfest is geboren te Weenen in 1880. Hij bezocht daar het gymnasium en had reeds toen groote belangstelling voor de theoretische natuurkunde. Hij blonk reeds op het gymnasium uit door zijn groote begaafdheid. Na Weenen studeerde hij te Göttingen, waarna hij zich naar St. Petersburg begaf. Van 1910 tot 1911 heeft hij een werk geschreven, getiteld: Begriffliche Grundlagen der statistischen Auffassung in der Mechanik. In 1912 werd hij als opvolger van prof. Lorentz benoemd tot hoogleeraar in de theoretische natuurkunde aan de Leidsche universiteit. Hij aanvaardde dit ambt met het uitspreken van een inaugureele rede op 4 December 1912, getiteld: Lichtaetherhypothesen. Een van zijn bekendste werken uit lateren tijd is Adiabatenhypothesen.
Bij de wet van 24 Maart 1922 is prof. Ehrenfest Nederlander geworden.
Op uitnoodiging van de California Institute of Technology heeft hij in 1924 een rede gehouden. In hetzelfde jaar heeft hij op uitnoodiging van de Russische regeering deelgenomen aan het Al-Russische congres van natuurkundigen.
Prof. Ehrenfest was lid van de Koninklijke Academie van Wetenschappen. In 1927 is hij benoemd tot Korrespondierendes Mitglied der Gesellschaft der Wissenschaft te Göttingen. In 1926 is hij benoemd tot erelid van het natuurkundig genootschap te Groningen. Verder was hij lid-consultant van het Bataafsch genootschap der proefondervindelijke wijsbegeerte te Rotterdam en honorary member of the Royal Institute.

28 SEPTEMBER 1933

D. **NEDERLAND. — Contingenteering van den invoer van schoenen. - Ongewijzigde verlenging.** — In de Staatscourant is een Koninklijk besluit gepubliceerd, waarbij de contingenteering van schoenen voor den tijd van 7 maanden ongewijzigd wordt verlengd. Deze bepalingen worden van kracht 1 October 1933.
De contingenteering heeft betrekking op schoenen, laarzen en pantoffels geheel of grootendeels van leer; schoenen, laarzen en pantoffels, zonder of niet voor het grootste gedeelte van leer, caoutchouc, gomelastiek of rubber; schoenen, laarzen en pantoffels geheel of voor het grootste gedeelte van caoutchouc, gomelastiek of rubber; leestklaar schoenwerk.
(Vorig bericht blz. 888 B.)

E. **NEDERLAND. — Katholiek-democratische Partij.** — De Katholiek-democratische Partij, tot stand gekomen door fusie van den Katholiek-democratischen Bond en de R.K. Volkspartij in Nederland, heeft op 23 en 24 Sept. '33 te 's-Gravenhage haar oprichtingscongres gehouden. Prof. dr. J. A. Veraart, de leider van de nieuwe organisatie, hield daarop zijn aangekondigde rede over: De taak der Katholiek-democratische Partij. **(Vorig bericht blz. 907 A.)**

F. **DUITSCHLAND. — Contingenteering van koudbloedpaarden.** — De directie van den Landbouw deelt mede, dat blijkens bericht van den rijkslandbouwconsulent te Berlijn de Duitsche regeering besloten heeft den invoer van koudbloedpaarden te contingenteeren.
Deze contingenteering zal 1 October '33 in werking treden.
Het contingent bedraagt voor de periode van 1 Oct. 1933—30 Sept. 1934: 70 pct. van den invoer in de periode 1 Juli 1932—30 Juni 1933.
Voor Nederland beteekent dat een aantal van 1879 stuks.

G. **BELGIE. — De versterking der Oostergrens.** — De technische militaire commissie voor de versterking van de Oostergrens heeft in het departement van landsverdediging een nieuwe bijeenkomst gehouden met minister Devèze, die van zijn kant een paar dagen tevoren met koning Albert over het militaire

vraagstuk had geconfereerd. De commissie blijkt het eens te zijn geworden over het gebruik dat zal worden gemaakt van de nieuwe militaire credieten, die op de buitengewone begrooting van 1934 en 1935 zullen worden gebracht. Het totale bedrag is nog niet vastgesteld, maar men verwacht dat het ongeveer 600 à 700 millioen francs zal bereiken. Generaal Nuyten, de chef van den legerstaf, woonde deze bijeenkomst bij, wat er op zou wijzen dat, dank zij de tusschenkomst van een zeer hooggeplaatste autoriteit, het geschil tusschen den generalen staf en de generaals van de technische commissie zoo niet geheel, dan toch grootendeels is bijgelegd. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 710 A.)

A. **ZIEKTE VAN WEIL.** — Dr. A. W. J. Hoitink beschrijft in het Ned. Tijdschrift voor Geneesk. van 16 Sept. '33 een geval van de ziekte van Weil, waarvan de diagnose door het serologische onderzoek is bevestigd, waarbij de besmetting zeer waarschijnlijk heeft plaats gehad door de beschadigde huid als gevolg van de aanraking van juist gevangen visch en dus niet door baden of zwemmen.
(Ned Tijdschr. v. Geneeskunde) **(V. b. 590 C.)**

B. **NEDERLAND. — Bevolking.** — Het aantal inwoners van Nederland is blijkens mededeelingen in het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek, gedurende het eerste halfjaar van 1933 gestegen van 8.182.806 op 1 Januari 1933 tot 8.227.166 op 1 Juli 1933. De toeneming bedraagt dus 0.54 pct., hetgeen lager is dan de vermeerdering ad 0.67 pct. over het eerste halfjaar van 1932.
(V. b. Aanwas 700 E.; Bevolking Ned. 651 A.)

C. **NEDERLAND. — Studievereeniging voor luchtbescherming.** —
Als gevolg van een daartoe in breede kringen te kennen gegeven verlangen is hier te lande opgericht een Studie-vereeniging voor Luchtbescherming, welke zich ten doel stelt:
1e. bestudeering van de volkenrechtelijke beschermingsmiddelen tegen den luchtoorlog in aansluiting aan de ontwikkeling van de internationale rechtsgedachte in en door den Volkenbond.
2e. bestudeering van de middelen, welke het Nederlandsche volk meerdere bekendheid kunnen verschaffen omtrent de wijze, waarop de gevaren van luchtaanvallen kunnen worden voorkomen of beperkt.
Zij ziet in de technische ontwikkeling en de geweldige toeneming van het aantal oorlogs- en verkeersvliegtuigen een gevaar, dat in tijd van oorlog zulke ongedachte afmetingen kan aannemen, dat hiervoor in vredestijd de oogen niet mogen worden gesloten. Zij is van meening, dat het niet geoorloofd is, zich te onttrekken aan de vraag: welke is de taak, die ieder voor zich reeds thans ten opzichte van dit gevaar heeft te vervullen? Deze taak is tweeledig, berustend op de tweeërlei doelstelling. Eenerzijds is het de plicht van een ieder om te streven naar een duurzamen vrede, welke hopelijk eens kan worden verwezenlijkt, nadat de internationale rechtsgedachte verdere ontwikkeling en verbreiding heeft gevonden. Het werk van den volkenbond dient derhalve door ieder bij voortduring te worden gesteund.
Anderzijds is het de plicht van elken Nederlander kennis te nemen van en nauwgezet mede te werken aan de uitvoering der maatregelen, die zijn of worden genomen, om de gevolgen van de aanvallen uit de lucht tot de meest geringe afmetingen terug te brengen.
De veiligheid der vreedzame burgerbevolking mag niet eenzijdig worden behartigd; onverminderd het vertrouwen op een eenmaal duurzamen vrede, dienen maatregelen te worden genomen, om die burgerbevolking voor luchtgevaar te behoeden. De Nederlandsche burgerij mag niet zonder meer aan het luchtgevaar worden overgeleverd. Door zijn centrale ligging, zijn dichte bevolking, zijn talrijke strategische punten, zijn belangrijke industrieën kan Nederland bij internationale conflicten, zelfs wanneer het er niet rechtstreeks bij is betrokken, de gevolgen van een luchtoorlog ondervinden. Ieder, die eenige verantwoordelijkheid ten opzichte van de samenleving of van zijn gezin heeft te dragen, is zedelijk verplicht het vraagstuk der bescherming tegen de gevolgen van aanvallen uit de lucht bewust en met open oogen tegemoet te treden.
Een krachtige organisatie over het geheele land dient te worden opgebouwd, een groot aantal leden behoort het hier beschreven doel te steunen.
Als voorzitter van de vereeniging is opgetreden de heer P. L. de Gaay Fortman, burgemeester van Dordrecht, secretaris is de heer A. Duiker, penningmeester mr. Th. G. Donner, beiden te 's-Gravenhage.
Het adres der vereeniging is Hooistraat 7, 's-Gravenhage.
(Vorig bericht blz. 330 B.)

D. **NEDERLAND. — Graancentrale opgericht.** — Van bevoegde zijde is ons verzocht het volgende mede te deelen:
Dezer dagen is de Nederlandsche Graancentrale opgericht. De leiding van deze stichting is opgedragen aan het bestuur der Centrale Tarwe-organisatie, zoodat hierdoor alle graan-organisaties onder een en hetzelfde bestuur vereenigd zijn.
Het bestuur heeft inmiddels den directeur der tarwe- en roggecentrale, ir. C. C. C. van Stolk tot directeur der Nederlandsche Graancentrale benoemd. Door deze stichting zal onder meer worden geregeld de steun aan de in Nederland verbouwde granen voorzoover deze niet vallen onder de tarwewet of de roggesteunwet. Het ligt in de bedoeling zoo weinig mogelijk in te grijpen in de gewone wijze van verkoop van die granen. **(Vorig bericht blz. 934 C.)**

E. **JAPAN. — De moordenaars van premier Inoekai veroordeeld.** — Het hoogste gerechtshof heeft op 19 Sept. '33 de moordenaars van den voormaligen Japanschen premier Inoekai veroordeeld tot ieder 4 jaar gevangenisstraf en verbanning. Het vonnis is in de nationale kringen van Japan met groote genoegdoening ontvangen. Men verwacht de begenadiging der veroordeelden. **(Vorig bericht blz. 342 B.)**

F. **FRANKRIJK. — Opgravingen.** — De archeologen die thans bezig zijn uitgravingen te doen in de omgeving van Lyon, hebben het amphitheater ontdekt, waar de H.H. Pothinus en Blandina, de eerste Christenen van Gallië, in 177 werden gemarteld.
De H. Blandina, een jeugdige maagd, werd in een leeuwenkuil geworpen, vervolgens neergelegd op een gloeienden rooster en tenslotte onthoofd. (Le Temps)

G. **PERZIE. — Nieuw kabinet.** — Na het aftreden van de regeering Sidky Pasja is het nieuwe kabinet als volgt samengesteld:
Premier: Ali Khan Farughi; Oorlog: Gholi Khan; Buitenlandsche Zaken: Bagher Khan Kazemi; Financiën: Akbar Khan Davar; Binnenlandsche Zaken: Khan Jam; Verkeer: Khan Mansur; Justitie: Muhsin Khan Sadr; Handel: Akbar Khan Bahman; Posterijen: Mirza Dowlat Shahi; Nijverheid en Landbouw: Gholi Khan Bayat.
De minister-president heeft verklaard dat de politiek van het nieuwe kabinet dezelfde zal zijn als die van zijn voorganger, n.l. de handhaving van hartelijke buitenlandsche betrekkingen, de oprichting van verschillende fabrieken, de ontwikkeling van den landbouw en de verdeeling van land onder de boeren, de exploitatie van mijnen, wegenbouw en de verbetering van openbare gezondheid en opvoeding. Een van de eerste stappen van het nieuwe kabinet is het beëindigen van den tol-oorlog met Sovjet-Rusland.
(Vorig bericht blz. 624 D.)

H. **VEREENIGDE STATEN. — Nira. - Naleving der codes verplicht.** — De N.I.R.A. heeft op 28 Sept. '33 besloten, dat de naleving van alle arbeidscharters verplicht zal worden gesteld, ook als zij niet door de werkgevers onderteekend zijn. **(Vor. ber. blz. 953 F.)**

I. **INTERNATIONALE SAMENWERKING. — Vereenigde Staten van Europa.** — Graaf Coudenhove-Kalergi, de leider der Pan-Europa Beweging, heeft voor het orgaan dezer organisatie een artikel geschreven over „het blok der kleine staten". Hij betoogt daarin dat de twee jongste pacten, het Viermogendhedenpact en het z.g. Litwinov-pact, werden gesloten om het oorlogsgevaar te verminderen. Geen van beide echter werkt in den zin van het Pan-Europa. Terwijl het Viermogendhedenpact van Mussolini de Europeesche groote mogendheden nauwer aan Engeland bindt, bindt het pact tusschen Rusland en de Randstaten de Oost-Europeesche middel-groote en kleine staten nauwer aan Rusland. Dit pact beteekent dan ook het weder toetreden van Rusland tot het Europeesche spel van krachten, geheel in tegenstelling tot de conceptie: Pan-Europa. Aldus hebben beide pacten er toe bijgedragen om de gren-

zen van Europa op het oogenblik, waarop zij zich duidelijk begonnen af te teekenen, wederom te vervagen, hetgeen het gevaar met zich brengt van een toekomstige scheuring van Europa in een Britsche en een Russische invloedzône. (Pan-Europa) **(535 K.)**

A. **TELE-KINEMATOGRAFIE.** — A. F. Stoynowski schrijft in het „Journ. Soc. Motion Picture Engineers":
Terwijl de directe televisie nog steeds in het stadium van het experiment verkeert, is de tele-kinematografie, d.w.z. de televisie van kino-films reeds in een veel verder stadium en kan nu uitstekend als vervangingsmiddel voor de directe televisie dienst doen. De schrijver bespreekt het volgende practisch uitgewerkte procédé: de film wordt met de normale filmcamera opgenomen met een snelheid van 25 beeldjes per seconde. Vanuit de camera komt de film direct in een lichtdichte ruimte, waarin de verdere afwerking plaats vindt. Het is gelukt den tijd van ontwikkeling en fixage tot 10 seconden terug te brengen.
Na het fixeeren blaast men de vloeistofdruppeltjes weg van de film, die nog nat in actie wordt gesteld, zoodat men haar op het ontvangscherm te zien krijgt. Na aldus voor televisie te zijn gebruikt, wordt de film in een spoelinrichting gelegd en gedroogd en dan kan zij verder als gewoon filmnegatief dienst doen.
(Journ. Soc. Motion Picture Engineers) **(381 B.)**

B. **VOLKENBOND. — Redevoeringen van Sir John Simon en dr. Dollfuss.** — Op 27 Sept. '33 zijn de algemeene beschouwingen in de Volkenbondsvergadering begonnen.
Sir John Simon zeide o.a. inzake de ontwapening, dat daarin nog geen vooruitgang was te constateeren. Sir John zinspeelde aan het einde van zijn rede zelfs uitdrukkelijk op de mogelijkheid, dat op 16 October, wanneer de algemeene commissie der Ontwapeningsconferentie haar werk weer zal hervatten, de overeenstemming tusschen de groote mogendheden nog niet verkregen zou zijn.
Na Simon sprak de Oostenrijksche bondskanselier dr. Dollfuss. Hij zeide slechts, dat Oostenrijk een politieke en een economische grondwet zal krijgen in overeenstemming met de eigen behoeften van het land. Van een gelijkstelling met de Duitsche toestanden wil Dollfuss niets weten. Ieder land moet de door den tijd noodig geworden veranderingen bewerkstelligen in overeenstemming met eigen karakter en geschiedenis. Uniformiteit te willen opleggen zou in strijd zijn met de natuurwet en geheel onmogelijk. Dr. Dollfuss eindigde met de verzekering, dat Oostenrijk vaster dan ooit besloten is, zijn eigen vrijheid en onafhankelijkheid te behouden, niet slechts omdat het door de verdragen hiertoe verplicht is, doch vooral ook door den vrijen wil van de Oostenrijksche bevolking zelf. Oostenrijk, dat door Dollfuss genoemd werd „het kleine Duitsche land", wil een nuttig lid der volkerengemeenschap zijn en blijven.
(Zie rubriek: Volkenbond.)

29 SEPTEMBER 1933

C. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - Houding tegenover de Joden gewijzigd.** — Het Algemeen Handelsblad van 28 Sept. '33 meldt:
De rijksminister van Economische Zaken heeft een verordening uitgevaardigd, waarin hij doet opmerken, dat in het bedrijfsleven het maken van onderscheid tusschen arische en niet-arische of niet geheel arische firma's en dit speciaal bij het aanknoopen van commercieele betrekkingen, niet is door te voeren. Het maken van een dergelijk onderscheid met het doel niet-arische firma's te boycotten, zou noodzakelijkerwijs tot ernstige storingen van het economische herstel aanleiding geven, wat een ongunstigen invloed op de arbeidsmarkt zou oefenen.
De minister voegt er aan toe, dat zoowel volgens zijn meening als volgens die van den rijksminister van propaganda geen reden bestaat handelend op te treden tegen een firma, zoolang deze niet tegen de wettelijke bepalingen handelt of zoolang haar houding niet in strijd is met de eer van den koopman.
(Vor. ber. Anti-semitisme 897 B.)

D. **NEDERLAND. — Handel met Nederl. Oost-Indië.** — Volgens de Nederlandsche Statistiek geven wij de volgende staatjes:

UITVOER VAN NEDERLAND NAAR NEDERL.-INDIE:

	In millioenen guldens	In percenten van den totaal-uitvoer van Nederland:
1928	175	8,8
1929	172	8,7
1930	136	7,9
1931	89	6,8
1932	47	5,5
1933 eerste helft	15	4,2

UITVOER VAN INDIE NAAR NEDERLAND:

	In millioenen guldens	In percenten van den totaal-uitvoer van Indië:
1928	140	9
1929	138	9,6
1930	92	8
1931	72	9,3
1932	60	11,1
1933 eerste helft	22	11,3

(V. b. In- en Uitvoer: Nederland 970 E.; Nederl. Oost-Indië 532 D.)

E. **NEDERLAND. — Boterinvoer-contingent van België verhoogd.** — De „Libre Belgique" schrijft, dat de Belgische regeering heeft besloten het invoercontingent voor boter, dat tot dusver 600.000 K.G. per maand bedroeg, uit te breiden tot 900,000 K.G. per maand. Tegelijkertijd zal het invoerrecht van 9 frs. tot frs. 7.50 per K.G. worden verlaagd.
Deze maatregelen worden noodzakelijk geacht om te verhinderen, dat de binnenlandsche boterprijs, die den laatsten tijd een stijgende tendenz vertoont, boven 20 frs. per K.G. komt, daar in dit geval een toeneming van het margarineverbruik ten nadeele van den boterafzet te duchten zou zijn. (Libre Belg.) **(509 I.)**

F. **DUITSCHLAND. — Journalistieke betrekkingen met Rusland. - Tegen-protest.** — Duitschland heeft te Moskou geprotesteerd tegen de uitwijzing der dagblad-correspondenten, waarop de Russische minister Litwinov geantwoord heeft, dat dit een gevolg is van het optreden van Duitsche autoriteiten tegen Russische persvertegenwoordigers. De Russische regeering wil niet overgaan tot represailles en heeft daarom de Duitsche journalisten gelast het land te verlaten. **(Vorig bericht blz. 985 B.)**

G. **CULTUURPLANTEN.** — De jeugdige plantkundige professor Wawilow heeft een studie gemaakt van de vraag, welk land het land van afkomst is van de meeste cultuurplanten. Daartoe heeft hij in den loop van tien jaar 40 landen bezocht. In Abessinië heeft hij 146 soorten van de daar geteelde tarwe ontdekt. In Spanje achterhaalde hij de afstamming van haver. In Syrië vond hij den wilden vertegenwoordiger van verschillende in de Sovjet-Unie geteelde tarwesoorten. Door 1183 maïs-soorten te onderzoeken, kwam professor Wawilow tot de conclusie, dat Mexico het vaderland van de maïs is; Columbia is het land van oorsprong van de rubber.
In de Sovjet-Unie zijn slechts 2 of 3 aardappelsoorten bekend, in Peru en Chili, de landen van oorsprong van den aardappel, wel 50, waaronder zich soorten bevinden, die zonder eenigen regen gedijen, daar zij het vocht van den nevel absorbeeren.
Prof. Wawilow heeft uit alle landen monsters meegebracht en in verschillende deelen van Rusland uitgezaaid, om de mogelijkheid na te gaan nieuwe soorten planten aan te kweeken. (Prawda)
(Zie Biologie en Botanie.)

H. **AUSTRALIE. — Uitbreiding der bewapening.** — In een rede te Sydney heeft de Australische minister

van Defensie Pearce een uiteenzetting gegeven van de nieuwe Australische bewapeningsmaatregelen. In de eerste plaats zullen vier nieuwe kruisers in dienst worden gesteld, naast de uitbreiding van de marine-luchtstrijdkrachten en den bouw van vijf torpedojagers en mijnenleggers, terwijl voorts de verschillende marine-steunpunten zullen worden versterkt en eenige depots voor brandstof zullen worden aangelegd. Voorts zal het landleger versterkt worden en zal op de belangrijkste strategische punten zwaar geschut worden opgesteld. Minister Pearce deelde verder mede, dat de Australische fabrieken reeds beginnen met de productie van pantserauto's en machinegeweren en dat in de toekomst de lichte cavalerie zal worden vervangen door regimenten, die zijn uitgerust met pantserwagens. Richtsnoer voor de Australische bewapeningspolitiek blijft de samenwerking met Groot-Brittannië en Nieuw Zeeland. **(V. b. 953 G.)**

A. **VEREENIGDE STATEN. — Beperkte vlootbouw geweigerd.** — In een te Washington gepubliceerde officieele verklaring wordt gezegd: In antwoord op het door de Britsche regeering geuite denkbeeld, dat het op stapel zetten van kruisers bewapend met tienduimskanonnen, grooter dan de reeds bestaande, zou kunnen worden verdaagd gedurende de zittingen der ontwapeningsconferentie, of althans in afwachting van nieuwe besprekingen inzake qualitatieve beperkingen ten aanzien van de toekomstige oorlogsschepen, heeft de regeering der Vereenigde Staten te kennen gegeven, dat zij het niet mogelijk achtte haar reeds vertraagd vlootbouwprogram te wijzigen of het op stapel zetten van reeds geprojecteerde oorlogsschepen, welke ook, op te schorten. **(V. b. 960 D.)**

B. **NEDERLAND. — Handel met Palestina. - Comité opgericht.** — Naar wij vernemen zijn thans in kringen van handel, industrie en scheepvaart besprekingen gaande tot het vormen van een comité ter bevordering van den handel tusschen Nederland en Palestina.
Indien deze plannen zich verwezenlijken, zal dit comité tevens belast worden met de vertegenwoordiging van de „Levant-fair". Dit is de belangrijkste jaarbeurs in het nabije Oosten, welke in April 1934 te Tel-Aviv wederom voor het publiek opengesteld wordt. Naar men ons mededeelt, zijn tot nu toe de volgende heeren uitgenoodigd, om in dit Nederlandsch-Palestijnsch comité zitting te nemen: A. Asscher (firma I. J. Asscher, Amsterdam), S. van den Bergh Jr. (lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal , Wassenaar), J. J. Jonckheer (Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij, Amsterdam), J. H. Kann (bankierskantoor van Lissa & Kann N.V., 's-Gravenhage), B. H. M. Lips (N.V. Lips Brandkasten- en Slotenfabrieken te Dordrecht), Mr. A. N. Molenaar (Verbond van Nederlandsche Werkgevers, 's-Gravenhage), terwijl het in de bedoeling ligt, dat de heer E. Henny ('s-Gravenhage) als secretaris van dit comité zal fungeeren.

C. **BELGIE. — Premieleening groot 1½ milliard francs.** — De emissie van de premieleening, groot 1½ milliard francs, is belangrijk overteekend.
Op de 5% premieleening werd voor frs. 1.600.000.000 ingeschreven, terwijl voorzien was, dat de inschrijving tot 27 Oct. zou openstaan. (L'Information). **(Vor. ber. Leening 412 A.)**

D. **NEDERLAND. — Staatsfinanciën. - Begrooting voor Sociale Zaken.** — In de begrooting voor Sociale Zaken vraagt minister Slotemaker de Bruïne voor werkverschaffing *f* 21.000.000; voor steunverleening *f* 25.000.000; voor moreelen steun *f* 200.000 en als subsidie voor het Nationaal Crisis Comité *f* 750.000. Deze bedragen strekken tot vervanging van het artikel, waarop voor de eerste twee punten over 1933 *f* 3.754.580 is toegestaan. Dit bedrag blijft zeer ver beneden het benoodigde, gelijk reeds daaruit blijkt, dat bij suppletoire begrooting het artikel met *f* 42 millioen is verhoogd. Ten einde een zuiver inzicht te bevorderen van de eischen, die aan de schatkist worden gesteld, worden voor 1934 de bedragen aangevraagd, die volgens raming noodig zullen zijn.
De raming van de begrooting bedraagt voor den gewonen dienst *f* 109.164.740 en voor den kapitaaldienst nihil. **(Vor. ber. Staatsfinanciën 983 I.; Begrooting 1934: 976 C.)**

E. **UNIFICATIE VAN HET STRAFRECHT.** — De eerste commissie hield zich op 28 Sept. te Genève bezig met de bespreking van een rapport over de wenschelijkheid van een geleidelijke unificatie van het strafrecht en een nauwere samenwerking tusschen de regeeringen om de criminaliteit te voorkomen.

F. **NEDERLAND. — Begrooting 1934 en Financiën. - Radiorede van Minister mr. P. J. Oud.** — Op 28 September '33 heeft de minister van financiën, mr. P. J. Oud voor de radio een causerie gehouden over de Staatsbegrooting en de Staatsfinanciën. De minister begon met een bespreking, hoe de begrooting elk jaar tot stand komt en wijdde daarna een beschouwing aan de middelen, die reeds meerendeels in de begrooting 1934 zijn gepubliceerd. Wij memoreeren echter nog het volgende uit zijn rede:
Wij hebben in dezen tijd aan één ding voor alles behoefte, dat wij allen tezamen de handen ineen slaan om ons volk heen te loodsen door den gevaarlijken tijd, waarin wij leven. In het Kabinet hebben zich mannen van de meest uiteenloopende richting vereenigd, om zonder iets van eigen overtuiging of beginsel prijs te geven, tezamen dezen arbeid te verrichten. Het Kabinet zal zijn taak alleen kunnen vervullen, indien het zich gedragen zal weten door het bewustzijn, dat ons volk beseft, dat het zoo eenmaal moet en niet anders kan. Wie zich goed rekenschap geeft van den bestaanden toestand, zal zich matigen in zijn critiek. Hij zal begrijpen, dat de omstandigheden van het tegenwoordige nu eenmaal niet gedoogen, dat harde maatregelen achterwege worden gelaten. Hij zal ook begrijpen, dat de stuurmanskunst in onze dagen moeilijker is dan ooit, en dat protesteeren gemakkelijker is dan een beteren weg te wijzen.
Wanneer het zoo algemeen wordt ingezien, dan behoeven wij in Nederland niet te wanhopen. Dan zal ons volk de kracht hebben, om ook dezen tijd te doorstaan en dan zullen wij straks, wanneer wij weer zullen zijn aangeland op vasten bodem, al moge deze dan lager liggen dan voorheen, onzen arbeid tot verhooging van het welvaartspeil weer kunnen hervatten. **(Vor. ber. 988 D.; Begrooting 1934: 976 C.)**

G. **BELGIE. — Het Albertkanaal. - Militaire beteekenis.** — Tijdens het bezoek, op 25 Sept., door de leden der commissies van landsverdediging, openbare werken en financiën, van den Senaat, aan de werken van het Albertkanaal, in Belgisch-Limburg, gebracht, heeft een gedelegeerde van den generalen staf, commandant Geerts, uitleg verstrekt over de militaire beteekenis van dezen nieuwen waterweg. Bij de brug te Ternaaien vestigde hij de aandacht van de Senatoren op de mogelijkheid van een Duitschen inval door Nederlandsch-Limburg en het schenden van de Belgische grens bij de Maastrichter bocht. Het Albertkanaal, dat trouwens onmiddellijk na zijn voltooiing in staat van verdediging zal worden gebracht, is bestemd om een dergelijken inval onmogelijk te maken. De Senatoren bezochten ook het nieuwe fort te Eben-Emael, bij Maastricht, dat de hoeksteen van de verlenging naar het Noord-Westen toe, van de Belgische defensielinie op de Duitsche grens, moet worden. Het vuur van dit volgens de allermodernste opvattingen gebouwde fort, zal de geheele streek, zoowel naar het Noorden als naar het Zuiden en het Oosten toe, over een afstand van meer dan 20 K.M. bestrijken. (N. Rott. Crt.) **(V. b. 423 H.)**

30 SEPTEMBER 1933

A. **NEDERLAND. — Nederl. R.K. Middenstandsbond.** — Dezer dagen werd te Breda een vergadering gehouden van den Nederl. R.K. Middenstandsbond. Na het uitspreken van de openingsrede door den voorzitter, bracht mr. J. van Hellenberg Hubar, directeur van het Bondsbureau het verslag over de werkzaamheden sinds het vorige congres in 1931 uit.
Het verslag opent met een overzicht van de groote lijnen die de actie van den Nederlandschen R.K. Middenstandsbond hebben beheerscht. Behandeld worden de bevordering der publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, de vernieuwing van het beginsel- en werkprogram, het streven naar wettelijke bescherming van het kleinbedrijf en der wettelijke pensioenverzekering van kleine zelfstandigen. In de volgende paragraaf worden de crisiszorgen der organisatie belicht. Aparte paragrafen zijn gewijd aan de bemoeiingen voor de verkrijging van crisis-crediethulp en van wijziging der winkelsluitingswet.
De paragraaf middenstand, wetgever en regeering sluit met een krachtige aansporing tot betere inrichting en outillage van het Bureau Middenstand aan het Departement van Economische Zaken.
Na dit verslag, dat tot geen discussie aanleiding gaf, kwam aan de orde het beginsel- en werkprogram van den Nederlandschen R.K. Middenstandsbond, zooals dit is samengesteld door dr. J. v. Beurden. **(872 E.)**

B. **DUITSCHLAND. — Arbeid voor werklooze Nederlanders.** — De Duitsche regeering heeft zich in beginsel bereid verklaard met de Ned. Vereeniging voor Auto-Snelwegen een overeenkomst te treffen, waarbij 20 à 30.000 werklooze noodlijdende Nederlanders in West-Duitschland wonende, bij den aanleg van de hoofdaders voor snelverkeer in Duitschland te werk zouden worden gesteld. De Nederlandsche regeering overweegt thans de plannen. **(941 A.)**

C. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Opheffing van openbare scholen.** — In verband met het wetsvoorstel tot vervroegde invoering van de nieuwe leerlingenschaal en opheffing van honderden openbare scholen in ons land, hebben vanwege het comité van actie voor het openbaar onderwijs op tal van plaatsen protestvergaderingen plaats gehad.
(Vor. ber. Lager Onderwijs 933 A.)

D. **VOLKENBOND. — Dr. Goebbels' redevoering voor de Volkenbondsjournalisten.** —
De Rijksminister voor de propaganda, dr. Goebbels, heeft op 27 Sept. '33 de geheele internationale pers ontvangen. Meer dan 200 journalisten uit alle landen waren persoonlijk uitgenoodigd de bijeenkomst bij te wonen.
Goebbels verklaarde, dat het Duitsche volk met smart en ontgoocheling in de afgeloopen maanden heeft waargenomen, dat het worden van den nationaal-socialistischen staat en zijn positieve terugslag op de economische en politieke organisatie der Duitsche natie in de wereld veelal verkeerd begrip, wantrouwen en zelfs afkeuring heeft gevonden. De minister acht het derhalve zijn belangrijkste taak voor dit forum der wereldpubliciteit het „worden" van den nationaal-socialistischen staat te verduidelijken, zijn uitwerking op de practische binnen- en buitenlandsche politiek in korte trekken uiteen te zetten en op die wijze ten minste een zeker begrip te wekken, voor hetgeen zich in Duitschland heeft afgespeeld.
Dr. Goebbels verklaarde, dat de nationaal-socialistische beweging voor zij aan de macht kwam reeds lang de grootste en meest invloedrijke partij van het parlementaire Duitschland was. Zij werd legaal voor de verantwoordelijkheid geroepen en zij heeft verder legaal haar machtspositie opgebouwd.
Het overnemen van de macht geschiedde op het tijdstip der grootste werkloosheid, waarin het bolsjewisme dreigend voor de poorten van het Rijk stond en de door de wereld aanschouwde crisis van het Duitsche volk reeds geleid had tot de verscheuring van ieder nationaal verband.
Het nationaal-socialisme staat zooals iedere echte politieke beweging van den wil op het standpunt der totaliteit. Het heeft de geheele macht en de geheele verantwoordelijkheid op zich genomen. De overwinning van het veel-partijen-systeem heeft de regeering verzekerd van de volgzaamheid van het geheele volk.
De Joodsche kwestie besprekend, verklaarde dr. Goebbels: Wanneer de Duitsche regeering de behandeling der Joodsche kwestie langs wettigen weg ter hand nam, dan verkoos het daarbij de meest humane en loyale methode. Het nationaal-socialisme is van niets meer wars dan van het nemen van goedkoope wraak. Het zou niet alleen het Duitsche volk, maar de geheele wereld ten zegen strekken, wanneer de critiek op de gebeurtenissen in Duitschland zich tot het werkelijk feitelijke zou beperken en van den beginne af iedere stemmingmakende antipathie zou uitschakelen.
Ten slotte verklaarde Goebbels: Wat heeft het jonge Duitschland de wereld te bieden: Het garandeert een stabielen toestand in het binnenland met een sterk centraal bestuur, dat bereid is te onderhandelen en in staat is te onderhandelen. Het heeft bolsjewistische brandstoffen, welke geheel Europa in gevaar brachten, doen verdwijnen. De wal, welke Duitschland heeft opgebouwd tegen de anarchie, is onverwoestbaar. Dit Duitschland kan geen verdragen onderteekenen, welke niet te vervullen zijn. Verdragen evenwel, welke het onderteekent omdat zij na te komen zijn, zal het nakomen. Dit Duitschland is een eerlijke contractant in de handhaving der belangen ter wereldmarkt, indien men het het recht op zijn eer en het recht op zijn dagelijksch brood geeft.
Dr. Goebbels besloot: Duitschland is van ganscher harte bereid mede te werken aan den vrede van Europa.

1 OCTOBER 1933

E. **STRATOSFEER. — De „U.R.S.S." - Commandant Prokofief's hoogterecord.** — Op 30 Sept. '33 om 8.43 is de Russische ballon „U.R.S.S." opgestegen voor een tocht naar de stratosfeer. Na een vlucht, waarbij een hoogte van 19.000 meter werd bereikt (Piccard's record is 16.201 meter) is de ballon om 5 uur 's middags gedaald in de nabijheid van de Kolomna-fabriek op 115 K.M. afstand van Moskou. Aan boord bevonden zich drie militaire experts, onder wie commandant Prokofief, bij wien de leiding der expeditie berustte. **(Vorig bericht blz. 925 I.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid.** — De voorzitter van de American Federation of Labour, William Green, verklaarde, dat sedert Maart '33 ongeveer 2,8 millioen arbeiders weer te werk zijn gesteld. Niettemin bedraagt het aantal werkloozen in de Vereenigde Staten op het oogenblik nog ongeveer elf millioen.
In Augustus '33 waren 3½ millioen gezinnen op ondersteuning aangewezen en het is te vreezen, dat dit aantal in den komenden winter zal aangroeien tot 4½ millioen. **(Vorig bericht blz. 942 G.)**

G. **NEDERLAND. — Invoer van bloembollen e.d. in Frankrijk.** — Op 28 Sept. '33 zijn de officieele cijfers gepubliceerd van de invoercontingenten voor bloembollen, bolgewassen, hyacinthen, tulpen en dergelijke in het laatste kwartaal van 1933. In rusttoestand mogen 375.000 K.G. worden ingevoerd en als bloeiende planten niets. **(Vorig bericht blz. 643 E.)**

H. **DUITSCHLAND. — De brandstichting in het Rijksdaggebouw.** — De president van de rechtbank, dr. Bünger, ging op 29 Sept. '33 er toe over, Van der Lubbe zelf te hooren over de voornaamste kwestie, de brandstichting in den Rijksdag.
Van der Lubbe verklaarde zich bereid, directe antwoorden te geven op de vragen van den president. Als dr. Bünger hem vraagt: „Van der Lubbe, hebt ge op 27 Februari het Rijksdaggebouw in brand gestoken en bekent ge, dat ge schuldig zijt?" antwoordt Van der Lubbe: „ja". **(Vorig bericht blz. 982 B.)**

I. **JAPAN. — Vrees voor Rusland. - Legercrediet.** — In een verklaring van het Japansche ministerie van Oorlog wordt gezegd, dat Sovjet-Rusland zijn militaire voorbereidingen in het Verre Oosten uitbreidt en er o.a. een sterke luchtmacht heeft met tientallen krachtige bombardementsvliegtuigen, in staat in geval van oorlog de Japansche hoofdstad aan te vallen. In deze verklaring wordt ontkend dat Japan van plan zou zijn de in 1925 opgeheven vier legerdevisies opnieuw in het leven te roepen.
Uiteengezet wordt echter dat er groote credieten vereischt zijn om het leger te moderniseeren, teneinde Mandsjoekwo en Japan tegen een bedreiging te beschermen. **(Vorig bericht Leger 920 I.; Verhouding tot Rusland 667 A.)**

K. **NEDERLAND. — Mobilisatieslachtoffers. - Vermindering der uitkeering.** — In het Staatsblad is opgenomen een Kon. Besluit, waarbij uit overweging, dat het — met het oog op den toestand van 's Lands

financiën en daarbij lettende op de sedert ingetreden daling van den levens- en den loonstandaard — wenschelijk is over te gaan tot herziening van de bepalingen van het K. B. van 13 Januari 1932, verminderingen worden aangebracht in de geldelijke uitkeeringen aan de z.g. mobilisatie-slachtoffers.

(Vorig bericht blz. 596 B.)

2 OCTOBER 1933

A. **NEDERLAND. — Werkloosheid.** — Hieronder volgen de indexcijfers van de werkloosheid, zooals deze berekend zijn door het Centraal Bureau voor de Statistiek. Deze cijfers, weergevende het percentage werkloosheidsdagen van het aantal dagen, dat gewerkt had kunnen worden, indien geen werkloosheid ware voorgekomen, zijn in hoofdzaak berekend uit opgaven nopens georganiseerde, tegen werkloosheid verzekerde, personen; de ongeorganiseerden vallen bijna allen buiten het onderzoek.
Het totaal aantal personen, van wie de werkloosheid is nagegaan, bedroeg in Juli 1933 rond 528.000, waaronder 521.000 tegen werkloosheid verzekerden; het aantal werkloozen onder hen bedroeg rond 146.500, waaronder 145.500 verzekerden.

Bedrijfsklassen.	Indexcijfer der werkloosh. Juli '33	Juli '32	Juni '33
Aardewerkindustrie, enz.	24,2	—[1])	—[1])
Diamantindustrie	62,2	88,4	72,9
Drukkersbedrijven, enz.	16,5	14,1	16,2
Bouwbedrijven, enz.	27,0	32,5	25,0
Houtbewerking, enz.	33,6	33,7	33,0
Kleedingindustrie	15,1	14,5	10,2
Lederindustrie	16,0	16,2	10,8
Steenkolenmijnen	13,7	6,7	14,0
Metaalindustrie, scheepsbouw	33,3	35,1	34,8
Textielnijverheid	26,7	31,7	21,4
Voedings- en genotm.bedrijven	15,2	14,8	16,4
w.o. tabak- en sigarenindustrie	22,0	21,5	24,2
Visscherij	16,3	23,9	21,3
Handelsreizigers	1,7	1,1	1,8
Verkeerswezen [2])	24,2	22,7	27,0
Handels- en Kantoorbedienden	10,8	9,1	10,7
Toonkunstenaars	20,8	21,2	24,3
Overige kl. (vnl. fabrieksarb.)	21,9	22,4	20,9
Totaal	23,9	25,3	23,7
(Totaal excl. Diamantindustrie)	(23,5)	(24,7)	(23,2)
(Totaal industrie)	(25,6)	(27,9)	(24,8)

[1]) Onvolledige opgaven.
[2]) Excl. Havenarbeidersreserve.

(Vorig bericht blz. 907 B.)

B. **DUITSCHLAND. — Feest van den oogst.** — Op den Bückeberg, in het Weserdal, is op 1 October '33 de oogstgedenkdag gevierd. Rijkskanselier Hitler en minister Darré hebben in toespraken de beteekenis van den boerenstand voor het Rijk uiteengezet. Ongeveer een half millioen menschen namen aan de plechtigheid deel.

3 OCTOBER 1933

C. **AANSLAG OP DR. DOLLFUSS.** — In het Oostenrijksche Parlement te Weenen is op 3 Oct. '33 een revolveraanslag gepleegd op den Oostenrijkschen bondskanselier dr. Dollfuss, die door 2 schoten aan den arm is gewond. De 22-jarige dader, Dertil genaamd, is gearresteerd.

(Zie photo dr. Dollfuss 865 A.)

D. **JAPAN. — Eischen der Seiyoekai.** — De Seiyoekai, een der beide groote politieke partijen van Japan, heeft op 1 Oct. '33 haar jaarlijksch partijcongres gehouden. Er werden, naar V. D. meldt, eenige resoluties aangenomen, waarin wordt geëischt:
1. Een program voor de totstandbrenging van vriendschappelijke betrekkingen met de nabuurstaten;
2. Vervolmaking der maatregelen voor de landsverdediging ten einde den internationalen toestand het hoofd te kunnen bieden;
3. Industrieele reorganisatie in verband met den internationalen economischen oorlog;
4. Aanvaarding van een geheel nieuw systeem voor de credietverschaffing;
5. Hoogere prijzen voor de producten;
6. Grondige reorganisatie van het bestuursapparaat en van het onderwijs.

De voorzitter der partij eischte in zijn redevoering de herziening der vlootverdragen van Washington en van Londen en voorts de instelling van een verdedigingslinie in en op de eilanden van het zuidelijke deel van den Stillen Oceaan.

(Vorig bericht Seiyoekai 961 F.)

E. **MAASSLUIS. — Zelfstandigheid. - Ds. Johannes Fenacolius.** — Onder groote belangstelling is op 23 Sept. '33 te Maassluis een monument onthuld voor ds. Johannes Fenacolius, den grondvester van Maassluis' zelfstandigheid in 1614.
Oud-burgemeester C. P. J. Dommisse, voorzitter der commissie, stelde daarbij in het licht, wat ds. Fenacolius gedaan heeft om Maassluis tot een zelfstandige gemeente te maken.
Hierna onthulde mevr. Dommisse het monument.
Burgemeester Schwartz aanvaardde het monument namens het gemeentebestuur. Hij oordeelde het nu een geschikt moment om dit gedenkteeken te stichten, omdat thans, in dit moeilijke tijdsgewricht, vele aanslagen op de zelfstandigheid der gemeenten worden gedaan, vooral op plaatsen als Maassluis.
Vervolgens hield dr. C. Veltenaar een historische beschouwing over den grondvester van de zelfstandigheid van Maassluis.
De vervaardiger, de heer G. Keuzenkamp uit Den Haag, was mede aanwezig.
Ds. Johannes Fenacolius was niet alleen theoloog, historicus en letterkundige maar ook een buitengewoon bekwaam bestuursman, die voor het College der Visscherij en de Overheidszaken open oog en hart had.

F. **MAX REINHARDT.** — Max Reinhardt (Goldmann) de bekende Duitsche regisseur, sinds eenigen tijd te Weenen gevestigd, komt met zijn ensemble naar ons land om in den Stadsschouwburg te Amsterdam eenige voorstellingen te geven.

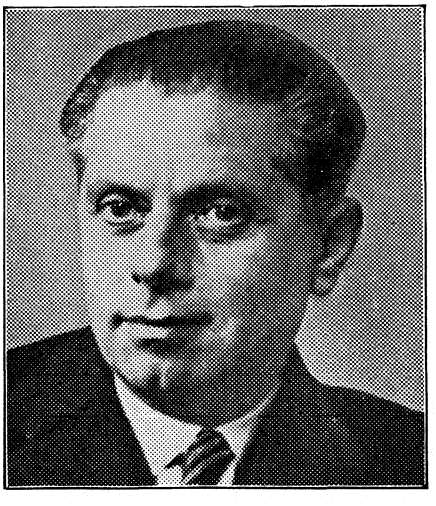

Max Reinhardt.

Zijn Shakespeare-vertooningen — hij bracht er in den loop der jaren twee-en-twintig — zijn wereldberoemd.

A. **WERKLOOSHEID. — Langzame daling.** — Het Internationaal Arbeidsbureau publiceert een rapport over de internationale werkloosheid.
De statistische gegevens uit de verschillende landen toonen aan, dat in de maanden Augustus en September 1933 de reeds in het eerste halfjaar ingetreden verbetering voortduurde. Vergeleken met 1932 wordt een vermindering der werkloosheid vastgesteld in Australië, België, Canada, Chili, Denemarken, Duitschland, Frankrijk, Engeland, Ierland, Italië, Portugal en Roemenië. De werkloosheid in Oostenrijk, Bulgarije, Tsjecho-Slowakije en Joego-Slavië is, vergeleken met het vorige jaar, toegenomen. De cijfers voor Nederland, Zwitserland en Zweden geven weinig verandering te zien. **(Vor. ber. blz. 856 G.)**

B. **AUSTRALIE. — Wol.** — Het wolseizoen 1932—1933 heeft voor Australië een nieuw record gevestigd wat de productie betreft.
De prijzen waren echter weder onvoldoende om de productiekosten te dekken. In de vier laatste seizoenen zijn in totaal 10.675.145 balen verkocht tegen een gemiddelde opbrengst per jaar van £ 31.195.844, terwijl de opbrengst gedurende de drie voorafgaande seizoenjaren gemiddeld £ 57.603.000 per jaar bedroeg. De gemiddelde prijs bedroeg in de genoemde perioden resp. £ 23.1.3 en £ 11.13.9, hetgeen een daling beteekent met £ 11.7.6 per baal.
Hier volgt een overzicht van het aantal verkochte balen, de opbrengst en den gemiddelden prijs per baal vette wol.

Seizoen	Aantal verkochte balen (vette en ontvette)	Opbrengst Totaal	Gemid. per lb. vette wol
1926-'27 . . .	2.467.806	55.502.796	16.86
1927-'28 . . .	2.399.746	60.585.815	19.50
1928-'29 . . .	2.525.061	56.720.505	16.44
1929-'30 . . .	2.471.596	32.808.256	10.29
1930-'31 . . .	2.521.361	28.203.633	8.59
1931-'32 . . .	2.682.113	29.363.156	8.46
1932-'33 . . .	3.000.075	34.410.321	8.72

Voornaamste landen waarheen de Australische wol dit seizoen, vergeleken met het vorige. werd verscheept.

Land:	Seizoen 1931/32 (in balen)	1932/33 (in balen)
Ver. Koninkrijk	983.474	937.732
Japan	627.255	651.369
Frankrijk	391.117	435.505
Duitschland	274.701	387.503
België	223.417	320.142
Italië	189.207	213.962
Polen	854	21.501
Ver. Staten	33.900	19.785
Spanje	6.369	8.829
Nederland	2.531	8.414
Zwitserland	—.—	7.970
Br.-Indië	3.621	6.585
Canada	2.116	5.895
Zweden	6.674	5.267
Tsjecho-Slowakije	1.610	2.894
Alle andere landen	1.443	2.710
Totaal	2.748.289	3.036.063

(Sydney Mail) **(Vorig bericht blz. 961 E.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Contingenteering.** — In de Memorie van Antwoord aan den Volksraad inzake de crisis-uitvoer-ordonnantie wordt betoogd, dat deze ordonnantie geenszins poogt buiten voorkennis en medewerking van den Volksraad vèrgaande restrictiemaatregelen ten aanzien van rubber, kinine en andere producten toe te passen. Met restrictie, bevordering van den compensatie-handel, e.d., zijn te groote belangen gemoeid, dan dat zij eenzijdig door de regeering zouden mogen worden vastgesteld. De bedoeling van het voorstel is, den uitvoer uit het tolgebied en het vervoer binnen het tol-gebied van Ned.-Indië tijdelijk te kunnen verbieden, waarna zoodanige verbodsbepalingen, zoodra zij een meer definitief karakter gaan dragen, aan de goedkeuring van den Volksraad zullen worden onderworpen. De bestaande ordonnantie, zooals die aangaande den thee- en suikeruitvoer, zal niet bij regeeringsverordening kunnen worden gewijzigd.
In de Memorie van Antwoord wordt verder verklaard, dat de suggestie om den termijn van tien maanden voor den werkelijken duur terug te brengen tot zes maanden, wordt aangenomen. **(Vor. ber. blz. 964 E.)**

D. **SPANJE. — Kabinet-Lerroux afgetreden.** — Het Spaansche parlement heeft op 3 Oct. '33 een motie van wantrouwen in de nieuwe regeering-Lerroux aangenomen met 189 tegen 91 stemmen; de premier heeft daarop definitief besloten het ontslag der regeering aan te bieden en zich deswege naar den president begeven, die het ontslag heeft aanvaard. (El Sol)
(Vorig bericht blz. 968 F.)

E. **KANKER. — Methode Bendien.** — In het Nederl. Tijdschrift voor Geneeskunde van 1932 heeft dr. J. H. Schönfeld mededeeling gedaan van een geval van carcinoom van den endeldarm met metastases. Na gedurende vier maanden volgens de methode van dr. Bendien te zijn behandeld, was bij onderzoek bij den patiënt niets abnormaals meer te vinden. De behandeling werd daarom op 19 Nov. 1931 gestaakt.
Einde Febr. 1932 begon patiënt zich weer minder goed te gevoelen en einde April werd een nieuw kankergezwel ontdekt, dezen keer van den afdalenden tak van den dikken darm en van eenigszins anderen bouw dan het voorgaande.
Daar patiënt zich niet wilde laten opereeren, werd hij opnieuw met injecties volgens dr. Bendien behandeld, echter zonder succes.
(Ned. Tijdschr. v. Geneeskunde) **(Vor. ber. 947 C.)**

F. **BELGIE. — Taalkwestie.** — De gemeenteraad van Antwerpen heeft na een langdurig debat het voorstel van B. en W. om een van de drie stadsschouwburgen aan ondernemers te verhuren, die een Fransche operette willen opvoeren, met 20 tegen 19 stemmen verworpen. Tegen stemden alle katholieken, 2 Vlaamschnationalisten, 3 socialisten en een liberaal.
(Algemeen Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 493 C.)**

G. **RUSLAND. — Nieuwe steden.** — De laatste 5 jaar is de bevolking der Russische steden, naar het telegraaf-agentschap der Sovjet-Unie meldt, met 7½ millioen inwoners vermeerderd. Van Moermansk tot Bakoe, van Kiew tot Irkoetsk zijn in deze jaren 257 nieuwe steden met twee millioen inwoners verrezen. Aan den bouw van nieuwe steden op het gebied der Sovjet-Unie ligt de hervorming van de economische geografie des lands ten gronde.
Steden worden ook daar gebouwd, waar vroeger geen menschen woonden, n.l. in het oerwoud, in de toendra en in de woestijn. Midden op het schiereiland Kola is de stad Chibiongerak verrezen, de jongste en vreemdsoortigste stad ter wereld. In Januari 1930 woonden in deze stad slechts 200 menschen, thans reeds 37.000. Het land is zeer rijk aan zeldzame delfstoffen. Duizend kilometer verder ligt een andere nieuwe stad, Stalinsk, de hoofdstad van het Siberische industriegebied.
Ook aan de Aziatische grens zijn steden ontstaan, zooals Kemerowo met 100.000 inwoners, Leninsk, Propopjewsk, Magnitogorsk e.a. Al deze steden bezitten groote gaarkeukens, schouwburgen, bibliotheken, ziekenhuizen enz. Elke stad is van speciale beteekenis voor de industrie; zoo levert Stalingrad tractoren, Awtostroi automobielen, Nishni-Tagil spoorwegwagons.
In den Kaukasus en aan de Kaspische Zee zijn door de ontginning der petroleumbronnen vele nieuwe ste-

den ontstaan, en verder in alle gebieden, waar nieuwe industrieën of de ontginning van den bodem werkkrachten naar zich toetrokken.

A. **LUCHTVAART. — Voornaamste gebeurtenissen van 1 Juli 1933—27 Juli 1933. —**

1 Juli. Ter viering van het 20-jarig bestaan der L.V.A., maken 60 militaire Fokker-vliegtuigen een eskadervlucht boven het westelijke gedeelte van ons land. — Generaal Balbo vliegt met zijn eskader van 2 dubbel-motorige vliegbooten, de eerste étappe Orbetello-Schellingwoude, van de vlucht naar Chicago. Bij het neerkomen in het Buiten-IJ capoteert één der vliegbooten, waarbij de motorwacht Quintavalle het leven laat.

2 Juli. Balbo's eskader vliegt van Amsterdam naar Londonderry.

5 Juli. Balbo vliegt van Londonderry naar Reykjavik.

7 Juli. De wereldvlieger Mattern, die sedert zijn vertrek uit Siberië twee weken zoek was, wordt in goeden welstand bij Chukotski gevonden.

8 Juli. Capt. Geoffrey De Havilland wint op D. H. Leopard Moth de Kings Cup race.

10 Juli. Het 8 Juni '33 door Jhr. H. van Asch van Wijck gemaakte Nederlandsche hoogterecord van 9587 meter, wordt officieel erkend. — De Australiër Ulm, die 24 Juni op 3-motorige Avro Ten (licence Fokker) Sydney verliet, om in recordtijd naar Engeland te vliegen, landt te Heston, Londen. — De parachutiste Lola Schröter, die een paar honderd valschermsprongen maakte, valt te Hirschberg met een zweefvliegtuig en breekt beide beenen.

12 Juli. Balbo vliegt van Reykjavik naar Cartwright, 2400 K.M. in 12 uren. — Het echtpaar Lindbergh landt te St. Johns, New Foundland.

13 Juli.—Balbo vliegt van Cartwright naar Shediac.

14 Juli. Balbo vliegt van Shediac naar Montreal. — De Lindberghs bereiken Cartwright.

15 Juli. De zweefclub Soesterberg houdt haar eerste zweefoefeningen. — Begin van de vliegweek te Overasselt, waarbij eerste optreden van het Nederlandsche kunstvliegerteam „De vliegende Hollanders". — Balbo bereikt, komende van Montreal, met zijn 24 vliegbooten Chicago, het doel van den tocht. — Wiley Post start te New York voor een solo-recordvlucht om de wereld. — Het vliegtuig „Lituanica" start te New York voor een non-stop vlucht naar Litauen. — Het vliegtuigschip „Westfalen" van de Luft Hansa, dat tien weken op den Oceaan gestationneerd was, als steunpunt voor postvliegbooten vliegende tusschen Afrika en Zuid-Amerika, keert te Bremerhaven terug.

16 Juli. Post vliegt in 25 uur 40 min. non-stop van New York naar Berlijn. Des avonds landt hij te Koningsbergen.

17 Juli. De Litausche vliegers kapt. Darius en ltn. Girenas, die op 15 Juli '33 te New York startten, komen kort na middernacht niet ver van Berlijn, klaarblijkelijk door storm en regen tot laagvliegen genoopt, met hun vliegtuig in aanraking met de boomen. Het toestel, een Bellanca, wordt geheel vernield, de vliegers komen om het leven.

19 Juli. Het Balbo-eskader vliegt van Chicago naar New York. — Post maakt een noodlanding, zonder breuk, bij Roeklowo.

22 Juli. Te Orly starten 57 sportvliegtuigen voor de „Tour de France". — De Lindbergh's landen te Gothaab, Groenland. — De Mollisons starten op D. H. Dragon van de Pendine Sands (Carmarthenshire), Engeland, naar New York.

24 Juli. Overdracht door de bouwers, van het clubgebouw der Amsterdamsche Aero Club op Schiphol. — Post keert, kort na middernacht, te New York terug, vestigt met 7 dagen 18 uur 49 min. een nieuw record voor een vlucht om de wereld en verbetert daardoor met bijna 21 uur zijn eigen, met Gatty gevestigd record van 8 dagen 15 uur 51 min. — Het echtpaar Mollison landt kort na middernacht tengevolge van benzinegebrek te Bridgeport (Conn.). Het vliegtuig slaat bij het landen over den kop. De Mollisons worden gewond. — Men is nog altijd zonder bericht van den Duitschen vlieger Gunther Wirtschaft, die 21 Juli, op Klemm L. 26 met Siemens 13a motor, uit Thies (West Afrika) vertrok, om naar Brazilië te vliegen. — Guttsche vestigt op Sylt een nieuw Duitsch duur-zweefrecord van 16 uur 47 min.

25 Juli. Balbo's eskader verlaat New York en landt te Shediac. Twee vliegbooten maken een noodlanding.

26 Juli. Balbo vliegt van Shediac naar Shoal Harbour (New Foundland). Eén der booten maakt een noodlanding.

27 Juli. Bij het vliegfeest te Grijpskerk botst de Groningsche zweefvlieger Stoll met zijn zweefvliegtuig tegen een schuur. De vlieger bezwijkt aan zijn verwondingen. (Het Vliegveld)

(Vorige Recapitulatie 963 B.)

B. **DUITSCHLAND. — Het Duitsche juristencongres.** — Bij de opening van het Duitsche Juristencongres heeft de rijksminister van Justitie dr. Gürtner een toespraak gehouden, waarin hij o.a. zeide:

„Ook het recht moet worden gereorganiseerd. Van groot belang is het strafrecht. Het deel van het strafrecht, waarin de rechten der gemeenschap tegenover het individu in beginsel anders worden bepaald, is de bescherming van het volk tegen den gewoonte-misdadiger, die naar onze opvatting niet slechts voor een misdaad heeft te boeten, maar ook onschadelijk moet worden gemaakt.

De Rijksregeering heeft besloten, dit deel van het strafrecht reeds in het begin van 1934 in werking te doen treden. Op het gebied van de strafvordering moet principieel worden gebroken met de opvatting, dat het hier betreft een proces tusschen de twee partijen, n.l. den overtreder en het staatsgezag. Het civiele proces mag er niet toe leiden, dat de functies van het staatsgezag een speelbal in de hand van partijen wordt. Op het gebied van het handelsrecht, waarbij de hervorming van het vennootschapsrecht op den voorgrond staat, moet een einde worden gemaakt aan de ongehinderde najaging van egoïstische belangen. (Völkischer Beobachter)

C. **ECONOMISCHE WERELDCONFERENTIE. — Mededeelingen van dr. Colijn.** — Minister Colijn is naar Londen en Genève gereisd teneinde de mogelijkheid eener gedeeltelijke voortzetting der Londensche Economische Conferentie te onderzoeken. Hij is tot de conclusie gekomen, dat er op het gebied der algemeene handelspolitiek op het oogenblik geen verdere stappen gedaan kunnen worden, die uitzicht bieden op eenig succes.

Wat de overige werkzaamheden der conferentie betreft, zijn vooral de besprekingen van belang, die er gevoerd zijn over de aanpassing der productie aan de consumptie. De producten, waarover men te Londen onderhandeld heeft, zijn „zuivere" producten, n.l. suiker, wijn, koffie, cacao, steenkool, hout, koper en tin. In verband met deze onderhandelingen heeft minister Colijn in Juli schriftelijke vragen gericht tot verschillende landen, met het verzoek nog in den loop van September gegevens te willen verstrekken en hun inzichten mede te willen deelen.

Van de 22 brieven die er geschreven waren met verzoek om inlichtingen betreffende de zuivelproducten, waren er slechts drie antwoorden binnengekomen, n.l. van Zwitserland, van Letland en van Nederland.

Op de correspondentie betreffende andere producten, zooals koffie en cacao, is geen antwoord ontvangen. Er blijft dan ook niet veel anders over dan de onderzoekingen betreffende deze economie verder voort te zetten, waarbij nog opgemerkt dient te worden, dat daarbij tin kan worden uitgeschakeld, omdat er geredelijk uitzicht op bestaat, dat de hoofdproducenten binnen enkele dagen onder elkaar nog tot overeenstemming zullen komen.

De Londensche conferentie is dus, althans voorloopig, van de baan. **(Vorig bericht blz. 929 D.)**

D. **VOLKENBOND. — Duitschland en het Joodsche vraagstuk.** — In de minderhedencommissie van den Volkenbond heeft de Duitsche gedelegeerde Von Keller op 3 Oct. '33 een uiteenzetting gegeven van de Joodsche kwestie en het minderhedenvraagstuk. Hij betwistte dat de Joden in Duitschland een nationale minderheid vormen. Het betreft een rassenkwestie en het Joodsche vraagstuk kan niet met dat der minderheden verbonden worden. **(Vor. ber. blz. 984 D.; Minderheden 193 I.)**

E. **RUSLAND. — Journalistieke betrekkingen met Duitschland verbroken.** — De vertegenwoordigers der Duitsche pers zijn op 30 Sept. '33 uit Moskou vertrokken. De vertegenwoordiger van het Wolff-bureau, Baum, heeft zijn functie neergelegd en blijft als particulier te Moskou.

De vertegenwoordigers der Russische pers te Berlijn zijn naar Moskou vertrokken.

De Russische bladen „Iswestia" en „Prawda" zijn in Duitschland verboden. **(Vorig bericht blz. 987 F.)**

F. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Minister Marchant tegen het Comité van Actie.** — De minister van Onderwijs, mr. H. P. Marchant, heeft op 30 Sept. '33, bij de opening van de Ambachtsschool te Jubbega in een redevoering zijn meening gezegd over de actie, die er tegen de bezuiniging op het O. L. onderwijs wordt gevoerd. Hij verklaarde o.m.:

„In dezen tijd, nu wij midden in een economische, sociale en politieke revolutie verkeeren, heeft ons volk aan twee dingen behoefte: vooreerst moeten wij de naakte en harde werkelijkheid koelbloedig onder het

oog zien. De werkelijkheid in haar geheel. Deze voorwaarde, die moet worden vervuld om door de moeilijkheden heen te komen, is nog lang niet algemeen vervuld. Ook menschen, van wier intellect en ontwikkeling men iets anders zou hebben verwacht, schieten tekort en stellen teleur. Zelfs het feit, dat wij staan voor een ongekend tekort van bijna 200 millioen, is niet voldoende gebleken voor het wakker roepen van nuchter inzicht. Velen zijn zich van de treurige werkelijkheid nog niet bewust." **(Vor. ber. blz. 989 C.)**

A. **NEDERLAND. — Protestvergadering van den Centralen Bond van Nederl. P.T.T.-personeel.** — In verband met de door de regeering aangekondigde derde loonsverlaging hielden de afdeelingen van Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht van den Centralen Bond van Nederlandsch Post-, Telegraaf- en Telefoonpersoneel op 1 Oct. '33 een spoed-protestvergadering.
Een motie werd aangenomen, waarin de vergadering verklaarde overtuigd te zijn van de noodzaak, dat elke Nederlander naar draagkracht heeft mede te werken tot het in evenwicht brengen van de staatsontvangsten en -uitgaven. Zij vestigt er de aandacht op, dat door scherpe rationalisatie, strenge bezuiniging op de personeels-uitgaven en ingrijpende besnoeiing van de dienstvoorwaarden, het P.T.T.-bedrijf (zulks in tegenstelling met vele particuliere bedrijven) op gezonde basis rust en zelfs een batig saldo van enkele millioenen per jaar aan de schatkist afdraagt. Zij constateert, dat de regeering geen op alle Nederlanders toepasselijke vrijgezellen-belasting invoert, maar wel een extraheffing van tien procent vordert van de ongehuwde rijksambtenaren, wat geheel in strijd is met de door de regeering per radio gepropageerde gelijke verdeeling van lasten. Zij is van meening, dat de nieuwe regeeringsplannen de draagkracht van de werknemers in 's Rijks dienst met zoogenaamde vaste doch lage loonen, dusdanig zullen aantasten, dat van een redelijk bestaan vergeleken met andere arbeidende bevolkingsgroepen niet meer gesproken kan worden. Tenslotte doet zij een ernstig beroep op regeering en volksvertegenwoordiging en verzoekt dringend van de ambtenaren geen derde crisisoffer te vorderen. **(Vorig bericht blz. 595 F.)**

4 OCTOBER 1933

B. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkbond. - Proclamatie van den Rijksbisschop.** — Rijksbisschop Ludwig Muller heeft op 27 Sept. '33 een proclamatie gericht tot het evangelische kerkvolk, waarin o.a. wordt gezegd:
De evangelische kerk is in zooverre een spiegelbeeld van het Duitsche karakter als onze kerk in tegenstelling tot de geslotenheid van de Roomsche van den aanvang af leed onder heillooze versplintering. Sinds de dagen der contra-reformatie tot op den huidigen dag is deze versplintering steeds weer bejammerd door allen die onze kerk liefhadden. Vanaf heden nu begint een nieuwe historische periode. De gedachte van de samenvatting der krachten van onze kerk had reeds voor jaren geleid tot de stichting van den Duitschen evangelischen kerkbond. De nieuwe kerk heeft veelzijdige geledingen volgens den aard van het werk, maar vormt een gesloten eenheid in de totale leiding. De geheele Duitsche vrijheidsbeweging onder leiding van onzen kanselier wordt door ons gevoeld als een geschenk van God. **(Vor. ber. blz. 962 E.)**

C. **UITVINDINGEN. — Revolutie op scheepsbouwgebied.** — De heer C. J. Stoete heeft kort geleden octrooi aangevraagd voor de exploitatie van een vaartuig, dat inplaats van door een schroef zal worden voortbewogen met behulp van een door hem uitgevonden constructie. De uitvinder stelt daarbij voorop dat het vaartuig vlugger op gang zal zijn en veel grooter snelheid zal kunnen bereiken dan de scheepsbouwers van de huidige generatie zich in hun stoutste droomen hebben durven voorstellen.
Het principe, dat aan deze vinding ten grondslag ligt en waarvan de heer Stoete mededeeling heeft gedaan aan het Departement van Defensie, komt in het kort hierop neer, dat de groote weerstand van het water, welke vooral door snelvarende schepen overwonnen moet worden, alsmede het slipverlies der voortstuwingswerktuigen belangrijk wordt gereduceerd. De chef van het bureau Scheepsbouw van de IVde afdeeling A. van het Departement van Defensie, ir. G. 't Hooft, die over deze vinding aan het ministerie verslag heeft uitgebracht, zegt daarin woordelijk „dat de beginselen, waarop de vinding berust, volkomen gezond zijn en de mogelijkheid om hiernaar een onder gunstige omstandigheden practisch bruikbaar apparaat te vervaardigen geenszins uitgesloten moet worden geacht".

D. **NEDERLAND. — Contingenteering. - Invoer van ongesmolten dierlijk vet.** — De Staatscourant van 2 Oct. '33 bevatte een Kon. besluit, waarbij de contingenteering van den invoer van ongesmolten dierlijk vet ongewijzigd voor den tijd van 3 maanden (ingaande 1 October) wordt verlengd.
(Zie rubriek Contingenteering)

E. **ZWEDEN. — Opzegging arbeidsovereenkomsten.** — Op 30 Sept. '33 eindigde de opzeggingstermijn voor de collectieve arbeidsovereenkomsten voor de meeste groote en ook voor vele kleine industrieën, welke met het nieuwe jaar afloopen. In het geheel zijn hierbij ongeveer 200.000 arbeiders betrokken. De grootste industriegroep voor welke de opzeggingstermijn afgeloopen was, was de ijzer- en metaalindustrie met 73.000 arbeiders. (Svenska Dagbladet)

F. **NEDERLAND. — Herziening van de steunregeling.** — De Regeering heeft besloten om de — alleen in de vier grootste steden bestaande — z.g. franje van de steunregeling af te schaffen.
Volgens de overal elders geldende steunregeling zullen nu ook in de vier grootste steden de „uitgetrokkenen" van de werkloozenkassen (d.w.z. zij die geen reglementaire uitkeering uit die kassen meer ontvangen) na 26 weken „dubbel uitgetrokken" worden en als zoodanig *f* 12.50 per week ontvangen voor man en vrouw plus *f* 1.35 per kind.
Ter vergelijking diene, dat zij tot dusver als „uitgetrokkenen" ontvingen *f* 13.50 per week plus *f* 1.50 per kind; en bovendien nog *f* 1 voor het eerste en *f* 0.50 voor elk volgende werkende kind.
Dit betreft dus de georganiseerden. De ongeorganiseerden (niet-verzekerden) krijgen ten minste *f* 0.50 per week minder, d.w.z. als maximum *f* 12 per week.
Verder wordt voortaan in de vier grootste steden van de geheele verdienste van de vrouw 2/3 op de uitkeering in mindering gebracht, terwijl daarbij tot nog toe de eerste *f* 5 buiten beschouwing werden gelaten.
Dit is dezelfde franje, die het kabinet-Ruys de Beerenbrouck had willen laten vervallen, op welk voornemen de vorige regeering echter na het verzet in arbeiderskringen in October 1932 is teruggekomen, nadat daaromtrent van socialistische zijde ook een interpellatie in de Tweede Kamer was aangekondigd. (Nieuwe Rott. Crt.) **(Vorig bericht blz. 440 H.)**

G. **KLEINE ENTENTE. — Nauwer contact.** — De correspondent te Rome van de „Matin" schrijft dat hij nadere bijzonderheden kan mededeelen over de besprekingen van den Raad der Kleine Entente, welke onlangs te Sinaia (Roemenië) bijeen is geweest. Deze conferentie heeft succes behaald vooral op economisch gebied. Benesj, de Tsjechische minister van Buitenlandsche Zaken, zou een vijf-jaren-plan ter tafel hebben gebracht dat inhoudt een organisatie van de drie betrokken staten in een economischen raad, bestaande uit vijf leden van elken staat. Deze

raad zou zich bezig houden met de algemeene handelsbelangen van de Kleine Entente op de basis van een eenheidspolitiek. De emissie-banken van de drie landen zouden vereenigd worden.
De eerste bijeenkomst van dezen economischen raad zou 10 Maart 1934 te Praag gehouden worden en daar zou geconfereerd worden over een preferentie-systeem en over alle andere problemen, die samenhangen met de tariefsystemen, welke alle opgelost zouden moeten worden op de basis van een midden-Europeesche tarief-unie. Men zou rekening houden met toetreding van Hongarije, op deze wijze, dat Hongarije zijn landbouwproducten te zelfder tijd op de wereldmarkt zal brengen als Roemenië en Joego-Slavië. (Matin)
(Vorig bericht blz. 852 C.)

A. **CUBA. — Onlusten. - Burgeroorlog.** — Het hotel National te Havana is bij een belegering in den nacht van 2 op 3 Oct. '33 totaal verwoest en leeggeplunderd. Er zijn honderden dooden en gewonden.
Waar president San Martin is, weet men niet. De menigte heeft den voormaligen sergeant, thans kolonel Batista tot „kleinen Napoleon van Cuba" geproclameerd. **(Vorig bericht Onlusten 983 B.; Regeering 966 E.)**

B. **NEDERLAND. — Overeenstemming in de bouwbedrijven.** — Nadat de onderhandelingen inzake het collectief contract voor de bouwbedrijven niet tot een resultaat hadden geleid, hebben — aangezien het verschil zeer gering was, n.l. één cent per uur — de hoofdbesturen van den Patroonsbond voor de bouwbedrijven in Nederland en van den Nederlandschen R.K. Bond van bouwpatroons zich beraden en besloten alsnog over het verschil heen te stappen en het aanbod van de arbeidersbonden te aanvaarden.
De volgende wijzigingen en aanvullingen zullen thans, behoudens goedkeuring van de respectieve ledenvergaderingen, in de collectieve arbeidsovereenkomst worden aangebracht:
Uurloon: een verlaging zóó, dat de uurloonen in de onderscheidene klassen worden als volgt: hoofdklasse geschoolden 70 ct., geoefenden 65 ct., klasse I onderscheidenlijk 65 en 60 ct., klasse II 60 en 52 ct. en voor ongeschoolden 45 ct.; klasse IIIa onderscheidenlijk 55, 46 en 38 ct., klasse III 53, 44 en 36 ct., klasse IV 47, 37 en 32 ct., klasse V 43, 34 en 30 ct.
De contractduur is zeventien maanden, maar in September 1934 zal onder het oog worden gezien of het bestaande loon dan kan worden gehandhaafd. Wordt men het daar niet over eens, dan loopt de C.A.O. tusschentijds af.
Overige arbeidsvoorwaarden worden gewijzigd overeenkomstig de wijzigingen in het landelijk contract.
(Vorig bericht blz. 827 D.)

C. **LUCHTVAART. — Herdenking der dooden van de R-101.** — Bij de onthulling van een te Allonne in Frankrijk opgericht monument ter nagedachtenis van de drie jaar geleden bij den brand van de R-101 omgekomen Engelschen, hebben Daladier en MacDonald het woord gevoerd.
Een van de plechtigheid terugkeerend particulier vliegtuig is boven Kent neergestort.

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Zakken-industrie.** — In een hoofdartikel bespreekt de Indische Courant de mogelijkheid van het oude vraagstuk van een zakken-industrie voor Indië. Men heeft indertijd reeds proeven genomen met vele vezels. Enkele proeven zijn mislukt. Anders was het gesteld ten aanzien van de roselle, welke de grondstof levert voor de enorme Britsch-Indische industrie van „goeniezakken", door nagenoeg de gansche wereld geregeld benoodigd voor de verpakking van suiker, rijst, koffie, copra, kina, katoen, kapok e.d. De wereldafzet van dit schitterende en practische product is nog steeds reusachtig en ook Java neemt formidabele quanta geregeld af. Die roselle wordt onttrokken aan een éénjarig gewas, behoorende tot de familie der Malvaceae. Het is inheemsch in Voor-Indië en enkele regionen van tropisch Afrika. Op Java kent men twee zaad-variëteiten, de roode en de groene, met verscheidene afwijkingen.
De heer Van der Meulen, directeur van enkele ondernemingen in West-Java, hield in 1925 een voordracht te Amsterdam en brak, zeer enthousiast een lans voor dit vezelgewas. Zijn stem is echter geweest die van den roepende in de woestijn. Wij zijn nu 8 jaren verder en ook op dit punt niets gevorderd....
(Indische Courant)

E. **NEDERLAND. — Crisisgraanbesluit-1933 gewijzigd.** — Blijkens Staatsblad 495, dat op 30 Sept. '33 afgekondigd is, zijn verschillende artikelen van het Crisisgraanbesluit-1933 gewijzigd.
Art. 3 van dit besluit wordt gelezen als volgt:
De invoer van tarwe, rogge, maïs, gerst, haver, rijst, boekweit, darie (ook genaamd kafferkoren) en milletzaad, is slechts toegestaan aan een door den minister aan te wijzen crisis-organisatie.
Voorts is, blijkens het gewijzigde art. 7, de invoer van aardappelmeel, sago, tapioca, arrowroot en andere soorten zetmeel, benevens hieruit of uit de in art. 3 genoemde producten geheel of gedeeltelijk bereid meel, bloem, stijfsel, glucose, dextrine, havermout, gort, grutten, macaroni, vermicelli, biscuit, beschuit, gebak, mout, molenafvallen en bakkerij-afvallen slechts toegestaan aan een door den minister aan te wijzen crisisorganisatie.
Dit besluit trad op 2 Oct. '33 in werking.
(Vorig bericht blz. 986 D.)

F. **DUITSCHLAND. — Financiering van den export en scrips.** —
De rijksminister voor Economische Zaken heeft de richtsnoeren bekend gemaakt, welke vanaf 1 October '33 zullen gelden voor de financiering van den z.g. „zusätzlichen" export.
Tegelijk met de regeling van het gebruik van scrips wordt ook een regeling getroffen voor de verschillende Marken-soorten, in het bijzonder voor de Sperr- en Registermarken. Het systeem, hetwelk tot nu toe werd toegepast bij de betaling van den „zusätzlichen" export uit Duitschland met Sperr- en Registermarken, drukt, volgens Duitsch standpunt, de Duitsche prijzen omlaag en beteekent voor de Duitsche verkoopers een ongewenschte vertraging. Thans zullen de verschillende betalingsmethoden op een uniforme basis worden gebracht.
De rechtstreeksche betaling van Duitsche goederen met de een of andere soort geblokkeerde Marken is in de toekomst niet meer geoorloofd. Alle betalingen van „zusätzliche" leveringen zullen worden geregeld vanuit het scrip-procédé, door bemiddeling van de Conversie-kas.
De mogelijkheden voor het gebruik van Sperr- en Registermarken in het reisverkeer en bij kapitaalsbelegging op langen termijn zullen door de nieuwe bepalingen niet getroffen worden. Voorts zullen, evenals vroeger, de buitenlandsche bezitters van genoemde Mark-rekeningen de door hen zelf gekochte Duitsche goederen voor 25% der totale koopsom in Sperr- of Registermarken kunnen voldoen.
De buitenlandsche koopers van „zusätzlichen" export moeten echter hun rekeningen, waaruit zij dien „zusätzlichen" export willen betalen, laten overschrijven op de Conversie-kas.
Naar keuze van de crediteuren zal de Conversie-kas daarvoor scrips uitgeven of overeenkomstige rekeningen openen. De Duitsche export-firma's kunnen met goedkeuring door de deviezendistributie-bureaux, in ruil tegen een deel van de uit den „zusätzlichen" export ontvangen deviezen, deze scrips aankoopen of hun vorderingen uit de rekeningen bij de Conversie-kas laten vereffenen.
Van Duitsche zijde beschouwt men deze nieuwe regeling als een vereenvoudiging van het vroegere gecompliceerde betalings- en verrekenings-systeem.
Men tracht den buitenlandschen crediteur te troosten met de verzekering, dat hij bij een eventueelen verkoop van zijn scrips 25% meer ontvangt dan hij op grond van de Duitsche deviezenverordening kan verwachten, want, zoo vervolgt men, als hij inplaats van de volle 100% slechts 75% van de rentevordering krijgt, dan is dat nog een zeer aannemelijke betaling, vooral als hij bedenkt dat de in vroegere jaren vastgelegde rentevoet voor buitenlandsche leeningen — aldus de Duitsche minister — bijzonder hoog was.
In verband met de nieuwe regeling van de betaling van den Duitschen export meldt het Wolff-bureau nog het volgende betreffende de betaling van crediteuren van Duitschland in scrips:
De buitenlandsche crediteuren van Duitschland, wier rentevorderingen onder het transfermoratorium vallen, zullen 50% van de rente in deviezen en 50% in scrips met een nog niet vastgestelden vervaldatum ontvangen.
Door het gebruik maken van scrips worden de crediteuren in staat gesteld om deze scrips door bemiddeling van de Duitsche Gouddiscontobank tegen een koers te verkoopen, die niet door provisie van tusschenhandelaren verminderd wordt en die bij ca. 50% van de waarde van de scrip een zekere stabiliteit bezit. Deze scrips worden als betaling voor den aankoop van Duitsche

goederen aangenomen, zoodat de buitenlandsche importeur als gevolg van de daardoor ontstaande prijsverlaging Duitsche artikelen tegen even lage prijzen kan betrekken als goederen uit andere landen.
Voor de buitenlandsche producenten verdwijnt het gevaar van dumping, doordat evenals vroeger ook thans elke exporttransactie door de deviezen-distributiebureaux zorgvuldig wordt onderzocht en zoodoende elke ruïneuze prijs-onderbieding verhinderd wordt.
(Vor. ber. Export 983 H.; Scrips 957 F.)

A. **OOSTENRIJK. — Nationaal-Socialisten.** — Een koerier der nationaal-socialisten is door zijn onnadenkendheid oorzaak geweest van de ontdekking van een spionnagecomplot, waarbij een oud-majoor, een generaal en een journalist betrokken zijn. De koerier, die belast was met het overbrengen van een aantal belangrijke documenten, gericht aan nationaal-socialistische leiders in de grensstreek, beging de fout een herberg binnen te treden, waar talrijke Heimwehrlieden bijeen waren.
Hij werd herkend als nationaal-socialist en onmiddellijk in hechtenis genomen, waarbij de hem toevertrouwde documenten in handen vielen van de politie. Onder deze papieren bevond zich een plan van Habicht, den uitgewezen nationaal-socialistischen leider voor Oostenrijk, om een inlichtingendienst op te richten voor het verzamelen van mededeelingen over de sterkte van politietroepen aan de grens. **(894 A.)**

5 OCTOBER 1933

B. **GEESTELIJK LEVEN. — De Maronieten.** — De Maronieten zullen ongeveer ten getale van 300.000 over Syrië, Palestina, Cyprus en Egypte verspreid zijn. Het grootste deel (260.000) woont in het gebied van den Libanon. Ze zijn een vertakking in de R.-K. Kerk, orthodox van leer, onderworpen aan het geestelijk gezag van den Paus te Rome; het kenmerkend onderscheid met de Latijnsche Roomschen is, dat hun priesters mogen trouwen. Vooral den laatsten tijd breidt het aantal der Maronieten, naar men zegt, zich sterk uit, zoodat velen naar Frankrijk en vooral naar Amerika emigreeren. Wanneer ze later in welstand naar den Libanon terugkeeren, heeft vaak religieuze onverschilligheid bij hen de plaats ingenomen van de gehechtheid aan hun kerk, die ze vroeger toonden.
(Algemeen Handelsblad)

C. **VOLKENBOND. — Nieuwe leden gekozen.** — In de plenaire zitting van de Volkenbonds-assemblée op 2 Oct. '33 werden in de plaats van de drie aftredende Raadsleden (Noorwegen, Ierland en Guatemala) gekozen Denemarken met 52 stemmen, Argentinië met 49 stemmen en Australië met 47 stemmen. Deze drie mogendheden zullen dus gedurende de volgende drie jaren in den Volkenbondsraad zijn vertegenwoordigd. De machtsverhoudingen in den Raad blijven ongewijzigd. De verkiezing voor den nieuwen, vijftienden raadszetel, zal binnenkort worden gehouden.

D. **NEDERLAND. - Indische pensioenen en Weduwen- en Weezenfonds.** — Ingediend zijn twee wetsontwerpen en wel tot tijdelijke staking van de jaarlijksche uitkeeringen ten laste van de Indische geldmiddelen aan bij de wet van 25 Juli 1918 voorgeschreven pensioenfondsen voor Europeesche en Indische burgerlijke en militaire landsdienaren in Nederlandsch-Indië, en tot buitenwerkingstelling van de wet van 30 December 1905, houdende o.m. vaststelling van de bijdrage aan het weduwen- en weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. **(Vor. ber. 976 B.)**

E. **NEDERLAND. — Pootaardappelen-export naar België.** — Het secretariaat van den N.A.K. deelt naar aanleiding van een onderhoud, dat onder-voorzitter en secretaris van den N.A.K. hebben gehad met een der ambtenaren van het departement van Landbouw te Brussel over de Belgische maatregelen betreffende de pootaardappelen, het navolgende mede:
1. Alleen aan Belgische koopers kan door de Belgische regeering (contingenteeringsdienst, Wetstraat 32, Brussel) een vergunning tot invoer van pootaardappelen worden afgegeven;
2. Deze koopers zullen een bewijs moeten overleggen, dat ze in Nederland reeds een bepaalde hoeveelheid pootaardappelen, oogst 1933, hebben aangekocht;
3. Het is niet noodig een certificaat of verklaring van den N.A.K. over te leggen bij de aanvrage;
4. Er zal voortaan voor iedere zending pootaardappelen, die naar België uitgevoerd wordt, vanwege den N.A.K. een z.g. selectieverklaring worden uitgereikt, die aan den Belgischen contingenteeringsdienst zal worden gezonden. Deze zullen verkrijgbaar zijn bij de ambtenaren van den Plantenziektenkundigen Dienst. **(Vor. ber. Pootaardappelen 522 D.)**

F. **WERELDHANDEL. — Volume stijgt.** — De economische commissie der Assemblée te Genève heeft op 2 Oct. '33 het rapport besproken van den Estlandschen minister van Buitenlandsche Zaken over de economische conferentie. Hierbij trok vooral de aandacht de opmerking van den rapporteur, dat langzamerhand een verbetering in den algemeenen economischen toestand geconstateerd kan worden.
Volgens mededeeling van den directeur der financieele afdeeling van den Volkenbond, bedraagt de toeneming der industrieele productie vergeleken met het vorige jaar in de Ver. Staten 70%, in Frankrijk 22%, in Duitschland 18%, in Canada 11% en in Japan 8%. Voor het eerst sedert jaren is er een toeneming te constateeren van het volume van den wereldhandel en wel met 10% vergeleken met het vorige jaar. Ook wat aangaat de inschakeling van werkloozen in het arbeidsproces is een verbetering waar te nemen.
(Vorig bericht blz. 944 F.)

6 OCTOBER 1933

G. **LEIDEN. — Het derde eeuwfeest van de Leidsche Sterrenwacht.** — Het is driehonderd jaar geleden, dat de Leidsche sterrenwacht door Golius werd gesticht. Te dezer gelegenheid werd op 6 Oct. '33 in een plechtige zitting van den Senaat van de Leidsche Universiteit het driehonderdjarig bestaan herdacht.
Prof. dr. W. de Sitter, die sinds 1919 directeur van het observatorium is, hield na den rector-magnificus prof. mr. D. van Blom, een herdenkingsrede.

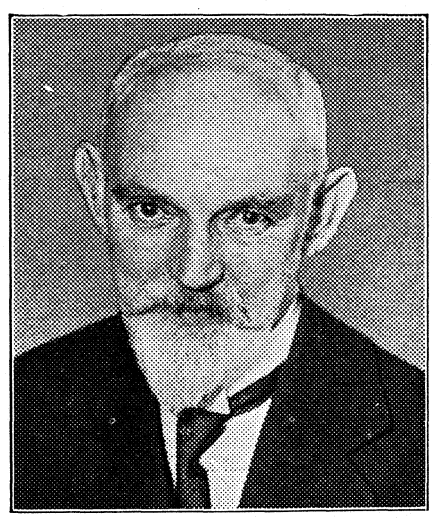

Prof. dr. W. de Sitter.

H. **VOLKENBOND. — Duitschland en het Joodsche vraagstuk.** — De onder-commissie, bestaande uit Nederland, Engeland, Italië, Frankrijk, Tsjecho-Slowakije, België, Hongarije en Zweden, van de tweede commissie der Volkenbondsvergadering, die de Nederlandsche resolutie, ingediend door onzen minister van Buitenlandsche Zaken, Jhr. de Graeff, om-

trent de Duitsche vluchtelingen nader moest bespreken, heeft de begonnen discussie ten einde gebracht en is tot algeheele overeenstemming gekomen inzake de benoeming van een hoogen commissaris.
De onder-commissie is het er bovendien over eens geworden dat het op Nederlandsch initiatief te stichten nieuwe autonome orgaan voor de Duitsche vluchtelingen zich niet alleen het lot der vluchtelingen zal hebben aan te trekken, die Duitsche staatsburgers zijn, doch ook op uit Duitschland uitgewekenen zonder nationaliteit betrekking zal hebben.
Tijdens de discussies werd door de vertegenwoordigers van Engeland, Tsjecho-Slowakije, Frankrijk e.a. scherpe critiek op de Duitsche rassentheorie uitgeoefend. **(Vorig bericht blz. 992 D.)**

A. **TSJECHO-SLOWAKIJE. - Nationaal-Socialistische partij verboden.** — Naar het W. B. uit Praag meldt is van officieele zijde het verbod gericht aan de centrale der nationaal-socialistische arbeiderspartij in Tsjecho-Slowakije, evenals aan alle plaatselijke-, districts-, gewestelijke- en landsorganisaties, verder nog actief op te treden. In de motiveering van dit verbod staat o.a. dat reeds het streven der partij om alle Duitschers te vereenigen, op zichzelf de tactiek van het geweld in zich sluit. Voorts beteekent volgens de motiveering van het verbod het streven der partij een schending van de strafwet en van de grondwet (behoud van openbare orde en rust).
Met dezelfde motiveering is ook de Duitsch-nationale partij in Tsjecho-Slowakije elke activiteit verboden.

B. **AANSLAG OP DR. DOLLFUSS. — Dader een Nationaal-Socialist.** — Volgens een officieel communiqué van de politie is op 4 October '33 de dader van den aanslag op dr. Dollfuss, Rudolf Dertil, in gewone hechtenis geplaatst.
Verder wordt in het communiqué medegedeeld, dat een reeks verklaringen, welke Dertil in het hem tot dusverre afgenomen verhoor heeft afgelegd, onjuist zijn gebleken. Dertil is lid der N.S.D.A.P. geweest en heeft op 2 Februari een voorloopige lidmaatschapskaart ontvangen. Zijn verklaring, dat hij na een half jaar weer uit de partij is getreden, wordt nog onderzocht. **(Vorig bericht blz. 990 C.)**

C. **ITALIE. — Critiek op de Duitsche rassentheorie.** — De hoofdredacteur van de Tribuna, Forges-Davanzati, betoogt in een artikel, dat de leer van een uitverkoren ras in hoofdzaak van Joodschen oorsprong is. Deze leer is echter ineengestort door de komst van Jezus, die den apostelen beval alle volken te bekeeren. Derhalve heeft de eeredienst der superioriteit van het ras geen religieuzen grondslag en behelst deze geen bovennatuurlijke waarheden. Het uiteindelijke resultaat er van moet zijn een dorre conceptie der menschheid, aan wie het mysterie van haar goddelijken oorsprong is ontnomen.
Deze leer is volstrekt irreligieus en houdt verband met ideeën, waartegen het fascisme onder leiding van den Duce zich steeds met kracht heeft verzet.
Tenslotte veroordeelt de schrijver de eugenetische principes, die thans in Duitschland zullen worden toegepast. Hij bestempelt deze principes als een typische afdwaling van het internationalisme en zij zijn volgens hem gebaseerd op opvattingen, welke het fascisme steeds van de hand heeft gewezen. (Tribuna)

D. **JHR. MR. A. C. D. DE GRAEFF OVER HITLERISME.** — De Nederlandsche minister van Buitenlandsche Zaken, jhr. De Graeff, heeft te Genève een onderhoud toegestaan aan den specialen correspondent van de „Figaro", die hem diverse vragen stelde in verband met zijn bekende voorstel omtrent Volkenbondshulp ten behoeve der Joodsche en andere uitgewekenen uit Duitschland.
Op de algemeene vraag van den correspondent, die als volgt luidde: „U heeft, Excellentie, in uw prachtige rede blijk gegeven van een zeker optimisme. Gelooft u inderdaad, dat onze oude beschaving stand kan houden tegen de omringende barbaarschheid, bolsjewisme en Hitlerisme?", antwoordde Jhr. De Graeff:
„Daarvan ben ik overtuigd. Wij moeten tegen alle funeste invloeden strijden en hen weerstaan. Het Hitler-régime bijvoorbeeld, dat ik in Duitschland niet wil beoordeelen, zou in Nederland een ware ramp zijn. Neen, het sociale en zedelijke erfdeel der gemeenschap verliest niet van den eenen op den anderen dag zijn waarde. Tijdelijke opvattingen kunnen een poos lang de eeuwige waarheden verduisteren, onttronen kunnen zij ze niet." **(Vor. ber. Jhr. de Graeff 834 A.)**

7 OCTOBER 1933

E. **NEDERLAND. — Inkrimping van den veestapel.** — Het bestuur van de Vereenigde Amsterdamsche slagers is voorstander van het verwerken van het vleesch van de 200,000 koeien, waarmee de veestapel moet worden ingekrompen, tot corned beef.
(Vor. ber. Statistiek 955 B.; Inkrimping 841 C.)

F. **APATIT.** — In de Chibinitoendra zijn enorme voorraden apatit (natuurlijke phosforzure kalksteen) gevonden. De Sovjet-regeering heeft een apatit-trust georganiseerd voor de exploitatie van deze bodemrijkdommen.
Behalve dat apatit een goede meststof, n.l. superphosfaat geeft, wordt uit apatit ook phosfor gemaakt voor de luciferindustrie. De voorraden apatit worden geschat op 500 millioen ton en op de plek waar de expeditie met haar onderzoekingen begonnen is, bevindt zich thans een stad, genaamd Chibinogorsk, met een bevolking van 45.000 menschen.
In het eerste jaar van de apatit-trust, n.l. in 1930, bedroeg de productie een waarde van 3 millioen roebel; dit jaar zal zij 30 millioen bedragen en het volgende jaar 70 millioen. Men verwacht, dat in 1936 de productie gestegen zal zijn tot een waarde van 300 millioen roebel.
In Chibinogorsk wonen in een speciaal daartoe gebouwd huis 800 ingenieurs en technici. Er zijn tien scholen met bijna 5000 leerlingen. Verder zijn er verschillende nuttige openbare instellingen en een bioscoop voor 1500 personen.

G. **NEDERLAND. — Verhooging van den accijns op sigaren.** — Dezer dagen werd te 's-Hertogenbosch een gecombineerde vergadering gehouden van het Noordelijk Verbond van Sigarenfabrikanten ter bespreking van het ingediende wetsontwerp tot verhooging van den accijns op sigaren van 10 tot 22½%.
Na uitvoerige debatten concludeerde de vergadering, dat de sigaren-industrie geen nieuwe heffing meer kan dragen, zeker niet na de op te leggen 2½% als compensatie der omzetbelasting.
Aan het bestuur werd volmacht gegeven zijn actie te richten op intrekking van het wetsontwerp, op voorlichting der Kamerleden en de actie te steunen door een beroep op de publieke opinie. Er werd besloten het volgende telegram aan den minister van Financiën te zenden:
„Vereenigde sigarenfabrikanten uit alle deelen van het land, in vergadering bijeen ter bespreking accijnsverhooging, waarschuwen tegen funeste gevolgen voor sigarenindustrie. Voorgestelde verhooging zal onontkoombaar leiden tot ontwrichting bedrijven, schade Indische tabakscultuur en werkloosheid van zeker 10.000 of meer arbeiders. Indirecte nadeelen overtreffen directe voordeelen. Verzoeken dringend conferentie." **(Vor. ber. 984 B.)**

H. **VOLKENBOND. — Duitschland en het Joodsche vraagstuk.** — Bij het minderhedendebat te Genève heeft de Fransche vertegenwoordiger, Bérenger, voorgesteld te bepalen dat alle Volkenbondsleden gehouden zijn aan hun minderheden van ras, taal of godsdienst tenminste dezelfde bescherming te verleenen die de minderhedenverdragen aan de daaronder vallende minderheden waarborgen.

Dit voorstel werd door Italië, Noorwegen en Canada niet ten volle aangenomen.
Een subcommissie, waarin twaalf staten vertegenwoordigd zijn, werd ingesteld en zal trachten de verstrekkende voorstellen der Fransche regeering tot principieele erkenning van de verplichting tot bescherming der minderheden in alle landen, in overeenstemming te brengen met het Poolsche voorstel tot uitbreiding der minderhedenverplichting en tot alle staten en verder met alle overige ingediende voorstellen. Van Duitsche zijde wijst men het Fransche voorstel als een tegen Duitschland bedoelden maatregel af. **(Vorig bericht blz. 995 H.)**

A. **RUSSISCH-JAPANSCHE VERHOUDING.** —
De Nieuwe Rotterdamsche Courant van 2 Oct. '33 schrijft:
Rusland was een jaar geleden nog vast overtuigd dat een Russisch conflict met Japan voor het Westen aanleiding zou zijn om het naar het Oosten gewende Sovjetrijk in den rug te vallen. Daarom is Rusland al zoo lang bezig geweest om zijn buren door verdragen van non-agressie tot een neutrale houding te verplichten. Sedert Polen en de kleine Entente het Duitsche gevaar zagen herleven, heeft Rusland groot succes gehad met zijn streven. Opeens vond het weer vrienden waar het heel lang als vijand was beschouwd, en waar het zelf niets anders dan doodelijke vijandschap vermoed had.
Rusland heeft nieuwe vrienden gevonden of in ieder geval de zekerheid verkregen dat het van oude vijanden voorloopig niets meer te duchten heeft, aangezien die er nu alle belang bij hebben Rusland van Duitschland los te maken. Tot geruststelling van die oude vijanden — stellig meer dan uit overwegingen van sentimenteelen aard — maakt Rusland op het oogenblik heel ostentatief een einde aan de vriendschap met Berlijn. Het doet al zijn best om naar het Westen een zoo duidelijk mogelijken toestand te scheppen. Daardoor krijgt het meer vrijheid van handelen in oostelijke richting. Of het neiging heeft daar werkelijk tot daden over te gaan lijkt nog twijfelachtig. Maar het feit dat Rusland op het oogenblik in zijn rug niets meer te duchten en onder de groote mogendheden in Europa, die gevaar kunnen opleveren, slechts vrienden heeft, moet op zich zelf reeds te Tokio indruk maken. De aanval van een Russische luchtvloot op Tokio is niet slechts een dreigmiddel waarmede de Japansche regeering een gunstige stemming wil wekken voor militaire credieten, maar een gevaar waarvoor men te Tokio reeds lang ernstig beducht is. Het is zeer wel mogelijk dat de toon van Moskou tegenover Tokio, nu het zich over zijn Europeesche buren niet meer ongerust hoeft te maken, heel wat zelfbewuster wordt. Dit zal te waarschijnlijker worden naarmate het contact der Russen met Washington verbetert.
Japan echter kan niet meer terug. Het Japansche volk verkeert in bitter moeilijke omstandigheden en is voor desperate daden rijp, als het daarvan opluchting of afleiding kan verwachten.
Heel onschuldig is het gekibbel tusschen Moskou en Tokio dus niet. Aan den anderen kant zijn beide partijen er reeds zoo aan gewoon geraakt, dat de voortzetting op zich zelf nog niet veel hoeft te beteekenen. De verandering der omstandigheden zal men er echter niet bij uit het oog moeten verliezen.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vorig bericht blz. 989 I.)**

8 OCTOBER 1933

B. **DUITSCHLAND. — Nieuwe wet op het redacteurschap.** —
De rijkspresident heeft een nieuwe verordening uitgevaardigd inzake de leiding van Duitsche kranten, tijdschriften en dergelijke.
In het vervolg zijn hiervoor verantwoordelijk de „Schriftleiter", die Duitsche staatsburgers, van Arische afstamming, niet gehuwd met een niet-Arische vrouw, ouder dan 21 jaar en voldoende opgeleid moeten zijn.
Niets mag worden opgenomen, dat niet door de „Schriftleiter" is goedgekeurd.
Zij moeten zorg dragen, dat de opgenomen artikelen overeenkomstig de waarheid en naar beste weten behandeld zijn. Zij mogen niets doorlaten, wat orde en rust van het Duitsche rijk in- of uitwendig kan storen, of rijk en weermacht verachtelijk maakt, den goeden naam van anderen schaadt of tegen de goede zeden is.
De „Schriftleiter" is verplicht zijn beroep volgens zijn geweten uit te oefenen.
Bij kranten moet een hoofd-Schriftleiter worden aangesteld, die verantwoordelijk is voor het geheel. Hij moet zorgen, dat slechts die stukken worden opgenomen, die door een „Schriftleiter" zijn opgesteld of goedgekeurd. Zijn naam en adres moeten op de krant vermeld staan. Alle „Schriftleiter" maken deel uit van het Reichsverband der Deutschen Presse.
De leider van dit verband wordt benoemd door den rijksminister van propaganda en volksvoorlichting. Het Reichsverband heeft te zorgen voor de opleiding van Schriftleiter en moet verder hun tijdelijke belangen behartigen.
Een beroeps-rechtbank voor „Schriftleiter" zal worden ingesteld, welke zal oordeelen over beroeps-misdrijven van de „Schriftleiter".
Een uitgever kan een „Schriftleiter" slechts om zijn geestesrichting ontslaan, indien deze zich niet houdt aan bovengenoemde richtsnoeren.
Indien een „Schriftleiter" zijn plichten als zoodanig niet nakomt, kan het beroeps-gerecht hem straffen met een waarschuwing, met een boete ofwel hem uit zijn ambt ontzetten. Onafhankelijk van de beroepsrechtbanken kan de minister van propaganda en volksvoorlichting een „Schriftleiter" uit dit beroep ontzetten, indien hij dit noodig oordeelt.
Degene, die zonder op de „beroepslijst" van Schriftleiter te staan toch dit beroep uitoefent, kan gestraft worden met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.
Een uitgever, die een dergelijk iemand in zijn dienst neemt als „Schriftleiter" kan gestraft worden met drie maanden gevangenisstraf.
Degene, die een „Schriftleiter" door bedreigingen tracht af te houden van zijn plicht, wordt eveneens gestraft met gevangenis of boete.
Deze wet zal op een nader door den minister van propaganda en volksvoorlichting te bepalen tijdstip in werking treden.
(Völk. Beobachter)

C. **VOLKENBOND. — Duitschland en het Joodsche vraagstuk.** — In de tweede commissie der Volkenbondsvergadering heeft de Duitsche delegatie op 7 Oct. medegedeeld, dat zij overeenkomstig de uit Berlijn ontvangen instructies tegen de resolutie inzake de vluchtelingen zal stemmen. **(Vor. ber. 996 H.)**

9 OCTOBER 1933

D. **ZWEMSPORT. — Nieuw wereldrecord van Willy den Ouden.** — Tijdens de zwemwedstrijden welke op 8 Oct. '33 in het Oostelijk Zwembad te Rotterdam zijn gehouden, heeft Willy den Ouden een met succes bekroonden aanval gedaan op het Europeesche en wereldrecord 300 meter vrijen slag.
Het wereldrecord, dat ten name stond van de Amerikaansche zwemster Helen Madison, met een tijd van 3 min. 59.5 sec., heeft Willy den Ouden met 1.5 sec. verbeterd. Haar tijd was 3 min. 58 sec. **(942 C.)**

E. **NATIONAAL-SOCIALISME. — Landdag van de N. S. B.** — Op 7 Oct. '33 heeft de N. S. B. in Utrecht haar tweeden landdag gehouden, waaraan naar schatting ruim 6000 menschen hebben deelgenomen.
Het woord werd gevoerd door een viertal sprekers: de heeren G. Vlekke, C. van Geelkerken, G. van Duijl en ir. Mussert.
Ir. Mussert wilde van de gelegenheid gebruik maken om een ernstig woord te richten tot ons geheele volk, want de strijd gaat volgens spreker, voor de geheele natie. En aan deze natie wil de N. S. B. haar krachten bewijzen, om haar te leeren, vertrouwen in de N. S. B. te stellen.
De N. S. B. zal strijden voor haar ideaal, maar, zegt hij: „Wij strijden, doch wij plegen geen terreur". Zoolang ik aan het hoofd der N. S. B. sta, sta ik er borg voor, dat geen enkele tegenstander van ons terreur te vreezen heeft.
Daarentegen zal de N. S. B. zich met alle kracht verzetten tegen terreur van rood of rose.
Met alle middelen wordt de actie tegen de N. S. B. gevoerd en het is aan het aandringen van Albarda c.s. te wijten, dat de regeering zich ten deele in deze met de bestrijders van het Nationaal-Socialisme solidair verklaart. **(Vorig bericht blz. 964 F.)**

F. **ONTWAPENING. — Minister-president Daladier over ontwapening.** — Ter gelegenheid van een maaltijd, die het congres van de Fransche sociaal-radicale partij afsloot, heeft minister-president Daladier op 8 October een rede gehouden, waaraan het volgende is ontleend.
De geheele wereld, zei Daladier, kent onze liefde voor den vrede. Wij bedreigen, noch vernederen een volk, welk ook het regeerstelsel moge zijn, hetwelk dit volk zich heeft gegeven. Daarom zijn wij vastbesloten geen nieuwe vermindering van onze strijdkrachten te gedoogen zonder een eerlijke en loyale internationale overeenkomst, die een geleidelijke ontwapening organiseert en die wordt gewaarborgd door een voortdurende en automatische contrôle.
Een vierjarige contrôle-periode, gedurende welke de verschillende legerstelsels geleidelijk moeten worden hervormd tot een leger met korten diensttijd, ontbinding van de militaire vereenigingen, verbod aan alle staten, die op het oogenblik nog vrijheid van bewapening hebben, om nieuw, zwaar oorlogsmateriaal

te maken, vernietiging, na een doeltreffend gebleken contrôle van het in de toekomst voor alle staten verboden oorlogsmateriaal, — dat zijn, zei Daladier, de voornaamste punten van een ontwapeningsvoorstel, hetwelk thans de goedkeuring heeft van Engeland, de Vereenigde Staten, Italië, Rusland en nog tal van andere landen.
Europa gaat den ondergang tegemoet, wanneer de wedloop in bewapening andermaal begint. Europa kan zeker zijn van een grondige vernietiging en van een overwinning der barbaarschheid, wanneer het opnieuw het oorlogspad opgaat.
Maar mag ik één vraag stellen. Wat wil Duitschland? In het verleden zijn alle pogingen om beide volken met elkaar te verzoenen mislukt. Niemand bestrijdt het recht van Duitschland op zijn bestaan als eigen natie. Niemand wil Duitschland vernederen. Wij hooren zijn regeering uiting geven aan haar vredeswil en, langs diplomatieken weg, aan haar wensch om mede te werken aan een toenadering tusschen beide volken. Maar waarom dan, aan gene zijde van den Rijn, het opvoeden van de jeugd tot den strijd? Waarom deze herhaalde demonstraties van in het gelid marcheerende massa's? Waarom een weigering van deze eerste étappe, die ons naar ontwapening moet brengen? Waarom de eisch thans een kostbaar oorlogsmateriaal te vervaardigen, dat toch weer moet worden vernietigd, wanneer de ontwapeningsovereenkomst is geteekend?
Wij stellen ons deze vragen. Niemand zal Frankrijk kwalijk nemen des te vastberadener aan zijn wapening te werken, daar het herhaaldelijk waarborgen heeft gegeven van zijn ontwapening en vredesliefde. Daladier besloot met een beroep op alle republikeinsche en democratische elementen van het land om gesloten achter de regeering te staan. (Le Figaro)
(Vorig bericht blz. 916 F.)

A. **SPANJE. — Kabinet.** — Na het aftreden van het kabinet Lerroux, heeft Martinez Barrios een nieuw kabinet gevormd, dat als volgt is samengesteld: Barrios: Minister-president; Rico Abello: Binnenlandsche Zaken; Sanchez Albornoz: Buitenlandsche Zaken; Iranzo: Oorlog; Gordon Ordas: Handel en Industrie; Cirillo del Rio: Landbouw; Lara: Financiën; Guerra del Rio: Openbare Werken; Py y Suner: Arbeid; Pita Romero: Marine; Asensi: Justitie; Palomo: Verkeerswezen; Barnes: Onderwijs. (El Sol) **(991 D.)**

B. **UITVINDINGEN. — Nieuw kookgas.** — Bij de door de Leunawerke te Halle ingestelde proefnemingen tot vervaardiging van synthetische benzine heeft men ook een methode gevonden tot het vervaardigen als bijproduct van propaangas, dat zeer veel warmtevermogen bezit en dat tot dusverre zeer weinig bekend was. Het is een zwak riekend, kleurloos, brandbaar gas, dat een veel hooger soortelijk gewicht heeft dan het gewone kookgas en dat onder een druk van ongeveer 10 atmosfeeren in stalen flesschen in vloeibaren vorm kan worden bewaard. Voor het gebruik wordt het dan ontspannen tot 1 atmosfeer, waarna het evenals gewoon kookgas gebruikt kan worden. Eén flesch bevat een brandwaarde van ongeveer 50 kubieke meter gewoon kookgas, hetgeen dus voldoende zou zijn voor het verbruik van een gezin in 1 tot 3 maanden.
Men meent, dat hier een mogelijkheid ligt tot gebruik van dit gas in die plaatsen, waar gewoon kookgas niet met loonende middelen naar toe kan worden geleid, vooral in landelijke streken.

C. **ONTWAPENING. — Britsch kabinet.** — Nadat de Fransche minister-president Daladier op 8 Oct. in zijn rede te Vichy het Fransche standpunt vertolkte, werd op 9 Oct. '33 na een zitting van het Britsche kabinet de Engelsche opvatting nog eens gepreciseerd. Deze wordt het treffendst gekarakteriseerd in de zinsnede: de Britsche regeering zal nimmer toestaan, dat het ontwapeningsplan wordt omgezet in een bewapenings-conventie. Engelands politiek blijft voorts: gelijkheid, mits er veiligheid heerscht; en verder, voorafgaand aan de ontwapening, een proefperiode voor het herstellen van het vertrouwen. Tenslotte wordt de nadruk gelegd op de goede harmonie, die er bestaat tusschen Engeland, Frankrijk en Italië.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 997 F.)**

D. **JAN VAN ZUTPHEN ZEVENTIG JAAR.** — Op 7 Oct. '33 heeft in de gebouwen van „Zonnestraal" te Hilversum een grootsche huldiging plaats gehad van Jan van Zutphen, ter eere van zijn 70sten verjaardag. Een lange rij van sprekers heeft het woord gevoerd, w.o. vertegenwoordigers van den A.N.D.B., den Antwerpschen Diamantbewerkersbond, van de Zonnestraal-comité's en van vereenigingen op het gebied van bestrijding der t.b.c. H.M. de Koningin-Moeder heeft in een brief, welke vergezeld ging van een gift, van haar groote erkentelijkheid voor den persoon en het werk van den jubilaris getuigd. Zijn philantropische natuur richt zich voornamelijk op het beschutten van de arme bevolking tegen de tuberculose.

E. **NEDERLAND. — 4% Nederlandsche Staatsleening 1933.** — De inschrijving op de 4% tweede Nederlandsche Staatsleening 1933 ad *f* 200 millioen, welke wordt uitgegeven tegen 99½%, zal 17 Oct. '33 worden opengesteld. **(Vorig bericht blz. 688 E.)**

10 OCTOBER 1933

F. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Henderson's opvattingen over den stand van zaken.** —
Het bureau der ontwapeningsconferentie is op 9 October '33 weer onder voorzitterschap van Henderson bijeengekomen.
Henderson hield een openingsrede, waarin hij verzekerde, dat de besprekingen, die hij in Juli en September met verschillende regeeringen gehouden heeft, volstrekt niet als mislukt mogen worden beschouwd, want ten aanzien van de meeste punten is daarbij gebleken, dat geen ernstige moeilijkheden een overeenstemming in den weg staan. Deze punten, waaromtrent een accoord betrekkelijk gemakkelijk te bereiken schijnt, zijn de volgende:

1e. het instellen van het nimmer-geweld-voorschrift op een universeelen grondslag;
2e. de aanwijzing van den aanvaller;
3e. de organisatie van het internationale toezicht;
4e. de unificatie van de Europeesche legerinrichting met inbegrip van de kwesties der geoefende reservetroepen en der koloniale strijdmachten;
5e. het toezicht op de militaire begrootingen;
6e. luchtbombardementen;
7e. de snelle schepping der permanente ontwapeningscommissie;
8e. de vlootvraagstukken.

Daarentegen schijnt Henderson de oplossing van de moeilijkheden ten aanzien van de volgende zes punten veel bezwaarlijker:

1e. de geldigheidsduur van de ontwapeningsconventie;
2e. de maximum-grootte der geoorloofd blijvende tanks en zware kanonnen;
3e. de vraag of het oorlogsmateriaal der landmacht zal vernietigd, dan wel geïnternationaliseerd worden;
4e. de fabricage en de handel in wapenen;
5e. de militaire vliegtuigen, die niet voor bombardement dienen;
6e. de sanctie tegen de schending van de conventie.

Als voorbeeld van de bestaande moeilijkheden wees Henderson op de meeningsverschillen over den duur van de conventie. Sommigen willen een vijfjarige conventie, gedurende welke periode de vernietiging van het verboden materiaal en de rechtsgelijkheid in étappes zal moeten worden verwezenlijkt. Anderen willen een achtjarige conventie, in welk geval de eerste vier jaren als een proeftijd zouden zijn te beschouwen, terwijl de overeengekomen wapeningsvermindering eerst na afloop van deze vier jaren zou voltrokken worden, indien de permanente ontwapeningscommissie over de ervaringen van de eerste vier jaren voldaan zal zijn. Wat deze permanente ontwapeningscommissie betreft, gaf Henderson in overweging, dat zij reeds zal bijeenkomen zoodra twintig staten de ontwapeningsconventie zouden hebben onderteekend, opdat aldus alle voorbereidende werk reeds door de permanente ontwapeningscommissie zal kunnen zijn verricht op het oogenblik van de in krachttreding van de conventie door een voldoende aantal ratificaties en aldus geen nieuw tijdverlies zal ontstaan. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vorig bericht blz. 998 C.)

G. **PHILIPPIJNEN. — Onafhankelijkheid. - Geen plebisciet.** — De Senaat der Philippijnen heeft op 6 Oct. '33 met 15 tegen 4 stemmen besloten geen plebisciet te houden over het voorstel van het Amerikaansche Congres inzake de onafhankelijkheid der Philippijnen. **(Vorig bericht blz. 654 C.)**

A. **VOLKENBOND. — Portugal in den Raad.** — De Volkenbondsvergadering koos op 9 Oct. '33 Portugal tot lid van den Volkenbondsraad voor den nieuwen vijftienden zetel, die bij wijze van proef drie jaar zal bestaan. Portugal kreeg 30 stemmen tegen Turkije 20. Voortaan zal de Raad dus bestaan uit tien niet-permanente en vijf permanente raadsleden, van wie Japan echter niet meer in den Raad verschijnt.

B. **AUSTRALIE. — Invoerrechten.** — Het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel ontving bericht van den Nederlandschen consul te Sydney, dat het invoerrecht voor thee in Australië met één penny, en dat voor rubber met twee pence per pond is verminderd, terwijl de primage duty voor thee is afgeschaft. Voorts wordt nog bericht, dat andere verminderingen zullen volgen.

C. **NEDERLAND. — Bond van Jonge Liberalen.** — De Bond van Jonge Liberalen vergaderde op 9 Oct. '33 te Amsterdam als inzet van de wintercampagne.
Als eerste spreker trad op ds. J. Luchies, hervormd predikant te Valthermond, die — onder den titel: „Liberalisme juist nu!" — o.a. critiek oefende, niet op fascisme in den zin van het regelmatig streven naar orde en tucht, doch tegen het fascisme in de uiting van Jodenvervolgingen en andere vrijheidsbeknotting. Wat er goed is in het fascisme, vindt spr. ook terug in andere gezagspartijen. Wel degelijk kan in het fascisme een waardevolle gedachte schuilen.
Aan de hierop volgende rede van het Tweede Kamerlid mr. G. A. Boon onder den titel: „Buitenlandsche naäperij? — Neen, Nederland wil zichzelf blijven!" — is het volgende ontleend:
Ieder land neme den staatsvorm, dien het zelf verkiest, maar Duitschland moet goed begrijpen, dat het de geheele beschaafde wereld tegen zich houdt, zoolang aan de smadelijke behandeling der kleine Joodsche minderheid geen einde is gekomen.
Het Nederlandsche Nationaal Socialisme te peilen en in zijn desiderata na te gaan, is in zooverre niet eenvoudig, omdat zij, die ons de nationale eenheid zullen brengen, zich hebben gesplitst in een groot aantal elkander op veel punten bestrijdende groepen. Maar welke groep men ook neemt, een oorspronkelijke gedachte zal men er tevergeefs zoeken. Alle denkbeelden zijn zonder variant terug te vinden bij Gottfried Feder, Strasser, Rosenberg en andere schrijvers van het Derde Rijk.
Het ergerlijkste is echter het gesol met het Oranjehuis. Is er een grootere vernedering denkbaar voor het Koningshuis dan een dictatuur? Het koningschap wordt verlaagd en vernederd tot een mascotte. Is het moeilijk te begrijpen, hoe een fiere telg van het Huis van Oranje moet staan tegenover dergelijke bewegingen?
Wij hebben een nationaal ministerie, dat het vertrouwen heeft van de groote meerderheid van het Nederlandsche volk en dat wij moeten steunen, waar wij kunnen. Vrede, vrijheid, verantwoordelijkheid en verdraagzaamheid zijn goederen, die wij ons niet zullen laten ontnemen en als de fascisten zeggen, dat hun tijd ook in Nederland zal komen, dan zegt spr. met groote zekerheid: dat oogenblik zal niét aanbreken. Waarom niet? Toen in 1918 overal revoluties uitbraken, vroeg Troelstra, waarom de revolutie aan onze grens zou ophouden. En het nuchtere antwoord luidde: omdat bij Zevenaar Nederland begint.
En als men thans vraagt, waarom het fascisme bij onze grens halt zou houden, dan zal evenzeer het antwoord luiden: omdat bij Zevenaar Nederland begint.
(Vor. ber. Liberale Staatspartij 758 A.)

D. **SPANJE. — Nieuwe regeering van Catalonië.** — President Macia heeft een nieuwe autonome regeering van Catalonië gevormd. Minister-president is Michel Santalo, oud-minister van verkeer uit het kabinet-Lerroux. **(Vorig bericht blz. 668 F.)**

E. **JAPAN. — Nederlandsch handelswaarnemerschap.** — De regeering gaat in op het aanbod van den Nederlandschen gezant te Tokio, generaal J. C. Pabst, om dit gezantschap te belasten met het handelswaarnemerschap, bij wijze van proef voor een half jaar. Na deze periode zal verder worden beslist.

F. **RUSSISCH-JAPANSCHE VERHOUDING.** — De Russische ambassadeur te Tokio heeft den Japanschen minister van Buitenlandsche Zaken een memorandum overhandigd, waarin concrete feiten worden vermeld inzake de plannen van het Japansche opperbevel met betrekking tot de uitschakeling van den Russischen invloed op den Oost-Chineeschen spoorweg. Japan wordt beschuldigd de volkomen onteigening van den spoorweg ten gunste van Mandsjoekwo te bewerken. De Russische nota eischt op scherpen toon opheldering over deze feiten.
Het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken publiceert een verklaring, waarin wordt ontkend, dat de Japansche ambassadeur in Mandsjoekwo geheime rapporten over de spoorwegkwestie naar Japan zou hebben gezonden, zooals beweerd wordt in het jongste Russische memorandum. Wat het memorandum mededeelt over den inhoud dezer rapporten wordt van Japansche zijde voor vervalscht verklaard. Het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft de in het Russische memorandum bedoelde rapporten nooit ontvangen. **(Vorig bericht blz. 997 A.)**

G. **FRANKRIJK. — Verzet der ambtenaren tegen de salarisverlaging.** — Volgens de Fransche pers kan de hangende salarisverlaging der rijksambtenaren een begrootingscrisis te weeg brengen. Ofschoon een deel der ambtenaren wel bereid is genoegen te nemen met een verlaging van hun tractement, hebben vertegenwoordigers van den ambtenarenbond, die 984.000 leden heeft, verklaard, dat zij zich tegen iedere loonsverlaging zullen verzetten.
Reeds wordt gedreigd met het afkondigen van een algemeene staking als de salarisverlaging wordt uitgevoerd. Hierdoor zou het werk in alle regeeringsdepartementen, bij de posterijen, de telefoon, en de belasting komen stil te liggen.

H. **SPANJE. — Ontbinding der Cortes.** — Martinez Barrios, de nieuwe minister-president (die minister van Binnenlandsche Zaken was in het afgetreden kabinet-Lerroux) heeft verklaard, dat de overeenstemming over de ontbinding van de Cortes en het beroep op de kiezers met algemeene stemmen werd bereikt.
De verkiezingen zullen op 19 November worden gehouden; de Cortes zou op 8 December bijeenkomen.
(Vorig bericht blz. 138 D.)

I. **NEDERLAND. — Fascisme. - Corporatieve concentratie.** — In een dezer dagen te Utrecht gehouden vergadering heeft, na korte inleiding van de heeren J. A. Baars en Jos. Mineur, prof. C. Gerretson het „Charter van het Nederlandsche Fascisme", naar de opvatting der Corporatieve Concentratie nader beschouwd.
Het fascisme is de hervormingsbeweging der Europeesche jeugd, die zich van een onherroepelijk verleden naar een nieuwe toekomst keert; haar groot élan rechtvaardigt dat reeds thans met haar eischen wordt rekening gehouden; daartoe moet zij een positief program formuleeren. Spr. volgt, bij zijn poging daartoe, de leiding die de Koningin heeft gegeven, toen zij in het Stadion het parool uitsprak: Wij willen onszelf blijven. Dit nationale is het kenmerk van het echte fascisme, dat geen dood stelsel is, maar een levende politieke gedachte. Het fascisme bedoelt de synthese van de tegenstellingen (antithesen) waarin een vorig tijdperk is vastgeloopen; die tegenstellingen zijn bij elk volk verschillend; dus moet ook bij elk volk de synthese anders zijn. De waarde van een Nederlandsch Fascisme wordt niet bepaald

door zijn congruentie met het Italiaansche stelsel, maar naar de mate waarin het de overleefde tegenstellingen, waarin het Nederlandsche staats- en maatschappij-leven is vastgeloopen, oplost.
Spr. omschrijft nu de twee grondslagen van het Nederlandsche fascisme:
1e. de staatsidee, identiek met de Oranjegedachte; onze staat is geboren uit Oranje's verzet tegen het staatsabsolutisme; met dien grondslag staat en valt hij; de machtsstaat en Oranje zijn een contradictio in terminis; hij verwerpt elk staats-absolutisme, dat, volgens spr. ten onrechte aan het fascisme inhaerent geoordeeld wordt.
2e. het christelijk volkskarakter, oorsprong van ons recht, onze zeden en idealen.

A. STERRENKUNDE. — De sterrenregen. —
Omtrent den sterrenregen in den avond van 9 October '33 ontleenen wij aan de mededeeling, die drs. A. de Sitter, zoon en assistent van prof. W. de Sitter, aan het Algemeen Handelsblad van 10 Oct. heeft gedaan, het volgende:
In de eerste plaats verdient vermelding, dat de veronderstelling, dat wij op 9 October een sterrenregen van den z.g. Leonidenzwerm gezien zouden hebben, onjuist is. Volgens de waarnemingen bestaat er bij dezen sterrenregen een periodiciteit van 33 jaar en had dit verschijnsel verleden jaar moeten plaats hebben. Verleden jaar bleef deze dichte sterrenregen echter uit.
Weliswaar liet zich deze Leoniden-zwerm ook in 1899 niet waarnemen en leek het alsof er van een vertraging sprake was toen in 1901 de frequentie plotseling weer rijker was dan andere jaren, doch de sterrenregen van 9 Oct. is zeker de Leonidenzwerm niet geweest, omdat deze alleen tusschen 13 en 17 November zichtbaar is en omdat het centrum van de meteoren zich bij een andere plaats aan den hemel bevond. Een sterrenregen heeft een eigen centrum, van waaruit bij waarnemingen vanaf de aarde de meteoren in allerlei richtingen schijnen te vallen. Dit vallen in verschillende richting is een optisch bedrog, dat door het perspectief ontstaat; de meteoren vallen in werkelijkheid evenwijdig.
De sterrenregen van 9 Oct. is, volgens de thans algemeen aanvaarde theorie, waarschijnlijk ook weer afkomstig van een staart van een komeet. Algemeen wordt in de astronomie aangenomen, dat sterrenregens meteoren zijn, afkomstig van kometen.
De meteoren beschrijven een baan rondom de zon en wanneer hun baan de aardbaan kruist en den dampkring raakt, nemen wij het verschijnsel waar, dat wij sterrenregen noemen, aldus de heer De Sitter.
Van welke komeet de meteoren van 9 Oct. afkomstig waren, kon de heer De Sitter niet zeggen. Hoogstwaarschijnlijk is het geen bekende komeet. Het centrum van den sterrenregen lag echter niet in het sterrenbeeld Leo (het kenmerkende centrum van een Leoniden-zwerm), doch in den Draak. De sterrenregen was vooral merkwaardig om de zeer groote hoeveelheid meteoren, aldus de heer De Sitter. Soms zag men ook zes en meer vallende sterren tegelijk, hetgeen een zeer bijzonder verschijnsel is. Voor het overgroote deel waren het echter geen zeer heldere meteoren en waarschijnlijk is ook de beroemde Leoniden-zwerm van 1866 in dit opzicht veel markanter geweest.
De sterrenregen van 9 Oct. is volgens den heer De Sitter te identificeeren met een heel zwak meteoorverschijnsel, dat in vorige jaren ook op 9 October is waargenomen aan dezelfde plek aan den hemel. Alleen was het verschijnsel op dezen 9den Oct. veel intensiever, want, terwijl er andere jaren gemiddeld uit dat centrum 14 meteoren per uur vielen, schat men het aantal dat dezen keer viel, op 400 per minuut.
Daardoor is deze sterrenregen even rijk geworden als de beroemde sterrenregen van 1866. De snelheid waarmede de meteoren zich ten opzichte van de aarde bewegen is naar schatting 25 K.M. per seconde, althans tusschen de 10 en 40 K.M. per seconde. De snelheid ten opzichte van de zon is naar schatting 40 tot 70 K.M. per seconde geweest. Het verschijnsel, dat men de meteoren, nadat ze schijnbaar waren uitgedoofd, in een verder punt van haar baan weer zag oplichten, is alleen toe te schrijven aan een gedeeltelijke bewolking van den hemel.

11 OCTOBER 1933

B. DUITSCHLAND. — Protest van 2000 Duitsche predikanten. —
Het te Genève gevestigde bureau van den „Weltbund der Chr. Jungemännervereine", de Young Men Christian Association, zendt een mededeeling rond, waarin een protest of verklaring van twee duizend Duitsche predikanten wordt vermeld. Dit stuk, gedateerd Berlijn, 27 September, was „namens tweeduizend geestelijken" aan de Nationale Synode te Wittenberg gericht, en luidde na een inleiding verder als volgt:
„Opdat de Kerk niet met een verborgen schuld haar weg begint, leggen wij ter wille van de waarheid en de liefde de volgende verklaring af:
„1. De wijze, waarop nieuwe ordeningen in de Kerk werden ingevoerd en toegepast, heeft over tallooze ernstige Christenen zwaren innerlijken nood gebracht. Op beslissend-gewichtige synoden heeft de tegenwoordige meerderheid aan de vertegenwoordigers der minderheid een principieele beraadslaging en het vrije woord onthouden, ook ten aanzien van die vraagstukken, welke het innerlijkste wezen der Kerk en hare taak betreffen. Het kerkelijke leven staat sedert eenige maanden onder den druk van het geweld eener kerkelijke groep. Het mag echter niet zijn, dat de Kerk van Jezus Christus onder verloochening der broederlijke liefde door de heerschappij van het geweld tot een rijk dezer wereld wordt gemaakt.
„2. Onder stilzwijgende goedkeuring van het nieuwe kerkelijke bestuur zijn op landssynoden wetten aangenomen en in werking gesteld, die met de H. Schrift en de belijdenis der Kerk in tegenspraak zijn. Hier moet in het bijzonder de „Ariër-paragraaf" genoemd worden. Wij constateeren, dat men met de invoering van zulke wetten in de landskerken op de rijkswetgeving der Duitsche Kerk vooruitgeloopen is en wij eischen van de Nat. Synode, dat zij zelf zulke wetten der landskerken, als in strijd met de belijdenis, opheft. Het mag niet zijn, dat het evangelie door menschelijke wetten begrensd of zelfs krachteloos gemaakt wordt.
„3. Het kerkelijke ambt is in hooge mate in gevaar gebracht door het feit, dat geestelijken en kerkelijke beambten vervolgd worden, omdat zij de thans in de kerk heerschende groep niet kunnen volgen. Hierdoor wordt het ambt zóódanig aan menschelijken druk onderworpen, dat de dienaars des Woords gevaar loopen het gebod: „Men moet Gode meer gehoorzamen dan de menschen" te overtreden en een menschen-kerk te worden. Wij eischen van de Synode, dat zij door duidelijke besluiten de volle vrijheid van de prediking en van haar dragers veilig stelt. Het mag niet zijn, dat de kerkelijke prediking zich buigt voor menschelijke eischen.
„In deze ernstige ure, waarin wij uit zwaarsten gewetensnood dit protest moeten uitspreken, beloven wij voor God, al onze krachten in te spannen, opdat de heilsboodschap zuiver en rein onder ons verkondigd wordt als de openbaring van den levenden God in Christus.
„Wij beloven deze onze taak als dienaars des Woords alleen in de binding aan de H. Schrift volgens de in de belijdenisschriften aangegeven opvatting te vervullen.
„Wij beloven, in onze Kerk voor den geest der waarheid en der liefde naar ons beste vermogen den weg te banen; alle onwaarheid en liefdeloosheid openlijk te bestrijden, en door onzen dienst als zielsverzorgers voor ons en onze gemeenten de broederschap te verwezenlijken van hen, die Christus toebehooren.
„Wij zullen dus niet ophouden al datgene te bestrijden, wat de Kerk in haar wezen verwoest. Wij zullen niet ophouden luid en duidelijk te protesteeren tegen elke aanranding van onze belijdenis.
„Wij zullen niet ophouden in trouwe gehoorzaamheid aan onze ordinatie-gelofte onverstoord te arbeiden aan den opbouw van de Duitsche Evangelische Kerk.
„Wij stellen ons vertrouwen op den Heer en de Kerk, en bidden Hem, dat Hij aan onze Kerk nieuw leven uit Zijnen Geest en Zijnen vrede schenken moge!"
(Volgen de handteekeningen van twintig predikanten.)
(Vorig bericht blz. 993 B.)

C. NEDERLAND. — Opgravingen. - Vondst van een voorhistorische cultuurplek te Witten. — In de zandgraverij der gebroeders Bartels te Witten onder Assen werd dezer dagen de grondslag van een voorhistorisch gebouwtje aangetroffen; in het profiel der afgraving verschenen onder de akkerlaag paalgaten en houtskoollagen. Bij de ontgraving die op 7 October onder leiding van kapitein H. J. Bellen plaats had, bleek de grondslag ellipsvormig te zijn met doorsneden van ruim 4 en omstreeks 2,5 M.; de ruimte leverde tot een diepte van ± 20 cM. verschillende fragmenten van voorhistorisch aardewerk op. In het westelijk brandpunt der ellips bevond zich een kuil die behalve enkele urnscherven, ook bevatte een onbeschadigd spinsteentje van fraaien vorm. Het geheel doet denken aan een Germaansch priesteressentempeltje uit de laatste eeuwen voor de invoering van het Christendom. **(Vorig bericht blz. 862 G.)**

D. OOSTENRIJK. — Maatregelen tegen de Sociaal-Democraten. — De regeering heeft eenige stappen ondernomen tegen de sociaal-democraten. De „Arbeiter Zeitung" werd gedurende de laatste drie dagen in beslag genomen.
De Bondskanselier heeft bepaald, dat de verspreiding der „Arbeiter Zeitung" en de verkoop op straat evenals de bezorging aan huis voor den tijd van een maand niet meer mogen geschieden. De krant mag uitsluitend per post aan de abonné's worden gezonden. Dit verbod berust op een verordening van 10 Juni van dit jaar en treedt heden in werking.
Verder heeft de commissaris van politie een sociaal-democratische arbeiderszangvereeniging ontbonden wegens het houden van een demonstratie in het Stadion, waarbij politieke redevoeringen werden gehouden.
Deze maatregelen hebben in sociaal-democratische kringen groote opwinding verwekt en worden beschouwd als een oorlogsverklaring aan de sociaal-democratie.

11 OCTOBER 1933

A. **ENGELAND. — Het conservatieve partij-congres.** — Na de rede van Lord Lloyd is op het conservatieve congres, dat dezer dagen gehouden werd, de Indische politiek der regeering besproken, waarbij verscheidene afgevaardigden hun ongerustheid deden blijken nopens de drie punten van de financiën, de landsverdediging en de politie.
Na een vrij scherp debat werd een motie, die in wezen tegen de regeering was gericht, verworpen en een officieel amendement met 737 tegen 344 stemmen aangenomen. **(Vorig bericht blz. 42 N.)**

B. **DONAU-STATEN. — Italiaansch Memorandum.** — De tekst van het Italiaansche memorandum inzake een betere organisatie van de economische toestanden in de Donaulanden is gepubliceerd. Het doel van Mussolini is volgens deze publicatie het scheppen van gunstige buitenlandsche markten voor de Donaulanden, in het bijzonder Oostenrijk en Hongarije. De voornaamste, door dit memorandum bepleite maatregelen zijn 1. bilaterale overeenkomsten, 2. preferentieele behandeling van alle landbouwproducten uit de Donaulanden en de industrieele producten uit Oostenrijk; 3. verbetering van de handelsbalansen, 4. gebruik van de „natuurlijke uitlaten" Triest en Fiume voor den uitvoer uit deze landen. **(Vor. ber. 385 C.)**

C. **VOLKENBOND. — Duitschland en het Joodsche vraagstuk.** — De voltallige Volkenbondsvergadering heeft op 10 Oct. zonder eenige verdere discussie de Nederlandsche resolutie over de hulp aan de Duitsche vluchtelingen in den gewijzigden vorm, dien de tweede commissie er den vorigen dag aan had gegeven, definitief aangenomen.
Het rapport, waarin op het laatste oogenblik nog eenige redactie-wijzigingen werden aangebracht, komt thans hierop neer, dat de Volkenbondsraad een hoogen commissaris zal benoemen, benevens een administratief lichaam, dat hem in zijn werkzaamheden zal bijstaan.
In dit administratieve lichaam zullen zitting nemen die staten, welke het best in staat zijn den vluchtelingen hulp te verleenen, terwijl ook de mogelijkheid wordt opengelaten, dat particuliere organisaties er in vertegenwoordigd zullen zijn. De kosten dezer hulpverleeningsactie zullen worden opgebracht uit particuliere en andere bronnen, terwijl de Volkenbond een voorloopig voorschot zal verstrekken van frs. 25.000, ter bestrijding van de eerste onkosten.
De hooge commissaris zal voorts geregeld verslag moeten uitbrengen aan het te benoemen administratieve lichaam, hetwelk deze verslagen aan al de staten, welke bij de hulpverleeningsactie geïnteresseerd zijn, zal doorgeven.
Het rapport eindigt met het vaste vertrouwen uit te spreken, dat alle regeeringen den hoogen commissaris bij zijn hulpverleeningswerk haar medewerking zullen geven. Het rapport zal op 11 Oct. '33 aan de Assemblée ter goedkeuring worden voorgelegd.
Men had verwacht, dat althans de Franschen een hoofdelijke stemming over de tweede resolutie zouden aanvragen, die ten doel heeft uit te spreken, dat de Joden als een minderheid te beschouwen zijn, die aanspraak heeft op de minderhedenbescherming.
Nadat echter Von Keller met enkele woorden had herhaald, dat de Duitschers tegen de tweede resolutie zouden stemmen, heeft niemand zelfs meer een stemming verlangd en legde de geheele Volkenbondsvergadering zich er bij neer, dat de voorzitter, Te Water, eenvoudig vaststelde, dat de resolutie ten gevolge van den Duitschen tegenstand niet was aangenomen.
(Vor. ber. Minderheden blz. 997 C.)

D. **BELGIE. — Verdediging.** — De minister van Defensie, Devèze, heeft op 11 Oct. '33 zijn plannen aan den onder voorzitterschap van den Belgischen koning gehouden kabinetsraad voorgelegd.
Deze plannen zijn met algemeene stemmen goedgekeurd.
Zij betreffen in hoofdzaak verdedigingswerken aan de Duitsche grens en op de hoogvlakte van Hervé bij Luik, uitbreiding der eskaders jacht- en bombardementsvliegtuigen, versterking der zware artillerie, aanmaak van munitie en de opvoering van het aantal der automatische wapenen. De kosten zullen ongeveer 750 millioen francs bedragen. De plannen zullen binnenkort aan de Kamer worden voorgelegd.
(Vorig bericht blz. 985 G.)

E. **NON-AGRESSIE PACT. — Zuid-Amerika.** — Op 10 October 1933 heeft op het departement van Buitenlandsche Zaken te Rio de Janeiro door de gevolmachtigden de aangekondigde onderteekening plaats gehad van het non-agressie pact tusschen Argentinië, Brazilië, Chili, Mexico, Uruguay en Paraguay.

12 OCTOBER 1933

F. **WERELDKUNSTZIJDE-PRODUCTIE IN 1933.** — In het eerste halfjaar van 1933 kwam Japan als kunstzijdeproducent op de tweede plaats. De Ver. Staten stonden weer op de eerste plaats. Het vorige jaar kwam Japan als derde op de lijst voor.
De productie van kunstzijde van de afzonderlijke landen over het 1e halfjaar van 1932 en 1933 luidde:

(per 1000 h. kg.)

	1e halfjaar 1933	1932
Ver. Staten	31.720	25.770
Japan	18.335	12.865
Italië	17.765	17.245
Duitschland	17.090	12.115
Engeland	16.820	17.295
Frankrijk	10.860	8.765
Nederland	5.320	3.770
Zwitserland	2.660	2.580
Andere landen	8.020	7.900
Totaal	128.590	108.305

De productie van Japan steeg met 50% als gevolg van de verwezenlijking van de uitbreidingsprogramma's. **(Vorig bericht blz. 455 I.)**

G. **ENGELAND. — Luchtmacht.** — In tegenwoordigheid van een aantal hooge ambtenaren van het Britsche Ministerie voor Luchtvaart, marine-autoriteiten en eenige buitenlandsche marine-attachés is in de fabrieken der Blackburn Aircraft Comp. te Brough in Yorkshire aan het Ministerie voor de Luchtvaart overgedragen de aldaar gebouwde reuzenvliegboot „Perth", een vliegboot van een nieuw type, waarvan vier gebouwd zullen worden en de eerste thans is opgeleverd.
De Perth is voorzien van drie Rolls Royce-motoren van elk 900 P.K.; het vliegtuig heeft een actie-radius van 1500 zeemijl en een gemiddelde uursnelheid van 132 mijl. Het is uitgerust met een in gunstige positie opgesteld snelvuurkanon van 3.75 c.m. kaliber, dat honderd granaten per minuut kan afvuren, en verder met drie machinegeweren, terwijl het een bommenlading van ongeveer 1000 K.G. kan meenemen. Het heeft een bemanning van 5 koppen. Na de doopplechtigheid werd een demonstratie gegeven met het snelvuurkanon, waarbij de schietschijf een duikboot voorstelde. **(Vorig bericht blz. 954 A.)**

H. **ITALIE. — „Europa, ontwaak".** — De directeur der „Tribuna" en lid van den grooten fascistischen raad, Forges Davanzati, schrijft onder den titel „Europa ontwaak" een hoofdartikel, waarin hij verklaart, dat men het heden en de toekomst van Europa niet mag verbinden met de uitrusting met zware kanonnen, pantserwagens of eskaders jachtvliegtuigen. De ontwapening, welke ook de door de vredesverdragen geschapen ongelijkheid moet corrigeeren, is ongetwijfeld het reddingbrengende middel, aldus

Davanzati, waarop ook de verzoeningspolitiek moet worden gebaseerd.
Europa heeft intusschen een streng onderzoek naar zijn geweten noodig.
Indien men den verschrikkelijken achteruitgang van het aantal geboorten in de cultuurstaten van Europa en ook in de Vereenigde Staten beziet en tegelijkertijd leest, dat Japan met een nog ongekende geboorte-coefficient een jaarlijksch accres van meer dan een millioen aanwijst, dan komt men tot de overtuiging, dat het een der tragische zijden van de kortzichtigheid van West Europa is te meenen, dat rang en kracht der staten in het heden en in de toekomst onherroepelijk bepaald zouden kunnen worden door een differentie in de bewapening met zware artillerie of tanks of bombardements-vliegtuigen. (Tribuna)

A. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Maatregelen ter bescherming van den Staat.** — De regeering heeft met ingang van 10 Oct. een verordening uitgevaardigd, waarbij de toestand van noodzakelijke verhooging der staatsbescherming wordt geproclameerd.
Dit beteekent, dat voor de ambtenaren en beambten verscherpte dienstvoorschriften gelden. Beambten, die zich schuldig maken aan staatsvijandige acties of aangesloten zijn bij partijen, die acties tegen den staat ondernemen, kunnen onmiddellijk zonder recht op pensioen ontslagen worden. (Lidove Listy)

B. **ENGELAND. — Financiën.** — Volgens het laatste rapport van het ministerie van Financiën bedroegen de gewone inkomsten over het loopende financieele jaar tot 7 October £ 287.228.723, over het overeenkomstige tijdvak van verleden jaar bedroegen zij £ 280.725.641. De gewone uitgaven voor het loopende begrootingsjaar bedragen £ 350.670.238, d.i. £ 33½ millioen minder dan verleden jaar. **(Vor. ber. 882 C.)**

C. **VLIEGONGELUK. — Vier Nederlandsche vliegers gedood.** — Op 12 October '33 omstreeks half elf in den ochtend zijn boven de gemeente Lienden, bij Kesteren, twee militaire vliegtuigen van Soesterberg tegen elkaar gebotst en daarna omlaag gestort. Alle leden der bemanning van de beide vliegtuigen (de 304 en de 325) in totaal vier personen, werden op slag gedood.
Deze toestellen waren bemand met luitenant jhr. H. J. M. van Asch van Wyck, vlieger; luit. jhr. A. J. M. van Coehoorn van Sminia, vlieger en de sergeants-waarnemers W. C. van Hardeveld en A. G. Vermeulen.
Omtrent de slachtoffers melden wij nog de volgende bijzonderheden:
Luit. jhr. H. J. M. van Asch van Wijck behaalde zijn vliegbrevet op 9 Maart 1929; hij was een der meest op den voorgrond tredende vliegers van de L. V. A. Nog maar heel kort geleden deed hij van zich spreken doordat hij het Nederlandsche hoogterecord op zijn naam bracht met 9587 M. op een Fokker D. XVI met Armstrong Siddeley „Panther".
Luit. jhr. A. J. M. van Coehoorn van Sminia, die zijn brevet kreeg op 23 Aug. 1932 was eveneens, ondanks zijn korte praktijk, een der bekende vliegers der L. V. A.
Sergeant W. C. van Hardeveld vloog reeds lang; werd 9 Juni 1924 gebreveteerd en had als vlieger een zeer mooien staat van dienst; het vierde slachtoffer was A. G. Vermeulen, opzichter 3e klasse, die als waarnemer bij luit. v. Asch van Wijck in het toestel zat.
Jhr. Coehoorn van Sminia zat als waarnemer bij sergt. v. Hardeveld. **(Vor. ber. Nederland 26 F.)**

13 OCTOBER 1933

D. **ZUID-AFRIKA. — Droogte. - Zes millioen schapen omgekomen.** — De Daily Telegraph meldt, dat tot dusver zes millioen schapen ten offer zijn gevallen aan de droogte, die in uitgestrekte gebieden van Zuid-Afrika heerscht. In enkele streken is sedert drie jaar geen regen gevallen. Sommige districten van den voormaligen Oranje Vrijstaat, Transvaal en Limpopo, zijn gedeeltelijk uitgedroogd. In het district Heilbron dreigt 75% der boerenbevolking geheel te verarmen en is gedwongen haar bezittingen te verlaten omdat er geen water meer is. Tengevolge van de sterfte onder de schapen zal de wolproductie ten minste 90.000 balen minder zijn dan het vorige jaar.
(Daily Telegraph)

E. **ALFRED NOBEL.** — Met bijzondere plechtigheid zal dit jaar, op 21 October, een krans worden gelegd op het graf van den Zweedschen ingenieur Alfred Nobel, die op dien dag een eeuw geleden geboren werd en wiens naam onwrikbaar vereenzelvigd is met de begrippen beschaving en wereldvrede.

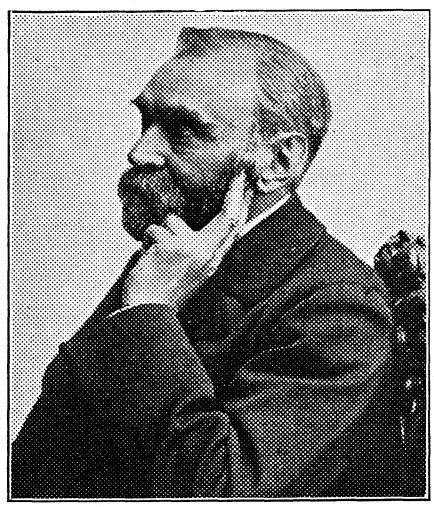

Alfred Nobel.

Enorme bedragen zijn reeds uit het Nobelfonds toegekend ten dienste van het wetenschappelijk onderzoek en den wereldvrede.
Inclusief de prijzen van 1932 bedraagt de totaal uitgekeerde som 19.237.725 Zweedsche Kronen.
De 166 Nobel-prijsdragers zijn vertegenwoordigers van 15 verschillende landen, aldus verdeeld:

Nederland: 8.	Oostenrijk: 5.
Duitschland: 39.	Italië: 5.
Gr.-Brittannië: 27	België 4.
Frankrijk: 26.	Noorwegen: 4.
Amerika: 15	Spanje: 3.
Zweden: 12.	Polen: 2.
Denemarken: 7	Rusland: 1.
Zwitserland: 6	

Rangschikt men mevrouw Curie-Sklodowska bij Polen, wat haar oorspronkelijke nationaliteit is, dan heeft dit land 4 prijzen. Mevr. Curie heeft nl. in 1903 den prijs voor Natuurkunde en in 1911 den prijs voor Scheikunde behaald.
Bovendien kregen drie instellingen den vredesprijs, nl. Het Instituut voor Internationaal Recht te Gent; Het Permanent Internationaal Vredesbureau te Bern; Het Internationaal Roode Kruis Comité te Genève.
Vier prijzen worden steeds toegekend: voor Letterkunde, Natuurkunde, Scheikunde en Geneeskunde.
Bovendien verleent het Noorsche Storting een prijs als belooning voor internationaal vredeswerk.
(Zie rubriek: Nobelprijzen.)

F. **VOLKENBOND. — Commissaris voor Danzig treedt af.** — De Volkenbondscommissaris voor Danzig, Rosting, heeft op 11 Oct. den regeeringen van Danzig en Polen medegedeeld, dat hij tot zijn diep leedwezen geen gevolg kan geven aan het aanbod der regeeringen langer te Danzig in functie te blijven. Ook van Duitsche zijde wordt dit besluit van Rosting betreurd. **(Vorig bericht blz. 676 A.)**

A. **FRANKRIJK. — De bewapening ter zee.** — De marine-medewerker van de Daily Telegraph wijst in een uitvoerig artikel op den geweldigen omvang van de Fransche bewapening ter zee. De Dunkerque zal voor ten minste acht jaar het modernste linieschip ter wereld zijn. De sedert den oorlog gebouwde Fransche kruisers zijn moderner dan de schepen uit dezelfde categorie der Engelsche vloot. Bij den bouw van oorlogsschepen staat Frankrijk aan de spits. Frankrijk heeft zeven kruisers in aanbouw, waartegenover de Ver. Staten slechts zes en Japan vier. De correspondent herinnert voorts er aan, dat de Fransche kruisers nog worden versterkt door een vloot van machtige „flottille-leiders", die volgens het Londensche vlootverdrag nog als kruisers beschouwd moeten worden, aangezien de in dit verdrag bepaalde grootte voor flottille-leiders slechts 1850 ton bedraagt. Frankrijk heeft 13 schepen in gebruik als flottille-leiders van ongeveer 2500 ton, 6 zijn in dienst gesteld van 2100 ton en 12 zijn in aanbouw. Al deze schepen zijn uitgerust met 13.7 c.M. geschut. Geen andere mogendheid bezit torpedojagers of flottilleleiders, uitgerust met zoo zwaar geschut. Voorts hebben de Fransche schepen in het algemeen een groote snelheid. Ten aanzien van de onderzeeërs bestaat geen twijfel, dat Frankrijk op het oogenblik de sterkste duikbootvloot ter wereld bezit. Frankrijk heeft 84 duikbooten in dienst en 25 in aanbouw, Amerika slechts 81 en 2, Japan 63 en 9 en Engeland 50 en 10. Men moet toegeven dat Frankrijk zich een eerste klas weermacht ter zee heeft geschapen.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 970 C.)**

B. **PROF. DR. JULES PERSYN OVERLEDEN.** — Sedert een paar dagen werd de bekende letterkundige en criticus Prof. Dr. Jules Persyn, o.m. leeraar aan de hoogeschool van Gent vermist.
Men heeft op 12 Oct. zijn lijk uit den vijver van zijn tuin opgevischt.
Dr. Jules Persyn was in 1878 te Wachtebeke (West Vlaanderen) geboren. Hij schreef critische werken over de Nederlandsche schrijvers Dr. Schaepman, v. Deyssel en verder over Vlaamsche letterkunde en Noorsche literatuur, o.a. een boek „Hendrik Ibsen".

C. **PHILIPPIJNEN. — Onafhankelijkheid.** — Het Huis van Afgevaardigden heeft met 58 tegen 22 stemmen de actie van den Senaat tegen de onafhankelijkverklaring van de Philippijnen goedgekeurd.
(Vorig bericht blz. 998 G.)

D. **ONTWAPENING.** — Volgens den correspondent van de „Matin" te Genève, is tusschen Engeland, Frankrijk en Amerika slechts op twee punten overeenstemming bereikt, waarmee bovendien ook Italië accoord gaat:
1. Elke uitbreiding der bewapening van Duitschland is ontoelaatbaar.
2. Zoolang Duitschland met dit principe niet accoord gaat, zal in de algemeene ontwapeningscommissie niet met de algemeene beschouwingen begonnen worden.
Het blad ziet mogelijkheden om onderhandelingen te openen over de kwestie van de verkorting van den overgangstijd en in de kwestie van het toestaan aan Duitschland van eenige tot nog toe verboden wapencategorieën. (Matin) **(Vorig bericht blz. 998 F.)**

14 OCTOBER 1933

E. **VOLKENBOND. — De financieele toestand van Oostenrijk.** — De Volkenbondsraad heeft op 14 Oct. 1933 in openbare zitting het rapport van de financieele commissie inzake den financieelen toestand van Oostenrijk behandeld. Dit rapport is uitgebracht door den vertegenwoordiger van Australië en houdt in, dat de in het protocol van Lausanne van Juli 1933 omschreven buitenlandsche leening van Oostenrijk met succes is geplaatst in Engeland, Frankrijk, Italië en Zwitserland.
De vertegenwoordigers van Engeland, Frankrijk en Italië voerden het woord. Eden verklaarde, dat de Oostenrijksche regeering vastbesloten is de draconische maatregelen tot herstel van het begrootingsevenwicht ten uitvoer te leggen. De laatste steen in dit werk van den wederopbouw van het land is een binnenlandsche leening. De Engelsche regeering hoopt op een volledig succes van dit groote door de Oostenrijksche regeering aangevatte werk der saneering. Massigli bracht namens de Fransche regeering de gelukwenschen over voor het financieele herstel en sprak de hoop uit, dat noch binnen- noch buitenslands iets zou worden ondernomen, dat het succes der binnenlandsche leening in gevaar zou brengen. De Italiaansche vertegenwoordiger sprak de hoop uit, dat de Oostenrijksche regeering alle moeilijkheden zal overwinnen. **(Vor. ber. Staatsfinanciën 218 E.)**

F. **ARGENTINIE EN DE WERELDCRISIS.** —
Op 12 Oct. '33 hebben het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, het Genootschap „Spanje-Spaansch Amerika" en het Nederlandsch Zuid-Amerikaansch Instituut een bijeenkomst georganiseerd in het Koloniaal Instituut onder leiding van prof. dr. C. F. A. van Dam. Daar de avond tevens bedoeld was als een viering van het Fiesta de la Raza (Het Feest van het Ras) dat ieder jaar op 12 October in de geheele Spaanschsprekende wereld wordt gevierd, waren er verscheidene officieele vertegenwoordigers van de Spaansch-sprekende landen aanwezig. Onder hen werden opgemerkt de gezant van Spanje, de heer Justo Gomez Ocerin, de zaakgelastigde van Argentinië, de heer Alberto Castro Gache, de heer Enrique Beltran y Manrique, consul van Spanje te Amsterdam en verschillende andere leden van het corps consulaire.
Nadat deze heeren in de Spaansche taal door den voorzitter waren begroet, gaf deze het woord aan dr. Walter Schück, docent aan de Handelshoogeschool te Berlijn, die een rede hield over „Argentiniens Bedeutung im Rahmen der süd-amerikanischen Krisenüberwindung", waaraan het volgende zij ontleend:
De wereldcrisis heeft ook Spaansch-Amerika niet gespaard. Men kan zich wellicht eenige voorstelling van de economische moeilijkheden maken als men weet, dat de export van de acht voornaamste landen van dit werelddeel van 2548 millioen dollar in 1929 tot 890 millioen in het jaar 1932 is gedaald. Hoe deze vermindering zich in Noord-Amerika en de Europeesche industrielanden weerspiegelde, blijkt uit de importcijfers: 2110 millioen dollar in 1929, tegenover 522 millioen in 1932.
Dat Spaansch-Amerika op het oogenblik het laagtepunt der economische moeilijkheden reeds heeft bereikt, is in de eerste plaats te danken aan de volharding, waarmede Argentinië, ook onder de moeilijkste omstandigheden, aan zijn traditioneele politiek in ieder opzicht heeft vastgehouden. Dit geldt zoowel voor zijn binnenlandsche als voor zijn buitenlandsche politiek. Op dit laatste gebied heeft Argentinië zich de grootste verdiensten verworven door het herstel van de z.g. Paz Iberica, die door den oorlog tusschen Paraguay en Bolivia verstoord was. Nog duidelijker blijkt de weg op het terrein der economische politiek in Argentinië afgebakend, hetgeen spr. met tal van voorbeelden nader toelichtte. Spr. betoogde, dat het principe van vrijhandel ook in de binnenlandsche economie wordt toegepast. Dank zij het principe van non-interventie van den staat kan men de crisis in Argentinië als overwonnen beschouwen. De grondslagen der Argentijnsche politiek waren strikte nakoming der binnen- en buitenlandsche verplichtingen met een beroep op het binnenlandsche kapitaal, maar met voorkoming van inflatie. Voorts een zoo weinig mogelijk ingrijpen van den staat in het natuurlijke productieproces en voor alles een gezond evenwicht tusschen de belangen van landbouw en industrie en tenslotte een voorkeur voor goedkoopere importartikelen boven kunstmatig dure industrieproducten uit het eigen land.
Een gezonde economische toestand in Argentinië kan ook Nederland ten goede komen. Tot nog toe waren de betrekkingen zeer eenzijdig, want Nederland koopt veel van Argentinië, maar voert er heel weinig in. Voor een vergrooting van den Hollandschen invoer zijn de kansen, aldus spr., niet slecht. Zij zou ook aan de scheepvaart van ons land en de banken ten goede komen. Een grondig onderzoek van die van de overige Zuid-Amerikaansche landen, wier beteekenis als koopers in komende jaren slechts groeien kan, zou waarde hebben. Een crisis als de tegenwoordige beteekent voor zulke jonge landen geenszins een zoo hevige catastrophe als voor Europa en de Vereenigde Staten.
Evenmin als tien jaar geleden een even overdreven als vaag optimisme ten opzichte van Spaansch-Amerika gerechtvaardigd was, zou thans een te groot pessimisme gegrond zijn. Dit laatste mag zeker Nederland niet van een gebied verre houden, dat met een natuurlijk steeds onvermijdelijk risico toch zeker gunstige kansen op handelsgebied in uitzicht stelt.

G. **VOLKENBOND. — Duitschland uitgetreden.** — Namens den Rijkskanselier Adolf Hitler, heeft de Duitsche rijksminister voor propaganda, dr. Goebbels, aan de persvertegenwoordigers medegedeeld, dat Duitschland uit den Volkenbond treedt en de ontwapeningsconferentie verlaat. De Rijksdag is ontbonden. Op 12 November '33 worden nieuwe verkiezingen gehouden om het Duitsche volk gelegenheid te geven

zijn houding te bepalen tegenover deze besluiten der rijksregeering, welke zij motiveert met de weigering der groote mogendheden om Duitschland op het gebied der bewapening rechtsgelijkheid toe te staan. Het verlaat Genève tot deze werkelijke rechtsgelijkheid het volk niet meer wordt onthouden. In een manifest van Rijkskanselier Hitler wordt o.a. verklaard: De Rijksregeering legt haar besluit, tezamen met een hernieuwde belijdenis van een oprechte vredespolitiek en bereidwilligheid, om tot overeenstemming te komen, aan het Duitsche volk voor, opdat dit er zich over uitspreke en zij verwacht van het volk een manifestatie van eenzelfde vredesliefde en vredeswil, maar ook van eenzelfde opvatting van eergevoel en van eenzelfde vastberadenheid.
Ik heb derhalve als kanselier van het Duitsche rijk den heer rijkspresident voorgesteld, als zichtbare uiting van den eensgezinden wil van regeering en volk deze politiek der rijksregeering aan de natie voor een volksstemming voor te leggen en den Duitschen Rijksdag te ontbinden, ten einde het Duitsche volk daardoor in de gelegenheid te stellen, die afgevaardigden te kiezen, die als beëedigde vertegenwoordigers van deze politiek van vrede en zelfbewustzijn aan het volk de garantie van een onversaagde verdediging van zijn belangen in dezen zin kunnen geven.
Als kanselier van het Duitsche volk en leider der nationaal-socialistische beweging ben ik er van overtuigd, dat heel de natie als één man zich zal scharen achter deze belijdenis en dit besluit, die evenzeer een gevolg zijn van de liefde tot ons volk en het hooghouden van zijn eer, als ook van het besef, dat de voor allen zoo noodzakelijke uiteindelijke pacificatie der wereld slechts kan worden bereikt, wanneer de begrippen overwinnaar en overwonnenen zullen zijn vervangen door het begin van gelijke levensrechten voor allen.

A. ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Duitschland verlaat de ontwapeningsconferentie. — Duitschland's minister van Buitenlandsche Zaken, Von Neurath, heeft namens de Duitsche regeering aan den voorzitter der ontwapeningsconferentie, Henderson, het volgende telegram gericht: Mijnheer de voorzitter, namens de Duitsche rijksregeering heb ik de eer U het volgende mede te deelen: Na het verloop, dat de jongste beraadslagingen over de ontwapeningskwestie hebben gehad, staat thans definitief vast, dat de ontwapeningsconferentie haar eenige opgave, het doorvoeren van de algemeene ontwapening, niet kan vervullen. Tevens staat vast, dat deze mislukking der ontwapeningsconferentie alleen moet worden geweten aan den ontbrekenden wil der zwaar-bewapende staten om hun verdragsverplichtingen tot ontwapening thans na te komen.
Daarmede is ook de verwezenlijking van Duitschlands erkende aanspraken op rechtsgelijkheid onmogelijk gemaakt en is de voorwaarde komen te vervallen, onder welke de Duitsche regeering zich begin van dit jaar heeft bereid verklaard, weer aan de werkzaamheden der conferentie deel te nemen. De Duitsche regeering ziet zich derhalve gedwongen de ontwapeningsconferentie te verlaten.
Dit telegram werd door het secretariaat van den Volkenbond gepubliceerd, tegelijk met het antwoord van Henderson, dat als volgt luidt:
„Ik heb de eer, de ontvangst van uw telegram van 14 October te bevestigen. Ik zal de hoofdcommissie der conferentie voor de beperking en vermindering der bewapening met den inhoud er van in kennis stellen." **(Vorig bericht blz. 1003 D.)**

B. DUITSCHLAND. — Manifest der Rijksregeering. — Wolff publiceert het volgende manifest der rijksregeering aan het Duitsche volk:
De Duitsche rijksregeering en het Duitsche volk zijn eensgezind in het verlangen een politiek des vredes, der verzoening en der overeenstemming te voeren als grondslag van alle besluiten en handelingen.
De Duitsche rijksregeering en het Duitsche volk verwerpen derhalve het geweld als een onbruikbaar middel tot opheffing der bestaande geschillen binnen de Europeesche statengemeenschap.
De Duitsche rijksregeering en het Duitsche volk hernieuwen de gelofte, tot elke wezenlijke ontwapening der wereld met vreugde hun instemming te zullen geven met de verzekering van hun bereidwilligheid om ook het laatste Duitsche machinegeweer te vernietigen en den laatsten man uit het leger te ontslaan, voor zoover de andere volken tot hetzelfde besluiten.
De Duitsche rijksregeering en het Duitsche volk koesteren samen den oprechten wensch met de andere naties, met inbegrip van al onze vroegere tegenstanders, in den geest van overwinning van de oorlogspsychose en tot uiteindelijk herstel van oprechte betrekkingen met elkaar alle hangende vraagstukken zonder hartstocht langs den weg van besprekingen te willen onderzoeken en oplossen.
De Duitsche rijksregeering en het Duitsche volk verklaren zich daarom te allen tijde bereid door het sluiten van continentale non-agressie-verdragen op zeer langen termijn den vrede in Europa te garandeeren, de economische welvaart te dienen en in het algemeen aan den cultureelen wederopbouw deel te nemen.
De Duitsche rijksregeering en het Duitsche volk zijn vervuld door dezelfde opvatting, ingegeven door eer, dat het toestemmen in de gelijkgerechtigdheid van Duitschland de onvermijdelijke zedelijke en zakelijke voorwaarde is voor eenige deelneming van ons volk en zijn regeering aan internationale instituten en verdragen.
De Duitsche rijksregeering en het Duitsche volk zijn daarom eensgezind in het besluit de ontwapeningsconferentie te verlaten en uit den Volkenbond te treden tot de werkelijke gelijkgerechtigdheid van ons volk ons niet langer wordt onthouden.
De Duitsche rijksregeering en het Duitsche volk zijn besloten liever iederen nood, iedere vervolging en iederen druk op zich te nemen dan in de toekomst verdragen te onderteekenen die voor iederen man van eer en voor ieder volk dat zijn eer liefheeft, onaannemelijk moeten zijn, maar in hun gevolgen slechts tot een bestendiging van den nood en de ellende van den toestand, door het verdrag van Versailles geschapen en daarmede tot een ineenstorting van de beschaafde statengemeenschap zouden leiden.
De Duitsche rijksregeering en het Duitsche volk koesteren niet den wensch, deel te nemen aan een bewapeningswedloop van andere naties, zij eischen slechts die mate van veiligheid, welke het volk de rust en de vrijheid van den vreedzamen arbeid waarborgt. De Duitsche regeering en het Duitsche volk zijn bereid om deze gerechtvaardigde eischen van de Duitsche natie langs den weg van onderhandelingen en door verdragen te waarborgen.
De Duitsche regeering richt de volgende vraag tot het Duitsche volk:
Keurt het Duitsche volk deze politiek van zijn rijksregeering goed en is het bereid, om deze tot de uitdrukking van zijn eigen opvatting en zijn eigen wil te verklaren en deze plechtig te onderschrijven?
(V. b. Ontwapening 1004 A.; Volkenbond 1003 G.)

C. DUITSCHLAND. — Rijkskanselier Hitler's rede inzake Volkenbond en Ontwapeningsconferentie. — In een toespraak, die in vier talen is uitgezonden, heeft rijkskanselier Hitler het besluit der Duitsche regeering verdedigd, om uit den Volkenbond te treden en de ontwapeningsconferentie te verlaten.
Rijkskanselier Hitler zeide het volgende:
„Toen in November 1918 het Duitsche volk de wapens neerlegde, in vertrouwen op de beloften, vervat in de 14 punten van president Wilson, kwam er een eind aan een onzaligen strijd, waarvoor wel staatslieden, maar zeker niet de volken verantwoordelijk gesteld kunnen worden. Het Duitsche volk heeft zoo heldhaftig gestreden, omdat het heilig overtuigd was, ten onrechte aangevallen te zijn en dus met recht ten strijde te trekken. Van den omvang der offers, die het land, bijna geheel op zichzelf aangewezen, heeft moeten brengen, hadden de andere landen nauwelijks een denkbeeld. Wanneer de wereld in die maanden den verslagen tegenstander op faire wijze de hand had gegeven, zou de menschheid veel leed bespaard zijn gebleven.
Het Duitsche volk is diep overtuigd van zijn onschuld aan den oorlog. De andere deelnemers aan dit tragische ongeluk mogen zonder meer dezelfde opvatting koesteren. Maar als allen overtuigd zijn van hun onschuld, dan is het te meer noodzakelijk, er voor te zorgen, dat die overtuiging niet tot blijvende vijandschap wordt en dat de herinneringen aan deze ramp niet kunstmatig worden bewaard. Dat niet door een onnatuurlijke vereeuwiging der begrippen overwinnaars en overwonnenen een eeuwige rechts-ongelijkheid ontstaat, die de eenen met begrijpelijken hoogmoed, de anderen echter met bitteren wrok vervult.

Werkloosheid. — De gevolgen konden niet uitblijven. Op het economische verval is een niet minder dreigende algemeen-politieke ineenstorting gevolgd. Wat had de wereldoorlog echter voor zin, als de gevolgen, niet alleen voor de overwonnenen, maar ook voor de overwinnaars alleen blijken in een eindelooze reeks economische catastrofes?
De welvaart der volkeren is niet grooter en hun politiek geluk en hun menschelijke tevredenheid zijn niet inniger en dieper geworden. Werkloozen-legers ontwikkelden zich tot een nieuwen maatschappelijken stand. En zooals in economisch opzicht de constellatie der naties wordt geschokt, zoo begint ook haar maatschappelijk bestel geleidelijk op losse schroeven te geraken. Van de gevolgen van het vredesverdrag heeft Duitschland het meest te lijden. Het aantal werkloozen steeg enorm, dat wil zeggen dat in Duitschland rond 20 millioen menschen van de 65 millioen zonder bestaan een uitzichtlooze toekomst tegemoet gaan.
Het was slechts een kwestie van tijd, dat dit leger van economisch onterfden moest worden tot een leger van fanatici, die politiek en maatschappelijk van de wereld vervreemden. Een van de oudste cultuurlanden der huidige beschaafde menschheid

stond met meer dan 6 millioen communisten aan den rand van den ondergang. Als het roode oproer als een brand over Duitschland had geraasd, dan zou men in de westelijke cultuurlanden wel hebben leeren inzien, dat het niet onverschillig is, of aan den Rijn en aan de Noordzee de voorposten staan van een Duitsch-revolutionnair-expansief Aziatisch wereldrijk, dan wel vreedzame Duitsche boeren en arbeiders, die met de andere volken onzer Europeesche cultuur willen samenwerken en hun brood willen verdienen.
Doordat de nationaal-socialistische beweging van Duitschland deze dreigende ramp heeft voorkomen, redde zij niet alleen het Duitsche volk, maar heeft zij zich ook historische verdiensten verworven voor het overige Europa.

Wat bereikt werd. — En deze nationaal-socialistische revolutie had slechts één doel: herstel der orde in ons eigen volk, het scheppen van arbeid en brood voor onze hongerende massa's, proclamatie der begrippen van eer, trouw en fatsoen op basis van een moraal, die andere volken geen schade kan doen, doch hoogstens kan baten. Alles wat zich aan eerlooze gezindheid, aan bedrog en corruptie in ons volk had opgehoopt sedert het verdrag van Versailles, werd door ons aangevallen en bestreden. Deze beweging verplichtte zich, zonder aanzien des persoons, trouw, geloof en fatsoen weer in eer te herstellen. Sedert acht maanden voeren wij een heroïschen kamp tegen de communistische bedreiging van ons volk, de verwoesting onzer cultuur, onzer kunst en de vergiftiging onzer openbare moraal. Aan de verloochening van God, aan het beleedigen der religie hebben wij een eind gemaakt. Wij zijn de Voorzienigheid dankbaar, dat zij onzen strijd tegen den nood der werkloosheid en voor de redding der boeren met succes heeft bekroond. Op grond van een program, voor welks uitvoering wij vier jaar berekenden, zijn in nauwelijks acht maanden van de zes millioen werkloozen ruim 2¼ millioen weer in het productie-proces geschakeld.
De beste getuige voor deze enorme prestatie is het Duitsche volk zelf. Het zal de wereld bewijzen, hoezeer het achter een bewind staat, dat geen ander doel kent dan met vreedzamen arbeid mede te helpen aan den opbouw eener thans ongelukkige wereld. Deze wereld echter, die wij geen kwaad doen en waarvan wij slechts verlangen, dat zij ons vreedzaam laat werken, vervolgt ons sedert maanden met een vloed van leugens en verdachtmakingen. Terwijl zich in Duitschland een revolutie voltrok, die niet zooals de Fransche of Russische hecatomben aan menschen slachtte, gijzelaars vermoordde of cultuurmonumenten vernielde, maar waarbij geen étalage is verbrijzeld, geen winkel geplunderd en geen huis beschadigd werd, verbreidden gewetenlooze ophitsers een vloed van gruwelberichten. Tienduizenden Amerikanen, Engelschen en Franschen zijn in deze maanden in Duitschland geweest; zij konden er zich met eigen oogen van overtuigen, dat in geen land ter wereld meer rust en orde heerscht dan in het huidige Duitschland, dat in geen land de persoon en het bezit meer gerespecteerd worden dan in Duitschland. Maar ook, dat misschien in geen land ter wereld een scherper strijd wordt gevoerd tegen degenen, die als misdadige elementen meenen hun lage instincten ten koste hunner medemenschen vrij te kunnen uitleven. Deze elementen en hun communistische medeplichtigen zijn het, die thans als emigranten trachten eerlijke en fatsoenlijke volken tegen elkaar op te hitsen.
Ik beschouw het als een teeken eener edeler opvatting, dat de Fransche minister-president Daladier in zijn jongste rede woorden heeft gesproken, die getuigden van persoonlijk begrijpen, woorden waarvoor talrijke millioenen Duitschers hem innerlijk dankbaar zijn. Het nationaal-socialistische Duitschland heeft geen anderen wensch dan den wedloop der Europeesche volken weer te richten op gebieden, die de wereld verrijken en schooner maken.
Hoopvol en ontroerd hebben wij kennis genomen van de verzekering, dat de Fransche regeering onder haar huidigen leider niet voornemens is het Duitsche volk te krenken of te vernederen. Wij zijn ontroerd door de opmerking over de, helaas treurige waarheid, dat deze beide groote volken zoo vaak in de historie het bloed hunner beste zonen op het slagveld hebben geofferd.
Ik spreek namens het geheele Duitsche volk als ik verzeker, dat wij allen vervuld zijn van het oprechte verlangen een vijandschap te vernietigen, welker offers niet in verhouding staan tot een mogelijke winst. Het Duitsche volk is overtuigd, dat zijn wapen-eer in duizend slagen en gevechten zuiver en onbesmet is gebleven, precies zooals wij in den Franschen soldaat slechts onzen ouden, maar roemrijken tegenstander zien. Wij allen zouden gelukkig zijn bij de gedachte, den kinderen en kindskinderen datgene te besparen, wat wijzelf als mannen van eer in bittere jaren aan leed en ellende moesten aanzien en zelf doorstaan. De geschiedenis der laatste 150 jaar moet den beiden volken geleerd hebben, dat belangrijke duurzame veranderingen ondanks alle bloedvergieten niet meer mogelijk zijn. Het zou een geweldige gebeurtenis zijn voor de geheele menschheid als de beide volken voor immer het geweld uit hun gemeenschappelijk leven verbanden. Het Duitsche volk is daartoe bereid!
Terwijl wij vrijmoedig de rechten doen gelden, die de verdragen ons toestaan, wil ik echter even vrijmoedig verklaren, dat, buiten die rechten, tusschen de beide landen geen territoriale conflicten meer voor Duitschland bestaan. Na den terugkeer van het Saargebied bij Duitschland zou slechts een waanzinnige kunnen denken aan de mogelijkheid van een oorlog tusschen de beide staten; van onzen kant zou daarvoor geen moreel of verstandelijk te rechtvaardigen reden meer aanwezig zijn. Want niemand kan verlangen dat, om een grenswijziging van problematischen omvang en waarde te verkrijgen, millioenen bloeiende menschenlevens worden vernietigd.

Tegen het communisme. — Als de Fransche premier echter vraagt, waarom de Duitsche jeugd marcheert en in het gelid loopt, dan antwoord ik: niet om tegen Frankrijk te demonstreeren, maar om de politieke wilsvorming te vergrooten en te documenteeren, welke noodig was en is ter vernietiging van het communisme. Er is in Duitschland slechts **één wapendrager en** dat is het leger. En omgekeerd is er voor de nationaal-socialistische organisaties slechts één vijand en dat is het communisme. Het Duitsche volk moet echter voor zijn inwendige organisatie ter bescherming tegen dit gevaar de vormen kiezen, die succes garandeeren. Als de rest der wereld zich in onverwoestbare vestingen verschanst, enorme vliegtuig-eskaders bouwt, reuzentanks construeert, zwaar geschut vervaardigt, dan kan zij niet over bedreiging praten, omdat de Duitsche nationaal-socialisten geheel ongewapend in het gelid marcheeren en daardoor zichtbaar uitdrukking geven aan de Duitsche volksgemeenschap en die beschermen.
Indien echter de Fransche premier Daladier later de vraag stelt, waarom Duitschland dan wapens eischt, die toch later verwijderd moeten worden, dan is er een vergissing in het spel. Het Duitsche volk en de Duitsche regeering hebben in het geheel geen wapens, maar rechtsgelijkheid geëischt.
Als de wereld besluit, dat alle wapens tot het laatste machinegeweer uit den weg geruimd moeten worden: welnu, wij zijn bereid direct tot zulk een conventie toe te treden.
Als de wereld besluit, dat bepaalde wapens vernietigd moeten worden: wij zijn bereid er bij voorbaat afstand van te doen.
Als echter de wereld bepaalde wapens aan elk volk toestaat, zijn wij niet bereid ons principieel als volk-met-minder-rechten daarvan te laten uitsluiten.
Niets is noodiger dan te komen uit een atmosfeer als de huidige. De geest der conferentie moet die van oprechte verzoening zijn, doch het begin der pogingen is al tot mislukking gedoemd.
Nu wij uit de verklaringen der officieele vertegenwoordigers van een reeks groote landen hebben vernomen, dat zij thans niet denken aan een werkelijke rechtsgelijkheid van Duitschland, is het dit Duitschland ook niet mogelijk zich verder in een zoo onwaardige positie aan andere volken op te dringen.
Bedreigingen met geweld kunnen slechts nadeelige gevolgen hebben. De Duitsche regeering is er diep van overtuigd, dat haar beroep op de geheele Duitsche natie de wereld zal bewijzen, dat de vredelievendheid der regeering en haar opvatting van eer, even eerlijk zijn als de vredelievendheid en de opvatting van eer van het Duitsche volk.
Ik heb besloten, ten bewijze dezer bewering, den rijkspresident te vragen den Rijksdag te ontbinden en door nieuwe verkiezingen, verbonden met een volksstemming, het Duitsche volk gelegenheid te geven een historisch getuigenis te geven.
Moge de wereld hierdoor de overtuiging krijgen dat het Duitsche volk zich in dezen strijd om zijn rechtsgelijkheid en eer onvoorwaardelijk identiek verklaart met zijn regeering, dat beide echter in den grond der zaak door geen anderen wensch zijn bezield, dan mede te helpen een menschenleeftijd van tragische dwalingen, betreurenswaardigen haat en strijd te beëindigen tusschen hen, die als bewoners van het in cultureel opzicht belangrijkste continent ook in de toekomst voor de geheele menschheid een gemeenschappelijke taak te vervullen hebben.
Moge deze geweldige demonstratie van vrede en eer van het Duitsche volk er toe leiden, dat de voorwaarde wordt vervuld, noodig voor het beëindigen van een eeuwenlangen haat en strijd en voor den opbouw eener betere gemeenschap: de erkenning van een hoogere gemeenschappelijke plicht op grond van gemeenschappelijke gelijke rechten."

(Vorig bericht blz. 1004 B.)

15 OCTOBER 1933

A. VOLKENBOND. — Duitschland uitgetreden. — Wereldindrukken. —

VEREENIGDE STATEN. — Het uittreden van Duitschland uit den Volkenbond heeft in ambtelijke kringen gewerkt als een bliksemstraal uit helderen hemel. Op de gezichten van de ambtenaren der departementen was zichtbare verrassing en bezorgdheid te lezen. Zij weigerden echter zich over de gebeurtenissen te uiten.

FRANKRIJK. — De tijding van het uittreden van Duitschland uit den Volkenbond en de daarmee samenhangende gebeurtenissen hadden in politieke kringen de uitwerking van een bom en die Fransche vooraanstaande persoonlijkheden die zich over deze maatregelen wilden uiten — zij droegen echter geen ambtelijk karakter — toonen zich des te meer verrast daar men reeds met de mogelijkheid rekening had gehouden, dat Duitschland in Genève zou pogen de ontwapeningsonderhandelingen in het raam van het vier-mogendheden pact te brengen. Deze stap van Duitschland had men echter in geenen deele verwacht.

ENGELAND. — De Duitsche stap kwam voor de Engelschen volkomen onverwacht. De diplomatieke medewerkers van de Engelsche bladen wilden aanvankelijk aan de tijding nauwelijks geloof schenken. De Duitsche persvertegenwoordigers werden met telefoon-aanvragen overstroomd. De kranten brachten de tijding als een zeer groote sensatie. Op groote plakkaten las men de woorden: „De Bom van Hitler". In sommige publicaties komen opmerkingen voor als „Duitschland werpt de wereld de strijdbijl toe en heeft een bom in de Ontwapeningsconferentie geworpen." In het Engelsche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft de tijding eveneens uiterst alarmeerend gewerkt.

ITALIE. — Het verlaten van den Volkenbond en de ontwapeningsconferentie door Duitschland heeft ontsteltenis en verwarring verwekt, nu alle verzoeningspogingen van Mussolini vergeefsch zijn geweest.

(Vor. ber. Volkenbond 1003 G.)

16 OCTOBER 1933

B. NEDERLAND. — Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond". —

In de groote zaal van het Jaarbeursgebouw te Utrecht is op 14 Oct. '33 een buitengewone partijvergadering gehouden van

de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond". Deze bijeenkomst was belegd om een voorzitter te kiezen, die den minister van staat, mr. D. Fock, zou opvolgen.
Het bleek, dat er voor de vacature van voorzitter geen andere candidaat was gesteld dan mr. W. C. Wendelaar, burgemeester van Alkmaar en lid van de Tweede Kamer. Mr. Wendelaar werd daarop bij acclamatie tot nieuwen leider van de partij gekozen. Mr. Fock heeft den nieuwen functionaris met gelukwenschen begroet. Deze gelukwenschen richtte hij ook tot de partij, die een voorzitter krijgt die met de gaven van zijn geest en hart de partij krachtig zal leiden. Gij aanvaardt het voorzitterschap niet onder aangename omstandigheden en in een moeilijk tijdsgewricht, waarin de financieele omstandigheden ongunstig zijn en waarin in de wereld veel ellende wordt geleden. Velen zoeken naar iets nieuws en zijn van meening, dat de toestanden wel verbeteren zullen als ook maar op staatkundig gebied het nieuwe aanvaard wordt. Er zijn er die gelooven dat, als wij het nationaal socialisme met zijn bombast, dwaas gegroet en theatraal vertoon maar binnen halen, de wereld gered zal zijn. Het is aan onze partij, om aan te toonen dat fascisme en nationaal-socialisme niet tot heil, maar tot willekeur, dictatuur en terreur voeren. Wij willen de vrijheid, die niet tot ongebondenheid voert en een sterk gezag helpen handhaven. Mr. Fock sprak den wensch uit, dat de nieuwe voorzitter de partij tot grooten bloei zou mogen brengen en nam daarna afscheid, al was dat dan een afscheid van zijn plaats en niet van de partij. Hij sprak daarbij woorden van dank en erkentelijkheid tot allen, die hem tijdens zijn voorzitterschap hadden gesteund, in het bijzonder tot het secretariaat, mr. Boon, mr. Rink en de partijfractie, die hem altijd zoo welwillend en vriendelijk had ontvangen. Tal van afdeelingen toonen een krachtig initiatief. Spr. voelde behoefte om speciaal de vrouwengroepen en de Indische groepen afzonderlijk te noemen. Nu de politiek van de overzeesche gewesten van het grootste belang is en de economische toestanden daar bijna nog ongunstiger zijn dan hier, is het van het grootste belang dat wij beschikken over mannen, die Indië door en door kennen. Groote sympathie voelt spr. voor den Bond van Jonge liberalen die de liberale beginselen doen voortbestaan. Mr. Fock richtte zich daarna met een dankwoord tot de liberale journalisten en vond gelegenheid daaraan een gelukwensch te verbinden aan het adres van den Nederlandschen Journalistenkring, die op 14 Oct. '33 het gouden feest viert. Hij sprak den wensch uit, dat deze vereeniging nog vele jaren zal mogen voortbestaan.
Ik zal U wel niet uiteen behoeven te zetten, zoo vervolgde spr., waarom ik heen ga. Als men 75 jaar is, moet men geen leider meer zijn van een partij. Het verheugt mij, dat het leiderschap in goede handen overgaat. In de partij, zooals ik haar overdraag, is geest en kracht. Is het niet belacheilijk, dat een gewezen vrijzinnig-democraat op een nationaal-socialistische vergadering uitroept: Wij zullen de koningin een volk geven, waarop de koningin trotsch kan zijn.
Ons volk heeft jaren lang getoond, dat het iets presteeren kan en dat het bij geen ander volk behoeft achter te blijven. Wij zullen toonen dat wij een volk zijn dat waardig is geregeerd te worden door een vorstin uit het huis van Oranje. Mr. Fock eindigde met den wensch dat de liberale mannen en vrouwen eendrachtig onder de nieuwe leiding zullen arbeiden. Onder een tot een ovatie aanzwellend applaus gaf mr. Fock daarna den hamer aan den nieuwen voorzitter mr. W. C. Wendelaar over. Deze heeft daarna zijn dank aan de partij betuigd voor het groote vertrouwen dat zij in hem heeft gesteld. Nog voelde hij een aarzeling opkomen om het commando onder deze moeilijke tijdsomstandigheden te aanvaarden, maar een onverwoestbaar geloof, dat God de moedigen helpt, deed hem die aarzeling overwinnen. Spr. wenschte vervolgens de eerste woorden te wijden aan Haar, die ons aller souverein is. Hij getuigde van de groote liefde en aanhankelijkheid van de partij aan het Vorstenhuis in het algemeen en aan Koningin Wilhelmina in het bijzonder. Spr. stelde voor aan Hare Majesteit een telegram te sturen waarin de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond" als eerste daad onder nieuwe leiding haar belofte van hou en trou vernieuwt. De vergadering stemde hiermee in door een luid applaus en het zingen van het Wilhelmus, dat door een driewerf Leve de Koningin werd gevolgd.
Mr. Wendelaar bracht daarop mr. Fock dank voor zijn vriendelijke woorden en namens de partij voor alles wat hij voor den Vrijheidsbond had gedaan. Eenstemmig besloot de vergadering den scheidenden voorzitter tot eere-voorzitter te benoemen. Na zich voor aller hulp en medewerking te hebben aanbevolen, hield mr. Wendelaar een politieke redevoering.
Mr. Wendelaar gaf eerst een uitvoerige uiteenzetting van den groei van het liberalisme, waarbij hij de groote beteekenis en de positieve taak van de Kroon in onze staatsregeling schetste. In ons staatsbestel is de Vorst — aldus spr. — geen marionet en wij liberalen zullen er niet toe medewerken om Koningin Wilhelmina daartoe te verlagen. Na uitvoerig de liberale staatsgedachte te hebben geschetst, zeide spr. dat het Nederlandsche volk in de naaste toekomst te kiezen of te deelen heeft. Of de persoonlijke verantwoordelijkheid mèt de vrijheid, òf de staatsverantwoordelijkheid met den dwang. Wij liberalen hebben ons steeds verzet tegen de uitbreiding van de staatsbemoeiing en van de overheidstaak, omdat met elk overbrengen van een maatschappelijke taak naar de overheid een gedeelte van de persoonlijke en geestelijke vrijheid verloren gaat. Wanneer men ziet de Staat kan dit, de Staat kan dat, de Staat steunt dezen en de Staat steunt genen, dan is het volkomen logisch dat men gaat zeggen de Staat kan ook mij helpen, en vervolgens de Staat kan mij nog meer steunen, en wat geldt voor den Staat, geldt in verhoogde mate voor de gemeenten. De vraag of de tegenwoordige vorm van de liberale staatsgedachte ook voor dezen tijd nog past, moet ontkennend beantwoord worden. Men heeft in de jaren na den wereldoorlog wel de taak van de overheid veranderd, maar verzuimd de daarbij passende veranderingen in onze staatsinrichting aan te brengen. Men heeft thans tevens de vraag te beantwoorden, of de tegenwoordige, onder socialistischen invloed tot stand gekomen uitgebreidheid van de overheidsbemoeiing niet alleen om financieele redenen, maar ook principieel niet dient te verdwijnen om plaats te maken voor een betere regeling van de sociale verhoudingen in de maatschappij, waarbij dan aan den Staat de taak toekomt om de algemeene voorwaarden te scheppen, waaronder een gezonde ontwikkeling van die verhoudingen mogelijk wordt. Wij vragen opnieuw dat de regeering met spoed en met kracht de voorbereidende maatregelen zal treffen om de verschillende problemen tot oplossing te brengen. Laat ons elkaar — zoo eindigde spr. — in dit uur beloven dat wij krachtig en moedig vol vuur en toewijding ons in dienst zullen stellen van ons ideaal: voor Vrijheid, Vorstin en Vaderland!

(Vorig bericht blz. 999 C.)

17 OCTOBER 1933

A. **DUITSCHLAND. — Freiherr von Neurath's rede. - Duitschlands houding inzake ontwapening.** — De Duitsche rijksminister van Buitenlandsche Zaken heeft op 16 Oct. '33 gesproken voor vertegenwoordigers van de buitenlandsche pers en daarbij o.m. het volgende gezegd:
Het deed mij genoegen te mogen constateeren, dat bij de jongste onderhandelingen de vertegenwoordigers van Italië en de Vereenigde Staten alles hadden gedaan om nog te bemiddelen. Die pogingen waren echter afgestuit op het streven van andere mogendheden om tegen Duitschland een eenheidsfront tot stand te brengen. Men had Duitschland verdacht gemaakt, o.m. door de Duitsche instructies voor Genève verkeerd naar Amerika door te seinen, waardoor de indruk werd gewekt, dat Duitschland nieuwe en gevaarlijke eischen had gesteld. Hiervan was weer het gevolg geweest, dat Washington stappen deed in Berlijn. Niet wij, zei Von Neurath, hebben andere eischen gesteld, doch de tegenpartij van Duitschland. Zij zijn, met toestemming van Frankrijk en de Vereenigde Staten, met een ander plan gekomen dan dat van MacDonald.
Volgens dit nieuwe plan zou de ontwapening der zwaar bewapende staten vier jaar worden uitgesteld en na die vier jaar stond ook nog niets met zekerheid vast, want alles werd afhankelijk gemaakt van het slagen der contrôle-periode. Practisch gold de contrôle alleen voor Duitschland, omdat alleen Duitschland gedurende de komende jaren aan beperkende bepalingen onderhevig was. De andere staten hadden het in hun hand niet te ontwapenen, zich beroepende op het niet goed functionneeren van de contrôle of op zoogenaamde Duitsche overtredingen der conventie. De hervorming van de rijksweer tot een militieleger met korten diensttijd was geen concessie aan, maar een concessie van Duitschland. De vervanging van de voortreffelijk uitgeruste 100.000 man van de rijksweer door 200.000 miliciens met korten diensttijd was een verdere verzwakking van de Duitsche legersterkte, daar de ons toegestane wapens alleen voor die 200.000 man zouden gelden en niet voor de verlofgangers. Duitschland zou dus maar 200.000 geweren hebben, tegenover acht millioen Fransche geweren. Dat plan was voor Duitschland onmogelijk te aanvaarden en toen daarbij nog de verklaring van den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken, Sir John Simon kwam, bleef voor ons niets anders meer over dan uit den Volkenbond te treden.
Duitschland blijft intusschen bereid ieder ontwapeningsplan te overwegen, mits het rekening houdt met den Duitschen eisch van rechtsgelijkheid.

(Vor. ber. 1004 B.; Buitenl. politiek 971 G.)

B. **FRANKRIJK. — Nieuw doodelijk gifgas.** — Naar verluidt zouden eenige Fransche professoren te Clermont-Ferrand een nieuw gifgas hebben ontdekt, dat alle tot nog toe gedane ontdekkingen op dit gebied in de schaduw stelt. Tegen dit gas zou volgens de meening van de samenstellers geen bescherming bestaan, aangezien het door de kleeding direct in de huid dringt en dan reeds doodelijk werkt.
Experimenten die met zeer geringe hoeveelheden vloeibaar gas van dezelfde samenstelling op dieren zijn gedaan, zouden resultaten hebben opgeleverd, die geen twijfel overlaten aan de werking van het gas.

A. **JAPAN. — Minister van Oorlog Araki over Duitschlands uittreden uit den Volkenbond.** — De Japansche Minister van Oorlog Araki verklaarde dat hij Duitschlands uittreden uit den Volkenbond als een groote politieke gebeurtenis beschouwde, niet slechts voor Europa, doch ook voor het Verre Oosten, aangezien daar over de werkzaamheden van den Volkenbond dezelfde opvatting heerscht als in Duitschland. De Volkenbond heeft gefaald en is niet berekend op eenige taak, die den vrede kan dienen.
In een persconferentie van het Japansche Ministerie van Marine werd verklaard, dat de Volkenbond door het uittreden van Japan zijn beteekenis voor de wereld had verloren en nog slechts een vereeniging van Europeesche naties was geweest. Thans, na het uittreden van Duitschland, had de Volkenbond ook deze beteekenis verloren.
Van de zijde van het Japansche Departement van Buitenlandsche Zaken wordt met nadruk een bericht tegengesproken, dat in de buitenlandsche pers de ronde schijnt te doen, n.l. dat Duitschland Japan zou hebben geraadpleegd alvorens zijn besluit tot uittreding uit den Volkenbond bekend te maken. Dit gerucht wordt een dwaze insinuatie genoemd, aangezien de Japansche buitenlandsche politiek geen enkelen invloed ondergaat van eenige wijziging in den Europeeschen toestand. **(Vor. ber. Volkenbond 1005 A.)**

B. **DUITSCHLAND. — Dr. Goebbels over Duitschlands vredelievendheid.** — Ter gelegenheid van de onthulling van een gedenkteeken voor de strijders tegen het separatisme heeft Rijksminister dr. Goebbels op 15 Oct. op de Aegidienberg bij Honnef, voor een groot aantal belangstellenden en vaandeldelegaties een rede gehouden, waarin hij degenen herdacht, die zijn gestorven voor de eenheid van het Rijk.
De regeering en het volk, aldus de minister, zijn dezen martelaren dank verschuldigd voor hetgeen zij gedaan hebben. Thans zouden zij in ons werk de verwezenlijking kunnen zien van dat, waarvoor zij stierven. Overgaande op den toestand waarin het Duitsche rijk zich thans bevindt, zeide Goebbels:
Op het oogenblik staat het Rijk weer voor een der moeilijkste beslissingen, maar wij zijn vol vertrouwen, omdat de mannen, die Duitschland thans regeeren niets tekort laten doen aan de eer der natie en het levensrecht van het volk. Tot ieder, die hooren wil roepen wij over de oevers van den Rijn: „Wij willen geen oorlog; wij willen vrede. Wij willen een eerevrede, omdat deze de eenige is, die van langen duur kan zijn. Wij willen niemand vernederen maar wenschen ook niet vernederd te worden. Wij zijn bereid, een streep onder het verleden te zetten, maar wenschen, dat de anderen ook daartoe bereid zullen zijn.
(Deutsche Allgem. Zeitung)

C. **BELGIE. — Referendum over algemeene mijnstaking.** — Volgens de „Peuple" heeft het referendum der stakers over de algemeene staking tot dusver in de Borinage meer dan 90% opgeleverd ten gunste der staking in geval van opzegging der loonovereenstemming.
Ook in het Naamsche heeft het nazien der stembiljetten blijkens de eerste berichten, een overgroote meerderheid ten gunste der algemeene staking opgeleverd. (Le Peuple) **(Vorig bericht blz. 484 D.)**

D. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Het antwoord der conferentie inzake het uittreden van Duitschland.** — Het presidium der Ontwapeningsconferentie heeft in een zitting op 16 Oct. 1933 den tekst goedgekeurd van de antwoordnota, die de Duitsche regeering zal worden gezonden naar aanleiding van de op 14 Oct. door haar overhandigde mededeeling van haar uittreden uit de Ontwapeningsconferentie. De door president Henderson onderteekende nota is gericht aan den Duitschen Rijksminister van Buitenlandsche Zaken Von Neurath en luidt als volgt:
„Ik heb de hoofdcommissie het telegram van Uw Excellentie van 14 October, waarin het besluit der Duitsche regeering wordt medegedeeld, om af te zien van elke verdere deelneming aan de werkzaamheden der Ontwapeningsconferentie en waarin de aanleiding tot deze beslissing wordt uiteengezet, doen toekomen. De Duitsche regeering heeft dezen maatregel genomen op een oogenblik, dat het presidium en de hoofdcommissie zich juist met een vast omlijnde ontwapeningsovereenkomst bezig hielden. Dit program, dat binnen een vastgestelde periode uitgevoerd zou worden, zou op progressieve wijze overeenkomstig de door de conferentie met deelneming van Duitschland aangenomen besluiten de uitvoering van de vermindering der bewapeningen mogelijk maken op een wijze, als was voorzien in het aan de hoofdcommissie voorgestelde ontwerp. Dit program werd tevens vergezeld van voldoende veiligheidsmaatregelen, die de verwezenlijking der gelijkgerechtigdheid waarborgen, die de Duitsche regeering steeds bij haar eischen op den voorgrond heeft gesteld. Onder deze omstandigheden betreur ik het, dat Uw regeering deze belangrijke besluiten heeft genomen uit overwegingen, die ik niet als gegrond kan beschouwen".
(w.g.) Arthur Henderson.
Het presidium heeft voorts besloten de hoofdcommissie voor te stellen de conferentiewerkzaamheden te verdagen tot 26 October. Het presidium zou reeds op 25 Oct. bijeenkomen. Beide voorstellen kwamen in de onmiddellijk hierop aansluitende zitting van de hoofdcommissie in behandeling en zijn aangenomen.
(V. b. 1006 A.; Duitschlands uittreden 1004 A.)

E. **NON-AGRESSIE PACT. — Zuid-Amerika.** — Op voorstel van Brazilië is het non-agressieverdrag tusschen de staten van Zuid-Amerika in dien zin gewijzigd, dat de toetreding ook voor andere landen is opengesteld. **(Vorig bericht blz. 1001 E.)**

F. **SIAM. — Onlusten.** — Uit Bangkok wordt gemeld, dat een militaire revolutie is uitgebroken. De vloot heeft zich aan de zijde der opstandelingen geschaard. **(Vor. ber. Staatsgreep 878 B.)**

G. **DUITSCHLAND. — De komende Rijksdagverkiezing.** — Van bevoegde zijde wordt meegedeeld, dat over de komende Rijksdagverkiezing in een deel van de pers verwarring-wekkende berichten zijn verschenen. Aangezien de vorming van partijen verboden en strafbaar is, zal op het stembiljet voor de Rijksdagverkiezing van 12 November slechts één partij, n.l. de N.S.D.A.P. voorkomen. In den achter den naam der partij staanden cirkel, moet door degenen, die voor de Nationaal-Socialistische partij willen stemmen, een kruis worden gezet. Zij die geen kruis op het stembiljet invullen, maken het stembiljet ongeldig.
Op het biljet voor de volksstemming moet daarentegen het woord „ja" of „neen" aangekruist worden.
(Völk. Beobachter) **(Vorig bericht blz. 717 E.)**

H. **JOEGOSLAVIE. — Kabinet afgetreden.** — In verband met meeningsverschillen tusschen den Ministerpresident Sjersjkitsj en den minister van Financiën over het beschikbaar stellen van buitengewone credieten voor werkverschaffing, heeft de regeering besloten den Koning het ontslag van het geheele kabinet aan te bieden. (Vreme, Beograd) **(Vor. ber. 562 G.)**

I. **ONDERWIJS. — Viering van het tweede lustrum der R.K. Universiteit te Nijmegen.** — Ter gelegenheid van de viering van het tweede lustrum der R.K. Universiteit te Nijmegen werd op 17 Oct. '33 een feestelijke academische zitting gehouden, waarvoor groote belangstelling bestond van de zijde der regeering.
Aanwezig waren o.m. de Aartsbisschop Mgr. J. Jansen en de bisschoppen Mgr. A. Diepen en Mgr. Aengenent, de minister van Onderwijs Mr. H. P. Marchant, de minister van Justitie Mr. Van Schaik en de minister van Economische Zaken, Mr. Verschuur.
Na de rectorale rede werd het woord gevoerd door Mgr. J. Jansen, die met groote waardeering gewag

maakte van de groote gift, welke de Diocesane Bossche Werklieden Bond had gegeven in den vorm van 10.000 gulden voor het stichtingsfonds der R.K. Universiteit.
Mgr. Jansen huldigde de professoren voor hun groote verdiensten in de afgeloopen tien jaar voor het Katholieke cultureele leven van Nederland. Spr. wees de studenten op hun plicht jegens de Katholieke gemeenschap.
Ook werd het woord gevoerd door minister Marchant, die in een waardeerende rede de groote beteekenis schetste van de R.K. Universiteit voor de cultureele ontwikkeling van Nederland.
De minister betoogde, dat de Universiteit van Nijmegen bewezen heeft, dat de godsdienst met de wetenschap zeer nuttig kunnen samenwerken voor de geestelijke en sociale ontwikkeling van een volk.
De academische zitting werd besloten met een algemeen dankwoord van den rector-magnificus, prof. Mr. E. v. d. Heijden. **(Vorig bericht blz. 975 I.)**

A. **OOSTENRIJK. — Het congres der sociaal-democraten.** — Het congres der sociaal-democraten dat dezer dagen te Weenen gehouden werd, heeft op 16 Oct. een resolutie aangenomen, waarin geëischt wordt de wederbijeenroeping van het parlement; het herstel van de coalitievrijheid en de vrijheid van vergaderen en drukpers voor alle democratische partijen en de ontbinding en ontwapening der fascistische formaties.
De partij kondigt een versterkte activiteit aan.
(Vorig bericht blz. 1000 D.)

18 OCTOBER 1933

B. **VEREENIGDE STATEN. — Vakvereenigingen boycotten Duitschland.** — Op de jaarvergadering der Amerikaansche vakvereenigingen is een resolutie aangenomen, waarin geëischt wordt alle Duitsche producten zóó lang te boycotten tot de Duitsche regeering den Duitschen arbeider het recht toekent zich volgens zijn eigen wil in vakvereenigingen te organiseeren en totdat Duitschland de vervolgingen der Joden zal hebben gestaakt. **(Vorig bericht blz. 983 E.)**

C. **JURISPRUDENTIE. — Ambtenarengerecht - Eed van trouw aan het gezag.** — Het ambtenaren-gerecht te 's-Gravenhage deed uitspraak in de zaak van F. v. Doorn, arbeider bij het departement van Defensie, werkzaam op de wapenkamer van het regiment Jagers, die lid is van de S.D.A.P. en geweigerd heeft één van de bekende verklaringen te teekenen, om welke reden hij ontslagen is.
Het gerecht overwoog, dat van klager geen andere verklaring is gevraagd, dan dat hij onder alle omstandigheden achter de regeering zou staan;
dat een dergelijke verklaring van iederen staatsambtenaar mag en kan worden gevorderd, opdat geen twijfel besta, dat de ambtenaar ook in kritieke omstandigheden aan de regeering trouw zal blijven;
dat het teekenen van een dergelijke verklaring geen nadere overweging vordert en dat aarzeling van den betrokkene reeds diens ongeschiktheid bewijst.
Op deze gronden is het beroep ongegrond verklaard.

D. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Conflict tusschen de regeering en den Pauselijken Nuntius.** — De pauselijke nuntius te Praag, Ciriacci, heeft een verklaring gepubliceerd, waarin hij zich op zeer afkeurende wijze tegen de regeering van Tsjecho-Slowakije uitspreekt.
Hij verklaart, dat het een voordeel voor hem is, dat hij niet verplicht is als deken van het corps diplomatique een redevoering te houden bij de plechtige herdenking van het 15-jarig bestaan der republiek. Hij is er over verheugd eenige dagen tevoren met verlof te gaan.
De nuntius heeft zich eenige weken geleden reeds op overeenkomstige wijze geuit, reden waarom de Tsjecho-Slowaaksche regeering tot den Paus een verzoog heeft gericht en geëischt heeft, dat de nuntius naar Rome zou worden ontboden, om daar zijn houding te rechtvaardigen. (Lidovy Listy) **(973 E.)**

E. **NEDERLAND. — Zuid-Afrikaansche cultuur, letterkunde, enz.** — Aan het jaarverslag der Stichting tot bevordering van de studie van taal, letterkunde, cultuur en geschiedenis van Zuid-Afrika, uitgebracht in de op 14 Oct. te Amsterdam gehouden jaarvergadering is het volgende ontleend:
Op het in Maart 1931 te Groningen gehouden Dietsche Studenten-Congres hebben Prof. Besselaar en Mej. Conradi de wenschelijkheid uiteengezet van een lectoraat in Zuid-Afrikaansche taal- en letterkunde aan een Nederlandsche universiteit.
Het Dietsch Studenten Verbond en de Zuid-Afrikaansche Vereeniging te Amsterdam hebben sindsdien voor dit denkbeeld warme propaganda gevoerd, met het gevolg, dat op 14 November 1932 bovengenoemde Stichting is opgericht. Zij vond volledige instemming bij de letterkundige faculteit der Universiteit van Amsterdam.
23 Mei 1933 besloot de Gemeenteraad van Amsterdam, de Stichting tot het vestigen van een leerstoel toe te laten. Met steun van verschillende lichamen en enkele particulieren kon tot stichting van den leerstoel worden besloten en prof. G. Besselaar tot bijzonder hoogleeraar worden benoemd. Het curatorium van den leerstoel bestaat uit de heeren Dr. W. J. Leyds, voorzitter; prof. H. Burger, secretaris; P. J. de Kanter; prof. J. Prinsen en prof. J. H. Scholte.
(Zie rubriek: Nederland, Zuid-Afrika.)

F. **ENGELAND. — Sir John Simons antwoord aan Freiherr von Neurath.** — Sir John Simon, de Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, heeft op 17 Oct. voor de radio de laatste rede van zijn Duitschen collega Von Neurath beantwoord. Hij zeide o.a., dat Engeland Duitschlands aanspraken op rechtsgelijkheid blijft erkennen, maar dat de door de jongste gebeurtenissen veroorzaakte ongerustheid wijziging brengt in de uitvoering. Er bestaat geen twijfel aan, dat Duitschland met zijn eischen ter ontwapeningsconferentie een herbewapening op het oog had. Sir John noemt Duitschlands bewering, dat het zich wegens zijn op 14 Oct. '33 te Genève afgelegde verklaring — welke werd onderschreven door een toonaangevend Amerikaansch vertegenwoordiger — van de conferentie zou hebben teruggetrokken, eenvoudig absurd en Engeland kan deze motiveering van Duitschlands stap dan ook niet aanvaarden.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Ontwapening 1007 D.)**

G. **DENEMARKEN. — Groot kolenbekken op de Farør-eilanden.** — De Deensche regeering heeft een rapport ontvangen betreffende het voorkomen van kolen op de Farør-eilanden, waaruit blijkt, dat de kolenrijkdom der eilanden berekend moet worden op ongeveer 100 millioen ton. De kwaliteit der kolen komt niet overeen met die der Engelsche kolen. De productie is mogelijk tegen concurreerende prijzen, d.w.z. tegen 9½—10 kronen per ton. Het mijnbedrijf zal van aanleg anderhalf millioen kronen kosten. Ook de benzine-productie belooft succes. Een deskundige heeft tegenover de pers verklaard, dat de exploitatie voor Denemarken van ontzaglijke beteekenis is.
(Politiken)

H. **FRANKRIJK. — Minister-president Daladier in de Kamer. - Antwoord aan Duitschland.** —
De Fransche Kamer is op 17 Oct. '33 voor de eerste maal weer bijeengekomen. Nadat de president der Kamer de tijdens het reces overleden afgevaardigden had herdacht, nam minister-president Daladier het woord voor het afleggen van een verklaring. Nadat afgevaardigde Delbos vervolgens namens de radicaal-socialisten een verklaring van vertrouwen in de regeering had afgelegd, besteeg Daladier opnieuw de sprekerstribune, teneinde de regeeringsvoorstellen tot het sluitend maken van de staatsbegrooting in te dienen. Hij legde er den nadruk op, dat het aanblijven van de regeering afhankelijk is van de goedkeuring der begrooting. Daladier eischte directe behandeling van het voorstel, waarmede de Kamer met 470 tegen 120 stemmen instemde.

Minister-president Daladier verklaarde, dat de Kamer bijeengeroepen is, niet alleen omdat de regeering haar woord wilde houden, maar omdat het gevaarlijk zou zijn het sluitend maken der begrooting nog langer uit te stellen. Ook de recente gebeurtenissen maken het noodzakelijk de financiën op peil te brengen, omdat anders een vaste politiek op langen termijn onmogelijk zou zijn. De begrooting moet in de eerste plaats sluitend worden gemaakt. Daladier legde voorts den nadruk op zijn wil de stabiliteit van den franc te handhaven; dit is evenwel slechts denkbaar, wanneer het deficit op de begrooting verdwijnt. Men moet niet meenen, dat de speculanten van de wereld zijn verdwenen.

Het uittreden van Duitschland uit den Volkenbond besprekende, verklaarde Daladier, dat dit een nieuwe situatie heeft geschapen, waarvan de regeeringen de consequenties moeten bestudeeren. De regeering is zich er van bewust, dat zij steeds opnieuw de politiek der samenwerking heeft bevorderd, welke de veiligheid en de waardigheid van alle volken in gelijke mate heeft gewaarborgd. Wij zijn voor geen enkel woord doof, doch wij zijn evenmin blind voor de feiten.

Vervolgens besprak Daladier de vraag, waarom Duitschland het te Genève voorbereide werkelijke ontwapeningsplan niet heeft willen goedkeuren, indien het bereid is het laatste machinegeweer te vernietigen en den laatsten soldaat te ontslaan.

Frankrijk zal trouw blijven aan de politiek der samenwerking en in dezen geest den toestand onderzoeken, welke niet alleen Duitschland en Frankrijk interesseert, doch alle volken.

Frankrijk zal, zooals is aangekondigd, deelnemen aan de op 26 October te Genève te houden zitting. Na de financieele debatten zal men zich breedvoerig kunnen uitspreken over den toestand. Daladier heeft thans het woord willen nemen om onnoodige geruchten te voorkomen. Frankrijk is allerminst geisoleerd. Sedert het einde van den oorlog heeft het nimmer meer vriendschappen gehad dan thans. Van alle zijden ontvangt het bewijzen van vertrouwen. De regeering is vastbesloten een voorbeeld te geven van rust en koelbloedigheid. Zij is zich er van bewust, dat de verdediging van het grondgebied en van de vrijheid van Frankrijk is gewaarborgd.

(V. b. Ontwapening 1008 F.; Volkenbond 1007 A.)

A. NEDERLAND. — Sociaal-democratische betooging.

De Federatie Amsterdam van de S.D.A.P. en de Amsterdamsche Bestuurdersbond hadden op 17 Oct. '33 de arbeiders en de werkloozen van Amsterdam bijeengeroepen in de groote tentoonstellingshal van het R.A.I.-gebouw om te protesteeren tegen de maatregelen van de regeering tot verlaging van den werkloozensteun. Ook was deze monsterbetooging, waaraan vermoedelijk tusschen de 20.000 en 25.000 menschen hebben deelgenomen, gewijd aan de bestrijding van het fascisme en het nationaal-socialisme en was zij gericht tegen de bedreiging van deze zijde met een nieuwen oorlog, zooals die thans weer tot uiting komt in het uittreden van Duitschland uit den Volkenbond.

Voorzitter van de vergadering was de heer S. R. de Miranda, die in zijn openingswoord den wensch uitsprak, dat deze massale bijeenkomst niet zou nalaten indruk te maken op de Tweede Kamer bij de behandeling van de interpellatie van den heer Kupers over de verlaging van den werkloozensteun.

De eerste spreker, de heer H. Meyer, zeide in zijn rede, dat deze monsterbetooging moest dienen om te voorkomen, dat duizenden, die nu op den rand van den afgrond van het pauperisme verkeeren, in dien afgrond neer storten. Zij roept de regeering toe: handen af van de uitkeeringen! Deze betooging moet verder de inzet zijn van een ongekenden aanval op allen, die de arbeiders belagen, opdat de strijdkreet „Hou Zee!" veranderе in de smeekbede „Hou Op!" Spr. besloot met den oproep: In naam van socialisme voor onze vrouwen en kinderen, aanvallen!

De volgende sprekers waren de heeren van der Walle en Oudegeest. De eerste zeide onder meer, dat uit de ontbinding van het kapitalisme en den daarvan opstijgenden stank het fascisme is geboren en duistere machten zijn opgestaan, die de menschheid opnieuw in den oorlog willen drijven. De bezittende klasse tracht zich staande te houden op het fascisme; heeft de Koningin in het stadion een beroep gedaan op de saamhoorigheid van de natie, wij, aldus spr., doen een beroep op de saamhoorigheid van de arbeiders tegen de oorzaken der tegenwoordige ellende: het kapitalisme en het fascisme.

De heer Oudegeest richtte zich in zijn rede meer in het bijzonder tegen het fascisme, waarbij hij deed uitkomen, dat de sterke mannen in Italië en Duitschland er niet in geslaagd zijn en er niet in zullen slagen de sociale wanorde door sociale orde te vervangen. De onderling kijvende sterke mannen, die het fascisme in ons land heeft voortgebracht, zijn nog lang geen Mussolini's of Hitler's; daardoor loopt de invloed van het fascisme in ons land weer terug. Ons volk is te nuchter. zich bij den neus te laten nemen met programpunten, welke de voorstanders er van niet durven verdedigen tegenover mannen met politiek begrip. Bij de burgerlijke democratie is nog altijd meer waarborg voor gelijke rechten en meer kans op billijke verdeeling van het bezit, dan bij het fascisme; het stelsel, dat spr. overigens schetste als het grootste oorlogsgevaar van dezen tijd.

Laatste woordvoerder was de heer W. H. Vliegen, die het een verheugend verschijnsel noemde, dat de arbeidersklasse niet langer in ellende wil leven. Het zedelijk veroordeelde stelsel dat niet anders heeft kunnen brengen dan dat, zoekt in zijn ondergang redding in het fascisme, dat de democratie wil vernietigen. Dat dit het fascisme in Duitschland gelukt is, is de schuld van het communisme, dat de arbeiders verdeeld heeft. Angst voor het communisme heeft Duitschland in de armen van het fascisme gedreven. Doel van het fascisme zoowel als van het communisme is de democratie te vernietigen, welke wij sociaal-democraten noodig hebben, willen we het socialisme brengen.

(Vor. ber. Werkloozensteun 846 E.)

19 OCTOBER 1933

B. NEDERLAND. — Manifest van de R.K. Staatspartij. —

De R.K. Staatspartij heeft zich in een manifest, opgenomen in de katholieke bladen van 16 Oct. '33, tot alle medestanders, in het bijzonder tot alle katholieke Nederlanders gewend, opdat ieder zal weten, „hoe zij haar plaats bepaalt in het staatkundig leven in Nederland, en aan welke beginselen zij onvoorwaardelijk zal vasthouden."

Aan dit manifest is het volgende ontleend:

De Katholieke partij houdt vast aan de altijd door haar beleden waarheid, dat de wettige Overheid met macht bekleed is en gehoorzaamheid kan en moet eischen van allen, omdat haar gezag uit God is.

In de lijn van een groote traditie erkent de Katholieke Staatspartij de souvereine rechten van het Huis van Oranje en de eigen taak van het Koningschap, dat zij beschouwt als ons hoogste nationale bezit en welks eigen recht zij wil zien geeerbiedigd. Zij heeft dat altijd gewild en ook metterdaad getoond.

Voor de Katholieke Partij is souvereiniteit echter geen absolutisme. Zij beseft, dat de ministerieele verantwoordelijkheid een weldaad is voor de Kroon, die geen werktuig in handen van ministers is, maar integendeel hun controleerend geweten.

Omdat, zeker in Nederland, de taak der overheid niet behoorlijk kan worden vervuld zonder gezonden volksinvloed, wil de Katholieke Partij vasthouden aan een vertegenwoordiging des volks. De samenwerking van Overheid en volk, toegepast met wijze beperking, moet verzekeren een goed geordend medezeggenschap en de openbare behandeling der openbare zaak. Juist om deze groote volksgoederen in hun wezenlijke beteekenis te behouden, zullen in praktijk en wetgeving de wijzigingen moeten worden gebracht, waardoor uitwassen worden afgesneden en het waarachtig volksbelang wordt gediend.

Een regeeringsvorm echter, waarin elke parlementaire zelfstandigheid als verzet wordt beschouwd, verwerpt de Katholieke Partij, als volkomen in strijd met de geschiedenis en den aard van ons volk. Zulk een regeeringsvorm is een gevaar voor gezag en vrijheid beide.

Daarom stelt de Katholieke Partij zich met beslistheid te weer tegen elken vorm van dictatuur.

Ook in het licht der aan al te velen onbekende geschiedenis is het aan geen redelijken twijfel onderhevig, dat ondermijning van deze grondslagen onzer staatkundige instellingen slechts kan leiden tot een bloedarme verzwakking — zoo niet algeheele uitschakeling — van den heilzamen invloed, welke de Katholieken kunnen en moeten oefenen ten bate van Nederland.

Zeer bijzonder in dezen bewogen tijd vordert het landsbelang een zoo krachtig mogelijk steunen van het zware werk der regeering. Die steun mag in Nederland nimmer bestaan in een gelijkgeschakeld medejuichen. Hij moet zijn opbouwend en stuwend medewerken. Daarom stelt de partijleiding, in volledige overeenstemming met de fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, thans voorop een aantal maatregelen, die aan het program-1933 concrete uitvoering geven. Voor de verwezenlijking daarvan vraagt zij de leiding der regeering en de medewerking van het Parlement.

Een economisch beleid, met name een handelspolitiek, welke met het oog op den landbouw, de nijverheid en den handel ook in de tegenwoordige omstandigheden de volkswelvaart zooveel mogelijk verzekert, zoowel door het binnenlandsch verbruik steeds meer in te stellen op de eigen productie, als door het toepassen van wederkeerigheid bij de regeling der internationale handelsbetrekking. Werkbehoud en werkverruiming behooren in elk opzicht voorop te staan, omdat de volkskracht alleen kan worden gered door werk, vooral voor de jeugd. Daartoe strekkende maatregelen mogen niet worden uitgesteld noch vertraagd totdat in feite een sluitende begrooting is verkregen.

Een maatschappelijke opbouw die naar de wijze inzichten, ontvouwd in de encycliek „Quadragesimo Anno", de huidige individualistische wanorde beëindigt en een orde in het leven roept, welke voor goed den klassestrijd terzijde stelt, den overbelasten Staat verlicht en den beroepsstanden hun plaats geeft in een corporatieve maatschappij.

Steun aan den middenstand in zijn moeilijken strijd om in de vergroeide maatschappelijke verhoudingen eigen plaats en taak te behouden, mede door het treffen van voorzieningen tegen ontoelaatbare praktijken en van maatregelen tot verlichting van lasten.

Handhaving van het gezag, dat met beleidvolle kracht elk optreden in woord en daad onderdrukt zoo dit een aanranding beteekent van onze grondwettelijke instellingen, in het bijzonder voor de positie van ons nationale koningschap.

Beveiliging van de Christelijke grondslagen van ons volksleven, door een krachtige gezinspolitiek, welke tot uiting behoort te komen in belasting- en schoolgeld-regelingen, welke rekening houden met de gezinsgrootte; in een verbod van den arbeid van gehuwde vrouwen niet-kostwinsters; in de normen voor steun aan de door werkloosheid getroffenen.

Daarnaast worde de krachtigste bestrijding ter hand genomen van de openbare zedenverwildering en van alles wat deze in de hand werkt.

Aanvullen van de regeling inzake het cumuleeren van inkomsten uit openbare ambten, met name in dier voege, dat aansluiting wordt verkregen tusschen de regeling in het rijk, de gebiedsdeelen overzee, en provinciën en gemeenten, — en dat voor die pensioenen, welke in feite het karakter van wachtgeld dragen, ook een daarmede overeenkomende regeling wordt getroffen.

Tegengaan van elke niet beslist noodzakelijke vervulling van ambten.

Nadat de taak voor den eerstkomenden tijd aldus is afgebakend, kan de partijleiding in eigen gelederen geen verzwakking of halfslachtigheid dulden.

Zij moeten eischen: sterke aaneensluiting.
Daaruit volgt, dat zich buiten het werk der partij stellen:
1°. zij, die op eenigerlei wijze — zij het formeel binnen het partijverband — actie voeren in en door middel van andere organen dan die, welke het partijreglement kent of het partijbestuur aanwijst;
2°. zij, die openlijk doen blijken, dat zij hun staatkundig streven gronden op eenige andere beweging — al dan niet in den vorm eener partij-organisatie.
Natuurlijk beteekent dit niet doodende gelijkschakeling of het onderdrukken van opbouwende gedachtenwisseling. Sterke aaneensluiting is onafwijsbare eisch voor doelbewust werk, in een zwaren tijd met groote verantwoordelijkheid.
(Vorig bericht blz. 955 E.)

A. **SINGAPORE. — Verdediging.** — Volgens de „Star" wordt de bewapening van de Britsche vlootbasis te Singapore in den laatsten tijd belangrijk versterkt. Er zouden eenige politiebarakken zijn gebouwd, die in werkelijkheid dienst zullen doen als militaire kazernes. Voorts komt te Singapore regelmatig zwaar geschut aan, dat op de daartoe geëigende plaatsen wordt opgesteld. Tenslotte zijn eenige vliegvelden aangelegd en is een verordening uitgevaardigd, waarbij alle Engelsche onderdanen tusschen 18 en 50 jaar moeten toetreden tot een vrijwilligerscorps. („Star")

B. **DENEMARKEN. — Verbetering van het leger.** — De opperbevelhebber van het Deensche leger heeft nieuwe voorstellen ingediend voor de ontwikkeling en verbetering van het leger, teneinde dit tot een doelmatige en up-to-date eenheid te maken, waardoor tevens de werkloosheid in Denemarken zou verdwijnen.
Het socialistische parlementslid Hans Nielsen, tot dusver bekend om zijn pacifistisch streven, heeft zeer onverwachts deze voorstellen goedgekeurd.
Nielsen, die de militaire deskundige van de socialistische fractie was, en steeds algemeene ontwapening heeft geëischt, heeft thans in een interview verklaard, dat hij de voorstellen tot verbetering van het leger zeer belangrijk acht.
Nielsen verklaarde zich voorts voorstander van een verbond met de Scandinavische landen en alle andere democratische landen, teneinde weerstand te kunnen bieden aan de communistische en fascistische bedreiging. (Berlingske Tidende) **(Vor. ber. 867 B.)**

C. **RUSLAND. — Industrieele Ontwikkeling.** — In de eerste 9 maanden van 1933 bedroeg de steenkolenproductie in Rusland 51.718.000 t., of 67% meer dan was geraamd. In dezelfde periode van het vorige jaar bedroeg de productie slechts 52.5% der raming. Het Donetz-bekken leverde in deze periode 70.5% van de hoeveelheid, welke in het geheele jaar moet worden voortgebracht. De cokesproductie was in de eerste drie kwartalen van het loopende jaar 19.4% grooter dan in de overeenkomstige periode van 1932. De ruwijzerproductie beliep in de zelfde periode 5.136.000 t. of 13.4% meer dan in het vorige jaar, terwijl de staalproductie t. o. v. die van 1932 110% bedroeg.
In September was de voortbrenging van staal zelfs 39.2% grooter dan in September 1932. De walswerken leverden 10.4% meer dan in de eerste drie kwartalen van 1932 en in September zelfs 35.4% meer dan in September 1932. De koperproductie was in September 7.4% grooter dan in Augustus en 27.2% hooger dan in September 1932. De gemiddelde dagelijksche petroleumproductie bedroeg in Sept. 10.3% meer dan in Augustus en 26.2% meer dan in September 1932. De productie van locomotieven bedroeg sedert Januari 694 stuks of 95 meer dan in de overeenkomstige periode van 1932. (Iswestija) **(Vor. ber. 130 E.)**

D. **CHINA. — „Koopt Chineesche goederen".** — Het pas gevormde Chineesche Nationale Comité heeft een manifest gepubliceerd met als kern de leuze: „Koopt Chineesche goederen". De nadruk wordt gelegd op het belang van de ontwikkeling der Chineesche katoenindustrie. Er wordt op gewezen, dat China buitenlandsche katoenen goederen moet koopen, omdat de Chineesche fabrieken niet in staat zijn aan de vraag te voldoen. Daarom zal een nationaal katoencomité worden opgericht, dat contrôle moet oefenen op de ontwikkeling van de Chineesche katoenindustrie. Tenslotte wekt het manifest het Chineesche volk op zijn uiterste kracht in te spannen, om de herstelplannen der regeering eendrachtig te steunen. (Sin Pau)

20 OCTOBER 1933

E. **BELGIE. — Verbod van Militaire Organisaties.** — In de circulaire, welke de minister van Binnenlandsche Zaken Poullet aan de gouverneurs der vijf Vlaamsche provincies heeft gericht inzake het uniformverbod, wordt o.a. gezegd:
„Er gaat geen dag voorbij of er wordt door de pers gemeld dat particuliere groepen met een bepaalde politieke strekking, oefeningen houden om hun leden wapens te leeren gebruiken, leden die dan meestal een uniform dragen. Deze praktijken zijn gevaarlijk voor de openbare orde, zelfs als de betrokken groepen bezield zijn door de volmaaktste loyauteit ten opzichte van onze nationale instellingen.
Weldra zal de regeering aan de Kamer maatregelen voorstellen om daar een einde aan te maken.
In afwachting dat zij van kracht worden, is het noodzakelijk van nu af aan deze praktijken te verbieden aan de groepen, welke, naar zij zelf erkennen, ijveren om onze nationale instellingen omver te werpen en den staat ten onder te brengen.
De groep der Dinaso's bevindt zich onbetwistbaar in dit geval.
Gij zult dan ook wel onmiddellijk een besluit willen nemen, waardoor op het gebied van uw provincie aan alle Dinaso-groepen verboden wordt zich militair te oefenen, in de open lucht of in openbare plaatsen opleidingsmarschen te houden, manoeuvres of gezamenlijke oefeningen, ongeacht of de deelnemers al dan niet een uniform dragen. De rijkswacht zal opdracht krijgen, elke samenscholing, elke vergadering of elke betooging van dien aard te verbieden.
Gij zult ook wel de burgemeesters van steden en belangrijke gemeenten willen uitnoodigen, maatregelen te nemen, opdat de plaatselijke politie haar medewerking kan verleenen ter uitvoering van het algemeene verbod.
De minister adviseert den gouverneurs het besluit na te komen, dat destijds werd genomen bij gelegenheid van den revolutionnairen, communistischen „hongermarsch".
De gouverneurs worden ook verzocht, verslag uit te brengen over de uitvoering van deze order en over het resultaat, dat werd bereikt. (Le Soir)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Wering van buitenlandsche studenten.** — Ingediend is een wetsontwerp tot tijdelijke beperking van de bevoegdheid van hen, die niet de Nederlandsche nationaliteit of het Nederlandsche onderdaanschap bezitten, tot het afleggen van examens aan de Technische Hoogeschool te Delft, van universitaire examens en van andere examens, die de bevoegdheid tot het bekleeden van ambten en bedieningen verleenen, alsmede tot het verkrijgen van het recht deze ambten en bedieningen uit te oefenen. **(Vorig bericht blz. 972 A.)**

G. **NOORWEGEN. — Verkiezing voor het Storting.** — Naar uit Oslo wordt gemeld zijn bij de verkiezingen voor het Storting gekozen: Arbeiderspartij 69 zetels (winst 22), Conservatieven 31 (verlies 10), Liberalen 24 (verlies 9), Boerenbond 22 (verlies 3), Liberale Volkspartij 1 (verlies 2), Radicale Volkspartij 1 (gelijk); de kleine onafhankelijke groepen hebben twee zetels gekregen (winst 2). (Aftenposten)

A. **DUITSCHLAND. — Waarschuwing van Minister Goering tegen molestatie van buitenlanders.** — De officieele Pruisische persdienst deelt mede, dat de Pruisische Minister van Binnenlandsche Zaken per radio een oproep heeft gericht tot de bevoegde autoriteiten, waarin het wordt voorgesteld, alsof de molestatie, waaraan buitenlanders somtijds bloot staan, het werk is van Marxistische of Communistische provocateurs, die het Duitsche prestige willen schaden en Duitschland in diplomatieke moeilijkheden willen wikkelen, en waarin deze autoriteiten opdracht krijgen alles te doen, waardoor dergelijke incidenten vermeden worden. De Minister wijst nogmaals op den plicht der betrokken autoriteiten en ambtenaren alles te doen voor de bescherming van buitenlandsche staatsburgers en indien politioneel ingrijpen noodzakelijk is, met reserve, voorzichtigheid en hoffelijkheid op te treden. De plaatselijke autoriteiten moeten zich dan ook met S.A., S.S. en Stahlhelm in verbinding stellen om met alle middelen dergelijke molestaties te bestrijden in de gemeenschappelijke overtuiging, dat het de vanzelfsprekende plicht van elken nat.-socialist is, de gastvrijheid te beschermen en te eerbiedigen.

B. **DUITSCHLAND. — De brandstichting in het Rijksdaggebouw.** — In de zitting van het Rijksdagbrandproces van 17 Oct. '33 heeft de president medegedeeld, dat de ministers Goering en Goebbels binnenkort als getuigen zullen worden gehoord in verband met beschuldigingen in het Bruinboek geuit, als zou van S.A.-zijde gebruik zijn gemaakt van den onderaardschen gang om het Rijksdaggebouw in brand te steken. **(Vorig bericht blz. 989 H.)**

C. **OOSTENRIJK. — Samenwerking tusschen Vaderlandsch Front en Heimatschutz.** — Bondskanselier dr. Dollfuss heeft met den leider van den „Heimatschutz", Starhemberg, een langdurig onderhoud gehad over de door Starhemberg destijds aangekondigde samenwerking tusschen den „Heimatschutz" en het vaderlandsche front.
Dollfuss heeft, als leider van het vaderlandsche front, kennis genomen van de toetreding van den geheelen „Heimatschutz" tot deze organisatie en Starhemberg benoemd tot zijn plaatsvervanger als leider van het vaderlandsche front.

D. **VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid. - Steun in natura.** — De plannen tot steunverleening in natura aan de werkloozen worden met spoed ten uitvoer gelegd. Reeds worden aan meer dan 15 millioen personen levensbehoeften verstrekt. Er is o.a. 100 millioen pond varkensvleesch gedistribueerd en het uitdeelen van boter wordt voorbereid.
Voor het bijeenbrengen der vereischte $ 30.000.000 overweegt men het invoeren van een belasting op boter en margarine. **(Vorig bericht blz. 989 F.)**

E. **DUITSCHLAND. — Geloofsvrijheid voor Nationaal-Socialisten.** — De plaatsvervanger van Rijkskanselier Hitler, Hess, heeft de volgende beschikking uitgevaardigd:
In aansluiting op de verklaring van Rijksbisschop Müller, dat geen predikant er schade van mag ondervinden, dat hij niet behoort tot de geloofsbeweging der Deutsche Christen, beschik ik:
Geen nat.-soc. mag er eenig nadeel van ondervinden, dat hij niet behoort tot een bepaalde geloofsbeweging of confessie of omdat hij in het geheel geen kerkelijke gezindheid heeft. Het geloof is een hoogst individueele zaak, die ieder slechts voor zijn geweten heeft te verantwoorden. Gewetensdwang mag niet worden uitgeoefend. (Der Angriff)

F. **NEDERLAND. — De broodprijzen.** — Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft in de zoo juist verschenen aflevering van Prijzen en kosten van levensonderhoud, aflevering 2, 12e jaargang, October 1933, o.m. een overzicht gepubliceerd van de gemiddelde broodprijzen in elk der gemeenten van 10,000 en meer inwoners en in elke provincie afzonderlijk in het 1e halfjaar 1933. In dit overzicht zijn 131 gemeenten betrokken, terwijl de opgaven afkomstig zijn van 329 bakkerijen.
Bij berekening der prijzen, uitgedrukt in cents per K.G., zijn de dividenden enz. in mindering gebracht. De gemiddelde prijzen van wittebrood en tarwebrood voor alle hierbovenbedoelde gemeenten tezamen, benevens de verhoudingscijfers met basis 1e halfjaar 1913 = 100, blijken uit het volgende overzicht.

		Gebuild tarwebrood Melkbrood In cts. p. K.G.	Verh. cijfers	Waterbrood In cts. p. K.G.	Verh. cijfers	Ongeb. tarwebr. In cts. p. K.G.	Verh. cijfers
1e halfj.	1913	17.35	100	14.70	100	14.20	100
1e „	1926	32.30	186	25.99	177	23.13	163
1e „	1927	31.81	183	25.90	176	23.29	164
1e „	1928	31.50	182	25.45	173	22.97	162
1e „	1929	29.37	169	23.53	160	21.74	153
1e „	1930	28.72	166	22.85	155	21.11	149
1e „	1931	25.16	145	19.59	133	18.51	130
1e „	1932	23.15	133	18.15	123	17.41	123
2e „	1932	22.82	132	18.15	123	17.47	123
1e „	1933	23.20	134	18.59	126	17.87	126

Voorts wordt in bedoelde aflevering nog een overzicht aangetroffen van de gemiddelde prijzen van roggebrood in elk der provinciën, sedert het 1e halfjaar van 1925.
De gemiddelde werkelijke prijs van 1 K.G. roggebrood in het 1e halfjaar was voor Noord-Brabant 12.90 cent (tegen 12.57 cent in het 2e halfjaar 1932), Gelderland 11.09 (11.31), Zuid-Holland 22.26 (22.72), Noord-Holland 20.67 (20.73), Utrecht 16.57 (16.56), Friesland 9.88 (10.14), Overijssel 9.38 (9.47), Groningen 7.36 (7.38), Drente 8.04 (8.06) en Limburg 10.76 cents (10.85). De prijsverschillen in de onderscheidene provinciën zijn voornamelijk gevolg van kwaliteitsverschillen; in sommige provinciën wordt het roggebrood geconsumeerd als luxebrood, in de meeste andere als gewoon volksbrood, dat belangrijk goedkooper is. Uit de gemeenten in Zeeland werden geen prijsopgaven van roggebrood ontvangen.

G. **BESMETTELIJKE ZIEKTEN.** —
In de wijze van het voorkomen van de verspreiding van besmettelijke ziekten is in de laatste twintig jaren een volledige verandering gekomen. Behalve bij ziekten als pokken, mazelen, enz., vreest men niet zoo zeer meer, zooals vroeger, de luchtinfectie. Een goede twintig jaar geleden zou men er niet aan denken quarantaine-inrichtingen te plaatsen in of dichtbij bewoonde centra. In vergelijking met de huidige opvattingen werd een veel te groote waarde aan ontsmetting en isoleering gehecht; het is nog niet zoo lang geleden dat ontsmettingsbrigades van den Gezondheidsdienst door de stad rondgingen om hun ontsmettingswerk te verrichten. De gemeente Amsterdam had toen zelfs honderd ontsmetters in dienst; tegenwoordig zijn er nog maar tien. Het feit, dat er in sommige gemeenten nog zoo veel ontsmet wordt, is de schuld van een nog altijd van kracht zijnde regeling met het Rijk, dat bijdragen per ontsmetting verleent. Ook ten aanzien van isoleering van lijders aan besmettelijke ziekten is men langzamerhand in een andere richting gegaan; onverminderd wordt zij gehandhaafd bij ziekten, bij wie zij zin heeft en effect sorteert (typhus) of waarbij de verpleging haar noodzakelijk maakt (diphteritis). Met name bij roodvonk echter is men van de noodzakelijkheid er van teruggekomen; althans heeft de ervaring geleerd dat voor het voorkomen van verspreiding opneming in een ziekenhuis geen beteekenis heeft. De ontwikkeling der wetenschap heeft geleerd dat om elken lijder aan een besmettelijke ziekte een groot aantal ziektekiemdragers gezond en wel rondloopt, zonder dat zich bij dezen klinische verschijnselen voordoen. Begrijpelijk is dan dat ontsmetting en isoleering in ziekenhuizen niet helpt, aangezien het een practische onmogelijkheid zou zijn al die bacillendragers op te sporen en stelselmatig in behandeling te nemen.

H. **NEDERLAND. — Psychologie van het Nederlandsche volk.** —
De Revue des Deux Mondes drukt de belangwekkende beschouwing af, die een uitnemend kenner van Nederland, Henry Asselin, voor eenige maanden onder den titel Psychologie van het Nederlandsche volk, in de Academie van de moreele en politieke wetenschappen te Parijs heeft laten voorlezen. De schrijver, die al lange jaren in ons land woont, is getroffen door het verschil, dat de massa bij ons en in latijnsche landen vertoont evenals door de woninginrichting. „Hoe langer men onder de Nederlanders woont, des te minder kent men hen." Hij gaat de verscheidenheid van de oorsprongen en de geschiedenis na ter

staving van de stelling, dat het volkskarakter vooral bestaat uit verzet tegen elk soort dwingelandij. Het bij uitstek democratische karakter en de onderlinge naijver, vooral van de havensteden, wordt in het licht gesteld. Onder het juk ontwaakt het nationale gevoel en wordt de ware eenheid gesmeed. Als de druk van buiten zwicht, verscheurt het volk zich zelf in godsdienstwisten.
Het goede gedrag der Nederlanders bestaat uit kennis, inzicht en gelijkmoedigheid. Nergens in Europa hebben de sociale wetten misschien vermeteler vorderingen gemaakt. De schrijver vergelijkt de regeering met een bestuursraad van een vennootschap. Voor het overige zijn de Nederlanders bedilziek. In tegenstelling met de Franschen hebben ze nauwelijks zin voor politieke ideologie, nog minder in politieke discussie. En verder signaleert de schrijver natuurlijk den trek naar wat er in het buitenland omgaat en de reislust.
De omstandigheden, waarin, in 1927, het Belgische verdrag door de Eerste Kamer verworpen werd, hebben diepen indruk op hem gemaakt. De gemiddelde Nederlander heeft niet veel fantasie en die van anderen wekt zijn wantrouwen, vooral in de politiek. Hij wil zich in geen geval compromitteeren. Deze ingeboren voorzichtigheid heeft sinds 1914 alle daden van den staat ingegeven ten aanzien van de buitenlandsche politiek.
Het nationale individualisme en particularisme worden met karakteristieke voorbeelden toegelicht. Met dat al is de Nederlander aan zijn grond, zijn moreele en materieele patrimonium gehecht. Naast de stoffelijke bekommeringen mogen de idealistische, wetenschappelijke en andere, niet verwaarloosd worden. Er is een hang naar mystiek, wat niet uitsluit, dat de Nederlander geneigd is anderen de les te lezen. De ironie is hem vreemd. Tenslotte spreekt de beschouwing van den kastegeest in het gezelschapsleven en de verscheidenheid van titels evenals over de kolonisatiemethoden. (Revue des deux mondes)

21 OCTOBER 1933

A. VOLKENBOND. — Duitschlands uittreden. — Naar wij vernemen, heeft de Rijksregeering op 19 October '33 de officieele kennisgeving gezonden aan den Volkenbond, waarbij Duitschland verklaart uit den Volkenbond te treden. **(Vor. ber. 1008 H.; Uittreden 1003 G.)**

B. JAPAN. — Uitvindingen op oorlogsgebied. — Van de 678 uitvindingen welke sedert een jaar in Japan zijn geregistreerd, betreffen 350 oorlogstuig en munitie. De Japansche bladen wijzen er op, dat dit een aanduiding is voor de toenemende mogelijkheden van oorlog, waarvoor Japan in de volgende jaren zal komen te staan. (Mainichi) **(Vor. ber. 989 I.)**

C. FRANKRIJK. — De financieele voorstellen. — De financieele voorstellen van de regeering zijn bij de Fransche Kamer ingediend. In de preambule herinnert de regeering er aan, dat in de tegenwoordige wetgevende periode reeds een financieel herstel is bereikt, doordat het deficit op de begrooting van 19 tot 6 milliard is verminderd. De regeering spreekt zich uit tegen elke inflatie; zij verklaart het evenwicht op de begrooting definitief te zullen herstellen.
Onder de voorgestelde maatregelen wordt allereerst onderdrukking van de fiscale fraude genoemd; verder intrekking van de fiscale privileges voor gas- en electriciteitsbedrijven; herzieningen ten aanzien van verschillende toestanden, die het karakter van een monopolie hebben, o.a. door het instellen van een belasting voor de importeurs van petroleum; instelling van een monopolie voor wapenen en bepaalde staalsoorten uit overwegingen van publiek belang; schrapping van den accijns op automobielen en vervanging door een algemeene belasting op benzine; vervanging van de algemeene belasting door een recht op den omzet voor den handel in voedingsmiddelen en dranken.
Voorts wordt voor 3600 millioen bezuinigd, te weten 1600 op de credieten voor de ministeries; 1300 op salarissen en pensioenen, waarvan 350 op de pensioenen der oudstrijders; 500 op wachtgelden voor ambtenaren; 200 door een hervorming van de sociale verzekeringen.
Daladier heeft op wensch van de socialisten toegestemd in wijziging van een aantal maatregelen, die een bezuiniging van 500 millioen moesten opbrengen, maar in totaal beteekenen de financieele voorstellen een vermindering der uitgaven van ongeveer 8 milliard, waardoor de regeering het tekort definitief zal kunnen wegwerken en de nationale geldeenheid zal kunnen handhaven. (Le Journal) **(Vor. ber. 847 C.)**

D. BELGIE. — Speciale belasting op kolen-invoer in België. — Op 18 Oct. '33 werd in het kabinet van den eersten minister, Graaf de Broqueville, een vergadering gehouden, waarbij de ministers van Financiën, van Buitenlandsche Zaken en van Nijverheid en Arbeid, benevens diverse hoofdambtenaren aanwezig waren. Een delegatie van steenkoolproducenten werd ontvangen en er werd van gedachten gewisseld over het regeeringsvoorstel betreffende de invoering van een speciaal recht ten bedrage van frs. 10 per ton, dat op den invoer van steenkolen zou worden geheven. Deze belasting zou ca. frs. 20.000.000 opbrengen. De helft hiervan zou onder de steenkoolmijnen worden verdeeld, de andere helft zou in de schatkist worden gestort. In de contingenteering zou geen verandering worden gebracht en zij zou derhalve op 47½% worden gehandhaafd. Deze regeling zou tot het einde van het jaar worden toegepast. De werkgevers betuigden hun instemming met dit voorstel en verbonden zich de opzegging der loonovereenkomst in te trekken. Hiermede zou dus het dreigende conflict in de steenkoolindustrie worden afgewend.
(Vor. ber. Invoervergunning 585 C.)

22 OCTOBER 1933

E. DUITSCHLAND. — Het Katholicisme. — In het katholieke Duitsche dagblad „Germania" schrijft kardinaal Bertram over de betoogingen der Duitsche bisschoppen, de ratificatie van het concordaat o.m. het volgende:
„Nog vele andere zorgen en problemen uit den jongsten tijd wachten op een openhartig beleerend woord der bisschoppen, dat wordt voorbereid en dat te zijner tijd gesproken zal worden, in volslagen uitvoering van de pauselijke encyclieken. Hieruit moge in het bijzonder genoemd worden de volheid der taken der katholieke actie, die een kernstuk in het program der glorierijke werken van onzen rustloos arbeidenden Heiligen Vader vormt.
Nog een andere buitengewoon ernstige en zware zorg drukt op vele duizenden trouwe katholieke christenen: de bezorgdheid om diegenen, die in den vroegeren partijstaat die leiders volgden, die uit religieus plichtsgevoel den geestelijken strijd tegen marxisme en bolsjewisme in vormen trachtten te bewerkstelligen, die zich aanpasten bij den vroegeren staat. Deze mannen, die het welzijn van volk en staat, van religie en kerk, naar beste kunnen en in plichtsgetrouwe gehoorzaamheid jegens de bestaande overheid, nastreefden te dienen, staan ook thans gereed den nieuwen staat om der wille van het volk oprecht en trouw en in eerlijke harmonie met de bestaande regeering hunne krachten en capaciteiten te geven voor het gemeenschappelijke reddingswerk. De eisch is verre van ons menschen te onttrekken aan een onomkoopbare rechtvaardigheid tegenover werkelijk strafbare handelingen, een gerechtigheid, die tegenstanders en vrienden met gelijke maat meet en die geen willekeurige uitzonderingen kent. Ons deelnemend herderlijk woord heeft betrekking op die talrijke mannen en vrouwen, die van zuiver karakter en van besten loyalen wil waren en zijn. Tot de leidende instanties in rijk en staat richten wij het dringende verzoek, genomen harde maatregelen aan een ernstige, welwillende en bespoedigde herziening te onderwerpen."
De kardinaal besluit dit artikel met in het licht te stellen, dat hij zich in al het hierboven gezegde eensgezind weet met den Opperherder aller Duitsche diocesen. (Germania) **(Vorig bericht blz. 777 G.)**

F. EUROPA'S SCHULDEN AAN AMERIKA. — Tsjecho-Slowakije staakt de betalingen. — De Tsjechische gezant te Washington heeft aan staatssecretaris Hull medegedeeld, dat Tsjecho-Slowakije niet meer in staat is, zijn schuldverplichtingen aan Amerika na te komen. Tevens verzocht hij de Amerikaansche regeering, een belangrijke vermindering der schulden te willen toestaan. **(Vor. ber. 868 G.; Grafiek 592 A.; Overzicht 411 B.)**

A. **VEREENIGDE STATEN. — Petroleumproductie onder regeeringscontrôle.** — In het kader van de National Recovery Act heeft de Amerikaansche minister van Binnenlandsche Zaken een beschikking uitgevaardigd, inhoudende, dat de geheele Amerikaansche petroleumproductie onder regeeringscontrôle wordt gesteld. Deze maatregel heeft ten doel een contrôle op de productie en een gezonde prijsvorming. De groote petroleumindustrie heeft haar goedkeuring verleend. **(Vorig bericht blz. 986 H.)**

B. **ZWITSERLAND. — Werkloosheid.** — Volgens mededeeling van het Ministerie van Industrie, Handel en Arbeid waren bij de arbeidsbeurzen einde September 49.140 werkzoekenden ingeschreven tegenover 50.207 einde Augustus 1933 en 49.532 einde Sept. 1932. Het aantal gemelde vacatures bedroeg einde Sept. 2122 tegenover 2783 einde Augustus '33 en 1719 einde September 1932. Gedurende de maand September is in de meeste kantons en in de meeste vakgroepen het aantal werkloozen verminderd.
Met 49.140 werkloozen is het aantal werkloozen voor het eerst in dit jaar beneden het aantal in de overeenkomstige maand van het vorige jaar gebleven. Gedurende de maand September is de werkloosheid voornamelijk verminderd in de metaal-, machine- en electro-technische industrie (— 625). In het hotelbedrijf is tengevolge van het beëindigen van het seizoen het aantal werkloozen in September met 411 gestegen. **(Vorig bericht blz. 173 A.)**

C. **TWEEDE KAMER. — Fractie-voorzitters. —**

Prof. Mr. P. J. M. Aalberse,	R.K. Staatspartij.
Ir. J. W. Albarda,	S. D. A. P.
Dr. S. E. B. Bierema,	Vrijheidsbond.
Jhr. Mr. D. J. de Geer,	Christ. Hist. Unie.
Mr. A. M. Joekes,	Vrijz. Dem. Bond.
J. Schouten,	Ant. Rev. Partij.
L. L. H. de Visser,	Commun. Partij.

D. **MEXICO. — Vernieuwing van de oorlogsvloot.** — Mexico is thans bezig met de volledige vernieuwing van zijn kleine oorlogsvloot, die weliswaar nauwelijks een voldoende bescherming kan bieden voor aanvallen van uit zee, doch die toch bijzonder goede diensten kan doen voor den kustwachtdienst.
Op Spaansche werven zijn op het oogenblik twee kruisers, vier transportschepen en 14 lichte kanonneerbooten voor Mexicaansche rekening in aanbouw. Zij zullen in de eerste helft van 1934 gereed komen en dan onmiddellijk in dienst worden genomen.
(La Prensa, Mexico-City)

E. **RASSENKUNDE.** — Onder den titel „Rassenkunde", is in het weekblad „Der National-Sozialistische Erzieher", een artikel opgenomen van de hand van dr. Friedrich Jesz, waarin de beteekenis van het rassenprincipe voor den wederopbouw van Duitschland wordt uiteengezet.
Bij elk der Europeesche volken — aldus de schrijver — overweegt een bepaald ras, dat derhalve voor het belangrijkste deel het volkskarakter bepaalt. In Duitschland overweegt het Noordsche ras tezamen met het sterk verwante Saksische ras, met een percentage van 60 pct. „Terwijl wij het ons allen gemeenzame bloed erkennen en ons bezinnen op de bijzondere waarde daarvan...., leggen wij den hoeksteen voor de ware volksgemeenschap." De opwekking: „Deutschland erwache" bedoelde slechts de opwekking van het gemeenschappelijke Noordsche bloedbewustzijn.
In verband met deze algemeene beschouwingen oordeelt de schrijver het wenschelijk, het Joodsche vraagstuk aan te roeren, en er den nadruk op te leggen, „dat de Hebreeërs met het Europeesche rassenmengsel bijna niets uitstaande hebben en derhalve voor ons als „volksgenooten" nooit in aanmerking kunnen komen. Slechts zeer weinig Duitschers weten, dat de Joden alles behalve „reinrassig" zijn. Hun vermenging is zelfs oorspronkelijk veel sterker dan de onze, ofschoon ook bij hen twee rassen als de hoofdrassen kunnen worden aangemerkt. Deze zijn het Voor-Aziatische en het Oriëntaalsche; het eerste overweegt bij de Oost-Joden, het laatste bij de Joden in West-Europa. De Voor-Aziaten hebben kortere schedels, een breeder gezicht, vleezige neuzen en dikwijls breedere ooren; de Oriëntalen, ook Sefardim genoemd, hebben een langeren schedel en smaller gezicht met een fijnere neusvorming. Zij zijn verwant aan de Bedouinen. Bovendien vinden wij in het Jodendom vele bloedvermengingen, o.a. Dinarisch en Negerbloed en misschien nog resten Noordsch bloed. In ieder geval overweegt het buiten-Europeesche bloed zoo zeer, dat de Jood voor ons als „Europafremd" moet gelden."
De genoemde feiten doen, volgens den schrijver, het Joodsche vraagstuk ontstaan. „Wij nationaal-socialisten zijn thans van meening, dat dit vraagstuk slechts kan worden opgelost door een zoo volledig mogelijke afscheiding van deze vreemde groep."
(Der Nat. Soz. Erzieher)

23 OCTOBER 1933

F. **KANSSPEL. — Ministerieel schrijven.** — De minister van Justitie heeft een schrijven tot de procureurs-generaal gericht, hetwelk als volgt luidt:
„Het zal U Edel Grootachtbaren bekend zijn, dat de zoogenaamde behendigheidsspelen „Straperlo", „Spiralo", „Romatjo" en dergelijke over het geheele land hand over hand toenemen. Deels worden deze spelen georganiseerd in z.g. gesloten sociëteiten, die in werkelijkheid, door de gemakkelijke voorwaarden waarop men als „lid" kan toetreden, voor het publiek toegankelijk zijn.
Van de zijde van het betrokken parket bereikt mij zooeven de mededeeling, dat in het Haagsche proefproces ernstige aanwijzingen zijn verkregen in de richting van hazardspel.
Ik moge U Edel Grootachtbaren in verband daarmede bij deze opdracht verleenen, den ondernemers van de bovenbedoelde „behendigheidsspelen" in uw ressort, daaronder begrepen die, welke georganiseerd zijn in zoogenaamde gesloten sociëteiten, zoo spoedig mogelijk te doen aanzeggen, dat, indien die spelen niet met ingang van den dag na dien van aanzegging worden gestaakt, ten minste tot in het Haagsche proces een uitspraak in hoogste instantie zal zijn verkregen, ook tegen hen en wel onmiddellijk een strafvervolging zal worden ingesteld, met inbeslagneming uiteraard van de tafels en het overige betrokken materiaal.
Tot de betrokken vervolgingen in geval van eventueel niet-staken verleen ik gelijktijdig opdracht."
(Vorig bericht blz. 937 C.)

G. **NOBELPRIJS. — Voor medicijnen.** — Het collegium van het Carolinische instituut van de Zweedsche Academie heeft den Nobelprijs 1933 voor medicijnen toegekend aan prof. Thomas Hunt Morgan van het Californische instituut voor technologie te Pasadena wegens zijn ontdekkingen inzake de functies der chromosomen ten opzichte van de erfelijkheid.
Thomas Hunt Morgan is den 25sten September 1866 te Lexington (Kentucky) geboren en thans dus 67 jaar oud. Hij studeerde aan het staatscollege van Kentucky en de John Hopkins universiteit. In 1891 werd hij lector en in 1894 hoogleeraar in de experimenteele zoölogie aan de Columbia-universiteit. Daar voerde hij, samen met zijn leerlingen, een lange reeks experimenteele studiën uit over de wetten en het mechanisme van de erfelijkheid, welke leidden tot theoretische bijdragen van de hoogste beteekenis over dit onderwerp. Zijn waarnemingen vormden den grondslag voor een samengestelde theorie van gepaarde elementen, „factoren" of „genes" binnen het chromosoom, welke verantwoordelijk zijn voor de erfelijke eenheid-karakters van het individu. Met McChung, Wilson en anderen ontdekte hij de X en Y chromosomen en in 1910 stelde hij de theorie op,

dat de gepaarde sexe-genes gedragen werden door het X chromosoom. Deze theorie toetste hij met zijn leerlingen op groote schaal op Drosophila, waarbij Bridges, H. J. Muller en Sturtevant zijn voornaamste medewerkers waren.
De aard van de gepaarde genes, hun schikking in het chromosoom, hun onderlinge betrekkingen en hun gedrag bij normale erfelijkheid, zoowel als bij mutaties vormden het voornaamste deel van zijn onderzoek. Hij droeg er veel toe bij, dat de chromosoomtheorie algemeen aanvaard werd.
Hij is lid van tal van wetenschappelijke genootschappen.
Van zijn werken noemen wij: The Development of the Frog's Egg, 1897; Regeneration 1901; Evolution and Adaptation 1903; Experimental Zoölogy 1907; Heredity and Sex 1913; Mechanism of Mendelian Heredity 1915; Critique of the Theory of Evolution 1916; The Physical Bases of Heredity 1919; The Theory of the Gene 1926.
(Vor. ber. Nobelprijs medicijnen 548 C.)

A. **RUSLAND. — Russisch-Amerikaansche onderhandelingen.** — De voorzitter van de Executieve van de Sovjet-Unie, Kalinin, heeft een boodschap ontvangen van president Roosevelt, waarin deze o.m. zegt:

„Na het aanvaarden van het presidentschap der Vereenigde Staten heb ik mij overtuigd van de noodzakelijkheid der normaliseering van de betrekkingen tusschen de Vereenigde Staten en Rusland. Uitgaande van dit inzicht ben ik bereid met de vertegenwoordigers van uw land over de opheldering van verschillende politieke en economische problemen te onderhandelen, welke voor de welvaart van beide landen van belang zijn. Ik verzoek U mij de vertegenwoordigers te noemen, die U tot dit doel een opdracht wilt geven." (w.g.) Roosevelt.

De voorzitter van de Executieve van de Sovjet-Unie, Kalinin, heeft president Roosevelt een antwoordtelegram doen toekomen, waarin o.a. gezegd wordt:

„De regeering der Sovjet-Unie is bezield van den wensch vriendschappelijke betrekkingen te onderhouden met de Vereenigde Staten. In opdracht der regeering der Sovjet-Unie benoem ik den volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, Litwinof, tot gevolmachtigde, die opdracht heeft met U te Washington te onderhandelen over de opheldering der politieke en economische problemen. Ik hoop, dat het zal gelukken bij deze besprekingen een basis te vinden, teneinde eindelijk de vriendschapsverhouding tusschen de beide volkeren te stabiliseeren."
(w.g.) Kalinin.

Naar uit Moskou wordt gemeld, heeft onder voorzitterschap van Stalin een gemeenschappelijke zitting plaats gehad van het politieke bureau en de Sovjetregeering, waarin Litwinof rapport uitbracht over het geheel der Amerikaansch-Russische problemen. In deze zitting werden de volgende richtlijnen voor de onderhandelingen van Litwinof te Washington vastgelegd:
1. De hervatting van de Russisch-Amerikaansche betrekkingen.
2. De inleiding van Russisch-Amerikaansche onderhandelingen over een handelsverdrag.
3. Het sluiten van een vriendschapsverdrag.
4. Duidelijke uiteenzetting van het standpunt der beide landen inzake den toestand in het Verre Oosten.
5. De behandeling der Russische vóór-oorlogsche schulden aan Amerika en de Russische eischen inzake de Amerikaansche interventie in het Verre Oosten.
Bovendien zal nog de kwestie van het sluiten van een Russisch-Amerikaansch non-agressiepact worden uiteengezet.

B. **NEDERLAND. — Luchtbeschermingsdienst.** — Op 19 Oct. '33 heeft te Winterswijk de eerste oefening in ons land plaats gehad van den luchtbeschermingsdienst. **(Vorig bericht blz. 330 B.)**

C. **AMSTERDAM. — Werkloosheid.** — Te Amsterdam waren eind Juni 1933 41.021 werkloozen tegen 41.489 in Mei 1933 en 38.889 eind Juni 1932.
(Vorig bericht blz. 663 A.)

D. **ROTTERDAM. — Werkloosheid.** — Te Rotterdam waren einde Juni 1933 43.073 werkloozen tegen 44.296 einde Mei 1933. **(Vorig bericht blz. 468 D.)**

24 OCTOBER 1933

E. **GUGLIELMO MARCONI.** — Op 2 October '33 is te Chicago een Marconi-dag gehouden ter eere van den wereldvermaarden uitvinder Guglielmo Marconi.

Guglielmo Marconi.

Te Bologna (Italië) in 1874 geboren, begon Marconi reeds in 1895 met proeven van draadlooze telegrafie. Talrijke uitvindingen op het gebied van telegrafie en telefonie staan op zijn naam.

F. **ZWITSERLAND. — Invoer van Nederlandsche kolen.** — De Zwitsersche regeering heeft besloten, den invoer van Nederlandsche kolen te beperken tot op 1/3 van de hoeveelheid, welke Nederland in het jaar 1931 naar Zwitserland heeft uitgevoerd.
De invoer van de, het contingent overschrijdende, kolen is slechts veroorloofd, indien Nederland voor een gelijke waarde aan orders aan de Zwitsersche machine-industrie verstrekt. De nieuwe regeling treedt onmiddellijk in werking.
De Nederlandsche kolenuitvoer naar Zwitserland bedroeg van Juni 1926 tot 1930 gemiddeld 914.000 ton; hij daalde in 1931 tot 197.000 ton, om in 1932 weder te stijgen tot 274.000 ton. **(Vor. ber. blz. 758 D.)**

G. **FRANKRIJK. — Kabinet-Daladier afgetreden.** — Na lange beraadslagingen heeft het Fransche parlement in een nachtelijke zitting, die enkele malen werd onderbroken, ten einde te trachten nog een compromis te vinden, geweigerd Daladier's voorstellen tot saneering der financiën, in het bijzonder wat betreft art. 37 (heffing op de salarissen der ambtenaren), goed te keuren. De socialistische fractie bleef zich tegen genoemde heffing verzetten met het gevolg, dat ook een compromis-voorstel van Lasalle, aan welks aanvaarding de premier de kwestie van vertrouwen had verbonden, werd verworpen.
Bij deze beslissende stemming over artikel 37 van het financieele wetsontwerp is het kabinet-Daladier met 329 tegen 241 stemmen ten val gebracht.
(Vorig bericht blz. 963 C.)

A. **ENGELAND. — Ramsay MacDonalds beroep op Duitschland.** — „Heeft Duitschland zijn laatste woord gesproken? De woorden van Duitschlands kanselier: „Ik ben voor den vrede!" aanvaard ik ook thans nog", aldus MacDonald in een op 23 Oct. 1933 te Crawley in het graafschap Sussex gehouden rede.
„Maar", vroeg de Britsche premier zich af, „is Duitschlands handelwijze, waardoor het de overige wereld alleen met alle moeilijkheden liet worstelen, een methode om den vrede te verkrijgen en in Europa het vertrouwen te doen weerkeeren? Neen!"
„Ik koester de hoop," vervolgde spr., „dat Duitschland de eerste de beste gelegenheid zal aangrijpen, om door daden te bewijzen, dat het een vredespolitiek voert en dat het niets liever wenscht, dan met de overige volken weer te komen tot een zoodanige samenwerking, dat noch aan Duitschlands eer noch aan zijn zelfrespect te kort wordt gedaan."
(Vor. ber. Volkenbond: Duitschland 1008 H.)

B. **E. A. ZEILINGA OVERLEDEN.** — Op 21 Oct. '33 is te Merano in den ouderdom van 68 jaar overleden, de heer E. A. Zeilinga, oud-president van de Javasche Bank en oud-directeur van de Nederlandsch-Indische Escompto Mij.
De heer Zeilinga volgde in 1912 mr. G. Vissering op als president van de Javasche Bank en behield deze functie tot 1924; toen werd mr. L. J. A. Trip tot president van deze instelling benoemd.
Zijn groote beteekenis voor Indië en het Indische zakenleven is hierin gelegen, dat hij een der weinigen was, die bij het uitbreken van den oorlog het hoofd koel wist te houden en een vaderlijk raadsman was voor de mannen van zaken te Batavia.
Sommigen zien in hem zelfs den man, die, zakelijk beschouwd, Indië in 1914 heeft gered. Hij was een patriarchale figuur, ook in zijn verhouding tot Chineezen en inlanders. Hij droeg land en volk groote genegenheid toe. In 1921 is de heer Zeilinga degene geweest, die bij de toen uitbrekende crisis de Cultuurhulpbank heeft opgericht.

C. **DUITSCHLAND. — Hitlers rede te Kelheim.** — Voor de „Befreiungshalle" op den Michaelsberg te Kelheim hebben de S.A.-mannen uit de Beiersche Ostmark op 23 Oct. '33 een betooging van trouw voor den rijkskanselier gehouden.
Nadat Röhm, de chef van den S.A.-staf, er aan herinnerd had, dat 70 jaar geleden een echte Duitsche koning de Befreiungshalle had gesticht als symbool van de eenheid van het Duitsche volk, legde Hitler een krans in de Halle met de woorden „Den Gefallenen" en begaf zich vervolgens naar buiten, om de verzamelde menigte toe te spreken.
„Wanneer wij dit herinneringsfeest vieren", aldus Hitler, „zijn wij ons bewust, hoeveel bloed er eens moest vloeien, om tot eenheid te komen. De herinnering aan die groote offers moet ons weerhouden van een oppervlakkig hoera-patriotisme. Wij, die zelf 4½ jaar lang aan den oorlog hebben deelgenomen, weten hoe ontzettend en zwaar de eischen zijn, die aan een volk worden gesteld en wij zijn misschien in de eerste plaats geroepen dit soort patriotisme en werkelijk innig medeleven met het eigen volk van elkaar te scheiden.
Des te meer recht hebben wij echter, op te komen voor het levensrecht van ons volk. De wereld heeft zich er aan gewend het Duitsche volk verkeerd te zien. Het is niet gemakkelijk dit verkeerde beeld te doen verdwijnen. Het Duitsche volk is niet oorlogszuchtig, integendeel, omdat het den vrede liefheeft, strijdt het voor zijn levensrecht en zijn bestaan. Duitschland en het Duitsche volk hebben geen reden een oorlog te wenschen, om de eer van zijn mannen en soldaten te herstellen. Ons doel is ons volk weer gelukkig te maken, het weer van brood te voorzien en de wereld moet ons daarbij met rust laten.
Wij willen niets anders dan onze rust en onzen vrede, om te kunnen werken en de wereld moet weten, dat voor dit werk het geheele volk pal staat. Wij gaan een zwaren tijd tegemoet en het is noodzakelijk, dat iedere Duitscher zich daarvan bewust is. Wanneer wij ons volk willen voeden, blijft ons geen andere weg dan de gevolgde. Er moest iemand in Duitschland komen, die zeide, wij willen den vrede, maar verwerpen vernedering.
Ondubbelzinnig zeggen wij tot de wereld, wanneer gij ons op uw internationale conferenties wilt zien, wanneer gij ons in uw Volkenbond wilt hebben, dan is dat slechts mogelijk wanneer gij ons volk erkent. Wij zijn te allen tijde bereid verdragen te onderteekenen, wanneer zij uitvoerbaar en dragelijk voor ons rechtsgevoel zijn. Anders teekenen wij niet. Wij willen den vrede, maar de wereld moet ook weten, dat wij op den duur die eeuwige discriminatie en vernedering niet verdragen. De tijd is voorbij, dat men Duitschers met Duitschers kon verslaan.
Het is onze levenstaak een organisatie te stichten, die waarborgt, dat de eenheid nooit weer verloren gaat. Er bestaat geen betere waarborg voor den vrede dan de sterke eenheid van het Duitsche volk."
(Völk. Beobachter) **(Zie Duitschland: Hitler.)**

D. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Engelsch Witboek.** — Te Londen is een Witboek gepubliceerd over de gebeurtenissen van 14 October te Genève op de ontwapeningsconferentie, naar aanleiding waarvan Duitschland de conferentie verliet en beweerde dat de Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Sir John Simon, een valsche voorstelling van zaken had gegeven inzake het Duitsche standpunt. Uit het Witboek blijkt dat de andere groote mogendheden op de vergadering verklaarden het eens te zijn met het door Simon uiteengezette programma. (Daily Telegraph)
(V. b. 1015 A.; Ontwap. Conferentie 1008 H.)

E. **BRITSCH-INDIE. — Vithalbhai J. Patel overleden.** — Vithalbhai J. Patel, bekend lid van het Indisch Nationaal Congres en oud-voorzitter van de Indische Wetgevende Vergadering, is op 22 Oct. 1933 overleden. (Daily News)

F. **AESTHETICA. — Invloed van de kleur op het gevoel.** — Voor den kring Rotterdam van den Bond van Nederl. Architecten en voor de afdeeling Rotterdam van de Vereeniging „Bouwkunst en Vriendschap", heeft op 11 Oct. 1933 dr. F. W. Zeijlmans van Emmichoven een voordracht gehouden over „De invloed van de kleur op het gevoel".
Na een korte inleiding van den voorzitter van den Bond van Nederl. Architecten, den heer Buskens, begon spr. met er zijn vreugde over uit te spreken, dat er den laatsten tijd wel belangstelling bestaat voor de kleuren. Er wordt echter nog te weinig gestreefd naar het begrijpen van het wezen der kleuren, zoo noodig om ze bewust toe te passen.
Wel is er een zekere aesthetica, doch deze is zoowel in strekking als in opbouw bij velen theoretisch. Men moet niet alleen rekening houden met de uiterlijke verschijnselen, maar zich ook bezig houden met de diepere waarden.
Aan de hand van Goethe's Farbenlehre behandelde spr. de vraag of en waarom bepaalde kleuren een bepaalden invloed uitoefenen op het ziels- en gemoedsleven. Zoolang de mensch oogen heeft, leeft hij in een wereld van kleuren. En die kleuren werken iedere minuut op hem in. Kleuren zijn echter buitengemeen vluchtig, vergankelijk, wisselend en erg beweeglijk. Kleuren zijn er alleen, wanneer het licht er is. Volgens Goethe worden de kleuren geboren, waar de strijd begint tusschen licht en donker. Deze vondst, zoo vervolgde spr., is over te brengen op het ontstaan van de gemoedstoestanden van den mensch.
Spr. kwam dan aan het begrip „Steigerung", hetgeen doelt op de intensiveering van de hoogste punten. Ontmoeten deze hoogste punten elkander, dan ontstaat wat men noemt het „steigerende element" als rood, rein rood of zooals Goethe dit noemt: purper. Goethe

redeneerde volgens het oude voorschrift, dat het gelijke slechts uit het gelijke kan worden gekend. En hiervan uitgaande, kwam hij tot de verbinding van het licht buiten en het licht in den mensch. Zoo ontdekte hij het samentrekken en uitzetten van het netvlies en constateerde hij het streven van het oog naar totaliteit. Hierdoor ontstond de grondslag voor het begrip harmonie.

A. **WERKLOOZENSTEUN. — Motie Kupers verworpen.** — Naar aanleiding van de interpellatie van den heer E. Kupers heeft de Tweede Kamer op 23 Oct. 1933 uitvoerige besprekingen gehouden over den toestand der werkloosheid hier te lande en de maatregelen der regeering te dien aanzien. Zij heeft tenslotte de motie van den heer Kupers — waarin de Kamer zou hebben moeten uitspreken, dat de door den minister van Sociale Zaken voorgeschreven veranderingen in de steunregeling niet behooren te worden ingevoerd — verworpen met 56 tegen 28 stemmen.
(Vorig bericht blz. 1009 A.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelts rede over den binnenlandschen economischen toestand.** — Op 22 Oct. '33 heeft president Roosevelt een radiorede gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:
In de lente van 1933 waren er in de Ver. Staten in het geheel naar evenredigheid meer werkloozen dan in eenig ander land ter wereld, n.l. 12 à 13 millioen. „Ik ben er van overtuigd," aldus de president, „dat hiervan ten minste vier millioen werk gevonden hebben."
President Roosevelt kondigde voorts aan, dat de regeering een „regeeringsmarkt" voor goud zou organiseeren, en de ongemakken van het goud-embargo zou verlichten. Hij beloofde „sound currency" en zeide, dat de dollar moet worden gerevalueerd na herstel van het prijsniveau.
Vervolgens stond Roosevelt stil bij het nationale herstelprogramma. Hij verzekerde, dat er een stijging in de landbouwprijzen zou komen.
De „regeeringsmarkt" voor nieuw geproduceerd goud zal onder beheer der Refico staan. Indien het noodig is, zullen wij, aldus de president, ook goud koopen of verkoopen op de wereldmarkt, maar niet als politiek, slechts als hulpmiddel. De huidige geldpolitiek bedoelt niet slechts de tijdelijke daling der prijzen te neutraliseeren, maar is een beweging voorwaarts naar „managed currency". Mijn doel is, dezen stap vast te leggen en een aanhoudende contrôle op het prijsniveau te oefenen.
Het staatscrediet moet worden gehandhaafd en een gezond geldwezen moet de stijging van de Amerikaansche goederenprijzen vergezellen.
De president heeft verder de Refico gemachtigd om nieuw geproduceerd goud in de Ver. Staten aan te koopen tegen prijzen, van tijd tot tijd te bepalen na overleg met den minister van Financiën en den president.
Natuurlijk kan, door honderden verschillende omstandigheden bij oogsten en industrieele ondernemingen, in dit reusachtige territoir, het nationale doel niet worden bereikt in enkele maanden, maar het kan twee of drie jaar eischen.
De president verklaarde voorts, dat de boer gemiddeld één derde meer geld voor zijn oogsten zou ontvangen dan in 1932. (New York Herald, Paris)
(Vorig bericht blz. 808 H.)

C. **SIAM. — Onlusten.** — De Siameesche regeering deelt mede, dat haar troepen op alle fronten een beslissende overwinning op de opstandelingen hebben behaald. De rust is hersteld. **(Vor. ber. blz. 1007 F.)**

D. **NEDERLAND. — Ambtenaar en Overheid.** — Onderstaand publiceeren wij een afschrift van een besluit van den ministerraad.
De Raad van Ministers, overwegende dat in de tegenwoordige tijden de ambtelijke plicht medebrengt, dat de ambtenaar de overheid in haar zware taak steunt en haar geen moeilijkheden berokkent noch in, noch buiten de uitoefening zijner bediening,
besluit dat de ambtenaar zich zal hebben te onthouden van elke openbare actie tegen de overheid en haar beleid.
(w.g.) „De Minister van Staat,
Voorzitter van den Raad van Ministers, H. Colijn."
(Vorig bericht blz. 917 G.)

25 OCTOBER 1933

E. **RUSLAND. — Gouduitvoer naar de Vereenigde Staten.** — De Sovjet-regeering heeft het embargo op den Russischen gouduitvoer naar de Vereenigde Staten opgeheven. (Prawda)

F. **JAPAN. — De toestand.** — De N. Rott. Crt. van 23 October 1933 schrijft onder het hoofd „Japan ziet de dingen ernstig in" o.a. het volgende:
In Japan schijnt het pleit nu beslecht. De minister van Financiën is er een oogenblik sterk op den voorgrond getreden als bestrijder van de verregaande eischen van oorlog en marine. Nu vernemen wij officieus uit Tokio, dat de Keizer de ministers van Oorlog en van Buitenlandsche Zaken ontvangen heeft; tevens wordt medegedeeld als resultaat van dit gesprek dat de nationale verdediging zonder beperking moet worden uitgebreid daar de toestand in Azië en in den Stillen Oceaan het instandhouden van een sterke weermacht eischt.
„Zonder beperking", dat is een krachtig, ja haast angstwekkend woord. Wij zullen voorloopig mogen blijven hopen dat de beteekenis er van niet „zonder beperking" is. Er bestaan, wat de vloot betreft, immers nog altijd twee verdragen, die van Washington en Londen, die beperking daarvoor voorschrijven. Wij weten dat Japan reeds blijk heeft gegeven die verdragen niet meer in den tegenwoordigen vorm te willen voortzetten zoodra zij zijn afgeloopen, maar een andere verhouding in sterkte tot de vloten van Amerika en Engeland zal eischen. Zoover is het echter nog niet. En het is toch niet zeer waarschijnlijk dat Japan nu die verdragen als vodjes papier zou willen beschouwen. Een aanstaande oorlog in de Stille Zuidzee ware daarmede zoo goed als gewaarborgd. Er zou onmiddellijk een wedstrijd in maritieme bewapening beginnen van het gevaarlijkste soort. Amerika zou de versterking van Guam als vlootbasis, als op het hart van Japan gericht „pistool", weer ter hand nemen. En het is niet waarschijnlijk dat Japan zou afwachten tot de Amerikanen dit pistool in elkaar gezet en geladen hadden.
Hiermede hebben wij slechts een van de onmiddellijk dreigende gevaren aangegeven, maar in ieder geval het onmiddellijkste en het moeilijkst vermijdbare. „Zonder beperking" zal dus in hoofdzaak nog wel tot het leger beperkt blijven. Dat Japan alles ging bouwen waarop het volgens het verdrag van Londen van 1930 recht heeft — dat wisten wij reeds. De Amerikanen hebben het daarin ook onmiddellijk nagevolgd.
(N. Rott. Crt.)

G. **NEDERLAND. — De kolenmijnen in Limburg - Arbeiders.** — Het totaal aantal arbeiders der gezamenlijke steenkoolmijnen in Limburg bedroeg op 1 October: ondergronds 22701, bovengronds 10806.

H. **JAPAN. — Japanners in Duitschland niet beschouwd als kleurlingen.** — Officieel wordt in Japan thans gepubliceerd het bericht van den Japanschen ambassadeur te Berlijn Nagai over zijn onderhoud met den Duitschen Rijksminister van Buitenlandsche Zaken Von Neurath naar aanleiding van de molestaties van Japanners in Duitschland en vooral naar aanleiding van de discrimineerende behandeling, die Japansche schoolmeisjes op Duitsche scholen ondergingen, evenals Joodsche en andere gekleurde leerlingen. Von Neurath verzekerde den Japanschen ambassadeur, dat de Japanners officieel in Duitschland niet

beschouwd worden als kleurlingen en ook niet vallen onder de rassenwetgeving, waardoor o.a. huwelijken van Duitschers met Joden of kleurlingen strafbaar worden gesteld. Von Neurath betuigde nogmaals zijn leedwezen over het gebeurde en verklaarde alle maatregelen te zullen nemen ter voorkoming van soortgelijke incidenten in de toekomst.
Hieraan wordt toegevoegd dat Nagai den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken had medegedeeld, dat men hem bij een bezoek over dezelfde aangelegenheid aan het Rijksministerie van Binnenlandsche Zaken had verklaard, dat ook de Japanners als kleurlingen werden beschouwd en onder de rassenwetgeving vielen.

A. **Dr. HEIN BOEKEN OVERLEDEN.** — In den ouderdom van 71 jaar is op 19 October 1933 de bekende dichter en essayist Hein Boeken overleden.
Hendrik Jan Boeken is 2 December 1861 te Amsterdam geboren. Hij studeerde in de klassieke letteren en promoveerde in 1899 op een proefschrift over Apuleius. Daarna werd hij achtereenvolgens te Amsterdam en te Hilversum leeraar in de oude talen. Van kort na de oprichting af tot zijn overlijden is Boeken redacteur geweest van De Nieuwe Gids.
Hein Boeken heeft verschillende bundels poëzie in het licht gegeven. Wij noemen: Goden en Menschen (1895), De Historie van Floris en Blanchefloer (1898), Helena (1902), Aan mijne Vrouw (1902), Verzen (bloemlezing 1920). Voorts gaf hij verschillende vertalingen, van welke vooral bekend zijn geworden die van Dante's Divina Comedia (1922) in proza (uitgave van de Wereldbibliotheek), en Herscheppinge of de gouden ezel, van Apuleius.
Behalve in De Nieuwe Gids schreef Boeken ook in De Twintigste Eeuw. In Mannen van Beteekenis publiceerde hij in 1908 een monografie over Carduzzi, in 1909 over Gabriele d'Annunzio en in 1911 over Frédéric Mistral, den Provençaalschen dichter.
In De Nieuwe Gids heeft Boeken tal van grootere en kleinere essayistische bijdragen, tusschen zijn tot het laatst toe poëtische productie door, gepubliceerd. Wij vermelden b.v. uitvoerige studies over Goethe en over Houston Stewart Chamberlain.

B. **FINLAND. — Het Duitsch-Finsche handelsverdrag opgezegd.** — De Duitsche gezant te Helsingfors heeft op 24 Oct. 1933 in opdracht der Duitsche regeering het Duitsch-Finsche handelsverdrag van 1926 evenals de aanvullende verdragen van 1930 en 1932 opgezegd. Het verdrag loopt 31 December 1933 af. De Duitsche regeering heeft medegedeeld, dat zij tijdens den opzegtermijn bereid was te onderhandelen over het afsluiten van een nieuw handelsverdrag.
(Viiko Sanomat) **(Vor. ber. blz. 808 F.)**

C. **NEDERLAND. — Verbond van Nederl. Werkgevers.** — Het Verbond van Ned. Werkgevers heeft op 12 Oct. 1933 in de aula van het Kolon. Instituut te Amsterdam onder voorzitterschap van den algemeenen voorzitter, den heer H. P. Gelderman C.Mzn. een zeer drukbezochte buitengewone algemeene ledenvergadering gehouden ter voortzetting van de op de algemeene vergadering te Rotterdam op 15 September j.l. aangevangen besprekingen over de economische en sociale politiek der regeering en het bestuursbeleid. Aan het slot der besprekingen vereenigde de vergadering zich bij acclamatie met de volgende door het bestuur voorgestelde motie:
De algemeene ledenvergadering enz.;
gezien den zorgwekkenden toestand, waarin het bedrijfsleven verkeert;
overwegende, dat, waar de bestaansmogelijkheid van onze bevolking staat en valt met de mogelijkheid van den export van onze industrie- en landbouwproducten, een verlaging van het prijzen- en kostenpeil noodzakelijk is;
overwegende, dat deze verlaging bevorderd behoort te worden door een krachtig ingrijpen der regeering over de geheele lijn, waarbij o.m. de volgende punten bijzondere aandacht verdienen:

1. verlaging van de kosten van overheidsdiensten en overheidsbedrijven,
2. verlaging van de kosten van levensonderhoud,
3. verlaging van het huurpeil van arbeiderswoningen,
4. verlaging der steunuitkeeringen bij werkloosheid,
5. afschaffing van zakelijke belastingen, zooals de zakelijke bedrijfsbelasting,

overwegende, dat het voorts noodzakelijk is dat de regeering door onderhandelingen met het buitenland den export stimuleert;
overwegende, dat het onvermijdelijk is, dat de regeering over exceptioneele bevoegdheden beschikt, ten einde
den goederenruil voor verderen teruggang te behoeden, de betaling van vorderingen op buitenlandsche debiteuren te beveiligen en
oneerlijke concurrentie op de eigen markt o.m. door middel van valuta-manipulaties af te werpen.
stelt vast, dat de nood zoo hoog is gestegen, dat op een snel en doortastend beleid in nauw overleg met de centrale industrieele organisaties moet worden aangedrongen en
draagt aan het bestuur op de wenschen, in deze motie neergelegd, opnieuw ter kennis van de regeering te brengen. **(Vorig bericht blz. 982 A.)**

D. **ENGELAND. — Lord Beatty eischt versterking van de vloot.** — De voormalige opperbevelhebber van de Engelsche vloot in de jaren 1916—1919, Lord Beatty, verklaarde in een vergadering van de Engelsche vlootliga ter gelegenheid van den verjaardag van den slag bij Trafalgar, dat de sterkte der Engelsche vloot op het oogenblik onvoldoende is. Zonder een sterke vloot kan Engeland nooit zijn rol als groote mogendheid spelen. Bovendien was de Engelsche vloot zelfs onvoldoende, om de Engelsche scheepvaart het vrije gebruik van de zee te garandeeren, dat het alpha en omega van de veiligheid van het Britsche wereldrijk is.
Uitvoerig zette Lord Beatty uiteen, dat het aantal Engelsche kruisers, dat door het Londensche vlootverdrag tot 50 was beperkt, minstens weer tot 70 moest worden verhoogd. De reserve-aanbouw voor slagschepen, die door het Londensche vlootverdrag was uitgesteld, diende eveneens onmiddellijk te worden uitgevoerd, waarbij een vermindering der tonnage per schip aan te bevelen was. Ook andere scheepstypen als vliegtuigmoederschepen en verdedigingsschepen tegen duikbooten, moesten worden uitgebreid. Lord Beatty becritiseerde voorts het feit, dat het personeel der Engelsche vloot in de laatste jaren met ongeveer 12.000 man was verminderd. De marinebegrooting diende belangrijk te worden verhoogd.
(Vorig bericht blz. 1001 G.)

E. **NEDERLAND. — De organisatie van de Ned. Herv. kerk.** —
In een op 20 Oct. '33 gehouden bijeenkomst van de afdeeling Utrecht van de Vereeniging „Kerkopbouw" heeft dr. J. F. Beerens, predikant der Ned. Herv. gemeente te Utrecht, gesproken over de organisatie der Ned. Herv. Kerk.
Hoe is de Ned. Herv. kerk tot stand gekomen? Spreker gaf een kort geschiedkundig overzicht van de eerste dagen der hervorming, die in ons land oorspronkelijk misschien nationaal gekleurd was, maar die langzamerhand door het Calvinisme is overvleugeld. Onze kerk is van begin af aan een martelarenkerk geweest. In deze benarde tijden werden in de vluchtelingengemeenten de grondslagen voor de kerk gelegd. Toen de organisatie een feit kon worden was zij eigenlijk reeds gereed. Twee feiten zijn voor de Herv. Kerk van groot belang geweest. Het waren de overgang van den Prins van Oranje en de stichting van de Leidsche Universiteit, die de vorming van predikanten bevorderde. Spoedig werden de eerste provinciale Classes gehouden. Het ontstaan van de organisatie bracht met zich mee een strijd over de verhouding van Kerk en Staat.
Maar naast den strijd om de kerkorde, ontstond een worsteling om de kerkleer. Deze strijd werd voor beide conflicten beëindigd op de Synode van Dordrecht in 1618, waar de kerkorde werd vastgesteld, waaronder de kerk tot het einde van de 18de eeuw geleefd heeft. De revolutie bracht een scheiding tusschen kerk en staat en groot was de nood in dien tijd in de predikantengezinnen en heel wat domineeskinderen hebben langs de straten gebedeld. Groot was de nood, maar de profetie van Bilderdijk

werd werkelijkheid. Het eerste wat Oranje deed was de Kerk weer op te heffen uit den druk. De eerste stappen daartoe deed hij reeds binnen tien dagen. Zes Januari 1816 werd het nieuwe reglement voor de kerk door den Koning goedgekeurd. En met enkele wijzigingen is dat nog het reglement waaronder we leven. Dadelijk bestonden er groote bezwaren tegen dit reglement, waarbij men van oordeel was, dat de Koning veel te eigenmachtig was opgetreden. Hoewel er toen en nu terecht bezwaren tegen ingebracht konden worden, mag men toch zeggen, dat het optreden van Willem I een zegen voor de kerk is geweest, waarvoor wij hem niet dankbaar genoeg kunnen zijn.
In dat reglement missen we echter het Christus-belijdend karakter van de kerk in de eerste artikelen.
Veel bezwaren zijn tegen de huidige organisatie ingebracht en velen zien daarin de oorzaak van de inzinking en de ellende van de kerk. Een reeks van pogingen in de laatste dertig à veertig jaren zijn gedaan om verbetering in de organisatie te brengen. Er zijn onder hen, die de reorganisatie zoeken in de richting van de belijdenis — er bestaan stroomingen die streven naar een strakkere, andere die zoeken naar een vrijere belijdenis — terwijl weer anderen die reorganisatie zien in een betere vertegenwoordiging.
„Kerkopbouw" heeft eveneens bezwaren in de organisatie bespeurd. Niet al te zeer kan natuurlijk worden vooruitgeloopen op het reorganisatie-rapport van de vereeniging. „Kerkopbouw" is van meening, dat de Synode geen juiste vertegenwoordiging van de heele kerk vormt. Een tweede bezwaar ziet men in de vaste besturen, die veel te veel in de kerk bestaan en die door vergaderingen dienen te worden vervangen. Verder bestaan er grieven tegen het kerkelijk opzicht en de tucht. Een vierde kwestie die behandeld wordt is het vraagstuk van het recht der minderheden, waarvoor men een oplossing heeft gezocht door de mogelijkheid van het stichten van huisgemeenten. Maar ook de beste organisatie kan het alleen niet doen. De opwekking van de kerk zal moeten beginnen met de opwekking van ons zelf.
(Vorig bericht blz. 927 B.)

26 OCTOBER 1933

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - De zware versterkingen aan de Belgische grens. —
In het voorloopig verslag der Tweede Kamer inzake hoofdstuk I der rijksbegrooting 1934 wordt aan de regeering gevraagd of zij haar ernstige aandacht geeft aan de gevaren, welke voor ons land voortvloeien uit den aanleg van zware versterkingen aan de Noord- en Noord-Oostgrens van België en uit den aanleg van het Albertkanaal. Naar het gevoelen van eenige leden heeft het tot stand komen van deze werken tot gevolg, dat bij een eventueelen aanval van Duitschland op Frankrijk of België de Duitsche legers hun weg door Brabant zullen moeten nemen en daarom is hun vraag aan de regeering of deze voornemens is hiertegen maatregelen van afweer te treffen. Zou, zoo vragen zij, tot die maatregelen ook kunnen behooren een inundatie van de Peel?
Waarschijnlijk was het de vragende Tweede Kamer-leden onbekend, dat de Fransche generaal Culmann, schrijver van naam, in een recent werk „Reichsheer et Milices" zich eveneens heeft afgevraagd of er bij de omvatting van den Franschen linkervleugel door de Duitschers kans is, dat deze ons land zullen binnenvallen, teneinde op die wijze een aanval op de sterke Belgische Maaslinie te vermijden en bovendien de omvatting verder dan in 1914 te kunnen uithalen. Naast het antwoord van de regeering op hun vragen zal hun zeker ook de meening van dezen bij uitstek deskundige interesseeren.
Generaal Culmann dan acht een inval van de Duitschers in ons land weinig waarschijnlijk. De Duitschers zouden verplicht zijn zich minstens 60 K.M. verder Noordwaarts uit te breiden. Derhalve zouden zij de strijdkrachten van hun rechtervleugel nog meer dan in 1914 moeten versterken. Hoe is dit mogelijk, vraagt hij, waar zij veel minder manschappen dan bij het uitbreken van den wereldoorlog op de been kunnen brengen. En waar halen de Duitschers de enorme hoeveelheden technische hulpmiddelen vandaan om deze omvatting te doen gelukken? In 1914 was er reeds een tekort en toen beperkte de omvatting zich tot België. Daarenboven is sinds 1914 de afstootende kracht van den verdediger door het vuur zeer toegenomen, dank zij de invoering van allerlei moderne wapenen, welke enorme vuursnelheden kunnen ontwikkelen.
Ook moet niet uit het oog verloren worden, zegt generaal Culmann, dat een aanval door ons land allerlei moeilijkheden met zich mede brengt, nog daar gelaten, dat Duitschland zich een vijand meer op den hals zou halen. Een opmarsch door de kale Peel met zijn weinige goede wegen en zijn moerassen kan den Duitschers weinig aanlokkelijks bieden.
En na de pontverandering moet dan nog het met mitrailleurkazematten versterkte Albertkanaal worden overgetrokken. Een overtocht van dit kanaal is verre van gemakkelijk. Dergelijke hindernissen hebben de legers in het laatst van den oorlog dagenlang opgehouden, deelt generaal Culmann mede. De schrijver komt dan ook tot de conclusie, dat het al zeer onwaarschijnlijk is, dat Duitsche troepen Nederlandsch Limburg zullen schenden bij een aanval op het Fransche leger.
Nu wij toch met deze kwestie bezig zijn is het eerste wat men zich afvraagt welke maatregelen Nederland in 1914 heeft genomen. Toenmaals had ons land met het oog op een Duitschen inval de noodige vernielingen voorbereid, werden de spoorwegen bewaakt en sterke troepenafdeelingen in gereedheid gehouden. Onze minister van Buitenlandsche Zaken jhr. Loudon deed dit ook de Belgische regeering weten.
Vermoedelijk zal ons legerbestuur tegen een mogelijke Duitsche omvatting weer dezelfde maatregelen als in 1914 treffen. Ook het legerbestuur zal het overigens wel zeer onwaarschijnlijk achten, dat de Duitschers daartoe hun toevlucht zullen nemen. Van den aanleg van grensversterkingen in den geest als de Belgische zal wel geen sprake zijn. De eerste tegenstand zou aan de Maas geboden moeten worden en vervolgens zijn de Zuid-Willemsvaart en het Julianakanaal, daarna het Wilhelminakanaal bij uitstek geschikt om den vijand een halt toe te roepen. Bovendien is een opmarsch door de Peel al bijzonder ongunstig. Het is de vraag of het bij zulk een ongunstig opmarschterrein nog noodig is aldaar een inundatie te stellen. Daarenboven heeft een inundatie het groote nadeel, dat zij een offensief gebruik van ons veldleger ten zeerste zou belemmeren. Vermoedelijk zal ons legerbestuur in een verder onbegaanbaar maken van de Peel geen heil zien. Wij kennen de Peel precies, de tegenstander kent die minder. Wij zullen dus in staat zijn om een zooveel mogelijk begaanbaar terrein te kiezen, terwijl wij den vijand door ongunstig terrein laten oprukken.
(Nieuwe Rott. Courant)
(Zie België: Defensie en Nederland 555 H.)

B. SPANJE. — Economische toestand. — De stilstand in zaken, welke ieder jaar in Spanje in de zomermaanden intreedt, heeft dit jaar een verontrustend karakter aangenomen. De export is van maand tot maand, zoowel wat de waarde als het gewicht aangaat, sterk verminderd, terwijl ook de afzet op de binnenlandsche markt steeds grootere moeilijkheden ondervindt, welke door sommigen aan de op sociaal gebied ondoelmatige binnenlandsche politiek worden geweten. Speciaal de landbouwhervormingen hebben noch de grondbezitters, noch de pachters tevreden gesteld, terwijl de landbouw snel verarmt.
Als gevolg van dezen moeilijken toestand daalt de afzet van industrieproducten en het bouwbedrijf is geheel tot stilstand gekomen. Vergeleken met de cijfers van 1931 daalde de invoer in het eerste halfj. van 1933 van 682 mill. goudpeseta's tot 387.9 mill. goudpeseta's en de uitvoer van 545.1 mill. tot 348.6 mill. goudpeseta's. (De Telegraaf)

C. HONGKONG. — Versterking der verdedigingswerken. — De Engelsche militaire autoriteiten hebben maatregelen genomen ter versterking van de verdedigingswerken van Hongkong. De marine- en luchtstrijdkrachten worden uitgebreid en versterkt. De Engelsche luchtmaarschalk, Sir John Higgings is te Hongkong aangekomen, om een luchtvaartschool te openen. Het personeel en de uitrusting voor een groote batterij luchtdoelartillerie zullen uit Engeland worden gezonden. Voorts ligt de vorming van een vrijwilligerscorps voor de marine in het voornemen. Het vliegtuigmoederschip Eagle is te Hongkong binnengeloopen.

D. N.V.V. — Werkloosheidsverzekering en Werkloozenzorg. — Door het Ned. Verbond van Vakvereenigingen is op 20 Oct. 1933 in Bellevue te Amsterdam een demonstratief congres gehouden inzake Werkloosheidsverzekering en Werkloozenzorg. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Het Congres acht het tot de taak der regeering te behooren, om door een planmatige werkverruiming de abnormaal groote werkloosheid te bestrijden en, in samenwerking met de provinciale en gemeentelijke overheden, noodzakelijk uit te voeren werken te laten verrichten en tot bespoediging van andere werken — zoogenaamde vervroegde uitvoering — over te gaan.
De werkgelegenheid kan krachtig worden bevorderd door een snelle uitvoering van groote openbare werken, zooals:
a. de verbetering van ons wegennet;
b. de bruggenbouw in verband met de noodzakelijke verbetering der verbindingswegen over de groote rivieren;
c. bevordering van den arbeiderswoningbouw;
d. voortzetting der Zuiderzee-werkzaamheden in onverminderden omvang en zoo mogelijk, in sneller tempo;
e. ontwaterings- en indijkingswerken, ontginning en verdere cultiveering van woeste gronden en dergelijke.

De arbeidsvoorwaarden bij deze werken dienen in overeenstemming te zijn met hetgeen daaromtrent voor soortgelijken arbeid in de collectieve contracten is bepaald. **(Vorig bericht blz. 851 F.)**

A. NEDERLAND. — De nationaliteit van de gehuwde vrouw. —
De Nationale Vrouwenraad van Nederland heeft het volgende request gezonden aan den minister van Justitie.
De Nationale Vrouwenraad van Nederland heeft in zijn j.l. gehouden algemeene vergadering te Wassenaar met algemeene stemmen het besluit genomen, zich tot Uwe Excellentie te wenden, met het verzoek ten spoedigste de wijziging van de wet op het Nederlanderschap 1892 ter hand te nemen (St.bl. 268) teneinde deze in overeenstemming te brengen met de door de Nederlandsche regeering geteekende Haagsche Conventie, in zooverre deze bepalingen bevat omtrent de nationaliteit der gehuwde vrouw.
Deze conventie toch bevat op belangrijke punten groote verbeteringen voor de Nederlandsche vrouw, die met een vreemdeling huwt, vergeleken met de bepalingen van de wet op het Nederlanderschap 1892. De laatstgenoemde wet gaat toch uit van het principe, dat de vrouw tijdens het huwelijk met een vreemdeling het Nederlanderschap verliest, zelfs indien zij volgens de nationale wet van haar echtgenoot diens nationaliteit niet verkrijgt en dus in de ongelukkige positie komt van staatloos te zijn.
In dit opzicht zou wijziging van de wet op het Nederlanderschap in overeenstemming met de Haagsche Conventie verbetering brengen. Artikel 8 dezer Conventie bepaalt toch, dat verlies van eigen nationaliteit van de vrouw, die met een vreemdeling huwt, alleen plaats vindt, indien ze het staatsburgerschap van haar echtgenoot verkrijgt.
Verder is — aldus het verzoekschrift — de Nederlandsche wet zeer onbillijk jegens de vrouw, daar deze bepaalt, dat een naturalisatie aan den man verleend, zich van rechtswege uitstrekt tot de vrouw, zelfs indien deze verandering van staatsburgerschap tegen haar wil en belang geschied is.
Ook op dit punt brengt de Haagsche Conventie verbetering door in artikel 10 te bepalen, dat naturalisatie van den echtgenoot voor de vrouw zonder haar toestemming geen verandering van nationaliteit zal brengen.
Daar dus wijziging van de Nederlandsche wetgeving in overeenstemming met de ook door de Nederlandsche regeering geteekende Haagsche Conventie van 1930 van uiterst groot belang is voor tal van Nederlandsche vrouwen, die thans hetzij staatloos worden en dus beroofd worden van de bescherming van de regeering, of door naturalisatie van haar echtgenoot tegen haar wil en belang haar eigen nationaliteit verliezen, dringt het Algemeen Bestuur van den Nationalen Vrouwenraad van Nederland er bij Uwe Excellentie op aan:
ten spoedigste de wet op het Nederlanderschap 1892 in overeenstemming te brengen met de Haagsche Conventie van 1930 in zooverre deze de nationaliteit van de gehuwde vrouw betreft.

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Indische pensioenen. — Een wetsontwerp tot tijdelijke korting der pensioenen, onderstanden en gagementen van gewezen Indische landsdienaren, locale ambtenaren en bijzondere leerkrachten, welke hetzij direct, hetzij indirect op de Indische begrooting drukken, is bij de Staten-Generaal ingediend. **(Vorig bericht blz. 995 D.)**

C. BELGIE. — Financiën - Begrooting 1934. — De inkomsten der begrooting 1934 beloopen fr. 10.553.7 mill., de uitgaven fr. 10.384.2 mill. De begrooting 1933 bedroeg fr. 10.484 mill., in uitgaven, en fr. 10.512 mill. in ontvangsten.
De fiscale lasten zullen in 1934 fr. 157.4 mill. minder zijn dan in 1933. De raming der middelen is voor 1934 zeer conservatief gehouden.
De staatsschuld bedroeg 30 Sept. '33 fr. 57.627 mill. of fr. 1.775 mill. meer dan 31 Dec. 1932. De consolidatie der vlottende schuld heeft nog niet geheel plaats gehad. Er blijft nog als kortloopende schuld Zw. fr. 23 mill. schatkistbiljetten, uitgegeven 16 Oct. 1933, benevens het vroeger uitgegeven schatkistpapier. Op 20 Nov. zal de binnenlandsche vlottende schuld met fr. 40, de buitenlandsche vlottende schuld met fr. 160 mill. zijn verminderd. De fr. 500 mill. in Frankrijk geplaatste schatkistbiljetten zullen geconsolideerd worden in de naaste toekomst. De totale vlottende schuld zal op 31 Dec. 1933 tot fr. 620 mill. zijn teruggebracht. **(V. b. Financiën en Begrooting 925 L.)**

D. PRIJSVRAAG. — Stichting Centrale Vereeniging tot Bestrijding der Tuberculose in Nederl.-Indië te Batavia. - Reclameplaat. —
Voorwaarden van mededinging aan de prijsvraag uitgeschreven door de Stichting Centrale Vereeniging tot Bestrijding der Tuberculose in Nederlandsch-Indië te Batavia.
1. **Doel.** Een pakkende, gekleurde reclameplaat die ten doel heeft dat diegene, welke verschijnselen van t.b.c. vertoont (hoesten), zich aan een geneeskundig onderzoek onderwerpe. Hierbij worde in het oog gehouden, dat de plaat ook tot analphabeten moet spreken, zoodat een verklarende tekst tot een minimum kan worden beperkt.
2. **Deelnemers.** Ieder inwoner van Nederlandsch-Indië heeft het recht voor deze prijsvraag in te zenden.
3. **Tijd en wijze van inzending.** Inzendingen dienen vóór 1 December 1933 in het bezit te zijn van het bestuur der S.C.V.T. De platen dienen te worden verzonden aan den Secretaris der Stichting, de Heer N. Hoekstra p/a Factory Batavia-Stad.
4. **Ingezonden platen** blijven het eigendom van de S.C.V.T. Het bestuur houdt zich het recht voor de platen ten toon te stellen tegen entree, dat ten faveure van de S.C.V.T. komt.
5. **Bijzondere aanwijzingen.** Uit de plaat zal zoo mogelijk moeten blijken:
a. dat de S.C.V.T. geen onderscheid maakt tusschen rassen;
b. dat het nut heeft om zich door een medicus te laten onderzoeken.
6. **Jury.** De Jury zal bestaan uit personen die geen lid van het bestuur der S.C.V.T. zijn.
7. **Prijzen.** De S.C.V.T. stelt beschikbaar: één prijs van *f* 100.— en 3 prijzen van *f* 50.— elk.
8. **Aantal kleuren.** Het aantal kleuren ware te beperken tot vier.
9. **Formaat.** In verband met het eventueel tentoonstellen der platen, is het wenschelijk een formaat te kiezen dat niet te veel afwijkt van 50×65 c.M.

E. NEDERLAND. — Radio - Verboden Socialistische muziek. — Aan de Vara is het uitzenden van de „Internationale" en den Socialistenmarsch met onmiddellijke van kracht wording van dit besluit verboden. Dit verbod is, naar het hoofdbestuur van de Vara heeft medegedeeld, een besluit van de Radio-contrôlecommissie, dat werd genomen onder de opmerking, dat de Regeering de uitzonderingsparagraaf in casu niet zal toepassen, hetgeen dus inhoudt dat de Regeering in deze volkomen achter de Radio-contrôlecommissie staat.
In een nadere verklaring is aan de Vara medegedeeld, dat de „Internationale" wordt beschouwd, niet als een uiting van persoonlijke gevoelens, doch als het ware als een collectieve uiting van ideeën, welke beschouwd moeten worden strijdig te zijn met de veiligheid van den staat. **(Zie Nederland: Radio.)**

27 OCTOBER 1933

F. INTERNATIONAAL ARBEIDSBUREAU. — Interpellatie Jouhaux in Raad van Beheer Arbeidsbureau. — In den raad van beheer van het internationale arbeidsbureau te Genève heeft Jouhaux op 24 October '33 geïnterpelleerd over de gevangenneming van den Duitschen arbeidersgedelegeerde Leuschner na diens terugkeer uit Genève. Er werd een resolutie aangenomen waarin de onafhankelijkheid wordt geconstateerd van de werkgevers- en werknemers-gedelegeerden van hun regeeringen en acte wordt genomen van de verklaring der Duitsche regeering, dat Leuschners gevangenneming geen verband hield met zijn optreden te Genève. **(Vor. ber. blz. 664 A.)**

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Belasting instellingen van de doode hand. — Ingediend is een wetsontwerp tot heffing van een belasting naar het vermogen van instellingen van de doode hand. Art. 1 van het ontwerp luidt: Onder den naam van „Belasting van de doode hand" wordt een directe belasting geheven naar:
a. het zuiver vermogen van de binnen het rijk gevestigde instellingen van de doode hand;
b. het zuiver vermogen van buiten het rijk gevestigde instellingen van de doode hand, voor zoover dat beschouwd kan worden als in het bijzonder te behooren bij een binnen het rijk gevestigd niet zelfstandig onderdeel van zoodanige instellingen en voor zoover het niet valt onder art. 9 bis der wet op de vermogensbelasting 1892.
Instellingen van de doode hand in den zin van deze wet zijn stichtingen, coöperatieve en andere, al dan niet rechtspersoonlijkheid hebbende vereenigingen, zedelijke lichamen en alle hier vóór niet afzonderlijk genoemde rechtspersonen met uitzondering van vennootschappen en vereenigingen welker kapitaal geheel of ten deele in aandeelen is verdeeld. Als instellingen van de doode hand worden niet beschouwd:
a. Publiekrechtelijke lichamen; b. Rechtspersonen ingesteld of opgericht bij of krachtens de wet of eenig ander wettelijk voorschrift; c. instellingen van weldadigheid bedoeld in art. 2, lid 1, lett. a, der Armen-

wet, welke niet reeds vallen onder lett. b.; d. de Carnegie-stichting.
Of een instelling van de doode hand binnen het Rijk is gevestigd, wordt naar de omstandigheden beoordeeld.
Art. 5 luidt: Indien de belastbare som minder bedraagt dan *f* 11.000 is geen belasting verschuldigd. Bedraagt zij *f* 11.000 of meer doch minder dan *f* 30.000 dan is verschuldigd *f* 3 van elke geheele som van *f* 1000 waarmede de belastbare som *f* 10.000 te boven gaat. Is de belastbare som *f* 30.000 of meer, dan is de belasting *f* 2 van elke geheele som van *f* 1000. **(Zie Nederland: Belasting.)**

A. **NEDERLAND. — Douaneverdrag met Duitschland.** — De Tweede Kamer heeft op 24 Oct. '33 z. h. s. aangenomen het wetsontwerp tot goedkeuring van het Nederlandsch-Duitsche Douaneverdrag met bijlage en daarbij behoorend slotprotocol en van het verdrag tot wijziging van het Ned.-Duitsche Douane- en Credietverdrag van 26 November 1925, met daarbij behoorend protocol, beide op 27 April 1932 te Berlijn tusschen Nederland en Duitschland gesloten. **(910 E.)**

B. **VOLKENBOND. — Het uittreden van Duitschland uit het Internationaal Arbeidsbureau.** — Na het uittreden van Duitschland uit den Volkenbond, is thans ook een officiëele mededeeling gezonden aan het Internationaal Arbeidsbureau te Genève, waarin het uittreden van Duitschland uit het Internationaal Arbeidsbureau wordt bekend gemaakt. **(V. b. 1019 F.)**

C. **NEDERLAND. — Protest van den Bond van Personeel in Openbaren Dienst.** — Op 24 Oct. 1933 verzond de Nederlandsche Federatieve Bond van Personeel in Openbaren Dienst, het volgende telegram aan den voorzitter van den Raad van Ministers:
„Het Hoofdbestuur van den Nederlandschen Federatieven Bond van Personeel in Openbaren Dienst, middels de dagbladen kennis genomen hebbende van het besluit van den Ministerraad, dat de ambtenaar zich zal hebben te onthouden van elke openbare actie tegen de overheid en haar beleid, protesteert met klem tegen dezen nieuwen aanslag op de persoonlijke vrijheid van den ambtenaar en zijn recht op vergaderingbezoek.
Naar de meening van voornoemd bestuur, beoogt deze maatregel van den Ministerraad een verder doortrekken van het reeds ingevoerde verbod van organisatie; het ambtenarencorps wordt hiermede elke critiek op de in zijn positie van regeeringswege voorgestelde en aangebrachte verslechteringen ontnomen en aldus tot tweede-rangs staatsburgers teruggezet.
Het Hoofdbestuur voornoemd, dringt er derhalve bij Uwen Raad op aan, genoemd besluit te herroepen."
(Vorig bericht blz. 1016 D.)

D. **JOEGO-SLAVIE. — Een gedeeltelijk moratorium in Zuid-Slavië.** — De Zuidslavische regeering deelt mede, dat zij zich door den ongunstigen economischen toestand en het gebrek aan deviezen genoopt ziet van de volle betaling van haar buitenlandsche schulden af te zien. (Vreme) **(Vor. ber. blz. 440 E.)**

E. **FRANKRIJK. — De ministerieele crisis.** — De Telegraaf van 24 Oct. '33 schrijft het volgende over de Fransche crisis:
Het verloop, dat de Kamerdebatten te Parijs hebben genomen, zal in alle landen, die voor dezelfde politieke, economische en financieele problemen als Frankrijk staan, slechts teleurstelling kunnen verwekken. Als eenige groote mogendheid staat Frankrijk aan het hoofd der groep van staten, die met behoud van den gouden standaard door de tegenwoordige crisis beproeven heen te komen. Frankrijk heeft vaak in moeilijke situaties den uitweg gewezen en het zou daarom overeenkomstig de Fransche traditie zijn geweest, indien Parijs een voorbeeld hadde gegeven, dat in andere hoofdsteden gevolgd had kunnen worden. Het tegendeel daarvan is gebeurd. Men heeft een minister-president ten val gebracht, die klaar en duidelijk inzag wat de toestand vereischte. Men heeft hem naar huis gezonden, zonder tegenover zijn program een andere positieve oplossing te stellen. Overal ter wereld had de Fransche premier Daladier, die rustig en resoluut zijn zware taak volbracht, sympathie verworven. Nu hij in een conflict met de Kamer het onderspit heeft gedolven, zal men nergens geneigd zijn, de houding van het Fransche parlement te verdedigen. (De Telegraaf) **(Vor. ber. blz. 1014 G.)**

F. **ZUID-AFRIKA. — Legerversterking.** — Tijdens een parade te Pretoria hield de Zuid-Afrikaansche minister van Defensie een rede, waarin hij mededeelde, dat de regeering van de Unie plannen gereed had tot versterking en uitbreiding van het leger. Hij achtte de vorming van een staand leger noodzakelijk. Dit leger zou geheel gemoderniseerd moeten worden, en bestaan uit 24 regimenten met machinegeweerafdeelingen, loopgraafmortieren, enz. De luchtstrijdkrachten zouden met eenige eskaders bombardementsvliegtuigen uitgebreid moeten worden. Ook de kustverdediging was onvoldoende en diende te worden versterkt. (Daily Telegraph)

G. **IJSLAND. — Drankverbod - Volksstemming.** — Naar uit Reykjavik wordt gemeld, doen de reeds bekende uitslagen der volksstemming over de opheffing van het drankverbod op IJsland een groote meerderheid voor de opheffing er van blijken.
Te Reykjavik zelf zijn 6972 stemmen tegen en 2762 voor het verbod uitgebracht. Aangezien de andere steden zich met slechts 4 stemmen meerderheid voor de handhaving van het alcoholverbod hebben uitgesproken, zou het resultaat dus reeds vaststaan.
(Politiken) **(Vorig bericht blz. 293 B.)**

H. **DIEPZEE-ONDERZOEK. — Duikboot als duikerklok.** — De studie van levende wezens op groote diepte in zee heeft van oudsher vele biologen aangetrokken. Het was echter zeer moeilijk tot diepten van meer dan 100 M. af te dalen en daar te fotografeeren. Naar wij in „Die Umschau", het Duitsche weekblad voor wetenschap en techniek, lezen, is het thans echter gelukt een vaartuig te bouwen, dat het midden houdt tusschen duikboot en duikerklok. Enkele maanden geleden zijn hiermede de eerste proeven genomen en deze zijn volkomen geslaagd.
De boot is 6.60 M. lang, weegt 7½ ton en kan tot 200 M. diepte duiken. Zij verschilt van een gewone duikboot door het feit, dat zij met een moederschip samenwerkt, dat haar van lucht en electrischen stroom voorziet. De duiker kan de boot door een luik in den bodem verlaten, zoodra de lucht in de boot onder even zwaren druk staat als het water op den bodem. In de wanden zijn verscheidene vensters van sterk dik glas aangebracht, die het mogelijk maken flora en fauna te fotografeeren en te filmen, bij het schijnsel dat sterke zoeklichten verspreiden.
(Die Umschau) **(Zie rubr.: Diepzee onderz. en Duiken)**

I. **DENEMARKEN. — Vernietiging van vee.** — Naar van officieele zijde gemeld wordt, zijn er tot 1 October in totaal 117.000 stuks slachtvee en 12.600 stuks geslacht vee vernietigd. De regeering heeft tevens besloten de volgende week nogmaals 10.000 stuks vee te laten vernietigen. Door deze destructie heeft men de vleeschprijzen met 6—7 öre kunnen verhoogen.
Terwijl het wekelijksche aanbod van varkens tot nu toe 150.000 stuks bedroeg, kunnen thans slechts 100.000 stuks verhandeld worden. De uitvoer naar Engeland bedroeg tot dusver circa 67.000 stuks per week en de consumptie in Denemarken zelf 13.000. Wanneer Engeland het invoercontingent van 1 November af sterk verlaagt, blijft meer dan een derde van de varkensproductie onverkoopbaar.
(Berlingske Tidende) **(Vor. ber. blz. 556 E.)**

A. **ONDERWIJS. — Het Voorbereidend Hooger- en Middelbaar Onderwijs in het jaar 1932.** *) — Wij ontleenen het volgende aan „Mededeeling No. 25" van het Centraal Bureau voor de Statistiek, afd. Onderwijsstatistiek, bevattende de voorloopige cijfers betreffende de aantallen scholen en leerlingen bij het Voorbereidend Hooger- en Middelbaar Onderwijs naar den toestand op 31 December 1932.
Uit deze cijfers blijkt, dat er op genoemden datum waren: 54 (56) gymnasia, 139 (139) hoogere burgerscholen, waaronder 11 (11) met 3-jarigen cursus en een gelijk aantal (11) literair-economische, 44 (42) lycea, 20 (21) middelbare meisjesscholen en 46 (45) handelsdagscholen van uiteenloopende constructie. In totaal 303 (303) scholen.
De verandering in de aantallen scholen in 1932 moet eenerzijds uit een gewijzigde indeeling van enkele scholen, anderzijds door opening, opheffing, splitsing of combinatie van scholen worden verklaard.
In totaal werden de scholen op 31 December 1932 door 33.369 (31.894) jongens en 15.872 (14.994) meisjes, samen 49.241 (46.888) leerlingen bezocht. Dit wijst op een toename in 1932 met 1.475 (1.340) jongens en 878 (358) meisjes, totaal 2.353 (1.698) leerlingen of 5% (3.8%). De toename bedroeg bij de gymnasia 283 leerlingen of 3.6% (2.9%), bij de H.B.S.en 1.165 leerlingen of 4.8% (3.7%), bij de lycea 808 leerlingen of 8.7% (6.2%), bij de middelbare meisjesscholen 21 leerlingen of 0.9% (1.7%) en bij de handelsscholen 76 leerlingen of 2.5% (1.1%).
Het aantal leerlingen, dat gymnasiaal onderwijs geniet, steeg met 297 leerlingen of 3% (2.3%); de H.B.S.B-klassen telden 1213 leerlingen meer of 5.1% (4.7%); de H.B.S.A-klassen namen toe met 177 leerlingen of 4.7% (0.4%); de onderbouw van lycea of m.m.s.en met afd. H.B.S. telde 535 leerlingen meer of 11.1% (7.3%); de klassen m.m.s. 55 leerlingen of 3.5% (2.3%) en de handelsklassen 76 leerlingen of 2.5% (1.1%).
Er waren op 31 December 1932 130 (133) handelsavondscholen. In 1932 werden een R.K. school te Enschede en een neutrale te Drachten geopend. Een gemeentelijke school (Beek) en 4 neutrale (te Joure, Kollum, Medemblik en Oud-Beijerland) werden opgeheven.
Het aantal leerlingen bedroeg 10.263 (10.602) mannelijke en 4.240 (4.363) vrouwelijke, samen 14.503 (14.965). De teruggang bedroeg dus 462 leerlingen of 3.1% (+ 7.6%).

*) De tusschen ( ) geplaatste cijfers betreffen steeds den toestand op 31 Dec. 1931. **(Vor. ber. 1007 I.)**

B. **FRANKRIJK. — Nederlandsch Studentenhuis te Parijs.** — In een der zalen van het Departement van Buitenlandsche Zaken te 's-Gravenhage heeft op 24 Oct. '33 de installatie plaats gehad van het Nationale Comité, dat zich gevormd heeft om gelden bijeen te brengen, ongeveer *f* 400.000, welke benoodigd zijn voor de voltooiing en inrichting van het Nederlandsche Huis in de Cité Universitaire te Parijs.
Het Nederlandsche Huis, dat nog niet gereed is, verkeert in financieele moeilijkheden, welke in hoofdzaak het gevolg zijn van het uitblijven der particuliere bijdragen, waarop gerekend was. Tengevolge van de wereldcrisis is deze bron van inkomsten zoo goed als geheel stopgezet en zoo komt het, dat het Nederlandsche Huis in de Cité Universitaire onafgebouwd zal moeten blijven, temidden van 18 andere nationale huizen, welke in den loop der laatste jaren door de verschillende landen zijn voltooid.
Onze gezant te Parijs, jhr. dr. J. Loudon, die steeds zijn sympathie voor deze instelling heeft betoond en er zich veel moeite voor heeft getroost, meende dat alle krachten in het werk gesteld moeten worden om deze Nederlandsche schepping in het hart van Parijs af te bouwen en in gebruik te nemen. De heer Loudon heeft daarom het initiatief genomen tot de stichting van een groot nationaal comité, bestaande uit een honderdtal der meest vooraanstaande persoonlijkheden in den lande.

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van Crisisinvoerwet.** — De Tweede Kamer heeft na korte behandeling het wetsontwerp tot wijziging van de Crisisinvoerwet zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd, onder aanteekening, dat de communisten en de heer Sneevliet geacht willen worden te hebben tegen gestemd.
Geheel zonder wijziging is het ontwerp van de regeering echter niet gebleven. Een der voorgestelde wijzigingen beoogde n.l. de uitschakeling van de bekrachtiging door de wet van de contingenteeringsmaatregelen. Deze wijziging, vervat in art. 3 van het wijzigingsontwerp, heeft de Kamer verworpen met 50 tegen 29 stemmen, dat wil dus zeggen, dat in het vervolg, zooals tot nu toe, de contingenteeringsmaatregelen zullen worden gevolgd door een wetsvoorstel aan de Kamer. **(Zie Nederland: Contingenteeringen)**

D. **FRANKRIJK. — Kabinet-Sarraut.** — Na den val van het kabinet-Daladier heeft Albert Sarraut in zijn hoedanigheid van kabinetsformateur, op 27 Oct. 1933 de samenstelling van zijn ministerie bekend gemaakt.
De officieele ministerlijst ziet er als volgt uit:
Sarraut: premier en Marine; Dalimier: vice-premier en Justitie; Paul-Boncour: Buitenlandsche Zaken; Chautemps: Binnenlandsche Zaken; Daladier: Oorlog; Jacques Stern: Koopvaardij; Pierre Cot: Luchtvaart; Bonnet: Financiën; Frot: Arbeid; Paganon: Openbare Werken; Piétri: Koloniën; Gardey: Budget; Queuille: Landbouw; Laurent-Eynac: Handel en Nijverheid; Mistler: P. T. T.; De Monzie: Onderwijs; Lisbonne: Volksgezondheid; Ducos: Pensioenen.
Alle bovengenoemde ministers behooren tot de radicale partij behalve Paul-Boncour (onafhankelijk), Stern (links-republikein), Frot (onafhankelijk), Piétri (Centrum), Laurent-Eynac (links-radicaal), De Monzie (Fransch socialist).

Albert Sarraut.

De nieuwe Fransche premier, Albert Sarraut, die in 1872 te Bordeaux werd geboren, werd in 1902 voor het eerst in de Kamer gekozen, waarna hij ononderbroken tot 1924 daarin zitting had. Van 1906 tot 1909 ging hij als onderstaatssecretaris over naar het ministerie van Oorlog, onder Briand. In 1911 ging hij als gouverneur-generaal naar Indo-China; in aansluiting hierop werd hij in het kabinet-Viviani benoemd tot minister van Openbaar Onderwijs, waarna hij van 1916 tot 1919 naar Indo-China terugkeerde. Van 1920 tot 1924 maakte Sarraut als minister van Koloniën deel uit van de regeering Briand, Leygues en Poin-

caré. In 1926 werd hij in den senaat gekozen en nam hij in het kabinet-Poincaré het ministerie van Binnenlandsche Zaken op zich. Na den radicaal-socialistischen landdag van Angers diende hij zijn verzoek om ontslag in en aanvaardde eerst weer een portefeuille in de radicaal-socialistische regeeringen van Chautemps en Steeg. Herriot en later Paul-Boncour benoemden hem eveneens in hun kabinetten, waarin hij het ministerie van Koloniën leidde. In dezelfde functie had Sarraut zitting in de regeering Daladier. Na den dood van Leygues, die jaren lang minister van Oorlogsmarine was geweest, werd Sarraut kort geleden tot zijn opvolger aangewezen. In den senaat behoort Sarraut tot de linksche democraten, die op een lijn staan met de radicaal-socialistische fractie in de Kamer. (Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1020 E.)**

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Opheffing van Rechtbanken.** — De Tweede Kamer heeft op 24 Oct. 1933 het wetsontwerp tot nieuwe vaststelling van het rechtsgebied en de zetels der rechtbanken en kantongerechten enz., met het wetsontwerp houdende bepalingen in verband met de nieuwe vaststelling, met slechts eenige stemmen tegen aangenomen.
Twee rechtbanken (Tiel en Winschoten) en 38 kantongerechten komen te vervallen. **(Vor. ber. 715 A.)**

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer - Omzetbelasting.** — Na korte debatten heeft op 25 Oct. '33 de Eerste Kamer zonder hoofdelijke stemming het ontwerp tot heffing eener Omzetbelasting aangenomen. Uit de behandeling is gebleken, dat deze aanneming is geschied in het volle bewustzijn van de zware lasten, die daarmede op volk en bedrijf worden gelegd. De overweging, dat deze belasting echter noodzakelijk is om de begrooting in evenwicht te brengen, heeft bij alle partijen den doorslag gegeven. **(Vor. ber. Omzetbel. in de practijk 981 C.; Tweede Kamer 971 F.)**

28 OCTOBER 1933

C. **NEDERLAND. — Zoutontginning in Overijsel.** — Bij Kon. Besluit is aan de N.V. Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie, gevestigd te Boekelo, onder de benaming „Twenthe-Rijn" concessie verleend voor de ontginning van steenzout en de winning van zout uit zouthoudend bodemwater over een oppervlakte van ongeveer 4745 H.A., gelegen onder de gemeenten Hengelo en Lonneker in de provincie Overijsel.
(Vorig bericht blz. 963 A.)

D. **NEDERLAND. — Vakbeweging.** — Het bestuur van de Nederlandsche Vakcentrale heeft tot de besturen van het Ned. Verbond van Vakvereenigingen, het R.K. Werkliedenverbond en het Christ. Nat. Vakverbond een uitnoodiging tot een bespreking gericht om te komen tot eenheid in de vakbeweging.
De bedoeling van het bestuur van de Ned. Vakcentrale is, dat deze bespreking zal leiden tot een besluit tot stichting van een algemeenen raad, waaraan wordt opgedragen de bescherming van de algemeene belangen van de Nederlandsche vakbeweging.
(Vorig bericht blz. 538 A.)

E. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Tot 4 December 1933 verdaagd.** — In haar op 26 Oct. '33 gehouden plenaire zitting heeft de hoofdcommissie der ontwapeningsconferentie overeenkomstig de voorstellen van het bureau besloten, de beraadslagingen der commissie voorloopig tot 4 December 1933 te verdagen en aan het bureau opdracht te geven, intusschen een gewijzigd ontwerp eener ontwapeningsconventie op te stellen. Dit nieuwe ontwerp zal dan op 4 December aan de plenaire zitting der hoofdcommissie worden voorgelegd.
Naar Henderson meedeelde, zal het bureau enkele dagen vóór 4 December bijeenkomen. Mocht men er dan nog niet in zijn geslaagd, een nieuw ontwerp op te stellen, dan zal machtiging worden gevraagd, de bijeenkomst der hoofdcommissie eventueel opnieuw te verdagen. **(Vorig bericht blz. 1015 D.)**

F. **NEDERLAND. — Ondernemersraad voor Ned.-Indië.** — Naar wij vernemen zal met ingang van 1 Nov. '33 als voorzitter van den Ondernemersraad voor Ned.-Indië optreden de heer Ch. J. I. M. Welter, oud-minister van Koloniën en oud-vice-president van den Raad van Ned.-Indië.
De heer Welter volgt in het presidium van den Ondernemersraad ir. Kalff, den tegenwoordigen minister van Waterstaat, op. **(Zie rubriek: Welter.)**

G. **FRANKRIJK. — Tariefbestand opgezegd.** — Frankrijk heeft het douanebestand, dat destijds ter gelegenheid van de economische wereldconferentie werd gesloten, opgezegd. (La Journée Industrielle)
(Vorig bericht blz. 806 C.)

H. **VOLKENBOND. — Volkenbondscommissaris voor de Duitsche vluchtelingen - Benoeming van Prof. James MacDonald.** — Als gevolg van het besluit van de Volkenbonds-assemblée heeft de waarnemende President van den Volkenbondsraad op 28 Oct. '33 een Hoogen Commissaris voor de Duitsche vluchtelingen benoemd. In overleg met verschillende regeeringen is benoemd de Amerikaansche prof. James MacDonald.
Het commissariaat is volgens de jongste besluiten van de Volkenbonds-assemblée een van den Volkenbond onafhankelijk orgaan. De commissaris wordt bijgestaan door een Raad van Beheer, waarin vertegenwoordigd zijn de regeeringen van Engeland, Frankrijk, België, Nederland, Polen, Tsjecho-Slowakije, Argentinië, Brazilië en de Vereenigde Staten. De Volkenbond is verder niet betrokken bij het vluchtelingenwerk.
Het werk van den vluchtelingencommissaris zal zich voornamelijk beperken tot de zorg voor de onderbrenging, paspoorten enz. voor de vluchtelingen en de regeling met de verschillende regeeringen voor de technische verzorging der vluchtelingenkwesties. Het werk draagt in geen enkel opzicht een politiek karakter.
Prof. James MacDonald is geen actief politicus, doch reeds geruimen tijd voorzitter van de groote American Society for Foreign Affairs. **(Vor. ber. 1001 C.)**

29 OCTOBER 1933

I. **BELGIE. — Het Belgische verdedigingsstelsel.** — De Nieuwe Rotterdamsche Courant van 27 Oct. '33 deelt het volgende mede:
Nu in België het algemeene defensieplan, dat in de jaren 1931 en 1932 werd opgesteld, staat te worden uitgevoerd is het, meen ik, wel interessant daarover eenige bijzonderheden mee te deelen en daaraan enkele beschouwingen vast te knoopen.
Het gemobiliseerde Belgische leger bestaat uit 8 actieve divisies (6 infanteriedivisies en 2 cavaleriedivisies) en 8 reservedivisies, tezamen 350.000 man sterk (in 1914 180.000).
Daar de Belgische Generale Staf het aantal beschikbare troepen bij het begin van een mobilisatie niet talrijk genoeg acht om Duitschland reeds aan de grens een krachtig halt te kunnen toeroepen, wordt de eerste hardnekkige weerstand aan de Maas geboden. Van de Maaslinie maken de fortificaties van Namen en Luik het integreerende deel uit.
Dit wil echter niet zeggen, dat het Walenland van huis uit zal worden prijs gegeven. Teneinde 's vijands nadering tot de Maaslinie zooveel mogelijk te bemoeilijken en hem zoo vroegtijdig doenlijk verliezen te kunnen toebrengen, zullen dekkingstroepen stelling nemen in de lijn Arlon—Bastogne—Gouvy—Havelot, welke over het plateau van Herve bij de fortificaties van Luik aansluit. Op de belangrijkste toegangswegen zullen kanon- of mitrailleur-kazematten worden aangelegd zonder dat nochtans van een aaneengesloten vuurfront onder beton sprake is. Dergelijke versterkingen zullen zeer geschikt zijn om raids van motorvoertuigen langs de wegen te beletten, terwijl zij tevens kunnen dienen om de uitvoering van in tijd van vrede voorbereide vernielingen te beschermen. Veel meer zal van zulke plaatselijke verdedigingswerken echter ook niet mogen worden verlangd. Aanvallende infanterie zal, al of niet met behulp van vechtwagens met rupsbanden, door de manoeuvre in het tusschenterrein snel de geïsoleerde steunpunten kunnen doen vallen, tenzij een voldoende hoeveelheid bezettingstroepen aanwezig is om, zij het dan ook niet onder beton, een aaneengesloten vuurfront te kunnen vormen en reserves te kunnen afzonderen voor den tegenaanval.
Volgens mededeelingen van den minister van nationale verdediging zullen maatregelen worden genomen, opdat bij het uitbreken van een conflict een genoegzaam aantal geoefende troepen voor de bezetting van de grens beschikbaar zijn. Hiertoe behoort tevens de oprichting van een korps Ardensche jagers, gerecruteerd uit de streek en volkomen bekend met het moeilijk doorschrijdbare terrein der Ardennen en van de Hohe Venne, en van een behoorlijk sterke motormacht, voorbereid voor haar taak en toegerust met alle middelen van actie. Het mag even-

wel worden betwijfeld of deze dekkingstroepen sterk genoeg zullen blijken tot het vormen van een aaneengesloten vuurfront. Immers is het te dekken front ± 200 K.M. lang, zoodat het geheele Belgische leger daartoe nauwelijks voldoende zou zijn. Zou België inderdaad aan de grens krachtigen weerstand willen bieden, dan zou Frankrijk België te hulp moeten komen. Dit zou trouwens ook in het belang van Frankrijk zelf zijn, want het Belgische front is heel wat gemakkelijker te verdedigen dan het bijna dubbel zoo lange Fransche front, dat zich van Duinkerken tot Longwy uitstrekt. Bovendien zal Frankrijk, wanneer het niet aan de verdediging der Belgische grens deelneemt en het Belgische leger dus spoedig gedwongen zal worden achter de Maas terug te gaan tot aan Charleville en Givet, dus over een lengte van 150 K.M. ongedekt zijn. Het staat echter te bezien of Frankrijk er in zal kunnen slagen tijdig de noodige troepen ter plaatse te krijgen.

Van de Maaspositie is het uitgebreide bruggenhoofd van Luik op den rechter Maasoever het sleutelpunt. Zijn fortificaties met de daarvoor gelegen versterkingen op het hoogland van Herve dekken het centrum van het land, de voornaamste mobilisatie- en concentratiecentra, het belangrijkste deel der bevolking en het dichtste gedeelte van het spoorwegnet. Met den val van Luik zou België een gewichtig economisch middelpunt verliezen. Dank zij de annexatie van het kanton Eupen ligt Verviers en omgeving maar niet meer zoo voor het grijpen voor een vijand uit het Oosten als dit vroeger het geval was; het 15 K.M. lange industriebekken in het dal van de Maas, tusschen Herstal en Seraing, kan door de Duitsche kanonnen van groot vermogen niet meer onder vuur genomen worden. Daarentegen liggen Aken en zelfs het belangrijke knooppunt van spoorwegen Düren binnen het bereik van het Belgische geschut.

De forten van Luik liggen op twee concentrische cirkels, 8 K.M. van elkaar verwijderd. De binnenste gordel bevat de reeds gemoderniseerde of nog te moderniseeren oude werken, de buitenste gordel bevat de nieuwe werken. Tusschen beide gordels bestaat een innige samenwerking. De restauratie der oude werken heeft betrekking op de versterking van beton en pantser, op de bescherming tegen strijdgassen en de giftige verbrandingsgassen, welke gevormd worden bij het eigen vuur in gesloten geschut- en mitrailleur-opstellingen, en op den aanleg van nieuwe ondergrondsche kazernes. In de intervallen tusschen de forten worden gebetonneerde mitrailleurkazematten gebouwd.

De nieuwe fortengordel zal bestaan uit twee groote en drie middelbare forten. Het eene groote fort wordt aangelegd te Eben-Eymaal, 14 K.M. ten Noorden van Luik, nabij het défilé van Lixhe en het Zuidwestpunt van Hollandsch Limburg, het andere in den omtrek van Battice, 16 K.M. ten Oosten van Luik. Verder zal ook het Albertkanaal door mitrailleurkazematten worden verdedigd.

Oostelijk van deze fortificaties ligt een lijn van vooruitgeschoven werken, welke het geheele terrein nabij de grens domineert (12 K.M. van Aken verwijderd). Het voorterrein zal worden vernield. De fortificaties van Namen zullen op dezelfde wijze als die van Luik worden verbeterd. Mocht Luik vallen dan is het de bedoeling van den Belgischen Generalen Staf de verdediging verder te voeren achter het riviertje de Geete in de lijn Namen—Tienen—Diest. Op die wijze worden in elk geval nog gedekt Brussel, het Bekken van Charleroi en het industriecentrum tusschen Maubeuge en Rijssel, terwijl nog een uitgestrekt bruggenhoofd beschikbaar is voor landende Engelsche troepen. Gereedschappen en materialen voor het inrichten van deze stelling worden verkregen uit materieel-depôts. Het ligt niet in de bedoeling deze linie reeds in tijd van vrede in orde te maken.

Tenslotte heeft de Belgische Generale Staf nog een nationaal réduit geprojecteerd in het Noord-Westen des lands, aan de Oostzijde begrensd door de Schelde. Gedeeltelijk kunnen inundaties worden gesteld en wel voor de Schelde van Gent tot Antwerpen en bij den IJzer. Het ligt in de bedoeling bij Gent een bruggenhoofd in te richten, waarvoor reeds een eerste crediet werd toegestaan. Verder zullen eenige Antwerpsche forten gemoderniseerd worden. Het is echter de vraag of dit réduit België wel erg te stade zal komen. Wanneer het Belgische leger daaruit gemakkelijk zou kunnen deboucheeren zou het wat anders zijn, maar nu heeft het meer van een muizenval, zooals trouwens reeds in den wereldoorlog is gebleken, toen de Belgische troepen ternauwernood aan de tang zijn ontsnapt. Bovendien zal de vijand er alles op zetten Franschen en Belgen te scheiden, welk vooruitzicht het voor de Engelschen niet aanlokkelijk zal maken zich in dit ondiepe bruggenhoofd te wagen. De Belgen kunnen dan ook beter den laatsten hardnekkigen tegenstand bieden achter de Geete, waar zij ook veel meer kans zullen hebben door geallieerden te worden geholpen.

(Nieuwe Rott. Courant)

(V. b. Nederland: Belgische versterking 1018 A.)

A. **NEDERLAND. — Contingenteering.** — De Staatscourant van 26 Oct. '33 bevat Kon. Besluiten houdende contingenteering van den invoer van pluche, fluweel, trijp en andere stoffen met opstaande pool, alsmede van voorwerpen, daarvan vervaardigd;
meubelen van hout, al of niet bekleed en onderdeelen van deze meubelen;
meubelen van bamboe, rotting, riet, teen of twijgen, al dan niet bekleed.
De contingenteering van den invoer dezer artikelen zal van kracht zijn voor den tijd van vijf maanden ingaande 1 October 1933. Het percentage van den toegestanen invoer is bepaald op 75 van de waarde van den gemiddelden invoer per vijf maanden in de jaren 1931 en 1932. **(Zie rubriek: Contingenteeringen.)**

B. **VOLKENBOND. — Danzig. - Benoeming bondscommissaris.** — De Volkenbondsraad heeft op 26 Oct. 1933 in geheime zitting op voorstel van den raadsvoorzitter Amador (Panama) besloten Sean Lester, den permanenten vertegenwoordiger van Ierland bij den Volkenbond, tot Volkenbondscommissaris voor Danzig te benoemen voor den tijd van drie jaar. De nieuwe commissaris treedt 15 Januari 1934 in functie.
(Vorig bericht blz. 1002 F.)

C. **NEDERLAND. — Werkloosheid.** — Volgens het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek van 30 Sept. '33 bedroeg het aantal werkloozen onder de bij de organen der openbare arbeidsbemiddeling ingeschreven werkzoekenden, op het einde van Augustus 1933 in totaal 274.859 (265.005 mannen en 9854 vrouwen). **(Vor. ber. blz. 907 B.)**

D. **DUITSCHLAND. — Rijksdagverkiezing - Candidaten.** — De eenheidslijst voor de verschillende kieskringen is thans opgesteld. Zij bevat tien namen, die in alle 35 kieskringen boven aan de lijst van candidaten voor de Rijksdagverkiezingen komen te staan. Het zijn de volgende personen: Adolf Hitler, Rudolf Hess, dr. Frick, ministers Göring, Göbbels, Darré en Seldte, „Stabsschef" Röhm, vice-kanselier von Papen en dr. Alfred Hugenberg. (Der Angriff) **(1007 G.)**

30 OCTOBER 1933

E. **VOLKENBOND. — Duitschland en het Permanente Hof van Internationale Justitie.** — De Duitsche rijksregeering heeft aan het Permanente Hof van Internationale Justitie te 's-Gravenhage in verband met het uittreden van Duitschland uit den Volkenbond doen mededeelen, dat zij niet voornemens is de door haar bij het Hof aanhangig gemaakte klachtzaken verder voort te zetten. Het betreft hier de beide door Duitschland als lid van den raad tegen Polen ingediende klachten over de toepassing der Poolsche agrarische hervorming op de Duitsche minderheid en over het beheer van de bezittingen van den vorst van Pless.
(Algemeen Handelsblad)

F. **PALESTINA. — Onlusten.** — Arabische demonstraties, gericht tegen de immigratie van de Joden in Palestina, waren door den hoogen commissaris verboden. Niettemin waren de Arabieren in grooten getale naar Jaffa gekomen. Ondanks de door de regeering genomen maatregelen kwam het tot botsingen. Arabieren schoten op agenten, die het vuur beantwoordden. Pas nadat de politie versterkingen kreeg, gelukte het de menigte uiteen te drijven. In het district Jaffa is de staat van beleg afgekondigd. Er zijn vele dooden en gewonden. Ook te Jerusalem zijn erntige onlusten uitgebroken.

G. **AMSTERDAM. — Begrooting 1934.** — B. en W. zijn er in geslaagd, na ingrijpende bezuinigingen en besprekingen met de regeering, de gemeente-begrooting 1934 sluitend te maken. Tot de maatregelen, welke noodig blijken, behoort o.a. belastingverhooging tot 100 opcenten op de gemeentefondsbelasting, ingaande 1 Mei 1934, een loonsverlaging en hergroepeering voor het gemeentepersoneel, bezuiniging op het onderwijs en de opheffing van het bureau voor beroepskeuze, de sluiting van de Quarantaine-inrichting, opheffing van de tandheelkundige verzorging en het instellen van een tarief voor de auto's op de veren.
(V. b. Begrooting 1934: 946 B.)

H. **PAUL PAINLEVE OVERLEDEN.** — Painlevé is op 29 October '33 te zijnen huize op bijna 70-jarigen leeftijd overleden.
Paul Painlevé, professor in de wiskunde te Parijs, lid van de Academie van Wetenschappen, is op 5 December 1863 te Parijs geboren. Van 1910-'28 was hij afgevaardigde voor het departement van de Seine, later voor Ain. In 1915 werd hij minister van Onderwijs in het kabinet Briand, vervolgens minister van

Oorlog in het kabinet Ribot (1917), dien hij in hetzelfde jaar als minister-president opvolgde. In Mei 1924 werd hij president van de Kamer. In April 1925 werd de thans ontslapene voor de tweede maal belast met de vorming van een regeering, waarin hij achtereenvolgens de portefeuilles van Oorlog en Financiën bezette. In de daaropvolgende regeering Briand bleef Painlevé aan het hoofd van het departement van Oorlog, zoo ook in de regeeringen Herriot (1926), Poincaré (1926-'29) en Briand (1929). Ook in het kabinet Steeg werd Painlevé, die republikeinsch socialist was, minister van Oorlog.
Paul Painlevé, die ook in wetenschappelijke kringen een groote vermaardheid genoot, o.m. als kenner van de relativiteitstheorie van Einstein, waarover hij tal van lezingen heeft gehouden, heeft in het jaar 1925 het ministerie voor de uitvindingen ingesteld.
(Le Petit Parisien)

A. **PROF. DR. ALBERT CALMETTE OVERLEDEN.** — Professor Calmette, onder-directeur van het Instituut Pasteur en uitvinder van het bekende B.C.G.-vaccin, is op 29 Oct. '33 overleden.
Prof. dr. Albert Calmette, die 70 jaar is geworden, verwierf een wereldvermaardheid als vader van de prae-tuberculose-inenting op kinderen en als samensteller van het vermaarde B.C.G.-vaccin.
Met Calmette is een groot weldoener der lijdende menschheid heengegaan.

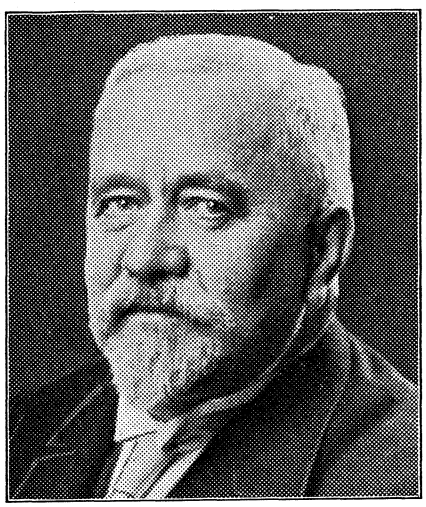

Prof. dr. Albert Calmette.

Sedert 1917, het jaar waarin hij uit Rijssel, alwaar hij door de Duitsche bezetting als hoofd van het filiaal van het Instituut Pasteur, als gijzelaar werd vastgehouden, tot onder-directeur van het hoofdinstituut werd benoemd, zijn alleen in Frankrijk 500.000 kinderen met zijn anti-t.b.c.-vaccin ingeënt en meer dan een millioen kinderen in de geheele wereld.
Samen met dr. Guérin zocht Calmette te Rijssel naar den verwekker der tuberculose. Jarenlang experimenteerde hij met t.b.c. op rundvee en stelde tenslotte vast, dat immuniteit verkregen wordt bij inenting met microben van verminderde virulentie en dat alleen het levende vaccin, genomen van zieke sujetten, werkelijke terapeutische kwaliteiten had en dat hij het mocht toepassen op levende organismen, die de ziekteverschijnselen nog niet vertoonden.
Den laatsten tijd hield Calmette zich bezig met cobragift ter bestrijding van bepaalde typen kanker.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 203 A.)**

B. **GOUD. — Oordeel van prof. Gustav Cassel. - Een tekort aan goud.** — Er is een gebrek aan goud op de wereld en al het gepraat over een goudsurplus is een mythe, verklaart de Zweedsche econoom prof. Gustav Cassel in het kwartaaloverzicht van de Skandinaviska Kredit Aktiebolaget. De professor toont aan, dat een normale goudproductie overeen zou moeten komen met 3% van den wereldgoudvoorraad. Aan het einde van het jaar 1931 bedroeg de goudvoorraad 84.6 millioen mark of schellingen. Dus zou de normale productie van goud in 1932 ongeveer 2.540 millioen marken moeten zijn geweest, doch zij bedroeg slechts 2.064 millioen, d.i. een jaarlijksch tekort van ongeveer 500 millioen. De goudvoorraad der centrale bankinstellingen en der regeeringen bedroeg in het tijdvak 1928—1932 1.870 millioen dollars, d.w.z., dat de goudreserves ter wereld niet alleen de geproduceerde hoeveelheid goud absorbeerden, maar daarenboven $ 84 millioen. Dit tekort aan goud is het resultaat van de abnormaal toegenomen vraag naar goud, en de daling van het prijsniveau voor de producten is een positief bewijs, van het feit, dat de goudgeldvoorraad ter wereld niet berekend is op de enorm toegenomen vraag. Dit heeft de waarde van het goud op abnormale wijze doen stijgen, zoodat in landen, waar de gouden standaard is afgeschaft, de goudprijs met 50% of meer is gestegen.

C. **NEDERLAND. — Contingenteering. - Electrische geleidingen, leder.** — De Staatscourant bevat een Kon. Besluit tot contingenteering van den invoer van:
1. geïsoleerde electrische geleidingen zonder loodmantel: a. koperdraad of koperkabel, gevoerd met caoutchouc; b. koperdraad met geïmpregneerde katoenen omvlechting (z.g. zuur of weerbestendig draad);
2. geïsoleerde electrische geleidingen met loodmantel en caoutchouc. De invoer van deze artikelen is slechts toegelaten tot 75% van den gemiddelden 3-maandelijkschen invoer in de jaren 1931 en 1932. De contingenteering zal voor 3 maanden van kracht zijn met ingang van 1 October '33.
Voorts zal de Staatscourant een Kon. Besluit bevatten tot contingenteering van den invoer van: zoolleder, tuig-, zadel- en drijfriemleder.
Deze contingenteering geldt voor 7 maanden, te rekenen vanaf 1 October. Het percentage van den toegelaten invoer is vastgesteld op 90 van het gewicht van den gemiddelden 7-maandelijkschen invoer in 1930 en 1931. Voor overleder en ander leder, inclusief zeemleder, is het percentage bepaald op 100 van het gewicht van den gemiddelden invoer in bovenbedoelde periode. **(Zie rubriek: Contingenteeringen.)**

31 OCTOBER 1933

D. **DUITSCHLAND. — Scrips. - Nederl. schuldeischers.** — De onderhandelingen tusschen de Nederlandsche en Duitsche gedelegeerden hebben geleid tot de onderteekening te 's-Gravenhage van een protocol, op grond waarvan de scrips van Nederlandsche schuldeischers, welke scrips voortvloeien uit coupons en andere schuldvorderingen, waarvan de vervaldag in het tweede halfjaar van 1933 ligt, tot hun volle waarde in valuta getransfereerd worden. Deze regeling is mogelijk geworden, doordat zekere voor Duitschland bestaande mogelijkheden tot extra-uitvoer in dienst konden worden gesteld van de transferregeling. Aangezien de inschakeling van een bank-consortium, dat voor de volle betaling een voorschot zou geven, niet plaats vindt, zal aan de aanspraken op rente van de Nederlandsche schuldeischers in het algemeen in twee termijnen voldaan worden. De slotbetaling zal namelijk eerst dan geschieden, wanneer is vastgesteld, dat de schuldeischer, welke rechten ontleent aan scrips, als Nederlandsch schuldeischer beschouwd moet worden. Op het oogenblik worden tusschen de bevoegde instanties met betrekking tot de technische uitvoering van het protocol nog onderhandelingen gevoerd, waarvan de afsluiting binnen weinige dagen verwacht kan worden. Na beëindiging van deze onderhandelingen zullen nadere mededeelingen gedaan kunnen worden betreffende de technische bijzonderheden van de regeling. **(Vorig bericht blz. 994 F.)**

A. **DUITSCHLAND. — Een Germaansche kalender. —** De Westfaalsche boerenbond heeft een kalender uitgegeven, waarin alle Latijnsche namen zijn verdwenen en welke alleen woorden bevat van zuiver Germaansche afleiding.

De namen der maanden luiden op dezen kalender als volgt:

Hartung	— Januari	Heuert	— Juli.
Hornung	— Februari	Ernting	— Augustus.
Lenzing	— Maart	Scheidung	— September.
Ostermond	— April	Gilbhard	— October.
Wonnemond	— Mei	Nebelung	— November.
Brachet	— Juni	Felmond	— December.

(Hamburger Nachrichten)

B. **ANTHROPOLOGIE. — Vondst van een diluvialen menschenschedel bij Arnhem. —** In het voorjaar van dit jaar werden bij het uitgraven van nieuwe wegen voor stadsuitbreiding der gemeente Arnhem op één der hoogste punten van den Veluwezoom (Sterrenberg) vele brokstukken van een menschelijken schedel gevonden. De vondst werd voor verder onderzoek te Arnhem gereconstrueerd en anthropologisch gemeten, terwijl ook de geologische gegevens uitvoerig en nauwkeurig werden uitgewerkt. Uit deze onderzoekingen, welke worden verricht door den heer Broekman, tandarts te Arnhem, kan thans reeds worden vastgesteld, dat het een diluviale schedel is, die veel overeenkomst vertoont met het Aurignac-type.

Wat nu den schedel betreft: deze is gevonden in een terrein dat 75 M. boven A.P. ligt, ongeveer 1.20 M. onder den grond in een diluviale laag. Hij bestond uit 31 fragmenten en er is twee maanden aan gewerkt om er weer een geheel van te maken en dit op te meten. Toen kon het Aurignac-type worden vastgesteld.

Ook is de vondst uit geologisch oogpunt onderzocht. De heer Broekman verzamelde de steenen, welke zich bevonden in den kubieken meter aarde, waarvan de schedel het middelpunt uitmaakte. Daardoor kon worden vastgesteld, dat de schedel lag in Zuidelijk diluvium en dat de ouderdom moet liggen tusschen 10.000 en 4000 jaar vóór Chr.

Ofschoon reeds lang werd aangenomen dat de praehistorische mensch van het Aurignac-type (het type dat volgt op den Neanderdaler) ook in onze streken leefde, werden nog nooit bewijsstukken daarvan gevonden. De vondst op den Sterrenberg is dus wel van beteekenis.

C. **ZUID-AFRIKA. — Nationaal-socialisme. - Grijshemden. —** De Times meldt, dat sedert eenigen tijd te Kaapstad onder den naam van Grijshemden een organisatie bestaat, die nationaal-socialistische propaganda voert en de publieke aandacht op zich begint te vestigen door haar toenemende anti-Joodsche propaganda in de laatste weken. Deze propaganda bestaat o.a. uit het aanplakken van biljetten met antisemietischen inhoud en soortgelijke maatregelen.

(Times)

D. **JAPAN. — Amerikaansch-Japansch incident. - Guam. —** Op 28 Oct. '33 is op het Japansche departement van Buitenlandsche Zaken een rapport ontvangen van Deboetsji, den Japanschen ambassadeur te Washington, waarin hij verklaart bij het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken te hebben geprotesteerd tegen het feit, dat de Amerikaansche autoriteiten op het eiland Guam grond hebben geconfisceerd toebehoorende aan Isjizo Sjimitsoe, een Japansch onderdaan, en verboden hebben dat schepen van Sjimitsoe de haven van Guam binnenvaren of vandaar vertrekken.

Het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft Deboetsji geantwoord, dat aan het departement van Marine zal worden opgedragen, een onderzoek in te stellen, waarna de zaak verder zal worden behandeld.

Guam ligt midden in het Japansche mandaatgebied in den Stillen Oceaan, tusschen Hawaii en de Philippijnen, en heeft voor de Vereenigde Staten een bijzonder groote strategische beteekenis.

(New York Herald, Paris)

E. **NEDERLAND. — Algemeene Nederl. Zuivelbond (F. N. Z.). - Nieuwe voorzitter. —** Dr. F. E. Posthuma heeft afscheid genomen als voorzitter van den Algemeenen Nederlandschen Zuivelbond (F. N. Z.). In de bestuursvergadering van 25 Oct. '33 is de heer C. F. Britzel tot opvolger van den heer Posthuma benoemd. **(Vorig bericht blz. 882 H.)**

F. **NEDERLAND. — Commissie voor overleg inzake handelsverdragen Nederland-Duitschland. —** Met het oog op de onderhandelingen inzake het nieuwe douane- en credietverdrag met Duitschland is, in overleg met de regeering, door het Centraal Instituut Nederland-Duitschland, waarvan Dr. F. E. Posthuma voorzitter is, een speciale commissie gevormd. Deze commissie, welke samengesteld is uit de heeren Mr. A. N. Molenaar, voorzitter, G. J. Blink, J. Breukers, J. A. Geluk, Mr. H. van Haastert, Jac. Smits en E. Henny, secretaris, heeft zich tot taak gesteld om de belangen van het bedrijfsleven, wat onze handelsbeweging met Duitschland betreft, te behartigen.

De hieronder genoemde organisaties zijn aangesloten bij het Centraal Instituut Nederland-Duitschland: Alg. Ned. Zuivelbond (F. N. Z.); Alg. R. K. Werkgeversvereeniging; Bond van Kaasproducenten; Bureau tot Economisch Verweer der Paardenfokkerij (warmbloed); Chr. Boeren- en Tuindersbond in Nederland; Chr. Werkgeversvereeniging; Kamer van Koophandel en Fabrieken voor het gebied Utrecht; Kamer van Koophandel voor Rijnland; Kath. Ned. Boeren- en Tuindersbond; Kon. Ned. Landbouwcomité; Ned. Industrie en Handelsraad voor Land- en Tuinbouw; Ned. Kamer van Koophandel voor Duitschland; Ned. Maatschappij voor Nijverheid en Handel; Ned. Pluimvee Federatie; Ned. Tuinbouwraad en het Verbond van Nederlandsche Werkgevers.

Degenen, die niet bij het Centraal Instituut Nederland-Duitschland zijn aangesloten, kunnen zich tot genoemde organisatie wenden. Het kantoor is gevestigd Hugo de Grootstraat 15, Den Haag.

(Vor. ber. Douaneverdrag 1020 A.)

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — De waarde der Indische olie. —**

Velen zijn van meening dat, indien het tot een oorlog in den Pacific zou komen, Ned.-Indië noodwendig daarin zal worden betrokken. De reden daarvan is gelegen in de talrijke zich hier in den Archipel bevindende aardolie-winplaatsen, schrijft de „Sin Pau".

Op Borneo wordt, zooals bekend, de meeste olie gewonnen, doch ook op Sumatra (Atjeh's Oostkust, Langkat, Djambi en Palembang), Riouw, Java (Japara-Rembang, Bodjonegoro, Soerabaja), Madoera en Ceram bevinden zich boorterreinen.

Op Java, vooral te Batavia, Semarang en Kediri zijn olie-concessies, iets wat velen niet bekend is.

De oppervlakten der thans in exploitatie zijnde olieterreinen zijn als volgt: 110.000 H.A. op Java, 230.000 H.A. op Borneo en 450.000 H.A. op Sumatra.

De oliebronnen vormen een waardevol object ter bestrijding der economische moeilijkheden.

Vroeger wekte een totale lengte aan pijpleidingen van 150 K.M. groote verwondering, thans heeft men exploitatieterreinen met een totale lengte aan leidingen van 350 K.M., zooals van Tempino naar Pladjoe (Sumatra).

Van de 14 petroleum-raffinaderijen in Ned.-Indië zijn thans 11 in exploitatie, n.l. te Pangkalan Brandan, Pladjoe, Soerabaja, Soeban Djerigi, Wonokromo, Tjepoe, Kapoean, Klantoeng, Soengei Gerong, Balikpapan en Boela (Ceram).

De geschiedenis der aardolie-winning is reeds van eerbiedwaardigen ouderdom. De oudste berichten melden, dat de Chineezen zich reeds hierop toelegden. In het jaar 971 werd van Criwidjaja (Palembang) een gezantschap naar den keizer van China gezonden met geschenken; een deel dezer geschenken bestond uit . . . petroleum.

De productie van petroleum in Ned.-Indië nam geleidelijk toe. Tusschen de jaren 1886 en 1889 werd gewonnen 255 ton. In 1890 steeg de opbrengst tot 1230 ton, in 1891 bedroeg deze 3637 ton, in 1892 15.402 ton en in 1899 werd niet minder dan 278.863 ton gewonnen. In 1900 was de opbrengst gestegen tot 411.746 ton. In 1905 werd voor het eerst het millioen overschreden, n.l. 1.126.821 ton. In 1919 was de opbrengst voor het eerst meer dan twee millioen, n.l. 2.098.815 ton. Tien jaren later werd het respectabel cijfer bereikt van 5.085.427 ton, doch in 1931 kwam een daling tot 4.520.151 ton.

Zooals bekend, zijn in de olie-exploitatie enorme kapitalen gestoken. De grootste aandeelen der wereld zijn die van de B. P. M. Vroeger waren deze groot ƒ 28.000.000 per stuk, thans is elk B. P. M.-aandeel groot ƒ 60.000.000!
De olie is van groot internationaal belang. Vooral in tijden van oorlog is zij een der belangrijkste benoodigdheden voor de belligerenten.
En juist door de groote waarde welke zij dan vooral heeft, is het gevaar niet gering, dat, daar de oorlogvoerenden zich genoodzaakt zullen zien, desnoods met geweld, zich van de noodige voorraden olie alhier te voorzien, ook Ned.-Indië nolens volens in den strijd zal worden betrokken. (De Indische Mercuur)

(Vorig bericht blz. 866 F.)

A. **NEDERLAND. — Iets over het werk van den Octrooiraad. —**
Over het werk van den Octrooiraad te 's-Gravenhage vertelde mr. Alingh Prins, den verslaggever van het Algemeen Handelsblad, het volgende:
Ongeveer 75% van de aanvragen om octrooi komen uit het buitenland. Van elke twee aanvragen wordt er gewoonlijk één verleend. Vijftig procent wordt dus afgewezen.
Bij het verleenen van octrooien worden in de verschillende landen twee systemen toegepast. In België, Frankrijk, Spanje en Italië bijv. kent men alleen de registratie, d. w. z. elke uitvinding wordt geregistreerd. Andere landen daarentegen, zooals Duitschland, Oostenrijk, Engeland en Nederland, verleenen alleen dan octrooi na een onderzoek te hebben ingesteld omtrent de nieuwheid en de vraag of het een uitvinding op het gebied der nijverheid is. Is de aanvrage ingediend, dan wordt ze ingeschreven in een onderafdeeling van een der 89 klassen, waarin de geheele techniek is verdeeld. Vervolgens gaat de aanvrage naar den vooronderzoeker (in totaal 64, bijna allen ingenieur of chemici met universitaire opleiding) en deze onderzoekt of de aanvrage nieuw is. Hij heeft daartoe de beschikking over de Nederlandsche, Fransche, Duitsche, Engelsche en Amerikaansche octrooischriften op zijn gebied betrekking hebbende, benevens over een vakbibliotheek. In totaal beschikt de Octrooiraad over ongeveer 5½ millioen octrooischriften, terwijl geregeld 400 technische tijdschriften inkomen.
De vooronderzoeker behandelt de aanvrage geheel zelfstandig, onderhandelt met den aanvrager of met diens gemachtigde (voor het buitenland is een gemachtigde verplicht) en adviseert tenslotte aan het betrokken lid van den Octrooiraad omtrent de al of niet-openbaarmaking der aanvrage. Na den aanvrager te hebben gehoord, besluit dit lid tot al of niet-openbaarmaking, van welk besluit eventueel beroep openstaat.
Wordt de aanvrage openbaar gemaakt, dan wordt zij gedurende vier maanden ter visie gelegd; voorts wordt zij gedrukt verkrijgbaar gesteld en in het door den Octrooiraad uitgegeven blad „De Industrieele Eigendom" aangekondigd. Binnen genoemden termijn kan tegen de aanvrage bezwaar worden gemaakt, waartegen de uitvinder zich kan verweren. Tenslotte wordt het octrooi verleend, gedeeltelijk verleend, of niet verleend, van welk besluit weer beroep open staat.
Is het octrooi eenmaal verleend, dan kan het hoogstens 18 jaar stand houden, waarvoor cijnzen moeten worden betaald, opklimmende van ƒ 60 tot ƒ 160. Deze vormen ook de belangrijkste inkomsten van den Octrooiraad, immers er zijn op het oogenblik ongeveer 10.000 levende octrooien, waarvan cijnzen worden ontvangen.
De verleende octrooien zijn ook van kracht in onze overzeesche gebieden. (Algemeen Handelsblad)

1 NOVEMBER 1933

B. **NEDERLANDSCH VERBOND VAN VAKVEREENIGINGEN. — Congres.** — In het N.V.-Huis te Utrecht hield op 27 en 28 Oct. '33 het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen een congres inzake het vraagstuk van den arbeidstijd.
Aanwezig waren o.m. de heer J. Oudegeest, voorzitter van de S.D.A.P., tevens de Eerste Kamer-fractie vertegenwoordigende, de Tweede Kamer-leden J. H. Schaper, W. Drop en H. J. van Braambeek, de heer P. Moltmaker, lid van de Eerste Kamer en voorzitter van de Ned. Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel.
De heer E. Kupers, voorzitter van het N.V.V., releveerde de ontzaglijke werkloosheid, die momenteel ook in ons land op hevige wijze heerscht. Vele sprekers voerden nog het woord.
Het congres nam vervolgens een resolutie aan, waarin werd aangedrongen op uitvoering van de 40-urige werkweek.
Tenslotte werd aan het einde van het congres nog de volgende resolutie aangenomen:
Het Congres van het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen inzake het vraagstuk van den arbeidstijd, gehouden op 27 en 28 October te Utrecht,
gehoord de inleidingen en de discussies,
constateert met verontwaardiging, dat in Nederland nog steeds zeer lange werktijden voorkomen, welke vaak zelfs tot onmenschwaardige toestanden leiden, van oordeel, dat de abnormale werkloosheid, welke ook in ons land nog bestaat, verkorting van den arbeidstijd dringend noodzakelijk maakt, om daardoor tot vermindering der werkloosheid te komen,
dringt er bij de Regeering en het Parlement op aan, voor alle groepen van arbeiders, die ten aanzien van den arbeidstijd nog onbeschermd zijn, of voor welke de wettelijke regeling arbeidstijden toelaat van langer dan 48 uur per week, onverwijld wettelijke regelingen tot stand te brengen, waardoor de arbeidstijd in geen geval de 48 uren overschrijdt, zulks als overgang naar de 40-urige werkweek. **(Vor. ber. blz. 1018 D.)**

C. **SIAM. — Onlusten. - Nederl.-Indische belangen.** — „De Rijkseenheid" bevat een artikel van de Siameesche specialiteit dr. J. G. Loohuis, waarin een en ander wordt verhaald van den politieken en economischen toestand in Siam. Natuurlijk in verband met de huidige gebeurtenissen.
De schrijver merkt tenslotte op:
De Britsche pers volgt met kolossale belangstelling de gebeurtenissen in Siam. Critiek wordt niet gespaard en in min of meer bedekte termen wordt een enkele maal reeds gewezen op de mogelijkheid van interventie. Deze zou, zoo al niet te billijken, dan toch begrijpelijk zijn. Men bedenke toch, welk een enorm gevaar voor de omliggende koloniale gebieden een extremistisch Siam zou kunnen gaan worden. Indien het revolutionnaire sentiment bij de, ongetwijfeld extreem-links georiënteerde, Jong-Siameezen de overhand zou krijgen en het gezonde verstand op den achtergrond zou worden gedrongen, zou dit, al ware het alleen maar door het voorbeeld in de Zuid-Oost-Aziatische koloniale gebieden, een ernstigen terugslag kunnen hebben. Ook in Nederlandsch-Indië! Daarom is het voor Nederland zaak nauwkeurig het gebeuren in Siam gade te slaan en geïnformeerd te blijven omtrent al, wat daar plaats vindt.
(De Rijkseenheid) **(Vorig bericht blz. 1016 C.)**

D. **NEDERLAND. — Werkloozensteun.** — Omtrent het gemiddelde steunbedrag per week uitgekeerd, geven de volgende cijfers eenig inzicht:

	3e week Jan. '33	4e week April '33	3e week Juli '33
	(in guldens)		
Afz. levenden	7.4	7.4	6.9
Gez. van 2 pers.	11.6	10.8	10.3
Gez. van 3 pers.	12.7	12.0	11.2
Gez. van 4 pers.	13.5	12.9	12.3
Gez. van 5—6 pers.	14.0	13.6	13.4
Gez. van 7—9 pers.	14.6	14.0	13.9
Gez. van 10 en meer pers.	14.6	13.8	13.9

(Vorig bericht blz. 1016 A.)

E. **IRAK. — Kabinet afgetreden.** — Het nationale kabinet is op 29 October '33 afgetreden. In zijn ontslagaanvrage aan den Koning stelt de premier voor algemeene verkiezingen te doen houden, waarop de Koning geantwoord heeft, dat hij den ministers verzocht hun werkzaamheden te blijven verrichten tot het nieuwe kabinet zou zijn geconstitueerd. **(739 C.)**

F. **MOTORRIJWIELEN. — Wereldrecords.** — Twee Duitsche motorrijders hebben te Boedapest tezamen acht nieuwe wereldrecords gevestigd, waarvan tot dusver vier door Engeland en vier door Frankrijk gehouden werden.
In de 250 cub. cM. klasse legde de Duitscher Geiss den 1-mijl afstand bij vliegenden start af met een snelheid van 161.37 K.M. per uur en bij staanden start met een snelheid van 130.35 K.M. per uur.
De 1-kilometer afstand legde hij bij vliegenden start af met een snelheid van 161.46½ K.M. per uur en bij staanden start met een snelheid van 120.70½ K.M. per uur.
De oude records, welke gehouden werden door den Engelschman Workers, waren voor den mijl-afstand bij vliegenden start 143.89 en bij staanden start 113. Voor den kilometerafstand resp. 144.75 en 104.83 K.M.
De Duitscher Wallfried Winkler brak twee records, die tot dusver gehouden werden door den Franschman Latour, in de 175 cub. cM. klasse.

Zijn snelheden waren als volgt:
De één-mijl afstand vliegende start 144.64 K.M., staande start 120.56 K.M.
De kilometer-afstand vliegende start 144.58 K.M.
De oude cijfers waren voor den mijl-afstand 136.22 en 105.80 K.M., voor den kilometer-afstand 139 en 97.77 K.M. (Pester Lloyd) **(Vor. ber. blz. 460 G.)**

A. **ZWITSERLAND. — De invoer van bloembollen uit Nederland.** — Dezer dagen zijn de bepalingen betreffende de uitvoering van de nieuwe contingenteering van den invoer van bloembollen, welke getroffen zijn ter bescherming van de binnenlandsche tuinderijen en den tot nu toe gevoerden regelmatigen handel, vastgesteld.
Het contingent bedraagt tot nader order 100% van den invoer in het jaar 1931. De Zwitsersche autoriteiten zijn van meening hiermede een voor Nederland niet ongunstig basisjaar gekozen te hebben, daar de invoer uit Nederland sinds 1929 verdubbeld is.
De invoer bedroeg:

Jaar	Hoeveelheid (Quintaal = 100 K.G.)
1913	907
1929	2288
1931	3909
1932	4375

(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 980 C.)**

B. **NEDERLAND. — „Institut Français" (Maison Descartes).** — Op 27 Oct. '33 heeft te Amsterdam, in aanwezigheid van H.K.H. Prinses Juliana, de plechtige opening plaats gehad van het „Institut Français" (Maison Descartes), hetwelk de bestemming heeft, Fransche studenten en jonge professoren, die een beurs hebben ontvangen en er prijs op stellen de verschillende zijden van de Nederlandsche beschaving te bestudeeren, in de gelegenheid te stellen hier ter stede de noodige studiën te verrichten. Bovendien zullen in dit gebouw Fransche geleerden de resultaten van hun wetenschappelijke onderzoekingen uiteenzetten.

C. **OOSTENRIJK. — Nationaal-Socialisten. - Tegen provocaties.** — De Oostenrijksche autoriteiten te Kufstein aan de Beiersche grens hebben bepaald, dat wanneer in de bergen wederom „hakenkruisvuren" zullen worden aangestoken, of wanneer de nationaal-socialisten andere provocaties begaan en de daders niet worden opgespoord, een leider of een andere invloedrijke persoonlijkheid der nationaal-socialistische partij voor den duur van een jaar in een concentratiekamp zal worden opgesloten. **(Vor. ber. 995 A.)**

D. **ROTTERDAM. — Begrooting 1934.** — B. en W. hebben thans het ontwerp-begrooting 1934 en de afzonderlijke begrootingen van de in artikel 253 der Gemeentewet bedoelde takken van dienst den raad aangeboden. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Toen het eerste concept van de begrooting gereed lag, stonden B. en W. voor een tekort van rond *f* 7.000.000. Dit tekort was in hooge mate teleurstellend. Na al hetgeen gedurende de laatste jaren tot verbetering van de financieele positie van de gemeente werd verricht, is het feit, dat de voorloopige opzet van den dienst 1934, afgezien van de crisisuitgaven, aanzienlijk ongunstiger was dan het tekort, dat aanvankelijk op de begrooting voor 1933 was becijferd, opnieuw een aanwijzing hoe fel de crisis onze gemeente in haar geheele financieele bestel treft. Dit feit spreekt nog meer als in aanmerking wordt genomen, dat in het ontwerp-begrooting voor 1934 reeds was verwerkt de plaatsing van de gemeente in een andere klasse ten aanzien van de personeele belasting, waardoor het tekort dus reeds met ± *f* 450.000 was verlaagd.
B. en W. verklaren dit tekort o.a. als volgt:
Zij wijzen er allereerst op, dat ten laste van de begrooting voor 1934 moest worden gebracht het netto nadeelige saldo van de rekening 1932 ad *f* 1.997.248. Tegenover het voordeelige saldo van 1931 ad *f* 1.716.330, dat aan den dienst 1933 ten goede kwam, geeft dit, vergeleken bij de begrooting voor het loopende dienstjaar, reeds een nadeelig verschil van *f* 3.713.578. Met betrekking tot de bedrijven viel voorts een nadeelig verschil te constateeren van in totaal *f* 2.488.500, voornamelijk als gevolg van de omstandigheid, dat de batige saldi van het Electriciteitsbedrijf en van de Drinkwaterleiding respectievelijk *f* 1.357.500 en *f* 239.400 lager en het tekort op de begrooting der Rotterdamsche electrische tram *f* 725.300 hooger moesten worden geraamd. Voorts moest naar de toen beschikbare gegevens de opbrengst van de voornaamste belastingen in totaal *f* 570.000 lager worden gesteld en was er op gerekend, dat aan zee- en binnenhavengeld *f* 700.000 minder zou worden ontvangen. De hier genoemde bedragen geven, in vergelijking met de begrooting voor het loopende dienstjaar, in totaal reeds een nadeelig verschil van *f* 7.472.078. Hoewel nog andere ongunstige factoren hun invloed hadden doen gelden, bleek het tekort ten gevolge van den gunstigen invloed van doorgevoerde bezuinigingsmaatregelen, zooals gezegd, op rond *f* 7.000.000 te moeten worden gesteld.
(Vorig bericht blz. 691 B.)

E. **DUITSCHLAND. — Werkloosheid.** — Naar het Wolffbureau verneemt, is het aantal werkloozen in Duitschland met meer dan twee millioen afgenomen. Deze teruggang viel in alle beroepen te constateeren. Zoo is bijv. het aantal werklooze landarbeiders verminderd met 209.457, of 73.5% van den hoogsten stand der werkloosheid. In de steenindustrie bedroeg dit cijfer 118.000 of bijna 56%. In totaal waren er einde September '33 nog 3.353.411 werkloozen, waarvan 2.733.776 mannen en 619.635 vrouwen. Het hoogste aantal werklooze arbeiders bedroeg in 1933 5.412.764. Het getal werklooze employé's bedroeg op 30 September nog 495.811 tegen 588.194 bij den hoogsten stand. **(Vorig bericht blz. 989 B.)**

F. **BELGIE. — Verbod van lidmaatschap voor ambtenaren van tegen den Staat gerichte partijen.** — De Belgische regeering heeft den ambtenaren het lidmaatschap verboden van organisaties, wier actie tegen den Staat gericht is. Deze maatregel richt zich voornamelijk tegen de Vlaamsche Nationaal-Socialisten, de z.g. Dinaso's en de Communisten. (V. D.)

G. **DUITSCHLAND. — Journalistieke betrekkingen met Rusland hervat.** — Nadat het persconflict tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie den laatsten tijd voortdurend onderwerp van diplomatieke gedachtenwisseling was geweest, heeft nu een bespreking tusschen Freiherr von Neurath en den Russischen ambassadeur, Tsjintsjoek, plaats gehad, als gevolg waarvan het conflict is bijgelegd. Uitgangspunt van deze overeenstemming is de overweging, dat op de betrekkingen tusschen de beide landen het verschil in regeeringssysteem geen invloed mag oefenen. De journalisten der Sovjet-Unie zullen hun werkzaamheid in Duitschland hervatten en de Duitsche journalisten die in Rusland. Op bevel van den president van het Rijksgerecht zullen aan den vertegenwoordiger van het agentschap Tass en aan de journaliste van de Iswestija kaarten voor het proces inzake den Rijksdagbrand worden uitgereikt. (Der Angriff)
(Vorig bericht blz. 992 E.)

H. **SPANJE. — Fascisme.** — Op 29 Oct. '33 heeft te Madrid een vergadering van de Spaansche fascisten plaats gehad. Deze fascistische beweging voert den naam „Nationaal-Socialistische Offensief-Junta".
Een zoon van Primo de Rivera, José Antonio Primo de Rivera hield een toespraak, waarin hij zich tegen het parlementaire systeem keerde en verklaarde, dat de Spaansche fascisten zoo noodig tot geweld zullen overgaan. Op het oogenblik bestaan geen andere argumenten meer dan de revolver.

Hij verklaarde verder zich wel bewust te zijn, dat bij de komende verkiezingen nog geen succes geboekt zal worden, doch ook in Spanje heeft thans het fascisme zijn vanen ontplooid. (El Heraldo de Madrid)

A. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — 15-jarig bestaan der republiek.** — Ter eere van het 15-jarig bestaan der republiek Tsjecho-Slowakije werd op 28 Oct. '33 door de Vereeniging „Nederland-Tsjecho-Slowakije" een receptie gehouden te Amsterdam.
Prof. dr. N. van Wijk hield een herdenkingsrede.

B. **TURKIJE. — 10-jarig bestaan der republiek.** — Op 29 Oct. '33 vierde de Turksche republiek haar tienden verjaardag.
Ghazi Moestafa Kemal, de eerste president der republiek, heeft te Angora, de nieuwe hoofdstad, de troepen in een monster-parade voor zich doen defileeren. Drie voorname staatslieden der Sovjets, Molotov, Litwinov en Worosjilov waren eeregasten. Over het geheele land werden bijzondere feesten georganiseerd, terwijl het parlement een wet tot gratie voor vele politieke gevangenen en enkele ballingen heeft aangenomen. (La Gazette d'Orient)

2 NOVEMBER 1933

C. **LUCHTVAART. — Radiobaken.** —
Bij het luchtvaartterrein Schiphol is sinds korten tijd een radiobaken ter vergemakkelijking van het landen bij mist ingericht. Van dit baken, dat door de Nederlandsche Seintoestellen Fabriek te Hilversum naar aanwijzingen van den Rijksluchtvaartdienst werd gebouwd, geven wij de volgende technische bijzonderheden:
Het radiobaken berust op de gecombineerde uitzending door een gerichte raamantenne en een ongerichte verticale antenne. Het stralingsdiagram dezer combinatie is een hartvormige figuur. Door de phase van den raamantenne-stroom om te keeren wordt een draaiing van 180° van dit stralingsdiagram verkregen, het diagram wordt als het ware omgeklapt volgens een snijlijn, waarop de sterkte der uitzending aan zichzelf gelijk blijft. De richting van het raam is zoodanig gekozen, dat deze snijlijn samenvalt met de gunstigste koerslijn om op het luchtvaartterrein aan te vliegen.
Het omkeeren van de phase der raamantenne geschiedt zoo, dat aan de eene zijde van de koerslijn steeds strepen, aan de andere zijde steeds punten worden gehoord. Door regeling van de energie van de ongerichte antenne is het mogelijk de scherpte, waarmede de koerslijn wordt aangegeven, te veranderen.
De bakenzender wordt met een kristal gestuurd voor het volkomen constant houden van de golflengte. Ondanks de gemeenschappelijke h.f. bron oefenen de stroomen in de ongerichte antenne en in het raam geen invloed op elkander uit. Deze zorgvuldige scheiding van raam en ongerichte antenne biedt de mogelijkheid tot het uiterst nauwkeurig instellen van de phaseverhouding der stroomen in antenne en raam. Voor een gemakkelijke bepaling van de juiste phase is een inrichting aanwezig, welke metingen in het stralingsveld van het baken overbodig maakt.

D. **NEDERLAND. — Nederlandsch-Poolsche Kamer van Koophandel opgericht.** — Op 30 Oct. '33 heeft op de Poolsche legatie te Den Haag de oprichting plaats gehad van de Nederlandsch-Poolsche Kamer van Koophandel, welke gevestigd wordt te Amsterdam en tevens een afdeeling zal hebben te Rotterdam.

E. **FRANKRIJK. - Douanemaatregelen tegen Brazilië.** — Het Journal Officiel publiceert een wet die gericht is tegen de Braziliaansche handelspolitiek. De Fransche exporteurs voelen zich benadeeld door de Braziliaansche deviezenvoorschriften, daar het hun niet gelukt is hun sedert drie jaren vervallen saldi te innen. De nieuwe wet, die onmiddellijk van kracht wordt, bepaalt, dat alle goederen uit Brazilië behalve de gewone rechten een extra-tarief zullen moeten opbrengen, dat het dubbele van het gewone tarief bedraagt.

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Opiumverbruik.** — Aan het uitvoerige verslag van den Dienst der Opiumregie over het jaar 1932 ontleenen wij de volgende bijzonderheden:
De Opiumregie verkocht in het verslagjaar in geheel Nederlandsch-Indië 632.836 thail (1 thail is 39 Gram) opium of 31.74% minder dan in het jaar te voren. De bruto opbrengst daalde van *f* 25.311.829 in 1931 tot *f* 17.347.676 in 1932, dus met 31.46%.
Als voornaamste oorzaak van deze daling dient te worden aangewezen de steeds voortschrijdende achteruitgang van den economischen toestand. De toeneming van het aantal aanhalingen van sluikopium — van 423 in 1931 tot 609 in het verslagjaar — wettigt het vermoeden, dat meer schuivers als gevolg van de malaise afnemers zijn geworden van het zooveel goedkoopere clandestiene product.
In 1932 was het gebruik van regie-opium per geregistreerden Chineeschen schuiver 10.35 thail (12.66 thail) en per geregistreerden Inlandschen schuiver 2.58 thail (3.13 thail). Per hoofd van de bevolking werd in genoemd jaar gemiddeld aan regie-opium besteed op Java en Madoera *f* 0.21 (*f* 0.30), in de Buitengewesten *f* 0.45 (*f* 0.67) en in geheel Nederl.-Indië *f* 0.29 (*f* 0.42).
De tusschen ( ) geplaatste cijfers gelden voor 1931.
Van het totale aantal gebruikslicentiehouders hadden op ultimo van het verslagjaar naar schatting slechts 485 den leeftijd van 30 jaar nog niet bereikt, waaruit valt te concludeeren, dat het opium-gebruik onder de jongere generatie weinig voorkomt. **(V. b. 191 I.)**

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Tijdelijke opcenten op de invoerrechten in Nederl. Oost-Indië.** — Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend tot bestendiging voor het jaar 1934 van de tijdelijke opcenten op de invoerrechten in Nederl.-Indië.
In de toelichting wordt er aan herinnerd, dat bij de wet van 24 Dec. 1932 is voorzien in de heffing van opcenten gedurende het loopende jaar op de volgens het thans geldende tarief in Ned-Indië geheven invoerrechten. Het voornemen bestaat eerlang bij de Staten-Generaal een wetsvoorstel aanhangig te maken, strekkende tot vervanging van het bestaande tarief door een nieuw en tot regeling van de heffing van opcenten op dat nieuwe tarief.
Aangezien niet de zekerheid bestaat, dat dit tarief zoo tijdig het Staatsblad zal bereiken, dat de inwerkingtreding op 1 Januari 1934 zal kunnen plaats vinden, dient voorzien te worden in de noodzakelijkheid van bestendiging van de opcentenheffing op het bestaande tarief zoolang het nieuwe tarief nog niet werkt. Hiertoe strekt het thans ingediende wetsontwerp. De redactie is zoo gekozen, dat zoodra het vigeerende tarief van invoerrechten door het nieuwe zal zijn vervangen, de opcentenheffing op eerstgenoemd tarief automatisch vervalt, zoodat dubbele heffing van opcenten wordt vermeden.
Met het oog op het spoedeischend karakter van het wetsontwerp bestond geen gelegenheid den Volksraad daarover te hooren. Intusschen heeft het college zich door de aanneming van afd. 111 der begrooting voor 1934 reeds in beginsel met het heffen van de opcenten op het bestaande tarief vereenigd. **(V. b. 941 D.)**

H. **NEDERLAND. — Loonsverlaging in het boekdrukkersbedrijf.** — Het referendum in den Algemeenen Nederlandschen Typografenbond, gehouden over de al of niet-aanvaarding van de vernieuwde collectieve arbeidsovereenkomst, die o.a. een loonsverlaging van vier en vijf cents mogelijk maakt, heeft het volgende resultaat gehad: voor aanvaarding stemden 2656 bondsleden; tegen 2425, terwijl 259 stemmen van onwaarde werden uitgebracht. Daar voor verwerping twee derde der uitgebrachte stemmen noodig is, heeft zich dus een vrij groote meerderheid voor aanvaarding uitgesproken.
Volgens een communiqué van de Federatie van Werkgeversbonden in het boekdrukkersbedrijf heeft de algemeene vergadering te Utrecht onder voorzitterschap van den heer H. H. Korthuis gehouden, na een inleiding van den voorzitter der onderhandelingscommissie, den heer J. H. van Lonkhuizen en eenige discussie, de nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst aanvaard. **(Vorig bericht blz. 436 F.)**

3 NOVEMBER 1933

A. **TIN. — De internationale Tin-overeenkomst. —** De internationale Tin-commissie heeft omtrent haar Londensche besprekingen het volgende officieele communiqué uitgegeven:
De vertegenwoordigers van Bolivia, Malakka, Ned.-Indië, Nigeria en Siam hebben een overeenkomst geteekend, krachtens welke de contrôle over de productie en den uitvoer van tin zal worden voortgezet.
De nieuwe overeenkomst behelst een nieuw contrôleplan, dat in de kern niet afwijkt van het van kracht zijnde plan. Het nieuwe plan zal 1 Januari 1934 van kracht worden en voor den duur van drie jaar gelden.
Omtrent de volgende standaard-hoeveelheden voor het nieuwe plan is men tot overeenstemming gekomen:
Bolivia 46.490 long tons, Malakka 71.940 long tons, Ned.-Indië 36.330 long tons, Nigeria 10.890 long tons, tezamen 165.650 long tons.
Voor Siam heeft men het uitvoercontingent op 9.800 long tons p.a. bepaald; het gemiddelde tingehalte der ertsen werd hierbij op 72% aangenomen. Dit uitvoercontingent zal zoolang onveranderd blijven totdat de contingenten der andere landen tot 65% der standaardhoeveelheden zullen zijn verhoogd. Eerst dan zal het contingent van Siam evenredig met de contingenten der andere landen worden verhoogd.
De regeeringen van Bolivia, Malakka, Ned.-Indië en Nigeria hebben op advies van de internationale Tin-commissie goedgekeurd, dat met ingang van 1 Jan. 1934 de uitvoercontingenten op 40% der standaardhoeveelheden worden vastgesteld (vroeger 33⅓%). Behalve de normale uitvoercontingenten die van tijd tot tijd worden vastgesteld, zal bovendien voor 1934 een extra contingent van 4% der standaardhoeveelheden worden toegestaan.
Om de uitvoercontingenten die voor 1934 gelden te bepalen, dienen de onderscheidene regeeringen de hoeveelheden die sinds het van kracht worden van het thans nog geldende plan te veel zijn uitgevoerd, van de voor 1934 toegestane contingenten af te trekken. De commissie raamt dat de extra geoorloofde uitvoer van 4% gelijk staat met ca. 360 ton per maand (voor 1934).
De eerstvolgende zitting van het internationale Tin-comité zal op 7 Dec. '33 te Parijs worden gehouden.
(Vorig bericht blz. 344 C.)

B. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Minister Benesj over de buitenlandsche politiek. —**
In zijn voor de commissies van Buitenlandsche Zaken uit het Huis van Afgevaardigden en den Senaat uitgebrachte rapport besprak minister Benesj het uittreden van Duitschland uit Volkenbond en Ontwapeningsconferentie, alsmede den terugslag van deze gebeurtenissen op den internationalen toestand.
Daar Duitschlands besluit een geleidelijke wijziging in de geheele Europeesche continentale politiek en een ernstige crisis in den Volkenbond beteekent, heeft het grooten invloed op de ontwikkeling der Europeesche politiek.
De Duitsche nationaal-socialistische revolutie heeft de geleidelijke ontwikkeling, welke op een nieuwe op gelijkheid en veiligheid van alle staten gebaseerde vredesorganisatie van Europa was gericht, vernietigd.
Uit het verzet van geheel Europa zal Duitschland weldra inzien, dat de practische uitvoering van zijn tegenwoordige buitenlandsche politiek niêt met succes kan worden verwezenlijkt, zegt Benesj.
De binnenlandsche ontwikkeling van Duitschland heeft noodzakelijkerwijs tot het conflict in de Ontwapeningsconferentie, in den Volkenbond en tot het conflict met een aanzienlijk deel der internationale openbare meening moeten leiden. Het betreft hier de heele verdere ontwikkeling van Duitschland en Europa.
De verklaring van Hitler, dat Duitschland niet in den Volkenbond zal terugkeeren, zoolang men het niet de boeien heeft afgenomen, die het een staat van den tweeden rang maken, beteekent in de practijk, dat Duitschland er naar streeft den Volkenbond op een zijlijn te schuiven en een gemeenschap der groote mogendheden als voornaamste instantie voor de internationale politiek in het leven te roepen.
Maar, zoo gaat Benesj voort, beslissingen van slechts eenige staten kunnen wij niet aanvaarden als bindend voor ons.
Overigens zien wij in het tegenwoordige gedrag van Duitschland niets, dat een noodlottige crisis zou kunnen veroorzaken.
In den nieuwen toestand, waarbij de Europeesche staten zich pogen aan te passen, kan men ook zekere voordeelen zien. Het ontwapeningsprobleem is thans duidelijker gesteld, de politiek van eenige staten of statengroepen wordt doelbewuster en er komt weer lijn in.
Zoo is het begrijpelijk, dat b.v. de Kleine Entente streeft naar politieke en economische eenheid. De Tsjecho-Slowaaksche buitenlandsche politiek wijzigt evenwel in geen enkel opzicht haar sedert 15 jaar gevolgden politieken koers. Wij veranderen niets aan onze goede en vriendschappelijke verhouding tot onzen buurstaat Duitschland en wij hopen dit ook van de andere zijde. In de binnenlandsche aangelegenheden van welke buurstaten ook mengen wij ons niet.
Wij zullen de politiek van den staat zóó voeren, dat wij ons geloof en onze toewijding aan de zaak des vredes bewaren, maar ook zóó, dat onze staat aan alle zijden op de moeilijke tijden is voorbereid. (Prager Presse)
(Vorig bericht blz. 794 F.)

C. **PALESTINA. — Onlusten. —** Het Engelsche ministerie van Koloniën maakt bekend, dat bij de ongeregeldheden in Palestina 24 personen om het leven zijn gekomen, 154 personen gewond in ziekenhuizen moesten worden opgenomen en 87 personen minder ernstig zijn gekwetst.
De Britsche minister van Koloniën, Sir Philipp Cunliffe Lister, heeft een telegram gezonden aan den Hoogen Commissaris, waarin hij scherpe vermaningen richt tot de bevolking van Palestina. De orde en de rust zullen met alle middelen worden gehandhaafd.
Het mandaat over Palestina brengt voor Engeland mede gelijke plichten jegens Joden en Arabieren. Het mandaat voorziet in de vergemakkelijking van de stichting van een Nationaal Tehuis voor de Joden in Palestina. Thans zijn plannen in studie, welke voor alle deelen der bevolking materieele voordeelen zullen brengen. **(Vorig bericht blz. 1023 F.)**

D. **VEREENIGDE STATEN. — Politieke wapenstilstand verbroken. —** De politieke wapenstilstand, die in de Vereenigde Staten heerschte sinds president Roosevelt aan het hoofd van de regeering is gekomen, is door het nationale comité van de republikeinsche partij verbroken. Het heeft een document gepubliceerd, waarin de president er van wordt beschuldigd, vele beloften te hebben geschonden die hij afgelegd heeft tijdens de verkiezingscampagne, o.a.: een gezond muntwezen, een internationale monetaire conferentie, een kloppende begrooting en een vermindering van de federale uitgaven.

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Oer-Germaansch Godsgeloof in Duitschland. —** In Duitschland heeft men de „geloofsbeweging der Duitsche Christenen" en de „Duitsche geloofsbeweging". Deze twee worden vaak verward. De eerste is de groote leidende beweging waartoe ook de rijksbisschop behoort, de tweede is een beweging, welke het Christendom wil vervangen door een oer-germaansch Godsgeloof.
Een der leiders dezer beweging, prof. Bergmann te Leipzig, deelde dezer dagen in een rede te Berlijn mede, dat zijn beweging 100.000 leden telt en er naar streeft de nationale revolutie door een religieuze revolutie te laten volgen, welke het Christendom afschaft en door de Noordsch-germaansche religie vervangt. (Allg. Deutsche Zeitung) **(Vor. ber. 825 D.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — Nira. - Reorganisatie. —** Door generaal Johnson is een algeheele reorganisatie aangekondigd van de National Recovery Administration. Er zal een blijvend orgaan worden gevormd ter handhaving van de Nira-codes. De Nira zal in zes afdeelingen worden verdeeld; de eerste daarvan is belast met het handhaven der codes, de tweede met het maken van plannen tot de organisatie der industrie, terwijl de andere vier aan de codes zullen werken, die nog geen definitieven vorm hebben gekregen. De industrie zal in vier groepen worden verdeeld, welke groepen elk onder een eigen administrateur zullen staan. (New York Herald, Paris)

G. **JAPAN. — Internationale vredesconferentie te Tokio. —** Het Japansche kabinet heeft op voorstel van den minister van Oorlog, Araki, besloten, een internationale vredesconferentie te Tokio bijeen te roepen. Verdere bijzonderheden zullen in de volgende maanden bekend worden. (Oriental Times)

H. **MALTA. — Het nationale ministerie afgezet. —** Het onder leiding van Sir Ugo Mifsud staande nationale ministerie van Malta is op 2 Nov. '33 door den Engelschen gouverneur-generaal Sir David Campbell wegens meeningsverschillen over de taalkwestie afgezet. De afzetting geschiedde, nadat het kabinet had verklaard, dat het de in het jaar 1932 ingevoerde bepaling volgens welke in de Maltezer volksscholen slechts Engelsch en Malteesch zal worden onderwezen, niet kan nakomen.
Het kabinet streefde in overeenstemming met een groot gedeelte der bevolking naar de wederinvoering van de thans slechts in de scholen voor middelbaar onderwijs onderwezen Italiaansche taal op de volksscholen. (Daily Malta Chronicle) **(Vor. ber. 284 A.)**

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting 1934.** — In haar antwoord op het verslag der Tweede Kamer over de rijksbegrooting (alg. beschouwingen) heeft de regeering haar plannen voor de naaste toekomst bekend gemaakt. O.m. worden aangekondigd: Een wetsontwerp tot steun aan ten gevolge van de crisis in liquiditeitsmoeilijkheden geraakte middenstandsbedrijven, alsmede een voor-ontwerp betreffende het euvel der uitverkoopen; voorts een ontwerp tot voorkoming van executie van landelijke eigendommen. Verder is te verwachten de verlaging van de rente voor woningbouwvoorschotten.
Teneinde de werkgelegenheid te verruimen zullen groote werken worden uitgevoerd, zooals bruggenbouw, wegenbouw, droogmaking van den N.O. Zuiderzeepolder, aanleg van kanalen en vliegvelden e.d., tezamen tot een bedrag, dat voor 1934 op *f* 60 millioen is geraamd.
Tenslotte zal een wetsontwerp, beoogende scherpere repressie van ontoelaatbare uitingen in het openbaar, de Kamer weldra bereiken.
(Vor. ber. Begrooting 1934: 976 C.)

4 NOVEMBER 1933

B. **NEDERLAND. — Contingenteering. - Electrische stofzuigers.** — De „Staatscourant" bevat een K. B., waarbij de invoer van electrische stofzuigers en onderdeelen daarvan wordt gecontingenteerd voor den tijd van zes maanden, te rekenen van 1 October af. Het percentage van den toegestanen invoer is bepaald op 100 van het aantal stofzuigers, dat gemiddeld per zes maanden in de jaren 1930—1931 en 1932 is ingevoerd. **(Zie rubriek Contingenteeringen.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Europeesche bevolking.** — Het kantoor voor de Volkstelling te Batavia heeft op 1 Nov. '33 de uitkomsten gepubliceerd van de telling der Europeanen in Ned.-Indië.
Uit deze publicatie blijkt, dat sedert 1880, toen 60.000 Europeanen in Ned.-Indië woonden, dat aantal in 1930 tot 240.000 was gestegen.
Juiste gegevens omtrent blijvers en trekkers zijn nog niet verkregen, doch getaxeerd wordt, dat onder de 240.000 Europeanen de helft tot de blijvers kan worden gerekend.
De telling wees voorts uit, dat de helft van de in Ned.-Indië aanwezige Europeanen tusschen de 20 en 50 jaar oud zijn. Dat typeert het trek-karakter van de Europeesche bevolking van Ned.-Indië.
Omtrent de buitenlanders, die gerekend worden tot de Europeanen, wees de telling uit, dat de grootste groep bestaat uit Japanners, waarvan er 7195 werden geteld. Hierna volgen de Duitschers met 6867 en de Engelschen met 2440 zielen.
Opmerkelijk is, dat het vreemde element in sterker mate toenam dan het Nederlandsche deel der Europeesche bevolking, n.l. met bijna 100% tegenover 35%.
De helft der getelde Europeanen gaf op, den Protestantschen godsdienst te belijden. Een derde deel is Roomsch-Katholiek. (Kant. v. Volkstelling)

D. **NEDERLAND. — Contingenteering. - Broodsoorten en deeg.** — De „Staatscourant" bevat een K. B., waarbij de invoer van alle broodsoorten en deeg voor den tijd van twaalf maanden, aanvangende 1 Nov. 1933, wordt gecontingenteerd. Deze contingenteering is vastgesteld op 100% van het gewicht van den gemiddelden invoer per twaalf maanden in de periode 1 November 1930—1 November 1932.
In verband met deze laatste contingenteering vestigen wij de aandacht er op, dat de thans afloopende contingenteeringsbepalingen voor brood slechts betrekking hadden op tarwebrood en deeg van tarwebloem en tarwemeel. **(Vor. ber. blz. 550 D.)**

E. **PAUL PAINLEVE ALS GELEERDE.** —
De dood van Painlevé, oud-premier en vijftien maal minister van Frankrijk, beteekent voor de wetenschap een groot verlies. In de eerste klas van het lyceum ging hij met alle zeven wiskundeprijzen strijken, die onder de leerlingen van alle zes leerjaren waren uitgeloofd. Op 23-jarigen leeftijd was hij reeds hoogleeraar aan de „faculté des sciences" te Rijssel. In den ouderdom van 28 jaar (in 1891) werd hij benoemd tot „maître de conférence" aan de Sorbonne. Drie jaar later werd hij door de Zweedsche regeering met den leerstoel in de theoretische wiskunde aan de universiteit te Stockholm belast.
Maar wat hem van de meeste professoren in de wiskundige vakken onderscheidde, was een soort experimenteele durf, die hem later ook naar de politieke activiteit zou drijven. Hij begaf zich in nasporingen, waarvoor zijn leermeesters, o.a. de groote Henri Poincaré en Emille Picard, hem waarschuwden, dat zij „tegen een muur moesten vastloopen", n.l. de differentieele vergelijkingen.
Painlevé zette door en deed een der belangrijkste ontdekkingen op het gebied der wiskundige analyses, welke naar hem de „functies van Painlevé" is genoemd. Henri Poincaré heeft deze vondst gekenschetst als een der schitterendste successen der Fransche exacte wetenschappen.

Paul Painlevé.

Painlevé was op zijn 37ste jaar, d.w.z. in 1900, tot wereldbekendheid gestegen — hij was toen lid van 10 buitenlandsche academies — toen hij besloot definitief den weg der politiek te kiezen. Zijn vele regeeringsplichten zouden hem sedertdien slechts met groote tusschenpoozen gelegenheid tot wetenschappelijken arbeid overlaten. Toch had de zuivere wetenschap altijd zijn actieve belangstelling.
Hij is het geweest, die in Frankrijk in een brochure en door lezingen de relativiteitsleer van professor Einstein voor het groote publiek toegankelijk heeft gemaakt en tot 1924 toe, toen hij president van de Kamer was, zag hij kans, twee maal per week aan de Sorbonne een cursus te geven over de mechaniek der vloeistoffen. Zijn baanbrekende nasporingen op het gebied der differentialen hebben hem ook den weg gewezen naar een nieuwe verovering der techniek.
In 1906 verkondigde Painlevé uitsluitend op grond van zijn berekeningen de mogelijkheid, om met toestellen zwaarder dan de lucht te vliegen. Als minister moedigde hij dan ook de eerste vliegproeven aan.
Hij geloofde steeds aan de toekomst van de vliegmachine als instrument der nationale verdediging en eischte reeds in 1910 den bouw van een Fransche luchtvloot van 1000 toestellen. Geen wonder, dat men hem verscheidene keeren het ministerie van Luchtvaart toevertrouwde.
Painlevé laat slechts weinig geschriften na, behalve de teboekstellingen van zijn colleges. Wat hij schreef is meest gebundeld na zijn intrede in de Académie des Sciences in 1900. Het zijn voornamelijk drie werken op het gebied der hoogere mechanica, één band over de organisatie van het vliegtuigbouw in Frankrijk, en een werkje, getiteld „L'Aviation". (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 1023 H.)

F. **ZUID-AFRIKA. — Financiën. - Overschot.** — Tengevolge van den „boom" in de goudmijn-industrie en de extra-belastingen op betalingen, bevindt de Zuid-Afrikaansche schatkist zich in een opmerkelijk goede positie; er is zelfs een overschot.
(Die Burger, Kaapstad)

G. **WERELDSCHEEPSBOUW IN 1933. — Over 9 maanden.** — Op alle werven der wereld waren volgens de kwartaalstatistiek van Lloyd's Register of Shipping per ult. Sept. '33 in aanbouw aan schepen van 100 bruto register ton en daarboven 216 schepen, in totaal metende 756.752 bruto reg.ton tegen 209

schepen met 732.495 bruto reg. ton aan het einde van het voorafgaande kwartaal.
Over de verschillende landen is de in aanbouw zijnde tonnage te verdeelen als volgt:

	Ult. Juni '33 Aan-tal	Bruto reg. ton	Ult. Sept. '33 Aan-tal	Bruto reg. ton
België	1	3.200	1	3.200
Brazilië	1	125	1	125
Br. Dominions	3	4.917	3	5.830
Danzig	—	—	1	180
Denemarken	10	27.183	9	31.970
Duitschland	10	49.855	7	30.300
Estland	1	120	1	120
Frankrijk	28	92.406	27	95.838
Gr. Britt. en Ierland	84	287.502	87	303.762
Italië	4	27.076	4	27.076
Japan	12	82.280	15	85.570
Litauen	3	1.155	3	1.155
Nederland	13	31.723	12	40.862
Noorwegen	5	9.410	6	11.310
Portugal	1	486	1	486
Spanje	12	33.512	13	31.924
Uruguay	1	275	—	—
Vereenigde Staten	3	3.038	9	14.654
Zweden	17	78.232	14	71.440
Overige landen	—	—	2	950
Totaal	209	732.495	216	756.752

(Vorig bericht blz. 703 A.)

A. **BUYS BALLOT.** — Voor Nederlands beroemden meteoroloog Buys Ballot is te De Bilt vóór het hoofdgebouw van het Meteorologisch Instituut een eenvoudig gedenkteeken geplaatst.
Ch. H. D. Buys Ballot werd in 1817 te Kloetinge geboren, werd in 1844 lector in de geologie en mineralogie, in 1847 hoogleeraar in de wiskunde. Hij was de stichter van het Kon. Ned. Meteorologisch Instituut, waarvan hij van 1854 tot 1859 directeur was. Buys Ballot was de ontdekker van de naar hem genoemde wet en grondlegger van de moderne meteorologie. Hij stierf in 1890 te Utrecht.

B. **FRANKRIJK. — Sarraut's regeeringsverklaring.** — Op 3 Nov. '33 heeft de Fransche minister-president Sarraut de regeeringsverklaring in de Kamer voorgelezen. Zij bevat mededeelingen over het financieel en economisch herstel, over de noodzakelijkheid van beschermings- en contingenteeringsmaatregelen, en legt den nadruk op de continuïteit der buitenlandsche politiek, krachtens welke Frankrijk de uit de internationale overeenkomsten voortvloeiende verplichtingen zal nakomen en eerbiediging der verdragen eischt. De Kamer nam met 320 tegen 32 stemmen bij groote stemonthouding, een motie van vertrouwen in het kabinet aan. **(Vorig bericht blz. 1021 D.)**

C. **ENGELAND. — Gemeenteraadsverkiezingen.** — De totale uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen is, dat de arbeiderspartij netto 177 zetels gewonnen heeft en wel 106 op de conservatieven, 43 op de onafhankelijken en 28 op de liberalen. **(V. b. 95 D.)**

D. **NEDERLAND. — Contingenteering. - Gort.** — De „Staatscourant" bevat een K. B. tot voortzetting gedurende drie maanden — van 1 Nov. 1933 tot en met 31 Januari 1934 — van de tijdelijke beperking van den invoer van gort in alle soorten, n.l. 100% van de hoeveelheid, welke gemiddeld per drie maanden in de jaren 1931 en 1932 is ingevoerd. **(827 C.)**

E. **A. WERUMEUS BUNING OVERLEDEN.** — Op 87-jarigen leeftijd is te 's-Gravenhage overleden de oud-zeeofficier Arnold Werumeus Buning.
Te Uithuizen op 21 Januari 1846 geboren, werd de heer Werumeus Buning in 1867 zeeofficier en later directeur van de modelkamer van het departement van marine en van het museum voor land- en volkenkunde en het maritiem museum „Prins Hendrik" te Rotterdam. Het meest bekend is hij echter als schrijver van de marineschetsen, die in 1880 het licht zagen en waarvan later in nieuwen vorm zes deelen (1912) werden uitgegeven. De heer Werumeus Buning was tot zeer hoogen leeftijd geregeld-medewerker van verschillende weekbladen.
De thans overledene was ridder in de orde van Oranje-Nassau.

F. **DR. E. ROUX OVERLEDEN.** — De bekende bacterioloog en seroloog dr. Roux van het Institut Pasteur is op bijna 80-jarigen leeftijd overleden.

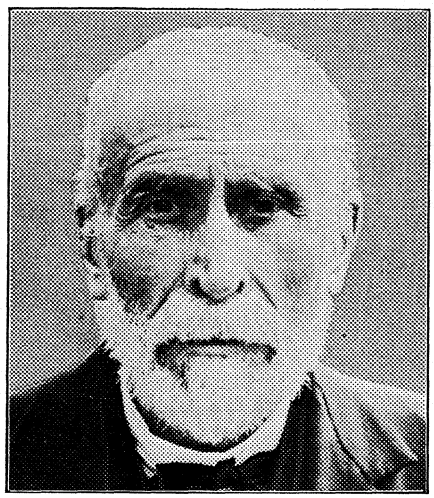

Dr. E. Roux.

Emile Roux werd den 17den December 1853 te Confolens geboren. Hij studeerde te Clermont-Ferrand en werd daarna praeparateur van het clinisch laboratorium van het Hôtel Dieu te Parijs. In 1877 werd hij Pasteur's assistent aan het laboratium van de hoogere normaalschool. Met Chamberland bestudeerde hij er het miltvuur.
In 1895 werd Roux onder-directeur van het Institut Pasteur, waaraan hij van den beginne af verbonden is geweest. In 1904 werd hij directeur van de instelling.
In het wetenschappelijk en voor het onderwijs bestemde deel van het Institut was een afdeeling, van welke Metchnikoff de leiding kreeg; een laboratorium voor het onderwijs in de bacteriologie, waarvan Roux het hoofd werd en een werkplaats voor de scheikundige onderzoekingen onder Duclaux. De praktijk der inrichting betrof de inentingen tegen de hondsdolheid en het vervaardigen van vaccins tegen miltvuur en andere ziekten.
De onderzoekingen, die Roux omtrent diphterie heeft gedaan, hebben hem wereldberoemd gemaakt. De vele verbeteringen van de bacteriologische techniek zijn aan Roux te danken. (Bulletin Médical, Paris)

5 NOVEMBER 1933

G. **OOSTENRIJK. — Dr. Richard Steidle tot commissaris voor propaganda benoemd.** — Bondskanselier dr. Dollfuss heeft den veiligheidscommissaris voor Tirol, dr. Richard Steidle, tot bondscommissaris voor propaganda benoemd. **(Vor. ber. Kabinet 981 B.)**

H. **POLEN. — Oorlogsbegrooting 1934-1935.** — In de Sejmzitting van 3 Nov. '33 werd de oorlogsbegrooting voor het jaar 1934-'35 in eerste lezing behandeld.
Het totaal dezer begrooting bedraagt voor legeruitgaven 761.7 millioen zloty of ruim 32% van de totale begrooting. De begrooting voorziet in een effectief van 7905 officieren voor het leger, 37.000 beroepssoldaten en 211.110 militie-soldaten.

De marine bestaat uit 421 officieren, 1843 beroepsen 3357 militiemanschappen. Voor materiaalvernieuwing wordt uitgegeven 144.3 millioen zloty, voor onderhoud van oorlogsmateriaal 28.7 millioen, voor wapenen en munitie 24 millioen, voor ontplofbare stoffen 5.8 millioen, voor verdedigingsmiddelen tegen gasaanvallen 2 millioen, voor vliegtuigen 9.4 millioen, voor vliegtuigmotoren en motoronderdeelen 13.7 millioen, voor nieuwe automobielen 7.7 millioen en voor levensmiddelen 25.3 millioen zloty, voor onvoorziene uitgaven en aanvullingsmateriaal 15.5 millioen zloty en voor het aanleggen van voorraden 10.4 millioen zloty.
Bovendien bevat de begrooting voor Buitenlandsche Zaken een post van 104.5 millioen zloty voor politietroepen, bestaande uit 774 officieren en 28.592 manschappen. (Gazeta Polska) **(Vor. ber. Leger 84 B.)**

A. **ZWITSERLAND. — Leger. - 82 millioen francs voor verdediging.** — De bondsraad vraagt 82 millioen francs voor aanvullende bewapeningen en uitrusting van het leger. (Journal de Genève)
(Vorig bericht Leger blz. 119 A.)

B. **A. VAN COLLEM OVERLEDEN.** — Op 4 Nov. '33 is in den ouderdom van 75 jaar, de dichter A. van Collem te Heemstede overleden.
Van Collem publiceerde zijn eersten bundel in 1891, „Russische Melodieën". Daarna volgde „Van Stad en Land" (1907). Tien jaar later, toen het communisme een nieuwe geestdrift in hem losbarsten deed, publiceerde hij een reeks van bundels, die van zijn beste werkmomenten getuigen: „Liederen van Huisvlijt" (1917); „Liederen der Gemeenschap" (drie bundels, 1918, '20 en 22); „Opstandige Liederen" (1918); „Van God en de Natuur" (1921); „Van de nieuwe gemeenschap der menschen" (1921); „De Soldaten", een visioen (1927) en de dichtbundel „God", welke in 1930 verscheen.
A. van Collem was een dichter, die zijn talent eerst op lateren leeftijd ontwikkelde. Zijn socialistische of communistische overtuiging was hem van nature eigen.

6 NOVEMBER 1933

C. **LORENTZ. — Monument.** — In intiemen kring, zonder officieel vertoon en volkomen in den geest van Lorentz, is een eenvoudig Lorentz-monument onthuld in den gevel van de leeskamer Bosscha aan de Langebrug te Leiden, de plaats waar deze groote natuurkundige vooral werkte.
Prof. dr. H. A. Lorentz werd in 1853 te Arnhem geboren en promoveerde te Leiden, was van 1878—1912 gewoon hoogleeraar en van 1912—1923 buitengewoon hoogleeraar te Leiden. Hij ontving den nobelprijs voor natuurkunde in 1903. Lorentz was de grondlegger en een der voornaamste onderzoekers der electronentheorie en der moderne lichttheorie. Hij stierf in 1928 te Haarlem.

D. **BELGIE. — Leger. - Begrooting.** — De Belgische parlementsleden hebben de begrooting van landsverdediging ontvangen. Voor 1934 worden credieten aangevraagd ten bedrage van 869 millioen francs, tegen 893 millioen in 1933. **(V. b. Begrooting 1019 C.; Leger 1001 D.)**

E. **DUITSCHLAND. — De brandstichting in het Rijksdaggebouw.** — Minister-president Göring heeft op 4 Nov. '33 als getuige een verklaring afgelegd, waarin hij de beschuldigingen in het Bruinboek grotesk noemt en niet waard om weerlegd te worden. Voor de vernietiging van het communisme, aldus de minister, hadden de nationaal-socialisten werkelijk niet een rijksdagbrand noodig. **(Vor. ber. blz. 1011 B.)**

F. **LEPRA. — Behandeling van melaatschen met een aniline-product.** — Dr. Heiser, directeur voor het Verre Oosten van de Rockefeller Stichting en voorzitter van de Internationale Vereeniging tegen de Melaatschheid, heeft een gunstig rapport uitgebracht over een nieuwe behandeling van melaatschen met een aniline-product, dat ook op lijders aan tuberculose zou kunnen worden toegepast.
Eenige minuten nadat den patiënten een injectie met de verfstof is toegediend, zegt dr. Heiser, wordt het geheele lichaam blauw en na eenige maanden zijn in een groot aantal gevallen alle uiterlijke teekenen van melaatschheid verdwenen.
Zes weken nadat de laatste der 6 injecties is toegediend, verdwijnt de blauwe kleur.
„Natuurlijk", aldus dr. Heiser, „valt nog niet te voorspellen, of deze uiterlijke genezingen van blijvenden aard zijn." (Rockefeller Stichting)
(Vorig bericht blz. 923 D.)

G. **DR. J. MENDES DA COSTA.** — Op 4 Nov. '33 vierde dr. J. Mendes da Costa, de bekende Nederlandsche beeldhouwer, zijn zeventigsten verjaardag. Te Amsterdam in 1864 geboren, werd hij in 1914 door de Groningsche Universiteit tot doctor honoris causa bevorderd. Zijn werken, bestaande uit veel klein plastiek en monumentaal beeldhouwwerk (o.a. monumenten van president Steyn en generaal de Wet), zijn op vele tentoonstellingen bekroond geworden.

H. **BRITSCHE RIJK. — Captain Eden over den toestand. - Het Verdrag van Locarno.** —
De parlementaire onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, Anthony Eden, heeft op 3 Nov. '33 te Skipton een toespraak gehouden, waarin hij refereerde aan den toestand in Europa. Hij zeide, dat het niet verrassend is, dat Duitschlands uittreden uit den Volkenbond en het verlaten van de Ontwapeningsconferentie eenige bezorgdheid en een zekere onbehaaglijkheid in Europa heeft teweeggebracht. Er is evenwel geen reden om te alarmeeren. De toestand zal ongetwijfeld kunnen worden gered. Om aldus te doen moeten wij het hoofd en onze verplichtingen houden. Hij noemde het Verdrag van Locarno een der meest effectieve middelen om den vrede in West-Europa te handhaven. Het belangrijkste instrument in die overeenkomst is het verdrag der wederzijdsche garantie. Dit is geen verbond tusschen Frankrijk en Engeland tegen Duitschland — verre van dien. Het vormt een onderdeel van een overeenkomst, waarbij Duitschland, België, Frankrijk, Groot-Brittannië allen partijen zijn. De schikkingen zijn zuiver defensief en zij zijn een aanvulling op het Volkenbondsstatuut. Zij vormen in geen enkel opzicht een verbond tusschen Engeland en zekere landen, dat gericht is tegen andere landen. Door dit verdrag van wederzijdsche garantie hebben de staten-onderteekenaars onderling en collectief den territorialen status quo gegarandeerd, zoomede de onschendbaarheid der grenzen en de demilitariseering van Rijnland.
Wij laten nog een korte samenstelling van het Verdrag van Locarno volgen:
Van 5 tot 16 October 1925 kwam te Locarno tusschen Duitschland en de Geallieerden het Verdrag van Locarno tot stand, feitelijk twee verdragen, n.l. het zoogenaamde Rijnpact, een pacificatie- en garantieverdrag tusschen Duitschland, België, Frankrijk, Engeland en Italië, en een Arbitrageverdrag van Duitschland met België, Frankrijk, Polen en Tsjecho-Slowakije.

7 NOVEMBER 1933

I. **DUITSCHLAND. — Freiherr von Neurath over den Volkenbond.** — De Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken von Neurath heeft op 6 Nov. '33 in de Deutsche Club te Berlijn een rede gehouden, waarin hij, na een scherpe critiek op den Volkenbond en alles, wat deze sedert zijn oprichting heeft gedaan, te kennen gaf, dat Duitschland niet voornemens is zich aan samenwerking met andere landen te onttrekken, al zal die samenwerking buiten den huidigen Volkenbond moeten plaats hebben.
„Het doel", aldus von Neurath, „dat de rijksregeering zich met haar uittreden uit den Bond heeft gesteld, is niet den rug toe te keeren aan de vredespolitiek, maar integendeel, aan een ware en vruchtbare vredespolitiek een nieuwen impuls te geven. Zij hoopt met haar stap zoo niet den Volkenbond van Genève dan toch de Volkenbondsgedachte een dienst te bewijzen, zij gaat van den bestaanden Volkenbond bij een beteren Volkenbond in hooger beroep." **(V. b. 1006 A.)**

K. **NEDERLAND. — Bacon naar Engeland.** — Met ingang van 1 November '33 is de import van Bacon in Engeland met 16% verminderd. **(Vor. ber. 980 E.)**

A. **FRANKRIJK. — Aanvallen op president Roosevelt's goudpolitiek.** — De Temps richt scherpe verwijten aan het adres van president Roosevelt in verband met diens financieele politiek. In een artikel onder den titel „De experimenten van den heer Roosevelt" wordt verklaard, dat het behoort bij de verwarring der geesten van onzen tijd, dat de verantwoordelijke leiders van een natie tot zulke opvattingen komen en er naar streven ze officieel aan te bevelen als werkzaam middel voor het overwinnen van de crisis. Het is niet overdreven te zeggen, dat de economische en financieele politiek, welke zich thans in de Vereenigde Staten ontwikkelt, meer bijdraagt tot de ondermijning en vernieling der kapitalistische ordening dan alle openlijke revolutionnaire pogingen, welke tot nu toe de verklaarde vijanden der maatschappij hebben ondernomen.
Van president Roosevelt wordt dan verder gezegd: Het is moeilijk te begrijpen, dat hij onder het mom van uitgebreide volmachten, welke het Congres hem heeft verleend, heeft besloten zijn toevlucht te nemen tot middelen, welke meer herinneren aan zuivere demagogie dan aan een werkelijke economische en financieele leer. Niet een der omvangrijke problemen zal kunnen worden opgelost, wanneer een der belangrijkste mogendheden der wereld opzettelijk wanorde en onzekerheid schept op financieel en economisch gebied. (Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1016 B.)**

B. **NEDERLANDSCH VERBOND VAN VAKVEREENIGINGEN. — Resolutie tegen Fascisme en Communisme.** — In de dezer dagen gehouden vergadering van de hoofdbesturen der bij het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen aangesloten organisaties, zijn met overgroote meerderheid van stemmen twee resoluties aangenomen.
In de eerste wordt verklaard, dat doel en methoden van het fascisme in flagranten strijd zijn met de belangen der arbeidersklasse en dat de „Communistische Partij Holland" op bevel van en in overeenstemming met de communistische partij in Rusland, de moderne vakbeweging tracht te vernietigen en tegen haar een ononderbroken lastercampagne voert en dat er daarom met klem bij de aangesloten organisaties op wordt aangedrongen het lidmaatschap van fascistische organisaties, van de C. P. H. en van haar nevenorganisaties onvereenigbaar te verklaren met dat der moderne vakbeweging.
In de tweede resolutie is besloten, dat leden van fascistische organisaties, van de C. P. H. of nevenorganisaties der C. P. H., niet kunnen optreden als vertegenwoordigers der nationale of plaatselijke moderne vakbeweging en dus ook niet verkiesbaar zijn als bestuurder van een Bestuurdersbond.
(Het Volk) **(Vorig bericht blz. 1026 B.)**

C. **FRANKRIJK. — Socialistische partij. - Splitsing.** — Ingevolge het besluit van den Nationalen Raad der S.F.I.O. zijn zoowel de neo-socialisten (Renaudel e.a.) en de leden der uiterst linksche Action Socialiste uit de partij gezet. De neo-socialisten zijn voornemens bij de Internationale tegen dit besluit in beroep te gaan. (Le Journal) **(V. b. Scheuring 917 D.)**

D. **NEDERLAND. — Diplomatie. - De nieuwe Nederlandsche gezant te Washington.** — Bij Kon. Besluit is jhr. H. M. van Haersma de With, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Praag, als zoodanig benoemd te Washington.
Omtrent de diplomatieke loopbaan van jhr. mr. H. M. van Haersma de With kan het volgende worden medegedeeld:
De heer van Haersma de With werd 15 Juni 1884 te Utrecht geboren. Hij ving zijn diplomatieke loopbaan aan als gezantschapsattaché te Weenen. Achtereenvolgens was hij daarna gezantschapssecretaris te St. Petersburg, zaakgelastigde te Boekarest en gezantschapssecretaris te Weenen. Vervolgens werd hij secretaris van den minister van Buitenlandsche Zaken jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek. Daarna was hij gezantschapsraad te Kopenhagen en zaakgelastigde in Noorwegen en gezant in Portugal. Op zijn verzoek werd hij in Juni 1930 ter beschikking gesteld.
Jhr. van Haersma de With werd in Januari 1932 benoemd tot gezant te Praag als opvolger van dr. Muller.
(Vor. ber. Diplomatie 975 F.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Oprichting van Algemeenen Rijstbond.** — In een te Semarang gehouden vergadering, die o.a. werd bijgewoond door D. F. Blokhuis, hoofd van de afdeeling handel van het departement van L., N. en H., en lid van de voedingsmiddelencommissie, en den heer Schimmel, hoofd van de provinciale landsvoorlichting, alsmede vertegenwoordigers van de Kon. Paketvaart-Mij., de N.I.S. en den handel, werd principieel besloten tot de oprichting van een algemeenen rijstbond. Een voorloopig bestuur werd gekozen. **(Vor. ber. Rijst 897 D.)**

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Militaire dienst.** — Bij Kon. Besluit van 19 Januari 1928 werd een regeling vastgesteld voor het aangaan bij het leger hier te lande van een vrijwillige verbintenis op korten termijn door jongelieden, die voornemens zijn zich in Ned.-Indië te vestigen. Tot 1928 waren namelijk zij die om een of andere reden hier te lande waren vrijgesteld van actieven militairen dienst, in Ned.-Indië nog dienstplichtig, waardoor hun kans om naar de Oost te worden uitgezonden door een handelsfirma kleiner was. Door nu vrijwillig eenige maanden te gaan dienen bij het leger hier te lande, konden zij zich vrijstellen van militairen dienst in Indië.
Thans is echter het bedoelde besluit van 19 Januari 1928 ingetrokken. Jongelui, die zich in Ned.-Indië willen vestigen en hier te lande vrij waren van militairen dienst, zullen dus, behoudens afkeuring, hun dienstplicht in Indië moeten vervullen.
Voorts is bepaald, dat de jongelieden, die reeds krachtens bovenbedoelde regeling een verbintenis hebben gesloten, dit verband mogen uitdienen en dat de jongelieden, te wier behoeve de minister van Defensie reeds machtiging heeft verleend tot het aangaan van deze verbintenis, alsnog voor het sluiten van dat verband in aanmerking mogen komen.
(De Staatscourant) **(Vorig bericht blz. 940 E.)**

G. **ZWITSERLAND. — Invoer uit Nederland.** — Uit Nederland werden in Zwitserland ingevoerd (in millioenen Zwitsersche francs):

	1928	1929	1930	1931	1932
Groenten	2,5	2,6	2,7	3,1	3,8
Aardappelen	2,2	1,9	1,8	0,8	0,7
Cacaoboter	6,0	4,3	4,2	2,7	1,0
Suiker	1,7	4,9	2,9	0,7	1,4
Reuzel en margarine	1,9	2,3	1,0	0,6	0,2
Turfstrooisel	1,2	0,9	0,9	0,8	0,7
Vischvoeder	0,2	0,7	0,5	0,04	0,04
Kunstzijde	2,4	2,0	1,7	1,8	1,6
Steenkolen	9,2	10,3	10,6	11,8	13,8
Instrumenten en appar.	1,6	6,1	6,2	3,0	5,2
Chemische producten	3,6	2,3	2,2	1,7	1,4
Lijn- en raapolie	4,0	3,9	3,5	2,3	1,7
Gloeilampen	1,5	1,6	1,8	1,0	1,0

(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 799 H.)**

H. **VEREENIGDE STATEN. — Nira. - Voorstel van Swope c.s.** — De electriciteitsmagnaat, Gerard Swope, heeft met steun van generaal Johnson, den leider der N. R. A. en van Harriman, den voorzitter der Kamer van Koophandel, aanbevolen, dat het beheer van en de contrôle op de zaken en de nijverheid weer in handen zal komen van de groote zakenbelangen.
De regeering zou slechts de bevoegdheid behouden, haar veto uit te spreken en voor het openbaar belang zou president Roosevelt de beslissende arbiter blijven. Indien president Roosevelt en het Congres deze wijziging goedkeuren, zouden alle zaken en industrieën „van de sfeer der codes" samengevoegd worden tot een nationale kamer van koophandel en nijverheid, die haar eigen reglementen zou hebben.
(The New York Herald, Paris) **(Vor. ber. blz. 1029 F.)**

A. **RUSSISCH-JAPANSCHE VERHOUDING.** — Op een vergadering ter herdenking van den zestienden verjaardag der Russische revolutie zeide Molotof, de voorzitter van den raad van volkscommissarissen, dat Rusland geheel is voorbereid op de mogelijkheid van een plotselingen aanval van Japan. (Prawda)

(Vorig bericht blz. 999 F.)

B. **DUITSCHLAND. — Betalingsverkeer. —**
In verband met de vele mogelijkheden waarop betalingen in Duitschland met laag genoteerde Marken kunnen geschieden, heeft de Rotterdamsche Bankvereeniging een overzicht samengesteld van deze verschillende betalingswijzen. Van deze laag genoteerde Marken kan gebruik worden gemaakt door een ieder, die zijn vaste woonplaats buiten Duitschland heeft, dus ook door personen van Duitsche nationaliteit, die in Nederland woonachtig zijn.

a) **Betaling van schulden in het algemeen.** In Marken luidende schulden aan in Duitschland woonachtige personen, firma's, enz., kunnen door remitteering van Duitsch bankpapier vereffend worden, behalve in het geval genoemd sub j. Remises aan een bank in Duitschland voor rekening van een buitenlander mogen echter niet in Duitsch bankpapier geschieden. De koers van Duitsch bankpapier is dikwijls lager dan de cheque-koers.

b) **Ondersteuningen.** In den regel wordt toestemming gegeven om Registermarken te gebruiken voor het verleenen van ondersteuning voor éénmaal of periodiek aan familieleden of andere in Duitschland woonachtige personen (ook indien deze van Nederlandsche nationaliteit zijn).
Ook voor vrijwillige bijdragen aan instellingen van socialen-, religieuzen aard, enz. kan toestemming worden verleend om betaling daarvan met Registermarken te doen plaats vinden. Voorts kan toestemming worden gegeven om bovengenoemde ondersteuningen te betalen met het provenu van aan een der Duitsche beurzen verkochte of aflosbaar gestelde, in Marken luidende, effecten, mits de aanvrager kan bewijzen dat de betreffende effecten sedert 15 April 1932 zijn eigendom waren.

c) **Verblijfkosten van tijdelijk in Duitschland woonachtige personen.** In den regel wordt na aanvraag toestemming verleend om de verblijfkosten in Duitschland van aldaar voor studie, opleiding, enz. tijdelijk woonachtige personen met Registermarken te betalen. Voor de betaling dezer kosten met het provenu van in Duitschland verkochte of aflosbaar gestelde effecten gelden dezelfde bepalingen als onder b genoemd.

d) **Reis- en verblijfkosten.** Reis- en verblijfkosten kunnen worden voldaan met:
1. Registermarken. Dispositie kan geschieden bij de kantoren der Deutsche Bank und Disconto-Gesellschaft, alsmede bij de „Wechselstuben der Deutsche Verkehrs-Kredit-Bank A.G.", die in de belangrijkste spoorwegstations gevestigd zijn.
2. Reismarken voor speciale doeleinden. In het algemeen mag M. 250.— à M. 300.— per week per persoon worden opgenomen.

e) **Aankoop van Effecten.** In Marken luidende fondsen kunnen aan Duitsche beurzen worden aangekocht met Effekten-Sperrmarken.

f) **Aankoop van huizen, landerijen, enz.** De koopsom van onroerende goederen mag onder bepaalde voorwaarden, na verkregen toestemming van de Duitsche autoriteiten, met laag genoteerde Marken worden betaald, behalve met Effekten-Sperrmarken.

g) **Verleenen van gedekte en ongedekte credieten, hypotheken, enz.** Te verleenen credieten, hypotheken, enz. mogen, na verkregen toestemming van de Duitsche autoriteiten, met laag genoteerde Marken worden betaald, behalve met Effekten-Sperrmarken.

h) **Transito-vervoer.** In bijzondere gevallen wordt toestemming verleend om den vrachtprijs van door Duitschland te vervoeren goederen met Registermarken te betalen.

j) **Betaling van goederen.** Het is een Nederlandsch importeur niet meer toegestaan schulden, ontstaan uit aankoop van goederen, te voldoen met Sperr- of Registermarken, tenzij deze in het bezit is van een „Genehmigung", verstrekt op grond van de tot 26 Sept. 1933 geldende bepalingen. Volgens de nieuwe regeling kan een Duitsche leverancier in de gelegenheid gesteld worden, door een transactie in „scrips" met de Golddiskontbank, zijn prijzen in overeenstemming te brengen met die der buitenlandsche concurrenten, indien hij bewijzen kan, dat anders de export niet kan plaats vinden. De genoemde transactie gaat geheel buiten den Nederlandschen importeur om; deze zal het resultaat alleen kunnen constateeren door een verlaging der hem door den Duitschen leverancier te berekenen prijzen. Betaling van het (gereduceerde) factuurbedrag moet in een dergelijk geval met volwaardige Marken of met vreemde valuta geschieden; het remitteeren van Duitsch bankpapier is niet toegestaan.

k) **Gebruik van geblokkeerd tegoed voor eigen rekening.** Houders van een geblokkeerd tegoed, kunnen hiermede, na verkregen toestemming van de deviezen-autoriteiten, 25% van het factuurbedrag van voor eigen rekening in Duitschland te koopen goederen betalen, mits dit tegoed is ontstaan op een der volgende wijzen: blokkeering van saldi van vóór 16 Juli 1931 bij een bank of spaarbank; verkoop van huizen of andere onroerende goederen; aflossing van verleende hypotheken of credieten; *) terugbetaling van commanditaire of andere deelnemingen; *) erfenissen; verkoop vóór 15 April 1932 van in Marken luidende effecten; verkoop nà 15 April 1932 van in Marken luidende effecten, mits deze zich vóór dien datum in het bezit van den aanvrager bevonden; aflossing van in Marken luidende obligatiën, indien deze zich reeds vóór 15 April 1932 in het bezit van den aanvrager bevonden.
Behalve voor gedeeltelijke betaling van goederen, kan een dergelijk geblokkeerd tegoed ook gebruikt worden voor de volgende betalingen in Duitschland voor eigen rekening: ondersteuningen en studiekosten; reis- en verblijfkosten; aankoop van effecten en onroerende goederen; verleenen van credieten, enz. Voor elk geval moet speciale toestemming worden aangevraagd, die als regel alleen onder bepaalde voorwaarden wordt gegeven.

l) **Stortingen bij de Konversions-Kasse.** De aan buitenlanders verschuldigde rente, huren, enz. moeten door de Duitsche debiteuren in de „Konversions-Kasse" worden gestort.

*) De bij het aangaan eener geldleening reeds overeengekomen periodieke aflossingen worden in de Konversions-Kasse gestort. Dergelijke bedragen kunnen niet gebruikt worden voor goederenaankoopen voor eigen rekening. (Rotterd. Bankvereeniging)

(V. b. Scrips 1024 D. en 994 F.; Sperrmarken 915 C.)

C. **ZWEDEN. — Handelsbalans 1933.** — De handelsbalans van Zweden is in Sept. sterk verbeterd; er was een uitvoer-overschot van 19½ mill. kr., het hoogste in de Septembermaanden nà den oorlog, zooals in een beschouwing in „Svenska Dagbladet" wordt in herinnering gebracht. In de eerste negen maanden des jaars samen is de handelsbalans met niet minder dan 158 mill. kr. verbeterd; het invoer-overschot kon tot slechts 22,3 mill. kr. verlaagd worden.
De groote ommekeer in de Zweedsche handelsbalans berust in de eerste plaats op den sterk gestegen uitvoer van de Zweedsche stapelartikelen. Daarbij komt, dat de invoerbehoefte laag kon gehouden worden, dank zij den goeden oogst. Tot beperking van den invoer van grondstoffen heeft ook de omstandigheid bijgedragen, dat de Zweedsche kwaliteitsindustrieën nog niet in hoogere mate dan het geval was de conjunctuurverbetering gevoeld hebben.
(Svenska Dagbladet)

D. **TELEGRAFIE. — Typedruk-telegrafie op radioverbindingen.** — Ir. H. C. A. van Duuren, ingenieur der telegrafie en telefonie en de electrotechnische ambtenaar der telegrafie en telefonie, Bakker, hebben een nieuw systeem ontworpen van typedruk-telegrafie op radio-verbindingen. Tot nu toe wordt hier te lande in het radiotelegraafverkeer van het typedruksysteem geen gebruik gemaakt. De voordeelen zijn 1e. geheimhouding, 2e. gemakkelijker en sneller bediening. Het vertalen van het telegram vervalt geheel. 3e. het navragen van verminkte gedeelten van het telegram geschiedt automatisch.

E. **PALESTINA. — Onlusten.** — Te Jeruzalem is het thans volkomen rustig, hoewel de toestand zeer gespannen is. Het vrijwilligerscorps, gevormd in verband met den door de Arabieren verwekten ongeregelden toestand, is weer ontbonden.
De meeste Arabische bladen, die gedurende eenige dagen niet zijn uitgekomen, verschijnen weer.

(Vorig bericht blz. 1029 C.)

8 NOVEMBER 1933

F. **ITALIE. — Werkloosheid.** — Het aantal werkloozen beliep in September 1933 907.463. In September 1932 waren 938.508 personen werkloos.
(Il Corriere della Sera) **(Vorig bericht blz. 736 E.)**

G. **ITALIE. — Kabinetsreconstructie.** — Een decreet is gepubliceerd, waarbij Mussolini de leiding op zich neemt van de geheele nationale verdediging door zoowel de portefeuille voor Marine als voor Luchtvaart over te nemen, terwijl hij tot nog toe reeds aan het hoofd van het ministerie van Oorlog stond.
De aftredende minister voor de Luchtvaart, Italo Balbo, is benoemd tot gouverneur van Lybië en de aftredende minister van Marine, Sirianni, wordt president en directeur van de onderneming Cogne, een der grootste bedrijven op het gebied der zware industrie.
In het ministerie van Marine wordt de Staatssecretaris Russo vervangen door Admiraal Cavagnari en de Staatssecretaris van het departement voor Luchtvaart, Ricardi, door den tot eskader-generaal bevorderden Chef van den Staf, generaal Valle.
(Il Secolo) **(Vorig bericht blz. 913 C.)**

A. **PALESTINA. — De nieuwe haven van Haifa. —** De Hooge Commissaris van Palestina, Sir Arthur Wauchope, heeft dezer dagen de nieuwe haven van Haifa in gebruik gesteld. Deze haven heeft 1¼ millioen pond gekost. Het havenbekken heeft een oppervlakte van 160 H.A. Schepen tot 30.000 ton kunnen de haven aandoen. (Journal d'Orient)

B. **NEDERLAND. — Onze zeepnijverheid in 1932. —** Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt mede, dat in 1932 62 ondernemingen (in 1931 57), welke zich op de vervaardiging van zeep of zeeppoeder toelegden, meer dan 10.000 K.G. oliën, vetten of vetzuren hebben verwerkt. Het totale verbruik van deze grondstoffen bedroeg 39.4 millioen K.G. (37.3); de totale personeelsterkte op 15 September 2390 (2570). Wat de verschillende producten dezer industrie betreft, kan vermeld worden, dat de binnenlandsche afzet van zachte zeep bedroeg 50.5 millioen K.G. (47.2) ter waarde van *f* 5.4 millioen (6.5) door 28 (28) ondernemingen, die van toiletzeep e.d. 2.60 millioen K.G. (2.20) voor *f* 1.93 millioen (1.96) door 22 (20) ondernemingen, die van harde huishoudzeep e.d. 13.3 millioen K.G. (12.4) voor *f* 6 millioen (7.1) door 35 (32) ondernemingen, die van zeeppoeder met tenminste 30 pct. vetzuur 13.2 millioen K.G. (12.6) voor *f* 4.6 millioen (4.4) door 30 (30) ondernemingen en die van waschpoeder 7.6 millioen K.G. (7.4) voor *f* 0.83 millioen (0.97) door 27 (27) ondernemingen. Het totale binnenlandsche verbruik van zeep en zeeppoeder was in 1932 11.5 K.G. per hoofd der bevolking tegen 11.1 K.G. in 1931. Voor de verschillende producten zijn deze cijfers resp. zachte zeep 6.24 K.G. (5.90), toiletzeep e.d. 0.58 K.G. (0.52), harde huishoudzeep e.d. 1.67 K.G. (1.57), zeeppoeder (30+) 2 K.G. (2.2) en waschpoeder 0.94 K.G. (0.93).
(Centr. Bur. voor de Statistiek) **(Vor. ber. 509 E.)**

C. **FILMKUNST. — Een nieuw systeem voor geluidfilmopnemingen. —** Naast de vele systemen, die door middel van een lichtstreep het geluidspoor van een geluidfilm fotografisch opnemen, komt thans een Fransche fabriek Nublat met een procédé, dat principieel anders werkt, namelijk zuiver mechanisch. Als materiaal dient een moeilijk brandbare film, welke met chemische middelen door de geheele dikte gekleurd is en daardoor volkomen ondoorzichtig is geworden. De dikte is belangrijk kleiner dan van de gewone smalfilm, namelijk 0.05 tegenover 0.16 mM. De geluid-opnemer werkt met een kleine naald met diamanten punt, welke door den microfoonstroom, na versterking, in trilling wordt gebracht. Er ontstaat aldus een transversaal-opneming, doch een mechanische, want de naald snijdt de dunne opname-film in tweeën. Op deze wijze zijn onmiddellijk na de opname twee exemplaren voor het geluidspoor gereed, die ook dadelijk worden vertoond. De projectie is principieel niet verschillend van die van de gebruikelijke lichtgeluidfilm en geschiedt eveneens met licht, fotocel, versterker, enz. Er is echter één belangrijk verschil: de zig-zag-grens van het geluidspoor vormt tegelijk de rand van de overigens volkomen ondoorzichtige filmbaan, zoodat de fouten door sluier in het lichte deel, of door ongelijkmatige zwarting van het donkere deel bij dit systeem vermeden worden. Als nadeel staat daar tegenover de onbeschermde rand, welke het geluidspoor vormt en welke licht beschadigd kan worden. Echter zijn de afmetingen zoo gering, dat dit gevaar nauwelijks zal optreden: het geheele geluidspoor van het systeem „Nublat" heeft een breedte van circa een tiende millimeter tegenover 2.5 mM. bij de normale film.
Het geluidspoor kan fotografisch gecopieerd worden. Dit geschiedt niet door contactbelichting doch optisch en wel met gelijke verteekening in de dwarsrichting, waardoor de amplituden worden vergroot. Ook bij deze copieën is het contrast tusschen het donkere en het lichte deel veel grooter dan bij licht-geluidfilms. De fabrikant van dit systeem vervaardigt een reeks van bijbehoorende toestellen: opneemtoestel, projectoren en copieermachines. Het systeem moet blijkbaar zoowel ter vervanging van de gramofoonplaat als van de licht-geluidfilm dienen. Voor dit laatste geval zijn projectoren van 16 en 17½ mM.-film geconstrueerd. —(Ciné-Magazine, Paris) **(648 A.)**

D. **GEESTELIJK LEVEN. — Bisschopswijding Mgr. G. Brandsma. —**
Op 7 Nov. '33, feestdag van den H. Willebrordus, is in de St. Bonifaciuskerk te Leeuwarden mgr. G. Brandsma gewijd tot apostolisch vicaris van Kisumu (Oeganda, Afrika).
Als consecrator trad op mgr. J. H. G. Jansen, aartsbisschop van Utrecht, als ceremoniarius dr. J. A. Geerdink, secretaris van den aartsbisschop, als tweede mede-consecrator mgr. J. Biermans, sup. gen. der St. Jozefs Congregatie van Mill Hill, als ceremoniarius Father H. Knuwer, missionaris van Mill Hill te Roozendaal, als tweede mede-consecrator mgr. dr. G. Lemmens, bisschop van Roermond, als ceremoniarius J. L. Monen, secretaris van dit bisdom.
De plechtigheid werd bijgewoond door den commissaris der Koningin mr. P. A. F. baron Van Harinxma thoe Slooten, burgemeester en mevrouw jhr. mr. J. M. van Beima, father Schoenmaker, algem. procurator van Roozendaal, mgr. Meriot uit Parijs en vele andere geestelijke en wereldlijke autoriteiten.
Mgr. Brandsma werd in 1874 te Sneek geboren. Na volbrachte studie werd hij op 23 September 1899 tot priester gewijd. Met vijf confraters vertrok hij in November van hetzelfde jaar nog naar het vicariaat van den Boven-Nijl. Op 9 Maart 1902 werd de heer Brandsma benoemd tot pastoor van Nazigo, een statie, het jaar te voren gesticht. Hier bleef hij tot 1904, toen hij overgeplaatst werd naar Kamuli, op een na de oudste statie in Oesoga. In 1906 is hij benoemd in Mumias, ten Noordwesten van Kisumu.
Zeven jaar heeft hij in dat land doorgebracht en daarna nog een jaar in Oeganda, van waar hij in 1914 naar Europa terugkeerde voor het algemeene kapittel der congregatie, dat te Mill-Hill gehouden werd. De derde overste der Congo-missie, pater Oomen, vroeg in het begin van 1914 ontslag en pater Brandsma werd aangewezen als zijn opvolger. In Aug. 1915 bereikte hij de hoofdstatie Bosonkusu. Tot 1924 heeft hij daar gearbeid. In 1924 vertrok hij weer naar Europa ter bijwoning van het kapittel. Het volgende jaar trok hij naar Mill-Hill, waar hij op 6 December werd aangesteld tot apostolisch prefect van Kavirondo. Op 26 April 1932 werd de prefectuur van Kavirondo verheven tot een apostolisch vicariaat en mgr. Brandsma op 1 Juli d.a.v. benoemd tot apostolisch vicaris aldaar.
(De Maasbode)

E. **DANZIG. — Conflict - Beroep op den Volkenbond.** — De Hooge Commissaris van den Volkenbond te Danzig, Rosting, heeft op 5 Nov. '33 een verzoek tot den Volkenbond gericht om den Raad te doen bijeenroepen. De kwestie waar het om gaat, is de volgende: De „Danziger Landeszeitung" (centrumorgaan) en de „Danziger Volksstimme" (socialistisch), die door de politie te Danzig zijn verboden (het eerste blad voor acht dagen, het tweede voor twee maanden), wegens het publiceeren van een verslag van een rede van den vice-president van den senaat, Greiser, waarin deze de Danziger politie te kennen gaf, dat er geen andere meeningen dan die der nationaal-socialisten mogen worden geduld, hebben zich tot den Hoogen Commissaris van den Volkenbond gewend met een protest tegen de schorsing, welke zij anti-constitutioneel achten.
Rosting richtte zich tot den voorzitter van den senaat, Rauschning, en stelde hem voor den maatregel in te trekken, doch hij stuitte op de weigering van Rauschning, die verklaarde, dat hij bovendien nog order zou geven, de personen, die zich bij den Hoogen Commissaris hadden beklaagd, te arresteeren. Als reden gaf hij op de „veiligheid der Vrije Stad".
Daarop heeft de Hooge Commissaris een verslag van het gebeurde naar den Volkenbond gezonden met het verzoek den Raad te doen bijeenroepen, om uit te maken, of de maatregelen van den senaat in overeenstemming zijn met de grondwet van Danzig, welker garant de Volkenbond is. (Gazeta Gdánska) **(1023 B.)**

F. **NEDERLAND. — Radiorede van Minister Verschuur. —** De op 7 Nov. gehouden radiorede van minister Verschuur is als volgt samen te vatten:
„Slechts één advies weten sommigen nog te geven om Nederland uit de crisis te helpen: de sprong in het duister, de inflatie, het verlagen van de waarde van den gulden. Doch de regeering, aldus minister Verschuur, wil dezen sprong niet, mag niet en zal hem niet maken."
Wat er nog aan vertrouwen in het bedrijfsleven over

is, vertrouwen dat noodig is, wil men zaken kunnen doen, zou door inflatie of plannen tot inflatie worden stukgeslagen." **(Zie rubriek: Mr. T. J. Verschuur)**

A. **ENGELAND. — Sir John Simon over Duitschlands houding inzake Ontwapeningsconferentie en Volkenbond.** — „Wij moeten elke gelegenheid te baat nemen om opnieuw met Duitschland in contact te komen en te blijven", zeide de Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, sir John Simon, op 7 Nov. in zijn rede in het Lagerhuis, dat voor het eerst na het reces bijeen kwam. Minister Simon gispte in krachtige bewoordingen Duitschlands besluit om Genève te verlaten, een besluit, dat den ontwapeningsarbeid ten zeerste belemmert; hij sprak evenwel de hoop uit, dat het ten slotte toch nog in een of anderen vorm tot samenwerking met Duitschland zal komen, eventueel buiten den Volkenbond om, al beschouwt Simon Duitschlands uittreden uit den Volkenbond nog niet als een voldongen feit. (Daily Telegraph) **(1015 D.)**

B. **ENGELAND. — Uitbreiding Engelsche Luchtbewapening geëischt.** — In de „Daily Mail" zet Lord Rothermere de actie, welke door hem gevoerd wordt voor uitbreiding der Engelsche luchtmacht voort, met een artikel, waarin hij een luchtvloot van 5000 militaire vliegtuigen eischt. Frankrijk zou op het oogenblik Engeland kunnen veroveren, zonder een enkelen soldaat op Engelsch grondgebied te laten landen en zonder strijd te moeten voeren met de Engelsche vloot. Op dezelfde wijze zou een Duitsche luchtvloot in enkele uren boven Londen kunnen zijn.
De admiraal Mark Kerr steunt den eisch van Lord Rothermere en verklaart: „Ik weet, dat een groote mogendheid in het bezit van een zuur is, waarvan drie druppels, die men uit de lucht laat vallen, een ieder, die er mee in aanraking komt, kunnen dooden. Ik ben niet in staat den naam van deze mogendheid te noemen, maar de mededeeling is betrouwbaar, want zij is mij gedaan door een hoogen ambtenaar van dien staat". (Daily Mail) **(V. b. Leger en Vloot 1017 D.)**

C. **DUITSCHLAND. — De brand in het Rijksdaggebouw - Dr. Göbbels getuigt.** — Minister Göbbels heeft op 7 Nov. als getuige verschillende vragen beantwoord en het Bruinboek bestreden. Volgens Dr. Göbbels heeft de communistische partij den rijksdagbrand op haar geweten.
Scherpe critiek oefende hij op het karakter van Torgler.
Na afloop van zijn verhoor stelden Dimitrof en Torgler den minister verschillende vragen, welke beantwoord werden.
De minister sprak de verwachting uit, dat de buitenlandsche pers een nauwkeurig verslag zou geven van zijn weerlegging van het Bruinboek. **(1032 E.)**

9 NOVEMBER 1933

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Contingenteering - Japansch commentaar.** — Het te Batavia verschijnende Japansche blad Nichiran Shogyo schreef op den dag der aanneming van de crisisinvoerordonnantie:
Heden is de crisisinvoerordonnantie door den Volksraad aangenomen met 29 stemmen voor en 18 tegen. In het debat, voorafgaande aan de stemming, deden de leden der nationalistische partij en van de P.P.B.B. van hun verzet tegen het ontwerp blijken. De heer Soeroso meende, dat niet ontkend kan worden, dat de marktprijzen daardoor zullen stijgen. De heer Hart betoogde, dat genoemd ontwerp schadelijk is voor de economische wereld in deze gewesten en dat het geen verwondering behoeft te wekken, dat tal van Volksraadsleden zich er tegen hebben verklaard.
De Regeeringsgemachtigde trok zich bij de stemming terug.
Het mag opmerkelijk heeten, dat er 18 stemmen tegen het ontwerp zijn uitgebracht. (Nichiran Shogyo)
(Vorig bericht blz. 991 C.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Drankverbod geëindigd.** — De Amerikaansche staten Pennsylvania, Ohio en Utah hebben op 7 Nov. vóór de intrekking der drankwet gestemd, waarmee de vereischte drievierde meerderheid, 36 van de 48 staten, voor de definitieve afschaffing van het drankverbod is bereikt. **(766 A.)**

F. **OOSTENRIJK. — Begrooting 1934.** — De Oostenrijksche ministerraad heeft zijn goedkeuring gehecht aan de begrooting voor 1934. Het gewone budget is met een totaal van 1.3 milliard schilling in evenwicht. Op de buitengewone begrooting is voor werkverschaffing en beleggingen een som van 114 millioen schilling uitgetrokken, die door de opbrengst der premieleening zal worden gedekt. (Wiener Zeitung)

G. **ENGELAND. — Werkloosheid.** — Uit de cijfers van het Ministerie van Arbeid over October blijkt, dat de werkloosheid blijft afnemen. Sinds Januari is het aantal werkloozen met 600.245 verminderd. Het totaal aantal ingeschreven werkloozen bedroeg in October 1933 2.298.753, hetgeen tegenover de vorige maand een vermindering beteekent van 37.974 en tegenover het vorige jaar een vermindering van 448.253. **(901 C.)**

H. **FRANKRIJK. — De neo-socialisten vormen een groep Jean Jaurès genaamd.** — De neo-socialisten onder leiding van Renaudel hebben op 7 Nov. 1933 vergaderd en definitief besloten de nieuw te stichten groep den naam Jean Jaurès te geven. Voorloopig zal de Kamerfractie uit 25 à 30 voormalige leden der S. F. I. O. S. bestaan, doch men verwacht dat nog meer leden uit de partij van Léon Blum c.s. zullen treden, omdat zij niet bereid zijn opnieuw een schriftelijke belofte van trouw aan de partij te doen. (Peuple)
(Vorig bericht blz. 1033 C.)

I. **DUITSCHLAND. — Bond van niet-Arische Christenen.** — Onder voorzitterschap van Dr. Günther Katz is de eerste openbare vergadering gehouden van de „Liga van Christelijke Duitsche burgers, die niet-Ariërs of van niet zuiver Arische afstamming zijn." Dr. Katz wees op de noodzaak, een eenheidsfront te vormen van niet-Ariërs, ten einde de regeering er op te wijzen, dat een groot aantal burgers buiten de wet is gesteld.
Wij zijn Duitschers en Christenen, betoogde Dr. Katz, en wij allen steunen de regeering in haar strijd tegen alles, wat niet Duitsch is, tegen het extreme intellectualisme, pacifisme en communisme. Wij trekken de verdienste der regeering, Duitschland gevrijwaard te hebben voor het bolsjewisme, niet in twijfel.
Wat is Duitsch? vroeg Dr. Katz. Zijn mannen als Manfred von Richthofen, baron von Huehnefeld en anderen geen Duitschers, omdat zij volgens den geest van de wet niet-Ariërs zijn? Wij wenschen met niemand een controverse over rassenkwesties, maar wij verklaren, dat er niet slechts een gemeenschap des bloeds, maar ook een gemeenschap des volks bestaat, welke geboren is uit een gemeenschappelijk lot, gemeenschappelijke ervaringen en een gemeenschappelijk gevoel.
Namens de katholieken gaf mgr. Lichtenberg uiting aan zijn voldoening over het feit, dat de regeering geen bezwaar had gemaakt tegen de vorming van deze Liga, waardoor, naar hij zeide, wordt aangetoond, dat de regeering de hardste bepalingen van de Ariër-paragraaf wil schrappen. Namens de protestantsche geestelijken sloot Ds. Draeger zich hierbij aan. (Nieuwsblad v. h. Noorden) **(Vor. ber. 946 D.)**

K. **EUROPA'S SCHULDEN AAN AMERIKA. — Engeland betaalt 7½ millioen dollar.** — In het op 7 Nov. 1933 weder bijeengekomen parlement heeft Neville Chamberlain, de kanselier van de schatkist, medegedeeld dat de Britsche regeering aan de Vereenigde Staten 7½ millioen dollar heeft aangeboden als storting op den vervaltermijn van 15 December. Roosevelt

heeft dit aanbod aanvaard en beschouwt de Britsche regeering niet als in gebreke te zijn gebleven.
De 7½ millioen dollar die Groot-Brittannië zal betalen, vormen slechts een klein deel van het verschuldigde bedrag van bijna 118 millioen dollar of 23½ millioen pond. Het is niet meer dan ongeveer 6%.
(Vor. ber. Europa's schulden 880 B.; Engeland 868 G.; Statistiek 411 B.)

A. TARIEFBESTAND. — Engelands uittreden. — De Britsche minister van Handel, Runciman, heeft medegedeeld, dat de Britsche regeering met ingang van 7 December uit het tariefbestand zal treden.
(Zie rubriek: Tariefbestand)

B. ALBERT VOGEL OVERLEDEN. —
Op 8 Nov. '33 is op 59-jarigen leeftijd te 's-Gravenhage overleden de voordrachtkunstenaar Louis Albert Anthing Vogel.
De heer Vogel werd den 18den Juni 1874 te Bergen op Zoom geboren. Na de H.B.S. te Haarlem en Leiden te hebben bezocht, volgde hij aan den Hoofdcursus te Kampen de opleiding voor officier. Na zeven jaren actieven dienst ging de thans ontslapene over naar de reserve, waarbij hij laatstelijk den rang van luitenant-kolonel bekleedde.

Albert Vogel.

De heer Vogel was leeraar in welsprekendheid aan de hoogere krijgsschool en aan de universiteiten te Leiden, Groningen en Leuven. Voorts was hij kamerrecitator van wijlen Koningin Elizabeth van Roemenië (Carmen Sylva), terwijl hij stichter en algemeen voorzitter was van de Maatschappij van Woordkunst. Van zijn hand verschenen werken over het Japansche tooneel, boeken over voordrachtkunst en een boek voor leger en volk.
Wat zijn artistieke carrière betreft, zoo debuteerde hij — zonder voorafgaande opleiding — in het jaar 1900 te Rotterdam met Starkadd, drama van Hegenscheidt. Tot 1906 was hij gelijktijdig officier en declamator, daarna maakte hij gedurende 2 jaren reizen door Ned.- en Engelsch-Indië, China, Japan en Egypte. Hierop volgde een studie van zes maanden in Berlijn, waar hij o.a. critieken verkreeg van Felix Dahn, Ernst von Wildenbruch, professor Tobler, professor von Willanowitz-Moellendorff, wier eigen werk hij voordroeg.
Zijn voornaamste creaties zijn: Manfred (van Byron), Koning Oedipus (van Sophocles), Antigone (van Sophocles), Coriolanus (van Shakespeare), Julius Caesar (van Shakespeare), Salomé (van Oscar Wilde), Koning Svend (van Van de Wal, hem opgedragen door den schrijver), Cyrano de Bergerac (van Rostand), verder Seideravond (van Carry van Bruggen), de Maecenas (van Johan de Meester), beide laatste speciaal voor hem geschreven en zeer vele melodrama's als Hexenlied, Lenore, Jung Olaf, Archibald Douglas enz. De componisten Koeberg en Landré droegen hem ieder een melodramatische compositie op.
Albert Vogel was lid van de Maatschappij voor Letterkunde.

C. S.D.A.P. — Het herzieningsrapport. - Over het Koningschap. —
Ir. J. W. Albarda wijdt in „Het Volk" een eerste artikel aan het thans bij het partijbestuur van de S.D.A.P. ingediende rapport van de commissie, die is samengesteld om van advies te dienen omtrent de vraag of en zoo ja, welke veranderingen in program, besluiten en tactiek der partij aanbeveling verdienen, zulks in verband met de gewijzigde economische en politieke omstandigheden in binnen- en buitenland.
De commissie werd als volgt samengesteld: J. W. Albarda, voorzitter; G. v. d. Bergh, secretaris; J. F. Ankersmit, W. Banning, E. Boekman, Suze Groeneweg, E. Kupers, J. W. Matthijsen, J. Oudegeest, C. Pothuis-Smit, J. E. Stokvis, J. in 't Veld, K. Vorrink en J. v. d. Wijk.
Het partijbestuur vereenigde zich op 4 Nov. '33 met de conclusies der commissie.
Het verslag van de „herzieningscommissie" bestaat behalve uit een voorwoord en een aanhangsel, dat een drietal ontwerpresoluties bevat, uit negen hoofdstukken, achtereenvolgens getiteld: I. Herziening van het beginselprogram? II. De democratie, III. Koningschap en nationale gedachte, IV. Kiezers en gekozenen, V. Deelneming aan de regeering, VI. De ontwapening, VII. Houding bij oorlogsgevaar, VIII. Het koloniaal program, IX. Slotbeschouwingen.
De vraag of een herziening van het beginselprogram der Partij urgent is, wordt in het eerste hoofdstuk eenstemmig ontkennend beantwoord.
In het hoofdstuk over Koningschap en nationale gedachte maakt de commissie vooreerst duidelijk, waarom de S.D.A.P. evenmin als haar zusterpartijen in de Scandinavische landen, België en Engeland, een actie tegen het Koningschap behoeft te voeren. „Evenals in andere landen, waar het Koningschap de volksrechten niet aantast en de ontplooiing der democratie niet belemmert, kan ook in Nederland de sociaal-democratie de monarchie erkennen als den grondwettigen staatsvorm, steunend op de gezindheid van de meerderheid des volks."
Sociaal-democraten zijn afkeerig van een nationalisme, dat de tegenstellingen tusschen de volken verscherpt, zich aanblazen laat tot chauvinisme, militarisme bevordert en oorlogsgevaren kan opleveren.
Dat wil niet zeggen, dat aan sociaal-democraten nationaal gevoel vreemd moet zijn. Internationale gezindheid is geen antinationale of a-nationale gezindheid. „Ook de sociaal-democraat gevoelt zich deel van het volk, dat in den loop der geschiedenis tot een geheel is geworden en dat in het heden, ondanks zijn inwendige tegenstellingen, een lotsgemeenschap is." Zijn deel van de internationale taak der sociaal-democratie heeft de Nederlandsche sociaal-democraat in de eerste plaats in zijn volk, met zijn volk en voor zijn volk te vervullen. „Hij rekent zich tot de volksgemeenschap en hij wil niet door anderen worden gestooten uit die gemeenschap, waarin hij ook voor zijn beginselen en zijn idealen vrijheid en plaats mag eischen."
Hoewel de „Herzieningscommissie der S.D.A.P." in geen enkel program verandering onmiddellijk noodig oordeelt, wil dat niet zeggen, zoo zegt de commissie in haar slotbeschouwing, dat er voor de Partij geen reden zou bestaan zich over haar tactiek zeer ernstig te bezinnen. De Partij komc tot het inzicht en erkenne, dat de crisis niet alleen de arbeidersbevolking treft.
(Het Volk) **(Zie rubriek: Nederland S.D.A.P.)**

D. AFGHANISTAN. — De Koning vermoord. — Mohammed Nadir Sjah Ghazi, de koning van Afghanistan, is op 8 Nov. '33 vermoord. De zoon van den vermoorde is tot koning uitgeroepen.
Mohammed Nadir Sjah Ghazi kwam 16 October 1929 op den troon in de plaats van koning Aman Oelah. Aman Oelah had zich doen kennen als een vooruitstrevend vorst, die op het voorbeeld van den Ghazi van Turkije zijn land de zegeningen wilde brengen van de moderne techniek. Tegen dit modernisme kwamen de moellahs, die het in strijd achtten met de heilige religieuze tradities des lands, in verzet. Ook persoonlijke veeten tusschen de toonaangevende figuren spraken een woord van belang mede. Aman Oelah slaagde er niet in, het verzet te breken. Hij moest wijken voor Mohammed Nadir en zijn land verlaten. Hij vertoeft in Italië. Thans is Mohammed Nadir het slachtoffer geworden van een moordenaar.
(Algemeen Handelsblad) **(Zie rubriek: Aanslagen)**

10 NOVEMBER 1933

E. NEW YORK. — Fiorello la Guardia tot burgemeester gekozen. — De onafhankelijke candidaat La Guardia is bij de New Yorksche burgemeestersverkiezingen met een meerderheid van bijna een kwart millioen stemmen gekozen.
Dit beteekent niet alleen een nederlaag voor den door president Roosevelt gesteunden candidaat McKee, maar ook voor de machtige partij van Tammany Hall, wier candidaat, de aftredende waarnemende burgemeester O'Brien, eveneens verslagen werd.
De candidaat Fiorello la Guardia, een Italiaan van geboorte, die bij deze verkiezingen de stemmen van bijna alle democratische en radicale elementen op zich verzamelde, en o.a. gesteund werd door den leider der bekende commissie van onderzoek naar de wantoestanden in de New Yorksche gemeente-administratie, den rechter Seabury, verkreeg 858.551 stemmen, terwijl McKee 604.045 stemmen en O'Brien 586.100 stemmen behaalde. (V. D.)
(Vorig bericht blz. 476 F.)

A. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's nieuwe goudpolitiek. —
Van een zijde, welke geacht kan worden op de hoogte te zijn, ontvangen wij de volgende uiteenzetting omtrent de bedoeling van president Roosevelt's goudpolitiek:
Men is tot de politiek van goud-aankoopen, zoowel wat betreft binnenslands geproduceerd goud als aankoopen op de buitenlandsche markten, gekomen als een verderen stap in de ontwikkeling van de Amerikaansche politiek, welke ten doel heeft het prijspeil en het inkomen der Ver. Staten te verbeteren. Directe monetaire maatregelen zijn slechts één element in het program van den president en de goudaankooppolitiek is slechts weer een onderdeel van het monetaire program.
Deze phase van dat program wordt met spoed ter hand genomen, omdat het wenschelijk is te trachten de prijzen van landbouwproducten een steun te geven om aldus het inkomen der boeren gedurende deze periode, waarin een groot deel der Amerikaansche oogsten aan de markt komt, te verhoogen. De noodzakelijkheid om het inkomen der boeren te verhoogen is ten deele een gevolg van de nadrukkelijk een oplossing eischende situatie der hypotheken op landelijke eigendommen.
Er is geen verlangen of voornemen deze goudaankooppolitiek aan te wenden om de monetaire positie van andere landen te verstoren. De Amerikaansche regeering zal al het mogelijke in het werk stellen om eenig storend effect in de ontwikkeling van haar eigen program tot een minimum terug te brengen.
De goudaankoopen zullen worden geëffectueerd door het Federal Reserve System, hetwelk zal opereeren met volle medeweten van de centrale bank van het land of de landen, waarin de goudaankoopen worden gedaan en zoover mogelijk met haar medewerking. In eenige mate verwacht men, dat deze banken zullen dienen als agent voor het Federal Reserve System.
Deze goudaankoopen vormen slechts één phase van de Amerikaansche monetaire politiek, waarvan andere elementen zijn: de wetgeving op hypotheken, zoowel landelijke als stedelijke, de politiek der Reconstruction Finance Corporation tot opkoopen van voorraden, de betalingen door de regeering voor het liquide maken van bank-deposito's, het groote program voor openbare uitgaven, ondernomen door de „Administratie van Openbare Werken" en het Federale Herstelprogramma. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Goudpolitiek 1033 A.; Goudinvoer 1016 B.)

B. EGYPTE. — Financiën. — De minister van Financiën van Egypte heeft verklaard, dat de regeering den dienst van haar leeningen slechts in papier-sterling zal betalen, zelfs indien het Hof van Appèl tot een betaling in goud zou beslissen. **(Vor. ber. 38 O.)**

C. BULGARIJE. — Andreas Ljaptsjef overleden. —
Andreas Ljaptsjef, de Bulgaarsche oud-minister-president, is op 8 Nov. '33 overleden.
Hij was den 30sten November 1866 te Ressen in Macedonië (thans Zuid-Slavisch gebied) geboren. Hij heeft te Zürich, Berlijn en Parijs in de economie gestudeerd.
In het kabinet-Malinof van 1908, dat de onafhankelijkheid van Bulgarije uitriep, werd Ljaptsjef eerst minister van Handel en Landbouw, later van Financiën. Aan zijn energie was het te danken, dat Bulgarije bij het uitbreken van de Jong-Turksche revolutie dadelijk het Bulgaarsche deel van de Turksche spoorwegen bezette, die het later afkocht, waarop ten slotte het onafhankelijkheidsverdrag volgde, dat zijn handteekening draagt.
In het kabinet-Malinof van 1918 was Ljaptsjef weer minister van Financiën. In September 1918 werd hij naar het front gezonden om zich van den toestand aldaar op de hoogte te stellen; op grond van zijn rapport werd hij belast met de onderhandelingen over een wapenstilstand, die hij te Saloniki tot een goed einde bracht. De voorwaarden, die hij bedongen had, werden echter later bij het verdrag van Neuilly niet gehandhaafd. (Possledna Poschta, Sofia)

D. NEDERLAND. — Crisis-arbitragereglement. - Crisis-arbitragecommissie. — De minister van Economische Zaken heeft vastgesteld een crisis-arbitragereglement.
Ingesteld wordt een commissie, bestaande uit een lid-voorzitter, een of meer leden-ondervoorzitters en een door den minister van Economische Zaken te bepalen aantal leden, die allen door den minister voor een door dezen te bepalen tijdsduur worden benoemd. Deze commissie zal den naam dragen van crisis-arbitrage-commissie. Zij wordt bijgestaan door een secretaris. Geschillen als bedoeld in artikel 3a onder 5e van het crisis-organisatie-besluit 1933, welke bij de statuten eener crisis-organisatie ter beslissing worden opgedragen aan scheidslieden, worden berecht door deze commissie. De commissie wordt verdeeld in een aantal Kamers, elk bestaande uit een lid-voorzitter en twee andere leden.
De met de behandeling van de zaak belaste Kamer bepaalt welk bedrag door den aanvrager tot dekking van de arbitragekosten moet worden gestort. Deze kosten komen ten goede aan het landbouw-crisisfonds. Zij worden gebracht ten laste van de partij, die in het ongelijk is gesteld.

E. NEDERLAND. — Contingenteering. - Huishoudelijk glaswerk. — De „Staatscourant" bevat een K. B. waarbij de invoer van huishoudelijk glaswerk wordt gecontingenteerd voor den tijd van drie maanden, te rekenen van 1 November af.
Het contingent van den toegestanen invoer is bepaald op 85% van de waarde van den gemiddelden driemaandelijkschen invoer in de jaren 1931 en 1932.
(Zie rubriek: Contingenteeringen)

F. ENGELAND. — Ramsay MacDonald's rede inzake Duitschlands ontwapeningsvraagstuk. — Aan het jaarlijksche diner in Guild Hall, bij de installatie van den lord-mayor van Londen, heeft MacDonald een rede uitgesproken, waarin hij Duitschland rechtstreeks uitnoodigt weer tot het internationale overleg inzake het ontwapeningsvraagstuk terug te keeren en zijn zaak aan de groote mogendheden voor te leggen. Hij heeft verklaard dat de voorstellen, die Freiherr von Neurath in zijn dezer dagen gehouden rede zeide te willen doen, bij de mogendheden een gunstig oor zouden vinden en met de meeste onpartijdigheid zouden worden overwogen. **(Vor. ber. Ontwapening 1008 H.; Duitschlands uittreden uit de Ontwapeningsconferentie 1004 A.)**

G. BELGIE. — Internationale toestand. - Verdrag van Ouchy. —
Voor de commissies van Buitenlandsche Zaken van Kamer en Senaat heeft de Belgische minister van Buitenlandsche Zaken, Hymans, een uiteenzetting gegeven over den internationalen toestand, waaraan wij het volgende ontleenen.
De Belgische franc moet onverminderd veilig staan en derhalve is het absoluut noodig, dat lage productiekosten gehandhaafd blijven. Om aan de bevolking werk te verschaffen, moet België over buitenlandsche markten beschikken. Daarom was de Belgische handelspolitiek er steeds op gericht, alle aantrekking van het protectionisme tegen te gaan en een ruim handelsverkeer te bevorderen. België stelde dan ook in 1929 voor een douanebestand te sluiten, terwijl later de Conventie van Ouchy werd geteekend. Deze politiek werd gevoerd in verband met de bezorgdheid over de onmiddellijke toekomst. De hoop mocht worden gekoesterd, dat Engeland den protectionistischen weg niet zou inslaan en toen dit toch gedaan was, kon men van de gevolgde politiek verwachten, dat zij de nadeelige gevolgen van het Engelsche protectionisme zou verzachten.
België heeft er nimmer aan gedacht, evenmin als Nederland, het Verdrag van Ouchy toe te passen tegen den wil der groote belanghebbende staten in. De houding van Engeland jegens het Verdrag van Ouchy houdt echter de conventie hangende. In den loop van dezen zomer konden sommige verkeerde persberichten de meening doen ontstaan, dat Nederland het Verdrag van Ouchy had opgezegd. Nederland nochtans heeft zijn houding niet gewijzigd.
In de toekomst, aldus de minister, kan de gedachte van Ouchy wellicht uitkomst bieden. Thans echter zijn de omstandigheden er niet naar, een onmiddellijke kans van welslagen te bieden en betere tijden zullen moeten worden afgewacht eer tot realiseering kan worden overgegaan. Het zou dan ook thans weinig zin hebben, overhaast de goedkeuring van het parlement te vragen. Voor het oogenblik moet naar methoden worden gezocht, die reeds in de naaste toekomst vrucht kunnen dragen.
De conventie van Ouchy berust op de grondgedachte, dat zij aanvankelijk door een kleine groep staten zou worden afgesloten, maar voor derden zou openstaan, terwijl de clausule van de meestbegunstigde natie er geen vat op zou hebben. Deze gedachte heeft bij verscheidene landen instemming gevonden. Te Londen hebben Polen en de Ver. Staten er hun instemming mede betuigd. Frankrijk zoomin als België verlangen een tol-unie; veeleer is een economische toenadering met Frankrijk langs den bovenbedoelden weg te vinden. De Fransche regeering heeft zich immers te Londen uitgesproken voor een formule van open accoord, dat zou worden bewerkstelligd tusschen landen met eenzelfde economie. Sindsdien hebben vele gezaghebbende persoonlijkheden zich in denzelfden zin uitgesproken.
Sommige landen werden reeds uitgesloten en kunnen niet deelnemen aan openbare aanbestedingen in België. Tegen andere, zooals bijv. Australië, worden maatregelen genomen betreffende den invoer van vleesch. Soortgelijke maatregelen zijn hangende gebleven tegenover een groep landen, met welke besprekingen worden gevoerd. Indien deze onderhandelingen binnen afzienbaren tijd niet tot resultaten leiden, zullen eveneens maatregelen worden toegepast. België wil een actieve wederkeerigheids- en herstelpolitiek voeren met de landen, waarmee het goede vrienden is. (Le Soir)
(Vor. ber. Verdrag v. Ouchy 689 A.)

A. **LUTHER'S LEVEN EN WERKEN. — 1483—10 November—1933. —**
Het is heden 450 jaar geleden, dat in een klein huisje aan de Lange Gasse te Eisleben aan het echtpaar Luther-Ziegler een tweede zoon geboren werd. Ruim 62 jaar later blies deze zoon in hetzelfde rustige stadje den laatsten adem uit. Maarten Luther had geleefd en was gestorven, maar niet dan nadat hij gestreden had. Gestreden met zichzelf en gestreden met de kerk. Maarten Luther hàd geleefd, maar zijn werk leefde na hem voort en het leeft nog!
Niemand kan het woord Kerkhervorming uitspreken, of hij moet aan dezen zoon uit het eenvoudige mijnwerkersgezin, dat later tot zekeren welstand kwam, denken, of hij moet zich den Augustijner monnik voor den geest roepen, die zijns vaders eerzucht trotseerde en in plaats van „magister" kloosterling werd, den ijverigen Bijbelonderzoeker, die dag en nacht over diepzinnige teksten gebogen zat en die zijn kloosterbroeders weldra door zijn veelomvattende kennis van het Boek der boeken tot verbazing bracht. Niemand kan het woord Protestantisme op de lippen nemen, of hij moet zich de daad van den docent aan Wittenbergs hoogeschool herinneren, die op den historischen 31en October van het jaar 1517 zijn 95 stellingen aan de hoofddeur van de slotkapel bevestigde en daarmede de Reformatie inleidde.
Na zijn verblijf te Eisenach kwam hij in 1501 te Erfurt, waar hij philosophie studeerde en zich door zijn opgewektheid en muzikale gaven bij zijn mede-studenten zeer bemind maakte. Vier jaar later nam zijn levensloop een eenigszins onverwachte wending. De doctor in de philosophie werd monnik. Men kent verder de feiten: 1507: Luther wordt tot priester gewijd; 1508: benoemd tot docent aan de hoogeschool te Wittenberg; 1510: reis naar Rome; 1517: de 95 stellingen aangeplakt. De monnik is dan kerkhervormer geworden; ten deele zijns ondanks. Hij moet zijn dwalingen herroepen, maar hij weigert beslist. Verweerschriften volgen elkaar nu snel op. Een gerucht verbreidt zich, een beweging ontstaat en plant zich voort met overrompelende snelheid. Steeds scherper wordt de tegenstelling tusschen kerk en weerstrever. De banvloek treft den ketter, maar deze verbrandt den pauselijken bul. Hij moèt herroepen, moèt terug. De rijksdag te Worms eischt verloochening van zijn afwijkende gevoelens. Maar Luther kan niet terug en weerstaat. Zijn overtuiging, zijn beschouwing van het Christendom, zijn opvatting van den Bijbel zijn zoozeer zijn persoonlijk bezit geworden, dat hij daarmede staat of valt en..... hij heeft den moed te blijven staan. Het conflict is nu breuk geworden.
Op den Wartburg, waar de Hervormer een toevluchtsoord vond, ving hij zijn beroemde bijbelvertaling aan. Hij wenschte niets liever dan de Heilige Schriftuur in handen van het volk te brengen. Voor hemzelf vertegenwoordigde de Bijbel het Woord Gods en als zoodanig het Opperste Gezag. Ook voor het volk moest het dit gaan beteekenen. Hiermede had Luther een zware taak op zich genomen. Onverpoosd werkte hij voort aan het schier onbegonnen werk. Vaak was hij er wanhopig onder. Toch zette hij door, o.a. geholpen door zijn vriend Melanchton. Soms vorderde de arbeid nauwelijks. Drie regels uit het boek Job kostten eens vier dagen arbeid. Maar in 1534 is de Duitsche Bijbel toch gereed. Het werk was met een godsdienstig doel ondernomen. Een Duitsch taalmonument was mede het resultaat! De basis voor het Duitsch was tevens gelegd en eeuwenlang zou Luther's Bijbelvertaling haar invloed ook als taalvormende factor doen gelden.
In zijn vrouw, Catharina von Bora, heeft de doctor, die o.a. ook wel eens moedeloos en prikkelbaar was, een sterken steun gevonden. Zij hielp hem tegen de moeilijkheden optornen. Tegen de moeilijkheden, want die zijn er voor Luther steeds gebleven. Zijn leven lang heeft hij moeten strijden en van zijn geloof moeten getuigen, ondanks tegenwerking en vervolging. Zijn strijd was eerst volstreden op den 18en Februari 1546. In dien levensstrijd is echter het Protestantisme geboren.
(De Telegraaf)
(Vor. ber. blz. 970 F.; Zie Luther's photo blz. 220 A.)

11 NOVEMBER 1933

B. **BASKISCHE PROVINCIES.** — De bevolking van drie der vier Baskische provincies — Alava, Guipuzcoa en Bizcaya — heeft zich op 5 Nov. 1933 in een referendum vóór het ontwerp-statuut uitgesproken, dat aan het Baskische land een federaal statuut verschaft. Alleen de provincie Navarre keurde het af.
(Vorig bericht blz. 936 C.)

C. **FRANKRIJK. — Interpellatie inzake Albert Sarrauts buitenlandsche politiek.** — Onder groote belangstelling is op 9 Nov. in de Fransche Kamer het tweedaagsche debat begonnen over de interpellaties betreffende de buitenlandsche politiek der regeering Sarraut.
Verreweg den grootsten indruk maakte de rede van den rechtschen interpellant, Georges Mandel, de vroegere rechterhand van Clemenceau. Mandel heeft in hoofdzaak betoogd, dat de regeering eindelijk moet besluiten te Genève het dossier over de Duitsche bewapening, waarvan hij een gedocumenteerde uiteenzetting gaf, open te werpen en daarmede voor het wereldforum openlijk als beschuldiger op te treden. Georges Mandel laakte het in Paul-Boncour, dat deze tot dusver niets anders gedaan heeft, dan de door zijn voorgangers gevolgde politiek voort te zetten; de politiek van likwidatie der overwinning. Duitschland heeft, zoo zeide hij, slechts één doel: de verdragen te ontmantelen, opdat de vroegere Duitsche gebieden weer Duitsch worden.
Maar, zoo vervolgde Mandel, wat is de oplossing? Moeten wij een preventieve expeditie op touw zetten? Neen, duizendmaal neen. Frankrijk heeft respect voor verdragen en laat het aan anderen over, die te verbreken. Voor Frankrijk kan oorlog in geen enkel geval een middel van politiek zijn. Het heeft maar één weg: een beroep te doen op de gezamenlijke mogendheden. (Figaro) **(Vor. ber. Ministerie 1031 B.)**

D. **NOBELPRIJZEN. — Voor Natuurkunde en Literatuur.** — De Zweedsche Academie van Wetenschappen te Stockholm heeft een beslissing genomen inzake de toekenning van Nobelprijzen voor de Natuurkunde. De prijs voor de Natuurkunde voor 1932 krijgt prof. W. Heisenberg uit Leipzig. De prijs voor 1933 wordt verdeeld tusschen prof. Erwin Schrödinger, thans hoogleeraar te Oxford (vroeger te Berlijn) en prof. Paul Dirac uit Cambridge voor zijn ontdekkingen op het gebied der atoomtheorie. Prof. Dirac, die in 1902 te Bristol is geboren en prof. Werner Heisenberg, die in 1901 is geboren, behooren tot de jongsten die ooit den Nobelprijs gekregen hebben.
De winnaars hebben zich alle drie in het bijzonder onderscheiden door hun studie en ontwikkeling van de golfmechanica.
De Nobelprijs voor de letterkunde voor het jaar 1933 is door genoemde Academie toegekend aan den Russischen schrijver Iwan Bunin, die te Grasse in Frankrijk woont. **(Vor. ber. Natuurkunde 103 B.; Literatuur 567 H.)**

E. **SAARGEBIED. — Nationaal-Socialisten.** — De regeeringscommissie van het Saargebied heeft den Volkenbond een zeer ongunstig rapport uitgebracht over de politieke situatie in het Saargebied. Wanneer de politieke toestand door optreden van de nationaal-socialisten niet onhoudbaar wil worden, moet de commissie zonder verwijl overgaan tot het uitvaardigen van uitzonderingsmaatregelen. **(808 D.)**

F. **OOSTENRIJK. — Afkondiging van het standrecht.** In een communiqué wordt bekend gemaakt, dat de Oostenrijksche bondskanselier in overeenstemming met den minister van Justitie besloten heeft, om rekening te houden met een lang uitgesproken wensch der arbeidende bevolking naar voldoende bescherming en derhalve het standrecht af te kondigen voor het geheele bondsgebied, voor de misdaden: moord, brandstichting en openbare geweldpleging door boosaardige beschadiging van vreemden eigendom. Het standrecht wordt tegelijk met de bekendmaking van kracht. De bewegingsvrijheid wordt niet beperkt.
Tegelijkertijd wordt door verordening met wetswijzigende kracht de strafprocesorde in zoo verre veranderd, dat de uitvoering van het standrechtelijke proces voor het geheele bondsgebied wordt opgedragen aan het Straflandesgericht I in Weenen.
Het standrecht beteekent, dat de in het Oostenrijksche recht afgeschafte doodsstraf voor de genoemde misdaden weer wordt ingevoerd. (V. D.)

G. **NEDERLAND. — Dr. Colijn over de vragen van den dag. - Minister Oud's betoog. —**
Onder groote belangstelling heeft minister Colijn op 10 Nov. '33 de algemeene beschouwingen der Tweede Kamer over de begrooting beantwoord. Wij ontleenen hieraan het volgende:
De heer Colijn noemde de klachten over de cumulatie van salarissen schromelijk overdreven. De salarissen en pensioenen van de hoogere ambtenaren zijn hier over het algemeen lager dan in het buitenland. Tegen de cumulatie van salari met salaris waakt de regeering zooveel mogelijk, nu zoovelen geen werk kunnen vinden.
Cumulatie van salaris en pensioen is door een korting, die dan plaats heeft, goedkooper dan een pensioen aan den een en een

salaris aan den ander. Ten aanzien van de cumulatie van pensioen met pensioen is inderdaad nog wat te bereiken, een wetsontwerp is in voorbereiding.
De minister ging daarna over tot de behandeling van wat hij noemde de vijf centrale punten. De financiën zal hij aan den heer Oud overlaten op één onderdeel na.
De heer Albarda heeft gevraagd of de regeering een beheerschte devaluatie wil overwegen.
De minister merkte op, dat men de zaak niet zoo mag stellen: òf een gave gulden, òf steun en hulp aan de armen. Juist voor de verarmden is het noodig de gulden gaaf te houden.
Wat is bovendien een „beheerschte devaluatie"? Zij is nog nooit voorgekomen: in Duitschland niet, in Frankrijk niet, ook in Engeland niet. Beheersching der depreciatie is overal een mislukking gebleken en de heer Colijn is er zeker van, dat zij dat ook hier zou zijn. Reeds nu is het voor Nederland niet gemakkelijk zijn geldbehoeften te rekken. Als de gulden was losgeslagen zou het uit zijn in Nederland met de mogelijkheid van dekking en consolidatie van vlottende schuld. Dan zou geen andere weg overblijven dan papier te gaan drukken. Dan moet Nederland, dat meer invoeren moet dan uitvoeren, alles zooveel duurder betalen, dan zouden spaargelden worden vernietigd.
De nadeelen van depreciatie zijn groot, de voordeelen twijfelachtig. Daarom houdt de regeering vast aan den gouden standaard.
Na deze duidelijke verklaring ging de heer Colijn over op de economische nooden. Nog eens weer zette hij zijn standpunt uiteen, dat deze crisis een structurecle is.
Een ander punt, waaraan de heer Colijn in zijn voortgezette begrootingsrede zijn aandacht wijdde, betrof de werkloosheidsbestrijding.
De troonrede heeft voor groote werken de voorwaarde gesteld, dat een sluitende begrooting verzekerd zou zijn.
De regeering bedoelt daarmede, zoo legde de heer Colijn uit, dat een beroep op de leeningmarkt zal worden gedaan, indien de door haar ingediende voorstellen door de Kamer zijn aanvaard. De regeering denkt 6 millioen uit te trekken en hoopt daarmede 40 à 50.000 menschen direct en indirect aan het werk te kunnen stellen. Daaronder is ook begrepen een begin met den M. O. polder.
Uitvoerig stond de heer Colijn stil bij de vraagstukken welke het gezag en zijn handhaving raken.
Men geeft een verkeerde voorstelling als men denkt dat de regeering haar maatregelen tegen de S.D.A.P. met genoegen neemt. Zoolang wij een weermacht hebben, moeten haar dienaren zich echter niet alleen met hun verstand, maar ook met hun hart aan hun plicht wijden.
De regeering heeft echter de deur open gelaten: in het herzieningsrapport van de S.D.A.P. is voor de regeering aanleiding den gang van zaken met aandacht te volgen.
Onbeperkte vrijheid voor den ambtenaar was nooit aanwezig. De regeering heeft niet anders gedaan dan den ambtenaren waarschuwen voor een gebondenheid, waarvan het besef verzwakt was. Een katechismus voor de ambtenaren is niet te geven; de minister is echter bereid in zijn circulaire het woord actie te vervangen door agitatie.
Men heeft bijna algemeen aan de regeering gevraagd, of de regeering niet opnieuw wilde overwegen om den N.S.B. te plaatsen op de lijst van voor ambtenaren verboden vereenigingen. Het zou onvriendelijk zijn om aan dat verzoek niet te voldoen. Zoo eenvoudig als men denkt is de zaak echter niet. Als men op grond van het program den N.S.B. op de lijst zou moeten zetten, zou men het de S.D.A.P. ook moeten doen. Buiten haar program kan men den N.S.B. nog niet veel verwijten. „Zij zou," zoo zeide de minister, „twee mijner zeer geachte ambtgenooten met het concentratiekamp hebben bedreigd, maar dat is ook niet vast."
Minister Oud vulde het betoog van den premier met zijn financieele beschouwingen aan. De gemeenten vergeten maar al te zeer, zoo zeide minister Oud, dat ook het rijk niet uit den hoorn des overvloeds kan schudden. De circulaire aan de gemeenten beteekent overigens niet, dat het rijk aan de gemeenten plotseling weer eenige tientallen millioenen gaat onthouden. In 1933 zijn n.l. die uitkeeringen bijzonder hoog geweest; thans is een waarschuwing gezonden, dat men voor een volgend jaar niet meer op zulke groote bedragen mag rekenen.
De gemeenten moeten, dat is de bedoeling van de circulaire, uit den gewonen dienst halen, wat er uit te halen is. Eerst als dat gebeurd is, kunnen wij samen verder zien.
Onjuist is het dus te meenen, dat de werkloozensteun nu ook met een evenredig deel omlaag gaat.
Uitvoerig verdedigde de heer Oud de opheffing van het Leeningfonds. Wat de bezuiniging betreft: die moet nu eenmaal ook in perspectief geschieden; men kan niet alles inééns bereiken. De salarisverlaging is een pijnlijke maatregel, maar zij is noodzakelijk. De heer Oud beriep zich nog eens weer op de indexcijfers en het lager levensniveau.
Met hetgeen op dit oogenblik geheven wordt van inkomen en vermogen is vrijwel de uiterste grens bereikt. Een verzwaring kan de minister niet voor zijn verantwoording nemen, doch evenmin een vermindering: dus een grooter kinderaftrek voor groote gezinnen. Aan de denkbeelden van den heer Fleskens zal hij niettemin zijn aandacht schenken.
De minister voelt de bezwaren verbonden aan den verhoogden suikeraccijns. Hij zegde dan ook toe, dat de eerste maatregel, die genomen zal worden, als eenige meevaller dat zal toelaten, dien accijns zal betreffen.
Sluit het budget? vroeg de heer Oud zichzelf ten slotte af. De regeering heeft een ernstige en eerlijke poging gedaan om er zoo spoedig mogelijk toe te geraken. Zekerheid is er natuurlijk niet. De heer Oud durft echter het vertrouwen uit te spreken, dat er, als de Staten-Generaal meewerken, geen reden voor pessimisme zal zijn.

(Vor. ber. Begrooting 1934 976 C.; Nederland: rubriek Dr. Colijn; Nederland: rubriek Mr. Oud 988 F.)

A. NEDERLAND. — Begrooting 1934 van Buitenlandsche Zaken. —

De minister van Buitenlandsche Zaken verklaart in de Memorie van Antwoord van zijn begrooting van Buitenlandsche Zaken, in verband met de vele opmerkingen over den Volkenbond, dat hij van meening is dat zij, die zich op den bodem van gehoorzaamheid aan Gods woord stellen, doel en streven van den Volkenbond met alle krachten moeten bevorderen.
Wat de Belgische kwestie betreft, deelt de minister mede, dat sinds de gevoerde besprekingen in Maart 1932 zijn onderbroken, geen dergelijke onderhandelingen voor een herziening van het verdrag van 1839 meer hebben plaats gevonden. De zaak is blijven rusten. De minister blijft hopen, dat te eeniger tijd een regeling zal tot stand komen welke voor beide landen aannemelijk zal zijn.
De minister sluit zich — en met hem de regeering — aan bij de meening van die leden, die betoogen dat België's recht om verdedigingswerken aan te leggen, buiten elk verband staat met het verdrag van 1839. Niet kan worden volgehouden dat de Belgische neutraliteit met den aanleg dezer werken is afgeschaft.
Wat de invloed van het Duitsche nat.-socialisme op de positie van in Duitschland wonende Nederlanders aangaat, merkt de minister op, dat onze gezant te Berlijn herhaaldelijk krachtdadig bij de Duitsche regeering voor deze belangen is opgekomen.
Wat de klachten aangaat over een aantal gevallen van mishandelingen en gevangennemingen van landgenooten in Duitschland, heeft het gezantschap eveneens de Duitsche regeering op het bedenkelijke dezer feiten gewezen en bestraffing der schuldigen gevraagd. Wat den Nederlander uit Nijmegen betreft, die reeds lang gevangen zit, is aangedrongen op een spoedige berechting.
De regeering beschikt, wat den boycot aangaat, op het oogenblik niet over rechtstreeksche middelen om zoodanigen boycot van particulieren tegen te gaan.
Met het oog op de verhouding van Duitschland tot derde landen, kan het protocol betreffende de uitvoering van het Duitsche transfermoratorium niet openbaar worden gemaakt. De tusschen beide landen tot stand gekomen regeling zal voor de Nederlandsche nijverheid geen nadeelige gevolgen hebben.
Wat de verhouding tot Rusland aangaat, staat de regeering nog op het standpunt van 1924, ook wat betreft de Russische vóóroorlogsche schulden. Of het aanknoopen van nauwere relaties met de Sovjet-Unie nieuwe mogelijkheden voor den Nederlandschen export zou bieden, is nog in onderzoek.
Wat het handelsverdrag met Duitschland aangaat wordt opgemerkt, dat besprekingen worden gevoerd ter regeling van den toestand die na 31 Dec. 1933 tusschen beide landen zal ontstaan.
Ten aanzien van de Rijnvaart wordt gezegd dat stappen bij de Duitsche regeering worden gedaan om een einde te maken aan de onbevredigende toestanden voor de Nederlandsche Rijnschippers inzake de bevrachtingen in Duitschland.
Inzake het verbod van wapenfabricage verwijst de minister naar de memorie op hoofdstuk I en het verslag der Nederlandsche delegatie ter conferentie van Genève.
Wat de berichtgeving omtrent Nederland in het buitenland betreft en de stichting van een persdienst zal door de instelling van een regeeringspersdienst de mogelijkheid vergroot worden om onjuiste berichtgeving tegen te gaan. De minister heeft aan de consulaire ambtenaren van ons land in Duitschland laten weten, dat zij de paspoorten gratis moeten afgeven of verlengen ten behoeve van de Nederlanders in Duitschland, die een bewijs van onvermogen kunnen overleggen. De minister deelt niet de opvatting, dat de Nederlandsche vertegenwoordiging in het buitenland behoort te worden versoberd.
Tenslotte deelt de minister mede, dat over het vorig jaar 21 landen hun verplichtingen ten opzichte van den Volkenbond niet hebben voldaan. Tot op 31 Augustus j.l. was 82 percent betaald van de verplichte contributie voor den Volkenbond; de laatste jaren zijn tal van bezuinigingen bij dezen bond doorgevoerd.

(Vor. ber. blz. 1039 G.; Begrooting 1934 976 C.)

12 NOVEMBER 1933

B. DUITSCHLAND. — Rijksdagverkiezing en Referendum. — De eind-uitslagen van de op 12 November 1933 in Duitschland gehouden stemmingen zijn, volgens de telling van het Wolff-bureau:

RIJKSDAG:

Uitgebrachte stemmen: 42 975.007, waarvan
Nationaal-socialisten: 39.626.646 (92.2%);
Ongeldig: 3.348.361 (7.8%).

REFERENDUM:

Uitgebrachte stemmen: 43.439.046, waarvan
Ja: 40.588.804 (93.5%);
Neen: 2.100.181 (4.7%);
Ongeldig: 750 061 (1.8%).

Het aantal stemgerechtigden bedroeg 45.127.669.
De vraag, die bij het referendum is gesteld en welke met ja of neen beantwoord moest worden luidde:
„Keurt gij, Duitsche man, en gij, Duitsche vrouw, de politiek van uw rijksregeering goed en zijt ge bereid te verklaren, dat deze de uitdrukking van uw eigen opvatting en van uw eigen wil is en u plechtig daarvoor uit te spreken?"
Wat de Rijksdagverkiezingen betreft, is er slechts één lijst ingediend, n.l. die der Nat. Socialistische Duitsche Arbeiderspartij.

(Vor. ber. Rijksdagverkiezing 1023 D.; Hitler 1004 C.)

A. **NEDERLAND. — De militaire uitgaven.** — Minister Deckers heeft in zijn Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer de eindcijfers van onze militaire begrootingen sinds het einde van den wereld-oorlog nog eens gepubliceerd.

Aldus:

1919	*f* 249.261.349
1920	142.129.811
1921	138.626.033
1922	130.679.746
1923	111.365.549
1924	110.006.372
1925	105.440.374
1926	103.270.264
1927	99.965.536
1928	98.900.650
1929	103.608.399
1930	102.528.947
1931	102.358.907
1932	96.492.309
1933	88.720.145
1934	88.050.483

In dit eindcijfer zijn begrepen de uitgaven voor pensioenen, wachtgelden, non-activiteits-tractementen enz., die op rond 21 millioen kunnen worden gesteld. De regeering heeft nu beslist, dat er van het cijfer voor 1934 nog 12 millioen af moet. Het wordt dus 76 millioen. (De Avondpost)

(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 902 F.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Leening ten behoeve van Oostenrijk.** — De Tweede Kamer heeft op 10 Nov. 1933 het wetsontwerp tot goedkeuring van het Oostenrijksche protocol van 5 Juli 1932 (deelneming aan de leening ten behoeve van Oostenrijk), na bestrijding van Ir. Albarda, met 54 tegen 26 stemmen aangenomen. **(Vor. ber. 492 G.; Volkenbond 445 C.)**

13 NOVEMBER 1933

C. **KOOLOXYDE-VERGIFTIGING.** —

Op den tweeden voordrachtsavond in het Veiligheidsmuseum te Amsterdam, werd het belangrijke vraagstuk van de kooloxydevergiftiging, belangrijk door de vele mogelijkheden, waardoor dit gif zijn werking kan uitoefenen, hetgeen ook de vergiftigingen, welke in de laatste weken zijn voorgekomen beoogen, door dr. W. R. H. Kranenburg, medisch-adviseur bij de Arbeidsinspectie, behandeld.

Na een uiteenzetting van het wezen van de kooloxyde-vergiftiging, welke neerkomt op een binding van de kooloxyde aan de roode bloedkleurstof, waardoor de opneming van de voor het leven noodige zuurstof wordt belet en in mindere of meerdere mate een zuurstoftekort wordt veroorzaakt, werden nagegaan de verschillende omstandigheden, waarbij dit gifgas ontstaat, in het algemeen overal, waar onvolkomen verbranding voorkomt.

Bij het naderen van den winter wordt het van belang geacht te waarschuwen in de garages den motor niet te laten draaien bij gesloten deuren, daar de uitlaatgassen zeer gevaarlijk zijn door hun niet gering gehalte aan kooloxyde, zelfs tot 14 pct. Gewezen werd op het gevaar van de aanwezigheid van dit gas, niet merkbaar door reuk, smaak of kleur, iets lichter dan lucht en vermengd er mede, komend overal, waar de bewogen lucht heen gaat.

De ziekteverschijnselen na inademing van kooloxyde werden besproken, in het bijzonder de hoofdpijnen, bij een bepaalde bloedbinding optredende, welke een ernstige waarschuwing vormen wanneer de hoofdpijn bij verschillende personen tegelijk zich gaat voordoen.

Typische gevallen van acute en chronische vergiftiging werden genoemd, het niet herkennen en de moeilijkheden van het herkennen bij niet typische ziektebeelden, zich niet zelden voordoende en reden tot treurige toestanden in het huisgezin.

De behandeling van den met kooloxyde vergiftigde, den bewusteloze en schijndoode werd nagegaan; aangedrongen op het leeren van kunstmatige ademhaling, in dezen tijd noodig voor iedereen, waar gasvergiftigde, drenkeling en electrisch getroffene volle aandacht vragen, uit een oogpunt van levensredding. In het bijzonder werd de waarde bezien van de toediening van een mengsel van koolzuur en zuurstof (5 pct. koolzuur en 95 pct .zuurstof), de beteekenis voor de redding van het leven en voor den terugkeer tot een goeden gezondheidstoestand.

Tenslotte werden behandeld de verschillende vormen van bescherming van den mensch tegen de inademing van dit gas, de gasmaskers en het draagbare zuurstofreddingsapparaat.

(Het Centrum)

D. **NEDERLAND. - Vergelijking tusschen het Belgische en het Nederlandsche leger op vredes-voet.** — Het Ochtendblad van de Avondpost van 7 November meldt o.a. het volgende:

Ten einde een goede vergelijking te kunnen maken tusschen de vredes-sterkte van het Belgische leger en het Nederlandsche leger, geven wij onderstaand staatje, waarvan de gegevens betreffende het Belgische leger ontleend zijn aan de N. Rotterd. Courant en de gegevens betreffende het Nederlandsche leger door ons Departement van Defensie zijn verstrekt:

	België	Nederland
Soldaten	45.007	24.679
Generaals	63	15
Kolonels	115	27
Luit.-kolonels	141	86
Majoors	326	114
Kapiteins	1.851	475
Luitenants	1.699	733
Adj.-Onderoff.	1.883	548
Serg.-majoors	1.492	933
Fouriers	614	158
Sergeanten	4.922	2.359

Het Nederlandsche leger telt dan bovendien nog 135 muzikanten, 31 tamboers en trompetters en 69 hoefsmeden.

Bij bovenstaande cijfers moet dan, wat Nederland betreft, nog worden aangeteekend, dat de 15 generaals verdeeld kunnen worden in 4 luitenants-generaal en 11 generaal-majoors; dat de 733 luitenants bestaan uit 586 eerste- en 147 tweede-luitenants en dat bij de 24.679 soldaten zijn inbegrepen 1679 beroeps-korporaals en beroeps-soldaten.

Met dit alles rekening houdend, komt men in totaal voor het Belgische leger tot een vredes-sterkte van 58.113 en voor het Nederlandsche leger tot 30.362. Neemt men dan verder in acht, dat beide landen een ongeveer even groote bevolking hebben, dan ziet men, hoe veel verder Nederland reeds is op den weg der ontwapening. Het Belgische vredesleger is bijna dubbel zoo sterk. (De Avondpost)

(Vor. ber. Nederland Leger 1041 A.; België 1032 D.)

E. **CHINA. — Invoerstatistiek.** — De invoer in de eerste helft van 1933 is gestegen vergeleken met hetzelfde tijdvak van 1932. Dit blijkt uit het volgende overzicht:

Artikelen.	1932 1e halfjr. (in $)	1933 1e halfjr. (in $)
Gedrukte katoenen goederen	11.028.091	11.137.343
Wollen stoffen	11.845.629	12.125.866
Voertuigen en schepen	15.855.451	16.180.787
Diverse metalen, fabrikaten	27.508.760	33.023.970
Kleurstoffen, verven en vernissen	20.131.013	21.521.882
Kaarsen, zeep, oliën, vetten, gom, was, hars	76.142.666	99.745.395
Hout	14.360.484	16.018.743
Bamboe, rottan, vezels, stroo, etc.	6.361.046	6.384.623
Kool, brandstof, pek en teer	10.448.677	15.263.363

(Chinese Customs, Shanghai)

F. **PAARDENSPORT.** — Toevallig op den 46sten verjaardag van Fred Archers dood, heeft Gordon Richards het onaantastbaar geachte record van dien prins der jockeys geslagen en het meteen op 248 gewonnen rennen in één seizoen gebracht.

G. **ROEMENIE. — Aftreden van het kabinet.** — Ministerpresident Vajda heeft op 12 Nov. 1933 den Roemeenschen koning het ontslag van het kabinet aangeboden. Dit ontslag werd aanvaard. **(649 H.)**

H. **BELGIE. — De verschijningen - Uitspraak van het Episcopaat.** — Het Belgische episcopaat publiceert een verklaring inzake de bekende verschijningen van de H. Maagd, die volgens verklaringen van een aantal personen zouden hebben plaats gehad in verschillende deelen van het land, waarvan het bekendste geval van den laatsten tijd wel dat van Beauraing is. De bisschoppen wijzen er op, dat deze z.g. verschijningen nooit zijn erkend of aanbevolen. Den geestelijken

wordt aanbevolen deze plaatsen niet meer te bezoeken en geen bedevaarten er heen te organiseeren.
Den katholieken bladen wordt verboden mededeelingen over de verschijningen te doen zonder goedkeuring der kerkelijke autoriteiten, terwijl ook boeken en brochures over het onderwerp, die niet door de geestelijkheid zijn goedgekeurd, verboden worden.
(De Tijd) **(Vorig bericht blz. 892 A.)**

A. **DUITSCHLAND. — Rijksdagverkiezingen en Referendum. - Manifest van Rijkskanselier Hitler. —** De rijkskanselier heeft tot de nationaal-socialisten den volgenden oproep gericht:
Partijgenooten. Een onvergelijkelijke overwinning is behaald. Het Duitsche volk dankt haar in de eerste plaats aan uw trouw en onvermoeiden arbeid. Mannen van onze organisatie, van onze propaganda van de S.A., de S.S. en de St., gij hebt, gesteund door de activiteit van onze jeugd, van onze vrouwen, tallooze partijgenooten en onze pers, in nauwelijks vier weken buitengewoon werk geleverd. De buitengewone grootte van het succes is voor u allen de grootste erkenning, de redding van het vaderland zal echter in de eerste plaats uw dank zijn. Duitsche volksgenooten. Vijftien jaar lang heb ik, vervuld van een onverwoestbaar vertrouwen op de innerlijke waarde van het Duitsche volk, vol vertrouwen in zijn toekomst, gestreden. Heden dank ik de millioenen Duitsche landgenooten van ganscher harte voor de historische belijdenis eener waarachtige liefde voor den vrede, doch ook een belijdenis voor onze eer en voor onze eeuwige gelijke rechten. Mijn medewerkers en ik echter zullen, daardoor gesterkt, moedig en onverdroten onzen plicht vervullen. (De Standaard) **(V. b. 1040 B.)**

14 NOVEMBER 1933

B. **DUITSCHLAND. — Rijksdagverkiezing en Referendum. - Persstemmen. —**
NEDERLAND. — Het **Algemeen Handelsblad:** Het Duitsche volk heeft in overweldigende meerderheid zijn goedkeuring gehecht aan het regeeringsbeleid van Hitler. Daarmede is de macht van het triumviraat, hetwelk sinds 30 Januari over Duitschland regeert, geconsolideerd tot een onbeperkt gezag, grooter dan wellicht ooit een monarch heeft bezeten. De volkstribuun Hitler is, met zijn paladijnen Göring en Göbbels, thans volstrekt alleenheerscher over een volk van ruim 60 millioen zielen, hetwelk hij met weergaloos doorzettingsvermogen aaneensmeedt tot één homogene massa, die slechts één wil heeft, n.l. den zijne. Van oppositie of van, althans eenigszins beteekenende, verdeeldheid, welke zoo sterk in het vroegere Duitschland naar voren trad en vaak het succes van de beste bedoelingen verlamde, is weinig te bemerken — waarbij de vraag achterwege kan blijven, hoe die eenheid verkregen is. De twaalfde November heeft het feit bevestigd van de vestiging door Hitler van den eenheidsstaat Duitschland. Met dit onloochenbare resultaat van den arbeid der nationaal-socialistische partij zal de wereld rekening moeten houden bij de verdere ontwikkeling van haar betrekkingen met het Derde Rijk.
De Nieuwe Rotterdamsche Courant: De uitslag van het referendum, hetwelk op 12 Nov. in Duitschland is gehouden, stond bij voorbaat vast. Weliswaar was die vraag, waarop de kiezer met Ja of Neen moest antwoorden, niet beperkt gebleven tot de zaak die den stoot had gegeven tot de stemming, maar uitgebreid tot de algemeene (buiten- en binnenlandsche) politiek van de regeering-Hitler, doch in het volksbewustzijn gold zij toch in hoofdzaak: instemming te betuigen met het bedanken voor den Volkenbond en het verlaten van de Ontwapeningsconferentie. De grootscheepsche officieele propaganda had er bovendien voor gezorgd dat bedenkingen tegen de binnenlandsche politiek, welke vele Duitschers, die tengevolge van den nieuwen koers in het gedrang zijn geraakt, moeten koesteren, op den achtergrond waren gedrongen. Die propaganda had den kiezers ingescherpt dat het thans ging om de eer en het recht van het Duitsche volk, welke te Genève zoozeer waren miskend dat een breuk de eenige uitweg was.
De Maasbode: Uit de nuchtere cijfers der Rijksdagverkiezing en het Referendum zal Duitschland, maar evenzeer het buitenland zijn conclusies moeten trekken. En al zijn die cijfers zoo doodeenvoudig als ze wellicht nooit bij een stemming geweest zijn, het is wellicht nog nooit zoo moeilijk geweest ze te doorzien en er gevolgtrekkingen uit op te diepen.
Natuurlijk zijn er heel velen, die aan dezen uitslag elke innerlijke beteekenis loochenen; anderen daarentegen zullen zich op de millioenen-tallen doodstaren. De gelijkgeschakelde Duitsche pers zal er een lyrische hymne over aanheffen en een eenstemmig commentaar leveren, dat elken twijfel aan de volkomen innerlijke aaneengeslotenheid van het Duitsche volk buitensluit. Het buitenland zal herinneren aan de terreur, welke door het nationaal-socialisme wordt uitgeoefend — elke neen- of ongeldigstemmer werd bij voorbaat als een landverrader uitgekreten —, en aan de angst, welke zich van de bevolking heeft meester gemaakt en daarmede elke diepere waarde aan het Duitsche gebeuren op 12 Nov. ontkennen. Beide opvattingen zullen, vooral om propagandistische redenen, met het uiterste extremisme verdedigd worden; en gelijk het in dergelijke gevallen steeds gaat, leidt elk extremisme tot een onjuiste beoordeeling der werkelijke situatie.
De Telegraaf: Het resultaat van de volksstemming en van de Rijksdagverkiezing is geen groote sensatie geworden. Van te voren stond het vast, dat een noemenswaardige oppositie niet aan den dag zou treden. Dat er in het geheel geen oppositie in Duitschland meer bestaat, zullen zelfs de nationaal-socialisten niet gelooven, maar de tegenstanders van het Derde Rijk durven zich niet meer openlijk te vertoonen, zij wagen zelfs niet in het verborgene van het stemhokje een geschreven stem tegen het heerschende systeem uit te brengen.
Het geweldig hooge percentage der uitgebrachte stemmen hangt voor een deel samen met deze algemeene angst-stemming, maar ook het feit, dat van deze uitgebrachte stemmen slechts enkele van ontevredenheid en tegenstand getuigen, is deels het gevolg van vrees voor onaangename gevolgen. Of deze vrees gerechtvaardigd is, moge een vraag zijn, waarop men kan antwoorden, naar gelang van zijn opvatting over de methoden van het nat.-socialisme, maar dat deze vrees bestond, is een onloochenbaar feit en dat zij op de verkiezingscijfers invloed heeft uitgeoefend, is eveneens niet te ontkennen. Niettemin beteekent de 12de November voor Hitler en de zijnen een overwinning en het ware voor de tegenstanders der nationaal-socialisten, zoowel in Duitschland als daarbuiten struisvogelpolitiek, indien zij dat niet wilden erkennen.
ENGELAND. — De **News Chronicle** schrijft, dat de uitslag van de verkiezingen Hitler voor langen tijd den onaangevochten heerscher van Duitschland maakt. Het referendum geeft zonder twijfel de weloverwogen overtuiging van het Duitsche volk weer.
De **Daily Herald** schrijft, dat Hitler den buitenlandsch-politieken toestand heeft gebruikt voor binnenlandsche propaganda.
De **Times** meldt, dat Hitler en zijn onder-aanvoerders thans de onbestreden heerschers van Duitschland zijn. De andere landen zullen thans met een nationaal-socialistisch Duitschland te maken hebben en het is nu zaak, te trachten inzicht te krijgen in wat de nationaal-socialisten willen.
BELGIE. — De **Nation Belge** betoogt, dat men, gezien de omstandigheden waaronder de verkiezing plaats had, een groote meerderheid voor Hitler kon verwachten, maar dat de uitkomst de ergste verwachtingen nog heeft overtroffen.
Le Peuple noemt de heele verkiezing een farce en betoogt dat de kiezers uit angst voor de wraakoefeningen der S.A. niet anders dan met „Ja" hebben durven stemmen.
FRANKRIJK. — Het **Journal** acht het prachtig, dat ongeveer 2 millioen menschen hun leven en positie op het spel hebben durven zetten, om volgens hun vrije meeningsuiting tegen de regeering te stemmen.
De **Petit Parisien** schrijft daarentegen, dat het geheele Duitsche volk zich met den leider solidair heeft verklaard.
De **Echo de Paris** schrijft, dat het verdrag van Versailles thans de laatste beschermende muur is voor de instellingen en de overleveringen van Europa en men moet zich afvragen of MacDonald thans nog evenals vroeger bereid is te verklaren, dat Engeland nooit oorlog zal voeren om tot naleving van het verdrag te dwingen.
De radicaal socialistische **République** schrijft o.a., dat men tegenover de verkiezingsoverwinning van Hitler niet het gesloten en vereenigd front der mogendheden die den vrede wenschen en die toenadering tusschen de volken verwachten, als oppositie mag stellen.
De socialistische **Populaire** wijdt een uitvoerige beschouwing aan de 2 millioen kiezers, die den moed hadden „neen" te stemmen.
OOSTENRIJK. — Verschillende Weensche ochtendbladen schrijven naar aanleiding van den Duitschen verkiezingsuitslag, dat het volgens particuliere inlichtingen uit Duitschland vaststaat, dat in geval van werkelijk vrij en geheime verkiezingen de lijst van Hitler nog niet de helft van het totaal aantal uitgebrachte stemmen op zich vereenigd zou hebben.
Het Christelijk-sociale **Wiener Montagsblatt** schrijft, dat Duitschland niet langer als een staat met minder rechten mag worden beschouwd en behandeld. Het resultaat en de uitwerking van de verkiezingen op de interne verhoudingen in Duitschland zal voornamelijk worden bepaald door de vraag, of Hitler thans zijn vroegeren tegenstanders de hand wil reiken.
POLEN. — De **Kurjer Warszawski** schrijft o.a., dat de verkiezingsuitslag bewijst, dat Hitler's buitenlandsche politiek, niet slechts ten aanzien van het verkrijgen van gelijkgerechtigdheid op het gebied der bewapening, dus ter bewapening van Duitschland, doch dat ook zijn binnenlandsche politiek een overwinning heeft behaald. De mate van deze overwinning heeft alle verwachtingen overtroffen.
De Nationaal-democratische **Gazeta Warszawska** noemt Hitler's overwinning imponeerend en concludeert dat het heele Duitsche volk voor Hitler is.
DUITSCHLAND. — De **Deutsche Allgemeine Zeitung** schrijft: „Deze eenstemmige wil van een natie is in het spel der buitenlandsche politiek een machtsfactor van groote beteekenis. Duitschland heeft thans zijn vredeswil gedemonstreerd op een wijze, als nog nooit een andere natie voor dit of voor een ander doel heeft kunnen doen. Het fantastische succes der Nationaal-socialistische beweging is niet meer het succes van een partij, doch het succes der natie. Duitschland heeft zich uitgesproken voor het één-partij-systeem. Duitschland is Nationaal-socialistisch. Dat is op het gebied der binnenlandsche politiek het verrassende feit. Als Hitler zich heeft voorgenomen vooral de Duitsche arbeiders weer naar de natie terug te leiden, dan is dit historische feit, dat een onmogelijkheid en een utopie scheen, thans werkelijkheid geworden."
De Duitsche bladen „Völkischer Beobachter", „Der Angriff", „Der Montag" e.a. geven een eensluidend commentaar.
(Vor. ber. Hitler's manifest 1042 A; Rijksdagverkiezingen en Referendum 1040 B.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — De muiterij op de Zeven Provinciën. - Uitspraak van den Zeekrijgsraad te Soerabaja.** — De Zeekrijgsraad te Soerabaja heeft op 14 November 1933 de eerste groep van 19 Inlandsche beklaagden inzake de muiterij op de Zeven Provinciën gevangenisstraffen van 6 tot 18 jaar opgelegd. De beide hoofdmuiters zijn tot 18 en 10 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Alle beklaagden hebben hooger beroep aangeteekend.
De overwegingen van de vonnissen bevatten dat beklaagden de aan boord zijnde officieren en onderofficieren beroofd hebben van hun vrijheid tot handelen, hen opzettelijk hebben verhinderd om hun dienst te verrichten en gedwongen zich uitsluitend op te houden op het achterschip, welke toestand geschapen werd door twee door de opstandige schepelingen gelijktijdig verrichte complexen van handelingen, namelijk ten eerste het onder stoom gaan met het schip, benevens ten tweede het vermeesteren van wapens en munitie.
Alle beklaagden — aldus zegt het vonnis — hebben handelingen verricht, welke moeten worden beschouwd als rechtstreeksche medewerking.
Het verweer van de raadslieden tegen verzwarende omstandigheden betreffende onmiddellijke hulp (de ten laste legging stelde dat ter plaatse geen onmiddellijke hulp te verkrijgen was) heeft de Zeekrijgsraad niet tot een andere zienswijze gebracht.
Overwegende omtrent de soort en de maat van de straf dat de ernst van het misdrijf en de omstandigheden onder welke het werd gepleegd in aanmerking genomen de ernstigste bestraffing vordert, kan evenwel worden volstaan met de oplegging van een vrijheidsstraf als hoofdstraf. (Aneta) **(Vor. ber. 887 F.)**

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Mgr. H. Leven tot bisschop gewijd.** — Op 12 Nov. 1933 werd Mgr. Henricus Leven in de parochiale koepelkerk te Uden tot Apostolisch Vicaris van de kleine Soenda-eilanden gewijd. In een plechtige processie, waaraan o.a. deelnamen de bisschoppen van 's-Hertogenbosch, Breda en Roermond, werd de wijdeling naar de Sint Petrus kerk geleid. Bij het binnentreden van de kerk hief een zesstemmig koor het „Ecce Sacerdos" van Perosi aan. Als consecrator fungeerde Mgr. A. F. Diepen, bisschop van 's-Hertogenbosch, als assistent consecratoren mgr. Hopmans, bisschop van Breda en mgr. Lemmens, bisschop van Roermond. (De Maasbode)

C. **VLEKTYPHUSVACCIN.** — Blanc, Nourry, Baltazard en Barnéoud hebben in de Académie de Médecine mededeelingen gedaan van de gunstige uitkomsten van hun proeven op het gebied van de bereiding van een nieuw levend vlektyphusvaccin, dat de nadeelen van het bekende vaccin van Nicolle zou missen. Zij gaan uit van een constant goedaardig muizenvirus, afkomstig van ratten uit Casablanca dat bij inspuiting bij den mensch slechts lichte ziekteverschijnselen veroorzaakt en na verzwakking in het geheel geen reactie, terwijl toch een uitgesproken onvatbaarheid voor de ziekte zelf zou worden verkregen, zonder dat er kans bestaat, dat de geënten virusdragers worden.
(Mededeeling in de Académie de Médecine, Paris)
(Vorig bericht Typhus 193 H.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Financiën.** — Voor het dienstjaar 1933 wordt voorloopig een tekort op den gewonen dienst verwacht van ruim *f* 153.000.000 op basis van een totaal aan Landsuitgaven van *f* 396.000.000.
De buitengewone dienst vertoont een groot voordeelig saldo, hetgeen wordt veroorzaakt door terugvloeiing van *f* 26.000.000 van bij den Pandhuisdienst uitstaande leensommen. (Aneta) **(Vor. ber. 921 K.)**

E. **NEDERLAND. — Inaugureele rede van Prof. Dr. H. N. ter Veen - De industrialiseering van Japan.** — Prof. dr. H. N. ter Veen heeft op 13 Nov. '33 zijn ambt van gewoon hoogleeraar in de sociale aardrijkskunde en de vergelijkende volkenkunde aan de universiteit van Amsterdam aanvaard met het uitspreken van een inaugureele rede over: De maatschappelijke beteekenis der industrialiseering van Japan. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
De Japansche fabriekindustrie, aldus spreker, is niet de natuurlijke vrucht van een langzame technische en economische ontwikkeling, maar door de Japansche politici in het leven geroepen, teneinde binnen de landsgrenzen over de hulpmiddelen te kunnen beschikken, noodig voor de verdediging van het land en voorts om het land economisch te ontwikkelen. Het autarkisch ideaal wordt dus bij de opensluiting van het land in het midden der 19e eeuw niet opgegeven. Kenmerkend voor de industrieele ontwikkeling daar te lande is — het hangt samen met den oorsprong der industrie — de nauwe samenhang tusschen den Staat en het nieuwe bestaansmiddel. Industrialiseering is een staatsbelang.
De maatschappelijke waarde der fabrieksnijverheid is in den loop der jaren nog toegenomen. Sedert de Restauratie n.l. is de bevolkingsgroei zóó snel, dat het niet mogelijk is, allen bij den landbouw betrokkenen, tot nu toe het belangrijkste bestaansmiddel in Japan, een bestaan te verzekeren. De bergachtige natuur van het land belemmert uitbreiding van het bouwlandoppervlak; de landbouw zelf wordt zóó intensief uitgeoefend, dat ook de intensificatie daarvan nauwelijks plaats voor meer zou bieden.
Twee wegen staan open om de overbevolking te plaatsen: emigratie en industrialisatie. Slechts weinig Japanners emigreeren: politieke, maatschappelijke en economische oorzaken houden de emigratiebeweging tegen. In het nabije Oosten ondervinden ze concurrentie van den nóg slechter betaalden Chinees of Koreaanschen koelie; in het verre Oosten en Zuiden houdt men de poorten gesloten voor de Japanners. Industrialiseering biedt daardoor de beste mogelijkheid den bevolkingsdruk te verlichten.
Spreker ging nu na in hoeverre de Japansche industrie aan de maatschappelijk verwachtingen heeft voldaan.
Ongetwijfeld heeft ze den bevolkingsdruk verlicht, getuige het toenemend aantal arbeiders en de groei der steden. Maar toch is de groei der industrie niet zoo sterk als verwacht werd. Toegeschreven moet dat o.m. worden aan het gebrek aan grondstoffen en de eenzijdigheid van den afzet, die vooral steunt op den verkoop van gesponnen zijde en katoenen stoffen op slechts weinige markten: de Vereenigde Staten, China en tot voor kort Britsch-Indië. In dit opzicht heeft de Japansche industrie dus geen onafhankelijkheid gebracht, maar de welvaart van het volk juist veel meer verbonden met de verhoudingen buiten het rijk. Japan moge in militair opzicht inderdaad onafhankelijk zijn, mede dank zij zijn industrie, in economisch opzicht is het meer dan vroeger gebonden. Deze economische afhankelijkheid is voor dit steeds naar autarkie strevende volk moeilijk te aanvaarden. Het tracht nu door uitbreiding van zijn Staatsmacht over die gebieden, welke als grondstoffenleverancier of als markt in aanmerking komen, zijn autarkisch ideaal te bereiken. De kapitalistische aard van het economisch leven, het Japansche volkskarakter, traditie en nationale solidariteit vergemakkelijken het betreden van dezen imperialistischen weg.
Toch zijn er teekenen, dat de nationale eenheid van het Japansche volk verzwakt, doordat, vooral onder den invloed der industrie, zich nieuwe maatschappelijke klassen gevormd hebben, wier tegenstrijdige belangen sociale conflicten oproepen, vroeger onbekend. (Persbur. V. D.)
(Vorig bericht Onderwijs 1021 A.)

F. **AMSTERDAM. — Aantal vreemdelingen.** — Te Amsterdam zijn thans meer dan 30 000 vreemdelingen gevestigd, waarvan ruim 19.000 Duitschers, te weten 14.000 vrouwen, meest dienstboden, en 5350 mannen, meest met hun gezinnen.
Van de overige vreemdelingen zijn o.m.: 1000 Belgen, 1700 Oostenrijkers, 600 Engelschen, 500 Hongaren, 450 Tsjechen.
In verband hiermede is de quaestie van de huisvesting en van de woningmarkt in het algemeen acuut geworden. (Algemeen Handelsblad)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Alcohol-invoer. - Maandelijks 1.125.000 Liter.** — Naar het „Journal of Commerce" meldt wordt in Witte Huiskringen bevestigd, dat het contingent van alcoholische dranken, welke door het buitenland mag worden ingevoerd op 1.125.000 liter per maand zal worden bepaald.
(Journal of Commerce) **(Vor. ber. blz. 1036 E.)**

H. **FRANKRIJK. — Versche groenten uit Nederland gecontingenteerd.** — Het „Journal Officiel" van 9 Nov. bevat een regeeringsdecreet, waarbij voor den invoer van versche groenten uit Nederland naar Frankrijk tot en met 31 Dec. '33 contingenten worden vastgesteld. (Journal Officiel) **(Vor. ber. blz. 641 A.)**

I. **ITALIE. — Tariefbestand opgezegd.** — Italië heeft thans ook het douanebestand opgezegd.
(Corriere della Sera) **(Vorig bericht blz. 873 F.)**

A. **KOELTECHNIEK. — Het grootste koelhuis van Europa in Italië.** — Het grootste koelhuis van Europa is een bewonderenswaardig werk van Italiaansch fascisme; dit koelhuis staat in Verona en werd in verbazingwekkend korten tijd gebouwd. De in de vrieskamers opgestelde machines zijn voor een capaciteit van 1,600,000 vriesuren berekend. Het koelhuis dient om vruchten, groenten en andere levensmiddelen zeer lang te kunnen bewaren. Dit van groote beteekenis voor de export van Italiaansche producten.
De afmeting van dit koelhuis is zoo geweldig, dat geheele oogsten daarin opgeborgen kunnen worden, zoodat de Italiaansche vruchten en groenten steeds in verschen toestand gedurende het geheele jaar naar alle oorden van Europa kunnen worden uitgevoerd.
Onderstaande cijfers illustreeren duidelijk de enorme beteekenis van dit koelhuis voor het land Italië.
Goederenopslag in tons:

1928	1929	1930	1931	1932
13800	26000	32700	64100	94300

Aantal waggonladingen vruchten:

1928	1929	1930	1931	1932
122	622	1368	2549	3012

(Die Landware, Fach-Organ des Deutschen Landhandelsbundes.)

B. **NEDERLAND. — Vakbeweging - Omvang op 1 Januari 1933.** — Aan het door het Centraal Bureau voor de Statistiek samengestelde Overzicht van den omvang der Vakbeweging in Nederland, op 1 Januari 1933, ontleenen wij, dat het totaal aantal georganiseerden in 1932 met 49.300 is gestegen, d.i. met 6%, tegen 15½% in 1931, 8% in 1930 en 13% in 1929.
De drie grootste vakcentrales, het N.V.V., het R.-K. Werklieden Verbond en het Chr. Nat. Vakverbond, gingen in 1932 resp. met 21.100 (6½%), 16.000 (9½%) en 13.550 (13%) vooruit.
Het aantal georganiseerden op 1 Juli 1933 bedroeg voor het N. A. S. 22.000, N. V. V. 337.550, C. N. V. 118.500 en R.K.W. 198 300.
Het percentage aangeslotenen bij vakcentrales steeg in 1932 van 84.88 tot 86.66.
Niet onbelangrijk is ook het aantal bezoldigde bestuurders en propagandisten, die in dit jaar bij de verschillende vakbonden werkzaam waren. Dit bedroeg bij het N. A. S. 24, bij het N. V. V. 248, bij het Chr. Nat. Vakverbond 100, bij het R. K. W. 164 en bij de Ned. Vakcentrale 16.
(Centr. Bur. voor de Statistiek) **(Vor. ber. 1022 D.)**

15 NOVEMBER 1933

C. **ROEMENIE. — Kabinet-Duca gevormd.** — De nieuwe regeering is op 14 Nov. 1933 gevormd en als volgt samengesteld:
Duca, minister-president; Titulescu, Buitenl. Zaken; Gen. Uica, Oorlog; Incule, Binnenl. Zaken; Dinu Bratianu, Financiën; Antonescu, Justitie; Ciopoianu, Landbouw; Franasovici, Verkeer; Dimitriu, Arbeid; Tatarescu, Handel; Dr. Angelescu, Onderwijs; Gen. Angelescu, Militaire uitrusting.
Het parlement, dat oorspronkelijk op 14 Nov. '33 zou bijeenkomen, wordt ontbonden en er worden nieuwe verkiezingen uitgeschreven (V. D.) **(Vor. ber. 1041 G.)**

D. **FRANKRIJK. — Buitenlandsche politiek - Rede van Paul-Boncour.** — Het groote debat over de buitenlandsche politiek van Frankrijk is op 15 Nov. '33 geëindigd. De minister van Buitenlandsche Zaken, Paul-Boncour, verklaarde o.a. het volgende: Het gebeurde op 12 Nov. (de Duitsche stemmingsdag) verraste ons niet, maar is niet geschikt om het standpunt van Frankrijk te wijzigen.
Indien Duitschland herbewapent, dan zal Frankrijk zich nog sterker wapenen, hetgeen er toe leidt, dat wij allen in den afgrond storten.
De Fransche regeering is van oordeel, dat de eenige waarborg tegen bewapening van Duitschland is het sluiten van een algemeene ontwapeningsovereenkomst. Frankrijk heeft de keus tusschen machtspolitiek en een politiek van internationale samenwerking. Frankrijk heeft dezen tweeden weg gekozen. De Fransche regeering twijfelt er niet aan, dat Duitschland voorbereidingen treft tot wapening. Zij is bereid met de Duitsche regeering direct te onderhandelen, doch onder het belangrijke voorbehoud, dat zij niets zal doen buiten de Engelsche en Italiaansche regeeringen en den Volkenbond.
Frankrijk is het volkomen eens met Italië en Tsjecho-Slowakije wat betreft de onafhankelijkheid van Oostenrijk als wezenlijk bestanddeel voor den Europeeschen vrede. Dit geldt eveneens voor de Kleine Entente.
Wat het Saargebied betreft is Frankrijk niet tegen directe onderhandelingen met Duitschland. Frankrijk heeft een gezant in Berlijn, Duitschland heeft er een te Parijs. Ieder voorstel zal worden onderzocht in denzelfden geest, die Frankrijk steeds heeft bezield voor den vrede. Ieder accoord tusschen Frankrijk en Duitschland moet uitloopen in den Volkenbond.
Hitler heeft gezegd, dat niets ons scheidt, behalve het Saargebied. Boncour wenschte nog verder te gaan en zei: zelfs het Saargebied scheidt ons niet. Het Saargebied heeft zelfbeschikkingsrecht, doch thans is het nog een internationaal gebied onder contrôle van den Volkenbond.
De Kamer heeft de motie van vertrouwen in de regeering goedgekeurd met 395 tegen 194 stemmen.
(Havas) **(V. b. Sarraut's Buitenl. politiek 1039 C.)**

E. **FRANKRIJK. — Verdediging der N.-O.-Grens.** — De „Intransigeant" begint een reeks artikelen over de Fransche vestingwerken aan de N.O.-grens, die volgens de meening van den correspondent alles in de schaduw stellen, wat tot dusverre in deze richting is gepresteerd. Deze werken, die deels rond, deels vierkant zijn of in trapeziumvorm zijn gebouwd en welker muren door pantserplaten tegen de zwaarste artillerie zijn beschermd, duiken op de meest onverwachte plaatsen op. De geschutbatterijen zijn zoo ingericht, dat het vuur van twee vestingen kruist, zoodat de grootst mogelijke ruimte wordt bestreken. Iedere afzonderlijke vesting wordt bovendien beschermd door prikkeldraadversperringen, die electrisch geladen zijn. Het onzichtbaarmaken, dat reeds bij den aanleg zoo veel mogelijk is nagestreefd, zal thans door den aanplant van boomen en dergelijke nog worden vervolmaakt. De vestingwerken zijn omgeven door een breede en diepe gracht waarvan de toegang bewaakt wordt door gepantserde en onder krachtigen stroom staande blokhuizen.
Onder den grond loopt een groot net van gangen, die voor een deel ruim 100 M. diep liggen. Teneinde een zoo snel mogelijk transport der troepen van het eene fort naar het andere te kunnen tot stand brengen is een electrische ondergrondsche tram aangelegd.
Voor het onderbrengen der troepen is in alle opzichten gezorgd door geventileerde kasematten. Een heel systeem van luchtfilters ververscht voortdurend de lucht, terwijl een bijzondere installatie door het instellen van een hoogeren druk in de kasematten het binnendringen van gifgassen moet verhinderen. De munitietoevoer geschiedt langs onderaardschen weg uit groote munitiedepôts. Andere ondergrondsche gangen leiden van de vestingwerken uit vaak kilometers ver naar het Westen. Deze zijn bestemd voor het transport van gewonden, voor zoover een operatie in de daartoe aanwezige operatiezalen niet uitgevoerd kan worden. Door artesische putten is voor watertoevoer gezorgd.
Over het algemeen moet vastgesteld worden, dat in vier jaar werken aan de Fransche Oostgrenzen een verdedigingsstelsel geschapen is, dat Frankrijk in staat stelt den vrede van Europa tegen Duitschland te beveiligen. Deze verdedigingswerken, die zich op ongeveer 30 K.M. van Metz bevinden, vormen slechts een schakel in den keten, die Frankrijk moet beschermen tegen alle aanvallen. (Intransigeant)
(Vor. ber. Leger enz. 1003 A.)

A. **FRANKRIJK. — Albert Sarraut's verklaring inzake de houding jegens Duitschland.** — In den loop van de nachtzitting van de Kamer hield de premier Albert Sarraut een belangrijke rede, waarin hij zich rechtstreeks tot de Duitsche regeering wendde. Sarraut heeft in deze rede twee gewichtige punten aangeroerd:
1e. deelneming van Duitschland aan de exploitatie van de Fransche koloniën in Afrika;
2e. afwijzing van rechtsgelijkheid, wanneer die niet gepaard gaat met veiligheid voor alle naties, blijkende uit het aanvaarden van een ontwapeningsconventie. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Buitenl. politiek 1044 D.; Sarraut 1039 C.)

B. **LENINISME EN KEMALISME.** — Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Turksche republiek werd in het Turksche blad Hakymiyeti Milliye dat te Ankara verschijnt, den Russischen gedelegeerden op de volgende wijze welkom geheeten:
Wij begroeten de helden der revolutie, die heden de stad van Moestafa Kemal betreden hebben. Ismet Pacha, de medewerker van Moestafa Pacha heeft kortgeleden bij zijn bezoek aan Moskou kunnen constateeren, dat de vriendschap die voor Turkije bestaat, een traditie van het Leninisme is. De gedelegeerden van den grooten revolutionairen leider Stalin zullen alras tot de overtuiging komen, dat de Turksche vriendschap voor de Russische Sovjet-republiek in het Kemalisme ligt. Deze vriendschap is door Lenin en Moestafa Kemal begonnen en nu bevestigd.
(Hakymiyeti Milliye, Ankara) **(Vor. ber. 1028 B.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Aanklacht tegen Albert Wiggin en 135 bank-directeuren.** — Tegen Albert H. Wiggin, den voormaligen president van de Chase National Bank en 135 directeuren van de bank, is bij het Hooggerechtshof van den staat New York door een aantal aandeelhouders een eisch tot schadeloosstelling ingediend ten beloope van 100 millioen dollar. Wiggin en de andere directeuren worden beschuldigd van individueele en collectieve nalatigheid, wanbeheer en verspilling van fondsen der bank. Volgens de New Yorksche advocaten, die voor de eischers optreden, moeten leidende beambten der bank een aantal handelingen hebben verricht in hun persoonlijk voordeel, welke tot gevolg hebben gehad, dat zeer groote verliezen voor de aandeelhouders zijn ontstaan.
(Daily Telegraph)

D. **JAPAN. — Geboorten - Sterften - Huwelijken - Echtscheidingen.** — Volgens de officieele statistieken over 1932 neemt de bevolking in Japan nog steeds sterk toe, ofschoon sedert 1920 een langzame doch gestadige daling van het geboorte-overschot valt te constateeren.
In 1932 bedroeg het totale aantal geboorten 2.182.742 of 5980 per dag of 32.92 per 1000 inwoners. In 1920 bereikte het geboortecijfer met 36.19 het hoogtepunt. Ondanks de intusschen ingetreden daling is het na het Britsch-Indische nog altijd het hoogste ter wereld. Het totale aantal sterfgevallen bedroeg in 1932 in Japan 1.175.344 of 3215 per dag of 17.75 per 1000 inwoners.
In 1932 werden in Japan 515.270 huwelijken gesloten, d.w.z. 7.77 per 1000 inwoners, een percentage, dat niet slechts door dat van 1920 (9.76 per 1000), maar ook door het huidige huwelijkscijfer in enkele Europeesche landen (België, Denemarken, Duitschland en Zwitserland) wordt overtroffen. Hiertegenover staat een voor een land als Japan met zijn sterkontwikkelden familiezin verbazingwekkend hoog aantal echtscheidingen: niet minder dan 51.437 huwelijken werden in 1932 ontbonden. Dit echtscheidingspercentage van bijna 10% van het aantal gesloten huwelijken wordt in de geheele wereld nog slechts door Australië overtroffen.
Bovengenoemde cijfers hebben op het eigenlijke Japan betrekking. Rekent men de tot het Japansche keizerrijk behoorende andere gebieden, Korea, Formosa, het pachtgebied van Kwantoeng, de zich in Japansch bezit bevindende of onder Japansch mandaatsbestuur staande Zuidzee-eilanden, er bij, dan komt men tot de volgende totalen: geboorten 2.932.590, sterfgevallen 1.200.635, huwelijken 521.067 en echtscheidingen 51.968. (United Press)

E. **DUITSCHLAND. — Bedrijfsleven.** —
Wij ontleenen aan „Het Vaderland" het volgende:
Als men samenvat in welke opzichten de Duitsche ondernemer niet meer vrij is naar eigen inzicht zijn bedrijf te leiden, dan krijgt men deze lijst:
1. Hij kan zijn waren niet meer verkoopen naar eigen inzicht. De prijzen en verkoopsvoorwaarden worden meestal door kartels voorgeschreven. De prijzen staan onder staatscontrôle.
2. Hij kan niet meer produceeren wat hij wil. De kartels stellen normen vast.
3. Hij kan niet meer de hoeveelheid produceeren, die hij wil. De kartels stellen de hoeveelheden vast.
4. Hij kan niet de grondstoffen gebruiken die hij wil. De Staat schrijft hem door middel der kartels voor aan bepaalde producenten van grondstoffen de voorkeur te geven.
5. Hij kan niet vrij de productievoorwaarden bepalen. De duur van den arbeidsdag, de ploegenwisseling en het gebruik van machines zijn aan regels gebonden, welke de kartels of de Staat stellen.
6. Hij kan den omvang van het bedrijf niet vrij bepalen. De Staat verplicht tot bepaalde beleggingen en uitbreiding van bedrijf.
7. Hij is niet vrij bij het kiezen van zijn personeel. Bij de Gleichschaltung heeft hij heel wat „onbetrouwbare" arbeiders en beambten moeten ontslaan en vervangen door bruinhemden.
8. Hij kan niet zelf de loonen bepalen. De Staat stelt bepaalde normen.

De handel is nog meer in zijn vrijheid beperkt dan de industrie. Voor deze komen bij de 8 genoemde punten nog:
9. De handelsomvang wordt voor de meeste waren door de kartels vastgesteld.
10. De wijze van reclamemaken is aan voorwaarden onderworpen. Het cadeaustelsel is verboden. Men mag niet permanent „uitverkoop" houden „opruimen" mag men alleen gedurende korten tijd en na verkregen toestemming. De wijze van adverteeren is aan regels gebonden.
11. Men is niet vrij bij het inkoopen van waren. De Saksische hoedenwinkels zijn b.v. verplicht bij elke bestelling minstens 10 procent „Markenhüte" te koopen.
12. Men is niet vrij in het openen van zaken. Er mogen geen nieuwe winkels met „eenheidsprijzen" geopend worden. Gedurende twee jaar mogen geen nieuwe winkels geopend worden. In warenhuizen mogen geen eetgelegenheden meer zijn, enz.
(Het Vaderland)
(Vorig bericht blz. 832 H.)

F. **NEDERLAND. — Contingenteering. - Omzetbelasting en invoer.** —
De Staatscourant van 13 Nov. '33 bevat een Kon. Besl., waarbij de invoer van de volgende artikelen tot de daarbij genoemde percentages wordt gecontingenteerd voor den tijd van 1 November 1933 tot 1 Januari 1934.
I. a. phonografen, gramofonen en hiermede gelijk te stellen toestellen, alsmede hun toebehooren, zooals muziekrollen en bladen; b. radioversterkers en gelijkrichtlampen, al dan niet in radiotoestellen of in andere voorwerpen gemonteerd; c. luidsprekers en hoofddeelen daarvan; d. alle linoleums; e. parapluies, parasols, wandelstokken; f. haarden met uitzondering van vulhaarden en gashaarden; g. voor installaties van centrale verwarming benoodigde onderdeelen, t.w. ketels, reservoirs, branders en radiatoren; h. electrische kookapparaten en broodroosters. De contingenteering betreft den invoer, voor zooveel deze meer bedraagt dan 90 ten 100 van hetgeen gemiddeld van elk dier artikelen in de maanden November en December van de jaren 1931 en 1932 is ingevoerd, naar de waarde berekend.
II. a. radiotoestellen met in- of aangebouwde gramofonen of luidsprekers en kasten hiervoor; b. vleugelpiano's, pianola's, phonola's en andere mechanische piano's, voor zoover de invoer meer bedraagt dan 100 ten 100 van het aantal stuks van die artikelen, die gemiddeld in de maanden November en December van de jaren 1931 en 1932 zijn ingevoerd.
III. brandkasten, kluisdeuren en safeloketten, voor zoover de invoer meer bedraagt dan 100 ten 100 van het gewicht, dat gemiddeld in de maanden November en December van de jaren 1931 en 1932 aan die goederen is ingevoerd.
De maatregel dient slechts om te voorkomen, dat de invoer der genoemde artikelen, welke alle genoemd worden op de bij de eerlang in werking te stellen wet op de Omzetbelasting gevoegde tabel A, in overmatige hoeveelheden zou plaats vinden voor het inwerkingtreden der Omzetbelasting, tot groot nadeel der betrokken Nederlandsche bedrijven.
De contingenteering zal dan ook slechts gelden tot 1 Januari a.s. of zooveel eerder of later als de wet op de Omzetbelasting in werking zal zijn getreden en na dien niet worden verlengd.
De uitvoering dezer contingenteering zal op de gebruikelijke wijze plaats vinden, zoodat ook hier belanghebbenden, ter verkrijging der noodige formulieren en inlichtingen, zich kunnen wenden tot de Kamers van Koophandel en Fabrieken.
Voor de onder één genoemde artikelen zijn de kosten, verbonden aan de afgifte van een invoervergunning, vastgesteld op ½% van het bedrag der uit te reiken vergunningen, met een minimum van 25 ct.; voor radiotoestellen enz. is dit bedrag bepaald op 25 ct. per stuk en voor vleugelpiano's op *f* 2.50 per

stuk; voor brandkasten, kluisdeuren en safe-loketten is verschuldigd 10 ct. per 100 K.G. met een minimum van 10 ct. Bedoelde vergunningen worden afgegeven door het Crisis Inen Uitvoerbureau. (De Staatscourant)

(Vor. ber. Omzetbelasting 1022 B. en rubriek: Contingenteering)

A. **ENGELAND. — Vloot wordt uitgebreid.** — Na bestudeering van de programma's der andere naties in zake den bouw van kruisers, aldus verklaarde de minister, en ingevolge de ongerustheid, welke er bestaat, is de Britsche admiraliteit, zeer tot haar leedwezen, van plan het vlootprogram van 1933 te herzien en nog twee kruisers van het nieuwe type, van ca. 9000 ton en met grootere bewapening, alsmede een kruiser van 5200 ton te laten bouwen.
De Engelsche regeering zal er naar streven door middel van overeenkomsten het aantal schepen van grootere tonnage zooveel mogelijk te beperken en ook de maximumtonnage van de te bouwen kruisers te verlagen. (Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1036 B.)**

B. **DIASTASE. — Herdenking van de Ontdekking in 1833.** — Van 8 tot 10 November heeft in het Institut Pasteur te Parijs het 4e Congrès de Chimie biologique plaats gehad, ter herdenking van de ontdekking der diastase door Payen en Persoz, thans 100 jaar geleden. Diastase of Amylase is het enzym, dat in kiemende gerstkorrels de omzetting van zetmeel in maltose teweegbrengt. Men spreekt verder van diastase in alle gevallen, dat zetmeel in suiker wordt veranderd.
Op het congres zijn algemeene voordrachten gehouden door prof. P. Fleury: „De la „diastase" de Payen aux diastases actuelles"; prof. J. Duclaux: „Quelques aspects physicochimiques du problème des diastases" en dr. H. Pénau: „Utilisation des diastases dans l'industrie".
Voorts werden nog ongeveer vijftien persoonlijke mededeelingen gedaan, alle op hetzelfde onderwerp betrekking hebbende en een tweetal fabrieken bezocht. De handelingen van dit congres zullen later verschijnen. Eenige honderden biochemici uit veertien landen namen aan de bijeenkomsten deel. Uit ons land was ir. dr. E. Elion uit Den Haag tegenwoordig; hij werd uitgenoodigd in het congresbureau zitting te nemen. (Algemeen Handelsblad)

C. **ITALIE. — Kamer wordt ontbonden.** — Op 14 November heeft Mussolini in den Nationalen Raad der Corporaties zijn aangekondigde rede gehouden. De Duce deelde mede, dat de Kamer de in behandeling zijnde wetsontwerpen zal afdoen en daarna zal worden ontbonden. De Raad voor de Corporaties komt er voor in de plaats.
Mussolini herinnerde er aan, dat hij verleden jaar October zich vaak heeft afgevraagd of de economische crisis periodiek, d.w.z. normaal is, dan wel een crisis van het systeem. Thans kan hij antwoorden, dat de crisis zoo diep in het systeem is binnengedrongen, dat zij een crisis van het systeem is geworden. Het gaat hier niet meer om een tijdelijke verwonding, doch om een constitutioneele ziekte.
Vervolgens besprak Mussolini uitvoerig de geschiedenis en de ontwikkeling van het kapitalisme.
De crisis is Europeesch en zeer typisch Europeesch. Europa is niet meer het continent, dat aan het hoofd der menschelijke cultuur staat. Japan schrijdt voorwaarts. De Volkenbond heeft zijn geheele beteekenis verloren. Zijn principes klinken heel mooi, maar in de practijk zijn zij absurd gebleken. Locarno heeft niets meer te maken met Ontwapening. Om het Pact van Vier heerscht een groot zwijgen. Niemand spreekt er over, maar allen denken er aan.
Het vraagstuk van het Italiaansche bedrijfsleven besprekend zeide Mussolini, dat Italië noch een kapitalistisch land kan zijn, noch dit wil. Hij zette aan de hand van cijfers uiteen, dat Italië een landbouwvolk moet blijven.
Omtrent de toekomst van de Kamer van Afgevaardigden zeide Mussolini, dat zij volgens het oude systeem zal worden gekozen, doch dan zelf zal moeten beslissen over haar lot en haar overgang in het corporatieve stelsel. (Persb. V. D.)

16 NOVEMBER 1933

D. **IJSLAND. — Drankverbod ingetrokken.** — Na 18 jaar alcohol-verbod heeft IJsland op 12 Nov. 1933 dit verbod ingetrokken tengevolge van het resultaat van de op 21 October gehouden volksstemming. Uitgebracht werden 15.834 stemmen vóór en 11.624 stemmen tegen intrekking. Vier van de zes steden stemden in meerderheid „nat" terwijl 9 van de 11 plattelands-districten „droog" stemden. (Politiken)
(Vorig bericht blz. 1020 G.)

E. **DUITSCHLAND. - De Evang. kerk en Joden-Christenen.** — De geloofsgemeenschap van Duitsche Christenen heeft te Berlijn een ledenvergadering gehouden, en een motie aangenomen, waarin wordt betoogd, dat een duurzame vrede tusschen gemeenten en geestelijken slechts kan worden tot stand gebracht door overplaatsing of ontslag uit hun functie van alle geestelijken, die niet leidend kunnen of willen medewerken uit den geest van het nationaal-socialisme aan de religieuze vernieuwing van het Duitsche volk en de voltooiing van de Duitsche reformatie. Van de landskerk wordt verwacht, dat zij de „Ariërparagraaf" ten spoedigste zonder beperking invoert, dat zij bovendien alle evang. Christenen van vreemden bloede in afzonderlijke gemeenten van eigen soort bijeenbrengt, en zorg draagt voor de stichting van een Joden-Christenkerk, dat de Landskerk als een Duitsche volkskerk zich van al het onduitsche in dienst en confessie vrij maakt; ten slotte, dat de Duitsche volkskerk ernst maakt met het stellen van een heroische Jezusgestalte als basis van een aangepast Christendom, waarin in plaats van de gebroken slavenziel de trotsche mensch treedt.
De motie besluit met de clausule, dat de eenige werkelijke godsdienst voor de geloofsgemeenschap de dienst van de nationale gemeenschap is.
(Nieuwsbl. v. h. Noorden) **(Vor. ber. Niet-Arische Christenen 1036 I.; Evang. Kerk 1000 B.)**

F. **SPANJE. — Tegen het Marxisme.** — Het Katholieke Spaansche blad El Debate, publiceert een uittreksel van een rede door José Maria Gil Roblès, een der voorvechters van het rechtsche blok, te Madrid gehouden. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
Wij hebben slechts één doel, een enkele tactiek t.w. de vorming van een vereenigd anti-marxistisch front dat in staat zal zijn het socialisme in welken vorm ook te vernietigen.
De socialisten zijn schuld aan alle ongelukken, die over ons land zijn gekomen.
Wij wenschen een nieuwen staat te vormen en wij verlangen de algeheele macht in dien nieuwen staat. Het parlement moet zich dan aan ons onderwerpen, of anders zullen wij het afschaffen. Wij wenschen Spanje vrij te maken van Joodsche vrijmetselaars.
(El Debate, Madrid)

G. **BRAZILIE. — Koffievernietiging.** — In Brazilië zijn tot dusverre in totaal 3.050.124.000 pond koffie vernietigd. Deze hoeveelheid komt ongeveer overeen met de gemiddelde jaarlijksche wereld-consumptie. De waarde van deze hoeveelheid, berekend tegen de huidige New-Yorksche prijzen, bedraagt ongeveer $ 200 millioen.
Sinds Juli 1931, toen door de Braziliaansche regeering begonnen werd met de vernietiging van koffie, werden verbrand, in den Oceaan geworpen enz. in totaal 23.107.000 zakken koffie. In 1932 bedroeg het wereldkoffieverbruik 22.850.234 zakken.
De opgeslagen koffie-voorraad in Brazilië bedraagt momenteel in totaal 15.500.000 zakken, tegen 25.048.000 zakken op het overeenkomstige tijdstip van 1932. (De Maasbode) **(Vorig bericht blz. 938 A.)**

A. **CHINA. — Wantrouwen jegens Japan.** — De Sin Wan Pao, Shanghai, verklaart in een artikel, dat geen enkele verstandige Chinees geloof hecht aan de hypocriete vriendschapsbetuigingen voor China, die door den Japanschen Minister van Buitenlandsche Zaken Hirota zijn geformuleerd. Immers tegelijkertijd met zijn verklaring dringt hij bij zijn landgenooten er op aan alle hulpmiddelen van Mandsjoekwo te gebruiken ten einde op alle mogelijkheden van verzet tegen de groote mogendheden in 1935 voorbereid te zijn. Ook wanneer Hirota spreekt van zijn bedoeling om de relaties tusschen Japan en Amerika, Groot-Brittannië en de Sovjet te verbeteren, is deze verklaring slechts gedaan om zijn ware doeleinden te verbergen.
Sinds Japan begonnen is zich op een tweeden oorlog in het Verre Oosten voor te bereiden die in 1936 zou uitbreken, is het noodzakelijk, dat niemand de dupe wordt van Japansche vriendelijkheden. Japan ondervindt belangrijke moeilijkheden voor zijn export en het is juist deze factor die Japan heeft doen besluiten China als afzetgebied te gebruiken. Het Chineesche volk moet op zijn hoede zijn voor het lieflijke gefluit van zijn vijand. (Sin Wan Pao)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Staatssecretaris Woodin afgetreden.** — Het Witte Huis maakt bekend, dat de staatssecretaris van Financiën, Woodin, ontslag heeft genomen. Voorts heeft onderstaatssecretaris Dean Achison ontslag aangevraagd.
Met de waarneming der werkzaamheden van het departement van Financiën heeft Roosevelt benoemd Henry Morgenthau, die tot nu toe de leiding heeft gehad van de afdeeling Landbouw.
In het Witte Huis wordt het ontslag van Woodin gemotiveerd met diens keelziekte. Er wordt nog bekend, dat Woodin reeds op 31 October ontslag heeft gevraagd, doch dat Roosevelt hem toen heeft verzocht pas later af te treden.
Wallstreet beschouwt het aftreden van Achison als een slag voor de conservatieve bankierspolitiek en als een concessie aan de voorstanders van inflatie. (V.D.)
(Vorig bericht blz. 714 A.)

C. **ENGELAND. — Iersche kwestie - Verklaring van minister Thomas.** — In het Lagerhuis heeft de minister voor de Dominions een verklaring afgelegd over de houding der regeering van het Vereenigd Koninkrijk nopens de recente ontwikkeling in den Ierschen Vrijstaat en in het bijzonder met het oog op de drie wetsontwerpen welke thans bij het Iersche parlement zijn ingediend ter amendeering van de constitutie van den Ierschen Vrijstaat. Thomas zeide: Deze wetgeving is in belangrijke mate in strijd met het verdrag van 1931 en heeft ten doel Ierland verder los te maken van het moederland. De door de Valera gedane voorstellen, dat Ierland zou worden gemaakt tot een republiek met losse verbinding met Engeland, is voor Engeland veelal onaannemelijk. De werkzaamheid van de Valera zal tot resultaat hebben, dat Ierland de vérgaande rechten zal verliezen, welke het geniet als vrij lid van het Britsche gemeenebest. Indien Ierland de opgelegde verantwoordelijkheid van de hand wijst, kan het niet verwachten verder de toegestane privileges te mogen genieten. Thomas voegde hieraan toe, dat het geschil Groot Brittannië en Ierland betreft en buiten de Dominions omgaat. (Manchester Guardian) **(V. b. 804 B.)**

D. **ONTWAPENING. — Mededeeling van Henderson.** — De president der Ontwapeningsconferentie, Henderson, heeft op 15 Nov. '33 aan alle leden der Ontwapeningsconferentie een officieele mededeeling doen toekomen over den huidigen stand der onderhandelingen. De mededeeling heeft den volgenden tekst:
„De president der Ontwapeningsconferentie, Henderson, heeft de eer na breedvoerige bespreking met den vice-president Politis en den rapporteur Benesj de volgende mededeeling toe te zenden aan de leden der hoofdcommissie:
In de zitting van 11 November had het presidium der conferentie bepaalde afzonderlijke taken opgedragen aan de rapporteurs met het verzoek hun rapporten eenigen tijd voor het wederbijeenkomen der hoofdcommissie te overhandigen aan den president. De rapporteurs moesten evenwel toen zij hun taak ter hand namen constateeren, dat thans een aantal moeilijkheden bestaat, welke zonder voorafgaande oplossing van bepaalde politieke kwesties niet konden worden geregeld. De rapporteurs zullen derhalve hun rapporten slechts bij het presidium kunnen indienen, wanneer zij in contact zijn getreden met de leiders der verschillende delegaties. De vice-president Politis en de algemeene rapporteur Benesj hebben zich bereid verklaard op wensch van president Henderson naar Genève te komen, zoodra voor hen de mogelijkheid bestaat de leiders der delegaties te treffen."
Deze officieele mededeeling is aan alle leden van de hoofdcommissie gezonden, ook aan de Duitsche regeering. (Morning Post). **(V. b. 1022 E.)**

E. **JAN MUSCH.** — Met de première van Hans Sassmann's tragi-komisch spel „Brand in de stad" heeft de populaire tooneelspeler Jan Musch op 15 November 1933 zijn veertig-jarig jubileum gevierd. In 1875 te Amsterdam geboren, was Jan Musch na 1891 aan verschillende gezelschappen verbonden. Hij maakte in 1908 een tournée door Nederl. Oost-Indië en richtte later een eigen gezelschap „Het Schouwtooneel" op. De geschiedenis van ons nationaal Tooneel zal dezen bekenden acteur niet voorbij gaan. Jan Musch heeft die historie tot stand helpen brengen.
(Red. K. H. A.)

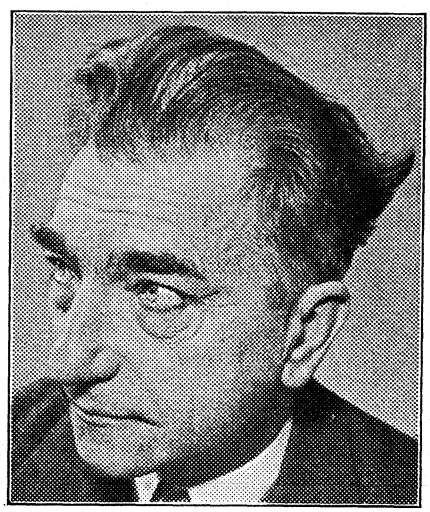

Jan Musch.

F. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Opheffing van Rechtbanken.** — De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp, houdende opheffing van twee rechtbanken en 39 kantongerechten, z.h.s. aangenomen. (N. Rott. C.)
(Vorig bericht blz. 1022 A.)

G. **DUITSCHLAND. — Algemeene amnestie aangekondigd. - Tevredenheid met actie tegen de Joden.** — De leider van het Duitsche rechtsfront, de rijkscommissaris van Justitie staatsminister Dr. Frank, heeft in een rede o.a. het volgende gezegd: Tegenover de politieke tegenstanders van vroeger zullen wij ons op een breed standpunt stellen. De stemming van 12 Nov. maakt dit mogelijk, daar zij den volkomen afkeer van het Duitsche volk van het Marxisme heeft bewezen.
Er zal een algemeene groote amnestie worden afgekondigd.
De hervorming van 't recht zal met kracht worden aangepakt en in nationaal-socialistischen geest worden uitgevoerd. In overleg met de Akademie voor Duitsch Recht heeft spr. commissies ingesteld, die volgende week hun werk beginnen. Beginsel van het

Duitsche recht zal zijn: Algemeen belang gaat vóór eigen belang.
De Duitsche juristen zijn antisemieten en zullen dit blijven, niet uit haat tegen de Joden, maar uit liefde voor het Duitsche volk.
Met hetgeen men tegen de Joden heeft bereikt, zal men zich overigens tevreden stellen en daarom den leider volgen, ofschoon in de toekomst een Jood eigenlijk niet meer als Duitsch burger kan gelden.
Krachtige bescherming van het individu tegen den misdadiger is noodzakelijk. De Duitscher moet leeren een beslissing door een dienaar van het recht, ook al is zij ongunstig voor hem, zonder innerlijk verzet te aanvaarden. (Völk. Beobachter)
(Vor. ber. Amnestie 616 A.; Anti-semitisme 987 C.)

17 NOVEMBER 1933

A. **NEDERLAND. — Eerste Kamer - Ambtenarenwet.** —Het wetsontwerp tot wijziging en aanvulling van de artikelen 125 en 126 der Ambtenarenwet, rakende het loon- en salarisvraagstuk, heeft de Eerste Kamer met 26 tegen 11 stemmen aangenomen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Salarisvraagstuk 884 D.)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Suiker.** — Naar wij vernemen zullen 17 fabrieken op Soerabaja, 12 fabrieken op Semarang, 5 fabrieken op Pasoeroean, 3 fabrieken op Probolingo, 3 fabrieken op Panaroekan, 3 fabrieken op Tegal en 2 fabrieken op Cheribon in 1934 suiker afvoeren.
De fabrieken die afvoeren op Tjilatjap, Pekalongan, Besoeki, Djangkar en Banjoewangi zullen in 1934 geen van alle malen.
De 45 genoemde fabrieken verwerken de aanplant-1933 welke in totaal 34.978 H.A. groot is, tegen het vorige jaar 84.980 H.A. De oogst van dit laatstgenoemde totaal-areaal wordt getaxeerd op 550.000 tons suiker. De vorige oogst bedroeg 1.396.066 tons.
De 17 fabrieken die op Soerabaja afvoeren zijn de volgende: Poppoh, Kremboeng, Toelangan, Sentanenlor, Gempolkrep, Somobito, Djombang, Kenongo, Soemberdadi, Ngadiredjo, Pesantren, Meritjan, Kawarassan, Tegowangi, Redjo-Agoeng, Redjo-sari en Soedhono. De 12 op Semarang afvoerende fabrieken zijn: Modjo, Tasikmadoe, Tjolomadoe, Tjokrotoeloeng, Gedaren, Karanganom, Gondangwinangoen, Prambanan, Gondanglipoero, Medari, Petjangaan en Tjepiring. De twee op Cheribon afvoerende fabrieken zijn: Loewoenggadjah en Kedipaten. De 3 op Tegal afvoerende fabrieken zijn: Petaroekan, Djatibarang, Bandjaratma. De 5 op Pasoeroean afvoerende fabrieken zijn: Kedawoeng, Pleret, Kebonagoeng, Krebet en Garoem. De 3 op Probolingo afvoerende fabrieken zijn: Maron, Gending en Semboro. De 3 op Panaroekan afvoerende fabrieken zijn: Pandji, Olean en Pradjekan. (Aneta) **(Vorig bericht blz. 969 E.)**

C. **STERRENKUNDE. — De Sterrenregen op 9 October 1933.** — In Hemel en Dampkring van November geeft Dr. A. C. de Kok een samenvattend bericht over den sterrenregen van 9 October. Wij nemen daarvan het volgende over:
De sterrenregen van 9 Oct., waarover men in de dagbladen meer of minder deskundige beschrijvingen gelezen heeft, is met groote waarschijnlijkheid veroorzaakt door meteoren, die zich bewogen in de baan van Giacobini II—Zinner, welke een omloopstijd van 6.60 jaar heeft, in 1900 ontdekt werd en in 1913 en 1926 werd teruggezien. Den 23sten April van dit jaar werd de komeet teruggevonden door prof. Schorr te Bergedorf.
In 1920 en 1926 schijnt de komeet eveneens op den 9den of 10den October aanleiding gegeven te hebben tot een meer dan normaal aantal vallende sterren. Het verschijnsel was toen echter niet zoo buitengewoon dat de aandacht er speciaal op gevallen is. Gememoreerd moet echter worden, dat de Engelsche astronoom Crommelin een regen van vallende sterren op den avond van 10 Oct. 1926 aankondigde.
Op verschillende gronden kan het zeker worden geacht, dat de sterrenregen van 9 Oct. veroorzaakt werd door deeltjes, welke door de komeet van Giacobini in haar baan achtergelaten waren. Op 9 Oct. sneed de Aarde de kometenbaan in den dalenden knoop; de komeet was die plek op 20 Juli '33 gepasseerd. (Hemel en Dampkring) **(Vor. ber. 1000 A.)**

D. **P.E.N.-CLUB.** — De Duitsche Pen-club is uit het internationaal executief comité getreden. Zij zal zich opnieuw constitueeren en dan met nationaal-bewuste dichters en schrijvers in andere landen contact zoeken. (Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 895 D.)**

E. **VEREENIGDE STATEN. — Het nieuwe vlootbouwprogram.** — De Marine-medewerker van de „Daily Telegraph" heeft van officieele Amerikaansche zijde de volgende bijzonderheden vernomen over het nieuwe vlootbouwprogram der Vereenigde Staten. Volgens dit program, dat in het begin van 1937 geheel uitgevoerd moet zijn, zullen nieuw worden gebouwd:
twee vliegtuigmoederschepen, de „Yorktown" en de „Enterprise", elk metende twintigduizend ton; twee kruisers elk van tienduizend ton, elk uitgerust met negen stukken geschut van 20 c.M.; vier kruisers van tienduizend ton, elk met twaalf of meer stukken 15 c.M. geschut; acht flotille-leiders, elk van 1850 ton en uitgerust met zwaar geschut; vier en twintig torpedojagers elk van 1500 ton; vier duikbooten, elk van 1500 ton; twee groote kanonneerbooten.
Bij deze tonnage moet worden opgeteld de tonnage van een aantal schepen van oudere programs, die op het oogenblik nog in aanbouw zijn. Voorts wordt de geheele uit vijftien dreadnoughts bestaande Amerikaansche slagvloot geheel gemoderniseerd, waarbij voor elk schip een bedrag van ruim 12 millioen dollar wordt uitgegeven.
Volgens den schrijver in de „Daily Telegraph" zal Amerika in het begin van 1937 een sterkere vloot, dan die van eenige andere natie bezitten, met een tonneninhoud van een kwart millioen, met de modernste slagschepen, het grootste personeel en de grootste marineluchtvloot. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 988 A.)

F. **NON-AGRESSIE VERKLARING. — Duitsch-Poolsche bespreking.** — Rijkskanselier Hitler heeft op 15 Nov. '33 den Poolschen gezant te Berlijn ontvangen, die zich kwam voorstellen. In een bespreking van de Duitsch-Poolsche betrekkingen bleek overeenstemming te bestaan over de noodzakelijkheid, dat de kwesties, die beide staten betreffen, langs den weg van onmiddellijke onderhandelingen moeten worden aangesneden. Beide heeren waren ook van meening, dat ter bevestiging van den Europeeschen vrede de beide landen in hun onderlinge betrekkingen van ieder geweld moeten afzien. (Angriff)

G. **DUITSCHLAND. — Von Papen tot gevolmachtigde voor de Saarkwesties benoemd.** — Teneinde de verschillende in het Rijk, in Beieren en in Pruisen verrichte werkzaamheden betreffende de Saarkwestie, tot een uniforme politieke actie te brengen is baron von Papen tot gevolmachtigde voor de Saarkwesties benoemd. (Vaz Dias)

H. **SPANJE. — Buitenlandsche saldi.** — De regeering heeft besloten het verbod tot export van buitenlandsche saldi, die zich in Spanje bevinden, op te heffen. (Agence Econ. et Financière)

I. **TARIEFBESTAND. — Opzegging door België en Finland.** — Het Finsche Kabinet heeft besloten het douane-bestand op te zeggen. Ook België heeft het Tariefbestand opgezegd. (Het Vaderland)
(Tariefbest. 1043 I.; België 808 C.; Finland 873 F.)

18 NOVEMBER 1933

A. **VEREENIGDE STATEN. — Erkennen Rusland. —** De onderhandelingen tusschen president Roosevelt en Litwinov, te Washington gevoerd, hebben tot een voor beide partijen bevredigend resultaat geleid.
President Roosevelt heeft op 17 Nov. '33 officieel medegedeeld, dat de Ver. Staten er in hebben toegestemd, de normale betrekkingen met Sovjet-Rusland te hervatten. Beide regeeringen zullen eerlang hun ambassadeurs benoemen.
De eerste gezant van Amerika te Moskou wordt W. C. Bullit.
Gevolg gevend aan den wensch van president Roosevelt, die alle voor- en na-oorlogsche kwesties, welke voor vereffening in aanmerking komen, ten spoedigste wil geregeld zien, heeft Litwinov besloten, nog ongeveer een week in Washington te blijven.
Hij zal met de beambten van het Amerikaansche staatsdepartement de akten van de vroegere Russische legatie onderzoeken, o.a. dus ook de documenten over de verplichtingen jegens Amerika van de tsarenregeering en van het Kerenski-bewind.
Het Witte Huis is op 17 Nov. '33 in telefonische verbinding geweest met Moskou.
Volgens een bericht uit Washington zou tusschen president Roosevelt en Litwinov in hoofdzaak reeds overeenstemming zijn verkregen omtrent de vraagstukken der godsdienstvrijheid, der propaganda en der handelsbetrekkingen.
De leider van de afdeeling Oost-Europa van het Amerikaansche departement van Buitenlandsche Zaken, Harry F. Payer, is belast met de waarneming van de afdeeling buitenlandsche handel van de Finance Reconstruction Cy. Men neemt aan, dat deze benoeming is geschiedt met het oog op het verleenen van credieten aan Sovjet-Rusland.
(Ned. Agentsch. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1014 A.)**

B. **NEDERLAND. — Geen diplomatieke betrekkingen met Rusland.** — De regeering heeft geen voornemens om diplomatieke betrekkingen met Sovjet-Rusland aan te knoopen, aldus minister De Graeff op 17 Nov. 1933 bij de behandeling van de begrooting van Buitenlandsche Zaken in de Tweede Kamer.
Het is in strijd met de waardigheid van ons land betrekkingen te gaan onderhouden met een land dat Nederlandsche bezittingen heeft geconfiskeerd en schulden heeft geschrapt. Bovendien zijn de Russische gezantschappen en consulaten — dat is elders duidelijk gebleken — broeinesten van ongewenschte propaganda. Voor handelsbetrekkingen weten particulieren elkaar wel te vinden. Overigens is de regeering wel bereid dit streven te steunen.
(De Telegraaf)

C. **ENGELAND. — Iersche kwestie.** — In antwoord op de verwijten, die de Britsche minister voor de Dominions, J. H. Thomas, in het Lagerhuis heeft geuit tegen den president van den Ierschen Vrijstaat De Valera, heeft De Valera te Dublin onmiddellijk een verklaring afgelegd, waarin hij van de Engelsche regeering een definitieve uitspraak verlangt om te komen tot opheldering van de tusschen Engeland en Ierland bestaande grondwettelijke verhouding.
De Valera verklaarde o.a. dat de Engelsche minister diende te weten, dat de opvattingen van het Iersche volk niet met de Engelsche opvattingen overeenstemmen. Zoolang de Engelsche regeering het recht der Ieren ontkent om zelf hun constitutioneele aangelegenheden te kunnen regelen, is het doelloos zoo te spreken als Mr. Thomas gedaan heeft. De Valera richt nogmaals tot de Engelsche regeering de vraag, of zij thans bereid is te verklaren: „De vorm der regeering — republiek of monarchie — is een zaak, waarover alleen het Iersche volk te beslissen heeft. De Engelsche regeering zal met de Ieren niet twisten over de door hun te nemen beslissing, hoe deze ook mag uitvallen. Het Iersche volk moet dan echter ook begrijpen, dat het dan geen lid van het Britsche wereldrijk meer kan blijven en de daaraan verbonden rechten en voordeelen niet kan genieten, wanneer het zich voor een republiek uitspreekt."
Een dergelijke verklaring behoort Engeland, volgens De Valera, af te leggen en daardoor zou de situatie principieel gewijzigd worden. De Valera zelf, twijfelt er niet aan, hoe de beslissing van het Iersche volk zou uitvallen. (Vaz Dias) **(Vor. ber. blz. 1047 C.)**

D. **LUCHTVAART. — Militaire vliegtuigen. - Statistiek. —**

	In actieven dienst	Totaal (met inbegrip van de reserve)
Frankrijk	1851	4500
Engeland	1096	2400
Italië	1135	1500
Polen	545	1000
Tsjecho-Slowakije	432	950
Rusland	1958	2700
Denemarken	117	150
België	192	400
Nederland	170	250
Zwitserland	132	175
Vereenigde Staten	2050	3200
Japan	1939	2000

In Frankrijk, België, Polen en Tsjecho-Slowakije wordt in het bijzonder de sterkte der bombardementsvliegtuigen steeds verder uitgebreid. Polen en Tsjecho-Slowakije laten sedert eenigen tijd de 3-motorige Fokker F VII in seriebouw aanmaken bij de Skodafabrieken te Warschau, resp. te Praag. België heeft tot soortgelijk doel een dochterfabriek van Fairey in het eigen land gekregen.
(October-aflevering van „Die Luftwacht")
(Zie rubriek: Wereldbewapening.)

E. **JAPAN. — Textiel-industrie.** — Volgens hier gepubliceerde officieele cijfers, is Japan thans het grootste export-land ter wereld van katoenen goederen.
In de eerste acht maanden van dit jaar heeft Japan ruim 113 millioen vierkante meter katoen geëxporteerd, hetgeen meer is dan welk ander land ter wereld ook.
In 1928 was de katoen-export van Engeland ruim 2½ maal zoo groot als die van Japan.
(Ned. Agentsch. Reuter) **(Vor. ber. blz. 561 B.)**

F. **NEDERLAND. — Defensie-begrooting 1934 aangenomen. - Motie-Ter Laan verworpen.** — Bij den aanvang der vergadering op 17 Nov. '33 van de Tweede Kamer kwam in stemming de door K. ter Laan ingediende motie, luidende:
„De Kamer, van oordeel, dat er geen voldoende aanleiding bestond, voor de vermindering van de bedragen der uitkeeringen aan de mobilisatie-invaliden en hun nabestaanden,
verzoekt de regeering om medewerking, ten einde te bereiken, dat het Koninklijk Besluit van 23 Sept. '33 (Staatsblad 486) wordt ingetrokken en wordt vervangen door een nieuwe regeling, die meer rekening houdt met de rechtmatige aanspraken van belanghebbenden,
en gaat over tot de orde van den dag."
De motie werd verworpen met 49 tegen 18 stemmen. Vóór: de sociaal-democraten, de communisten, alsmede de heeren Sneevliet (rev.-soc.), Westerman (fascist), Lingbeek (Herv. geref.) en Arts (Kath. Volksp.).
Hierop kwam de Defensie-begrooting in stemming. De begrooting werd aangenomen met 50 tegen 17 stemmen. Tegen: de sociaal-democraten, de communisten, alsmede de heeren Van Houten (chr. dem.) en Sneevliet. (Het Volk) **(Vor. ber. blz. 1039 G.; Begrooting 1934: 976 C.; Mobil. slachtoffers 989 K.)**

19 NOVEMBER 1933

G. **BRUG BIJ ZALTBOMMEL.** — Op 18 Nov. '33 vond de plechtige opening plaats van de nieuwe brug over de Waal bij Zaltbommel. Tallooze autoriteiten, o.w. de minister van Waterstaat, ir. J. A. Kalff, die

de openingsplechtigheid zou verrichten, waren aanwezig.

De brug, die, met zijn schitterend geoutilleerde toegangswegen, tezamen meer dan vier kilometer lang is en aansluiting geeft op den Rijksstraatweg Den Bosch—Zaltbommel en den Rijksstraatweg in de richting Utrecht, bestaat uit twee verschillende onderdeelen. Deze worden gevormd door de overbrugging over het zomerbed van de Waal en die over de uiterwaarden aan de noordzijde van de rivier. In de eerste bevinden zich drie openingen, elk ongeveer 120 meter wijd; in de laatste acht openingen, elk met een wijdte van ongeveer 55 meter.

De overbrugging van het zomerbed is een enkele doorgaande vakwerkbrug met een lengte van 380 M. Zij is de grootste vakwerkligger op vier pijlers, die ons land kent. De overbrugging van de uiterwaarden wordt gevormd door vier vakwerkbruggen, die elk 120 meter lang zijn en elk op drie pijlers rusten.

Op 17 Dec. 1930 is met den bouw begonnen. Het geheel kost ƒ 3.897.000. De brug is lang 913 M. en breed 12 M. Twaalfhonderd en vijftig werklieden hebben er aan gearbeid. In totaal zit 8.672.000 K.G. ijzer in deze brug en 12.862.000 K.G. cement.

(Red. K. H. A.)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1934. —

Verschenen is de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1934. Zij sluit met een tekort voor den geheelen dienst van ƒ 115.455.044.

Aan de memorie van toelichting ontleenen wij:

Blijkens den gewijzigden, aan deze memorie toegevoegden herdruk van de nota betreffende den toestand van 's Lands financiën vertoonen de uitkomsten van de dienstjaren 1931 en 1932 het volgende beeld:

1931	Geheele dienst	Gewone dienst	Buitengew. dienst
Uitgaven	ƒ 766.347.000	ƒ 735.613.000	ƒ 30.704.000
Middelen	650.416.000	632.784.000	17.632.000
Tekort	ƒ 115.931.000	ƒ 102.859.000	ƒ 13.072.000
1932			
Uitgaven	ƒ 629.007.000	ƒ 604.753.000	ƒ 24.254.000
Middelen	499.387.000	468.100.000	31.287.000
Tekort	ƒ 129.620.000	ƒ 136.653.000	——
Overschot	——	——	ƒ 7.033.000

Volgens de verwachtingen op medio Oct. '33 zal dienstjaar 1933 een tekort opleveren van ƒ 114.228.000 op den geheelen dienst, zijnde het verschil tusschen een tekort op den gewonen dienst ad ƒ 150.853.000 en een overschot op den buitengewonen dienst ad ƒ 36.625.000. Dit overschot is voor ƒ 26 millioen veroorzaakt door een teruggang van de uitstaande voorschotten van den Pandhuisdienst en voor ruim ƒ 8 millioen door de betere resultaten van het Banka-tinbedrijf.

De ontwerp-begrooting voor 1934 vertoonde na de behandeling in den Volksraad de onderstaande eindcijfers:

1934	Geheele dienst	Gewone dienst	Buitengew. dienst
Uitgaven	ƒ 563.427.205	ƒ 549.768.337	ƒ 13.658.868
Middelen	447.972.161	425.953.157	22.019.004
Overschot	——	——	ƒ 8.360.136
Tekort	ƒ 115.455.044	ƒ 123.815.180	——

Tengevolge van maatregelen, die reeds ten deele de instemming van den Volksraad hebben verworven, wordt het saldo van het totale tekort ƒ 15.850.000 gunstiger door de pensioenkorting, salarisverlaging en overschot op den buitengewonen dienst, zoodat na een correctie op het cijfer der middelen op den geheelen dienst een tekort blijft van ƒ 79.700.000.

De minister is van meening dat het door de Indische regeering aangenomen cijfer van ƒ 300 millioen als evenwichtsbasis voor den gewonen dienst voorshands mag worden aangehouden als hypothetische werkbasis voor het uitstippelen van een financieele politiek, die op een eenigszins verwijderde toekomst het oog gericht houdt, zulks omdat dit bedrag niet belangrijk boven het huidig middelenniveau uitsteekt en in een toekomstbeschouwing eenigermate ruimte mag worden gelaten voor een verheffing van den economischen toestand boven het uiterst lage peil van het oogenblik.

Aanvaarding van deze werkbasis voor bepaling van de draagkracht der Indische samenleving brengt dan echter tevens de consequentie mede, dat het evenwicht in de Landshuishouding alleen hersteld kan worden door de uitgaven zoover terug te brengen, dat zij in een lange reeks van jaren het peil van ƒ 300 millioen niet te boven gaan.

Bij een verdubbeling van den druk van 's Lands schuldverplichtingen, als sedert het uitbreken van de crisis heeft plaats gegrepen, is de taak, die de Regeering zich voor oogen stelt, alleen uitvoerbaar door de uitgaven voor regelmatige aflossing van vaste schuld voorshands ongedekt te laten. Het eerst noodige is, dat op korten termijn aan de benauwende schuldtoeneming een einde komt. Wanneer dit uitzicht kan worden geopend zal het tijdelijk opnieuw leenen voor de aflossing van schuld in de gegeven omstandigheden minder bezwaar ontmoeten. Alsdan zal het echter noodzakelijk zijn, dat de zuivere gewone uitgaven zoo spoedig mogelijk — uiterlijk in 1935 — teruggebracht worden tot ten hoogste ƒ 342 millioen.

Er dient dan nog gevonden te worden een bedrag van ƒ 35 millioen. Daartoe denkt de regeering in de eerste plaats met hulp van het Rijk zoo spoedig mogelijk over te gaan tot conversie der Indische schuld, nadat de vlottende schuld door consolidatie tot een redelijke hoogte zal zijn teruggebracht. Door bezuiniging op de uitgaven voor de defensie hoopt de minister ƒ 15 millioen ten bate van het Indische budget te kunnen vinden, met welke besparing voorzichtigheidshalve voor 1935 geen rekening moet worden gehouden.

Het genoemde bedrag zal dus in zijn geheel moeten worden verkregen door verdere bezuiniging op de uitgaven, andere dan die voor leeningen en defensie. Bereids is de minister met de Indische regeering in overleg getreden nopens de in de naaste toekomst te volgen financieele politiek, waarbij derhalve — het zij in het kort herhaald — de volgende richtlijnen zullen zijn te volgen:

I. Als eerste étappe: een in 1935 te bereiken budget, dat geen toeneming van schulden meer vertoont.

II. Als einddoel: een uitgavenbudget van ƒ 300 millioen, of zooveel minder als met het bedrag aan inkomsten zal blijken overeen te stemmen; aan dit laatste bedrag dient te worden vastgehouden tot het gelukt is den schuldenlast merkbaar te verlichten.

(Het Vaderland)

(Vorig bericht Begrooting 1933-'34: 947 F.)

B. NEDERLAND. — Prof. mr. dr. G. M. Verrijn Stuart over het bedrijfsleven en inflatie. —

Voor het departement Amsterdam van de Ned. Mij. voor Nijverheid en Handel heeft op 16 Nov. '33 prof. mr. dr. G. M. Verrijn Stuart, hoogleeraar aan de Ned. Handelshoogeschool te Rotterdam, gesproken over: „de doorbreking van den vicieusen cirkel." Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:

Spr. meent, dat het mogelijk is om van de twee methoden: aanpassing van alle prijzen bij den deflatietoestand door een neerwaartschen druk, en: verruiming van de geldcirculatie totdat zij op een redelijk stabilisatiepunt aanlandt, de juiste elementen te vereenigen. Elk dezer beide methoden op zichzelf stuit op bezwaren, inzonderheid de eerste. Aanpassing langs den weg der vrije economische krachten is bij een zoo hevige deflatie als wij thans hebben nauwelijks meer mogelijk. Overheidsingrijpen is daarom noodzakelijk. Deze politiek eischt drastische verlaging van het loonpeil, van alle vaste lasten 'en krimping der overheidsuitgaven. Bij de deflatie van thans zou dit systeem in Nederland een dictatoriale macht eischen, die niet aanwezig is. Bovendien leidt het stelsel tot groote moeilijkheden als sociale onrust, verstoring van het credietverkeer en ondermijning van het vertrouwen. De volledige aanpassing bij de tegenwoordige deflatie is bovendien irrationeel; een groot gedeelte van de noodige aanpassing wordt veroorzaakt niet door factoren, bij het bedrijfsleven zelf gelegen, maar bij het waarde-onvaste geld.

Het eerst-noodige is een aanpassing van onderdeelen die buiten proportie tot de rest staan.

Voor het verruimen van de geldcirculatie acht spr. het loslaten van den gouden standaard voorwaarde. Het zou ook een eind maken aan het deflatorisch werkende geld-oppotten, dat zoo storend werkt op het economisch leven. Werkgelegenheid in uitvoerbedrijven en scheepvaart zou toenemen, en er zou gelegenheid komen voor een ruimere credietverleening voor overheid en bedrijfsleven. Dit zou het algemeene prijsniveau in herstel doen komen en een betere verhouding brengen tusschen voortbrenging en afzet.

Naast dezen monetairen maatregel blijft een aanpassingsproces van verschillende prijzen en loonen en balanceering van het staatsbudget noodig. Het is daarom het beste beide stelsels te combineeren in dien zin, dat men uit de aanpassingspolitiek overneemt het streven naar loon-aanpassing, afschrijving van schulden op volkomen ongezonde bedrijven en balanceering van het overheidsbudget.

Het bezwaar tegen een zekere mate van monetaire conjunctuurpolitiek kan spr. niet deelen.

Zulk een politiek beteekent geenszins een matelooze inflatie. Weliswaar zal bij het intreden van een zeker prijsherstel de koopkracht van het geld weder een weinig gaan dalen, doch in de eerste plaats wijst spr. er op, dat juist door de loonstarheid de prijsstijging in het binnenlandsch verkeer slechts gering zal behoeven te zijn, wanneer overigens een verstandige monetaire politiek wordt gevoerd, zooals dat over het geheel in de sterlinglanden is geschied. En bovendien, al verliezen spaarders en obligatiehouders een deel van hun koopkracht, zoo is dat toch niet anders dan het ontgaan van een crisiswinst, die zij reeds te lang hebben genoten en die op hun debiteur een al te zwaren druk uitoefent.

Dat het verlaten van den gouden standaard het internationale verkeer nog verder zou storen, kan spr. niet een ernstig bezwaar achten. Hij verwijst in dit verband naar de in andere landen opgedane ervaringen.

Ook het denkbeeld dat het verlaten van den gouden standaard muntvervalsching zou beteekenen, moet spr. verwerpen. Het geld is thans minder waardevast dan ooit, het is reeds „vervalscht" en spr. wil slechts gestreefd zien naar een waardevast en betrouwbaar ruilmiddel.

Bovendien, muntvervalsching beteekent het inbreuk maken op contracten. Doch doet men dat niet, wanneer men krachtens de aanpassingspolitiek huren, pachten, hypotheken en zelfs pensioenen gaat verlagen?

Dat men eene devaluatie van den gulden met retorsie-maatregelen zou beantwoorden, is geenszins bewezen, en zeker niet is bewezen, dat de daaruit ontstaande moeilijkheden de voordeelen van een devaluatiepolitiek zouden overtreffen.

Tenslotte wijst spr. op het gevaar, dat uit handhaving van den gouden standaard voor Nederland zou voortspruiten, wanneer de „papierlanden" op een verkeerd en vermoedelijk te laag goudpeil zouden gaan stabiliseeren.

(Vaz Dias)

(Vor. ber. Positie van den Gulden 891 A.; Verklaring van Mr. Trip 891 B.)

A. **JAPAN. — Fascisme.** — In den laatsten tijd is de activiteit van de Japansche fascistische organisaties verdubbeld onder de leuze: „Weg met de regeering-Saito". In Tokio, Osaka en andere groote centra hebben de fascisten betoogingen gehouden. Volgens een bericht van het telegraafagentschap „Dempo Tsoesin" heeft een vergadering van de fascistische organisatie Meirinkaya, welke vergadering gepresideerd werd door generaal Tanaka, een resolutie aangenomen, waarin het aftreden van de regeering-Saito wordt geëischt, aangezien de regeering niet in staat is geweest in den loop van anderhalf jaar de moeilijkheden te overwinnen, die zich aan het land hebben voorgedaan en daarmede het vertrouwen van de bevolking heeft verloren. (Dempo Tsoesin)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting 1934 van Buitenlandsche Zaken.** — De Tweede Kamer heeft de begrooting van Buitenlandsche Zaken met 56 tegen 3 stemmen aangenomen. De regeering zal overwegen, of de heer Vliegen als Nederlandsch gedelegeerde ter ontwapeningsconferentie is te handhaven. **(V. b. 1049 F.; Begrooting 1934: 976 C.)**

C. **POLEN. — Lage loonen.** — De „Robotnik" te Warschau publiceert een statistiek van de gemiddelde loonen van een Poolschen fabrieksarbeider. In Febr. 1933 verdiende hij 26 Zl. 86 gr. (*f* 7.38) per week, of ongeveer 15 cent per uur, bij een 48-urige werkweek. Van dit bedrag worden nog ziekteverzekering, pensioenfonds enz. afgetrokken. De Zloty is berekend à 27½ cent. (Robotnik, Warschau)

D. **AANSLAG OP DR. DOLLFUSS. — Dader veroordeeld.** — De rechtbank te Weenen heeft Dertil, den pleger van den aanslag op bondskanselier Dollfuss, veroordeeld tot 5 jaar gevangenisstraf. **(V. b. 996 B.)**

E. **JAPAN. — Begrooting 1934.** — Aan de „Times" wordt uit Tokio gemeld, dat het kabinet begonnen is met de behandeling van het ontwerp-begrooting, dat, ofschoon de uitgaven op 221 millioen yen minder zijn geraamd dan het vorig jaar, op één na de hoogste begrooting is voor vredestijd in de geschiedenis van Japan bekend. Het bedrag thans aangewezen voor bewapening, werd zelfs in 1921 niet overtroffen, toen Japan en de Vereenigde Staten zich elk bezighielden met een program voor den bouw van zestien slagschepen. De begrooting sluit met een bedrag van 2.017 millioen yen tegen 2.238 millioen het vorig jaar, de gewone inkomsten worden geraamd op 1.246 millioen yen; het tekort van 701 millioen zal worden gedekt door leeningen. De legerbegrooting zooals door de schatkist herzien, sluit met een bedrag van 447 millioen yen, de marinebegrooting met 428 millioen, hetgeen neerkomt op een verhooging van 56 millioen tegen het vorig jaar. (Times)

(Vorig bericht blz. 661 C.)

20 NOVEMBER 1933

F. **BELGIE. — Nederland en België. - Uitlatingen van het Antwerpsche Kamerlid mr. Joris.** — In de bijeenkomst van de Kamercommissie voor Buitenlandsche Zaken, heeft het Belgische liberale Kamerlid mr. Joris zich over de jongste memorie van antwoord van jhr. de Graeff aan de Tweede Kamer, uitgelaten. Wij ontleenen aan de „Etoile Belge" hierover het volgende:

Minister de Graeff beweert dat België, ten aanzien van Nederland, nog steeds neutraal is en van deze neutraliteit niet kan afzien zonder de instemming van Nederland! Dit is een overdreven bewering! Hij heeft trouwens moeten toegeven dat de vredesverdragen verklaren dat de Belgische neutraliteit aan de huidige verhoudingen niet meer beantwoordt. Zij is bovendien door de verschillende verdragen opgeheven. De Belgische neutraliteit was ongetwijfeld een veiligheidswaarborg voor Nederland. Nu zij verdwenen is zoekt Nederland een compensatie. Het is niet aan België daarin te voorzien. Wil Nederland een politiek en militair accoord?

Meer nog, de Belgische neutraliteit bestaat niet meer. Zij werd in 1914 door Duitschland vernietigd. Nederland heeft toen niet geprotesteerd en het is dus slecht geplaatst om het nu te doen. Nederland heeft voorzichtig gezwegen toen het noodig was en vergist zich nu van adres. Het is tot Berlijn dat het zich dient te wenden; wij wenschen met rust te worden gelaten. (Etoile Belge) **(Vor. ber. Rede van Jhr. de Graeff 1040 A.; Nederland-België 739 G.)**

G. **NEDERLAND. — Ontgroeningsincident.** —

Dezer dagen zijn de uitspraken aangeplakt over het ontgroeningsincident, dat in den laatstleden groentijd, in October, is voorgevallen, meldt het Utrechtsch Dagblad.

De rector magnificus der Utrechtsche Universiteit heeft zeven tuchtzaken ingesteld tegen de studenten, die als schuldigen bij dit incident waren voorgeroepen.

Recht doende uit kracht van art. 117 lid 2 Hooger Onderwijswet heeft de rector magnificus aan één der studenten den toegang tot de universiteit ontzegd voor een tijdvak van een jaar en drie maanden, ingaande 16 November 1933.

Uit kracht van de art. 116 en 117 lid 1 H. O.-wet werden aan 5 studenten de straf van berisping en aan één der studenten de straf van waarschuwing opgelegd.

Al deze straffen staan voluit geschreven op groote folio's papier, die zijn aangeslagen aan beide zijden van de vestibule in het academiegebouw. Uit deze stukken nemen wij ten overvloede nog op de vermelding, dat de student, aan wie voor een jaar en drie maanden den toegang tot de universiteit is ontzegd, niet verschenen was, toen hij een uitnoodiging ontving van den rector magnificus om ter zake van het ontgroeningsincident door dezen te worden gehoord. Een bruiloft in een andere gemeente bleek hem (den student) bewogen te hebben aan deze bruiloft de voorkeur te geven boven het verhoor door den rector-magnificus, die in zijn vonnis dan ook opmerkt, dat de betrokken student was weggebleven zonder opgaaf van geldige redenen.

Wij lazen verder in de vonnissen, dat bij het onderzoek is komen vast te staan, dat aan den ladder die bij het ongeval betrokken is geweest, wel degelijk is gerukt en dat deze is achteruitgetrokken, zoodat de ladder in een stand kwam te staan, die groot gevaar opleverde, dat het gewicht dergenen, die zich op den ladder bevonden, niet kon worden gedragen. Dat geen der studenten iets heeft gedaan om aan dit dreigende gevaar (breken van den ladder) een eind te maken, wordt in de vonnissen ernstig gelaakt, terwijl in deze vonnissen herhaaldelijk sprake is van de roekeloosheid, waarmede de betrokken studenten in den tuin van het perceel aan de Kromme Nieuwe Gracht zijn te werk gegaan. (Utrechtsch Dagblad)

(Vor. ber. Onderwijs 1043 E.)

H. **JAPAN. — Aanslag op den Japanschen minister-president Inukai. - Moordenaars begenadigd.** — De keizer van Japan heeft gratie verleend aan de Japansche marine-officieren, die wegens moord op den vroegeren Japanschen premier Inukai tot gevangenisstraffen waren veroordeeld. De gratie werd verleend op uitdrukkelijk verlangen van de Japansche nationalisten, daar de moord uit zuiver patriottische gezindheid was gepleegd. De marine-officieren werden in Jokosoeka onmiddellijk op vrije voeten gesteld en door een groote menschenmenigte hartelijk ontvangen. (Vaz Dias)

(Vorig bericht blz. 936 E.)

I. **BELGIE. — Krachtige politiek tegen Duitschland bepleit.** — In de Kamercommissie van Buitenlandsche Zaken bepleitte de socialist Piérard een krachtige politiek tegenover Duitschland. Men moet de gevaren, die den vrede bedreigen, niet overschatten, betoogde hij, maar hij achtte het niettemin wenschelijk, dat statistisch zal worden vastgesteld wat Duitschland op het gebied van wapens en munitie heeft vernietigd, wat het over had op het oogenblik, dat het zijn intrede deed in den Volkenbond en wat het sedert 1930 op het gebied van de herbewapening heeft gedaan. Pas wanneer de wereld hiervan op de hoogte is, zal de mogelijkheid bestaan om vlug en doelmatig in te grijpen.

De heer Piérard zeide van oordeel te zijn dat er indien Duitschland zijn herbewapening niet wil staken, onmiddellijk sancties genomen moeten worden, eerst economische: opzegging van de handelsverdragen en boycot en indien dit niet voldoende mocht zijn zou deze sociaal democraat zelfs geen bezwaar tegen militaire sancties hebben.

Zijn opvatting werd bestreden door den katholieken afgevaardigde Sinzot, die betoogde dat de beste politiek tegenover Duitschland een behoorlijke inrichting van de grensverdediging zou zijn.
De Kamercommissie benoemde den heer Van Cauwelaert tot rapporteur.
Omtrent de verhouding tot Duitschland gaf de heer Van Cauwelaert als zijn meening te kennen, dat er voor den eerstkomenden tijd geen gewapend conflict te vreezen staat; hij achtte het echter noodig, dat België zich op alle eventualiteiten voorbereidt door zijn grensverdediging te verbeteren.
(Algemeen Handelsblad)

21 NOVEMBER 1933

A. **SELMA LAGERLOEF 75 JAAR.** — De bekende Zweedsche schrijfster Selma Lagerlöf vierde op 20 November 1933 haar 75sten verjaardag.
Selma Lagerlöf werd op 20 November 1858 te Märbacka in Värmland (Zweden) geboren. Zij was van 1885 tot 1895 bij het onderwijs werkzaam, doch wijdde zich daarna geheel aan de literatuur. In 1909 ontving zij den Nobelprijs.
Haar meest bekende romans zijn o.a. „Gösta Berlings saga", „En herregårdssagen", „Kristus legende", „Antikrists mirakler", „Jerusalem". Verder schreef zij sprookjes en jeugdherinneringen uit het Värmland, die zij in haar boeken verwerkte.
(Red. K. H. A.)

B. **TABAK. — Oogsten 1932 en 1931.** — Officieele vergelijkende prijsopgave van de in 1933 en 1932 verkochte Sumatra- en Borneo-tabak.

SUMATRA TABAK.	Verkocht in 1933 Prijzen pnd. ongev. cts. p. ½ K.G.		1932 Prijzen pnd. ongev. cts. p. ½ K.G.	
Cultuur Mij. „De Oostkust"	3763	84	9450	68
Deli Batavia Mij.	26202	129	32461	144
Deli Maatschappij	54984	125	68887	131
Holland-Deli Comp.	1746	126	2200	89
Holl.-Sumatra Tabak Mij.	1671	87	1751*	77
Rimboen Tabak Mij.	2600	93	2477	59
Senembah Mij.	25717	135	3600	117
Serdang Cult. Mij.	3072	88	5318	99
Soengei Lipoet Cult. Mij.	2231	85	2035	62
Tabakbau A.G. „Tjinta Radja"	1731	147	1796	177
†) Tabak Mij. „Arendsburg"	13611	111	18444	126
Tabak Mij. „Sumatra-Danmark"	1274	73	1555	78

*) Bovendien 722 pakken in Indië verkocht.
†) Verkocht te Rotterdam.

Totale aanvoer in 1933 140.839 pnd., nog onverkocht 2237 pnd.
Verkocht in 1933 138.602 pnd. tot ongeveer 122½ ct. per ½ K.G., in 1932 182.472 pnd. tot ongeveer 123 ct. per ½ K.G.

BORNEO TABAK.

New Darvel Bay (Born.)
Tob. Plantat. 3145 87 4456 85½

Verkocht in 1933 3145 pnd. tot ongeveer 87 ct. per ½ K.G., in 1932 4456 pnd. tot ongeveer 85½ ct. per ½ K.G. (Algemeen Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 901 F.)

C. **NEDERLAND. — Buitenlandsche werkkrachten in het Hotel- en Restaurantbedrijf.** — De Ned. R.K. Bond van Hotel-, Café- en Restaurant geëmployeerden „Sint Antonius", heeft een adres gericht aan den minister van Sociale Zaken, waarin verzocht wordt aanstonds maatregelen te nemen tot wering van buitenlandsche arbeidskrachten. Er wordt op gewezen, dat ongeveer 25% buitenlandsche arbeidskrachten in dit bedrijf worden aangetroffen en zelfs wanneer alle buitenlandsche arbeidskrachten buiten onze landsgrenzen worden gezet, zullen er nog vele landgenooten werkloos blijven. Er zijn ongeveer 20.000 Nederlanders in Duitschland, waarvan meer dan de helft werkloos is. Daar staat tegenover, dat 70.000 à 80.000 Duitschers bijna allen hier werkzaam zijn. Tenslotte wordt er aan herinnerd dat de huidige regeering de gevraagde maatregelen bij haar optreden beloofd heeft. (Maasbode)
(Vorig bericht Horecaf 467 K.)

D. **DUITSCHLAND. — Een Duitsche stem over het Joodsche ras.** —
De Joodsche perscommissie schrijft ons:
In het Duitsche Katholieke maandblad „Stimmen der Zeit" van November heeft Gustav Lehmacher S.J. onder den titel „Rassenwerte" een beschouwing gegeven omtrent de beteekenis, welke het ras van het volk en de staatsgemeenschap heeft. Nadat de schrijver de lichamelijke kenmerken van een aantal rassen aan een beschouwing heeft onderworpen, houdt hij zich meer in het bijzonder bezig met het Nordische ras, waaromtrent hij opmerkt, dat het eerst tot zijn hoogste praestaties is gekomen tengevolge van vreemde aansporing. Vele groote geesten zooals o.m. Michelangelo, Luther, Beethoven waren kennelijk van gemengde afstamming. Ook Goethe was blijkbaar noch lichamelijk, noch wat zijn karakter aangaat van het zuiver Nordische type; te oordeelen naar de foto's is waarschijnlijk de vreemde inslag vooral afkomstig van zijn grootmoeder van moeders' zijde, die uit de familie Lindheimer stamde.
Een verhandeling betreffende de Duitsche rasverhoudingen — aldus de schrijver — dient ook van de Joden melding te maken. Men heeft dikwijls door overdrijving van de slechte eigenschappen der Joden, evenals van de tegenstelling tegenover den Duitscher, van hem een verkeerden indruk gekregen. De stamgroep der Joden wordt n.l. mede gevormd door het oer-semietische (Orientaalsche) en het voor-Aziatische ras. Deze hebben, ieder op zich zelf of met elkaar vermengd groote volken voortgebracht; men denke aan de hoogbegaafde Babyloniërs en aan de dappere, gastvrije Arabieren.
Naar de auteur Lenz mededeelt, kunnen de karaktertrekken niet eenvoudig worden verklaard uit de kenmerken der rassen, uit welke de Joodsche gemeenschap is ontstaan. Van diepgaanden invloed waren klaarblijkelijk de selectieve invloeden, welke gedurende de vele eeuwen, dat zij in de steden woonden en tengevolge van hun bijna uitsluitende bezigheid in den handel en aanverwante beroepen van kracht waren. Van de oer-productie der noodzakelijke levensmiddelen, niet alleen door eigen neiging, doch ook veelvuldig tengevolge van wettelijke beperkingen uitgesloten, konden hoofdzakelijk slechts die Joden een gezin vormen, wier bezigheid voor de leden van hun gastvolken van belang was. Zoo is het mogelijk, dat de Joden niet slechts door verstand en bewegelijkheid, vlijt en vasthoudendheid zich van anderen onderscheiden, doch vooral door hun capaciteit, zich in de gedachten van andere menschen te verplaatsen en zich overeenkomstig hun wenschen te gedragen. Neiging en capaciteiten leiden hen derhalve steeds weer tot werkzaamheden, welke het bewerken van de bij het publiek aanwezige neigingen met zich brengen. Beroepen, aan welke zij zich met voorliefde en succes wijden, zijn daarom bovenal het beroep van den koopman, handelaar, geldleener, van den journalist, schrijver, politicus, acteur, musicus, advocaat en arts. Op het gebied der geneeskunde en psychologie telt men onder de Joden vele beroemde mannen. De groote schaakmeesters zijn bijna alle Joden... Misschien — zoo betoogt de schrijver — stelt Lenz de goede eigenschappen der Joden te veel op den voorgrond. Dat de Jood geen bruikbaar lid van het Duitsche volk zou kunnen zijn, is niet te bewijzen, en wordt door vele voorbeelden weerlegd... Moge niemand vergeten — zoo eindigt Gustav Lehmacher zijn beschouwing — dat gerechtigheid de basis van het staatsleven is en dat behalve de geërfde raseigenschappen ook de vrije wil, de opvoeding en de Goddelijke genade een woord, een krachtig woord meespreken.
(Joodsche Perscommissie)

E. **STRATOSFEER. — Tocht van luitenant Settle en majoor Fordney.** — Reuter meldde op 20 Nov. uit Akron: Luitenant Settle en majoor Fordney zijn heden om 9.27 plaatselijken tijd opgestegen voor een tocht naar den stratosfeer.
De stratosfeerballon bevond zich om 14.30 uur op ongeveer 16 K.M. hoogte. De stijging duurde nog voort. Nadat de ballon ongeveer 17.700 meter bereikt had, begon hij snel te dalen. De luchtvaarders besloten om nog voor het ondergaan van de zon te dalen.
Het record van den Sovjet-ballon (19.000 meter) is niet verbeterd. (Ned. Telegraafagentsch. Reuter)
(Vorig bericht Stratosfeer 989 E.)

F. **ITALIE. — Vitterio Scialoja overleden.** — Op 19 November '33 is de bekende Italiaansche jurist en kenner van het volkenrecht Vittorio Scialoja op den leeftijd van 77 jaar overleden. Hij heeft vele jaren Italië bij den Volkenbond vertegenwoordigd.
(Red. K. H. A.)

A. **JAPAN. — Nieuwe markten.** — Volgens de „Java Nippo" ontwikkelen de nieuwe markten van Japan in Midden-Amerika en Zuid-Amerika zich op uitstekende wijze.
Het Japansche departement van Handel en Industrie, heeft de noodzakelijkheid gevoeld van positieve stappen om deze prachtige ontwikkeling te steunen en dienovereenkomstig is den 10den October '33 tusschen Regeeringsvertegenwoordigers en zakenlieden een bespreking gehouden, waarop de volgende punten waren behandeld:
1. Het vraagstuk van den gecontroleerden wisselkoers en de wederzijdsche handelspolitiek.
2. Verhooging van den invoer van grondstoffen uit Zuid-Amerika zooals wol en katoen.
3. De stichting van een Zuid-Amerikaansche handelsassociatie.
4. Actie tot verlaging van de vrachtprijzen van de booten der Zuid-Amerika lijn.
Aan deze bespreking werd deelgenomen door vertegenwoordigers van meer dan 50 maatschappijen.
(Java Nippo) **(Vorig bericht blz. 862 F.)**

B. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Tot 15 Januari 1934 verdaagd.** — De bijeenkomst van de algemeene commissie der Ontwapeningsconferentie is tot 15 Januari verdaagd. (Vaz Dias) **(Vor. ber. 1047 D.)**

C. **SPANJE. — Verkiezingen.** — Na afloop van den ministerraad heeft de minister van Binnenlandsche Zaken bekend gemaakt, dat tot nu toe uit 31 kieskringen, d.i. de helft, nauwkeurige gegevens bekend zijn geworden. Reeds zijn 236 uitslagen bekend, welke als volgt over de partijen kunnen worden verdeeld: Agrariërs en Acción popular 92, Basken 13, Traditionisten 8, Radicalen (Lerroux) 48, Sociaal-democraten 19, Conservatieve republikeinen (Maura) 6, Acción republican (Azana) 4, Communisten 1, Catalaansche linkerzijde 30, Catalaansche liga (Cambo) 10, Catalaansche sociaal-democraten 5.
Hieruit blijkt, dat de partijen der rechterzijde groote successen hebben geboekt. De partij der agrariërs en volksactie, de Basken en de traditionalisten hebben reeds 113 zetels verworven, daarbij komen nog de 48 radicalen van Lerroux en de tien afgevaardigden van de Catalaansche liga. In het geheel zullen 471 afgevaardigden worden gekozen. (Vaz Dias)

D. **BELGIE. — Neutraliteit.** —
Onder den titel: „Wijlen de Belgische neutraliteit en Nederland", wijdt burggraaf Ch. Terlinden, hoogleeraar aan de Katholieke Universiteit te Leuven, een als hoofdartikel geplaatste beschouwing in Le Vingtième Siècle van 19 Nov. '33 aan de besprekingen betreffende de Nederlandsch-Belgische betrekkingen, welke de vorige week, in de Nederlandsche Tweede Kamer hebben plaats gehad.
Prof. Terlinden verdedigt de opvatting dat de permanente neutraliteit van het koninkrijk België, vastgelegd in het protocol van 20 Januari 1831, op 4 Augustus 1914 door een der garanten is vernietigd. Hij kan niet aannemen dat men „uit naam van dit kadaver" België het recht zou durven ontzeggen in de nabijheid van de Nederlandsche grens, vestingwerken aan te leggen. België is, aldus de redeneering van dezen historicus, tegen zijn wil in den wereldoorlog medegesleept geworden. Zoodoende heeft de neutraliteit opgehouden te bestaan. Om ze te herstellen zou een nieuwe formeele bepaling noodig zijn geweest. Het eindigen van den oorlog was niet voldoende om deze neutraliteit automatisch te herstellen. België, uit ervaring wijzer geworden, heeft het risico, aan een dergelijke hernieuwing verbonden, niet willen loopen. Reeds tijdens den oorlog gaf de regeering op duidelijke wijze uiting aan haren wil, zooals blijkt uit het Belgische antwoord van 24 December 1917 op de pauselijke boodschap van 1 Augustus van hetzelfde jaar. In het aan Parijs en Londen, op 18 Sept. 1918, door den minister van Buitenlandsche Zaken, Hijmans, overgemaakte memorandum verklaarde de Belgische regeering zich te verzetten tegen het herstel van het régime der permanente neutraliteit „dat, in het verleden, de vrijheid van handelen van het land belemmerde zonder zijn veiligheid te verzekeren". De regeeringen te Parijs en te Londen betuigden onmiddellijk hunne instemming met de Belgische denkwijze en besloten, dat de permanente neutraliteit van België niet zou worden hersteld. Zoo komt het dat de artikelen 31 van het Verdrag van Versailles, 83 van het Verdrag van Saint-Germain en 67 van het Verdrag van Trianon de tractaten van 19 April 1839 hebben afgeschaft. De uitvoering van zekere clausules van het Verdrag van Versailles was overigens onvereenigbaar met het régime der permanente neutraliteit.
De conclusie van prof. Terlinden is dan ook dat de Belgische neutraliteit zoowel „de jure" als „de facto" opgeheven is. Trouwens, jhr. van Karnebeek verklaarde zelf op 19 Mei 1919 dat de Nederlandsche regeering zich op geenerlei wijze tegen den door België uitgesproken wensch zou verzetten. Ook Jhr. van Swinderen zeide, in de vergadering van 20 Augustus 1919, gehouden door de commissie van XIV voor de herziening der tractaten van 1839: „Eveneens voor wat de neutraliteit betreft heeft Nederland, zooals de heer Van Karnebeek het trouwens reeds zeide, geen bezwaren in het midden te brengen".
Burggraaf Terlinden meent, dat, wat hij voorstelt als zijnde een wijziging van het Nederlandsche standpunt, niets anders is dan een „vulgaire manoeuvre de chantage", bestemd om, nu de Nederlandsche politiek van uitstel inzake de herziening van de tractaten van 1839 verkeerd dreigt uit te vallen, van België, in ruil van de Nederlandsche instemming met de opheffing van de neutraliteit, nieuwe toegevingen af te dwingen. Houdt Nederland er absoluut aan vergoed te worden voor de schade, voortspruitend uit het tragische einde van de Belgische neutraliteit, dan moet het zich maar tot den moordenaar wenden.
„Wij twijfelen er sterk aan, aldus Terlinden, of het dit zou durven doen." (Nieuwe Rotterdamsche Courant)
(Neutraliteit 1051 F.; Rede v. Jhr. de Graeff 1040 A.)

E. **NEDERLAND. — Handelspolitiek.** —
Voor de Anti-revolutionnaire Kiesvereeniging Nederland en Oranje II te 's-Gravenhage, gaf dr. J. A. Nederbragt een uiteenzetting van de brandende internationale economische vraagstukken, waaraan het volgende wordt ontleend:
Spr. stelt zich voor om, zooals hem gevraagd is, aan de hand van begrippen en uitdrukkingen, die gangbaar zijn in onzen tijd, maar niet steeds voor ieder duidelijk, eenig inzicht te geven in de brandende handelspolitieke vraagstukken.
Het kader, waarin de handelspolitiek moet werken, is de conjunctuur, die spr. opvat als het geheel van de omstandigheden, welke de wereldeconomie bepalen, en dan beschouwt als Gods economisch wereldbestuur, waaraan de mensch ten principale niets veranderen kan. Het omslaan van de conjunctuur, hetzij ten goede, hetzij ten kwade, noemen we crisis. We leven thans niet meer in een crisis, maar in een tijd van lage conjunctuur. We wachten op het omslaan van de conjunctuur, op een crisis ten goede, waarbij echter de veranderingen, die de structuur van het economisch leven heeft ondergaan, niet uit het oog mogen worden verloren.
Vertrouwen op Gods wereldbestuur impliceert geen lijdelijkheid. Ook in tijden van lage conjunctuur of crisis moet ieder doen wat zijn hand vindt om te doen, ook een regeering. Dit klemt te meer, als in de lage conjunctuur een verdwazing der menschen een rol speelt, zich uitend in hyperprotectionisme, overdreven contingenteering van invoer en een rigoureuze deviezenpolitiek. Spr. verklaart deze termen en zet uiteen, dat deze euvelen met name een gevolg zijn van een ongezond nationalisme, dat naar selfsufficiency streeft.
Teneinde het land althans eenigszins te beveiligen tegen de funeste gevolgen van de politiek van andere landen, heeft de Nederlandsche regeering eenige nieuwe elementen in haar handelspolitiek opgenomen, die spr. aan de hand van de nieuwere wetgeving op dit terrein nagaat: 1e. de mogelijkheid der bestrijding van dumping is in een speciaal wetsontwerp voorgesteld; 2e. een speciale wet bevat de bevoegdheid van retorsie tegenover landen, met wie Nederland geen handelsverdrag heeft; 3e. een speciale wet maakt voorts biletrale regeling en eenzijdige toepassing van clearing mogelijk; 4e. door een wijziging van de crisisinvoerwet wordt in deze wet ingevoegd het element van reciprociteit op dit gebied. Ook al deze begrippen licht spr. toe.
Spr. zet voorts het vraagstuk der autarchie uiteen, betoogende, dat de nieuwe elementen in onze handelspolitiek niet noodzakelijkerwijze autarchie impliceeren. De meeningen over autarchie zijn hier te lande verdeeld. De regeering heeft zich nimmer voor autarchie verklaard, wel verklaarden gezaghebbende personen zich er tegen. Persoonlijk is spr. van meening, dat als autarchie zoo zou worden opgevat en doorgevoerd, dat wereldhandel en scheepvaart er door tot een minimum zouden worden teruggebracht, autarchie voor Nederland als systeem slechts verarming kan beteekenen.
Tenslotte behandelt spr. de kwestie van de valuta, waarbij hij geen bepaald systeem aanbeveelt met uitsluiting van elk ander. Eenerzijds meent hij, dat ten deze steeds gerekend moet worden met de geheel eenige plaats, die het goud in het leven inneemt, krachtens zijn intrinsieke waarde, terwijl hij anderzijds van oordeel is, dat, in een geordende maatschappij, 1e. aan de maat, ook de geldmaat, niet willekeurig veranderd mag worden, en 2e. een gegeven belofte niet gebroken mag worden. Aan dien tweeledigen eisch, die in de christelijke levensopvatting bijzondere beteekenis heeft, beantwoordt de politiek der regeering.
(Vor. ber. Dr. J. A. Nederbragt 858 A.)

22 NOVEMBER 1933

F. **DUITSCHLAND. — Nationaal-socialistische propaganda.** — De „Ny Tid" vermeldt, dat Duitschland vier machtige zenders bouwt met het oog op radiopropaganda in Zuid-Amerika, Afrika, Oost-Azië en Australië. Het voor Noord-Amerika bestemde station zou reeds werken. Verder wordt in de bladen er melming van gemaakt, dat Duitschland 10 millioen Mark beschikbaar heeft gesteld voor de verspreiding van nat.-socialistische propagandaliteratuur in 12 talen, welke som naderhand door particuliere bijdragen nog verdrievoudigd zou zijn. (Ny Tid, Göteborg)
(Zie Duitschland: Nationaal-Socialisme.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Prof. Sprague afgetreden.** — Prof. Sprague, de financieele adviseur van de Schatkist, is als zoodanig afgetreden in verband met diepgaande meeningsverschillen inzake de politiek der goudaankoopen.
Prof. Sprague verklaarde, dat er geen andere verdediging bleef tegen een wegdrijven naar een onbeperkte inflatie dan het opwekken en organiseeren van de publieke opinie. Teneinde het mijne bij te dragen in die beweging verbreek ik mijn connectie met de Regeering. Ik ben tegenstander van het deprecieeren van den dollar door aankoopen van goud op buitenlandsche markten. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1047 B.)

B. **DANZIG EN POLEN.** — Par. 13 van bijlage II (douane) van de overeenkomst van Warschau regelt het veredelingsverkeer tusschen Danzig en het buitenlandsche douanegebied en stelt een commissie in, welke de gevallen, waarin van den kant van Danzig passief veredelingsverkeer is toegestaan, nader heeft te beoordeelen.
Aangezien het gebleken is, dat deze paritair uit Poolsche en Danziger leden samengestelde commissie deze aangelegenheden niet kon regelen, diende de Poolsche regeering bij den Hoogen Commissaris van den Volkenbond een verzoek in om in deze zaak te beslissen. De Hooge Commissaris heeft overeenkomstig de methode, welke voor dergelijke gevallen is voorgeschreven, een advies ingewonnen van een door den Volkenbond benoemden deskundige, in welk advies de algemeene richtlijnen worden aangegeven, volgens welke de commissie haar werkzaamheden had te volbrengen en waarin werd voorgesteld aan de commissie een neutraal lid als president met bevoegdheid van beslissing ingeval partijen het niet eens konden worden, toe te voegen. De Hooge Commissaris vereenigde zich met het advies en benoemde, nadat de Volkenbondsraad zijn beslissing had bekrachtigd, den heer dr. J. A. Nederbragt, administrateur, chef van de Economische en Consulaire Directie van het Departement van Buitenlandsche Zaken te 's-Gravenhage. Onder diens voorzitterschap heeft de Commissie in den loop der laatste 6 maanden, met tijdelijke onderbreking van haar werkzaamheden, vergaderd en op 16 dezer haar arbeid beëindigd. Alle aanhangige gevallen zijn afgedaan, voor het grootste deel doordat partijen tot overeenstemming kwamen, en de rest door beslissing van den president, op één geval na, dat later door den president zal worden beslist.
(V. b. 903 E.; Danzig-Polen Commissie 858 A.)

C. **JAPAN. — Amerika's erkenning van Rusland.** — Volgens een bericht van het Japansche blad „Asaki" te Tokio, dat een artikel wijdt aan het bezoek van Litwinov aan president Roosevelt en hetwelk voor de erkenning van Rusland door Amerika is gepubliceerd, is de algemeene opinie in Japan, dat een vernieuwing van de diplomatieke relaties tusschen Amerika en Rusland een grooten invloed zal uitoefenen op de Russisch-Japansche relaties. De Russische politiek zal minder toegevend jegens Japan worden en Rusland zal zich ongetwijfeld veiliger dan voorheen voelen. (Asaki, Tokio)
(Vorig bericht blz. 1049 A.)

D. **SPANJE. — Versterking van het leger.** — De Spaansche ministerraad heeft besloten tot een versterking van het Spaansche leger, dat gebracht zal worden op 145.000 man. (El Heraldo de Madrid)
(Vorig bericht blz. 167 A.)

E. **NON-AGRESSIE VERKLARING. — Duitschland-Polen.** — De officieuse „Gazeta Polska" schrijft, dat de Fransche opvatting, die in de Fransche pers naar aanleiding van de Duitsch-Poolsche non-agressie verklaring tot uiting kwam, zoowel chaotisch als onrustig was. Chaotisch, omdat zij onderling vaak diametraal tegenover elkaar stond en onrustig omdat een deel der Fransche publicisten er de voorkeur aan hebben gegeven eigen veronderstellingen en beschouwingen in plaats van feiten en geruchten inplaats van commentaar op den tekst te publiceeren.
Het Poolsche blad is van meening, dat de Fransche pers door een gevoel van angst misleid is. De tijd voor vreedzame samenwerking tusschen Polen en Duitschland is aangebroken en thans moet alles gedaan worden om de handhaving van den vrede te verzekeren. (Gazeta Polska)
(Vorig bericht blz. 1048 F.)

F. **ENGELAND. — Nieuw „Dag- en Nacht-gevechtsvliegtuig".** — Zoo juist is gereed gekomen een nieuw Engelsch „Dag- en Nacht-gevechtsvliegtuig", dat zich ook buitengewoon schijnt te leenen voor operaties gedurende den nacht. Deze tweedekker is behalve met de normale bewapening nog uitgerust met twee machinegeweren en vier lichte bommen. De maximum snelheid is 385 K.M. per uur. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1046 A.)

G. **NEDERLAND. — Wolnijverheid. - In- en Uitvoer 1931—1932.** —

Benaming der goederen	1931 × 1000 K.G. bruto	1931 × 1000 guld.	1932 × 1000 K.G. bruto	1932 × 1000 guld.
INVOER:				
Ruwe wol (ongewasschen en ruggewasschen)	3.971	3.468	3.566	2.586
Ruwe wol (machinaal gew.)	3.439	4.576	3.970	3.875
Gekamde wol	980	2.117	827	1.343
Afval van wol en van wollen garens en kammeling, gekleurd of ongekleurd	2.191	1.974	1.482	1.077
Kunstwol	557	323	233	119
Lompen (wollen en halfwollen)	854	175	594	81
Garens van wol en/of van kunstwol totaal	3.928	12.083	4.453	10.746
w.o. ongetwijnd	954	2.524	1.425	2.891
,, tweedraads getwijnd	2.284	6.958	2.468	5.932
,, méér dan tweedraads getw.	690	2.601	560	1.923
Garens van wol met andere bestanddeelen	155	309	124	202
Wollen en halfwollen dekens	69	153	94	146
Manufacturen, stoffen en weefsels van wol of van halfwol, n.a.g.: totaal	4.976	30.518	3.876	18.762
w.o. laken	92	552	63	275
,, bukskin	2.416	14.219	2.050	9.615
,, flanel	46	192	34	107
,, andere	2.422	15.555	1.729	8.764
UITVOER:				
Ruwe wol (ongewasschen en ruggewasschen)	1.183	1.247	927	770
Ruwe wol (machinaal gew.)	206	272	429	433
Gekamde wol	27	34	14	17
Afval van wol en van wollen garens en kammeling, gekleurd of ongekleurd	441	250	403	164
Kunstwol	23	12	14	5
Lompen (wollen en halfwollen)	5.294	1.429	4.717	877
Garens van wol en/of van kunstwol	840	1.741	518	1.197
Garens van wol met andere bestanddeelen	20	76	23	73
Wollen en halfwollen dekens	134	323	46	95
Manufacturen, stoffen en weefsels van wol of van halfwol, n.a.g. totaal	*1.447	9.183	*453	2.505
w.o. laken	* 345	1.940	* 51	292
,, bukskin	* 736	5.027	*284	1.508
,, flanel	* 208	1.197	* 60	298
,, andere	* 158	1.019	* 77	408

*) Netto-gewicht. (Centraal Bureau voor de Statistiek)

H. **ITALIE. — Toenemende werkloosheid.** — Ondanks den velen werkverschaffingsarbeid, die door staat, provincie en gemeenten wordt uitgevoerd, blijft het aantal werkloozen in Italië voortdurend stijgen.
Volgens de officieele opgaven bedroeg het aantal werkloozen op 30 September '33 907.463, en eind October 962.868 '33, een stijging met 6511 vergeleken met hetzelfde tijdstip van het vorige jaar. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1034 F.)

I. **MEMELGEBIED. — Nieuwe gouverneur.** — De huidige directeur van het departement voor de veiligheid, dr. Navaskas is benoemd tot gouverneur van het Memelgebied. Hij zal zijn nieuwe functie reeds per 1 December aanvaarden. Dr. Navaskas geldt in Litauen als een der krachtigste figuren. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 452 B.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Partai Indonesia. - Ir. Soekarno bedankt als lid.** — Het Hoofdbestuur van de Partai Indonesia deelt mede van den heer ir. Soekarno een schrijven te hebben ontvangen waarin deze mededeelt, dat hij zich uit de politieke beweging terugtrekt en verzoekt hem af te boeken als lid. Aan dit verzoek is door het Hoofdbestuur voldaan.
Naar aanleiding van deze mutatie en het aftreden van den heer Gatot als lid van het Hoofdbestuur (niet als lid), had in het Hoofdbestuur der P. I. een opschuiving plaats waardoor de heer mr. Sartono voorzitter werd.
Het Hoofdbestuur van de P. I. deelt verder mede, dat het van den heer Soekarno geen enkel bericht heeft ontvangen omtrent diens neiging zitting te nemen in vertegenwoordigende colleges, zooals het gerucht wil. (Aneta) **(Vorig bericht blz. 919 B.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Invoer 1932.** — Door het „Economisch Weekblad voor Nederlandsch-Indië" is een overzicht gepubliceerd van de waarde van de voornaamste producten (met uitzondering van gemunt en ongemunt goud en zilver), in 1932 in Indië ingevoerd door particulieren en het gouvernement, gespecificeerd naar de belangrijkste landen van herkomst naar rangorde hunner belangrijkheid.
Van den totalen invoer in 1932 ad *f* 384.154.000 laten wij hieronder de cijfers der voornaamste landen van herkomst volgen:

	(in *f* 1000)		(in *f* 1000)
Japan	78.339	België	5.728
Nederland	58 096	Fr. Indo China	5.674
Singapore	46.275	Dalny	4.194
Engeland	35.498	Italië	3.930
Duitschland	28.374	Zweden	3.721
V. S.	24.560	Frankrijk	3.679
Br.-Indië	17.323	Zwitserland	3.187
Australië	12.126	Br. Oost Afr.	1.083
Siam	8.047	Canada	978
Hongkong	7.763	Egypte	891
Penang	7.233	Br. Borneo	771
China	6.010	Over. landen	5 278

(Economisch Weekblad voor Nederl.-Indië)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 987 D.)

C. **NEDERLAND. — De Katholieken en het Fascisme.** — Op een vergadering van de Kiesvereeniging Amsterdam der R.K. Staatspartij hebben op 17 Nov. '33 rector J. F. Bots en Mr. C. P. M. Romme het woord gevoerd over het onderwerp: „Het fascisme en wij, Katholieken".
Aanwezig was o.a. de voorzitter der R.K. Staatspartij Mr. Goseling.
Wij ontleenen aan de rede van Mr. C. P. M. Romme o.a. het volgende:
Het fascisme, of nationaal-socialisme, zooals het zich in ons land practisch voordoet, bevat, bij elk der vele groepen, waarin het zich uit, het streven naar volledige staatkundige eenheid der natie. Dit heeft beteekenis naar uiterlijken verschijningsvorm in de vernietiging der vele verdeelde politieke partijen, maar naar innerlijk wezen beteekent het de vernietiging van alle vrijheid om eigen levens- en wereldbeschouwing ten grondslag te leggen aan eigen politiek. Had men hier te doen met een vertolking van natuurlijken weerzin tegen geestelijke verdeeldheid, als een drang naar eenheid en saamhoorigheid, dan ware dit verblijdend te noemen. Doch beangstigend, volstrekt onaanvaardbaar is dit streven, zooals het practisch gericht is op onze gemeenschap, waarin de eenheid wordt gedwongen door uitschakeling der geestelijke overtuiging van minderheden en andersdenkenden.
Door de historie heeft de geestelijke eenheid plaats gemaakt voor den gemengden staat, waarin wij ons moeizaam de vrijheid hebben veroverd om te kunnen leven, zooals wij dat willen, nu gaat men weer streven naar eenvormigheid en vraagt onze medewerking om ons te plaatsen in een geestelijk concentratiekamp.
Spr. vraagt, welke waarborgen de katholieken als minderheid zouden hebben, als Mussert aan het bewind kwam. Erkent hij rechten van individu, gezin en kerk, onafhankelijk van den Staat? In een persinterview heeft Ir. Mussert hierop bevestigend geantwoord. Dit verheugt spr. en hij hoopt dan ook, dat de heer Mussert het program en de toelichting van den N.S.B., in overeenstemming hiermee, zal vernietigen. (De Maasbode)
(Vor. ber. Fascisme 999 I.; Ir. Mussert 997 E.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Wetsontwerpen inzake steun aan noodlijdende gemeenten enz. aangenomen.** — De Tweede Kamer heeft op 21 Nov. '33 de wetsontwerpen inzake steun aan noodlijdende gemeenten en vermindering van de uitkeeringen, aangenomen. (N. Rott. Cour.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Wetsontwerpen tot heffing van opcenten op de gemeentefonds- en vermogensbelasting aangenomen.** — De Tweede Kamer heeft op 21 Nov. '33 de wetsontwerpen tot heffing van opcenten op de gemeentefonds- en vermogensbelasting. (N. Rott. Crt.)

F. **DENEMARKEN. — Politieke redevoering van minister Munch.** — De Deensche minister van Buitenlandsche Zaken, Munch, heeft een groote politieke redevoering gehouden, waarin hij o.m. verklaarde, dat ook Denemarken wordt getroffen door de algemeene politieke onrust, aangezien het een vreemde minderheid (Duitschers) binnen zijn grenzen heeft. In het jaar 1920 heeft men er van Deensche zijde naar gestreefd, een zoo zuiver mogelijke grenslijn te trekken. (Berlingske Tidende)

23 NOVEMBER 1933

G. **RASSENKUNDE. — Het woord „Ras".** — Wij lezen in Menschliche Auslese und Rassenhygiene von Dr. Fritz Lenz (4e Auflage 1932) Seite 254:
„'t Is een ironie der geschiedenis, dat het woord ras een Semitischen oorsprong heeft. In het Arabisch beteekent „ras" hoofd, oorsprong, begin. Van daar is het woord in den vorm „raza" in het Spaansch en Portugeesch overgenomen, verder als „rassa" in het Provençaalsch en als „race" in het Fransch en het Engelsch gekomen. Als Fransch vreemd woord in het Duitsch overgenomen, werd het woord ook bij ons omstreeks 1900 „race" geschreven en toen pas verduitscht als „Rasse" (Verg. L. Schemann: Die Rässe in den Geisterwissenschaften, München 1928, S. 29).
(Het Vaderland) **(V. b. Rassenkunde 1013 E.)**

H. **PACIFISME. — Verklaring van Hellmuth von Gerlach - Oordeel over Hitler.** — De bekende Duitsche pacifist Hellmuth von Gerlach heeft in de Union Coloniale te Brussel, op uitnoodiging van de Belgische Vereeniging voor de rechten van den mensch, een rede gehouden over het hitlerisme en zijn excessen. Na aan de hand van een aantal voorbeelden te hebben betoogd, dat Duitschland niet achter Hitler staat maar onder zijn hiel ligt, zeide von Gerlach o.m.: „Hitler, deze Duitscher van jongen datum, beweert mij mijn nationaliteit te hebben ontnomen. Net alsof men evengoed van nationaliteit als van hemd kan veranderen. Ik ben en blijf een Duitscher en het is omdat ik Duitscher blijf dat ik Goethe, Kant en Einstein kan aanhalen en dat ik mij richt tegen de mannen die thans Duitschland besturen. Het huidige regime zal misschien jaren duren. Ik wil mijzelf niet verblinden en bij u geen illusies opwekken. Hitler kan vrij lang aan het bewind blijven maar verkeert in de onmogelijkheid de tegenstrijdige beloften, door hem aan de industrieelen en aan de arbeiders gedaan, te houden. Nu reeds zijn nazi's, zijn bruinhemden, in de concentratiekampen opgesloten. Ik herhaal het, deze toestand kan zekeren tijd duren. Het Duitsche volk is een koppig volk. In September 1914 zagen onze generaals dat de oorlog verloren was. Toch hebben zij hem willen voortzetten. Het Duitsche volk is koppig

èn hardnekkig, vooral wanneer het zich op den verkeerden weg bevindt."
Von Gerlach verklaarde nog dat de in Europa gevreesde oorlog kan worden voorkomen indien de groote naties er in slagen een preventief eenheidsfront tegen Hitler tot stand te brengen en te behouden. Hij besloot zijn fel toegejuichte rede met een pacifistische geloofsbelijdenis.
Op voorstel van den socialistischen advocaat Mr. van Remoortel, die, samen met Paul Gille en de echtgenooten van oud-minister Vandervelde en senator François, de vergadering voorzat, werd een motie aangenomen, constateerende dat het hitleriaansche regime de rechten van den mensch in het gedrang brengt en de Belgische bevolking waarschuwende tegen alle fascistische pogingen, welken vorm zij ook mogen aannemen. (N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. 106 D.)**

A. **CHINA. — Foekien onafhankelijk verklaard.** — De „Times" verneemt uit Hongkong: Een Chineesch bericht uit Amoy meldt, dat generaal Tsai Ting Kai, commandant van het 19de legercorps (de held van Shanghai), de onafhankelijkheid van de provincie Foekien heeft geproclameerd. De generaal verklaarde dat hij gedwongen was dit besluit te nemen in verband met den onvoldoenden financieelen steun welken hij van de Nanking-regeering ontving.
In Amoy is de staat van beleg afgekondigd. (Times)

B. **DUITSCHLAND. — Toenemende werkloosheid.** — Het aantal werkloozen in Duitschland is — zooals steeds in dezen tijd van het jaar, meldt Wolff — een weinig gestegen. Op 15 November waren bij de arbeidsbeurzen 3.776.000 werkloozen ingeschreven tegen 3.745.000 op 1 November. De stijging bedraagt derhalve 31.000 vergeleken met een stijging van 156.000 voor dezelfde periode van 1932, 224.000 voor 1931 en 232.000 voor 1930. In Westfalen en Silezië is de werkloosheid iets gedaald.
Volgens de becijferingen van het bureau voor ziekenfondsen is per 31 October 1933 het aantal te werk gestelden met 141.360 gestegen, vergeleken met 30 September. Ook uit deze statistiek — die geheel onafhankelijk is van de cijfers der arbeidsbeurzen — blijkt dat in de industrieele districten de arbeidstoeneming het grootst is. Men wijst er op, dat het aantal werkloozen van het hoogste punt der werkloosheid af tot op 31 October 1933 is gedaald met rond 2.255.000; hiertegenover staat echter, zooals reeds gezegd, een kleine toeneming in de eerste helft van November (Wolff) **(Vorig bericht blz. 1027 E.)**

C. **NEDERLAND. — Opgravingen - Belangrijke veenvondst te Klazienaveen.** — Op veenplaats no. 80 in het Klazienaveen (Smeulveen), in de nabijheid van de voor eenige jaren blootgelegde veenbrug, waarvan thans door de dalgrond-ontginning alle sporen zijn verdwenen, werden door de arbeiders, werkzaam bij het „toemaken", een tiental brandkuilen of vuurplaatsen ontdekt. De heer Kunzel stelde den wetenschappelijken adviseur van de Oudheidskamer te Emmen, Dr. A. E. van Giffen hiermede in kennis.
In tegenwoordigheid van het dagelijksch bestuur der genoemde oudheidskamer werden onderzoekingen verricht. De brandkuilen liggen 1½—2 M. onder het hoogveen, onmiddellijk onder de toendra-bank. In de nabijheid werden aangetroffen keurig aan de bovenzijde geretoucheerde schrabbers, gekrakaleerde vuursteenen voorwerpjes en andere waarschijnlijk mesolithische artefacten. De vindplaats dateert wellicht uit den tijd, dat hier mammouth en rendier over de ruime toendra vlakten zwierven, achtervolgd door de eerste menschelijke bewoners van dit landschap. Hier zou dan een typisch kamp der rendierjagers zijn geweest: in die tijden was de mensch onverbrekelijk gebonden aan de rendierkudden, zooals nu nog de Lappen en andere arctische volksstammen.
(Nieuwsblad van het Noorden) **(V. b. 1000 C.)**

D. **NEDERLAND. — Rapport van de commissie-Schouten.** —
Aan het thans ingediende Rapport van de Commissie-Schouten, belast met het adviseeren omtrent toetsingsnormen voor de beoordeeling van de bezoldiging van het personeel in dienst van Provinciën, Gemeenten, enz., ontleenen wij de volgende conclusies:

Uit het verzamelde materiaal is gebleken, dat tusschen de bezoldigingsregelingen van de onderscheidene publiekrechtelijke lichamen groote verschillen bestaan, welke zeker in de tegenwoordige tijdsomstandigheden niet gerechtvaardigd zijn te achten.
Het krachtens de artikelen 125 en 126 der Ambtenarenwet 1929 uit te oefenen toezicht dient niet te worden gebruikt om starre uniformiteiten in de regelingen van de onderscheidene publiekrechtelijke lichamen te brengen, doch behoort zich te beperken tot het weren van excessen.
Bij het toetsen en het vergelijken van het salarispeil behoort volledig rekening te worden gehouden met alle in de, bij de vergelijking betrokken, regelingen voorkomende factoren, als b.v. pensioenverhaal, crisiskortingen, standplaatsaftrek, ongehuwdenaftrek, huwelijksbijslag, kinderbijslag, enz. Ter bepaling van het salarispeil eener bezoldigingsregel is geenerlei algemeene formule te geven.
De volle aan het ambt verbonden aanvangswedde dient te worden toegekend aan de ambtenaren op 21-jarigen leeftijd, aan de werklieden op 23-jarigen leeftijd.
Verhoogingen behooren niet automatisch toegekend te worden, doch slechts bij gebleken bekwaamheid, geschiktheid en dienstijver.
De cumulatie van inkomens of van inkomen met pensioen behoort, voor zoover het publiek belang zich daartegen niet verzet, te worden tegengegaan.
Voor de Regeering behooren de navolgende omstandigheden aanleiding te zijn in salarisregelingen van lagere publiekrechtelijke lichamen wijzigingen te bevorderen, c. q. deze zelf vast te stellen:

a) het bestaan van klaarblijkelijk onjuiste salarisverhoudingen binnen het kader eener regeling, of van excessen op bepaalde punten bij vergelijking met de daarvoor in aanmerking komende regelingen;

b) de aanwezigheid van een wanverhouding tusschen het salarispeil van een bepaald publiekrechtelijk lichaam en dat van soortgelijke, in ongeveer gelijke omstandigheden verkeerende organen, of tusschen dat van een zoodanig orgaan en het salarispeil van het Rijk;

c) de aanwezigheid van een wanverhouding tusschen het salarispeil van een lager publiekrechtelijk orgaan en den loon- en levensstandaard in dezelfde streek of plaats, blijkende o.a. uit de daar geldende loonen volgens de collectieve arbeidsovereenkomsten voor verschillende bedrijven of ondernemingen.

(De Standaard)

(Vorig bericht blz. 884 D.)

E. **NEDERL. OOST-INDIË. — Paleis-conferentie.** —
Op 22 Nov. '33 is te Batavia de paleisconferentie gehouden, waaraan werd deelgenomen door den vice-president en de leden van den Raad van Ned.-Indië, den procureur-generaal en de bestuurshoofden in de Buitengewesten, met uitzondering van de heeren Caron, gouverneur van Celebes, en Van Heuven, resident van Sumatra's Westkust.
De sfeer, waarin deze conferentie werd gehouden, schijnt, oppervlakkig bezien, niet bemoedigend, doch eenige interviews met de voornaamste deelnemers geven er blijk van, dat hoop op de toekomst niet ontbreekt.
Gouverneur Van Aken verklaarde, dat in Atjeh de politiek naar het tweede plan is gedrongen ter wille van de noodzakelijkheid, alle aandacht te concentreeren op de economische opheffing. Bijzondere aandacht wordt gegeven aan de verbetering van de kwaliteit van de Atjeh-rijst, omdat Atjeh kan worden beschouwd als de aangewezen rijstschuur voor de koeliebevolking ter Sumatra's Oostkust. De veehandel uit Atjeh wordt eveneens sterk bevorderd. De rijstinvoer uit Rangoon en Siam werd in Atjeh van 7000 ton per jaar tot de helft teruggebracht, terwijl dit gewest in 1934 waarschijnlijk geheel voor de buitenlandsche rijst zal worden gesloten.
Pogingen worden in het werk gesteld om den exporthandel van andere producten, die thans op Penang is gericht, op Belawan en Sabang te concentreeren.
In de Gajoe-landen valt een economische opleving waar te nemen, welke is toe te schrijven aan het welslagen van de aardappelcultuur, terwijl ook koffie, bruine boonen en kool werden verplant.
De Bataafsche Petroleum Maatschappij en de Nederlandsche Koloniale Petroleum Maatschappij vatten intensief de boringen op de terreinen aan de Noordkust aan.
Politiek blijft het in Atjeh noodzakelijk met diverse mogelijkheden rekening te houden, terwijl een sterke legermacht voorals nog noodzakelijk is om elke hoop op een geslaagden opstand bij voorbaat den bodem in te slaan.
De gouverneur van Sumatra's Oostkust zette uiteen, dat in zijn gewest een omschakeling plaats vindt op economisch gebied, waarbij de particuliere maatschappijen de leiding hebben. Gestreefd wordt naar de productie van een goedkoopere kwaliteit tabak.
Ten aanzien van de pepercultuur op Banka verklaarde resident Hamerster, dat Banka er voor moet waken dat de witte Muntokpeper, die 80% van de geheele wereldproductie bedraagt, haar plaats op de wereldmarkt niet verliest, hetgeen bijzonder actueel is, nu uit Amerika klachten over de kwaliteit worden geuit, waaraan de grootste aandacht wordt besteed, o.a. door verscherping van de locale peperkeur.
De resident zette nog uiteen, dat een groote reorganisatie van het tinbedrijf per 1 Januari 1934 wordt ingezet, waardoor van de ruim 60 mijnen slechts 18 in productie blijven. (Aneta)

A. **ENGELAND. — Troonrede van Koning George V.** — Op 21 Nov. '33 heeft Koning George in het Hooger-huis de derde zittingsperiode van het parlement geopend met een troonrede, waaraan wij het volgende ontleenen:
„Mijn betrekkingen tot de buitenlandsche mogendheden zijn nog steeds vriendschappelijk. Het voornaamste doel van mijn regeering in internationale politiek, is door alle tot haar macht staande middelen, den vrede in de wereld te handhaven en te bevorderen. Mijn regeering blijft ook voor de toekomst besloten, de internationale samenwerking door middel van de gemeenschappelijke actie van den Volkenbond te handhaven en op elke andere wijze, geschikt om de goede betrekkingen tusschen alle staten en volkeren te bevorderen."
In de troonrede wordt verder de hoop geuit, dat de nieuw benoemde commissie voor grondwetsherziening in Britsch-Indië in de komende parlementszitting definitieve voorstellen zal indienen.
Het parlement wordt gevraagd, onmiddellijk uitgebreide maatregelen te overwegen om het plan van de werkloosheidsverzekering op een gezonde basis te stellen, de woningtoestanden te verbeteren en de werktijden voor jeugdige personen te regelen.
Ook vermeldt de Troonrede nog de wet op wedrennen en hazardspel, de subsidie aan de beetwortelverbouwers en de onwettige vischvangst.
(Ned. Telegr.-Agentsch. Reuter)
(Vor. ber. Troonrede 1932: 577 A.)

B. **COLUMBIA. — Buitenlandsche schulden.** — Het parlement van Columbia heeft het wetsvoorstel tot opschorting van den dienst op de buitenlandsche schulden aangenomen. (De Maasbode)
(Vorig bericht blz. 758 N.)

C. **BRAZILIE. — Gouduitvoer.** — Brazilië heeft den gouduitvoer vrijgegeven, doch de deviezenhandel buiten de banken om blijft verboden. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Moratorium 536 F.)

D. **BELGIE. — Taalkwestie.** — De minister van Justitie, mr. Janson, gaf eenige dagen geleden in de Kamer toe dat het, na honderd jaar constitutioneele gelijkheid der Belgische staatsburgers, nog altijd mogelijk is dat een Vlaming, wonende in het Vlaamsche land en geheel Fransch-onkundig zijnde, in het Fransch voor de civiele of de handelsrechtbank wordt gedaagd en in het Fransch wordt veroordeeld, zonder dat hij één woord van dit alles heeft begrepen. Daar de te verwachten wet, welke door de Kamer naar de commissie is teruggezonden, dergelijke schier ongelooflijke feiten in de toekomst onmogelijk wil maken, hebben toch nog een aantal in het Vlaamsche land en te Brussel gevestigde „franskiljonsche" advocaten gemeend zich, zoogenaamd op grond van het vrijheidsbeginsel, tegen de voorgestelde regeling van het gebruik der talen in rechtszaken te moeten verzetten.
(N. Rotterd. Crt.) **(Vorig bericht blz. 991 F.)**

E. **SYRIE. — Fransch-Syrisch verdrag.** — Het verdrag van vriendschap en bondgenootschap tusschen Frankrijk en Syrië werd op 16 Nov. '33 geteekend en op 19 Nov. '33 gepubliceerd.
Het bepaalt dat er een bondgenootschap zal worden gesloten tusschen de twee onafhankelijke en souvereine staten Frankrijk en Syrië.
Beide partijen zullen elkaar volledig raadplegen over aangelegenheden van buitenlandsche politiek, hun beide landen betreffende en zullen alles vermijden om haar betrekkingen met andere mogendheden in gevaar te brengen.
Het verdrag zal een duur hebben van 25 jaar.
(Figaro)
(Vorig bericht blz. 159 L.)

F. **DUITSCHLAND. — De brand in het Rijksdaggebouw.** — De laatste faze van het proces inzake den rijksdagbrand is op 23 Nov. '33 te Leipzig begonnen. Reeds in het begin van de zitting verheft zich Van der Lubbe om te verklaren, dat hij niet tevreden is met den gang van zaken. Hij wil spoedig een vonnis, hetzij 20 jaar gevangenisstraf of de doodstraf.
Hij verklaart nogmaals, dat hij den brand alleen heeft gesticht. (Algemeen Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1036 C.)

G. **WAT DE WERELD DRINKT.** —
Uit een artikel van dr. Frank Thore in „Science News Letter", Washington, September '33, voorkomende in „De Kern" No. 11 van November '33, ontleenen wij o.a.:
Het drinken van gegiste dranken is even oud als de beschaving zelve.
Dr. John Cooper (anthropoloog aan de universiteit te Washington) heeft een „drankkaart" samengesteld over de drinkgewoonten aan het begin onzer aera. Vergeleken met de kaart der graanverbouwende en veeteelt-beoefende „beschaafde" volkeren, bleek zij vrijwel identiek.
Over het algemeen hebben de volken dus niet aan de Europeanen hun „vuurwater" te danken.
Slechts de stammen die nog niet aan deze beschavingsperiode toe waren — bijv. in de binnenlanden van Afrika en Azië —, waren geheelonthouders vóór de ontdekking der Europeanen. Onder de overige volken waren bij uitzondering het gebied van de Ver. Staten en der Polynesiërs in de Zuidzee-eilanden „droog".
Voor het vervaardigen der alcoholhoudende drank wordt het inheemsche zetmeelhoudend gewas gebruikt, tarwe, gerst, maïs, rijst, of een suikerhoudend vruchtensap (druiven- en palmenwijn, mede uit honing).
Het zetmeel moet eerst in suiker worden omgezet vóór het tot gisten kan worden gebracht, hetgeen gebeurt door een enzym, óf door de zaden te laten ontkiemen, óf door de zaden te kauwen, zooals bij het Japansche saké en Aziatische rijstwijnen geschiedt.
Merkwaardig is, dat één gistdrank van dierlijke oorsprong is, n.l. koemis, door nomadenstammen in Centraal Afrika gemaakt uit gegiste melk.
De uitvinding wordt bij alle volkeren steeds toegeschreven aan een god — die natuurlijk hoog in aanzien staat. Dit wijst op vóór-historischen oorsprong. Reeds de Babyloniërs en Egyptenaren kenden tientallen verschillende recepten voor bieren.
Eigenaardig is, dat het distillatie-proces of vervaardiging van dranken met hooger alcoholgehalte nog niet lang bekend is. Bij het begin van den modernen tijd (1492) kende men dit nog niet. In den tijd der Stuart-koningen echter kon men zich een roes drinken aan „aqua vita". Whisky, rum, cognac en brandewijn waren tevoren nog onbekend.
Het woord alcohol is uit het Arabisch afgeleid. Het is echter niet waarschijnlijk dat de Arabieren dit proces hebben uitgevonden. (De Kern, November 1933)

H. **ENGELAND. — Fransch-Engelsche handelsbetrekkingen. - Opheffing van de Fransche „surtaxe de change" geëischt.** — Naar de „Daily Herald" meldt, heeft de Engelsche minister van Handel, Runciman, Frankrijk een tarief-ultimatum aangeboden, welke in December tot een handelsoorlog zal leiden, indien men niet tot een overeenstemming zal geraken. Volgens verschillende dagbladen is het ultimatum reeds aan den Franschen ambassadeur, Corbin, aangeboden.
Naar verluidt zou Engeland van Frankrijk eischen, dat het de „surtaxe de change" (extra invoerrecht op goederen afkomstig uit landen met een gedeprecieerde valuta) van 15%, alsmede de „taxe d'importation" zal opheffen. De „Daily Herald" meent verder te weten, dat indien Frankrijk dit niet zal doen, Engeland een vergeldingsrecht van 21% op den invoer van Fransche goederen zal heffen. (Daily Herald)

I. **DUITSCHLAND. — Duitsche Christenen.** — Een aantal predikanten te Breslau hebben den Rijksbisschop een adres gezonden, waarin zij verklaren, dat het evangelie zonder het Oude Testament niet zuiver gehouden kan worden en dat het geloof in Jezus Christus niets te maken heeft met de vereering van een heldengestalte; zij verzetten zich ook tegen de voorgestelde verzaking van het leerstuk der zonde, dat volgens de Duitsche Christenen bij „slavenzielen" zou behooren. Ook tegen de Ariërs-paragraaf verzet zich dit adres. Ieder, die een „rassenkerk" wil stichten, aldus de adressanten, geeft de Duitsch-Evangelische Kerk aan fanatisme. (Algem. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1046 E.)

A. **NEDERLAND. — Vermogensbelasting 1920-'23-'29-'31. —**

Hoegrootheid van de vermogens	Aantal aangeslagenen 1920-'21	1923-'24	1929-'30	1931-'32	Absolute cijfers. Bedrag der vermogens. 1920-'21	1923-'24	1929-'30	1931-'32
					(in duizendtallen guldens)			
f 16.000—*f* 30.000	64.406	70.930	82.307	86.363	1.375.044	1.506.874	1.755.115	1.834.080
30.000— 50.000	38.035	38.087	45.341	45.881	1.441.750	1.445.658	1.714.069	1.732.069
50.000— 100.000	30.795	29.814	35.582	34.939	2.116.523	2.045.525	2.443.417	2.390.652
100.000— 200.000	14.723	13.725	17.022	15.857	2.007.781	1.873.514	2.338.877	2.175.678
200.000— 300.000	4.588	3.953	5.096	4.640	1.105.876	957.709	1.231.884	1.122.331
300.000— 500.000	3.396	2.876	3.795	3.390	1.287.608	1.088.626	1.447.416	1.290.450
500.000— 1.000.000	2.267	1.857	2.438	2.100	1.550.511	1.253.989	1.660.055	1.432.442
1.000.000 en hooger	1.239	946	1.362	1.057	2.704.406	2.010.963	3.075.395	2.322.507

(Centraal Bureau voor de Statistiek) **(Vorig bericht blz. 593 C.)**

24 NOVEMBER 1933

B. **LUCHTVAART. — Valstoel.** — Als de experimenten, die thans op Roosevelt Field bij New York worden gedaan, het beoogde resultaat hebben, zullen luchtreizigers in de toekomst op gevaarlijke momenten niet meer uit het toestel behoeven te springen, doch zullen zij door middel van een handle, die door den piloot bediend wordt, automatisch met stoel en al uit het vliegtuig worden geworpen.
Verscheiden parachute-springers en -springsters van beroep hadden zich voor de proefnemingen beschikbaar gesteld en zoo ging een verkeersvliegtuig de lucht in om de deugdelijkheid van den val-stoel te beproeven. Op ongeveer 500 meter hoogte gekomen, haalde de piloot bij een snelheid van ca. 160 K.M. een handle over en op hetzelfde oogenblik vielen twee passagiers mèt hun zitplaatsen uit het toestel; kort daarna volgde nog een tweetal; allen kwamen behouden op den beganen grond terecht.
Zoodra de handle door den piloot is overgehaald, opent zich een kleine deur onder de zitplaats van den passagier. De metalen stoel van den passagier is op een draai-arm gemonteerd, zoodat bij het overhalen van de handle de passagier met stoel en al ruggelings door de opening draait en daarna in de ruimte verdwijnt. Het instrument zorgt er verder voor, dat de passagier, heel geriefelijk in zijn stoel gedoken, behouden op den grond komt. Om den schok bij de landing tot een minimum te reduceeren, heeft men onder het zitvlak van den stoel een 8 cM. dikke rubbersponslaag aangebracht . (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 890 A.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nieuwe invoertarieven in Nederl. Oost-Indië.** — De regeering heeft een wetsontwerp bij de Tweede Kamer ingediend tot wijziging van het tarief van invoerrechten in Ned.-Indië en bestendiging voor het jaar 1934 van de tijdelijke opcenten op het gewijzigde tarief.
Van deze tariefsherziening wordt (exclusief opcenten) een meerdere opbrengst van *f* 6.25 millioen verwacht.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1028 G.)**

D. **FRANKRIJK. — Kabinet-Sarraut afgetreden.** — Het kabinet-Sarraut is tengevolge van een voorstel van den neo-socialistischen afgevaardigde Gounin, ten val gebracht.
Gounin had een voorstel ingediend, volgens welke de salarissen der ambtenaren beneden de 12.000 frs. niet onder de korting zouden vallen. In het regeeringsontwerp gold dit pas voor de salarissen van 10.000 francs.
In het debat had Sarraut zich bereid verklaard met de uitzondering der salarissen beneden 11.000 frs., die dus van de korting verschoond zouden blijven, accoord te gaan.
Gounin stond echter op een minimum van 12 000 frs. en tegen zijn voorstel stelde de regeering de vertrouwenskwestie, waarop de Kamer met 321 tegen 247 tegen de regeering stemde.
Het kabinet trad daarop af.
(Nederl. Telegr.-Agentsch. Reuter) **(V. b. 1039 C.)**

E. **DIPHTERIE. — Vaccinatie. - De methode verbeterd.** — In de Fransche Academie van geneeskunde heeft dr. G. Ramon van het Institut Pasteur tezamen met dr. R. Debré een nieuwe verbetering medegedeeld van de methode der vaccinatie tegen diphterie door de anatoxine, ofschoon de toepassing in 99 op de 100 gevallen reeds succes hebben. Dank zij een sterkere concentratie van de anatoxine kan men voortaan het aantal injecties van drie tot twee verminderen. Ze moeten met drie weken tusschenruimte worden toegepast. Met deze nieuwe technische vereenvoudiging worden 99.5 pct. van de kinderen uitstekend gevaccineerd. Indien deze immuniteit echter zou verzwakken kan men den weerstand van de gevaccineerden versterken door zes maanden of een jaar later of nog langer erna opnieuw een inspuiting te geven.
(Fransche Academie van Geneeskunde)

F. **FRANKRIJK. — Herriot over algemeenen toestand.** — Herriot publiceert in „Les Annales" een artikel over den financieelen en economischen toestand van Frankrijk.
De voorzitter der radicaal-socialistische partij handhaaft zijn standpunt dat het evenwicht slechts door budgetaire deflatie kan worden verkregen.
Met betrekking tot een eventueele reductie van de credieten der nationale defensie verklaart Herriot: „Niemand beweert dat nieuwe bezuinigingen op details onmogelijk zouden zijn. Maar in zijn geheel zie ik niet welke Fransche minister-president in den tegenwoordigen toestand van Europa en de wereld in een belangrijke reductie zou kunnen toestemmen."
Herriot voegt er aan toe, dat middelen zouden moeten worden verkregen uit het onderdrukken van de fiscale fraude en de reorganisatie van het handelsverkeer met het buitenland volgens het beginsel der compensatie. (Les Annales)

G. **OLYMPISCHE SPELEN 1936 TE BERLIJN. — Amerikaansch Comité eischt gelijkheid van behandeling voor Joodsche deelnemers.** — Op 22 Nov. '33 heeft te Washington het Amerikaansch Olympisch Comité vergaderd, welke de resolutie heeft aangenomen van de American Athletic Union, waarin wordt uitgesproken, dat geen Amerikaansche ploegen voor de Olympiade 1936 naar Duitschland zullen worden gestuurd, indien van Duitsche zijde niet alle beperkingen, die de Duitsche regeering heeft gemaakt voor Joodsche deelnemers aan de Olympiade, zullen worden opgeheven.
Practisch hebben de Vereenigde Staten daardoor besloten, niet aan de Olympiade-1936 te Berlijn en aan de Olympische Winterspelen te Garmisch-Partenkirchen deel te nemen. (Vaz Dias) **(Vor. ber. 856 C.)**

H. **WIELERSPORT. — Zesdaagsche wielerwedstrijd.** — De einduitslag van den 2den Amsterdamschen Zesdaagsche op 23 Nov. '33 is als volgt:
1. Pijnenburg-Wals 588 punten; 2. Guimbretière-Broccardo 215 p.; 3. Rausch-Hürtgen 161 p ; 4. Braspenninx-van Kempen 271 p.; 5. Guerra-Bresciani 175 p. 6. Aerts-Loncke 208 p.; 7. Vluggen-Muller 178 p.; 8. van Nek-van Hout 99 p.; 9. Adan-de Wolf 82 p.
(V. b. Wielersport 935 F.; Zesdaagsche 582 B.)

A. **SPANJE. — De verkiezingen.** — Een vertegenwoordiger van „Le Journal" heeft den oud-premier Lerroux geïnterviewd over den uitslag der verkiezingen. Deze erkende, dat er ongetwijfeld van een beweging naar rechts was gebleken; iedereen had er op gerekend, maar hij voor zich had niet gedacht dat zij zoo geaccentueerd, zoo duidelijk zou zijn.
De voornaamste reden van deze uiting van de openbare meening was volgens hem het vrouwenkiesrecht. Voorts hebben wij ons, aldus Lerroux, te veel gehaast met het verwezenlijken van hervormingen, die de oudste tradities van het land omverwierpen: de agrarische hervorming, de onteigeningen zonder schadeloosstelling, de aantasting van de godsdienstige overtuigingen. Voor de laatste zijn vooral de vrouwen gevoelig geweest. Wij hebben ten onrechte, zoo liet hij zich verder uit, in eenige maanden, onder pressie der socialisten, datgene willen verwezenlijken waarover het republikeinsche Frankrijk jaren heeft gedaan, waarmee hij doelde op de scheiding van Kerk en Staat.
Gevraagd, wat er nu verder zou gebeuren, zeide Lerroux, dat de wijsheid gebood de machine op „achteruit" te zetten, d.w.z. den arbeid van socialen vooruitgang opnieuw aan den gang te brengen met meer voorzichtigheid en gematigdheid dan tot dusver.
Als hem opnieuw de regeering werd opgedragen, zou hij verplicht zijn op de rechterzijde te steunen. Zelf behoort hij tot het linksche centrum maar de linksrepublikeinsche partij zal in den Cortes slechts door een weinig talrijke groep vertegenwoordigd zijn. Het sprak vanzelf, dat die rechterzijde dan binnen het kader van de republiek moest blijven. (Le Journal)
(Vorig bericht blz. 1053 C.)

B. **DUITSCHLAND. — Niet-Arische Artsen niet meer toegelaten.** — Een zoo juist gepubliceerde verordening van den rijksminister van Arbeid over de toelating van artsen, tandartsen en tandtechnici bij ziekenfondsen treft nieuwe bepalingen. Volgens deze zullen tot nader order in steden met meer dan honderdduizend inwoners artsen van niet-Arische afstamming evenals artsen, wier echtgenooten van niet-Arische afstamming zijn niet meer bij wettelijke ziekenfondsen worden toegelaten.
Deze regeling is noodzakelijk geworden, omdat juist in de groote steden nog een groote wanverhouding tusschen Arische en niet-Arische artsen bij de ziekenfondsen bestaat.
Tot dusver konden niet-Arische artsen bij de ziekenfondsen worden toegelaten of blijven, wanneer hun vaders of zonen in den wereldoorlog gevallen waren. Uit billijkheidsoverwegingen bepaalt de nieuwe verordening, dat deze uitzondering ook geldt in gevallen, wanneer de echtgenoot van een niet-Arische vrouwelijke arts in den wereldoorlog gevallen is. Ditzelfde geldt voor vrouwelijke tandartsen en tandtechnici.
(Angriff) **(Vor. ber. Anti-Semitisme 1047 G.; Artsen 943 E.)**

25 NOVEMBER 1933

C. **VOLKENBOND. — Beteekenis.** — De Volkenbond werd na den wereldoorlog in 1919 opgericht op initiatief van den Amerikaanschen president Wilson, waarvan de statuten op zijn uitdrukkelijken wensch zijn opgenomen in de vredesverdragen van Versailles en Saint-Germain. De Bond is gebaseerd op een onderlinge overeenkomst van staten om geen oorlog te beginnen voordat zij de geschillen, die zij met elkaar hebben of met niet-leden aan een arbitrage hebben onderworpen en aan een uitstel van 3 tot 9 maanden. Iedere staat, die zich aan deze overeenkomst niet houdt, vindt onmiddellijk alle andere staten tegenover zich, terwijl deze verplicht zijn alle diplomatieke relaties met den overtreder te verbreken. Duitschland werd pas in 1926 opgenomen. Geen lid zijn, behalve eenige kleinere staten: de Ver. Staten, Turkije en Rusland. Japan trad in 1933 uit den volkenbond naar aanleiding van een conflict met China. Duitschland verliet op 14 October 1933 den volkenbond en gaf als motief aan dat het geen rechtsgelijkheid met andere staten had. Elk lid van den Volkenbond kan zich terugtrekken na twee jaar vooraf zijn lidmaatschap te hebben opgezegd. Zetel van den volkenbond is te Genève. De uitgaven worden door de gezamenlijke Staten, die lid zijn bekostigd. (Red. K. H. A.)

D. **FRANKRIJK. — Fransche politiek.** — Wij ontleenen aan het Algemeen Handelsblad van 24 Nov. '33 naar aanleiding van den val van het kabinet-Sarraut het volgende:
Het schouwspel, dat de Fransche Kamer in de afgeloopen dagen te zien heeft gegeven, is allerminst verheffend. Het feit, dat men zich onder de huidige benarde omstandigheden, niet tot een hooger plan heeft vermogen op te werken en dat opnieuw het geheele regeeringsraderwerk is stop gezet, omdat men het niet eens kan worden over een van algemeen standpunt bekeken toch zeer onbeteekenend punt als bezuiniging op salarissen, teekent den heerschenden toestand van politiek wanbeleid.
Hier zit niet het streven voor om uitsluitend het algemeen belang te dienen, doch overheerscht kortzichtig groepsbelang.
Telkens weer worden door de achtereenvolgende regeeringen voorstellen ingediend om de hindernis van het deficit te nemen en om door deflatie tot gezonde financieele toestanden te komen, doch alle pogingen stuiten af op politieke intriges en op de belangen van bepaalde politieke groepen en groepjes.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Ministerie Sarraut 1058 D.)**

E. **VEREENIGDE STATEN. — Financieele politiek.** — Na Roosevelt's vertrek uit Washington naar Warmsprings is de lang verwachte strijd om de toekomstige Amerikaansche financieele politiek in volle hevigheid ontbrand, zoo wordt uit Amerika gemeld. De aanhangers van de politiek van den goudaankoop, die verdere depreciatie van den dollar wenschen, zooals Warren, één van Roosevelt's meest vertrouwde adviseurs en Morgenthau, Woodin en professor Irvin Fisker, staan fel tegenover den financier Baruch, professor Sprague en de Amerikaansche Kamer van Koophandel, die stabilisatie van den dollar bepleiten. Baruch, leider der z.g. Sound Moneygroep opende de campagne tegen Roosevelt met een artikel in de veelgelezen „Saturday Evening Post", waarin hij de onmiddellijke stabilisatie van den dollar op goudbasis verdedigde.
De jaarvergadering van de Amerikaansche Kamer van Koophandel publiceerde een gelijkluidende resolutie, Sprague, voormalig adviseur van het departement van de schatkist, is, naar bekend, in verband met deze kwestie onder protest, afgetreden. Woodin wees de bewering van Sprague terug dat de Amerikaansche leeningen ongezond zouden zijn. Morgenthau verklaarde, dat het Amerikaansche crediet heel stevig staat.
Roosevelt noemde gisteren in een radiorede de tegenstanders der regeeringspolitiek „gewichtig intolerant doende domkoppen". Algemeen is men er van overtuigd, dat de toekomstige Amerikaansche valutapolitiek afhangt van het resultaat van den strijd tusschen Woodin en Baruch. (Nieuwsbl. v. h. Noorden)
(Vor. ber. Financieele politiek 1054 A.)

F. **DUITSCHLAND. — Interview van een Franschen Journalist met Rijkskanselier Hitler.** — Het interview van den Franschen journalist De Brinon in de „Matin" met Rijkskanselier Adolf Hitler waarbij de kanselier zijn vredelievendheid tegenover Frankrijk betuigt, heeft naar de diplomatieke medewerker van de „Daily Telegraph" schrijft, te Londen diepen indruk gemaakt. Algemeen geeft men toe dat het interview de onmiddellijke onderhandelingen tusschen Frankrijk en Duitschland zal bevorderen en een betere atmosfeer zal scheppen dan men nog slechts eenige dagen geleden voor mogelijk hield.

De „Morning Post" schrijft, dat Hitlers voorstel om openlijk de moeilijkheden tusschen Duitschland en Frankrijk te bespreken een der duidelijkste uitnoodigingen is, die door de nationaal-socialistische regeering aan een buitenlandsche mogendheid zijn gedaan. Men ziet te Londen echter in dat het, door het ontbreken van een stabiele regeering te Parijs, Frankrijk op het oogenblik moeilijk moet vallen een antwoord te geven. Afgezien van de Saarkwestie, waar een krachtige houding noodzakelijk is om de minderheid niet aan de nationaal-socialisten uit te leveren, bestaat er tusschen beide landen geen conflict, dat in normale tijden als een gevaar voor den vrede beschouwd zou kunnen worden. (Vaz Dias)

(Zie Duitschland: Hitler)

26 NOVEMBER 1933

A. **DR. STEPHAN J. MAHER.** — Dr. Stephan J. Maher, een Amerikaansche arts, hield te Shelton (V. S.) een voordracht voor een gehoor van achttienhonderd medici. In zijn rede verklaarde Maher een bacil ontdekt te hebben, die in staat zou zijn de zoo gevreesde tuberculose-bacillen te vernietigen. De medische wereld ziet de verder proefnemingen van dokter Maher met belangstelling tegemoet. (Het Volk)

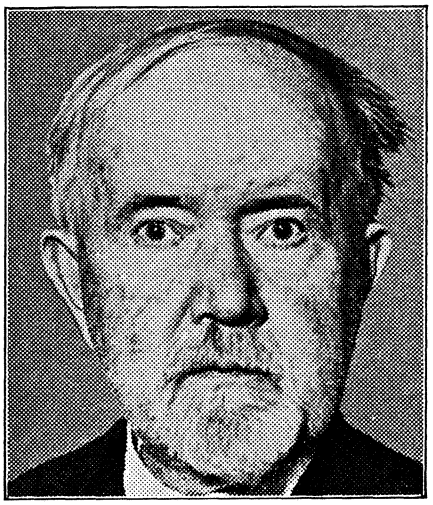

Dr. Stephan J. Maher.

(Vor. ber. Tuberculose 966 C.)

B. **ENGELAND. — Sir John Simon over Duitschland.** — Tijdens de debatten over een door de labourpartij op de troonrede ingediende motie heeft de Britsche minister van Buitenlandsche Zaken Sir John Simon in het lagerhuis een verklaring afgelegd over de ontwapeningspolitiek en een uiteenzetting gegeven van de politiek, welke de Engelsche regeering zich voorstelt te volgen.

Een V.D.-telegram uit Londen meldt hieromtrent nog het volgende:

De minister wees er in zijn rede op, dat Duitschland niet tot object van een dictaat mag worden gemaakt. Duitschland is partner bij de onderhandelingen. De Engelsche politiek wil Simon in het kort in de volgende punten samenvatten.

De verdaging der ontwapeningsconferentie beteekent niet eventueel de verdaging der werkzaamheden voor de ontwapening. Zij beteekent juist het tegendeel.

De Engelsche regeering is voornemens den tijd der verdaging te benutten, om zonder dralen tusschen de afzonderlijke naties de basis voor te bereiden waarop de conferentie haar werkzaamheden zou kunnen hervatten, de basis welke thans door het uittreden van Duitschland zoo omineus gestoord is.

Hoe deze gedachtenwisseling op de beste wijze kan plaats vinden, zal afhangen van de omstandigheden.

Engeland juicht de verzekering door Hitler gegeven dat Duitschlands eenige wensch de vrede is en dat Duitschland niet de bedoeling heeft aan te vallen toe. Wij zijn van meening aldus Sir John, dat Duitschland nog zijn bijdrage moet verrichten om een algemeene ontwapening in de praktijk mogelijk te maken. (Vaz Dias) **(Vor. ber. Ontwapeningsconferentie 1004 A.; Volkenbond 1003 G.)**

C. **ENGELAND. — Herziening verdrag van Trianon gevraagd.** — Volgens Reuter hebben honderd-acht-en-zestig leden van het Engelsche parlement een motie geteekend, waarin zij de regeering verzoeken bij den Volkenbond het vraagstuk van herziening van het verdrag van Trianon aanhangig te maken.

(In 1920 werd het vredesverdrag tusschen de Entente en Hongarije in Grand Trianon geteekend.) (Red. K. H. A.)

D. **NEDERLAND. — Omzetbelasting 1 Januari 1934 in werking.** — In het Staatsblad is opgenomen een K.B. houdende bepaling van den dag van inwerkingtreding van de omzetbelasting op 1 Januari 1934. (Staatsblad) **(Vor. ber. blz. 1045 F. en 1022 B.)**

E. **IJSLAND. — Coalitiekabinet afgetreden.** — Het IJslandsche coalitiekabinet is op 16 Nov. 1933 afgetreden. (Politiken) **(Vorig bericht blz. 620 E.)**

F. **NEDERLAND. — Contingenteering Veekoeken.** — Bij K. B. is de invoer van veekoeken voor den tijd van zes maanden gecontingenteerd.

Onder veekoeken vallen: lijnkoeken, raapkoeken, grondnotenkoeken, katoenzaadkoeken, sesamkoeken, soyakoeken, cocoskoeken, palmpitkoeken en alle andere soorten veekoeken. Onder koeken wordt verstaan koeken, al dan niet gebroken, meel van koeken, schroot en schilvers, alles voor veevoeder.

De contingenteeringsbepalingen gelden van 1 November 1933 tot 30 April 1934. Het percentage van den toegestanen invoer is vastgesteld op 100 van de hoeveelheid welke van ieder artikel gemiddeld per zes maanden ingevoerd werd in het tijdvak 1 Juli 1931 t/m 30 Juli 1933. (Staatsblad)

(Zie rubriek: Contingenteeringen)

G. **TELEVISIE. — Technische moeilijkheden.** — De televisie beoogt de drie volgende doeleinden. Het eerste bestaat uit de uitschakeling van den tijd van de transmissie der beelden, evenals de taak van de telefonie bestond uit de uitschakeling van den tijd van de transmissie der geluiden. Het gaat er om op langen afstand een beeld, een tekst of een foto weer te geven. Dit probleem is door de pantelegraaf van Caselli opgelost, op dit oogenblik is het de belinograaf die zich met juistheid en snelheid van die taak kwijt.

Het tweede doeleinde beoogt de transmissie van levende beelden eveneens in zwart en wit. En het derde doeleinde en het laatste zal worden opgelost zoodra men zal geraken tot de transmissie van scènes, zooals zij zich in werkelijkheid voordoen, d.i. in kleuren en relief, maar men zal slechts deze taak kunnen aanpakken wanneer het tweede doeleinde (de transmissie van levende beelden) zal zijn bereikt. Deze moeilijkheden zijn echter nog niet opgelost. (Gazeta Polska) **(Vorig bericht blz. 381 B.)**

H. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Wijziging van het reglement van orde.** — Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp van de heeren Aalberse c.s. ingediend tot wijziging van het reglement van orde voor de Kamer. Naar de meening der voorstellers bevat dat reglement een ernstige leemte, doordat verwijdering van een lid slechts kan plaats hebben, nadat de Kamer daartoe heeft besloten. De voorgestelde nieuwe bepalingen beoogen in de eerste plaats den voorzitter alleen deze bevoegdheid te geven. (Het Vaderland)

27 NOVEMBER 1933

A. **RUSLAND. — Erkenning door de Vereenigde Staten.** — De overwinning is behaald door de Amerikaansche realistische politiek die zich rekening heeft gegeven van den buitengewonen internationalen factor welke ons land is geworden, schrijft de Pravda. Er is slechts één reden die verklaart, waarom Rusland een dier voornaamste factoren is geworden en wel onze macht zoowel op economisch, politiek als militair gebied. (Pravda) **(Vor. ber. blz. 1049 A.)**

B. **FRANKRIJK. — Kabinet-Chautemps.** — In den afgeloopen nacht is Chautemps die belast was met de vorming van zijn regeering daarin geslaagd. Deze is als volgt samengesteld: Chautemps, premier en Binnenlandsche Zaken; Paul-Boncour, Buitenlandsche Zaken; Raynaldy, Justitie; Bonnet, Financiën; Marchandeau, Begrooting; Daladier, Oorlog; Sarraut, Marine; Cot, Luchtvaart; De Monzie, Onderwijs; Paganon, Openbare Werken; Laurent-Eynac, Handel; Lamoureux, Arbeid; Queuille, Landbouw; Dalimier, Koloniën; Ducos, Pensioenen; Mistler, Posterijen; Israel, Volksgezondheid; Frot, Koopvaardij.

Camille Chautemps.

(V. b. 1059 D.)

C. **NEDERLAND. — Vrijzinnig-Democratische Bond.** — In de vergadering van het congres van den Vrijzinnig-Democratischen Bond dezer dagen te Groningen gehouden, werd een motie aangenomen, waarin het zijn vertrouwen uitspreekt in het beleid van de zittende V.-D. ministers Marchant en Oud.
Het congres nam eveneens een motie aan, waarin de V. D. B. verklaart den strijd voor de nationale ontwapening onverzwakt te zullen handhaven. Bij de behandeling van deze motie verklaarde prof. Van Embden zich niet te kunnen vereenigen met het feit, dat de V. D. Tweede-Kamerfractie vóór de Defensiebegrooting heeft gestemd.
Het congres benoemde verder tot voorzitter van den V. D. Bond Prof. Mr. Kranenburg uit Leiden.
(Algemeen Handelsblad) **(Vor. ber. blz. 578 D.)**

D. **BOTANIE. — Een plantenhospitaal.** — Te Canberra, de hoofdstad van Australië is een merkwaardig hospitaal en wel voor de behandeling van zieke planten. Volledig uitgerust met een operatiezaal, heelkundige, medische en isoleerafdeelingen enz. teneinde voor het land duizenden ponden per jaar te kunnen besparen.
De afdeelingen zijn beschermd tegen zomerzon en verwarmd tegen de wintersche vorst. In een liggen de anaemische planten. 's Nachts hebben deze hulp van kolossale electrische lampen noodig. Hun zieke cellen kunnen niet voldoende voedsel absorbeeren gedurende de daglichturen.
Door de glaswanden van een andere afdeeling kan men het ziekteproces op de bladen en de wortels van een aantal geïnfecteerde planten in enorme buizen waarnemen.
In een afdeeling ernaast groeien granen in bedden voorzien van een ingewikkeld systeem van bodemverwarming.
In de operatiezaal worden knoppen, zaden en stammen onderzocht, tereinde te kunnen verklaren waarom fruit niet aanzet, waarom het schraal en misvormd is, of waarom de stelen te dun zijn. Verder is er een afdeeling waar de resultaten van verschillende bevruchtingen worden opgeteekend.
In de bacteriologische laboratoria worden culturen opgekweekt van kiemen welke planten aanvallen. Ook de resultaten van klimatologische variaties worden bestudeerd. (Vaz Dias) **(Zie rubriek: Botanie.)**

E. **THEE. — Veilingen te Amsterdam.** — De gemiddelde opbrengst van de op de 16 Nov. '33 gehouden theeveiling verkochte hoeveelheid van 900.176 pond beliep 40 ct. per pond tegen voor de veiling van 2 Nov. 44¼ ct.
De gemiddelde prijs was sedert begin 1932:

	1933	1932		1933	1932
Januari .	25½	32½	Juli . . .	34¾	23¼
Januari .	24½	31½	Augustus .	35¼	22¾
Februari .	26½	31	September .	36	23
Februari .	27	29	September .	37½	24½
Maart .	26¾	30¾	September .	——	26¾
Maart .	25¾	31¼	October . .	40¾	26
April . .	27½	29	October . .	43¾	30¾
April . .	27½	29¼	November .	44¼	30¾
Mei . .	26¼	30¼	November .	40	——
Mei . .	26¾	30	December .		28¾
Juni . .	29¾	27½	December . .		27½
Juni . .	32¼	29¼	Geheele jaar		28¼
Juli . .	33½	24			

(Financieel Weekblad)
(Vorig bericht blz. 570 F.)

F. **TURKIJE. — De universiteit te Istamboel.** — De geheel gereorganiseerde universiteit te Istamboel, de vroegere Darlufonoun, is dezer dagen geopend.
Niet minder dan 36 buitenlandsche hoogleeraren, meerendeels Duitschers, zullen op de universiteit colleges geven. De meeste dezer buitenlandsche professoren hebben een internationale reputatie, doch zij waren door het Hitler-regiem gedwongen Duitschland te verlaten.
De Turksche regeering heeft aan deze hoogleeraren een contract van 5 jaar gegeven, op voorwaarde dat zij binnen drie jaar de Turksche taal machtig zijn.
Hun salarissen varieeren van 500 tot 800 Turksche ponden per maand.
Deze hooge salarissen en andere daarmede verband houdende uitgaven hebben de uitgifte noodzakelijk gemaakt van een leening van 200.000 Turksche ponden door de Universiteit. Het aantal Turksche professoren is van meening dat hun buitenlandsche collega's te hoog worden betaald en zij dreigen met aftreden indien hun eigen geringe salarissen niet worden verhoogd. (N. Rott. Crt.)

28 NOVEMBER 1933

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Japanners te Makassar. - Vreedzame penetratie.** — Het Nieuws van den Dag van Ned. Indië schrijft:
Eenige jaren geleden was Makassar een plaats waar vrijwel geen Japanners woonden. Men had een toko „Abe", den fietsenreparateur Kita-Djima en een Japansche salon de coiffure waar vrijwel heel Makassar zich bij den neus liet nemen. In korten tijd heeft deze toestand zich gewijzigd. Thans zijn de Japanners ook hier vrij behoorlijk vertegenwoordigd. Makassar heeft

nu een Japansch Veem, Japansche im- en exporteurs en Japansche visschers. En nog niet zoo heel lang geleden werd de Japansche toko „Kaneko" geopend, die zich in den korten tijd van haar bestaan reeds genoodzaakt heeft gezien een tweede pand te huren.
De Japansche visschers wonen bij elkaar. Van tijd tot tijd keeren er eens enkelen naar het moederland terug, doch nooit voor lang. Deze eenvoudige visschers beschikken echter over een aantal zeekaarten, dat geweldig is en welke zij toch zeker niet noodig hebben voor de uitoefening van hun visschersbedrijf.
Onlangs liet het Japansche gouvernementsvaartuig „Shohan Maru" zijn ankers op de reede vallen. Dit scheepje, dat er zoo van verre uitziet als een flinke Nederlandsche sleepboot, doet speciaal dienst als onderzoekingsvaartuig voor de visscherij en is met alle instrumenten voor dat doel noodig uitgerust. Doch het heeft ook de meest moderne opnemingsinstrumenten en een zeer sterk station voor draadlooze telegrafie aan boord.
Een groot Japansch concern, de Mitsui Bussan Kaisha, dat zich met import en export bezighoudt, heeft onlangs te Makassar een kantoor gevestigd. Is de handel in Celebes, de overwal van Borneo, zoo belangrijk, dat een steeds grooter aantal Japanners hier zijn kostje kan ophalen om daardoor de toch al zoo dunne spoeling nog dunner te maken? Of zijn al die lieden niet wat zij lijken, rustige nijvere handelaren? Het blad stelt die vraag bij de gedachte aan het bezoek van een Japansch oorlogsschip aan Makassar, waarbij de eenvoudige rijwielhandelaar en reparateur Kita Djima met zooveel respect door de Japansche zeeofficieren werd begroet. Men boog, men knipte, alsof men een zeer hoog grootwaardigheidsbekleeder ontmoette. (Nieuws v. d. Dag van Ned.-Indië)

(V. b. Jap. concurrentie 857 B.; Visscherij 960 G.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Russische Ambassadeur te Washington.** — Het presidium van de Executieve der Sovjet Unie heeft op 20 Nov. besloten den vroegeren ambassadeur te Tokio A. Trojanowski te benoemen tot buitengewoon ambassadeur der Sovjet Unie in de Vereenigde Staten. De benoeming werd door Kalinin bekrachtigd. (Krasnaja Gazeta)

(Vorig bericht blz. 1061 A.)

B. **NEDERLAND. — Kamerlid Vliegen niet naar Genève.** — De minister van Buitenlandsche Zaken heeft den heer W. H. Vliegen doen weten, dat de regeering haar verzoek aan dit Kamerlid om terug te komen op zijn ontslagneming als lid van de Nederlandsche delegatie ter ontwapeningsconferentie, terugneemt.
Jhr. De Graeff deelt dit mede in zijn antwoord op schriftelijke vragen van het Eerste-Kamerlid Van der Hoeven over deze aangelegenheid. De minister heeft thans het verzoek van den heer Vliegen om ontheffing uit bedoelde functie met gunstig advies aan de Koningin voorgelegd. (Het Vaderland)

(Vor. ber. 1051 B.; Ontslag 693 E.)

C. **ZWITSERLAND. — Een socialistische overwinning in het kanton Genève.** — In het kanton Genève zijn op 26 Nov. verkiezingen gehouden waarvan het resultaat een winst voor de sociaal-democraten te zien gaf, die thans 4 leden naar den regeeringsraad afvaardigen, terwijl de andere partijen nog slechts 3 zetels bezetten. De door de onlusten te Genève van November 1932 bekend geworden Léon Nicole was eerste op de lijst der sociaal-democraten. Genève heeft thans de eerste kantonale regeering met een socialistische meerderheid in Zwitserland. (Journal de Genève)

D. **ITALIE. — Staatsfinanciën.** — De minister van Financiën heeft in den ministerraad de cijfers medegedeeld over het dienstjaar 1932-'33, welke per einde Juni aantoonden aan inkomsten 17.66 mill. en aan uitgaven 21.904 mill., met een tekort van 3.938 mill. Bij het afsluiten der rekeningen is gebleken, dat het tekort is teruggebracht tot 3.549 mill.
(Giornale d'Italia) **(Vorig bericht blz. 867 H.)**

E. **ENGELAND. — Gifgas.** — De Engelsche Brigadegeneraal Grozier verklaarde in een rede te Londen, dat de Engelsche regeering in het bezit was van het gevaarlijkste gifgas, dat bestond. Er was nog een tweede groote mogendheid die in het bezit van een zelfde gas was. Technici en wetenschappelijke onderzoekers hebben vergeefs gepoogd een gasmasker tegen dit nieuwe gas te construeeren. (Daily Telegraph)

(Vorig bericht blz. 1054 F.)

F. **DUITSCHLAND. — Rijkskanselier Hitler ontvangt den Franschen Ambassadeur.** — Het bezoek van den Franschen Ambassadeur, François-Poncet, te Berlijn bij den Rijkskanselier en het bezoek van den Duitschen Ambassadeur te Parijs aan de Quai d'Orsay vindt in de Engelsche pers groote belangstelling.
De „Times" meldt uit Berlijn, dat bij deze bespreking door beide partijen werd toegegeven, dat een ontwapeningsovereenkomst op reusachtige moeilijkheden stuit. Men was echter van overtuiging, dat indien de besprekingen van 24 Nov. '33 het begin van een reeks Duitsch-Fransche besprekingen zouden zijn, de richtlijnen voor een oplossing hiervan het resultaat zouden kunnen zijn. (Times) **(Vor. ber. blz. 182 A.)**

G. **BELGIE. — Rijnvaart.** —
In „De Standaard" (Brussel) van 7 Nov. '33 lezen wij:
In de Nederlandsche pers verscheen onlangs het volgende bericht:
„In een rondschrijven van den minister van Justitie aan de „procureurs-generaal bij de gerechtshoven, opgenomen in het „Algemeen Politieblad van 5 October j.l., deelde deze minister „ingevolge een desbetreffende opmerking van den minister van „Economische Zaken mede, dat de vaart op den Rijn (w.o. in „deze mede te verstaan: Waal, Boven- en Beneden-Merwede, „Noord, Lek, N. Maas en N. Waterweg) zoowel met vreemde „schepen als met schepen onder Nederlandsche vlag voorhands „ongemoeid zal zijn te laten.
„Daar omtrent dit punt eenig misverstand schijnt te zijn ge„rezen, wijst de minister van Justitie er in het Algemeen Politie„blad nader op, dat het de bedoeling is, dat de schepen tijdens „de vaart op bovenbedoelde wateren niet aan contrôle worden „onderworpen, doch dat zij zich ook op die wateren wat het „inladen of in lading nemen betreft, aan de wet van 5 Mei 1933, „St. bl. 251 zullen moeten houden."
De rechtzetting van het misverstand door den Nederlandschen minister van Justitie is eene onmiskenbare schennis van artikel 1 der Conventie van Mannheim aangaande de vrije vaart op den Rijn.
Dit artikel luidt als volgt: „De scheepvaart op den Rijn en zijne mondingen van Bazel tot in de open zee zal zoowel opvarend als afvarend aan de vaartuigen van alle landen worden toegestaan voor het vervoer van koopwaren en personen, onder inachtneming van de in deze conventie vastgelegde bepalingen en van de maatregelen voorzien voor het behoud der algemeene veiligheid."
Afgezien van deze voorschriften zal er geen hindernis van welken aard ook aan de vrijheid der scheepvaart in den weg worden gelegd.
Nu heeft de Nederlandsche wet van 5 Mei j.l. de bevrachtingen van transporten met binnenschepen aan eene strenge regeling onderworpen, waarbij onder meer geen schipper aan de beurt kan komen zonder tusschenkomst van officieele bevrachtingsbureelen.
De minister van Justitie wil het doen voorkomen alsof de lading niet zou begrepen zijn onder de benaming „vervoer".
De lading zou dus wel aan allerlei hindernissen mogen worden onderworpen en het „vervoer" zou vrij blijven.
Een handiger kluchtspel schijnt ons moeilijk denkbaar en wij zijn zeer benieuwd wat de Internationale Rijnvaartcommissie, die bijzonder over de vrijheid der scheepvaart heeft te waken, van de Nederlandsche interpretatie van artikel 1 der Mannheimer conventie zal denken. (De Standaard, Brussel)

(Zie rubriek Nederland: Rijnvaart.)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Export Landbouwgewassen 1932.** — De juist verschenen jaarlijksche publicatie van de export van landbouwgewassen over 1932, toont aan, dat de geëxporteerde hoeveelheid oliepalmproducten sedert 1927 verviervoudigt is. Tevens blijkt uit deze publicatie dat Ned.-Indië zich ondanks de lage prijzen kon handhaven als belangrijke producent van tropische landbouwproducten. Het aandeel van Ned.-Indië in de wereldexport van kina bedroeg in 1931 91% en in 1932 92%, voor kapok bedroegen deze percentages resp. 80 en 79%, voor peper 69 en 69%, voor rubber 31 en 29%, voor cocablad 30 en 30%, voor agave 29 en 29%, voor klapperproducten 25 en 39%, voor thee 19 en 19%, voor suiker 10 en 10%, voor oliepalmproducten 10 en 13%, voor koffie 4 en 8% en voor cacao 0,2 en 0,3%. (Aneta)

A. NEDERLAND. — Onze uitvoer naar Engeland. —
Uitvoer van belangrijke Nederl. producten naar Engeland.

Eerste 10 maanden		Hoeveelheid			Waarde in £		
		1931	1932	1933	1931	1932	1933
Boter	Cwt.	88,251	39.720	140 321	544.145	208.413	553.049
Margarine	„	612.421	66.444	19.788	1.701.904	140.890	31.383
Eieren	„	3.360.372	1.326.876	908.158	1.911.834	610.257	365.411
Bacon	„	933.175	736.623	764.516	2.718.860	1.836.561	2.316.339
Kaas	„	129.261	145.611	98.730	430.715	385.508	219.136
Suiker	„	148.603	18.094	23.439	76.146	9.413	11.768
Groenten	„	2.641.531	4.222.672	615.815	751.557	1.155.714	122.454
Tomaten	„	714.672	458.178	244.309	1.057.170	834.396	452.612
Uien	balen	2.408.739	2.001.362	2.665.326	310.774	395.480	311.065
Druiven	Cwt.	65.941	26.135	24.165	176.010	91.248	106.617
Visch	„	92.846	64.453	54.063	222.099	138.790	105 950

(Centraal Bureau voor de Statistiek) **(Vor. ber. In- en Uitvoer 987 D.)**

B. DIABETES. — Bestrijding. — Aan den Hongaarschen scheikundige dr. Eugen Sági is het, volgens de „Az Est", na een met behulp van vier andere chemici en artsen driejarigen onderzoekingsarbeid, gelukt een opzienbarende ontdekking te doen op het gebied van de bestrijding der suikerziekte.

De hoofdzaak van de ontdekking bestaat hierin, dat het den vijf chemici gelukt is om uit verschillende zaden van vruchtboomen meel te produceeren, dat vrij is van koolhydraten.

Tot de vervaardiging hiervan werden verschillende soorten van vruchtboomen van de groep der Cesalpiniacea gebruikt. Deze zaden hebben een hoog gehalte eiwit en bezitten dezelfde eigenschappen als de gluton (de witte kleefstof uit graankorrels), zonder koolhydraten te bevatten.

De met de nieuwe meelsoort ondernomen proeven hebben aangetoond, dat het nieuwe meel het suikergehalte van het bloed niet verhoogt.

De nieuwe ontdekking maakt het voor suikerzieken dus mogelijk, om voortaan geregeld meelspijzen en brood te gebruiken. Van de uitvinding is reeds aangifte gedaan bij de buitenlandsche patent-bureaux.

(Az Est) **(Vorig bericht blz. 913 B.)**

C. OOSTENRIJK. — Verhouding tot Duitschland. - Verklaringen van Bondskanselier Dollfuss en oud-vice-kanselier Winkler. — Op 26 Nov. hebben de Bondskanselier Dr. Dollfuss te Amstetten en de Oud-Vice-kanselier Winkler te Villach redevoeringen gehouden, die door tal van ochtendbladen worden weergegeven met de opmerking, dat hierdoor op den duur ontspanning moet komen tusschen het Duitsche Rijk en Oostenrijk.

Bondskanselier Dr. Dollfuss zeide o.a.: „Men kan mij gelooven, dat wij nimmer een ongetwijfeld onvriendelijke verhouding met het Duitsche broederrijk bedoeld hebben. Men hoort thans verschillende geruchten over concrete onderhandelingen. Onbeteekenende en onverantwoordelijke persoonlijkheden probeeren zich daardoor den schijn te geven alsof zij de geschikte en geroepen bemiddelaars zouden zijn. Dergelijke bemiddelaars heb ik altijd afgewezen en zal ik ook in de toekomst afwijzen. Wij hebben altijd en overal verklaard: Wij willen en zullen Oostenrijk onafhankelijk houden, niet alleen als eigen staat, doch ook in de binnenlandsche politiek zullen wij geen inmenging dulden. Onder deze voorwaarden heb ik altijd verklaard dat wij bereid zijn alle misverstanden uit den weg te ruimen. Europa is heden ten dage zoo vol spanningen, dat elkeen het moet toejuichen wanneer een acute spanning overwonnen kan worden. Aan ons zal het niet liggen om alles, waarvoor wij gestreden hebben, veilig te stellen."

Oud- Vice-kanselier Winkler verklaarde, dat de Landbond spoedig weer in de regeering zou treden. Hij nam stelling tegen het legitimisme en zei o.a.: „Wij zijn voor den vrede met onze buren, met alle buren, waartoe in de eerste plaats het groote Duitsche Rijk behoort.

Ik geloof, dat wij van dezen vrede niet zoover verwijderd zijn als velen meenen. Wij zullen ons zeker spoedig er van kunnen overtuigen, dat zulk een vrede mogelijk is, en wel omdat in Oostenrijk de grondslagen der binnenlandsche politiek een wijziging hebben ondergaan. Het is mijn stellige overtuiging, dat wij met het Duitsche Rijk spoedig weer tot normale betrekkingen zullen komen, die niet alleen wij in Oostenrijk noodig hebben, doch ook het Duitsche Rijk."

Bondskanselier Dollfuss heeft den Landbond uitgenoodigd met hem te onderhandelen omdat hij prijsstelt op de medewerking van den Landbond. In de komende weken zullen belangrijke politieke besprekingen worden gehouden. (Neue Freie Presse)

(Vorig bericht blz. 942 F.)

D. STRATOSFEER. — Tocht van luitenant Settle en majoor Fordney. — Een nader bericht meldt:

De Amerikaansche stratosfeervliegers hebben, naar officieel is vastgesteld, een hoogte van 61.237 feet (ongeveer 21.000 M.) bereikt.

Amerikaansche vliegerkringen beschouwen de vlucht van Settle als een recordprestatie. (Vaz Dias)

(Vorig bericht blz. 1052 E.)

E. DUITSCHLAND. — Besprekingen Hitler—Poncet. — De Nieuwe Rotterdamsche Courant schrijft:

Hitler zet zijn offensief voor toenadering met kracht voort. Nu heeft hij een zeer langdurig en zeer vriendschappelijk gesprek gevoerd met François Poncet, den Franschen ambassadeur te Berlijn. Dergelijke gesprekken van Hitler plegen zeer eenzijdig te zijn; de ontboezeming komt van zijn kant, en als een storm gaat die dan over het geduldige hoofd van zijn toehoorder. Velen van zijn eigen landgenooten heeft hij daarmede bij overrompeling kunnen meesleepen; anderen heeft hij ermede verschrikt. Bij een diplomaat van het type van Poncet is echter noch het een, noch het ander te verwachten. Voor hem is Hitler's temperamentvolle welsprekendheid bijzonder nuttig. Hij luistert en observeert den spreker. Hij kan zich aldus een beter denkbeeld vormen van de bedoelingen en oprechtheid van den ander dan in een geregelde dialoog. Met een enkele tusschenwerping zal hij misschien trachten den stroom eenigszins te leiden, maar het gewichtigst zal voor hem zijn wat een man als Hitler in heet betoog uit zich zelf zegt. Na een dergelijk gesprek zullen de indrukken van een ervaren diplomaat in den regel niet van onzekeren aard zijn. Durft Poncet wat Hitler hem voorgesteld heeft, te Parijs aan te bevelen dan zal hij dat met groote stelligheid doen. Een dergelijk gesprek kan er dus zeer toe bijdragen, om Frankrijk meer vertrouwen te geven in toenaderingspogingen van Berlijn.

(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vorig bericht blz. 1062 F.)**

F. ITALIE. — Litwinov's bezoek aan Mussolini. — Litwinov, die zich aan boord van het s.s. „Conte di Savoia" naar Europa heeft ingescheept, zal op 2 December te Napels aankomen en zich daarna naar Rome begeven. Hij is door Mussolini voor een officieel bezoek uitgenoodigd. (Giornale d'Italia)

A. LUCHTVAART. — Proefvlucht van de „Postjager". — De „Postjager", die op 27 Nov. '33 zijn eerste groote proefvlucht boven ons land heeft gemaakt, heeft de volgende route gevlogen: Schiphol—Den Helder, langs de Noord-Hollandsche en Wadden-eilanden tot Borkum, Groningen—Enschede—Deventer—Arnhem—Nijmegen—Roermond—Breda—Bergen op Zoom—Vlissingen—Rotterdam—Den Haag—Leiden—Soesterberg—Amersfoort—Schiphol.

Naar schatting heeft het toestel in de zeven uur dat het in de lucht was, een kleine 2000 K.M. afgelegd. Om beurt hebben de piloten Asjes en Geyssendorffer en ir. Van der Maas gestuurd. Ook Geyssendorffer toonde zich uiterst tevreden over het vliegen van de Postjager.

Ir. Van der Maas verklaarde, dat naar zijn meening het toestel aan alle eischen, die er aan gesteld konden worden, voldeed. Natuurlijk vond men tijdens het vliegen altijd wel eenige dingen, die verbeterd kunnen worden. De genomen proeven hebben alle bevredigende resultaten gehad, hoewel de verzamelde gegevens natuurlijk nader uitgewerkt moeten worden. Het toestel was geladen met het maximum gewicht van 5500 K.G. Het had de maximum-brandstofvoorraad van 2050 Liter benzine aan boord, waarvan nog een groote hoeveelheid — hoeveel precies kon niet onmiddellijk worden nagegaan — na de landing over was. Men heeft op verschillende hoogten proeven genomen, ten aanzien van snelheid en brandstofverbruik. De snelheden waarmee gevlogen werd varieeren van 250 tot 360 K.M. per uur. De gemiddelde kruissnelheid kan gerekend worden op 300 K.M. per uur. De start had een vlot verloop. Het volbeladen toestel was in 22 seconden los van den grond. De startbaan zal ruim 300 Meter zijn geweest.

De door de N.S.F. geleverde radio-installatie heeft uitstekend voldaan. Van den grond af heeft men met verschillende buitenlandsche stations kunnen werken. Gedurende de geheele vlucht heeft men het toestel op Schiphol zeer duidelijk gehoord, terwijl de marconist Van Straaten niet alleen met alle Nederlandsche grondstations, maar ook met Croydon, Malmö, Hamburg en andere buitenlandsche stations heeft kunnen werken.

Algemeen neemt men aan, dat aan een vertrek van de Postjager naar Indië in het midden van de maand December, geen bezwaren meer in den weg zullen staan. (Vaz Dias)

(Zie rubriek: Luchtvaart.)

B. RUSLAND. — Buitenlandsche handel. — De handelsbalans van de Sovjet-Unie over de eerste 9 maanden toont aan, dat de uitvoer 357.364.000 roebel en de invoer 274.285.000 roebel bedroeg.

Voor den handel met Nederland en Koloniën zijn de cijfers onderscheidenlijk 18.597.000 en 10.077.000 r.

De handel met Duitschland is het grootst en de uit- en invoercijfers bedragen respectievelijk 67.676.000 en 131 483.000.

Vervolgens komt Groot-Brittannië met 75.347.000 en 29.303.000, daarna Mongolië, Italië, Nederland, Amerika, Frankrijk, België enz. (Pravda)

(Vorig bericht blz. 737 C.)

C. ZWITSERLAND. — De redevoering van bondspresident Schulthess. — In zijn redevoering verklaarde de bondspresident Schulthess o.a. nog, dat het te meer noodzakelijk is thans zorg te dragen voor de defensie des lands, daar de illusies inzake internationale conferenties en congressen verdwenen zijn en men thans weet, dat men alleen op zich zelf kan rekenen, ook in het binnenland, daar thans twisten en tweedrachten kunnen leiden tot een oorlog van allen tegen allen, hetgeen noodzakelijkerwijze zou leiden tot den ondergang en de ontbinding van Zwitserland. Men moet energiek en zelfs meedoogenloos optreden tegen bewegingen, die niet voortkomen uit vaderlandslievende gedachten. (Journal de Genève)

(Vorig bericht blz. 971 H.)

29 NOVEMBER 1933

D. VOLKENBOND. — Japan wil slechts intellectueele actie. — Volgens verklaring van den zegsman van het departement van Buitenlandsche Zaken zou Japan weder lid van den Volkenbond worden, indien deze alle politieke werkzaamheid opgaf en zich bepaalde tot intellectueelen arbeid. Thans zal Japan met den Volkenbond samenwerken in intellectueel opzicht, zeide de zegsman, doch tenzij er een radicale verandering komt in de organisatie van den Volkenbond zal Japan er niet in terugkeeren. (Ned. Tel-Agentsch. Reuter)

(Vorig bericht blz. 748 C.)

E. ONDERWIJS. — Hoogleeraar in het Friesch. — Naar wij vernemen zal aan de Amsterdamsche universiteit op voorstel van de curatoren en na advies van de faculteit van de letteren de „Provinciaal Friesche Onderwijsraad" worden toegelaten tot het vestigen van een bijzonderen leerstoel in de Friesche taal en letterkunde, buiten bezwaar van de gemeentekas. B. en W. zullen hiertoe als bijzonder hoogleeraar voordragen dr. G. Gosses, thans leeraar in het Duitsch aan een H.B.S. te 's-Gravenhage.

Alle Friezen zullen dit voorstel met vreugde vernemen. Deze leerstoel zal de eerste in het land zijn, daar tot dusver nog slechts een lectoraat (de heer P. Sipma) aan de Groningsche universiteit bestaat.

De „Provinciaal Friesche Onderwijsraad" is een instelling van het provinciaal bestuur in Friesland ter bevordering van het Friesch. Dr. Gosses heeft op het gebied van het Friesch belangrijke werken gepubliceerd. (De Telegraaf)

(V. b. Onderwijs 1051 G.; Friesch 653 C.)

F. MEXICO. — Katholiekenvervolging. —

Naar eenige Italiaansche bladen melden, volgt men ten Vaticane met de uiterste bezorgdheid de ontwikkeling der katholiekenvervolging in Mexico, welke den laatsten tijd vooral weer feller wordt.

Aanleiding tot de verbolgenheid der Mexicaansche heerschers schijnt te zijn geweest de pelgrimstocht naar Rome van een groep Mexicaansche katholieken, ter gelegenheid van het Heilige Jaar. Speciaal Calles, wien de „uitroeiing der katholieken" veel te langzaam gaat, heeft aan die daad van pieteit aanstoot genomen en er bij de regeering op aangedrongen, dat strenger zal worden opgetreden tegen den clerus.

Naar de „Oss. Romano" meldt, is dan ook het aantal priesters, dat in Mexico nog vergunning heeft, den katholieken eeredienst uit te oefenen, tot een onmogelijk minimum gereduceerd.

In de stad Mexico zijn meer dan honderd kerken en kapellen gesloten, en de enkele colleges, welke nog onder leiding van den clerus stonden, zijn thans door troepen bezet.

Bevestigd wordt verder, dat mgr. Martinez, hulpbisschop van Morelia, welks bisschop, de apostolische delegaat, mgr. Ruiz y Flores, reeds geruimen tijd geleden uit Mexico verbannen werd, thans ook onder militair geleide, over de grens is gezet. De prelaat moet reeds op weg zijn naar Rome, waar hij spoedig verwacht wordt.

Men vreest, dat de Mexicaansche regeering eerlang heel het episcopaat des lands zal verjagen.

Tal van priesters zijn de laatste dagen gearresteerd, wijl zij in het geheim de H. Mis hadden gelezen. (De Maasbode)

(Vor. ber. Godsdienststrijd 519 E.)

G. BELGIE. — Opheffing van België's neutraliteit. —

Wij ontleenen aan het Vaderland het volgende:

De leden van de Belgische Kamer hebben op 27 Nov. '33 den tekst ontvangen van het verslag, uitgebracht door mr. dr. F. van Cauwelaert, rapporteur van de Kamercommissie voor buitenlandsche zaken. Met betrekking tot Nederland wordt in dit verslag het volgende gezegd:

„Onze Kamer is eenparig bezield met het verlangen zoo spoedig mogelijk de hartelijkste en vriendschappelijkste betrekkingen te zien tot stand komen, niet alleen tusschen de Belgische en de Nederlandsche regeeringen, maar ook tusschen de beide volkeren. Wij hebben er alle belang bij in de beste verstandhouding te leven en elkander te steunen, wat onder de huidige omstandigheden meer dan ooit is geboden. Het blijft onze wensch, dat de herziening van het verdrag van 1839 zal geschieden in den geest en op de grondslagen, welke in ons vorige verslag werden uiteengezet. Onze commissie heeft veel gewicht gehecht aan de opmerkingen, welke in haar midden zijn gemaakt naar aanleiding van de verklaringen in de Nederlandsche Tweede Kamer betreffende de opheffing van de Belgische neutraliteit. De opheffing van deze neutraliteit kan niet ernstig worden betwist door de Nederlandsche regeering en deze laatste zal er bovendien geen stof voor compensatie in vinden. De Belgische neutraliteit, waarvan al de verplichtingen, welke zij ons oplegt, met nauwgezetheid zijn nageleefd, is te niet gedaan door de brutale schending vanwege een der garanten. België heeft zich bij de vredesonderhandelingen kunnen beroepen op de aanspraken, voortspruitende uit zijn vroegere neutraliteit en uit de heldhaftige trouw, waarmee het deze heeft geëerbiedigd. De opheffing van deze neutraliteit in de toekomst bleek voor al de medeonderteekenaars van het verdrag van 1839 het natuurlijke gevolg te zijn van den wereldoorlog. Nederland zelf heeft bij monde van zijn minister van Buitenlandsche Zaken en van zijn gedelegeerden de inistheid erkend van deze zienswijze en heeft geen enkele opmerking gemaakt, noch een aanspraak laten gelden in verband met den wensch door België geuit om in de toekomst vrij te worden van een statuut ,dat zoo weinig vereenigbaar was met de tragische ervaring, welke het zooinist had opgedaan. Bovendien heeft Nederland nooit eenig voorbehoud gemaakt betreffende de voorwaarden, waaron België lid werd van den Volkenbond en deelnam aan de onderteekening van diverse internationale verdragen, welke onvereenigbaar zijn met een verplichte neutraliteit, zooals zij die gekend hebben. In ieder van deze gevallen heeft Nederland impliciet erkend, dat zoo het verdrag van 1839 nog niet gewijzigd was in zijn tekst en dit om bekende redenen, de kwestie van onze neutraliteit toch reeds opgelost was in rechte zoowel als in feite in de oogen van hen, die ze geteekend of gegarandeerd hadden. Trouwens wij kunnen niet gelooven, dat deze niets ter zake doende kwestie aanleiding zou kunnen geven tot eenig misverstand tusschen België en Nederland. Het geschreven woord moet, zooals minister Hymans zich uitdrukte, alleen nog in overeenstemming worden gebracht met de werkelijkheid. (Het Vaderland)

(Vorig bericht blz. 1053 D.)

A. **JAPAN. — Interneering van communisten.** — Volgens een bericht uit Tokio heeft het ministerie van binnenlandsche zaken een 3-jaren-plan uitgewerkt om het land van communisten te zuiveren. Onverbeterlijke elementen zullen op een eenzaam eiland worden geïnterneerd. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. 657 A.)**

B. **AMSTERDAM. — Gemeenteraad - Loonvoordracht.** — De loonvoordracht zonder kindertoeslag werd met 23—20 stemmen aangenomen. Tegen stemden de 15 soc.-democraten en 5 aanwezige communisten. Over den reeds op 24 Nov. '33 verworpen kindertoeslag wordt thans een beroep op de Kroon gedaan.
(Vorig bericht blz. 890 F.)

C. **VITAMINE „C".** — De Hongaarsche natuur-onderzoeker, dr. Szent-Györgyi, hoogleeraar aan de universiteit van Szeged, deelde in een te Boedapest gehouden lezing mede, dat in de naaste toekomst, met medewerking van alle vooraanstaande scheikundigen ter wereld, uitgebreide experimenten zullen worden verricht, voor de studie van de physiologische uitwerking van het vitamine C.
Deze experimenten hebben ten doel te constateeren, welke veranderingen in het menschelijk organisme optreden, wanneer het Vitamine C gedeeltelijk of geheel onttrokken wordt.
Bij de proeven zal de in totaal 5 kilogram wegende hoeveelheid Vitamine C gebruikt worden, die in het laboratorium van professor Szent-Györgyi uit verscheidene duizenden kilogrammen Paprika is gefabriceerd. (Pesti Napló, Boedapest)
(Vorig bericht blz. 726 B.)

D. **FRANSCHE SYNTHETISCHE SALPETER.** — Hoe belangrijk geleidelijk aan de concurrentie wordt, welke de kunstmatig bereide salpeter de natuurlijke Chili-salpeter aandoet, blijkt alleen reeds uit het momenteele productiecijfer der Staatsstikstoffabriek te Toulouse. Deze bereidt nu reeds 200 ton per dag en zal de productie nog opvoeren Men rekent voor 1933 op 50.000 ton productie; in 1932 bedroeg deze slechts ca. 18.000 ton. (La Journée Industrielle)

E. **SPANJE. — Verkiezingen.** — Volgens een statistiek over het resultaat van de eerste verkiezingen in Spanje hebben de rechtsche partijen tot op heden 149 zetels, de middenpartijen 101 en de linksche partijen 57 zetels veroverd. (El Sol) **(Vor. ber. 1059 A.)**

F. **NEDERLAND. — Crisisaccountantsdienst ingesteld.** — De minister van Economische Zaken heeft bij de Tweede Kamer een voorstel tot wijziging en verhooging van de rijksbegrooting-1934 voor Econ. Zaken ingediend, in verband met de instelling van een crisisaccountantsdienst.
Voor de juiste toepassing der Crisissteunwetten is het noodig, dat een voortdurende contrôle op de financieele gestie der crisisorganen wordt gehouden en voorts dat bij de betrokken belanghebbenden, bijv. exporteurs, boekenonderzoek plaats heeft om te kunnen beoordeelen of de door hen verstrekte gegevens juist zijn. Gedeeltelijk geschiedt deze contrôle tot heden nog met gebruikmaking van de diensten van particuliere accountants, met de daaraan verbonden hooge kosten. In totaal wordt een bedrag van ƒ 102.525 aangevraagd. (De Telegraaf) **(Vor. ber. 737 B.)**

G. **FIRMIN GEMIER OVERLEDEN.** — De bekende Fransche tooneelleider Firmin Gémier is op 26 Nov. 1933 plotseling te Parijs overleden.
Firmin heeft steeds groote waarde gehecht aan het tooneel als middel tot verbroedering tusschen de volkeren. Hij heeft veel gedaan voor de gastvoorstellingen van buitenlandsche acteurs, o.a. van Louis de Vries en van Karen Bramson.
In 1922 werd Firmin tot directeur van het „Théatre de l'Odéon" te Parijs benoemd. Hij is 53 jaar geworden. (Red. K. H. A.)

H. **NEDERLAND. — Minister Van Schaik en de doodstraf.** —
Bij de verdediging van zijn begrooting sprak de minister van Justitie, mr. Van Schaik, ook over de doodstraf. Wij geven hierbij de betrokken passage in letterlijken tekst:
Mijnheer de Voorzitter! Aan de orde is geweest de doodstraf. Ik zal er niet heel veel van zeggen. De heer Zandt zelf is dezen keer ook heel kort geweest in de verdediging van de doodstraf. Ik ben het met dien geachten afgevaardigde niet eens, dat de invoering van de doodstraf een eisch zou zijn van Gods Woord, zooals hij dat uitdrukt. Ik respecteer natuurlijk volkomen zijn overtuiging, de mijne is het niet, dat het een eisch zou zijn van Gods Woord, de doodstraf in te voeren. Ik stel mij op het standpunt, dat het de Overheid geoorloofd is de doodstraf in te voeren. Het strafrecht is op zichzelf een doelmatigheidsinstituut. Wanneer de handhaving van de rechtsorde, onderdrukking en voorkoming van misdrijven noodzakelijk zoude meebrengen de doodstraf in te voeren, zou het moeten gebeuren. Op het oogenblik zie ik daartoe geen enkele reden. Ik zie niet in, in hoeverre de rechtsorde, de belangen van de maatschappij daarbij op dit moment gebaat zouden zijn.
Ik zal nu niet ingaan op de groote practische bezwaren, die aan de doodstraf verbonden zijn. Ze zijn niet gering. Het onderwerp is te diep om dit bij deze gelegenheid tot zijn recht te doen komen. Dit wil ik nog slechts zeggen, dat men toch wel uitermate voorzichtig moet zijn vóór en aleer men er weer toe overgaat de mogelijkheid in het leven te roepen van het opleggen van een straf, waarvan men lang niet zeker is, dat zij eenig nuttig effect zal kunnen stichten en waarvan de gevaren onmiskenbaar zijn. Dit ligt buiten den gezichtskring van den heer Zandt. Het gaat bij hem niet op het stichten van nut. Hij stelt zich op het standpunt: het is een eisch van Gods Woord, maar daarom valt er voor mij dan ook moeilijk met hem te redeneeren.
Mijnheer de Voorzitter! Het spreekt vanzelf, dat hieruit voortvloeit, dat ik niet geheel en al mee kan gaan met den heer Drop, die van mij de verklaring zou willen hebben, dat ik, onder welke omstandigheden ook, niet tot de invoering van de doodstraf zal medewerken.
Ik hoop, dat ik het nooit zal behoeven te doen, maar daaromtrent kan ik geen volmaakte zekerheid geven. Dat zal van den tijd en van de omstandigheden afhangen. (De Maasbode)
(Vorig bericht Begrooting blz. 976 C.)

I. **NEDERLAND. — R.-K. Staatspartij. - Rede van prof. Aalberse.** —
In de vergadering te Rotterdam van den Partijraad der R.-K. Staatspartij heeft prof. Aalberse op 25 Nov. '33 een rede gehouden, waarin hij wees op den gevaarlijken toestand, die door de ontevredenheid geschapen wordt. De vergelijking van jhr. De Geer is z. i. helaas juist: als de patiënt lang gesukkeld heeft en geen dokter heeft geholpen, is de dag van den kwakzalver daar. Een uitgeput volk is geneigd iederen politieken kwakzalver na te loopen.
Nieuw is de critiek veelal niet. Over verschillende kwesties is al jaren geleden heel wat degelijker geschreven door R.-K. en Anti-Rev., toen de heer Mussert nog schooljongen was.
Aan negatieve bestrijding van fascisme of nationalisme hecht spr. niet. Hij heeft vroeger ook nooit willen weten van het hakken op socialisten. Maar wij moeten wel weten, wat onder deze bewegingen zit. Tusschen het fascisme en het nationaalsocialisme zijn groote verschillen. Maar beide streven naar den „totalen Staat" en willen in Staat en maatschappij de corporatieve gedachten tot uitvoering brengen. De totale Staat, die de heele menschheid absorbeert, is voor de Katholieken onaanvaardbaar.
Iets heel anders is de doorvoering der corporatieve gedachte, maar dat kan alleen geschieden als de wil tot samenwerking er is. Hoe treurig de crisis ook is, in deze richting kan nu veel worden gestuwd. Maar de regelingen zullen uit het bedrijf moeten opkomen. Ook minister Verschuur denkt in deze richting en wil meewerken. Hij moet echter ook op steun uit de bedrijven kunnen rekenen.
Gaat deze maatschappelijke ontwikkeling door, dan zullen er ook de staatkundige consequenties uit volgen. Vandaar dat de fractie in de Kamer een Staatscommissie wilde zien ingesteld. Het Kabinet is er tot nu toe niet toe bereid. Als de Staatscommissie komt — en spr. is er zeker van dat zij komt — moeten de R.-K. hun concrete plannen hebben.
Om misverstanden uit den weg te ruimen, wil spreker nog eens spreken over de houding van de fractie tegenover het Parlement. De liberale pers spreekt voortdurend van vijf regeeringspartijen. Dat is onjuist. Er is een extra-parlementair Kabinet. Onze houding is niet anders dan tegenover het Kabinet-Ruys de Beerenbrouck. Wij hebben dat Kabinet gesteund in het belang des lands. Tegenover dit Kabinet staan wij precies zoo. Wij hebben ook den nationalen plicht dit Kabinet zoo lang en goed mogelijk te steunen. Spr. wil wel zeggen, dat hij respect heeft voor de mannen, die nu het minister-ambt aanvaarden, ofschoon zij weten weinig te kunnen doen, wat zij graag willen. Het is nu een bijna bovenmenschelijke taak, die met veel critiek wordt beloond. Spr. hoopt, dat er geen daden van het Kabinet zullen komen, die de fractie in de oppositie brengen.
(Nieuwsblad van het Noorden)
(Vorig bericht blz. 1009 B.)

30 NOVEMBER 1933

K. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wetsontwerp houdende nadere voorziening van de Openbare Orde. - Tegen rassen- en godsdiensthaat.** —
Bij de Tweede Kamer is ingediend de door minister Van Schaik aangekondigde wijziging en aanvulling van het wetboek van

strafrecht betreffende nadere voorzieningen ter bescherming van de openbare orde. Deze wijzigingen en aanvullingen hebben betrekking op de volgende vijf punten:

Uitbreiding van de omschrijving van de misdrijven van opruiing en van eenige aanverwante delicten;

strafbaarstelling van publieke beleediging van het openbaar gezag of van openbare lichamen of instellingen;
strafbaarstelling van gelijke beleediging van een groep van de bevolking of een ten deele tot de bevolking behoorende groep van personen;

het openen van de mogelijkheid onder bepaalde omstandigheden klachtmisdrijven ook te vervolgen, indien geen klacht wordt ingediend;

uitbreiding van de omschrijving van de verspreidingsdelicten behoorende bij de bestaande misdrijven van beleediging en verhooging van de strafsanctie van art. 271 van het wetboek van strafrecht.

Aan de memorie van toelichting wordt het volgende ontleend:
De omschrijving van het eigenlijke misdrijf van opruiing laat in tweeërlei opzicht te wenschen over. Naast geschriften worden niet afzonderlijk afbeeldingen genoemd, waardoor twijfel kan ontstaan of opruiing door middel van afbeelding onder de wetsbepaling valt. Deze twijfel wordt door de nieuwe redactie weggenomen.
In verband met de verspreidingsartikelen wordt een nieuwe opzet van de betrokken artikelen voorgesteld, die zich in het algemeen aansluit bij den opzet van het reeds bestaande artikel 240, waarin verspreiding van eenig geschrift, of afbeelding of voorwerp, aanstootelijk voor de eerbaarheid, wordt bestraft met een gevangenisstraf van hoogstens één jaar of een geldboete van ten hoogste ƒ 3000.
In de toelichting op het tweede punt wordt voorgesteld in een nieuw artikel het in het openbaar op krenkende, kwetsende, of smadelijke wijze beleedigen van het openbaar gezag of van openbare lichamen of instellingen, strafbaar te stellen. De woorden „over het openbaar gezag" zijn opgenomen met het oog op gevallen, waarin een uitlating in beleedigenden vorm zich niet richt tegen een bepaald aangewezen openbaar lichaam of instelling, doch bijv. tegen „de regeering", of „de heeren in Den Haag".
In den laatsten tijd komen hier te lande herhaaldelijk in het openbaar uitlatingen voor, die krenkend zijn voor groepen van de bevolking. Hier wordt o.m. gedacht aan recente uitlatingen betreffende onze Joodsche medeburgers. Het zonder aanleiding naar beneden halen van bepaalde groepen van de bevolking wordt in strijd geacht met de christelijke naastenliefde. Het is ethisch ten eenenmale verwerpelijk, het gaat in tegen de oudste vaderlandsche traditie en het brengt het saamhoorigheidsgevoel tusschen de deelen van de natie in gevaar.
Ook uit een oogpunt van positief staatsrecht is dit omlaag halen ontoelaatbaar, omdat het op den duur tot ordeverstoring en relletjes moet leiden, terwijl het reeds plaatselijk tot verstoring van de orde heeft gevoerd. Naast anti-Joodsche uitingen zullen ook eventueele aanvallen op andere groepen bijv. op de predikanten, de R.-K. geestelijkheid enz. onder de nieuwe voorschriften vallen.
De woorden „of over een ten deele tot de bevolking behoorende groep van personen" zijn opgenomen met het oog op uitlatingen in beleedigenden vorm, die zich niet in het bijzonder doch alleen mede tegen een groep van de Nederlandsche bevolking richten, bijv. uitlatingen gericht tegen de Joden in het algemeen, de „geestelijkheid" en dergelijke uitingen.
Bij de klachtdelicten is in de practijk een moeilijkheid gebleken, omdat bij deze delicten de strafvervolging aan een klacht van den betrokkene gebonden is. In het wetsontwerp wordt een regeling voorgesteld, die de mogelijkheid opent, dat bij klachtmisdrijven het initiatief tot vervolging uit zal gaan van het O.M.
De nieuwe wet voorgesteld voor de verspreidingsdelicten, behoorende bij de bestaande misdrijven van beleediging, komt overeen met die in het eerste punt van het ontwerp, opgenomen voor de verspreidingsdelicten, behoorende bij het misdrijf van opruiing. (Het Volk)

A. VEREENIGDE STATEN. — Nira. - 143 codes goedgekeurd. — Na wederom 21 nieuwe codes der N.R.A. te hebben onderteekend, heeft president Roosevelt thans in totaal 143 verschillende codes, regelingen inhoudende voor tal van industrieën en handelsondernemingen, goedgekeurd. (New York Herald, Paris)
(Vor. ber. Nira 1033 H.; Codes 953 F.)

B. JOEGOSLAVIE. — Een Nationale reliquie gevonden. - Wetboek van 1349. — De Zuid-Slavische regeering heeft de hand kunnen leggen op een Servisch cultuur-historisch document, dat men reeds lang verloren waande: het wetboek, dat op den rijksdag van Mei 1349 werd aangenomen, en als een nationale reliquie wordt beschouwd.
Omstreeks dien tijd beheerschte tsaar Doesjan de Geweldige, bijna den geheelen Balkan: Serviërs, Grieken, Macedoniërs, Albaneezen, Thessaliërs en Epiroten waren door hem onderworpen. Het was een tijdperk van hoogen cultureelen bloei, waarin ook dit wetboek tot stand kwam. Deze codex, onder de Slavische geleerden algemeen als Zakonik bekend, telt 135 artikelen, en voorziet bijv. rechtbanken van gezworenen, welke laatsten steeds van denzelfden stand moeten zijn, als de beklaagde.
Het oorspronkelijke exemplaar van het wetboek werd tot het begin van den oorlog in de Nationale Bibliotheek te Belgrado bewaard. Na den oorlog bleek het werk verdwenen. („Jugoslovenski Dnevnik")

C. BELGIE. — Minister Hijmans voor de Kamer. - Belgische neutraliteit. - Nederland. — Bij de debatten over de begrooting van Buitenlandsche Zaken heeft minister Hijmans in de Belgische Kamer een groote rede gehouden over den internationalen toestand.
De ontwapeningsconferentie, aldus minister Hijmans, moet haar taak niet opgeven. België heeft er geen enkel bezwaar tegen, dat de groote mogendheden onder elkaar delibereeren, maar het verlangt, dat niets, dat België betreft, buiten België om besproken en geregeld wordt.
Tijdens die politieke conferenties heeft België echter jegens zich zelf en jegens Europa zijn plicht te doen. Het moet door daden zijn wil toonen en zijn capaciteit, om zich te verdedigen. België wil den vrede, uit liefde voor den vrede, en tevens uit verstandelijke overwegingen. Niemand zal het land van agressieve plannen verdenken. Het is echter noodig, dat de wereld wete, dat België vast besloten is, aan alle aanvallen en veroveringslusten van anderen weerstand te bieden.
Ook moet België zijn pogingen voegen bij die van Frankrijk en Engeland, om den volkenbond te handhaven. Het moet er naar streven, het Locarno-pact, dat ook na Duitschlands uittreden uit den bond intact bleef, en niet eenzijdig kan worden opgezegd, ook in de toekomst te doen handhaven, duurzaam en onaantastbaar.
Het pact van Locarno, dat door België, Frankrijk, Engeland, Italië en Duitschland onderteekend werd, constateert de opheffing van de Belgische neutraliteitsverdragen. Die verdragen werden vernietigd door den oorlog en België geniet sindsdien een volkomen, onvoorwaardelijke en onbeperkte souvereiniteit.
Bij de debatten, die op de rede van Hijmans volgden, constateerde afgevaardigde Joris, dat het verdrag van Ouchy failliet is. Spreker betreurde het, dat de onderhandelingen, om met Nederland tot een economisch accoord te geraken, waren afgebroken. Waarom, aldus Joris, blijft Nederland halsstarrig ons als een verplicht neutraal land beschouwen? Om van ons eenige compensatie te erlangen, voor het geval onze neutraliteit moet beschouwd worden als door Nederland te zijn opgeheven? Ik ben van oordeel, aldus spreker, dat België iedere compensatie moet weigeren.
Hijmans: „Ik meen zeer duidelijk te zijn geweest in mijn rede, toen ik sprak over de opheffing onzer neutraliteit".
Joris: „Inderdaad, en dat moet maar eens goed verstaan worden in Nederland."
Van Cauwelaert: „Ik vrees zeer, dat gij u vergist ten aanzien van hetgeen in Nederland over de Belgische neutraliteit is gezegd."
Joris: „Dat geloof ik niet." (De Maasbode)
(Vorig bericht blz. 1064 G.)

D. NON-AGRESSIE PACT. — Joegoslavië-Turkije. — Het Joegoslavisch-Turksch verdrag van vriendschap, non-agressie en arbitrage is op 27 Nov. '33 te Belgrado door de wederzijdsche ministers van Buitenlandsche Zaken onderteekend. (Vaz Dias)
(V. b. Non-agressie Kleine Entente 890 D.)

E. DUITSCHLAND. — Kerkelijk ministerie afgetreden. — De evangelische persdienst deelt officieel volgens Wolff mede, dat het kerkbestuur („kerkelijk ministerie") van de Duitsche evangelische kerk is afgetreden. De rijksbisschop heeft het ontslag aanvaard en den leden van het bestuur verzocht hun functies te blijven waarnemen totdat een nieuw bestuur is benoemd. **(Vorig bericht blz. 1057 I.)**

A. **ENGELAND. — Sterilisatie.** — Een indertijd ingestelde commissie heeft dezer dagen aan den minister van Openbare Gezondheid een rapport uitgebracht, waarin de invoering van sterilisatie wordt aanbevolen. Zij meent daarin een middel te zien, om het aantal geesteszieken (en daarmede het aantal misdaden) te verminderen, waarvan het percentage in 20 jaren steeg van 4 tot 8 per duizend in Engeland en Wales en waarvan er het vorig jaar 314.000 totaal waren. (Manchester Guardian) **(Vorig bericht blz. 15 I.)**

B. **NEDERLAND. — Uitvoerverbod ongekeurde pootaardappelen.** — De waarnemend directeur-generaal van den Landbouw brengt ter algemeene kennis, dat het in de bedoeling ligt, de tot dusverre toegestane uitzonderingen op het verbod tot uitvoer van ongekeurde pootaardappelen bedoeld in artikel 2 van het Pootaardappelbesluit 1932, na 1 Maart 1934 niet te bestendigen. (Staatscourant) **(Vor. ber. blz. 995 E.)**

C. **ENGELAND. — Minister Baldwin over Ontwapening.** — Bij het debat in het lagerhuis over het labour-amendement op het adres van antwoord op de troonrede, zeide Baldwin, dat er ten aanzien van de ontwapening drie mogelijkheden zijn:
1. Ontwapening van alle landen tot het Duitsche niveau.
2. Beperking der bewapening tot een punt, waarbij alle groote offensieve wapens zouden zijn uitgesloten, n.l. ontwapening der zwaargewapende landen tot een bepaald niveau en bewapening van Duitschland tot datzelfde niveau
3. De bewapeningswedloop.

Onder geen omstandigheden, aldus spreker, mag men het tot dit derde alternatief laten komen.
Groot-Brittannië huldigt niet de meening, dat men een ander land in een blijvende positie van inferioriteit op bewapeningsgebied kan houden.
Baldwin voegde eraan toe: Duitschland heeft vrede noodig. Wij en de Franschen en de Italianen moeten allen met Duitschland in direct contact komen en nagaan, op welke wijze wij kunnen hopen iets te bereiken.
Hij zag geen reden, waarom er geen definitieve regeling zou kunnen worden getroffen.
Wij en de Franschen en de erfgenamen en bezitters van een groote en oude beschaving, zoo besloot Baldwin zijn rede, hebben overeenkomstige belangen.
Onze vriendschap wordt beproefd en ik hoop, dat allen ons in dezen strijd voor den vrede zullen steunen.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 407 F.)**

D. **NEDERLAND. — Stopzetting van de zoutharingvisscherij.** — De minister van oeconomische zaken heeft den aanvoer van pekel- en steurharing in Nederland met ingang van 5 December a.s. verboden, zoodat alle haringschepen moeten zorgen uiterlijk 4 December 1933 binnen te zijn. Wie later binnenkomt stelt zich bloot aan toepassing van de wettelijke strafbepaling. Bij deze beschikking is geen uitzondering gemaakt voor de schepen, varend onder Poolsche vlag. Een verbod inzake het verwerken aan den wal van versche haring tot steur- of pekelharing is in voorbereiding. **(Vorig bericht blz. 967 G.)**

E. **ENGELAND. — Luchtmacht. - De bespreking in het Hoogerhuis.** — In het Hoogerhuis heeft de Hertog van Sutherland de vraag gesteld of de regeering een verklaring kan afleggen over de huidige sterkte van de Britsche luchtvloot in verhouding tot die der andere Europeesche mogendheden en of de regeering voornemens is, in verband met den huidigen internationalen toestand de Britsche luchtvloot uit te breiden.
Spreker verklaarde dat als Londen door een luchtaanval verwoest wordt, geheel Engeland verwoest is, terwijl Frankrijk en Duitschland ook zonder hoofdsteden kunnen blijven voortleven.
Sedert het einde van den oorlog heeft Groot Britannië zijn luchtvaartbegrooting met 8 pct. verlaagd, terwijl Frankrijk en Amerika de hunne respectievelijk met 112 percent en 108 percent hebben verhoogd, terwijl Duitschland de beste handelsvliegtuigen ter wereld bezit.
Allen moeten samenwerken om een nieuwen oorlog te verhinderen, doch mocht er een nieuwe oorlog uitbreken, dan mag Engeland althans niet hulpeloos zijn.
De minister voor de luchtvaart, Lord Londonderry, verklaarde, dat het schijnt dat er landen zijn, die niet bereid zijn over te gaan tot afschaffing of beperking van hun militaire strijdkrachten in de lucht.
Als de vlootpariteit niet kan worden verkregen door vermindering, moet de pariteit bereikt worden door opvoering der bewapening.
De Britsche regeering heeft dus geen andere keuze dan te beginnen met het uitbreiden harer bewapening, doch terzelfder tijd zullen alle mogelijke pogingen in het werk worden gesteld om door een overeenkomst de pariteit tusschen de landen op het laagst mogelijke niveau vast te stellen, dat door de andere landen kan worden goedgekeurd.
De president der Vereenigde Staten heeft een verhooging van de Amerikaansche luchtvloot goedgekeurd.
Japan en Sovjet-Rusland hebben een uitgebreid program opgesteld tot verhooging van de hunne.
De minister gaf aan het Huis de verzekering dat de regeering den toestand opmerkzaam gadeslaat en dat het optreden der andere regeeringen een reactie op de Britsche politiek zal hebben.
De huidige betrekkelijke zwakte van Engeland in de lucht zal niet blijven bestaan. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 1062 E.)

F. **DISCONTOKOERSEN.** — De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert			Sedert	
Argentinië	23- 2-'33	6 %	Nederlandsche Bank:		
België	13- 1-'32	3½%	Wisseldisc.	19- 9-'33	2½%
Br.-Indië	16- 2-'33	3½%	Prom. disc.	19- 9-'33	3 %
Bulgarije	17- 5-'32	8½%	Bel. v. Eff.	19- 9-'33	3 %
Chili	23- 8-'32	4½%	Bel. van		
Columbia	18- 9-'30	7 %	Goederen	19- 9-'33	3 %
Danzig	6- 5-'33	3 %	Voorsch.		
Denemarken	30-11-'33	2½%	Rek.-Crt.	19- 9-'33	3 %
Duitschland	21- 9-'32	4 %	New York		
Engeland	30- 6-'32	2 %	Fed. Res. B.	20-10-'33	2 %
Estland	28- 1-'32	5½%	Ned.-Indië	16- 8-'33	4½%
Finland	4- 9-'33	5 %	Noorwegen	24- 5-'33	3½%
Frankrijk	9-10-'31	2½%	Oostenrijk	23- 3-'33	5 %
Griekenland	14-10-'33	7 %	Peru	1- 8-'30	9 %
Hongarije	17-10-'32	4½%	Polen	26-10-'33	5 %
Ierland	22- 4-'32	4 %	Portugal	13- 3-'33	6 %
Italië	4- 9-'33	3½%	Roemenië	5- 4-'33	6 %
Japan	3- 7-'33	3.65%	Spanje	23-10-'32	6 %
Joego-Slavië	27-11-'33	7 %	Tsj.-Slowakije	25- 1-'33	3½%
Letland	10-12-'32	6 %	Zuid-Afrika	20- 2-'33	4 %
Litauen	1- 1-'33	6 %	Zweden	29-11-'33	2½%
			Zwitserland	21- 1-'31	2 %

(Keesings Financieel Archief) **(Vorig bericht blz. 960 F.)**

G. **LUCHTVAART. — Voornaamste gebeurtenissen van 1 Augustus '33—31 Augustus '33.** —
2 Aug. „Flugsport" bericht, dat voortaan de plannen betreffende door Duitsche vliegers te ondernemen lange-afstandvluchten, eerst door het Rijks-luchtvaartministerie moeten worden gekeurd, zulks naar aanleiding van de verdwijning van den Berlijnschen vlieg-instructeur Gunther Wirthschaft op een met een klemm-sportvliegtuig ondernomen vlucht naar Zuid-Amerika.
4 Aug. De Duitscher Kurt Schmidt vestigt bij Koningsbergen met een eigen gebouwd toestel een nieuw wereld-duurrecord zweefvliegen van 36 uren 37 min., en slaat het record van den Amerikaan Cocke van 21 uur en 34 min.
7 Aug. De Franschen Codos en Rossi, die 5 Aug. '33 op Blériot-Zappata met 650 P.K. Hispano te New York startten, landen te Rayak, Syrië, en vestigen met 9104,7 K.M., een nieuw wereldrecord voor afstand in rechte lijn. Zij slaan het record van 8544 K.M. op 6—8 Febr. '33 gevestigd door de Engelsche legervliegers Gayford en Nicholetts door hun vlucht van Cranwell (Engeland) naar Walvisch Baai (Zuid-Afrika).
8 Aug. Bij het zweefvliegen te Soesterberg vindt de 31-jarige R. Huizinga uit Murmerwoude (Fr.) bij een autolierstart, door het blijven haken der kabel, den dood. — Balbo's eskader vliegt van Shoal Harbour, New Foundland, naar de Azoren; 9 booten landen te Horta, 15 te Ponta Delgada.
9 Aug. Bij den start op de Azoren, wordt een van Balbo's vliegbooten gekraakt. De luit.-vlieger Squaglia bezwijkt aan zijn verwondingen. 23 vliegbooten landen des middags op de Taag te Lissabon. — Uit Batavia: Bij herstemming wordt in den Volksraad het amendement-Van Baalen, om het K.N.I.L.M.-subsidie van ƒ 500.000 op ƒ 400.000 te brengen, aangenomen met 29 tegen 24 stemmen. De motie-Fruin, om bovengenoemde subsidie-regeling niet voor 3, doch telkens voor 1 jaar aan te gaan,

wordt verworpen met 39 tegen 13 stemmen.
11 Aug. Te Long Beach vliegt Burchman gedurende 1 uur 47 minuten op z'n rug en slaat het rugvluchtrecord van den Italiaan Falconi van ca. 40 minuten.
12 Aug. Hedennacht heeft de heer P. Hegener van de N.S.F. te Schiphol op den 30,7 meter golf, de „Snip" gehoord, terwijl deze, vliegende tusschen Calcutta en Allahabad, het radio-station Malabar opriep. — De Lindberghs vliegen van Julianahaab naar Reykjavik. — Balbo's eskader van 23 vliegbooten vliegt van Lissabon naar Ostia (Rome).
13 Aug. Settgast zweeft te Leba, Pommeren, op Grunau Baby 17 uur 22 min. — De Zwitser Bohlen voert een parachute-sprong uit op 7500 meter hoogte.
14 Aug. Er is een overeenkomst gesloten tusschen de Maatschappij voor Vliegtuigbouw Aviolanda te Papendrecht en de Pander vliegtuigenfabriek te Den Haag, ten einde te komen tot een hechte samenwerking inzake de productie en verkoop van vliegtuigen en vliegtuigonderdeelen.
15 Aug. De Lindberghs bereiken Reykjavik, komende van Groenland.
17 Aug. Arndt zweeft in Rossitten 20 uren 20 min.
20 Aug. Einde der 14de Rhönmeeting. De beste prestaties zijn: duur 13½ uur, afstand 176 K.M., hoogte 1445 meter. 45 zweefvliegtuigen maakten 495 starts.
23 Aug. De Lindberghs bereiken de Far Oer eilanden en vliegen den volgenden dag naar Lerwick, Shetlands eilanden.
24 Aug. Begin van de rondvlucht door Duitschland, met 150 ingeschreven vliegtuigen. Op 25.8 starten er 125, waarvan 83 Klemms. Einde der vlucht 27.8 te Berlijn met 74 vliegtuigen door de finish. — „Inter Avia" bericht, dat Air Commodore Sir Charles Kingsford Smith 6 Sept. met de K.L.M. uit Batavia naar Europa vertrekt, in verband met een nieuwe recordvluchtpoging op het Engeland-Australië traject, welke Kingsford Smith zal ondernemen op Percival „Gull".
25 Aug. Begin der 2de Nederlandsche Rondvlucht. — Hawks vliegt op zijn Northrop met 700 P.K. Wright „Cyclone" van Vancouver naar Quebec, 3300 mijl met een moyenne van 320 K.M. per uur. Hij bereikt Quebec 26 Aug.
26 Aug. Tweede en laatste dag der Nederlandsche Rondvlucht. — De Duitscher Poss, die in de Europa-rondvlucht 2 maal 2de was, komt tijdens de rondvlucht door Duitschland, wegens tegenwind laag vliegende, te Wildberg bij Neustadt an der Dosse, met een kerktoren in aanraking en verongelukt met zijn passagier Paul Weirich. Het echtpaar Lindbergh vliegt van Lerwick naar Kopenhagen.
31 Aug. Een der van de parade boven Batavia terugkeerende legervliegtuigen, verongelukt bij een noodlanding. De inzittenden Kapt. Ch. Bogaerts en Ltn. J. Pols worden gedood.
(Vorige recapitulatie 992 A.) (Het Vliegveld)

1 DECEMBER 1933

A. **DANZIG. — Wettelijke sterilisatie ingevoerd. —** De senaat heeft bij decreet wettelijke sterilisatie in het gebied van de vrije stad ingevoerd. De wet wordt van kracht op 1 Januari 1934 en zal worden toegepast na een gerechtelijke beslissing met gesloten deuren. In afwijking van de desbetreffende Duitsche wetgeving voorziet deze wet niet in de toepassing der sterilisatie op sexueel abnormalen. (Vaz Dias)

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer - Wijziging Arbeidswet 1919. —** De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp wijziging van de bepalingen der Arbeidswet 1919 betreffende den arbeid in broodbakkerijen z. h. s. aangenomen. (N. Rott. Crt.)

C. **ENGELAND. — Verklaring van den Engelschen minister van Handel tegen Japan. —** Tijdens de Lagerhuis-debatten over de Japansche concurrentie verklaarde de minister van Handel, Sir Walter Runciman zich op scherpe wijze tegen de door Japan gevolgde handelspolitiek en in het bijzonder beklaagde hij zich erover, dat de Japanners binnen het Britsche Rijk goederen in omloop brachten, die Engelsche namen en Engelsche handelsmerken droegen. Hij achtte dit een onbehoorlijke vorm van concurrentie en een oneerlijkheid, die elke regeering dient te onderdrukken.
Wanneer men de Engelsche regeering de daadwerkelijke bewijzen kan voorleggen zal zij zonder aarzelen stappen bij de bevoegde instanties doen, die zeker hun uitwerking niet zullen missen. Al zal het Engelsch-Japansche handelsverdrag het ingrijpen der Engelsche regeering bemoeilijken, toch zal de regeering den toestand opnieuw in oogenschouw nemen, hoewel zij den wensch koestert, voorloopig alle tot haar beschikking staande middelen te gebruiken om het verdrag te redden. De Engelsche pogingen om bij Japan de overtuiging te vestigen, dat het beter is met de buitenwereld op goeden voet te leven, dan de zaken zoo ver te drijven, dat zij leiden tot een gevoel van onderlinge vijandigheid, zullen op den duur niet zonder uitwerking blijven. (Manchester Guardian) **(862 I.)**

D. **VEREENIGDE STATEN. — Het Lynchgeval te San Pedro. —** De jeugdige Brooke Hart — de door kidnappers ontvoerde zoon van een rijken koopman te San José — was vermoord; en het lijk was door de schurken in zee gegooid. De politie kreeg twee mannen te pakken, die bekenden medeplichtig te zijn geweest; en een woedende menigte wist deze lieden uit het huis van bewaring te halen en te lynchen. Dat was met de gebruikelijke ruwheid in zijn werk gegaan. De beide mannen, Thomas Thurmond en John Holmes, werden meegesleurd en onderweg geslagen en getrapt. Vermoedelijk was Thurmond reeds bij de overbrenging naar den boom waaraan hij moest worden opgeknoopt, doodgeknuppeld.
De andere man, John Holmes, vocht voor zijn leven en zeide onschuldig te zijn: „Men had den verkeerde voor". Maar dat baatte den man niet. Bij dit lynchschandaal speelden vrouwen een hoofdrol.
De Gouverneur van Californië, James Rolph Jr., die de poging van de bandelooze menigte om zich van de beide gedetineerden meester te maken had zien aankomen, heeft na afloop verklaard dat hij expres in de stad was gebleven om er voor te zorgen, dat mocht de een of ander verzoeken, dat troepen zouden worden gezonden, aan dit verzoek geen gehoor zou worden gegeven door de overheid. Hij, gouverneur, zegde straffeloosheid toe aan de daders en hij sprak het thans reeds gevleugelde woord: „Dit is de beste les die Californië ooit aan het land heeft gegeven".
Voorts betoogde deze magistraat „dat het onder de huidige omstandigheden niet dan natuurlijk is dat het volk zelf de toepassing van de wet in eigen handen neemt."
Deze regeerder is van 1911 tot 1931 burgemeester geweest van San Francisco, en hij is gouverneur van Californië sinds Januari 1931. Hij begon zijn loopbaan als jongste bediende op een reederskantoor en maakte carrière in het reedersbedrijf. Hij is 64 jaar. (N. Rott. Courant)

E. **JAPAN. — Begrooting 1934 - 925 millioen Yen voor leger en vloot. —** De begrooting voor het jaar 1934, welke herzien is door het ministerie van Financiën, is aan het kabinet voorgelegd. De inkomsten worden begroot op 2.106 millioen yen, waarvan 1.248 millioen yen op de gewone diensten en 858 millioen yen buitengewoon. Er zal een leening worden opgenomen tot een bedrag van 780 millioen yen, ter voorziening van een eventueel tekort der inkomsten.
De uitgaven bedragen (in millioen yen) voor het departement van Buitenlandsche Zaken 16 (gewoon) en 10 (buitengewoon), voor Binnenlandsche Zaken resp. 49 en 119; Financiën 435 en 40; Leger en Vloot 375 en 550; Justitie 33 en 2; Onderwijs 129 en 23; Landbouw 29 en 57; Handel 5 en 8; Verkeer 172 en 17; Overzeesche handel 2 en 25; het Keizerlijk Huis en de civiele lijst der leden van de keizerlijke familie 4½.
(Dempo Tsoesin) **(Vorig bericht blz. 1051 E.)**

F. **BELGIE. — Minister Hymans over de Handelspolitiek. —** Sprekende over de handelspolitiek in de Belgische Kamer, verklaarde de minister van Buitenlandsche Zaken, Hymans, dat zijn principe in deze was de overmatig toegenomen tariefmuren langzamerhand te verlagen, allereerst door beperkte overeenkomsten van een klein aantal staten. Deze overeenkomsten zouden dan voor andere staten toegankelijk zijn. De verwerkelijking van deze gedachte maakt echter de opheffing van de clausule der meestbegunstiging noodzakelijk. De door velen geëischte tolunie met Frankrijk is een plan, dat slechts storende discussies opwekt. Een dergelijke tolunie is in strijd met de handelspolitiek van Frankrijk en daarom reeds practisch onuitvoerbaar. Betreffende de contingenten zullen binnenkort met Frankrijk onderhandelingen worden gevoerd. (Le Soir)

A. **MARITIEME CONVENTIE VAN WASHINGTON. — Beteekenis.** — Een conferentie werd van November 1921 tot Februari 1922 te Washington gehouden. Zij hield zich bezig met de beperking der Zeestrijdmachten en den staatkundigen toestand in den Grooten Oceaan en het Verre Oosten. Een gevolg dezer conferentie was de totstandkoming van het Vijfmogendhedenverdrag, dat de sterkteverhouding voor groote oorlogsschepen tusschen de Vereenigde Staten, Engeland, Japan, Frankrijk en Italië regelde. Verder kwam tezelfdertijd tot stand het Negenmogendhedenverdrag betreffende de Opendeur-politiek in China, de bescherming van China tegen eenzijdige exploitatie, de revisie der Chineesche douanetarieven en de teruggave aan China van de Europeesche bezittingen op het schiereiland Shantoeng. Een overeenkomst werd eveneens gemaakt, het Viermogendhedenverdrag, waarbij de Vereenigde Staten, Japan, Frankrijk en Engeland het status quo in den Grooten Oceaan erkenden en waartoe Nederland later is toegetreden. Ten slotte werd een Zesmogendhedenverdrag betreffende de van Duitschland in beslag genomen zeekabels gesloten. (Red. K. H. A.)

B. **SCHEEPSBRANDEN. — m.s. Indrapoera.** — Op 29 Nov. '33 is brand uitgebroken aan boord van het aan de Lloydkade te Rotterdam liggende motormailschip Indrapoera, welke brand de socialhall en de daarboven gelegen officiersverblijven, kapiteinskajuit, radiohut, kaartenkamer en stuurhuis totaal heeft verwoest. De oorzaak van den brand is niet bekend; de schade wordt op ten minste enkele tonnen geraamd. De Indrapoera is het eerste motormailschip van den Rotterdamschen Lloyd. Het werd in 1925 gebouwd op de werf van de Koninklijke maatschappij De Schelde te Vlissingen. Het meet 12.000 ton. (Red. K.H.A.)
(Zie rubriek: Scheepsrampen)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Valutapolitiek.** — De Amerikaansche gezant te Londen, Bingham, heeft een belangrijke verklaring afgelegd omtrent de Amerikaansche valutapolitiek.
Bingham deelde n.l. mede, dat de regeering te Washington ongeveer één maand geleden, d.w.z. meer dan twee jaar na de vorming van het Engelsche valuta-egalisatiefonds, een soortgelijk Amerikaansch fonds heeft gevormd, dat echter niet zoo groot als het Britsche is.
De doelstelling van dit fonds is dezelfde als die van de Engelsche autoriteiten. Ook het beheer van het fonds geschiedt op nagenoeg dezelfde wijze. Bingham wees er op, dat het Amerikaansche besluit onder soortgelijke omstandigheden als het Engelsche is genomen, met inbegrip van de opschorting van den gouden standaard, doch met dit verschil, dat Amerika den gouden standaard verlaten heeft, vóór zijn goudvoorraad was uitgeput.
Groot Brittannië heeft het £ met circa 30% gedevalueerd en ten slotte met succes. Amerika heeft tot nu toe ongeveer hetzelfde gedaan, aldus Bingham, en hoopt, dat de toestand evenzeer zal verbeteren als in Engeland het geval was. (Keesings Fin. Archief)
(Vorig bericht blz. 1059 E)

D. **ROTTERDAM. — Bevolking.** — De statistische mededeelingen der gemeente Rotterdam over de laatste drie kwartalen zijn verschenen.
De bevolking van Rotterdam bestond op 1 October '33 uit 587.715 personen en vermeerderde met 371 personen sinds 1 Januari. (Centr. Bur. v. d. Statistiek)

2 DECEMBER 1933

E. **ENGELAND. — Verkiezingen in Ulster - De Valera met groote meerderheid gekozen.** — De verkiezingen voor het parlement van Noord-Ierland (Ulster) zijn gunstig uitgevallen voor de unionisten, die reeds sedert 12½ jaar aan het bewind zijn. Van de 52 zetels, die in het Lagerhuis van Noord-Ierland moeten worden bezet, verkregen de unionisten er 33, derhalve de volstrekte meerderheid. De nationalisten verkregen negen zetels, de onafhankelijken twee, de arbeiders eveneens twee. Voorts werden gekozen één republikein en de Valera zelf, die een verpletterende meerderheid verkreeg in het district Southdown. De uitslag van de vier universiteitszetels zal eerst de volgende week worden bekend gemaakt. Alle ministers van Noord-Ierland zijn herkozen.
Noch de Valera, noch de republikein zullen zitting nemen. (Ned. Tel. Agentschap Reuter)
(In het Lagerhuis, dat in Mei 1929 werd gekozen, hadden zitting: 39 unionisten, 11 nationalisten, 3 onafhankelijken, een socialist. — Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 710 G.)

F. **NEDERLAND. — Nederlandsch Fabrikaat.** — Bij circulaire van 21 Maart 1932 heeft de vorige minister van Binnenlandsche Zaken de medewerking der gemeentebesturen ingeroepen voor het plaatsen van orders hier te lande, in het bijzonder wat betreft orders boven *f* 1000.
In aansluiting hieraan heeft minister De Wilde thans een circulaire aan de gemeentebesturen doen toekomen, waarin wordt aangedrongen om te bevorderen, dat ook orders voor bedragen beneden *f* 1000 zooveel mogelijk hier te lande worden geplaatst.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 728 A.)**

G. **NEDERLAND. — Indische Pensioenkorting.** — In de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer op het wetsontwerp tot tijdelijke korting der Indische pensioenen zet de minister van Koloniën uiteen, dat de stelling, dat het pensioen gelijk staat met een reeds verdiend salaris, waarop niet meer gekort kan worden, bepaaldelijk in strijd is met de beginselen van de geldende pensioenwetgeving. De regeering meent in het pensioen te moeten zien: het resultaat van samenwerking van publiek gezag en ambtenaar om dezen bij ouderdom en invaliditeit een voldoend levensonderhoud te verzekeren.
Om de onbillijkheid, gelegen in de ongelijke pensioenen van in dezelfde functie gediend hebbende personen, welke het sterkst spreekt ten aanzien van de militaire gepensionneerden van voor 1920, weg te nemen, heeft de minister gezocht naar een modus, om aan de bezwaren tegemoet te komen. Hij meent dezen te hebben gevonden in de wijziging, welke thans bij Nota van Wijziging in het ontwerp is aangebracht. De strekking daarvan is, dat voor de vóór 1920 gepensionneerde Europeesche militairen beneden den rang van officier de korting zal worden verzacht in dien zin, dat het gekort pensioen niet minder zal kunnen bedragen dan het gekort rangpensioen van de na 1 Januari 1920 onder gelijke omstandigheden gepensionneerde ranggenooten, terwijl een gepensionneerde van voor 1920, wiens pensioen ongekort nog minder zou bedragen dan het gekort rangpensioen van den onder gelijke omstandigheden na 1920 gepensionneerden ranggenoot, buiten de korting valt.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1019 B.)**

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Het Katholicisme en de opbouw der Indische Maatschappij.** — In een vergadering van de I. K. P. te Bandoeng heeft de Heer W. Burer uit Buitenzorg een lezing gehouden over: De arbeid van het Katholicisme aan den opbouw der Indische Maatschappij.
Uit deze lezing, waarin een blik wordt geworpen op de vele moeilijke omstandigheden, waaronder de missie vroeger werkte en waarin verder een overzicht wordt gegeven van den heilzamen arbeid der Missie in Ned. Indië, nemen we het volgende over:
Thans telt de Missie op 53 plaatsen op Java en in de Buitenbezittingen Lagere Scholen met 12.000 leerlingen, Kath. Fröbelscholen, Katholieke Muloscholen, H. B.-scholen, een A. M. S. en als kroon op dit werk: het Klein Seminarie te Djocja, waarin ook Indische jongens tot priester kunnen worden opgeleid. De

weeshuizen moet men ook niet vergeten. Spr. bracht bijzonderlijk naar voren het Convict voor weezen te Bandoeng, dat aller steun en sympathie meer dan waard is.
Jeugdzorg, de Stichting de Goede Herder, de Kath. Ziekenhuizen, armenzorg en het Tehuis voor Crisiswerkloozen, al deze stichtingen getuigen van de Katholieke activiteit, die geen grenzen kent.
(De Maasbode)

3 DECEMBER 1933

A. **DUITSCHLAND. — Rudolf Hess en Ernest Roehm Rijksministers zonder portefeuille.** — De Rijkspresident heeft op 1 Dec. '33 op voorstel van den Rijkskanselier den plaatsvervanger van den leider der N.S.D.A.P., Rudolf Hess, zoomede den chef van den staf der S.A., Ernest Roehm, benoemd tot leden van de Rijksregeering als Rijksministers zonder portefeuille.

Rudolf Hess.

Rudolf Hess, te Alexandrië (Egypte) in 1894 geboren, sloot zich reeds in 1920 bij de N.S.D.A.P. aan. Hij heeft de vestingstraf in Landsberg met Adolf Hitler gedeeld en is de vertrouwensman van Hitler. Ernest Roehm is een gewezen beroepsofficier.
(Red. K.üH. A.) **(Vorig bericht blz. 881 E.)**

B. **DENEMARKEN. — Vreedzame penetratie van Duitschland.** — De „Dagens Nyheder" van Kopenhagen publiceert dato 26 November een artikel, waarin het Deensche volk opmerkzaam wordt gemaakt op het feit, dat Duitschland op het punt staat een offensief tegen Denemarken te beginnen ter wille van de Duitsche Cultuur. De Reichsbund der deutschen Kultur onder bescherming van Dr. Goebbels wijdt zich op het oogenblik voornamelijk aan de Scandinaafsche auteurs en artisten en tracht hen zoodanig met dezen Duitschen bond te assimileeren, dat na verloop van tijd van een Scandinaafsche cultuur niets meer zou overblijven. De Deensche pers waarschuwt tegen deze Duitsche vreedzame penetratie. (Dagens Nyheder)

C. **NEDERLAND. — Reorganisatie van het Onderwijs.** — Minister Marchant verklaart in de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer op de Onderwijsbegrooting, dat een bezuiniging van 15½ millioen op het onderwijs, waartoe de ministerraad heeft besloten, alleen mogelijk is door reconstructie van het onderwijsbestel in zijn geheel. Eén groote reorganisatie van het onderwijs is dan ook het doel, dat de minister zich voor oogen heeft gesteld. Mr. Marchant vertrouwt, dat een wetsvoorstel tot algemeene regeling van het onderwijs in zijn geheel de Tweede Kamer binnen enkele maanden zal hebben bereikt. Van dit wetsvoorstel zullen de drie hangende groote wetsontwerpen niet het uitgangspunt zijn. Concentratie en betere distributie van het voortgezet onderwijs acht de minister geboden. (Het Vaderland)
(Vor. ber. blz. 1064 E.; Begrooting 976 C.)

D. **BELGIE. — Minister Poullet afgetreden.** — De Belgische minister van Binnenlandsche Zaken, Poullet, is om gezondheidsredenen afgetreden. (Le Soir)
(Vorig bericht blz. 914 C.)

E. **ANTI-LEPRA SERUM.** — Reeds in 1906 begon prof. Reenstierna (van de universiteit van Upsala) zijn werk: een afdoend serum tegen lepra te vinden. In 1921 heeft hij den eersten stap op dien weg gedaan en vond een anti-tuberkelachtig serum voor toepassing op lepralijders, daar de lepra-bacil een verwant micro-organisme van den tuberkelbacil is.
Recente proeven, genomen op lepra-gevallen in vergevorderd stadium in het lepra-hospitaal in Noord-Zweden, hebben opmerkelijke resultaten opgeleverd. Lepra-gezwellen en open wonden zijn na deze injecties verdwenen en in één à twee maanden genezen en de typische bruinachtige lepravlekken hebben plaats gemaakt voor een gezonder voorkomen.
Het is prof. Reenstierna tot nu toe slechts mogelijk geweest dit serum in kleine hoeveelheden te maken en hij merkte zeer bescheiden op, dat hij nog niet ver op zijn weg was gevorderd. Hij sprak de hoop uit, dat zijn ontdekking van nut zal zijn in combinatie met andere methoden om de vreeselijke ziekte te bestrijden, zoodat het opschrift boven den ingang van het lepra-hospitaal te Rio de Janeiro „Gij die hier binnentreedt laat de hoop niet varen", bewaarheid wordt.
(Hufvudstadsbladet, Helsingfors) **(Vor. ber. 1032 F.)**

F. **NEDERLAND. — Tabaksaccijns.** — De minister van Financiën heeft een wijziging aangebracht in het ontwerp tot verhooging van den accijns op tabak, waardoor het te heffen recht op in handenarbeid vervaardigde sigaren wordt teruggebracht tot 12½%.
Hetgeen de belasting ten gevolge van deze wijziging minder zal gaan opbrengen, zal gevonden moeten worden uit een hoogere heffing op sigaretten, die daartoe niet tot 45, maar tot 50% zal worden opgevoerd.
(Vorig bericht blz. 996 G.)

G. **NEDERLAND. — Werkloosheid.** — Op 11 November 1933 waren totaal werkloos 306.282 personen, waaronder 295.848 mannen. Het aantal werklooze personen is sedert 30 Sept. '33 met 31.523 gestegen.
(Vorig bericht blz. 1023 C.)

H. **FRANKRIJK. — Kabinet-Chautemps - Regeeringsverklaring.** — Chautemps, de Fransche premier, heeft op 1 Dec. '33 in het parlement zijn regeeringsverklaring voorgelezen. Hij doet daarin een beroep op de vaderlandsliefde van de parlementsleden om mede te werken tot heil van het volk en kondigt de behandeling in spoedprocedure aan van een wetsontwerp tot het verkrijgen van evenwicht in de begrooting. Chautemps hoopt, dat een bestand der partijkwesties het mogelijk zal maken de krachten samen te trekken in het algemeen belang. Frankrijk zal zijn traditioneele internationale politiek van samenwerking voortzetten en slechts bereid zijn in bijzondere overeenkomsten te treden, wanneer zij de veiligheid van Frankrijk niet aantasten en geen inbreuk maken op zijn internationale verplichtingen. (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 1061 B.)

I. **OOSTENRIJK. — Nationaal-Socialisme - Het Burgerrecht.** — Sedert de inwerkingtreding van de noodverordening betreffende het vervallen verklaren van de burgerrechten van Oostenrijkers zijn, hoofdzakelijk wegens vlucht naar Duitschland 2.224 personen van het burgerrecht vervallen verklaard.
(Neue Freie Presse) **(Vorig bericht blz. 1027 C.)**

4 DECEMBER 1933

A. **JAPAN. — Bewapening.** — Wij lezen in de Osaka Mainichi van 3 November '33 het volgende:
De conferentie door vijf Japansche ministers te Tokio gehouden, heeft tot resultaat gehad, dat de vlootbouw onverwijld begonnen zal worden. Na den afloop van de verdragen van Londen en Washington (in 1936) zou het te laat zijn indien de Japansche regeering tot de ontdekking zou komen dat andere mogendheden Japan wilden dwingen afstand te doen van Mandsjoekwo. Deze kans bestaat, want binnen twee jaar eindigt Japan's lidmaatschap van den Volkenbond en ook het mandatengebied in de Zuidzee komt dan in gevaar.
Na 1935 zal groote kans op oorlog bestaan, Japan moet dus paraat zijn en oorlogsschepen bouwen.
(Osaka Mainichi) **(Vorig ber. 1012 B.)**

B. **TABAK. — Oogsten 1932 en 1931.** — Officieele vergelijkende prijsopgave van de in 1933 en 1932 verkochte Sumatra- en Borneo-tabak.

SUMATRA TABAK.	Verkocht in 1933 pn.	Prijzen ongev. cts. p. ½ K.G.	1932 pn.	Prijzen ongev. cts. p. ½ K.G.
Cultuur Mij. „De Oostkust"	3763	84	9450	68
Deli Batavia Mij.	26202	129	32461	144
Deli Maatschappij	54984	125	68887	131
Holland-Deli Comp.	1746	126	2200	89
Holl.-Sumatra Tabak Mij.	1671	87	1751*	77
Rimboen Tabak Mij.	2600	93	2477	59
Senembah Mij.	25717	135	36000	117
Serdang Cult. Mij.	3072	88	5318	99
Soengei Lipoet Cult. Mij.	2231	85	2035	62
Tabakbau A.G. „Tjinta Radja"	1731	147	1796	177
†) Tabak Mij. „Arendsburg"	13611	111	18444	126
Tabak Mij. „Sumatra-Danmark"	1274	73	1555	78

*) Bovendien 722 pakken in Indië verkocht.
†) Verkocht te Rotterdam.
Totale aanvoer in 1933 140.839 pn., nog onverkocht 2237 pn.
Verkocht in 1933 138.602 pn. tot ongeveer 122½ ct. per ½ K.G., in 1932 182.374 pn. tot ongeveer 123 ct. per ½ K.G.

BORNEO TABAK.

New Darvel Bay (Born.) Tob. Plantat.	3145	87	4456	85½

Verkocht in 1933 3145 pn. tot ongeveer 87 ct. per ½ K.G., in 1932 4456 pn. tot ongeveer 85½ ct. per ½ K.G. (Keesings Fin. Archief)
(Vorig bericht blz. 901 F.)

C. **BELGIE. — Koleninvoer uit Duitschland.** — De op initiatief van den Antwerpschen burgemeester opgerichte commissie tot verdediging van de belangen der Belgische havens, heeft op 30 Nov. '33 onder voorzitterschap van burgemeester Huysmans een vergadering gehouden, waaraan vertegenwoordigers van de havensteden Antwerpen, Gent, Brugge, Brussel, Nieuwpoort en Oostende deelnamen. De commissie heeft zich uitgesproken tegen de opzegging van het Duitsch-Belgische handelsverdrag van 1925, die door de mijnbouw en de daarmee gelieerde groote banken wordt gepropageerd, teneinde België op deze wijze zijn vrijheid van beweging ten aanzien van de regeling van den koleninvoer terug te geven. De commissie geeft als haar meening te kennen, dat de opzegging van het handelsverdrag zeer nadeelige gevolgen voor de Belgische scheepvaart en daarmede voor de Belgische havens zou hebben. Ook teekent zij protest aan tegen de steeds verder gaande contingenteeringsmaatregelen van de regeering, die eveneens de Belgische havenbelangen ernstig nadeel berokkenen. Zij zal den minister-president in den breede haar standpunt uiteenzetten en er op aandringen, dat de regeering in de toekomst, meer dan tot dusver, rekening zal houden met de wenschen en de belangen van de Belgische havensteden, die thans al te vaak ten behoeve van andere belangen, voornamelijk van nijverheid en landbouw, in het gedrang komen. (Gazet van Antwerpen)
(Vorg bericht blz. 1012 D.)

D. **NEDERLAND. — Een oude begraafplaats ontdekt. - Uit Karolingischen tijd.** — In de heide onder Nunspeet, naar den kant van Putten, ten Noorden van den straatweg, werd onlangs door een grintgraver een oude begraafplaats ontdekt, welke gedefinieerd werd als een grafveld uit omstreeks 800 na Christus. Deze dateering blijkt voornamelijk uit den aard der voorwerpen, welke bij de ontgraving bloot kwamen.
(De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1056 C.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Werkloosheid.** — Het werkloosheidsverslag over October toont aan dat in die maand 15.721 werkzoekenden ingeschreven stonden tegen 15.571 in September.
Ten behoeve van ontslagen Europeesche crisis-slachtoffers uit de suikerindustrie werd in October *f* 23.249 uitgekeerd aan 300 steuntrekkers. Aan de Inheemsche crisisslachtoffers uit de suikerindustrie, van wie 1700 personen voor steun in aanmerking komen, werd tot dusver *f* 17.000 uitgekeerd.
Door verschillende organisaties werd in den loop van October *f* 116.890,59 uitgekeerd, verdeeld over 5862 personen, welke cijfers over September *f* 88.884,65 en 5076 personen waren.
De door de Indische ondernemers in totaal voor 1933 toegezegde som ten behoeve van de crisisslachtoffers bedraagt *f* 421.000. (Aneta) **(Vor. ber. blz. 951 H.)**

5 DECEMBER 1933

F. **NEDERLAND. — Scheepvaartverkeer op Rijn en Maas.** — Aan het boek der Maasvereeniging in Limburg ontleenen wij het volgende staatje dat een vergelijking geeft van de ontwikkeling van het scheepvaartverkeer op Maas en Rijn. We laten het hieronder volgen, voor wat de Maas betreft uitgebreid met enkele decennia.

RIJN (Lobith).

	Schepen	Laadvermogen
1881	27.158	4.888.577
1890	38.529	8.194.595
1900	56.680	23.494.221
1910	85.372	54.322.156
1920	33.383	20.381.000
1930	125.817	77.079.000
1931	114.637	68.019.000
1932	95.043	55.041.000

MAAS (Maastricht, van 1930 af Sambeek).

	Schepen	Laadvermogen (in tonnen)
1841	± 4.000	± 170.000
1851	± 7.800	± 300.000
1861	± 10.500	± 500.000
1871	± 11.000	± 615.000
1881	1.972*)	75.624
1890	3.040	91.372
1900	1.799	73.787
1910	2.109	340.416
1920	2.090	301.663
1930	15.165	4.697.000
1931	20.943	6.842.000
1932	26.881	9.207.000

(„Maasvereeniging in Limburg")

*) Van 1878 af slinkt de vaart op de rivier, wellicht door minder goede waterstanden en toeneming der afmetingen van de schepen tezamen, opvallend sterk.
(Vor. ber. Statistiek 898 A.)

A. JAPAN. — Vergelijkende cijfers van de Japansche en Amerikaansche vloot. — Van de zijde van het Japansche Departement van Marine wordt medegedeeld dat in 1936, wanneer Japan en de Vereenigde Staten hun tweede vlootprogram hebben voltooid, de verhouding tusschen de beide vloten in de verschillende scheepsklassen als volgt zal zijn:

	Ver. Staten		Japan		
	Eenheden	Tonnage	Eenheden	Tonnage	Verhouding
Slagschepen	15	455.400 ton	9	272.070 ton	10 : 6
Vliegtuigmoederschepen	6	131.300 ton	5	80.770 ton	10 : 6,2
Kruisers A-klasse	16	152.600 ton	12	107.800 ton	10 : 7,1
Kruisers B-klasse	14	110.500 ton	17	100.450 ton	10 : 9,9
Torpedojagers	116	149.400 ton	79	105.396 ton	10 : 6,1
Totaal	167	999.200 ton	122	666.486 ton	

(Vaz Dias) **(Vor. ber. Japan 1071 A.; Ver. Staten 1048 E.)**

B. DUITSCHLAND. — Nieuw Kerkministerie. — Op 2 Dec. '33 zijn de leiders der landskerken bijeengekomen om den Rijksbisschop de voorstellen voor de vorming van het geestelijke ministerie voor te leggen. De Rijksbisschop begon met een verklaring af te leggen, waarin hij zeide, dat hij in de laatste dagen een aantal ultimatum-achtige brieven had gekregen. Aan dergelijke eischen kan hij geen gehoor geven.
Na het bekend worden der voorstellen heeft de Rijksbisschop de volgende personen in het geestelijke ministerie benoemd:

Luthersche kerken: Lauerer.
Uniekerken: prof. Bayer-Greifswald.
Gereformeerde kerken: Weber.
De Rijksbisschop sloot de bijeenkomst met de volgende woorden:

„Ik heb het beste vertrouwen, dat deze mannen met mij besloten zijn, de zuiverheid van de leer, de eenheid en de kracht der kerk te bewaren, terwijl wij het oog op God gevestigd houden."
(Völk. Beobachter) **(Vorig bericht blz. 1066 E.)**

C. NEDERLAND. — Aanvulling omzetbelasting. — De minister van Financiën heeft bij de Tweede Kamer een wetsontwerp ingediend tot aanvulling van de omzetbelasting. Vele fabrikanten hebben n.l. loopende contracten na te komen, die gesloten zijn op een tijdstip toen er van een omzetbelasting nog geen sprake was. De omstandigheid, dat zij de omzetbelasting niet kunnen verhalen op de koopers, beteekent voor hen een belangrijke schade. De minister acht het noodig hierin te voorzien, hetgeen het beste kan geschieden door in het algemeen aan fabrikanten, die rechtstreeks aan anderen dan fabrikanten en groot- en kleinhandelaren leveren, de bevoegdheid te verleenen de verschuldigde belasting te voldoen door gebruikmaking van plakzegels, onder oplegging van de verplichting om dan een gezegelde factuur uit te reiken. Een andere moeilijkheid betreft den fabrikant, die tevens importeur is van goederen en die na de inwerkingtreding der wet van alle door hem afgeleverde goederen omzetbelasting moet betalen, ook van die welke hij uit het buitenland heeft ingevoerd, terwijl hij, die uitsluitend importeur van dezelfde soort goed is, de voor de invoering der wet ingevoerde goederen zonder betaling van omzetbelasting kan leveren. Deze ongelijkheid bestaat alleen ten aanzien van bij de invoering der wet aanwezige voorraden, want zoodra de wet werkt, staan fabrikant en importeur gelijk. Door het opnemen van een overgangsbepaling wil de minister deze ongelijkheid wegnemen.
(Nieuwsbl. v. h. Noorden) **(Vor. ber. blz. 1060 D.)**

D. ITALIE. — Litwinov te Rome. — Uit het communiqué, dat na afloop van de op 3 Dec. '33 tusschen den Russischen volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, Litwinov, en Mussolini gehouden bespreking is gepubliceerd, blijkt dat de eerste gevolgen van deze ontmoeting zullen zijn: 1e. Nauwe samenwerking op diplomatiek gebied tusschen Italië en Sovjet-Rusland. 2e. Dat pogingen in het werk zullen worden gesteld om de betrekkingen tusschen Sovjet-Rusland en Duitschland te verbeteren.
In het communiqué wordt verder gezegd, dat alle vraagstukken, die den wereldvrede in gevaar zouden kunnen brengen, door de beide staatslieden besproken zijn. Geconstateerd werd, dat er ten aanzien van de internationale vraagstukken volkomen dezelfde meening bestond tusschen Italië en Sovjet-Rusland.
Mussolini heeft zijn goede diensten aangeboden om binnen eenige maanden met den Duitschen rijkskanselier Hitler besprekingen te openen om Duitschland en Rusland nader tot elkaar te brengen.
(Nederl. Telegr. Agentschap, Reuter) **(1063 F.)**

E. STEFAN GEORGE OVERLEDEN. — De Duitsche dichter Stefan George is op 4 Dec. '33, 65 jaar oud, te Locarno overleden.
Stefan George is een der grootste Duitsche dichters van dezen tijd geweest. De toon van zijn lyrische poëzie is hoog en exclusief, voornaam en edel.
Behalve gedichten van Verwey en Willem Kloos, heeft hij ook verzen vertaald van Dante, d'Annunzio, Baudelaire, Rimbaud, Mallarmé, Verlaine, De Regnier en Shakespeare's sonnetten. (Red. K. H. A.)

F. FRANKRIJK. — De definitieve oprichting der Neo-Socialistische Partij. — De neo-socialisten hebben op 3 Dec. te Parijs hun eerste plenaire zitting gehouden, waar de nieuwe partij definitief is opgericht onder den naam Socialistische Partij van Frankrijk Jean Jaurès. Aanwezig waren ongeveer 450 afgevaardigden en ruim duizend belangstellenden.
De leiders der nieuwe partij, Renaudel, Marquet, Compère Morel, Déat en senator Auray, ontwikkelden het program der partij, dat gebaseerd is op de beginselen van orde, gezag en het voorop stellen van het staatsbelang, met ondergeschiktmaking der kapitalistische belangen en voorrechten.
Het Kamerlid Déat verklaarde dat nog een groot aantal afgevaardigden onder den invloed staat van Léon Blum, hoewel zij reeds op het standpunt staan der neo-socialisten en binnen korten of langen tijd tot hen zullen toetreden.
Marquet wees op de noodzakelijkheid om thans de landsverdediging te organiseeren. Tot 1914 had hij geloofd, dat men door het organiseeren der internationale arbeidersklasse het kapitalistisch regiem ten val zou kunnen brengen. In Augustus 1914 had zijn meening over den klassestrijd plaats gemaakt voor die van een aaneengesloten natie. Men diende derhalve een ander steunpunt te zoeken, dat slechts gevonden kon worden in het nationale instinct.
In de beginselverklaring der nieuwe partij, die door Déat werd voorgelezen, wordt o.a. gezegd, dat de partij zich ervan bewust is dat de tot nog toe gevolgde politiek moet worden opgegeven en dat een partij die herstel van de volkswelvaart in haar program heeft, de leiding van den staat moet nemen om nieuwe kracht bij te zetten aan de nationale souvereiniteit. (Le Temps) **(Vor. ber. blz. 1036 H.)**

A. FRANKRIJK. — Minister Chautemps' financieele voorstellen door de Financieele Commissie aangenomen. — De financieele commissie heeft op 4 Dec. haar beraadslagingen beëindigd. Het regeeringsvoorstel werd aangenomen met 23 tegen 10 stemmen. Het is slechts op ondergeschikte punten gewijzigd. Ook de artikelen over de salariskortingen en de kortingen op de schadeloosstellingen zijn aangenomen.
De door Minister Chautemps ingediende financieele voorstellen voorzien in een volkomen dekking van het tekort op de begrooting, dat geschat wordt op rond zes milliard francs.
Salarissen tot 12000 francs zullen door de korting niet getroffen worden. (Le Petit Parisien) **(Vor. ber. Financiën 1012 C.)**

B. VEREENIGDE STATEN. — Drankverbod officieel opgeheven. — Het drankverbod in de Vereenigde Staten is opgeheven als gevolg van de ratificatie door den staat Utah op 5 Dec. '33 om 5.31 New Yorkschen tijd. De benoodigde 36 van de 48 staten hebben dus de intrekking van het drankverbod geratificeerd.
Onmiddellijk nadat het bericht van Utah's ratificatie te Washington was ontvangen, vaardigde onderstaatssecretaris Philips namens de regeering een proclamatie uit, waarin wordt medegedeeld, dat het 21ste amendement op de grondwet, de intrekking bevattend van het 18de amendement — het drankverbod — tot deel der constitutie was verheven. President Roosevelt publiceerde eveneens een proclamatie; hij deed een beroep op alle Amerikaansche burgers om samen te werken met de regeering bij haar pogingen de wetten meer te doen eerbiedigen. Het publiek kan daaraan medewerking verleenen door de inkoopen van alcoholische dranken alleen te doen bij degenen, die verkoopvergunningen hebben ontvangen.
De feestvreugde over de intrekking van het drankverbod was voornamelijk in de groote Amerikaansche steden overweldigend. **(Vorig bericht blz. 1036 E.)**

C. BELGISCHE CONGO. — Onlusten. — Naar „Le Peuple" meldt, dat er in Belgisch Congo onlusten uitgebroken. De inlanders in een der districten weigeren hoofdelijke belasting te betalen en hebben de wijk in de bosschen genomen. Ook in andere districten pleegt de bevolking verzet. Er hebben reeds bloedige botsingen met de Belgische koloniale troepen plaats gehad, waarbij verscheidene inboorlingen werden gedood.
Het gouvernement heeft troepenversterkingen naar de opstandige gebieden gezonden om een einde aan de onlusten te maken. (Le Peuple) **(Zie rubriek: Congo.)**

D. JAPAN. — 43 oorlogsschepen worden gebouwd. — Het ministerie van Marine deelt mede, dat vóór 1936 43 kleine en middelmatig groote oorlogsschepen zullen worden gebouwd, welke ongeveer 431 millioen yen zouden kosten. Met den bouw van deze schepen zou de Japansche vloot ongeveer 73% van de Amerikaansche vloot bereiken. (Vaz Dias) **(Vor. ber. 1072 A.)**

E. NEDERLAND. — R.K. Middenstandsbond. —
De Ned. R.K. Middenstandsbond heeft op zijn op 28 Sept. '33 te Breda gehouden congres de wettelijke bescherming van de kleinonderneming, speciaal in den detailhandel, in het licht van ordening en gezondmaking van de betrokken takken van bedrijf behandeld.
Na voorbereiding door het hoofdbestuur is dezer dagen het Centraal Bestuur van den Ned. R.K. Middenstandsbond bijeengekomen teneinde de noodzakelijk geachte maatregelen op dit punt nader vast te stellen.
De Ned. R.K. Middenstandsbond stelt voorop, dat elke actie voor ingrijpen van buitenaf, om tot verbetering van de positie van de middenstandsonderneming te geraken, gepaard dient te gaan aan het krachtig ter hand nemen van de verbetering van het middenstandsbedrijf door den middenstand zelve.
Bedrijfsinrichting en bedrijfsbeheer in het middenstandsbedrijf dient volkomen op de hoogte van den tijd te zijn of ten spoedigste te worden gebracht.
Zoowel stands- als vakorganisatie hebben tot taak haar werkzaamheid ten aanzien van dit punt met kracht voort te zetten.
Naast het bevorderen van de activiteit harer leden in de voornoemde richting, ligt voor hen een bijzonder werkterrein in het propageeren van economische samenwerking tusschen ondernemers in denzelfden tak van bedrijf.

Desiderata. — Van de regeering vraagt de Bond:
I. Tijdelijke stopzetting van vestiging, of met vestiging gelijk te stellen uitbreiding of bedrijfsomzetting, in den detailhandel gedurende twee jaren voor elken ondernemings- en bedrijfsvorm. Uitzonderingen op dezen regel zullen moeten kunnen worden gesteld door de gemeentelijke overheid, in met name bij de wet te noemen gevallen, na advies van een plaatselijke permanente commissie, samen te stellen uit leden aangewezen door den Gemeenteraad, de Kamer van Koophandel in het ressort en den georganiseerden middenstand.
II. Gedurende het tijdvak, waarin het vestigingsverbod geldt, moeten de georganiseerde bedrijfsgenooten (werkgevers en werknemers) branchegewijs normen ontwerpen, waaraan nieuwe ondernemers en ondernemingen in de betreffende branche moeten voldoen alvorens zij zich in die branche kunnen vestigen. De wet geve aan den minister van economische zaken de bevoegdheid om vestiging aan het voldoen aan deze vormen te binden.
III. De overheid neme met kracht ter hand de bestrijding van de oneerlijke en in ruimen zin sociaal-economisch ontoelaatbare concurrentie-middelen.
IV. De vestiging en uitbreiding van de grootonderneming in den detailhandel en de coöperatie buiten het persoonlijk economisch werkterrein der deelnemers worde blijvend gebonden aan een vergunning, af te geven door een plaatselijke instantie, met dien verstande dat deze vergunning alleen kan worden afgegeven als de wenschelijkheid van de betreffende vestiging of uitbreiding in sociaal-economisch opzicht positief is aangetoond.
V. Het onder II bedoelde stelsel van vestigingseischen worde tevens ingevoerd voor de diverse takken van klein-industrieel bedrijf en de in deze bedrijfstakken werkzame productie- of bewerkingscoöperaties. Invoering van den onder I vermelden spertijd worde tevens mogelijk gemaakt voor met name te noemen takken van klein-industrieel bedrijf.
VI. Een eind worde gemaakt aan de bevoorrechting van het in N.V. of coöperatieven vorm gevoerde bedrijf boven het bedrijf der natuurlijke persoon, welke door de stelsels van D.T.B. en Inkomstenbelasting wordt mogelijk gemaakt. (De Maasbode) **(Vorig bericht blz. 989 A.)**

F. DUITSCHLAND. — Betalingsverkeer. - Scrips. —
Betreffende de betaling van schuldvorderingen op Duitschland wordt medegedeeld:
De coupons vervallende in de periode van 1 Juli 1933 tot en met 31 Dec. 1933, de dividenden in die periode betaalbaar gesteld en vorderingen uit anderen hoofde in dat halfjaar vervallende zijn overeenkomstig de bepalingen van de Transfermoratorium-Wet van 9 Juni 1933 betaalbaar met 50% in contanten en 50% in scrips, uitgegeven door de „Konversionskasse für deutsche Auslandsschulden" te Berlijn.
Tusschen de Nederlandsche en de Duitsche regeering werd onlangs een Protocol gesloten, op grond waarvan de scrip, toebehoorende aan de hieronder omschreven Nederlandsche schuldeischers, voor 100% verkocht zal kunnen worden. (De voor de tweede 50% van de nom. waarde der scrip benoodigde gelden zullen uit „zusätzlichen Export" verkregen moeten worden.)
In dit Protocol is bepaald, dat als Nederlandsche schuldeischers beschouwd zullen worden rechts- en natuurlijke personen, die hun zetel of vaste woonplaats in Nederland hebben, en die hetzij reeds op 1 Juli 1933 eigenaren van de effecten of gerechtigden tot de schuldvorderingen waren, voor de rente, waarvan zij recht hebben op scrip, of die nà dien dag nog effecten of schuldvorderingen verworven hebben, waarvoor de genoemde kenmerken op dien dag aanwezig waren. Als eigenaren of schuldeischers gelden niet zoodanige personen, wien de coupons en de aanspraken op rente slechts ter inning of de effecten en vorderingen slechts als zekerheid (bij wijze van pand) zijn overgedragen.
Om bovengenoemd Protocol op de juiste wijze te kunnen uitvoeren is het noodig geweest een vrij ingewikkelde betalingsregeling in het leven te roepen.
Ten einde den eigenaren van Duitsche coupons en andere vorderingen tegemoet te komen, werden echter maatregelen getroffen om zooveel mogelijk te voorkomen dat zij zelf scrips zouden moeten behandelen.
Bij de regeling moest onderscheid worden gemaakt tusschen de eigenaren van effecten eenerzijds en schuldeischers uit anderen hoofde anderzijds, daar de effecten toonder-stukken zijn en de andere vorderingen op naam staan. Ten opzichte van deze laatste vorderingen uit hoofde van particuliere geldleeningen, hypotheken, huizenbezit enz., is een regeling getroffen tusschen den Postchèque- en Girodienst en de Konversionskasse für deutsche Auslandsschulden, als volgt:
De schuldeischers ontvangen betaling ineens door tusschenkomst van den Postchèque- en Girodienst door middel van overschrijving op hun postrekening of voorzoover zij geen postrekening hebben per postchèque, nadat genoemde dienst de bedragen van de betrokken Duitsche instanties heeft ontvangen. Deze schuldeischers behoeven zelf geen maatregelen te nemen.
Voor zoover deze schuldeischers echter reeds contanten en scrips van de Konversionskasse mochten hebben ontvangen, zullen nadere mededeelingen volgen, hoe zij in het bezit van de tegenwaarde dier scrips zullen kunnen geraken.
Inzake de vorderingen uit effecten voortspruitende is krachtens een desbetreffende bepaling van voornoemd Protocol tusschen de Vereeniging voor den Effectenhandel en de Amsterdamsche Bankiersvereeniging te Amsterdam, eenerzijds, en de Reichsbank, de Konversionskasse für deutsche Auslandsschulden en de Deutsche Golddiskontbank, te Berlijn, anderzijds een overeenkomst aangegaan, waarin voor elk der verschillende categorieën coupons is vastgesteld, op welke wijze eigenaren betaling zullen verkrijgen.
Voorts is in genoemd Protocol aan de Ver. v. d. Effectenhandel de taak opgedragen er voor te zorgen, dat alleen aan de hierboven omschreven Nederlandsche schuldeischers de voordeelen dier regeling ten goede zullen komen.

In verband hiermede is door de Ver. v. d. Effectenhandel in overleg met na te noemen vereenigingen bepaald, dat eigenaren van coupons of dividendbewijzen, die de in het Protocol bedoelde voordeelen wenschen te ontvangen hun coupons of dividendbewijzen ter behandeling bij een commissionnair of bankier, lid van de Ver. v. d. Effectenhandel te Amsterdam, van de Ver. van Effectenhandelaren te Rotterdam, van den Bond voor den Geld- en Effectenhandel in de Provincie te 's-Gravenhage of bij een buitenlandsche instelling waarmede door deze vereenigingen een overeenkomst is aangegaan, bedoeld bij hunne provisiereglementen, moeten indienen.
Deze behandeling zal kortweg „nationaliseering" genoemd worden.
Aanvragen tot nationaliseering moeten krachtens de desbetreffende bepaling van het Protocol vóór 28 Februari 1934 op de voorgeschreven wijze de Vereeniging voor den Effectenhandel bereikt hebben.
De bovengenoemde leden zullen bij deze nationaliseering verschillende verplichtingen moeten aangaan en verklaringen moeten overleggen ten opzichte van de bij het Protocol gestelde vereischten.
Ten aanzien van den eigendom moet door het lid (commissionnair of bankier), dat voor den eigenaar nationaliseering aanvraagt, worden verklaard:
1. dat de obligatiën (aandeelen) waarvan de coupons (dividendbewijzen) afkomstig zijn, eigendom zijn van rechts- of natuurlijke personen, die hun zetel of vaste woonplaats in Nederland hebben.
2. a. dat de genoemde effecten reeds op 1 Juli 1933 eigendom waren van de sub 1 bedoelde rechts- of natuurlijke personen of b. dat de genoemde effecten eerst na 1 Juli 1933 door de sub 1 bedoelde rechts- of natuurlijke personen in eigendom zijn verworven, doch dat de effecten reeds op 1 Juli 1933 behoorden en sedertdien uitsluitend en voortdurend in eigendom hebben behoord aan rechts- of natuurlijke personen, die ten tijde van de overdracht van dien eigendom hun zetel of vaste woonplaats in Nederland hadden. Onder deze natuurlijke personen vallen dus zoowel Nederlanders als niet-Nederlanders, die in Nederland vaste woonplaats hebben, Nederlanders in het buitenland vaste woonplaats hebbende, vallen dus niet onder deze regeling. Het lid moet voor deze verklaring aansprakelijkheid op zich nemen, zoodat eventueel de noodige bewijsstukken te dien opzichte door den eigenaar aan het lid zullen moeten worden overgelegd.
Een uitvoerige circulaire omtrent de betalingswijze van de verschillende categorieën van coupons is ter beschikking gesteld van de leden van bovengenoemde vereenigingen en van de bovengenoemde instellingen.
De eigenaren van coupons of dividendbewijzen kunnen dus bij die leden en instellingen alle gewenschte inlichtingen verkrijgen.
Het bestuur van de Ver. voor den Effectenhandel bericht, in overleg met de Amsterd. Bankiersvereeniging, dat de regeling betreffende de betaling der scrips thans in werking is getreden.
Het bestuur van de Ver. voor den Effectenhandel en van de Amsterd. Bankiersvereeniging geven den betaalkantoren in overweging, zich naar de bij die publicatie verstrekte aanwijzingen te richten. (Keesings Financieel Archief)

(V. b. Betalingsverkeer 1034 B.; Scrips 994 F.)

6 DECEMBER 1933

A. **ITALIE. — Volkenbond - Schulden aan Amerika.** — Na een zeer langdurige beraadslaging heeft de Groote Fascistische Raad inzake het derde en vierde punt van zijn agenda, die de verhouding van Italië tot den Volkenbond en de oorlogsschulden aan Amerika betreffen, de volgende resoluties aangenomen:
De groote Fascistische Raad besluit na bespreking van den toestand het verdere blijven van Italië in den Volkenbond van een principieele (radicale) hervorming van dit organisme afhankelijk te stellen, welke hervorming in zoo kort mogelijken tijd moet worden voltrokken en die den Volkenbond in zijn opbouw, in zijn functie en in zijn doeleinden moet betreffen.
Wat de oorlogsschuldenkwestie betreft verklaart de Groote Fascistische Raad, dat Italië met het oog op den nieuwen termijn van 15 December als teeken van zijn goeden wil 1 millioen dollar zal betalen in de verwachting, dat de definitieve regeling deze debet- en credit-rekening, die nog uit den oorlog stamt, zal afsluiten. (Stefani) **(V. b. Volkenbond 440 K.; Schulden aan Amerika 868 G.)**

B. **SPANJE. — Verkiezingen.** — De Spaansche Minister van Binnenlandsche Zaken maakt het volgende officieele resultaat van de verkiezingen op 19 November en 3 December bekend.
Gekozen zijn van de rechtsche groepen:
Volksactie 62, Agrariërs 86, Bactische Nationalisten 14, Traditionalisten en Monarchisten 43, anderen 2, in totaal 207.
Van het Centrum:
Radicalen 104, Conservatieve Republikeinen 18, Catalonische Liga 25, Liberale Democraten 9, Vooruitstrevende Partij 3, Onafhankelijke Republikeinen 8, totaal 167.
Van de Linksche groepen:
Catalonische Linkschen 19, Radicaal-Socialisten 1, Onafhankelijke Radicaal-Socialisten 4, Republikeinsche Actie 5, Socialistische Catalonische Unie 3, Sociaal-Democraten 58, andere kleine partijen 9, Totaal 99.
Het totaal-aantal afgevaardigden in de nieuwe Kamer bedraagt 473.
De uitslag der verkiezingen blijkt dus inderdaad een belangrijke verschuiving naar rechts te zijn. Lerroux heeft uitdrukkelijk verklaard, dat hij slechts zal samenwerken met partijen, die den Republikeinschen staatsvorm aanhangen. (Vaz Dias) **(V. b. 1065 E.)**

C. **OOSTENRIJK. — Oostenrijksche Geestelijkheid en Politiek.** — De Oostenrijksche bisschoppenconferentie heeft besloten, den Katholieken geestelijken, die mandaten bekleeden in politieke lichamen, te verzoeken, deze mandaten neer te leggen.
Door het door de bisschoppenconferentie uitgevaardigde verbod betreffende de uitoefening van politieke mandaten door Katholieke geestelijken worden drie leden van den bondsraad, vijf leden van den nationalen raad en talrijke leden van de landdagen en van de gemeenteraden getroffen.
Het totale aantal geestelijken, dat in politieke lichamen mandaten uitoefent, bedraagt verscheidene honderden. (De Maasbode)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Schuldenlast.** — Het lid van den Volksraad, de heer H. H. Kan, diende bij de Regeering schriftelijke vragen in, waarin onder aanvoering van een achttal overwegingen, o.a.:
dat de schuldenlast van Ned.-Indië tegen het einde van 1934 ongeveer *f* 1.600.000.000 zal bedragen;
dat na consolidatie der geheele Landsschuld aan rente en aflossing zal moeten worden betaald *f* 115.000.000 per jaar;
dat de landsinkomsten in de komende jaren, ondanks alle drukkende, niet meer voor opvoering vatbare lasten, ten hoogste *f* 250.000.000 zullen bedragen;
dat dus voor aanzienlijke tekorten telkenjare nog zal moeten worden geleend;
dat hierdoor Nederland gevaar loopt niet in staat te zijn om als vooraanstaande koloniale mogendheid haar schoone plicht en heilige roeping te vervullen, om land en volk van Ned.-Indië tot voortschrijdende ontwikkeling en welstand te brengen;
gevraagd wordt, of de Regeering bereid is eerbiedigelijk doch dringend een beroep te doen op het Opperbestuur, dat het de Regeering van het moederland moge behagen voor alles maatregelen te nemen ter verkrijging van een vermindering der schulden- en rentelasten van Ned.-Indië. (Aneta)

(Vor. ber. Schulden 448 C.)

E. **MONGOLIE. — Autonome Staat uitgeroepen.** — Uit Tokio wordt gemeld, dat West-Mongolië zich onafhankelijk heeft verklaard. Er is een regeering gevormd, welke iedere betrekking met China, in het bijzonder met Peking, heeft verbroken. (Vaz Dias)

(Vorig bericht blz. 943 A.)

F. **KORAALEILANDEN. — Japan wijst de Fransche aanspraken op de Koraaleilanden af.** — De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Hirota, ontving den Franschen Ambassadeur voor een bespreking, gedurende welke Hirota verklaarde, dat de Fransche aanspraken op de Koraaleilanden niet gerechtvaardigd zijn, daar deze eilanden in het Japansche invloedsgebied liggen. Het hijschen van de Fransche vlag was onrechtmatig.
Deze kwestie dateert van Augustus 1933. Een Fransch oorlogsschip had uit naam der Fransche regeering zes kleine Koraaleilanden in de Zuid-Chineesche Zee in bezit genomen en aldaar de Fransche vlag geheschen.

(Red. K. H. A.)

A. **MARITIEME CONVENTIE VAN LONDEN. — Beteekenis.** — Deze conventie, het Vijfmogendhedenverdrag genaamd, is in 1930 te Londen tusschen Engeland, de Ver. Staten, Japan, Frankrijk en Italië gesloten. Hierbij werd overeengekomen, dat de bouw van groote slagschepen voorloopig zou worden stopgezet en werd de behandeling van koopvaardijschepen door onderzeeërs in oorlogstijd geregeld. Verder werd een overeenstemming tusschen Engeland, de Ver. Staten en Japan bereikt inzake de tonnage van kruisers. Het verdrag is tot 1936 geldig. (Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1069 A.)**

B. **BELGIE. - Commentaar op de neutraliteitskwestie.** — Naar aanleiding van de verklaringen, in de Nederlandsche Staten-Generaal door minister de Graeff en verschillende Kamerleden gedaan, inzake de opheffing van de Belgische neutraliteit, de weerklanken, welke deze verklaringen vonden in het Belgische Parlement en een artikel verschenen in de Gazette de Hollande, schrijft het Brusselsche Laatste Nieuws o.m. het volgende:
„Iedereen zal het er over eens zijn dat er thans belangrijker zaken zijn dan een getwist over de verplichte onzijdigheid van België, te meer daar de buitenlandsche politiek van België neerkomt op een volkomen zelfstandigheid of een vrijwillige onzijdigheid, ondergeschikt aan de verplichtingen die voortvloeien uit het lidmaatschap van den Volkenbond en uit de bepalingen van Locarno. Tegen dit lidmaatschap heeft Nederland nooit bezwaren aangevoerd, terwijl het tot stand komen van de Locarno-verdragen in het Nederlandsche Parlement, tijdens de Kamerdebatten, algemeen als een verheugend feit werd begroet."
(N. Rotterd. Crt.) **(Vorig bericht blz. 1066 C.)**

C. **VLUCHTELINGENHULP.** — Op 5 Dec. '33 is te Lausanne voor de eerste maal de raad van beheer voor het vluchtelingenvraagstuk bijeen gekomen. De hooge commissaris, James G. Mac Donald, gaf een overzicht van de situatie: volgens zijn cijfers bedraagt het aantal Duitsche vluchtelingen 60.000, waarvan 51.000 Joden. Nederland heeft daarvan 5000 opgenomen. (Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 1022 H.)**

D. **DUIKEN. — Een nieuw toestel.** — Uit Genua wordt gemeld: In de „Arpione", een zusterschip van de „Artiglio", wordt een duiktoestel gebouwd, waarmede een record-diepte kan worden bereikt.
De „Artiglio" heeft dit jaar goud gehaald uit het wrak van de „Egypt" op een diepte van ongeveer 120 meter.
Met het nieuwe toestel hoopt men een diepte van 390 meter te bereiken. (Il Secolo) **(Vor. ber. 475 G.)**

E. **PROF. DR. H. A. D. R. LIGTENBERG O.F.M. OVERLEDEN.** — Op 4 Dec. '33 is in de pastorie van de Mozes en Aäronkerk aan het Waterlooplein te Amsterdam, plotseling overleden Z. Eerw. Hooggel. prof. dr. Pat. H. A. D. R. Ligtenberg, O.F.M., oud-hoogleeraar in de geschiedenis der kerkelijke kunst aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.
Pater Henricus Antonius Dominicus Raphaël Ligtenberg was de eerste Franciscaan, die lezingen hield in ons land; hij was ook een der eersten, die zich aan zuiver wetenschappelijken arbeid wijdde en hij was tevens de eerste van rijkswege tot hoogleeraar aan een der landsuniversiteiten benoemde kloosterling. In April 1929 kwam die benoeming af; vóór dien tijd gaf professor Ligtenberg als extraordinarius reeds sedert 1920 colleges over kunstgeschiedenis aan de universiteit te Utrecht.
In Januari 1933 besloot de priester-geleerde zijn arbeid neer te leggen en vroeg hij in verband met zijn slechten gezondheidstoestand ontheffing van zijn ambt om zich na zijn ontslag in het huis zijner orde te Leiden te vestigen.
Zijn studenten en vele collega's hebben deze zeer bijzondere figuur ongaarne op even zestigjarigen leeftijd zien vertrekken. Het rustelooze werken en trekken heeft dezen kloosterling-hoogleeraar, die in zijn jonge jaren buitengewoon krachtig was, helaas te vroeg ondermijnd. (De Maasbode)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid.** — Volgens een opgave van de Amerikaansche Arbeidsfederatie is het aantal werkloozen gedurende de maand October gestegen tot 10.076.000.
In de voorafgaande maand waren er 10.067.000 werkloozen.
Het overzicht van het zakenleven over November, door de federatie opgesteld, wijst aan, dat de kosten voor het levensonderhoud nog steeds grooter zijn dan de koopkracht der bevolking.
(Ned. Tel. Agentsch. Reuter) **(Vor. ber. 1011 D.)**

G. **ENGELAND. — Iersche kwestie.** — De Britsche regeering heeft zich niet door De Valera uit haar tent laten lokken. Op diens vraag: „Wat zoudt ge doen als de Iersche Vrijstaat zich afscheidde van het Britsche gemeenebest van naties?" antwoordt Londen: „Dat zijn zuiver hypothetische omstandigheden. Wij kunnen dus niet zeggen, wat onze houding zal zijn". Dit is de portée van de verklaring, op 5 Dec. '33 door minister Thomas afgelegd over het geschil tusschen Engeland en den Ierschen Vrijstaat. (De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1049 C.)**

H. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Begrooting 1934.** — Het geraamde budget voor 1934 is door den minister van Financiën bij het parlement ingediend. De cijfers zien er in vergelijking met vorig jaar als volgt uit: ontvangsten Kc. 7.631 839.990 ('33: Kc. 8.634.170.060), uitgaven Kc. 7.630.665.720 (Kc. 8.632.537.770), latende een surplus van Kc. 1.174.270 (Kc. 1.632.290).
De uitgaven, die vorig jaar verminderd waren (vergeleken met de raming voor 1932) met Kc. 686.000.000, zijn nu verder tot in totaal Kc. 1.002.000.000 verminderd.
Medegerekend de raming voor 1931, zijn in de laatste drie jaren de totaal uitgaven met Kc. 4.111.000.000 verminderd. (Vecerne Ceské Slovo, Praha)

7 DECEMBER 1933

I. **RUSLAND. — Populairste courant der Sovjet-Unie.** — De populairste courant van Sovjet-Rusland, de „Krestjanskaja Gazeta" (boeren-courant), heeft op 23 November haar 10-jarig jubileum gevierd.
Met een totale oplaag van 3.3 millioen exemplaren en met 15.000 dorpscorrespondenten mag dit blad de grootste massa-courant ter wereld genoemd worden.
(Tel.-Ag. der Sovjet-Unie) **(Vor. ber. 330 H.)**

K. **ENGELAND. — Iersche kwestie.** — Onder den titel „Anglo-Iersch Spiegelgevecht" schrijft de Nieuwe Rotterd. Courant van 6 Dec. '33 het volgende:
De Iersche kwestie is voor Engeland uitermate pijnlijk. Wat het einde zal zijn, lijkt weinig twijfelachtig. Het is een liquidatie van het verleden, die van Engelschen kant te laat en van Ierschen kant juist op het goede historische moment begonnen is. Engeland heeft den wrok, die overgebleven was bij een van nature en zelfs in eigen onderlinge betrekkingen tot bloedigen haat geneigd volk over eeuwen van onderdrukking, niet bijtijds en niet grif genoeg weten te verzachten. Die wrok heeft voortgeleefd, en is nog aangewakkerd in een periode toen de uitwerking er van niet meer te stuiten was. De uiterlijke verzoening van 1921, met haar politiek zoo bevredigende regeling, kwam te laat.
De Ieren zijn, zooals gezegd, hun laatste, niet meer gewelddadige actie van losscheuring op een voordeelig tijdstip begonnen. In de wereld van vóór den oorlog zou een vreedzame afscheiding niet mogelijk zijn geweest. Berlijn heeft het vijandig gezinde Ierland in 1914 en 1915 als een zwakke plek bij uitnemendheid

van Engeland beschouwd; en de Engelschen wisten dat. Met buitengewone strengheid hebben zij pogingen tot opstand, die vrij kinderlijk met Duitsche hulp op touw waren gezet, onderdrukt en gestraft. Een onafhankelijk, voor Duitschland welwillend en neutraal Ierland had echter voor Engeland het allergrootste gevaar kunnen opleveren. Dat gold niet enkel voor het historische geval; een vijandelijk Frankrijk had er nog veel meer profijt van kunnen trekken. Het gezag over Ierland moest Engeland in het begin van deze eeuw, met zijn spanningen en zijn wedstrijd in vlootbouw, en naar de opvattingen van dien tijd, een onduldbaar militair gevaar lijken. Na den oorlog is hun rechtspositie zeer veranderd. Engeland en Ierland zijn lid van den Volkenbond. Dit feit alleen reeds brengt voor het Britsche Rijk consequenties mee, waaraan het zich niet meer — of nog niet — kan onttrekken. Er is waarlijk iets veranderd in de wereld. (N. Rott. Crt.) **(Vorig bericht blz. 1075 G.)**

A. **NEDERLAND. — Vereeniging van sociaal-democratische Raads- en Statenleden.** — Voor de vereeniging van sociaal-democratische raads- en statenleden heeft de heer S. R. de Miranda, lid van den gemeenteraad en gewezen wethouder van Amsterdam, op 3 Dec. '33 te Amsterdam een rede gehouden over: de positie der gemeenten in ons tegenwoordig staatsbestel.
Hij stelde eerst in het licht dat de crisis een verwoestende werking heeft op ons staatsbestel, in het bijzonder op de zelfstandigheid der gemeenten en van de sociale bemoeiïngen van deze. Spr.'s overtuiging, dat de crisis te eeniger tijd zal gaan luwen, en het bedrijf, zij het ook in veranderden vorm, weer zal gaan bloeien, neemt echter zijn vrees niet weg dat de verwoesting van een staatsgebouw door het omhalen van een zijner mooiste pijlers, den gedecentraliseerden bestuursvorm, niet gemakkelijk te herstellen zal zijn. Geenszins zou spr. de souvereiniteit der gemeenten, die de wonde plek der oude republiek vormde, wenschen; maar hij waarschuwt ernstig tegen het andere uiterste, het centralistisch staatsgezag als overgang naar den bureaucratischen politiestaat.
In het slot zijner rede zegt spr., dat de sociaal-democraten zich keeren tegen de opvatting dat aan bezuiniging de sociale bemoeiingen der gemeente volledig moeten worden opgeofferd en tegen den centralistischen geest in de regeeringsbureaux, die de gemeenten maakt tot rijksfilialen. (Het Volk)

B. **NEDERLAND. — Geen uitvoer van wapens naar Duitschland.** — Het Kamerlid ir. Albarda heeft aan den minister van Justitie vragen gesteld over den aanmaak en de levering van wapens aan Duitschland, die reeds gedeeltelijk zouden zijn uitgevoerd.
Deze geruchten zijn uit Fransche bron hierheen gekomen en zijn reeds bij een vroegere gelegenheid door de Regeering tegengesproken.
Wij vernemen thans uit Parijs, dat de Nederlandsche gezant naar aanleiding van het weer opgedoken bericht aldaar een communiqué heeft verspreid, om er nog eens aan te herinneren, dat voor den uitvoer van vuurwapenen en samenstellende deelen een bijzondere machtiging van staatswege noodig is. Het toezicht op het vervoer is heel streng en sluit in de practijk elke mogelijkheid van ongeoorloofden uitvoer uit.
Wat den voorraad oud materiaal in Nederland betreft, moet onderscheid worden gemaakt tusschen die van Krimpen en die van Maartenshoek, die beide overigens onder staatstoezicht staan. De eerste omvat een aantal wapenen in verschillende stadia van afwerking, met name kanonloopen, ten deele in de eerste fase van fabricage, die als onbruikbaar door de Hembrug geweigerd werden. Deze voorraad is ongerept. Het toezicht, waaraan zij voortdurend onderworpen is, schept de mogelijkheid om met stelligheid de bewering tegen te spreken, dat dit voorjaar krijgstuig vandaar per schuit naar Duitschland zou zijn vervoerd.
De bewaarplaats van Maartenshoek bevat geen wapenen, maar alleen machines ter vervaardiging daarvan, waarin de handel natuurlijk vrij is. Het uiterst strenge toezicht, waaraan zoowel de aanmaak als het vervoer van oorlogsmateriaal in Nederland onderworpen is, leidt tot de verklaring, dat een geheime uitvoer van zoo omvangrijke stukken als kanonnen en in aanleg verkeerende kanonloopen volstrekt onmogelijk is. (Het Vaderland) **(Vor. ber. 209 E.)**

C. **BELGIE. — Conscience-herdenking der Vlaamsche Academie.** — De Koninklijke Vlaamsche Academie is van Gent naar Brussel verhuisd om op 3 Dec. '33 de 50ste verjaring van het overlijden van den Vlaamschen patriarch en volksschrijver Hendrik Conscience te herdenken.
Aanwezig waren: de koning en de koningin van België, prins Leopold en prinses Astrid, minister Lippens en diverse oud-ministers, verscheidene gouverneurs en burgemeesters o.a. burgemeester C. Huysmans en Max, legerautoriteiten, afgevaardigden van de diverse academies, de voltallige Vlaamsche Academie, de Nederlandsche gezant jhr. A. W. W. Tjarda van Starkenborgh en ook vele Vlamingen van alle standen.
Na een hulde aan de vorstelijke familie sprak minister Lippens o.a. over de diensten, die door H. Conscience in lijden en strijden aan het volk werden bewezen. Hij heeft de rasfierheid gewekt. Een eeuw van Fransch despotisme had het Vlaamsche volk terneergedrukt. De Vlaamsche beweging heeft zich traag en geduldig opgewerkt. Conscience is er de goede geest van geweest. Hij hielp de Vlaamsche beweging verwekken in een sfeer van liefde, plichtsbesef, nationalen ernst, zonder den haat en het wapengeweld, die zooveel huidige nationalismen kenmerken. Conscience schonk ons mede een ideaal van naastenliefde in volksliefde. (Gazet van Antwerpen)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Instelling van een Verkeersfonds.** — Ingediend is een wetsontwerp tot instelling van een Verkeersfonds, ten behoeve van den aanleg, de verbetering, het onderhoud en de exploitatie van werken en inrichtingen ten dienste van het verkeer.
Tot de inkomsten van het Verkeersfonds behooren o.a.:

de motorrijtuigenbelasting (wegenbelasting);
de rijwielbelasting;
de ontvangsten van het rijk uit de spoorwegen;
de ontvangsten van het rijk uit de tramwegen;
de ontvangsten van het rijk uit veerdiensten, waterwegen en havens, met uitzondering van de ontvangsten, die op de begrooting van Defensie komen (loodsgelden, enz.).

Uit het Verkeersfonds worden o.a. betaald:

aanleg, verbetering of onderhoud van de op het wegenplan vermelde wegen;
uitkeeringen aan provinciën voor wegenverbetering;
de ten laste van het rijk komende uitgaven voor de spoorwegen en voor de tramwegen;
aanleg, verbetering, onderhoud en exploitatie van veerdiensten, vaarwateren en havens;
de ten laste van het rijk komende kosten van de burgerlijke luchtvaart.

In het wetsontwerp is opgenomen een verhooging van den grondslag van de belasting van personenauto's en van autobussen, benevens invoering van een belasting per zitplaats voor autobussen. De belasting voor vrachtauto's is belangrijk opgevoerd. Voor een duo-zitting op een motorrijwiel en voor een zijspan moet afzonderlijk belasting worden betaald. Opleggers en aanhangwagens worden beide als vrachtauto's belast.
Rijwielen met aanhangmotor worden als motorrijwielen belast.
De rijwielbelasting wordt van *f* 2.50 op *f* 3.— gebracht, met ingang van Augustus 1934.
(De Standaard)

A. DUITSCHLAND. — Betalingsverkeer. - Scrips. - Spitzen. —

In aansluiting aan het vorig bericht inzake de betalingsregeling voor de in de periode van 1 Juli 1933 tot en met 31 Dec. 1933 vervallende coupons van Duitsche leeningen en in dat tijdvak betaalbaar gestelde dividendbewijzen van Duitsche aandeelen, ontleenen wij aan een aanvullende mededeeling van de Ver. v. d. Effectenhandel aan de leden en de leden der andere effectenvereenigingen nog het volgende:

Voor wat betreft de verschillende soorten van Duitsche leeningen bestaan verschillende modellen inleveringslijsten en wel voor: coupons van guldensleeningen witte lijsten (model A), id. van dollarleeningen gele lijsten (model B), id. van leeningen in Reichsmarken of dividendbewijzen van Duitsche aandeelen grijze lijsten (model C), id. van leeningen, betaalbaar in meerdere valuta's rose lijsten (model D).

Slechts in enkele gevallen zullen de scrips zelf in handen van de eigenaren der coupons komen. De behandeling dier scrips moet alsdan geschieden met inlevering van een afzonderlijke daartoe bestemde lijst (model G).

Het lid heeft in de eerste plaats zich er van te overtuigen dat de effecten, waarvan de in de lijst vermelde coupons zijn afgescheiden, eigendom zijn van rechts- of natuurlijke personen, die hun zetel of vaste woonplaats in Nederland hebben. Onder deze natuurlijke personen vallen dus zoowel Nederlanders als niet-Nederlanders, die in Nederland vaste woonplaats hebben. Nederlanders, in het buitenland vaste woonplaats hebbende, vallen dus niet onder deze regeling.

Coupons, waarvoor geen nationaliseering wordt aangevraagd, kunnen op de gewone wijze met eenvoudige nummernota worden aangeboden en kunnen worden uitbetaald met 75% der nominale waarde dier coupons, zonder eenigen aftrek. Door inlevering ter incasseering op deze wijze geeft de eigenaar automatisch zijn recht op om scrip in natura te ontvangen.

Voor zooverre van de coupons nationaliseering wordt verlangd, dienen zij uitsluitend door bemiddeling van een lid te worden ingeleverd op lijsten in duplo, behelzende de vereischte verklaringen en de aanvrage tot nationaliseering. Voor de coupons die door de houders binnen den termijn van vier weken (28 dagen) na den datum van betaalbaarstelling door het betaalkantoor zijn ingeleverd, ontvangen de inleveraars (dadelijk of zoo spoedig mogelijk na inlevering) 75% van den nominale waarde der coupons in contanten, onder aftrek: a. van de voor de nationaliseering vereischte kosten, zijnde ⅜% over de nominale waarde der coupon; b. van de door het betaalkantoor voor zich te berekenen provisie voor de aan de regeling verbonden extra werkzaamheden.

Bij de uitbetaling der 75% wordt den inleveraar tevens teruggegeven het zich onderaan de eerste lijst bevindende strookje. Het betaalkantoor zendt de aanvragen ter nationaliseering door naar de Ver. v. d. Effectenhandel. Na goedkeuring der aanvrage en ontvangst van de gelden verwittigt het betaalkantoor de desbetreffende inleveraars, dat de resteerende 25% beschikbaar zijn en betaalt, tegen intrekking van het strookje, dat bij de inlevering der lijst was afgegeven, de volle 25% uit.

Op grond van de regeling met de Golddiskontbank ontvangt de inleveraar voor coupons, welke eerst na afloop van bovengenoemden termijn van 28 dagen ter betaling worden aangeboden, 50% in contanten + 50% scrip. Indien de inleveraar deze coupons wenscht te laten nationaliseeren, levert hij deze met lijsten volgens model A in. Na verleening der nationaliseering ontvangt de inleveraar, nadat de gelden door het betaalkantoor zullen zijn ontvangen, betaling van de tegen de door hem ingeleverde coupons valideerende scrips voor de volle nominale waarde, de R.M. berekend tegen ƒ 0.59.

Het betaalkantoor betaalt dadelijk of zoo spoedig mogelijk na de inlevering der coupons de tegenwaarde der 50% contanten uit onder afgifte: a. aan die houders, welke geen nationaliseering aanvroegen, van een kwitantie voor de later af te geven scrip; b. aan hen, die nationaliseering hebben aangevraagd: van het zich aan de inleveringslijst bevindende strookje en onder afhouding van de voor de nationaliseering verschuldigde ⅜% kosten, berekend over het bedrag, hetwelk de coupon in totaal in guldens zal opbrengen, benevens van de door het betaalkantoor voor zich te berekenen provisie.

Na ontvangst der scrip uit Amerika geeft het betaalkantoor aan die houders, welke geen nationaliseering hebben aangevraagd, de betreffende scrip af, tegen intrekking van vorengenoemde kwitantie. Voor zooverre het te nationaliseeren posten betreft, zal het betaalkantoor, na goedkeuring van de nationaliseering en ontvangst van de gelden, aan de inleveraars der coupons de tegen deze coupons valideerende scrips voor de nominale waarde uitbetalen, de R.M. berekend tegen ƒ 0.59 tegen intrekking van het indertijd aan hen afgegeven strookje.

Voor de in dollars luidende 6½% 5-jarige obligatiën Ruhrverband 1928 is een afzonderlijk model inleveringslijst op aanvraag beschikbaar; voor coupons van deze obligatiën mogen dus niet de gewone gele lijsten worden gebruikt.

De coupons, luidende in Reichsmarken, of dividendbewijzen van Duitsche aandeelen kunnen worden verdeeld in drie soorten:

a. Zonder betaalkantoor in Nederland. De eigenaar stuurt zijn coupons en dividendbewijzen direct of door bemiddeling van derden ter incasseering naar Duitschland. De Duitsche bankverbinding incasseert de coupons of dividendbewijzen en stort de opbrengst bij de Konversionskasse voor rekening van den Nederlandschen verzender. De Konversionskasse stelt, ter keuze van den Nederlandschen verzender, 50% van het door haar ontvangen bedrag óf in vrije Rijksmarken te zijner beschikking bij een door den verzender op te geven adres te Berlijn, óf remitteert die 50% in Nederl. courant, omgerekend tegen den latenden koers te Berlijn van den dag, voorafgaande aan dien der bij de Konversionskasse gedane storting. Voor de overige 50% zendt de Konversionskasse scrips toe aan den Nederlandschen verzender der coupons. Voor eventueele nationaliseering dier scrips (welke scrips dan door een lid met daartoe bestemde lijsten, model G, in duplo bij een der kassiersinstellingen, te weten de Associatie Cassa en de Kas-Vereeniging N.V. te Amsterdam, moeten worden ingeleverd) moeten dan tevens worden overgelegd de brief van de Duitsche bankverbinding, waarin deze de storting bij de Konversionskasse adviseert, alsmede de brief van de Konversionskasse.

b. Met betaalkantoor zoowel in Nederland als in Duitschland. Model der lijst: C (kleur: grijs). De eigenaar kan zijn coupons en dividendbewijzen óf in Duitschland incasseeren, in welk geval de regeling geheel is als sub a vermeld, óf deze bij het betaalkantoor hier te lande inleveren. In dit laatste geval moet hij, indien géén nationaliseering door hem wordt aangevraagd, bij de inlevering kenbaar maken of hij de hem toekomende scrip in natura wil ontvangen, dan wel wenscht, dat deze door de Konversionskasse direct aan de Golddiskontbank verkocht wordt à 50%. Zoodanige inleveringen kunnen met gewone nummernota's geschieden; het betaalkantoor geeft een ontvangstbewijs voor de ingeleverde coupons af.

Indien nationaliseering van de coupons (dividendbewijzen) wordt verlangd, moet de inlevering der coupons (dividendbewijzen) geschieden op de daarvoor bestemde lijsten, model C, in duplo; de inleveraar ontvangt het zich aan de inleveringslijst bevindende strookje en bovendien een ontvangstbewijs voor de coupons (dividendbewijzen) ter bekoming van de eerste betaling op de coupons (dividendbewijzen).

c. Uitsluitend met betaalkantoor in Nederland. Model der lijst: C (kleur: grijs). Voor enkele tot deze categorie behoorende leeningen is gebleken, dat in de praktijk de Maatschappij-debitrice te haren eigen kantore in Duitschland zoodanige coupons ook betaalbaar stelt, in welk geval de regeling betreffende de betaling hier te lande geheel kan geschieden als onder sub b. Ingeval echter de Mij.-debitrice het geheele voor de couponbetaling hier te lande benoodigde bedrag bij de Konversionskasse heeft gestort ten behoeve van het Nederlandsche betaalkantoor en de Konversionskasse daartegen 50% in contanten aan het betaalkantoor heeft afgedragen en hem voor de overige 50% de scrips heeft toegezonden, zal het betaalkantoor, voor zooverre geen nationaliseering der coupons (dividendbewijzen) wordt aangevraagd, de coupons uitbetalen met 50% in contanten en 50% in scrip.

Wordt nationaliseering van de coupons (dividendbewijzen) verlangd, dan moeten zij met inleveringslijsten model C, bij het betaalkantoor worden ingediend. Eerst wordt dan ook 50% in contanten betaald.

Wat de coupons van Duitsche leeningen, betaalbaar in meerdere valuta's ter keuze van den houder aangaat: (Model der lijst: D.; kleur: rose). De eigenaar kan zijn coupons naar keuze hier of in het buitenland incasseeren en ontvangt steeds 50% contanten en 50% scrip.

Voor de in ponden luidende 7½% 20-jarige belastingvrije hypothecaire obligatiën J. Brüning & Sohn A.G. leening 1926, welke onder geen der bovengenoemde categorieën vallen, is een afzonderlijk model inleveringslijst op aanvraag beschikbaar.

Voor in het buitenland berustende obligatiën en aandeelen kunnen de coupons en dividendbewijzen aldaar geïncasseerd worden. De opbrengst wordt bij de Konversionskasse gestort, voor rekening van den rechthebbende. De Konversionskasse maakt aan dezen rechthebbende 50% in contanten en 50% in scrip over. Geschiedt de incasseering in andere landen dan Duitschland, dan ontvangt de rechthebbende van het buitenlandsche kantoor rechtstreeks 50% in contanten en 50% in scrip. Indien nationalisatie van deze scrip verlangd wordt, moet deze door een lid met daartoe benoodigde lijsten (model G) in duplo worden ingeleverd bij een der beide kassiersinstellingen, te weten de Associatie-Cassa of de Kas-Vereeniging.

Wat betreft Spitzen (gebroken scrip-bedragen) wordt o.a. bepaald:

Voor zooverre scrip in Berlijn door de Konversionskasse direct aan de Golddiskontbank is verkocht, zal een afzonderlijke verrekening van „Spitzen" niet voorkomen.

Bij de uitvoering van vorenstaande regeling zal in verschillende andere gevallen echter verrekening van gebroken scrip-bedragen („Spitzen") moeten plaats vinden.

Spitzen voortvloeiende uit coupons en dividendbewijzen, waarvoor géén nationaliseering is aangevraagd, kunnen steeds afgerekend worden à 50%, de R.M. gerekend op ƒ 0.59. Het tegen die gezamenlijke Spitzen uitbetaalde geldbedrag kan door het betaalkantoor worden terugverkregen door verkoop à 50% bij een der kassiersinstellingen van de tegen die Spitzen valideerende scrip, welke zich reeds in het bezit van het betaalkantoor bevindt.

Voor zooverre de verrekening van Spitzen moet geschieden in gevallen waar nationaliseering wordt aangevraagd, zal, indien op de door den inleveraar in te dienen nationaliseeringsaanvragelijsten, behalve het bedrag der scrip tevens het bedrag der Spitze vermeld wordt, deze eveneens genationaliseerd worden en kan het bedrag daarvan derhalve ook ten volle à ƒ 0.59 per R.M. worden uitbetaald, op het oogenblik dat de scrip zelve wordt afgerekend. Tegen het totaal der Spitze-bedragen, welke dagelijks op aanvrage-lijsten zijn vermeld, kan het betaalkantoor de daartegen valideerende scrip bij een der kassiersinstellingen inleveren en à 100% verzilveren. De Spitze, die het betaalkantoor zelve dan overhoudt, kan het weer met het Spitzenbedrag van den volgenden dag verrekenen.

De administratiekantoren die certificaten voor Duitsche obligatiën en aandeelen hebben uitgegeven zullen nadere mededeeling omtrent de betaalbaarstelling doen. Als algemeene regel kan worden aangenomen, dat de administratiekantoren van degenen die aanspraak op nationaliseering maken, inlevering der certificaatcoupons zullen verlangen, op overeenkomstige lijsten als hierboven vermeld. (Ver. v. d. Effectenhandel)

(Vor. ber. Betalingsverkeer 1073 F.; Scrips 994 F.)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Indische Pensioenkorting aangenomen.** — Met een groote meerderheid van 56 tegen 33 stemmen heeft de Tweede Kamer op 7 Dec. '33 de tijdelijke korting op de Indische pensioenen aanvaard. Tegen stemden de S.D.A.P., de C.P., vier Chr.-Historischen t.w. de heeren De Geer, Krijger, Snoeck Henkemans en Mej. Katz, negen R.K. t.w. de heeren Aalberse, Steinmetz, Bongaerts, IJsselmuiden, v. Koeverden, v. Voorst tot Voorst, Engels, Suring en v. Poll, alsmede de heeren Sneevliet (Rev.-Soc.), Van Houten (Chr.-Dem.) en Arts (R.K.V.).
Een amendement-Joekes, om de voor militairen beneden den rang van officier aangebrachte verzachtingen ook voor de officieren te doen gelden, wordt aangenomen zonder hoofdelijke stemming. De communisten en de heer Sneevliet wilden geacht worden te hebben tegengestemd.
Een amendement-Bierema om over het tijdvak van 1 Januari 1934—1 April 1934 de korting voor 40% en over het tijdvak van 1 April 1934—1 Juli 1934 voor 75% toe te passen, wordt aangenomen zonder hoofdelijke stemming. (Het Vaderland)
(Vorig bericht blz. 1069 G.)

8 DECEMBER 1933

B. **VOLKENBOND. — Mussolini's reorganisatieplannen.** — Naar de meening van officieele Italiaansche kringen moet de reorganisatie van den Volkenbond op de volgende drie hoofdpunten plaats hebben:
1. Beperking van de rechten der kleine mogendheden bij het behandelen van problemen die hen slechts gedeeltelijk betreffen.
2. Vereenvoudiging van de Volkenbondsprocedure.
3. Het bevrijden van den Volkenbond van den geest van Versailles en andere verdragen van na den oorlog.

Men is van meening dat alleen door radicale reorganisatie van den Volkenbond een werkelijk universeel lichaam kan ontstaan.
Verwacht wordt dat men in Volkenbondskringen rekening zal houden met de wenschen van den Fascistischen Grooten Raad. (Agentsch. Stefani)
(Vorig bericht blz. 1074 A.)

C. **BELGIE. — Militaire credieten goedgekeurd.** — De Belgische Senaat heeft op 7 Dec. '33 de buitengewone credieten voor de defensie goedgekeurd. (Le Soir) **(Vorig bericht blz. 1032 D.)**

D. **DUITSCHLAND. — Amnestie.** — Vóór Kerstmis worden in Duitschland 5000 gevangenen uit de concentratiekampen ontslagen. (Der Angriff)
(Vorig bericht blz. 1047 G.)

E. **ZUID-AFRIKA. — Gevangenissen vol als gevolg van droogte en malaise.** — De langdurige droogte en de economische depressie zijn oorzaak, dat bijna alle gevangenissen in den Oranje-Vrijstaat vol zijn.
Honderden inlanders, zoowel op het platteland als in de stad zijn werkloos geworden en om zichzelf en hun gezinnen voor den hongerdood te vrijwaren, hebben zij diefstal gepleegd, waardoor velen thans voor de eerste maal in hun leven gevangenisstraf ondergaan.
De gevangenis te Bloemfontein, met in normale tijden ongeveer 450 gedetineerden, telt er thans 850, bijna allen inlanders. (Ned. Tel. Agentsch. Reuter)
(Vor. ber. Droogte 1002 D.)

F. **JURISPRUDENTIE. — Eigendom van verpande effecten.** — De civiele kamer van de Haagsche Rechtbank heeft uitspraak gedaan in de zaak De Charro contra curatoren in het faillissement Scheurleer. Het betrof de vraag of iemand, die effecten bij een bankier verpandt onder de gebruikelijke clausule, dat de bankier deze stukken in zijn algemeenen voorraad mag opnemen en geen nummers behoeft te verantwoorden, uitgezonderd bij premieloten, van zijn effecten eigenaar blijft, zoodat hij ze, voor zoover nog aanwezig na faillissementsverklaring van den bankier, van de curatoren als zijn eigendom kan opeischen. De Rechtbank heeft uitgemaakt, dat dit eigendomsrecht van den verpander niet bestaat, zoodat de cliënt als concurreerend schuldeischer in het faillissement kan optreden. (Keesings Financieel Archief)

G. **DUITSCHLAND. — Rede van minister Roehm voor het corps diplomatique. - „Waarom S.A.?"** — Op uitnoodiging van het buitenlandsch politiek bureau der N.S.D.A.P. heeft, naar de „Völkischer Beobachter" meldt, minister Roehm voor bijna alle te Berlijn geaccrediteerde leden van het corps diplomatique een redevoering gehouden over het thema „Waarom S.A.?"
Spr. zette uiteen, dat de S.A. niet vergeleken kan worden met eenig leger, eenige militie of ander legersysteem ter wereld. Want het is dat niet. De S.A. is volgens den uitgesproken wil van Hitler geen gewapende macht. De rijksweer is de eenige wapendrager des rijks. De S.A. is de drager van de wil en gedachte der nat.-soc. Duitsche revolutie. De rijksweer verdedigt de grenzen en beschermt de belangen van het Rijk tegenover het buitenland. De S.A. moet den nieuwen Duitschen staat geestelijk en naar den wil op den grondslag van het nat.-socialisme vormen en den Duitschen mensch maken tot een levend lid van den nat.-soc. staat. Er bestaat geen verband tusschen S.A. en rijksweer. Het rijksleger had in het geheel geen deel in de nat.-soc. revolutie. De S.A. wordt ondanks de sterkte van zijn getal, 2½ millioen, niet in kazernes geconcentreerd en niet gemeenschappelijk verzorgd. De S.A. wordt niet bezoldigd en krijgt geen dienstkleeding. De dienst van de S.A. is opgebouwd op vrijwilligheid. De S.A. is ontstaan als beschermings- en strijdmiddel tegen binnenlandsche politieke tegenstanders, tegen communisme en marxisme.
Het drillen, de discipline, is geen opvoedingsdoel, maar opvoedingsmiddel. De tucht en orde, die het buitenland als militaire discipline vreest is de veiligste waarborg tegen de bolsjewiseering niet alleen van Duitschland maar van geheel Europa. Daarom heeft het buitenland er zelf belang bij dat orde en discipline in het Duitsche volk gevestigd worden. Het bruine hemd is door materiaal en snit als velduniform onbruikbaar. Met deze organisatie kan geen oorlog gevoerd worden. Ieder vakman zal ontkennen, dat men gemakkelijk en in korten tijd het bruine bataillon zou kunnen bewapenen en voorzien van de technische hulpmiddelen van den modernen oorlog.
(Völkischer Beobachter)

H. **TYPHUS.** — Professor Vincent van de Fransche Medische Faculteit heeft medegedeeld, dat hij een preventief serum tegen typheuse koorts heeft gevonden. (Fransche Academie van Geneeskunde)
(Vorig bericht blz. 193 H.)

I. **NON-AGRESSIE PACT. — Joegoslavië-Turkije.** — De „Djumbouriet" te Istanboel geeft een commentaar op het non-agressie pact, dat dezer dagen tusschen Joegoslavië en Turkije te Belgrado is gesloten.
De groote mogendheden zien ongaarne berichten uit den Balkan, die er op wijzen, dat voortaan de kleine mogendheden in vrede zullen leven. Wat is onzinniger voor den wereldvrede dan een toestand van voortdurende oorlogszuchtige gevoelens der Balkanstaten onder elkaar? Wij zijn er dan ook stellig van overtuigd, dat het pact van Belgrado een stap tot den wereldvrede beteekent. (Djumbouriet, Istanboel)
(Vorig bericht blz. 1066 D.)

K. **GUISEPPE ALBINI OVERLEDEN.** — De Latinist en Hellenist senator Guiseppe Albini, professor aan de universiteit van Bologna, is op 71-jarigen leeftijd overleden. Hij heeft o.m. de gouden medaille van de universiteit van Amsterdam verworven voor Latijnsche poëzie, terwijl de thans ontslapene voorts lid is geweest van tal van academies in het buitenland.
(Il Corriere della Sera)

A. **MANDSJOEKWO. — Japansche troepen blijven tot 1935.** — De Mandsjoerijsche Minister van Oorlog heeft uit Tokio bericht ontvangen, dat in verband met den nog onopgehelderden politieken toestand de in Mandsjoekwo gelegerde Japansche troepen tot 1 Januari 1935 zullen blijven. (Dempo Tsoesin, Tokio) **(Vorig bericht blz. 717 D.)**

B. **RUSLAND. — Opgravingen - Steenen tijdperk.** — Bij de oeroude stad Kargopol in het gebied van Archangelsk in het hooge Noorden van Europeesch Rusland zijn belangrijke archeologische (oudheidkundige) vondsten gedaan. Men heeft een nederzetting uit het steenen tijdperk ontdekt, waarbij skeletten, huisraad, werktuigen, wapens enz. werden gevonden. Reeds voor de revolutie werden geraamten van menschen uit het steenen tijdperk gevonden door de monniken der omliggende kloosters, die ze als stoffelijke resten van heiligen beschouwden.
Merkwaardigerwijze vond men er ook antieke Romeinsche munten met de beeltenis van de godin Minerva, alsmede oude Arabische muntstukken. De Russische geleerden concludeeren daaruit, dat de handelsagenten in de oudheid tot de Russische Noordkust zijn doorgedrongen.
Bovendien is gebleken, dat de stad Kargopol een geheim toevluchtsoord voor de Russische monniken is geweest, die zich verzetten tegen de kerkhervormingen van tsaar Peter den eersten. Onder de vele kerken in de stad vond men onderaardsche gangen en schuilplaatsen, die voor geheime godsdienstoefeningen werden gebruikt. (Krasnaja Gazeta) **(624 E.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Versterking der marine goedgekeurd.** — Het Amerikaansche departement voor de begrooting heeft de voorgestelde uitbreiding van het marine-personeel met 2800 man en van het corps marine-soldaten met 1000 man thans goedgekeurd. De Amerikaansche marine wordt daardoor gebracht op een effectief, officieren niet meegerekend, van 82.500 matrozen en 16.000 marine-soldaten. (New York Herald, Paris) **(Vor. ber. 1072 A.)**

D. **TURKIJE. — Bevolking.** — Een bericht in het Turksche blad Vakil meldt, dat de bevolking van Turkije op 1 September '33 op ongeveer 17.500.000 zielen kan worden geschat. (Vakil, Istanboel)

9 DECEMBER 1933

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Verhooging van den tabaksaccijns - Ontwerp-Oud goedgekeurd.** — De Tweede Kamer heeft op 8 Dec. '33 het wetsontwerp tot verhooging van den tabaksaccijns zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
De accijns voor sigaren met dichtgewerkten kop, wegende 3½ K.G. of meer per duizend, zal 12½% worden, voor andere sigaren 17½%, voor rook- en pruimtabak en snuif 22½% en voor sigaretten 50% van den kleinhandelprijs. (Het Centrum) **(1070 F.)**

F. **FRANSCH-DUITSCHE ONDERHANDELINGEN.** — De Fransche regeering zal haar houding ten opzichte van de Duitsche eischen, welke naar de meening van Berlijn rechtstreeksche onderhandelingen noodig maken, pas bepalen na afloop van de kamerdebatten over de financieele vraagstukken.
Overeenkomstig haar traditioneele gedragslijn staat de Fransche regeering er op, de bevriende regeeringen op de hoogte te stellen van de Duitsche eischen niet in een speciaal document, maar zooals zij vermeld staan in het rapport van den Franschen ambassadeur te Berlijn, François-Poncet, na diens onderhoud met Rijkskanselier Hitler.
Hitler heeft uiting gegeven aan een wensch, welke alle onderteekenaars van het verdrag van Versailles interesseert, neerkomend op eischen, welke de Duitsche pers en de Duitsche politiek in hun redevoeringen nimmer verborgen hebben gehouden, n.l.: teruggave van het Saargebied aan Duitschland, zonder dat een volksstemming gehouden wordt, verhooging der Duitsche militaire effectieven en machtiging om een zeker aantal wapens te bezitten, welke krachtens het verdrag van Versailles verboden zijn.
De reis van den Engelschen ambassadeur te Parijs, Lord Tyrrell, naar Londen is een gevolg van den wensch der Fransche regeering, om het standpunt van de andere regeeringen te leeren kennen.
Dit verlangen naar samenwerking komt ook tot uiting in de reis van den Tsjecho-Slowaakschen minister van Buitenlandsche Zaken, Benesj, die op 14 December in Parijs aankomt, na de bezoeken van den Poolschen minister Beck en den Russischen volkscommissaris Litwinov.
Het bezoek van Benesj is van bijzondere beteekenis in de moeilijke periode, welke de Volkenbond op het oogenblik doormaakt. In hun besprekingen zullen Paul-Boncour en Benesj er naar streven rondom den Volkenbond alle landen te groepeeren ter consolidatie van den vrede. De reis van Benesj beteekent dus een belangrijke étappe op den weg naar het Europeesch herstel, waarbij de Fransche regeering den Volkenbond als middelpunt van haar actie neemt.
(Le Temps) **(V. b. Saargebied 1048 G.; Ontw. 1053 B.)**

G. **NEDERLAND. — Indische Pensioenkorting.** — Wij ontleenen aan Het Vaderland van 8 December nog het volgende inzake de Indische Pensioenkorting:
Het wetsontwerp is niet ongewijzigd gebleven.
Reeds had de Minister bij de schriftelijke gedachtenwisseling de bekende verzachting voor de oud-militairen van vóór 1920 aangebracht, voor zoover dezen niet den officiersrang hadden bekleed. Door aanneming van een amendement-Joekes c.s. is deze verzachting tot de gepensionneerde officieren uitgebreid, een tegemoetkoming, welke een blijvend offer van de Schatkist eischt; alleen de revolutionaire heeren meenden zich hiertegen te moeten verklaren.
Een ander amendement, door dr. Bierema c.s. ingediend, brengt voor alle gepensionneerden een verzachting, zij 't ook alleen voor het jaar 1934. Bedraagt de korting 17% voor pensioenen van *f* 2200 en hooger (beneden de *f* 2200 is het percentage degressief, terwijl van een pensioen van *f* 500 in Nederland en *f* 200 in Indië niets wordt gekort), in het wetsontwerp was bepaald, dat over het eerste kwartaal van 1934 slechts 60% van de korting zou worden toegepast. Dr. Bierema vond deze wijze van invoering nog te plotseling en had liefst de volle 17% eerst na een jaar zien ingegaan, na gedurende het eerste en tweede halfjaar slechts $^1/_3$ en $^2/_3$ van de 17% te hebben gekort. Dit zou echter een te groot deel van de geraamde 7 millioen hebben weggenomen. De liberale leider heeft daarom zijn amendement beperkt tot een korting van 40% gedurende het eerste kwartaal en van 75% gedurende het tweede kwartaal van het volgend jaar, zoodat de korting in die kwartalen niet 17%, maar 6.8% en 12.75% wordt. Een niet onbelangrijk offer voor de Indische schatkist voor het jaar '34, dat het groote voordeel heeft, dat de slag iets minder hard aankomt. Tegen beide amendementen heeft de Regeering zich niet verzet en de Kamer heeft ze met graagte aangenomen, het liberale amendement zelfs met algemeene stemmen.
Het brandende vraagstuk is hiermee beslist. Wij achten het toch niet waarschijnlijk, dat de Eerste Kamer (van welk college een aantal leden in de loges een deel der discussie heeft gevolgd) een spaak in het wiel zou steken. (Het Vaderland) **(Vor. ber. 1078 A.)**

H. **VOLKENBOND. — Paul-Boncour antwoordt Italië.** — De Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Paul-Boncour, heeft tegenover Fransche persvertegenwoordigers een verklaring afgelegd, welke te beschouwen is als een antwoord van Frankrijk op het laatste besluit van den Fascistischen Raad.
Frankrijk heeft in de kwestie der reorganisatieplannen van den Volkenbond nog geen aanvaardbare voorstellen ontvangen.
Eventueel zullen deze worden bestudeerd. Zekere ar-

tikelen van het pact zijn reeds gewijzigd. Indien het bij de voorstellen slechts zou gaan om de aanpassing aan eenige artikelen, dan zal Frankrijk deze met nog meer bereidwilligheid onderzoeken. Voorwaarde zij evenwel, dat aan de basis van den Volkenbond niet wordt geraakt. Deze berust op de eerbiediging van de rechten van allen en op het gemeenschappelijke aandeel van allen aan de organisatie van den vrede. Spr. is van meening, dat de Volkenbond tot nu toe zeer gelukkig het principe van de gelijkheid van alle staten heeft verwezenlijkt. Dit principe is voor Frankrijk onaantastbaar, omdat het in overeenstemming is met zijn nationale traditie en rekening houdt met feitelijke toestanden. De groote mogendheden hebben thans permanente zetels in den Volkenbondsraad en beschikken daardoor over de haar toekomende leiding, zonder zich bloot te stellen aan het verwijt van hegemonie.
Tot nog toe waren plannen tot reorganisatie van den Volkenbond gericht op meer democratie, dus juist in een andere richting dan nu wordt voorgesteld. Ik heb mij teweer gesteld tegen zulke plannen, omdat daardoor de soliditeit van het instituut in gevaar zou worden gebracht. Thans verzet ik mij met nog meer reden tegen plannen om een hegemonie te scheppen in den Volkenbond.
Wanneer men thans probeert de politiek der bondgenootschappen met die van den Volkenbond in tegenspraak te brengen, dan is dat een negatie van het feit, dat alle Fransche pacten en overeenkomsten binnen het kader van den Volkenbond zijn tot stand gekomen en onafscheidelijk zijn verbonden met het mechanisme van de organisatie van Genève.
Zelfs bij de Fransch-Italiaansche toenaderingspolitiek heeft Frankrijk kunnen instemmen met het door Italië voorgestelde pact van vier binnen het kader van den Volkenbond. Men zou dus alle pacten en verdragen moeten vernieuwen en wijzigen, indien de Volkenbond zou falen. Frankrijk is niet bereid den Volkenbond, welke de basis voor de Fransche politiek vormt, te laten aantasten. (Le Petit Parisien)
(Vorig bericht blz. 1078 B.)

10 DECEMBER 1933

A. **BULGARIJE. — Nauwe aansluiting bij Griekenland.** — Wij ontleenen aan de Posslednaja Posjta van Sofia van 25 Nov. '33, het volgende:
De Bulgaarsche premier Moesjanof heeft in de Sobranje (volksvertegenwoordiging) op 24 Nov. '33 verklaard, dat onderhandelingen met den Griekschen premier Tsaldaris gaande zijn om alle loopende geschillen tusschen Bulgarije en Griekenland, die voor beide landen zeer nadeelige economische gevolgen kunnen hebben en zelfs tot verwikkelingen kunnen leiden, op vriendschappelijke wijze op te lossen.
(Posslednaja Posjta, Sofia) **(Vor. ber. 101 H.)**

B. **VOETBAL. — Nederland—Oostenrijk.** — Een fraaie en spannende strijd is op 10 Dec. '33 in het Amsterdamsche Stadion tusschen het Nederlandsche Elftal en het Oostenrijksche Voetbalteam gespeeld. Nederland leed een 1—0 nederlaag, die echter volgens de algemeene opinie zeer eervol was. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 807 B.)

C. **IERLAND. — Fascisme.** — De als Iersche Blauwhemden bekende Jong-Ierland-Unie is door het Iersche kabinet onwettig verklaard. Alle politieautoriteiten in Ierland hebben instructie ontvangen iedereen te arresteeren, die op vergaderingen het blauwe hemd met zwarte muts draagt, het teeken der blauwhemden. (Irish Times, Dublin) **(Vor. ber. 950 F.)**

D. **HEILIGVERKLARING VAN BERNADETTE SOUBIROUS.** — In tegenwoordigheid van een menigte geloovigen, onder welke zich dertigduizend pelgrims bevonden, meerendeels uit Frankrijk afkomstig, en vergezeld van een aantal kardinalen, kerkelijke hoogwaardigheidsbekleeders en het corps diplomatique, heeft Z. H. de Paus zich op 8 December '33 naar de basiliek van St. Pieter begeven voor de plechtige heiligverklaring van de zalige Marie Bernadette Soubirous. (La Stampa, Torino) **(Zie rubriek: Vaticaan.)**

E. **FRANKRIJK. — Financiën.** — Op 9 Dec. '33 heeft de Fransche Kamer met 403 tegen 63 stemmen de eerste alinea aangenomen van het financieele regeeringsontwerp, behelzende de korting op de ambtenaarssalarissen. Door den premier Chautemps was de vertrouwenskwestie gesteld.
(Ned. Tel. Agentsch. Reuter) **(Vor. ber. 1073 A.)**

11 DECEMBER 1933

F. **TSJEKA - G. P.-OE - GESTAPA. — Beteekenis.** — Wij geven hieronder de beteekenis van eenige in ons Archief voorkomende afkortingen:
Tsjeka. — Afkorting van Tsjreswytsjainaja Kommissija = Buitengewone Commissie, de in 1917 in Rusland ingestelde staatkundige politie. Deze werd in 1922 ontbonden en in haar plaats werd ingesteld de **G. P-oe.** — Afkorting voor Gossudarstwennoje polititsjeskoje Oepravlenje = staatkundig politiek bestuur.
Gestapa. — Afkorting voor de in Duitschland door minister Göring opgerichte „Geheimes Staatspolizeiamt". (Red. K. H. A.)

G. **SPANJE. — Anarchistische beweging.** — In den nacht van 9 Dec. '33 is in Spanje een door anarchisten geleide opstandige beweging begonnen, welke aanvankelijk, volgens de officieele berichten, spoedig onderdrukt scheen, doch die op 10 Dec. '33 met hernieuwde kracht is opgelaaid en een grooten omvang heeft aangenomen.
Treinen zijn tot ontsporing gebracht, tal van bomaanslagen gepleegd, straatgevechten geleverd en aanvallen gedaan op de politie, de gendarmes en op openbare gebouwen en kerken. De staat van beleg is afgekondigd. De telefonische verbindingen met het buitenland waren korten tijd verbroken, doch zijn spoedig weer hersteld.
Volgens een mededeeling van den minister van Arbeid, zijn, voor zoover bekend, bij de opstandige beweging honderd personen gedood en driehonderd gewond.
(Vaz Dias)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Bestrijding van het Communisme.** - In het jongste nummer van „De Rijkseenheid" streeft de heer A. J. W. Harloff er naar, aan te toonen dat het communisme is: het meest eminente gevaar dat den kolonialen beschavingsarbeid ooit heeft bedreigd. Bij het aangeven van de middelen ter bestrijding van dit gevaar, herinnert de schr. o a. aan het vroegere pleidooi ten behoeve van de instelling van een „Central Intelligence Department", d. w.z. van een door alle Aziatische koloniën met medewerking van Japan op te richten en te bekostigen centralen afweerdienst tegen de communistische bedreiging, bediend door enkele handige, op het gebied van contra-communistische recherche hun sporen verdiend hebbende personen.
(De Rijkseenheid) **(Vorig bericht blz. 22 K.)**

I. **DENEMARKEN. — Vernietiging van vee.** — Sedert het inwerkingtreden van de Deensche vleeschwet in den herfst van 1932, zijn tot en met den afloop der wet op 1 December 1933 137.131 stuks vee vernietigd. De wet, welke tot 1 December 1933 van kracht was, is voorloopig practisch met een week verlengd, doordat middelen uit het douane-contingenteeringsfonds voor de vernietiging beschikbaar zijn gesteld.
(Jyllandsposten, Aarhus) **(Vor. ber. blz. 1020 I.)**

K. **JAPAN. — Regeling van den Export.** — Volgens een mededeeling van het blad Nichi Nichi Shimbun, Tokio, heeft het ministerie van Handel te Tokio besloten de productie te rationaliseeren. Deze maatregel is genomen om dumping, waarvan Japansche kooplieden worden beschuldigd, te voorkomen.
(Nichi Nichi Shimbun, Tokio) **(Vor. ber. 1053 A.)**

A. **PIETRO MASCAGNI ZEVENTIG JAAR.** — Op 7 December 1933 vierde de wereldvermaarde Italiaansche componist en dirigent zijn zeventigsten verjaardag. Sedert 1927 is hij leider van de „Scala" te Milaan. Hij componeerde een aantal opera's waarvan de „Cavalleria Rusticana" wereldberoemd werd.
(Red. K. H. A.)

Pietro Mascagni.

B. **CHINA. — Japansche dumping.** — Het Chineesche blad Sjih Chiè Jih Pao van Peking schrijft dato 3 November '33 een krachtig artikel tegen de wijze van handeldrijven der Japanners. China, meldt dit blad, is het eenige land dat nog de open-deur politiek voor den handel heeft gehandhaafd. Uit dankbaarheid hiervoor heeft Japan onze nationale (lees Chineesche) industrie door zijn dumping vernietigd. Zonder dumping zou dit niet mogelijk zijn geweest, want de loonen zijn in China veel lager dan in Japan. De kolenmijnen van Po-Shan in Sjantoeng, de mijnen van Paochin en van Zuchin in Sjansi zijn tot werkeloosheid gedoemd, dank zij den invoer van Japansche kolen, die 20 à 30% goedkooper zijn. Hoe zou dit in China mogelijk zijn zonder dumping?
(Sjih Chiè Jih Pao, Peking)

C. **BEERTA. — Regeeringscommissaris benoemd.** — Ingediend is een wetsontwerp tot voorziening in het bestuur der gemeente Beerta.
In de considerans wordt gesteld, dat het wenschelijk is, in verband met groote verwaarloozing van de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente Beerta, de wijze te bepalen, waarop in het bestuur dier gemeente wordt voorzien.
Blijkens art. 1 van het ontwerp houdt de gemeente Beerta op, als bestuursorgaan te bestaan.
De wethouders worden met ingang van den datum, waarop de wet in werking treedt, van hun functie ontheven. De raad der gemeente Beerta komt niet in vergadering bijeen. De door dien raad ingestelde commissies, bedoeld in de artikelen 60, 63 en 197 der Gemeentewet, houden op te bestaan.
Volgens art. 2 oefent de burgemeester van Beerta de taak uit, welke bij wettelijke voorschriften aan den raad en het college van B. en W. is opgedragen.
Volgens art. 3 gedraagt de burgemeester zich stiptelijk naar de bevelen die de Minister van Binnenlandsche Zaken en de Commissaris der Koningin in Groningen noodig achten hem te geven.
Waar bij wettelijke voorschriften een recht van beroep op den Raad is opengesteld, treedt in de plaats van den Raad het College van Ged. Staten van Groningen.
Beerta is de derde plaats in Nederland, die een regeeringscommissaris krijgt.
In 1895 werd in de gemeenten Opsterland en Weststellingwerf (Fr.) deze maatregel ook toegepast.
(Het Vaderland)

12 DECEMBER 1933

D. **SUIKER. — Wereldoogst.** —
De naar geregeld ontvangen inlichtingen van correspondenten bijgewerkte ramingen van productie en consumptie geven ons aanleiding tot de hieronder volgende opstelling van suikervoortbrenging en -verbruik in 1933/34 (medegedeeld door Dr. H. C. Prinsen Geerligs):

Beginvoorraad 7.161.000 ton.

STAAT VAN PRODUCTIE EN CONSUMPTIE VAN SUIKER.
In duizendtallen van tonnen ruwe suiker.
Opgemaakt 1 Dec. 1933.

EUROPA. Land	Productie	Consumptie	Over	Tekort
Duitschland	1350	1475	—	125
Tsjecho-Slowakije	515	400	115	—
Oostenrijk	175	175	—	—
Hongarije	115	90	25	—
Polen	360	310	50	—
Nederland	285	250	35	—
België	240	225	15	—
Frankrijk	900	1050	—	150
Italië	295	300	—	5
Zwitserland	7	180	—	173
Spanje	295	300	—	5
Denemarken	230	175	55	—
Noorwegen	—	90	—	90
Zweden	290	260	30	—
Bulgarije	30	30	—	—
Joegoslavië	68	90	—	22
Roemenië	140	120	20	—
Vereen. Koninkrijk	480	2100	—	1620
Ierland	28	125	—	97
Rusland	1000	1100	—	100
Andere landen	119	500	—	381
Totaal	6922	9345	345	2768
AZIE.				
Ceylon en Indische Staten	—	100	—	100
Britsch-Indië	850	1150	—	300
Java	580	400	180	—
China	100	500	—	400
Japan en Formosa	850	800	50	—
Philippijnen	1327	70	1257	—
Andere landen	50	400	—	350
Totaal	3757	3420	1487	1150
AMERIKA.				
Canada	60	465	—	405
Verecnigde Staten (beetw.)	1555	6000	—	4242
„ „ (riet)	203	—		
Mexico	180	180	—	—
Hawaï	915	33	882	—
Cuba	1700	150	1550	—
Porto Rico	825	50	775	—
San Domingo en Haiti	450	70	380	—
Britsche Antillen	350	40	310	—
Fransche Antillen	65	5	60	—
Centraal Amerika	140	50	90	—
Demerara	140	10	130	—
Suriname	25	5	20	—
Venezuela	25	15	10	—
Peru	350	70	280	—
Argentinië	350	330	20	—
Brazilië	650	550	100	—
Andere landen	50	250	—	200
Totaal	8033	8273	4607	4847
AMERIKA.				
Fransch Afrika	—	270	—	270
Egypte	150	160	—	10
Mauritius	222	10	212	—
Réunion	60	5	55	—
Natal	330	220	110	—
Mozambique	91	6	85	—
Andere landen	60	180	—	120
Totaal	913	851	462	400
AUSTRALIE.				
Gemeenebest	570	360	210	—
Fidji eilanden	110	—	110	—
Andere landen	—	100	—	100
Totaal	680	460	320	100
RECAPITULATIE.				
Europa	6922	9345	—	2423
Azië	3757	3420	337	—
Amerika	8033	8273	—	240
Afrika	913	851	62	—
Australië	680	460	220	—
Totaal Generaal *)	20305	22349	619	2663
Saldo	—	2044	—	2044

Eindvoorraad op 31 Aug. 1934: 5.117.000 ton.

Voor de Europeesche productie zijn de cijfers van F. O. Licht van 1 Dec. overgenomen, die vrijwel overeenkomen met de jongste taxaties van de Internationale Ver. voor Suikerstatistiek. De in den loop van November aangebrachte veranderingen zijn voorgekomen in de productiecijfers van Rusland, Britsch-Indië

en de Ver. Staten, zoowel, wat laatstgenoemd productieland aangaat, voor de riet- als voor de beetwortelsuiker.
Bij de consumptiecijfers is de raming van Rusland met 300.000 ton verminderd, omdat daar de bevolking bij den kleinen oogst eenvoudig wat sterker gerantsoeneerd wordt.
Wij sluiten nu met een totaal verbruik van 22.349.000 ton, dat slechts voor 20.305.000 ton uit productie kan worden gedekt, zoodat de voorraad, die toch al niet groot was, met ruim twee millioen ton zal verminderen.

*) Zonder de productie van gur van Britsch-Indië en zonder de goela mangkok van Java, Japan, China, Philippijnen, Brazilië en Centraal Amerika. (De Telegraaf)

(Vorig bericht blz. 1048 B.)

A. **JAN BRANDTS BUYS OVERLEDEN.** — De opera-componist Jan Brandts Buys is op den leeftijd van 65 jaar te Salzburg overleden.
Als zoon van Marius Adrianus Brandts Buys behoorde hij tot het bekende muzikale Nederlandsche geslacht Brandt Buys, al werd hij zijn landaard ontrouw. Enkele liederen op Nederlandschen tekst zijn nog de getuigen van zijn Nederlandsche afkomst en opvoeding. Jan Brandts Buys woonde vele jaren in Weenen, sedert 1910 in Bozen. Hij schreef vele liederen, orkestwerken en opera's. In 1916 introduceerde Dresden van Brandts Buys „Die Schneider von Schönau", in 1918 „Der Eroberer" en in 1922 „Der Mann im Mond". (Red. K. H. A.)

B. **KLEINE ENTENTE. — Ontmoeting te Kaschau.** — Omtrent de besprekingen tusschen Benesj en Titoelescoe werd de volgende officieele mededeeling verstrekt:
„In drie langdurige conferenties hebben de beide ministers de resultaten besproken van de recente reis van Titoelescoe naar Sofia, Ankara en Athene en wisselden daarover van gedachten in den zelfden geest als het geval was ter gelegenheid van het bezoek van Titoelescoe aan Belgrado. In den geest der Kleine Entente werden de algemeene politieke toestand en alle mogelijke kwesties der Europeesche politiek, in het bijzonder die der ontwapening en die van den Volkenbond, onderzocht. Beide ministers constateerden in overeenstemming met de voorafgegane besluiten der Kleine Entente de eenparigheid van meening over de absolute onaantastbaarheid van den Volkenbond in zijn huidigen organisatievorm, welke zoowel tegen alle wijzigingspogingen als ook tegen ieder streven, dat in strijd is met dit pact, moet worden verdedigd. (Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 993 G.)**

C. **ZWEDEN. — Groote krachtinstallatie - De watervallen van Kraangede.** — De Kraangede-krachtinstallatie, welke, wanneer zij gereed is, de grootste in Zweden zal zijn, wordt momenteel in de Noordelijke Zweedsche provincie van Jaemtland gebouwd ten einde de energie van een van de machtigste watervallen in het land productief te maken. Een recent rapport van Nils Forstblad, den directeur van de maatschappij, illustreert de groote afmetingen van het werk.
Wanneer de huidige phase van de constructie gereed is, zal een effect van 60.000 K.W. kunnen worden bereikt, doch dit kan opgevoerd worden tot een driemaal grootere kracht. De electrische energie zal overgebracht worden over een afstand van 340 K.M. door middel van een kabel met een spanning van 200.000 volt naar een centraal transformatie-station, waar zij teruggebracht zal worden tot een spanning van 70.000 volt en over een aantal belangrijke ijzer- en andere industrieën gedistribueerd zal worden.
De dam van de Kraangede-installatie is 215 M. lang en 18 M. hoog en de totale hoogte van den val 60 M. De turbines en generatoren zijn in een groote ruimte, welke verkregen is door een deel van de rots te laten springen, geplaatst en het water stroomt, na de turbines gepasseerd te zijn, door een 1400 M. langen rotstunnel, waarvoor 160.000 M³. rots moest worden opgeblazen. Voor het geheele werk is niet minder dan 125 ton dynamiet noodig geweest.
(Svenska Dagbladet) **(Vorig bericht blz. 8 A.)**

D. **NEDERLAND. — Alle opiumverloven vervallen.** — De minister van Sociale Zaken brengt het volgende ter algemeene kennis:
Op het einde van het kalenderjaar 1933 vervallen alle opiumverloven, behalve die voor wetenschappelijke doeleinden, in verband met de inwerkingtreding van het opiumverdrag 1931. Met ingang van 1 Januari 1934 zullen cocaïne (met uitzondering van preparaten, die cocaïne bevatten in een verhouding 1 : 4000 of minder) aethyl, morfine (dionine) en de zouten en bereidingen dier middelen onder de opiumwet vallen, zoodat invoer, uitvoer, aflevering en het in bezit hebben van deze middelen niet meer mag geschieden dan na daartoe verkregen verlof. Degenen, die thans een verlof wenschen en de opiumverlofhouders, die met ingang van 1 Januari een nieuw verlof wenschen, dienen spoedig een schriftelijke aanvrage daarvoor te richten tot het departement van Sociale Zaken met duidelijke omschrijving van de reden en het doel waarvoor verlof wordt gevraagd. Een verlof kan slechts worden verleend aan degenen, die niet over de toonbank verkoopen en geen open winkels houden tenzij als gevestigd apotheker. (Staatscourant)

E. **ROEMENIE. — IJzeren Garde verboden.** — De IJzeren Garde, een Roemeensche nationaal-socialistische partij op Duitschen grondslag, is door de Roemeensche regeering verboden. (Adeverul, Bucaresti)

F. **VERDRAG VAN LOCARNO. — Het nut voor Engeland.** — Sir Austen Chamberlain, de oud-minister van Buitenlandsche Zaken, heeft in de Daily Telegraph een reeks artikelen geschreven over de beteekenis van het verdrag van Locarno. In zijn laatste artikel gaat hij na in hoeverre de veiligheid van Engeland bij het verdrag betrokken is.
Sir Austen verwerpt de theorieën van hen, die terug willen keeren tot de „splendid isolation". Niet alleen, schrijft hij, zijn wij gebonden door het Volkenbondsverdrag, maar men moet ook eens bedenken, dat de moord van Serajewo in 1914 de heele wereld in vuur en vlam heeft gezet. Het is waar, dat de zaak van den Poolschen corridor of die van Opper-Silezië ons niet rechtstreeks aangaan, maar een botsing, die uit een dezer kwesties voortvloeide, zou ons evengoed kunnen meesleepen, als zij ons in 1914 meesleepte, ondanks den grooten afstand, die Londen van Serajewo scheidt. De onafhankelijkheid van België en van Nederland, zoo gaat Sir Austen voort, was altijd een wezenlijk beginsel van de Engelsche politiek. Het lot van België is onverbrekelijk aan dat van Frankrijk verbonden en onze veiligheid is verbonden aan de veiligheid dier beide landen. Wij zijn tegen elk gevaar gevrijwaard, zoolang de huidige territoriale status in West-Europa gehandhaafd blijft. Met Locarno, door het waarborgen van de grenzen van België en Frankrijk, waarborgen wij onze eigen grenzen.
De oud-kanselier besluit met er den nadruk op te leggen, dat Locarno, dat tegen niemand gericht is, een machtig element is voor den vrede, en spreekt den wensch uit, dat Hitlers daden zich naar zijn woorden zullen richten. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. 1032 H.)**

G. **NEDERLAND. — Contingenteering - Invoer van visch.** — In de Staatscourant van 11 December is een Koninklijk besluit afgekondigd tot contingenteering van den invoer van versche, gekoelde en bevroren zeevisch.
De invoer zal worden beperkt tot 100% van den gemiddelden invoer der jaren 1930, 1931 en 1932.
Op dezelfde wijze zal de aanvoer van zeevisch door middel van visschersschepen van andere dan Nederlandsche kenteekenen voorzien en rechtstreeks van de vischgronden komende, worden beperkt.
Met de uitvoering dezer contingenteering zal worden belast de heer W. J. Janssens, inspecteur der visscherijen, Heerengracht 2 te 's-Gravenhage.
(Staatscourant) **(Vorig bericht blz. 1067 D.)**

A. **NEDERLAND. — De corporatieve gedachte.** — De „Standaard" wijst in een artikel met bovenstaand opschrift den corporatieven staat naar Italiaansch of Duitsch model af en vervolgt:
Maar men onderscheide wel van dit streven naar den corporatieven Staat de corporatieve gedachte op zichzelf. Die gedachte is niets nieuws. Zij heeft heel de middeleeuwen door Staat en maatschappij beheerscht, en heeft daarna nog in allerlei vorm ten deele voortgeleefd tot aan de Fransche Revolutie toe, ja zelfs tot het midden der 19de eeuw, zij het ook in de meest verschillende vormen. Die corporatieve gedachte houdt in, dat een volk niet is een optelsom van individueele personen, en de Staat niet is één individueel persoon, die over al die anderen krachtens zijn onherroepelijke opdracht den baas speelt, zooals een deel der Staatstheorieën van de 17de en 18de eeuw het leerde, daarbij uitgaande van de humanistisch opgevatte souvereiniteit van het individu. Zij stelt daartegenover, dat het volk is een saamhoorig geheel van deels natuurlijk gegroeide, deels opzettelijk gevormde kringen en groepeeringen, en dat de organisatie van 't sociale leven zoowel als van het Staatsleven zich op die opvatting heeft te baseeren, en zich daarbij heeft aan te sluiten. Zoo staat als algemeen uitgangspunt de corporatieve gedachte tegenover de individualistische gedachte, en bij het partijkiezen in die tegenstelling hebben de Calvinisten nooit geaarzeld, noch in vroeger, noch in later tijd. Bij den opbouw hunner kerkelijke gemeenschap verwierpen zij het independentisme, als een openbaring van een onjuiste individualistische opvatting. (De Standaard)

B. **ZUID-AFRIKA. — Nationaal-Socialistische propaganda in het mandaatgebied Zuid-West-Afrika.** — In een personderhoud te Kaapstad onthulde Niehaus, lid van het uitvoerend comité voor Zuid-West-Afrika, dat in het mandaat (vroeger Duitsch Koloniaal gebied) een krachtige Duitsche propaganda wordt gevoerd. Met ontstellende snelheid, zoo zeide hij, maakt de nationaal-socialistische propaganda aanhangers in Zuid-West-Afrika en tenzij wij meer moreelen steun krijgen van de Zuid-Afrikaansche Unie, durf ik te zeggen, dat Z.-W.-Afrika in alles behalve in naam weer Duitsch zal worden.
Niehaus opperde het denkbeeld, dat òf generaal Hertzog òf generaal Smuts een bezoek zou brengen aan Z.W.-Afrika en een duidelijke verklaring zou afleggen over de politiek der Unie tegenover dit gebied. De heer Niehaus voegde er aan toe, dat luitenant Bauzsus, die naar men zegt een afgezant is van Hitler, zich te Windhoek bevindt en dat de Duitsche politieke partijen gereorganiseerd worden teneinde de nazi-elementen er in op te nemen.
Ongetwijfeld staat ons een felle strijd te wachten, zoo besloot de heer Niehaus, en zoolang deze kwestie niet is opgelost kan er van economischen vooruitgang in het land geen sprake zijn.
(Ned. Tel. Agentsch. Réuter) **(Vor. ber. blz. 920 G.)**

C. **BELGIE. — Begrooting voor 1934-'35.** — De Belgische ministerraad heeft de begrooting voor 1934-'35 vastgesteld. De geraamde uitgaven bedragen francs 20.636.101.056, de inkomsten iets meer dan 17,5 milliard. Het tekort zal 2.974 millioen bedragen.
(Gazet van Antwerpen) **(Vorig bericht blz. 1078 C.)**

D. **FRANKRIJK. — Fransch-Engelsche handelsbetrekkingen. - Surtaxe opgeheven.** — De Fransche regeering heeft besloten, den valutatoeslag op den invoer van Engelsche waren, die 15% bedroeg, met ingang van 1 Januari 1934 af te schaffen.
(La Journée Industrielle) **(Vorig bericht blz. 1057 H.)**

E. **JAPAN. — Rechtsgelijkheid ter zee.** — De geheele Japansche pers wijst op de noodzakelijkheid voor Japan volledige rechtsgelijkheid te verkrijgen op het gebied der maritieme bewapening. In 1935 zal Japan op de Vlootconferentie onder alle omstandigheden rechtsgelijkheid eischen. Voorts moet Japan de voorstellen terugnemen, welke het indertijd ter Ontwapeningsconferentie te Genève heeft ingediend, omdat deze voorstellen de vrijheid van beweging der Japansche marine-autoriteiten beperken. Japan moet, volgens de bladen, de volgende eischen stellen:
1) Rechtsgelijkheid van alle deelnemers aan de vlootconferenties van Washington en Londen;
2) Vaststelling van een maximaal tonnage voor alle maritieme mogendheden. Binnen deze totale tonnage moet evenwel iedere mogendheid den aard en de grootte der verschillende schepen zelf kunnen bepalen. De beperking van den bouw van oorlogsschepen boven de 10.000 ton moet worden opgeheven. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1073 D.)

F. **RUSLAND. — Fascisme in de Oekraine.** — Postysjev, secretaris der Communistische partij, heeft volgens de Izvestia van 8 Nov. '33 een rede gehouden waarin hij het groote gevaar van de fascistische propaganda in de Oekraine uiteenzet. De hoofdgedachte van deze propaganda, die door Duitsche en Poolsche nationaal-socialisten gevoerd wordt, is de afscheiding van de Oekraine van Sovjet-Rusland. (Izvestia)

G. **NEDERLAND. — Sterke drank naar Amerika.** — De Kamer van Koophandel en Fabrieken van de Benedenmaas deelt mede van het departement van Economische Zaken mededeeling te hebben ontvangen van het volgende telegram van den tijdelijken zaakgelastigde te Washington:
Contingent voor vier maanden, ingaande 5 Dec. '33 voor Nederland, vastgesteld in gallons: jenever 98632 (3728 H.L.), Brandy 842 (32 H.L.), likeuren 4892 (185 H.L.), whiskey 258 (10 H.L.), ander gedistilleerd 684 (26 H.L.), niet mousseerende wijnen in vaten 2802 (106 H.L.), dezelfde artikelen in andere verpakking 1970 (74 H.L.), champagne 94 (3½ H.L.), totaal 110 174 gallons (4.164½ H.L.). Dit beteekent een vermeerdering van het Nederlandsche contingent, dat thans totaal 4.164½ H.L. bedraagt met bijna 2.000 H.L. (De Telegraaf)

H. **NEDERLAND. — Tariefaccoord met Polen.** —
Het Nederlandsch-Poolsch tariefaccoord is op 11 Dec. '33 onderteekend.
De aanleiding voor de besprekingen vormde de omstandigheid, dat op 11 October '33 een nieuw verhoogd tarief van invoerrechten in Polen in werking trad, dat voor de meeste Nederlandsche artikelen een prohibitief karakter droeg.
Onder deze omstandigheden werd een delegatie aangewezen om te trachten een zoodanige tariefsverlaging te krijgen, dat voor de Nederlandsche producten, welker uitvoer naar Polen in de laatste jaren een achteruitgang vertoonde, betere exportmogelijkheden werden geschapen.
De onderhandelingen werden beurtelings te Parijs en te 's-Gravenhage gevoerd en werden geleid van Nederlandsche zijde door den heer A. Th. Lamping, directeur van den Economischen Voorlichtingsdienst, en van Poolsche zijde door dr. Lychowski, directeur aan het ministerie van Nijverheid en Handel te Warschau.
Zij leidden tot de parafeering op 8 November van een tariefaccoord, dat op 11 Dec. is onderteekend en op 15 December a.s. in werking zal treden.
Voor een 41-tal artikelen werden tariefsverlagingen bedongen. Voor wat betreft de landbouwartikelen mogen o.a. worden genoemd rhododendrons, waarvoor in plaats van het nieuwe recht van 160 zloty een recht van 100 zloty per 100 K.G. verkregen werd. Voor rozenstruiken werd het recht van 200 zloty tot 100 teruggebracht; voorts werd voor tomaten (geïmporteerd van 1 Juni tot 31 Juli) een recht verkregen van 100 zloty in plaats van 240; voor komkommers, geïmporteerd van 15 Maart tot 14 Juni een recht van 55 zloty in plaats van 100 en voor druiven, geïmporteerd van 1 Augustus tot 31 Aug. een recht van 45 zloty in plaats van 200.
Eenige der belangrijkste verlagingen voor industrie-artikelen zijn o.a. kunstzijde, waarvoor het recht van 1250 zloty op 880 zloty werd teruggebracht. Voor lakleder werd een reductie verkregen van 2200 zloty op 990 zloty, voor kunsthoorn van 240 zloty op 100 zloty en van 300 op 120 zloty, voor etherische oliën van 1000 op 250 zloty, voor linoleum van 200 op 140 zloty. Ook werden voor radio-artikelen belangrijke tariefsverlagingen verkregen.
Nederland stelt hiertegenover een achttal tariefsfixatiën, o.a. granen, zaden, rails, eenige chemische producten en ongezaagd hout. Beide partijen hebben het recht met den termijn van vijftien dagen de in de lijsten voorkomende reducties en fixaties te beëindigen. Het accoord is voor een jaar gesloten, doch wordt daarna stilzwijgend verlengd, indien het door een der beide partijen niet opgezegd wordt, met in achtneming van een termijn van drie maanden. (Nieuwe Rott. Crt.)

13 DECEMBER 1933

A. **SPANJE. — Santiago Alba tot president van de Kamer verkozen.** — Het nieuwe Spaansche parlement heeft den vroegeren minister van ex-koning Alfonso, Santiago Alba, met groote meerderheid van stemmen tot Kamerpresident gekozen. De regeering zal voorloopig nog in functie blijven. (Heraldo de Madrid) **(Vorig bericht blz. 1074 B. en 999 H.)**

B. **JAPAN. — Yosoeke Matsoeoka.** — Na de politieke partijen en het systeem van partijregeeringen in een manifest openlijk te hebben veroordeeld, is Yosoeke Matsoeoka, de leider der Japansche delegatie ter buitengewone Volkenbondsvergadering van verleden jaar, uit de Seiyoekai-partij getreden en heeft zijn landdagmandaat ter beschikking gesteld.
Matsoeoka zegt dat hij niet tegen den parlementairen vorm van regeeren is, doch dat hij niet gelooft in politieke partijen. (Vaz Dias)

C. **PAN-EUROPEESCHE ECONOMISCHE CONFERENTIE.** — De Pan-Europeesche economische conferentie, dezer dagen te Weenen gehouden, heeft een resolutie aangenomen, waarin besloten werd tot instelling van een permanent bureau voor het bestudeeren van de economische Europeesche problemen. De voorzitter van de conferentie, graaf Coudenhove Calergi, las een manifest voor, waarin de aandacht van de Europeesche openbare meening gevestigd wordt op de huidige economische en financieele noodtoestanden, die slechts overwonnen kunnen worden door de schepping van één groot economisch, Europeesch gebied, waarin meer dan 320 millioen consumenten gegroepeerd worden en door de afkondiging van een economische Europeesche Monroeleer. (Neue Freie Presse)

D. **AMSTERDAM. — Onderwijs. - Eere-doctoraat voor Pater F. J. Kruytwagen.** — Aan Pater F. J. Kruytwagen is door de universiteit van Amsterdam het eere-doctoraat in de letteren en wijsbegeerte verleend. Hij is in 1874 te Rotterdam geboren, in 1899 tot priester gewijd en is sinds 1902 woonachtig in het klooster zijner orde te Woerden. Zijn voornaamste werken zijn: een Catalogus der Incunabelen van het Museum Meermanno-Westeianum I; id. der boeken en handschriften van het Bisschoppelijk Museum, Haarlem; S. Thomae de Aquino summa opusculorum anno circiter 1485 typis edita, vulgati opusculorum textus princeps 1924; voorts heeft hij artikelen o.a. in het: Archivum Franciscanum historicum, het Tijdschrift voor Boek- en Bibliotheekwezen „Het Boek"; „De Katholiek"; het Liturgisch tijdschrift „Studia Catholica"; de Annalen van de Ver. tot het Bevorderen v. d. Beoefening der Wetenschap onder de Katholieken, enz. geschreven. Pater Kruytwagen behoort tot de orde der Minderbroeders. (De Tijd) **(319 A.)**

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — De crisis-bierinvoer-ordonnantie.** — Op 13 Dec. '33 treedt de crisis-bierinvoer-ordonnantie in werking, waardoor de invoer van bier in flesschen zonder vergunning is verboden. Vergunning wordt slechts verleend aan die importeurs, die in 1931 geregeld bier invoerden. Zij moeten zich vóór 20 December met een opgave van de ingevoerde hoeveelheden in liters over 1931 en 1932 onder aangifte van het land van oorsprong bij het departement van Landbouw aanmelden, desnoods telegrafisch. Deze opgave dient uiterlijk 13 Januari 1934 te worden gestaafd door bewijzen. De vergunning kost een kwartje per kist. (Aneta) **(958 D.)**

F. **ITALIE. — De wet op de corporaties.** — De groote fascistische raad van Italië heeft op 10 Dec. de „Wet op de stichting der corporaties" besproken en daarmede zijn herfstzitting beëindigd.
De wet bestaat uit 15 artikelen. Zij geeft de richtlijnen aan voor den opbouw, de taak en de rechten, zoomede de verbinding van de corporaties met den staat en de partijorganen. Van essentieel belang is art. 1, dat bepaalt, dat de corporaties kunnen worden gesticht bij decreet van den leider der regeering op voorstel van den minister voor de corporaties en in overleg met de centrale commissie voor de corporaties. Alle bijzonderheden van den opbouw blijven dus voorbehouden aan het stichtingsdecreet. Bij de wet is den leider der regeering ook voorbehouden een minister of staatssecretaris of partijsecretaris te benoemen tot voorzitter der corporaties, en voorts de bekrachtiging der benoeming van leden der commissies van de afzonderlijke corporaties. Hoeveel leden deze commissies zullen tellen wordt eveneens bij stichtingsdecreet bepaald.
De wet regelt voorts in algemeenen vorm de taak der corporaties. De taak der sanctionneering blijft voorbehouden aan den leider der regeering. Voorts kan deze in de corporaties bijzondere commissies benoemen en ontbinden.
In het laatste artikel wordt ten slotte bepaald, dat bij koninklijk decreet de samenstelling van den Nationalen Raad der Corporaties zal worden gewijzigd.
(La Giornale d'Italia) **(Vorig bericht blz. 1046 C.)**

G. **DUITSCHLAND. — Opening van den Rijksdag.** — De historische „Akt", zooals in de Duitsche bladen vermeld staat, waarmede op 12 Dec. de Rijksdag is geopend, nam slechts ongeveer tien minuten in beslag. Rijkskanselier Adolf Hitler nam aan de Rijksdagopening niet deel, daar hij te Wilhelmshafen een rede moest houden. Wel was zijn plaatsvervanger, rijksminister Hess, aanwezig.
De voorzitter, minister-president Goering, presideerde en opende de zitting.
Bij de voorlezing der namen van de met opgaaf van redenen verhinderde afgevaardigden werd ook de naam Hugenberg gehoord.
Nadat alle voorstellen tot benoemingen bij acclamatie waren aangenomen werd president Goering gemachtigd zelf het tijdstip te bepalen, waarop hij den Rijksdag in een volgende zitting zal bijeen roepen en zelf de agenda voor deze zitting samen te stellen.
Onder een driewerf „Heil", werd hierop de zitting gesloten. (Völk. Beobachter) **(Vor. ber. 817 I.)**

H. **PAN-AMERIKAANSCHE CONFERENTIE.** — Volgens een Reuterbericht heeft de meerderheid der te Montevideo vereenigde delegaties zich verklaard tegen een Pan-Amerikaansche tusschenkomst in het conflict over den Gran Chaco.
De commissie van advies van de Pan-Amerikaansche conferentie, heeft besloten geen gevolg te geven aan het verzoek, ingediend door Dr. Nogueiro, betreffende aanwijzing van een waarnemer van den Volkenbond bij de Pan-Amerikaansche conferentie.
Er is een ontwerp ingediend betreffende instelling van een Inter-Amerikaansch arbeidsbureau, waarvan het domicilie zich in Buenos-Aires zou bevinden.
(Ned. Tel. Agentsch. Reuter)

I. **NEDERLAND. — Het cadeaustelsel.** — De Nijverheidsraad heeft aan den minister van Economische Zaken op diens verzoek een rapport uitgebracht over de vraag of wettelijke regeling van het cadeaustelsel wenschelijk is. De Raad komt op verschillende gronden tot de conclusie, dat een algemeene regeling voor het cadeaustelsel, die alle gevallen op dezelfde manier zou behandelen, sterk ontraden moet worden. Mochten zich ernstige misstanden voordoen, dan zouden deze telkens door incidenteele regelingen moeten worden bestreden. (De Telegraaf)

K. **BELGIE. — 759 millioen francs voor grensverdediging.** — De Belgische Senaat heeft met 80 tegen 59 stemmen toestemming verleend voor den bouw van grensverdedigingwerken tot een bedrag van 759 millioen francs. (Vaz Dias) **(Vor. ber. 1078 C. en 1041 D.)**

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Couponbelasting.** — Bij den Volksraad is ingediend de ontwerp-ordonnantie op de couponbelasting 1933. De opbrengst wordt geraamd op *f* 840.000. In concordantie met het Nederlandsche ontwerp is de belasting een eenvoudige zakelijke heffing ad 2% der opbrengsten, zonder verrekening met de Inkomstenbelasting. In tegenstelling tot de Nederlandsche regeling wordt de opbrengst van andere dan binnenlandsche fondsen buiten de belasting gelaten, daar het in Ned.-Indië aanwezige bezit aan buitenlandsche effecten betrekkelijk klein is. De behandeling moet geschieden vóór 28 Dec. '33. Het College van gedelegeerden besloot, niet op verlenging van dezen termijn aan te dringen. (Aneta)

B. **RUSLAND. — De buitenlandsche handel. - Aandeel van Nederland.** — Tengevolge van de economische crisis is de omvang van den buitenlandschen handel van Rusland tegenover het vorige jaar belangrijk verminderd. Terwijl in het jaar 1932 de uitvoer en invoer van de Sovjet-Unie ongeveer in dezelfde mate verminderden, is gedurende het loopende jaar voornamelijk de invoer beperkt die tengevolge daarvan veel sterker verminderd is dan de uitvoer. Dit blijkt duidelijk uit de dezer dagen gepubliceerde cijfers over de eerste negen maanden van 1933.
Duitschland neemt zoowel voor den invoer als den uitvoer de eerste plaats in, terwijl voor den uitvoer Engeland het vorig jaar vooraan stond. Het aandeel van Duitschland aan den invoer in Rusland is van 45.9% tot 48% gestegen, terwijl zijn aandeel aan den uitvoer uit Rusland met 18.3% ongeveer gelijk is aan den omvang van het vorige jaar, namelijk 18.4%.
Veel verminderd is de Russische invoer uit Perzië tengevolge van het handelsconflict, uit Italië en uit de Vereenigde Staten.
Ten opzichte van Nederland kan opgemerkt worden, dat de omvang van den handel tusschen Nederland en Rusland ondanks de algemeene vermindering in 1933 is gestegen van 15.7 millioen roebel tot 22 millioen roebel. Deze vermeerdering is zoowel aan een grooteren uitvoer naar Nederland als aan een zij het geringe verhooging van den invoer uit Nederland toe te schrijven. (Russisch Persbureau)
(Vorig bericht Nederland 927 G.; buitenland 338 A.)

C. **ONTWAPENING. — Een rede van Arthur Henderson.** — In politieke kringen te Londen is groot opzien gebaard door een rede van den president der ontwapeningscommissie en Labour-afgevaardigde, Arthur Henderson, in de commissie voor buitenlandsche zaken van het Britsche Lagerhuis, naar aanleiding van de verklaringen van den secretaris-generaal van den Volkenbond.
Sommige conservatieve afgevaardigden beschouwen de rede, welker officieele tekst niet gepubliceerd is, als een aanval op Frankrijk.
Henderson had o.a. verklaard, dat men de ervaringen, die Duitschland heeft opgedaan, voor oogen moest houden, alvorens men critiek oefende op de door het nieuwe Duitschland gedane stap, om uit de ontwapeningsconferentie te treden.
Duitschland was 15 jaar lang door de overwinnende mogendheden onderdrukt. Men had Duitschland gelijke rechten beloofd, doch zelfs thans had men het geen gelegenheid gegeven om zijn bezwaren uit den weg te ruimen.
Het resultaat was, dat de nationale beweging in Duitschland een onweerstaanbare kracht was geworden. Men diende rekening te houden met de omstandigheden, die tot Duitschlands uittreden uit den Volkenbond hadden geleid.
De mislukking der ontwapeningsconferentie zou een vernietigende bewapeningswedstrijd tengevolge hebben. Het zou uiterst moeilijk zijn op het gebied der ontwapening overeenstemming te bereiken tusschen de 64 betrokken staten. Deze moeilijkheid werd vergroot door de herhaaldelijke regeeringswisselingen bij de voornaamste mogendheden. Zoo waren er tijdens den duur der ontwapeningsconferentie 7 regeeringswisselingen in Frankrijk en 4 in Duitschland.
(Daily Telegraph) **(Vorig ber. blz. 1053 B.)**

D. **NEDERLAND. — Gouden standaard. - Rede van mr. H. A. van Nierop.** —
Voor de afdeeling Amsterdam van de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond" heeft mr. H. A. van Nierop, directeur van de Amsterdamsche Bank, een rede gehouden over het inflatievraagstuk, welke rede den titel droeg: „Nederland, houd Uw goud".
In zijn openingswoord wees de voorzitter er op, dat door de uitlatingen van sommige liberale sprekers den laatsten tijd den indruk gewekt is, als zou de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond" tegen de handhaving van den gouden standaard zijn. Het tegendeel is echter waar. Er is geen sprake van, dat de Liberale Staatspartij den gouden standaard wil prijsgeven. Zooals bekend is, is het de vaste wil van de Regeering en van de Nederlandsche Bank om dezen standaard te handhaven.
Hierna ving mr. Van Nierop zijn rede aan, waaraan het volgende is ontleend:
Sedert de meeste landen den gouden standaard hebben verlaten, gaan ook hier te lande stemmen op, dat Nederland dien standaard prijsgeve.
De eisch vindt veel bestrijding van de zijde van de Regeering, van de Nederlandsche Bank, bij monde van den heer Trip, en van de zijde van zooveel anderen. Spr. wil terstond verklaren, dat hij zich aan de zijde van de bestrijders schaart.
De gouden standaard, een regeling van het geldwezen, die de geldeenheid een vaste waarde doet hebben, is van groot nut. Die standaard legt de waarde-verhouding vast tusschen de geldsoorten van de verschillende landen.
Zoolang nu alle landen of de voornaamste landen den gouden standaard voeren, zal de handelsman omtrent de waarde van het buitenlandsche geld niet in het duister verkeeren.
Het voeren van den gouden standaard vereischt twee voorwaarden:

1e. Alle in- en uitvoer van goud moet vrij zijn;

2e. Alle geld, dat niet goudgeld is, moet te allen tijde bij een centrale instelling (in Nederland is het de Nederlandsche Bank) tegen goud kunnen worden ingewisseld en alle goud tegen een ander ruilmiddel dan goud-geld kunnen worden verwisseld.

De export zal van het verlaten van den gouden standaard slechts voor korten tijd voordeel trekken. Spoedig zal zij wederom kwijnen. En daarin ligt een bijzonder gevaar. Want hoe licht gaat de Regeering over tot verdere uitbreiding van ruilmiddel om wederom een tijdelijke opbloei teweeg te brengen. Voordat wij het weten, zitten wij tot over de ooren in de inflatie.
De ervaring in alle landen heeft geleerd, dat zoodra de eerste prikkel uitgewerkt is, handel en industrie, maar vooral de industrie, geen nut van inflatie trekken.
Spr. achtte het beter inflatie af te raden en zei: „Nederland, houd Uw goud". (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Gouden Standaard 1050 B.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Wetenschappelijke opgravingen op Celebes.** — Dr. P. V. van Stein Callenfels van den Oudheidkundigen Dienst, is met financieelen steun van den gouverneur en de Zelfbesturen van Celebes, aangevuld door een bijdrage van een particulier belangstellende bezig met het uitgraven van de grotten in het Kalkgebergte van Amotjong. Hij slaagde er in den datum van de microlitische cultuur, die door den Zwitserschen natuuronderzoeker Sarasin in 1902 daar ter plaatse ontdekt is, op ongeveer 300 jaar voor Christus vast te stellen. Dit bevestigt de veronderstelling van Sarasin, dat deze cultuur toebehoorde aan achterlijke volksstammen, die door prae-historische immigranten naar het gebergte waren teruggedrongen. Ook het anthropometrisch onderzoek van de tegenwoordige bevolking levert belangrijke gegevens op. (Aneta) **(Vor. ber. 827 E.)**

F. **HONGARIJE. — Minister-president Gömbös en de Kleine Entente.** — De Hongaarsche minister-president Gömbös heeft het volgende verklaard:
Voorwaarde voor den vrede in Europa is de opheffing van de onrechtvaardigheden in de vredesverdragen. Een deelneming van Hongarije aan een bond van Donau-staten onder leiding van Benesj kan niet in overweging worden genomen. Hongarije geeft gaarne toezegging van zijn medewerking, maar eerst moet Hongarije's rechtvaardig standpunt worden erkend. De onverzoenlijke houding van den Hongaarschen minister-president vindt hare verklaring in het op 24 Juni 1920 door Hongarije geratificeerde Verdrag van Trianon. Het verloor bijna 192.000 K M.^{2} grondgebied met ruim 10 millioen inwoners. In 1923 geraakte het land in groote economische en financieele moeilijkheden, werd toen niet afdoende door de groote

mogendheden geholpen en moest in 1932 voor zijn schulden een moratorium afkondigen.
Hongarije staat met de Kleine Entente op zeer gespannen voet en heeft toenadering tot Italië gezocht. (Red. K. H. A.) **(Zie rubriek Kleine Entente)**

A. **ESPERANTO. — Intern. Esperanto Instituut.** — Onder groote belangstelling is het nieuwe gebouw van het Internationaal Esperanto Instituut aan de Riouwstraat te 's-Gravenhage geopend. Onder de aanwezigen waren de vertegenwoordiger van den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen; dr. van Andel, inspecteur der Lycea; prof. ir. v. d. Bilt, wethouder van Onderwijs; ir. Damme, directeur-generaal der P.T.T.; de heer Rienks, adviseur bij het Departement van Onderwijs; de gemeentelijke inspecteurs van het Onderwijs, het ex-Tweede-Kamerlid mej. Westerman, verschillende vertegenwoordigers van de Vereeniging van Hoofden van Scholen, van het Nederlandsch Onderwijzers Genootschap, van de Vereeniging van Hoogere Ambtenaren der P.T.T., van de Soroptimistenclub en van verschillende Esperanto-vereenigingen.
Dr. Cseh, die met mevrouw Isbrücker de directie van het Instituut vormt, sprak in het Esperanto eenige woorden van welkom, welke door mevrouw Isbrücker in het Nederlandsch werden vertaald.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht 449 H.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Sociale Zaken.** — De Tweede Kamer heeft de begrooting van Sociale Zaken goedgekeurd.
(N. Rott. Crt.) **(V. b. Begrooting 1934 976 C.)**

C. **POKKEN EN BUIKTYPHUS.** — Volgens de „Pravda" heeft prof. Ziljber, van het Metsjnikof instituut te Moskou, met zijn assistenten Wostroechowa en Dosser, een methode gevonden voor het kweeken van de verwekkers van pokken en buiktyphus, waardoor de mogelijkheid geschapen is ook ander filtreerbaar virus, van dysenterie, mazelen, encephalitis enz. te onderzoeken.
Het instituut is thans doende, om een vaccine tegen buiktyphus te bereiden. (Pravda)
(Vor. ber. Typhus 1078 H.)

14 DECEMBER 1933

D. **J. HOYNCK VAN PAPENDRECHT OVERLEDEN.** — In den ouderdom van 75 jaar is te 's-Gravenhage de bekende kunstschilder Jan Hoynck van Papendrecht overleden. Zijn loopbaan heeft hem aanvankelijk tot de illustratie geleid, waarmee hij zich internationale faam wist te verwerven. In latere jaren is Hoynck van Papendrecht vooral schilder geworden van militaire onderwerpen. (Red. K. H. A.)

E. **DUITSCHLAND. — Sterilisatiewet.** — In een artikel over de Duitsche sterilisatiewet schrijft de „Osservatore Romano", dat de kerk deze wet moet brandmerken, die in zijn eenvoudige en brutale nauwkeurigheid, het meest indrukwekkende document vormt van een anti-Christelijken, onmenschelijken en barbaarschen geest. (Osservatore Romano) **(914 A.)**

F. **SPANJE. — Anarchistische beweging.** — Naar „El Sol" meldt, is de Anarchistische beweging in Spanje geëindigd. Het totaal aantal dooden bedraagt 112, het aantal gewonden 230. De Guardia Civil heeft 10 man verloren. (El Sol) **(Vorig bericht blz. 1080 G.)**

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Heffing van couponbelasting aangenomen.** — Na een korte behandeling heeft de Tweede Kamer het ontwerp tot heffing van een couponbelasting zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
Een poging van de sociaal-democraten om deze belasting van 2% op 5% te brengen, is mislukt: met 46 tegen 20 stemmen is het desbetreffende amendement-Ter Laan verworpen.
Een amendement-Fleskens om het tijdelijk karakter van deze heffing in de wet vast te leggen (voor vijf jaar) werd aangenomen met 47 tegen 18 stemmen.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 985 A.)**

H. **FRANKRIJK. — Belasting op buitenlandsche arbeidskrachten.** — Onder de zoo juist door de Kamer bij het z.g. financieel herstelplan aangenomen nieuwe belastingen is er één, die in niet onbelangrijke mate Nederlandsche belangen raakt. Het is die welke geheven zal worden van werkgevers die vreemde arbeidskrachten in dienst hebben. Deze heffing bedraagt 10% van de aan buitenlanders betaalde loonen voor zoover de werknemers in Frankrijk wonen, 15% als zij er slechts tijdelijk verblijven (seizoenarbeid). Werken buitenlanders in Frankrijk voor eigen rekening, dan worden ze belast als zijnde hun eigen werkgever.
Daar het practisch zeker is, dat de Senaat deze nieuwe belasting sanctionneert, welke natuurlijk beoogt in versterkte mate vreemde arbeidskrachten van de Fransche markt te verdrijven, is het nuttig op het belang er van te wijzen voor de talrijke in Frankrijk wonende Nederlanders. Ofschoon geen verplichte inschrijving bij onze consulaten bestaat, wordt door de best-ingelichte plaatsen hun totaal aantal zeer ruw geschat op 20 à 30.000, van wie 10 à 13.000 alleen reeds te Parijs woonachtig. (De Telegraaf)

I. **CONFLICT PARAGUAY-BOLIVIA.** — De Paraguayaansche minister van Oorlog heeft medegedeeld, dat de oorlog in het Chaco-gebied feitelijk afgeloopen is, daar de Boliviaansche troepen geheel zijn verslagen. (Ned. Tel. Agentsch. Reuter) **(935 E.)**

K. **BELGIE. — Crediet voor Grensverdediging. - Socialistische mening.** — De Belgische Senaat heeft met 80 tegen 59 stemmen de begrooting van buitengewone inkomsten en uitgaven goedgekeurd, waarop ook een crediet voorkomt van 759 millioen francs voor fortenbouw en legerversterking.
Bij de bespreking van de begrooting van landsverdediging heeft het socialistische Kamerlid Neves een rede gehouden om uiteen te zetten, waarom de socialisten tegen de begrooting zullen stemmen. Hij wees op de teleurstelling van hen, die den oorlog hebben meegemaakt. Men had gezegd, dat een einde moest worden gemaakt aan het militarisme en dat dit de laatste oorlog zou zijn, waarna er slechts sociale rechtvaardigheid zou heerschen. Dit zijn leugens gebleken.
Neves wees op het misdadig gekonkel der wapenfabrikanten. De socialisten zullen hun stem niet uitbrengen voor de begrooting, daar zij niet medeplichtig willen zijn aan de militaristische politiek, die de regeering steeds heeft gevoerd. De forten, die de regeering wil laten bouwen, zijn geen afdoende verdedigingsmiddelen. Spreker schilderde de werking van de nieuwste soort bommen, waartegen slechts betonnen muren van vijf meter dikte bestand zijn.
(Het Volk) **(Vorig bericht blz. 1084 K.)**

L. **LONGKANKER. — Een geheele long weggenomen.** — Tot dusver was het niet gelukt, iemand, bij wien een geheele long was weggenomen, in het leven te houden.
In het nummer van 28 Oct. '33 van het „Journal of the American Medical Association" deelen Graham en Singer uit St. Louis thans mede, dat bij een 48-jarigen collega, lijdende aan carcinoom van een der brouchi, in de Washington University School of Medicine mèt het gezwel de geheele linker long is weggenomen en de patiënt zes weken na de operatie het ziekenhuis kon verlaten.
Al zal de toekomst moeten leeren, of hier inderdaad van radicale genezing mag worden gesproken, toch is deze mededeeling, met het oog op het steeds toenemende aantal gevallen van longkanker, de aandacht waard. (Journal of the American Medical Ass.)
(Vorig bericht Kanker 991 E.)

A. **FRANKRIJK. — De senaatscommissie voor Financiën bijeen - Ambtenaarssalarissen.** — De commissie voor Financiën van den senaat heeft een diepgaande wijziging aangebracht in het artikel betreffende de heffing op de ambtenaarssalarissen. De vrijstelling voor salarissen tot 12000 francs werd opgeheven en het geheel als volgt opgesteld: een bijdrage van 3% voor tractementen lager dan 9000 francs, 6% voor tractementen van 9000 tot 50.000 en 9% van 50.000 tot 100.000 francs. Boven de 100.000 francs zal de heffing worden bepaald volgens een hoogere berekeningstafel. (Le Petit Parisien)
(Vor. ber. blz. 1080 E.; Ambtenaarsalarissen 999 G.)

B. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Dr. A. Svehla overleden.** — De Tsjechoslowaaksche oud-premier en leider der Tsjechische Agrarische partij, Dr. A. Svehla, is op 12 Dec. '33 te Parijs overleden.
Na de uitroeping der Tsjechoslowaaksche republiek in 1918, werd Svehla tot vice-president der Nationale Vergadering gekozen. In 1922 formeerde Svehla zijn eerste, in 1925 zijn tweede en in 1926 zijn derde kabinet. (Red. K. H. A.)

C. **DUITSCHLAND. — Dr. Schacht's verklaring te Bazel.** — De verklaring van den President der Duitsche Rijksbank, Dr. Schacht te Bazel, dat Duitschland gedurende de komende zes maanden de huidige 50 procents transfer-betaling niet zal kunnen doen zonder de goud- en deviezen-reserve der Rijksbank aan te spreken, heeft in Engelsche financieele kringen vrij groot opzien gebaard.
De „Times" schrijft, dat de argumenten van Dr. Schacht ten aanzien van de financieele positie van Duitschland grootendeels als juist moeten worden erkend. Wanneer de schuldenaars echter toch hun crediet in het buitenland willen handhaven, moeten zij den indruk vermijden alsof zij den tegenwoordigen toestand zouden willen uitbuiten om meer van hun crediteuren los te krijgen dan zij in werkelijkheid op den duur noodig hebben.
De „Daily Telegraph" spreekt van een „dreigement" met een nieuw uitstel der Duitsche betalingen en verwacht, dat in dit geval de Engelsche regeering stappen te Berlijn zal doen.
„Financial News" schrijft, dat men weliswaar geen bezwaar heeft tegen de door Dr. Schacht verdedigde stelling, dat de crediteuren uit Duitschland niet meer kunnen halen dan het uitvoer-overschot toelaat, doch dat de betalingsbalans niet slechts afhankelijk is van invloeden die buiten de contrôle van Duitschland vallen.
De „Daily Mail" is van meening, dat de klachten van Dr. Schacht over den hoogen rentevoet grootendeels gerechtvaardigd zijn. Indien men van den goeden wil van Duitschland om te betalen overtuigd is, zal men ook tot overeenstemming kunnen komen.
(Vorig bericht Transfer-moratorium 898 B.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — De muiterij op „De Zeven Provinciën" - Uitspraak van den Zeekrijgsraad tegen de eerste groep Europeanen.** — De Zeekrijgsraad legde de volgende straffen op aan de eerste groep Europeesche muiters van „De Zeven Provinciën": de korporaal-machinist M. Boshart, zestien jaar, eisch veertien jaar; de korporaal-stoker G. F. Dannau, twaalf jaar, eisch elf jaar; de korporaal-machinist M. Dooyeweerd, tien jaar, conform den eisch; de korporaal-machinist B van Leeuwen, acht jaar, eisch zeven jaar; de korporaal-machinist W. Tichelaar, een jaar, conform den eisch; de stoker-olieman P. A. Peeters, acht jaar, eisch zeven jaar; de stoker-olieman W. Snel, vier jaar, eisch vier en een half jaar; de stoker-olieman C. A. Vermeulen, anderhalf jaar, eisch een jaar, allen met aftrek van den tijd doorgebracht in preventieve hechtenis, met uitzondering van beklaagden Tichelaar en Vermeulen, die niet in voorarrest zijn geweest.
Voorts met ontslag uit den dienst en ontheffing van de bevoegdheid van bij de gewapende macht te dienen, behalve ten aanzien van de beklaagden Tichelaar en Vermeulen.
De overwegingen van het vonnis zijn in hoofdzaak gelijk aan die inzake de Inlandsche hoofdmuiters. Aan de beklaagden Boshart, Dannau, Dooyeweerd, Van Leeuwen en Tichelaar, die allen den rang van korporaal bekleedden, wordt als verzwarende omstandigheid in aanmerking genomen, dat zij als meerderen opzettelijk in deelneming met minderen in rang het misdrijf hebben gepleegd.
De Zeekrijgsraad acht het aan de beklaagden primair ten laste gelegde wettig en overtuigend bewezen, hetgeen tevens het geval is met het aan enkele beklaagden afzonderlijk ten laste gelegde. Het vonnis qualificeert het bewezene als „muiterij aan boord van een oorlogsvaartuig, zich ergens bevindende, waar geen onmiddellijke hulp verkrijgbaar is."
De ernst van het gepleegde feit vordert de strenge bestraffing van allen, die daaraan bereidwillig hebben deelgenomen. Als verzachtende omstandigheid neemt de Zeekrijgsraad het feit aan, dat geen letsel is toegebracht aan de officieren en onderofficieren, die zich aan boord bevonden.
De overwegingen t.a.v. beklaagde Boshart zijn vrijwel gelijkluidend aan die in het requisitoir voorgekomen. (Aneta) **(Vor. ber. Berechting Inl. bekl. 1043 A.)**

E. **NEDERLAND. — Alg. Ned. Mijnwerkersbond.** — Het hoofdbestuur van den Alg. Ned. Mijnwerkersbond heeft een uitvoerig adres aan den Minister van Waterstaat gezonden, waarin teleurstelling wordt uitgesproken over het antwoord dat deze aan het Kamerlid Drop heeft gegeven bij de behandeling van de begrooting voor Mijnwezen op 7 December 1933.
Uit dit antwoord meent het hoofdbestuur te moeten afleiden, dat nog geen directe maatregelen zullen worden getroffen om den Nederlandschen mijnbouw te helpen teneinde de ongekende moeilijkheden te overwinnen. (De Standaard)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Onderstaatssecretaris van de schatkist neemt ontslag.** — President Roosevelt heeft op 12 Dec. '33 het verzoek om ontslag ingewilligd van den onderstaatssecretaris van den schatkist, Thomas Hewes.
Men ziet in dit ontslag een verdere reorganisatie van het departement in de richting, die is ingeslagen met de benoeming van Morgenthau in de plaats van Woodin, want ook Hewes stond op het standpunt van Woodin, onder wiens bewind hij was benoemd.
Een der andere hoofdambtenaren, Walter Cummings, eveneens aanhanger van Woodin's politiek, heeft aangekondigd dat hij per 1 Januari a.s. zijn ontslag uit het departement van Financiën neemt.
New York Herald, Paris) **(Vor. ber. 1054 A.)**

G. **JAPAN. — Chineesche dumping van katoen.** — Daar de Chineesche regeering zich geplaatst ziet voor de onmogelijkheid ongeveer 530.000 balen katoen van de hand te doen, welke zij heeft gekocht volgens de bepalingen van de 50 millioen dollar tarwe en katoenleeningsovereenkomst met de Vereenigde Staten, is zij voornemens deze katoen te „dumpen" tegen prijzen welke varieeren van 2.50 tot 3 dollar beneden den marktprijs. Een desbetreffende officieele informatie is te Osaka ontvangen uit Sjanghai.
De behoefte aan kasmiddelen noodzaakt de Chineesche regeering tot buitengewone maatregelen. De Japansche katoenspinners weigeren deze katoen te koopen, ondanks den aantrekkelijken prijs, uit vrees dat zulks aanleiding zou kunnen geven tot een anti-Japansche propaganda in China. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1080 K.)

H. **LUCHTVAART. — De Pander-Postjager.** —
Op 9 Dec. '33 vertrok om 4.15 uur v.m. de PH-OST, de Pander postjager van Schiphol naar Indië met 271 K.G. post, ongeveer 51.000 poststukken. Bij het vertrek waren o.a. tegenwoordig Z. Exc. minister de Wilde en ir. Damme, dir.-gen. der P.T.T.

De bemanning bestond uit de Heeren Asjes, Geysendorffer en Van Straten. Tusschen Brindisi en Athene, in den namiddag van den zelfden dag, werden de bestuurders genoodzaakt terug te keeren naar het militaire vliegveld Grottaglie (Italië) tengevolge van het vastloopen van den rechter motor.
De PH.OST is geconstrueerd door den Heer T. E. Slot en vervaardigd in de Panderfabrieken. Het is de eerste Nederlandsche laagdekker. Leeg weegt het toestel 3000 K.G., de laadcapaciteit is 500 K.G. post. Het maximum toelaatbaar totaalgewicht bedraagt 5500 K.G. Het vleugeloppervlak is 46 M.², de belasting bij vollast 120 K.G./M.². Maximum snelheid 360 K.M./h.; kruissnelheid 300 K.M./h.
De bouw van de machine is er op gebaseerd om den weerstand van romp, landingsgestel, enz. en den wrijvingsweerstand zoo klein mogelijk te maken. Daarom is het landingsgestel optrekbaar gemaakt; dit wordt in de motorgondels ondergebracht. De staartsteun is eveneens intrekbaar. De motoren zijn van z.g. N.A.C.A. kappen voorzien, ter vermindering van den luchtweerstand. Een verdere weerstandsvermindering werd bereikt door motoren en romp in vooraanzicht gedeeltelijk met den vleugel te laten samenvallen. Het oppervlak van het toestel is volgens speciale methodes gepolijst en geverfd. Nergens zijn boutkoppen zichbaar. Het materiaal van het vliegtuig is hoofdzakelijk spruce, d.i. het hout van een Amerikaansche den, en triplex. De metaaldeelen zijn vervaardigd van chroom-molybdeen-staal. Het toestel is uitgerust met 3 luchtgekoelde Wright-Whirlwind motoren, 9 cylinder, compressie-verhouding 1 op 6. Het topvermogen van elken motor is 420 P.K., bij een gewicht van 275 K.G. Het landingsgestel bevat schokbrekers, die berusten op het oleopneumatische systeem van den Franschen constructeur Messier. Het is uitgerust met z.g. airwheels, met oliedrukremmen in de wielnaaf. De benzinetanks (6 in elken vleugel) zijn vervaardigd van het bijzonder lichte materiaal electron (s.g. 1,8, vervaardigd door de I. G. Farbenindustrie). De benzineleidingen zijn zeer flexible. Het instrumentenbord bevat o.a. meters welke de cylinderkoptemperatuur aangeven, een automatischen horizon en een automatischen koersaanwijzer. Voor warmte- en geluidsisolatie is tusschen de wanden glaswol aangebracht. Om de stralingswarmte tegen te gaan is het toestel aan de buitenzijde met aluminiumverf bespoten (speciale Engelsche celluloselak met aluminiumpoeder). Onder deze aluminiumlaag is een laag speciale roode verf aangebracht, om het triplex tegen de ultra-violette stralen te beschermen. Door den Rijks Studiedienst voor Luchtvaart zijn met een model proeven genomen in den windtunnel, teneinde de verschillende karakteristieken (koersstabiliteit, landingsstabiliteit) te bepalen. Om de landingssnelheid laag te houden zijn remklappen aan de vleugels aangebracht. Teneinde de besturing minder vermoeiend te maken is het toestel van z.g. servoroeren voorzien. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1064 A.)

15 DECEMBER 1933

A. **DUITSCHLAND. — De brand in het Rijksdaggebouw.** — Na een lang requisitoir, eischte de Oberreichsanwalt Dr. Werner tegen v. d. Lubbe wegens voortgezet misdrijf van hoogverraad en zware brandstichting de doodstraf met verlies van burgerlijke eererechten voor het leven; tegen Torgler wegens voortgezet misdrijf van hoogverraad en zware brandstichting de doodstraf met verlies van burgerlijke eererechten, en tegen de Bulgaren Dimitrof, Popof en Tanef vrijspraak wegens gebrek aan bewijs.
De eisch van den Oberreichswalt is als volgt geformuleerd:
„Ik vraag ten eerste, verdachte Van der Lubbe schuldig te verklaren aan het voortgezette misdrijf van hoogverraad, op grond van paragraaf 81 sub 2 en paragraaf 82 van het wetboek van strafrecht, gecombineerd met drie misdrijven op het gebied van zware brandstichting, volgens paragraaf 306 sub 3 en 307 sub 2 van het wetboek van strafrecht, en een poging tot eenvoudige brandstichting.
Ik vraag derhalve toepassing van paragraaf 5, art. 1 van de verordening van den rijkspresident tot bescherming van volk en staat, d.d. 28 Februari 1933 uitgevaardigd, gecombineerd met de wet betreffende het uitspreken en uitvoeren van de doodstraf d.d. 29 Maart 1933, derhalve de ter dood veroordeeling van beklaagde. Tevens vraag ik, den verdachte de burgerlijke eererechten levenslang te ontzeggen.
Ik vraag in de tweede plaats, dat verdachte Torgler schuldig wordt verklaard, op grond van de zelfde paragrafen van het wetboek van strafrecht aan het voortgezette misdrijf van hoogverraad gecombineerd met ernstige brandstichting, en dat hij met toepassing van genoemde verordening en wet ter dood wordt veroordeeld. Tevens verlang ik, dat hem de burgerlijke eererechten levenslang worden ontzegd.
Tevens verlang ik, dat den verdachte Van der Lubbe en Torgler de kosten van het geding worden opgelegd, voorzoover die niet zijn ontstaan door de vervolging van Dimitrof, Popoff en Tanef.
Ten slotte vraag ik, dat de verdachten Dimitrof, Tanef en Popoff wegens gebrek aan voldoende bewijs worden vrijgesproken van de beschuldiging van voortgezet hoogverraad, gecombineerd met brandstichting.
De kosten, die uitsluitend door hun vervolging zijn ontstaan, moeten uit de staatskas worden bestreden."
(Ned. Tel. Agentsch. Reuter) **(Vor. ber. 1057 F.)**

B. **OOSTENRIJK. — Heimwehren - Ultimatieve eischen aan Dr. Dollfuss.** — Onder voorzitterschap van Starhemberg zijn heden de leiders der Heimwehren bijeen gekomen. Aanwezig waren Fey en Steidle.
De volgende ultimatieve eischen werden aan de regeering gesteld:
1. Uitsluiting van alle partijvertegenwoordigers, dus ook van de christelijk-socialen.
2. Verbod der sociaal-democratische partij.
3. Benoeming van een regeeringscommissaris voor Weenen.
4. Benoeming van Fey tot minister van de Landsverdediging.
Dollfuss zal waarschijnlijk deze eischen van de hand slaan. In dit geval zouden de Heimwehrleden uit de regeering treden. (Neue Freie Presse)

C. **ZWITSERLAND. — Pilet-Golaz tot bondspresident voor 1934 gekozen.** — De vergadering van Nationalen Raad en Stendenraad heeft op 14 Dec. '33, naar Wolff uit Bern meldt, bondsraad Pilet-Golaz tot bondspresident voor 1934 en bondsraad Minger tot vice-president benoemd.
De verkiezing van Pilet geschiedde met 137 van de 152 uitgebrachte stemmen (14 socialisten onthielden zich van stemming).
Marcel Edouard Ernest Pilet is het jongste lid van den Bondsraad en staat aan het hoofd van het departement van Spoorwegen en Verkeer. Pilet is geboren in het kanton Waadtland, is 45 jaar oud en lid van de democratische partij.
Minger werd met 141 van de 166 uitgebrachte stemmen en 13 onthoudingen gekozen. Hij is leider van het militaire departement en sedert 1929 lid van den Bondsraad. Hij behoort tot de burger- en boerenpartij. (Journal de Genève) **(Vor. ber. blz. 610 A.)**

D. **AMSTERDAM. — Begrooting 1934 goedgekeurd.** — In den afgeloopen nacht heeft de Gemeenteraad, na 24 zittingen, de begrooting 1934 goedgekeurd met 24 tegen 20 stemmen. Tegen stemden de soc.-democraten en de communisten.
Een anders samengestelde meerderheid (soc.-democraten, communisten, middenstanders en de heer Van Meerveld) had vooraf de voorgestelde veergelden verworpen.
Het eindcijfer van den gewonen dienst is *f* 133.412.000, dat van den kapitaaldienst *f* 10.011.000.
(Algemeen Handelsblad) **(Vor. ber. blz. 1023 G.)**

E. **FRANSCH-DUITSCHE ONDERHANDELINGEN.** — De Fransche gezant te Berlijn, François-Poncet, heeft bij zijn besprekingen met Rijkskanselier Hitler eenig voorbehoud gemaakt, dat vooraf moet worden geregeld en dat ongeveer als volgt kan worden samengevat.
Frankrijk en Duitschland kunnen niet alleen regelen:
1e. de kwesties, die in het verdrag van Versailles zijn omschreven;
2e. de kwesties der bewapening, waarvoor een internationale conferentie is belegd, overeenkomstig de schikkingen van het verdrag van Versailles.
De Fransche politiek ten aanzien van de verdragen en haar positie ten opzichte van den Volkenbond is door den minister van Buitenlandsche Zaken, Paul-Boncour, duidelijk uiteengezet, en de zending van François Poncet te Berlijn bewoog zich in ieder geval binnen deze grenzen. (Petit Parisien) **(Vor. ber. 1079 F.)**

16 DECEMBER 1933

A. **PHILOMENE VAN KERCKHOVEN-JONKERS OVERLEDEN.** — Op 14 Dec. '33 is te Brasschaert bij Antwerpen in den ouderdom van zeventig jaar de in Nederland gevierde tooneelspeelster Mevr. Philomène van Kerckhoven-Jonkers overleden.
Philomène Jonkers is op 1 Oct. 1863 te Antwerpen geboren — en bewees reeds jong een bijzonderen aanleg voor het tooneel. In 1889 — na een zevenjarig contract met den Vlaamschen schouwburg te Antwerpen, kwam zij bij het Rotterdamsch Tooneel onder directie van Le Gras en Haspels en speelde later met andere gezelschappen.
Door haar bijzonder talent, ernstig werk, gedragen door een sterk dramatisch temperament, werd zij de lievelinge van het Nederlandsche publiek. Zij was een artiste, die onder de grootsten in ons land kan worden gerekend.
Tot haar beste creaties behoorden:
Rebekka West in Ibsen's „Rosmersholm", Ella Rentheim in „John Gabriel Borkman", Juffrouw Page in „De vroolijke vrouwtjes van Windsor", Mevr. Warren in „Mevrouw Warren's Bedrijf."
(Red. K. H. A.)

B. **POLEN. — Ontwerp Grondwetswijziging.** — De vice-president van het Poolsche Sejm heeft op 14 December 1933 in de vergadering van het regeeringsblok een ontwerp der nieuwe grondwet aangeboden.
Het ontwerp is gebaseerd op het beginsel van het gezag van het staatshoofd, handelende als arbiter ten opzichte van de wetgevende, de uitvoerende en de rechterlijke macht. Het ontwerp verlaat het beginsel der parlementaire regeeringen, die niet in staat zijn een sterk en stabiel bestuur te vormen. Polen is omringd door staten met sterke regeeringen en het kan zich de weelde van het parlementaire spel niet veroorloven.
De Landdag zal het orgaan van de openbare meening vormen.
Het ontwerp verwerpt de methoden van dictatuur en caesarisme.
Bepaalde besluiten van den president der republiek behoeven niet te worden gecontrasigneerd.
De president wordt door het volk voor zeven jaar gekozen uit twee candidaten, waarvan de een wordt aangewezen door den aftredenden president en de ander door een kiescollege, bestaande uit den minister-president, de voorzitters van Landdag en Senaat, den president van het Hooggerechtshof, den inspecteur-generaal van het leger en 75 burgers, van wie 50 door de Sejm en 25 door den Senaat worden gekozen.
De president benoemt den minister-president, die hem verantwoording schuldig is. De Sejm kan het aftreden van het kabinet eischen. Een dergelijke motie moet worden aangenomen door beide kamers in gewone zitting.
De Sejm wordt voor vijf jaar gekozen volgens het algemeen kiesrecht. De president kan den Landdag ontbinden of in buitengewone zitting bijeenroepen.
Een meerderheid van 3/5 van den Landdag is vereischt voor de aanneming van wetsontwerpen, die door den Senaat zijn verworpen of gewijzigd.
(Gazeta Polska)

C. **JOEGOSLAVIE. — Bezoek van het Bulgaarsche koningspaar.** — Wij ontvingen zoo juist de Bulgaarsche en Servische dagbladen van den 11en December '33, die breedvoerig uitwijden over het bezoek van het Bulgaarsche koningspaar aan Belgrado.
Het Servische blad „ Politika" wijdt een hoofdartikel van de hand van den Servischen letterkundige Vuc Karadjitsch aan de ontwikkeling van de Bulgaarsche taal en letterkunde.
Het Bulgaarsche blad „Mir" schrijft, dat een wederzijdsch verlangen van toenadering reeds lang bestond. Eindelijk zullen beide volken vrienden worden.
Het Bulgaarsche blad „Slovo" heeft een artikel dat eindigt „vijftien jaren van haat en tweedracht tusschen het Bulgaarsche en Servische volk zijn voorbij. Eindelijk is de gelukkige periode van vriendschap tusschen beide volken aangebroken."

D. **HET NEDERLANDSCHE ROODE KRUIS. — Z.K.H. de Prins der Nederlanden vijf en twintig jaar voorzitter.** — Het Nederlandsche Roode Kruis is in 1867 dank zij het persoonlijk initiatief van Koning Willem III, tot stand gekomen. De eerste Voorzitter was Prof. dr. J. Bosscha, die het bleef tot 1872 en achtereenvolgens werd opgevolgd door Luit. Gen. Jhr. F. V. A. de Steurs (1872—1882), Luit. Gen. C. F. van Meurs (1882—1898) en K. J. G. Baron van Hardenbroek van Bergambacht (1898—1908). Toen deze laatste het oogenblik gekomen achtte om zijn functie ter beschikking te stellen, benoemde H. M. de Koningin, die krachtens de statuten van het Roode Kruis de leden van het hoofdbestuur aanwijst, Haren Gemaal, Prins Hendrik der Nederlanden, op 16 Dec. 1908 tot zijn opvolger. Daarmede werd den band gelegd, die sedertdien Prins Hendrik en het Nederl. Roode Kruis zoo nauw heeft verbonden. (De Telegr.)
(Zie photo Z. K. H. Prins Hendrik 779 C.)

E. **JAPAN. — Regeeringscredieten voor den export.** — De door de Japansche regeering gegarandeerde uitvoercredieten, genieten in exporteurskringen toenemende belangstelling. In de eerste helft van het loopende rekeningsjaar, dus van 1 April tot 30 September 1933, werden door den Staat exportwissels ten bedrage van 10,74 millioen Yen gegarandeerd, tegenover slechts 3,03 millioen Yen in dezelfde periode van verleden jaar.
Daarvan werd 3,47 millioen Yen (vorig jaar 0,54 millioen Yen) voor Zuid-Amerika, 2,84 millioen (v. j. 1,46 mill.) voor Rusland, 1,57 millioen Yen (v. j. 0,30) voor Centraal Amerika, 1,41 millioen (v. j. 0,48) voor Afrika, 0,40 (v. j. 0,10) voor Klein-Azië, 0,36 (v. j. 0,04) voor den Balkan en 0,69 (v. j. 0,13) voor andere landen besteed. Hieruit blijkt dat de exportgarantie in het bijzonder voor Z.- en Centr. Amerika verlangd wordt, welke landen door de Japansche exporteurs in den laatsten tijd sterk bewerkt worden.
(Vaz Dias) **(Vor. ber. Export 1080 K.)**

F. **NEDERL. ADVOCATEN VEREENIGING. - Jaarvergadering.** — Op 25 Nov. '33 hield de Ned. Adv. Ver. haar jaarlijksche vergadering, waarbij zij zich voor de volgende beginselen uitsprak:
dat de advocaat vóór alles het partij-standpunt inneme, zij het beperkt door zijn taak tot medehandhaving der rechtsorde,
dat hij zich vrij en onbelemmerd in zijn functie moet kunnen uitspreken,
dat hij zijn pleidooi naar eigen inzicht moet kunnen inkleeden,
dat hij bij verhooren van partijen, getuigen, etc. op rechtstreeksch vraagrecht aanspraak zou moeten hebben,
en als regel terstond na pleidooi een pleitnota behoort over te leggen, waarin te schrappen, wat niet is gepleit en zonder verplichting om daarvan afschrift aan de wederpartij te geven. (Ned. Juristen blad).

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Werkloozensteun.** — De Tweede Kamer heeft op 12 Dec. '33 de motie-Drees, waarin wordt uitgesproken dat de 46 millioen, uitgetrokken voor den steun aan gemeenten in de werkloozenzorg, niet de beteekenis mochten hebben, dat ook niet meer dan 46 millioen mag worden uitgekeerd voor dat doel, hoe het verloop van de werkloosheid ook moge zijn, en waarin voorts wordt verklaard, dat tegen verlaging van de steunnormen gewaakt moet worden, verworpen met 50 tegen 22 stemmen. Vóór stemden de S.D.A.P., de C.P., de heeren Van Houten (chr.-dem.), Steinmetz (r.k.) en IJsselmuiden (r.k.). **(Vorig bericht blz. 1026 D.)**

17 DECEMBER 1933.

A. **SPANJE. — Nieuw kabinet.** — Bij het onderhoud dat minister-president Martinez Barrios op 16 Dec. '33 met president Zamora heeft gehad, heeft hij het ontslag van het kabinet ingediend.
De president der Spaansche republiek heeft aan oudpremier Lerroux opdracht gegeven, een nieuw kabinet te vormen.
Lerroux verklaarde opdracht te hebben gekregen een zuiver republikeinsche regeering op radicalen grondslag te vormen.

Minister-president Lerroux.

Het kabinet is als volgt samengesteld:
Lerroux: minister-president.
Pita Romero: buitenlandsche zaken.
Martinez Barrios: oorlog.
Rocha: marine.
Alvarez Valdez: justitie.
Rico Avello: binnenlandsche zaken.
Lara: financiën.
Estabella: arbeid.
Pareja Yevenes: openbaar onderwijs.
Guerra del Rio: openbare werken.
Cirillo Delrio: landbouw.
Jose Maria Cid: verkeer.
Samper: industrie en handel.
(Ned. Telegr. Agentsch. Reuter) **(Vor. ber. 998 A.)**

B. **NEDERLAND. — Gouden standaard. - Sir Arthur Balfour's meening.** — In zijn op 12 Dec. '33 in het Koloniaal Instituut te Amsterdam gehouden rede heeft de Engelsche industrieel en diplomaat Sir Arthur Balfour een lans gebroken voor den gouden standaard. Nederland heeft ondanks vele heftige aanvallen den gouden standaard weten te handhaven en men hoopt en vertrouwt in Engeland dat deze ook gehandhaafd zal blijven, omdat daardoor een steunpunt blijft bewaard, waartoe de wereld t.z.t. weer zal kunnen terugkeeren.
Sprekers overtuiging is dat de gouden standaard, mits goed toegepast, het beste tot nu toe uitgedachte stelsel is voor internationalen handel. Nederland heeft blijk gegeven ook die meening te zijn toegedaan. (De Telegraaf) **(Gouden Standaard 1085 D.)**

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Wijziging winkelsluitingswet 1930 - Bijzondere bepalingen.** — Bij de Tweede Kamer is het aangekondigde wetsontwerp ingediend houdende tijdelijke bevoegdheid tot het vaststellen van bijzondere afwijkingen van enkele bepalingen der Winkelsluitingswet 1930.
Het doel van dit wetsontwerp is, bij wijze van tijdelijken maatregel de mogelijkheid te scheppen om ten behoeve van bepaalde bedrijven bijzondere afwijkingen vast te stellen van enkele bepalingen der Winkelsluitingswet, welke op de verkoopsgelegenheid op Zondag betrekking hebben. De verschillende gegevens, welke den Minister omtrent de werking der Winkelsluitingswet hebben bereikt, hebben hem de overtuiging geschonken, dat bij de tegenwoordige buitengewone omstandigheden, die uiteraard niet hebben nagelaten ook op den winkelstand haar terugslag uit te oefenen, een onverkorte handhaving van de bepalingen dezer wet betreffende den Zondag voor sommige soorten van bedrijven, met name de winkels in z g. consumptie-artikelen, inderdaad te bezwarend is.
Het komt den minister voor, dezen crisismaatregel tot 1 Januari 1935 te doen gelden. Tegen dit tijdstip zal de toestand dan opnieuw in beschouwing kunnen worden genomen, teneinde na te gaan of er aanleiding tot het treffen van verdere voorzieningen bestaat. (Het Vaderland) **(V. b. Winkelsluiting 778 E.)**

D. **RUSLAND. — De Amerikaansche ambassadeur Bullitt overhandigt geloofsbrieven.** — De Amerikaansche ambassadeur Bullitt heeft op 13 Dec. den voorzitter van het Centraal uitvoerend comité der Sowjetunie, Kalinin, zijn geloofsbrieven overhandigd. Bij de overhandiging hield Bullitt een korte rede. Hij begon met namens Roosevelt hartelijke vriendschapsbetuigingen en de beste wenschen voor de welvaart van Rusland over te brengen. Hij zeide verder, dat hij in Rusland niet als een vreemde was gekomen, maar dat hij reeds vele jaren groote belangstelling voor Rusland heeft. „Ik ben — aldus Bullitt — overtuigd van het belang en de historische beteekenis van mijn missie, die niet alleen bestaat in het scheppen van normale betrekkingen, maar ook van een waarlijk vriendschappelijke verhouding tusschen twee groote volken. Saamgebonden als zij zijn door het gemeenschappelijke verlangen naar den vrede zullen onze landen talrijke andere terreinen vinden voor vruchtbare samenwerking." Bullitt verklaarde, dat hij alles, wat in zijn macht is, zal doen om een sterken band tusschen beide landen tot stand te brengen.
In zijn antwoord memoreerde Kalinin de zeer belangrijke rol, die Bullitt heeft gespeeld in de toenadering tusschen de Vereenigde Staten en Rusland. „Alleen reeds in het feit, dat president Roosevelt U heeft aangewezen als eersten ambassadeur in Rusland, zien wij een daad van vriendschap." Kalinin verklaarde, dat hij er van overtuigd was, dat de samenwerking grootere afmetingen zal aannemen en dat het verschil in regime geen kloof mag vormen. Hij deelde volkomen het inzicht van Bullitt, dat tusschen de beide landen niet alleen normale, maar ook werkelijk vriendschappelijke betrekkingen moeten bestaan.
(Prawda) **(Vorig bericht blz. 1062 A.)**

18 DECEMBER 1933

E. **NEDERLAND. — Regeling van het goederenverkeer met Duitschland.** — Sinds eenige weken zijn in Den Haag tusschen de Nederlandsche en de Duitsche regeering onderhandelingen gevoerd over de regeling van het goederenverkeer tusschen Nederland en Duitschland, na afloop van het op 31 December a.s. eindigende voorloopige verdrag van 27 April 1933. Deze onderhandelingen hebben op 15 Dec. '33 tot de onderteekening van een verdrag geleid, dat de wederzijdsche economische betrekkingen op een nieuwe, de beide regeeringen bevredigende basis plaatst.
De onderhandelingen werden van Nederlandsche zijde door dr. H. M. Hirschfeld, directeur-generaal van Handel en Nijverheid en van Duitsche zijde door dr. F. Koehler, Ministerial-Direktor bij het „Reichsministerium für Ernährung und Landwirtschaft" geleid.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 910 E.)**

A. **SCHAATSENRIJDEN. — Elfstedentocht 1934. —** Onder prachtige weersomstandigheden is op 16 Dec. de beroemde Elfstedentocht op de schaats door Friesland verreden. Eerst aankomenden waren de heer A. de Vries uit Dronrijp, oud 26 jaar, en de heer Castelein uit Warga, oud 23 jaar, die over den tocht gedaan hebben precies 9 uur en 2 minuten en daarmede het record van C. C. J. de Koning — in 1917 gevestigd met een tijd van 9 uur 54 min. — met 52 minuten hebben verbeterd. Derde waren resp. de heeren Jongert en J. Dijkstra uit Cornjum, die om 2.41 uur arriveerden, terwijl als nr. 4 binnenkwam D. van der Duin en wel om 2.57 uur. (De Telegraaf) **(221 K.)**

B. **LASTEX-„GAREN". —** Een uit rubber volgens een gepatenteerde methode verkregen garen vindt steeds meer verbruiksmogelijkheden. De vervaardiging toont veel overeenkomst met kunstzijde. Het Lastexgaren wordt de kern van een gesponnen garen van wol, zijde, kunstzijde of katoen.
Zachte materialen laten zich op deze wijze vervaardigen en verkrijgen het effect van ieder bekend stoftype: tweed, flanel enz., doch hebben daarenboven het voordeel dat zij aan den binnenkant uit soepel gummi bestaan, dat ook bij jarenlang gebruik van het kleedingstuk niets van zijn elasticiteit verliest. Daar dit novum eerst voor zeer korten tijd op de markt verschenen is, kan men over het succes nog geen oordeel vellen. (Tidskrift for Industri)

C. **ABESSINIE. — Japansche aspiraties. —** Door een officieele instantie te Tokio wordt het bericht gedeeltelijk bevestigd, dat Japan onderhandelingen voert voor het verkrijgen van een concessie in Abessinië, om katoen te verbouwen.
Men verklaart, dat zulk een concessie geen schending beteekent van de overeenkomst van 1906, waarbij Frankrijk, Italië en Engeland de onschendbaarheid van Abessinië waarborgden en haar belangen beschermen zouden. (Vaz Dias)

D. **EUROPA'S SCHULDEN AAN AMERIKA. —** De Amerikaansche regeering heeft van de oorlogsschulden, waarvan op 15 Dec. in totaal 153 millioen dollars vervallen zijn, slechts ongeveer 5% ontvangen. Frankrijk, België, Polen en Estland weigeren eenige betaling te verrichten. Oostenrijk en Hongarije verklaren niet in staat te zijn iets te betalen. Engeland betaalde 7½ millioen van de 117.671.000 dollars welke zijn vervallen. Tsjechoslowakije 150.000 van de 1.865.000 **(V. b. 1012 F.)**, Italië 1 millioen van de 2.139.000 **(Vor. ber. 1074 A.)**, Letland 81.200 van de 181 000 en Litauen 10.000 van de 105.000 **(Vor. ber. 880 B.)**.
Slechts Finland betaalde de volle 230.000, welke het moest betalen. **(Vor. ber. 1036 K. en 868 G.; Overzicht 411 B.)**

E. **DUITSCHLAND. — De rechtspositie van geestelijken der landskerken.**
Het geestelijke ministerie heeft een kerkwet aangenomen over de rechtspositie van de geestelijken en bedienaren der landskerken, gedateerd op 8 Dec. '33. De Evangelische persdienst geeft op deze wet het volgende commentaar:
Het geestelijke ministerie der Duitsche Evangelische kerk heeft in de laatste dagen belangrijke wetten aangenomen, die betrekking hebben op de positieve taken der Evangelische kerk in den nat.-soc. staat. Het is het doel der Rijkskerkenregeering, orde in de kerk te scheppen en een pacificatie in het kerkelijke leven te bewerken, om alle krachten vrij te maken voor den inwendigen opbouw der gemeenten.
De eerste kerkwet regelt de rechtspositie van de geestelijken en bedienaren der landskerken. Daardoor wordt voorzien in een leemte der kerkelijke wetgeving, die ontstaan was, doordat door de kerkwet van 16 Nov. de uitvoering van de wetten sedert 1 Jan. 1933 was opgeheven. De wet geldt voor alle landskerken en verwerkelijkt op dit punt het belangrijke principe der kerkelijke constitutie, dat ook op het gebied van het kerkelijke rechtsleven de geheele kerk onder uniforme leiding moet worden gesteld.
Het streven van de wet is, een stand van predikanten te vormen, die goed geschoold is en zich van zijn verantwoordelijkheid bewust is. Verder wil zij vertrouwelijke samenwerking tusschen predikanten en gemeenten bevorderen. Daarbij worden twee fouten vermeden: de schijn van een staatskerk, alsof de kerkelijke wetgeving slechts een schaduw van de staatsambtenarenwetgeving zou zijn en verder de dwaling, dat de vrijheid daarin zou bestaan, dat de kerk zich losmaakt van de feiten en noodzakelijke elementen van het volksleven.
Paragraaf 1 van de wet lijft deze opleiding der geestelijken in in het groote kader der voor de universiteitsstudie geldende voorschriften. Daarmede brengt de kerk tot uitdrukking, dat zij de studentenwetgeving, die gegroeid is uit de levensnoodzakelijkheden van het volk, ook erkent voor haar toekomstige geestelijken. De kwestie van de toekomstige werkzaamheid van niet-Ariërs wordt hierdoor automatisch beslist.
In de tegenwoordige werkzaamheid der predikanten mag in overeenstemming met den aard der kerk slechts dan worden ingegrepen, wanneer een vruchtbare arbeid in de gemeente niet meer mogelijk lijkt. De wet schept de mogelijkheid van een dergelijk ingrijpen, maar verbindt deze aan de beslissing van een onafhankelijk kerkgerecht.
Een bijzonder novum bevat paragraaf 2 van de wet, die het aangaan van een huwelijk door geestelijken afhankelijk maakt van een toestemming. Daarmede wordt een gebruik, dat in Beieren gehandhaafd is gebleven, voor de geheele kerk overgenomen. Ook hierin blijkt, dat de predikant geen privaat persoon is, maar in zijn geheele levenshouding verplichtingen heeft jegens gemeente en volk. (Evangelische Persdienst)
(Vorig bericht bldz. 1072 B.)

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1934 - Bezuiniging van 24 millioen gulden. —** Op de paleisvergadering, zoo wordt uit Batavia gemeld waar alleen de gewone landsuitgaven in bespreking kwamen, werden de voorstellen, die na overleg met de hoofden der departementen, door de tweede begrootingscommissie aan den Gouverneur-Generaal waren voorgelegd, principieel aanvaard.
Door dit complex van voorstellen werd een bezuiniging van in totaal *f* 24.000.000 gevonden, zoodat de zuivere gewone landsuitgaven van *f* 377.000.000, zooals de aanvankelijke raming luidde, op *f* 353.000.000 werden teruggebracht.
Er moet dus nog *f* 11.000.000 worden gevonden om de nieuwe voorgeschreven basis voor deze groep van uitgaven ad. 342.000.000 te bereiken.
Op de verwezenlijking hiervan bestaat goede hoop, welke in de nieuwe Paleisvergadering, die in Maart zal worden gehouden, zal dienen te worden verwezenlijkt.
Hiertoe zal de tweede begrootingscommissie haar werkzaamheden blijven voortzetten. (Aneta)
(Vorig bericht bldz. 1050 A.)

G. **TOONEEL. — Positie van het tooneel. —**
De Nederlandsche Tooneelunie heeft dezer dagen een bijeenkomst gehouden, waarin de heer Jo Sternheim een rede heeft uitgesproken over „De sociale en economische positie van het tooneel te Amsterdam."
Na te zijn ingeleid door den voorzitter van de Nederlandsche Tooneelunie, prof. dr. C. F. A. van Dam, ving spr. zijn rede aan, waaraan wij het volgende ontleenen:
Het is van algemeene bekendheid, dat het tooneel thans in heel Europa een ernstige crisis doormaakt. Uit alle landen bereiken ons jobstijdingen betreffende tooneeltoestanden, die aan duidelijkheid niets te wenschen overlaten. Het meest illustratief is de ineenstorting van het Burg-theater te Weenen, hetwelk, doordat de Staat plotseling de overeenkomsten met deze instelling opzegde, aan den rand van den afgrond werd gebracht.
Ook in Duitschland valt een geweldige afbraak te constateeren. Spr. gaf als voorbeeld enkele salarisschalen van het seizoen 1931—1932 en hij noemde enkele cijfers om te bewijzen, welk een ontzaglijke werkloosheid ook bij onze oostelijke naburen, in de tooneelwereld is ontstaan. Het nieuwe régime is er allerminst in geslaagd deze werkloosheid te verminderen.
Er zijn enkele omstandigheden die dezen enormen achteruitgang op tooneelgebied verklaren. In de eerste plaats was na den oorlog allerwegen een stemming merkbaar om het cultureele leven zoo snel en zoo hoog mogelijk op te voeren. Dit kwam het tooneel positief ten goede dat in de eerste jaren na den oorlog een grooten bloei vertoonde. In de strekking van de meeste stukken bleef evenwel de invloed van den oorlog merkbaar.
Hoewel in de jaren 1924—1929 zich een nieuw en vast publiek had gevormd, konden aan den eenen kant de gezelschappen zich niet voldoende losmaken van de oude sleur, teneinde den gunstigen invloed te bestendigen. Aan den anderen kant gedoogden de economische omstandigheden dit niet. In het algemeen is het niveau van het tooneel na den oorlog te snel opgedreven.
Inzonderheid de positie van den Nederlandschen tooneelspeler moet bijzonder precair genoemd worden. Terwijl in het buitenland de salarissen van acteurs plegen gepubliceerd te worden, blijven die van onze acteurs, met uitzondering van die van de Amsterdamsche Tooneelvereeniging, geheim. Dit met het oog op de „handelswaarde" van den acteur.
Ondanks deze geheimhouding durfde spr. de verzekering geven, dat deze salarissen, met het oog op een contract van 7—9 maanden per jaar, waarop wordt gewerkt, verre van toereikend zijn.
Wat de werkloosheid onder de Nederlandsche tooneelspelers betreft, men kan veilig aannemen, dat in Nederland 50 tot 60% van de beschikbare krachten werkloos zijn, of „ambulant" zooals dat heet. Voor Amsterdam bedraagt het aantal „ambulan-

ten" 40%. En werk, niet anders dan werk, is de eenige troost voor den uitvoerenden kunstenaar, van hem die eens de voldoening heeft gesmaakt van de erkenning van zijn artistieke kwaliteiten.
Ook de radio en de film hebben veel afbreuk gedaan aan de belangstelling, die de gezelschappen natuurlijk zooveel mogelijk trachten gaande te houden in een rustelooze jacht, met het resultaat dat den tooneelspeler hoe langer hoe minder rust wordt gegund tot schade van zijn ontwikkeling.
Zich bepalende tot den huidigen toestand in Amsterdam, waar het tooneel nog steeds als openbare „vermakelijkheid" wordt betiteld en beschouwd, wees de heer Sternheim er op dat dit toch ook zijn gunstigen tijd heeft gekend. Aan de hand van een statistiek, loopende van 1915 tot 1933, toonde hij aan, dat het schouwburgbezoek zich inzonderheid de laatste jaren in sterk dalende richting beweegt. De verhouding van 1915 tot 1933 is b.v. 3 tegen 1, en dit ondanks de steeds toenemende bevolking! Ook wijzen de cijfers uit dat zelfs sterk populaire prijzen geen gunstigen invloed hadden op het schouwburgbezoek, waarschijnlijk wegens de geleidelijk toenemende verarming der bevolking.
Spr. eindigde met een krachtig pleidooi voor een flinke subsidie van de overheid zonder welke het den meest energieken leider niet lukken kan, de positie te redden.

A. **IERLAND. — Generaal O'Duffy gearresteerd.** — Op 17 December is de leider der Blauwhemden, Generaal O'Duffy gearresteerd onder beschuldiging den Ierschen staat in gevaar te brengen. Hij zal binnenkort voor de militaire rechtbank terecht staan.
(Iirish Times) **(Vorig bericht blz. 1080 C.)**

19 DECEMBER 1933

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Nieuwe regeling voor gehuwde ambtenaressen.** — De regeering richtte een rondschrijven tot de colleges bevoegd tot het aanstellen van ambtenaren waarin wordt opgemerkt dat de nood der tijdsomstandigheden een uitbreiding wettigt van de regeling dat van landsdienaressen buiten werkelijken dienst het wachtgeld of het non-activiteitstractement komt te vervallen bij het aangaan van een huwelijk. Vanaf 1 Januari 1934 zal dus als algemeenen regel gelden, dat ambtenaressen, die in het huwelijk treden uit 's Lands dienst worden ontslagen met ingang van den laatsten dag van de maand waarin het huwelijk plaats vindt.
De nieuwe regeling zal slechts enkele uitzonderingen bevatten, voor de toepassing waarvan machtiging van den Gouverneur-Generaal vereischt is. De in het huwelijk tredende ambtenaressen, die nog niet pensioengerechtigd zijn, verliezen hare pensioensvooruitzichten, terwijl geen aanleiding bestaat op haar de onderstandsregeling toepasselijk te verklaren, noch de door haar gestorte bijdragen te restitueeren.
Met in het huwelijk tredende ambtenaressen worden gelijkgesteld zij, die in concubinaat gaan leven.
(Aneta) **(Vor. ber. Ambtenaren 852 I.)**

C. **CHINA. — Het Chineesche banditisme en Japan.** — De Shun Pao van 18 November schrijft, dat alle troebelen, die in Noord-China plaats hebben veroorzaakt worden door de Japanners. Er zijn nu vele maanden verloopen, sinds de wapenstilstand van Tang-Koe gesloten is, maar het banditisme groeit schrikbarend aan. De Japansche militairen zijn hiervan niet onkundig en met de imperialistische ideëen der Japanners kunnen wij er van overtuigd zijn, dat 't banditisme door hen wordt aangewakkerd om als een excuus voor een ingrijpen in onze Chineesche zaken te dienen. (Shun Pao, Shanghai)
(Vorig bericht Banditisme blz. 178 P.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Indische salarisherziening.** — De voorstellen tot herziening van de salarisregelingen zijn heden verschenen.
Uit deze voorstellen blijkt, dat onaangetast is gebleven:

1. het beginsel van gelijke bezoldiging ongeacht den landaard, het land van opleiding en de plaats van aanwerving;

2. dat het salarispeil zooveel mogelijk aangepast moet worden aan den standaard der Oostersche maatschappij.

Bij den gewijzigden opzet der grondslagen van het bezoldigingsstelsel vervalt elke aanleiding om de betrekkingen in drie groepen A, B en C te verdeelen. Van een overbrenging van bepaalde betrekkingen uit de eene naar een andere groep zal in de toekomst geen sprake meer behoeven te zijn. De eindsalarissen voor betrekkingen met vergelijkbare vooropleiding, loopen vrij sterk uiteen. Promotie betrekkingen zooals ongegradueerd referendaris en practijk-ingenieur, worden geheel afgeschaft. Voor de subalterne ambten is de schaallengte verlengd, en de eindbezoldiging in die ambten wordt verkregen op een leeftijd varieerende van 45 tot 48 jaar. (Aneta) **(Vor. ber. 901 B.)**

E. **JACOB BENDIEN OVERLEDEN.** — Na een langdurige ongesteldheid — hij was sinds een paar jaar bedlegerig — is te Amsterdam op 43-jarigen leeftijd overleden de schilder Jacob Bendien.
Zijn modern gericht werk — hij heeft voornamelijk geschilderd, geteekend en lithografisch werk gemaakt — onderscheidde zich door een eigenaardige teerheid en viel daardoor buiten het gewone kader.
(N. Rott. Crt.)

F. **MANDSJOEKWO. — Japansche activiteit.** — Vele Chineesche bladen uit Mandsjoekwo geven een idee van de aldaar heerschende Japansche activiteit. O.a. wordt gemeld in het blad Ta Bei Sin Bao van 28 Augustus ll.:
1. Dat de constructie van een groot aerodroom te Charbin is voltooid.
2. Dat drie Jap. kanonneerbooten op den rivier Sunjari te water zijn gelaten. Zij waren gedemonteerd uit Japan gekomen en in de dokken van Charbin, die aan den Japanner Kavasaki behooren, gemonteerd.
Wat beteekent deze Japansche activiteit in Mandsjoekwo? vraagt het blad. Wij vertrouwen, dat Rusland een wakend oog houdt. (Ta Bei Sin Bao) **(592 B)**

G. **DUITSCHLAND. — Transfer-Moratorium.** — De Rijksbank heeft, hoewel de noodzakelijke verhooging der valutareserve daaronder opnieuw moet lijden, ook thans weer besloten voor de volgende zes maanden het maximum te transfereeren, dat volgens de opgestelde statistieken mogelijk is, n.l. 30%.
Ten aanzien van de transfereering der in den tijd van 1 Januari 1934 tot 30 Juni 1934 vervallende bedragen is de volgende regeling getroffen:

1. Rente- en amortisatiebedragen van de 7% Dawesleening van 1924, zoomede de rente der 5½% Youngleening 1930 worden ten volle getransfereerd;

2. Van alle vervallende bij de Konversionskasse gestorte rente- en winstaandeel-bedragen, zoomede van alle aan deze prestaties, volgens par. 1 van de wet in zake de betalingsverplichtingen tegenover het buitenland d.d. 9 Juni 1933, gelijkstaande betalingen, met uitzondering van de schulddelgingsbedragen, zal 30% worden getransfereerd;

3. Een transfereering der amortisatiebedragen met uitzondering van die voor de Dawes-leening zal niet plaats vinden;

4. Voor de niet te transfereeren bedragen, waarvoor de crediteuren bij de Konversionskasse zijn gecrediteerd, blijft de tot nu toe bestaande regeling van kracht;

5. Voor binnenlandsche bezitters van Duitsche buitenlandsche waarden, gelden, zooals tot nu toe, principieel dezelfde bepalingen als voor de buitenlandsche bezitters.

In de zitting van de centrale commissie der Rijksbank heeft dr. Schacht de nieuwe transferregeling toegelicht. Hij zeide o.a. opnieuw, dat de transferbetalingen stopgezet moeten worden wanneer de uitvoer van Duitschland niet grooter wordt. Ook zeide hij, dat Duitschland veel schade lijdt van de valutadumping van Engeland, Scandinavië, Japan en Amerika. (Het Vaderland) **(Vor. ber. blz. 1087 C.)**

A. **NEDERLAND. — Contingenteeringen.** — Bij Kon. besluit van 1 Dec. '33 is de contingenteering van den invoer van: bladzink, draadnagels en draadkrammen, getrokken ijzerdraad en prikkeldraad, bedrukte geverfde en bontgeweven ongebleekte en gebleekte katoenen manufacturen, tafel- en servetgoed, handdoeken en ander huishoudgoed, zoowel afgepast als aan het stuk, beddelakens en sloopen, voor den tijd van drie maanden verlengd.

Voor bladzink is de invoer gecontingenteerd op 80 pct. van de hoeveelheid, welke gemiddeld per drie maanden in de jaren 1931 en 1932 is ingevoerd.

Voor draadnagels en draadkrammen is het contingent vastgesteld op 50 pct. van de hoeveelheid, welke gemiddeld per 3 maanden in de jaren 1931 en 1932 is ingevoerd.

Voor getrokken ijzerdraad, blank, gegloeid of verzinkt, al of niet omkleed met onedele metalen en al of niet omwikkeld en/of omsponnen, is het contingent 80 pct. van de hoeveelheid, welke gemiddeld per 3 maanden in de jaren 1931 en 1932 is ingevoerd.

Voor prikkeldraad en puntdraad is het contingent 100 pct. van de hoeveelheid, welke gemiddeld per 3 maanden in de jaren 1931 en 1932 is ingevoerd.

Voor bedrukte, geverfde en bontgeweven manufacturen is het contingent vastgesteld op 50 pct. van de waarde van den gemiddelden invoer per 3 maanden in de jaren 1929, 1930 en 1931.

Voor gebleekte manufacturen is het contingent vastgesteld op 65 pct. en voor ongebleekte op 75 pct. van de waarde van den gemiddelden invoer per 3 maanden in de jaren 1931 en 1932.

Voor tafel- en servetgoed is het contingent vastgesteld op 60 pct. van de waarde van den gemiddelden 3-maandelijkschen invoer in 1929, 1930 en 1931.
(Staatscourant) **(Vorig bericht blz. 956 D.)**

B. **PORTUGAL. — Antonio Pinheiro overleden.** — Dezer dagen overleed te Lissabon Portugal's populairste tooneelspeler en hoofdvertolker van Shakespeare rollen, Antonio Pinheiro. Ook in Spanje verwierf hij groote vermaardheid.
Hij stamde uit een echte acteursfamilie. Pinheiro is 60 jaar geworden. (Diario de Noticias, Lisboa)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — De Kinarestrictie.** — Bij den Volksraad zijn ingediend een tweetal ontwerpen inzake de kina-restrictie.
De regeling draagt geen internationaal karakter, daar Ned.-Indië practisch het monopolie voor kina bezit.
De ontwerpen bevatten geen bepaling betreffende den duur waarvoor de restrictie zal gelden, zoodat zij derhalve kunnen worden verlengd of ingetrokken naar bevind van zaken.
Een bijzonderheid is nog dat artikel 4 van het oorspronkelijk ontwerp, waarin de betaling der agrarische en financieele lasten werd gekoppeld aan de invoering der restrictie, is geschrapt. Dit artikel was de oorzaak van den langen duur der voorbehandeling.
De restrictie bestrijkt in Ned.-Indië drie groepen: ten eerste de groep ondernemers die vereenigd is in de Vereeniging voor Kinacultuur, en die 95% der totale cultuur omvat, ten tweede de niet-aangesloten ondernemingen en ten derde de kleine bevolkingsaanplant.
Deze omstandigheid wordt een voordeel voor de invoering der restrictie geacht.
In de Memorie van Toelichting op de kina-uitvoerordonnantie wordt gezegd, dat de kinacultuur in Ned.-Indië wordt bedreigd door de gevolgen van overproductie; beperking leidt tot orde en regelmaat in de voorziening van de wereldmarkt.
De ordonnantie tot tijdelijke beperking van den export van kinabast en alle plantmateriaal schrijft voor dat de opgave van voorraden bij de tusschenhandelaars uiterlijk 6 weken na den dag van in werking treding moet geschieden.
Overtreding daarvan wordt gestraft met ten hoogste 1 jaar of *f* 10.000 boete, overtreding van de aanplantrestrictieordonnantie wordt gestraft met drie maanden of 500 gulden boete. (Aneta) **(Vor. ber. 862 H.)**

D. **NEDERLAND. — Julius Hoste over de zelfstandigheid van een klein land en het liberalisme.** —
Op 16 Dec. '33 heeft de heer Julius Hoste, hoofdredacteur en eigenaar van „Het Laatste Nieuws", het groote te Brussel verschijnende liberale dagblad, te Amsterdam gesproken voor de leden en introducé's van de afdeeling Amsterdam van de Liberale Staatspartij De Vrijheidsbond, over: De zelfstandigheidspolitiek van een klein land en het liberalisme.
De heer Hoste begon met een historisch overzicht van de ontwikkeling van de Nederlanden. Hij deed uitkomen, dat het Noorden en het Zuiden volkomen van elkaar waren vervreemd. Kort na de hereeniging na de slag bij Waterloo in 1815, deed deze vervreemding zich opnieuw gelden. Doch dit behoeft niet te worden betreurd, mits de zelfstandigheidsgedachte èn in Nederland èn in België niet worde aangetast. In de jaren na 1839 werd aan België een stelsel van verplichte neutraliteit opgelegd, waardoor de bestemming van het land werd bepaald.
Vervolgens besprak de heer Hoste uitvoerig de ontwikkeling van België en de Vlaamsche beweging van 1830 tot na den wereldoorlog.
Bij zijn bespreking van de Nederlandsch-Belgische onderhandelingen veroordeelde hij de annexatieplannen en sprak hij er, gedachtig aan de Belgische zelfstandigheidspolitiek, zijn spijt over uit, dat deze onderhandelingen niet reeds eerder tot een, beide partijen bevredigend, resultaat hebben geleid. Immers, dit uitstel was z. i. niet in het belang der veiligheid. Het Fransch—Belgische accoord, dat afbreuk zou hebben gedaan aan de Belgisch-Nederlandsche onderhandelingen, moet z. i. worden beschouwd als een uitvloeisel van de besprekingen te Locarno. Dit accoord is uitsluitend een defensieve overeenkomst, dient dus ter verzekering van de veiligheid. Hoe meer de veiligheid van een klein land verzekerd is, des te grooter is de zelfstandigheid van dat land.
Weliswaar wordt de Volkenbond in zijn grondvesten bedreigd, doch deze bedreiging komt niet van de zijde der kleine landen, daar zij juist de veiligheid waardeeren, die de Volkenbond hun verschaft.
Het verdrag van Locarno waarborgt de onschendbaarheid van de Belgische grenzen; het schaft de verplichte neutraliteit af, die trouwens onvereenigbaar is met het lidmaatschap van den Volkenbond. Dit beteekent echter geenszins, dat België zich in een stelsel van bondgenootschappen zou moeten laten meesleepen. België moet zijn zelfstandigheid hoog houden, doet dit ook op economisch gebied. Het staat vooraan in de rij van die landen, die de protectie bestrijden. Zeker treft den kleinen staten niet het verwijt, dat door hun toedoen de plannen der economische conferentie van 1927 niet ten uitvoer zijn gebracht.
Spr. behandelde voorts de beteekenis van Oslo en Ouchy, de besprekingen over een tolunie tusschen België en Frankrijk. De geheele economische politiek van België is echter onvereenigbaar met eenzijdige oriënteering, die het gevolg zou zijn van een tolverbond met een groote mogendheid. Het behoud van zijn staatkundige zelfstandigheid is niet alleen voor België, doch voor geheel West-Europa een levensbelang.
Sommigen beweren, dat de tijd van de kleine landen voorbij is, doch de wereld zou een onnoemelijk verlies aan geestesvrijheid op ieder gebied lijden, als al die kleine landen in groote gemeenschappen moesten worden opgenomen, terwijl bovendien het internationale leven hierdoor zeer zou verarmen. Waren er slechts vredelievende kleine naties, dan zou het spook van den oorlog niet opnieuw opdoemen. Laat ons, burgers van kleine landen, aldus eindigde de heer Hoste, het vertrouwen behouden in de toekomst, laat ons zoeken niet naar dat wat verdeelt, maar naar dat wat vereenigt. De politieke en economische gevaren dwingen daartoe.
(Alg. Handelsblad)

E. **DOOFHEID.** — Vele gevallen van doofheid op middelbaren en lateren leeftijd zijn het gevolg van de z.g. otosclerose.
In een monografie betoogt nu de autoriteit op het gebied van oorziekten Macleod Yersley, dat deze en ook sommige andere vormen van doofheid op middelbaren en hoogeren leeftijd samenhangen met een darmaandoening, meestal chronische obstipatie.
Ook meent hij bij zijn talrijke onderzoekingen te hebben kunnen vaststellen, dat, waar de otosclerose hereditair of familiair optreedt, ook de darmafwijking dit doet.
Als prophylacticum beveelt hij daarom van jongs af aan de uiterste zorg voor regelmatige darmwerking aan. (The Lancet)

20 DECEMBER 1933

F. **STAATSSCHULDEN.** — Wij ontleenen aan een artikel van de hand van den Heer S. F. van Oss in de Haagsche Post van 16 Dec. het volgende:

De Staten geven het voorbeeld in het maken van schulden. Met naar ik vermeen de eenige uitzondering van Venezuela, dat onlangs zijn staatsschuld terugbetaalde uit den cijns, geheven van gewonnen olie, heeft elk land dat zichzelf respecteert een Openbare Schuld. Meestal loopt die in „astronomische" getallen. Ons kleine landje bijvoorbeeld heeft een openbare schuld van ruim *f* 2.900.000.000, waarbij nog 1600 millioen van Ned.-Indië komt; Frankrijk van frs. 289.000.000.000; Engeland van £ 8.079.000.000; Ver. Staten van $ 23.100.000.000. Bij dit laatste bedrag moet nog $ 7.000.000.000 deficit of vlottende schuld worden gevoegd, ontstaan onder Roosevelt's bewind. Het totaal der Staatsschulden kan niet met juistheid worden opgegeven, maar bedroeg volgens het Stock Exchange Official Intelligence in 1931 voor 49 landen globaal *f* 310 milliard. Het meerendeel dezer schulden komt voort uit oorlogen en bewapening; slechts een betrekkelijk klein deel werd aangegaan voor openbare werken, niet steeds van productieve soort. Menig land met een ongunstige handelsbalans, hetgeen wil zeggen zonder geld om in het buitenland gekochte dingen contant te betalen, „vereffende" de rekening via leeningen.

(Haagsche Post)

A. **ONTWAPENING. — Rijkskanselier Hitler's voorstellen.** — Hetgeen te Berlijn is voorgesteld ten aanzien der ontwapening, heeft de Daily Telegraph van 16 Dec. '33 aldus samengevat:
Hitlers „plan" bestrijkt zoowel de bewapening als de veiligheid. Het combineert MacDonalds voorstel om een politieken wapenstilstand van 10 jaar te sluiten en zijn latere voorstel om verdragen van nonagressie te sluiten tusschen de continentale mogendheden. Duitschland zou bereid zijn dergelijke verdragen te sluiten met al zijn buren: Frankrijk, Polen, Nederland, Zwitserland, Italië, België, Denemarken en Tsjecho-Slowakije. Het Rijk zou sancties tegen een vredeverstoorder willen aanvaarden, echter geen automatische sancties. Hitler zou verder bereid zijn den oorlogsgeest uit de Duitsche schoolboeken en het onderwijs te bannen als de andere mogendheden hetzelfde deden. Dit ter bevordering der moreele ontwapening.
Naast deze voorstellen om tegemoet te komen aan anderer verlangen naar veiligheid, zouden dan de voorstellen staan tot verzekering van eigen veiligheid: versterking van het leger tot 300.000 man, alle soorten defensieve wapens (lichte tanks, rijdende artillerie tot stukken van 6 inch, verkenningsvliegtuigen; volgens de Temps zou Duitschland het vierde deel eischen van de gezamenlijke lichte bewapening van Frankrijk, Polen en Tsjecho-Slowakije). De andere mogendheden zouden hun bewapening geleidelijk moeten verminderen. Bommenwerpers, chemische en bacteriologische wapens zouden verboden zijn.
Duitschland zou ten slotte bereid zijn automatische, periodieke contrôle toe te staan (volgens de Sunday Times echter niet in het tijdperk van de reorganisatie der Rijksweer). (Daily Telegraph) **(V. b. 1085 C.)**

B. **NEDERLAND. — Japansche Textiel-Delegatie.** — Op 14 Dec. is de Japansche textiel-delegatie uit Londen te 's-Gravenhage aangekomen. Zij bestond uit de heeren Nimura, Miyake, Okada en Hawactuchi.
Aan een vertegenwoordiger van het Ned. Corr. Bureau deelde de heer Okada, de leider der delegatie, mede, dat de vertegenwoordigers van de Japansche katoenindustriëelen in Londen waren en zij het verzoek van Nederlandsche zijde kregen ook naar ons land te komen. De delegatie is hier gekomen om te luisteren naar hetgeen de Nederlandsche autoriteiten en belanghebbenden zullen hebben op te merken. Zij nemen in alle opzichten een afwachtende houding aan.
Wat de Japansche concurrentie in Nederlandsch Oost-Indië en eventueele maatregelen van regeeringszijde daartegen betreft, zeide de heer Okada dat hij op geruchten niet wenschte af te gaan. Hij wees erop, dat de Japansche concurrentie in Nederlandsch-Oost-Indië volkomen fair was. Japan kan goedkoop verschillende goederen fabriceeren en het is voor de bevolking in dezen tijd van depressie van groot belang, dat zij de benoodigde goederen van goede qualiteit tegen den laagst mogelijken prijs kan koopen.
Wat Nederlandsch-Indië het probleem van den Japanschen import noemt, bestaat niet alleen voor Ned.-Indië. Het bestaat ook voor vele andere landen.
Japan moet, mede door zijn overbevolking, middelen en wegen zoeken om te leven. En Japan kan niet leven zonder export. „Wij dwingen onzen uitvoer echter niet, slechts zijn wij in staat goedkooper te produceeren dan de Europeesche landen."
De delegatie is op 19 Dec. weder vertrokken na kennis te hebben genomen van de Nederlandsche uiteenzettingen inzake de samenwerking tusschen Japan en Nederland. (Algem. Handelsblad) **(V. b. 927 H.)**

C. **DR. W. DE VLUGT. — 12½ jaar burgemeester van Amsterdam.** — De burgemeester van Amsterdam dr. Willem de Vlugt, staat heden, 20 December 1933 twaalf en een half jaar aan het hoofd van 's lands hoofdstad.
In de statige rij van Amsterdams burgemeesters de eeuwen door, was de heer de Vlugt een nieuwe verschijning. Hij leidde een nieuwe periode in.
Dank zij de rijke gaven van hoofd en hart heeft burgemeester de Vlugt zich de dankbaarheid van de Amsterdamsche burgerij verworven — die bij de op 20 Dec. gehouden officieele receptie geuit is. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 832 C, zie photo pag. 139 D.)**

D. **TIBET. — De Dalai-Lama overleden.** — De Dalai Lama, geestelijk en wereldlijk hoofd van de autonome Chineesche provincie Tibet, is volgens een telegram uit Lhasa aldaar op 60-jarigen leeftijd overleden. Zijn laatste regeeringsdaad was het verleenen van verlof aan een Engelsche expeditie om over den Mount Everest te vliegen, hetgeen het vorig jaar is geschied. (N. Rott. Crt.)

E. **BATAVIA. — Begrooting 1934.** — De „Java Bode" bevat een uitvoerige beschouwing over de Bataviasche gemeentebegrooting voor 1934.
Het volgende is eraan ontleend:
De eerste indruk is onverdeeld gunstig. In tegenstelling met wat bij andere groote Indische gemeenten aan het licht is gekomen, blijkt het financieel beheer van Batavia in de afgeloopen jaren op zeer voorzichtige, conservatieve wijze gevoerd te zijn. Het gevolg daarvan is dat men zelfs de begrooting 1934 kloppend heeft weten te krijgen, een prestatie waarvoor men respect moet hebben.
Uit opgenomen staten blijkt dat de ontvangsten na het hoogste jaar 1930 tot aan 1933 toe vrij geleidelijk zijn gedaald met in totaal ongeveer *f* 1.200.000, dus met slechts rond 21%, terwijl men voor 1934 verwacht dat zij zelfs weder met ruim twee ton zullen oploopen. Daartegenover wordt bij de uitgaven verwacht dat zij ook in 1934 nog iets zullen dalen, waarna de geheele daling van 1930 t/m 1934 rond *f* 1.000.000 of ongeveer 17% zal beloopen. (Java Bode)

F. **ONDERWIJS. — Wereldbudget.** — Een publicatie van het internationale onderwijsbureau te Genève vermeldt de bedragen die verschillende landen voor het onderwijs besteden. Uitgedrukt in percenten van het totale budget voor elk land lezen we voor: Duitschland 18, België, 8.3, Denemarken 20.6, Spanje 6.5, Finland 15.6, Frankrijk 6.6, Italië 5, Noorwegen 14.6, Nederland 27.9, Zweden 17.2, Rusland 3, Zwitserland 20.
Nederland is verreweg de eerste in de uitgaven.
(Intern. Onderwijzersbureau, Genève) **(V. b. 724 A.)**

A. **BELGIE. — Politieschandaal.** — Ernstige beschuldigingen van omkooperij heeft tot de arrestatie geleid van den hoofdcommissaris van politie te Brussel en vier commissarissen.
Een gepensionneerde inspecteur van politie, opende een zaak voor den verkoop van benzine. De gearresteerde commissarissen worden beschuldigd dat zij processen verbaal tegen motorrijders lieten verdwijnen op voorwaarde dat de overtreders hun benzine bij den gewezen politie-inspecteur kochten. Deze laatste zou hiervoor aan de politie-commissarissen commissie hebben betaald. Hij en zijn twee zoons werden eveneens gearresteerd. De onwettige handelingen zouden reeds meer dan twee jaar zijn gepleegd.
De hoofdcommissaris van Brussel verleende diensten aan de geallieerden gedurende den oorlog en ontving het Engelsche Militaire Kruis.
De hoofdcommissaris van Leuven werd ook gearresteerd onder verdenking bij deze omkooperijen betrokken te zijn. (Le Soir)

B. **JURISPRUDENTIE. — Loterij of niet?** — Over deze materie handelen twee recente arresten van den Hoogen Raad van 16 Oct. '33 (gratis koopdag) en 6 Nov. '33 (prikplank).
Hierbij heeft de H. R. een nieuwe maatstaf aangelegd voor het vereischte van art. 1 der Loterijwet, n.l.: dat loterij een gelegenheid is, waar men geen overwegenden invloed kan uitoefenen op het lot, dat de winnaars aanwijst.
Was vroeger de interpretatie van den Hoogen Raad aldus, dat de mogelijkheid moest bestaan de kansen te bepalen, bijv. door een persoon met goed puzzlehoofd of wiskundigen aanleg, thans eischt de H. R., dat dit bij rationeele deelnemingswijze te verwachten zal zijn of beoogd is. Onder rationeele deelneming is te verstaan deelnemen, zooals van een normaal persoon redelijkerwijze verwacht kan worden.
De prikplank valt thans dus niet meer buiten de Loterijwet, daar de kansbepaling theoretisch wel mogelijk is, doch slechts na moeilijke en tijdroovende studie.
De gratis koopdag echter wel, daar, aldus de H. R., de kooper zich, door iederen dag iets te koopen de kans kon verzekeren en dit geen onredelijk gedrag is.
(Red. K. H. A.)

C. **DUITSCHLAND. — Buitenlandsche Handel.** — In tegenwoordigheid van verschillende rijksministers, o.m. die van Buitenlandsche Zaken en van Oeconomische Zaken, is op 19 Dec. '33 de eerste bijeenkomst gehouden van den Raad voor den Buitenlandschen Handel.
De rijksminister van Oeconomische Zaken, Dr. Schmitt, wees er op dat de rijksregeering den buitenlandschen handel beschouwt als een belangrijk bestanddeel van de Duitsche volkshuishouding. De rijksregeering is niet blind voor den moeilijken toestand, waarin de buitenlandsche handel zich bevindt en zij acht het noodzakelijk, dat na de reorganisatie en de opleving van het binnenlandsche bedrijfsleven thans ook de Duitsche buitenlandsche handelsbetrekkingen worden vernieuwd en uitgebreid.
De Duitsche buitenlandsche handel, in- en uitvoer tezaamgerekend, is van het hoogtepunt van ongeveer 27 milliard in 1929 gedaald tot 10 milliard in 1932 en zal in 1933 niet veel meer zijn dan 9 milliard. De Duitsche buitenlandsche handel heeft nog geen deel aan de wederopleving van het Duitsche bedrijfsleven. Dit is evenwel niet in tegenstelling tot de gunstiger ontwikkeling van de binnenlandsche nijverheid, doch ook tot den buitenlandschen handel van andere groote landen, welke de laatste maanden reeds een verbetering te zien geeft.
De belangrijkste oorzaak voor dezen toestand van den buitenlandschen handel moet worden gezocht in de handelspolitiek, welke de meeste landen op aarde in de afgeloopen jaren hebben gevoerd. De wensch de uitwerking van de oeconomische wereldcrisis buiten het eigen land te houden, heeft vele regeeringen aanleiding gegeven, de maatregelen tot vermindering van den invoer, in steeds korter wordende tusschenpoozen op elkander te laten volgen. Gebrek aan kapitaal en de veelal tegen de Duitsche fabrikaten gerichte maatregelen van het buitenland hebben voor den Duitschen buitenlandschen handel nog een bijzonderen terugslag op de afzetmogelijkheden gebracht. De Rijksregeering is bereid met alle landen op aarde in nauwe oeconomische betrekkingen te treden en het ruilverkeer te bevorderen met die landen die niet door kortzichtige maatregelen volken uit hun kring uitsluiten.
Er kan niet dikwijls genoeg op worden gewezen, dat Duitschland zijn schulden slechts kan betalen door den uitvoer van goederen en dat ook de omvang van den buitenlandschen import naar Duitschland in hooge mate afhankelijk is van de bereidheid van het buitenland Duitsche producten te betrekken. De rijksbank was gedwongen de transferquota van 1 Januari 1934 af te verlagen tot 30 pct. Deze maatregel wijst opnieuw op het verband tusschen schuldbetaling en uitvoer. De groote taak van den raad ligt op die gebieden, waar de rijksregeering invloed kan hebben op verordeningen of maatregelen. Binnenkort zal een bijzondere commissie van den raad de kwestie der deviezen behandelen. Spr. herinnerde er aan, dat verschillende voorstellen zijn ingediend tegen de overbrenging van Duitsche bedrijven en den verkoop van halffabrikaten, patenten en uitvindingen aan het buitenland, kwesties welke een grondige bespreking behoeven.
Niet alleen de betaling van de buitenlandsche schulden, maar ook een verdere verbetering van den toestand van vele kringen van het Duitsche volk hangt af van de organisatie van den Duitschen buitenlandschen handel. De raad voor den buitenlandschen handel heeft de belangrijke taak mede te werken aan dit moeilijke werk van wederopbouw.
(N. Rott. Crt) **(Vorig ber. 961 C.)**

D. **MOORDSTATISTIEK.** — De Daily Telegraph publiceert een statistiek van het aantal moorden, dat in verschillende landen gedurende het jaar 1932 is gepleegd:

	Totaal aantal	p. 10.000 inw.
Chili	2.913	61
Brazilië	192	19.10
Ver. Staten	10.617	8.50
België	186	2.33
Duitschland	1.223	1.88
Frankrijk	620	1.48
Spanje	180	0.74
Groot Brittanië	154	0.38
Holland	23	0.03

(Daily Telegraph)

E. **BELGIE. — Financieele positie.** — Over de gunstige financieele positie van België en de handhaving van den gouden standaard heeft de minister van Financiën, Jaspar, voor den Senaat een rede gehouden, naar aanleiding van de begrootingsdebatten.
De minister wees er op, dat de begrootingen in evenwicht zijn; die van 1933 toont een overschot aan van 28 millioen francs, die van 1934, volgens de thans vastgestelde cijfers, een overschot van 170 millioen. België heeft zijn geheele buitenlandsche vlottende schuld afgelost. De binnenlandsche schulden zijn, in goud omgerekend, lager dan in 1914.
De Belgische franc is stabiel en wordt gedekt door bijna 68% goud der Nationale Bank. Bovendien wordt de munteenheid beschermd, doordat België is toegetreden tot de landen, die trouw blijven aan den gouden standaard.
In antwoord op een interruptie betreffende de zwakke positie der begrooting, als gevolg van de mogelijkheid, dat de marken-overeenkomst door Duitschland wordt opgezegd, zeide de minister, dat België in den herfst van dit jaar een modus vivendi met Duitsch-

land heeft gesloten betreffende de markenconventie. Dit accoord loopt 15 dezer af en indien Duitschland het niet verlengt, zal België verplicht zijn, zoowel financieele als politieke retorsie-maatregelen te nemen. België wenscht de politiek van sluitende begrootingen voort te zetten, niet door leeningen, maar door vermindering der uitgaven en belastingen; in 1934 zullen de belastingen in elk geval niet verhoogd worden.
(Etoile Belge) **(Vorig ber. 953 I.)**

A. **JONG-AZIATISCHE CONFERENTIE.** — De Jong-Aziatische conferentie, bijeengeroepen door de Seyoekay-partij, is op 17 Dec. '33 te Tokio geopend. Aanwezig waren tweeduizend afgevaardigden, waaronder vertegenwoordigers van Afghanistan, Burma, China, Indië, Japan, Mandsjoekwo, Mongolië, Perzië, Siam en Turkije.
Tal van Japansche autoriteiten woonden de openingszitting bij en spraken de conferentie toe, o.a. de Japansche minister van onderwijs, Hatoyama, de minister van oorlog, generaal Araki, de voorzitter van het Japansche hoogerhuis, prins Konoye, de oud-minister van Buitenlandsche Zaken en oud-ambassadeur Yoshisawa.
Een resolutie werd aangenomen, waarin wordt verklaard, dat Azië bestemd moet blijven voor de Aziaten en waarin wordt gewezen op de eereplaats, welke Azië inneemt, zijnde „de wieg der menschheid".
(Vaz Dias)

B. **BEWAPENING.** — Het Duitsche instituut voor conjunctuur-onderzoek, publiceert het volgende overzicht van de uitgaven voor bewapening per hoofd van de bevolking in 1930—1931 in Reichsmark.
Tot de landen met hooge uitgaven behooren:

Frankrijk	54.50
Engeland	49.60
Nederland	39.35
Italië	33.30
Zweden	25.00
Zwitserland	22.50
U.S.A.	21.50
België	20.60
Rusland	16.80

(Duitsch Instituut voor Conjunctuuronderz.)
(Vor. ber. 492 D en rubriek Wereldbewapening.)

C. **NON-AGRESSIE-PACT. — Rusland-Italië.** — Op 15 Dec. '33 hebben de volkscommissaris van buitenlandsche zaken der Sovjet Unie en de ambassadeur van Italië te Moskou de ratificatie-oorkonden uitgewisseld van het vriendschaps-, non-agressie- en neutraliteitspact, dat in September te Rome is geteekend door Italiaansche en Russische gevolmachtigden.
(Prawda)

21 DECEMBER 1933

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Aanplant van katoen op Java.** — Het Soer. Hbld. maakt melding van enkele textiel-vraagstukken naar aanleiding van een onderhoud met den heer Van Baak, een bekende figuur uit de cultures, die sinds eenigen tijd nabij Banjoewangi een katoenonderneming heeft geopend, welke superieur product aflevert.
Dit is overigens niet de eerste poging in Indië om katoen te verbouwen; meestentijds leden deze pogingen echter schipbreuk. Klimaat (te veel regen) of bodem waren daarvan de oorzaak.
Naar het schijnt heeft de heer Van Baak echter op de buitenhellingen van het Idjen-gebergte, waar een zeer geprononceerde Oost-moesson heerscht, de ideale plaats voor het verbouwen van katoen gevonden.
Volgens het oordeel van het Koloniaal Instituut in Nederland is het product van zijn onderneming te rangschikken onder de Amerikaansche groep Good Midling, men zou er ten minste garen no. 24 en waarschijnlijk zelfs wel no. 30 uit kunnen vervaardigen.
Op de onderneming bevindt zich een up to date fabriekje voor katoenbereiding. De kleinste spinnerij om deze katoen tot garen te verwerken zou een kapitaal van 2 tot 2½ ton kosten.
De onderneming zal binnen twee jaren zooveel product opleveren, dat een spinnerij draaiende gehouden zou kunnen worden. Dit resultaat is bereikt door zorgvuldige en deskundige selectie van Inlandsche katoensoorten; het volgend jaar zal men ook overgaan tot het aanplanten van Amerikaansche en Egyptische variëteiten. (Soerab. Handelsblad)

E. **VOLKENBOND. — Conflict Paraguay-Bolivia.** — Door de bemoeiingen van den Volkenbond is tusschen Bolivia en Paraguay een wapenstilstandsverdrag gesloten. Het verdrag voorziet in de directe staking der vijandelijkheden in den Gran Chaco, zoomede de beslechting der geschillen tusschen Bolivia en Paraguay. Naar verluidt heeft Bolivia er in toegestemd, het Chacogebied te ontruimen en te demilitariseeren. De president van Paraguay heeft aan den president van Uruguay getelegrafeerd: „Chaco-oorlog is beëindigd."
(Ned. Telegr. Agentsch. Reuter) **(Vor. ber. 1086 I.)**

F. **PRUISEN. — Besluiten van het Pruisische staatsministerie.** —
De officieele Pruisische persdienst deelt mede, dat het Pruisische staatsministerie op 15 December een aantal wetten heeft afgehandeld, welke van groote beteekenis zijn voor het staats- en gemeentebestuur.
1. De wetten in zake aanpassing van het begrootingsrecht in Pruisen en zijn gemeenten aan die van het Rijk.
2. De wet in zake de uitbreiding der bevoegdheden van den Oberpräsident brengt een essentieele consolidatie van de positie van den Oberpräsident binnen het Pruisische Staatsbestuur.
3. Een gevolg van deze regeling is het wetsontwerp in zake de nieuwe regeling van het staatstoezicht op de stad Berlijn.
Er wordt hierbij rekening gehouden met de bijzondere beteekenis van de hoofdstad van het Rijk, zoodanig, dat het staatscommissariaat zich organisch ontwikkelt tot toeziende autoriteit en direct ondergeschikt wordt aan den ministerpresident.
4. De wet tot aanpassing van het Pruisische landsbestuur aan de principes van den nationaal-socialistischen staat heft de z.g. besluitoverheid op.
5. De wet op de gemeenten bevat een principieele reorganisatie der Gemeentewet, met het doel een echt zelfbestuur te herstellen.
De wet heft de 15, tot nu toe bestaande gemeentewetten in Pruisen op en stelt in hun plaats een uniforme regeling voor alle Pruisische gemeenten.
Aan het hoofd der gemeenten staat met de uitsluitende verantwoordelijkheid voor alle beslissingen als leider der gemeente in boerendorpen de dorpsschout, in landelijke gemeenten de gemeenteschout en in de steden de burgemeester. Ter assistentie van den leider der gemeenten worden schepenen, in de steden wethouders benoemd. Deze vormen evenwel niet, zooals tot nu toe, met den leider een college, doch zij zijn aan hem ondergeschikt. Zij worden benoemd voor den duur van 12 jaren.
Als gemeenteraadsleden zullen optreden de plaatselijke leiders der N.S.D.A.P. en de leiders der S.A. of S.S. met het grootste aantal dienstjaren. Iedere stad zal van den minister van Binnenlandsche Zaken een „Stadt Brief" ontvangen betreffende de benoeming van gemeenteraadsleden.
6. De wet op het brandweerwezen regelt in zes hoofdstukken de plaatselijke brandweer.
De Pruisische minister van Binnenlandsche Zaken heeft een nieuw insigne voor de brandweer goedgekeurd, dat voor de eerste maal met Kerstmis zal worden uitgereikt.
(Pruisische Persdienst)

G. **MR. DR. C. P. ZAAYER OVERLEDEN.** — Te 's-Gravenhage is op ruim 70-jarigen leeftijd overleden mr. dr. C. P. Zaayer. Hij was cum laude te Leiden in de rechts- en staatswetenschappen gepromoveerd. Van 1913 tot 1917 was mr. Zaayer president van den Krijgsraad te Den Haag, waarna hij de functie aanvaardde van dijkgraaf van het hoogheemraadschap Delfland. Mr. dr. Zaayer heeft deel uitgemaakt van onderscheidene staats-commissies.
(De Maasbode.)

H. **VEREENIGDE STATEN. — Regeling van arbeidsconflicten.** — President Roosevelt heeft een decreet uitgevaardigd, waarbij de nationale arbeidsraad (National Labor Board) wordt gemachtigd alle conflicten te regelen, die den industrieelen vrede bedreigen en waarbij voorts alle maatregelen worden goedgekeurd welke de raad in de uitoefening van zijn bevoegdheden tot dusver heeft genomen.
Het gepubliceerde decreet geeft den arbeidsraad het recht, door bemiddeling, verzoening en arbitrage alle geschillen tusschen werkgevers en werknemers te regelen. (N. v. h. Noorden)

A. **ZWITSERLAND. — Nationale Raad.** — De Zwitsersche nationale raad heeft 20 Dec. '33 de militaire begrooting met groote meerderheid van stemmen goedgekeurd. Onafhankelijk hiervan is de nieuwe legerreorganisatie, welke werd toegelicht door den rapporteur Meyer uit Luzern. Hij zeide, dat het oorlogsgevaar in Europa is gestegen en dat Zwitserland geen vertrouwen heeft in den huidigen toestand. In de sterke verdedigingslinie van de Schelde tot de Middellandsche Zee is een gaping tusschen Bazel en Genève welke lokt tot een doorbraak.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht 1032 A.)**

B. **ETRUSCISCHE TAAL.** — Professor Francesco Pironti schijnt het raadsel van de Etruscische taal te hebben opgelost. Bij zijn methode heeft hij zoowel gebruik gemaakt van de oude methode, nl. het vergelijken met het Grieksch als van de moderne methode, welke gebaseerd is op de klankovereenkomst, zonder veel rekening te houden met het Grieksch.
Professor Pironti is er in geslaagd een aannemelijke vertaling te leveren van stukken over de Etruscische beschaving.
De ontcijfering van Pironti is niet in strijd met de ontdekkingen van de bekende Etruscologen, Trombetti en Ribezzo.
De directeur van het Vaticaansch Museum, de bekende Etruscoloog Nogara, heeft in een ingezonden stuk in de kranten zijn waardeering over de methode-Pironti te kennen gegeven. (Il Secolo)

C. **VENEZUELA. — Generaal Gómez 25 jaar president.** — Op 19 December vierde generaal Gómez zijn zilveren feest als president van Venezuela. Gómez heeft zich gedurende deze bewindsperiode gekenmerkt als een vooruitstrevend magistraat, die veel heeft gedaan voor den vooruitgang van zijn land. Onder zijn leiding is een net van goede verkeerswegen aangelegd. Hij heeft den landbouw krachtig bevorderd en tal van openbare werken geschapen. Gómez schonk de bevolking hospitalen en bevorderde de tot standkoming van waterleidingen. Voorts stichtte hij scholen voor alle onderwijsrichtingen en steunde hij krachtig de katholieke kerk, waarbij hij groote sommen schonk voor het bouwen van baselieken, kathedralen en kapellen. Hij verkreeg voor een groot bedrag den Heiligen Schrijn uit den Dom van Keulen, welke thans den prachtigen tempel van Maracay versiert.
(N. Rott. Crt.)

D. **DISCONTOKOERSEN.** - De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert			Sedert	
Argentinië	23- 2-'33	6 %	Nederlandsche Bank:		
België	13- 1-'32	3½%	Wisseldisc.	19- 9-'33	2½%
Br.-Indië	16- 2-'33	3½%	Prom. disc.	19- 9-'33	3 %
Bulgarije	17- 5-'32	8½%	Bel. v. Eff.	19- 9-'33	3 %
Chili	23- 8-'32	4½%	Bel. van Goederen	19- 9-'33	3 %
Columbia	18- 9-'30	7 %	Voorsch. Rek.-Crt.	19- 9-'33	3 %
Danzig	6- 5-'33	3 %	New York Fed. Res. B.	20-10-'33	2 %
Denemarken	30-11-'33	2½%	Ned.-Indië	16- 8-'33	4½%
Duitschland	21- 9-'32	4 %	Noorwegen	24- 5-'33	3½%
Engeland	30- 6-'32	2 %	Oostenrijk	23- 3-'33	5 %
Estland	28- 1-'32	5½%	Peru	1- 8-'30	9 %
Finland	19-12-33	4½%	Polen	26-10-'33	5 %
Frankrijk	9-10-'31	2½%	Portugal	11-12-'33	5½%
Griekenland	14-10-'33	7 %	Roemenië	5- 4-'33	6 %
Hongarije	17-10-'32	4½%	Spanje	23-10-'32	6 %
Ierland	22- 4-'32	4 %	Tsj.-Slowakije	25- 1-'33	3½%
Italië	11-12-'33	3 %	Zuid-Afrika	20- 2-'33	4 %
Japan	3- 7-'33	3.65%	Zweden	29-11-'33	2½%
Joego-Slavië	27-11-'33	7 %	Zwitserland	21- 1-'31	2 %
Letland	10-12-'32	6 %			
Litauen	1- 1-'33	6 %			

(Keesings Financieel Archief) **(Vorig bericht blz. 960 F.)**

E. **ROTTERDAM. — Leening van het Rijk. - ƒ 24 millioen.** — In een onvoltallige raadsvergadering werd op 20 Dec. met 21 tegen 2 stemmen aangenomen het voorstel in zake de regeling van de vlottende schuld, dus om o.a. met het Rijk een leeningsovereenkomst te sluiten tot een bedrag van ƒ 24 millioen tegen een rente van 5%; ten tweede, het bedrag, waarvoor in 1934 kasgeldleeningen met het Rijk moesten worden aangegaan, te bepalen op ƒ 20 millioen; ten derde, het bedrag, waarvoor kasgeldleeningen zullen worden aangegaan voor het tijdvak van 1 Januari tot en met 31 Maart 1934, te bepalen op ƒ 25 millioen.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht 495 D.)**

22 DECEMBER 1933

F. **NEDERLAND. — R. K. Werkgevers en het Fascisme.** — Op 27 Nov. '33 werd te 's-Gravenhage de jaarlijksche federatievergadering gehouden der Algemeene R. K. Werkgeversvereeniging. De Federatievoorzitter, Mr. M. P. L. Steenberghe, hield een rede waaraan wij het volgende ontleenen:
Meer dan ooit is het nu de tijd zich goed te realiseeren, wat onze organisatie is en zijn kan en wat zij niet mag worden. Zeker, nu mogen wij ons het wijze woord van mgr. Nolens z.g. herinneren: „Alles op zijn tijd en ieder op zijn plaats". Onze plaats is niet die eener politieke organisatie, noch die eener Regeering. Wij zijn een Standsorganisatie van R. K. werkgevers, die de godsdienstige, zedelijke en materieele belangen harer leden heeft te behartigen. Wat de Regeeringspolitiek betreft, kunnen we requestreeren, adviseeren en demonstreeren, niet echter regeeren. Zoowel op sociaal als economisch terrein heeft onze organisatie in de afgeloopen jaren deze taak met ijver en onverdroten vasthoudendheid vervuld, en indien op dit gebied thans de meeningen veranderen, kunnen wij met onze actie zeker voor een groot gedeelte op het bereiken van dit resultaat aanspraak maken. Wij kunnen en mogen echter niet regeeren. Het is wel noodig hierop thans duidelijk te wijzen. Het is dan ook onjuist indien men, zooals wel reeds is geschied, op een demonstratieve vergadering waarop een uiteenzetting van den toestand gegeven is, onder mededeeling van de stappen, welke bij de Regeering gedaan zijn, vraagt: „Maar wat moeten wij nu doen?" Ieder op zijn plaats, Mijne Heeren, het doen is uitsluitend de bevoegdheid der Regeering.
Wij zijn evenmin een politieke partij. Het Doorluchtig Episcopaat wenscht zelfs uitdrukkelijk, dat de politiek buiten de sociale organisaties blijft. In verband met de opkomende fascistische stroomingen is dit vraagstuk opnieuw actueel geworden. Ons Bestuur heeft in zijn vergadering van 21 September j.l. een duidelijke uitspraak gegeven. „Ieder op zijn plaats" de sociale organisaties en de politieke partijen. De treurige gevolgen van het verbinden der sociale organisaties aan de politieke hebben wij bij onze Oosterburen kunnen leeren kennen. Daar zijn de sociale katholieke organisaties, om hun verbinding met en hun opgaan in de politeke partijen, met diezelfde partijen weggevaagd. Het voorbeeld van onze Duitsche zusterorganisatie, de „Handels- und Industriebeiräte der Deutschen Zentrumspartei" laat in deze aan duidelijkheid helaas niets te wenschen over. Met het Centrum is ook deze organisatie, als onderdeel eener politieke partij opgeheven. Dit moge ook de driester-redacteur van de „Volkskrant" wel eens bedenken, die in een artikel van 11 November 1933, uit onze zeer juiste en nog steeds niet met argumenten bestreden verklaring afleidt, dat wij den moed zouden missen tegen fascistische organisaties in te gaan. Ik geloof, dat wij in de achterliggende jaren wel bewezen hebben, dat het ons aan moed heusch niet ontbreekt. Hiernaast stel ik er prijs op te verklaren, dat de R. K. Staatspartij van onze sympathie overtuigd kan blijven. (De Maasbode)
(Vorig bericht blz. 920 A.)

G. **BELGIE. — Nieuwe haven en sluizen van Ostende onbruikbaar.** — In de op 19 Dec. '33 gehouden Kamerzitting verklaarde de liberale afgevaardigde Marquet bij de behandeling van de buitengewone begrooting voor openbare werken, dat de nieuwe vischhaven te Ostende en de nieuwe sluizen, die tezamen 80 millioen francs hebben gekost, onbruikbaar zijn, evenals het nieuwe veilinggebouw, dat ongeveer 20 mil-

lioen francs heeft gekost. De gemeente heeft dan ook geweigerd haven en veilinggebouw over te nemen. Spreker verklaarde, dat er een zeer streng onderzoek noodig is, en voegde hieraan toe: „Ik zal U een kleine geschiedenis vertellen. Toen ik laatst met den ambtenaar van het departement van verkeerswezen over de schandalen sprak, die zich in dit departement voordoen, zeide deze: „Zóó, komen er bij ons óók schandalen voor? Ik dacht dat het alleen in het departement van openbare werken het geval was." Deze woorden van den liberalen afgevaardigde wekten op de katholieke banken een storm van protest. De minister van Openbare Werken, de heer Sap, sprong rood van woede en verontwaardiging overeind en riep den spreker toe:„Bijzonderheden alstublieft. Gij werpt een verdenking op het ambtenarencorps; dat is ontoelaatbaar." De heer Marquet wachtte rustig tot de verontwaardiging der katholieke afgevaardigden eenigszins was gezakt en zei toen:„ Indien ik veertien dagen geleden had gezegd, dat de commissarissen van politie omkoopbaar waren, zou men mij óók uitgejouwd hebben. De minister windt zich op, omdat ik zeg dat er te Ostende 100 millioen francs in het water zijn gegooid, maar als hij in mijn plaats was, zou hij precies spreken als ik. De haven en de sluizen zijn gebouwd door onkundigen of door gauwdieven. Gij kunt kiezen, meneer de minister!"
(Algem. Handelsblad)

A. **RADIO. — Nieuwe regeling.** — In de conferentie van 1 Dec. 1933 gehouden tusschen den Minister van Binnenlandsche Zaken en de vertegenwoordigers der zendvereenigingen, heeft de Minister medegedeeld, dat voortaan het geheele zendapparaat van den Nederlandschen omroep, dat wil dus zeggen: de zenders voor de 1875 en voor de 296 m. golf (na 15 Januari 1934: 301.5 m. golf), in één hand zal worden beheerd. Tot dusver was dit niet het geval.
De zender met de 1875 m. golf werd beheerd door een vennootschap: den N.D.O. (Nederlandsche Draadlooze Omroep), waarin als eigenaren de Katholieke Radio Omroep, de Nederlandsch Christelijke Radio Vereeniging en de N.V. Nederlandsche Seintoestellen Fabriek optraden. Deze drie lichamen zijn gelijkgerechtigde vennooten in de N.V. N.D.O.
De zender, die arbeidt op de 296 m. golf is het exclusieve eigendom van de Nederlandsche Seintoestellen Fabriek. Alle omroepen huren nu tegen een bepaald bedrag per zenduur deze beide zenders. Drie maanden lang huren zij bij de N.S.F. en drie maanden lang huren zij bij den N.D.O., zulks in verband met de bekende driemaandelijksche golflengtewisseling. De Minister wenscht nu klaarblijkelijk dezen toestand geheel te liquideeren en twee nieuw te bouwen zenders in een nieuwe publiekrechtelijke figuur onder te brengen.
Het is de bedoeling van den Minister, dat de regeering in de nieuwe combinatie 60% invloed zal hebben, terwijl aan de omroepen tezamen 40% invloed zal worden gelaten, d.w.z. aan iedere omroepvereeniging 10%.
Ten aanzien van het financieele gedeelte wil dit dus zeggen, dat, wanneer b.v. 't nieuwe stel zenders, dat zal worden aangeschaft, een kapitaal zal vereischen van één millioen gulden, het rijk van dat millioen 600.000 gulden zal fourneeren, terwijl ieder der omroepvereenigingen 100.000 gulden zal moeten bijdragen. (De Radiobode)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Lager-Onderwijswet aangenomen.** — De Tweede Kamer heeft het wetsontwerp tot wijziging van de lager-onderwijswet met 57 tegen 24 stemmen aangenomen.
(N. Rott. Crt.) **(Vorig bericht 933 A.)**

C. **NEDERLAND. — Begrooting 1934. - Wegenfonds.** — De Tweede Kamer heeft de begrooting van het wegenfonds z. h. s. aanvaard. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht Begrooting 1934 976 C.)

D. **NEDERLAND. — Begrooting 1934. - Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.** — De Tweede Kamer heeft de begrooting van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen met 61 tegen 3 stemmen aangenomen.
N. Rott. Crt.) **(V. b. Begrooting 1934 976 C.)**

E. **DUITSCHLAND. — Transfer-Moratorium. - Nederlandsche démarches.** — Naar verluidt heeft H. M.'s gezant te Berlijn namens de Nederlandsche Regeering uiting gegeven aan de ernstige bedenkingen, die dezerzijds bestaan tegen de door de Rijksbank aangekondigde eenzijdige vaststelling in den zin van een verlaging van het naar Nederland over te maken bedrag, dat in het eerste halfjaar van 1934 door Duitsche schuldenaars aan Nederlandsche gerechtigden moet worden betaald ter zake van rente van obligatiën, hypotheken en dergelijke. (Het Vaderland)
(Vorig bericht 1092 G.)

F. **KNUD RASMUSSEN OVERLEDEN.** — De bekende Groenland-reiziger Knud Rasmussen is op 21 December '33 op 54-jarigen leeftijd overleden.
Knud Rasmussen werd 7 Juni 1879 te Jakobshavn op Noord-Groenland geboren. Zijn vader was een Deen, zijn moeder een Eskimo-vrouw. Vandaar zijn grondige kennis van de Eskimotaal..
Aan verscheidene expedities heeft hij deelgenomen of er de leiding van gehad. Wij noemen b.v. de expeditie van Erichsen (1902—1904). Van 1906—1908 werkte Rasmussen in Noord-Groenland. Het jaar 1910 zag hem bij Kaap York, waar hij een station stichtte, dat als basis diende voor tal van belangrijke onderzoekingstochten. Een reis bracht hem zelfs tot aan de Hudson-baai, waar hij een paar jaar bleef. Zijn doel was uit te vorschen, waar de Eskimo's vandaan komen en hoe de verschillende stammen met elkander verwant zijn. Uit tal van gegevens meende hij te mogen concludeeren, dat de Eskimo's uit het uiterste oosten van Azië komen en tot eenzelfde oerras behooren.
De laatste expeditie, die onder zijn leiding stond, gold een bestudeering van Oost-Groenland. Met behulp van luchtfoto's werd een vrij groot gebied in kaart gebracht; tal van land- en fjordcomplexen, tot dat oogenblik geheel onbekend, konden worden gepreciseerd. De geologen der expeditie slaagden er in de Zuidelijkste fossielenlaag van O.-Groenland te vinden en interessante waarnemingen te doen over de gletschers en het ontstaan van diluviaal zand; de zoölogen wijdden al hun aandacht aan de vogelwereld. Ook werd een begin gemaakt met het opnemen van een Oost-Groenlandsche film. (Berl. Tidende, Kopenhagen)

G. **FRANKRIJK. — Spionnage.** — Uit het onderzoek dat geleid heeft tot de arrestatie van tien spionnen, van wie acht vreemdelingen, is gebleken, dat men hier met twee afzonderlijke zaken te doen heeft.
Onder de arrestanten bevindt zich ook de Franschman Martin, leeraar in verscheidene talen, die verbonden was aan den ontcijferingsdienst van het ministerie van Marine en die met de Russin Lydia Stahl door een buitenlandsche mogendheid belast zou zijn geweest met de reorganisatie van den spionnagedienst van die mogendheid in Finland; zij werden daarbij geholpen door de vrouwelijke spionnen, Marie Schul en Serandon. De andere arrestanten daarentegen waren belast met het onderzoek naar de militaire organisatie in het Oosten en Zuidoosten van Frankrijk. (Ned. Tel. Agentsch. Reuter)

H. **ONTWAPENING. — Engelands houding tegenover Rijkskanselier Hitler's voorstellen.** — In het Engelsche Lagerhuis deelde Sir John Simon, de minister van buitenlandsche zaken, mede, dat Engeland de jongste voorstellen van Hitler nauwkeurig onderzocht en daarbij het oog gericht hield op het standpunt van Frankrijk en de belangen van den Volkenbond. Zoolang het onderzoek aan den gang was, kon hij geen verklaring afleggen. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht 1094 A.)

A. **BEERTA. — Tweede Kamer. - Wetsontwerp Regeerings-Commissaris aangenomen.** — De Tweede Kamer heeft het ontwerp om Beerta van een regeeringscommissaris te voorzien aangenomen met 73 tegen 3 stemmen. (N. Rott. Crt.) **(Vor. bericht 1081 C.)**

B. **BELGIE. — Politieschandaal.** — In verband met het politie-commissarissen-schandaal is de onderdirecteur van het ministerie van arbeid, Lejeune, gearresteerd.
Lejeune behandelde in zijn departement het verleenen van ridderorden en wordt thans beschuldigd sedert drie jaar waardevolle geschenken te hebben aanvaard van den vroegeren politie-commissaris Pauwels. Als tegenprestatie trok hij dan de door Pauwels voorgestelde candidaten voor een ridderorde voor.
(Ned. Tel. Agentsch. Reuter) **(Vor. ber. 1095 A.)**

23 DECEMBER 1933

C. **IERLAND. — Fascisme. - Generaal O'Duffy.** — Het Hooggerechtshof heeft op 21 Dec. '33 uitgemaakt, dat de gevangenhouding van generaal O'Duffy, den leider der Iersche Blauwhemden, en die van John Sullivan, onrechtmatig was en hun onmiddellijke invrijheidsstelling gelast. Overeenkomstig deze order zijn O'Duffy en Sullivan op vrije voeten gesteld.
(Ned. Tel. Agentsch. Reuter) **(Vor. ber. 1092 A.)**

D. **NEDERLAND. — Het nieuwe Nederlandsch-Duitsche douaneverdrag.** —
Wij laten hier de lijst volgen van verdragsrechten, welke met Duitschland overeengekomen zijn in het op 15 December gesloten Nederlandsch-Duitsch verdrag tot regeling van het goederenverkeer.

Rechten bij den invoer in het Duitsche douanegebied.

(Het eerste cijfer geeft het verdragsrecht gedurende 1934, voor 100 K.G. in R.M. Het laatste cijfer het tot dusver geldend invoerrecht, eveneens voor 100 K.G. in R.M.)

Uit tariefno. 22: Karwij, versch of gedr. 8.— 20.—
Uit tariefno. 23: Aardappelen, versch: goedgekeurd pootgoed in den tijd van 1 Januari tot 31 Maart en van 1 September tot 31 Dec. 4.— 4.—
Uit tariefno. 28: Kapok, onbewerkt, ook gezuiverd, in andere verpakking dan in geperste balen ... ... 3.— 3.—
Uit tariefno. 33: Groenten, versch: Witte kool in den tijd van 1 Januari tot 31 Mei ... ... 2.— 4.—
Roode kool en savoyekool, in den tijd van 1 Januari tot 31 Mei ... ... 2.— 6.—
(tot dusver voor een hoeveelheid overeenkomende met 50% enz.)
Opmerking: De verdragsrechten gelden slechts voor een hoeveelheid, overeenkomende met 60% van de hoeveelheden der afzonderlijke bovengenoemde goederen, welke volgens de ambtelijke Duitsche invoerstatistiek in den tijd van 1 Januari tot 31 Mei 1932 uit Nederland in het Duitsche douanegebied zijn ingevoerd.
Spruitkool in den tijd van 1 Januari tot 31 Maart en van 1 November tot 31 December 5.— 10.—
Opmerking: Het verdragsrecht geldt slechts voor een hoeveelheid, overeenkomende met 55% van de hoeveelheid, die in het jaar 1932 volgens de ambtelijke Duitsche invoerstatistiek uit Nederland in het Duitsche douanegebied is ingevoerd.
Kropsla:
in den tijd van 1 April tot 31 Mei ... ... 7.— 15.—
in den tijd van 1 Juni tot 30 September ... ... 10.— 10.—
Opmerking. Het verdragsrecht van 7 R.M. geldt slechts onder voorwaarde, dat de Nederlandsche regeering overeenkomstig een met het oog daarop te treffen regeling er voor instaat, dat in de maanden April en Mei niet meer dan 75% naar Duitschland wordt uitgevoerd van de hoeveelheid, die, na overeenkomst der beide partijen op grond van een gemeenschappelijke vaststelling in de maanden April en Mei 1932 uit Nederland in het Duitsche douanegebied is ingevoerd.
Uit tariefno. 38: Boomen, wijnstokken, vaste planten, struiken, stekken en andere levende gewassen zonder of met aardkluiten ook in potten of kuipen; entrijzen; planten zonder aardkluiten; vaste planten ... ... 20.— 80.—
andere: rhododendrons en azalea's, met uitzondering van de Indische azalea's, alle deze met aardkluiten ... ... 12.50 25.—
magnolia's laurier, Ilex, Aucuba, Taxus, Buxus, blauwspar, Chamaecyparis, alle deze m. aardkl. 10.— 20.—
vaste planten met aardkluiten ... ... 20.— 40.—
Opmerking. Op de verdragsrechten van 12.50 en 10 R.M. kunnen slechts importeurs aanspraak maken, die het kweeken van dergelijke planten als bedrijf uitoefenen.
Uit tariefno. 40: Hyacinten-, tulpen- en narcissen bollen ... ... 20.— 20.—
Uit tariefno. 47: Ander ooft, versch
kruisbessen ... ... 10.— 10.—
frambozen ... ... 12.50 20.—
Opmerking. Als versche frambozen zijn ook te beschouwen versch geplukte frambozen, die in den tijd van 15 Juni tot 15 September zijn ingevoerd en die alleen om ze voor bederf gedurende het vervoer te behoeden, lichtelijk met verduurzamingsmiddelen, zooals bijv. mierenzuur, behandeld zijn.
Uit tariefno. 49: Aardbeienpulp in verpakkingen bij een gewicht van 5 K.G. of meer ... ... 8.— 10.—
Uit tariefno. 109: Varkensspek, niet ger.... ... 20.— 20.—
Opmerking. Het verdragsrecht geldt alleen voor een hoeveelheid, overeenkomende met 60% van de hoeveelheid goederen, vallende onder het tariefno. 109, welke volgens de ambtelijke Duitsche invoerstatistiek in het jaar 1932 uit Nederland in het Duitsche douanegebied is ingevoerd.
Uit tariefno. 115: Zeelt, levend en niet levend, versch, niet bevroren in den tijd van 1 Juni tot 31 Juli ... 40.— levend 80.—
niet levend 60.—
In het algemeene tarief niet afzonderlijk genoemde zeevisschen, levende en niet levende, versch, niet bevroren vrij versch 10.—
bevroren 15.—
Opmerking. De bij verdrag vastgestelde vrijdom van invoerrecht geldt slechts voor een hoeveelheid, overeenkomende met 50% van de hoeveelheid, die na overeenkomst van de beide partijen op grond van een gemeenschappelijke vaststelling in het jaar 1932 door Duitsche visschers en door bemanning van Duitsche schepen gevangen en onder vrijdom van rechten in Nederland aan den wal is gebracht en slechts zoolang, als Nederland zeevisschen, welke door Duitsche visschers of door de bemanning van Duitsche schepen zijn gevangen, afgezien van de heffing van een compenseerend invoerrecht laat invoeren en aan den wal laat brengen.
Uit tariefno. 116: Gezouten haring en z.g. „Breitlinge", niet in stukken gedeeld: in heele, halve, kwart, of achtste tonnen bruto 62% van het voor een vat (ton) geldende invoerrecht ... 65.—
Uit tariefno. 134: Boter, versch, gezouten of gesmolten, voorzien van een bewijs van overneming van een door den rijksminister van voedselvoorziening en landbouw aan te wijzen instelling ... ... 75.— 75.—
Uit tariefno. 135: Kaas, niet in afzonderlijke verpakking met een brutogewicht van 2½ K.G. of lager, harde:
Edammer- en Goudakaas alsook bloksmeltkaas zonder korst, uit Edammer of Goudakaas bereid, alle deze voorzien van een bewijs van overneming van een door den rijksminister van voedselvoorziening en landbouw aan te wijzen instelling ... ... 20.— gem. 28.50
Opmerking. Het bewijs, dat de bloksmeltkaas uit Edammer- of Goudakaas is bereid, is door een certificaat van een door de Nederlandsche regeering aan te wijzen instelling te leveren.
Uit tariefno. 136: Eieren van kippen, rauw, voorzien van een bewijs van overneming van een door den rijksminister van voedselvoorziening en landbouw aan te wijzen
instelling ... ... 30.— tot 30 Sept.: 40.—
1 Oct.—31 Dec.: 30.—
Eieren van eenden, rauw ... ... 30.— 30.—
Opmerking. Het verdragsrecht voor eendeneieren geldt slechts voor een hoeveelheid, overeenkomende met 90 pct. van de hoeveelheid, die na overeenkomst van de beide partijen op grond van gemeenschappelijke vaststelling in het jaar 1932 uit Nederland in het Duitsche douanegebied is ingevoerd.
Uit tariefno. 199: Ander gebak, met inbegrip van cakes en van beschuit ... ... 100.— 125.—
Uit tariefno. 208: Gecondenseerde melk (melkstroop) met toevoering van suiker van ten minste 40 pct., in blokken bij een gewicht van 10 K.G. of meer, voor de bereiding van chocolade in eigen bedrijf met een bewijs van vergunning onder contrôle van het gebruik ... ... 60.— 60.—
Uit tariefno. 257: Glycerine, zuiver ... ... 4.— 4.—
Uit tariefno. 280: Zout [chloornatrium (geraffineerd-, steen-, zeezout)] tot een hoeveelheid van ten hoogste 6.250.000 K.G. netto 0.80 1.25
(tot dusver voor 6.000.000 K.G.)
Uit tariefno. 326: Zinkwit tot een hoeveelheid van ten hoogste 40.000 K.G. ... ... 4.— 6.—
Lithopone ... ... 3.— 4.50
Opmerking. Het verdragsrecht voor lithopone geldt slechts voor een hoeveelheid, overeenkomende met 100% van de hoeveelheid, die volgens de ambtelijke Duitsche invoerstatistiek in het jaar 1932 uit Nederland in het Duitsche douanegebied ingevoerd is.
Uit tariefno. 343: Lakvernissen, lakken, zonder gebruik van wijngeest bereid (oplossingen van hars in terpentijnolie, minerale olie, harsolie, olievernis, aceton, alkaliën of andere oplossingsmiddelen), ook met kleurstoffen vermengd ... 25.— 25.—
Uit tariefno. 354: Synthetische muscus ... ... 120.— 120.—
Uit tariefno. 362 A: Met zuren behandelde fosforhoudende meststoffen (superfosfaten), ook met andere stoffen vermengd:
andere 0.90 0.90
(tot dusver voor een hoeveelheid overeenkomende met 50 pct. enz.)
Opmerking. Het verdragsrecht geldt slechts voor een hoeveelheid, overeenkomende met 60 pct. van de gemiddelde hoeveelheid goederen, vallende onder het tariefno. 362 A, welke volgens de ambtelijke Duitsche invoerstatistiek in de jaren 1931 en 1932 uit Nederland in het Duitsche douanegebied is ingevoerd.
Uit tariefno. 470: Kapok, gekaard, gekamd, gebleekt of geverfd ... ... 3.— 3.—
Uit tariefno. 639: Ruwe ongevormde stukken, ruwe gesneden of getrokken bladen, blokken, platen, buizen of staven van kunsthoorn van caseïne, zonder vulstof tot een hoeveelheid van 75.000 K.G. ... ... 35.— 35.—
(tot dusver voor 60.000 K.G.)
Uit tariefno. 730: Aardewerk, of fijn aardewerk voor hygiënische doeleinden, eenkleurig, in het algemeen tarief niet elders noemd ... ... 9.— 9.—
Opmerking. Het verdragsrecht geldt slechts voor een hoeveelheid, overeenkomende met 100 pct .van de hoeveelheid goederen, vallende onder het tariefno. 730, die volgens de ambtelijke Duitsche invoerstatistiek in het jaar 1932 uit Nederland in het Duitsche douanegebied is ingevoerd.

Uit tariefno. 909: Kabels ter geleiding van electrischen stroom, ten gevolge van hun metaalarmeering in den vorm van hulzen (mantels), plaatijzer, draad, band of dergelijke, geschikt om in water of in den grond te worden gelegd ... 14.40 14.40
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. 1090 E.)**

A. ONVOLWAARDIG VOEDSEL EN KROPVORMING. — Dr. H. H. Maas te Leiden heeft door proeven op honden aangetoond, dat onvolwaardig voedsel alleen dan krop veroorzaakt, wanneer het arm is aan jodium, maar dat de overige stoornissen van algemeenen aard, die bij het gebruik van onvolwaardig voedsel optreden, niet aan het geringe gehalte aan jodium, maar aan het gebrek aan vitaminen en minerale zouten is toe te schrijven. Men moet dus met beide minderwaardigheidsfactoren bij het beoordeelen van een bepaalde voeding rekening houden en niet slechts met één.
Ook heeft dr. Maas in zijn proefschrift nogmaals de juistheid bewezen van de reeds vroeger opgedane ervaring, dat toediening van te groote hoeveelheden jodium een ernstig gevaar oplevert. (Red K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 652 B.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Gouden Standaard. - James P. Warburg's uiteenzettingen. —
Aan een repliek van James P. Warburg, een der voormalige adviseurs van President Roosevelt, op Senator Borah, die zijn critiek op de regeerende geldpolitiek in de Ver. Staten had aangevallen, ontleenen wij:
„Volgens mijn opvatting zou geen enkele regeeringsactie daadwerkelijker tot herstel in het economische leven bijdragen dan de aankondiging dat de regeering zou afzien van pogingen den dollar verder te deprecieeren, het experiment met den „commodity dollar" op te geven en zoo snel mogelijk naar een revalorisatie van den dollar op basis van een gemoderniseerden gouden standaard te zullen streven. Zulk een revalorisatite is natuurlijk niet dadelijk door te voeren en zij zal bovendien slechts in samenwerking met een overeenkomstige actie in Engeland kunnen worden ten einde gebracht. De beste voorbereiding daartoe zou zijn een samenwerking tusschen het Federal Reserve System en de Bank van Engeland, om overdreven fluctuaties van pond en dollar tegen te gaan.
Een internationale overeenkomst anders dan op de basis van een gemoderniseerden gouden standaard is uitgesloten. En een nationaal geldsysteem, dat op langen termijn bevredigend zou werken, moet ook door de meerderheid der andere naties worden geaccepteerd.
Tegen den gouden standaard is ten eerste in te brengen, dat een schaarschte aan goud of overvloed aan goud het economische leven, hetzij door te sterke daling of stijging der prijzen in het ongereede kan brengen. Ten tweede voeren critici steeds aan, dat de fictie van de inwisselbaarheid van papiergeld in goud gevaarlijk is, aangezien zij in tijden van depressie geregeld tot goudpanieken voert. Met dit tweede bezwaar ben ik," aldus Warburg, „het volkomen eens. Wat echter het eerste betreft, practisch heb ik nog niemand aangetroffen, die een overvloed aan goud en de gevolgen van een overdreven prijsstijging vreest. In verreweg de meeste gevallen vreest men dan ook alleen een schaarschte aan goud. Bewezen is zulks echter nooit.
Ter omzeiling van deze gebreken zonder tot onbeheerschte valuta-experimenten te komen, zouden een viertal punten kunnen worden opgenoemd:

1e. zouden gouden munten geheel en al aan het verkeer moeten worden onttrokken,

2e. zou het bezit van standaardgeld beperkt moeten blijven tot centrale banken en circulatiebanken, die het benutten moeten voor het in evenwicht brengen van internationale betalingen, en verder als dekkingsgrondslag voor het papiergeld.

3e. mag papiergeld slechts tegen goud in baren inwisselbaar zijn voor exportdoeleinden en verschepingen als gevolg van zulke plaats gehad hebbende inwisselingen mogen slechts tusschen centrale banken plaats hebben. Voorwaarde is dan, dat de Fransche oppositie tegen het opgeven van de interne bankbiljetteninwisseling tegen goud in baren worde overwonnen. Zulks moet gebeuren omdat anders het hamsteren van goud mogelijk blijft.

4e. dienen goudproducenten gedwongen te worden hun productie aan te bieden aan de autoriteiten; verkoopen aan de goudverwerkende industrie zouden alleen mogen geschieden met toestemming der regeering." (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. 1059 E; Gouden Standaard 840 A.)

C. AMSTERDAM. — Brand verwoest een Telefooncentrale. — Op 22 Dec. '33 is door onbekende oorzaak een zware uitslaande brand ontstaan in de centrale 4 (Noord) te Amsterdam, waarbij de zgn. splitsingkamer geheel verwoest werd en ± 10.000 nummers uitvielen. Met 8 stralen werd het vuur in korten tijd gebluscht. Ook het intercommunale telefoonverkeer en dat van politie en brandweer ondervonden groote stagnatie.
Tengevolge van den brand is in de telefoon-ondercentrale no. 6 over het IJ het koper van de schakelaars roodgloeiend gaan staan, waardoor de chef, de 56-jarige hoofdopzichter J. van Eyle, zóó schrok, dat hij ter plaatse aan hartverlamming overleed.
(Algem. Handelsblad.)

D. LUCHTVAART. — De recordvlucht van de „Pelikaan". — In een recordtijd, in vier dagen, vier uur en veertig minuten, is de „Pelikaan" van de K. L. M. van Schiphol naar Batavia gevlogen.
Maandag, 18 December '33, na ongeveer in een uur startklaar te zijn gemaakt, vertrok de „Pelikaan" om 4.30 's morgens en Vrijdagmiddag, 22 December '33, 16.20 Javatijd, dat is 9.10 Amsterdamsche tijd landden de K. L. M.-vliegers in Batavia. Het aantal vlieguren bedroeg 74 uur 42 minuten.
De Kerstpost van de vleugellam geslagen „Zilvermeeuw" en gestrande „Postjager", in totaal 81.000 poststukken, werd meegevoerd.
De bemanning Ivan W. Smirnoff, Piet Soer (beide bestuurders), J. M. H. Grosfeld (boordwerktuigkundige) en C. H. van Beukering (marconist), heeft door deze buitengewone prestatie groote waardeering van het Nederlandsche volk verdiend. Men moet niet uit het oog verliezen, dat deze vlucht niet maanden te voren in elkaar is gezet. Zij is volbracht door normaal technische organisatie.
Wij geven hierbij een staat van de trajecten, die de „Pelikaan" heeft afgelegd. De tijden zijn herleid tot Greenwich-tijd.

18 December 1933

	Aank.	Vertr.	Aantal K.M.
Amsterdam (Schiphol) . .		4.10	
Marseille	9.33	10.28	985
Rome	13.45	1.20	625

(½ dag vertraging wegens zwaren mist).

19 December 1933

Saloniki	8.15	8.45	)
Athene	10.15	10.45	) 1110
Cairo	16.35	17.35	1277
Bagdad	23.15	0.30	1303

20 December 1933

Bushir	4.05	4.40	785
Djask	8.15	9.—	805
Karachi	13.30	14.15	953
Jodhpur	17.45	20.—	615

21 December 1933

Allahabad	0.20	0.50	872
Calcutta	4.50	5.20	750
Rangoon	9.35	10.15	1078
Bangkok	13.30	17.—	580
Alorstar	23.15	0.05	900

22 December 1933

Singapore	3.30	3.50	650
Palembang	6.15	6.40	527
Batavia	8.50		480
			14295

(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht K. L. M. 638 B.)**
(Zie ook rubriek: Luchtvaart)

E. RUSLAND. — Petroleum. - Nieuwe velden ontdekt. — De „Prawda" verneemt uit Tasjkent, dat de geologische expeditie van de „Sredazneft" in den loop van dit jaar een gebied van 720.000 vierkanten kilometer onderzocht heeft (het dal van Ferghana, Zuid-Oezbekistan en Tadzjikistan). De onderzoekingen hebben aangetoond, dat het dal van Ferghana reeds in de naaste toekomst een petroleumproductie kan opleveren, die niet alleen de geheele behoefte van Russisch Centraal-Azië aan stookolie zal dekken, maar ook aan de aangrenzende gebieden olie zal kunnen leveren. (Prawda) **(Vorig bericht blz. 949 B.)**

24 DECEMBER 1933

A. DUITSCHLAND. — De brand in het Rijksdaggebouw. - Uitspraak. —
De vierde strafsenaat van het Rijksgerechtshof te Leipzig heeft op 23 Dec. '33 uitspraak gedaan in het proces van den Rijksdagbrand.
De Nederlander Marinus van der Lubbe is ter dood veroordeeld wegens hoogverraad, gepaard met brandstichting, welke beoogde een opstand te verwekken, benevens poging tot eenvoudige brandstichting. De verdachten Torgler (Duitscher), Dimitrof, Popof en Tanef (Bulgaren) zijn vrijgesproken.
Naar verluidt zal de verdediger van v. d. Lubbe, dr. Seuffert, vermoedelijk geen verzoek om gratie voor zijn cliënt indienen.
De vier vrijgesproken verdachten Torgler, Dimitrof, Popof en Tanef zijn onmiddellijk na het einde van de zitting in „Schutzhaft" gezet.
Nadat dr. Bünger, president van de strafsenaat te Leipzig, voorlezing had gedaan van het vonnis, ging hij over tot mededeeling van de motieven, die het Hof bij zijn beslissing hebben geleid. Hierbij heeft het Hof zich, naar de president zeide, niet vrij kunnen houden van eenige gevoelsuitingen. Het zorgvuldig onderzoek der feiten, de plicht van elken scrupuleuzen rechter, vergt een zekeren tijd. Tijdroovend werkte ook de noodzakelijkheid, af te rekenen met gewetenlooze veronderstellingen, geopperd in tendentieuze pamfletten, waarin gepoogd werd door afschuwelijke verdachtmakingen tegenover leidende Duitsche mannen, het vinden der waarheid te bemoeilijken of zelfs te verijdelen. De wijze, waarop de trouwens doorzichtige pogingen tot verdraaiing der feiten in den loop van het proces zijn weerlegd, is door hen, die bij het geding betrokken waren, vaak terecht geaccentueerd, en de openbare meening der wereld heeft van die weerlegging kennis genomen, voorzoover zij althans de waarheid hooren wil.
Valsch waren de geruchten over het z.g. vroeger vrij zijn van rijksdag-employé's op den dag van den brand, de verklaringen over de sabotage van het blusschingswerk en vele andere beweringen.
Bij dit proces moest echter ook, en dat heeft den meesten tijd geëischt, de politieke achtergrond der misdaad worden onderzocht, waarbij men moest trachten uit te vinden, welke doeleinden werden nagestreefd en wie er achter konden staan.
Door dit proces is bewezen, dat de medeplichtigen en opdrachtgevers van Van der Lubbe tot het communistische kamp behooren en dat de brand in den rijksdag het werk is der K.P.D. en van de haar verwante en met haar gelijk te stellen organisaties tot verwezenlijking van den burgeroorlog.
In het begin van dit jaar liep het Duitsche volk gevaar te worden overgeleverd aan het communisme, doch op het laatste moment is het van dien afgrond weggetrokken.
Uit de motiveering van het vonnis kan kort worden vermeld: Van der Lubbe heeft volledig bekend. Deze bekentenis was te volgen tot op een bepaald punt. Hij heeft niet alléén den brand kunnen stichten in de groote rijksdagzaal. Omtrent dit punt is geen opheldering verkregen.
Bij Torgler en de Bulgaren heeft het gerechtshof de door de aanklagers als bewijs voor hun schuld aangevoerde feiten op sommige punten niet vrij van feilen geacht, terwijl ook de onweerlegbaarheid van sommige punten moet worden betwijfeld.
Over de zaak zelf verklaarde dr. Bünger: Alle beklaagden zijn ervan beschuldigd als medeplichtigen aan den brand te hebben meegedaan. Slechts Van der Lubbe heeft bekend. Zijn mededeelingen over den gang van zaken bij de poging tot brandstichting in het bureau voor maatschappelijen steun te Neukölln, het raadhuis en het slot, kon men geregeld op haar voornaamste punten nagaan. Zij zijn door onderzoekingen ter plaatse bevestigd.
Het gerechtshof twijfelt er niet aan, dat de beklaagde zijn weg in den rijksdag in hoofdzaak zoo heeft genomen als hij hem beschreven heeft.
Van der Lubbe heeft met anderen, misschien slechts weinigen, samengewerkt. De verklaringen der drie deskundigen laat niet den geringsten twijfel, dat hij den brand niet alleen kan hebben gesticht. De beklaagde Van der Lubbe heeft den hem ter beschikking staanden en nauwkeurig nageganen tijd onmogelijk kunnen gebruiken om den brand in de groote zaal te stichten, doch moet daarbij hulp van anderen hebben gehad. De door de getuigen Bogun en Küssner bij het verlaten van ingang 2 waargenomen persoon was één der anderen.
Van der Lubbe heeft den Rijksdag in bewuste en bedoelde samenwerking met anderen in brand gestoken.
Verder moest worden onderzocht of de beklaagden Torgler, Dimitrof, Popof en Tanef aan de brandstichting in dit verband schuldig zijn.
Het resultaat van dit onderzoek blijkt reeds uit de strekking van het uitgesproken vonnis. Het kan aldus worden samengevat: Aan de beschuldiging tegen Torgler is, doordat het feit, dat hij op den dag van den brand met Van der Lubbe samen zou zijn geweest, niet bewezen kon worden, de voornaamste steun ontnomen. Hetzelfde geldt voor de beschuldigingen tegen Dimitrof, Popof en Tanef in verband met het feit, dat Van der Lubbe twee hunner zou hebben ontmoet in café „Bayernhof", een verklaring, welke als weerlegd kan worden beschouwd.
De aanklacht tegen Popof, dat hij met Torgler samen in den rijksdag zou zijn geweest en op den avond voor den brand uit ingang 2 van het rijksdaggebouw zou zijn gekomen, is verzwakt door de mogelijkheid van verwisseling tusschen hem en Neubauer, alsmede door de vaststelling van het feit, dat de in aanmerking komende getuige onmogelijk het gezicht had kunnen herkennen van den uit den rijksdag komenden man. De verklaringen van de getuigen Karwahne, Kroyer en Frey over het samenzijn van Torgler met Van der Lubbe in de antichambre van de begrootingszaal, acht de senaat niet bewezen, of niet van voldoende beteekenis.
De getuigenverklaringen van Kuntschalk en Lebermann, die Torgler belast hadden, acht het gerechtshof volgens zijn persoonlijken indruk volkomen ongeloofwaardig evenals die van Grothe.
Ten aanzien van Dimitrof verklaarde dr. Bünger, dat diens verklaring, dat hij zich in Duitschland slechts zou hebben bemoeid met zaken voor Bulgaarsche communistische emigranten niet juist was. Een bewijs daarvoor is evenmin te leveren als het bewijs, dat hij bij de brandstichting betrokken zou zijn geweest en met Van der Lubbe in verbinding zou hebben gestaan.
(Vaz Dias en Ned. Tel. Agentsch. Reuter)
(Vorig bericht Eisch 1088 A.)

B. SPOORWEGONGELUKKEN. — Treinramp bij Lagny. — Op 23 Dec. '33 is de trein, die van Parijs te 19.31 uur naar Straatsburg was vertrokken, in het gehucht Pomponne nabij Lagny op den bijna stilstaanden trein Parijs—Nancy, die kort tevoren was vertrokken, ingereden. Een ontzettende paniek volgde op de botsing. Het aantal dooden wordt op 220 geschat, het aantal gewonden op 300, waarvan meer dan de helft zeer ernstige, zelfs levensgevaarlijke wonden opliepen.
De spoorwegautoriteiten schrijven de catastrophe toe aan den mist, waardoor de machinist en de stoker de onveilige signalen niet zouden hebben gezien. Beiden zijn gearresteerd, doch weder in vrijheid gesteld.
Dit ongeluk is een der grootste in de geschiedenis der spoorwegrampen. (Le Temps) **(V. b. 81 B.)**

C. ENGELAND. — Hervorming van het Hoogerhuis. — Lord Salisbury heeft op 19 Dec. '33 in het Hoogerhuis een ontwerp ingediend voor de hervorming van het Hoogerhuis door vermindering van zijn ledenaantal met het doel zijn machtsbevoegdheden te vermeerderen en te versterken. (Daily Telegr.) **(110 G.)**

25 DECEMBER 1933

D. VEREENIGDE STATEN. — Zilveraccoord. — President Roosevelt heeft op 21 Dec. '33 het Londensche zilveraccoord onderteekend. De president heeft tevens opdracht gegeven tot aankoop van zilver door de regeering tegen den prijs van 64,5 dollarcents per ounce. De huidige marktprijs bedraagt 43 dollarcents per ounce.
President Roosevelt deelde mede, dat zijn onderzoekingen de noodzakelijkheid hebben aangetoond dat de zilverprijs wordt verhoogd en gestabiliseerd. In zijn proclamatie, waarin de ratificatie van de Londensche zilverovereenkomst wordt aangekondigd, zegt de president: Dit opent onze muntgebouwen voor de aanmunting van standaarddollars uit zilver, dat voortaan in de Ver. Staten wordt gewonnen, indien de inleveraars van dit zilver bereid zijn de helft daarvan aan de regeering af te staan als muntloon en tot dekking van alle gewone kosten en uitgaven. De dollars, aangemunt van de helft van dit nieuw gewonnen zilver, worden aan de inleveraars teruggegeven, terwijl de andere helft van het zilver in de schatkist vloeit. (New York Herald, Parijs)

E. ITALIE. — Aziatisch Studentencongres te Rome. — Op 22 Dec. '33 is op het Capitool te Rome het eerste Europeesche congres van Aziatische studenten door Mussolini geopend.
Hij verklaarde, dat, terwijl het liberalisme en het kapitalisme Europa en Azië in een verkeerde afhankelijkheid van elkaar hadden gebracht, slechts het fascisme den weg baande naar de oude oplossing, die reeds het klassieke Rome had gekend, dat Europa de vrije en eerlijke makelaar voor Azië zou worden. Verschillende vertegenwoordigers van Aziatische landen bedankten den Duce. (Giornale d'Italia)

F. NEDERLAND. — Spoorhout-kwestie. — Wij ontleenen aan eenige Nederlandsche bladen het volgende:
In de Tweede Kamer is een commissie benoemd tot onderzoek van de Spoorhout-kwestie die den laatsten tijd eenige onrust verwekte.
In 1925 is tusschen de Nederlandsche Spoorwegen en de N.V. Spoorhout een contract gesloten, waardoor het spoorwegmateriaal (dwarsliggers) in hoofdzaak van deze laatste firma wordt betrokken.

Er wordt nu gezegd, dat de Ned. Spoorwegen hierdoor duurder zouden inkoopen, dat het hout uit het buitenland inplaats van uit Nederland wordt betrokken, en dat Spoorhout tegen lagere prijzen aan België zou leveren.
Eenige organisaties, als het Staatsboschbeheer, de Ned. Heide-Maatschappij en de Ned. Houtbond, brachten de zaak aan het rollen.
Van de andere zijde wordt echter gezegd, dat Spoorhout, doordat concurrentie uitgeschakeld was, goedkooper kon leveren en dat de Ned. Spoorwegen deelden in de winsten bij leveranties aan het buitenland (zij hadden 55% van het aandeelenkapitaal van Spoorhout). (Red. K. H. A.)

A. **ESKIMOTAAL.** — De dood van den onverschrokken ontdekkingsreiziger dr. Knud Rasmussen — van moederszijde een Eskimo — is aanleiding om op de groote moeilijkheid van de door Rasmussen zoo beminde moedertaal te wijzen.
De Eskimotaal wordt van Groenland af tot op Alaska door de verschillende aldaar nomadiseerende Eskimo's zonder groot dialectverschil gesproken. Om een eenigszins geanimeerd gesprek te voeren heeft de Eskimo een woordenschat van 10.000 woorden noodig. Een enkel Eskimowoord kan op een paar honderd verschillende wijzen worden geschreven en gesproken, elk woord heeft door een verschillend achtervoegsel of door intonatie een andere beteekenis. De vervoeging van een werkwoord geschiedt door ongeveer 350 achtervoegsels, de verbuiging van een zelfstandig naamwoord door 150 achtervoegsels.
De Eskimotaal wordt derhalve als een der moeilijkste der bekende talen beschouwd. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Knud Rasmussen 1098 F.; Eskimos 664 B.)

B. **FRANKRIJK. — Fransch-Duitsche Handelsbesprekingen. - Geen overeenstemming bereikt.** — De Fransch-Duitsche handelsbesprekingen, welke te Parijs werden gevoerd, zijn beëindigd zonder tot een overeenstemming te hebben geleid. De Duitsche delegatie is naar Berlijn vertrokken.
In verband met het afbreken der Duitsch-Fransche onderhandelingen wordt van Duitsche zijde nog het volgende medegedeeld:
De Duitsch-Fransche economische betrekkingen worden geregeld door het handelsverdrag van 30 Aug. 1927, dat berust op het beginsel der meestbegunstiging. Frankrijk was in de laatste jaren overgegaan tot het toepassen van invoercontingenteeringen. In September 1933 kondigde de Fransche regeering aan, dat zij van plan was, de contingenteeringen in de toekomst los te maken van de clausule der meestbegunstiging. Het is toen tot onderhandelingen gekomen, die op 31 October te Parijs begonnen. Deze onderhandelingen mislukten.
Het handelsaccoord van 1927 loopt nu op zichzelf door. Bij de onderhandelingen te Parijs is ook gesproken over mogelijke verlenging van het Fransch-Duitsche accoord betreffende het reisverkeer. Tot overeenstemming is men echter niet gekomen.
(La Journée Industrielle)

26 DECEMBER 1933

C. **CATALONIE. — President Macia overleden.** — President Kolonel Francesco Macia, de eerste president van den nieuwen Catalonischen staat, is op 74-jarigen leeftijd overleden. (Vaz Dias)
(Vorig bericht en photo 610 B.)

D. **DE CODEX SINAITICUS.** — Met goedkeuring van de Engelsche regeering heeft het Britsch Museum van de Russische regeering den „Codex Sinaïticus", het bijbelhandschrift uit de tweede helft der vierde eeuw, voor honderdduizend pond sterling gekocht. Deze codex was vroeger in het bezit van den tsaar van Rusland en is een der oudste bijbelhandschriften.
De codex sinaïticus is in de jaren 1844—1859 door C. Tischendorf in het Catharina-klooster op den berg Sinaï ontdekt en verzameld. De codex bevat het geheele Nieuwe Testament, plus den brief van Barnabas en een deel van den Pastor van Hermas, dus de twee z.g. apostolische vaders. De monniken hebben den codex aan den Tsaar van Rusland geschonken, omdat het handschrift in een Oostersch-Orthodox klooster gevonden was en sindsdien werd het oorspronkelijke stuk dan ook te Leningrad bewaard, vanwaar het nu naar Londen is verhuisd.
(Red. K. H. A.)

27 DECEMBER 1933

E. **S.D.A.P. — Kerstvergadering 1933.** —
Op 24 Dec. '33 werd in het Concertgebouw te Amsterdam de kerstvergadering van de Sociaal Democratische Arbeiders Partij gehouden, waar de partijleider Ir. J. W. Albarda zijn groote jaarlijksche redevoering uitsprak en waaraan wij het volgende ontleenen:
Het Kerstfeest is de tijd van het blijde geloof, dat overal ter wereld leeft, ook in deze kerstvergadering. Het geloof vervult de aanwezigen in de zaal, ook de werkloozen. Reeds in 1929 voelde men de ellende van de crisis, de volgende jaren waren zwarter dan men toen nog durfde veronderstellen. In elke kerstvergadering stond het beeld van de crisis telken jare zwarter op. Na vier kerstfeesten verrees het nieuwe licht van nieuwe welvaart niet opnieuw. Integendeel, men is niet alleen tot economische ontreddering vervallen, doch ook tot politieke. Wij weten geen raad met het ontzaggelijke productie-apparaat, de oogsten vergaan, de fabrieken worden gesloten. Doch in de laatste jaren zijn wij teruggegaan op den weg, die tot economische wereldorde zou kunnen voeren. Men heeft, tegen de meening der meeste economisten in, de grenzen gesloten. Wij leven in een toestand van handelsoorlog, waarin alle landen verliezen. Een toestand, waarvan een bloedige oorlog het gevolg is, want slechts één industrie heeft geen last van de crisis: de oorlogsindustrie.
Toch zijn er enkele lichtpunten. Geleerden durven beweren, dat in den zomer van 1932 het dieptepunt van de crisis gepasseerd werd. Ook in ons land zijn kleine verbeteringen te constateeren, hoewel er nog 300.000 werkloozen op den rand van de naakte armoede leven. Spr. wijst erop, dat de steunregelingen wanhoopsuitbarstingen voorkomen. De arbeidersbeweging heeft voor een groot deel deze steunregeling in het leven geroepen.
Wat in Duitschland gebeurd is, was de zwaarste slag, die de arbeidersbeweging ooit kreeg. De strijd op internationaal gebied wordt door het Duitsche échec aan alle kanten belemmerd. Toch is de democratische gedachte in het Duitschland van heden nog niet geheel en al vernietigd; men kan niet veronderstellen, dat de tallooze tegenstanders van het Nationaal-Socialisme plotseling voorstanders zijn geworden. Aan de verwachtingen der enthousiaste nationaal-socialisten is niet voldaan.
Men heeft in Duitschland verlangd naar nieuwe en verlossende maatregelen, die echter niet komen.
Een voortdurende oorlogsgeest, een oorlogsstemming is alom aanwezig. Europa beeft van onrust; de ontwapeningsconferentie is uiteen gegaan. Duitschland zegde zijn lidmaatschap voor den Volkenbond op. Wij beleven tijden van hevige en geweldige spanning. Een nieuwe bewapeningskoorts is losgebroken. Het zal noodlottig zijn, nu te denken dat de oorlog onvermijdelijk is. Het zou dwaas zijn te meenen, dat de internationale arbeidersbeweging den strijd tegen den oorlog alleen kan voeren. Zij moet vereeniging zoeken met andere krachten die voor den vrede werken willen. En als er toch een oorlog zal uitbreken, dan zal deze een einde maken aan de Europeesche beschaving.
Na de pauze nam Albarda opnieuw het woord en besprak toen den staatkundigen en politieken toestand in ons land. Men heeft in het afgeloopen jaar de Sociaal-Democratie diep gekrenkt, men heeft de arbeidersorganisaties een deel ontnomen, van de plaats waar zij recht op hebben. Terwille van de contrôle-commissie heeft spr. zich beperkingen opgelegd, die echter geen resultaat gehad hebben. Het jaar 1933 was een slecht jaar voor de Sociaal-Democratie. Het aantal Kamerzetels liep terug. Drie oorzaken zijn hiervoor op te noemen. Ten eerste de crisis, die den grondslag vormde voor extremistische successen. Ten tweede de toestand in Duitschland, ten derde het gebeurde op de Zeven Provinciën. Maar ondanks de vele ,de felle aanvallen mag de S. D. A. P. trots zijn op de trouw en het doorzettingsvermogen van haar aanhangers. De gang van zaken in regeering en parlement heeft de Sociaal-Democratie niet verrast; de vraag mag echter gesteld worden of de burgerlijke partijen hun kracht niet overschatten. Men volgt, zonder zich iets aan te trekken van den wil der minderheid de lijn der politieke en economische afbraak. Er wordt geen stap gedaan op den weg naar Socialistische maatregelen, den eenigen weg, die tot redding voeren kan. Zullen de burgerlijke partijen na vier jaren al hun vijf en zestig Kamerzetels opnieuw bezetten? Het fascisme geeft spr. weinig kans. Het zal de Sociaal-Democratie niet overvleugelen, maar wel zal het de burgerlijke partijen aantasten. Spr. verwacht niet, dat de Vrijzinnigen en Katholieken hun beginselen aan het Fascisme ten offer zullen brengen. Maar wel zullen de burgerlijke partijen heel wat veeren hieraan moeten laten. Wij mogen er niet op vertrouwen, dat de rechten en vrijheid der arbeidersklasse door anderen zullen worden verdedigd, het is en kan slechts de taak der Sociaal-Democratie zijn, de democratie te verdedigen; dit is het beginsel, het doel en het middel van de Sociaal-Democratie. Het is thans de beurt van de arbeiders om in te grijpen in de wereldgeschiedenis. Zal de arbeidersklasse, zal de beschaving, terugvallen in tijden van pijnbank en ketenen, van onvrijheid en rechteloosheid? Of zal de wereld komen in een tijd van waarachtige beschaving, welvaart en internationale verbroedering? Het zal afhangen van de arbeiders!
Nadat de vereeniging Kunst na Vrijheid nog eenige liederen had gezongen, sprak de heer J. W. Matthijssen het slotwoord uit.
(Vaz Dias) **(Vorig bericht Kerstcongres '32 622 A.)**

A. **LUCHTVAART. — De „Pelikaan".** — Op 26 Dec. 1933, om 17.40 (Ned. tijd), dat is 1 uur Java-tijd (27 Dec. '33), is de „Pelikaan" van Batavia vertrokken naar Amsterdam. De retourmail bevat ongeveer honderd duizend stuks. (Ned. Tel. Agentsch. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1100 D.)

B. **JAPAN. — Buitenlandsche politiek.** — Volgens mededeelingen in politieke kringen kunnen de volgende punten worden beschouwd als de vastgestelde richtlijnen voor de Japansche buitenlandsche politiek in 1934:

1. Verbetering der Japansch-Amerikaansche betrekkingen.
2. Opheldering van de politieke verhoudingen met Engeland.
3. Geen terugkeer in den Volkenbond zonder genoegdoening voor Japan.
4. Saneering der economische verhoudingen in Mandsjoekwo.
5. Normaliseering der betrekkingen met China en totstandkoming van een economisch en politiek bondgenootschap tusschen China, Japan, Mongolië en Mandsjoekwo.
6. Economische opbouw van Mandsjoekwo door tewerkstelling van Japansche werkloozen.
7. Het in overeenstemming brengen van de sterkte der Japansche marine met de vlootsterkte van Engeland en de Vereenigde Staten.

(Dempo Tsoesin, Tokio) **(Vor. ber. blz. 968 E.)**

C. **NEDERLAND. — Kon. Ned. Middenstandsbond en de Regeering.** — Het bestuur van den Koninkl. Nederl. Middenstandsbond heeft dezer dagen aan den voorzitter van den Raad van Ministers, dr. H. Colijn, een nadere uiteenzetting aangeboden, betreffende de onderwerpen, welke reeds in een bijzondere audiëntie op 25 November '33 onder zijn aandacht zijn gebracht. Wij ontleenen hieraan het volgende:
De algemeene positie van den middenstand moet in menig opzicht zeer moeilijk genoemd worden.
Economisch gesproken heeft deze groep in toenemende mate te lijden onder de gevolgen der expansie van de groot-kapitalistische onderneming, ook op het gebied van den detailhandel. De industrieele middenstand heeft met de voortschrijdende overheidsbemoeiing op dit gebied te kampen en in sociaal opzicht ondervindt de middenstand de nadeelige gevolgen van het aanwakkeren van den klassenstrijd.
Daarnevens is de sociale wetgeving steeds drukkender geworden. Ook de financiering van middenstandsondernemingen ondervindt steeds grooter bezwaren. De ernstige moeilijkheden, welke de middenstand ondervindt en het uitblijven van maatregelen tot verbetering, hebben allengs een ontevreden stemming doen ontstaan, welke aanleiding heeft gegeven tot pogingen van politieke uitersten om van deze mentaliteit misbruik te maken. De middenstandsorganisaties zien echter deze ontwikkeling met leede oogen aan. (Kon. Ned. Middenstandsbond) **(V. b. 981 E.)**

D. **AMSTERDAM. — De brand in de Telefooncentrale.** — De directeur van de Gemeente-telefoon, ir. Snijders, deelde het volgende mede:
De storing in het telefoonnet, veroorzaakt door den fatalen brand, zal heel lang duren en ik heb geen hoop, dat ik de eerste gestoorde abonné's eerder kan aansluiten, dan eerst over een maand. Het opnieuw aansluiten dezer abonné's zal na een maand, in het gunstigste geval geleidelijk binnen drie weken, kunnen gebeuren. Dit wat betreft de Noord-abonné's. Van de 2400 Centrum-abonné's zullen 900 binnen een paar weken geholpen kunnen worden, doch de andere niet eerder dan de gestoorde Noord-nummers.

(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1100 C.)**

E. **MULTIPELE SCLEROSE.** — Na omvangrijke onderzoekingen heeft Curtius te Heidelberg kunnen bewijzen, dat aan de multipele sclerose, die zeer vaak familiair voorkomt, een zeer ongunstige erfelijke constitutie van het centrale zenuwstelsel ten grondslag ligt.
Teneinde een mathematischen grondslag te vinden voor het aandeel, dat de erfelijke aanleg bij het ontstaan der ziekte heeft, acht Curtius een tweelingenonderzoek noodzakelijk.
Dr. Waardenburg uit Arnhem verzoekt nu iederen arts, die een geval van multipele sclerose kent, na te gaan, of de zieke een tweelingbroer of tweelingzuster heeft en hem daarvan mededeeling te doen, onverschillig of deze tweelingpartner eveneens ziek dan wel gezond is.
Vooral het op deze wijze verkrijgen van cijfers omtrent het al of niet bestaan van overeenstemming tusschen de verhoudingen bij één- en twee-eiige tweelingen zou van groot belang zijn. (Red. K. H. A.)

F. **NEDERLAND. — Diplomatie. - Nieuwe gezant te Praag.** — Bij Kon. Besluit van 21 Dec. '33 is de heer H. W. G. M. Ridder Huyssen van Kattendijke tot gezant te Praag benoemd.
De heer Huyssen van Kattendijke werd in 1879 te 's-Gravenhage geboren en trad in 1914 in den diplomatieken dienst. Hij werd werkzaam gesteld bij het Nederlandsch gezantschap te Brussel, waar hij in 1917 benoemd werd tot gezantschapssecretaris en in 1925 tot gezantschapsraad. Als zoodanig bleef hij aan onze diplomatieke vertegenwoordiging in België verbonden tot 1930 toen hij benoemd werd tot Buitengewoon Gezant en gevolmachtigd Minister te Lissabon. In deze functie was hij werkzaam tot Januari 1933, toen deze gezantschapspost om redenen van bezuiniging werd opgeheven.
De heer Huyssen van Kattendijke volgt thans jhr. van Haersma de With op, die binnenkort naar Washington zal vertrekken. (Algemeen Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1033 D.)

G. **PROF. DR. J. H. KERN OVERLEDEN.** — Op 19 Dec. '33 is te Leiden op bijna 67-jarigen leeftijd overleden prof. dr. J. H. Kern, hoogleeraar in de Nederlandsche taalkunde aan de Leidsche Universiteit.
De overledene was 24 Januari 1867 te Leiden geboren. Hij studeerde eerst aan de H.B.S. en het Gymnasium en later aan de universiteiten te Tubbingen, Leiden en Leipzig. In 1891 promoveerde hij tot doctor in de Nederlandsche letteren op een proefschrift getiteld: „Klankleer der Limburgsche Sermoenen". Gedurende korten tijd was prof. Kern leeraar aan de H.B.S. te Bergen op Zoom en daarna was hij gedurende zes jaar redacteur van de „Nieuwe Rotterdamsche Courant". In 1901 werd hij benoemd tot hoogleeraar in het Engelsch aan de universiteit te Groningen, waar hij ook eenigen tijd Sanskriet heeft gedoceerd. In 1924 werd hij benoemd tot hoogleeraar in de Nederlandsche taalkunde aan de Leidsche Universiteit, welk ambt hij op 23 November van dat jaar aanvaardde met een rede over: „Idealen en grenzen".

(De Standaard)

H. **BELGIE. — Defensie-budget aangenomen.** — De Belgische Kamer heeft met 86 tegen 50 stemmen en 6 blanco de voor de grensverdediging gevraagde credieten ter hoogte van 759 millioen francs goedgekeurd. De vrees voor Duitschland heeft de Kamer doen offeren, 759 millioen zijn noodig voor de voltooiïng van den fortengordel in het Oosten en het Noord-Oosten van het land en de versterking van de legerbewapening.
De voorgestelde verdedigingsvorm omvat: voorbereiding van vernielings-, versperrings- en overstroomingsgebieden in de onmiddellijke nabijheid van de grens; aanwezigheid, aldaar, van een technisch bekwaam personeel dat zich, in geval van gevaar, onmiddellijk van deze verdedigingsmiddelen kan bedienen. Verder organisatie van het versterkte bruggenhoofd der hoogvlakte van Herve; het gereedmaken in Limburg, van twee weerstandslinies. Meer naar het Zuiden toe,

in Luik en Luxemburg organisatie van een sterke dekkings- en verdedigingslinie.
Dit plan is de vrucht van een loyale, ernstige en complete studie, gedaan door allen die de verantwoordelijkheid dragen voor de veiligheid van het Belgische grondgebied. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Begrooting 1084 K.; Leger 1086 K.)

A. **FRANKRIJK. — Begrooting 1934. - Goedkeuring door Kamer en Senaat.** — Kamer en Senaat zijn het ten slotte over de begrooting eens geworden. Naar Reuter op 24 Dec. '33 seinde, hebben beide lichamen haar thans goedgekeurd. Uit de stemmencijfers blijkt, dat de meeste leden het intusschen al mooi genoeg vonden en, nu aanneming der begrooting toch vast stond, niet langer wilden blijven kibbelen over enkele onderdeelen, zooals over het slaan van zilveren munten, de loterij of een extra-belasting op eenheidsprijswinkels. De Senaat keurde n.l. de begrooting goed met 19 tegen 4, de Kamer met 280 tegen 199 stemmen. Dadelijk daarop werd in beide Kamers het besluit tot sluiting voorgelezen. (N. Rotterd. Crt.)
(Vorig bericht blz. 1087 A.)

B. **NEDERLAND. — Verbond Nationaal Herstel.** — Het Hoofdbestuur van het Verbond voor Nationaal Herstel heeft het volgende urgentie-program opgesteld:
1. Verbod van de Communistische Partij Holland.
2. Verwijdering van alle revolutionnaire elementen uit het ambtenaren- en onderwijzerscorps.
3. Het weren van vrijgestelden uit alle vertegenwoordigende lichamen.
4. Een nationale Radio-Omroep.
5. Het stopzetten van de afbraak onzer weermacht.
6. Een krachtige handelspolitiek op de uitsluitende basis van wederkeerigheid.
7. De versterking van het centrale Regeeringsgezag met verscherpte contrôle op de lagere publiekrechtelijke organen.
8. De bestrijding van de roode terreur door een verbod van openbare demonstraties en door een beperking van het ongebreidelde recht van drukpers en van vereeniging en vergadering.
9. Een zelfbewuste buitenlandsche politiek, waarbij in de eerste plaats met het Nederlandsche belang rekening wordt gehouden.
10. Een koloniale politiek, gebaseerd op de Rijkseenheidsgedachte en zich scherp keerende tegen elk streven om den band tusschen de deelen van het Rijk te verzwakken.
11. Bezuiniging, volgens een breed opgezet plan, die een einde maakt aan den te weelderigen uitgroei van het overheidsapparaat.
12. Verwerping van den klassestrijd, aanvaarding van de sociale gemeenschapsgedachte. Krachtige bevordering van het corporatieve element in onze staatsinrichting. (Algemeen Handelsblad) **(V. b. 719 A.)**

C. **FRANKRIJK. — Vroegere spoorwegrampen.** — Interessant zijn de cijfers van het ministerie van Openbare Werken te Parijs omtrent het aantal dooden per jaar tengevolge van spoorwegongevallen waaruit blijkt dat de ramp bij Lagny meer slachtoffers veroorzaakte, dan anders het geheele jaar vallen met uitzondering van sommige oorlogsjaren en 1919. Bij spoorwegongevallen kwamen om:
In 1910, 97; in 1911, 60; in 1912, 50; in 1913, 60; in 1914, 210; in 1915, 43; in 1916, 37; in 1917, 257; in 1918, 349; in 1919, 271; in 1920, 122; in 1921, 137; hetgeen, met inbegrip van de oorlogsjaren, een gemiddelde is van 153 dooden per jaar.
(Le Petit Journal) **(Vorig bericht blz. 1101 B.)**

28 DECEMBER 1933

D. **TURKIJE. — Turksch-Japansche overeenkomst.** — Op 25 Dec. '33 is een Turksch-Japansche overeenkomst gesloten, welke de wederzijdsche invoeren regelt. (Milliyet, Istanboel)

E. **DUITSCHLAND. — De brand in het Rijksdaggebouw. - Démarches voor Marinus van der Lubbe.** — De Nederlandsche gezant te Berlijn, graaf van Limburg Stirum, heeft in opdracht van zijn regeering aan den Duitschen rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Freiherr von Neurath, een schrijven gericht, waarin hij de rijksregeering verzoekt, de in het rijksdagbrand-proces tegen Marinus van der Lubbe uitgesproken doodstraf in een mildere straf te veranderen. Dit verzoek wordt hiermee gemotiveerd, dat de Duitsche strafwet voor het door Van der Lubbe gepleegde delict de doodstraf niet voorschreef op het tijdstip, toen Van der Lubbe zijn daad beging. (Het Vaderl.)
(Vorig bericht blz. 1101 A.)

F. **NEDERLAND. — Invoer van eieren gemonopoliseerd.** — Bij Kon. Besluiten (St.bl. 648 en 654) is art. 12 der landbouwcrisiswet 1933 van toepassing verklaard op eieren en de artikelen 9, 13 en 14 op pluimvee en eieren.
In verband daarmede heeft de minister van Economische Zaken aangewezen als monopoliehouder, waaraan uitsluitend is toegekend de invoer van eenden- en kippeneieren in schaal en van vogeleieren, bewerkt of onbewerkt, verwerkt of onverwerkt: de stichting „Eieren-import-centrale", gevestigd te Apeldoorn.
Voorts is bepaald, dat het verschil tusschen den prijs, waarvoor de Eieren-import-centrale haar monopolieproducten zal mogen koopen en verkoopen, of voor het geval zij die producten in commissie neemt, het door haar te bedingen commissieloon zal bedragen:
1. voor eenden- en kippeneieren in schaal 60 cents per 100 stuks;
2. voor niet meer in schaal aanwezige bestanddeelen van vogeleieren 15 cents per K.G. bruto.
De minister van Economische Zaken heeft bovengenoemde stichting aangewezen als crisisorganisatie.
Uit de statuten der centrale blijkt, dat het doel is:
1. medewerking te verleenen aan de uitvoering van de Landbouwcrisiswet 1933 en de regeeringsmaatregelen tot uitvoering daarvan, in het bijzonder die ten aanzien van eieren;
2. het uitoefenen van een monopolie van eieren, voor zoover die daartoe zijn aangewezen.
Volgens het huishoudelijk reglement worden door den minister uit het bestuur twee leden benoemd, die met den voorzitter het dagelijksch bestuur vormen. De directeur der centrale is bevoegd handelsdaden in den zin van het crisis-monopoliebesluit 1933 te verrichten. Handelsdaden kunnen slechts worden aangegaan met door het bestuur erkende contractanten of met producenten van monopolie-producten. (Staatscourant)
(Vorig bericht blz. 811 E.)

G. **DUITSCHLAND. — Het Oude Testament. - Verdediging door kardinaal Faulhaber.** — Kardinaal Faulhaber heeft te München een serie preeken gehouden, waarin hij de waarde van het Oude Testament in het licht stelde, dit naar aanleiding en tot bestrijding van de nationaal-socialistische theorie op dit punt, die zelfs rijksbisschop Müller tot ingrijpen en tot het beteugelen van zekere meeningsuitingen in de kerk hebben gedwongen. In zijn derde en laatste preek over dit onderwerp legde de kardinaal den nadruk op eenige punten van de wet van Mozes, die parallel gaan met wat de nat.-socialisten tegenwoordig als hun eigen theorieën verkondigen, bijv. de noodzaak van voorschriften tegen verhypothekeering van het kleinbezit. De kardinaal noemde voorts de geëerde positie van den Joodschen arbeider in een tijd van slavernij. Al deze trekken, zoo zeide hij, geven het Oude Testament het karakter van een bron, waaruit een nationale ontwikkeling voortkomen kan.
(Germania) **(Vorig bericht blz. 1012 E.)**

H. **JAPAN. — Kroonprins geboren.** — De Keizerin heeft op 22 Dec. '33 het leven geschonken aan een zoon. Het nieuws dat er een kroonprins geboren was gaf het Japansche volk in alle deelen van het land aanleiding tot groote feestelijkheden. (Dempo Tsoesin)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Hoe Indië bezuinigt.** — Naar aanleiding van het afdeelingsverslag van de Eerste Kamer inzake de korting op de Indische pensioenen, volgens welk verslag vele leden den indruk hadden dat de Ned.-Indische Regeering nog niet voldoende inziet dat ernstig en degelijk moet worden bezuinigd, althans daarnaar niet handelt, wijst de „Java-Bode" er op dat de begrooting van Ned.-Indië, die in 1930 nog *f* 526.000.000 bedroeg, in 1934 was teruggeloopen tot *f* 380.000.000, terwijl de ontwerpbegrooting voor 1935 slechts een totaal aangeeft van *f* 342 000.000 voor de gewone uitgaven.
Schakelt men de pensioenen uit alsmede de rente en aflossing, welke stabiele posten vormen, dan is de begrooting der uitgaven van 1930 tot 1934 met niet minder dan veertig procent gedaald.
De begrooting van Onderwijs is teruggevallen van *f* 55.000.000 tot *f* 48 000.000 in 1933.
Die voor den Dienst der Volksgezondheid van *f* 19.000.000 tot *f* 13.500.000, en die van het gedecentraliseerd bestuur van *f* 29.000.000 tot *f* 22.000.000.
De uitgaven aan salarissen liepen in deze periode terug van *f* 180.000 000 tot *f* 145.000.000.
De uitgaven van B O.W. daalden van *f* 20.000.000 in 1929 tot *f* 7.000.000 in 1933, en die van Oorlog van *f* 72.000.000 tot *f* 53.000.000, terwijl de Dienst voor de scheepvaart in deze periode de uitgaven beperkte van *f* 12.000.000 tot *f* 7.000 000.
Het blad besluit met de woorden: „Dat Kamerleden op het moment van de invoering der pensioenskorting, de behandeling van de nieuwe salarisregeling en het ontslag van duizenden Europeesche en Inlandsche landsdienaren kunnen aankomen met den raad om ernstig en degelijk te bezuinigen draagt het karakter van bitteren spot. De uitwerking daarvan is pijnlijk en grievend voor de Indische samenleving die met groote loyaliteit de zware lasten draagt, welke de tijd oplegt. Men mag in het welbegrepen belang van het Moederland de hoop uitspreken dat de landgenooten daarginds in staat zullen blijken op een even sterke wijze de begrooting te saneeren als zulks in Indië geschiedt, en met dezelfde gelukkige afwezigheid van georganiseerd verzet." (Java-Bode)

B. **OOSTENRIJK. — Een herderlijke brief tegen Duitschland.** — In Oostenrijk is tijdens de Kerstdagen van de kansels een herderlijke brief voorgelezen, welke zeer fel tegen Duitschland was gericht. Na verklaard te hebben, dat de Oostenrijksche katholieken achter de regeering-Dollfuss staan, zeggen de bisschoppen: dat zij reeds jaren geleden het nationalisme van religieus en kerkelijk standpunt uit hebben afgewezen en veroordeeld. Scherp worden de nationaal-socialistische rassenwaan, de onchristelijke sterilisatiewet, het radicale anti-semitisme en het extremistische nationaliteitenbeginsel veroordeeld.
(Neue Freie Presse)

C. **FRANSCH-DUITSCHE ONDERHANDELINGEN.** — De Fransche bladen bevatten lange artikelen over de beslissing die op 27 Dec. '33 door den Franschen ministerraad is genomen betreffende de houding die aangenomen zal worden ten opzichte van de voorstellen van Duitschland, t.w. een staand leger van 300.000 man, het behoud van de half-militaire formaties en materieel, overeenkomende met bovengenoemde legersterkte.
De verklaring van Chautemps: „Wij trachten veiligheid te bereiken, gebaseerd op bewapeningsvermindering in het kader van den Volkenbond", wordt met voldoening ontvangen. (Ned. Tel. Agentsch. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1088 E.)

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Gemeentefonds.** — De Eerste Kamer heeft de wetsontwerpen tot steun aan noodlijdende gemeenten en tot korting op de uitkeeringen uit het gemeentefonds aangenomen.
(N. Rotterd. Crt.) **(Vorig bericht blz. 1055 D.)**

E. **CHINA. — Japan's bezetting buiten den Grooten Muur.** — Van Chineesche zijde wordt verklaard, dat de leiding der Japansche strijdkrachten, thans opereerend in Noord-China, zich zou hebben uitgesproken voor de bezetting door Japan van alle Chineesche gebieden buiten den Grooten Muur, Mongolië inbegrepen. Hoewel deze mededeeling nog niet bevestigd is, wordt van andere zijde gemeld, dat de Japanners een proclamatie hebben uitgevaardigd, waarin zij Mongolië voor Japan opeischen, onder contrôle van den staat Mandsjoekwo. De proclamaties zouden als plakkaten zijn aangeslagen in verschillende Chineesche steden ten Noorden van den Grooten Muur door de Japansche troepen, die het Oostelijk gedeelte van de provincie Tsjahar hebben bezet.
Uit Peking wordt nog aan de „Times" gemeld, dat ambtenaren uit Tsjahar verzekeren, dat Japansche strijdkrachten, die onlangs het gebied Koejoeam binnentrokken, nog niet geheel zijn teruggetrokken, en beweren dat de Japanners maatregelen nemen om daar een vliegveld in te richten. De Chineesche pers uit bezorgdheid over de toekomst van Tsjahar en zegt dat de tegenwoordige gebeurtenissen gelijken op den gang van zaken, welke geleid heeft tot het verlies van Jehol. (Vaz Dias en Times)
(Vor. ber. Mongolië blz. 1074 E.)

F. **NEDERLAND. — Onafhankelijk Socialistische Partij.** — Op het te Rotterdam gehouden Kerstcongres der Onafh. Socialistische Partij werden tot voorzitter, secretaris en penningmeester der partij bij enkele candidaatstelling herkozen resp. de heeren P. J. Schmidt, J. de Kadt en G. Steen, en tot overige leden van het dagelijksch bestuur de heeren F. van der Goes (Laren) en S. Tas (Amsterdam). Het overige partijbestuur werd aldus samengesteld: C. Assink (Enschede); H. de Boer (IJmuiden); F. Gies (Zutfen); D. de Jager (Utrecht); J. Kalter (Nieuw Amsterdam); S. Poppe (Zaandam); mevr. mr. C. de Ruyter-De Zeeuw (Rotterdam); A. Veltrop (Beemster). (N. Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. blz. 679 A.)**

G. **BELGIE. — De verdediging van Belgisch Limburg.** — Zooals minister Devèze het dezer dagen in de Kamer verklaarde, voorziet het defensieplan van de regeering, twee verdedigingslinies in de provincie Limburg: de eerste achter de Zuid-Willemsvaart en de Maas, de tweede achter het Albertkanaal.
Voor de voltooiïng van de reeds grootendeels tot stand gebrachte linie in Limburg wordt — afgezien van het bedrag bestemd voor de voltooiïng van het groote moderne fort te Eben-Emoel, bij de Maastrichtsche bocht — een crediet van 5 millioen francs op de buitengewone begrooting bestemd. Gebruik is gemaakt, in het Noorden der provincie, van de verdedigingswerken, door de Duitschers, tijdens de bezettingsjaren opgericht. Deze werken heeft men aangevuld, verbeterd en gemoderniseerd. Achter het Albertkanaal worden betonnen schuilplaatsen gebouwd, die met machinegeweren en ook met lichte kanonnen, van een nieuw model, zullen worden bewapend.
In de permanente bezetting van deze verdedigingswerken zal door het 11e reg. infanterie, dat thans te Hasselt garnizoen houdt, worden voorzien. Van de 2200 vrijwilligers, waarmede het legercontingent voor 1934 is vermeerderd, zijn er ongeveer 500 voor Limburg bestemd. Zij zullen mede helpen de eventueele verdediging, tegen een mogelijk geachten onverwachten inval uit het Oosten, te verzekeren. Ook in Limburg (België) wil men een stevig slot plaatsen op een zijner deuren, die, bij verrassing, door een buitenlandschen inbreker — en hiermede bedoelt men alleen Duitschland — zou kunnen worden geforceerd.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1022 I.)**

H. **HELIUM.** — De boraxhoudende damp- en gaszuilen in het vulkaangebied van Sarderello, welke thans reeds ten deele worden aangewend voor de boraxwinning, en anderdeels worden omgezet in electrische

energie, kunnen thans ook worden dienstbaar gemaakt aan de winning van helium. De eerste, geslaagde proeven, welke door senator Conti zijn genomen, zullen de productie op goedkooper schaal mogelijk maken. Tot nu toe kon helium slechts in Amerika worden geproduceerd. (Giornale d'Italia)
(Vorig bericht blz. 367 I.)

29 DECEMBER 1933

A. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Korting op de Indische pensioenen aangenomen.** — De Eerste Kamer heeft de korting op de Indische pensioenen aangenomen met 29 tegen 9 stemmen.
(N. Rotterd. Crt.) **(Vorig bericht blz. 1079 G.)**

B. **JAPAN. — Verhooging van de vrachttarieven.** — Het Bat. Nieuwsblad deelt mede, dat de Japansche reederijen met ingang van Maart 1934 de vracht op Ned.-Indië zullen verhoogen met ongeveer 25%. De reden van deze verhooging zou zijn vermindering van de subsidies aan de reederijen, waartoe de Japansche regeering zich genoodzaakt ziet door den financieelen nood en den val van de yen. (Batav. Nieuwsblad)

C. **KLEINE ENTENTE. — Emancipatie.** — Wij ontleenen aan de N. Rotterd. Courant van 28 Dec. '33 het volgende:
Wij hebben er herhaaldelijk op gewezen, dat een groote toenadering zich in Zuid-Oost Europa heeft voltrokken. De toestand is er veiliger geworden door de algemeene verzoening met Rusland, dat, na een glimlach tot afscheid, nu zijn stuursch gezicht naar het Oosten gekeerd heeft. Daarna is het pacificatieproces in den Balkan begonnen. Bulgarije, het element van onzekerheid, dat beschouwd werd als een wapen van Italië tegen de Kleine Entente gericht, heeft verrassend snel op toenaderingspogingen gereageerd. Het is nu koek en ei tusschen dat land en zijn kort geleden nog vijandige buren. Turkije en Griekenland, die zich weinige jaren geleden eerst onder de auspiciën van Mussolini hebben verzoend en toen klanten van Rome schenen geworden, zijn eveneens in het Oost-Europeesch buurtverkeer opgenomen en komen medefluisteren bij geheimzinnige besprekingen. Allen zijn vol ijver om nader tot elkaar te komen. Rusland vindt dat blijkbaar bijzonder aangenaam, al is zijn aandeel aan dit alles weinig in het oog loopend.
Men kan dien ijver begrijpen. Ten eerste kunnen er economische voordeelen uit voortkomen. De Kleine Entente heeft vèrstrekkende plannen van samenwerking. Voor het Donaugebied bestaan er Fransche en Italiaansche, en met elkaar in overeenstemming gebrachte Fransch-Italiaansche denkbeelden. Maar de betrokkenen zijn eerzuchtig en practisch genoeg geworden om het wel zoo aangenaam te vinden als zij het zelf, onder elkaar, konden doen. De pacificatiebeweging in Oost-Europa is tegelijk een emancipatiebeweging. Men heeft er blijkbaar genoeg van, door de groote mogendheden als een hand vol troeven te worden beschouwd, waaruit ieder hunner zijn spel tracht te versterken; troeven die, buiten het spel van de groote mogendheden niet veel beteekenis hebben. Met afgunst heeft een man als Benesj al jaren lang naar de positie van Nederland, België, Zwitserland en de Scandinavische staten gekeken. (N. Rotterd. Crt.)

D. **NIEUWE SLOKDARM VERVAARDIGD.** — In de „Lancet" wordt medegedeeld, dat prof. Gray Turner in April van dit jaar bij een mijnwerker van 58 jaar wegens kanker den slokdarm door de abdominale opening heeft verwijderd (waarbij de patiënt zoolang kunstmatig werd gevoed door middel van een tijdelijk aangelegden maagfistel) en in Juni uit de huid van de borstkas een nieuwe buis heeft vervaardigd, die hij door een in den nek gemaakte opening aan den eenen kant met het overgebleven boveneinde van den slokdarm, aan den anderen kant met de maag verbond, terwijl hij voor het tot stand brengen dezer laatste communicatie ook nog een klein stukje ingewand bezigde.
Zeven maanden na de eerste operatie kon de patiënt langs den mond een „thé complet" nuttigen, die hem, ondanks den vreemden weg, dien het voedsel had te volgen, goed bekwam. (The Lancet)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Gedwongen aflevering van goud.** — Met het doel de naar raming 528.531.000 dollar aan goud, gouden munt en goud-certificaten, welke thans in handen van particulieren zijn, weer in het bezit van de regeering te brengen, heeft Morgenthau, de waarnemende minister van Financiën, op 28 Dec. '33 een decreet uitgevaardigd waarin aan een ieder, die onderworpen is aan de Amerikaansche jurisdictie, de onmiddellijke aflevering van dit goud aan de regeering gelast wordt.
Het goud, de gouden munten en de goud-certificaten moeten bij de Federal Reserve Banken worden ingeleverd voor rekening van de Amerikaansche Schatkist. De huidige bezitters zullen worden schadeloos gesteld in andere betaalmiddelen. De houders van goud in baren zullen den vroeger geldenden officieelen goudprijs van 20.67 dollar per ounce ontvangen. De officieele aankoopprijs van goud van de regeering bedroeg op 28 Dec. '33 34.06 dollar per ounce.
Dit decreet is een aanvulling van het decreet van president Roosevelt van 28 Augustus.
De volgende uitzonderingen zijn toegestaan:
1. het goud in baren, dat krachtens een door de regeering verleende licentie wordt gehouden;
2. munten, die door verzamelaars als zeldzaam worden erkend;
3. niet gesmolten goud en goud ter waarde van minder dan 100 dollar, onverschillig wie het bezit;
4. goud dat gebruikt wordt voor industrieele- en beroepsdoeleinden of voor kunstnijverheid dient;
5. gouden munten of goud in baren en ook goudcertificaten, welke in het bezit zijn der Federal Reserve Banken of de Reconstruction Finance Corporation;
6. het goud in baren en het buitenlandsch goud, dat momenteel op de Philippijnen, Hawaii en andere Amerikaansche bezittingen wordt gehouden, maar niet in de Vereenigde Staten zelf. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 953 H.)

F. **A. W. LOENATSJARSKI OVERLEDEN.** — Het Sovjet-telegraaf-agentschap meldt uit Parijs, dat aldaar op 27 Dec. '33 is overleden de oud-volkscommissaris van Onderwijs, Anatoli Wasiljef Loenatsjarski.
Loenatsjarski werd in 1867 in de Oekraine geboren. Hij bezocht de universiteit van Kief en maakte daar kennis met de revolutionnaire beweging, waar hij zich weldra bij aansloot. Tijdens den wereldoorlog voerde Loenatsjarski anti-oorlogs-propaganda in Frankrijk en Zwitserland en kwam in nauw contact met Lenin. In Maart 1917 sloot hij zich bij Lenin en Trotski in hun strijd tegen de Kerenski-regeering aan en werd in Juli gearresteerd. In 1917 werd hij benoemd tot volkscommissaris van Onderwijs en Kunst, in welke functie hij tot 1927 gehandhaafd bleef. Hij werd eerst als gezant naar Rome gezonden, kwam terug als volkscommissaris en kreeg weer diplomatieke werkzaamheden.
In Augustus 1933 werd de overledene tot Sovjetgezant in Madrid benoemd. (Sovjet-telegr. Agentsch.)

G. **CHINA. — Foekien.** — De Nanking-regeering heeft de onvoorwaardelijke capitulatie van het opstandige 19e leger geëischt, arrestatie van de regeering van Foekien en het vertrek van generaal Tsai King Tai naar het buitenland.
Tsjangtsjau in Foekien werd door Nanking-vliegmachines eenige malen gebombardeerd. Het aantal dooden zou zeer belangrijk zijn.
(Vaz Dias en Ned. Tel. Agentsch. Reuter) **(1056 A.)**

30 DECEMBER 1933

A. **NEDERLAND. — Nieuwe bepalingen voor ambtenaren.** — In aansluiting aan onze mededeeling van 31 Juli 1933 (pag. 917 G.) in zake de nieuwe bepalingen voor ambtenaren, wordt nu medegedeeld, dat deze beschikking van den Voorzitter van den Ministerraad is herzien en o.m. aangevuld met de Nationaal-Socialistische Beweging (N. S. B. groep Mussert) en de „Perhimpoenan Indonesia".
Tot nu toe was de N.S.B. slechts verboden voor de militaire ambtenaren, den B.V.L. en de Burgerwachten.
Het gevolg van deze wijziging van de beschikking van minister Colijn zal zijn, dat in alle Gemeenten en Provincies, waar men zich bij den maatregel van het Rijk heeft aangesloten of voornemens is zulks te doen, de N.S.B. ook voor de Gemeente-ambtenaren en Provinciale ambtenaren verboden is of verboden zal zijn.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1020 C.)**

B. **ROEMENIE. — Minister-president Duca vermoord.** — Op 29 December '33 is Minister-president Duca op het station te Sinaja vermoord.
Toen de minister-president, na een audiëntie bij den Roemeenschen Koning Carol, in den trein wilde stappen, om naar Boekarest terug te keeren, werd hij door een student neergeschoten. Het slachtoffer werd door vier kogels in het hoofd getroffen en was onmiddellijk dood.
Afgevaardigde dr. Costinescu, die den minister-president vergezelde, werd gewond.
De dader, Nicolas Constantinescu en eenige handlangers zijn gearresteerd. Volgens een mededeeling van de kanselarij van den minister-president is de moordenaar lid van de onlangs ontbonden IJzeren Garde. Volgens latere mededeelingen uit Boekarest verklaarde de moordenaar de daad te hebben gepleegd omdat Duca vrijmetselaar was. Duca's politiek was, aldus Constantinescu, een typisch internationale vrijmetselaarspolitiek en aangezien Duca bovendien verantwoordelijk was voor de ontbinding van de IJzeren Garde achtte ik mij genoodzaakt, hem ondanks zijn erkende bekwaamheden te vermoorden.
(Adeverul, Boekarest) **(IJzeren Garde 1082 E.)**

C. **NEDERLAND. — Kapitaalbeweging 1923—1933.** — De Nieuwe Pers geeft eenige officieele cijfers van de kapitaalbeweging naar en uit Nederland:

	Gevestigd:		Vertrokken:	
	Aantal personen	Millioen guldens	Aantal personen	Millioen guldens
1923-'24 . .	517	65	582	79
1924-'25 . .	539	55	584	58
1925-'26 . .	511	65	593	75
1926-'27 . .	639	80	669	97
1927-'28 . .	664	89,6	103	21,7
1928-'29 . .	706	79	421	57,5
1929-'30 . .	735	86,2	622	70,2
1930-'31 . .	858	90,8	465	68,7
1931-'32 . .	900	89,5	598	89,8
1932-'33 . .	795	55,6	460	68,6

Uit deze cijfers blijkt, dat gedurende de laatste tien jaren kapitalen ten bedrage van 755.7 millioen gulden Nederland zijn binnengekomen, dat daarentegen slechts 685.5 millioen gulden is vertrokken: per saldo is derhalve van kapitaalvlucht geen sprake geweest.
(De Nieuwe Pers)

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer.** — De Eerste Kamer heeft op 29 Dec. '33 het wetsontwerp tot voorziening in het bestuur der gemeente Beerta en de wetsontwerpen inzake de grenswijziging van Rotterdam, wijziging van de Lageronderwijswet en heffing van een couponbelasting aangenomen. (N. Rott. Crt.) **(V. b. Beerta 1099 A; Lager onderwijs 1098 B; Couponbelasting 1086 G.)**

E. **ROEMENIE. — Minister van onderwijs, Angelescu, tot premier benoemd.** — Koning Carol heeft een decreet onderteekend waarbij de minister van onderwijs, Angelescu, tot Roemeensche premier benoemd wordt. De liberale partij waarvan Duca de leider was, heeft als zijn opvolger Dinu Bratianu, den minister van Financiën, gekozen.
Minister-president Angelescu heeft besloten in het geheele land den staat van beleg af te kondigen, welk besluit door den Koning is onderteekend.
Massa-arrestaties van leden der IJzeren Garde hebben plaats gevonden. (Adeverul, Boekarest) **(1107 B.)**

F. **RUSLAND. — Litwinov. - Buitenlandsche politiek.** — In de zitting van het Executieve Comité van de Sowjet-republiek heeft Litwinov op 29 December '33 gesproken over Ruslands buitenlandsche politiek. Hij legde er den nadruk op, dat de Russische regeering den laatsten tijd heeft getracht de ontwapeningsonderhandelingen over het doode punt heen te helpen. Het is niet de schuld van Rusland, dat men tot dusver niet tot tastbare resultaten is gekomen. Rusland zal ieder werk steunen, dat den vrede kan bevorderen.
Litwinov ging verder in op de situatie in het Verre Oosten en betoogde, dat Rusland zijn vredespolitiek met feiten heeft bewezen. Rusland heeft geen belang bij een conflict met Japan, het heeft veel meer belang bij een handhaving van den vrede. Heftig voer Litwinov nog uit tegen de „militaire clique" in Japan, die moeite doet om Rusland in een oorlog te wikkelen. Over zijn bezoeken te Washington en te Rome verklaarde Litwinov, dat zij dienstig waren geweest aan de verbetering der betrekkingen van Rusland tot de burgerlijke wereld.
In zijn rede zeide Litwinov nog, dat het burgerlijke tijdperk van het pacifisme geëindigd bleek te zijn. De tegenstellingen tusschen de kapitalistische landen worden grooter en scherper. Ten gevolge van den nieuwen militairen geest zijn nieuwe personen en nieuwe partijen aan het bewind gekomen.
Men maakt zich druk, aldus Litwinov, over herziening der verdragen. Er is zelfs een land, dat zonder zijn toevlucht te nemen tot een theoretische voorbereiding der herziening, daarvoor in de plaats stelde een herziening zijner grenzen, die het opdroeg niet aan diplomaten, maar aan generaals, die hun legers in alle richtingen door Azië voeren.
De diplomatieke verantwoordelijkheid van Rusland is groot, aldus Litwinov, omdat alle problemen, waarvan hier sprake is, Rusland betreffen of kunnen betreffen. Dit geldt speciaal voor de herziening, omdat er plannen bestaan tot het tevredenstellen van zekere staten ten koste van het gebied der Sowjet-unie. Het richtsnoer voor de Russische buitenlandsche politiek, aldus Litwinov wordt gegeven in de korte formule van Stalin:
„Wij wenschen geen grondgebied van anderen te bezitten, maar wij zullen geen duimbreed van ons eigen gebied afstaan." Wanneer Rusland geen vreemd grondgebied wenscht, kan het ook geen oorlog wenschen.
(Vaz Dias)

G. **LUCHTVAART. — Vliegongeluk.** — Op 30 Dec. '33 is een Britsch Hannibalvliegtuig van de Imperial Airways van den dienst Brussel-Londen ten gevolge van den mist tegen een der 285 M. hooge zendmasten van het station Ruysselede te pletter gevlogen. Aan boord bevonden zich behalve de piloot en een radiotelegrafist, 8 passagiers. Alle 10 inzittenden kwamen om het leven. **(Zie luchtvaart — vliegongelukken)**

H. **SPANJE. — Concentratiekampen.** — De Spaansche minister van binnenlandsche zaken heeft ter beveiliging van de openbare orde de onverwijlde inrichting van concentratiekampen voor staatsgevaarlijke elementen bevolen. In dezen maatregel was reeds voorzien door een in Aug. '33 uitgevaardigde wet. (El Sol.)

A. LUCHTVAART. — De terugreis van de „Pelikaan." —

Piet Soer

J. M. H. Grosfeld

C. H. van Beukering

De „Pelikaan", van de K.L.M., op 26 Dec. '33 om 17.40 uur (Amsterdamsche tijd) van Batavia vertrokken, landde 30 Dec. '33 om 10.12 uur (A.T.) op Schiphol en volbracht aldus de terugreis in 100 uur en 32 minuten. De tocht van Amsterdam naar Indië was gemaakt in 100 uur en 40 minuten.
De gemaakte tijd van de thuisreis werd, behalve door ongunstige weersomstandigheden tijdens de vlucht, nadeelig beïnvloed door de moeilijkheden, welke de dikke mist boven het vliegveld Schiphol een vlotte landing op het eindpunt in den weg legde.
Na door de naaste familieleden te zijn verwelkomd, werden de vliegers, Ivan W. Smirnoff, Piet Soer (beide bestuurders), J. M. H. Grosfeld (boordwerktuigkundige) en C. H. van Beukering (marconist), door verschillende autoriteiten toegesproken. De minister van Waterstaat, ir. J. A. Kalff deelde hun de benoeming mede tot Ridder in de Oranje Nassau-orde. Nog andere onderscheidingen werden hun verleend.
Tenslotte hebben alle leden der bemanning bedankt voor de hun bereide hartelijke ontvangst.

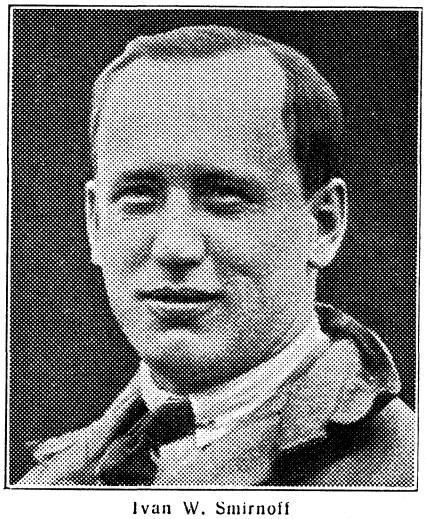

Ivan W. Smirnoff

Wij laten hier nog volgen het lijstje van de vertrek- en aankomsttijden en afgelegde dag-trajecten:
26 December: Vertrek Batavia 17.40 uur.
27 December: Te Medan 1.35 uur; van Medan 2.30 uur. Te Rangoon 10.10 uur; van Rangoon 11.40 uur. Te Akyab 18.10 uur; van Akyab 19.10 uur. (Batavia-Akyab 4010 K.M.).
28 December: Te Allahabad 2.46 uur; van Allahabad 3.20 uur. Te Karatsji 12 uur; van Karatsji 13 uur. Te Djask 19.30 uur; van Djask 20.30 uur. (Akyab-Djask 3778 K.M.).
29 December: Te Basra 5.05 uur; van Basra 6.05 uur. Te Bagdad 9.05 uur. Te Caïro 17.20 uur (Djask-Caïro 2888 K.M.) Vandaar te 18.50 weer vertrokken naar Athene.
30 December: Van Athene vertrokken te 5.35 uur; te Napels geland 9.15 uur. Van daar naar Marseille. Uit Marseille vertrokken 3.30 uur. Aankomst te Amsterdam 10.12 uur. (Caïro-Amsterdam 3997 K.M.)
De tijden zijn volgens de Amsterdamsche tijdrekening aangegeven. (Red. K. H. A.)

Vor. ber. 1103 A; heenreis 1100 D.)

2 JANUARI 1934.

B. JAKOB WASSERMANN OVERLEDEN. — De bekende romanschrijver Jakob Wassermann is op 1 Januari '34 plotseling aan hartverlamming op zijn bezitting te Alt-Aussee in Stiermarken overleden.
Wassermann is zestig jaar oud geworden. Hij werd te Fürth in Beieren geboren, waar zijn vader een kleine winkelier was en had een moeilijke jeugd. Op 21 jarigen leeftijd kwam hij in Bohème-kringen te München in aanraking met de medewerkers van de „Simplizissimus", die hem in hun midden opnam. In 1897 debuteerde hij met „Die Jüdin von Zirndorff", waarin hij het Joodsche milieu beschrijft, waarin hij zelf is opgegroeid. Naam maakte hij enkele jaren later met „Renate Fuchs", den roman waarin hij de geïdealiseerde „moderne" vrijgevochten vrouw teekent, die men in zijn lateren roman telkens terug vindt. Daarop volgden o.a. „Caspar Hauser", „Das Gänsemänchen" en de groote, ook ten onzent veel gelezen roman „Christian Wahnschaffe", die, sedert de eerste uitgave in 1919 verscheen, tallooze malen — ook in Nederlandsche vertaling — is herdrukt. Voorts noemen wij nog „Laudin und die seinen", Der Fall Maurizius" en het vervolg „Etzel Andergast".
(Algemeen Handelsblad)

C. VEREENIGDE STATEN. — Henry Morgenthau benoemd tot minister van financiën. — De financieele adviseur van Roosevelt, Henry Morgenthau Jr., is thans definitief benoemd tot staatssecretaris van de Schatkist der Vereenigde Staten, nadat hij deze functie reeds eenigen tijd had waargenomen sedert het aftreden van Woodin.
Morgenthau, die 43 jaar oud is, is een zoon van ambassadeur Henry Morgenthau (Vaz Dias) **(1087 F.)**

D. NEDERL. OOST-INDIE. — De pensioenkorting afgekondigd. — Afgekondigd is de wet van 29 Dec. '33 tot tijdelijke korting op de pensioenen, onderstanden en gagementen der gewezen Indische Landsdienaren, locale ambtenaren en bijzondere leerkrachten.
(Aneta) **(Vor. ber. 1079 G.)**